

సంగీత సంప్రదాయ ప్రపంచాని

శ్రీ గురుగుహ ముద్రాంకిత కృతి పత్రాన
ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారిపుత్రులును,
ఎట్టయపురం సంస్కారం
సంగీత సాహిత్య విద్యాంములు నైన
బ్రహ్మశ్రీ సుబ్రహ్మమదీక్షితుల వారిచే
రచియింపబడినది.

ద్వితీయ ముద్రణ

వంపాదకులు : ఆచార్య నోరి నాగభూషణం

పర్యవేకులు : గానకాప్రశ్నార్థ రాక్షపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ ప్రాచుర్యాని

తొలిపలుకు

నృత్య, సంగీత, నాటకోత్సవాలను నిర్వహించటం, ఆ యా కళలో శికణాలయాలకు పాంప్స్

ఈక సంస్థలకు, నిస్సవోయస్టీలో గల వృద్ధకళాకారులకు ఆర్థికసహాయముచేయటం, మరుగున పడి పోతున్న మన సంప్రదాయ, జానపద కళారూపాల పునర్వికాసానికి కృషిచేయటం మన్నగు కార్యక్రమాలతోపాటు ఆ యా రంగాలలో పరిశోధన చేయించి, గ్రంథాలు ప్రచరించే కార్యక్రమాన్ని కూడా అంద్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ చేపట్టింది. ఈ పథకం క్రింద సంస్కృతం లోని ప్రామాణిక సంగీత, నృత్యశాస్త్ర గ్రంథాలను అనువదించి ప్రచరిస్తున్నాము. ఇంత వరకు “సంగీతరత్నాకరం” మొదటి భాగం, “నృత్యరత్నావా” ప్రచరించాము.

ప్రాచీన సంస్కృత గ్రంథాల అనువాదాలు చేపట్టటమేకాక తెలుగునాట సంగీత, నృత్య, నాటక కళా వికాసాలను తెలియపరిచే స్వతంత్రగ్రంథాలను ప్రచరించాలని కూడా అకాడమీ సంకల్పించింది. మొదట నాటక కళాఖిన్నదీనికి దోహదకారులైన తెలుగు నాటకక ర్తలను గురించి గ్రంథాలను ప్రచరించాలని నిర్ణయించి, నాటక క ర్తలుగా చిలకమర్తి, తిరుపతి వేంకట కవులు గురించిన గ్రంథాలను ప్రథమంగా వెలువరించాము. ప్రసిద్ధులైన మిగతా నాటక క ర్తలను గురించి, సంగీత, నృత్య కళాకోవిదుల గురించి కూడా గ్రంథాలు ప్రచరించ తలచెట్టాము.

ఇంతేకాక ప్రస్తుతం ప్రతులు లభించని “సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని” వంటి అమూల్య గ్రంథాలను పునర్వ్యాపించాలని కూడా అకాడమీ నిర్ణయించింది. ఐదు సంవత్సరాలనాడు చేపట్టిన ఈ గ్రంథ ప్రచురణ పథకం నేటికి సఫలమై, తొలి సంపుటము వెలువదుతున్నది. ఇది అత్యంత వ్యయంతో కూడిన కార్యము. ఈ ప్రచురణంలో ఇంత విలంబనానికి ధనాభావమే కారణము. సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని మిగిలిన మూడు సంపుటాలు, ప్రథమాభ్యాస పుస్తకము త్వరలో వెలువరించగలమని ఆశిస్తున్నాము.

పునర్వృద్ధికు “సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని” వ్రాతప్రతిని సిద్ధవరచిన ఆచార్య నోరి నాగభూషణంగారికి, మేము కోరినంతనే వ్రాత ప్రతిని, ఎంతో శ్రమకోర్పు, పరిశీలించి సహాయపడిన గానకశాప్రపూర్ణ శ్రీ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణరూగారికి ధన్యవాదములు తెలియ వరుస్తున్నాము.

కె. ఆర్. వరమహంన

స్నేహం ఆఫీసర్

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ

ధన్యవాద లేఖనము

క్రాటసంగితపు లక్ష్మీలక్షణములను ఎంతో విపులముగా విశదముగా చేస్తి కూర్చున మహాగ్రంథము ఈ సంగిత సంప్రదాయ ప్రదర్శిసి. ఆశ్చర్యమును సంగితకళకు ఇదిగొప్పనిధి. దీనివంటిది నాట్యకి నేటికి ఇంకొకటి లేదు. రహస్యముగా రక్షింపబడుచుండిన యిందలి విషయములను వెలికితీయించిన ఎ. ఎం. చిన్నసామి మొదలియారుది. వెరికెటీసి చక్కగా ఏర్పడి గమకాదుల సిందుగుర్తులతో దీనిని తెలుగుభాషలో లిపితో సిద్ధపత్రిచిన సుబ్బారామచీటులది. అచ్చపు తమిళ రాష్ట్రమున దీనినింత చక్కగా ఆకాలమున 1904 వ సంస్కరము ప్రాంతమున ఆచ్చువేయించి ప్రకటించి యెందటో సంగితవిద్యాంసులకు రసికులకు బహుమానముగా ఇచ్చుచుండిన ఎట్టుయవుర మహా రాజులది-ఈ మూడు ప్రయత్నములలో దేనికంటే ఏది యొక్కవ శాఫూపాత్రమో చెప్పలేదు. ముగ్గురును క్రాటసంగిత రసికులమూ రీతివించిన భాగ్యము. ఈ గ్రంథమునకు పీరము వంటిది ఈ గ్రంథక ర్తయే రచించిన ‘ప్రథమాభాగ్యస పుస్తకము’ గూడ ఇచ్చే చాలా విలువగలది.

ఈ రెండు పుస్తకముల ప్రతులు ప్రాయశః ముగిసిపోయి ఎన్నో యేండ్లయినపి. సంస్కారములు స్వయం మును పోగొట్టుకొన్న అవాంతర సమయమున ఎట్టుయవురము నగరులో మిగిలియుండిన కొన్ని ప్రతులను ఎవరెకరించి సంగ్రహించుకొని దండుచేపోరము సాగించుచుండి, ప్రాతమనకు పల్చుని కాగితములమీద ముద్రితములైనవి గనుక ఆ ప్రతులు గూడ తాకితేచాలును విరిగిపోవు జీర్ణస్థితికి లోనై నని.

ఈ స్థితి దీని పునర్వృద్ధిము చేయగల పుణ్యత్వులకై కలలుగనుచుండిన పలువులో నేనొక్కడను. ఏడైనను గొప్ప సంస్కారముల చేపట్టి, నిర్వహింపవలసిన పని యది. వ్యయ ప్రయాసముల ఎక్కువ. కేంద్రియసాహిత్య ఆకాడమీ తెలుగు ఉపసమితిలో నేనున్నప్పుడు ఈ చని శెరవెర్పుడని ప్రార్థించితిని. వారంగికరించి సూచింపగా కేంద్ర సంగిత నాటక ఆకాడమీ వారు సమ్ముఖించి ఈ గ్రంథము తెలుగుమూలమును, తమిళ హింది భాషలలో దీని పరివర్తనమును గూడ ప్రకటించ నిర్ణయించిరి. అందు హిందీ అనువాదమేస్తితో నున్నదో తెలియదు గాని తమిళ తర్జుమా మాత్రము క్రమసంచికలుగా సాగుచున్నది. తెలుగుమూలమును ముద్రించ ప్రయత్నము ఇంతకాలమైనను రూపుగొనకుండెను.

ఆప్నుడు అంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ తమహాకార్యము శ్రద్ధాభిమానములతో నెరవేర్పబూనుకొన్నది. వ్యయము మాట అట్లుండగా అచ్చుకై యథామూలముగా దీని ప్రాతప్రతిని సిద్ధపరచుట సామాన్యకార్యముగాదు. ఎంతో ఉన్న, శ్రద్ధ, వైదుష్యము, వ్యవస్తా, ఉత్సాహము కలవారుగాని దానిని నెరవేర్పలేదు. ఈ గుణములు నిండిన శ్రీ నోరి నాగ భూమణంగారు ఈ బరువునె త్రికౌని నెరవేర్పులను ఎంత మెచ్చుకొన్నను చాలదు.

అకాడమీ అప్పటి అద్యకులు శ్రీ పసల సూర్యచంద్రరావుగారి సహృదయత, కార్య శ్రద్ధ, రసికత, కాఫిమానము, దీర్ఘదర్శిత్వము మొదలగు గుణములు జగమెరిగినవి. ఈ మహాకార్యమునకు ఆయన సూత్రధారత్వము లభించుటగూడ వరప్రసాదమువంటేది.

‘సిద్ధమైన దీని ప్రాతప్రతి సీవోకసారి పరికించి యిమ్మని’ శ్రీ సూర్యచంద్రరావుగారు నాకు నియమించిరి. యథాక్తిగా ఆపనిచేసిందిని. ఈ అవకాశము నాకు కలిగించిన శ్రీ రావుగారి దయకు నా ధన్యవాదాంజలి.

రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

విషయసూచిక

	పుట్టు
I. వాగీయకార చరిత్రము	1
II. సంగీత లక్షణ పొచీన వద్దతి	45
III. సంగీత లక్షణ సంగ్రహము	54
IV. లక్షణ సంగ్రహము	58
V. సంగీత సంప్రదాయప్రదర్శని	

మేళము	వివయము	రచయిత	
1. కనకాంబరి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	181
	కనకాంబరి	ముద్దుస్వామిదీక్షితులు	188
ఉపాంగరాగము			
1. ముఖారి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	185
2. శుద్ధసాహేరి	రాగలక్షణము	"	188
2. ఛేనద్వారి	రాగలక్షణము	"	141
	శ్రీ దక్షిణామూర్తి	ము. దీ.	148
3. గానసామవరాణి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	146
	శృంఖలమో	ము. దీ.	148
ఉపాంగరాగము			
1. పూర్వవరాణి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	150
2. భిన్న వంచమము	"	"	158
4. థానుమతి	"	"	156
	సురుగుహస్వామి	ము. దీ.	159
5. మనోరంజని	రాగలక్షణము	వెంకటమం	162
	కాలాంబికే	ము. దీ.	165
6. తనుకి ర్తి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	167
	చిదంబర నటరాజ	ము. దీ.	170
	ననుపరీక్షించనేల (పదము)		171

7. సేనాగడి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	175
	జ్ఞానాంబికే	ము. దీ.	177
8. ఇనతోడి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	179
	1. కమలాంబికే	ము. దీ.	181
	2. గానలోలకరుణా	చిన్నస్వామి దీండ్రిలు	183
	3. గజవదనా	కుమారయైచ్చేంద్రమవోరాజు	185
	4. రూపముచూచి (చోకవర్ణము)	ము. దీ.	187
	5. సరిగానిదాని (స్వరస్తానవర్ణము)	రామస్వామిదీండ్రిలు	189
	6. ఆదియారంథ (వదము)	ముక్కుపులవరు	190
ఉపాంగరాగము			
1. నాగవరాళి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	195
2. వున్నాగవరాళి	"	"	197
	1. ఏహిఅన్నపూర్ణే	ము. దీ.	199
	2. కమలాంబికాయ	"	201
థాపాంగము			
అసాచేరి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	205
	1. చంద్రంథజమానస	ము. దీ.	205
	2. కుమారస్వామినం	"	208
	3. నిత్యానందకార్తికేయే యైచ్చేంద్రమవోరాజు		210
శ. ధునిథిన్న ఘడ్డము	రాగలక్షణము	వెంకటమం	213
	శ్రీ గురుగుహ మూర్తికి పొన్నయ్య		216
ఉపాంగరాగము			
1. మోహననాట	రాగలక్షణము	వెంకటమం	219
2. ధూపాళము	"	"	221
	1. సదాచలేశ్వరం	ము. దీ.	222
	2. సూళాది. తండెయగి	వ్యాసరాయలు	225
ఓ. ఉదయరవిచంద్రిక	రాగలక్షణము	వెంకటమం	228
	శ్రీగురుగుహమూర్తి	ము. దీ.	234

10.	నట్టాభరణము	రాగలక్షణము	వెంకటము	288
		విశ్వవాధంథసేవాం	ము. దీ.	240
11.	కోకితారవము	రాగలక్షణము	వెంకటము	248
		కోదండరామమనికం	ము. దీ.	245
12.	రూపవతి	రాగలక్షణము	వెంకటము	248
		శ్రీకృష్ణంథజరే	ము. దీ.	251
13.	గేయచౌషాషి	రాగలక్షణము	వెంకటము	258
		రామచంద్రభక్తం	ము. దీ.	257
14.	వాటి వసంతభై రవి	రాగలక్షణము	వెంకటము	260
		వసంతభై రవి	ము. దీ.	262
	ఉపాంగము			
	వసంతభై రవి	రాగలక్షణము	వెంకటము	265
15.	మాయామాళవగొళ	రాగలక్షణము	వెంకటము	268
		1. శ్రీ నాథాది	ము. దీ.	272
		2. మాయాతీతస్వరూపిణి పొన్నయ్య		275
	ఉపాంగము			
1.	సాళంగనాట	రాగలక్షణము	వెంకటము	277
		అవ్యాపకరుచూకటాక్కి	ము. దీ.	279
2.	చాయాగొళ	రాగలక్షణము	వెంకటము	281
		సరస్వత్యా భగవత్యా	ము. దీ.	281
3.	మంగళకై కి	రాగలక్షణము	వెంకటము	284
		ముక్కపరగ్రస్తము	వెంకటము	
		రేచే శ్రీరామ		284
		శ్రీ శార్గవీశవ్రం	ము. దీ.	285
4.	మేఘరంజని	రాగలక్షణము		289
		వెంకచైశ్వర యొట్టవు	ము. దీ.	290
5.	మేచత్తా	రాగలక్షణము	వెంకటము	294
		చేవిదివ్యనామమందరి	కృష్ణస్వామయ్య	297
6.	టక్క	రాగలక్షణము	వెంకటము	300

	<u>మంవరమూర్తి</u>	ము. దీ.	304
6. పాంగరాగము			
7. నాదనామక్రియ	రాగలక్షణము	వెంకటమఱ	305
	నిన్ననామ ఒండెసాకు	పురందర విశలదాసులు	307
	పందెరదాక్రీకృష్ణం	కృష్ణస్వామయ్య	309
8. పాడి	రాగలక్షణము	వెంకటమఱ	31:
	(శ్రీ) గురుచాపారితోస్నే	ము. దీ.	314
9. రేవగుస్తి	రాగలక్షణము	వెంకటమఱ	316
	సదావినత	ము. దీ.	318
10. కన్నడబంగాళ	రాగలక్షణము	వెంకటమఱ	320
	చేఱుకాదేవి	ము. దీ.	322
11. గోళ	రాగలక్షణము	వెంకటమఱ	325
	(శ్రీ) మహాగణపతి	ము. దీ.	328
	త్యాగరాజపాలయాశుమాం "		330
12. లలిత	రాగలక్షణము		333
	హిరణ్యయాం	ము. దీ.	335
13. గుళరి	రాగలక్షణము	వెంకటమఱ	337
	గుణేశనాదినుత	ము. దీ.	341
14. గుండక్రియ	రాగలక్షణము	వెంకటమఱ	343
	రాగాంగరాగలక్షణగీతము	వెంకటనుఱ	344
	రాజరాజేంద్ర	ము. దీ.	349
15. మలవారి	రాగలక్షణము	వెంకటమఱ	352
	పంచమాతంగ ముఖగణపతి	ము. దీ.	353
16. భాష	రాగలక్షణము		356
	(శ్రీ) పార్వతీ పరమేశ్వరా	ము. దీ.	359
	వండె		
17. అర్ధదేశి	రాగలక్షణము	వెంకటమఱ	361
	(శ్రీ) గచ్ఛేశాత్మవరం	ము. దీ.	363
18. దేవరంజి	రాగలక్షణము	వెంకటమఱ	365
	వమ్మైవరదేవతే	ము. దీ.	367

వాగ్దేయకార చరిత్రము

శార్జి దేవులు

ఈ శార్జి దేవుడు కాశ్మీరదేశపుడు, వర్షగణ బుషిగోత్రమందు జనించిన భాస్కరునిపొత్రుడు.

పొడ్డలదేవుని పుత్రుడు. ఇతఁడు యాదవవంశస్థుడును, “దౌలతాబాద్” అనెడి దేవగిరి నగరమున ఇకము 1182, క్రీస్తుశకము 1210 మొదలుకొని ఇకము 1189, క్రీస్తుశకము 1247 సంవత్సరము వరకు రాచరికము జేసినవాడునైన సిహ్నాణరాజుకాలములో నుండినవాడు. సంస్కృతమందును సంగీతమందును అపారపాండిత్యముగల ఈ శార్జి దేవుడు “అధ్యాత్మవివేకము” అనెడి యొక వేదాంతగ్రంథముఁజేసియున్నాడు. ఇతనిచేఁజేయబడిన సంగీతరత్నాకరములో “నిశ్శంకుడు” అనెడి బిరుదు వహించియున్నట్లును, భరత మతంగ కీర్తిధర కోవాల కంబళ అఖ్యతర ఆంజనేయ అభినవగుప్త సోమేశ్వరులు మొదలయినవారల మతముల నిరూపించియున్నట్లును జెప్పియున్నాడు. మొదటిది స్వరగతాధ్యాయము; రెండవది రాగవివేకాధ్యాయము; మూడవది ప్రకీర్ణ కాధ్యాయము; నాలుగవది ప్రబంధాధ్యాయము; ఐదవది తాళాధ్యాయము; ఆఱవది వాద్యాధ్యాయము; ఏడవది నృత్యాధ్యాయము-ఇటుల ఏడధ్యాయములుగా తెప్పబడియున్నది.

ఈ సంగీత రత్నాకరగ్రంథము ఏడు వ్యాఖ్యానములతోనున్నది. వానిలో సిహ్నాళ శార్జి దేవ కుంభకర్ణ నరేంద్ర కల్పినాథులు జేసిన సంస్కృత వ్యాఖ్యానములు నాలుగు, గంగారాముడు జేసిన హిందూస్తాని వ్యాఖ్యానమొకటి, ఆంద్రభాషావ్యాఖ్యానములు రెండీలో నొకటి హంసశూపాలుడు జేసినట్లు దోచుచున్నది. వీనిలో కల్పినాథులు జేసిన వ్యాఖ్యానము బహుదేశప్రసిద్ధిగానున్నది.

ఈ రత్నాకరమును జెప్పబడిన కొన్ని భాగములు ఈకాలమునఁగల లక్ష్మలక్షణములకు సమవ్యయముగాకనున్నవియని రామామాత్యులను వెంకటమథయును జెప్పియున్నారు. వాడుకయందును అటులనేయున్నవి అని సంప్రదాయజ్ఞులు నుడుపుచున్నారు.

అ పోటలులు

ఈ వైదికభ్రాహ్మణుడైన పండితుడు “సంగీతపారిజ్ఞాతము” అను గ్రంథమును సంగీతరత్నాకరమతము ఆంజనేయమతముల ననుసరించి జెప్పియున్నాడు. ఈప్రశాపములతోలే

కొన్ని ఉత్సాలకులు యిప్పటి వాడుక ననుసరించియున్నవి. ఈ అహాభల పండితుడు అహాభలప్రాంత్యమున రమారమి నాలుగువందలకాలమునకు మునుపుండిన వాడుగా దోచున్నది.

రా మా మా త్వ్య లు

ఈయన తోడరమల్లకులమునం దుధ్భవించిన నియోగిప్రాప్తిణుడైన తిమ్మామాత్యని కుమారుడు. ఆంధ్రభోజుడని ప్రభ్యాతిషహించి యనేక దేశాధిష్టులఱబించి విధ్యానగరము అను విజయనగర సంస్థానమును పాలించిన కృష్ణదేవరాయల కుమారిని వివాహము జేసికొని కృష్ణ దేవరాయలకు వెనుక విజయనగరరాజ్యమునేలిన రామదేవరాయలు తన సహాదరుడైన వెంకటాద్రిరాజుతో సభలో సీరామామాత్యనిచే జేయబడిన ఏలా, రాగకదంబము, గద్యప్రబంధము, పంచతాళ్ళయ్యరము, స్వరాంకము, శ్రీరంగవిలాసము మొరలైన ప్రబంధములను క్రావ్యముగా వినుకొనియండునప్పుడు వెంకటాద్రిరాయలు అభినవ భరతాచార్యుడని బిరుదువహించిన రామామాత్యనిఇంజూచి

టో. సంగీతశాస్త్రే⁹ బహుధా విరోధా
స్సంత్యేవ లక్ష్మీమచ లక్షచేమ,
సర్వం సమీకృత్య సరామమంత్రి
తనోతు శాస్త్రం వచసా తపేతి.

అని సంగీతశాస్త్రమందు లక్ష్యలకులములలో ననేకవిరోధములు గనబడుచ్చువి గావున నన్నియు సమంజసము జేసి యొకసంగీతశాస్త్రముఁ జేయవలెనని చెప్పినతోడనే రామదేవరాయలు తదను గుణంబుగా కర్మారతాంబాలము మొదలయిన యనేక బహుమానము లోసంగగా రామామాత్యుడుస్వరమేళకళానిధిని ఏడుప్రకరణములుగా రామదేవరాయాంకితముగానే రచించి వినిపించెను.

టో. శాకేనేత్ర ధరాధరాధీ ధరణిగణ్యధ సాధారణే,
వ్యాప్తశాపణమాసి నిర్మలతకే వఛే దశమ్యంతిథా,
రామామాత్య వినిర్మితస్విరతతే ర్మిర్మిత్య రత్నాకరం.
సోయం మేళకళానిధిర్మితిమతా మాకల్ప మాకల్పతాం.

ఇతడు స్వరమేళకళానిధి జేసినకాలము 'మీదఱాపించిన టోకముచేత శాలివాహన శతము. 1472. క్రిమ్తశకము 1550 అని తెలియవచ్చుచున్నది.. . మీదఱాపించిన యాతని ప్రశ్నాతమాత్రములో వోక్కె నస్తి ధూకాలములో నగుపథలేదు,

క్రూనాథులు

ఇతడు లోడరమల్ కులమంచు జనించిన లక్ష్మణాచార్యుని కుమారుడు. అభినవ భరతాచార్యరాఘవుడు, బిరుదువహించిన చతురకల్ నాథుడు. విద్యానగరమునేలిన ఇమ్మడి దేవరాయల ఆస్తానపండితుడు. ఇతడు శాలీవాహన శకము 1475, క్రీస్తుశకము 1558 లో సంగీతరత్నాకరమునకు కలానిధి అను వ్యాఖ్యానము, తేసినచాడు. ఈ వ్యాఖ్యానము అన్ని దేశములందును ప్రసిద్ధినొందుకొనియున్నది.

గోవిందదిక్షితులు

విద్యానగరము అను విజయనగరమునేలిన రాయల వంశస్తులవలన రాచరికమును పొంది శకాబ్దము 1452, క్రి. శ. 1530 మొదలుకొని శకాబ్దము 1592, క్రి. శ. 1670 వరకు తంజావూరు సంస్థానమును మిక్కితి ప్రబలముగా పరిపాలించుకొనివచ్చిన నాయక మహారాజవంశములో మొదటిరాజయిన చేవప్పనాయక మహారాజు శకాబ్దము 1452, క్రి. శ. 1530 మొదలుకొని శకాబ్దము 1494, క్రి. శ. 1572 వరకు చోళమండలమును నీతిదవ్వక పరిపాలించుకొనివచ్చేను. ఈవివరము తంజావూరి రై లైసేపనుకు డాసిన సంస్పిరు మసీదులోనుండు నొక రాతికంబము సందు మసీదుకు యొదుపేలినేల దానమిచ్చినదని వ్రాసియున్న దానశాసనమువలను, దెలియ వచ్చుచున్నది.

ఈ చేవప్పనాయని కుమారుడు అచ్యుతప్పనాయకమహారాజు, కర్ణాటక సాన్చిత్ర జ్రావ్యాణుడును, ఆశ్వతాయన సూత్రము వాసిష్ఠగోత్రోద్ధవుడును, గాయత్రీ మంత్రో పాస్తిచే సావిత్రీచేవి ప్రసన్నమునొందిన మహానుభావుడును, సకలశాస్త్రపారంగతుడునైన గోవిందదిక్షితులను మంత్రిగార్జై కొని శకము 1488, క్రి. శ. 1577 మొదలు శకము 1616, క్రి. శ. 1614 వరకు చోళమండలమునేలను. స్క్రూతిలో షైప్పినట్లు ఉత్తమత్రోత్తములకు ఉథయకావేరితీరములందుగల పుణ్యశ్శైత్రములలో ననేకదానములును, అనేకభూసుర సురాలయ ములకు బహుసర్వమాన్యములును పంచనదశ్శైత్రము మొదలు మాయూరమువరకుఁగల కావేరితీరములందు సంధ్యామంటపములతో మెట్లును, సేయునట్లు తేసినదిగాక తనబుద్ధిబలముచే వృద్ధాచలము మొదలు రామసేతువరకుఁగల భూమిని (అచ్యుతనాయక మహా) రాజుచే పరిపాలించు నట్లును తేసెను. ఈతని యనుమతిచే పంచనదశ్శైత్ర మాహాత్మ్యమును స్ఫురుణమును శకము

అప్పయ్యదీకీమలవారి సహాదరుడైన ఆచాప్పదీకీతుల పొత్తుడైన నీలకంరదీకీతులు వెంకచేశ్వరదీకీతుల (వెంకటమణి) యొక్క శిష్యుడని తన గంగావతరణ కావ్యమందు జెపిని యున్నారు.

శ్లో. శ్రీ కంతచరణాస త్క శ్రీమానప్పయ దీకీతః,
విధిత్రయా యదాష్టా నాన్యత్రలభతేగతిం,
తత్సమానప్రభావస్య తదనంతర జన్మనః,
అసీదాచాప్పదీకీతస్య పుత్రోనారాయణాధ్వరి,
జయంతి తనయా స్తస్య పంచసౌభ్రాత్రాతాలినః,

* * * *

శేషామవాం ద్వితీయాస్మిన్న భూమీదేవీ తనూభవాం,
నీలకంత ఇతిఖ్యాతిం నీతశ్శుంభోః ప్రసాదతః,
వాత్రికాభరణగ్రంథ నిర్మాణవ్యక్త నైపుణః,
శ్రీ వెంకచేశ్వరమణి శిష్యే మయ్యనుకంపతే,
కుర్వతీ శ్రవణే వాణి కోమళాంయస్యసాహితిం,
కర్ణ పూర శిరిషేపి కారిన్యమివ పశ్యతి.
భాస్తి శిష్యోః పురోయస్య పాణివిన్యస్త పుస్తకాః,
తత్కున్నతి జాహన్నాపీపూర త్రాసేనేవధృతప్తప్త వాః.

నీలకంరదీకీతులు నీలకంరవిజయము అను గ్రంథము జేసినకాలము శకాల్భము 1560,

క్రి. శ. 1668,

రఘునాథభూపాలనికి వెనుక నతని కుమారుడైన విజయరాఘవభూపాలుడు సకల విద్యాపారంగతుడై చోశమండలము నేలెను.

ఆకాలమున పీణి శ్రుతి స్వర మేళ రాగ ఆణావ తాయ గీత ప్రబంధ తాళములనెడు పది ప్రకరణములతో గూడిన “చతుర్దండ్రిప్రకాళిక” యను సంగీత లక్షణ గ్రంథమును విజయరాఘవ భూపాలుని ప్రేరణవలన వెంకటమణి రచించెను. ఈ వెంకటమణియే రాగాంగ ఉపాంగ భాపాంగ రాగములకు శ్లోకరూపముగా లక్షణములును, గీతరూపముగా లక్ష్యములును జెపియున్నారు. లక్ష్యములైన ప్రతిగీతమందునుగల ధాతువుల చమత్కారమును, శుద్ధ వికృత స్వరములివియని దెలుసుకొనుటకుగల సంకేతాక్రమములును, చక్రము మేళము లివియని యొఱుగుటకై గల సంకేతములును రాగాంగరాగగీతమాతువులం దమర్చియున్న చమత్కారమును యా పుస్తకమందుగల ఆశాంగ ఉపాంగ భాపాంగ రాగగీతముల గమనించి జూచితే స్ఫురమగును.

విజయరాఘవ భూపాలునిచే క్రిస్తుళకము 1660 లో నాగపట్టణమును డచ్చివారల కీమబడినట్లు శాసనములు గనుబడుచున్నవి. విజయరాఘవరాజును వెంకటమథాయును సమాఖీయులే. ఈయన విడిగా గీతములును, ప్రబంధములును షైపియున్నారు.

ఈ వెంకటమథ శ్రీ జయదేవులు జేసిన (అప్పపది) గీత గోవిందమువలె శ్రీ తార్మాగ్రాజ విషయమై యిరువదినాలుగు అప్పపదులు జేసినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఈయన నేతుయాత్రలో వునప్పుడు చోరచాధాపీడితులై లలితరాగమున “అరెనిభిడకంటక దుష్టవేశ” అనుగీతమును పాడినతోడనే శ్రీరామలక్ష్మణులు కోదండపాణులై వచ్చి చోరచాధల దీర్ఘినారట. ఈ గీతము మాయామాశవగౌళ ఉపాంగరాగవరునలో జూడస్పష్టమగును. ఒకానొకప్పుడు విజయరాఘవభూపాలుడు తనదేశస్తులందరును శంఖచక్రముద్రాంకితులై యుండవలెనని ఆఙ్గాపించెనట. అప్పుడు వెంకటమథ మధ్యార్థధార్మికమున వెలయు మహాలింగమూర్తిని “శంఖచక్రాంకనత్యాచరేరే” అని రితిగౌళలో నొక గీతమునుపాడి ప్రార్థించెనట. తోడనే రాజు ఉదరచాధచే పీడితుడై వెంకటమథని ప్రార్థించి తనదేశస్తులు వారివారి మతములోనే యుండవలెనని యాజ్ఞాపించినమాత్రమున తన ఉదరచాధతీరి సౌఖ్యముగానుండెనట. ఇట్లు వెంకటమథ మహిమలు పెక్కలుగలపు.

కొన్ని గీతములలో “ముద్దువెంకటమథ” “వెంకటవైద్యనాథుడు” అను ముద్రలు గనుబడుచున్నవి. వారలు ఈ వెంకటమథయొక్క డాసిన వంశస్తులనితోచున్నది.

తంజావూరు ఆంద్రమహారాష్ట్ర రాజుల కాలనిట్ల యము తంజావూరు గవర్నర్మెంటు నార్కుల్సూకులు ద్రావిడ వండితులు బ్రహ్మశ్రీ కుపుస్వామి శాస్త్రాలచే దెలిసెను.

గోవిందామాత్యులు

ఇతడు ఆరువేల నియోగిభూప్రాణుడు. ఆప్సంబనూత్రుడు. కౌండిన్య గోత్రుడు. ఉబయామాత్యుని పుత్రుడు. సంగీతరాశ్రమును శ్రీరామచంద్రాంకితముగా ఆంధ్రభాషలో పద్యకావ్యముగా రచించెను. ఈ గ్రంథము కొన్నిభాగములందు శార్క్రదేశుని సంగీతరాంకరముననుసరించియు, మేళము, రాగములు రామామాత్యుల స్వరమేళకభాసిధిని యనునుసరించియు షైపియున్నాడు. ఇతడు రామామాత్యునికి పెనుకటివాడును, వెంకటమథకి ముందటి వాడనియు దోచుచున్నది.

పురందరవితలదాసులు

ఇతడు కర్ణాటక ప్రాప్తామాత్యుడు. మధ్యమతస్తుడు. కర్ణాటకభాషలో గొప్పవండితుడు. భక్తగ్రేసరుడు. ఇతడు మొట్టమొదట పూనాలో సాహలకారియై కోటిశ్యరుడుగానుండి పాండు

రంగ విశలుని భక్త్యుతిశయమువలన విర క్రికలిగి మహాభక్తుడై సంగీతసాహిత్యములలో మిక్కిలి ప్రజ్ఞ గలవాడై యొక్కొక సందర్భమందును చేసిన కీర్తనములచే శ్రీ పాండురంగబిఠలుని ప్రసన్న తను జెందినవాడై యుండెను. ఇతని యద్యుతచరిత్రములు నెవరికిని వ్రాయనలవిగాదు. ఇప్పటికిని వాడుకలోగల సరళి, జంట వరుసలు, అలంకారములు, పిశ్చారిగితములు ఇవి యామవోనుఖావుని వలన నేర్చడినవిగా నున్నవి. ఆశ్వారాదులచే శేయబడిన తిరువాయ్ మొఁడి అని ద్రావిడ దివ్యప్రబంధమును శ్రీవైష్ణవ బ్రాహ్మణులు సన్నిధులందు ఎటులనేవింపుచున్నారో అటులనే మధ్యమత మాధిపతులు వారి వారి యాస్తానదేవతా సన్నిధులందు ఈపురందర దాసుల వారి కీర్తనములనుపాడి కొనియాడునచ్చేర్పురచియండుట నేటికిని జూడవచ్చును. ఇతని వలన జూడబడిన* సూశాదులు పెక్కులుగలవు. ఈతని కీర్తనములు వేదాంతవిషయముగా ననేకములున్నవి. ఈతని కీర్తనములు ఇన్నియన్నవని చెప్పుటకసాధ్యము. ఈపురందర విరల దాసులు అహాంబలుని కాలమునకు మునుపే యుండవచ్చును. ఈతనిసంగీతసాహిత్య ప్రబంధ ఫోరటి యాపుస్తకములోగల సూశాదులచే సృష్టమగును.

రామదాసులు

ఇతడు నియోగిబ్రాహ్మణుడు. కంచల్లకులోద్భవుడు. గోపనామాత్యకుమారుడు. సంగీతసాహిత్యనిపుణుడు. ఇతడు భద్రాంచలముతాలూకా తహసీలు గానుండి స్వాగ్రయ సొమ్ములంతనెత్తి భద్రాంచల శ్రీరామభద్రాంచలను జీర్ణిద్ధారణము జేసినదిగాక భాగవతులైన బ్రాహ్మణులకు తృప్తిగా ప్రతిదినమును భోజనములు పెట్టించుకొని శ్రీరాములవారి విషయమై యనేక కీర్తనములుజేసి భాగవతులతో నెల్లప్పుడును భజనచేసుకొని తన్న మరచియండెనట. ఇదిషెలిసి నవాబు ఇతని చెరసాలలోబెట్టి పదిరెండుసంవత్సరములు నిర్ఘంధపరచినిండట. ఆ సమయమందు నెడఁఁగక రాములపై కీర్తనములుజేసి భజించుకొని యుండెనట. కరుణాఃఃాధ్యద్దైన రామభద్రుడు కనికరమున లక్ష్మణునితో బంచ్చోదుల వేషముదాల్చి యద్దరాత్రి సమయమున వచ్చి నిద్రటోయ్యెదు నభాబునులేపి చెల్లపలసిన వైకముల బెల్లించి యంతర్థానమయ్యెనట. ఈ వివరములు రామదాసుల చరిత్రమువలన దెలియనగును. తెనుగున నితని కీర్తనములనేకములు గలవు.

తాళపొకము చిన్నయ

ఇతడు తెనుగు బ్రాహ్మణుడు. వెంకటాచలపతి భక్తుడు. తిరుపతిలో నుండినవాడు. వెంకటరమణ విషయమై భాగవత సంప్రదాయముగా వాడుకలోగల ఉత్సవపద్ధతి నేర్చఱిచిన

* రచించు అనుటుకు “చూచు” అని వాడుట తమిళ సంప్రదాయము. (రా. 4)

పుణ్యపురుషుడు. దానిలో తోడయము, మంగళము, శరణ, హెచ్చరిక, కీర్తనములు, ధూప దిపాలంకార సై వేద్యార్థ్యపచారముల కీర్తనములు, పవ్యాంపు, దివ్యనాసు సంకీర్తనము, వంతో తప్పవముల కీర్తనములు, స్వామిని మేలుకొలుపుటకై కీర్తనములు, ఇని మొదలైనవింటు నణగియున్నవి. ఇదిగాక విడికీర్తనములును గలవు. ఇతని భక్త్యుతిశయమువలన మాటీమాటీకి పెకట రమణుడు ఇతనికి సాంఘార్థర్థనమిచ్చి మాట్లాడినట్లు పెద్దలు జెప్పుచున్నారు. భజనపద్ధతికి యించే మూలపురుషుడు. ఇతడు రామామాత్యులకు ముందటివాడని జెప్పుచున్నారు.

షైత్రజ్ఞాలు

ఇతడు తైర్విలింగ్య బ్రావ్యాణుడు. ఇతనియునికి మువ్వుపురి. ఆంధ్రభాషలో మిక్కిల్లి ప్రజ్ఞగలవాడు. సంగీత సాహిత్యజ్ఞానముగల గొప్పపండితుడు. ఈతడు బాల్యదశలో నొక మహాయోగివలన గోపాలమూలమంత్రముపడేశింపబడి మువ్వుపురిలో వెలయు గోపాలాలయము లోనుండి బహుకాలము భక్తితో మంత్రావృత్తి జేసుకొని యుండునపుడు శ్రీంగారరసాధి దేవతయైన గోపాలుడు దర్శనమిచ్చి యనుగ్రహించినతోడనే “ శ్రీపతిసుతుబారికి నేనోపతేక నినువేడికే కోపాలా మువ్వుగోపాలా ” అని వాగేయరూపముగా పదములు జెప్పు ప్రారంభించెనట. ఇతని పదములవలె శ్రీంగారరసము లొలుకునట్లు కై శికీరీతిగాను, మృదుపదములు గలదిగాను, నాయకీ నాయక లక్షణములు దప్పకను, అర్ధపుష్టితోను, సందర్భరసములకు దగినట్లు రాగములతోను, ధాతువులతోను ఇతనికి మునుపుగాని వెనకగాని పదములు జూడదగినవారెవరును లేరని నిశ్చయ ముగా జెప్పుచున్నను. ఈతని పదములు శబ్దార్థముల ఉక్కగానెఱిగి రసానుభవముతో నెవడు (చౌకముగా) విశంబముగా పాడుచున్నడో ఆపదములుదా రుచించును. ధాతువులను ప్రాసి జూచితే వచ్చినదే వచ్చినట్లుండును. ఇట్లుండుటయే పదసాహిత్యములకయ్య. ధాతువులు వచ్చి నదిరాక యుండుట కీర్తనములకయ్య. ఈ షైత్రజ్ఞాలు మధుర, తంజావూరు, గోలకొండ యా సంస్కారాధిచతులనశలతో యస్సేసి యస్సేసి పదముల జెప్పియున్నానన్నందుకు దేశియదేవగాంధారి రాగమున “ వేదుకతో నడుచుకొన్న విటరాయచే ” అనునొక పదము జెప్పియున్నారు. ఇదిగాక తంజావూరి విజయరాఘవనాయక భూపాలుని ప్రార్థనచే ఈ రాజాంకితముగా షైత్రయపంచరత్నమని ఐదుపదములు జెప్పియున్నారు. ఇతని పదములనేకములు మువ్వుగోపాల ముద్రలతో నుండును. కొన్ని పదములు “ కంచివరదుడు ” “ చెవ్వందిలింగదు ” అని యుండి నప్పటికిని మువ్వుగోపాలముద్రలేక నుండవు.

రసికాగేసరుడైన విజయరాఘవ భూపాలుడు యితనికి సేయునట్టి బహుమానాద్య పచారములజూచి ప్రబంధ రచనాదురంధరులైన కపీంద్రులు యాసున మహారాజా ! “ ఇదేమి ? ఏరా, రారా, పోరాయనిజెప్పేడి షైత్రయమీద నింతమోహమా ? ” ఇతనికి నింతబహుమానా

ద్వారా గౌరవమా?'' అనిన పలుకు లాలకించి షైతయవచ్చినతోడనే యా సంగతులు జెప్పేను. షైతయవిని వారు జెప్పినది సరిదా అనెను. పిమ్మట కాంభోజీరాగమున “వదరక బోవే” అను పల్లవి, అనుపల్లవి, రెండు చరణములును జెప్పి మూడవచరణమున “భామరోళునములడిగితి మువ్వగోపాలుడు వచ్చునని, కామించి నాథులకలయు చెలులజూచి కరగి చింత నొందితి” ఇంతవరకు జెప్పి యా చరణముయొక్క కడపటి ఖాడము మాత్రము కపీంద్రులు పూరింపవలెను అని రాజువద్ద దెలియిసేసి సేతుయాత్ర పోయివచ్చేదనని వెడలెను. కపీంద్రులు సభకు వచ్చినతోడనే వారివద్ద వై జెప్పిన పదమునిచ్చి యాపదముయొక్క మూడవచరణమునందు కడపటి ఖండముమాత్రము పూర్తి సేయడి యనిరాజు జెప్పేను. ఆ కపీంద్రులందరును జేరి షైతయ తిరిగివచ్చువరకు యోచించియును ఆకడపటి ఖండమునకు దగినవ్వువహారముడోచక చింతిలు చుండిరి. షైతయవచ్చినతోడనే కపీంద్రులందరును షైతయవద్దికిబోయి ప్రార్థించినారట. షైతయ “రామరామ యామేనితో వానిమోము జూడవలెనా మొదటిపొందేచాలు” అని పదమును పూర్తి చేసినదిని కపీంద్రులందరును నీవు సాంఘాగోపాలుడేయని కొనియాడి రాజువద్దకుబోయి యా సంగతిని దెలియఁ జేసి పొగడిరట.

మావద్దనుండు ప్రాచీనపు స్తకములో వై జెప్పిన పంచరత్నములఁజేర్చి ఏనూరు పదము లున్నవి ఇప్పుడుగల అచ్చపు స్తకములో బహుపదముల శబ్దములు మాఱ్చబడి యున్నవి ఇది గాక ఆర్థములు రససందర్భములు దెలియని నవీన గాయకులు రాగములను మార్చియున్నారు. ఇతఁడు వై జెప్పిన విజయరాఘవభూపాలుని కాలమే.

శ్రీనివాసులు

ఇతఁడు ద్రావిడజ్రావ్యాణుడు. ఆంధ్రద్రావిడ భాషలయందును సంగీతమందును పండితుడు. ఇతడు మధురలో మీనాట్టిగుడి పరిచారకుడు. తనచే జేయబడెడి కై ఉంకర్యములను అపరాధలేశమలేక భక్తితో నడుపించుకొని వచ్చునట. ఇటుల నితడుండునపుడు మీనాట్టిధ్వజమంట పదువద్ద నొకతపస్సు రాజమాతంగిదేవి మూలమంత్రమును బహుకాలముగా నావృత్తి జేసుకొని యుండెను. ఒకానోక దినమందు అర్దజామకాలపూజ నడచినతోడనే మీనాట్టిదేవి అర్దజామాలంకార చివ్వాములతోడ నోరునిండిన తమలముతోడ నొక బోగముపడుచువలె నాతపస్సువద్దికివచ్చి “ఓరి! నోరుచెఱుచు” అని జెప్పినమాత్రాన భ్రమేతిని తిట్టిన తోడనే ఆక్కడికి సమీపమున పండుకొని నిద్రబోనున్న శ్రీనివాసుని దగ్గరికివచ్చి “ఓరి శ్రీనివాసా! లే నోరుచెఱుచు” అన్న మాత్రమున నోరుచెఱుచగ వానినోటియందు తమలమును తుప్పేనట. ఆమాతంగి పరమాను గ్రహమువలన సంగీత సాహిత్యములలో ప్రజ్ఞగలిగి కిర్తనములు జెప్పదొడగెనట. ఇతని కిర్తనములు ఆఫేఫములుగలవు. ఆర్థపుష్టియు శభ్దశయ్యయు వ్యవహారములును పొందియుండును.

ధాతువుల శయ్యయు మేలిమిగ నుండును. ద్రావిడభాషలో పలవిధములైన పదములు, కిర్తనములు “విజయగోపాల” ముద్రతలో సేయబడియున్నవి. ఇతడు మధుర తిరుచినాళ్లినేలిన విజయరంగ చొక్కనాథనాయక భూపాలుని కాలమందున్నవాడని తెలియవచ్చుచున్నది.

జయదేవులు

ఇతడు ఉత్తరదేశస్తులైన విప్రుడు గోవర్ధనాచార్య శిష్యుడు. శ్రీకృష్ణవరణార వింద మరందతుందిల మిథింధాయమాన మానసుడు. సంస్కృతభాషలో నసదృశ్మేన వాగ్యిలాస వైభవముగల కఫీంద్రుడు. ప్రసన్నరాఘవ నాటకము మొదలైన పెక్కగ్రంథములు విరచించిన చతురుడు. శ్రీకృష్ణ విషయమై శృంగారరస ప్రధానమై ద్వాదశసర్గ సహితమై విలాసిడి “గీతగోవింద” (అష్టవద్రి) అను ప్రబంధమును గాంధ్యముగా విరచించిన మహాత్ముడు. ఈ అష్టపదులకు ఈ జయదేవులవలన సేర్పరుపబడిన రాగములును గేయఫఱుతులును సంగీతరత్నాకర రాగవివేకాధ్యయమునఁగల రాగములవలె నెటులనో వాడుకలేకపోయెను. 300 సంవత్సరములకు మునుపుగల దక్షిణదేశస్తులైన సంగీతజ్ఞులు ఇరువదినాలుగు అష్టపదులకును రాగతాళములు, అయి రాగతాళముల నునసరించి యేర్పరుపబడిన గేయఫఱుతులు, యిష్టుడు వాడుకలోనున్నవి.

ఈ జయదేవకపీంద్రుడు పంతోమ్మిదవ అష్టపది వ్రాసుకోని యున్నపుడు “స్నేరగరణ ఖండనం మమిరసిమంచనం, దేహిపదపలవ ముదారం” అని తోచినతోడనే వ్రాయక తాటాకును తన శార్యయైన పదార్థపతిచేతనిచ్చి తలంటుకోని తాను సానుమునకై నదికేగెనట. తోడనే శ్రీకృష్ణుడు తలంటుకోన్న జయదేవ స్వరూపముగావచ్చి పదార్థపతిని బిలిచి తాటాకును లేతానిని బుచ్చుకోని జయదేవులకు తోచినక్కె సాహిత్యములను వ్రాసియచ్చిపోయెనట. వెంబడిని జయదేవులువచ్చి తాటాకునడిగెను. ఇష్టుడు దానేవచ్చితీసి వ్రాసియచ్చిపోతిరియని చెప్పగా తాటాకును దీసిచూచి ఆనందసాగరమగులైన ‘టపదార్థవతీ భగవంతుడు సీకు దర్శనమిచ్చేనే. నీ సుకృతము సేమని పొగడుమను’ అని చెప్పినదిగాక ఆష్టపది ఎనిమిదవ యాదుగున “జయతు పదార్థవతీ రమణజయదేవకవి భారతీఫణిత మితిగితు” అని తనపేరునకు మునుపు ఆమె నామమునుజెట్టి యిరువది యొకటవ అష్టపదిలోను బెట్టుకోనెనట. ఇటుల బెట్టుకోనుటయే ఆమెకు భగవద్గ్రంథ మైనందుకు నిదర్శనముగానున్నది. ఇతడు శార్ధదేవుల కాలముగా నుండవచ్చునని దోచుచున్నది.

ఘనం సీనయ్య

ఇతడు ఆప్రేయగోత్ర పవిత్రుడు ఆపస్తుంప సూత్రుతుడు. శ్రీవైష్ణవుడు వంగల కులజాడు. వాధూలదేశిక కృపాపాత్రుడు. శేషయజ్ఞకుమారుడు. సంగీత సంస్కృతాంధ్ర భాషా

ప్రఫీలుడు. శ్రీవిజయరంగ చోక్కునాథ కరుణాకట్టాడు లబ్ధసంపదైన్యవుడు. మంత్రి శేఖరుడు. శృంగారరస భూయిష్టమైన “శశాంక విజయము” అనెడి ప్రభంధమునంది కీర్తివహించినాడు. ఇతని సంగీత విద్యాపారిణతను గురించి శశాంకవిజయములో వరించిన పద్యము.

శా. వోవోవూహలు గానగర్వమునవో వోవూహలవంచున్స్వరా,
రోవాప్రక్రియకొ తురంగతనులై రూపంబులాన్నవృధా,
సాహంకారులమ ర్ఘ్యగాయకులు జోడాసీకు పాండ్యేశ్వర,
స్నేహాలంకృత వంగలాన్వయమణి సీనా కవిగ్రామణి.

ఈ సీనయ మన్మారు రంగముద్రతో గేయవాక్యగా ననేక కీర్తన పదములు ఛేసి యున్నాడన్నందుకు శశాంక విజయములోగల పద్యము.

క. శ్రీమన్నరు రంగాధిప,
నామాంకిత గేయకల్ప నాతతమతికిన్,
రామానుజ విజయాంకగ
పీ మధురస మోదమాన వేంకటపతికిన్.

ఈ సీనయ షైతయకు సమకాలీయండని తోచున్నది.

మార్గదర్శి శేషయ్యంగారు

ఇతడు శ్రీవైష్ణవ బ్రాహ్మణుడు. సంగీతమందును సంస్కృతమందును చాలా పాండిత్యముగలవాడు. రంగనాథుని భక్తుడు. అయోధ్యలో నుండి శ్రీరంగమునకువచ్చి సంస్కృత గేయవాక్యగా రంగనాథునిపై ననేకకీర్తనములు ఛేసి భజించుకొని వసించెనట. అయోధ్యలో నుండి వచ్చినవాడగుటచే “కోసల” యను ముద్రను తన కీర్తనములలో శైటుకొని వచ్చేనట. తనచేశేయబడిన కీర్తనములన్నియు నొకపు స్తకముగా ప్రాపాసి రంగనాథుని యర్థజామపూజా సమయమున రంగనాథుని పాదముల సమర్పించి శైటుమని యర్థకులవద్దనిచ్చి వచ్చేనట. మరునాదుదయకాలమున రంగనాథుని కోవిలకు వెళ్లి పుస్తకమును తీసిచూచెనట. ఆ పుస్తకములో నరవది కీర్తనములు మాత్రముండెనట. తకిన కీర్తనములన్నియు స్వరూపము దెలియక చెదలుబట్టి పోయెనట. భగవంతుడొప్పుకొన్న అనువది కీర్తనములే ప్రసిద్ధముగా నున్నవి అప్పటి పండితులు ఇతని సంస్కృత వాగీయఫలములనుజూచి ఇతనిని మార్గదర్శి శేషయ్యంగారు అని పొగడినారట. ఇతడు సీనయకు మునుపటివాడని ఛెప్పుచున్నారు.

గిరిరాజ కవి

ఇతడు తై १లింగ్య బ్రాహ్మణుడు. “జననాత్మకుమలాల యే” అని జనులచే పొగడబడిన తిరుఫారూరుకే యిం గిరిరాజకవికి వాసస్తలము. సంస్కృతాంధ్రభాషలలో మిక్కలి | పజ్జలవాడు.

సంగీత విద్యాసంపన్నుడు. ఇతడు తెనుగున భక్తిరసముగాను వేదాంతవిషయముగాను బహాల కీర్తనముల జేసి ప్రశ్నాయైతిని భోందినవాడు. తంజావూరినేలిన మహారాష్ట్రరాజులలో రెండవ రాజుయిన సహజిమవోరాజుచే బహాలసమాన్ గౌరవముల నందినవాడు. శ్రీరామానుగ్రహము వలన భక్తిరసముతో తెనుగున ననేకకీర్తనముల జేసి యశఃకాయులై విలసిల్లడి త్యాగరాజయ్య యొక్క పితామహుడు. రమారామి 170 సంవత్సరములకు మునుపుండిన వాడుగా దోషు మన్నది.

సహాచి మహారాజు

ఇతడు తంజపురినేలిన మహారాష్ట్ర రాజవంశస్తులలో రెండవరాజు. ఏకోజిమహారాజుకుమారుడు. భోసలకులజుడు. సంస్కృత మహారాష్ట్ర, ఆంధ్ర హిందుస్తాని మొదలయిన భాషలలో మిక్కెలి సమర్థుడు. సంగీత సాహిత్య విద్యాపారంగతుడు. ధర్మసంస్థాపనకీలుడు. ఇతడు శకాబ్దము 1605, క్రి. ఖ. 1614 మొదలు శకాబ్దము 1612, క్రి. ఖ. 1711 వరకు చోళమండలము నేలినవాడు. ఈసాహా మహారాజు అనేక దేవతావిషయములై, పై జెప్పిన భాషలలో ననేక కీర్తనములు జెప్పియున్నాడు. ఇదిగాక తిరువారూరి శ్రీవీధివిటంక త్యాగరాజస్వామి తెనుగున పల్లకీనాటకము అనుష్టల్ కి సేవాప్రభంధము వాగేయ స్వరూపమై విరచించియున్నాడు. ప్రతి శుక్రవారము స్వామి శయనస్థానమునకు పల్లకీలో వేంచేయునపుడు పల్లకీనాటకమునుపాడి ఆడుకొని వచ్చునట్లు ఏర్పాటు జేసియున్నాడు. సేటికిని నడిచివచ్చుచున్నది. ఇట్లు నడిచివచ్చుటకై సాహామహారాజు పదివేలి సేల సర్వమాన్యము ఇచ్చియున్నాడట.

లక్ష్మీకాంత మహారాజు

ఈరాజు కృతియుడు. సంగీత సంస్కృతములం దసాధారామమైన పాండిత్యానుగల వాడు. ఇతని కీర్తనములు సంగీత సంస్కృత సాహిత్య చమత్కారములతోగూడి యున్నవి. ఈరాజు ఈ సంస్కారమునేలిన వాడనియు, ఈకాలమున నుండిన వాడనియు తెలియలేదు. ఇయన ఉనికి తెనుగుదేశమో లేకను త్తర దేశమోయనియు, అపోబలనికి పిమ్మట నుండినవాడనియు నెంచవలసినదిగా నున్నది.

పీరభద్రయ్య

ఇతడు త్తైలింగ్య బ్రాహ్మణుడు. తెనుగున మంచి ప్రజ్ఞగలవాడు. ఇతని వాస శ్శలము ఉత్తరదేశము. సంగీత సాహిత్యరచనా విశారదుడు. మహారాష్ట్ర మహారాజులలో సద్గ్య వేకవితరణ ధురీణుడును, రసికిభామణియును, జౌదార్యగుణసంపన్నుడును, నీతిదప్పక చోళమండలమును పలిపాలించినవాడును, అనేక సురాలయ భూసురాలయములకు సర్వమాన్యముల

విచ్చినవాడునైన ప్రతాపసింహ మహారాజు శకాబ్దము 1662 క్రి.శ. 1741 మొదలు శకాబ్దము 1688, క్రి.శ. 1765 వరకు తంజపురినేలను. ఈతని రాచరికప్రారంభకాలములో నీతని యాదార్యాది సుగుణములను విని వాగేయశైష్మదెన పీరథద్రయ్య ఉత్తరదేశమునుండి వెళ్ళేటిగటువచ్చి రాజు భేటీకై బహుదినములు కాచియుండెను. ఇతని యోగ్యతాగౌరవములను బహుజనులవలన విని యొకదినము రాజే పీరథద్రయ్యగదికివచ్చి పాటనువిని బహుమానస్విచ్చి తంజపురికి పిలుచుకొనిపోయి తగిన జాగనిచ్చి యాదరించి గౌరవించెనట. అదిమొదలు తంజపురినగరిలో కొలువైయున్న భోసలవంళరాజుల కులదైవమైన ప్రతాపరామముద్రను గై కొని బహుకీర్తనములు అనేక రక్తిరాగములందును, బహుదేశియ రాగములందును గేయకల్పనలు వేర్చేర విలసిల్లనట్లు విరచించెను. ఇరిగాక ప్రతాపసింహ మహారాజుమీద దరు, పదములు, తిలానాటు మొదలయినవి యనేక విచిత్రగేయ కల్పనలతోఛేసి బహుభ్యాగ్నివొండెను. ఈ మహానుభావునివలననే దణిణదేశపు గానమాగ్రము మిగుల పరిష్కారము గలదిగా సేచికిని ప్రకాశించుకొనియున్నది.

కవి మాతృభూతయ్య

ఈ త్రైలింగ్యవిప్రదు సంగీతాంధ్రాషా పండితుడు. త్రిశిరగిరితిమచినాపల్లి)వాసుదు, శ్రీ సుగంధి కుంతలాంబా భక్తుడు. ఆమెయనుగ్రహమువలన నీతిభక్తిరసముగల కీర్తనములు అనేకముగా జేసియున్నాడు. శృంగారరసముతో బహుపదములు జెప్పియున్నదిగాక పారిజాతాపవారణమును గాంధర్వరూపమైన యొకనాటకమును జెప్పియున్నాడు. ప్రతి కీర్తనపదములందు “త్రిశిరగిరి” అని ముద్రశెట్టియుండును. పదశయ్యావ్యవహరము గలిగి యర్థపుష్టితోనుండును. ఈ మాతృభూతయ్య తన పేదరికమును సై చక సుగంధి కుంతలాంబవద్ద బహుకీర్తనములచే మొఱయిడిగాక “కాశిపృణ మీవలనమై” యనిజెప్పిన కీర్తనమువిని అమృతారు మాతృభూతయ్య స్వాన్నమున దగ్గానమిచ్చి “తంజావూరిలో నాభక్తుడు ప్రతాపసింహాడురాన్నదు. అచ్చటికి వెడలుము. ఆరాజు నీలేమిని పోగొట్టును” అన్నమాతృషున లేచి తంజావూరికి వెడలెను. ఆదినమే సుగంధి కుంతలాంబ ప్రతాపసింహుని స్వప్నములో “నాభక్తుని నీవద్దికు రమ్మంటేని వానిలేమిని దీర్ఘము” అని చెప్పినతోడనే రాజుతీచి మాతృభూతయ్య రాకనుగోరియుండెనట. ఇతడువచ్చి నదితెలిసి యుపచరించి పదివేలరూపాయలిచ్చి త్రిశిరగిరికి పంపించెను. అతడు అచ్చట సౌఖ్యముగా తన కృతులచే శ్రీ మాతృభూత సుగంధి కుంతలాంబలను భస్మించుకొనియుండెనట.

ఆదిపృష్ఠ

ఈ కర్ణాటకప్రాహ్లాడుడు మధ్య మతస్థుడు. తెనుగందును సంగీతమందును గొప్ప పండితుడు. ఈ ఆదిపృష్ఠ ప్రతాపసింహ మహారాజుకాలముందును, తుళజామహారాజు కాలముందు నుండినవాడు. రక్తిరాగములందును, దేశియరాగములందును “, శింగమాగను”

ముదతోను, విశేషగమక జాతీయములతోను అనేక కీర్తనములు ఇతనివలన శేయబడియున్నవి. పీరథ్రద్రయ్య మార్గమునే యనుసరించినవారు. రాగాళావన, మధ్యమకాలపల్లి ఘణతులు ఇతనివలననే పరిశుద్ధమైనవని షెప్పుదురు. వర్షములనేకములు ముందుండినప్పటికిని భైరవిరాగమలో నితనివలన సేయబడిన “విరిబోణి” యను తానవర్షము పాదుటకుగాని పీణలో వాయించుటకుగాని యిటువలనే యిక వర్షముకలుగుట దుర్భము.

ఈ ఆదిప్రయ్య కుమారుడు పీణకృష్ణయ్య. ఇతడు వైణిక శేష్మండు, మైసూరు, విజయనగరం, కొత్తకోటు ఈ సంప్రాణాధికతులమీద (ప్రసిద్ధములుగానున్న సప్తతాళములోగల ధ్రువతాళమందే తక్కిన ఆరు తాళములు నణిగియందునట్టును, ప్రబంధముపాడి యెత్తునపుడు అన్నితాళముల మొదటి ఘరాతలు ఒకేఘరాతగా పదునట్టుండెదు) “సప్తతాళేశ్వరము” అనిమూడు ప్రబంధములు శేసియున్నాడు. ఆ ప్రబంధ మాతువులలో రాజుల నామాతురమ లందొకొక్కుక్క అక్కరముల నొకొక్కుక్క ఆ వృత్తాద్యక్షరములుగా నర్థముతో రచించియున్నాడు. ధ్రువతాళము వుప్పదియావృత్తములై తే ఎత్తునపుడు తక్కిన ఆరుతాళములును ఒకేరితిగా ప్రబంధాద్యక్షరమం దేత్తబడును.

ఈ పీణకృష్ణయ్య కుమారుడు పీణ సుబ్మకట్టి అయ్య. ఇతనివలె పీణయిందు రాగాళావన మధ్యమకాల పల్లి స్వయంపురకల్పనలు గమకమువెలయునట్టును, అతీత అనాగత గ్రహములు వెలయునట్టును వాయించుటనెవరికిని సాధ్యముకానేరమ. వైణికులకు తాళజ్ఞానముందుట యతిదుర్భము. ఈయనకు గలిగిన తాళజ్ఞానము ఇంకాకరికి గలుగసేరదు. ఈయన పీణవాయించుకొనియే డెబ్బిచియేండ్రుండెను. ఇతడు గతించి రమారమి ముప్పదినాల గు సంపత్సరములుండ వచ్చును.

వెంకట రామయ్య

ఈ బ్రాహ్మణుడు తెనుగున మంచిచదువరి. సంగీతమందును మిక్కులి ప్రోథుడు. ఈ వెంకట్రామయ్య కీర్తనముల జాతీయములనెటిగి పాదుటకు దుర్లభములుగా నుండుటవలన నప్పటిగాయకోత్తములు “ఇనుక సనిగెలు (శనగలు) వెంకట్రామయ్య” యని పేరిచ్చినారట. ఇతడు బోధేంద్రస్వాములమీద “సతమని” యను తోడికిర్తనము మొదలైనవియును, మధురానల్లారి మొదటి స్వాములమీద కొన్ని కీర్తనములును “గోపాలకృష్ణ” ముద్రబెట్టి శేసియున్నారు. ఇతడు ఆదిప్రయ్యయొక్క కడపటి కాలమని దోచుచున్నది.

సొంటి వెంకటసుబ్బయ్య

ఈ తై ఏలింగ్య బ్రాహ్మణుడు తెనుగందును సంగీతమందును సామర్యము గలవాడు. వెంకటమణి షెప్పబడిన రాగాంగాది రాగ సంప్రదాయములను విశేషముగా దెలిసినవాడు. ఈ

వెంకటసుబ్బయ్య, ఆదిప్రయ్య అను నీయిద్దరును సమకాలికులై యుండినప్పటికిని యొ వెంకట సుబ్బయ్య వయస్సున చిన్నవాడే. ఇతడు తుళజామవోరాజుమీద బిలవారిబాగములో నొకవర్షము విచిత్ర కల్పనలతో జేసియున్నాడు. రసికాగ్రేసరుడై చౌదార్యస్వయమాపుడై ప్రభాగ్యతిజిందిన మణి చిన్న యామెదలారి సభలో బహుమానింపబడి బహుచమతాగ్నిరములతో నితనివలన నేయి బడిన సంగీతసాహిత్యములు పెక్కలుగలవు. ఇతనికుమారుడు వెంకట రమణయ్య. సంగీత సాహిత్యమార్గమందును, గానమార్గమందును, తన తండ్రికిమించినవాడని జెప్పుదురు. ఇతడు శరభోజి మహారాజు కాలమందుగూడ నుండినట. పీరికి సాంటియనుట ఇంటిపేరు.

రామస్వామి దీక్షితులు

శకాబ్దము 1657, క్రీ.శ. 1735 లో జెంచిన ఈ ద్రావిడ బ్రాహ్మణుడు చౌత్తు రుడు. కాశ్యపగోత్రుడు. ఆప్సంబసూత్రుడు. ఇతని తండ్రి వెంకటేశ్వర దీక్షితులు. తల్లి భాగీ రథియమ్మ. ఇతడు ఏడవపయస్సున గుఱ్ఱపువారి కలహముచే కాంచిమండలమునుండి ఏండ్లుచెల్లిన తలి దండ్రులతో వెడలి మధ్యార్జున కైత్రమునకు సమీపమునున్న గోవిందపురమునకువచ్చి క్రమాంతము అధ్యయనముజేసుకొని యుండెను. అటుతరువాత ఆయనతల్లి దండ్రులు ఆరునెలలు ముందు వెనుకగా లోకాంతరము జెందిరి. సంస్కృతభాషలో మంచి వ్యత్పత్తితినిజెంది ఆంధ్రభాషను నేర్చుకొనెను. స్వభావముగా తనకు ముచి శారీరముకలిగియుండుటవలన వినికచే బ్రాహ్మముగా పాడ నేర్చుకొనెను. పాటపై నుండు భ్రమవలన తంజావూరికిపోయి పీరథద్రయ్యగారివద్ద శెండుసంవత్సరములుండి రక్తిరాగములందు దేశియరాగములందు నతనిచే శేయబడిన కీర్తనములను స్వరష్టానము కలుగునట్లభ్యసించి ఆలాపన పల్లవి స్వరములు పాడునట్లు నేర్చుకొని మాయూరమునకు వచ్చియుండునప్పుడు సంగీతళణము దెలుసుకొనవలెనను అపేకుచే చింతిల్లచుండెను. ఒకదినమందోక్త పెద్దలువచ్చి “మధ్యార్జునమునకు వెడలుము నీచింతలు దీరును. లక్షణ విద్యావంతుడౌదువు” అని యనుగ్రహించిన మాత్రమున మధ్యార్జునమునకు వెడలి అచ్చట నీత్యాగ్నిపోత్రియు వెంకట మంచ మాతులపొత్రుడునైన వెంకట వైద్యనాథ దీక్షితుల వరమానుగ్రహమువలన ఒక్కసంవత్సరములో పీణవర్ణసించి పిమ్మట చతుర్భండి ప్రకాశిక రాగాంగోపాంగ భాషాంగ రాగగీతములు సకలరాగ తాళలక్షణములు సాంగోపాంగముగా దెలుసుకొని తనగురువులనాజ్ఞ చోప్పన తంజావూరికేగి అచ్చటి రాజసభలో గొనియాడబడి బహుసమాన గౌరవములనంది మాయూరమునకువచ్చి శ్రీ త్యాగరాజమహాత్మవ దర్శనార్థమై తిరువారూరికివెడలి శ్రీ కమలాంబాత్యాగరాజులనేవించి భజించుకొనియుండెను. దర్శనార్థమై యచ్చటికివచ్చిన అమరసింహ మహారాజు కశయవలన తనమీద నేయబడిన రాగమాలికనువిని బహుమానించి ఆదరించెను. ఈ రామస్వామి దీక్షితుల భక్త్యతికయమువలన శ్రీ పీధి విటంక త్యాగరాజస్వామి స్వప్నదర్శనములో నాజ్ఞయిచ్చినప్రకారమే స్వామి పీధికి విజయమునేయ సమయములందు ధ్వజమంటపము మొదలు

తిరిగి ధ్వంసమంటపమువరకు వచ్చుదాక ఇచ్చోటనిచ్చోట నిటులనిటుల వాయించవలెనని నాగస్వర వాద్యగాండ్లు మొదలయినవారికి చేసిన యేర్పాటువలె పరంపరగా ఇప్పుడును వాయించుకొని వచ్చుచూస్తారు. ఇతనికి నుంపదియేండ్లవరకు సంతతిలేనందుపలన తనభార్యతో శ్రీ వైద్యనాథుల గుడికిపోయి శ్రీ ముద్దుకుమారస్వామి సన్నిధిలో భజనయుండిరి. కొన్ని దినములలో నితని భార్య సుబ్బమ్మ గర్భవతియైనతోడనే తిరువారూరికివచ్చి యుండునపుడు మంచిలగ్గుమున కొక సుపుత్రునిగసెను. ఆ బిడ్డకు ముద్దుస్వామియని పేరుబెట్టిరి. కొన్నిసంవత్సరములకవతల బుట్టిన రెండవపుత్రుడైన చిన్నసామి దీంతులకు తన గుదువులవేరైన వెంకట వైద్యనాథ శర్మమును బెట్టిరి. ఈ చిన్నస్వామి దీంతుల తోడబుట్టిన ఆదుబిడ్డకు శాలాంబయనియు, కడపట్టికొడుకునకు శాలస్వామియనియు పేశ్చుపెట్టిరి. ఇతని కుమారులలో ముద్దుస్వామి దీంతులు ప్రమాంతము అధ్యయనముపేసి కావ్యనాటకాలంకారములు చదివి వ్యాకరణమూలమైన కౌముదీ చదువుకొని సంగీతమును సేర్చుకొనియుండెను. ఇతనితమ్ములు వారివారియేండ్లకు దగిన విద్యలనభ్యసించు కొనియుండిరి. ఆకాలమున దర్శనార్థమై తిరువారూకి వచ్చిన మణి ముద్దుకష్ట మొదలారు అను గోప్యప్రభువు రామస్వామి దీంతుల యోగ్యతను గమనించి బహుమానించినదియుగాక సకుటుంబముగా పీరిని వెంటనేలిలుచుకొని మణలికిపోయి గౌరవముగా కొన్నిసంవత్సరములు ఆదరించుకొనియుండెను. తరువాత నతనికుమారుడును, సకలవిభ్యాపారంగతుడును, రసికాగ్రేస రుడును, ఔరాయస్వరూపుడైన వెంకటకృష్ణుడను చిన్నయా మొదలారు రామస్వామిదీంతులచే జేయబడిన నూటయైనిమిది రాగతాళమాలికను విని కనకాళిపైకముపేసి గారవించినదిగాక అరథపుట్టిగల ఆరాగమాలికను పాడివినిపించిన చిన్నస్వామి శాలస్వాములకు బహుసమ్మానములుపేసి యాదరించినారు. ఆక్కాలమున వెంకటమణి ప్రశ్నాత్రులని వచ్చిన గోవిందదీంతులను మొదలారు మిగులనాదరించి చతుర్థండి ప్రకాశిక మొదలయిన పుస్తకముల జూడవలెనని యడిగినందుకు మేమిచ్చెడు మూర్ఖునను ఈరాగమని జెప్పితే పుస్తకముల నిట్టునని అతడిచ్చిన మూర్ఖునను మొదలారిచేనందుకొని రామస్వామిదీంతులు మొదలారువచించినట్లు “నన్న బరిష్టించనేలా” అను పదమునుజాచి కడపటి స్వరమందు గోవిందదీంతులిచ్చిన మూర్ఖుననమర్చి చిన్నసామి శాలసామి యను నిద్రలు కుమారులగొని వినిపింపజేసినది విని గోవిందదీంతులు మేమిచ్చిన రాగమే పీరు మావెంకటమణి శిఘ్రులేయని పొగడినారు. తన రెండవకుమారుడైన చిన్నసామయ్యకు కండ్లు దెలియకపోయినందున మిక్కిలి చింతాక్రాంతుడై సకుటుంబముగా తిరుపతికేగి వెంకటాచలపతిమీద “మనసా వేరితరుల దలచక” అను నలువదియైనిమిది రాగములగల యొక రాగమాలికను, “ఇంకా దయరాకున్నను” అను కీర్తనమును వేగవాహినీ రాగములో జాచి నలువదియైదు దినములు భజించుకొనియుండగా కండ్లు దెలిసి చిన్న సామయ్య తన కాలమువరకు సాఖ్యముగానుండెను ఈ రామస్వామిదీంతులు ప్రశ్నేకాదశులందును గీత

గోవింద (ఆప్టప్డి) ద్వారా సర్వమును తప్పక పారాయణము జేసి ప్రతముందురు. శ్రీ మీనాక్షి దేవిమిద నలువదినాలుగు రాగములుగల ఒక రాగమాలికయును, రితిగౌళ, హిందోళ, మనోవారి, వూర్ణ చంప్రికరాగములలో చౌకవర్ణ ములును, శంకరాభరణ తానవర్ణ మును, అనేక కీర్తనములును “పెంకటకృష్ణ” ముద్రతలో జేసినదిగాక “హంసధ్వని” అను రాగమును గలిగించి ఆరాగములో ప్రబంధమురచించి ప్రసిద్ధిబోంది తనయవసానకాలము దెలిసి* రామస్వామిదీంతులు సకుటుంబముగా తిరువారూరికివచ్చి యశఃకాయులై శకాబ్దము 1789, క్రి. శ. 1817 భాతసంవత్సరము మాఖమాసము శివరాత్రి పుణ్యకాలమందు పరమపదముజెందెను.

శ్వామాశాస్త్రిలు

శ్రీ కాంచి కామాక్షిదేవి యత్నమూర్తియైన శ్రీ బంగారు కామాక్షిదేవి దౌష్ట్యలు తురకల కలహమువలన పూజకులును, ద్రావిడ బ్రాహ్మణులలో చౌతురులునైన కొన్ని స్తానీకులతో వెడలి శ్రీపురమను తిరువారూరి కైత్రమునకువచ్చి రమారమి ముప్పదియైదు సంవత్సరముల వరకు తంజపురిరాజువలన నేర్చురువబడిన పూతోపచారాదుల నంగికరించుకొని యున్నపుడు ఈ శాయమాళాస్తుర్ల తలిదండ్రులు శ్రీ కామాక్షిని యత్యంతభక్తితో పూజించుకొనియుండు ఉటయుగాక, తనకు పుత్రుడులేనందున ప్రతిమాసములందును కడవటి స్త్రిహారములో వెంకటాచలపతి ప్రీతిగా బ్రాహ్మణ సంతర్పణలు నదిపించుకొనివచ్చునపుడు ఒకస్త్రిరవార బ్రాహ్మణ సంతర్పణ నడచుచో నొకముదునతి బ్రాహ్మణునిమీద వెంకటాచలపతి యావేశించి “ఓ దంపతులారా! మీకు ఒక సంవత్సరములోపల యశోవుతుడైన యొకసుపుత్రుడు గలుగును” అని చెప్పినట్లే ఇతనితల్లి గర్భవతియై పదిసెలలునిండినతోడనే శకాబ్దము 1685, ట్రి. ఐ. 1763 చిత్రభానుసంవత్సర మేపరవి కృతికా నక్తమందు శ్రీనగరము అను తిరువారూరితో ఈ శాయమాళాస్తుర్లు జెప్పించెను. ఇతడు బాల్యమందే సంస్కృతాంధ్రభాషలలో మహాప్రాధుడై బంగారు కామాక్షితో తంజావూరికివచ్చి తనబంధువులలో నొకరివద్ద సరథిమొదలు స్వరజ్ఞానమువరకు నేర్చుకొనెను. అంతలో శ్రీవిద్య పరమానుగ్రహమందెను. ఇతని భాగ్యపీచేషమువలన ఉత్తరదేశమునుండి సంగితస్వాములని సంగితవిద్యాప్రారంగతుడైన యొక యతీంద్రుడువచ్చి ఇతనిని అంతేవాసిగాగైకొని మూడుసంవత్సరపర్యంతము సంగితలక్ష్యలకుణ మర్మములన్నియు క్రమముగా వభ్యసింపించి ఇతని గానసామర్యములనేఱింగి మిక్కిలి యశోవంతుడవౌదువని అనుగ్రహించి ఆదిప్పయ్యపాటను కొన్ని దినములు వినుమనిజెప్పి పండితస్వాములు కాళికివెళ్నెను. కొంతకాలమునకు పిమ్మట శ్రీ కామాక్షిదేవి యనుగ్రహమువలన సాహిత్యచమతక్కరములు గేయకల్పనలు తాళవిషయములు పెలయ “శాయమకృష్ణ” అను ముద్రతో బహుకీర్తనములు స్వర

* గౌణయక శైవులని యశముల్లోందిన అధిస్థాతుక్కుపై య్యా ఈ రామస్వామిదీక్షతులల్చిష్టుల్లో.

జతులు తానవర్ణములు విరచించి బహుళమ్యలవలన ప్రకాశపరచి యశఃకాయులై శక్తాబిము 1749, క్రి. శ. 1827 వ్యయసంవత్సర మకరచి శుక్ల దక్షమినాటు శ్రీపురము జేరెను. నూటికి వైనుండు నితనికి ర్తనముల నచ్చాప్తునపుడు ఇతని యద్భుతచిత్రములనెల్ల విరివిగావాసెద.

ఇతని కి ర్తనముల గేయఫలములు, అతీతానాగతప్రహచమతాగ్నరములతో నారికేశపాక రీతిగా నుండుటవలన గాయకులలో తెలియని కొన్ని సౌమయులు రంజనముగలిగించుటకు సామర్థ్యములేక గదుసనిషేష్టమన్నారు. దీనికి శ్రీనాథకవిచే తెపగింపబడిన శృంగారమై పథ కావ్యములో ప్రధమాశ్యసమునగల

చ. పనివడి నారికేశ ఘలపాకమునం జవియైన భట్టహా
రుని కవితాను గుంభములు సౌమరిపోతులు కొండఱయ్యలై
నని కొనియాడనేరరది యట్టిద! లేజవరాలు చెక్కు గే
టిన వసవల్చు!, బాలకుడు డెందమునం గరగంగసేయునే!

అను నీ పద్యార్థమే నిదర్శనముగానున్నది.

ఈ శాస్త్రమాశాస్త్రీలకు ఇద్దను కొమారులు. వాఁఁలో రెండవకుమారుడైన సుబ్రాయ శాస్త్రీలు శక్తాబిము 1725, క్రి. శ. 1803ి దుంధు సంవత్సర సింహమ్యరవికృతికానక్తత్రంలో జన్మించెను. ఇతడు సంస్కృతాంధ్రమందును సంగీతమందును అతిసమర్థుడు. ఆంధ్ర వాగేయచమతాగ్నరములు ప్రకాశింపగా నితడు జేసిన బహుక్రిష్ణ స్వరజతులు వాడుకలో ప్రసిద్ధముగానున్నవి. ఇతడు శక్తాబిము 1784, క్రి. శ. 1862 దుర్మి సంవత్సర చాపరచి కృష్ణదశమిలో శ్రీపురమేగెను.

ఈ సుబ్రాయశాస్త్రీల అన్నకుమారుడైన అష్టాసామి శాస్త్రీలు కావ్యనాటకాలం కార వాగ్యకరణములు సంగీతాంధ్రములు దెలిసిన వాగేయకారికుడు. ఇతడు అనేక కీర్తన దయ తానవర్ణములు జేసియున్నదిగాక ఫిడేల్ వాద్యములో నతిసమర్థుడు. ఇతడు శక్తాబిము 1740, క్రి. శ. 1827 వ్యయ సంవత్సర మీసరవి ఆల్సేప నక్తత్రములో జన్మించి శక్తాబిము 1822, క్రి. శ. 1800 టో తన డెబ్బదిమూడవ వయసున వికారి సంవత్సర కుంభరచి కృష్ణ తృతీయలో శ్రీపురమేగెను.

గురుమూర్తి శాస్త్రీలు

ఇతడు తైర్లింగ్యై బ్రాహ్మణుడు. మురికినాటివాడు. తిరునల్మేలిజిల్లా కయత్తారు అనుగ్రామము ఇతని జన్మభూమి. చతుర్శాస్త్ర పండితుడు. సంగీతములో నతిసమర్థుడు. ఇతని యెల ప్రాయములో చెన్నపట్టణము వెడలి మణి చిన్నయా మొదఱారిచే బహు సమాఖ్యము శెందిన

కీర్తివంతుడు, అనేక గీతప్రబంధకీర్తన రచనావిశారదుడు. బహురాగములలో ప్రతిభగల చతురుడు. ఇతడు రామస్వామి దీక్షితులవారి కాలములోనుండి నప్పటికిని ఆతనికి మిగులపిన్న.

పీణి పెరుమాళయ్య

ఈ పెరుమాళయ్య అని పీణిలో నసార్ధపాండిత్యముగల ఒక మహానుభావుడుండెను. ఇతడు పూర్వమందున్న వీణకాళహాస్తి అయ్యవంశస్తుడు. ఆంధ్రప్రాహ్లాదుడు. పరంపరాగత వైష్ణికుడు. తంజావూరి సంస్కారపండితుడు. బహు సర్వమాన్యముల బొందినవాడు. ఘన రాగచానములు వాయించుటయం దతి ప్రగల్భుడు. శైలి మొదలయిన రక్తిరాగములలో నొక్కొక్కరాగమును ఒక్కొక్కరాతిరి రెండు జామమువంతున వచ్చినదిరాక పదిచినములవరకు క్రమముగా వాయించి పూర్తిశేసును. ఇటులనే ఉత్తరదేశ సంస్కారములందును వాయించి ఛత్రచామర పల్లకీలు రత్నభచిత్విణి మొదలైన యనేక సమ్మానములశేంది కొత్తకోటువచ్చి రఘునాథ (తొండమాన్) మహారాజు సభలో నొకరాగము ఇరువదిచినములు క్రమముగా వాయించి పదివేలరూపాయలు సమ్మానము తెందెను. ఇదిగాక ఇతడు పెద్దలక్కర్తనము మొదలయిన సాహిత్యములో నొక్కొక్కదినమునకు నొక్కొక్కరాగమున నున్నవానినే వాయించి వినికశేసును. ఇతడు సౌరాష్ట్రమందును, సావేరియందును, అటతాళములో రెండు తానవర్ణములు జూచియన్నాడు. ఆ గేయరచనాసామర్యాము లెవరికిని లభించదు. పీణిలో తాళములు దప్పక వాయించుట యందతి సమర్థుడు. ఇతడు ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి మప్పుది యేండ్లవరకుండెను. ఇతని లమ్ముడైన పీణి నారాయణ సామయ్య ఇతనివలెనే యోగ్యతగలవాడు. ఇతనితమ్ముడు కొండయ్య. సావేరిలో నొక స్వరంజతి జేసియన్నాడు.

త్యాగరాజయ్య

రఘురామి 250 సంవత్సరములకు మునుపు తిరువారూరిలో గిరిరాజకవియను నొక బ్రాహ్మణోత్తముడుండెను. ఆయనకు ఐనుగురు కుమారులు. కడపటివానికి రామబ్రహ్మము అని పేరు. ఇతడు వేదశాస్త్రములందు మహానిపుణుడు. ఇతనికి పంచాపకేశుడు, రామనాథుడు, త్యాగరాజుడు అని ముగ్గురుకుమారులు. రామబ్రహ్మము లేఖిచే మిగుల కష్టబడి తన భార్యాపుత్రులతో తిరువారును విడచి తిరువైయేరు అనుపంచనదిత్తమునకువచ్చి తన దుత్తమగుణాశిలములే సహాయముగా గౌని కాలశేషము జేసుకొనివచ్చెను. ఈతని కుమారులలో ముందటివారిద్దరుసు లాక్కికృత్యములందు కుదురుకొనిరి. మూడవకుమారుడు తండ్రికి అనుకూలుడై యుండు కొని వేదాధ్యయనమును సంస్కృతమును సేర్పుకొనివచ్చెను. ఈతని పదునాలుగవ ప్రాయమున తండ్రియను డాసిన సంవత్సరమున తల్లియను కాలము జేసినారు. దీనిలోపల క్రమముగా అధ్యయనమున్న, కావ్యసాటకాలంకార వ్యతిష్ఠియను పొందెను. వెనుక సంగీతము అభ్యసింపవలెనను

అపేక్షచే తానువాసముచేయు వీధిలో పొంచుకొనియున్న నగరి విద్యాంసుడైన సొంటి వెంకట రమణయ్య వద్ద సంగీతమశ్వసింపద్మోదగి ఏకసంత్రగ్ంహించ్చే ఒకసంవత్సరములోపల సంగీతలకుడి ములు రాగాలాపనము పల్లవి తాళము మొదలయిన సంగీతవిషయములో వీరికి సమావము ఎక్కుడ లేరని విలసిల్లెను. ఇటు లుండునపుడు కాంచీపురమున నుండి వంచనదమునకు వచ్చియుండిన ఒక భాగవతోత్త మునివద్ద శ్రీరామనామ మంత్రోపదేశము బొందెను. ఆ భాగవతోత్తముడు తొంబది యారు కోటి నామముజేయవారు జీవమృక్తులగుదురనియు, నీవు అట్లుజేసితే ముక్కినందుదు వనియు ఆనుగ్రహించిన ప్రకారమే ప్రతిదినమును 1,25,000 నామమువంతునజేసి ఇరువదియొక సంవత్సరమున 36,000000 నామముజేసి పూర్తిజేసెను. దీనికి పిమ్మట భగవంతుడైన శ్రీరాములు మూడుసార్లు ప్రత్యక్షుమై సాహిత్యములు జేయునట్టనుగ్రహించెను. ఒకనాడు శ్రీరాముల సన్నిధానమందు గూర్చుండి నామముజేసుకొని యుండునపుడు వాకిలితలువు సద్గు వినిన మాత్రమున గమనించి జాచుచో శ్రీరాఘవులు లక్ష్మణ సమేతులై విక్ష్యామిత్తులతో యాగసంరక్షణార్థముగా వెడలి యేగుసమయముగా దర్శనమిచ్చి యొక నిమిషములో నంతర్భా నముణెందెను. తోడనే ఒక ప్రయత్నమును లేక “బాలకనకమయచేల సుజన పరిపాల శ్రీరమా లోల” అను కీర్తనరూపముగా శ్రీరాముల స్తుతించ దొడంగేను. ఇదిఖా ఈయన మొదటిసాహిత్యము. అతాచారాగమున చమత్కారముగల వర్ణక్రమముతో నమర్చిన యాకీర్తనమును విచిన సంగీతవిద్యాంసులును, అర్థపూష్టులతో నమర్చబడిన పదశయ్యల వినిన రామజేష శాస్త్రీలు, ఖాష్యం కృష్ణశాస్త్రీలు మొదలైన సుస్కృతపండితులును ఈయన గంధర్వడో! నారదమనీంద్రుడో! యనిభ్రమించి నుతించిరి. తరువాత “రామానిన్నే నమిష్మాను” అను హుళానికీర్తనము మొదలైన యనేకకీర్తనములు తెనుగు సాహిత్యముగా జేసుకొనివచ్చెను. ఇటులుండుతరి యొక నాడు నారదమహామనీంద్రులు సన్మానిషేషముతో ప్రాతఃకాలమున ఈ త్యాగరాజయ్య ఇంటికి వచ్చి యాతనిగని త్యాగరాజుడని యెవడో ఒకసంగీతవిద్యాంసు దున్నాడట. వానిగానము విన వలెనని వాంఛ నాకుగలిగియున్నది యనిషేషిన మాత్రమున తైలమంటుకొనియున్న త్యాగరాజయ్య ఆస్తాన్యసిని యుపచరించి నమస్కరించి నేనేత్యాగరాజుడని దెలియపరచి ఒక ముహూర్తకాలము గాంధర్వ గానమని యొంచుసట్లు అమ్మునీంద్రులముందట గానముజేసెను. యతిశ్యేషులు ఉల్లమరి నీకు సదృశముగా గానరసమేతిగినవాడు యాఘవిలో నెవరును లేరని బలికి యాపుస్తకము నీవద్ద నుండసీ యని యొకపుస్తకముసిచ్చి అనుష్ణానముదీర్చి తిరిగి భిక్కు వచ్చెదనని వెళ్లి యంతర్భానమందెను. వెనుక నాయతిని యొక్కుడవెతకించు గావక చుచలబడి సూర్యాస్తమయ సమయముదాక ఆహారములేక నుండి రాత్రినిపూజ జేసి నిద్రబోవుచో స్వప్నమున పగలందు యతిషేషముతో దర్శనమిచ్చిన మహాపురుషుడు దోచి అయ్యా! నేను నారదుడు. నీదు విద్యామహిమ భక్తి అనుష్ణానము వీనికి కట్టుబడి సంతోషచిత్తుడై పగటిలో నీకు దర్శనమిచ్చితిని

నేను నీకిచ్చిన పుస్తకము “స్వరార్ణవము” అనెడి సంగీతగ్రంథము. ఇదివరకు భూలోకంనటు నెవు నెఱుగరు. విన్ను దక్కునెవరు నీ గ్రంథంబును జాడ సర్పులుగారు. నీవలన సంగీతము ఈ ఖఫిలో ప్రసిద్ధిపడవలెనను మనసుతో నీ స్వరార్ణవమును నీకు నిచిప్పిని. ఇక నీచంచలము నివృత్తి యొను” అనిబిలికి మఱుగుజెందెను. ప్రాతఃకాలమైన తోడుసేలేచి తాను పుస్తకంబునుజాడ స్వాస్థమున గన్నట్టే యుండగ పరమానందమునుజెంది “నారదగురుస్వామి” అను దర్శార్ కి రన మును “శ్రీ నారద నాదసర్వీసువా” అను కానడ కి రనమును శ్రీ నారద “నారదగానలోల”* అను ఆతాణాకి రనమునుజేసెను. స్వరార్ణవమును గ్రంథమును జాడంగ జాడంగ సంగీతము యొక్క అద్భుతమైన రాగరహస్యములన్నియు బయటివడి యనేకఱ్చూర్వార్వారాగములందును, మేళక ర్తలందును సంగీతలకుణము దప్పుక భక్తి మార్గముల కాస్పుదమై పహాస్రసంఖ్యగల కి రనముల రచించి బ్రహ్మనంద వై భవముల బోందినారు. ఇవి ప్రాయసాధ్యముగాని విషయము.

పట్టాల గోవిందదానుల విషయము. ఇతడు గొల్లడు. కేరళదేశస్థుడు. గాన విద్యయందును భక్తియందును క్రేష్ణుడు. వీడు అద్దేశంబున వసించుకొని యుండునపుడు ఒకనాడు రాత్రిలో “పంచనదికైత్రంబున నాదుక క్రష్ణరోమణియైన తాయిగరాజుడు గానమూర్తియై వెలయుచున్నాడు. వానివద్దవెడతి వానినిదర్శించి నీదుగాన విద్యాసమర్పతయునా, భక్తినిజంబును జూపించగలవు” అని శ్రీరాఘవులు స్వప్నమందాజ్ఞాపింప నారీతిగానే + తాయిగరాజయ్యను వెతకికొనివచ్చి తన గానంబును వినిపించి యకనిగానంబును హిని పరమానంద భరితుడై, ఇతడు భక్తిజ్ఞానము సంగీతశాస్త్రము వీనిని పరిపాలనటి జెసి నిజభక్తుల కనుగ్రహించట కొరకై యవతరించిన ఈళ్ళారాజు మైన మూర్తియేగాని వేఱులేదని గోనియాడి తానుగనిన స్వప్నంబును తక్కిన వృత్తాంతంబులు నెవరు నెఱుగునట్లుబలికి తాయిగరాజయ్యకు పాదపూజ జెసి నమస్కరించి యనుగ్రహమునుబోంది పంచాపురిజేసెను. అవతల ఇచ్చేతిరున గంగాతీరంబున నుండి యొక భక్తిరోమణి స్వప్నంబుగని తిరువై యేటికివచ్చి అయ్యవారిని దర్శించి యనుగ్రహంబుజెంది తన వృత్తాంబు నెఱుగించినతోడనే “దారథీ” అను తోడికి రనము జూచెను. ఇట్లు తాయిగరాజయ్య యొక్క అమానుషకృత్యంబులు లోకమందెల్ల వ్యాపించగానే మైసూరు తంజావూరు మొదలయిన దేశాధికారులు ఈతని జూచుటకిచ్చించి పత్రికలుబంపగా శ్రీ రాఘవులదప్ప తక్కినవారికృప తన కపైకులేదని యస్యడైజేసెను.

*ఇది సరిగాతోపదు. ఈకి రన అనుపల్లవి ‘సీరదసమసీలా’అని. నారదునిదిఫషఫర్మము. పాతాంతరము లభించువలకను ఇది మేఘశ్యాముడైన శ్రీరాఘవునిగుర్పిసచే అనుకోవలయను (రా 4)

†పట్టాల గోవిందసామి తిరువై యేటికి వెఱ్పున పుడు ఎట్టయశురమునకుపచ్చి బాలస్వామి దీక్షతులచే మహారాజు ఫేటిచేయించుకొని పీంభ క్రైమచ్చి కొన్ని నెలలిచటనే భజనజేనకొనియండి తిరువై యేటిపి వెడులెను.

ఒక సమయమున తంజపురి శరభోజి మహారాజు తిరువై యేటకి వచ్చినపుడు శాంగరాజయ్యను జూచుటక వేణించి దూతలనంప దానికి సమ్మతించక “నిధిచాలనుఖమా రామునిసన్నిధి చాల నుఖమా” అను కి ర్తనము జేసియు “రామా! ఇటులసెల్ నన్నన్యలు హింసించక నన్నగ్రహించ తగదా” అను నర్థనుగల వేటొకకి ర్తనమునుజేసి పూర్తికరించెను. ఇటుల పలువిధంబులుగా నాయా సమయంబులకు తగినట్లును. తనకు అన్నగ్రహంబు జేసినట్లును అనేకకి ర్తనములు జేసి యున్నారు. వానిని విస్తరించి షైప్పుటవలన పెరుగును. శ్రీరంగమునకేగిన సమయంబున “ఓరంగళాయి” అనియు, “రాజు వెడలెజూతామురాచే” అనియు శ్రీరంగనాథుల స్తుతిగా కి ర్తనములును, తిరుపతికిబోయిన సమయమున “శేరశీయగరాదా” అనుకి ర్తనమును జేసి యున్నారు ఒకనాడు ఇతని ఆన్నలు ఈయనయందు వందురంది రాజులుజెప్పియంపినప్పటికిని పోనని షైప్పుచున్నాడు. విద్యగిగిన సేమిఫలము సంపదయంద పేషులేక నొకపట్టాభిషేక విగ్రహమును గట్టుకొని తిరుగుచున్నాడు. ఈ విగ్రహముండుట జాధగానున్నదియని ఇతనికి దెశయక విగ్రహమునె త్తి శాపిలోవేసిరి. అదిదెశిసి “ఏ పాపముజేసితినో” అను కి ర్తనమును జేసెను. ఇటువంటి సహాదరులు నా తోబుట్టి భక్తిసేయ విదువక నన్న శ్రమపరచెదరని మొఱబెట్టెను. “ఎట్లా దొరికితివో” అని వేటొకకి ర్తన రూపముగా రామా! చుట్టుకామడ దూరమువరకు నన్న జేరినవారు భక్తిమాగ్రము దెలియనివారుగానుండ మీరు నాకులభించిరి యెట్లునియు “ఎంత రాని తనకెంతబోని, చింత విదువళాల శ్రీరామా” అని పలు విధములుగా పాడియున్నారు. ఇట్లు ఈతని ఆయుష్మాగ్రలమంతయు ప్రతిదినమును తనచే సేయణడిన సత్కర్మాన్నానములును భజనమును విలసిల్ల “కొలు వమంగా” అనియు కి ర్తనము జేసెను. శాంగరాజయ్యకు భగవంతు దైన శ్రీ రఘునాథులు అత్యంత స్నేహితునివలె స్నేహశాపముగాన్న ఉత్తరప్రత్యుత్ర రూపములుగా కి ర్తనములు జేసెను. శ్రీ రఘునాథులు మూడుసార్లు దర్శనమిచ్చియున్నారు. ఇతని నిర్మాణమ నకు పదినెలల మునుపొకనాడు స్వప్నమున శ్రీరాములు దర్శనమిచ్చి యింక పదినెలలు నిపు ఈ భువినిమండవలెనని యాజ్ఞాపించినారట. మరుసటి దినము వేషపయందు మొదటి దిన స్వప్నమున తనకును శ్రీరాములకును జరిగిన విషయమును ప్రకాశపరచి “గిరిషై నెలకొన్న రాముని” అని కి ర్తనము జేసెను.* పదినెలలు జరిగిన పిమ్మట నొనెనదనమందొకనాడు స్వప్నమయి నీ కింకొక జన్మమున్నదని షైప్ప “నేను ఇంతరాలము మిమ్ము నారాధించి పునర్జన్మ మందను” అనినతోడనే శ్రీ రఘునాథులు కనికరఘున ‘మరునాడు సన్మాంశ్రమము దీసికొమ్ము, డాసిన దినమే నిన్న ఐక్యము జేసికొందును’ అని వాక్యున్చెను. ఈసంగతి నెవరికిని దెలియపరచి భగవంతుడాజ్ఞాపించిన ప్రకారమే మరుసటి దినమందు అనేక విద్యాంసులు, భక్తులు, సాధువులు గూడి

* ఈ కి ర్తనమున ఇప్పటి పారము ‘పది పూర్తిలవై’ అనికలదు. ఇట్లే ‘పరితాపము కనియాడిన’ అను కి ర్తనమందు ‘పదిపూర్తిలవై కరుణించెద?’ ననియే శ్రీ రాముని మాటగానున్నది (రా.అ)

యుండగ పరమహంసాశము దీసికొనెను. మరునాదుదయ కాలములో “సా(శ్యా)మ సుంద రాంగ” అని కీర్తనమును జేసి పాడి తన శిఘ్రములు, విద్యాంసులు, భక్తులు, లోకికులు, వైదీకులు అందరియందును ఆనాటి పగలు పదిరెండు ఘంటలకు తాను నిర్వాణము బెందుదుననియు, అటు లనే తనకు భగవంతుడు నియమించియున్నాడనియు దెలిపింప తిరువైయేటికి చుట్టుపక్కలను తంజావూరు మొదలయిన చోటులందునుండి ఈ వైభవములగని సంతసించుటకై లెక్కలేనిజనులు వచ్చిగూడిరి. శ్యాగరాజయ్య ఛెప్పినకాలము సమీపింపగ ననేకుల గానమును, వైదీకుల వేద ఫలమును, బహుభక్తుల నామావళియును వ్యాపించియున్న సమయములో శ్రీ శ్యాగరాజయ్య తననోటిచే ‘భగవంతుడు నిర్ణయించిన కాలమిదిదా దీపారాధన సేయుడీ’ అని యాజ్ఞాపించిన ప్రకారమే పట్టాభిరాములకు దీపారాధన జేసినారు. తోడనే తన వాక్యచే “జానకికాంశస్వరచే” అని నామావళిసేయ సకలజనులును “జయజయ రామా” అని షెప్పగ అంజలి హస్తములతో భగవంతునిముందర నమస్కరించిన పిమ్మట సకలజనులును సమీపించిజూడగ ప్రాణము విడిచిన వారుగా గనుబడిరి. తోడనే అనేక వైభవములతో తిరువైయేటి శ్రీ బాహాస్వామి మెట్లగట్టున శ్యాగరాజయ్య పుణ్యశరీరము నణగింపబడెను. పీరు డెబ్బదియేదవ వయచులో దేహవియోగ మైనారు. ఇతనికి పురుష సంతతిలేదు. ఈయన ముప్పుదియైదవ వయచులో మొదటిభార్య లోకాంతరమందెను. పిమ్మట వివాహము జేసుకొన్న రెండవభార్య పీరికాలమునకు కొంచెనును వేఱక ఆదుపడుచును విడిచిబెట్టి గతించెను. ఆ బాలికకు ఒక మగబిడ్డ కలిగెను. వానిపేరు శ్యాగరాజుడు. వాడు ముప్పుడై దవ వయసున లోకాంతరముజేరెను. ఇప్పుడు సంతతి యొక్కానులేదు.

సంగీత రత్నాకరములో ఏనూరు సంవత్సరములుగా వాడుకలోలేని లక్షణములును, వాడుకలోలేని రాగవివేకాధ్యాయమునగల రాగములును, లక్ష్మీలక్ష్మణ సమన్వయముగా వాడుకకుగొనివచ్చుట కొఱకు బద్దకంకటులై రత్నాకరాది సంగీత గ్రంథములను ఊహాపోహముతో పరిశోధించి ప్రాసికొనియున్న కొత్తకోట మహారాజు కాలేజీ ప్రిన్సిపాల్ మహారాజరాజ శ్రీయన్. రాధాకృష్ణయ్యగారి వలన, ఈ శ్యాగయ్యగారి చరిత్రము ద్రావిడపచన రూపాంగగా నాకు యాయబడెను.

సంగీతశాస్త్ర ప్రథమాచార్యుడును, శారకమంత్రోపదేశక ర్తయను, సదాచివస్యదూపుడైన శ్రీ శ్యాగరాజస్వామియే పండితచామరజన సమూహముల నుత్తమగతి బెందుటియువలనను అంశప్రాయముతో కమలాలయమును తనజ్ఞతమందే వైష్ణవీన శ్యాగరాజయ్యగా నవతరించి సంగీతవిద్యాసారామృతములను శ్రీరాముల భక్తమార్గములను ప్రకాశింపజేసిరి.

శ్యాగరాజయ్య శిఘ్రములు

(1) గాయకోత్తములును, వైణవ శ్చేషులును, తెనుగున గేయచమత్కార ఘణుతులు పెలయి, బహుతానవర్త కీర్తనముల విరచించిన మహామథాపులునైన తిరువత్తూరు పీణ

కుప్పయ్య. ఇతడు తన పుత్రునికి త్యాగయ్య అని తన గురువు పేరేణైటిను. ఈ త్యాగయ్య సంగీతమందును తెనుగందును ప్రజ్ఞగలవాడై కొన్ని తానవర్ణములును జేసినదిగాక “పల్లవి స్వరకల్పవల్లి” అనునోక పుస్తకము రచించి ముద్రింపించి ప్రకటికరించెను. ఇతడిప్పుడునన్నారు.

(2) సంగీత విద్యార్థిరోమణియైన శాలాజిపేట వెంకటరామ భాగవతులు. ఇతని వలన ననేక సారాష్టులు సంగీతములో నేర్చరుతై త్యాగరాజయ్య కృతుల ననేకములు పారముజేసి ప్రకాశపరచుకొనియున్నారు.

(3) అయ్యభాగవతులు. (4) సుబ్బరామ భాగవతులు. (5) తిల్లప్పానం రామయ్యం గారు. (6) ఉమయాపురం కృష్ణభాగవతులు. (7) సుందరభాగవతులు. వీరిద్దరు నిప్పుడు నున్నారు.

గోవిందసామయ్య

ఇతడు తైర్చిలింగ్య బ్రాహ్మణుడు. తైలింగభాషయందును, సంగీతమందును మంచి పాండిత్యముగలవాడు. ఇతని తెనుగుపదముల రచనలు మిగులనల్ని కత్తిసు శృంగారరస ప్రధాన ముగానుండును. కావేటినగర సంస్కారాధిపతులమీద జూచిన మోహనరాగమందొక వర్ణమును, వైషణిప్పట్టే దైవములమీద నవరోహ, కేదారగ్గాళ రాగములలో జూచిన వర్ణములును మిక్కితి ప్రసిద్ధముగా విలసిల్లుకొనియున్నవి. గోవిందసామయ్య ఆదిపృయ్యగారికి మునుపటివాడనియు, ఉనికి కావేటి నగరమనియు జెప్పుచున్నారు.

కూవన సామయ్య

ఇతడు సంగీతాంధ్రరచనలందు మిక్కితి ప్రాథుడు. ఈతనిచే నాటకురంజి రాగములో జేయబడినయొక తానవర్ణము మాత్రము ప్రసిద్ధమైయున్నది. ఇతనిని వైషణివ గోవింద సామయ్య సహాదరుడని జెప్పుచున్నారు.

వైకుంఠకాష్టులు

ఇతడు ద్రావిడ బ్రాహ్మణుడు. సంస్కృతభాషలో కావ్యసాటకాలంకారములు వ్యాకరణాదిశాస్త్రములు సంగీతము ఈ విద్యలలో నసాధారణ మహిమగలవాడు. సంస్కృత వాగీయకారులలో క్రేష్ణతముడు. ఇతడు సంస్కృతములో గేయకల్పనలతో రక్తి దేశీయ రాగములందు బహుకిర్తనములు జేసియున్నాడు. ఇతడు చోళదేశపుడనియు, రామస్వామి దీణితులకు సమకాలీయడనియు జెప్పుచున్నారు. “వైకుంఠ” ముద్ర ఇతనికి కిర్తనములందు గనుబడును.

విజయగోపాలులు

ఈ విజయగోపాలం అనువారు మహాభక్తులు. సంస్కృతాంధ్ర సంగీతములలో నతిశమ ద్రులు. భక్తిరసములొలుకునటుల “విజయగోపాల” ముద్రతో సంస్కృతాంధ్ర సాహిత్యకీర్తన ములు పెక్కులు గనుబడుచున్నవి. ఈయన 200 సంవత్సరములకు మునుపు గలవారని షేష్ము చున్నారు. విచారణీయము.

కుప్పుసౌంధ్రమి ఆయ్య

ఇతడు ద్రావిడక్రాహ్నాణుడు. తెనుగున మంచి ప్రజ్ఞగలవాడు. ఇతడు అమరసింహా మహారాజు కాలమందును, శరభోజి మహారాజుయొక్క అరంభదశయందు నుండినట్లు షేష్ము చున్నారు. ఇతని కీర్తనములు భక్తిరసవ్యవహారములు గతిగియందును. శృంగారరస ప్రథానము తైనకొన్ని పదములు షెప్పియున్నాడు. గేయకల్పనలు మిక్కిలిచమతాగ్నారముగాను పదలాలిత్య ములతోడ “వరద వేంకచేళ” అను ముద్రతోను వెలయును.

పల్లవి గోపాలయ్య

ఇతడు ద్రావిడ క్రాహ్నాణులలో నౌత్రరుడు. తంజపురియే ఇతనికి వాసస్తానము. సంగీతమునందును తెనుగునందును విశేషప్రజ్ఞగలవాడు. గాయకులలో నేపండితుడును ప్రతిభతో పలవిపాదుటలో నితనికి సమానముగాలేనందున పలవి గోపాలయ్య అని ప్రసిద్ధిగలిగెను. ఇతని సంగీతకల్పనా చమతాగ్నారములు అటు తాళములో నితనివలన సేయబడిన “వనజాణి” అనుక శాఖిచి తానవర్ణమును గమనించితే ఒరిక మొదలయిన గమకములు స్వరకల్పనల శయ్యయున్నపుమగును. ఇందిగాక కాంభోజి తోడిరాగములలో అటుతాళమందు తానవర్ణములు, కొన్ని రక్తిరాగములలో కీర్తనములు “వెంకట” అన్న ముద్రచే రచించి యశముబొంచెను. ఇతడు అమరసింహా నరేంద్రుని కాలమందును శరభోజి మహారాజు కాలములో బహుకాలము నుండెను.

ముద్దుసౌంధ్రమి దీక్షితులు

ఇతడు రామసౌంధ్రమిదీక్షితులకు శకాబ్దము 1697, క్రి. శ. 1775 మన్మథ సంవత్సరమున తిరువారూరిలో పుత్రుడై జనించెను. ఇతని తలి సుబ్బమ్మ. వదియారువయసులోపల క్రమాంతము వేదాధ్యయనము, కావ్యసాటకాలంకారము కౌముదియు, కొన్ని వ్యాఖ్యానములు సంగీతమును సేర్చుకొని, తోచిపము వైద్యము మాంత్రీకము ఈశాప్రతములందు మిగులప్రజ్ఞగలవారై ప్రభ్యాతిబొంచెను. ఇతడు వివాహమై మణి చిన్నయా మొదలారివద్దనున్నప్పుడు ఇతనిజన్మాంతర సుకృతవిశేషమువలన చిదంబరనాథయోగి యనునొక మహాసిద్ధులు మణికివచ్చి కొన్ని దీపములుండినప్పుడు ఇతనిక కీక సంతసిల్ (శీ)వివాహమహామంతము నువ్వేశించి వెంటబెట్టుకొని

గంగాతీరమునకుచని ఐదువ్యాపుల ములవరకు క్రమముగా మంత్రావృత్తిచే సిద్ధిలొంపించి ఆఘమహా సిద్ధుల నందజేసి యితను మహాపురుషునిగా నెఱిగి యనుభవముతో వేదాంతశాస్త్రమునుపదేశించిన తరువాత నామహాత్ముని యచుమతివలన తిరిగి మణికిపచ్చి దేవతలత్కప్రికై క్రమముగా అత రాయగ బహిరాయగముల నడిపించి తిరుత్తణికైత్రమునకుపచ్చి సన్నిధిలో సుబ్రహ్మణ్య పంచదశాకురీమహామంతము నాచృత్తిజేసుకొనియుండునపుడు ఒకదినమందు చెంగల్యారాయడు ఒక మహాపురుషునివలె పచ్చి నోరుచెయచుమని జెప్పి నోటిలో కండవకెక్కరనువేసి మఱుగుణెందెను. తోడనే దీషుతులు మాశవగౌళరాగమున ప్రథమావిభక్త్యంతముగా “శ్రీనాథాది గురుగుహనోజయతి” యని మొట్టమొదట సంస్కృతమున కిర్తనముజేయ ప్రారంభించెను. ఇదిగాక సంబుద్ధి ప్రథమ మొదలుకొని యేడుకిర్తనములు గురుగుహావిషయముగా జేసినారు. తరువాత కాంచీపురమునకుపచ్చి తన సహాదరులలో నాలుగుసంవత్సరములవరకు నచ్చట వసించుకొని శ్రీకామాణి సన్నిధానమందు శ్రీవిద్యాఉపాస్తిజేసుకొని “కంజదాయతాణి” “ఏకామ్రనాథం భజేహం” మొదటైన అనేకకిర్తనములు గేయకల్పనలు విలసిల్ల విరచించి తనతమ్ములచే ప్రసిద్ధిపరచెను. ఆషైత్రమున వసించుకొనియుండిన ఉపనిషద్వ్యాప్తముతో వేదాంతవిచారణ జేసుకొని యతనిచే సేయండిన రామాష్టపదులకు వర్ణక్రమములతో రాగతాళములనేర్పరచెను. పిమ్మిల కుటుంబముతో తిరువారూరికిపచ్చి వసించునప్పుడు “గురుగుహ” ముద్రతో శ్రీత్వాయగ్రాజస్వామిమీద ననేక కిర్తనములును, అనందేశ్వర, సిద్ధేశ్వర, అవలేశ్వర, హాటేశ్వర, వల్లికేశ్వరులమీదను, ఆషైత్రమందున్న ఘోడశగణపతులమీదను, చోళమండలమున వెలయు శివషైత విష్ణుషైతములగల దేవతలమీదను పృథావ్యాధిపంచభూతషైతస్వాములమీదను, సంస్కృతమందనాధారణములైన వాగ్దోరణలతో నదైవైతభావన దహ్యక వెంకటమణి సంప్రదాయ రాగముల విదువక గమకజాతీయములు, ఆయారాగజేసవ్యారములు రాగనామము విలసిల్ల కిర్తనములు రచించినదిగాక సూభాది సప్తతాళములలో సేయబడిన నవగ్రహకిర్తనములను, కమలాంబావిషయమైన వావరణ పూజాక్రమముగా తొమ్మిది కిర్తనములును రచించి తనశిష్యులచే జగత్రప్సిద్ధిగా నాచంద్రతారార్గముగా విలసిల్లు వట్టుజేసెను. తనతమ్ములు తనవద్దనుండి కిర్తనముల పాతముజేసుకొనియుండునపుడు రసికులైన ప్రభువులచే మధురకు రమ్మనివచ్చిన ప్రతికలవలన చిన్నసామి బాలసామి మధురకుపచ్చి కొన్ని సంవత్సరములుండగా చిన్నసామిదీషుతులు కాలముణెందెను. బాలస్వామిదీషుతులు భ్రాతృవియోగమువలన విరక్తికింది వారియన శిష్యుని పెంటబెట్టుకొని సేతువునకువెడతి ఎట్టయపురమునకు పచ్చి మహారాజుచే నాదరింపబడియుండెను. దీషుతులు తనభ్రాతృవియోగము లోకస్వభావమని దలంచి తనపినతమ్ముని సంతతిగా భావించుకొనియుండుటచేత తనతమ్ముడు విరక్తిచే నెక్కడ వెడలనోయని చింతించుకొని తనభార్యలిద్దరితో శిష్యుడైన సుబ్రహ్మణ్యయ్యను తోడబెట్టుకొని మధురమార్గముగా శాత్రువికిపచ్చి శాత్రువిపెరుమాళ్ళ గుడివాకిలిమంటపమున దిగి పూజచేసుకొని

యెన్న సమయమున పదియాచేండ్లగల కొన్ని వైష్ణవబ్రాహ్మణులు ఎట్టయపురం మహారాజు వారు తిరువారూరిలోనుండివచ్చియున్న శాలస్వామియను నొక విద్యాంసునికిని రామేశ్వరములో నుండి రప్పించిన పదుచునకును చేచు వివాహము జరుగబోతున్నది. మనమందరముపోదమురండి యనిషేపిన మాటలిని దీక్షితులు సంతోషపరవశులయి పెరుమాళ్లు సన్నిధియందే “వెంకటేశ్వర ఎట్టపుభూపాశిమాత్రమేవాం” అని మేఘరంజనిలో నొకకి ర్తనముణ్ణేసి సుబ్రహ్మణ్యయైకు షెపి వెట్టెను. పిమ్మట నచ్చటనుండు వైష్ణవబ్రాహ్మణులజూచి ఎట్టయపురమునకు మమ్మను వెంట బెట్టుకొనిపొండియనిషెపి వారలతో వెడలి ఎట్టయపురమునకు వచ్చుమార్గములో వానలేక వాడుచున్న పంటనుగని కనికరముగలిగి అమృతేశ్వరిని ధ్యానించి అమృతపర్చి ఊరాగమున “ఆనందామృతకర్మణి అమృతపర్చిణి” అను కీర్తనమును రచించి తనశిఖ్యనికి షెపి బెట్టుకొని యుండునపుడే నిర్మలమైన ఆకాశమందు నీలపేశు మొకటి దోచబడి రానురాను నథివృద్ధియై సయిచని వర్షము గురిసెనట. రేకటీనేలగనుక బండిపారకనిలిచె. తనతోడవచ్చిన వైష్ణవబ్రాహ్మణు ణులచే బండితోలబడి సంకటపదుకొని మెల్ల మెల్లగ ఎట్టయపురమునకు సాయంకాలముపచ్చి చేరి తనమ్మునిగని సంతసీలిరట. దీక్షితులవారు వచ్చినది తెలిసి మహారాజువారు తనచేకటి ఈయబడిన యింటికివచ్చి దీక్షితులవారిని యుపచరించి వారిచేశేయబడిన మేఘరంజికి ర్తనమునువిని చాలా సంతసీలి మరునాడువచ్చి పెండ్లి ని నడిపించిరి. పెండ్లి నడిచినతోడనే దీక్షితులు తమ్మునిశార్వ్యకు తోడుగ తన పెద్దభార్యనుంచి మహారాజువారి నంపించుకొని తిరువారూరికి వెడలి యచ్చట వసించెను. కొంతకాలమునకు పిమ్మట ఎట్టయపురమున మహారాజువారి జ్ఞానకుమారులకు జరుగు పెండ్లికి రమ్మని వచ్చిన పత్రికనుజూచి తనకవసానకాలము సమీపించియుండుటవలన తనస్నేహితులు శిష్యులు మొదలగువారివద్ద తిరుగరానని అంపించుకొని కుటుంబముతో ఎట్టయపురమునకు వచ్చి యువరాజుపెండ్లిజరిగిన మూడవనెలయైన శకాబ్దము 1757, క్రి. శ. 1835 మన్మధసంవత్సరము తులాకృష్ణ చతుర్థశియాదు యశికాయుతై స్కృతందగిరిచేరిరి. ఈ ముద్దుస్వామిదీక్షితులు క్రిగంథక రయ్యుక్క పెత్తండ్రి.

ముద్దుస్వామి దీంజితులవారి శిష్యులు

- (1) సంగీత ద్రావిడ పండితులైన తిరుక్కుడయూసుభారతి. (2) ఆవడయారు గుడి నీటి వెంకటరామయ్య, (3) తేవూరు సుబ్రహ్మణ్యయ్య, (4) సంగీతమృదంగ లక్ష్మణణ ములలో సమర్థుడైన తిరువారూరు శుద్ధమృదంగం తంబియప్పదు, (5) భరతశ్రేష్ఠుడైన పంజపరి పొన్నయ్య, (6) వడివేలు, (7) భరత లక్ష్మణసమర్థుడైన కొరనాడు రామస్వామి, (8) నాగ స్వరవాద్వయమందలి ప్రతిభగల తిరువశుంధూరు బిల్వయనం, (9) బహుతానవర్ణ పదముల రచించిన తిరువారూరు అయ్యసామి, (10) నాట్యగానవిద్యలో మిస్కెల్ కిరిషెందిన తిరువారూరు కథములము, (11) గానమును సమర్థురాలైన వళ్లారుగుడి అమ్మణి.

చిన్నసామి దీక్షితులు

ఇతడు ముద్దుస్వామి దీక్షితులసవళోదరుడు. సంస్కృతాంధ్రభాషలలో మంచిచదువరి. సంగీతవిద్యలో ప్రగల్భుడు. వైషిక్ చైష్టుడు. జంత్రగాత్రములుగల మహోనుభావుడు. మణలి చిన్నయామొదలారి సభయందును, తక్కినరాజసభలందును విశేషగౌరవము శెందిన యశోవంతుడు. ఇతడు తిరువారూరారిలో కుటుంబముతోవచ్చి వసించుచున్నపుడు రసికులైన ప్రభువులు, పండితులు మొదలైనవారు వచ్చియున్నసభలో నొకరాత్రియందు “నాగవరాథ” అను రాగము నాలాపించు కొనియున్నపుడు ఇతనియెదుట నొకసెద్ద సర్వము వై గప్పననుండిబడి పడగనెత్తి యాడుకొని యుండుచో జనులందరు వెఱవ నచ్చటనున్న దీక్షితులు ‘వెఱవద్దు వీణను నిలుపక వాయించ వలె’నని జెప్పినట్టే వాయించుకొనియున్నపుడు, ఆ పాము శాఙ్కాడు పొడుగు పడగనెత్తి యాడి శ్రమపడి రాగ రాగ తగ్గించుకొని భూమితో పడగను జీర్ణించింపించాచి “అందరును నమస్కరింపుడు వీణను బెట్టే నమస్కరింపుము” అని దీక్షితులు జెప్పినట్టే నమస్కరించినారు. తోడనే సర్వము బోయెను. ఈసంగతి కనులారజూచిన సుబ్రహ్మాణ్యయ్య మొదలైన దీక్షితులవారి శిష్యులు జెప్పు దురు. ఇతడు నారదులమీద తోడిరాగమన “గానలోల కరుణాలవాల” అనియు, కళ్యాణిరాగ మున “నారాయణానంత” అనియు రెండు కీర్తనములు జేసియున్నారు. ఇతడు తనతమ్మునితో మధురకువచ్చి 45 వ వయసున లోకాంతరము శెందెను.

బాలస్వామి దీక్షితులు

ఇతడు రామస్వామి దీక్షితుల మూడవ పుత్రుడై శకాబ్దము 1708, క్రి. ఖ. 1786 పరాభవసంవత్సర మిథునరవి అశ్వినీనక్తత్రములో కన్యాలగ్నమున జనించెను. ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి కనిష్ఠ సవళోదరుడు. బాలకృష్ణ శర్ముడు. తెనుగున మంచి ప్రజ్ఞగలవాడు. సంగీతములో మిక్కిలి సమర్పుడు. వీణ, స్వరబత్తు, ఫిడిలు, చితార్, మృదంగము మొదలైన వాద్యములు వాయించుటయందు మిక్కిలి సమర్పుడు. సంగీత లక్ష్మి లక్ష్మణ మర్గముల లెస్సుయెటీగినవాడు. ఇతని బాల్యమందే మణలి చిన్నయా మొదలారువారు ఫిడిల్ వాద్యమందటి సమర్పుడైన యొక అంగీయునివద్ద మొదట ఫిడిల్ ఆశ్వినింపుమని యితని నేర్వరచెను. మూడు సంవత్సరములభ్యసించి అంగీయసంగీతమును, పొందూసంగీతమును లెస్సువాయించి మణలి ఔసదలారు మొదలయిన రసికుల తృప్తిపీఠాందించెను. ఇతనిబాల్యములో నొకనాడు మొదలారి సభయందు సొంటి వెంకట సుబ్యయ్య టక్కారాగగీతతానములు వాయించి మొదలారిని జూచి ‘ఈ రాగము మాయింటిలోదాకడ్డ’ ని జెప్పినమాత్రమే చిన్నవయసుతో నా సభయందుండిన బాలసామి దీక్షితులు మొదలారిని గని ‘ఈ టక్కారాగగీతమును నేనిదో పాడెద వినుడీ’ యని “అరమర్పు అపరాధ” అని పాడినతోడనే ఒక ముత్కాల కంఠియును, తోడుసాల్వైలును యచ్చి బహుమానించెను.

కొంతకాలమునకుపిమైట మహాప్రాధులైన తన అన్నలతో కంచి మొదలైన హేత్తములందు వసించి తిరువారూరికివచ్చి యచ్చట కొన్ని సంవత్సరములుండి, తనవద్ద బాల్యముమొదలుకొని యుండిన హారి అను శిఘ్రమితోడను, తన రెండవ అన్నతోడను మధురకువచ్చి కొన్నాళ్ళుండి, తన అన్నకాలమునకు వెనుక హారిని వెంటబెట్టుకొని సేతువునకువెళ్ళి ఎట్లయశురమునకువచ్చి మహారాజునిగని, అప్పటికాలములో కొత్తవాద్యమెయున్న సిద్ధిలును వాయించగా మహారాజు వారు సంతసిల్లి బహుమానించి యాతని సంగీత లక్ష్య లక్షణామర్ధములను, పీణవాయించు మేలిమియునగని ఇల్లగట్టియిచ్చి తన ఆస్తానపండితులుగా నియమించి, రెండవ పెండ్లి జేసిపెట్టిరి. అప్పటి మహారాజు మొదటికుమారులైన కుమారఎట్లప్పమహారాజు ఈతనివలన సంగీతలక్ష్య లక్షణములనెఱిగెను. ఆమహారాజేపట్లాభిషిక్తులై సంస్కృతభాషలో బహురాగములందువర్ణక్రమములతో రచించిన కీర్తనములకు బహుచమత్కారకల్పనలుగల ముక్కాయిస్వరములు మహారాజువారు సంతసిల్లు నటితడేరచించినది గాక శ్రీగ్రూధాచల కొర్తి కేయవిషయమై సారంగ దర్శార్డ్ కన్నడ రుద్రప్రియ రాగములలో తెనుగునకీర్తనములు జేసెను. జ్యోతిశ్శాస్త్రములో మహాప్రాధులైన కుమార ఎట్లప్పమహారాజునుమతిచే దౌహిత్రుదయిన నన్నుస్వీకరించి బ్రహ్మోవదేశముజేసిబెట్టి, పీణను నేర్చించి సంగీతలక్ష్యలక్షణములన్నియుదెలియజేసెను. కుమారఎట్లప్పమహారాజుమీద నాటరాగములో అటతాళమందు ఒకతానవర్ణ మురచించి, యాతానవర్ణమునగల ప్రతిస్వరములను బహుచమత్కాతితోనుండునట్టును, కడవటినాలుగావృత్తస్వరములో నాలుగుజాతులును క్రమముగా ఓకొక్క ఆపృత్తమందు నిమిడించియిందునట్టును స్వరమురచించిన తానవర్ణమును మహారాజు వారువినివేయివరహోలు విలువగల కెంపులుచెక్కుబడి సింహాలలాటముగల భోడితోడాలు జాలస్వామి దీక్షితుల రెండుచేతులలోదొడిగి జోడిసాలువబుట్టలిచ్చిబహుమానించిరి. వర్ణముపాడినశిఘ్రులకు బహుమానమిచ్చిరి. ఆమహారాజునకుపిమైట నతనిసహాదరులు పట్లాభిషిక్తులై యితనివద్దనే సంగీతవిద్యనేర్చినవారై గాంధర్వస్వరూపులైన వెంకచేక్కర ఎట్లప్పమహారాజుమీద రుద్రప్రియ, దర్శార్డ్ వసంత యారాగములలో పాటవసంబంధములైన ముక్కాయిస్వరములతో జూచినదరువులను మహారాజువారువినిదరువోకటికి జోడుసాల్వులను వెయ్యేసివరహోలునుఇచ్చి సమ్మానించిపోషించిరి. ఇతడు ఏకాదశితప్పకగితగోవిందము (అప్పపది) పాడి భగవర్ణజనశేసుకొనియుండును. ఇటు లుండగ నొకఉపాధియలేకనే శకాబ్దము 1781, క్రి. 4. 1859 పింగళసంవత్సర కుంభరవిశుక్క తృష్ణియయందు పరమపదముణెందెను.

చౌకం సీనువయ్య

ఇతడు ద్రావిడ్ బ్రాహ్మణుడు. సంగీతమందరిచతురుడు. ఇతనివలచోకముగా (విశంబముగా) రాగాలావనము మొదలైనవి పాదుటలో నింకొకగాయకునివలకానేరదు. గనుక అపటి

ప్రభువులు పండితులు ఇతనికి చౌకముసీనువయ్యాఅనిపొగడిరి. ఇతడుళరభోజిమవోరాజు కాలమందును, శివాజీమవోరాజుని ఆరంభకాలమందునుండెను.

దొరసామయ్య

ఇతడు ద్రవిడ్ బ్రాహ్మణులలో నొత్తరుడు. సంగీతమందును తెనుగునందునుపండితుడు. ఇతనికిర్తనములు “సుబ్రహ్మణ్య” ముద్రతో మిగులరంజనమును సులభకైయునుగానుండును. ఇతడు జరభోజిమవోరాజుకాలమందును, శివాజీమవోరాజు ప్రారంభమందును పంచనదషైత్రమందు వసించియుండెను.

మధ్యరుజనం ప్రతాపసింహ మహారాజు

తంజపురినేలిన అమరసింహమవోరాజుకుమారులు. సంస్కృత మహారాష్ట్ర భాషా విచక్కులు. సంగీతమందుమిగుల ప్రజ్ఞ గలవారు. మృదంగవాద్యములో నతిసమర్థులు. ఈయన మహారాష్ట్ర భాషలో వర్ణక్రమములు విలసిల్ల “నవరత్నమాలిక” యను రాగతాళమాలిక యొకటి స్వరచమత్కృతులతో జేసియున్నారు. ఈమహారాజు శివాజీమవోరాజునకు కొన్ని సంవత్సరములకుముందు కాలము జేసిరి.

కులశేఖర పెదుమాళ్ళ

ఈ కిరీటపతి తిరువనంతపురం సంస్కానమును పరిపాలించిన మహారాజు. ఈ కేరళదేశాధిపతి సంస్కృత ఆంధ్ర, వలాట, కేరళ, హిందుస్తానాద్వానేక భాషలనేర్చినసమర్థులు. సంగీతమందు విశేష ప్రతిభగలవారు. అనేకరకిరాగ దేశీయరాగములలో గేయకల్పనా చాతుర్యములు విలసిల్ల సంస్కృత సాహిత్యరూపములైన చౌకవర్ణములు సంఖ్యలేని కీర్తనములు “పద్మనాభ” ముద్రతో విరచించిన మహాత్మలు. సంస్కృతమందు చంపుమొదలయిన బహుకావ్యములు రచించి యున్నారట. తెనుగున చౌకవర్ణపదములు జేసియున్నారు. కేరళభాషయందును బహుకృతులు జేసియున్నారు. ఈపద్మనాభదాసులు శ్రీపద్మనాభ పాఢారవింటైక్యమయి రమారమి యేండ్రగుచున్నది.

వెంగు భాగవతులు

ఇతడు ద్రావిడ్ బ్రాహ్మణులలో నొత్తరుడు. ఇతని ఉనికి తిరునెల్యేలి. తెనుగునందును, సంగీతమందును విశేష ప్రజ్ఞ గలదు. ఇతనికి ప్రాచీన కీర్తనములు సంఖ్యలేక పాతములుగలవు. రాగాలాపన పల్లవి స్వరములు లెస్సపొడును. ఇదిగాక దరు, తానవర్ణములు రచించినాడు. మహాతక్కుడైన ఇతడు డెబ్బదియేండ్రవరకు జీవించియుండి గతించిన ఆనంద సంవత్సరములో లోకాంతరమొందెను.

శేషాచల భాగవతులు

ఇతడు కొత్త కోట సంస్కార గాయకపండితుడు. క్యామాశాస్త్రిలిఖిత్వుడు. గానమందతి సమర్థుడు. తెనుగున గేయమాపముగా కృతులు జేసియున్నాడు. ఈతని సహాదరులైన రామ దానులు సంగీతసాహిత్య విద్యావిశారదుడు. తెనుగున గేయకల్పనలుచెలగ “రామ” ముద్రతో జేసిన కిర్తనములుగలవు. ఇతనికుమారుడు మాతృభూతయ్య. ఇతడు సంగీతవిద్యాసంపన్నుడు. ఇతని కుమారుడు గోపాలసామిలయ్య. ఇతడు సంగీత లతణ లక్ష్మయుల నెఱిగిన గౌప్యగాయ కొత్త ముడు. ఇతడిప్పుడును కొత్త కోట సంస్కార సంగీత విద్యాంముడుగా నున్నాడు. ఇప్పటికాల ములో సంగీతజ్ఞులు ఇతనివలె ప్రాచీనకిర్తనములుగాని, పల్లవి మాగ్రములుగాని, ఆయారాగణీయ ములుచెలగ గమకజాత్యములతో పాడేవారెవ్వురును లేరని ఛెప్పవచ్చును.

రామానంద యతీంద్రులు

ఈ రామానందయతులు సంస్కృత సంగీత రచనాసామర్థ్యాలులు గలిగినవారు. ఈయనవలన నేయిడిన గౌరీరాగ ప్రబంధమును గమనించితే యతనిపాండిత్యము స్వప్తమగును. అహాబీల పండితునికి వెనకటివారని దోచుచున్నది.

నారాయణ తీర్థులు

మహాభక్తిగల యాయతీంద్రుల సంస్కృత సంగీతసాహిత్య ఫలుతులు ఈయనవలన విరచింపబడిన తరంగములచే విశదమగును. పీరు కి00 సంవత్సరములకు ముందుండినవారనియు నుత్తర దేశస్థులనియు తెప్పుచున్నారు.

సదాశివబ్రహ్మము

అమరావతి తీరుపురందును, కావేరితీరుమైన సెరూరు కొడునుండి మొదలైన పుణ్యశేత్రములందును 1661 సంవత్సరములకు మునుపు దిగంబరులై సంచరించు జ్ఞానపరులైన సదాశివబ్రహ్మము అను మహాపురుషులు బ్రహ్మనంద పరవశులైయున్న సమయములందు గేయవాగ్రాపముగా సంస్కృత కిర్తనములనేకము జేసియున్నారు. అని యిప్పుడును ప్రసిద్ధముగానున్నవి. ఇతనియద్మత చరిత్రముల నేకములు గలవు. క్రీస్తుశకము 1890 అట్టబరు సెల 20 తేదీలో కొత్త కోట సంస్కారమున బ్రహ్మదంబా విలాసయంత్రశాలలో సదాశివబ్రహ్మము యొక్కచరిత్రము ద్రావిడవచనరూపముగా నచ్చోత్తబడియున్నది, ఆచరిత పుస్తకమునుజూచితే ఈమహాశ్రీరుషుమని మాహాత్మ్యము స్వప్తమగును. ఈమహాత్ముల పరమానుగ్రహమువలననే కొత్త కోట సంస్కారము శాసురాను మిక్కాలి శేయస్తును పాందుకొనియున్నది. ఈ సంస్కారాజులవలన నేటికిని సెరూరిలోనున్న ఈమహాపురుషుని సమాధికి సంవత్సరోత్సవ నితోన్తవపూజలు నడిపించుకొని

వచ్చుచున్నవి. ఈయన ఆజ్ఞ చొప్పున ప్రతికుప్రవారమును కన్యకలకు స్వయంపాకమును, ప్రతి సంవత్సరమును బహుద్రవ్య వ్యయముతో నవరాత్రిపూజా సంతర్పణలును ఇప్పుడును నదుచుకొని వచ్చుచున్నవి.

ఆక్రిత్తి స్వాములు

ఈ యతీంద్రులు రమారామి అఱువది సంవత్సరములకు మునుషుండినవారుగా జెప్పు చున్నారు. శ్రీకృష్ణభక్తులు. వీరుచిదంబరమునకు సమీపమున కొళ్ళడమును కావేరి తీరమందు గల యొక అగ్రవోరముతో తన జ్ఞానంతర కర్మవశమున ఒడలంత ప్రీతి ఉపాధిచే కష్టపడుకొని బహు దినములుండునపుడు, ఒకనాడు తన శిష్యులఱాచి ప్రాతకాలమందు నన్నెత్తుకొనివెడలి కొల్లడ యేటి లుసుకదిబ్బలో విడిచి సాయంకాలమువచ్చి నన్ను జూడుడియనిన తోడనే శిష్యులక్షే విడిచి వచ్చిరి. అయితీంద్రులు మనసున శ్రీకృష్ణనిధ్యానించి “తావక కరకమతే” అనుక్తిరనము కాయ్యిరాగమనస రచించిపాడి భజించుకొనియుండువో భగవంతుని కృపచే ఎండతగ్గుకొని వచ్చు నట్టితడుయపాధితీరిన శరీరముతో నుండునపుడు, శిష్యులువచ్చి యతీంద్రులను జూచి సంతసించి నమశ్కరించి తమ యగ్రవోరమునకు దోడ్మాన్నిపోయిరి. పిమ్మట ఆక్రిత్తి స్వామి తవలన సంస్కృతమున సేయబడిన కిర్తనములచే బహుకాలము భగవంతుని భజించుకొనియుండి సిద్ధిభోందెను.

స్వయంప్రకాశయతీంద్రులు

సంస్కృత ఆంధ్రభాషలలో నతిపాండిత్యముగలవారు. సంగితమందును అతిసమర్థులు. ఈయనచే సేయబడిన సంస్కృతకీర్తనములచే శితనివాగైయఫలములు తేటయగును. ఏబడి సంవత్సరములకు మునుపు మాయూరషైత్రముతో వసించినవారు.

శివరామాత్రములు

ఈయతీంద్రులు రామనాథపురశాఖానగరమైన లక్ష్మీపురమున తైర్లిగ ప్రావ్యంకుల ములోజన్మించి మరుదానల్లారిస్వాములవారి శిష్యులై భక్తి మాగ్గకీర్తనములు, భాగవతోత్సవ సంప్రదాయ కీర్తనములు, ఔషధది, ద్రావిడరామాయణకీర్తనములు, సంస్కృతకావ్యములు నభ్యసించి ఇరువదేండ్లలో యతులై సకల షైత్రములదర్శించుకొని తిరువారూరికివచ్చి శాయిగేశ్వరునిపై గల భక్త్యుతిశయముచే యత్కైశ్వరుని ఘుట్టమునవసించుకొని సంస్కృతమందును తెనుగందు ననేక కీర్తన ములుశేయునదిగాక, గాంధర్వమూపముగా “నిజభజన సుఖపద్ధతి” అనునాకపుస్తకమును రచించి చెప్పపురిలో అచ్చుతుబడి ప్రసిద్ధపరచి తిరువారూరియందే క్రి. శ. 1897లో సిద్ధిభోందెను. ఈశివరామాత్రములు డెబ్బదియేంద్రుండుండును.

యువరంగుని పదములు

ఇవి తుళజామహారాజుకాలములో రసికాగేసరుడై, వితరణాల్లుడై, ఉదయార్పాశయ సంస్కారాధికషిర్మైవెలసిన యువరంగేంద్రునిమీద గేయకల్పనలతో తెనుగున ననేకవాగేయకారులచే నేయబడినపదములను యువరంగునిపదములని షైఫ్పుచున్నారు.

పరిమళరంగదు

“పరిమళరంగ”ముద్రతో గేయకల్పనలు విలసిల్లితెనుగున ప్రాసయమకములతో పదములురచించిన గొప్పపండితుడు. ఈతడు చెన్నపట్టణమున కవతలిచేశస్తుడనియు, 200 సంవత్సరములకులోపలివాడనియు షైఫ్పుచున్నారు.

సారంగపోణి

ఇతనిపదములు శృంగారరసముగాను, హాస్యరసముగాను పెక్కలుగలవు. హాస్యరసప్రధానమైనపదములలో గ్రామోగ్రంతులపెక్కలుగలిగి “వేణుగోపాల” ముద్రతోనుండును. ఇతడు 200 సంవత్సరములకులోబడు ఉత్తరదేశియుడైన తెనుగుబ్రావ్యాళుడు.

మెరటూరు వెంకటరామళాస్తుర్లు

ఇతడు తైలింగ్యిబ్రావ్యాళుడు. తంజావూరికిసమీపమునున్న మెరటూరిగ్రామ వాసస్తుడు. ఇతడు శరభోజిమహారాజు కాలమందును, శివాజిమహారాజుకాలములో కొన్నిసంవత్సరములనుండినవాడు. అంధ్రభాషలో నసాధారణమైనపాండిత్యముగలవాడు. ఇతనిపదములు తైళిగా పదసౌష్ఠవముగలిగి శృంగారరసభూయష్టమయియుండును.

తెనుగుశృంగారరస పదకవులు

ఘటపల్లి వారు	...	తైలాసపతిముద్ర
బోల్లి పురమువారు	...	బోల్లివరము ముద్ర
జటపల్లి వారు	...	జటపల్లిగోపాలముద్ర
శోభనగిరివారు	...	శోభనగిరిముద్ర
ఇనుకొండవారు	...	ఇనుకొండ విజయరామముద్ర
శివరామపురమువారు	...	శివరామపురము, రామపురముద్ర
వేణంగివారు	...	వేణంగిముద్ర
మల్లికార్జునుడు	...	మల్లికార్జునముద్ర

వీరు అంధ్రదేశస్తులును, తైలింగబ్రావ్యాళులును, రమారమి 200 సంవత్సరములకు భోభినెవారుగా షైఫ్పుచున్నారు,

తోడి సీతారామయ్య

తోడిరాగము ఇతనిసొమృట. తోడిరాగచునుకుదువబెట్టి వడ్డికి రూపాయలుతీసి సెలవు జేసునట. ఇతనివద్దపాటపినుటకు నఖిలాషపడినరాజులు, ప్రభువులు కుదువబెట్టిన తోడిరాగమును వడ్డితో మొదలునిచ్చి తోడిని త్రిప్పియిచ్చిపాదుమని త్రిప్పి సమ్మానింపురట. ఇతనిచే గేయకల్పనలు గలకొన్ని సాహిత్యములు గలవని శైవుచున్నారు. ఇతడు శరభోజిమహారాజు ఆరంభకాలమందుండిన వాడని జైప్పుచున్నారు.

తచ్చారు శింగరాచార్యులు

ఇతడు అంధ్రవైష్వవ క్రాహ్మణుడు. శ్యామాశాస్త్రిలకుమారుడైన సుబ్బరాయ శాస్త్రీలశిష్యుడు. సంగితసంస్కృతాంధ్రములలో గౌప్యవివాయింసుడు. గేయకల్పనలు వెలయి సంస్కృతమున నితనివలన సేయబడిన కిర్తనములుకొన్నిగలవు. ఫిడిల్ వాద్యములో మిక్కిలి సమర్పుడు. ఇతనిచేతను, ఫిడిల్ వాద్యములో నతివతురుడైన తచ్చారి చిన్నసింగరాచార్యులను తన తమ్మునిచేతను సంగ్రహముగా సంగితంత్య లక్షణములును, వెద్దలగితవర్జ కిర్తనపదములలో ననేక ములును ప్రకాశిలువట్టు బహుజనహారముగా మొట్టమొదట (1) స్వరమంజరి; (2) గాయక పారిజాతము; (3) సంగితకళానిధి; (4) గాయకలోచనము; (5) గాయకసిద్ధాంజనములగు నీయైదు పుస్తకములనేర్పరచి అచ్చుకూర్చించి ప్రచురింపబడచెను. చిన్నశింగరాచార్యులు ఇప్పుడున్నారు.

ద్రావిడవాగీయకారకులు

అరుణాచలకవిరాయలు: ఇతరియనికిశియ్యార్థి. ద్రావిడభాషలో పంచలక్షణములు దెలి సిన విచక్షణుడు. కంబరామాయణమును అర్థప్రసంగము జేసుటయిన దతివతురుడు. ఇతడు తుళజామహారాజుకాలమున నుండినవాడు. శ్రీమద్రామాయణమును కథా సందర్భములువిడువక ఆయారసములకుదగిన రాగములతో వర్ణక్రమములు వెలయాఱుకొండములవరకు ద్రావిడకిర్తనములుగా రచించి మణి ముద్దుకృష్ణ మొదలారిసభలో నాదుపితామహులైన రామస్వామి దీక్షితులు మొదలైన విద్యాంసులుండువో వినిపించి కనకాభిషేకముజెంది కీర్తిబ్రోందెను. ఇతడు సంగిత విద్యా సమర్పుడు.

ముత్తు త్తాండవరు

ఇతడు ద్రావిడ భాషయందును సంగితమందును పండితుడు. శివభక్తాగ్రేసరుడు. చిదంబర సభాపతులమీద భక్తిరసముగాను శ్యంగారరసముగాను అనేకపదకిర్తనములు జేసినవాడు. ఇతడు అరుణాచలకవికి మునుపటివాడని జైప్పుచున్నారు.

పాపవినాశ మొదలారు

ఇతడు సంగీతద్రావిద భాషాపాండిత్యముగలవాడు. “ పాపవినాశ ” ముద్రతో నిందా ముతిగా బహుపదములు రచించినాడు. ఇతడు తుళజా మహారాజుకాలమందున్న వాడు.

ఘనం కృష్ణయ్య

ఇతడు బ్రాహ్మణుడు. సంగీతమందును ద్రావిడమందును ప్రజ్ఞగలవాడు. పల్లివిపాదుట యం దత్తిసమర్థుడు. ఇతనిపదములు శృంగారరసములును, గదునైన వర్ణక్రమములును, ఒరిక యునుగలిగియుండును. ఇతని ఉనికించయార్పిశయము. ఆరాజుమీద ఇతనిపదములు శాసాగలవు. ఇతడు త్యాగరాజయ్య కాలముననుండినవాడు.

శంకరాభరణం నరసయ్య

శంకరాభరణరాగము ఈ విప్రునిసౌమేష్టి. ద్రావిడముతోగేయకల్పనలుజెలంగ ఇతని పదములు కొన్నిగలవు ఇతడు శరభోజిమహారాజు కాలముననుండినవాడు.

అనతాండవపురం భాలకృష్ణభారతి

ఈ విప్రుడు శివభక్తుడు. ద్రావిడభాషయందును సంగీతవిద్యయందును పూచితుడు. రక్తి రాగదేశియరాగములుగాక కొన్ని అపూర్వరాగములందును గేయకల్పనాచమత్కారములు వెలయు నట్లు అనేకకీర్తనములు “ గోపాలకృష్ణ ” ముద్రతో జీసియున్నాడు. నందన్ అనుభక్తి చరిత్రమును, మామినాటకమును గేయరూపముగా హాస్యరసకరముగా జీసి బ్రహ్మచారిప్రతముతో డెబ్బది యేండ్ల వరకుండి సేటికిపదియాఱవసంవత్సరమునకు మునుపై లాసవాసియాయేసు.

వైద్ధశ్వరుని గుడి మబ్బరామయ్య

ఈవిప్రుడు సంగీతద్రావిడములందును ప్రజ్ఞగలవాడు. శృంగారరసముగట్టి “ ముద్దు కొమరుని ” ముద్రతోననేక పదములురచించుకొని నలువది సంవత్సరములకుముందుండెసు.

వెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజు

శకాబ్దము 1738, క్రి. శ. 1816 మొదలు, శకాబ్దము 1761, క్రి. శ. 1819 వరకు ఈఎట్టయపురమునేలిన వెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజులు గవర్నెన్టుంటువారికి యుద్ధమందుమిగుల సహాయముణ్ణిపాంచాలంగురిచిసేమ, అనేకభిరుములు, గౌరవములుజెందిన జగద్విరరామకుమార ఎట్టప్పమహారాజులకుమారులు. ఈవెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజులు సంస్కృతాంధ్రద్రావిడ సంఘ తములందు నతిసమర్థులు. వైష్ణవోత్తములు. ఈయనవలన 30000 రూపాయలు వ్యయముణ్ణిపి ఎట్టయపురములో ఉత్తరపుత్రుగుంటను రాతిచే గట్టుమెట్లుగట్టించినదిగాక, శకాబ్దము 1765,

క్రి. శ. 18 లిటర్లో తిరునెల్వేలి శాలివాటీళ్వరస్వామికిని కాంతిమతీదేవికినిజరిగిన అష్టబంధనములో 50,000 రూపాయలు వ్యయముజేసి శ్రావ్ణిణిభోజనమునేచుంచినారు. గశుగుమలలో శ్రీకార్తి కేయలకు 20,000 రూపాయలు విలువగల అపరంజిగలసిన కరాటక దంతపల్లకియు, రజతమయ వాహనములు, స్వర్ణ దీపములు జేసి బెట్టినారు. ఇదిగాక ననేకథర్మములుజేసియున్నారు. ఈజగదీయర రామవెంకచైళ్వర ఎట్టేంద్రులు ముఖారిరాగంబున “ శివగురునాథైనై ” అనుద్రావిడకిర్తనమును, అనేకద్రావిడ వృత్తములును జేసియున్నారు.

జగదీయర రామకుమార ఎట్టప్పమహారాజు

ఈమవోరాజు సంస్కృత ఆంధ్రద్రావిడసంగీత విద్యాసంపన్నలును మహాధర్మశిలులైనై వేంకచైళ్వర ఎట్టప్ప మహారాజులవారి జేషపుత్రులు. కావ్యనాటకాలంకారాది విద్యలలో మహాసమర్థులు. షట్టాఘప్రమాణదదెలిసిన మహాపురుషులు. సంగీత లక్ష్మిలక్షణముల ఆంగుగానెలిగిన వైణికోత్తములు. ఆంధ్రద్రావిడభాషలలో నతిచతురులు. శ్రీగణపతి మొదలయిన దేవతల విషయమై “ శ్రీకార్తికేయ ” ముద్రతలో బహుమార్గికలు, బహుమార్గికములు, అనేక రక్తిరాగ దేశియరాగములలో గేయకల్పనలు విలసిలునట్టు బహుకిర్తనములురచించిన మహామానులు. తనసభలో చతుర్మాస్త్రపండితుడైన విద్యావ్న శ్రీరంగం కుప్పనయ్యంగారు, చతుర్మాస్త్రపండితులును అప్పయదీషితుల వంశస్తులునైన తిరువాలంగాడు విశ్వేషరిదీషితులు, మీమాంసాదిశాస్త్రసమర్థులైన తిరకోగ్రైడైకావల్ కోదండరామశాస్త్రీలు, వైయాకరణపండితులైన శ్రీవిలిపుత్రామ వీరరాఘవశాతాచార్యులు, శార్మికశిరోమణియైన విట్లాపురం మన్నారయ్యంగారు, సంస్కృతాంధ్రములందును, కామికాద్విషాదశాగమములందు నతిసమర్థులైన గశుగుమల అపోబలశాస్త్రీలు, తక్కిన సంస్కృతపండితులును, ఆంధ్రవైయాకరణనిపుణులైన విశాత్తికుళం కృష్ణయామాత్యులు, ఆంధ్రద్రావిడములలో మహాకవియైన ఆవల్నతత్తతం రామలింగయ్య, ఆంధ్రపండితులైన బాలయ్య, గోపాలయ్య, ఆంధ్రకవీంద్రులగు కేశవరాజుమొదలైన భక్త్రాజులును, కడికై పులవరు, మూక్కపులవరు, అష్టావధాని ముద్దుకుమారపులవరు, పరమిషపులవరు, నమివాయపులవరు, పాండ్యపులవరు మొదలయిన ద్రావిడకవీంద్రులును, వాగేయకారకోత్తములును, వైణికశ్రేష్ఠులునయిన బాలస్వామిదీషితులు, వైణికకులోత్తములయిన సుబ్బకుట్టితయ్య, ఈసంస్కానమున పరంపరవైణికులును బాలస్వామిదీషితులవారి శిష్ములైనైన వీణమీనాషినుందరమయ్య, వీణలోనతి సమర్థులయి ఈసంస్కానపు సంగీతపండితులయిన వీణసుబ్బయ్య అణ్ణావి, గాయకోత్తములయిన తిరునెల్వేలి వెనుభాగవతులు, మధురరామయ్యగాయకశ్రేష్ఠులు, ముద్దుస్వామిదీషితులవారి శిష్ములైన తేవూముబ్రహ్మణ్యయ్య మొదలయినగాయక శిథామణులును వెలయగా ప్రతిదినంబులందును వారి వారి విద్యాప్రసంగంబుల తారతమ్యంబులైలీంగి తగిన సమ్మానములనిచ్చి వారివారియోగ్యతకుదగిన శీతములనేర్చఱిచినదిగాక వారివారి కుటుంబంబులనడుచు ప్రస్తుతవిశేషములకుదగినట్టిచ్చి గార

వంబుగ నాదరించుకొనియుండెను. ఇదిగాక గృద్రాది శ్రీకార్తి కేయాలయ జీర్ణోదారణమును, స్వర్ణ కలశములు వెలయ విమానములును, రజతమంచాబులగు షోడశోపచారదీపంబులు, బహువాహనాములను, లక్షవరహాలు లైలువగల రత్నాలు చిత కరెటుకుండలములును, నవరత్నాతరణ ముక్కావోరంబులు మొదలైన అనేకాఫరణంబులును, పూర్వమందున్న గ్రామములుగాక విశేషపూజానై వేదోవృత్తివాద్యపచారాములకై బహుగ్రామములు సర్వమాన్యంబులుగ సేవ్యాలచినారు. ఎట్టయ పురిలోనున్న శివాలయవిష్ణులయ జీర్ణోదారణంబులును, స్వర్ణ కలశ విమానములును, ఉత్సవములు నడిచివమ్మటకై పూర్వమందున్న గ్రామములకంచెనథిక గ్రామములును. సర్వమాన్యములుగా విడిచివమ్మటకై పూర్వమందున్న గ్రామములను 25,000 రూపాయలువెచ్చముజేసి గంగకొండాన్ చిత్రానదియందును, కయత్తారుపాశనదియందును, జనోపకారముగా వంతెనలు గట్టించిరి. ఈఎట్టయపురిలో సకలపీధులందును బురుదబడక గులక రాళ్ల వేసి ఘుటీంచి చెట్లుబెటీంచి తటాకములందు రాళ్ల మెట్లుగట్లు గటీంచి అర్థులకుముంగొంగుపసిండియై పెటింగెను. ఇటువంటి పుణ్యాల్మోకుడు ఈ రాజవంశములో మునుపుగలిగియుండరని నిశ్చయముగా జెప్పవమ్మను. ఈమవోరాజునకవతల ఇతిని మొదటి సహాదరులైన

ఉగదీయిర రామవెంకచైశ్వర ఎట్టప్పమహారాజు

ఈజగదీయిరరామ వెంకచైశ్వర ఎట్టేంద్రమహారాజు పట్టాభిమీక్తులై రాజ్యమేతెను. వీరు ద్రావిడభాషలో నతిసమర్థులు. ఇతరభాషలనెఱిగినవారు. సంగీతవిద్యాపారంగతులు. పీట, స్వరపత్న, సితార్, ఇలతరంగ మృదంగ ఘుటువాద్యముల నతిచమత్కారకల్పనలు వెలయవాయించివిషిపించును. గానమున రెండవనాయదులో అనిజెప్పునట్లురాగాలాపన, మధ్యమకాలపల్లవి మొదలైనవి పాడుచైనది. బహుకల్పనాచాతుర్వయులు విలసిల్ల ఆణిముతైమాల సెత్తివిసరునట్లు మిక్కిలి శ్రావ్యముగా నుండును. ఏవేళను గానరసమనుభవించుకొని యుండుటయగాక వేదాంతవిచారణతో బ్రిహ్మధ్యానపరులై జ్ఞానమూర్తియైబరగును. తనకులపురోహితులను, వైయాకరణపండితులును, చతుర్వోధకవిత్యాతిశయవై భవముగలవారును వల్లిపరిణయచంపు ప్రబంధంబురచించి “కవికేసరి” యను విరుదువహించిన సామిద్ధితులకు 7000 రూపాయలు వెచ్చముజేసి శకాబ్దము 1778, క్రి.శ. 1856 అనందసంవత్సరవైశాఖమున సోమయాగముజేయించిబెట్టిరి. తన అన్నవలైనే సకలవిద్యాంసుల నాదరించుకొని ధర్మపరిపాలనముజేసుకొని యాచకులకు తనభుజాదంపము కల్పశాఖయై చెలగకిర్తిశేందెను. ఈజగదీయిరరామవెంకచైశ్వర ఎట్టప్పమహారాజు రుద్రప్రియరాగమున “మురుగాణై నంబినేనయ్యా” అనుద్రావిడభాషలో నొకక్కిర్తనమును, స్వరజతులునుచించెను. కడపట నిర్వ్యకల్ప సమాధిజెంది పరంఛోన్తతితోనై క్షుమొందెను. తరువాత ఇతని సహాదరులైన

ముద్దుస్వామి ఎట్లప్పమహారాజు

ఈముద్దుస్వామి ఎట్లప్పమహారాజు పట్టాభిషిక్తులై గాన విద్యాలో లులై రసఖావాభినయ జ్ఞానవివేకచతురులై పరంపరగావచ్చుపండితుల నాదరిచువాకై దేశాంతరమునుండి వచ్చుచుండు పండితులకును అర్థులకును చింతామణియై ప్రకాశించి ఐరావతమే సాంకౌత్సురించి దివినుండి భువికి వచ్చేనోయనిజనులెంచునట్లు గృధ్రాద్రి శ్రీకార్తి కేయ స్వాములకు రమారమి 10,000 రూపాయల లో రజతగజవాహనము, 10,000 రూపాయలలో మహారథమును జేయించిసమర్పించి ఖ్యాతి పెందెను. ఈమహారాజుకుమారులిద్దను. పీరిలో జేములెన్లో

రాజ జగద్వీర రామకుమార ఎట్లప్పమహారాజు

ఈ రాజ జగద్వీర రామకుమార ఎట్లప్పమహారాజు పట్టాభిషిక్తులై రాచరికముజేసెను. వీరు హూణ ఆంధ్రద్రావిడభాష లోనతిసమద్దులు. చట్టములను న్యాయశాస్త్రములెతిగిన వివేక ధుర్యలు. తన ఆస్తానమందున్న పరంపరాగత సకలపండితులను బోమించినవాడు. శ్రీమహారథ మందు బద్రస్పూలపలు. కవిత్రయమువారిచే తెచుంగించబడిన ఆంధ్రమహారథము సీమహారాజు అనుమతివలన వచనరూపముగా నాచే ద్రవిడికరించబడి అచ్చోత్త బడినది. శ్రీకాంచీకామకోటి పీఠాధిపతులగు జగద్గురు శ్రీకంకరాచార్యులస్వాములు దక్కిణదేశపు జ్యోతిష్మాత్రగా వెడలిన సమయమందు ఈమహారాజుయొక్క భక్త్యుతికయమువలన నిచటికేతెంచిన జగద్గురువులవారికి రమారమి 10,000 రూపాయలు పాదపూజ జేసి సమర్పించి ఆరాధించిరి. కొన్నిసంవత్సరములకు పిమ్మట ఈమహారాజుకుమారులైన

రాజ జగద్వీర రామవెంకటేశ్వర ఎట్లప్పమహారాజు

ఈరాజజగద్వీర రామవెంకటేశ్వర ఎట్లప్పమహారాజు జకాబ్బము 1821, క్రి. శ. 1898 వికారివత్సరమార్గశిరమాస జ్యోతిష్మానక్తమందు పట్టాభిషిక్తులై రి. ఈమహారాజు హూణాంధ్ర ద్రావిడ భాషాసమద్దులును, వీఱావాదనతత్వరులును, శ్రీకార్తి కేయ చరణాసక్తచిత్తులును, ఆశ్రితవిద్యజ్ఞన పోషకులును, మహాశాంత గుణసంపన్నులైనై మనసీతిరప్పక రాజ్యమేలుచున్నసమయములో గృధ్రాద్రికార్తి కేయుల ఉత్సవమూర్తికి రమారమి 12,000 రూపాయలలో స్వర్ణకవచమును, 10,000 రూపాయలలో రజతమయకై లాసవాహనమును చేయించిసమర్పించినదిగాక ద్రావిడ భాషలో ఖమాజురాగమునందు “మురుగాతరుగిలయా” అనియు, భై రవిరాగమందు “వావా వానీవళ్లి మణాలా” అనియు రెండుకీర్తనములు జేసియున్నారు. రమారమి క్రి. శ. 1885 సంవత్సరముమొదలుకొని హించూసంగితమును ఒకభాషవలై సంగీతజ్ఞులు జూచినమాత్రమున నెఱిగి పాదునట్లు సేయవలెనను అభిప్రాయముతో చిన్నసామిమొదలారు M. A. బాలాజీపేట కృష్ణ భాగవతులవద్ద త్యాగరాజయ్యయొక్క 800 కీర్తనములు తానే నొచ్చేషనులోప్రాసి 40 కీర్తన

ములు వరకు ప్రాఫ్ నొట్టేషన్లో నచ్చొత్తించినదిగాక కొన్ని చిల్లర కీర్తనములు వారువారు బెప్పిన లక్షణములును ప్రాసిబహుద్రవ్యము వ్యయము శేఖియచ్చొత్తించేను. తరువాతనన్న దెలిసి రపించి వెంకటమండల సంప్రదాయమునగల రాగాంగోపాంగ భాషాంగగీతములును, దిక్షితులవారి కీర్తనములును ప్రాఫ్ నొట్టేషన్లో ప్రాసి అచ్చొత్తించవలెనని జెప్పేను. గమకస్వరూపములు దెలియక కీర్తనములు మొదటి నవి యొటులపాడనగుసు అన్నది మొదలు నాలుగుసంవత్సరములవరకు నావలన గమకస్వరూపములును లక్ష్యిలక్షణములతో లెస్సగా దెలుసుకొని గమకములకు గుఱుతు లేర్పుఱచి పోయింపుచో నతనికి రాజవిడ్యరమును సేత్తోపాథియునుగలిగేను. అప్పుడు నేనెట్టయశురమునకు వచ్చినపిమైట కొన్ని దినములలో చిన్నసామిమొదలారి వటికివచ్చి మహారాజునుగని నేనెత్తినపనిని తెనుగుభాషానోనై న పూర్తి నేయుపవలెననికోరిదిగాక ఈమహారాజుల పినతండ్రియును, ద్రావిడ భాషాపంచలక్షణములును ఏచరావ్యములునెటిగిన మహా సమర్థులును, సంగీతసాహిత్యరసికులును, దీసజులకును. ఆళ్ళితజనులకును పెన్ని ధియునుగా విలసిలుకొనియున్న పిన్స్ మహారాజులన వెంక చేశ్వర ఎట్టపాండ్యలగని తనకోరికను జెప్పి వేడుకొనెను పిన్నమహారాజుపారు మహారాజు సము ఖమున దెలియ జేసినతోడనే తెలుగుఅచ్చవరములు రపించి ఈ “ సంగీతస ప్రదాయందర్చని ” ని అచ్చొత్త మని ఉత్తరివిచ్చినది మొదుగు ఈపుస్తకము పూర్తియమ్మేవరకు రమారమి 10,000 మాపాయలకుపై వెచ్చనుకావచ్చును. ఇచ్చాటయేబది సంవత్సరముమొదలు నేటోవరకుగలిగిన వాగేయకారకుల సంగీతసాహిత్యగేయ ఫలతులునశింపక ఆచంద్రతారాగ్రముగా భాషలవలె ప్రకాశిలునట్టును, ఇకమీదగలుగు వాగేయకారకులు తమ సంగీతసాహిత్యగేయఫణతుఁఁ ఈపుస్తకమువలెనే చూచినమాత్రమునఅభిజ్ఞులు దెలుసుకొనునశ్లేర్పుఱఱచగల మాగ్గమును ప్రాపించిన పుణ్య క్లోకుతైన ఈమహారాజును ఈసంగీతసంస్రదాయప్రదర్శనినిజూచిన పకలపాణితులును ..నొనియాడి పుత్రపోత దీఘాయురారోగ్నేశ్వరాగ్రభిషాధి గలుగవలెనని ఆళ్ళిర్పదింతురుగాక!

ఈరాజ ఇగ్లీసరామవెంకచేశ్వర ఎట్టప్పమహారాజులు యూ సంస్కారపుస్కాలుచు అభివృద్ధికి కొంచుకొనిరావలెనని యొంచియుండునప్పుడు ఇండ్యు (India) చక్రవర్తియొక్క నడవ ఎడ్వర్డు (Edward VII) పట్టాభిషేకమును కొనియాడవలసి థ్రో దరుబారుకారావలెనని గవర్నరుమొటువారివర్దనుండి ఆహోనప్రతికవచ్చినది. తోడనేనెడతి 1903 సంవత్సరము జనవరినెల 1వతేది జరిగిన ఉత్సవమునకు మహారాజులు డిల్వి కియేగియున్న సమయమందు, వారిఇజ్జు చోప్పున నిచ్చట ఎట్టయశురముమును రాజవరస్తులు చక్రవర్తి పట్టాభిషేకదినమును గొనియాడి ఆపట్టాభిషేక జ్ఞాపకము శాశ్వతముగానుండుకొఱకు సూక్షులనుపూర్తి నేయటకై మెట్రికులేవన్ క్లాను నేర్పఱచిఅభివృద్ధిజేసిరి. సూక్షులయొక్క సాధమునకముందటి పండితియందుగతించిన వికోరియామహారాటియొక్క పేరిమి యొల్లప్పుడును జ్ఞాపకముందుటకయి. (Victoria Memorial Atheneum) అను సభయేర్పులుపఛియున్నది. తరువాత చక్రవర్తియొక్క పట్టాభిషేక దరుబారు

కేగియండిన జ్ఞాపకముండుటకోఱు సూక్తలుయొక్క పెద్దవోలునకు పట్టాభిషేకహాల్ (Coronation Hall) అనినామకరణముచబడెను. దానియందు చక్రవర్తి చక్రవర్తిని, ఇతర చక్రవర్తులు వీరిపటముఖుంచి అలంకరింపబడినది అహాలందే చదువువారికి నువ్వుగపడునట్లు నొకపుస్తకశాల నుంచబడియున్నది. దానికి ఎడ్వర్డువోల్ (Edward VII Alexandra Library) అని పేరు. యంత్ర ములు పాతముచెప్పి బెట్టుటకు తగినసామగ్రులును పూర్తిమైనవెనక మహారాజులవారి వుత్త రువు చొప్పున రికగిన్ పన్ (Recognition)కు అప్పి కేపన్ శేండ తోడనే గవర్ను మొంటువారు సంతోష మొంది మొదటిసారియందే వర్గునెంటుసెక్షన్లో శేర్పుకొని సూక్తలునొప్పుగొనిరి. ఈవర్ష మందే 10 బాలకులు మెట్రీకులేషనుకును, 15 బాలకులు లోయర్ శకండరిపరీకును పోయియున్నారు. ఇదిగాక నిచ్చటి సత్తమందు పై షిప్పిన సూక్తలోచదువుటకై లేమిగలానేకబాలులకు భోజనము మొదలైన సాకర్యములు జీయించి ధర్మమునడిపించుచున్నారు. ఇదిగాక అనేకవిధములుగా నథి వృద్ధిశేయవలెనని అభిప్రాయముతో క్రిక్కట్టు, చెన్నిన్, ఫుట్ శాల్ (Cricket, Tennis, Football) మొదలైన ఆంగ్లగేయక్రిడలాడుటకై యాసూక్తలుయొక్క ఉత్తరపు భాగములోగల కోవిల్పుటికే గుమార్గమువరకు గల నేలము సూక్తలుతోషేర్పి ఆనేలలందే తక్కునచోటులనుండివచ్చేడు బాలురకు సాకర్యముగానుండిచదువుటకును, సాపాడుబస (Hostel accommodation) యని అమర్పుటకు నేర్చాటు జీసుకొనియున్నారు. ఇవి మొదలైన కారణములవలన రాగరాగ సూక్తలభివృద్ధికివచ్చి అనేకవిధములైన భాగ్యతులు మహారాజులవారికి యెచ్చోటను వ్యాపించుటకు సందేహమేతేదు. ఇటులశేయటకై మొదటనుంచియే యాజిల్లాలో మిక్కులిప్రసిద్ధిశెందిన (Rev. C.A. Margoschis) రోగారికి జాబువ్రాసి తెగనిప్రయత్నము, ఛైర్యము, సత్యవచనము, శాంతముమొదలైన సద్గంచములతో 20 సంవత్సరములు ప్రాసూక్త్కాలేజిమొదలైనతావుల నథివృద్ధిశేసుకొనివచ్చిన మహారాజరాజు శ్రీ S. రామకృష్ణయ్య B. A. L. T. యనువారిని పంపవలెనని అడిగినతోడనే ఆదౌరగారికి ప్రేమాస్పదులుగా నుండిన ఈతనిపంపెను. ఈయన తగినప్రయత్నమెత్తి అభివృద్ధికి గొంచు వచ్చుటకు పర్మాటుచేసుకొనియున్నారు. మహారాజులు వేదశాస్త్రపాఠశాలలు నేర్చాటచి యున్నారు.

సుబ్బరామ దీక్షితులు

బాలసుబ్రహ్మణ్యశర్మమునుణిన నేను ముద్దుస్వామిదీక్షితుల కనిష్ఠసహాదరులైన బాలస్వామిదీక్షితులపుత్రుడు. బాలస్వామిదీక్షితుల పిన్నకూతురు అన్న పూర్ణియమ్మ, ఆమెపెనిమిటి భారద్వాజగోత్రులను ద్రాహ్యాయన సూత్రులునైన శివరామయ్య. అతనికి మొదటికుమారులైన

జనించిన రామస్వామి అయ్య* గావమందును వీణయందును అతిసమర్థులై బహురాజ సమ్మానములంది 4వ వయసున పరగతిషేందెను. నేనుళకాబ్బము 1761, క్రి. ఖ. 1839 విశంబిసంవత్సర తులారవి హాస్తానక్తత్రమున రెండవపుత్రుడై తిరువారూరినిజనించితి. బాలస్వామిదీంక్షితులును ఐదేండలో ఎట్టయపురమునకు దోడౌక్కనివచ్చిసంస్కృతాంద్రములను సంగీతమును నేర్చించుకొని యుందువో జ్యోతిశ్శాప్రతములందలి సమర్థులైన జగద్వీరరామకుమార ఎట్టపుమనోరాజు జ్యోతిశ్శాప్రత్యజ్ఞులరావించి నాజాతకమునుజూచి బాలస్వామిదీంక్షితులగని “మీముగ్గురికిని ఈజాతకుడే పుత్రుడు. వీనిస్వీకరించుకొనుడు, దీంక్షితులవలెప్రభాయితివంతుడై యుందును.” అని ఉత్తరవిచ్చిన ప్రకారమే నామాతామవులైన బాలస్వామి దీంక్షితులు ప్లవంగసంవత్సర మకరరవిలో నన్ను స్వీకరించి బ్రహ్మోపదేశమును, శ్రీవిష్ణోపదేశమును జేసిబెట్టును. కావ్యనాటకాలంకారములును, మను చరిత్ర, మనుచరిత్రాది మహాకావ్యములును, వాయికరణ చందన్సులును సంస్కృతాంద్ర పండితులైన విశాత్తికొళం కృష్ణయామాత్యునివలన దెలుసుకొంటిని. నాతండ్రిగారివద్ద వీణసభ్యసించినదిగాక సంగీత లక్ష్యలకుణ మర్గములు వివరముగాదెలుసుకొంటిని. పదియేదవపయసున శ్రీకార్తి కేయుల మీద దరుబార్ రాగము అటుతాళములో ఒకతానవర్ణము రచించి సంగీతవిద్యాపారంగతులైన జగద్వీరరామవెంకటేశ్వర ఎట్టప్పమవోరాజుల సముఖమున వినిపించితి. సభలోసున్నకొండఱు ఈతని ప్రసిద్ధికి ఈవర్ణమును ఇతని తండ్రిగారే రచించియిచ్చియుండవచ్చును. అని జెప్పిన వెనుక ఒక నాడు మహారాజునన్న లిపించి “ఇదిగో, స్వారిపెళ్లేద. ఒక ఘంటలోవత్తును. ఇచటనేయుండి యమునారాగమందు ఒక జతిస్వగము సేయుటలో స్వరరూపముగా పల్లవి అనుపల్లవి పిమ్మట ఘైవతము ఎదుపుగల స్వరము నవతలిస్వరములో క్రమముగా మొదటిది, రెండవది, మూడవది, మూడవది, రెండవది, మొదటిది యునైనకాలములతో కడపటముక్కాయినమర్పవలెను.” అని జెప్పి కావలిబెట్టిస్వారిబోయిరి. పెద్దలయనుగ్రహమువలన మహారాజు సవారి వచ్చటకొకఘడియకు మునుపే జతిస్వగమునుజూచి వ్రాసి మహారాజువచ్చినతోడనే సభలోవినిపించితి. సంతసిల్లి నన్ను లిలుచుకొని మాయింటికి వేంచేసి నాతండ్రిగారినిగని “అయ్య! యమునారాగములో నోకజతి స్వరమువినవలెను” అని నన్నుగనిపాడుమనిజెప్పినతోడనే నేనుపాడిన జతిస్వగమునువిని నాతండ్రిగారు నారచనగానెంచి మహారాజుయేక్క సభావిశేషమేయని తెలియజేసెను. మహారాజువారు తోడుసాల్యులును పదిపవునులును సమ్మానము జేసిరి. కొన్ని సంవత్సరములకైన ముధుస్వామి జగద్వీరరామఎట్టప్ప మహారాజు తనపేరిట నృత్యోపయోగకరమైన ఆనందఘైరవి సురటిరాగము లందు చౌకవర్ణములును, తొమ్మిదిరాగములుగల ఒకరాగమాలికయును జేయవలెనని ఉత్తరవిచ్చి.

* ఈరామస్వామిలయ్యకు, వీణచిన్నసామి, ఈసంస్కారం మహారాజా హైమ్యాపాధ్యాయుడసు గానవిద్యాభిజ్ఞుడును ఆయిన వెంక్రూముడు F. A, అని ఇద్దరు కుమారులున్నారు.

నల్లే రచించి వినిపించి సమాజైనములనందితి. రామక్రియరాగములో నొకటానవర్ణమును, శంకరాథరణములో శంకరాచార్యమును నొకకీర్తనమును రచించికుంభమోణం జగద్గురువులదర్శించి, ఆసభలోవచ్చియుండిన వీణసుబ్బకుట్టిఅయ్యి, తిరుమలరాజన్ పటుణం రాముడుఖాగవతులు, తిరుక్కుడయూరు భారతి మొదలయిన సంగీతవిద్యాంసులును, చతుర్మాస్త్రవేత్తలైన పండితులునువినునట్లువిని పించితి. తరువాత నిదివరకు నాచేరచింపబడిన అనేకచౌకపర్ణ తానవర్ణకీర్తన రాగమాలిక రాగసంచారులను ఈ పుస్తకమున కనుగొనవచ్చును. A. M. చిన్నసామిమొదలారు M. A., సంగీతమును ఒకభాషవలెనేర్పాడుచవలెనను అభిప్రాయముతో “ప్రాచీనగానము” అనునొక పుస్తకమును ఇంగ్లీషునొట్టేషన్లో 1895 సంవత్సరముప్రారంభించిఅహ్నత్తించుకొనియున్న పుడు, నన్ను దెలిసిరప్పించి తానెత్తనవనినిచాలించుకొని మూడుసంవత్సరములదాక గమకవిషయములను, వెంకటముఖ సంప్రదాయముల సెఱిగికొనెను. అవతల ఎట్టయపురమునకువచ్చి మహారాజున్నగని గమకముల గుఱుతులు, తాళకాలప్రమాణగుఱుతులు, ఇవిమొదలైనవానితోనే తెనుగందు సంస్థానపు విద్యావిలాసినీ ముద్రాకరశాలలో ముద్రింపించవలెననియు, వెంకటముఖ సంప్రదాయమైన లక్ష్మీలకుణముల మఱుగించకఅచ్చుకునిచి ఈసంగీతసంప్రదాయప్రదర్శినిని పూర్తి జీయనట్లునుబృంధానుచూసుకొని ప్రార్థించినట్లే మహారాజువారు నాకుత్తరవిచ్చిన ప్రకారమే 1901 సంవత్సరము డిశెంబరునెల 21వ తేదీప్రారంభించి పూర్వవాగ్గేయకారకుల చరిత్రముదాక పూర్తియైనదిగాక, ఈపుస్తకములో వెలయిగమక తాళముల గుఱుతులవివరములకు ఆధారమైన సంగీతలకు సంగ్రహముయొక్కపని 1903సంగా డిశెంబరునెల 17వ తేది మొదలు జరుగుచున్నది. నాకు సంగీతవిద్యలో నేర్పరియైన ముద్రుస్వామియని ఒక కుమారుడున్నాడు.

స దా కి ప రా వు

ఇతడు మహారాఘ్విబార్ధిహ్నాణుడు. ఇతనిఉనికి మహిసూరిసంస్థానము సంగీతసంస్కర్తాంధ్రములలోపండితుడు. ఇతనివేసేయబడిన అనేకకీర్తన పర్ణ తిల్లనాలు ప్రసిద్ధిగఊన్నవి. ఇతడు 20 సంవత్సరములకుమునుపూంచెను.

పట్టుణం ముద్రిష్టుణ్ణుయ్య

ఈద్రావిడ బ్రాహ్మణుని ఉనికి పంచనదము. సంగీతాంధ్రములలో విచక్కడాడు. ఇతడు తెనుగునజేసిన కిర్తనములనేకములున్నవి. ఈయన ఏ సంవత్సరములకు మునుపుగతించెను.

వెంకటేశ్వర శాస్త్రాలు

ఇతడు సంగీతసంస్కర్తాంధ్రములలో పండితుడు. వైణికుడు. ఈయన క్రీ.శ. 1882లో సంగీతస్వయంబోధిని అనునొక పుస్తకము తెనుగున అచ్చోత్తిప్రకటికరించెను. ఇతనివేసేయబడిన సంస్కర్త కిర్తనములు కొన్నిగలవు. ఈయన 7 సంవత్సరములకు మునుపుగతించెను.

గర్వపురివారు, ధర్మపురివారు

పీరలు “ గర్వపురి ” “ ధర్మపురి ” ముద్రలతో తెనుగులో శృంగారరసప్రధానము లగా అనేక జావణులు జేసియన్నారు. పీరగతించి స్వల్పకాలముండును.

రావుబహుదారు C. నాగోజిరావు. B. A., F. M. U.

ఈయన మహారాష్ట్ర⁹ బ్రాహ్మణులు, అంగైయభాషా విచక్షణులు. ఇదిగాకఱనేక భాష లందును సంగీతమందు నతిసమర్పులు. ఈయన (Inspector of Schools, Southern Circle.) పీచు వర్షక్రమములతో ద్రావిడభాషలోనొక సంగీత పుస్తకమురచించి క్రి. శ. 1900లో అచ్చగూర్చించి ప్రకటేకరించియన్నారు.

ఈరాయలవారి ప్రేరణచే, కొన్ని సంవత్సరములకు మునుపు సంగీతలక్షణ లక్ష్యము లెటీ గిన గాయకోత్త ములై యశముజెందియుండిన మహావైద్యనాథయ్య శిష్యుడును, గానవిద్య సమర్పుదునుగానుండు పళమాన హరిస్త్వమినాథయ్యగారిపలన రాగవిబోధిని అను పుస్తకము ద్రావిడభాషలో సేయబడి రాయలవారిచే క్రి. శ. 1901లో అచ్చోత్తించి ప్రకటేకరింపబడియున్నది.

సంగీతలక్ష్మణ ప్రాచీనపద్ధతి

శ్లో. బ్రహ్మగ్రంథిజ మారుతానుగతినా చిత్తేనహృత్వంక కే,
సూరీణా మనురంజకః శ్రుతిపదం యోయం స్వయంరాజతే,
యస్మా ద్గార్మిమ విభాగ వర్ణరచనాలంకార జాతిక్రమో,
వందే నాదతనుం తముద్దుర జగద్గీతం ముదే శంకరం.

శ్లో. సదాశివ శ్శివాబ్రహ్మ భరతః కళ్యాపోమునిః
మతంగో యాష్టికో దుర్గాశక్తిః శార్దూల కోవాలౌ,
విశాఖలో దన్నిలశ్చ కంబలోశ్వతర స్తథా
వాయుర్వీశ్వవసూ రంభార్జున నారద తుంబరాః
ఆంజనేయో మాతృగుప్తో రావణో నందికేశ్వరః
స్వాతిర్మిలో లిందురాజః కైత్రితరాజశ్చ రావాలః
రుద్రుటో నాన్యభూపాలో భోజభూవల్ల భ స్తథా
పరమర్థే చ సోమేశ్వరో జగదేక మహీపతిః
వ్యాఖ్యాతారో భారతీయే లోల్లటోదభుట శంకుకాః
భద్రాభినవ గుప్తశ్చ శ్రీ మత్స్యర్తి ధరోపరః
అన్యేచ బహవః పూర్వే యే సంగీత విశారదాః.

ఈ శ్లోకంబుల గనియున్న సదాశివ భవాన్యాదులు సంగీత శాస్త్రక ర్తులైన పూర్వాచార్యులనియు, వీరుగాక ఇతరులనేకులు గలరనియు సంగీతరత్నాకరమున షైవబడియున్నది.

శ్లో. నాదోపాసన యాదేవా బ్రహ్మవిష్ణుమ వేశ్వరాః,
భవమ్యపాసితా మానం యస్మాదేషే తదాత్మకాః.

నాదబ్రహ్మ స్వరూపులైన బ్రహ్మవిష్ణుమ వేశ్వరులు నాదోపాసనవల్ల నిశ్చయముగా ఉపాసితులగుచున్నారు.

1. శ్లో. నాదేనవ్యజ్యుతేవర్షః పదం వర్ణాత్మదాద్వచః,
వచసో వ్యవహరోయి నాదాధినమతోజగత్.

నాదమువలన అకురమును, అకురమునుండి శబ్దములును, శబ్దమునుండి వ్యవవహరమును కలిగెను గనుక లోకములన్నియు నాదస్వరూపముగా నున్నవని శార్ఙ్గ దేవులు మొదలైన పండితులు షైవుచున్నారు. ఇప్పటి వాడుకలోగల సంగీతవిద్యను పలుకదొడగుటకు మునుపు ప్రాచీన

కాలమందుండిన సంగీతరీతిని గుట్టించి లక్షణసంగ్రహముతో జెప్పని విషయములందు కొన్నిటిని సంగ్రహించి జెప్పచున్నాము. మనుష్యుల శరీరపునుండి కలిగెడినారము హృదయ కంత ఇరు స్నుల మంద్రమధ్యతారములను మూడు స్థాయిలయించు పెరిగి బయలువెడలును. ఆనాదము ఒక్కొక్క స్థాయియందును ఇరువదిరెండు శ్రుతులుగా ఆగింపబడి ఆశ్రుతి సమూహములచే వడ్డ బుపథ గాంధార మధ్యమ పంచమ దైవత నిషాదములను ఏడు శుద్ధ స్వరములు కలుగు చున్నవి. వీని సంకేతాక్రములు స, రి, గ, మ, ప, ధ, ని అనియు, తస్వరములకు క్రమముగా 4, 3, 2, 4. 4, 3, 2, శ్రుతులనియు, ఇవియే శుద్ధ (ప్రకృతి) స్వరములనియు జెప్పబడి యున్నది.

2. వికృత స్వరములు : శార్జ్ఞదేవులమతము. ఒక్కొక్కస్వరమును ఏశ్రుతులనుండి కలుగుచున్నదో ఆశ్రుతి ఆస్వరమునకు నియతశ్రుతియని జెప్పబడును. (1) ఒక శుద్ధ స్వరము తన నియతశ్రుతి యుండునవుడు దానికేర్పిన శ్రుతులు తగినను కూడినను అది వికృతస్వరమని జెప్పచుదును. **ఉదాహరణము :** (1) శుద్ధపడ్జము తన కేర్పిన నాలుగు శ్రుతులలో రెండు శ్రుతిని తన రెండవశ్రుతియుండు బుట్టెడు కాకలినిషాదమునకిచ్చి తాను రెండు శ్రుతితో తన నియతశ్రుతియందియు శ్రుతి తగినందువలన అచ్యుతపడ్జము అను వికృతస్వరమగుచున్నది. (2) శుద్ధ బుపథము తన నియత శ్రుతిస్థానముననుండియు పడ్జము తన మూడవ శ్రుతియందు చ్యుతపడ్జమైనపుడు ఆపడ్జముయొక్క నాలుగవ శ్రుతినికొని చతుర్శ్రుతి బుపథము అను వికృత స్వరమగుచున్నది. (2) ఒక శుద్ధ స్వరము తన నియత శ్రుతిని విడిచి వేటొక శ్రుతి యందు దోచినట్టయిన అదియును వికృత స్వరమేయగును. **ఉదాహరణము :** చ్యుతపడ్జము తన యొక్క నియతశ్రుతిని విడిచి మూడవశ్రుతిలో దోచినప్పుడు పడ్జము అనెడి నామమును వహించి యుండియు చ్యుతపడ్జము అనెడి వికృతస్వరమగుచున్నది. **అవిధముకలుగు వికృత స్వరములు పంచెండు.** అవి ఏవియినిస? (1) కై శికినిషాదము; (2) కాకలినిషాదము; (3) చ్యుతపడ్జము; (4) అచ్యుతపడ్జము; (5) చతుర్శ్రుతి బుపథము; (6) సాధారణగాంధారము; (7) అంతరగాంధారము; (8) చ్యుతమధ్యమము; (9) అచ్యుత మధ్యమము; (10) త్రిశ్రుతిపంచమము; (11) కై శికి పంచమము; (12) చతుర్శ్రుతి దైవతము. ఇట్లు ఏడుశుద్ధస్వరములును, పదిరెండు వికృతస్వరములును ఇరువదిరెండు శ్రుతులలో పదునాలుగు శ్రుతిస్థానములనుండి కలుగుచున్నవి.

3 సోమనాధులమతము : శుద్ధ స్వరములు ఏడు, వికృతి స్వరములు ఏడు. ఈ పదు నాలుగు స్వరములును పదునాలుగు స్థానములనుండి కలుగుచున్నవి. ఇతరు శార్జ్ఞదేవుల మతమునగల అచ్యుతపడ్జము, చతుర్శ్రుతిబుపథము, అచ్యుత మధ్యమము, చతుర్శ్రుతి దైవతములైన ఐదు వికృతిస్వరములను తోసి చ్యుతపడ్జమును మృదుపడ్జమునియు, చ్యుతమధ్యమమును మృదుమధ్యమమునియు, త్రిశ్రుతిపంచమమును మృదుపంచమమునియు, వేఱువేరులిచ్చి జెప్పి యున్నాడు. ఈ రెండుమతముల శుద్ధ (ప్రకృతి) వికృతిస్వరములు ఏ శ్రుతులందు కలుగుచున్నవి అనుటయును, వాని వేఱును క్రింద కమపింపబడిన శ్రుతిపథకమునఱ్చాడుడు.

సోమనాథుల మతము			శార్జా దేవుల మతము		
ట్రెల్లు తెల్లు నుండి వ్యాపారములును, బ్రాహ్మి	శ్రుతి సంఖ్యలును	శ్రుతి సంఖ్యలును, బ్రాహ్మి	శ్రుతి సంఖ్యలును, బ్రాహ్మి	శ్రుతి సంఖ్యలును, బ్రాహ్మి	శ్రుతి సంఖ్యలును, బ్రాహ్మి
కె శక్తి నిషాదము (3)	1		కె శక్తి నిషాదము (3)		
కాకలీ నిషాదము (4)	2		కాకలీ నిషాదము (4)		
మృదువడ్జము (2)	3		చ్యాత వడ్జము (2)		
	స 4	4	స 4	అచ్యాత వడ్జము (2)	
		5			
		6			
	8 తి	7	8 తి	చతుర్శుతి బుషథము (4)	
		8			
	గ 2	9	గ 2		
సాధారణగాంధారము(3)		10		సాధారణగాంధారము (3)	
అంతరగాంధారము (4)		11		అంతరగాంధారము (4)	
మృదుమధ్యమము (2)		12		చ్యాతమధ్యమము (2)	
	మ 4	13	మ 4	అచ్యాతమధ్యమము (2)	
		14			
		15			
		16		త్రిశ్రుతి పంచమము (3)	
మృదుపంచమము (3)	వ 4	17	వ 4	కె శక్తి పంచమము (4)	
		18			
		19			
	ధ 3	20	ధ 3	చతుర్శుతిధై వతము (4)	
		21			
	న 2	22	న 2		

(కి) ఇప్పటి వాడుకలోనుండు శుద్ధవికృతి స్వరముల వివరము, (4) గ్రామతయనిర్ణయం.
 (5) వాదిపంచాది లక్షణము. వీనిని లక్షణ సంగ్రహములో జాడుడు. (6) తానము. తానమను నది స్వరముల విస్తరింపు. అది శుద్ధతానము కూటతానములని రెండు విధంబులు. (1) శుద్ధతానమనునది స్వరంబులు వరుస్క్రమంబుగా వచ్చేడి తానము. ఇది బౌద్ధవ. షాడవ, సంపూర్ణంబులుగా నుండును. (2) కూటతానంబనునది స్వరంబులు వరుస్క్రమంబు దప్పికన్నట్లు (వక్రముగ) కలిసివచ్చుతానము. ఇది ఆర్థిక, గాధిక, సామిక, స్వరాంతర, బౌద్ధవ, షాడవ, సంపూర్ణంబులు గలిసియుండును. వీని నామ, సంఖ్య, ఫలము మొదలైనవానిని గ్రంథవిస్తర భీతిచే నిచట ఛెప్పలేదు. గనుక, వీనిని సంగీత రత్నాకరము మొదలైన గ్రంథములచే దెలియదగినది. (7) గానక్రియలైన వర్జములను లక్షణసంగ్రహములో జాడుడు. ఈ వర్జముల ననుసరించి శార్గ్యాదేవులు ప్రసన్నాది నామంబులతో రీతి అలాకారములు ఛెప్పియున్నారు. అలంకారములు లేని గీతి ప్రకాశింపదనుటకు భరతమునులు

కో. శశినారహితేవనిశా విజలేవనదీ లతావిపుఛ్చైవ,
 అవిభూషితేవ కాంతా గీతిరలంకార హీనాస్వాత్.

(రాగవిభోధం)

(8) గమకము: శ్రీతృచిత్త సుఖావహమైసస్వరముల కదలింపు గమకము. అది లక్షణ సంగ్రహములో ఛెప్పినక్కె, తిరుపము మొదలు మిత్రితమఃవరకుగల పదియైదువిధంబులుగలవు. గమక వివరమునకు పిమ్మట గమకములతో శేర్పియు శేర్పకను సంగితరత్నాకరమందు స్తాయములని పదివిధధ్వనిభేదములు ఛెప్పబడియున్నవి. ఏదైన ఒక స్వరక్రూర్ణిని అచ్చముగా రగ్గించియు నెక్కించియు స్వరాంతరముగా (రెండు స్వరములకు నడిమివచ్చునట్లు) ఒకస్వరముము గనుపింప బడినదైన స్వరకాకు అనుపదియు స్తాయభేదములును వాసి అవాంతర భేదములును ఛెప్పునట్టయితే పెరుగును. (9) మేళము. మేళము అనునది పూర్వాచార్యులైన శార్గ్యాదేవులకాలమందు జాతియను పేళ్ళుచే ప్రకాశించుకొనియుండెను, శార్గ్యాదేవులు జాతిపదుసెనిమిదియని ఛెప్పియున్నారు. వానిలో పదునొకటి మధ్యమగ్రామము శేరిసవియు, ఏడు జాతులు పడ్జగ్రామము శేరినవియుగా నగును. మధ్యమగ్రామజాతులు పదునొకండు. అవియేవియనిని: 1. పడ్జకై శక్తి 2. పడ్జోదీచ్యవా శి. పడ్జమధ్యమా 4. గాంధారోదీచ్యవా 5. రక్తగాంధారీ 6. కై శక్తి 7. మధ్యమోదీచ్యవా 8. కార్మార్పి 9. గాంధారపంచమీ 10. ఆంధ్రి 11. నందయంతీ. పడ్జగ్రామజాతులు ఏడు. అవి యెవ్వియనిని: 1. షాఙ్కి, 2. ఆర్షి, శి, గాంధారీ, 4. మధ్యమా, 5. పంచమీ, 6. ఘైవతీ, 7. సై షాది.

(10) రాగము: ఈరెండుగ్రామములనుండి జనించిన రాగములు మార్గము, దేశియను భాగములవలన వదివిధములగును. మార్గరాగము లేవియనిన. 1. గ్రామరాగము, 2. ఉపరాగము, 3. రాగము, 4. భాష, 5. విభాష, 6. అంతరభాష అని ఆఱువిధములు. దేశిరాగము లేవియనిన. 1. రాగాంగము, 2. భాషాంగము, 3. ఉపాంగము, 4. క్రియాంగము అను నాలుగు విధములు. గ్రామరాగమైనది క్రమముగా పద్మగ్రామ మధ్యమగ్రామ జాతులనుండి జనించిన రాగములు. ఉపరాగము మొదలైన ఐదువిధములు గ్రామరాగముల ననుసరించిన వేత్స్వేషుభాగములు. ఈ రాగములు.

టో. గ్రహం మంద్రతారాళ్ళ న్యాసాపన్యాసకౌతథా,
అంపుత్వంచ బహుత్వంచ పాడవోడవయోరపి. (రత్నాకరం)

గ్రహా అంశ మంద్ర తార న్యాస అపన్యాస అల్పత్వ బహుత్వ పాడవ చౌడవమ్మలైన కదిలక్షణములతో విలసిల్లకొనియండును. శార్జీదేవులు 264 రాగములును వాని లక్షణములును సంగీతరత్నాకరములో ఛెప్పియున్నారు. అవి వాడుకలోనుండి తోలగినవని వెంకటమణి ఛెప్పియున్నారు. పూర్వాచార్యులైన మతంగమునులచే ఇరుపదిరాగములు ఛెప్పబడియున్నవి.

అవి శ్రీరాగము మొదలు నట్టనారాయణిని కడవటిగా గోనియున్నవి. 1. పూర్వ మందు పురుషరాగము శ్రీరాగము అని విభాగింపబడియున్నవి. ఇప్పటికిని బంగాళమందు పురుషరాగములు ఆఱు. శ్రీరాగములు ఆఱు. ఒకొక్కటికి ఆఱువంతున పుత్రరాగములు ముహృదియాఱు. అంతు నలువది యెనిమిగిగా ఛెప్పుచున్నారు. వానికి స్వరూపములైన పటములును ఏక్కుల చిబెట్టుకొనియున్నారు. దేశిరాగమును శేరిన క్రియాంగరాగము దేవతాస్తుతి శోకో తానహాయుద్ధప్రిపరాక్రమమ్మలైన క్రియలకు ఉపయోగింపబడు రాగమనబడును. ఇది పూర్వ కాలములో మిగులవాడుకలోనుండెను.

(2) టో. శుద్ధంతు శివరూపేణ శక్తిరూపేణసాలగం. రాగము శుద్ధ, సాలగ, సంకీర్ణ ములని మూడువిధములందురు (1) శుద్ధమనునది శాప్త్రములో ఛెప్పినలక్షణములన్నియుగల రాగము. (2) సాలగమనునది అనేకముగా శుద్ధరాగమునుబోలి వేఱాక రాగచ్ఛయమును ఛెంది రంజనము నిచ్చునదియగును. (ఛాయ = సదృశము, లగము = ఛెందుట.) (సాలగము అనునది ఛాయాలగపదవికారము.) (3) సంకీర్ణమనునది పలురాగములుగలిసి రంజనమును ఇచ్చుట యగును. ఇమూర్ఖటికిని క్రమముగా ఇప్పటివాడుకలోగల శంకరాభరణం, భైరవి, జిజావంతి మొదలైన కొన్నిరాగములు చెప్పవచ్చును. (4) ఉత్తమ మధ్యమ ఆధుమరాగములు అని రాగములు మూడువిధములగును. (1) ఉత్తమరాగము గీతప్రబంధ రాయూలాపములు మొదలైనవి శేయటకు యోగ్యమైనది. (2) మధ్యమరాగము గీతప్రబంధాలాప రాయములు

మొదలైనవానికి యోగ్యముగా నుండియు అధికప్రచారములో లేనిది. (8) అధమరాగము గిత ప్రబంధాలాప తాయములు మొదలైనవానికి యోగ్యము లేనిదియును, సంకీర్ణ మును, పామరులు భ్రమింపదగినదియును ప్రచారమందు నదియునై నది.

(11) గీతి. గ్రామరాగంబులు శుద్ధ గ్రామరాగం, భిన్నగ్రామరాగం, గౌడగ్రామ రాగం, వేసరగ్రామరాగం, సాధారణగ్రామరాగం అని యైదువిధంబులుగా భాగింపబడి శుద్ధగీతి, భిన్నగీతి, గౌడగీతి, వేసర గీతి, సాధారణగీతి యని గీతులు పాదుటకుపయోగింపబడి వచ్చినవి.

(12) తాళము: మార్గం దేశి యని శెందు విధంబులగును. (1) మార్గతాళము చచ్చత్వుట. చాచపుట, షట్టితాపుత్రిక, సంపద్యేష్టాక, ఉద్ధుటంబులని ఐదువిధంబులగును. వాని అంగంబులును. అతురకాలంబును క్రింద గనుపింపబడుచున్నవి.

తాళనామంబులు.	అంగములు.	అతురకాలంబులు
(1) చ చ్చ త్వ టం	2 2 2 1 3	40
(2) చా చ పు టం	2 1 1 2	80
(3) ష ట్టి తా పు త కం	3 1 2 2 1 2	60
(4) సంపద్యేష్టాకం	3 2 2 2 3	60
(5) ఉ ద్ధు ట్టి ం	2 2 2	30

ఈ ఐదు మార్గతాళములును పరమేళ్యరుడు తాండవను జీసినకాలంబున ఈశానాదిపంచ ముఖములనుండి కలిగినవని సంగీతరత్నాకరంబున షైవుణ్ణదియున్నవి. ఈ ఐదు తాళంబుకే పూర్వ మందుండినవి. పీనికి తాళంబులకేర్పాడిన పదిప్రాణంబులును గలవు. ఈ ఐదు తాళంబులకు

శ్లో. పంచలఘ్నకరోచ్చార ముతిమాత్రేచాకథ్యతే.

ఐదులఘ్నకరముల నుచ్చరించుకాలము ఒక మాత్రయగును. కాబట్టి ఒక లఘు ర్త అతుర కాలము, గురు పది అతురకాలము, పుత్రము 15 అతురకాలము. ఇంగ్లీషీకాలమున ఈతాళములకు మాత్రయొకటి నాటిగు అతురకాలముగా బెట్టుకొని పాదుచున్నారు. కల. కల అనునది చచ్చత్వుటము మొదలయిన మార్గతాళములందే ఉపయోగింపబడును. కల అనుట “గురుకలాత్ర” గురు అను అగగమని శార్జాధేవులు షైపీయున్నారు. మార్గతాళము లైదును ఒక్కుక్కటియు మూడువిధములగును. అవి యథాతరతాళము (విక కలాతాళము) ద్వికలాతాళము, చతుమ్మలాతాళము. యథాతరతాళము అనునది చచ్చత్వుటము మొదలైన ఐదుతాళములకు నేర్పాడిన ప్రమాణము. ద్వికలాతాళమునునది యథాతరతాళముయొక్క రెట్టింపు కలలను గలది. చతుమ్మలాతాళమునునది యథాతరతాళముయొక్క నాలుగుఅగులనుగలది. వై షైపీన కలలు

మార్గతాళముల గురువును దోషజీయుచున్నవి. తక్కిన దేశితాళ లక్షణముల లక్షణ సంగ్రహములో జాడుడు.

వాగైయకారక లక్షణము

- స్టో. వాజ్ఞతురువ్యతే గేయం ధాతురిత్వభిధియతే,
వాచం గేయం చ కురుతే యస్సవాగైయకారకః.

ఈబరూపమైన సాహిత్యముమాతు. స్వరరూపమైనవర్ణమెట్టు ధాతు; ఈ రెంటినిశేయువాడు వాగైయకారకుడు. సుశ్రూపశబ్దముల దెలియదగిన వ్యాకరణము, అమరకోశాదినిఘంటువులు, అచ్ఛమ్మ మొదలైన చందస్సులు, ఉపమాద్యలంకారంబులు, శృంగారాదిరసంబులు, విశావాది భావంబులు, సంగీతాదికలు, తౌర్యత్రికంబులు, సుశారీరము, ద్రుతము మొదలైన లయ, చచ్చత్వటాదితాళంబులు, అప్పటప్పటికి కొత్కొత్కొతగా వికసింపగల ప్రజ్ఞయుప్రతిభ, ద్వేషరోషరిత్యాగము, చిత్తార్థిత (సరసత్వము), ఉచితజ్ఞత, ప్రబంధరచనా ప్రాథిమ, సభలో జయించట, అన్యులచిత్తంబుతెఱుగుట, శీఘ్రముగా గితంబుల నిర్మించట, త్రిస్తానంబులందు గమకవ్యాపకంబులతోను, రాగరూపకాది విశేషంబులతోను ఆలాపించట, చిత్తకాగ్రత ఇవికలిగినవాడేవాగైయకారకుడు. (2) మిక్కితి ధాతురచనకలగి మాతురచనయందు మందముగలవాడును, ధాతు మాతువులుదెలిసి ప్రబంధంబులందు ప్రాథము లేసివాడును మధ్యముడు. (3) రమ్యముగ మాతురచనగలిగి మందమైన ధాతురచనగలవాడు అధముడు. (4) కథాసందర్భములతో ధాతుమాతువుల రచించు వస్తుకవివరుడనబడును. (5) వర్ణకవి. (వర్ణించుకవి) మధ్యముడు. ఒకరిపల్లి సేయబడినమాతునకు వర్ణక్రమంబులతో ధాతునేర్పించువాడనియు, లేక పల్లవిని మట్టునెత్తుకొని దానినే క్రమములు దచ్చక కల్పనలతో వర్ణించి పాడువాడనియు కొండఱు. (6) మార్గదేశియముల నెఱిగినవాడు గాంధర్వుడు. (7) మార్గముమాత్ర మెల్లిగినవాడు స్వరాది, (8) ఇతరుల సాహిత్యపు ధాతులో (వర్ణమెట్టుతో) మాతుకల్పన సేయవాడు కుటీకాముడు, పీడు అధమాధముడు. (9) మనోహరంబైన ఛబ్దిచ్చారణము, సుశారీరము, గితారంథపరిసమాప్తములు శేయటయందు సమర్పత, రాగాంగాదిరాగంబుల ఎత్తు, ప్రబంధగానశీలత, బహువిధాలాపంబుల దెలియట, సకలస్తాననులందు నాయాసము లేక నుచ్చముగ గమకంబుల ప్రకాశపతములు, కంఠస్వాధినము, సావధానము, క్రమములేమి, సకఁరోషుబుల వర్ణించుట, అభ్యాసతత్పరత, దేశభాషాజ్ఞానము వినువారల మోహింపశేయట, ఇమేగిలిగినవాడే గాయనుడు. (10) గుణములు కొంచెము తక్కువగానుండిను దోషములేసివాడు మధ్యముడు. (11) దోషముతోగూడినవాడు అధముడు. (12) శిక్కారుడు అన్యులకునేర్పించును. (13) అనుకారుడు అన్యులభంగిననుసరించును. (14) రసికుడు రసంబులనెఱిగించును, (15) రంజకుడు వినువారిని

రంజింపజేయును. (16) శాఖకుడు గానంబున మిక్కలి ప్రకాశంబును జాపును. (17) ఏకలుడు ఇంటిగా గానమునేయును. (18) యమశుడు. ఇద్దలు గానమునేయును. (19) బృందకుడు గుంపునజేరి గానమునేయును. (20) మీదజెప్పిన గాయనులవలెనే మాధుర్యముగల ధ్వనులును రూపయావనములును చాతుర్యములునుగల గాయనీమణులును గలరు.

గాయక దోషంఖలు

1. సందష్టుడు	పండ్లు గఱచుకొని	పాదును.
2. ఉధుముదు	విరసంబుగనథికధ్వనితో	"
3. శీతుడు	భయముతో	"
4. శంకితుడు	సందేహంబుతో త్వరితంబుగ	"
5. కంపితుడు	అవయవంబుల కంపముతో	"
6. వికలుడు	స్వరంబుల హౌచ్చతగ్గులతో	"
7. వితాశుడు	తాళమును విడిచి	"
8. కరభుడు	ఒంచెపిల్ల వలె గోతును నిడిపించుకొని	"
9. ఉడ్యదుడు	* మేకనెమరువేయుటవలె నోరుకరలించి	"
10. ర్ఘోంబకుడు	గొంతు, నుమరు మొగంబులనరంబులు దెలియనట్లు	"
11. నిమీలకుడు	కండ్లుమూసుకొని	"
12. విరసుడు	రంజింపు (రుచి) రసములులేక	"
13. అపస్యరుడు	స్వర్పుతులను విడిచి	"
14. అవ్యక్తుడు	గద్దకంరంబుతో అకురము దెలియక	"
15. స్తాన్మాపుడు	త్రిస్తానంబుల విడిచి	"
16. అవ్యవస్థితుడు	స్వరస్తానంబుల విడిచి వ్యవస్థలేక	"
17. మిశ్రకుడు	రాగంబుల గలిపి	"
18. అనవధానుడు	గమకస్తానంబుల దప్పి	"
19. అనునాసికుడు	ముక్కుతో	"
20. సూతాగ్ని	ఉన్ ఉన్ అని సీతాగ్నిరముతో	"
21. కరాకి	భయముగలుగునట్లు నోరుదెఱచుకొని	"
22. తుంబకి	సొరకాయవలె బుగ్గలనుబృజేసుకొని	"
23. కాకి	కాకమువలె క్రూరధ్వనితో	"

*టైనినే దవడతానము లేక మేక కాన మందురు.

24. వక్తి	గొంతును వక్రము జేనుకొని	..
25. ప్రసారి	గాన్ప్రవర్తనమువలె కర్మద్వయవచేష్టతో పాదును	,,

ఇవిగాక గాయన గుణదోషవిశేషంబలు మఱియు గలవు. వానిని రణ్ణకరమున జాడుడు.

శారీర లక్షణము

శ్లో. తారానుధ్వని మాధుర్య రక్తి గాంభీర్యమార్గవై :
ఘనతాస్నిగ్రతాకాంతి ప్రాచుర్యది గుణైస్యతం
తత్పుశారీరమిత్యుక్తం లక్ష్యలక్షణానోవిదై :

తారస్తాయి ననుసరించునట్టి ధ్వని, చెవులకింపు, రంజనము, గంభీరత, మృదుత్వము,
ఘనము, వినువారల మోహింపజేయట, అధికళోభ ఇవి మొదలైన గుణములుగలది సుశారీరమని
లక్ష్యలక్షణాల్లు షైప్పుదురు. కుశారీరము.

శ్లో. అనుధ్వన విహీనత్వం దూడుత్వం త్వీకరక్తితా
నిస్పారతా విస్యరతా కాకిత్వం స్తానవిచ్యుతిః
కార్యుం కార్చుక్యు మిత్యాందైయః కుశారీరం కుదూషణై :

శ్రుతిని అనుసరించని ధ్వని, క్రూరత్వము, రంజనములేమి, రుచిలేమి, స్వరవిహీనము,
కాకధ్వని, స్తానభ్రష్టము, కృషత్వము, కరినము, ఇత్యాది దోషంబలుగలది కుశారీరమనిషైప్పుదురు.

శ్లో. విద్యాదానేన తపసా భక్త్యవాపార్యతీపతేః
ప్రభూతభాగ్య విభవై : సుశారీర మవాయైతే.

విద్యాదానము, తపస్స, శివభక్తి. జన్మాంతరపుణ్యవిశేషము లీనిచేతనే మంచిశారీరము
కలుగునని తాత్పర్యము.

సంగీతలక్ష్మణ సంగ్రహము

సంగీత ప్రశంస

టో. విభూతిమహారిణం సర్వ భక్తాభిమతకారిణం,
వారణాస్య మహంవందే హౌలావదైందు ధారిణం.

శ్రీమద్రథండపరిపూర్ణ సచ్చిదానంద పరమాత్మ స్వరూపుడైన భగవంతునిచేత శ్రీత్రానందమును, ఆత్మానందమును గలిగించునాదముల రంజనములు గలుగునట్లు విభాగించి యేర్పఱబడిన విద్యను సంగీతశాస్త్రమందురు. గీతము (గానము) వై దికగానము, వ్యాఖ్యాన గానము, లాకికగానము, కేవల లాకికగానమని నాలుగువిధములు. సామగానమును వై దికగాన మనియ, బుషిప్రోక్తములైన గద్యము, పద్యము లేక గద్య పద్యములుగానుండు రామాయ ఛాది గ్రంథముల గానమును వ్యాఖ్యానమనియ. సంస్కృతభాషచేతను దేశభాషలచేతను దేవ శాస్త్రతులుగా నిబద్ధములుగా గాని అనిబద్ధములుగాగాని సేయగానమును లాకికగానమనియ, దేవతాస్త్రతులు లేక నే చేసెడిగానమును కేవల లాకికగానమనియ సూతసంహితలో చెప్పబడి యన్నది.

టో. గీతిగానేన యోగసాస్యత్ యోగాదేవ శివై క్యతా,
గీతిష్టోయదియోగేన సయాతి పరమేశ్వరం. (సూతసంహిత)

గనుక, భక్తి నొకదేవతనుగుట్టించి గానముసేయ గాయనులకు చిత్తకాగ్రత కలుగును. చిత్తకాగ్రతయే యోగము. యోగముచేత పరమాత్మైక్యత్వము కలుగును.

పో. కావ్యలాపాశ్చయే కేచిదీతాని సకలానిచ
శబ్దమూర్తి ధరసైన్యతే విష్ణోరంశా మహాత్మనః. (విష్ణుపురాణం.)
సంగీతము భగవదంశమని తాత్పర్యము.

పో. నాహంవనామి వై కుంశే నయోగిహృదయే రహా,
మద్భుక్తాయత్రగాయంతే తత్తతిష్ఠామి నారద.

ఓయి నారద! నేను వై కుంశమందును, యోగిశ్వరుల వృదయములందును, సూర్య మండలమందును వసింపలేను. నాచు భక్తులు యెచ్చోటు గానము సేయుచున్నారో అచ్చోటనే వసింపుచున్నాను. అని భగవద్యాక్షరము.

శ్లో. త్రివర్గపలదాసు రేవ్ దానయజ్ఞ జపాదయః,
ఏకం సంగీతవిజ్ఞానం చతుర్వ్యగ్ ఫలప్రదం. (శివసర్వస్వము.)

దానయజ్ఞ జపాదులన్నియు త్రివర్గములైన ధర్మార్థకామమోతముల నిచ్చుచున్నవి. సంగీతజ్ఞానమొకటియే చతుర్వ్యగ్ ములైన ధర్మార్థకామమోతముల నిచ్చుచున్నదియని పరమేశ్వర వాక్యము. సంగీతమును గాంధర్వవేదమందురు. గాంధర్వము పదునెనిమిది విద్యలలో నొకటి. ఈపదునెనిమిది విద్యలకు సృష్టికర్త పరమేశ్వరుడే.

గ్లో. అప్సాదశానాం ఏతాసాం విద్యానాం భిన్నవర్తత్వానాం,
అదికర్తాకవిస్మాంతూ చూచుపాణిరితి శ్రుతిః.

అని మహాశారతములో శాంతిపర్వమున రాజధర్మములో జెప్పుబడియున్నది. ఎల్లప్పు దును గానము వివిధమును కాంతచేతనే పరమేశ్వరుడు కంబళ అశ్వతరులనెడు నాగరాజులను కుండలరూపములుగా ధరించుకొనియున్నాడని సంగీతరత్నాకర వ్యాఖ్యానకార్యాలైన కల్పినాథులు వచించియున్నారు. గానమువలన సరజ్ఞాలైన సదాశివుడును, వేషుగానమువలన బిష్టుపును, సామ గానంబువలన చతురానముడును, పీఠాగానమువలన సరస్వతియును ప్రీతిబోందుచున్నారు. జ్ఞాన హీనములైన శిశుపశణిమృగాదులు గానరస పశుగుచున్నవి. గానముచేత చేతనములు అచేతన ములును, అచేతములు చేతనములునుగా నగుటవలన జ్ఞానముగల మానవులు * సంగీతజ్ఞానము నగరంగి త్యాగిందుట కేమిసందేహమున్నది!

సామవేదాదిదంగీతం సంజ్గ్రావా పితామహః.

(రత్నాకరం)

సంగీత రత్నాకరమందు శార్జింపులచే జెప్పుబడిన సంగీతాచార్యులలో మూడవ ఆచార్యులైన బ్రహ్మాదేవుడు సప్తస్వరములుగల సామవేదములోనుండి సంగీతమును గ్రహించెను.

తస్యగీతస్య మాహాత్ముల్యం కేప్రశంసితుమీళాతే,

ధర్మార్థకామమోత్సాధా మిదమేవై కసాధనం.

(రత్నాకరం)

ధర్మార్థకామమోత్సాధనులకు యాసంగీతమే ముఖ్యసాధనముగానున్నది. కాబట్టి యాసంగీతవిద్యాయైనది మిగుటమహిమగలదిగానున్నది.

*శ్లో. సంగీతసాహిత్యరసానభిజ్ఞానాత్మకుః ప్రచ్ఛావిషాంపీసః

అనెడి ఈ ప్రాచీనశ్లోకమందు సంగీతరసము తెలియని మనుష్యాని తోఁ కొముగ్గులుతేని పకుపుగా చెప్పియందుటవలన యాచక్షణ అద్భుతమైన పశువని లలచవలైన ఇగీకాక ఇంగ్లేయ భాషా పండితుడైన పేక్షియర్ అనునొక మహావి సంగీతమువలన కరాసి మనష్యుడు ప్రాణిపొంస, రాజద్రోహము మొదలైనవి సేయభయపడడని జెప్పియున్నాడు.

శ్లో. పీశావాదన తత్వజ్ఞుః ప్రతిజ్ఞాతి విశారదః,
తాళజ్ఞశాస్త్రప్రయాసేన మోతుమాగ్రం సగచ్ఛతి.

(యూజ్ఞవల్క్యస్తుతి)

పీశావాదనముల స్వభావమునెఱిగినవాడును, ప్రతిజ్ఞాతుల వివేచనములు దెలిసిన వాచును, తాళమును దెలిసినవాడుగా నెవడున్నాడో హాడుప్రయాసములేక మోతుమును బొందుచున్నాడు, మహాథూతములును గానమునకు సాయధీనముపడుచున్నవియని పలువిద్యాంసుల చరిత్రములునిబడుచున్నవి. రమారమి 400 సంవత్సరములకు మునుపుండిన గోపాలనాయకుడనే వాచు* ఉత్తరదేశములో నొకరాజుసభయాదు దీపకరాగమునుపాడి దీపమునంటీప జేసినట్లును, తంజావూరి మహారాష్ట్రరాజుసభయాదు రమారమి 150 సంవత్సరములకు మునుపుండిన పీశరాఘవయ్య యనువైణిక క్రేష్ములు గాలిలేని వేసంగికాలములో వసంతరాగమును వాయించి చల గాలినిరప్పించినట్లును, దానివలన “చలగాలిపీరాఘవయ్య” యుమిమహారాజు పేరిచ్చి నట్లును, ఈవణ్ణిణిదేశములో ప్రబలవిద్యాంసులై 100 సంవత్సరములకు మునుపుండినవారును, నాదు పెత్తంద్రియునైన ముద్దుస్వామివిషితులనేవారు వానలేనికాలమున అమృత వ్యుతిణియునేరాగమును పాడి వానను రప్పించినట్లును వాడుకొనుచున్నారు. గ్రంథవి స్తరభీతిచేత ఈపంగితప్రశంసను ఇంత నుట్టుతో చాలించుకొంటేని.

శ్లో. శిఖర్యైతి పశుర్యైతి వేత్తిగానరసం ఫణి,
సంవత్సరమైతి సమగ్రం వేత్తినాపరః.

అను నీళోకార్ధమువలనే సంగితశాస్త్రసులో షైప్పబడియున్న సకల లక్షణ లక్ష్యములను సకలవిద్యలకును ప్రథమాచార్యుడైన సదాశివుడొకడే యొఱుగుసుగాక, తక్కినవారెవరునెఱుగ నేరరు. గనుక పెద్దల యనుగ్రహాబలమువలన కొంత ఎఱిగిన నేను సమస్తమును శిప్పి నెంతయు శక్తుడుకాను. అనును ప్రాచీనసంగితశాస్త్రములు విశేషముగానుండినప్పటికిని తనకు నుసుపటిది యైన కిటి సంవత్సరముల సంప్రదాయము ననుసరించినవారును. 250 సంవత్సరములకు మనుపుండినవారును, సంస్కృతభాషలో విశేషపూండిత్యముగలవారును, గంగావతరణ కావ్యగ్రంథక ర్తలైన నీలకంఠదీషుతులవారి గురువును, దక్షిణదేశ సంగిత సంప్రదాయోద్ధారక మూలపురుషులునైన వెంకటమథచే తనచతుర్థండి ప్రకాశికలో షైప్పబడిన సంప్రదాయములైన లక్ష్యలక్షణములు మిక్కిలి

* ఈ గోపాలనాయకులు తాళార్థవరాగుక నంబిలును ప్రబంధంలులు జేసియున్నాడని కల్పినాథులు సంగితరత్నాకర తాళాధ్యాయ వ్యాఖ్యానమందును, గోపాలనాయకులే ప్రతులనెఱిగినవారని వెంకటమథ తన చతుర్థండి ప్రకాశికలో ప్రతిప్రకరణమందును షప్పియున్నారు. ఈగోపాలనాయకుడు కల్పినాథులకు మునుపటివారు.

దుర్భవముగా నుండుటవలన తెలిసినమట్టు ఆనంప్రదాయనుల దెలియనివారికి దెలియవరచవలెనని కలిగినయిపేటుచే వ్రాయదొరగొంటేని. పూలతోశేరిన నారును మహానదులను శేరిన ఊరివరద సీరునుబోలె. “వెంకటేశ్వరదీష్టితులు” అను వెంకటమఱ మొదలయిన మహానురావుల లక్షణ లక్ష్యములతో శేరిన నాదువచనములను, పసిలిడ్డలతోక్కుపలుకులవిని ఆనందించి లాలించు తల్లిదం ద్రులవలె మహాత్ములు గ్రహించి నన్ను అనుగ్రహించి ఆదరింతునుగాక!

లభ్జం సంగ్రహము

సంగీతము

- కీర్తి:** చై తన్యం సర్వభూతానాం వివృతింజగదాత్మనాం,
నాదబ్రహ్మతదానంద మద్వితీయ మశాస్నేహే.
గితం వాద్యం తథానృత్యం త్రయం సంగీతమువ్యాపే. (రత్నాకరం)
గితము, వాద్యము, నృత్యము ఈమూటిని సంగీతమందురు.
గితవాదోయిథయం యత్ర సంగీతమితికేచన.
గితవాద్యముల మాత్రము కొండఱు సంగీతమని జెప్పుచున్నారు.

నాదము:— సంగీతమునకాధారము నాదము.

- కీర్తి:** నకారం ప్రాణనామానం దకారమనలంవిదుః,
జాతః ప్రాచాగ్ని సంయోగాత్మేన నాదోభిధియతే.

నాదశబ్దమునగల నకారముప్రాణమనియు, దకారము అగ్నియనియు సంజ్ఞగావున ప్రాచాగ్ని సంయోగమువలన నాదము కలుగుచున్నది.

- కీర్తి:** ననాదేన వినాగీతం ననాదేనవినాస్వరః,
ననాదేన వినారాగః తస్మాన్నాదాత్మకంజగత్.

నాదములేనిచో గితమును, నాదములేనిచో స్వరమును, నాదములేనిచోరాగమునులేవు. గనుక ప్రపంచము నాదస్వరాపముగానున్నది. మనుష్యశరీరములో ఆకాశాగ్నులు సంబంధించి వాయుకంపమువలనగలిగేడి సూక్ష్మద్వానులేనాదములు. ఆనాదములు హృదయము కంరము శిరస్సు అనెడి మూడుస్థానములలో వ్యాపించి ముఖమువలన వెడలుచున్నవి.

- కీర్తి:** నాదాచ్చుక్రతయోజాతాస్తేభోయమడ్జదయస్విరాః,
శేభోయిరాగ స్పముత్స్వనో గితం తస్మాచ్చయాయతే,
అతోనాదాత్మకం గితం వాద్యంగీతానువరిచ.

నాదమువలన క్రుతులును. క్రుతులవలనపడ్డాదిస్వరములును, స్వరములవలన రాగమును, రాగమువలన గితమును. కలుగుచున్నది కాబట్టి, గితమునాదస్వరూపము వాద్యము గితము వను సరించినది.*

క్రుతి:- నాదమెప్పుడును ఒకేరితిగానుండక నతిమందముగాను ఆత్మచృముగానుండును. ఈ విధమైనేచ్చేఱు విధముగా సేయదగిననాదములలో నతిమాదమైన నాదముమెపురలుఅత్మచృమైన నాదమువరకు నొకటికొకటిపొచ్చెన్న విడివిడిగా సేయదగిన నాదములు అఱువదియాఱువిధములైను. విసిలో మొదటి ఇరువది రెండునాదములు మంద్రభాగనాదములనియు, రెండవయిరువది రెండునాదములు మధ్యభాగనాదములనియు, మూడవయిరువది రెండునాదములు తారభాగనాదములనియు జెప్పబడును. ఈవిధ వ్యత్యాసములగు నొకొక్కుభాగమందుగల ఇరువది రెండు నాదములును పూర్వార్థులచే క్రుతులని వ్యవహారింపబడియున్నవి. “క్రూయంత ఇతి క్రుతయతిః” అను వ్యత్పత్తి చేత క్రుతి యని పేరొందెను. (క్రుతి = వినదగినది.)

[స్తాయి. శ్లో.- మంద్రోవ్యాస్మధ్యమః కంఠశ్శిరస్తారక పంజ్ఞికం. అనుష్టు మంద్రక్రుతులు ఇరువది రెండును హృదయమందును, మధ్యక్రుతులు ఇరువది రెండును కంఠమందును, తారక్రుతులు ఇరువది రెండును శిరస్సునందును కలుగుచున్న వియని జెప్పచున్నారు. ఈ మంద్రమధ్యతారములు క్రమముగా మంద్రస్తాయి, మధ్యస్తాయి. తారస్తాయి *యనివచింపబడును. (స్తాయి—స్వరములు నితిచెడిచోటు.)

స్వరము:- ఈ క్రుతులు విడివిడిగాను వ్యక్తముగాను శభీంచవు గనుక వ్యక్తముగ వినదగినది యసు, ఇంపుగలదియునుగా నుండునటుల క్రుతులను పంచి పూర్వార్థులచే రంజనముగల యత్కరములచే జేర్చిపలికింపబడియుండుట యే స్వరమనటడును.

1. స్వతోరంజయతి శ్రోత్రం స్వరభూత్యభిధియతే. తానే రంజనముసీయగలది స్వరమని తాత్పర్యము. (ఒ) మధుకణలేళ మొక్కుకటియును స్వభావమున తీపుగలదిగా నుండిప్పటికిని కొన్ని కడలేళములు జేరియొకబిందుమాత్రమైతేకాని యనుభవించారికి తీపుసీయనేరదు. అటు

* గ్రంథపక్కాయొక్క చాయ యొటుల నాగ్రద్దపులుగు ననుసరించియేగునోఅటుల నే వాచ్యగాని వాచనము గాయకనిగానము ననుసరించి యేగును.

* మంద్రమును తగ్గిపోయినియు, మధ్యమును సమస్తాయియనియు, తారమును పొచ్చస్తాయి యనియు, జెప్పుదురు. ఇమూటని క్రిస్తేయయనిపలుకుదురు. ఒకసంత్రమందు మంద్రమునకు క్రిందను తారమునకు మీదను ఎన్నిస్తాయిలు యుండినప్పటికిని స్తాయి యొకటికి యిరువది రెండేసి క్రుతులు గల వని యొంచవలెను.

వలెనే మధుకణలేకములుబోలిన కొన్ని శ్రుతులనొకటిగా గూర్చి యింపుగల యొక స్వరరూప ముగా గావింపబడెను. (3) ఒక రస స్వరరూపముగానే యన్నిస్వరములునుండినట్టయితే తేనెను మాటిమాటికి విడువక భుజించవారికి యొటులరుచింపనోపదో అటులనే రంజనముగలిగింపదు. ఆవోరనుఖ మహేష్మించువారును వేఱువేఱు రుచులనీయగల ప్రద్రసపదార్థముల జేర్చి భుజించి తృప్తి భోందుదురు. కాబట్టి యొక టికోకటిపోచైచ్చ వేఱుబడిన కొన్నికొన్ని శ్రుతులచేరికవలనగలిగిన ప్రశ్నేకరకములైన బుషఫముమొదలగు అఱుస్వరములును పద్మమల జేర్చి భుజించుటకు ఆధార మైన అన్నముబోలిక షడ్జస్వరమునొకటిగా జేర్చియేడుస్వరములగా ప్రాచీనాచార్యుడై నపరమ శివుడమర్చియున్నాడు. (4) మీదజెప్పబడినశ్రుతులచేకూర్చబడిన సప్తస్వరములునుమంద్రమధ్యతార ములనెడు మూడుస్తాయిలయందును గానమునేయబడును. శ్రుతుల సంబంధముగల ఏడు స్వర ముల వేళ్లను, వానిసంకేతాకురములును. ఒకోక్కుస్వరము ఇన్ని ఇన్ని ఇన్ని శ్రుతులుగలవియనియు క్రింద జాపింపబడియున్నవి.

మొదటి స్వరము	షడ్జము	స	(4 శ్రుతులు)
రెండవ స్వరము	బుషఫము	రి	(3 ")
మూడవ స్వరము	గాంధారము	గ	(2 ")
నాల్గవస్వరము	మధ్యమము	మ	(4 ")
అదవ స్వరము	పంచమము	ప	(4 ")
అఱవస్వరము	షైవతము	ధ	(3 ")
ఏడవస్వరము	నిషాదము	ని*	(2 శ్రుతులు)

ఈ సప్తస్వరముల సంకేతాకురములు ఆదిశొదలు వాడబడివచ్చుచున్నవి యనుటయివి ఛందస్సు, శీకుయను వేదాంగములందును, అధర్వణవేదమునుజేరిన ప్రాచీనఉసిషత్తు (గరోవిషత్తు) ఒకటియందును గనబడుటచేత ప్రకాశించును.

ర. ఒకస్తాయియందుగల ఏడుస్వరములకు సప్తకము అనియు, పీచితో సీస్తాయికిష్ట నిగల స్తాయిషడ్జమును జేమ్చుటవలనగలుగు స, రి, గ, మ, ప, ధ, ని, స, అనుఎనిమిది స్వరములకు అప్పకము అనియువేరు.

*ఈ సప్తస్వర సంకేతాకురములలో (స) అను అకురము పరమశివునియందును, (రి, గ, మ, ప, ధ,) యను అతరములు క్రమముగా సదాజివుని యొక్క సదోగ్గోజాతాది పంచములములందును, (ని) అను ఆకురము మహేశ్వరునియందును ఉద్ధవించినట్లు గోవిందామాత్యులు తనరాగతాళ చింతామణియను పద్యకావ్యములో జీపియున్నారు.

తో. తత్తతుర్వశ్రుతోవడ్జ స్నిహ మ్యాం బుషభోమతః,
తతో నవమ్యాం గాంధార స్తుమోదశ్యాంతు మధ్యమః,
పంచమ స్నిహ దశ్యాంతు దై వతోవింశతిశ్రుతో,
ద్వావింశతు నిషాదస్యాంత్రుమ్భతిష్విత్తం స్వరోద్ఘవః,
ఏతేవడ్జాదయ స్నిహస్వరాఃశుద్ధాఃప్రకీర్తితాః (స్వరమేళ కానిధి)

పై షైప్పబడిన ఏదుస్వరములును ఇరువది రెండు శ్రుతులలో నాలుగవశ్రుతియందు వడ్జమును, ఏడవశ్రుతియందు బుషభమును, తొమ్మిదవ శ్రుతియందు గాంధారమును, పదమూడవశ్రుతియందు మధ్యమముచు, పదునేఁకవశ్రుతియందు పంచమమును, ఇరువదవశ్రుతియందు దై వతముచు, ఇరువది రెండవశ్రుతియందు నిషాదమునకలుగుచున్నవి. వడ్జముమొదత్తైన ఈవదును శుద్ధస్వరములని రామామాత్యులచే తన స్వరమేళకానిధిలో షైప్పబడియున్నది. ఇటులనే సంగితరత్మాకరము మొదత్తైన గ్రంథములందును. షైప్పబడియున్నది.

7. ఈ ఏదుశుద్ధ స్వరములనే ప్రకృతిస్వరములని షైప్పమరు.

8. ఈయేడుశుద్ధస్వరములలో వడ్జము పంచమము దక్క తక్కిన బుషభగాంధారమధ్యమధై వతనిషాదములైన ఐదుశుద్ధస్వరములు ఎప్పుడును ఒకనాదముగానే శబ్దించక శ్రుతిభేదములవలన వేఱు వేఱు ధ్వనులుగలవిగా శబ్దించుచున్నవి. ఈరీతిగా శ్రుతిభేదములవలన వికారమందు స్వరములు వికృతిస్వరములని షైప్పబడును.

9. శుద్ధ (ప్రకృతి) స్వర వికృతిస్వర నిరూపణము: (1) శుద్ధస్వరములు తమశన్నిష్టానములైన నియతశ్రుతులందే యుండునస్సుడు తమఉగలశ్రుతులు తగ్గినప్పటికిని వికృతిస్వరములుగా కానేరవు. అనగా వికారమందని శుద్ధస్వరములే. ఉదాహరణము- వడ్జమునకుగల నాలుగు శ్రుతులలో మూడవశ్రుతియందుకాకలి నిషాదముదోచియది వడ్జముయొక్క మూడుశ్రుతులఁది నప్పుడు వడ్జము మిగిలిన ఓకేశ్రుతిగలదిగా యున్నప్పటికిని తన నియతశ్రుతిని విడిచిజారకుండుట వలన అదిశుద్ధస్వరమే. ఏస్వరముతనదు నియతశ్రుతినివిడిచి వేటొకశుద్ధస్వరముగలుగు శ్రుతియందుగాని, శుద్ధస్వరములు గలుగని వేఱుశ్రుతియందుగాని కలుగుచున్నదో ఆస్వరము వికృతిస్వరముని బదును.

10. వికృతి స్వరములెల్పియనిన:- 1. పంచశ్రుతిబుషభము, 2. ప్రముఖి బుషభము, (3) సాధారణగాంధారము, (4) అంతరగాంధారము, (5) వరాఽమధ్యము, (6) పంచశ్రుతి దై వతము, (7) ప్రముఖి దై వతము, (8) కై శికినిషాదము, (9) కాకలినిషాదము.

11. మీవ గనుపించిన ఇరువదిటెండుక్రూతుల పేశ్సును, వానినుండి ఏదుస్వరములును, తొమ్మిదివికృతి స్వరములును గలిగించేడిరితిని దీనిక్రింద ఈ కాలవ్యవహారమువలె పెంకటమా విరచిత చతుర్ధండి ప్రకాశిక ననుసరించి గనుపింపబడిన క్రూతిపథకమున జూడు.

I	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
క్రిక	కునుడ్వై	వుండ	చుండోవతీ	ఎయామ్మి	బంజసి	బాక్కి	పొర్రి	క్రోట	వాజెక	పసారిటీ	పైషీ	ముర్చని	పు	సందీహిని	అలాసిని	ముదపతి	గోహాడి	రమ్మి	ఉగ్గా	క్రోమ్మి	ఎంఖె	

12 ఈ పథకముల్కే శ్రుతిబంతులకువైన శుద్ధస్వరములును, శ్రుతిబంతులకు క్రింద వికృతిస్వరములును ప్రాయబడియున్నవి.

18. పైగనుపించిన శ్రుతిపద్ధకమునగలభ్రయవదిరెండు శ్రుతులలో మొదటి శ్రుతియందు కాకలినిషాధమును; నాలుగవశ్రుతియందుష్టమును; ఏడవశ్రుతియందు శుద్ధబ్యుషథమును; తొమ్మి దవశ్రుతియందు శుద్ధగాంధారమును, పంచశ్రుతిబ్యుషథమును; పదియవశ్రుతియందు సాధారణగాంధారమును, మత్తుఖృతి బ్యుషథమును; పన్నెండవశ్రుతియందు ఆంతరగాంధారమును; పదమూడవ శ్రుతియందు శుద్ధమధ్యమమును; పదునారవశ్రుతియందు వరాళిమధ్యమమును;*, పదియేడవ శ్రుతియందు పంచమమును; ఇరువదియవశ్రుతియందుశుద్ధధై వశమును; ఇరువదిరెండవశ్రుతియందు శుద్ధనిషాధమును, పంచశ్రుతిధై వశమును గలుగుచున్నవి.

14. శుద్ధస్వరములు ఏడు, వికృతిస్వరములుతోమ్యుది. అంతుపదియారు స్వరములు మీద జూపించినట్లు ఇఱవదిరెండుశ్రుతులలో పదిరెండు (12) స్థానములనుండికిలుగుచున్నవి. అందువల్లనే పీణమొదలైన జాత్రవాద్యములలో నీపదియాఱుశుద్ధవికృతస్వరముల నుపయోగ పఱమట కే పదిరెండుస్థానములేర్పడినవి. పీనినిక్రిందజూడు.

(1) శుద్ధబుషథము (2) శుద్ధగాంధారము, లేకపంచక్రుతిబుషథము; (3) సాధారణగాంధారము, లేకపట్టుతిబుషథము; (4) అంతరగాంధారము; (5) శుద్ధమధ్యమము; (6) వరాళమధ్యమము; (7) పంచమము; (8) శుద్ధధైవతము; (9) శుద్ధనిషాదము, లేక పంచక్రుతిధైవతము; (10) కై శికినిషాదము, లేక పట్టుతిధైవతము; (11) కాకలినిషాదము; (12) షడ్జము*

15. ఈస్వరములు పీణలోమేరువుగాక పదిరెండుమెట్లలో పదిరెండుస్తానములందు గలవు. ఈస్తానములపీణలో ఉండుదు.

16. బొక్కుక ప్రకృతివికృతిస్వరములకుఇన్ని ఇన్ని శ్రుతులు గలవమటనుశ్రుతిపీణవలననెఱుగను. అశ్రుతిపీణ ఇప్పుడు వాడుకలోగల సర్వరాగమేళ పీణయందు మధ్యస్థాయిని* 1-6-కనమెట్లకు నడిమిని రెండేసిమెట్లను, 2-4-9-11వ మెట్లకు నడిమిని యొక్కుక్కమెట్లను, 3-5-7-10-12 ఈమెట్లులుండినట్లునుబెట్టితే క్రుతి పీణయగునని వెంకటమళజెప్పియున్నారు. అటులబెట్టుటవలన నొక్కుక ప్రకృతి స్వరములకును, అలప్రకృతి స్వరస్థానము నాక్కయించుటవలన గలుగు నొక్కుక వికృతిస్వరములకును ఇన్నిఇన్ని శ్రుతులుగలవని యొఱుగుటయగాక నుచ్చోచ్చ తరమైన నాదభేదముల నెఱుగవచ్చును. ఇవియన్నియు సీక్రిండగనుపింపబడిన శ్రుతిపీణాపథకమునిషాండుడు.

శ్రుతివీక్షణ పథకము

* మధ్యస్తాయిషడ్జము స్తానములేక పారితీతంతినుండి కలుగుటవలన స్తానములుగల మధ్యస్తాయి బుమ భము మొదలుకొని యొత్తుకొనబడినదియుగాక నిచ్చటపడ్జమునకై తాగస్తాయిషడ్జమెతుకొనబడినది.

* స్వరాగు మేళపిణిలో మధ్యస్థ యనిగల స్వరస్తానములు (ఇంద్రు) విరివిగానుండులున మధ్యస్థయైనుకొనబడెను.

వాది; సంవాది; అనువాది; వివాది

తో. వాదిసయః ప్రయోగే ఐవల్చోరాజా, యయోస్తుమధ్యేస్యై,
ద్వాదశ వాష్టో శ్రుతయోఽమాత్యై సంవాదినౌ తౌ న్తః,
ఏకశ్రుత్యంతరితౌ వివాదినౌ వై రిచౌ మిథోభవతః,
అనువాదినస్తు జేషాఖృత్యై ఇత్థంయథార్థానే (రాగవిభోదం)

(1) వాది, ఒక రాగమునగల అంళస్వర (జీవస్వర)మునుబోలి మాటిమాటికి నుపయోగ పరచెడి స్వరమువాదియనబడును. ఆవాదిరాజునకు సదృశమైనది (థి) సంవాది శెందుస్వరములకు నడుమ సెనిమిది లేక పదిశెందు శ్రుతులుండితే ఆశెందుస్వరములను పరస్వరము సంవాదుల నబడును. ఆ సంవాది వాచి మైనరాజునకు మంత్రిని బోలినది.

(ఉదాహరణము) i సమో, సపో, రిధో చైవ నిగౌసంవాదినౌ మితః,

ఏవంశుద్వస్వరేషూక్త స్పంవాది స్వరనిర్ణయః. (చక్కర్మండిప్రకాశిక)
శుద్వస్వరములలో (స—మ), (స—ప), (ర—థ), (ని—గ) ఇవిపరస్పరము సంవాదులగును.

ii శుద్వశ్చ మధ్యమశుద్వ నిషాదచ్ఛేత్యైత్యథాస్వరో,
శ్రుత్యష్ట కేనాం తరితావపి సంవాదినౌనపీ. (చతు.ప్ర)

శుద్వమధ్యమ శుద్వనిషాదములు తమనడుమ సెనిమిదిశ్రుతులు గలిగియున్నప్పటికిని పరస్వరము సంవాదులుగా కానేరవు.

iii సాధారణాఖ్యగాంథార కై శికాఖ్యనిషాదయోః,
తథై వాంతర కాకలోయై స్పంవాదో వికృతేష్యపి,
శుద్వర్ష భేణ సంవాది వరాళిమధ్యమస్తథా. (చతు. ప్ర)

వికృతిస్వరములలో సాధారణగాంథారమును, కై శికినిషాదమును; అంతరగాంథారమును కాకలి నిషాదమును, శుద్వబుషథమును, వరాళిమధ్యమమును పరస్వరము సంవాదులగును.

(థి) వివాది: శెందుస్వరములనడుమ నొకశ్రుతియుండితే ఆశెందుస్వరములును పరస్వరము వివాదులగును. ఆవివాది శత్రువునకు సదృశమైనది.

ఉదా : రిగౌధనీ చశుదేషు స్వరోస్యాతాం వివాదినౌ,
సాధారణాంతరాంతై వ కై శికి కాకలీ, స్వరో,
మిథోవివాదినౌ క్షేయో వికృతేషుస్వరేష్యపి. (చ. | వ.)

శుద్ధస్వరములలో (8-గ): (ధ-ని) ఇవిపరస్వరము వివాదులగును. వికృతస్వరములలో సాధారణగాం ధారము లేక మట్టుఖ్యతి బుధమును, అంతరగాంధారమును; కై శికిషిషాదము లేక మట్టుఖ్యతిథై వతమును, కాకథి నిషాదమును పరస్వరము వివాదులగును.

(4) అనువాది. వాది, సంవాది, వివాది, కానిస్వరములు అనువాదులగును. ఆ అనువాది తృత్యునివంటిది. ఈ వాది సంవాది అనువాది వివాదులనుగనిపైట్టు మార్గమును యాక్రింద జూపింపబడిన వీచాప్రస్తారపతకమున జూడుడు.

III

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	ఒ	
ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	ఁ	
ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	ం	
ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	
ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	ః	

(5) మీదజెప్పియుండుట పరిశోధించి ఉచ్చేభ్యుదిరెండు మేళములలో గలిగేడిరాగముల పాదుటయాదు, 1. శుద్ధబుధమునుండి శుద్ధగాంధారమునకు ఎక్కుట; 2. శుద్ధగాంధారమున నుండి శుద్ధబుధమునకు దిగుట; 3. మట్టుఖ్యతిబుధమునుండి అంతరగాంధారమునకు ఎక్కుట; 4. అంతరగాంధారముననుండి మట్టుఖ్యతిబుధమునకు దిగుట; 5. శుద్ధధై వతమున నుండి శుద్ధ నిషాదమునకు ఎక్కుట; 6. శుద్ధనిషాదముననుండి శుద్ధధై వతమునకుదిగుట; 7. మట్టుఖ్యతిథై వతమున నుండి కాకలినిషాదమునకుఎక్కుట; 8. కాకలినిషాదముననుండి మట్టుఖ్యతి థై వతమునకు దిగుట; ఈ ఎనిమిది విధములందును వివాదిదోషములు గనబడుచున్నవిగావున, ఈ ఎనిమిది విధములు దక్కు తక్కిన స్వరములను ఏరీతిగా బట్టిననురంజనము చెడదు.

6 ఈ ఎనిమిది విధములయిన వివాదిస్వర ఆరోహణ అవరోహణములు మొదటి చక్రమును శేరిన మొదటి ఆరుమేళములందును, ఆఱవచక్రమును శేరిన 31, 32, 33, 34, 35, 36వ మేళములందును, ఏడవచక్రమును శేరిన 37, 38, 39, 40, 41, 42వ మేళములందును, ఏడవచక్రమును శేరిన 67, 68, 69, 70, 71, 72వ మేళములందును, ఒక్కుక్కుచక్రము యొక్క మొదటిదియు, కడపటిదియునైన మేళములందును, అనగామీదజూపించిన మేళములలో

1, 6, 31, 36, 37, 42, 67, 72 వ మేళములు దక్కు తక్కిన 7, 12, 13, 18, 19, 24, 25, 30, 43, 48, 49, 54, 55, 60, 61, 61 రెటిన మేళములందును గనుబడుచున్నవి. ఈ నలువది (40) మేళములందును పాడునప్పుడు వాదివివాది లక్షణముల ననుసరించియేపాడుట సంప్రదాయము గానున్నది. అదిఎటులనిన, వివాదిస్వరమును అనేకముగా వర్జించియైనను. లేక శత్రువునకు సర్వశమైన వివాదిస్వరమందు వాది, సంవాది, అనువాది స్వరములలో నేడై ననొక స్వరముయొక్కచాయను గమకముచే జెక్కించి (గమకములను కపటక్రియలచే) వివాదిని మిత్రునివలెజాపించి యైనను పాడుటసంప్రదాయజ్ఞులవాడుకగానున్నది. ఇట్లు సేయనియైడల వివాదిస్వర ప్రయోగముచే గానముయొక్క రంజనముచేడును. ఇదియే భరతమతంగాదిమునులమతము.

గ్రామ ము

శ్లో. యథాకుటుంబినస్సిర్వే ఏకిథూతాభవంతిహీ,
తథాస్వరాచాం సందోహాం గ్రామాత్యభిధియతే.

కుటుంబముగలవారు అనేకులుచేరి ఒక గ్రామమెట్లగునో అటుల మూర్ఖునయును, మూర్ఖునాభేదములవలన గలుగుమేళములును సంభవించుటకుపయోగములైన స్వరసముదాయముల చేరికయే గ్రామమనబడును. ఈ గ్రామముగాంధార గ్రామము, మధ్యమగ్రామము, షడ్గ్రామము లని మూడు విధములనబడును. ఈ గ్రామముక్రమముగా గాంధారము, మధ్యమము, షడ్గ్రామములను స్వరములను మొదలుగాగలవి. (1) గాంధారగ్రామము షడ్గ్రామములు దైవతమువరకుగల సరిగమవధ యను స్వరములు మూడేసి క్రుతులును, నిపాదమునాలుగు క్రుతులునుగలదియగును.

(2) మధ్యమగ్రామము : సోపాంత్యక్రుతి సంస్థేసిశైవమధ్యమగ్రామ ఇష్ట్యతే.

పంచమము సాందీపినియనెడు తనదు మూడ వ క్రుతి స్థాన మును తెంది 4, 3, 2, 4, 3, 4, 2 క్రుతులను క్రమముగా పొందిన స, రి, గ, మ, వ, ధ, ని, యను స్వరములు గలదియగును.

(3) షడ్గ్రామము : షడ్గ్రామముపంచమేస్వరతుర్థక్రుతి సంస్థితే, పంచమము నాలుగు క్రుతులతో గూడి 4, 3, 2, 4, 4, 3, 2 క్రుతులను క్రమముగాపొందిన స, రి, గ, మ, వ, ధ ని. యనుస్వరములు గలదియగును. పీనిక్రమములను క్రిందగనుపింపబడిన క్రుతిగ్రామ పథకమున గమనించిజాడుడు.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

గాంధార గ్రామము	స			స		గ		మ		వ			థ							న
మధ్యమ గ్రామము		స			స	గ		మ		వ			థ							న
షడ్జ గ్రామము			స		స	గ		మ		వ			థ						న	

(2) శ్లో గాంధారగ్రామమాచట్టే తదాతం నారదోమునిః.

ప్రవర్తతే స్వర్గలోకే గ్రామోసాన మహీతలే. (రత్నాకరం.)

గాంధారగ్రామము స్వర్గలోకములో ప్రకాశించుచున్నది యనినారదులుచెప్పినట్లు శార్గి దేవులచే రత్నాకరమున షైవులడియున్నది.

(3) దౌవిగ్రామో విశ్రుతాలోకే షడ్జమధ్యమసంజ్ఞి కౌ, (ఫరతులు)

అనిభరతమునుఱుచెప్పినట్లు ఆమునీంద్రునికాలమందే షడ్జగ్రామము, మధ్యమగ్రామము లను రెండు గ్రామముల మాత్రము వాడుకలోనుండినట్లు తెలియబడుచున్నది. వై షైవునరెండు గ్రామములును వాడుకయించున్నట్లు శార్గి దేశులునుజెప్పియున్నారు. రమారావు 400 సంవత్సరములకు మున్పు గతిగిన సంగీతపారిజాతమను గ్రంథమందు

(4) నుచ్ఛనాధారథూతాస్తే షడ్జగ్రామస్త్రిమంత్తమః (సంగీత పారిజాతం.)

షడ్జలోకము చొప్పున ఆకాలమందే మధ్యమగ్రామము వాడుకలోలేనట్లును సంగీతజ్ఞులు శాఖ్యముగా షడ్జగ్రామమును మాత్రము వాడుకలో బెట్టుకొనివచ్చినట్లును తెలియవచ్చు చున్నది.

(5) తథాహిమధ్యమగ్రామే త్రిశ్రుతిః పంచమఃఖలు,

అస్మాత్మిర్మధ్యమ గ్రామోప్యసత్రాప్యయతీర్యతే,

ఏక ఏవతతష్డజగ్రామ ఇత్యవధార్యతే. (చతుర్థండ్రిప్రకాశిక)

మధ్యమగ్రామమునగల త్రిశ్రుతి పంచమమైనది లక్ష్మిమార్గమువలన వరాళిమధ్యమ మగుచున్నది. కాబట్టి షడ్జగ్రామ మొకటియే గ్రహింపబడుచున్నదియని పెకటుం జెప్పి యున్నారు.

మూర్ఖ న

కో. క్రమాత్మన్వాచాం సప్తానాం. ఆరోహశ్చావరోవాణం,
మూర్ఖసేత్యవ్యచ్ఛేతాస్తు ప్రతిమేళంచసప్తధా. (చతుర్భుజి.)

క్రమముగా సప్తస్వరములయొక్క ఆరోహణమును, అవరోహణమును మూర్ఖానయని చెప్పబడుచున్నది. (1) ఆరోహణము. స రి, గ, మ, ప, ధ, ని యనియొక్కట. (2) అవరోహణము. ని, ధ, ప. మ. గ, రి, స యని దిగుట. (మూర్ఖానయను శబ్దమునకువినువారిని మోహింపజేయుటయని యర్థము,

(2) షడ్జము మొదట నిషాదమువరకు ఆరోహణమువలనను, నిషాదవు మొదలు షడ్జమువరకు అవరోహణమువలనను మొదటమూర్ఖన కలగుచున్నది. ఇటులనే బుమఫము మొదలు మీదిస్థాయిషడ్జమువరకు ఆరోహణమువలనను, ఆషడ్జముమొదలు బుమఫమువరకు అవరోహణమువలనను రెండవమూర్ఖన కలగుచున్నది. ఇటులనే గాంధారముమొదలైన స్వరము నొక్కాక్కటియందును ఒకొక్కాక్కటియందును కలగుచున్నది. దీనిక్రమమును క్రిందజూడు.

ఆ రో హ ణ ము

స రి గ మ ప ధ ని ,
రి గ మ ప ధ ని స ,
గ మ ప ధ ని స రి ,
మ ప ధ ని స రి గ ,
ప ధ ని స రి గ మ ,
ధ ని స రి గ మ ప ,
ని స రి గ మ ప ధ ,

అ వ రో హ ణ ము

ని ధ ప మ గ రి స .
స ని ధ ప మ గ రి .
రి స ని ధ ప మ గ .
గ రి స ని ధ ప మ .
మ గ రి స ని ధ ప .
ప మ గ రి స ని ధ .
ధ ప మ గ రి స ని .

ఇటుల సప్తస్వర స్వరూపములు గలవిగా తెప్పబొయ్యడి డెబ్బది రెండు మేళములలో నొక్కాక్కటియందును ఉడేసి మూర్ఖానయలు వెంకటమఱపల్లి తెప్పబడియున్నవి.

తా న ము

స్వరముల విస్తరింపు, లేక గాణించుట. అదిసుద్రతానము కూటతానములని రెండు విధములగును. (1) ఒక రాగము ప్రకాశిలునట్టు జూపించుటయే శుద్ధతానము. (2) రెండురాగములు ప్రకాశిలునట్టు జూపించుటయే కూటతానము. ఈకూటతానము భాషాంగరాగ సూర్యాంగ చేగలుగుతానమని కొండచెచెదరు. భాషాంగరాగము తనజనక రాగస్వరములగాక ఏదైన వేటొకరాగాంగ రాగ స్వరమును మాత్రము విధించినట్లుపొడుటయే యగును. ఉదాహరణము. రాగాంగమైన

హారికేదారగౌళగితములో భాషాంగరాగములతో శేర్పి షైవుబడియున్న కాంభోజిరాగమువకు కై ఇకి నిషాదమేవచ్చును. అటుయిండినప్పటికిని (సత్కారిధసా) అను ప్రయోగమందుషాత్తము కాకలి నిషాదము రావచ్చునని విధించియొన్నారు. తక్కినవోటులన్నియు కై ఇకి నిషాదమే రావలెను. ఇటువంటి భాషాంగరాగముచేత రెండురాగప్రకాశములు గలుగనేరవు గనుక లతు కారులు షైవీనట్లు కూటతానములకో ముందచే సగమందొక రాగమును, మరుషటి సగమందొక రాగమును ప్రకాశింపవలెను. భాషాంగరాగమువలన కూటతానమును రెండు రాగప్రకాశము గలదిగా నెంచుట సరికాదని దోచుచున్నది. కాంభోజిబోలిన భాషాంగరాగముల రాగాంగ రాగ గితములలో శేర్పి విరచించిన వెకటమథమే కూటతానము భాషాంగరాగ ప్రకాశముగలదియని షైవవచ్చును. అట్లు చెప్పక రెండు రాగవ్యక్తికి గలదియని షైవీయందుట నూహింపుడి.

వ ర ము

శ్లో. గానక్రియోచ్యతే వర్ణస్న చతుర్ధా నిరూపితః
స్తాయ్యరోహ్య వరోహీచ స్తాయా సంచారిచోతథా.

వర్ణమనునది గానముయొక్క క్రియ. అది స్తాయి, ఆరోహీ, అవరోహీ, సంచారియని నాలుగునిధములగును. (1) స్తాయి వర్ణము. ఏ స్వరమందు ప్రారంభించునో ఆ స్వరమందే తిరుగవచ్చి నిలిచెడి గానక్రియ స్తాయ్యావర్ణమగును. ఉదాహరణము: సా సీ సా; సీ సా సీ; సా పా సా; సగ రి స; రి గ మ ప మ గ రి. (2) ఆరోహీవర్ణము: ప్రారంభించిన స్వరమందుండి క్రమముగా నెక్కడి గానక్రియ ఆరోహీవర్ణ మగును. ఉదాహరణము: సా రి గా; రి గ మ ప థా. (3) అవరోహీవర్ణము: ప్రారంభించిన స్వరమందుండి క్రమముగా దిగెడి గానక్రియ అవరోహీవర్ణ మగును. ఉనా: స ని ధ ప మ గ రి; ని ధ ప మ గా; ధ ప మ గ రి సా. (4) సంచారి వర్ణము. వైషైవీన మూడు వర్ణములను కలిసెడి గానక్రియ సంచారివర్ణ మగును. ఉదా: స మ గ ని దా; స ని ధ ప థా; రి మ గ రి సా. ఈ కాలమందు వైషైవీన వర్ణక్రమముల థాతువను స్వరములతో శేరిన మాతువను సాహిత్యముల మాత్రము వర్ణమేట్టని షైవుచొన్నారు.

ఆ ల ల కా ర ము

శ్లో. క్రమేణ స్వరసందర్భ మేంకారం ప్రచక్షతే (రత్నాకరం.)

ఈ వర్ణ భేదములను అనుసరించి క్రమముగా స్వరముల షైవ్యటమే అలంకారము నబడును. గానమునకు అందమును గలుగజేయునది అలంకారమని తాత్పర్యము. అవశోబల

పండితునిచే తన సంగీత పారిజ్ఞాతమున జెప్పబడిన ఏదు ప్రసిద్ధలంకారములతో స్వరాళి¹ (సరళి) అనెడి ర్భూంపటూ తాళముతో జేరిన అలంకారము ఒకట్టి జేర్చి వెంకటమఱ ఎనిమిది అలంకార ములుగా జెప్పియున్నారు. (1) ర్భూంపటాలంకారము. ఇది ర్భూంపటూ తాళముతో జేరినది. ఈ ర్భూంపటాతాళము² నాలుగురకాలముగల ఒక లఘువును, రెండేసి అక్కరకాలముగల రెండు ద్రుతములును గలది యగును. ఇది రెండు మాత్రలు. సరిగమ | పథ | నిస || సనిధవ | మగ | రిస || ఇప్పుడు వాడుకలోనుండు సరళి, వరుసలు, జంట సరళి, జుటు సకళి వరుసలు వై జెప్పిన ర్భూంపటాతాళాలంకారముగానే యున్నవి. (2) ప్రధువాలాకారము. ఇది ప్రధువ తాళముతో జేరినది. ఈతాళము ఆఱు అక్కరకాలములుగల లఘు జేభరమును³ నాలుగేసి అక్కర కాలములుగల రెండు లఘువులను ఇలది. అంతు పదునాలుగు అక్కరముల కాలము సరిగమ గరి | సరిగరి | సరిగమ || (3) మర్యితాళాలంకారము. ఇది మర్యితాళముతో జేరి నది. ఈ తాళము నాలుగుర కాలముగల ఒక లఘువును రెండక్కరకాలముగల ఒక ద్రుతమును, నాలుగురముగల ఒక లఘువును గలది. అంతు పది అక్కర కాలము. సరిగరి | సరి | సరి

1. ఈ కాలమున వాడుకలో చెబ్బిదిరెండు మేళములున్న ప్పటిని, పదునేనవ మేళమైన మాయామాళవ గొళ మేళమునగల ఈ స్వరాళిని (సరళిని) మెట్టమొట్ట అభ్యాసమునకు ఎత్తుగొనియండుటకు కారణ మేమనిని? శుద్ధమధ్యమము ముఖ్యముగానుకను, బుచుఫుథై వర గాంధారనిపాద శుద్ధ వికృతస్వర భేదములో ఈమేళమునుజేరిన బుచుఫుథై వత్సరములుడిక్క ఉగ్గిస బుచుఫుథై వతములును, పొచ్చైన భ్వనిగల గాంధార నిపాదములును లేవుగనుక ఇని పట్టబడితే త్స్వన స్వాభేరములును నులభముగా పట్టబడును. కాబట్టి యీ మేళస్వరములనే అభ్యాసము సేయవలెనని ప్రాచీన సంప్రదాయజ్ఞులు ఏర్పాటుజేసి యుండవచ్చును. ఇగిగాక మన పూర్వీకులు ఇస్తిక మతస్తులు గనుక మంగళమును గోరి నాళములేని శుద్ధ విగ్రహిస్తి స్వరములుగల ఈ మేళస్వరాపణిని ప్రథమాభ్యాసమునకు ఎత్తుకొని యుండవచ్చునని సంప్రదాయజ్ఞులైన పెట్టలు జెప్పుచున్నారు.
  2. వాడుకయందు ఈ రఘోంపటాతాళమును ఆదితాళము అని జెప్పుట ప్రసిద్ధిగా నున్నది ఈ రఘోంపటాతాళము చతుర్శ్రష్టాత్రి త్రిపుటయగును. ఈ ఆదితాళ లకణమును ఏక తాళాలంకారము జెప్పుచోట జూడుడు.
  3. లఘుచేఖరము అనునది ఆఱకర కాలము గలది. నాలుగుకర కాలముగల ఒక లఘుపు రెండుకర కాలముగల ఒక ద్రుతము అని జెప్పుక లఘుచేఖరముని వెంకటముళ జెప్పిన తాత్వర్యమేమనిని? వై ఉండులు రంజనముగలుగుటకై లఘుచేఖరముయొక్క ఆఱకరములలో మొదటి అడురమున తాళము బదులు వేసెడి పక్కమీటును త్స్వన రెండు లఘువుల మొదటి అడురములందు రెండు పక్కమీటును వేసుకొని ద్రుతమాళమును వాయించుటయే. ఈ మార్గము ఇప్పుడును వాడుకగా నుస్సది. గాయనులును వై జెప్పిన వాడుకగానే ద్రుతమాళముల వేసుకొని పాడుచున్నారు.

గ మ ॥ (4) రూపకతాళాలంకారము. ఇది రూపకతాళముతో జేరినది. ఈతము రెండు తరకాలముగల ఒక ద్రుతము, నాలుగు తరకాలముగల ఒక లఘువును గలది. అంతు ఆఱు అక్కరకాలము. స రి | స రి గ మ ॥ (5) జంపెతాళాలంకారము. ఇది జంపె తాళముతో జేరినది. ఈ తాళము ఏడుకురకాలముగల ఒక లఘువును, ఒక అక్కరకాలము గల ఒక అను ద్రుతమును (విరామమును) రెండుకురకాలముగల ఒక ద్రుతమును గలది. అంతు పది యకురకాలము. స రి గ స రి స రి | గ | మా ॥ (6) త్రిపుటతాళాలంకారము. ఇది త్రిపుటతాళముతో జేరినది. ఈ తాళము మూడుకురకాలముల ఒక లఘువును, రెండేసి అక్కరకాలము గల రెండు ద్రుతములును గలది. అంతు ఏడుకురకాలము. స రి గ | స రి | గ మ ॥ (7) ఆట్లతాళాలంకారము. ఇది ఆట్లతాళముతో జేరినది. ఈ తాళము ఓదేసి అక్కరకాలముగల రెండు లఘువులును, రెండేసి అక్కరకాలముగల చెందు ద్రుతములును గలది. అంతు పదునాలుగు అక్కరకాలము గలది. స రి గా | సా రి గా | మా | మా ॥ (8) ఏకతాళాలంకారము. ఇది ఏకతాళముతో జేరినది. ఈ తాళము రెండుకురకాలముగల ఒక ద్రుతముగలది. ఈ ఏకతాళము రంజనము గలిగింపదని ఏకతాళస్తానమునందు ఆదితాళము సుంచబడియున్నది. ఆదితాళము నాలుగుకురకాలముగల ఒక లఘువుతో జేరినది. (స రి గ మ), ఈ అలంకారములు ఇప్పటి వాడుకలోనున్నవి. సూళాదిమార్గములైన పై జెప్పిన ధ్రువము మొదలుగల ఏడుతాళములును, ర్ఘోంపటాతాళమును, రగణమర్యాద తాళమునుడక్క తక్కిన తాళమును గీతములందు జేర్పదగదని వెంకటమఖ జెప్పియున్నారు. (సూళయను శబ్దమునకు గీతమని యర్థము.) సూళయనునది దేశియపదము “లడయోరభేదః” అని యుండుటవలన సూడశబ్దములోగల డకారమునకు లకారము వచ్చినది.

గ మ క ము లు

సంగీత సాంప్రదాయజ్ఞులు గానముజేయనప్పుడు శుద్ధ వికృతి స్వరముల నాతములను వర్ణించట్లు బట్టక వినువారికి రంజనముగలుగుట్టకై మిక్కటముగ స్వరములను గమకములతో జేర్పి పాడుటయే వాడుక.

క్లో. (1) స్వరస్వ కంపో గమకః శ్రీత్తు చిత్తసుభావహః (రత్నాకరము).

(2) స్వరస్వరంహిగమకః శ్రీత్తుచిత్త సుభావహః (చతుర్ధండి ప్రకాశిక)

వినువారి చిత్తములకు ఇంపుగలుగునట్లు స్వరములు కదలించుటయే గమకమందురు. చెవులకింపుగలుగునట్లు ఏ స్వరమందును గమకముల నెక్కించవచ్చును.

(2) స్వయస్తాన శ్రుతిగతాం ఛాయాం వ్యానాయిత్రయామపి,

ఛాయాం గమయతీ త్యైష గమకః పరికీర్తితః. (చతుర్ధండి.)

ఒక స్వరము ఏ శ్రుతియందు కలుగుచున్నదో ఆ శ్రుతినాదము వేఱు శ్రుతినాదచాచ్ఛయ యును పొందజేయుటయే గమకమచి జెప్పబడును (చాయా = శోభ.) ఈ గమకములు పదు నేను విధముఇని జెప్పబడి యున్నవి. ఇని

తిరుపః స్ఫురితశ్చై ఏవ కంపితోలీనఖత్యపి,
అందోలితో వలిశాపథ త్రిభిన్నః కరుళాహాతో,
ఉల్లాసితః ప్లావితశ్చ వాంషితో ముద్రిత స్తథా,
నామితో మిత్రిత క్షేత్రి భేదాః పంచదశ స్వృతాః (చతుర్ధండి.)

1. (1) కంపితము. (-) ఒక స్వరమును ఒక అష్టకరకాలము కదలించి దానికి డాసిన మీది స్వరముయొక్క చాయను వచ్చునట్టు జేయుట కంపితముగును. (కంపితము = కదలింపు.)
(2) లీనము. ఒక స్వరమునే రెండకురకాలము నిలిచి కదలించి దానికి డాసిన మీది స్వరము యొక్క చాయను రప్పించి లయింపజేయుట లీనముగును. (లీనము = లయింపు, లేక సక్తము తగులజేయుట.) (3) ఆందోలితము. ఒక స్వరమందే నాలుగుకురకాలమువరకు కదలించి దానికి డాసిన మీది స్వరముయొక్క చాయను రప్పించుట ఆందోలనముగును. (ఆందోలితము = ఊఁగ డము). (4) ప్లావితము. ఒక స్వరమందే పది రెండకురకాలముకదలించి దానికి డాసిన మీది స్వరచాచ్ఛయను రప్పించుటయే ప్లావిత మగును, (ప్లావితము = తేలుట)

2. (5) : స్ఫురితము. ( ) సస, రి రి మొదలగున ఆరోహణమునగల జంట స్వరముల వెనుకటి స్వరములందు రమారమి ముప్పాత్రిక అష్టకరకాలము నిలిచి, దానిని గౌటీ దానికి డాసిన క్రింది స్వరముయొక్క చాయను రాజేయుట స్ఫురితముగును, ఉదాహరణము సస యొక్క వెనుకటి స ను గౌటీ స సు న ని స అగునట్టు సేయుట. (స్ఫురితము = తోచుట లేక చలనము.)

ii ప్రశ్నాఘాతము. (ః) సస, నిని మొవలమున అవరోహణ జంట స్వరములందు రెండవ స్వరమును గౌటీ దానిమీవి స్వరముయొక్క చాయను రాజేయుట ప్రశ్నాఘాతముగును. ఉదా: స స యొక్క వెనుకటి స ను గౌటీ స స ను స రి స అగునట్టు వాయించుట. ః ప్రశ్నాఘాతమును స్ఫురితమునకు మాఱుపాటుగా డోలము అని జెప్పబడియున్నది. డోలముయొక్క కదలింపును ముణ్యములోపల సీరు పొరలునట్టుండునని జెప్పుచున్నారు. (డోలము = కదలింపు.)

(6) తిరుపము. (ష) ఒక స్వరముందు అర ఐతగురకాలము నిలిచి దానిని అదిమి దానికి డాసిన మీది స్వరముయొక్క చాయచు రాజేయుట తిరుపముగును. (తిరువ్వ = హింస వరచుట.) ఈ తిరుపము న్నోక్క అని జెప్పుచున్నారు. (7) ఆహాతము. ఇది రవ అనియు,

ఖండింపు అనియు రెండువిధములగును. (ఆహాతము = కొట్టుట.) (i) రవ. (ఎ) వదైన నొక స్వరముననుండి రాల్పుకొని రాలెదు స్వర చాయతో క్రింది స్వరమునకు వచ్చుట. ఉదా: ప మ అని దిగునపుడు ప ప మ అని దిగుట.

(ii) ఖండింపు. ( ) ఒక స్వరముననుండి దానికి డాసిన స్వరము లేకనే వేతొక క్రింది స్వరమునకు దిగునపుడు, నడిమినిగల వదైన నొక స్వరమును ఖండించి విడిచి, తోడనే దిగెడి స్వరమునకు ఖండింపబడిన స్వరముయొక్క చాయను గలుగసేయుట. ఉదా వారణము (మరి = మ గ ర), (పరి = ప గ ర.)

(8) వథ. (ఎ) ఒక స్వరమును సుడియించిపట్టి, దాని మీది స్వరముయొక్క చాయను రాజేయుట. (వథ = సుడియింపు)

(iii) ఓ. ఉల్లసితము. దీనిని జారు అని జెప్పుచున్నారు. ఇది ఎక్కుజారు, దిగుజారు అని రెండువిధములగును. (i) ఎక్కుజారు: (ఏ) ఒక స్వరముననుండి దానికి వైనిగల వదైన నొక స్వరమునకు ఎక్కునపుడు నడుమగల స్వరములను జారినట్లు రాచుకొని యేగుట. ఈ నడుమగల స్వరముల చాయ లోపల నణగియుండునేగాక, వృక్తముగా వినబడనేరదు. ఉదా: పడ్డముననుండి పంచమమున కెక్కునపుడు పడ్డముండే, పంచమముయొక్క నాదము కలిగి, బుషభ గాంధారస్వరములను లోపల నణగించుకొని యేగుటయే ఎక్కుజారువగును. (జారు = జారడము) (ii) దిగుజారు. (ఏ) అవరోహణంబున వచ్చేడి ఈ గమకము ఎక్కుజారునకు ఎదురైనది. (10) హలంపితము. (గుంభితము) ఈ గమకము జారువును బోలినదే. వెడలినది మెదలు నిలుచువరకు నాదంబును హలం అని పెరిగించుకొని ఆరోహణ క్రమంబుగా సేగుటయును అవరోహణ క్రమంబుగా దిగుటయును గుంభితమగును. హలంపితము = హలం అని ధ్వనిని వర్ణిలిజేయుట. (II) కురుళము. ఇది ఒదిగింపు, ఒరంక అని రెండు విధంబులగును. (i) ఒదిగింపు, (x) ఇది నోటీపాటయాదు జారువును బోలినదే. ఒక స్వర స్థానమందు దానికి పంచమిగల డాసినదిగాని, లేక డాసిన రెండవ స్వరంబును గాని పలికించునట్లు సేయుట ఒదిగింపు అనబడును. ఉదా: బుషభ స్వరమందు గాంధార స్వరంబునుగాని మధ్యమ స్వరంబునుగాని పీణలు పలికించునట్లు సేయుట.

(iv) ఒరయిక. (ఒరిక) (ఎ) ఒక మీది స్వరంబుననుండి క్రిందిస్వరంబులకు దిగునపుడు ఒక్కుక్క స్వరములకు వెంబడి దానికి డాసిన మీది స్వరముయొక్క చాయను గనుపింప వానిని రాచుకొని దిగుట ఒరిక యనబడును. ఉదా: స ని ధ ప = స ర ని స ధ ని ప. (ఒరిక = రాచుట. (కురుళము = ముంగురులు.) ముంగురుల నుచుటబడక సెఱుల ప్రక్క నొగించు (10)

కొందరో అటువలె స్వరంబుల నోదిగించి పట్టుటకు ఒదిగింపు అని జెప్పుచున్నారు. (12) త్రిభిన్నము. వీణావాయించు సమయములో మంద్ర పంచమ సారణి తంత్రులందు అడ్డంబుగా డాచేతి ప్రేళ్నను బెట్టుకొని వలచేతిచే మూడు తంత్రులను శేర్పి మీటుట త్రిభిన్నమగును. ఈ విధంబుగా రంజనమునకయి సేయుట గలదు. (13) ముద్రితము. నోటిని మూసుకొని పాదుటలో గలుగు స్వరముల కదలిక ముద్రితము అగును. ఈ గమకము నోటి పాటకుమాత్రము తగును. (14) నామితము. నాదమును తగ్గించి సూక్ష్మాధ్వనితో పాదుటవలన గలుగు స్వరంబుల కదలిక నామితమగును. (15) మిళితము వై జెప్పిన గమకంబులు రెండు మూడు కలసివచ్చునట్టు సేయుట మిళితము అగును.¹

శ్లో: స్ఫురితః ప్రతిఘాతక్షు కంపితో లీనఙత్వపి,
అందోళితో వర్షాప్రాథ వలంపితోల్లాసితా తథా.

ఈ శ్లోకంబున గమకంబులు పదియని చెప్పబడియున్నది. ఈ ప్రాచీన శ్లోకము సంప్రదాయభ్యాలు చెప్పుచున్నారేగాక ఈ గ్రంథమందున్నదియని తెలియలేదు.

మేళ ము

శ్లో: సప్తలిక్ష స్వరే : పూర్ణపడ్చిస్తే షాదవోమతః,
షాదవః పంచథిః ప్రోక్త ఏవం మేళ స్త్రీ ధామతః,
షాదవాషోదవాషదం వినామేళానతే మతాః,
శుద్ధత్వ వికృతాశ్వాంచ త్తిమేళామయోక్తితాః.

(సంగీత పారిజాతం.)

అని 400 వర్షములకు ముందుండిన అప్రాపులులు తనదు సంగీత పారిజాతంబులో మేళము సంపూర్ణము, షాదవము, షౌదవము లని మూడువిధంబులు. అచి శుద్ధ స్వర వికృత స్వరంబు లతో నుండుననియు, షాదవ షౌదవములో షడ్జస్వరము వర్జింపబడదనియు చెప్పియున్నారు. రమారమి ఇన్నాటయేబడి సంవత్సరములకు మునుపుండిన వెంకటమథ ప్రసిద్ధమేళములు పంతో మ్ముది యని తన చతుర్ధండి ప్రకాశికలో జెప్పియుండుటయగాక, డెబ్బదిరెండు మేళములును, తానే కల్పించినట్లును జెప్పియున్నారు. ఈ డెబ్బదిరెండు మేళములు స్తోంచుటకొల్కె క్రింద గమపించినట్లు శుద్ధ వికృతి స్వరముల పేళ్నను, తనచే గల్పింపబడిన వాని నంకేతాథరములతో జెప్పి నిరూపించియున్నారు. శుద్ధ వికృతి స్వరములు పదియాఱుగా నుండినప్పటికిని అవి గలి

1. ఈ గమకంబుల వీణలో వాయించి జాపించు విధము ఈ పుస్తకముయొక్క వేటోకాఫాగమందు విధముతులతో | పూర్వాధరచియున్నది.

గెదు స్తానములు పదిరెండు. ఆ పదియాఱు స్వీరములును వాడుకలో గల సత్కరాగమేళ వీణ లోని పదిరెండు స్తానములలో గనుపించబడుచున్నవి.

వీణలో మధ్యస్తాయి

1. మొదటి స్తానమున
2. రెండవ స్తానమున
3. మూడవ స్తానమున
4. నాల్గవ స్తానమున
5. ఐదవ స్తానమున
6. ఆరవ స్తానమున
7. ఏడవ స్తానమున
8. ఎనిమిదవ స్తానమున
9. తొమ్మిదవ స్తానమున
10. పదియవ స్తానమున
11. పదునోకండవ స్తానమున
12. పదిరెండవ స్తానమున

ర అను శుద్ధ బుషథమును;
రి అను పంచక్రుతి బుషథమును,
గ అను శుద్ధ గాంధారమును;
రు అను ప్రత్యుత్తి బుషథమును,
గి అను సాధారణ గాంధారమును;
గు అను అంతర గాంధారమును;
మ అను శుద్ధ మధ్యమమును;
మీ అను వరాళి మధ్యమమును;
ప అను పంచమమును;
ధ అను శుద్ధ ధై వతమును;
ధి అను పంచక్రుతి ధై వతమును,
న అను శుద్ధ నిషాదమును;
ధు అను ప్రత్యుత్తి ధై వతమును,
ని అన్న కై జికి నిషాదమును;
స అను షడ్జమును కలుగుచున్నవి.

వీనిలో రెండవది మూడవదియైన స్తానములు కొన్ని సమయమున రి, రు అనెడి బుషథములు గాను, కొన్ని సమయమున గ, గి అనెడి గాంధారములుగా నగుచున్నవి యసియు; తొమ్మిదవ పదియవ స్తానములు ధి, ధు అనెడి ధై వతములుగాను, న, ని అనెడి నిషాదములుగాను అగుచున్నవి యసియు తెలియవచ్చుచున్నవి. ఒక సమయమునందే రెండవ మూడవ స్తానములు బుషథములుగాను గాంధారములుగాపు కానేరవు. ఇటులనే తొమ్మిదవ పదియవ స్తానములు ధై వతములుగాను, నిషాదములుగాను కానేరవు. ఇటు కానేరవనునది సరిగమపథ ని యనుటలో బుషథమునకు పైన గాంధారమును, ధై వతమునకు పైన నిషాదమునరావతనునియమములన సృష్టమగును. సరిగమ అనునది పూర్వాంగమనియు, పథ ని అనునది ఉత్తరాంగమనియు వెంకటమణి చెంపుబడియున్నది. ఒక క్రుతి, లేక స్తానము కొన్ని వేళలలో బుషథముగాను, కొన్ని వేళలలో గాంధారముగాను కావచ్చును. ఉదా: * 1, 2, 3, 4 ఐన సహాదరులు నలుగురు.

* ఈ ఉదాహరణము వెంకటమణి జెప్పియున్నారు.

పారిలో మొదటివానిపేరు, 8. 4వ వాని పేరు గు. పీరలొకప్పుడున పిన్న పెద్దకానేరరు గావున వేరు పేరులందరు. నడుమగల ఇద్దఱును 1 (ర) మొదలుగా క్రమమున నొక్కక్కరు పిన్నతై 2 (గ) 3 (గి) అనియు, 4 (గు) మొదలుగా క్రమమున నొక్కక్కరు పెద్దతై 3 (రు), 2 (ర) అనియు రెండేసిపేరులు వహించుచున్నారు. ర పెద్దవాడగునప్పుడు గ, గి, గు ణన ముగ్గరిలో నొకడు పిన్నవాడై వెనుక రావచ్చును. ర పెద్దవాడగునప్పుడు గ, గి, గు ణన ముగ్గరిలో నొకడు పిన్నవాడై వెనుకరావచ్చు. ర పెద్దవాడగు నప్పుడు గి, గు ణన ఇద్దరిలో నొకడు పిన్నవాడై వెనుక రావచ్చును. రు పెద్దవాడగునప్పుడు గు అనువాడే పిన్నవాడగును. మరియు, గు పిన్నవాడగునప్పుడు ర, రి, రు ణన ముగ్గరిలో నొకడు పెద్దవాడై ముందుగా వచ్చును. గి పిన్నవాడగునప్పుడు ర రి ణన ఇద్దరిలో నొకడు పెద్దవాడై ముందుగావచ్చును; గ పిన్నవాడగునప్పుడు ర అనువాడే పెద్దవాడగును. కాబట్టి నదెమిసిగల ఇద్దఱు పిన్నలుగాను పెద్దలుగా నగుటవలె వైని జాపించిన 1, 2, రి, 4 స్తానములలో 1 మొదటి స్తానము ఎప్పుడును శుద్ధ బుషథమే. అది గాంధారము కానేరదు. 4 నాల్గవస్తానము ఎప్పుడును అంతరగాంధారమే. అది బుషథము కానేరదు. నడుమగల బి, రి దవ స్తానములు కొన్ని సమయమున బుష థములుగాను, కొన్ని సమయముల గాంధారములుగాను అగుచున్నవి. ఈ పూర్వాంగము వలెనే ఉత్తరాంగములోగల 8, , 9 10, 11వ స్తానములందు 8వ స్తానము ఎప్పుడును ధ అను శుద్ధ ఘైవతమే. అది నిషాదము కానేరదు. 11వ స్తానమెప్పుడును ను ఆను కాకలి నిషాదమే. అది ఘైవతము కానేరదు. నడుమగల 9, 10 యవ స్తానములు కొన్ని సమయములలో న ని ఆను నిషాదములుగాను అగుచున్నవి. ఈ వివరణముల క్రిందగుపింపబడిన వాడుకలో గల శుద్ధ వికృతస్వరపథకమున జాడుడు.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ర	రి	య	గు	మ	మి	ప	ధ	రి	ధ	ను	స
గ	గి							న	ని		

వై జెప్పబడిన శుద్ధ వికృతస్వరములకు లత్యజ్ఞలిచ్చిన సామములను, లత్యజ్ఞలిచ్చిన సామములను, వీనికి వెంకటమథవల్ల నివ్వాణడిన ర రి రు మొదతైన సంకేతాకరములను క్రింద గనుపింపబడిన పథకమున జాతుడు.

VI

స్వరములు	లక్ష్యనామములు	లక్షణ నామములు	వెంకటమణి ఇచ్చిన సంకేతాక్రమములు
పదము	పదము	పదము	స
1 బుషఫము 2 మొదటి వికృతి 3 రెండవ వికృతి	గౌళ బుషఫం శ్రీరాగబుషఫం నాటబుషఫం	శుద్ధబుషఫం పంచశ్రుతిబుషఫం ప్రముఖిబుషఫం	ర రి రు
1 గాంధారము 2 మొదటి వికృతి 3 రెండవ వికృతి	*ముథారిగాంధారం శ్రీరాగగాంధారం గౌళగాంధారం	శుద్ధగాంధారం సాధారణగాంధారం అంతరగాంధారం	గ గి గు
1 మధ్యమము 2 దీని వికృతి	శుద్ధ మధ్యమము వరాళిమధ్యమము	శుద్ధమధ్యమము ప్రతిమధ్యమము	మ మి
పంచమము	పంచమము	పంచమము	ప
1 ధై వతము 2 మొదటి వికృతి 3 రెండవ వికృతి	గౌళధై వతము శ్రీరాగధై వతము నాటధై వతము	శుద్ధధై వతము పంచశ్రుతిధై వతము ప్రముఖిధై వతము	ధ ధి దు
1 నిషాదము 2 మొదటి వికృతి 3 రెండవ వికృతి	ముథారినిషాదం శ్రీరాగనిషాదం గౌళనిషాదం	శుద్ధనిషాదము కైశికనిషాదం కాకలినిషాదం	న ని ను

*ముథారి శుద్ధ స్వరములు గలదిగానుండియు వాడుకలో మాఱుబడియున్నది.

(కాని యది సందిగ్గము. వడ్గొమమండలి సామవేదస్వరములు శుద్ధస్వరములు లను కొన్నచో వాడుకలోని ముఖారిమాఱుపడలేదనవతను. కనకాంబరి - 1వ మేళము - లోని స్వరములు శుద్ధములని గ్రహించిన తర్వాత ప్రస్తారవళమున వచ్చిన బౌడవ సంపూర్ణ మూర్ఖును 'శుద్ధముఖారి'గా ఈవల గ్రహించుట జరిగినది, 72 మేళముల ప్రస్తారపద్ధతిలోకలిగిన లోపము లలో ఇది మొదటిదనవచ్చను, (రా. అ.)

ఈ ప్రకృతి వికృతిస్వరముల మాఱుశువలనగలుగు డెబ్బిదిశెండు మేళములు ప్రస్తారక్రమ ముగా గనుపింపబడుచున్నపి.

పూర్వాంగము ఉత్తరాంగములైన రగము, పథనస అను శుద్ధ స్వరక్రమము వలన గలుగునది మొదటిమేళము.

ఇకను, ఒక పూర్వాంగమైన రగము చేత ఉత్తరాంగమైన పథనస ను ప్రస్తరించితే

1 రగము	వథనస	రగము	వథనస	i
	వథనిస	రగము	వథనిస	ii
	వథనుస	రగము	వథనుస	iii
	అనగా			
	పథనిస	రగము	పథనిస	iv
	పథనుస	రగము	పథనుస	v
	పథనుస	రగము	పథనుస	v1

అని రగము చేత మొదటి ఆఱు ప్రస్తారములుగలిగేను,

ఇటులనే

2	రగము	చేత	రిను;	5	రిగుము	చేత	రిను;
3	రగుము	చేత	రిను;	6	రుగుము	చేత	రిను;
4	రిగము	చేత	రిను;				

అంతు $3 \times 6 = 18$ ప్రశ్నారములు మ అను శుద్ధ మధ్యము ప్రస్తారముచేత గలిగేను. పీనిని పూర్వ మేళములని శైఫ్పియన్నారు.

ఈరీతిగా మి అను వరాంగ మధ్యమమునుబెట్టి ప్రస్తరించితే 1 రగ మి యను పూర్వాంగముచేత ధన, ధని, ధను, ధిని, ధిను, ధును అని 6 ప్రస్తారములను.

2 రగమి	చేత	రిను;	5 రిగుమి	చేత	రిను;
3 రగుమి	చేత	రిను;	6 రుగుమి	చేత	రిను;
4 రిగమి	చేత	రిను;			

అంతు $6 \times 6 = 36$ ప్రస్తారములు గలుగుచున్నవి. శీనిని ఉత్తర మేళములు అని తెచ్చియున్నారు.

మి వలన $36 \times 2 = 72$ మేళములు కలిగినవి.

కోటి. ప్రతి మేళమపి స్ఫుటం క్రుతి ర్యావింళతి స్తథా. (చతుర్భండి.)

అను సీ శ్లోకములో తెచ్చియున్నట్లు డెబ్బది చెందు మేళములలో నొకొకొకొ మేళమందును ఇరువదిరెండు క్రుతులుండుట స్ఫుటమే. ఈ వివరము క్రిందగల మేళపథకముని జూడుడు.

VII

*పూర్వ మేళములు — 36

క్రింది	పూర్వాంగము			ఉత్తరాంగము		
	స్వర భేదము	క్రుతి భేదము	వంచమ క్రుతి	స్వర భేదము	క్రుతి భేదము	క్రుతుల మొత్తము
I	ఏ ర బ బ గ ఏ మ	3-2-4	4	ఏ ధ బ బ న స	3-2-4	22
II	ఏ ర బ గ ఏ మ	3-3-3	4	ఏ ధ బ బ న స	3-3-3	22
III	ఏ ర బ బ గ ఏ మ	3-5-1	4	ఏ ధ బ బ మ స	3-5-1	22
IV	ఏ బ బ గ ఏ మ	5-1-3	4	ఏ ధ బ బ న స	5-1-3	22
V	ఏ బ బ గ ఏ మ	5-3-1	4	ఏ ధ బ బ మ స	5-3-1	22
VI	# ర బ బ గ ఏ మ	6-2-1	4	ఏ ధ బ బ మ స	6-2-1	22

* తరమేళములు - 38

క్రమ సం ఖ్య	పూర్వాంగము			ఉత్తరాంగము		
	స్వర భేదము	శ్రుతి భేదము	వంచమ క్రుతి	స్వర భేదము	శ్రుతి భేదము	శ్రుతుల మొత్తము
I	ం ర ష ఈ గ # వి	3-2-7	1	ం ధ ం బ న స	3-2-4	22
II	ం ర ష ఈ # వి	3-3-6	1	ం ధ ం వి స	3-3-3	22
III	ం ర ష స # వి	3-5-4	1	ం ధ ష స స	3-5-1	22
IV	ష స ష ఈ # వి	5-1-6	1	ష ష ష వి స	5-1-3	22
V	ష స ష స # వి	5-3-4	1	ష ష ష స స	5-3-1	22
VI	# ర ష స # వి	6-2-4	1	# ర ష స స	6-2-1	22

*శుద్ధ వికృతి స్వరములకు ఈ సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శనిలో గనిపించియందు అంగేయ గాఱు తులు ఈ పథకములందు గనుపింపబడి యున్నవి.

పూర్వ మేళములకును ఉత్తర మేళములకును 'మ' అనునదే 'మి' అని మాఱుబడినదిగాక వేఱు వ్యత్యాసములేదు. ఇటుల 'మి' అను నొకస్వర వ్యత్యాసమువలన మేళమే మాఱుబడునో యనిన, ఒక కుండ నిండిన పాలలో కొంచెము పెరుగు పోసితే పెరుగగునట్లు మేళము వేఱుబడు చున్నది యని వెంకటమా జెప్పియున్నారు. ఒక పూర్వాంగమువలన గలుగు లో మేళములు జేరి ఒక చక్రము అగుచున్నది. ఇటులనే శుద్ధమధ్యమముయొక్క లో పూర్వాంగములవలన గలుగు లిలో మేళములకు లో శుద్ధ మధ్యమచక్రములనియు, వరాళి మధ్యమముయొక్క లో పూర్వాంగములవలన గలుగు లిలో మేళములకు లో వరాళి మధ్యమ చక్రములనియు పేరు. వెంకటమా తనచే గలిగిపటడిన డెబ్బిది రెండు మేళములు గౌరవమునకని జెప్పిరేని వృత్తర శాంకరము యొక్క వృత్తప్రస్తారమునగల ఒక వృత్తమును, తాళప్రస్తారమునగల ఒక తాళమును వ్యర్థము కానేరదనుటవలె నిదియు గౌరవమునకుగా, కానేరపు అని సమాధానము జెప్పియున్నారు.

శ్లో. నహీతత్కుల్ని నే పాలలో చనోటిపి ప్రగల్భితే. (చతుర్దండీ)

అను శ్లోకరీతిగా తనచే కల్పింపబడిన డెబ్బదిరెండు మేళములకంచె నథికముగా గాని, తక్కువగా గాని నుదుటకన్నుగల పరమశివునిచేతను కల్పింప నలవికాదనియు;

తస్మాద్విధికై పంచాశద్విజాస్యర్మాతృకాభిదాః,
నహీయ నే నవర్ధంతే తథామేళాద్విసప్తతిః. (చతుర్దండీ)

ఏబదియొక అక్షరములకుపై నథికరింప శక్యముకానేరదువలె మేళములును డెబ్బదిరెంటికిపై గలుగ వనియు తనదు చతుర్దండీ ప్రకాశికలో జెప్పియున్నారు. ఈరీతిని డెబ్బదిరెండు మేళములను వెంకటమా కల్పించునపుడు వారికాలములో ప్రసిద్ధముగానుండిన మేళము లిరువదియందు కొన్ని టిని పీనితో జేర్పవలెనను నవేతుచే ఒక్కాక్కా మేళమునకు ఇనోన్నసంఖ్యయుని దెలియునట్లు గణితశాస్త్రమాదు ఉపయోగింపబడివచ్చేడు కటపయాంసంఖ్యలచే రెండు అక్షరపదములను ఆయ మేళములకు మునుపు జేర్పియున్నారు. ఉదా : (1) మాయా మాళవగౌళ, (2) ధీర శంకరాభరణము; (3) చల నాట మొదలగునవి. కటపయాది సంభాగ్యవిధులు

శ్లో. సంభాగ్యః అచశ్చసూన్యాని సంభాగ్యః కటపయాదయః

మిత్రేషూపాంత్య హల్మ్యాణోఽి గణోఽిం తోఽి హల్లు సస్వరః (తోఽితిషం)

అను ఆర్వ వాచ్యరీతిగా (1) విడిగాయున్న ప్రాణాక్షరములును, హల్లు కురములును పూజ్యముల గనుపించును. (2) మిత్రాక్షరములైన జిడ్డక్కురములలో పూర్వాక్షరములతో సంబంధించిన రెండవ యక్షరముయొక్క హల్లును సంఖ్యలో జేర్పక విడిచి రెండవదియైన ప్రాణాక్షరములను సంఖ్యలో జేర్పవలెను. ఉదా : (మిత్ర అను పదములో కీ అను హల్లును తోసి ర యను ప్రాణ్య కురమును సంఖ్యకు ఎత్తుకోవలెను. (3) అక్షరముల లెక్కించుటయందు “అంకానాం వామతో గతిః” (సూర్య సిద్ధాంతము.) అన్న సూత్రప్రకారము క్రిందనుండి ఏక, దశ స్థానములుగా గై కొనవలెను. ఉదా : (1) “మాయామాళవగౌళ” అనుటలో మా=౨, యా=౧, అగుట వలన మా అను ౨ ఏక స్థానమందును, యా అను ౧ దశస్థానమందు నుంచితే ౧౬ అగును. (2) “ధీర శంకరాభరణము” అనుటలో ధీ=౨, ర=౨ అగుటవలన ధీ అను ౩ ఏకస్థానమందును, ర అను ౨ దశస్థానమందు నుంచితే ౨౯ అగును. (3) “చలనాట” అనుటలో చ=౬, ల=౩ అగుటవలన చ అను ౬ ఏకస్థానమందును, ల అను ౩ దశస్థానమందు నుంచితే ౩౬ అగును. (4) “గీర్వాణి” అనుటలో గీ=౫, ర్వా లో ర్వీ అను హల్లు తోయబడి వా=౪ చేర్పబడెను గనుక గీ అను ౫ ఏక స్థానమందును, వా అను ౪ దశస్థానమందు నుంచితే ౪౫ అగును. ఈవిధము గానే తక్కినవి యూహ్యంబలు.

క ట వ యాది సంభాగి పథకము

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
క	ఖ	గ	ఘ	జ	చ	ఛ	జ	ర్మ	ఞ
ట	త	డ	థ	ణ	త	థ	ద	ధ	న
ప	ప	బ	ఫ	మ					
య	ర	ల	వ	ళ	ష	స	హ	ళ	త

† కాది నవకము, టాదినవకము, పాదిపంచకము, యాద్యప్పకము - అని యస్టటి సంకేతము. కనుక ఇ - న అనునవరములు ఈపథకములో చేరవు. ఇ కారము ప్రత్యేకముగా నుండయి. సకారము పూజ్యముగా గ్రహింసబదును. కనుక 'కనకాంబరి' లోని 'కన' 10 సూచించగా 'వామలోగతి' ప్రకారము 01 యయి ఒకటిని చెలువును. (రా. అ)

ఆటులుండగ గణితశాస్త్ర విధి విరోధముగా హల్లుకురములను సంఖ్యల్లో జీవ్యకొను నట్టును, బు అనుప్రాణాకురమును 8 యను ప్రాణ్యకురముగా మార్చి దానికి దగినట్టు సంఖ్య శేర్పుకొన నట్టును ఈకాలమున వాడబడుచున్న 72 మేళముల లోపల 6 మేళములను గణితశాస్త్ర విధుల విచారించక శేర్పియున్నారు. అప్పి యొవ్వి యనిని.

- (1) చక్రవాకము, ఇది 26 అగుచున్నది. దీనిని 16 గాను,
 (2) దివ్యమణి, .. 18 .. 48 ..
 (3) విష్ణుంథరి .. 44 .. 54 ..
 (4) చిత్రాంబరి .. 26 .. 66 ..
 (5) బుపథప్రియ .. 60 .. 62 గాను శేర్పియున్నారు.

18. అంతర గాంధార కాక లీ నిషాద నిరూపణము.

ప్రాచీన పద్ధతిలో శార్క్ర దేవులమతమున షెప్పిన శ్రుతిపథకమందు 14 స్తానములలో 19 శుద్ధ విక్షణి స్వరములు గురిగినవి యనుటను కనవచును. శార దేవులకాలమందే సుదినును

యొక్క రెండవ క్రుతిని పొందిన అంతరగాంధారమును, షడ్జముయొక్క రెండవ క్రుతిని పొందిన కాకలీనిపాదమును, అల్పపయోగములు గలవియని సంగీతరత్నాకరమందు జెప్పబడియున్నది. ఇటులనే రామామాత్యులను శెప్పియున్నారు. శార్జు దేవులకు వెనుకటివారును, వెంకటమళకి ముందటివారునైన రామామాత్యులకాలమునకు మునుపే మధ్యమషడ్జముల రెండవ క్రుతులును పొందిన అంతర గాంధార కాకలీనిపాదములు బోత్తిగా వాడుకలోనుండి తోలగినదనియు పిమ్మట నవి (అంతర గాంధార కాకలీనిపాదములు) మధ్యమషడ్జముల మూడవ క్రుతి స్తానములపొందినవి యనియు, రామామాత్యులు పీణిలో పదిరెండు స్తానముల జెప్పటవల్లను, చ్యాతమధ్యమ గాంధారము అని అంతర గాంధారమునకును, చ్యాత షడ్జ నిపాదమని కాకలీనిపాదమునకును పేరుపెట్టి యుండుటవల్లను స్పృష్టమగును.

శ్రీ. చ్యాతమధ్యమ గాంధార చ్యాతషడ్జనిపాదకో,

క్రమాదంతరకాకలోయ్యిః స్తానే ప్రతినిధి విదుః.

(స్వరమేళకానిధి)

రామామాత్యులు వెనుకటివారైన వెంకటమళ చ్యాతమధ్యమ గాంధారమని అంతరగాంధారము నకును చ్యాతషడ్జనిపాదమని కాకలి నిపాదమునకును జెప్పబడివచ్చిన నామములు తనకాలమునకు మునుపే లేక మాయబడినందువలన చ్యాతమధ్యమగాంధారము, చ్యాతషడ్జ నిపాదము అని జెప్ప నోపక మధ్యమ షడ్జముల మూడవ క్రుతులందు గాంధార నిపాదములు ధ్వనించుటచేత అంతర గాంధారము కాకలీనిపాదము అను నామములనే నిర్ణయించినట్లుగా డెలియవచ్చుచున్నది. అవియే ఈకాలమందును వాడుకగా వచ్చుచున్నవి.

14. పంచమక్రుతి బుషథ ధైవత నిరూపణము.

ఈచోట పంచక్రుతి బుషథము అనియు, పంచక్రుతి ధైవతము అనియు జెప్పబడు రెండు స్వరములును, ఈకాలమున “చతుక్రుతి బుషథ” మనియు, “చతుక్రుతి ధైవతము” అనియు జెప్పుచున్నారు. వానికి ఆనామములు (చతుక్రుతి బుషథ చతుక్రుతి ధైవతములు) అదికాలములో సేర్పడి పిమ్మట నవి తోలగబడిన వివరమును ఇచట కొంత వివరింతుము.

పూర్వకాలములో శార్జు దేవుల మతమూదు షడ్జము తననియత క్రుతిని విడిచి తన మూడవక్రుతి స్తానము చ్యాతషడ్జమైనప్పుడు శుద్ధ బుషథము తన నియత క్రుతియందే యుండుకొని తన మూడు క్రుతులతో షడ్జముయొక్క నాలుగవ క్రుతియైన ఒక క్రుతిని జెంది చతుక్రుతి బుషథము అను వికారమును, పంచమము తన నియత క్రుతిని విడిచి తన మూడవ

ప్రతి స్తానమందు చ్యాత పంచమమైనపుడు శుద్ధ ధై సతము తన నియత ప్రతియందేయండుకొని తన మూడు ప్రతులతో పంచమముయొక్క నాలుగవ ప్రతియైన ఒక ప్రతినిషేంది చతుప్రతి ధైవతము అను వికారమును పొందినవి. అవి బోతిగా తోలగిన వెనుక బుషథము తన స్తానమును విడిచి తనకుపై నిగల శుద్ధగాంధారస్తానమును ఆశ్రయించి తనమూడు ప్రతులతో ఆ శుద్ధగాంధారముయొక్క రెండు ప్రతులశేంది “పంచప్రతి బుషథము” అను నామమును, ధైవతము తన స్తానమును విడిచి తనకు పై నిగల శుద్ధనిపొద స్తానమును ఆశ్రయించి తన మూడు ప్రతులతో ఆ శుద్ధ నిషాదముయొక్క రెండు ప్రతులశేంది “పంచప్రతి ధైవతము” అను నామమును శేందినవి. ఇటులనే రామామాత్యులును.

కో. లక్ష్మీతులుకుత్త చిచుధ్ద గాంధారస్తాన మంచ్రయన్,
బుషథః కీర్యతే సాగ్రభిః పంచప్రత్యులషాహ్వాయః,
శుద్ధే నిషాదే నామాన్యతాన్యి త్వంచప్రతి ధైవతః. (స్వరమేళకశానిధి)

అను కోకరితిగా పంచప్రతి బుషథ, పంచప్రతి ధైవతములని తన స్వరమేళకశానిధిలో కారణముతో ఛెప్పియున్నారు.

14. A. వేటొకరు స్తానదములో తృతీయాధ్యాయమున

సంగ్రహ చూడామణియందు పరమశివుడు పార్వతికి ఉపదేశించినట్లు తెనుగున వచనరూపముగా ఎవరో ప్రాసియున్నారు అది యొఱులనిన? బుషథము మొదలు వడ్జమువరకుగల 12 స్తానములలో ఒకొక్కక్క స్తానమునకును రెండేసి ప్రతులుగా శుద్ధ బుషథము మొదలు వరాళి (ప్రతి) మధ్యమ స్తానమువరకుగల 6 స్తానములకు 6 $\times$ 2 = 12 ప్రతులును, శుద్ధధైవతము మొదలు కాకలీనిషాదము వరకుగల 4 స్తానములకు 4 $\times$ 2 = 8 ప్రతులను పంచమ వడ్జములు రెంటీకిని ఒకొక్కక్క ప్రతివంతున 1, 1 = 2 ప్రతులును అంతు 22 ప్రతులుగా లెక్కశేసి ఈ లెక్కప్రకారము శుద్ధగాంధార స్తానమును చెందినది చతుప్రతి బుషథమనియు, శుద్ధనిషాదస్తానమును శేందినది చతుప్రతి ధైవతమనియు చెప్పియున్నారు. ఈ వివరమును క్రింద గనుపించ బడియున్న పథకమున జూడుడు.

1	2	3	4	5	6
తీవ్ర	కునుద్వ్యతి	మండ	ఫండ్రోపతి	ఉండ్రోపతి	రంజీని
అ	అ	అ	అ	అ	అ
రు,	రు,	రు,	రు,	రు,	రు,
7	8	9	10	11	12
మృజ	తీవ్ర	అ	అ	అ	అ
అ	అ	అ	అ	అ	అ
అ	అ	అ	అ	అ	అ

ఈ సంగ్రహ చూచామణినోగల ఈ ఛిష్టములు సాగ్రంధమున గనుబడమించేసియు, ఈ మార్గము సంగీతరత్నాకరము మొవలయిన ప్రాచీన గ్రంథములలో లేనందునను, భరతమతంగాది మునులు ఇరువదీరెండు క్రుషులలో ఏ యే శ్రుతులందు ఏ యే స్వరములు ఉద్ఘవించినట్లు చెప్పి యున్నారో అట్లులేనందునను ఒక్కొక్క స్వరమునకు వివాదిదోషము లేర్పుడుట వల్లను ఈ మతము నిజమని నమ్మిదగినది కాదని యొంచుటకు సందేహమేలేదు.

15. I. రాగము

శ్రీ. యోస్సా ధ్వని విశేషమై స్వరవర్ణ విశ్లాపితః,

రంజకోజన చిత్తానాం, సరాగఃకథితో బుధైः.

(రత్నాకరం).

రంజక స్వరసందర్భాల్య రాగజత్యథిధియతే.

(సంగీతపారిజ్ఞాతం)

రంజయంతి మనాంసీతి రాగానే దశలక్షణాః.

(వతుదండ్రి ప్రకాశిక)

వినువారి చిత్తమును సుఖపరచి ఇచ్చించిసట్లు జేయు స్వరవర్ణముల చేరికకు రాగము అని వేరు. (రాగము=అన)

II. రాగములకు

కో. గ్రహం మంద్ర తారాళ్ళ న్యాసాపన్యాస కౌతథా,
అపి సన్యాస విన్యాసో బహుత్వం చాల్ప తా తథా. (చతుర్భండి)

(1) గ్రహా, అంశ, మంద్ర, తార, న్యాస, అపన్యాస, సన్యాస, విన్యాస, బహుత్వ, అల్పత్వములను పదింతణములు మతంగులు మొదలయిన ముసీంద్రులచే జెప్పబడియున్నవి. వీని లతణములను సంగ్రహముగా జెప్పుచున్నాము. (1) గ్రహము. ఒక రాగము మొదట ఏ గ్రహముచే గ్రహింపబడుచున్నదో, ఆ స్వరమే గ్రహమవదగును. (గ్రహము=గ్రహించుట.) రాగలతణము విధించుచో ఒకొక్కర్కూరాగమునకు ఈ ఈ స్వరము గ్రహమని విధింపబడి యున్నది. ఒక రాగమునకు షడ్జముదక్క ఒక స్వరము గ్రహముగా విధించినచో ఆ గ్రహస్వరము ఏ స్వరముగా నుండినప్పటికిని షడ్జస్వర స్తానమునుంచియే పాడవలెను. షడ్జ గ్రహము నకు షడ్జస్వర స్తానమునే గొని పాడవలెను. ఈ పుస్తకములో ధుని భిన్న షడ్జరాగసితము బోధరాగ శ్రీరంగ ప్రబంధము జూడుడు. ఇట్లు పాడుట యే గ్రహస్వరమగును. ఈ విధము గానే గ్రహస్వరఱతణమును మున్నారు సంవత్సరములకు మునుపుండిన గోవిందామాత్యులును తమ రాగ తాళ చింతామణి యను పద్యకావ్యములో జెప్పియున్నారు ఇట్లు గ్రహస్వరము పాడుట 400 సంవత్సరములకు మునుపు గలిగిన సంప్రదాయముగా నున్నది.[†]

(2) అంశము : ఒక రాగము పాడునపుడు ఆ రాగ రంజనమును ప్రకాశింపజేయట యును, రాజువలె ముఖ్యముగానున్నదియునైన స్వరమే అంశమగును. అదియే జీవస్వరము. (3) మంద్రము : తగ్గ స్వరములవలన పాడుట యే మంద్రమగును. దీనినే మంద్రగతియందురు. (4) తారము : ఉచ్చ స్వరములచే పాడుట యే తారమగును. దీనినే తారగతియందురు. (5) న్యాసము : ఒక రాగమును పాడి ముగించు స్వరమే న్యాసమగును.

[†] ఈ గ్రహస్వర నియమము ఇప్పుడ్రథములేనిది. భూర్యకాలమున సెప్పుఛో వేఱు వేఱు షడ్జగ్రామ స్వరములకు వేఱు వేఱుగా తంతులనమర్పికట్టి, ప్రేశ్యతోనో చిన్న పుల్ల వంటి ‘కోణము’ తోనో వాయింపవలసిన హర్ప్ (Harp) వంటి వీటలో భిన్న రాగములను వాయించునపుడు, సరిగ మధని స్వరతంత్రులలో ఒకొక్కర్కూరానికి ఆధారషడ్జముగా భావించుకొని నిప్పించుచుండిరనుకోవలసియున్నది. ఇట్లు నీర్పడినవే పాడ్జి ఆర్పి భిమెదలైన యేడు ప్రాచిన జాతులని నాయూహా ఆధారషడ్జమును స్తోరమైన గ్రహస్వరముగా ప్రతిషీంచి గానవాదనములు సాగించు ఇప్పటిపద్ధతిలో ఈ రాగమునకిది గ్రహస్వరమని విధించు కౌత్తుము వట్టి ఆడంజరము మాతమే. (రా. అ.)

కీ. గ్రహం శా యత్నాచ్యేతే తత్పత్తం విదుయిధాః. (రత్నాకరం)

ఈక రాగమునకు గ్రహం అంశన్యాసములు శైవబహియైడల షడ్జమునే గ్రహం అంశన్యాసములుగా గోవలెను.

(రీ) అపన్యాసము : ఈక రాగమును పాదునపుడు నడుమ నడుమ ముగించు స్వరము అపన్యాసమగును సన్యాస విన్యాసములు దీనిలోపల నణగియున్నవి యని భరతమునులవలన షప్పబడియున్నది. (7) సన్యాసము : ఈక రాగమును పాదునపుడు మొదట పలుఖండములుగా విఫాగించి ఒక్కొక్క ఖండమును ముగించు స్వరము సన్యాసమగును. (8) విన్యాసము : ఈక రాగమును పాదునపుడు దాని ఖండముల అపయవములుగా నుండు స్వరము విన్యాసమగును. (9) బహుత్వము : ఈక రాగమును పాదునపుడు ఒక స్వరమును మాటిమాటికి గ్రహించి పాదుట బహుత్వమగును. ఇది అలంఘున మనియు, అభ్యాసమనియు రెండువిధములగును. (i) ఒక స్వరమును విదువక పాదుట అలంఘునమగును. (ii) ఒక స్వరమును ఎడతెగక నుచ్చరించుట లేక నడుమ ఎడ విడిచి మాటి మాటికి నుచ్చరించుట అభ్యాసమగును. (10) అల్పత్వము : ఈక రాగమును పాదునపుడు ఒక స్వరమును ఆధికముగా నుచ్చరింపక నుండుట అల్పత్వమగును. అది లంఘునము, అభ్యాసము, లని రెండు విధములగును. (1) పాదునపుడు ఒక స్వరమును భీతిగా నువ్వరింపక విడిచి దాటుట లంఘునమగును. (ii) పాదునపుడు ఒక స్వరమును అభ్యసించునట్లు ఎడతెగక (లేక మాటి మాటికి) నుచ్చరింపక ఏదైన నొక సమయమున నల్గముగ నుచ్చరించుట అభ్యాసమగును. ఈ పదిలక్షణములును పూర్వ్యకాలమున నుండిన రాగములకే గాక ఇప్పటి కాలరాగములకు గ్రహం అంశన్యాసములైన మూడు లక్షణములు మాత్రము గలవని వెంకటమఙ తన చతుర్థండి ప్రకాశికలో షప్పియన్నారు.

III. రాగవిభాగము : మార్గరాగము, దేశిరాగము అను రెండు భాగములచే పది విధములగును. వానిలో మొదటిది మార్గరాగము, (1) గ్రామరాగము, (2) ఉపరాగము, (3) రాగము, (4) భాష, (5) విభాష, (6) అంతరభాష, అని ఆఱు విధములగును. రెండవది దేశిరాగము (1) రాగాంగము, (2) ఉపాంగము, (3) భాషాంగము, (4) క్రియాంగము అని నాలుగు విధములగును. మార్గ రాగములను ప్రాచీనపద్ధతిలో జాడుడు. అవి గంధర్వ లోకమున గలవు. రత్నాకరములో మధ్యమగ్రామ షడ్జగ్రామ సంబంధమైన రాగములు 284 తెప్ప బడి యున్నవి. అవి అనుభవమున లేదని ఆ రాగముల దొలగించి దేశిరాగములలో ఇప్పటి కాలమందుగల లక్ష్యలక్షణములకును సరియైనదిగా వెంకటమఙ చే శైవబడిన రాగములే ఇచ్చోట చెప్పబడుచున్నవి.

IV. రాగాంగ రాగము: రాగాంగరాగమనునది అనేకముగా గ్రామరాగముల ననుసరించి యున్న సంపూర్ణరాగము. ఇది జనక రాగము, మేళరాగమని చెప్పబడును. ఈ రాగాంగరాగము సంపూర్ణము, పాడవ సంపూర్ణము, కౌడవసంపూర్ణము, వక్ర సంపూర్ణము గానుండును. (ఉదా.) పాడవసంపూర్ణము మూడవమేళము సరిమపథనిస, ననిధపమగరిస. కౌడవ సంపూర్ణము మొదటి మేళము సారిమపథసా, సానీధపమగారిరిసా. వక్ర సంపూర్ణము పదియవ మేళము సగమప్పా నిధనిససా, ననిధనిపానిపమగగరిసా. దీనిలో తైవత వక్రము.

V. వెంకటమఱ ఈ రాగాంగ రాగంబులను ముందర చెప్పినట్లు శుద్ధ వికృతి స్వర ప్రస్తారంబులచే డెబ్బిదిరెండు విధములుగా పంచి, ఒక్కొక్కటికిని ఉత్సా శ్లోకంబును, లక్షణ గీతంబును జేసి ఆ గీత సాహిత్యంబులలో మొదటి బండముందు ఆయా మేళంబులకు గల శుద్ధ వికృతస్వరప్రతినిధిత్వాన్ని చెప్పబడిన ర, 8, రు మొదలైన సంకేతాత్మరంబుల నొక్కొక ఆ వృత్తము యొక్క మొదటి అతరంబుగా నముంచుయు, రెండవ ఖ దముందు ఆయారాగాంగ రాగంబుల పేశ్చును, వానిలో జనించెడి ఉపాంగ రాగంబుల పేశ్చును, ఆ యారాగాంగరాగము ఇన్నో చక్రంబున ఇన్నో మేళమను సంఖ్యాయును, మూడవందముందు ఆ మేళములో జనించిన థాపాంగ రాగ నామంబులును అమర్చియున్నారు. పీనియొక్క వివరణము ఈ పుస్తకములో రాగాంగరాగ లక్షణగీతంబులలో జూడుడు. ఈ డెబ్బిది రెండు రాగాంగరాగ నామంబులును వాని సాహిత్యంబుల మొదటి శబ్దాభులును అసుక్రవరీగా సూళవగొళమేళజణన్య ఉపాంగమైన గుండ క్రియారాగగీతమందు చెప్పియున్నారు. ఆ గీతంబును ఈ పుస్తకములో జూడుడు. డెబ్బిదిరెండు రాగాంగరాగములకు గల మూర్ఖున్నా అనేకముగా నొకటి కొకటి భేదమై రంజన భేదము కల. గునట్లును, అభ్యసించువారికి వ్యక్తంబుగా భేదము దోచునట్లును పుంర్యచార్యలు పర్పురచియున్నారు. ఈ డెబ్బిదిరెండు రాగాంగరాగముల పేశ్చుని, గణిపశాస్త్ర విరోధమైన కొన్ని నామములతోను, అన్నియు సరిగమపథనిస ననిధపమగరిస అనియే ఇప్పటి వాడుకలోగల డెబ్బిదిరెండు మేళకర్తల పేశ్చును దీనిక్రింద జాపించియున్న మేళపథకంబులో జూడుడు.

రాగాంగ రాగ పథకము.

వెంకటమఱచే గల్పింపబడిన ఒక్కొక చక్ర సంజ్ఞలును, ఒక్కొక చక్రములోగల రాగాంగ రాగంబుల సంఖ్యలును ఈ మేళ పథకములో గనిపింపబడియున్నవి.

చక్ర సంజ్ఞలు :

ఇందు - 1, సైత్ర - 2, అగ్ని - 3, వేద - 4, భాష - 5, బుతు - 6,
బుషి - 7, వసు - 8, బ్రహ్మ - 9, దిశ - 10, రుద్ర - 11, ఆదిత్య - 12.

మేళ సంజ్ఞలు :

పా - 1, శు - 2, గో - 3, భూ - 4, మూ - 5, పొ - 6.

పూర్వ మేళ ములు 36

ఇందు - १ - చక్రము		ఆగ్ని - ३ - చక్రము.	
నేత్ర - २ - చక్రము		వేద - ४ - చక్రము	
1. పా.	కనకాంబరి	13. పా.	గేయపొజీజీ
	కనకాంగి		గాయకప్రియ
2. శ్రీ.	ఫేనద్యతి	14. శ్రీ	వాటీషసంతసై రవి
	రత్నాంగి		వకుళాభరణం
3. గో.	గానసామవరాళి	15. గో.	మాయామాళవగౌళ
	గానమూర్తి		
4. భూ.	భానుమతి	16. భూ.	తోయవేగవాహిని
	మనసృతి		చక్రవాకమ్య
5. మా.	మనోరంజని	17. మా.	ఛాయావతి
	మానవతి		సూర్యకాంతము
6. పా.	తను కీర్తి	18. పా.	జయశుద్ధమాళవి
	తానరూపి.		హాటుకాంబరి
నేత్ర - २ - చక్రము		వేద - ४ - చక్రము	
7. పా.	నేనాగ్రణి	19. పా.	రుంకారథ్రమరి
	నేనావతి		రుంకారధ్వని
8. శ్రీ.	జనతోడి	20. శ్రీ.	నారీరితిగౌళ
	వానుమతోడి		నతసై రవి
9. గో.	ధునిఖిన్నషడం	21. గో.	కీరణావళి
	ధేనుక		కీరవాణి
10. భూ.	నటూభరణం	22. భూ.	శ్రీరాగం
	నాటకప్రియ		ఖరవారప్రియ
11. మా.	కోకిలారవం	23. మా.	గౌరీవేళావళి
	కోకిలప్రియ		గౌరీమనోవారి
12. పా.	రూపవతి	24. పా.	విరవసంతం
			వరుణప్రియ.

బాణ - ఇ - చక్రము		బుతు - ఉ - చక్రము			
25.	పా.	శరావతి	81.	పా.	కలావతి
		మారరంజని			యాగప్రియ
26.	తృ.	తరంగిణి	82.	తృ.	రాగచూడామణి
		చారుకేళి			రాగవర్ధని
27.	గో.	సౌరసేన	83.	గో.	గంగాతరంగిణి
		సరసాంగి			గాంగేయభూషణి
28.	భూ.	వారికేదార స్తాష	84.	భూ.	భోగచ్ఛాయాయాట
		వారికాంభోళి			వాగభీశ్వరి
29.	మా.	ధీర శంకరాభరణము	85.	మా.	కైలదేశాణి
					శూలిని
30.	పా.	నాగాభరణం	86.	పా.	చలనాట.
		నాగానందిని.			

ఉత్తర మేళ ములు 36.

బుమి - ఉ - చక్రము		పసు - ర - వ చక్రము			
37.	పా.	సౌగంథిని	48.	పా.	గీర్యాణి
		సాలగము			గవాంతోథి
38.	తృ.	జగన్నైవానం	44.	తృ.	భవాని
		జలార్థవము			భవప్రియ
39.	గో.	ధాలివరాళి	45.	గో.	శివసంతువరాళి
		ధూలివరాళి			శుఖసంతువరాళి
40.	భూ.	నభోమణి	46.	భూ.	స్తవరాజము
		నవసీతము			షడ్యైధమార్గిణి
41.	మా.	కుంభిని	47.	మా.	సాపీరము
		పావని			సువర్మాంఛ
42.	పా.	రవిక్రియ	48.	పా.	జీవంతిని
		రఘుప్రియ.			దివ్యమణి \$

బిహార్ - F - చక్రము		రుద్ర - G - చక్రము	
దిశి - G - చక్రము		ఆదిత్య - H - చక్రము	
49. పా.	ధవళాంగము ధవళాంబరి	61. పా.	కుంతలము కాంతామణి
50. శ్రీ.	నామదేఖి నామనారాయణి	62. శ్రీ.	రత్నప్రియ అుమఫ్ప్రియ १
51. గో.	కాళిరామక్రియ కామవర్ణని	63. గో.	గీతప్రియ లతాంగి
52. భూ.	రమామనోవారి రామ ప్రీయ	64. భూ.	భూషావతి వాచస్పతి
53. మా.	గమకక్రియ గమనశ్రమ	65. మా.	శాంతకశ్యాణి మేచకశ్యాణి
54. పా.	వంశవతి విశ్వంథరి २	66. పా.	చతురంగిణి చిత్రాంబరి ३
దిశి - G - చక్రము		ఆదిత్య - H - చక్రము	
55. పా.	శామళ శామలాంగి	67. పా.	సంతానమంజరి సుచరిత
56. శ్రీ.	చామరము పల్లవైఖ్రీయ	68. శ్రీ.	జోతిరాగము జోతిస్వరూపిణి
57. గో.	సుమద్యుతి సిహేమాంద్రమధ్వనము	69. గో.	ధౌతపంచమము ధాతువర్ణని
58. భూ.	దేఖింద్రవైకవము పోమవతి	70. భూ.	నాసామణి నాసికాభూషణి
59. మా.	ధామపతి ధర్మసతి	71. మా.	కుసుమాకరము కోసలము
60. పా.	నిషధము సితిమతి	72. పా.	రసమంజి రసిక ప్రీయ.

१ ఈ మేళములు కొపయాది సంఖ్యలకు విరోధమగాన్నిచి

VI. ఉపాంగరాగము : ఇది రాగాంగ రాగమునజనించి తన జనక రాగమునకుగల శుద్ధ వికృతి స్వరములనే గలదియై కౌడవ పాడవ సంపూర్ణ వక్రములుగా నుండును. ఈ ఉపాంగ రాగము రాగాంగ రాగమునకు సొంత పుత్రుని బోలినది.

VII. భాషాంగరాగము : ఇది తాను జనించిన రాగాంగ రాగమునకుగల శుద్ధ వికృతి స్వరములనే గొనియుండినప్పటికీని అన్యరాగాంగ శుద్ధ వికృతి స్వరములలో లక్షణమున విధించి నట్టే, ఏకైన ఒకటి, లేక రెండు స్వరములను గొనియుండును. ఈ భాషాంగ రాగము రాగాంగ రాగమునకు స్వీకరించిన అన్యాంశాల్ని పుత్రుని బోలినది.

VIII. క్రియాంగరాగము : దేశీరాగములు నాలుగు లోపల క్రియాంగమును జేర్చి వెంకటమఙ జెప్పియన్నారు. ఇందు క్రియాంగరాగము వాడుకలో లేనందున నిచట జెప్పు బడలేదు. ప్రాచీన పద్ధతిలో జాడుడు.

IX. సంపూర్ణము, పాఢవము, కౌడవము : అని రాగములు మూడు విధములు. (1) సంపూర్ణము అనునది ఏదు స్వరములుగల రాగము (2) పాఢవము అనునది ఆఱు స్వరములుగల రాగము. (3) కౌడవము అనునది ఐదు స్వరములుగల రాగము.

X. వివాది స్వర దోష నివారణమార్గ నిర్ణయము. పై జెప్పినకై శుద్ధ విశ్లేషణ స్వరప్రతస్తరింపువలన గలుగు పూర్వ్యమేళమందును, ఉత్తర మేళమందునుగల పండిందు చక్రములలో మొదటి చక్రమునగల ఆఱు మేళములలోను, ఏడవ చక్రములగల ఆఱు మేళములలోను వచ్చు (సరిగమ) అను శుద్ధ బుషథ శుద్ధ గాంధార ప్రయోగములందును, పండిందు చక్రములుగల ఒకొక్క మొదటి మేళములలో వచ్చు (పథనిస) అను శుద్ధ ఘైవత శుద్ధనిపాదప్రయోగములందును వివాది దోషముగలుటవలన ఆరోవాణమందు గాంధారమును వర్జించియు, అవరోవాణమందు ఉల్లసిత గమకముయొక్క రెండవ భైదమైన దిగుజారుతోను కురుళ గమకముయొక్క రెండవ భైదమైన ఒరయకతోను గాంధారమును జేర్చియు, (ఉదావారణము) అవరోవాణము సన్నిధపమంగరిస; ఆఱవచక్రమునగల ఆఱు మేళములలోను, పండిందవ చక్రమునగల ఆఱు మేళములలోను వచ్చు పట్టుఫ్రీతి బుషథ అంతర గాంధార ప్రయోగములందును, పండిందు చక్రములగల ఒకొక్క కడపటి మేళములో వచ్చు పట్టుఫ్రీతి ఘైవత కాకలీ నిపాదప్రయోగములందును గలుగుచున్న వివాదిదోషముల ఆరోవాణమందు తిరుపగమకమును నొక్కుచే పట్టుఫ్రీతి బుషథ ఘైవతముల జేర్చియు, (ఉదా.) సరిగమపథనిస; అవరోవాణమందు పట్టుఫ్రీతి ఘైవత బుషథముల వర్జించియు, లేక వీనితో నిపాద గాంధారముల వక్రముగా

శేర్చియు అంతు నలువది మేళములలో వచ్చు వివాదిదోషముల నిగ్రహించుటయే సంపదాయము. కొన్ని చోట్ల* సగ్గి రిమ (సగరమ), (సరిగ్గి రిమ), (సరగరమ) అనియు, (సనిధస), (పనధస), (పధనిధస), (పధనధస), సమరిగమ (సమరుగమ), పనిధనిసం (పనుధనుస), సనిధనిప (సనుధనుప) అను స్వరప్రయోగములందు గమకములవలన వివాది దోషము తొలగును.

XI. వక్రరాగము : వక్రము అనునది స్వరములు క్రమముగా రాకనే క్రమము దప్పి వచ్చుట. ఉదా : మేఘరంజి ఆవరోహణము సనిమగనరిస. రి వక్రము. గౌళ అవరోహణము సనిపమరిగమరిస. గ వక్రము. సేనాగ్రణి ఆరోహణము సరిగగరిమగమ పనిధస. మనివక్రం. రూపవతి ఆవరోహణము సనిధనిపమగస. ధ వక్రము. ఫేనద్వయతి ఆరోహణము సరిమపధధపనిసినస. ని వక్రము.

XII. ఘన, నయ (రక్తి), దేశియములని రాగము మూడు విధములు. (1) ఘనరాగమనునది ఘనమైన నాభితానముగా గానక్రియలను చేయదగినది. ఇది శార్య పీర్యోతాసహములు గల పురుషునిబోలినది. (2) నయరాగమనునది వినువారి చిత్తముల నీడ్చి రంజనమును జేయింపగలది. దీనిని రక్తిరాగము మార్గరాగము అని జెప్పుదురు. ఇది ఇంపు సొంపులుగల పలుకులచే చిత్తమును రంజించి మోహింపజేసెడి ప్రీలను బోలినది. (3) దేశియము లేక బొత్తరరాగము అనునది ఉత్తరదేశమునుండివచ్చి రంజనమును సేయు స్వభావముగలది. ఇది అన్యదేశములనుండివచ్చి ఇంపుగల పలుకులచే మనస్సును గైకొని మోహింపజేయగల భోగప్రీల బోలినది. ఈ ఘన, నయ, దేశియరాగ క్లోకంబుల గ్రంథవిస్తరభీతిచే ఇచట జెప్పలేదు.

13. తాళము : పాచునప్పుడు పాటయొక్క కాలప్రమాణమును కొలిచి చేతివలన గాని తాళయంత్రమువలనగాని కొట్టుటకు తాళమని పేరు. తాళము మార్గము, దేశియము అని రెండువిధములగును. అవి దశప్రాణములను ఆధారములగాగలవి, ప్రాణములనువి శరీరంబున కాస్పదంబులగు ప్రాణము మొరలైన వంచువో ప్రాణంబులవలె కాలము మొదలు గ్రవ్హము వరకు గల మహాప్రాణము లైదును, నాగము మొదలైన ఐదు ఉపప్రాణంబులవలె జాతి మొదలు ప్రస్తావమువరకుగల ఉపప్రాణము లైదును తాళంబునకు ఆధారంబులగా నున్నవి. అవి—

*ఈ వక్రప్రయోగములుగల జుడ్జ గాంధార నిషాదములను ఈరుశ గమక ప్రథమ ఫేరమైన ఒబిగిం పుత్రో పట్టవణు

క్లో. కాలోమార్గః క్రియాంగాని గ్రహణోజాతిః రకాలగ్రః,
యతిః ప్రస్తార కశ్చేతి తాళ ప్రాచా దళశ్శ్రూళాః.

1. కాలము, 2. మార్గము, 3. క్రియ, 4. అంగము 5. గ్రహము, 6. జాతి, 7. కళ,
8. లయ, 9. యతి, 10. ప్రస్తారము.

(1) కాలము : ఇది తండ్రి. లవ, కాష్టా, నిమిష, త్రుటి, ద్రుత, లఘు, గురు, ప్లూత, కాకపదములని పదివిధములగును వీనిలో నూరు తామరచేకులను దొంతిగాజెట్టి దానిలో నొక చేకును సూదిచే పొడుచుకాలము తడము. అట్టి తండ్రిలు 8 = లవము, లవములు 4 = కాష్ట, కాష్టలు 6 = నిమిషము, నిమిషములు 2 = త్రుటి, లేక అనుద్రుతము అనియు విరామము అనియు షైప్పదురు. అని ఒక అష్టగురుకాలము. త్రుటి 2 = ద్రుతము (రెండుకర కాలము) ద్రుతములు 2 = లఘు (నాలుగుకర కాలము), 1ఘు 2 = గురు. (ఎన్నిమిది అష్టగురు కాలము) లఘు 3 = ప్లూతము (పంచెండికర కాలము), 1ఘు 4 = కాక పదము (పదియాఱ తరకాలము). ఒక అష్టగురుకాలము అనుసంది ఒక లఘ్వ్యకురమును ఉన్నరించుకాలము. ఈ రీతిగా నాలుగు లఘ్వ్యకురముల నున్నరించు కాలమునకు ఒక మార్గాంగందరు అనుద్రుతము పాతికమాత్ర, ద్రుతము అరమాత్ర. లఘు ఒక మాత్ర; గురు రెండు మాత్రలు; ప్లూతము మూడు మాత్రలు; కాకపదము నాల్గు మాత్రలు. 1ఘు ఎల్లప్పుడును ఒక మాత్రగల నాలుగు తరకాలముగానే యుండదు. అది జాతుల నసురించి 3, 5, 7, 9 అతురకాలములుగానగును.

(2) మార్గము ; ఒక ప్రోక్రిక లై బేహిలిగు కాన్ ప్రమాణముతో పాడికి మార్గములకు మార్గము ఆని పేరు. అది దక్కిణ, వార్తిక, చిత్ర, చిత్రతగ, అర్దచిత్ర, అతి చిత్రములను ఆఱు విధములగును. 1/4 (పాతిక) మాత్రను ఒక కల (లేక కళ) గా గొనినది అతి చిత్రము. 1/2 (అర్) మాత్రము ఒక కలగా గొనినది అర్ధచిత్రము. : (ఒ) మాత్రను ఒక కలగా గొనినది చిత్రతము. 2 (రెండు) మాత్రతలను ఒక కలగా గొనినది చిత్రతలను. 4 (నాలుగు) మాత్రతలను ఒక కలగా గొనినది వార్తికము. 8 (ఎన్నిమిచి మాత్రతలను ఒక కలగా గొనినది దక్కిణము. శార్గ్స్ దేవులు రత్నాకరములో మార్గముబు ద్రువ, చిత్ర. వార్తిక. దక్కిణములను నాలుగువిధములగు ననియు, 1 (ఒక) మాత్రను ఒక కలగా గొనినది ద్రువము; 2 (రెండు) మాత్రతలను ఒక కలగా గొనినది చిత్రము; 3 (మూడు) మాత్రతలసు ఒక కలగా గొనినది వార్తికము; 4 (నాలుగు) మాత్రతలను ఒక కలగా గొనినది దక్కిణము లనియు షైప్పియున్నారు.

(3) క్రియ : ఒక తాళముయొక్క ఆవర్తమునందు కొట్టు విసరుట ఎంచుట వేసుదలయిన వ్యాపారములచే ఒక తాళములోగల అంగములను జూపించుట క్రియ అనంబడును. అది

సశబ్దక్రియ, నిశ్చాంగ క్రియ యని రెండువిధములాగును. 1. సశబ్దక్రియ ఎడమచేతిని కుడిచేతిచే శబ్దముగలుగునట్టు గొట్టుట 2. నిశ్చాంగ క్రేశ్వరునే సెంచుట, కుడిచేతిని క్రింద విడుచుట లేక విసరుట, చుట్టుట మొదలై ఈవి. (1) అన్దుతముయొక్క క్రియ ఎడమచేతిని కుడిచేతిచేకొట్టుట. ఇది సశబ్దము. (ii) ద్రుతముయొక్క క్రియ ఎడమచేతిని కుడిచేతిచేకొట్టుట కుడిచేతిని విసరుట. ఇది సశబ్దమును, నిశ్చాంగముచు జీర్ణించి. (iii) ఒఫ్ముస్టయొక్క క్రియ ఒక ఇతరకాలము ఎడమ చేతిని కుడిచేతిచేకొట్టే ఒక లఘువునోగల తక్కిన ఇతరకాలమును ఎడమచేతిమీద కుడిచేతి చిట్టికెన మొదలై సప్రేశ్వరు క్రమముగా బైప్పీ యోచుట (IV) గుస్పయొక్క క్రియ ఎడమచేతిని కుడిచేతిచే గొట్టి మూడు ప్రేశ్వరు చే సెంచి నాలుగుతరకాలము కుడిచేతిని క్రింద విడుచుట. (V) పుత్తము యొక్క క్రియ ఎడమచేతిని రుడిచేతిచే గొట్టి మూడు ప్రేశ్వరు చే సెంచి నాలుగుతరకాలము కుడిచేతినిచుట్టి నాలుగుతరకాలము క్రింద విడుచుట. (VI) కాకపదక్రియ. ఇది నిశ్చాంగ క్రియ. ఇది నాలుగుతర కాలము కుడిచేతిని ఎడమప్రక్క కొనివచ్చి (సర్పి టి), నాలుగుతరకాలము త్రిప్పుకొని వచ్చి (కృష్ణ), నాలుగుతరకాలము కుడిచేతిని మీదికెత్తి (పతాకము), నాలుగుతరకాలము క్రింద బడ (పతిష్ఠము) జేసుట ఈ అంగమును జీర్ణించి తాళమును అముగళమని కొండఱు వాడుకలో నుండి తొలగించి యున్నారు. (7) A. ఆవర్తము: ఒక తాళములోగల అంగములను ఒకతడవ సేయబడిన క్రిందమట్టు ఆవర్తమనుసం. సశబ్ద క్రిముల తాళము వేయునష్టుడు ఒక్కట అంగముల ప్రారంభముకందు జేతికొట్టులు దుటుచేసి ఒక్కట ఆవర్తమందు ఎన్ని కొట్టులుస్నావో అన్ని యంగమలు ఆ తాళములో గలవచి యొఱుగవచ్చును. ఉదా: ఒక తాళములో ఒక ఆవర్తము వేయునష్టుడు ఒక కొట్టుసు, మూడు ప్రేశ్వరు చే సెంచుటయును, వెంబడి కొట్టి విసరుటయును, తిరుగొకొట్టిను మూడుప్రేశ్వరు చే సెంచుటయును గలిగినట్టయితే అది మూడు అంగముల తాళము మొకటి యంగము చతుర్శ్రజ్ఞాతి లఘు. రెండవ అంగం ద్రుతం మూడవలంగా ఒతుర్శ్రజ్ఞాతి లఘు గనుక నిది చతుర్శ్రజ్ఞాతి మర్యాతాళం. (2) ఒక తాళములో నొక ఆవర్తము వేయునష్టుడు ఒక కొట్టును రెంచుప్రేశ్వరు చే సెంచుటయును, వెంబడికొట్టి విసరుట యును తిరుగొట్టివిశరుటయును గలిగినట్టయితే అది మూడుగఱులుగల తాళము. మొదటియంగము త్రయ్యశ్రజ్ఞాతి ఒఫ్ము, తక్కినవి రెండుద్రుతాబులు గనుకనిది త్రయ్యశ్రజ్ఞాతి త్రిపుటతాళము. ఈరీతిక్రియలలో కొట్టుట యొంచుట మొదలై నవి ఒక్కట అతుకాలంబునుగుఱించును. తాళము వేయుటలో శాస్త్రాబునక ను వాడుకకను విరోధమై ఇంపుటోకాంబులో తప్పేన కొన్ని వ్యాపారంబులు ప్రకాశించకొని యున్నవి. త్రిపుట చాపు, ఆటతాళచాపు, మిక్రచాపు మొదలైన వాసికి చాపు అని, శాస్త్రములో జెప్పబడని ఒక సాధారణమైన నామమనిచ్చి అయితాళంబులకు శాస్త్రములో నేర్చిన క్రియల తగించి వచ్చినారు ఉదా: త్రిపుట చాపు దీనిలో జాతి నామము జెప్పబడలేదు. అటులుండినప్పటికిని దీనియొక్క జాతి త్రయ్యశ్రజ్ఞమని యొఱుగవచ్చును.

గమక నీతాళమునకు ఏడు అతురకాలం; దీనిని జాపించుటకు ఎడమచేతిని గొట్టి కుడిచేతి ప్రేశ్వ నెంచక, రెండుతథరకాలము బెట్టియుండి తిరుగ సెడమచేతినిగొట్టి మూడతరకాలం కాచియందుట త్రిపుటచాపు అని షెప్పుచున్నారు. ఇట్లు తాళము శాస్త్రవిధికి విరోధంబుగా వేయుటయుగాక త్రైళమను జాతిహామమును విడిచినటులనే, త్రిపుటయును వేరును విడిచి శాపు (చాపు) అని మాత్రము షెప్పుచున్నారు. (శాపు అనునది కొట్టుతో మూడు అతురకాలముగాచి, నాలుగుకర కాలము విసరుట.) దీనినే మిళమని షెప్పువారును గలరు. (4) అంగము: ఒకతాళము యొక్క ఆవరములోగల అవయవంబులకు అంగము అని వేరు. (అంగము=అవయవము)

టో. అనుద్రుతో ద్రుతశైవ లఘు ర్గరు ప్లతప్తథా,
కాకపాదం తథా ప్రోక్తం తాళాంగమితి పడ్డిధం.

అనుద్రుత, ద్రుత లఘు, గురు, ప్లత, కాకపాదములని ఆఱువిధంబులగును. పీనినిగుటించి గుఱుతులు (సంకేతములు) ఉన్నవి. అనుద్రుతం, 1. ద్రుతము, 0. లఘు, | . గురు, 2 . ప్లతం, 3. కాకపాదం, X. ఒకతాళం 100 అను గుఱుతులచేత ప్రాసితే దానిలో ఒక లఘువును రెండు ద్రుతంబులును గలవియని యొఱుగనగును. వై షెప్పిన ఆఱు అంగములలో అనుద్రుతం, ద్రుతం, లఘు. అను నీమూడు అంగములలో ఇప్పుడు వాడుకలోగల ధ్రువము మొదలైన సూళాది ఏదుతాళంబులందును విలసిల్లుకొనియున్నవి. తక్కినవి దేశియతాళంబులైన 128 తాళంబులలో విలసిల్లుకొనియున్నవి.

(5) గ్రహము || ఒక పాటలో తాళంబు నుపయోగించి యారంభించి యొతుటకు గ్రహము అని వేరు. గ్రహం=గ్రహణం, ఎత్తుట.) గ్రహము, సమ విషమంబులని రెండు విధంబులగును. (1) సమము, పాటయును తాళంబును ఒక్కటిగా సెత్తుటకు సమము అని వేరు. (2) విషమము: పాటయును తాళంబును సమంబుగా సెత్తక ముందు వెనుకగా సెత్తు ఇది అతీతము, అనాగతమని రెండు విధంబులగును. (1) అతీతము, పాటమునుపును తాళము వెనుకను ప్రారంభించుట. (ii) అనాగతము, తాళము మునుపును పాటవెనుకను ప్రారంభించుట

(6) జాతి: తాళంబులను పంచ విధంబులకు జాతివుని వేరు. మార్గతాళంబులైన వచ్చుటము మొదలగు సైదు తాళములను ప్రాచీనవద్దతిలో జాడుడు. వేత్యైఱు దేశంబులలో గతిగిన పలువిధంబులైన తాళంబులకు దేశితాళంబులని వేరు. అవి యనేకంబులు. వానిలో 120 తాళంబుల లక్షణంబులును, నామంబులును సంగీత రత్నాకరకారులు షెప్పియున్నారు. ఆదేశి తాళంబులలో శేరిన ధ్రువము మొదలైన ఏడు తాళంబులే 400 సంవత్సరములకు పూర్వంబునుండి అనేకంబుగా నేట్ వరకు వాడుకలోనుండి వచ్చుచున్నవి.

శ్లో. ప్రధవోమలో రూపకళ రుంపా త్రిపుట ఏవచ,
అట తాళకైచెకతాళ స్నిహతాళాః ప్రాతీతితాః.

(1) ప్రధవతాళము, 1 ० । । ; (2) మర్యాతాళం, 1 ० । ; (3) రూపకాళం, ० । ;
(4) రుంపతాళం, । ० ० ; (5) త్రిపుటతాళం, । ० ० ; (6) అటతాళం, । । ० ० ; (7) ఏక
తాళం, । . జాతి త్రైక్ర, చతుర్క్ర, ఖండ, మిక్ర, సంకీర్ణబులని ఏదు. ప్రధవము మొదలైన
ఏదు తాళంబులలో నొక్కక్రందియను ఈ ఏదు జాతులలో భేరి గలగు తాళంబులు
 $7 \times 5 = 35$. ఇప్పుడు వాడుకలోగల తాళంబులలో నవయోగించబడు అంగంబుందు అను
ద్రుత ప్రదృషంబులు రెండును మాఱుబడక నెప్పుడును అమృదుతం ఒక అక్షరకాలంబును, ప్రదృషం
రెండుకురకాలంబులు గాగలవి. లఘువు ఏజాతిని యనుసరింపున్నదో ఆజాతుల నామములను
అక్షరకాలమును పెందుచున్నది. ఇవ్విధ జాతి భేదంబులగుసప్పదు—

	జాతినామములు	అక్షరకాలము	లభునామములు	అంగములు	మూర్ఛలు
i	త్రైక్రం	3	త్రైక్ర లఘు	4	ముస్కూరిక మూర్ఛ
ii	చతుర్క్రం	4	చతుర్క్ర ..	1	1 ఒక మూర్ఛ
iii	ఖండం	5	ఖండ ..	0	1½ ఒకప్రాంగాతిక
-IV	మిక్రం	7	మిక్ర ..	2	1½ ఒకప్రాంగాతిక
v	సంకీర్ణం	9	సంకీర్ణ ..	3	2½ రెండుంపాతిక

ఈ ఏదుజాతులతో ఏదు తాళములు భేరి గలిగెదు ముప్పుద్దియైదు తాళములపేర్లను,
అంగములను, అక్షరకాలమును క్రీందువాయబడిన పథకమున జాడుడు.

తాళము	ఆంధ్రము	త్రైక్రిజాతి	వతురక్రబాణి	ఖండజాతి	మిక్రజాతి	సంకీర్ణ జాతి
ప్రధమము	1 0 1 1	3,2,3,3=11	4,2,4,4=14	5,2,5,5=17	7,2,7,7=23	9,2,9,9=29
మధ్యము	1 0 1	3,2,3=8	4,2,4=10	5,2,5=12	7,2,7=16	9,2,9=20
రూపకము	0 1	2,3=5	2,4=8	2,5=7	2,7=9	2,9=11
రుంప	1 0 0	3,1,2=6	4,1,2=7	5,1,2=8	7,1,2=10	8,1,2=12
త్రిపుటి	1 0 0	3,2,2=7	4,2,2=8	5,2,2=9	7,2,2=11	9,2,2=13
అటతాళం	1 1 0 0	3,3,2,2=10	4,4,2,2=12	5,5,2,2=14	7,7,2,2=18	9,9,2,2=22
వికతాళం	1	3	4	5	7	9

ఈ ముహూర్తి తదు తాళములును సూశాండి తాళములందురు.

7. కళ : ఏక కళ, ద్వికళ, వతుష్టక, అని మూడు విధములు. (1) ఏక కళ అను నది యథాక్రమకళ అని చెప్పబడును. అది ఒక క్రియ, ఒక అక్కరంబుగలది. (2) ద్వికళ ఒక క్రియ రెండు అక్కరంబులుగలది. (3) వతుష్టల. ఒక క్రియ నాలుగు అక్కరం బులు గలది.

8. లయ : గానముతోఛేరి తాళము ఇంచుమించులేక నడచుటకు లయ యనిచేరు. అది విశంబలయ (చౌక), మధ్యలయ (సమం), ద్రుతలయ (వేగం) అని మూడు విధములు. (i) విశంబలయ అనునది ఏర్పడిన అక్కరక్రియతో మందగతిగా పాడుట (ii) మధ్యలయ అను నది ఏర్పడిన అక్కరక్రియలతో విశంబలయకు రెట్టింపు వేగముగతిగి సమగతిగా పాడుట. (iii) ద్రుతలయ అనునది ఏర్పడిన అక్కరక్రియలతో మధ్యలయకు రెట్టింపు వేగముగతిగి త్వరిత గతిగా పాడుట.

9. యతి : ఒక తాళములోగల అంగముల వ్యత్యాసమైన చేరికకు యతియని చేరు. అది (i) సమయతి, (ii) గోపుచ్ఛయతి, (iii) ప్రశోతోవ హయతి, (iv) డమరు యతి, (లేక ఫేది మధ్యయతి), (v) మృదంగయతి (లేక యవ మధ్యయతి), (vi) విషమయతి, యని ఆఱు

విధములగును. i సమయతి అనునది ఒకతాళ ఆవర్తములోగల అంగములు ఒక రీతిగానే యుండుట. (సమముగాయుండుట) ఉదా : ప ప ప ప ప ప. ఇటువలనే తక్కిన అంగంబు లను జూచుకోనేది. ii గోపువ్యాఖ్యతి అనునది అంగములు ఆపుయొక్క తోకవలె మొదట పెరిగి రానురాను తగ్గుకొనిబోవుట. ఉదా : ః २, ० ప. iii ప్రోతోవహాయతి అనునది అంగములు ఒక నదివలె మొదట కుఱువ్యై రానురాను పెరుగుకొనిబోవుట. ఉదా : ప ०, २ ३.

iv డమరు యతి అనునది అంగంబులు ఉడుకవలె నడుమ కుఱువబడి రెండుప్రక్కలను పెరిగి యుండుట. ఉదా : ః २ । ० ప ० । २ ३. దీనినే వేది మధ్యయతియనిజెప్పుదురు. v మృదంగయతి అనునది అంగములు నడుమ పెరిగి యుప్రక్కలకుఱువగాయుండుట, ఉదా : ప ० । २ ३ २ । ० ప.

vi విషమయతి అనునది అంగములు పలువిధములై కుఱువబడియు పెరిగియు కలసియుండుట.

10 ప ३ । २ ఒక తాళముయొక్క ఆవర్తములోపల త్రికాలములైన గానక్రియలవలన పై జెప్పిన యతుల జూపింపవచ్చను అని సంప్రదాయజ్ఞులు జెప్పుచున్నారు.

10. ప్రస్తారము : ప్రస్తారము అన్ననది విప్పరించి గుణించుట, ఒక తాళములోగల అవయవముల అక్కరకాలముల గొని ఎన్ని విధముగా జేర్చి ప్రప్తరించి తాళభేదంబుల గల్పించ నగునని యెఱుగుట, ఉదా : ప్రప్తరించుక్రమము, ప్రప్తకించుటకు మొట్ట మొదట శెట్టు కొనిన అంగమేదియో అదియే యథాంగము, లేక మూరాంగముందురు, ఆ మొదటి బంతినిగల పెద్ద అంగమునకు క్రింద పై గల పెద్ద అంగమునకు తగిన సంఖ్యగల అంగమే శెట్టవలెను పెట్టిన అంగములో మిగితిన సంఖ్యగల అంగముచు వామఫాగమున నుంచవలెను, ఈ రెండవబంతిని గల పెద్ద అంగమునకు తగిన అంగమును మూడవబంతిలో దానికి క్రింద నుంచవలెను, ఇందులో మిగిలిన సంఖ్యగల అంగమును వామఫాగమున నుంచవలెను, ఇందులో మిగిలిన సంఖ్యగల అంగమును వామఫాగమున నుంచవలెను. ఇటులనే ప్రప్తరించుకొని వచ్చుటలో మొదటి బంతిని శెట్టుకొనిన యథాంగ సంఖ్యకు తగిన తగిన అంగముఖచ్చినట్లుయితే ప్రస్తారభేదములు లేవు, క్రింద లఘుప్రస్తారమువరకు గనిపించియున్న ప్రస్తారములను జూచి గమనించి ప్రప్తరించి జూచితే తెలియవచ్చును.

(1) విరామ ప్రస్తారము. ప ఇందులో భేదమొకటియే.

(2) ద్రుత ప్రస్తారము. ప

ప ఇందులో భేదము రెండు. పాతాళసంఖ్య (విరామము) 2. మహాపాతాళసంఖ్య (అంగములు) 3.

(3) ఇదుత విరామ ప్రస్తావము. ४

○○

○○

అందులో భేదములు 4, పాతాళము విరా

మము 5, ద్రుతము 2, ద్రుతవిరామము 1, మహోపాతాళము (మూడు అంగములును శేరినది.
1, 2, 5) = 8.

(4) లఘు ప్రస్తావము 1 ఇది మూలాంగం

○ ४

○○

అందులో యథాగం

అందులో భేదములు 6, పాతాళము

విరామము 12

ద్రుతము 5, ద్రుత విరామము 2, లఘు 1.

మహోపాతాళము (నాలుగంగములును శేరినది)

1, 2, 5, 12 = 20.

(5) షోడశాంగ ప్రస్తావ పాతాళ మేరు.

అంగము	భేదము	పాతాళము	మహోపాతాళము
విరామం	1	1	1
ద్రుతం	2	2	3
ఇదుతవిరామం	4	5	8
లఘు	8	12	20
లఘు విరామం	16	28	48
లఘు ద్రుతం	32	64	112
లఘు ద్రుత విరామం	64	144	256
గురు	128	316	572
గురు విరామం	256	702	1274

17. ఆలాపనము లేక ఆల ప్రీ :

లో. తత్తొలావేము సర్వత్రా వ్యాదావాక్తిప్రికా సత్కృతా,
ఆక్తిప్రికై వ లోకేస్నైన్నాయి తమితి గియతే. (చతుర్ధండి ప్రకాశిక)

ఆలాపనులో నెచ్చటను ఆక్తి ప్రిక అను ఆలాపమే మొచటిగానున్నది. ఈ ఆక్తి ప్రిక అనుదానినే ఆయి తత్తము అని లోకులువాడెరరు. (1) ఆక్తి ప్రిక లేక ఆయి తత్తము.

లో. పీనచ్చేన యథాక్తిప్రం స్వనిర్వాహాయ భోజనం,
రంగేణాపి తథాక్తి ప్రే త్యాదావాక్తిప్రికామతా. (చతుర్ధండి ప్రకాశిక)

ఒకడు తాను పెరుగుటకై ఎట్లు భోజనము నాచేషించునో అటులనే రాగము తాను వృద్ధిజెందుటకై ఆక్తి ప్రికను అచేషించుచున్నది. గనుక రాగముయొక్క ఆరంభమందు మధ్యపడ్డమును ఆక్తి ప్రికగా గొని మంద్రస్థాయియందును, మధ్యస్థాయి బుపథ గాంధారస్వరము లోపలను గానముయొక్క క్రియను (వ్యాపారమును) కేసి రాగముసకును గాయకుని శక్తికిని దగినట్లు తారస్థాయి బుపథగాంధార మధ్యమ పంచమముచాక నొకసారి పాడుకొనిపోయి మఱియు దిరిగి మధ్యస్థాయి పడుమునకువచ్చి పూర్తి సేయవలెను, ఇట్లు మీదబోయి వచ్చుటకు ఆక్తి ప్రిక, లేక ఆయి తత్తము అని శేషుదురు. (ఆక్తి ప్రిక = (కొంచెము ముందుగా) ఐవ్వుట. ఆయి తత్తము = (ఆరంభించుటకుగల) సన్నద్ధము లేక ప్రయత్నము. (2) మొదటి రాగవర్ధని లేక ఎదుపు; మొదటి విదారి లేక ముక్కాయి. (రాగవర్ధని = రాగమును పెంచుట. ఎదుపు = ఎత్తుట).

లో. ఆక్తి ప్రికానంతరంతు కర్తవ్యరాగవర్ధనీ,
ఇయమేవ జన్మై ర్లోకే ఎదుప్పిత్యఖిథియతే,
తతోవిదారి గాతవ్యలోకే ముక్కాయిసంజ్ఞికా. (చతుర్ధండి ప్రకాశిక)

పై శప్పినట్లు ఆక్తి ప్రికయైనతోడనే మొదటిరాగవర్ధనిని సేయవలెను. అది మధ్య పడ్డమునుండి వెడలి రాగమును పెంచుపనిని ముఖ్యముగా మంద్రస్థాయియందును ఇప్పటిప్పటికి డాసిన స్థాయి యందును శేయవలెను. ఈ విధముగా సేయటయందు స్వరములను గమకభేదములతో బట్టి ఉచితమైన వాటాలంకారముల నుపయోగించి విషంబకాలమే ముఖ్యముగా (చౌకముగా) పాడు నప్పుడు ఎడనెడ ద్రుతమధ్యమ కాలముల నిమిషించి ఆలాపింపవలెను, రాగ స్వరూపము పెలయునట్లు నిడిపింపగల స్వరముల నిడిపించి, తొలగింపగల స్వరముల దొలగించి, బట్టుతూ మీయగల స్వరముల అల్పవుగాబట్టక, అల్పత్వమీయగల స్వరముల బహుత్వముగాబట్టకారో

హాఁవరోవాములలో వక్రములు గమబడితే వానికిదగినట్లు వక్రముగా సంచరించి, రాగచాపు యను శైలుచు వివాదిస్వరములబట్టక, లేక గమకములచే వానిని వంచించి రంజనము గులగునట్లు బట్టి, అన్యరాగస్వరములు కణయక ను పాడి, పిమ్మిలు ద్రుతకాలముగానే పాడి పై షెప్పినట్లు తారస్తాయకేగి క్రమ్ముఱతిరిగి త్రమముగా మధ్యపడ్జమునకు చీల్పుకొనిరావలెను. ఇట్లు తిరిగి చీల్పుకొనివచ్చుదానినే విచారి లేక ముక్కాయి అనిషెప్పుదురు. (విచారి = చీల్పుగలది.) (3) రెండవ రాగవర్ధని, రెండవవిధారి : ఇది మొదట రాగవర్ధనివలె తిరుగశేసుటయందు వేఱు విచిత్రకల్పన లతో గమకవర్ష అలంకారములు విలసిలునట్లు పనిశేసి ముఖ్యముగా మధ్యస్తాయియందును, మాటిమాటికి తక్కిన స్తాయిలయందును ఆలాపించి పిమ్మిట తారమధ్యమ వంచమము వరకేగి అక్కడనుండి చీల్పుకొని క్రిందదిగమసినది (4) మూడవరాగవర్ధని, మూడవ విధారి : ఇది పై గమనించినట్లు శేయటలో ముఖ్యముగా పైస్తాయి స్వరములందే పనిశేయవలసినది. కొండఱు మూడుసార్లు రాగవర్ధని విదారికలనుపాడక రెండుసార్లే పాడి మూషస్తాయిల స్వరములందును కలసిపాడి విడుచుటయను ఉద్దని షెప్పుచున్నారు.

శ్లో. యథాయోగ్యం సమారాయ విన్యసేన్నద్వయ షడ్కకే.

5. స్తాయి :

1. ఆరోవాణస్తాయి : స్వరసంచారముశేయటలో ఒకస్వరమున నారంభించి మటియు ఆస్వరమునందేపచ్చి ముగించితే ఆస్వరముస్తాయి అనబడును. 1. మొదట మధ్యపడ్జస్తాయిని గనిపించుకొని దానికి పై నుండు స్వరములనంటక మంద్రస్వరములందును మంద్రపడ్జమును పనిశేసి మధ్యపడ్జమునకపచ్చి కొంత నిఱిచి మటియు మధ్యపడ్జముననుండియే పెడలి మంద్రపడ్జమువరకు పనిశేసి మధ్యపడ్జమున పచ్చినిలచట మధ్యపడ్జస్తాయి ఆలాపమగును. 2. వెనుక మధ్యస్తాయి బుషఫమును స్తాయిగా బెట్టుకొని ఈ బుషఫమును పై నిగల స్వరములలో నొకటిని ముట్టక క్రింది బుషఫమువలుక పై నిషెపినట్లు రెండుసార్లు సంచారముశేసి విడిచి మధ్యబుషఫమున న్యాసముశేసి; 3. మటియు మధ్యస్తాయి గాంధారమును స్తాయిగా గై కొని మీది స్వరముల నంటక క్రింవిగల స్వరములు దే ముసుర్పుషెప్పినట్లు రెండుసార్లు సుచారముశేసి తిరిగి ఆగాంధారముందే న్యాసముశేసి ఈప్రకారమే, 4. సంధ్యమ; 5. పంచమ; 6. ధైవత; 7. నిషాదము; 8. తారపడ్జమువరకు క్రమముగా రెండుసార్లు సంచారముశేసి తిరిగి అయాస్వరములందే న్యాసముశేయవలెను.

(ii) అవరోవాణస్తాయి : ఈ తరువాత తారపడ్జమును స్తాయిగాగొని దానికి క్రింద గల స్వరములనంటక షడ్జమందును, దానికిమీదగల తారస్తాయి స్వరములందే (ఆరోవాణమునకు షెప్పినట్లు) రెండుసార్లు సంచరించి ఆతార షడ్జమందే న్యాసముశేసి, 10. పిమ్మిట మధ్యస్తాయి

నిషాదమును స్తాయిగాగోని ఆనిషాదమందును దానికిమీదగల స్వరములండే రెండుసార్లు సంచారముజేసి మధ్యనిషాదమందు న్యాసముజేసి; ఈ ప్రకారమే, 11. ధై వతము, 12. పంచమము; 13. మధ్యమము; 14. గాంధారము; 15. బుషథములను క్రూముగా స్తాయియాలుగా గై కొని వై జెప్పినట్లు రెండు రెండు సంచారముల ను న్యాసములును జేసి; 16. మధ్యమడ్డమును స్తాయిగాగోని సంచారములు రెండు జేసి తారస్తాయిలోనుండి చీల్చుకొని (విదారికగా) దిగవలెను. అరోవాణస్తాయిలు పాదునప్పుడు ఆ యా స్తాయి స్వరములకు మీదగల స్వరములలో నొక టియు నువయోగింపదగదు. అవరోవాణస్తాయిలు పాదునప్పుడు ఆయాస్తాయి స్వరములకు క్రిందగల స్వరములలో నొకటియు నువయోగింపదగదు. అవరోవాణ స్తాయిలుపాదుట ద్రుతకాలముగానే యుండవలెను. దీనియాదు వర్జుస్వరముల తోలగించి, అరోవాణావరోవాణ స్వరములనుశరించి స్వరముల అల్పత్వబహుత్వ దీర్ఘత్వ ప్రాచ్యత్వముల గమనించి, గమకముల చేతను నానావిధ వర్ణాలంకారములచేతనురాగము అను రాము (స్త్రీ) భూషణవతియు, మనోవారియుగా తోపించి వినువారి మనుకరగి మోహించునట్లు నేయవలెను.

క్లో. యత్రోపవిశ్వతే తానఃస్వరేస్తాయి సకధ్యతే. (చతుర్దండి).

మీదగనిపించిన సంచారులను తానములని వచించి, తానముఱండెడు స్వరము స్తాయి ఆనటదు ననియు వెంకటమఙ జెప్పియన్నారు. (6) నాలుగవరాగవర్ణని, నాలుగవ విదారిక : ఇది రెండవ మూడవ రాగవర్ణని విదారికలబోలినదే. (7) మకరిణి : రంజనాస్వదమైన జీవస్వరమును స్తాయిగాజెట్లుకొని ఆస్తాయిని అల్పముగా జూపించి ఏకైన ఒక స్వరమందు ముగించి, తిరుగ ఆలాపనముజేసి మునుపు ఎత్తిన స్తాయిస్వరమునే జూపించవలెను. తణీతిగానే మూడుసార్లు ఆలాపనముజేసి, నాలుగవసారి ఇటుల ఆలాపించుకొని మంద్రమునుండి తారమువరకు ఆలాపనముజేసుకొని మధ్యమడ్డమున ఆలాపనమును ముగించవలెను. దీనినే భరతమునీంద్రుఖు మకరిణి అని జెప్పియన్నారు.

క్లో. సాధారణం సర్వరాగేమ్యైతచాలావ లక్షణం. (చతుర్దండి ప్రకాశిక)

వైగనిపించిన ఆలాపలక్షణము సకల రాగములకును సాధారణమైనదని వెంకటమఙ జెప్పియన్నారు. (8) ఆలాపనజేయటలో తానం తానం తా అని ఆలాపించవలనే గాని వేరు శట్టోచ్చారణములు తగదని పూర్వాచార్యుల సమ్మతము. తానంతా అని విశంబముగా నాలాపనమున నేయునపుడు తానంతా అను అతురములు నెగియండక ఆకార అంకారములు దీర్ఘోచ్చారణములుగా నుండవలెను. సముద్రము ఎన్ని నదులు జేరినప్పటికీని ఎప్పటివలె నెట్లు ప్రకాశింపుచున్నదో, అటులనే ఎడనెడ ద్రుతమధ్యమకాళములు కొంత కొంత కలసి ఆలాపనము జేసినప్పటికీని చౌక (విశంబ) కాలమే స్తాయిగా ప్రకాశింపవలెను. కేవల విశంబకాలముగానే ఆలాపనము

జేసినట్లయితే క్రావ్యముగా నుండదని సంప్రదాయజ్ఞుల సమ్మతము. (9) మధ్యమకాలము : తానం తా తాన్న తా నంన ఆని కొంత కొంతగా నెగ్గుకొని మధ్యకాలము గానమునేయునప్పుడు న్యాసము శేయునెడల కొంత విశంబకాలము రావచ్చును. దీనిలో మధ్యమకాలమే స్థాయిగా ప్రకాశించవలెను. (10) ద్రుతకాలము తానంతా అని పాడుటలో విడివిడిగా ఆకారం బుల ఇమిడించి నాభితానముగా ద్రుతకాలము పాడునప్పుడు ద్రుతకాలమే స్థాయిగా నుండవలెను. న్యాసము శేయునప్పుడు మధ్యమ విశంబకాలంబులు రావచ్చును. ఈ ద్రుతకాలమునే ఫునం పాడుటందురు. ఈ మధ్యమ ద్రుతకాలములకును ఆ ఆలాపలకుణామే.

12. తాయము : (తాయము = ఒక స్వరమును స్థాయిగా గొనుట) ఆయారాగముల ననుసరించి ఏకైన నొకస్వరమును స్థాయిగా గల్పించుకొని, దానిక్రిందగల స్వరములందు రాగ లతుణముఁవలె సంచరించి మధ్యపడ్జమున న్యాసమొనరించి; (1) ఆ స్థాయికి వైని ఆరోహణ క్రమముగాగల మొదటిది, శేడవది, మూడవది, నాలుగవదియైన స్వరముల క్రమముగా నొక్కుక స్వరముగా చేర్పుకొని సంచారములు శేసి మధ్యపడ్జమందే న్యాసమొనరించవలెను. మతియు, (2) అవరోహణ క్రమముగా ఆ నాలుగవ స్వరమందే తానమునొరంభించి దానికి క్రిందగల స్వరములనంటక ఆ స్వరమందును, దానికి పయునిగల స్వరములందును సంచార మొన రించి మధ్యపడ్జంబున న్యాసంబులుచేసి, స్థాయికి మూడవది, రెండవది, మొదటిది యైన స్వరము అందు క్రమముగా ఒక్కుక్క స్వరముగా నెత్తుకొని సంచరించి మధ్యపడ్జమందే న్యాసములొన రించవలెను. ఈరీతిని యొనిమిది తానములు గానముచేసి స్థాయిస్వరము నెత్తుకొని ఆలాపలకుణ ప్రకారముగా కొంచెమాలాపించి తారస్థాయినుండి విదారించుకొనివచ్చి మంద్ర (మధ్య) పడ్జమందు తాయము పాడుటను న్యాసంబుతో నిలువవలెను. అని వెంకటమఱ తమ చతుర్భండి ప్రకాశిక తాయ ప్రకరణములో శెప్పియున్నారు.

13. కటుకము, తానము : వెంకటమఱ మొదటిన పూర్వీకులు తానంబులను కటుక మని శెప్పుచున్నారు. ఆలాప లతుణంబువలె ప్రతిరాగంబులగల తానంబులకు ఆయుత్తము, ఎదుపు, ముక్కాయి; ఎదుపు, (ఆయా రాగంబునకు దగినట్లు) స్థాయి, (క్రమంబుగా) ఆరోహించి, అవరోహించి, సుచారి, మకించి, ముక్కాయి అను లతుణంబులగల తానంబులు ఈ సంగిత సంప్రదాయప్రదర్శిని లోగల రాగంబుల కన్నింటిని ప్రాచీనపుస్తకంబులో యున్నవి. పూర్వీకులచే వీణలో మిక్కిలి చేతిమార్పుల చమత్కారములు వేలయునట్లు నేయబడిన ఫునరాగ తానములను వైణికులు ముఖ్యంబుగా నభ్యసించి వాయించుట వాడుకగానున్నది.

20. గీతము : శుద్ధ చాచ్యాయాలగమాడ. మూడ ఆనునది గీతవాళకమైన చేశియ పదము. శాస్త్ర నిధుమంబులగల చాయనుపొంధిన గీతము శుద్ధ సాలగమాడ. సాలగము

అనునది చాయాలగ పదవికారము. ఈ సాలగసూడ, ధ్రువ, మత్య, ప్రతిమత్య, నిస్సారుక, అట్టతాళ, రాసతాళ, ఏకతాళములైన ఏడు భేదంబులు. వీనిలో ధ్రువము అనునది మొదటి. ధాతుమాతువులతోచేరిన రెండు ఖండములు ఉద్గార్హము అను నొకఖండముగును. ఈ ఉద్గార్హము ఖండమందుగల స్వరములకంటే ఉచ్చమైన స్వరములగలిగిన ఆభోగము అనునొక ఖండముగలదు. ఉద్గార్హము ఖండముయొక్క మొదటిభాగ మెచట న్యాసముంచబడునో దానికి ధ్రువము అనిపేరు. ఈ ధ్రువము పదునోకండకరము మొదలు ఇరువదియాఱికరములవరకు గల పదియారు భేదములకు నామములు, రసములు, తాళములు మొదలైన లక్షణములు వేష్యేఱ జెప్పుబడియున్నవి. ఇటులనే తక్కున ఆఱుతాళములకును జెప్పుబడియున్నవి. ఈవివరములు విశదంబుగా చతుర్భండిప్రకాశికలో గీతప్రకరణమందును, సంగీషరతాళకర ప్రబంధాధ్యాయాంతమందును జెప్పుబడియున్నవి. గ్రంథవిస్తరభీతిచే నిచట విరివిగా జెప్పుక చాలించుకొంటేని. ఇటువంటి గీతంబులు ఇప్పట్లో గనబడలేవు. ధ్రువము మొదలైన సూటాది పదుతాళంబులును, ర్ఘోంపటయును, రగణమధ్యంబును ఈ తొమ్మిది తాళంబులే గీతంబులందు జెప్పువలెనని వెంకటమఙ అలంకారంబులు జెప్పుచోట జెప్పియున్నట్టే ఇప్పటివాడుకలోనున్న గీతంబులలో కనుబడుచున్నవి. గీతంబులు రెండు ఖండంబులు మూడు కిండంబులుగానున్నవి. రెండు ఖండంబులుగానుండు గీతంబులలో మొదటిది ఉద్గార్హము ఖండము; ఈ ఉద్గార్హము ఖండ స్వరంబులకంటే ఉచ్చమైనస్వరంబులు గలదియే రెండవదియైన ఆభోగఖండము. ఈ రెండు ఖండంబులుగల గీతంబులలో మొదటిఖండమండే ధ్రువఖండము మధ్య షడ్జన్యాసంబుగా నుంచబడియున్నది. మూడుఖండంబులుగల గీతంబులలో మొదటిది ఉద్గార్హము, రెండవ ఆభోగఖండము, మూడవది ముద్రాఖండంబుగా నుంటున్నవి. ఈ మూడు ఖండంబులుగల గీతంబులలో మాత్రము అంతరిగలదు. మొదటిదియైన ఉద్గార్హము ఖండంబులలో ధ్రువం, ఆవతల అంతరి.* ఆవతల జావడ†; రెండవదియైన ఆభోగఖండం, పిమ్మిట అంతరి; పిమ్మిట మూడవది యయిన ముద్రాఖండం, పిమ్మిట అంతరము. ఇటులనే ప్రాచీన పుస్తకంబులలోను, వాడుకయందును గనుబడుచున్నవి. ఈ అంతరంబును ఐదవ ధాతువనియు, త్రిఖండగీతంబుల మాత్రమే కనుబడుచున్నదనియు వెంకటమఙ చతుర్భండి ప్రకాశిక ప్రబంధ ప్రకరణంబులో జెప్పియున్నారు. ముద్రాఖండంబు అనేకంబుగా ఉద్గార్హము ఖండధాతువును గలదిగానే యుండినప్పటికిని, కొన్నిగీతముల ముద్రాఖండధాతుకొంచెము వేఱుగా కనుబడుచున్నవి. ఈవివరంబు ఈ పుస్తకంబులోగల నాదరామక్రియ, హిందోళరాగ గీతంబులు మొదలైనవానిని జాడుడు. ముద్రాఖండ ధాతువులు విశేషంబుగా

* అంతరంబుల ధాతుమాతులు మూడు ఖండంబులకును ఒకటిగానే యుండును.

† జావడ అనునది చేశియపడం, ఆ పదమునకు గీతములో సగము అని ఆర్థము.

ఉగ్గార్వహండ ధాతువలెనుఁడుటువల్ల పారముసేయువాడు పాశుమాలి విడిచియుండుట చేత అంతరంబుతోగూడిన అనేకగీతంబులు ముద్రాభండంబు కేక నేయున్నవి. రూపకతాళమునగల కొన్ని గీతంబులు ద్రువరూపకమనియు, రూపక ద్రువవనియు రెండు విధములై కనుబడు చున్నవి. (1) ద్రువరూపకమనునది మొట్టమొదట మూడుకొట్లు కొట్టి విసరి, ఆవతల కొట్టెదు ఒక కొట్లందే ద్రుషంబున్నది. తోడనే విసరి రెండుకొట్లును, ఉగ్గార్వహండాంతఁబున విసరు వచ్చినపిమ్మెటునున్న ఆఖోగ ఖండారంథంబున మూడుకొట్లుకొట్టి విసరి, తోడనే ఒక కొట్ల కొట్టి విసరి రెండు కొట్లు కొట్టుకొనియేవచ్చి ఖండాంతమందు విసరినవెనుక ద్రువభండమును పాడుట వాడుక. కొన్ని గీతంబులలో ద్రువముమీద షైప్పినట్లుండక ఆ ఉగ్గార్వహండములచే వేఱుచోటం దును గనుబడుచుగ్గుది. (2) రూపక ద్రువమనునది త్రిథండగీతంబులుగాను అంతరమందు మూడు కొట్లుకొట్టి విసరి, తోడనే ఒకకొట్లుకొట్టి విసరి, పిమ్మెట కొట్టెదు రెండవకొట్లందు ద్రువమున్నది. ఆఖోగఖండమును పాడి మీద షైప్పినట్లే తాళమువేసుకొనివచ్చి అంతరముపాడుట వాడుక. కొన్ని గీతంబులలో రంజనమునుకై అనుద్రుత, ద్రుతంబులు మొట్టమొదట నెత్తబడి యున్నవి.

శ్లో. అష్టభాషాష్టదైర్యక్తం అయ్యి అంవోత్తియైర్యతం,
స్వరరాగైః ప్రగానుంతి గీతమిత్యుభిధీయతే.

గీతంబుల మాతువులు సంస్కృతాభాసమైన ప్రాకృతాద భాషాపదములును, ఆఖోగ ఖండాతువు లలో అర్థములులేని అ ఇ, ఐయ్య, తియు, అంవో ఇయ, అరే యను కట్టమాలున, ఉడవలెను.

శ్లో. గీత ప్రఖంధ రాయానాం సాఘలనంబహిరంతరం,
తారాది మూర్ఖునానాంతు అంతసాఘలనమిత్యుపీ.

గీత ప్రఖంధబులగల ధాతుమాతుపుల ప్రత్యక్షరములందును లోమీటును, ఎంయము లోమీటు వెలిమీటును, తానారాగాలాచన కీర్తనాదులాము లోమీటు మీటుకొని వీణ వాయించుటయే పూర్వీకుల సంప్రదాయము. కీర్తనాదులలోగల మాతువుల ప్రత్యక్షరంబు లందును లోమీటు మీటుటయుగాక, సాహిత్యకురంబులు దూరంబుగా నుండినట్టయితే వీణలో తంత్రినాదము తెలియునట్లు సందర్భానుసారంబుగా అబద్ధపు మీటును మీటి వాయించుటయే వాడుక. తానంబులకు రెండేసి అత్కరంబులకొక మీటును, త్ర్వ్యక్రజాతి ఖండజాతులలోగల అంత్యకురములందు నడిమిత్రేచే తడమీటును మీటువలెను.

21. ప్రఖంధము : ప్రఖంధము ఆఱు అంగములతోను, నాలుగుధాతువులతోను, స్వర సందర్భముగలదిగా షేర్పుబడినది. 1. ఆఱు అంగములు. (1) స్వరము; (2) బిరుదము;

(కి) పదము; (4) తెర్నకము; (5) పాటము; (6) తాళము. 1. స్వరమనుట స 8 గ మ పథ ని అను ప్రరములు. 2. బిచుడమనుట, సంబోధనప్రథమగా ప్రబంధాయకుని ఘై ర్యాశార్య దులను జేర్పామట. 3. పదమనుట క్రియకారక కియలచే ఘై ర్యాశార్యదులను జేర్పబడుట. 4. తెన్నకమనుట భాండిరభాపలో గలిగిన తేన అను శబ్దమీకారము. తత్ అను పదముయొక్క సంబంధముగలది. తత్ అను శబ్దము నిత్యమంగళరూపమైన పరబ్రహ్మవాచకము. “టిం తత్సత్” అనుటవల్లను “తత్ప్రము” అను మహావాక్యమువల్లను ప్రబంధములలో తేన తేన అను శబ్దము కనబడుచుస్తుది. 5. పాటమనుట వాద్యములోగలుగు అక్రమముదాయము. దుద్రమీణలోగలుగు తక తక మొదలైనవియను, ముఖ వాద్యమైన శంఖములోగలుగు తుకు తుకు మొదలైనవి యను, ఉరోవాద్యములో గలుగు ధింత ధింత కీణ కీణ మొదలైనవియను తక్కిన వాద్యము లందు లక్షణానుసారముగా గలుగు పాటముయను గలచెయగును. 6. తాళమనుట తాళప్రకరణ మున జెప్పబడిసది.

11. ధాతు అనునది ప్రబంధమునకుగల అవయవము. ఆధాతువు (1) ఉద్దార్హము, (2) మేళావకము, (3) ధ్రువము, (4) ఆభోగము. అని నాలుగు పిథములు. 1. ఉద్దార్హము అనుట ప్రబంధముయొక్క మొదటిభాగము. మొదట గానమను గ్రహించుట. 2. మేళావకము, ఉద్దార్హధ్రువముటా గలయిటకు కారణమైనది. 3. ధ్రువము ప్రబంధముయొక్క ముగింపు. 4. ఆభోగము పై నిజెప్పిన ధాతువులల స్వరములకంటే పోచ్చయిన స్వరములుగలది. ప్రబంధ మందుపయోగించుడే యా ధాతువను పరిఫాష సంగీతాచార్యులైన మతంగాది మునులచే పచింపబడియున్నది. ప్రబంధము ద్విధాతుకము; త్రిధాతుకము చతుర్భాతుకములని మూడు విధ ములు. ద్విధాతుకము ఉద్దార్హమూ ధ్రువములు గలది. త్రిధాతుకము ఉద్దార్హమూ ధ్రువ ఆభోగ ముగింపులది. చతుర్భాతుకము ఉద్దార్హమూ మేళావక, ధ్రువ ఆభోగములుగలది. ఇదిగాక నిర్వ్యక్తము, అనిర్వ్యక్తమునీ రెండువిధములు. నిర్వ్యక్తము చందన్సు రాగతాళముఁగలది. అనిర్వ్యక్తము మీద జెప్పిన పర్మాటులేక జెప్పిబడినది. ఈప్రథందములు (1) దీపిసీజాతి; (2) అనుదిసీజాతి; (3) దీపిసీజాతి; (4) భాపిసీజాతి; (5) తారావర్షిజాతి అని ఐదువిధములు. 1. మేదిసీజాతి స్వరములు చెయదలగు పచంగచులు; 2. అనుదిసీజాతి పంచతాళశ్వరము మొదలు పది భేదు బులు. 3. దీపిసీజాతి. సుదర్శనము మొరుఱ బడు భేదము. 4. భావిసీజాతి, వర్ణము మొరులు పదియేదు భేదంబులు. 5. తారావర్షిజాతి ఏల మొదఱ ఇరువచిరెడు భేదంబులు. ఇవి యన్నియు ఏంచాతి ప్రబంధము. ద్విజాతి ప్రబంధము. (1) వాలులీల; (2) గజులీల; (3) దీపిది; (4) ద్వించులు; (5) పృతులు; (6) ఘటాచామ అనీ ఆఱు విభంబులు. తక్కిన భేదము

లను వాని లక్షణములును చతుర్భండి ప్రకాశిక ప్రబంధ ప్రకరణమంచును సంగీతరత్నాకర ప్రబంధాధ్యాయమందును జూచితే సృష్టమగును. తాసీకరణము. కొన్ని తాసీకరణములు గీతలక్షణమును, కొన్ని తాసీకరణములు ప్రబంధలక్షణముల ననుసరించి రొడనెడ విశంబ మధ్యలయలుగలవిగానుందును. అలంకార, గీత, ప్రబంధ, తాసీకరణముల మూడుకాలములందును నోరును చేతులును సమముగా యథాతరముగానుండునట్లు పాడవలెను. సూళాదులు నోరును చేతులును సమముగానే ఏకకలగా పాడవలెను. వై శెపిన అలంకారగీత రాయప్రబంధతాసీకరణములు వీటాలో లోమీటు వెలిమీటుగా వాయించవలెను. గీతప్రబంధతాసీకరణములు మొదట మధ్యతార స్తాయిలందును, తరువాత మంద్రమధ్యస్తాయిలందును వీటాలో దెండుసార్లవాయించినట్లుండుట యే సంప్రదాయ ముగా నున్నది.

22. కీర్తన పద దరు చౌకవర్ణ తానవర్ణాదుల లక్షణము :

కీర్తనము మాతుదేవతాస్తుతిగాను, పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములతోను మొదటి చరణముయొక్క కడపటిభాగము అనుపల్లవియొక్క ధాతువు ననుసరించియును, తక్కిన రెండు చరణములును మొదటిచరణ ధాతువు ననుసరించియును; కొన్ని కీర్తనములతో అనుపల్లవి చరణముల కడపటి భాగములు మధ్యమకాలో ఖండములుగాను, అనుపల్లవి చరణాంతములందు పల్లవి సెత్తునట్లును; పల్లవి ఒక ఖండమును, అనుపల్లవి రెండు ఖండములును, గరణము నాలుగు ఖండములగా; పల్లవి రెండు ఖండములుగా నుండితే తక్కినవి రెట్టింపు ఖండములగాను ఉండవలెను. 100 సంవత్సరంబులుగా లక్షణలక్ష్మిలచే సేయబడిన కీర్తనపు చరణమొక్కటియే ఆచరణమొక్కటిలో నాలుగు లేక ఎనిమిది, పది రెండు ఆవర్తనములుగానున్నను ధాతుభేదములోందియు కొన్ని కీర్తనములు పల్లవి అనుపల్లవి చరణాంతంబున ఆయాఖండములకు దగినట్లు మధ్యమకాల ఖండములు గన్వదుచున్నవి. సాధారణముగా కీర్తన, చౌకవర్ణ, పద, దరు, రాగమాలిక, జావళి, స్వరజతి మొదట నవియు విశంబకాలమే స్తాయిగా (చౌకముగా) నుండినప్పటికిని సందర్భానుసారమై ఎడ నెఱి మధ్యమ *ద్రుతకాలము లిమిడింపబడియున్నవి. ఇదిగాక వై ప్పబడిన కీర్తనాదులు పాడునప్పుడు చేతియందెల ప్పుడు నొకఅపురముతో నోటియందు సందర్భానుసారముగా రెండు నాయిగు అతరములతో కొన్ని కీర్తనల పదములు మధ్యమకాలమై కనబడుచున్నవి. జంత్రగాత్రములందు, ముంద్రగాంధారము మొదలు తార పంచమమవరకు సంచరింపులు కీర్తనాదులయందు కలిగియుండుచు.

[†] ఖండము ఖండిక అనుట ఆవర్తనమే

[‡] చేతిలోవేయ ఒక లఘ్యకురకాలంబునకు నోటిలో నాలుగు లఘ్యకురములు బలుకుట సరథి క్రమంబుని కాలమైయున్నను, మధ్యమకాలమనియు, *చేతిలోవేయ ఒక లఘ్యకురకాలమునకు నోటిలో ఎనిమిది లఘ్యకురములు బలుకుట ఇవ కాలమైయున్నను, ద్రుతకాలమనియు సంప్రదాయజ్ఞులు వాడుదురు.

23. పదము : పదముయొక్క మాతు శృంగారరస నాయికానాయక లక్షణవ్యవహారాదుతో పల్లవిని బట్టునటి అనుపల్లవ చరణమాతుయనై విశంబకాలముగ పాడదగినదియై అనుపల్లవియందును మూడవచరణమందును నాయకముద్రలు గతిగినదియై కొన్ని పదములలో మూడవ చరణమందే ముద్రగలదియై యుండును. మొదటి చరణ థాతువులనే రెండవ మూడవ చరణములనుసరించి యుండవలెను. శ్రూర్ధములు చక్కగా నెటిగి రసానుభవముతో చోకముగా శ్రావ్యమగునట్లు పాడుటయే సంప్రదాయము.

24. దరు : దరు పదలక్షణంబులవలె, శృంగారరస మనుసరించి యుండుటయుగాక, ఒక చరణముతోను, కొంచెంకాలం తోసి పాడదగినదియును, కొన్నిదరువులు రెండుమూడు చరణములుగాను ఉండును.

25. చోకవర్ణము : చోకవర్ణము పదము బోలినదిగాక అనుపల్లవ ఆవర్తమునకు రెట్టింపైన ముక్కాయిస్వరము పల్లవినెత్తుకొనునట్లును, చరణము నాలుగు ఖండములుగాను, చరణమొదటి ఖండాంతమున న్యాసముశేసుకొని విశంబలయగా నొక్కవర్త్రమైన మొదటిదియు, మధ్యమకాలముగా ఒకటికొకటి రెట్టింపైన ఆవర్తము గల రెండవచి, మూడవది, నాలుగవదియైన స్వరముల క్రమంబుగా పాడి ఒకొక స్వరాంతంబున చరణముయొక్క మొదటి ఖండమును పాడి న్యాసముశేసుకొని పిమ్మిట చరణముయొక్క తక్కిన మూడు ఖండములను పాడి అనుపల్లవిని గల ముక్కాయి స్వరమును పాడుకొని పల్లవినెత్తి నిలుపపలెను. కొన్ని చోకవర్ణ స్వరములకు సాహిత్యాలను, కొన్ని చోకవర్ణములు భక్తిరసముగాను ఉంటున్నవి.

26. తానవర్ణము : తానవర్ణము ఇది మధ్యమకాలముగానే యుండుట సంప్రదాయ జ్ఞల వాడుక. పల్లవి అనుపల్లవి-చరణపు మాతువులలోగల ప్రత్యక్షరములకును ఆకార ఇకారాదులు మిక్కిలి ఇమిడించి యుండుటయే పాడుక. అనుపల్లవి ముక్కాయి స్వర చరణస్వర క్రమములు చోకవర్ణమునకు షపినస్కే.

27. స్వరజతి : మధ్యమకాలము ననుసరించి శృంగారరసమైన మాతువును, పల్లవి, అనుపల్లవి చరణములును, అనుపల్లవమునకు కడపట ముక్కాయి స్వరరూపమైన థాతువందు సగముపాటమును, సగముస్వరమును, కడపట తథిం గిణతోం అనుపాటమును శేర్చి పల్లవిని ఎత్తునట్లునుండవలెను. దీనికి సాహిత్యము గలదు. స్వరరూపమైన చరణపు మొవబి ఖండికయును, ఆస్వరసాహిత్యంబును పాడుకొని క్రమముగా చరణముయొక్క మొదటిది, రెండవది, మూడవది, నాలుగవదియైన స్వరసాహిత్యంబులపాడి అప్పటప్పటికి చరణపు మొదటి ఖండస్వరంబున న్యాసంబుశేసుకొని పిమ్మిట చరణముయొక్క దక్కిన ఖండికలను చోకవర్ణమునకు షపినస్కే పాడవలెను.

కొన్ని స్వరజాతులు పాటమూహమును గర్భమ మాచుకొని స్వరసందర్భారూపమై సాహిత్యంబు ఉతో నుండిటలో ఆయా రాగ నుండి నుండి దగిన్నట్టు అనోహాక్రమమైన స్వరములలో నొక టొకటికి ఒకటి లేక రెండేంట స్వరసాహిత్యాబుంబించి రచించుటయును, ఇటులనే ఆవరోహణ క్రమముగా రచించుటయుగాడు. ఈ స్వరజాతుల మాత్రములు దేవతాస్తుతిగా నుండుటయుగాక ఆరంథమున పల్ల వమును బోలిన మాతువులు గనుభదుచున్నావి.

28. జతి స్వరము : ఇది నృత్యాబున కుపయోగకరమైనది. పల్లవ, అనుష్ఠాన చరణబులకు ధాతుమాత్రమే కనుబడుచున్నది. దీనిలో మూడవస్వర మేరాగమున కేది జీవస్వరమో దానినే ఎడుపు స్వరముగా బెట్టి రచించియున్నారు.

29. జావళి : ఇది దరు లక్షణమును, గ్రామ్య గానంబును ఆనుసరించియుండును.

30. తిల్లాన : ఇది అన్యదేశియమైన తిరి తిల్లానా అను గ్రామ్య పాటములు, దేశియరాగము, వర్ణక్రమము. తాళబ్దము, వీనితో గూడియుండును.

31. జబ్బము : జబ్బమునునది తాళపాట సాహిత్యంబుల బధము.

32. సూళాది : (సూడ) సూళాది అన్నది ప్రసిద్ధాలంకార సత్తతాళంబులును, రగణమత్యంబును, ఉద్గార్హమ, ధ్రువ, ఆఖోగధాతువులతో ఎకకలగా (యథాతరముగా) విశంబమధ్యమ లయలు గలదియై వర్ణక్రమంబులతో సాహిత్యరూపమైయుండును. ఈ సూళాదులు శ్రీ పురందర వికలచాసులవారు గాక దక్కినవారెవచును జూచినట్లు కనుభదలేదు,*

33. చాగపూర్కి : శ్రీంగారరసము, లేక భక్తిరసముగాను, అర్థములతో నమర్పబడిన రాగములును, తాళములకా దగినట్లయిన ఆవర్తమ లును, వర్ణక్రమముగా ఆయా రాగ జీవ స్వరములతో నమర్పబడిన నూతువును, పల్లవ అయస్థల చరణములును, లేక తొమ్మిది, పదునాలుగు,

* పురందరదాసుల కాచార్యులైన శ్రీ వ్యాసరాయస్వామి రచించిన సూళాదులున్నావి. ఈ గ్రంథము నందే భిన్నమాత్ర మేళబుణ్ణమైన భూపాకరాగమున రచించినది ‘తందేయాగి తాయాగి’ అను సూళాది వాగిది ఉదాహరింపబడింది. (శ్రీ స్వామివారి ముద్ర ‘శ్రీపృష్ఠ’ యనుచదే ఆసూళాదిలోగలదు. పురందర విరఱవు ద్ర అందులేదు కనుక అది పురందరదాసులిగిగా ఈ గ్రంథమున నుల్లేఖించింది పొరబాటపచలసియున్నది ఇదిగాక పైవ్యాసరాయలకు గురువగు శ్రీపాచరాయలవారును సూళాదులు రచించినానని విని*. మదయు శ్రీపాచరాయలపారి సమకాలీనులగు తాళ్చపాక అస్సుమాచార్యులుగారు రచించినది, ఏడుతాళములు ఏను రాగములును గల ‘దేశియసూళాది’ యొకటి. అంకను అచ్చుపడనిది, తిపుపతి దేవస్తానపురాగి రేకుఁలోనుచ్చది. (రా. 4)

పదియాఱు రాగముల నమర్చులను, ఆయారాగముల కొనలండు తాళానుసారమైన ఆవర్తములు గల ముక్కాయి స్వరంబులును, కొన్ని స్వరములు సాహిత్యంబులతో గనుబదుటయుగాక, కొన్ని రాగమూలికలలో విలోపుక్రమంబుగా రాగమైకటకి ఒక ఆక ర్ఘ్ర్యర సాహిత్యములవంతున పల్లవి లేక మొదటిరాగము నెత్తుకొనువరకు ఎన్నిరాగములన్ను ఏ ఆన్ని రాగములకును స్వరసాహిత్యం బులు రచించియుటయును, అర్థములతో రాగంబుల నమర్చించున్నటే రాగ, తాళముల నమర్చియున్న రాగతాళమూలికయును గనుఖడుచున్నది.

రీ. 4. పల్లవి పాండుక్రమము : ఏ తాళములుగా మండినప్పటికిని మాత్రమైన పల్లవి యొక్క ఆద్యతరము అతీత ఈనాగత సమగ్రహంబులలో ఏ గ్రహమున నెత్తినప్పటికిని. అది తప్పకను, మొట మొదట నోట మాతువుయొక్క ఏన్ అటరములు ఎండ్లట్లు తాళావయవాక్రముల నమర్చి పాడుచున్నారో ఆయా ఆకురములు నియచుచోట్లు తప్పక కల్పనలు జేసి తాళానుసారముగా ఒకటి, చెండు, లేక నాలుగు ఆవర్తములుగా పాండుకొనివచ్చుటలో మొదట పాతిక, అర, ఒక ఆవర్తముగా శక్త్యానుసారమునకు దగినట్లు పెంచుకొనివచ్చునప్పుడు వచ్చిన సంగతులుగాక, రాగ తాళ నియమంబులు తప్పక, వినువారి కీపుగలుగునట్లు పాడవలెను. పిమ్మిట పాతిక, అర, ఒకటి, చెండు, మూడు, నాలుగు వంతున స్వరములను విచిత్ర శయ్యలతో సామర్ధ్యమునకు దగినట్లు పాడి పల్లవి యొదుపతురము దప్పక ఎత్తవలెను. ఇటుల కల్పనలుగా స్వరములు పాండునపుడు, ముత్తెము, పవడము, నీలములు గ్రుచ్చుటవలే స్వరముల ఎడనెడ పాటములును, ఆయారాగంబులకు దగిన గ్రహస్వరంబులను జేర్చి పాండుటయు సంప్రదాయము. ఇదిగాక ఎవరై తేను సమస్యగా స్వరవరున, లేక పాటముల నిచ్చినప్పటికిని తాను పాండుకొనివచ్చి స్వరములో కడపటపెట్టి పాడి పల్లవి ఎదుపునెత్తవలెను. కడపటశెట్టు తదింగిఱ తోం అనునది పాటముతో జేరినదే. పూర్ణీకులు పౌనమ్రకులు రాక సుండుటకొఱకై పల్లవిని మధ్యమకాఁముగానే పాండుట సంప్రదాయముగా నున్నది. ద్రుతకాలము కీర్తనములలో ఎకనెడ నెటులవచ్చునో అటుల పల్లవియందు వచ్చుటయులు కలదు. ఎదుపు మొదలైన ఆకురములన్నియు ద్రుతకాలముగానే ఇమిడించి పాండుట ఏబడి సంవత్సరపు వాడుకగా నేర్చినది. ఈలాగుపాండుటలో పౌనర్క్రదోషుబుఃస మిక్కితి కలుగుచున్నవసియు, ఇది సంప్రదాయముగాదసియు వెద్దఱు జెప్పుకొని యుండిరి. ఇనుపది సంవత్సరములుగా కొండఱు గాయకులు చెతిలోవేయు ఒక ఉఘ్యతరకాఁమునకు నోటిలో పదియాఱు ఉఘ్యతరకాఁమువంతున పాండుచున్నారు. ఇందులో వచ్చేడి పౌనమ్రకుల జెప్పునలవిగాదు, అతి విశంబమును. అతి ద్రుతమునగా పాండుట దోషమనియే పూర్ణీకుల సమ్మతము.

ఫ్లో. గురుప్రసాద మారేణ శివానుగ్రహాయోగతః,
లభ్యాచ గానసరణిః, ఇతరేషాంతు దుర్లభా.

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఖనలు

సంఖ్య	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా	క్ర.ఫా		
1	రా	కనకాంబరి	సా రి మ, వ ధ సా
	ఉ 1	ముఖారి (శుద్ధ)	సరి మ ప ధ సా
	2	శుద్ధసావేరి	సరి న ప ధ సా
2	రా	ఫేనద్యుతి	సరి మ ప ధ ధ ప నిః ని స
3	"	గానసామపరాఛి	సరి మ ప ధ ని స
	ఉ 1	పూర్వపరాఛి	సరి మ ప ధ ని స
	2	థిన్నపంచమము	సరి గ గ రి మ ప ధ ప ని సి సాను
4	రా	భానుమతి	సరి మ ప ధ ని స
5	"	మనోరంజని	సరి మ ప ధ సీ స
6	"	తనకీరి	సరి మ ప సి స
7	"	సేనాగ్రణి	సరి గ గ రి మ గ మ ప, ని ధ సాను
8	"	జనతోడి(ర.-దే)	సరి గా మ, వ ధ సీ స
	ఉ 1	నాగవరాఛి	నరి గ మ ప. మ ధ ని స
భా 1		పున్నాగవరాఛి	ని సరి గ మ ప ధ
	2	అసావేరి (ర)	సరి మ ప ధ సా
9	రా	ధునిభిన్నపడము	సరి గా మ ప ధ ని ప
	ఉ 1	మోహననాట	సగా మ ప ధ ప మ, ప ని సి సా
	2	భూపాళము(ర)	సరి గ ప ధ స
	3	ఉదయరవి	సగ మ ప ని సి స
		చంద్రిక	.
10	రా	వటూభరణం	సగ మ ప సా ని ధ సి సా
			ని ధ ని పా, ని ప ప మ గ గ,
			88 సా
11	"	కోకిలారపము	సా, రి మ మ ప, మ ప ధ ని సా
12	"	రూపవతి	సరి మ ప, ప సా

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఖనలు

సంఖ్య	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా	ఉ.ఫా		
13	రా	గేయప్రాజీజ్జిజ్జి	సరి మ, గ మ ప ధ స
14	,,	వాటివసంత శైరవి	సరి గ మ, మ ధ ని స
15	రా	లలితపంచమము మాయామాళవ గౌళ	రి స గా మ ధ ని స సరి గ మ ప ధ ని స
	క 1	సాళంగ నాటు	రి స గ మ ధ ని స
	2	ఛాయా గౌళ	సరి మ ప ధ ప మ ప ధ స ని స
	3	మంగళక్రై శికి (ర)	సరి గ మ ప మ గ, ప ధ ని స సరి మ గ ధ ప స
	4	మేఘరంజని	సరి గ మ ని స
	5	మేచబోళ (ర)	సరి గ ప ధ స
	6	టక్క - 1 2	సగ మ ధ ధ ని * ధ స సగ మ ప మ గ మ ధ ని స
	7	పాడి	రి మ ప ధ ప ని స
	8	నాదనామ క్రియ (ర)	సరి గ మ ప ధ ని స
	9	రేవగు ప్రి	సరి గ ప ధ స
	10	కవ్వడబంగాళ	సరి మ ప ధ స
	11	గౌళ (ఘు)	సా, రి మ ప ని స
	12	లలిత	సరి గ మ ధ ధ ని స
	13	గుజ్జరి	సరి గ మ ప ధ ని స
	14	గుండ్రక్రియ	సా, రి గ మ ప ధ ని స
	15	మలవారి (ర)	సరి మ ప ధ స
	16	బోళ (ఘు)	సరి గ ప ధ ని స (అల్పసిపో దము)

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఖులు

సంఖ్య		రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా	ఉ. థా			
15	17	ఆర్ధీచేం 1 2	సరిగుపథనిస (రిసనిధి) నిసరిగుపథ పథధనిస	సనిధపమగగగరిశ (ధని) ధపమగగగరిస
	18	చేవరంజి	సమపథ, పనిధి, పనిస, ధనిస, ధనస.	సనిధపమసా
థా 1	సౌరాష్ట్రము (ర)	సరిగుపథనిస		సనిధపమగరిస
	2	పూర్వి (ర, దే)	సరిగుపథనిస	సనిధపమగరిస
	3	గౌడిపంతు (ర)	సరిమపనిస	సనిధపమగరిస
	4	మారువ	సగుపథనిస	సనిధపగుమ్మిగరిశ, పగరిస
	5	సాపేరి (ర)	సరిమపథసా	సనిధపమగరిస
	6	మారువపంచమం	సరిగుపనిస	సనిధధపమగలరిస
	7	పూర్వ పంచమం	సరిగుపథన	సధపమగరిశ
	8	మార్గదేశి	సరిగురిగథమపథస	సధమ్మిపగరిస
	9	రామకలి (దే)	సరిగుపథన	నిధపమగరిస
	10	ఫరుఱ	సరిగుపథనిస	సనిధపమగరిస
	11	గౌరి (ర, దే)	స్నేరిమపథనిస	సానిధపమమపమగరిస
	12	వసంత (దే)	రిసగుపథనిస	సానిధనిధమాగ, మమ పమగరిస
16	రా	తోయవేగ వాహిని	సారిగుపథనిసా	సానిధపమగరిసా
థా 1		ఫైరము (దే)	సరిగుపథనిస	సధపమమపమగరిస
17	రా	ఛాయావతి	సరిగుమథధనిస	సనిధపమగరిస
18	రా	జయశ్రుద్మమాళవి	సరిగుపనిస	సనిధిమిపమగరిస

రాగాంగోపాంగ భాజాంగరాగ మూర్ఖనలు

సంఖ్య	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా. ఉ. భా.			
19	రా	ధుంకారభ్రమరి	సా రి గ మ పథనిధపథనసా
20	రా	నారీరీతిగౌళ (ఘు)	స క్రి గ మ్మై, పథపనిని సా
	1	హిందోళ	స గ గ మ ని ధ ని స
	2	నాగగొంధారి	స రి మ గ మ పథ ని స
	3	ఆనందభైరవి (ర)	స గ గ మ పథ * ప స ని స
	4	ఘుంటారవము (ర)	స గ రి గ మ పథ పని ధ ని స,
	5	మాగ్గహిందోళము	స గ గ మ పా మ, ధ ని స,
	6	హిందోళపసంతం	స గ గ మ పథ స స
	7	అభైరి	స మ గ మ ప ప స స
	8	నవరత్న విలాసము	స రి గ మ పథ ప స
	భా 1	భైరవి (ర)	సా, రి గ మ పథ ని స
	2	ఆహారి (ర)	స రి స గ మ పథ ని స,
	3	ధన్యాసి (ర)	ని స గా మ ప సి సాన్
	4	గోపికాపసంతం	రి * స రి గ మ పథ *, ప ని సి సాన్
	5	మాంజి (దే)	ని స రి గ మ పథ ని స
	6	ముఖారి (ర)	స రి మ ప ధ సా,
21	రా	కిరణావళి	స రి మ ప, ధ * ప ధ ని స,
22	రా	శృంగము (ఘు)	రి మ ప ని స

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ ముర్ఖవలు

సంఖ్య		రాగసామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా	ఉ. భా			
22	1	మణిరంగు	రి మ మ ప ని ని స	స ని ప మ గ రి రి స
	2	సాళగబై రవి	స రి గ మ ప ధ సా.	స ని ధ మ గ రి స
	3	శుద్ధ ధన్యాసీ	స రి గ రి ప మ ప ధ ప సా.	ని స ధ ప మ గ రి స
	4	కన్నడకౌళ	స గ మ ప ని స స రి గ మ ప ధ ని స, స గ గా మ ప ని సీ సా. (మ గ రి స) ప్రయోగమును గలదు.	స ని ప మ గ స. స ని ప మ గ స స ని సీ ధ మ మ గ సా, ని స సీ ధ మ మ గ సా
	5	శుద్ధదేఖి	స రి మ ప ధ ని ధ * స	స ని ధ ప * ధ మ మ గ రి స
	6	దేవగాంధారి(ర)	స రి * స గ గ మ, ప ధ *	సా ని ధ పా మ మా గ గ రి స,
	7	మాళవళ్ళి(ఘ)	ప ని ని స	ని ని ధ ప ను ప, ని ధ మ మ గ స.
	భా 1	ళ్ళిరంజని	స గ గ మ ప ని ని స	స ని ధ మ గ రి స.
	2	కాపి (ర)	సా రి గ మ ప ధ ని * స	ని ధ ప మ గ గ రీ సాను
	3	హలసేని (ర)	స రి గ మా ప ధ ని సా	ని ధ ప మా గ రి స
భా 2	4	బృందావని (దే)	రి మ ప నీ స	ని ప మ రీ స
	5	సైంధవి (ర)	సా రి గ మ ప ని ధ * ని స	స ని ధ ప మ గ రి స
	6	మాధవ మనో హరి	న రి గ మ ప ని ధ * ని స	స ని ధ మ గ రి స
	7	మధ్యమావతి (ర)	స రి మ ప ని స	స ని ప మ రి స
	8	దేవమనోహరి	స రి మ ప ధ ని ప మ ప ని సీసాను,	స ని ధ * ని ప మ రి స
	9	రుద్రప్రియ(దే)	సా రి గ మ ప ధ ని ని సా.	స నీ ప మ గా రీ సా
	10	దర్శారు (దే)	సా రి గ మ ప ధ ని సా	స నీ ధ ప మ గా రి సా

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఖులు

సంఖ్య		రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా	ఉ. భా			
22	థా 11	సహనా (దే)	సరిగు మపు ధని సా	నినిధపమగగరిస
	12	నాయకి (దే)	సారిగు మపు ధని సా	సానీధపమగారిసా
23	రా	గౌరీవేళావు	సరిగగస, రిము మపు ధ స్నా.	సనిధపమగగరిస
24	రా	పీరవసంతము	రిము మపు నిధ శినిస	సనిపమరిగస
25	రా	శరావతి	సమగు మపు ధనిధన	సానీధపమగరిస
26	రా	తరంగిణి	సరిగు పథనిధపథన	సాధపగరిగరిగుగరిసాను
27	రా	సౌరసేన	సరిగు మపు ధనిస	సనిధపమగరిగసా.
28	రా	హరికేదారగౌళ (ర)	సారిచు పనిస	సానిధపమగరిస
	ఉ 1	బలవాంస	సరిగు మపు ధస	సనిధపమగరిస
	2	మాహురి	సరిమగరిము, పథ సా	సనిధపమగరి, సారిగరిస
	3	దేవక్రియ (ర)	సరిమపు ధస	సధపమరిస
	4	ఆంధారి	సరిగు మపనిస	సనిపమగరిస
	5	ఛాయాతరంగిణి	సరిగు మపు ధనిస	సనిధపమగరిస
	6	నారాయణగౌళ	రిము పనిధనిస	సిధపమగరిగరిస
	7	నటనారాయణి	సరిగు సరిమపు ధస	సధపమగరిస
థా 1	కాంభోజి (ర)	సరిమగ శిపు ధని శిధసా	సనిధపమగరిస	
2	కన్నడ (ర)	సరిగు మపు ధానిస	సనిధపమగారిస	
3	ఊళమనోహరి	సరిగు మపు ధనిస	సనిధపమగరిసాను	
4	సురటి (దే)	నిశరిము పనిస్నా	సనిధపమగారిసాను	
5	ఎరుకులకాంభోజి	సరిమప, ధనిధప ధసా	సానిధపమగరిసా	
6	ఆతాణా (దే)	సరిగు మపు ధానిస	సనిధాపమగారిస	
7	నాటకురంజి(ర)	సారిగు మప, ధని సా	సనిధమగసా	
8	జుళావంతి (దే)	రిగు మపు ధసా, నిధనిసా,	నిధపమమగరిస, రిమగరిస	

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్కపునలు

సంఖ్య		రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా	ఉ. భా			
28	9	కమాన్ (దే)	సా రి గ మ ప ధ ని సా	సని ధ ప మ గ రి సా
29	రా	ధీరశంకరా శరణం	సరి గ మ ప ధ ని స	సని ధ ప మ గ రి స
	1	కురంజి	సా రి గ మ గ మ ప ని సీ సాన్	సని ప ని ధ * ధ ప మ గ రి సా
	2	నారాయణి	సా రి మ గ రి గ మ, ప ధ సా	సని ప, ని ధ ప ధ మ ప మ గ రి స
	3	ఆరథి (ఘు)	సరి మ ప ధ స	సని ధ ప మ గ రి స
	4	శుద్ధ వసంతము	సరి గ మ ప ధ ని స	సని ధ ప మ గ రి స
	5	నారాయణ దేశాణి	సరి గ మ ప ధ ని స	సని ధ ప మ గ రి స
	6	సామరాగము	సా రి గ స, రి ప ప ధ ధ సా (రి ప మ ధ ధ సా) అనియు గలదు)	స ధ ప మ గ రి స
	7	పూర్వాగ్మి	స గ రి గ. సరి మ ప ధ ని స	సని ధ ప మ గ రి స
	8	నాగధ్వని	స రి గ స మ గ మ ప ధ ని స,	సని ధ * ని ప మ గ ర * గ స
	9	హంసధ్వని	స రి గ ప ని స	సని ప గ రి స
	థా 1	బిలహరి (దే-ర)	స రి మ * గ ప ధ సా	సని ధ ప మ గ రి స
	2	బేగడ	స గ మ ప ని సీ సాన్	సని ధ ప మ గ రి స
	3	పూర్వ చంద్రిక	స రి గ మ ప ధ ని స	సని ప మ గ * మ రి స
	4	సరస్వతి మనో హరి	స రి గ మ ధ ధ ని స	సని ధ ప మ గ మ ర * స
	5	కేదారం	స మ గ * మ ప ని సీ సాన్	సని ప మ మా గ రి స
	6	నవరోజు (ర)	ఫ ధ సి సరి గ చు ప	ప మ గ రి స ని ధ ఫ
	7	నీలాంబరి	సా రి గ మ మా ప ధ * పని } ని సా. ని ధ * ని సా }	సా ని ప మా గ ర * గ సా
	8	దేవగాంధారి(దే)	సా రి మ ప ధ ధా సాన్	సని ధ ప మ గ రి, స రి గ రి సా

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఖనలు

రా / ఉ. భా	సంఖ్య	రాగనామములు	ఆరోహణము	ఆవరోహణము
30	రా	నాగాభరణం	సరీగ మపనిధ * ని స	సనిపమగమరిస, మగరిస
	ఉ 1	సామంతత్తు	సరిగ మ, పథనిస	సనిధపమగరిస
31	రా	కలూవతి	సారిగ మ, పథనిధపథ సా	సానీధపమ, రిగ * మరిస
32	రా	రాగమాడామణి	సామరిగ మప, పనిసీస్సా	సానిధపమ మరిస
33	రా	గంగాతరంగిణి	సరీగ, మాపథనిసా	సనిపథ * మమగమరి *సా
	ఉ	మనోవారి	సాగ మపనిసా	సనిధపమగసా
34	రా	భోగచాచ్యా నాట	సారిగ, రిగ మప, నిని స్సా	సనిధ * ని, పనిపమమరిస
35	రా	కైలదేశాణి	సమగపథస	సనిధసనిపమరిస
36	రా	చలనాట (ఘ)	సారిగ, మప, ధనిస	సనిపమమరిస్సా
37	రా	సౌగంధిని	సరిమపథస	సనిధపమగరిస
38	రా	జగన్నాథపాపము	సాగ మపథధనిస	సనిధపమగరిస
39	రా	ధాతివరాళి (ఘ)	సగరి * గ మపథనిస	సనిధషమగగరిస
40	రా	నభోమణి	సాగరి * మపథ * ప నిస	సనిధపమగరిస.
41	రా	కుంభిని	సగరి * గ మప, నిద * నిస	సానిపమగరిస
42	రా	రవిక్రియ	సగరి * గ మప, నిధ *	సనిప, పమగారిరిస
			నిస	
43	రా	గీర్వాణి	సరిగ మప, ధనిధపథస్సా,	సనిధపమగగరిస
44	రా	భవాని	సరిగ మప ధ * పనీసా	సానిధపమగారిస
45	రా	శివచంతువరాళి (ర)	సరిగ మపధనిస	సనిధపమగరిస

[†] ఈ సామంతరాగ మూర్ఖనావరోహణములో మాత్రము సనిధపమగరి అని వివాదించేవయు క్రమే
ప్రాచీనపు కములో ప్రాయబడియుండుట లేఖరుల పొరపాటని యొంచవలసినదిగా నున్నది.

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఖులు

సంఖ్య		రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా	ఉ. భా			
45	ఉ	సింధురామ క్రియ	సరిగు మపథ ధనీసాన	సనిధపమగరి గన
46	రా	స్వరాజము	సరిమపథ సా	సానిధమగన
47	రా	శాపీరము	సరిగు మపథనిస	సనిధమగరిస
48	రా	జీవంతిక	సరిగు మపథనిస	సనిపమగరిస
49	రా	ధవళాంగము	సరిగు మపథన	సనీధపమగరిస
50	రా	నామదేశి	సరిగు మపథనిస	సనిధపమగరిస
51	రా	కాళిరామక్రియ	సగరి గమపథనిస	సనిధసమగరిస
	ఉ	కుముదక్రియ	సరిగు ధధ సా	సనిధమగమగరిస
52	రా	రమామనోహరి	సరిగు మపథనిస,	సనిధపమగరిస
53	రా	గమకక్రియ(చే)	సరిగు మపథనిస (ధనిస) అల్పము	సనిధపమగరిస
54	రా	వంశవతి	సరిగు మపథనిస	సనిపమగరిస
55	రా	శామశరాగం	సా, రిగు మపథన	సానిధపమగరిస
56	రా	చామరము	సా, రిగు మపథనిస	సానిధపమగరిస
57	రా	సుమద్యుతి	సరిగు మపథనిస	సనిధపమగరిస
58	రా	దేఖిసింహారవం	సరిగు మపథనిస	సనిధపమగరిస
59	రా	ధామవతి	సరిగు మపథనిస	సనిధపమగరిస
60	రా	నిషఫరాగం	సరిగు మపథనిస	సనిపమగరిస
61	రా	కుంతలరాగము	సరిగు మపథన	సానిధపమగరిస
62	రా	రత్నప్రియ	సరిగు మపథనిస	సనిధపమగరిస
63	రా	గితప్రియ	సరిగు మపథనిస	సనిధపమగరిస
64	రా	భూషావతి	సరిగు మపథనిస	సనిధపమగరిస
65	రా	శాంతకాయణి (ర)	సరిగు మపథనిస	సనిధపమగరిస

రాగాంగోపాంగ భాషాంగరాగ మూర్ఖనలు

సంఖ్య	రాగనామములు	ఆరోహణము	అవరోహణము
రా. ఉ. భా.			
65	భా 1	యమునా కళ్యాణి(దే)	సరిగు పథని సా
	2	మోహన (ర)	సరిగు పథస
	3	హంపీను (దే)	సరిగు పథని స
	4	సారంగ (ర)	సరిగు పథని స
66	రా.	చతురంగిణి	సరిగు పథని స
	ఉ.	అమృతపర్చి ణి	సగు వని స
67	రా	సంతానమంజరి	సరిగు పథస
68	రా	తోతిరాగము	సరిగు పథని స
69	రా	థౌతపంచమం	సరిగు పథని స
70	రా	నాసామణి	సరిగు పథని స
71	రా	కుసుమాకరము	సరిగు పథని స
72	రా	రసమంజరి	సరిగు, సపు మప, నిధి * ని సా

గస

(1) ఈ 72 రాగాంగ రాగములలో 40 రాగాంగములందు వచ్చు వివాది దోషముల నివ్రించు మార్గమును లక్షణసంగ్రహముందు జూడుడు. (2) * ఈ గురుతు ఏ రాగమూర్ఖనా స్వీరమువద్ద నుంచబడియున్నదో ఆ స్వీరము ఆ రాగమునకు వక్రస్వీరమని ఎఱుగదగినది. (3) ఘన, రక్తి (సయ), దేశియరాగములిచి యని చెలియుటకొఱకై ఇమూర్ఖనాపథకములో ఆ యారాగములకు వద్ద ఘన - (ఘ), రక్తి - (ర), దేశి - (దే) అని గనిపింపబడియున్నవి (4) రాగాంగోపాంగ భాషాంగమునగల కొన్ని రాగమ.ల మూర్ఖనలలో ఆరోహణములందుగాని అవరోహణములంగ గాని జంటస్వీరములు లేక దీర్ఘ స్వీరములు, ఎడసెడ (.) ఈ గురుతులు వెంకటునా పరంపరాగత ప్రాచీన పుస్తకములోనే ప్రాయబడియున్నది. పీని వివరణములు సహింపమున అచ్చుత్తి వెల్లడిబఱునగల “రాగరసమంజరి” అను ఒక చిల్లుపుప్రకమువలన విశద

మగును. ఈ సంగీతసాంప్రదాయప్రచరించియందును కొన్ని రాగములలోగల జంటస్వర దీర్ఘ స్వర ములకు వివరణము శెప్పియుండినప్పటికిని తై శెప్పిన రాగసమంజరిలో విశేషించి వ్రాయబడును

(1) కనకాంబరి. ఈ రాగమూర్ఖనలో దీన్ని ముగల నిషాదగాంధారముల ను, (2 రీ సాం) అను ప్రయోగమును, (2) శుద్ధసాహేరి. ఈ రాగమూర్ఖనావరోవాణమున దీర్ఘ ముగల షడ్ థై వతములవల్ల ఈ థై వత ప్రయోగములును, (3) ఫేనద్వాతి. ఈ రాగమూర్ఖనారీవాణములో జంట థై వత నిషాదములును, అవరోవాణములో జంట థై వత గాంధారములును గనిపించి యుండుటవల్ల ఇటువంటి జంటస్వర ప్రయోగములును, (సాంపా నినిసా) (సపమపగరి) (పమగగరిగగస) ఈ విశేషప్రయోగములును, విశేషరంజనముల నిచ్చును. (4) గానసామవరాఢి. ఈ రాగమునకు (ధససరిసరిపమగరి) (మమపపధసస) (నిసధపవాగరిసా) ఇవి విశేషప్రయోగములు. (5) మనోరంజని. ఈ రాగంబునకు (పమపదసా) ఇది విశేషప్రయోగము. (6) సేనాగ్రణి. దీనికి గాంధారమధ్యమములును మిగులరంజనముల జీవస్వరములు. సా (గపధస) (మధపగరిస) ఇవి విశేషప్రయోగములు. (7) తోడి. ఈ రాగమునకు గాంధార నిషాద థై వతములు విశేషరంజనముగల జీవస్వరములు. (8) ధునిభిన్న షడము. ఈ రాగమునకు గాంధారము రంజనముగల జీవస్వరము. (పామపధమపగగరిస) (ధధగగస) (గగధపమగరిసా) (సరిగధపగగరిసా) (ధమగరిసా) ఇవి విశేషప్రయోగములు. (9) మోవాననాట. దీనికి గాంధార థై వతములును; (10) నటాఫరణము. దీనికి గాంధార బుషథ మధ్యమములును. (11) కోకిలారిపము. ఈ రాగ మూర్ఖనలో మధ్యమ థై వతబుషథములు జంటస్వరములుగా నుండుటవల్ల ఇవియుకు విశేషరంజనముగల జీవస్వరములు. (12) గేయప్రాజీజి. దీనికి (సరిగరిస) (సరపధప) ఇవి విశేషప్రయోగములు. (13) వాటిపసంతథై రవి. ఈ రాగమునకు మధ్యమనిషాదములు మిగుల రంజనముగల జీవస్వరములు. (సరిగమమానినీధనిసా) (సరిగమాధామపగారిరిసా) (నిధమగగమపగమగరిరిసా) ఇవి విశేషప్రయోగములు. (14) లలిత పంచము. ఈ రాగమునకు (రిగగమధనిస) అను ప్రయోగసుగలదు. (15) మాశవగోళ జీవస్వరప్రయోగములను గీతకీర్తనము లలో గమనించి జూడుడు (16) ఛాయాగౌళ (సారిగమపధస) అనియు మూర్ఖనగలదు. (17) మంగళకైళికి. (మామాగాగారిరిధిరిగా) (గామపమగ) (రిరిరిధారిరిసా) ఇవి ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయు ప్రయోగములు. (18) మేచబోళి. దీనికి గాంధారము వరకు మంద్రిగతిగలదు. (19) టుక్క. దీనికి మూర్ఖనలో గనిపించియుండు జంటథై వతప్రయోగములే రంజనాస్వదములు. అల్ప పంచము. (20) నాదరామ్రీయ. ఈ రాగ మూర్ఖనారోవాణముల జంటథై వత దీర్ఘ మధ్యమ జంట బుషథములుగాక గాంధారములును ఈ రాగ

మను స్పృరింపజేసును. ఈ రాగము వాడుకలో నిషాదమునకు క్రింద మంద్రగతియును తైన తారగతియును లేక గనుబడుచున్నది. (21) పాడి. దీనికి బుషథము జీవస్వరముగావునమూర్ఖ నారోవాచాదిని బుషథమును, అవరోవాచాంతమున దీర్ఘ బుషథమును గనిపించియున్నారు. (22) గౌళ. దీనికి బుషథము జీవస్వరము (రీగమరిసాపమగమరిస) ఇవి రంజనమునీయగల ప్రయోగంబులు. (23) లలిత. దీనికి మధ్యమ తైన వతములు రంజనముగల జీవస్వరములు. (ధధససాసా) (ధధసస) (ధమధరిరిసనిసా) ఇవి విశేషప్రయోగములు. ఈ లలితకు మధ్యమమువరకు మంద్రగతి మిగులగలవు. (24) గుజరి. దీనికి (ధధసా) (మగధరిసనిసా) (సరిగపధనిధప) (మగపమగస) (ధగరిసని) (ధరిరిసా) ఇవియు, (25) గుండక్రియ. దీనికి (గమపధస) (సరిమరిమపధస) (సమగసరిరిసా) ఇవియును విశేషప్రయోగములు. (26) ఆర్ధ్రీధేశి. దీనికి తైన వతగాంధారములు బహుతప్యములు. (27) సామరాగమునకు (సారిగస) (రిపపధధసా) అనియు మూర్ఖవగలదు. సౌరాష్ట్రము మొదఱు కసమంజరి వరకుగల రాగవిశేషములను ఆ యా రాగ వినరణములలో జూడుడు.

గమకసంజ్ఞా నియమవిధాన వివరణము.

ల్లో. దయమాన దీర్ఘ నయనాం దేశికరూపేణ దర్శితాభ్యుదయాం,
వామకుచనిహిత వీణాం వరదాం సంగీతమాతృకాం వందే.

శ్రీ సావిత్రి దేవతా వరప్రసాద సమాలభ్య సకలకలాపారంగతులై యజోవతులై విలసిలిన గోవింద దీంతులవారి పుత్రులగు శ్రీ వేంకటమథ అను వెంకటేశ్వర దీంతులవారి పరమానుగ్రహమువలన పరంపరాగతమై లక్ష్మిస్వరూపంబులతో నుపదేశపూర్వకంబుగ తెలిసికొనబడిన గమక స్వరూపంబుల నే సెట్లిగినంత సృష్టముగా సంజ్ఞావివరణంబులతో ప్రకటీకరించవలనని దలంచి శ్రీ పురందరదాసావి వాగేయకారకులను మదినిస్మరించి, గమకస్వరూపమాగ్గదరిశ్యియును, నాదు పెత్తంద్రియు తైన మద్దస్యామి దీంతులవారిని గూర్చి నమస్కరించి ప్రాయంబూనితి.

క. నేరములు కాళిదాస మి. యారాదులకైన గలుగ నొరులకు లేవే:
సారమతులైన సుకవులు। కారుణ్యమై నేర్చుకలిమి కవిజనములకున్॥

ఈ పంచమురోః జ్ఞప్తిసట్లు మహోకవులకుగూడ తప్పులుగలుగుచో నాబోటివారలకు తప్పులుగలుగుట గోప్తకాదు. కావున ప్రాణ్మలైన వాగేయకారకుల కారుణ్యతిశయమే నాదు సామర్థ్యతిశయముగానున్నది. మిక్కిలి తెలిసినవారు నావల్ల ప్రాయబడిన గమకస్వరూపముల కనికరముతో చిత్తసున నంగికరించి అనుగ్రహింతరు. తెలియనివారు చిత్తంబునబూని తెలిసి

కొనవలెనని అపేక్షించురు. తెలిసి దెలియనిచారు నాదుప్రార్థనలంగీకరించి వోచముగా నుంచు గాక, వేటొకటీయు షైప్జాలరని నమ్మిచున్నాను. గమక స్వరూపములబెట్టి క్రమము గని పించుటకు పీణయే ముఖ్యసాధనముగా నుండుటవలన పీణలో గమకంబుల బలికించు విధంబుల నెఱిగిన కొలది నెఱింగించెద. ఈ సంగీత సంప్రదాయప్రదర్శినియందు ఉషయోగపతంజలిన గమకపు గుఱుతుల వివరణము.

I. (1) కంపితము. — — ఒకానోక స్వరస్తానమందు డాచేతిప్రేళ్లను ఎటులశెట్టవలెనో అటుల మీటుతో బెట్టి అల్లాయ్యటయే కంపితము అగును. ఒక స్వరస్తానమందే డాచేతి (Fore finger) జ్ఞట్టవ్రేలును నడిమివ్రేలును చేరికగానుంచి కదలించుటయు కద్దు, ఉదాహరణముగా : (గా) ఈ కంపితమే కదలిక.

(2) శీనము. (3) ఆందోళితము. (4) ప్లావితము. ఇవి మూడును కంపితభేదములే పీని కాలనిర్ణయముల లక్షణసంగ్రహములో జాడుడు.

II. (5) i. స్వరితము. ∵ ఆరోహణక్రమముగా భోయ్యడి ఒక్కొక్క జంటస్వరము లందును పీణలోగాని గాత్రమునగాని రెండవస్వరమును కొట్టుటయే స్వరితమగును. ఎటులనిన పీణలో స స అను జంటస్వరమును బలికింపుచో జ్ఞట్టవ్రేలు నిషాదస్తానమందును నడిమివ్రేలు షడ్జస్తానమందును ఏకకాలమందే శెట్టుకొని మొదటి షడ్జస్వరమును మీటి నిషాదస్తానమందున్న జ్ఞట్టవ్రేలు సెత్తక నడిమివ్రేలుమాత్రమేతీ మీటుతో నడిమివ్రేలును షడ్జస్తానమందు కొట్టుటయే.

ఈరీతిగానే తక్కిన జంటస్వర స్వరితముల బలికించు విధముల నెఱుగవలెను. ఈ స స మొదలైన ఆరోహణక్రమముననుండు జంటస్వర స్వరితంబులు పీణయిందును గాత్రమందును బలుకునప్పాడు డాసిన క్రిందిస్వరములతో బలుకును. సనిస, రిసరి ఇటులనే తక్కిన జంటస్వరములకు నెఱుగవలెను. స్వరితమును గమకముయొక్క స్తానమందు డోలము అనునొక్క గమకమును వికల్పం బుగా షైప్పుచున్నారు. ఆ డోలమనెడి గమకమునకు పూర్వాచార్యులు ముత్యములో నీరు పారునట్టు పొదలడి కదలికను లక్ష్యంబుగా నుడివియున్నారు. ఈ డోలమునే ప్రత్యాఘాత మందురు.

ii. ప్రత్యాఘాతము. ∵ అవరోహణక్రమంబుగావచ్చెడి ఒక్కొక్క జంటస్వరములో రెండవస్వరమును పీణయిందు కొట్టి వాయించుటయే ప్రత్యాఘాతమునబడును. ఎటులనిన; పీణలో స స అని దిగెడి జంటస్వరమును బలికింపుచో, డాచేతిజ్ఞట్టవ్రేలు మాత్రము మీటుతో షడ్జస్తానమందుంచి క్రిందటి నిషాదస్తానమునకు ఆ జ్ఞట్టవ్రేలు పొరలి దిగునప్పడే మీటుతో నడిమి

వైలను షడస్తానమునందు కొట్టుతో నుండివలెను. ఇటుల కొట్టున్నదు నిషాధస్తానమునకు బొరలివచ్చిన జట్టునప్రేసు సెత్తగూడదు ఈరీకొనే తక్కున అవరోహణ క్రమముగావచ్చు నొకొక్కు జంటస్వరముల వాయించుఫిధములు నెఱుగావలెను. చీడలో సస్త మొదలైన అవరోహణక్రమమునుండు జంటస్వరములను వాయించునప్పుడు కంటాక్కున మీదిస్వరములు ఆతిసూక్ష్మములై బలుకును. ఉదా: సరిన, నిసని. ఈంతికానే హిందులో ఉక్కున జంటస్వరప్రత్యాఘాతంబుల బలికించుఫిధముల నెఱుగావలెను. ఈ ప్రత్యాఘాము ఆవరోహణక్రమముగా నెక్కిపొయ్యేడి స్వరములకు క్రిందిస్వరములనుటకు (హిందుట్టి) బదుంగా నవరోహణక్రమమున దిగెడి స్వరములయంచ రంజనమునకై కొన్ని కొన్ని విశ్వారములంచ ప్రత్యాఘాతంబును బట్టుటు సంప్రదాయముగానున్నది. ఉడా: మగా, రీమహా, భావమ, రీగసం ఇటుల బట్టు ప్రత్యాఘాతము ఆవరోహణముగానేగు విధిస్వరములకును జట్టుటు వాడుకగానున్నది. ఈ స్ఫురిత ప్రత్యాఘాతముల నొకొక్కు మీటుతోను వీణలో బలికించవచ్చును. గాత్రమునకు ఈ ప్రత్యాఘాతము స్ఫురితమేయగును.

(6) తిరుపము. ॥ స్వరముల చేరికంపందు ఒక స్వరసును లదిమి (నొక్క) బట్టుటయే నొక్క అనబడును. ఉదా: (నిసగా), రిమపా, (నిసరిగమపా), (నిసరిస).

(7) ఆహాతము. ముందరగాని వెనుకగాని వేగముగా గౌట్టి తిరగడము ఆహాతమునబడును. ఇది (1) ముందటి స్వరమున గౌట్టి తిరగడము, రవ అనియు (2) వెండిఎ స్వరమున గౌట్టి తిరగడము ఖండింపు అనియు రెండువిధములగును. (1) రవ. ఐ ఏదైన నొక స్వరస్తానంబునుండి మీటు తోగాని మీటు లేకగాని క్రికస్వరమును డాచేతి నచమిలేవికే వేగమా తంత్రిని మీటుటు రవ అనబడును. ఉదా: పము, మముగ, రిసు. (2) A. ఖండింపులో రెండవ భేదము. ఐ ఖండింపునకు శైస్పినట్టే రెండు, మూడు, లేక నాటగు స్వరస్తానండ్రియాని శేంటుతో నొక స్వరస్తానంబుననుండి ఏదైన నొక క్రింది స్వరస్తాగంబునకు దిగోలోడనే ఉంప్రీనాదము తెలియకుండునట్టడగించి తోడనే మీటుకొని బారుతో వేలొక క్రించి స్వరపునటు వచ్చుటయే ఖండింపు యొక్క రెండవ భేదము. ఉదా: (పమారీ), (మమారీ), (గమారీ). (8) పథ ఐ. ఒక

స్వర స్థానమనే వక్రమగ సుడిఖుంచి ఒకటి, లేక తెండు, లేక మూడు స్వరముల చాయలను రాకేయట వటి అనబడును. ఉదా : (1) ఒక స్వర ప్రయోగము నిధా, లేక ధాని ఈ ఛైవత స్థానమును ఒక మీటుగా మీ ఆ మీటుతోనే ; రగా నిషాదము పలుకునట్లు తంత్రిని యాడ్చి ఛైవతమునకుపచ్చి డాసిన స్వరముయొక్క మీటు వేయవలెను. దీనికి లక్ష్మీము పుస్సాగవరాళి మొచ్చలైన కీర్తన సంచారంలంపజ్ఞాదుడు. (2) రెండు స్వరముల ప్రయోగము.

సాని దని ధాప, ఈ ఛైవత స్థానమున ఒక మీటుగా నొక్కతో మీటి సుడింపున నిషాదమును అల్పముగా గనిపించుకొని ఛైవతస్థానమునకుపచ్చి పంచమమును మీటు వేయవలెను. దీనికి లక్ష్మీము ఆహారి మొదలైన రాగముల జూడుడు.

(3) మూడు స్వరముల ప్రయోగము.

నీ	ఈ దీర్ఘనిషా
దని ధాస	ధాని ధాప

దములోగల రని ధాస వరకు మొదచి ఛైవత స్థానమందు ఒక మీటుగా నొక్కతో మీటి సుడింపందు నిషాదమును గనిపించి ఛైవతమునకుపచ్చి వడ్జమువరకు నీడ్చిబట్టి ధాప యందు వేత్యాఱు మీటుగా మీటవలెను. దీనికి లక్ష్మీము దరుబారు, అతాణా మొదలైన రాగముల జూడుడు. ఇటువంటి మూడు స్వరములకు — ఇట్లు పెద్దవంపును, ఒక స్వర ప్రయోగమునకు — ఇట్లు చిన్నవంపును ఉంచబడియుండుటను గమనింపుడు

III. (9) ఉల్లంసితము. ఇవి ఒక స్వరమునముండి వేయోక మీది స్వరమున కెక్కుట / ఎక్కుబారు అనియు, ఒక స్వరమునముండి వేయోక క్రింది స్వరమునకు దిగుట \ దిగుబారు అనియు శెందు విధముః. (i) ఎక్కుబాటు / ఒక స్వరమునముండి మీటుతో డాసిన మీవి స్వరమునకుగాని, లేక డాసిన రెండు, మూడు లేక యుక్తానుసారవుగా గాని మీది స్వరమున కెక్కుట ఎక్కుబారు అనబడును. ఉదా : స / రి, స / గ, స / మ, స / ప, స / స. (ii) దిగుబారు \. మీటుతో వైని పెప్పినరీతిగానే మీది స్వరమున నముండి క్రింది స్వరమునకు దిగుట దిగుబారు అనబడును. ఉదా : స \ ని, స \ ధ, స \ ప, స \ మ, స \ స.

(10) హంపితము. ఒక స్వరమునముండి నాలుగు, టదు, ఇదు స్వరములవరకును లేక డాసిన స్థాయివరకును సమయమునకు దగినట్లు హంపంకారముతో కావాళవాద్యకారము వలె క్రింద నమునడినాదమును పెంచుకొనియో, లేక వైనుండిక్రిందికి నాదమును తగ్గించుకొనియో పలుకునట్లు సేయట హంపితమగును. ఇది జారుభేదమే

(ii) కురుళము. ఇవి ఒదిగింపు, ఒరయిక అని రెండు పీధములు: (1) ఒదిగింపు. X మీది స్వరమును క్రించి వ్యాపారమున బట్టిటు. పీచి ర్వాచమును క్రింది స్వరస్తాముదు వీణలో మీటుతోబట్టుటయును, రాగముంకు దగినట్టు ఒకచ్చ, రెండు. మూడుస్వరములవరకు మీటుతో క్రింది స్వరస్తామున నీడిచిబట్టి ఆ క్రింది స్వరస్తామువకు వమ్మటయుచు కండ్లు కది ఆలాపన మందు మేందుగవచ్చును. మూడిన పైనెచోవుట ఉక్కటిచు. ఉండా: స్తాన్ రి) దీనిలో మడమును మీర్చిన వెనుక ఆ స్తాముందే మీటువేఁగాంధారి, బిలుకునట్లు తుతిని యాడిచిబట్టి వెనుక బుమఫమును పలికింపవలెను. (రి / స్తాన్ రి) ఈ ప్రయోగములోగల ప్రతిస్వరములను బుమఫ స్తాముందే మీటుతో బట్టవలెను. ఉట్లు పీచి స్వరమును క్రింది స్వరస్తాముందు బట్టుట పీణకు ముఖ్యమేగాక గాత్రమునకు ఎక్కుజారుచే. (11) ఒరయిక. ఏ దీనినే ఒకిక అనిజెప్పట వాడుకగానన్నది. మీటుతో నొకస్వరము, లేక రెండు స్వరములు, లేక మూడు స్వరములను డాచేతి అభ్యాసబలమున వాచేతి ప్రేళ్ళుచే పలు స్వరస్తాముల నొదిగించిబట్టి దిగుట ఒరయిక అనబడును. ఉండాహారణము: ని ర అ ని ప థ మ ప గ మ ని న
స ని ర న ప థ మ గ రి స, స ని థ.

(12) త్రిభిన్నము. ఈ గమకము పీణ వాయించు సమయములో రఱజనముగలుగు టుక్కే కొన్ని కొన్ని సమయములాదు మంద్ర పంచసారణి త్రముల ఏదియైన నొక స్వరస్తాము మెట్టున ఎడమ, జేతి జుట్టునప్రేఱునుగాని, నడిమిచ్చేఱునుగాని లేక రెండు ప్రేళ్ళను జేర్పిగాని అదిమిచెట్టుకొని వలచేతి ప్రేళ్ళచే నొక్కింటుగాగారి, పటివిడిగా గాని మీటుటయే త్రిభిన్నమక మని జెప్పుదురు.

(13) ముద్రితము. నోచీని మూసుకొని పాండుఁఁలో గలుగు స్వరముల కదలిక ముద్రితము అగును. ఈ గమకము గాత్రమునకు మాత్రమురే తెక్కుమురు.

(14) నామితము. నాదములపు తగించి సూచ్చుధ్వనితో పాండుఁఁ, లేక వాయించుట వలన గలుగు స్వరముల కదలిక నామితమనబడుడు.

(15) మిత్రితము. మీదశచ్చిన గమకములు రెండుమూడు కలసివచ్చునట్లు సేయుట మిత్రితమనబడును. ఉండా:

స \ నీ థ న, స / స గ మ, రి / ప మ / మ పా, ప థ / స రి స.

గ మ క ము ల గు ఱు తు లు

—, కంపితము; .. స్వరితము; :, ప్రత్యామూళము; //, నొక్కి; 8, రవ; . ఖండింపు; 8. వఁ; /, ఎక్కు-బారు; \, దిగుజారు; x ఇదిగింపు; ~, బరంక.

1. స్తోయః స్వీకముల నెఱుగునట్టి గుఱుతుల వివరము - అనుమంద్రస్తాంచుకి క్రింద శెందు చుక్కలు, మంక్రస్తోయః క్రింద ఒక చుక్క, తారస్తోంచుకి మీద ఒక చుక్క, అతితారస్తోయికి మీద దెండు చుక్కల ను, వేయాడును. మధ్య స్తోయికి చుక్క వేయబడదు. ఎటులనిన : అనుమంద్రము. మంద్రము. మధ్యము. తారము. అతితారము.

ని । సరిగు ఫథని । సరిగమపథని । సరిగమసథని । స

శుద్ధ (ప్రకృతి) వికృతి స్వీకముల గుఱుతుల వివరణము :

శగురు శుద్ధముషఫ, సాధారణగాంధార, శుద్ధధై వత కై శికీ నిషాదములకును;
బబ శగుఱుతు శుద్ధగాంధార. శుద్ధ నిషాదములకును;

 శగుఱుతు సంచ్చుతి బుషఫ, అంతర గాంధార, శుద్ధ మధ్యచు, సంచ్చుతి ధై వత, కాలీ నిషాదములకును;

 శగుఱుతు సంచ్చుతి బుషఫ సంచ్చుధైను, మధ్యుతి ధై నులకును వేయబడును.

తాళకాంప్రమాణ సంజ్ఞ నియమ, ధార వివరణాః :

తాళముయొక్క అకరకాల ప్రమాణములు దెవియుట్కోఅకై యొసుస్కమునందు ఉపయోగపఱచియున్న గుఱుతుల వివరము. గుఱక ప్రమాణములు. I. ఒక స్వీరాత్కరమును ప్రాస్యముగా ప్రాసి ఒక ఆకరకాలముగా బాచించుకొంచే దీర్ఘాత్కరముగా ప్రాయుశ్శర్దు శెంద తర కాలమగును. దీని కథికమగావచ్చ లుక ప్రమాణముకు ఈ గౌలసు గుఱుతుల చేత పై ఛిప్పిన ప్రాప్త దీర్ఘాత్కర ప్రమాణములక ప్రమనుగా చెంచుకోసిపోవలిను.

ఎటులనిన : (1) స=1, 2) సా=చి శి; సా స=చి, 4) సా సా=4,

1, 2, సరే, 3 లో సా స= శి అనియునాచి. గౌలసు దేశియోను అది కూడాకాలమే ఇలాగే 4 లో సా సా= శి అనియున్నది గౌలసుశేషు అని నాలుగుసాపులకాలమే. ఇట్లు 5, 6, 7, 8 అకరకాల కాలము వకసుచూటబడినది ఇచ్చ ఇగౌలసులను ననిషేయబడ్చునది. ఒక అకరకాలకాపున్నరు, ఇలాటి కామా (Comma) యనుచూటును, శెంకరకాలముకు ; ఇలాటి సెమికోలను (Semicolon) అను సుఱాణను వారిబడును

II. ఒక స్వ్యరాత్మకముక్రింద ఒక గీతవేంతే కాలప్రమాణములో సగమగును. రెండు రెండుగీతలువేసితే పాతికయగును. మూడు గీతలువేసితే పరకయగును, నాలుగు గీతలువేసితే పీసమగును. దీర్ఘస్వ్యరముక్రింద ఒక గీతవేసితే ఒక ప్రాస్వ్యరమగును. తక్కిన ప్రమాణములను ఇటులనేయెంచి దెలిసికొనవలెను.

s = 1 (ఒక అక్రమకాలము), s = $\frac{1}{2}$ అఱ అక్రమకాలము, s = $\frac{1}{3}$ పాతిక అక్రమకాలము, s = $\frac{1}{4}$ పరక అక్రమకాలము, s = $\frac{1}{5}$ పీసము అక్రమకాలము.

ఒక అక్రమకాలములోనే స్వ్యరములయ్యెక్కు భిన్నప్రమాణంబులు పలువిధంబులై వచ్చేడి మార్గంబుల వివరంబులు ఇటులనిన :

I. s = సా, స స, స స స స, స స స స స స స, సా సా, సా సా సా సా
స = సా స స, స సా స, స స సా, స స సా సా సా, స స సా స స సా;
స = స స సా సా, స స స స సా సా సా; సా, స, స సా,

ఇటులనుండు భిన్నకాలప్రమాణంబులో గీతలు అధికంబుగానుండుటవల్ల చూచుటకును కాలప్రమాణంబు లెఱుగుటకును ప్రయాసముగానుండును గనుక గీతలనుతగ్గించి మొదటికాలమునకు సా అనియు, రెండవకాలమునకు స స అనియు, మూడవ కాలమునకు ఒక గీతతో స స స స అనియు, నాలుగవ కాలమునకు రెండుగీతలతో స స స స స స స స స స స స స స స స అనియు ఏర్పడుచటడినది. గీతల వివరణము సేయబడిన కాలప్రమాణములను గలసిన స్వ్యరముల లక్ష్మీములను క్రింద జాడుడు.

నాలుగు కాలములకు పై కాలముల బెంచుకొనిబోవుటకు అధికమగు కాలమొక్కుకటికి ఒక్కొక గీత అధికముగా వేసుకొనవలెను.

II. సా = స స, స స స స, స స స స స స స స ;
సా = సా సా, సా సా సా సా, సా సా సా సా సా సా సా సా;
సా = స స, సా స స, స స స, స స సా, సా స, స సా ;

సా = స న స స సా సా, సా, స న స సా, స న సా సా ;

సా = స న స న స స, సా స స స స, సా స న స స,

పెద్ద స్వరాకురంబుల నదుమవచ్చేడి చిఱు స్వరాకురములు కాలప్రమాణముతో తేరవు.

|| ఇట్లుండు తెందు గీటులును, ఆయా తాళావర్తముల కడపట నుండును.

| ఇట్లులనుండు నొక్కొక్కొక్కొ గీటు ఆయా తాళావర్తములలో పటనుండు అవయవము లొక్కొక్కొటికిని వేయబడును.

, ఈ కామ ఒక అకురము విడిచి యొత్తుచోట్లను,

; శమికోలన్ శెండకురములు అనగా (ఆర ఎడము) త్రైసి యొత్తుచోట్లను గుఱుతుగా వేయబడును.

ఈ ఎదువు కాలప్రమాణములను సందర్భానుసారముగా జూచి యొత్తుకొనవడను.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

చక్రము 1 : మేళము 1

రగుపథన]

ರಾಗಂಗ ರಾಗಮು 1: ಕನಕಾಂಬರಿ

[ఇందు. పా. చక్రము

ల జ్ఞాన శోకము

వెంకటమం :— కనకాంబరి రాగఃస్వదార్తో పో గనివర్జితః
నివక్ర స్వర్వై కాలేషు గీయతే గాయకో తమ్మేః.

మూర్ఖున :— { అరోవణము : సా బి రి మ ప బ ద సా
అవరోవణము : సా బిసి బ థ వ మ బి గా బ ఈ కి సా } అసావేరి
జాతి

లక్ష్మా వివరణము — సుబ్బారావు దీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్గ్రవము ; ఆరోహమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము.

గమనిక : పూర్వాచార్యులు మొదటి చక్రమందుగల రాగములకు 'రి మ' ప్రయోగము లేకనే 'రి మ' ప్రయోగముతో మూర్ఖులను గలిగించియండుట, రంజనకును, గాత్రమందు సులభముగాఁ బట్టుటుకునుగానని యొంచవలెను. నఁసీధ, మగా రి, వీనియందు గల దీర్ఘ నిషాద గాంధారములను జారుతోఁ బట్టవలెను.

నిషాదవక్రము, ఎటులనిన;— సపనిధప, సధనిధప.

అసావేరి జూతి, ఎట్లులనిన; — మ \ గా రిస, రిమవధవమ \ గగా రిస, సపధవ /
నిధవమ \ గా గ రిస, ఎల్లప్పుడును పాడదగును.

లక్ష్మీము, గీతము - త్రిపుతు తాళము - వెంకటమళి.

ద్రువము :— ధ ప | ప మ గ గ గ రి రి | సా స స రి గ గ
 అ రె | ర అ అ గ అ . ० | గ దు స పు త త
 రి స స ధా ధా | పా మ గా రి రి |
 ము న మే శా | ప్ర మ్మై అ . ణ |

అంతరి :— సా స మ రి మ ధ | ధ ప మ ప ధ రి రి | సా,
 ధా మ బో ఒ ల్లి తి | న ం ద న ం ద ను | రే,

జావడ :— రి మ ప ధ | పా మ గ రి రి | సా స ధా ధా |
 య ము న అ | తీ ర లో ఒ ల | కొ స్తు భా లం |

పా మ ప ధ ప ని | ధా ప ప మ మ గ | రి రి స రి మ ప మ |
 కా ర క అ ం చ న | చే ల కృ ప అ అ | ప అ ం గ ఇ శ అ అ |
 ప ధ ప మ ప ధ ధ | సా స రి మ ప ధ | పా మ ప ధ స్తా |
 ధ అ ర గో ఒ పి ఇ | జా ర ర అ గ అ | అ ం గ క న కాం |
 ధ ధ ప మ ప ప సీ | ధా ప మ గ రి | రి స స ప ధ ప ని |
 బ రి ఇ ర ఆ . ఆ | ఆ గ ఇ ం దూ | ప అ అ చ అ క్ర ం |
 ధా ప మ గ రి | సా, మ రి మ ధ | ధ ప మ ప ధ రి రి |
 నా గ రు ఉ కె ఎ | యా, బో ఒ ల్లి తి | న ం ద న ం ద ను |
 సా, సా; ||
 రే రే ||

తానము - వెంకటమళి

1. స స సా స | స స ని ని ధ | ఫ స నీ ధ | ఫ ని ధ ధ ఫ | ని ధ ఫ ధ ఫ |
2. మ మ ఫ మ ఫ . | గ రి రి గ రి | స గ రి రి ఫ | రి రి | స రి మ మ ఫ |
 ఫ మ గ రి | క మ ఫ | మ ఫ | ధ ధ ఫ ని ధ | ఫ ని ధ ఫ ధ | ఫ ధ

పముగరి | పముగరి | గరిరిగరి | సగరిరి | సా | రిముఫుధసా |
సనీధఫుము | నూరిరిస | రిసా | రిముఫుధఫుఫుము | ఫనిధధ |
ఫుధఫుము | ఫుధఫనిధా | ఫనిధఫుధా | ఫుధఫుముసా | ముఫుధధ
సా | ధఫుసా | ధఫరీ | సగరిసరి | సరిముమసా | పము | గరిసము
గరి | ధపపథపముసా | పమగరిగరి | సగరిసరిగరి | రిగరిసగ
రిస | రిససననీధఫు | గరిసరిసమగరి | సగరిస | రిససా, సాసా |

2. ససరిసరి | ససనినిధ | ఫనిధఫుధ | ఫముఫు | ముముఫుముఫునిధ |
ఫముఫునిధఫుధఫుము | ఫుధఫుముఫుగరి | ముముపథఫునిధ | ఫసని
ధఫు | గరి | సమగరిస | పమగగరి | సగరిరిస | ససరిసరి | సస
నిధ | ఫనిధఫుధ | ఫుధఫుముఫు | ముముఫుముఫు | గరిరిగరి |
సగరిరిస | రిముముప | ముపథపథ | పమపథసా | ధపగరిసా | ముమ
పమప | నిధధపము | పమగగరి | సమగగరి | సగరిరిసరిససా, సా;

కిర్తనము - తిస్రణాతి - ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

పల్లవి: సరిమాపము | గారీసా | నిధఫుధసా ||
కనకాంబరి | కారుటాయి | మృతలహరి ||

రీమాపా | దా/నిధపా/ధము | \గారిసరిగరిరి ||
కామూర్తీ | మామవకా | మేళ్ళరి. . తః || కన.

అనుపల్లవి :

పథనిధపా | మ\గాగరిరిస | రీపమపా ||
దినకరచం | ద్రతేజ్ ప్ర | కాళకరీ ||
మాపథసా | ,రిగరిసా | నిధపాధపమాగరి ||
దేవిమహా | త్రిపురసుం | దరిశం 0. . కరి || కన.

చరణము: సారీపము | ,మపాధము | \గాగరిరిసరి ||
తైర్ణోక్యమో | హనాదిచ | కేఎళ్ళరి ||

సా రిగరిస	, ధ ఫ ధ	సరీ మ మా
త్రైపదపర	. బ్రిహ్నమహి	షిఖా స్వరీ
పా ధా/నినీ	ధ పా ధా స	రీ/గ రీ రీ
సా లో కా	ది ము కీ ప్ర	దా నకరీ
సమీ ధ పథ	పా ధ ప మాగ	, రీ/గ రి సా
స దా శి వ క	రిగురుగు హో	ద య క రీ
<u>సా నీ ధ ఫ ధా సా రీ</u>	<u>మమపపథపథా సా సస్</u>	<u>ససమీ ధా పా ధధసా</u>
మూలాదినవాధా రే	జ్వరిసుభకరినీలా ఛ క	ధరినిత్యా నం దకరీ
<u>రీ సామీ ధా పా మా</u>	<u>ప ప మగ రిసరీ మా ప ధ</u>	<u>సాని ధ పా ధ ప మా గ రి</u>
<u>శిలావిశ్వో త్వ త్తి</u>	<u>షితిలయకరిబాలాపర</u>	<u>మే జ్వరిపం చదశాత్కరి</u>
		కనక.

సంచారి - మత్య తాళము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

సరి మా గగ్గరిసా | రి మ పా ధ / ని ధ ఫ శా | మ \ గా రి సా నీ ధ ఫ ధ |
 సా రి మ ప ధ ప మ గ రి | స ప \ . న \ గా రి రి సా | నీ ధ ఫ ధ సరి మ గ రి |
 గ రి మ ప / ధా / ని ధ పా | ని ధ పా \ మా \ గా రి |
 ప \ మా \ గా రి సరి సా | నీ ధ ఫ / నీ ధా ఫ ధ సా |
 ధ స మ గగ్గరిసా | ధ స రి మ ప ధ ప / ని ధా |
 ప ధ ప / ని ధ ధ ప / ధ ప మ | ధ ప మ గ రి ప ప మ గ రి | గ రి రి గ స / గ రి రి సా |
 స / భ ప మ / ని ధ ధ ప మ | ప / ని ధ ప ధ ప మ ప ధ ప | / ని ధ ప / ని ధా ప ధ
 ప మ | ప ధ ని ధ ధ ప / ని ధ ప మ | ప ధ ప మ పా ప మ గ రి | స / గ రి స రి / గ స
 రి / గ రి | తి గ రి రి స / గ రి స రి | స రి మ మ పా మ గ రి స | పా మ ప
 ధ ప / ని ధా ప | ధ ప ప మ / ధ ప మ \ గా రి | ప \ మా గ రి మ ప ధ ప మ | ప \
 ని ధ ప ధ ప మ ప ధ ప | మ మ ప స రి మ గ రి మ ప | ధ ధ ప ధ స రి \ మ మ \ ప ప |

గరిమపథద్వమపా । పమగ్రిఱాగ్గిసా । దిరిసరిమపవమపథ ।
 పథపథ / నిధ పఫ్ఫధ్ధ । పథప / సిధప / నిధపథ । పమపథపస నిధపథ ।
 పస / నిధపమపథధ్ధ । ప / నిధాపథపనిధా | పథపమపా / ధధపా |
 మా \ గా రిరిసాసా | రిమాపథప / ఇధా | సా / నిధపమపథసా | ధాని
 ధప / నిధధ్ధసా | ధాధాపమపథసా | రిర్పిగ్గరిర్పి / గరిరిసా | సరిమ
 / గరిసరిసా | మగ్గరిసధపరిగ్గరి | సాధధ్ధపమప / నిధా | పథ
 పమ \ గాగ్గిసా | ధాపమగగ్గరిసా | మమరిమధ్ధపమపథ |
 పథ / రిర్పిసారి / గరిసః | సపథప / నిధాపమగ | రిసారిమప
 పథసా | \ నీధపమ \ గారిసా | రి / గగ్గరిసరిసా; ||

రగ మపథన]

మేళము 1 : కనకాంబరి.

[ఇందు. పా. చక్రము.

జన్యము (ఉపాంగము) 1 : ముఖారి. *

ల త ళ త్తో క ము.

వెంకటమణి :— శుద్ధస్వర ముఖారిస్తు ఆరోహేగని వ్యుతః,
 సంపూర్ణ స్వగ్రహాపేత స్వయికాలేషు గీయతే.

మూర్ఖున :— { ఆరోహణము : సఠిమపథనా.
 అవరోహణము : సబ్బనిఁ ధపమబ్బగబిస,

లకుణ వివరణము — సుట్టురామ దీక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; మజ్జగ్రహము ; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాద
 వర్ష్యము ; ఎల్లప్పుడును పొడఁగును.

గమనిక : ఈ ముఖారి రాగమును డెబ్బది రెండు మేళవులుగా సేర్పచిన వెంకటమణీ శతర్షండి ప్రకాశికలో మేళ ప్రకరణమందు పూర్వీకమైన ప్రసిద్ధ మేళములు వంతో మిక్కిలియనియు వానిఎందు, ముఖారి రాగమును శుద్ధస్వరములతో ఛేరిన మొదటి మేళమనియుఁ షప్పియున్నారు. స్వరమేళ కళానిధిలో పూర్వీకమేళము లిరువది యని రచించిన రామామాత్ములున్న ఈ ముఖారి రాగమును మొదటి మేళముగానే వచించియున్నారు. దీనికి నిదర్శనము ఈ ముఖారిరాగ గీతమే.

* ఈ ముఖారి రాగమును శుద్ధముఖారియని చెప్పుట వాడుకగా యున్నది.

లక్ష్మిగీతము — ధ్రువతాళము — వెంకటమణి

ధ్రువము ;— గ రి రీ సా ని ధ సా రి మ గ రి | మ పా సి థ ప థ ప మ ప మ గ రి స |
గ అ అ న ప్రియ అ ము ని జ న | మ నో గ మ స హ ॥ ०० స కె ఎ కె ॥

గ రి మ . గ రి స రి ప పా మ గ రి స | రీ స ని ధ వ ధ వ ధ వ మ పా |
న ట అ మ ॥ ०० ద ల రా అ అ అ వు | భూ యొ ఒ ఒ ఒ పా వ ని ర్తు తా |
ని ధ వ ధ స స గ రి ప ప మ గ రి స | రీ స ని ధ వ మ ని ధ వ మ గ రి స |
చ అ య అ ధ న నె ఎ ఎ త్రి సి ॥ ०० హ | ధా టీ ఇ ఇ ఇ ని ఇ ఇ ల క ॥ ०० త |

అంతరి : పా; పా ని ధ సా రి మ గ రి | గ రి స గ రి స ని ని ధ ధ సా ; |
శు. ద్రుష్టస్వరప్రమ్మ అ . ఐ | స ॥ ०० ఖ్యనా . మ స అ గ తి రే |

జావడ : ధ స రి మ రి మ పా మ ప మ గ రి స | గ రి స గ రి స ని ని ధ ధ సా ; |
బుధ ను త చ ర చా భ వ త అ ర ణ | భు వ న భ ర ణ న అ య కు రే ; |
గా రీ సా రి రి స ని ధ ధ వ మ | వ ధ స ని ధ మ వ ధ మ ప మ గ రి స |
అ, ఆ రె గి రి జ అ స అ య క | అ ॥ ०० గ జ అ త భ ॥ ०० గ చ ॥ ०० గ |

సరి స వ పా మ గ రి మ ప ని ధ వ | ని ని ధ సా స రి మ ప సి థ ధ ప మ |
మ ద త్రి పు రా సు ర హ ర క్ర తు హ ర | ర అ అ గా ॥ ०० మ ఉ అ రి ర అ అ గ |

పథచస్పస్సానీధచసుపసీధప | పామగరీసనిధప వమగరిప |
ఉపఅంగాశుండ్రునవెవొరి | సాగరుఉరెమంతృభుతెవొరి |
 పా; పానిధసారీమగరీ | గరీసగరీసనినిధరసా; ||
 ఈద్రస్వరప్రమ్మాఅణ | నంఖ్యనఅమనాగరిదే ||

సంచారి - రూపకతాఖము - ముఖ్యరామదీక్షితులు

గరిరిసనినీధధీపాసా | రిమగరిమహ్ | పామగరిసా |
 రిమపానిధపద్ధపమసమ | గరిసగరిమగరిననీధధ |
 / సాగారిమపామగరిసా | ధసరిమరిమపా / ధపమప |
 / నిధధపమపమగారిస | రిననిధఫధానిధపా |
 నిధససగరిపపమగరిస | రిరీమమీపపీరిమపధపపచ |
 మ / నిధపమ / ధపపమగరిస | ధసారిమగరి / గరిన / గరి |
 నరి / పపోమగరినరిస | / నిధపధావధపపమావ |
 \ నిధపధపమగరిసగరిస | ప\మాగరీమమీగరిసా |
 గరిమగరినరిమపాపో | రిమపమ / నిధావమగరి |
 నరిమాగరినరిగరిసా | రిమమీరిమపధపమపా |
 రిమపామపమగరిరీ | / పపోమగరిమమీగరిస |
 పామగరిననీధధీసా | ఫధసరిమపనిధపామా |
 ధధపామపమగరిమా | మీపమీమపమగరినరిరీ |
 నరిమపమగరిమపపీధప | మపనిధపధమపధధీపచ |
 తపీమగతినరిమపనిధధీ | మీపధపీనిధధీపధపమ |

పథసివనిధధిపమగరి | సరిమపనిధపమగరిమప |
 నీనీధపధసరికీగరిసరి | సరిమగరిసనినీధధరిస |
 నిధధపమమగగరిన | నిధసరిమప\రిమపధప |
 మపధపదసరిమపనిధస | ధసరిమాగరిసనిధపధ |
 ససానిధమపామగరిన | రిమపధనిధపధపా\మా |
 ప\నిధధపధసానిధపమ | గరిసారిమగరిసా;||

రగమపథన]

మేళము 1 : కనకాంబరి.

[ఇందు. పా. చక్రము

ఇస్యము (తపాంగము) 2 : శుద్ధసావేరి. *

లభణ క్లోకము

: వెంకటమణ :— శుద్ధసావేరికారాగః పంచమ గ్రహసంయుతః
 నిగలోపాం ద్రాదవోయం సాయంకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఖవ :— { ఆరోవాణము ; సా\రిమప\ధసా
 అవరోవాణము : సా\ధాధపపమ\రిసా.

లతుణవివరణము — సుబ్బిరామ దీక్షితులు

తపాంగము ; కౌదపము ; పంచమ గ్రహము ; గాంధార నిపాదవర్జ్యము ; రక్తిరాగము ;
 సాయంకాలమున పాడదగును.

గమనిక : ప్రాచీన సంప్రదార్యమ్మలలో క్రేపతములును, పూర్వాచార్యులలో నొకరును, మొట్ట
 మొదట సకల జనులు నథ్యసించునట్టి పిశ్చారి గీతమును రచించిన మహానుభావులుగా

నుండిన పురందరవితల దాన్నిలవారు వై షెపినఃపిశ్చారీ గీతములలో ననుబంధముగాఁ శేరియన్న శుద్ధసాహేరి గీతమును, వెంకటముఖ షెపిన లక్షణపద్మతిగానే, శుద్ధబుషథ వై వతములతో వశ్యసించి పాదుకోని వచ్చుమన్నారు. గాంధార నిషాద వర్జ్యమును వంచ్ప్రుతి బుషథదై వతములును కలిసియున్న రాగము దేవక్రియయే గాక శుద్ధసాహేరి కానేరదు; అటులుండంగ నీ శుద్ధసాహేరి రాగమును వంచ్ప్రుతి బుషథదై వతములతో పాదుట నవీనుల వాదుకగా నున్నది.

● ఈ శుద్ధసాహేరి గీతములోగల గ్రవాస్వర రచనల గమనింపవలెను.

లక్ష్మీతము - త్రథపరూపకతాభము - వెంకటము.

త్రథము:- ధ ధ శా ప మ మ ర సా | ధ ధ సా సా | ధ ధా ధ సా | ధ ధ సా సా |
 ధ వ శ గ జ అ అ రో | వా ఱు రే రె | కు-చిత్త ఽ | ప్సు ఱుచంద్రు |
 రీ ర ర సా | రి మ మా ; | సా ధ ధ శా | ధ ధ శా ప మ | రి స
 నిత్య శా రి | శ్చ ఽ ద్రు | ని త్త ఽ ద్రు | గు ఱ సం ము ఉ | ఽ ద్రు

శావడ : ధ స ర మ మా మా ర మ | ప ధ స స మా | రీ మా మా |
 ని జ ఖ జ దం డ ద్ర ఽ | డి త చ ం డ | ప్రత్య ఼ీ |
 ర ి స రీ ; | రీ ప మ ర ి స | సా ర ి ర ి స ధ | సా ధా శా |
 ఖ ం దా | తం దొ ఒ ఒ ప | తం డ వె ఎ ఎ | దం డ అ |
 వ మ ప ధ ప మ | మ ర ి మా ర ి ర | సా సా స స | రి ర ి మ ా ప ప |
 మ్మై ఽ ద త ఆ ర | ఉ ఽ ఽ ఽ | అ త్య ద్రుత | ర చ న ద్రుత
 ధా సా స స | రీ మా శా |
 స మ్మై ద్రుత | సా మం శా |

సా; , స | ధసతి మరిస | రిసధవపమ | రిస ||
 శా వ | గవధనధవ | ధవగరికిస | ధవ ||
 ధధశాపమమరిసా | ర ధసా సా ||
 ధవధగ్గ ఆ అరో | హాణు రే రే ||

సంచారి – త్రిపుతుకూళము – సుఖ్యరామదీక్షితులు

వమ్పదససీ | ధససీరిసా | ధససీధాపా | ధధపసీమరి | వమరిమరి
 సా | రిసధసాసా | / ధావధావవ | మవదధదవవ | మవదవవమవ |
 | రిపావమవ | ధపాపమరిన | / ధాధసాధరి | సాసరిసి
 సా | ధనతిమామా | రిమవదవపమ | \ రి/ మమరిన | కిన
 / రిసీ | సారిపమరిన | ధాఫ్ ధాసరి | సరిరిసాధన | / ధావమ
 వదవ | వమరిమారిరి | సరిసరిపమవ | సరిన/ ధరిమవ | మరి
 మ\రిమా | పాపమరిసా | వదవపమవమ | రిమమ్ రిమ పమ |
 \ రి మ్ రిమవద | పాధవపధధి | పాధవమరిన | సాధవపధధి |
 పపధమవదధి | మ్ వథపాధధి | మవదధిసధధి | సధవపమరిన |
 రిమరి/ వమ/ ధవ | ధనరి/ వమదవ | మవదసాసా | మవ రిస
 రిసా | వ ధసరిమ\రి | ధసరిమరిసా | రిధసరిధధపా | పమరి
 పరిసా | ధాసధసధస | రిధసరిమరిసధ | మమరిసరిసధ | / రి
 సధసధవద | వమరిమమరిన | ధాసరిమపద | సారిమురిస |

సీతిమరిసితిమ | సితిమరిసితిమ | ధధధిసితిమ | వధపితిమ
 ధధధిసితిమ | వమరిధిసితిమ | వమరిధిసితిమ | వమరిధిసితిమ |
 వమరిధిసితిమ | వమరిధిసితిమ | మరిసితిమ | సితిమరిసితిమ |
 వధిసితిమ | సితిమరిసితిమ |

మొదటి మేళము సంపూర్ణము.

రాగమపథని]

చక్రము 1 : మేళము 2

[ఇందు. శ్రీ. చక్రము.

రాగాంగరాగము ఫేనద్వయతి.

ల ఈ ఈ తో క ము

వెంకటమి : రాగః ఫేనద్వయతిష్ఠడ్ గ్రహారోవో గవర్జితః

నివక్రస్యర్వకాతేము గీయతే లక్ష్మీవిదై :.

మూర్ఖిన :— { అరోహణము : స బు మ ప బు ధ ధ ప బు ని ని సా,
 అవరోహణము : స బు ని ధ ధ ప మ బు గ గ బు ని స.

లక్ష్మివరణము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్గ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధారవర్ణము; దైవతచక్రము; ఎల్లప్పుడును పాడేదగును.

గమనిక : మిక్కిలి రంజనను కలిగించున్నటి స్వరసందర్భ సంచారములు గల నీ ఫేనద్వయతి గితమును విరచించిన వెంకటమియొక్క సమర్థతను గౌనియాడుటకు వావంటి వాగేయకారకులు అన్నర్థం శేయని యొంచదగినదిగా నున్నది.

ఉష్ణగీతము - మర్క్యూతాళము - వెంకటము

భువము : ససనిని సాధధపము | గగరిసాసాపము | మాపగరిసరిపము |
 రఅజావత్తంంస | గడకంతశ్శంకర | మత్సరహరముక్తిద |
 మమపాపా;; | ససపాధపనినిసా | ధధపనినిసపధపము |
 పదరేరే.. | ధవశాంగచంగా | నిఖలఅసురభండన |
 పాపతపమపాపము | పానిసాసనినిసి | పధపసనిధపమగరి |
 ఖండపరశుమండిత | దోర్ధండకుండలి | కుండలశోభితురె |

అంతరి : సా;పానినిసస | పాధపమపసనినిసి | సమగ్రారిసా;; |
 ఆరెపురహరు | రెపాఅవనకీఇరితి | ముండురితిరే .. |

శాపద : ధధపసనిసపగరిగ | సరిరిసనీసారీ | ధపధమమపగ
 తురుసమఅనుకొండఱు | రెవరెయాఅరే | తియిఇయిఇయి
 రిసరి | సారిగసరిసన్నినిసి | ధధపనినిసపధపము |
 యియి | ఆఇయిఇయిఇయిఇయి | అఇయిఇయిఅఇయి |
 గగరిగగననన్నిసన | గగరిగగసరిమమప | పాధధమ
 అఅఅఅఅఅఅఅ | రఅఅగఅఅఅఅఅంగ | ఫేనఅద్వ
 పమా : | నిససాపధపమగరి | రిసాన్నిసా;; |
 తిరా | అఅగన్నాఅగరుఇయి | రేయాఅఅరే |
 ధధపసనిధపమగరి || సా;పానినిసస | పాధపమపసని
 ఇందుక్రిచఅక్రాధిప || ఆరెపురహరు | రెపావనకిఇ
 నిసి | సమగ్రారిసా;; ||
 రితి | ముండురుతిరే ||

తానము - వెంకటము

1 ముముపాఫ | ముఫధధఫఫము | ఫన్నినిసన్నిని | ఫన్నినిని |

ని ని సన్నిస | గరిసగరిసగరి | సరిసరి | శశఫని | ధధఫనిధ |
 ఫనిధధ | ఫధఫధ | ఫనిధధ | ఫధఫమ | ఫసనినిస | మమ
 ఫమఫ | గరి | సవమప | ససరిసరి | ససస | రిశగరి | సమగరి
 | ఫధఫనిస | మమఫమఫ | గగరి | శమగగరి | శగరిరిస
 రిసా | రిరిమమఫ | మమగగరి | మమఫమఫ | గగరిమఫ |
 మమఫ | ధధఫనిధధ | ఫనినినిస | నినిసనిస | గరిసగరి |
 సరిమమప | మమపమధపమప | మమపమప | పమగగరి | ధధఫ
 స | నిధఫమ | గరిసా | రిమఫధఫ | నినిసగరి | సమగగరి |
 సగరిరిస | గరిసరిస | నినిస | నినిసీ, | సా: ||

: 2 ససనినిఫ | నినిస | ధధఫ | నినిస | ధధఫన | ధధఫని | ధ
 కఫధఫమ | ఫనినిస | మమఫమఫ | గరిగరి | సగరిరిస |
 ససగరి | ధధఫనని | ఫధఫనిధ | ఫమఫగరి | మమఫమఫ
 | రిరిగరిగరి | శగరిరిగ | రిరిసా || శరిమఫధధఫని |
 నినినిని | ననిధధఫమ | గగరిస || రిరిసామమఫ | మమగగ
 | మమఫమఫ | ధధఫనిధ | ఫధఫమ | ఫసనినిస | మమఫ
 మఫ | గరిరిస | ససరిసరి | ససనినిసనిని | ఫని | నినిని
 ధధఫ | నిధఫధఫ | గరిస | మగగరి | సపమమప | ససరిసరి |
 ససధఫ | నిధఫధఫ | మఫమమఫ | మమగగరి | శగరిరిస
 | రిమఫధఫ | నినిసగరి | సమగ్రారి | సగరిరిస | రిస |
 నినిసనిస | నినిసీ, | సా: ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుసౌమిదీక్షితులు

పత్రువి: రిమపధసా, శ్రీ | మాగగ | రిరిసా ||
 శ్రీద, క్రిందా | మూర్తిమీ | .. శం ||

ఫధవనినీసా | మ\గారి | కీసా ||
ల. త్రైకా. శం | ప్రచౌ | ఏ. ||

అనుష్టలవి :

మసా, మపథవనినీసిసా, వా, పా, ప/ధధ ||
వేచాంతవే | ద్వింద్యు | గ్రో ధ ||
మాప\మాగరిగారిసాసాన్నినీసా ||
వృకు మూలచా | సినంవా | అల్లక్కి ||
పా, / ధాపనిని సా ధపనిని సా | మాగ్గెరిససా | నిధపమా\గరివా
నా దానుథవమోదమమృతఫే | నద్యుతిమందసిన్నతముఖాంబుణం || శ్రీ

చరణము :

నినీసా / ధపాధ / | మా. / వముగారిరిసా || రిగగ్గీనిపారి |
జననా దిశేర | థం జ నాచతురం || జగ ద్రోగాల |
సమా\గ | రిరిసా || పథవ / సీసనిసి | రిసారి | / గ సర్కి ||
చమత్కృ | తిక రం || మునిజ నాదినిథ | లసం # | యహరం ||
సానీస\పా, ధపా | ధపమ\గ | , రిసా ||
ము ద్రాకరం | గురుగు హ | కరం ||
ఫ / ధాఫనీపారిమాపా / ధమా | పా, ధాపనీ | నిసారీ / గరీ ||
అ నాద్యవిద్యుతమోథా స్కరం | ఆచార్యేశ | ఖరంసుం దరం ||
సమా\గరీరిసాసనినీసా | సరిసనినిధపమా\గరీ / వమగరిస ||
మనో వాగగోచరం శథిధరం | మానినంమదన | హరం శంకరం ||

శ్రీ దక్షిణామూర్తి

గమలిక : శ్రీ దక్షిణామూర్తి స్వామివై నున్న ఈ ఫేనద్యుతి రాగకిర్తనము మిక్కిలి రంజన నిచ్చటయఁగాక, నేర్చినపారలకు పరమఖ్యానమును కలిగించును.

సంచారి - మత్య తాళము - సుబ్బరాము దీక్షితులు

మముచావ ముపథధిప | ముపనెసీసచీనిసీసచీ | ముపథపసచీనిసీశా |
 పాధధప నిససనిసీసీ | పస్సనిసీపాధపనిసీ | పస్సనిసపథవమగరి |
 ధపమపగగరిపిసీ | రిపిమముచాముపథప | ముపనినిసచీపనిసచీ—
 పథపసీనిచపథనము | పస్సధధఃముగగారి | పమగగిపిసీనిసీ |
 నినీసీనిసీనిసీనిసీ | ఫన్ననిసీనిసీనిసీ | ఫధఫన్ననిసధధఫన్ |
 నినీసచీగగీంగగీరి | గగీరిపిచరినినీనిసీ | సధపథమధపపము |
 పాధధపమపథపము | నినీసీనిసీనిసీనిసీ | పామగగిపమగరి |
 నిసీగరిసమగ్గారిపి | సీపిపినినిసీనిసీ | రిపమపథవనినిసీ |
 పథపసీనినినిసీపా | పాధపసానినిసీ | పథపసీనిసీగరిపా |
 నిపిసానిసపథపా | గగీరిపిసీరిపినిసీ | ధధపనినిసచీపథపసీ |
 ధధినినిధధిపథపము | పాపీనినిసిపనినిసీ | పానిసాపసీనిసీ |
 పథపసీనినిసినిసిపము | పస్సిపుదుర్కముపి | సనీధధపపమపగరి |
 పమగ్గారిపిసిసీ | నినీసీపప్పనినీసీ | పపపానినిసాసా |
 పాధధపమపసీపము | సమగ్గారిగగీరిపిసీ | భాపాసానినిసీ |
 పపగరిగసరిపిసీ | ధపగసీరినిసారి | ధమగ్గారిపినినిసీ |
 ధపసనిపిధపమగరి | గన్నిరిమపమపా | సానినిసాపా
 మగ్గ | గరిపిసానీనీసీ | పాధాపగ్గానినిసా | పనినిసిపమాగగరిపిసీ |
 గరిసనినీసీపాధ | వగ్గారిపిసా | సాపానినిసాసీము |

గొగిం/ గొగిం సి సా | ప/ గిం / గిం సి నీ సా | పా/ ధధప
మగొ సా | రి మ ప ధధప ని నీ సా | సే ని ధధ ప మ గ గొ రి |
నరి న నీ సా : ; |

రెండవ మేళము సంపూర్ణము

రాగాంగ రాగము 3: గానసామ వరాణి

లభజ త్వోక ము

వెంకటమఱ : సంపూర్ణా స్త్రగవోసామవరాణి సార్వకాలికా.

ముఖ్యము :- { ఆరోహణము : సబ్రి మ పబ్రి ధని సా,
అవరోహణము : సని బ్రి ధ ప మబ్బు గబ్బి స.

లక్షణివరణము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; మడ్జగవాము; ఆరోహణమందు గాంధారవర్జ్యము. ఎల ప్పుడు పాడఁదగును.

గమనిక : భరతమతంగాది మహాభూతులును కార్యదేవ రామామాత్య వెంకటమఱ ప్రశ్నతులును, వారి వారి గ్రంథమందు ఈ సామవరాణి రాగము సామవేదమును బుట్టెనదని వచి యించియున్నారు. అరియుగాక డెబ్బిది రెండు మేళములకు పూర్వమందుండిన పంతోమ్మిది మేళములలో, నీ సామవరాణి రెండవ మేళముగా నున్నది.

లక్ష్యగేతము - మర్యాదాకము - వెంకటమఱ

ధ్రువము:- మ మ పా ధ ప ధ ని సా | మ గ రి గ స రి స ని సా |
ధ ఱ వి ధ అ సు రు రే | గ ఇ వ ర ద అ య కు రే

రీ స నిధ ప నిధపమ | పథనిసీగ రి స నిధప |
మాయ అమ యపరంమ | వ్త అవనము ఉరుతి రెవ |
 సనిధపమప మగరిన |
 దఅరఅధర దఅఅమ |

అంతరి :- పా ; ధధపమపథ | పథనిసీధనిసరిసరి |
 నుం నఅసురగోబ | పఅలకపఅలకశుభ |
 మగరిగ సరిసనిపా |
 దఅయకమతచరితా |

జావడ :- మూమాగగరీపా | గరినిపా సరిమపప | పధపసీధధ
 గో వీజనలోలా | కఅశయాఅహిభంగ | గోబకులవిఇ
 మపపా | ధపాధమపమగరిస | మూగొరిసనిధధప |
 ఖ్యాతా | విమత్తఅరిసుఉదన | ఇయాఇయాయాయ |
 సనిధపమపమగరిన | రిమమపమపథపమప | ధససరిస
 అంవోబియాయాయ | రఅగఅంగగఅన | సఅమవర
 రిపమగరి | మమపపధధనుసా | ధపమపమగరిపమగ |
 అఅఅఅశి | ఉవంగపుఉర్వవరా | అశిథిఇంనపంచమ |
 రిసనిసీధపమగరిస ||

ఆందుగోబజఅఅక్ర ||
 పా ; ధధపమపథ | పథనిసీధనిసరిసరి |
 నుం నఅసురగోబ | పఅలకపఅలకశుభ |
 మగరిగ సరిసనిపా ||
 దఅయకమతచరితా ||

తానము - పెంకులమణి

సనసారి | సనరిసరి | సనసనిస | నినిఫ | నినిస | ఫనిఫ |
 నినిసనిస | ధధఫనిధధ | ఫధఫము | ఫనినిస | ముఫుఫ

మపు | మపు గగరి | సర్విషుమపు | మపు పూపు | మపు ధధపు
 పశు | పశసారి | ససరిసరి | సరిగగరి | సగరిరిస | సనిస |
 ధధపరిసనిస | ధధపనిధిధ | పనిధపుధ | పశుపశుపు | గరిస |
 ససరిసరి | సగరిరి | సరిమమప | ధపధపప | మపమగరి | ససరి
 సరి | సనిస | ధధపనిధధపు | మపుపశు | పధనిస | గరిసని
 ధపశు | గరిసన | రిమపధపు | మపుపధధస | పధనసనిస | రిసా
 గరి | సమగగరి | సగరిరిస | రిస | నీ, సా ; ||

2 ససనిపు | నినిస | పశనిపు | ధధపనిధ | పశనిని | సనిస |
 ధనిధధ | పనిధపధ | పశనిధ | నిధని | పనిధధ | పధప
 శుప | మపధధ | పశుప | ధధపశు | పశుమపశు | గగ
 రిస | గరిసన | గరిసనరి | సరిమమపు | రిసరిము | రిమపు | రిమప
 పధ | మపధధస | పశుపధ | మపధ | పనిధపు | నిధపధపు |
 సనినిస | నినిస | నిసనిని | సరిసగరి | సగరిరి | గరిస | గరిసరి |
 మమపమప | ధపపధ | పమప | పమగరి | సమగగరి | సగరిస |
 గరిస | రిస | నీ, సా ; ||

కీర్తనము - తిక్రజాతివక్తవ్యము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పల్లవి :- ధనిసా, మ | \ గారి / గస | మా, ధపా ||

బృహదీ శ్వ | రోర ఉతు | మాంహారి ||

ధానీసప | పమా \ గరిస | రిసనిసా ; ||

బ్రహ్మేష్టంద్రపూ | . జతస్స | తఅలతం . ||

అనుపల్లవి:-

గరినరిని | పాశరిమా | పా / ధర్మపా ||
 బృహన్నాయ | కినహితా | నం దయతో ||

ధా నీ సీ / రీ వీ స | ధ ని ధ ప ఎ | \ గ రి సా ||
 బ్రాంతి స్వి . రూ | : ప్రాంతా | . తీతో ||
 న ని ధ / గ రి సా మ \ గ రి | మ వ ధ ని సా
 స వూ జ గ రి సా మ వ రా | తీ వి ను తో
 ని ధా / గ రి | స ధ న మ \ గ రి స ని ధ పా ||
 స దా త వో | వి న త గ ఛే క గు రు గు వో ||

స్వరము :

ధ ని సా ర ఎ \ గ రి గ కి : | ర మ పా ధ ధ సి ని ధ ధ పా |
 ని ధ పా ధ పా మ ర ని : | స రా మ వ ధ మ పా ధ ని స |
 ర ర / మ గ గ కి సా కి సా : | ధా ప మ గ రి స ని ధ పా ||
 బృహషప్తరో

మశ్వరాళము . సంచాల - సుబ్బరామదీక్షితులు

మ వ ధ ప మ కి : | ద . : ధ ధ / స సీ | ధ ని స ని ధ : ధ
 స ని ధ | స పు : | రి స / గ రి రి స ని రి సా |
 గ రి రి స ని ధ ని సా | ర మ మ మ మ ప ధ ప మ | ప ధ ప / ని ధ ధ ప మ
 ప ప | ధ ప ధ మ మ ర సా | చా గ గ ర స ని ధ ధ ప | స ని ధ ప ధ ని
 స రి స ని | స మ గ గ రి స రి గ రి | స గ రి స గ రి స రి మ ప | ధ ప ధ సి ధ ధ
 ప ధ మ ప | ప ని ధ ధ ప ధ ప మ మ ప | ప మ మ గ రి మ మ గ రి | స గ రి
 ని స రి మ మ ప | మ మ ప ధ ప ధ ని ధ ధ ప | సి ధ ప ని ధ ప మ ప ధ | మ ప
 ధ ప \ మ మ గ గ రి | మ గ రి రి రి గ రి సా | ప ప మ ప ధ ధ ధ ప ధ |

మపథనిసని ధపథధ | తథసనిధసనిధపథ | పమపథ పమగరి
 నరి | నరిపపమ / ధపమగరి | పసనిధపమగరినరి | మపమపథని
 ధనిసా | పథనిసరీస / గరీస | రీసనిధపనిధపష్టు—| వనిధప
 ధపథప / ధమ | పథనిస / గరీసనిసా | / గరీసనిధపసనిధప |
 మపమగరిన గరిసా | రిముమపమప / ధధుమప | పీధపథునిపా
 ధని | పథనిసనిధపమగరి | నరిమప మమపాధప | మపథనిసస్థధ
 ధీనిస | మగరీగసరీనిసరీస | మూగురీస / రీనిసా | రీస
 నిధాపనిధా | పమపథనిస / గరీసని | సనిధాపసస్థనిధప |
 సానిధపమ పమగరి | సాపాధుపమపథధ | పాధనిస ధనిసరి |
 మూగురీగు సరీసా | మగరీస సీని ధపమా | సనిధప మపమ
 గరిన | పాపామాపాధా | పాధానిసారీ | పథనిసరిమగురీ |
 మగరీసానీధా | పాముగాగురీ | మూగురీసానీ | సా॥

రగ మపథను]

మేళం తీ : గానసామవరాళి

[ఇందు. గో. చక్రము

జన్యరాగం 1: పూర్వపరాళి

లభణ త్తోకము

వెంకటమణి :— పూర్వా పూర్వపరాళిస్యదారోహే గనివర్జితా,
 వడ్డగ్రహః పర్వకాలేగియతే గాయకోత్మైః.

మూర్ఖుని :— { అరోవాణము ; న బ రి మ ప బ ధ న
 అవరోవాణము : న ని బ ధ ప మ బబ గ బ ధ న.

లక్షణవివరణము — సుబ్బారావు దీక్షితులు

ఉపాంగము; సంఖూర్ణ ము, పడ్డగ్రహము; ఆరోవొఱమందు గాంధార నిషాద వర్జ్యము ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

గమనిక : వెంకటమంథ పూర్వవరాథి రాగలత్తు త్లోకములో ఆరోవొఱమున గని వర్జ్యమని వాక్రుచ్చినారు. లక్ష్మయుగా రచించిన గీతములో (ధ ని సా) అనియు, (ని రి గ గ రి మ) అనియు ప్రయోగములున్నాయి. ఈ అమృషుస్తుకమునకు మాతృకయును, పాత దియును, గానుండు వుస్తుకము వెంకటమంథ పరంపరలోనుండి వచ్చినదే. నైఁ శిఖిన ప్రయోగములు పొరపాటని యొంచ వెఱపుగానున్నది ఈ మాతృకకు ప్రత్యంతరము పరంపరగానుండి పండితులవద్ద వెతకియు దొరకుట దుర్గభముగానున్నది. (ధ ని సా) ప్రయోగము నల్గముగానే యున్నది.

లక్ష్యగీతము - ధ్రువరూపకతాకము - వెంకటమథి.

[ధ్రువము :

మ మ పా ధ ధ ని ధ సా	రి స రి గ గ రి	మా రి గ రి రి
క మ ల ద్వా శ ని హ ళో	య ఱు రె ఎ రె వి	కా ఽ ఇ గ ఽ
స రి రి ని సా	రి రి గ గ రి	మ మ పా హ ము
మ షి త వి రో	య ఱు రె ఖ లు	వి ష మా య ఱు
ధ ధ హ మ హ ము	రి రి గ రి స	ని స ధ ధ ని స
రె . క మ ణి ఇ	య వి థ వ సు ఉ	ఉ య ఱు రె ఎ ఎ
హ వ మా పా	స రి గ గ రి మ	ప మ వ ధ ని ధ
క ల ఆ ప	ప్ర జ క లి త ఫు	న చు ఉ ఉ ఇ క
స రి హ మ గ రి	గ రి ని స ధ ధ	ని ధ ప మ గ రి
అ అ థ అ అ పు	ధ ఱు ఉ ఉ రె ఎ	జ య జ య హ రి

సా ॥

రె ॥

కొవడ :

రి రి సి మా మ హ సు తే | గ గ రి సు సు హ | ధ ధ పొ పి హ
 అ రె అ రె దే ఎ వ మ హ | అ అ ను భ అ వ | గౌ ఒ వ రై న
 నీ ధ ప ధ పొ | మ రి గ గ రి | మ మ హ మ మ హ
 ఫ రు రె ఎ చే | లు అ ? లో | న య ० వ ఇ ను
 రి రి గ రి ప ము | రి ప ము కి గ గ | రి ని స ధ ధ ని
 అ అ ఇ య ఇ య | లు ఇ . . . | ధ ర . పు ర
 రి గ గ రి మ ము | ధ ప ల ధ త త | గ రి మ మ హ
 వ . . సు రె . | మ ० ర త త | స ర . మ హ త
 ధ ప నీ ధ ప ము | మ చ ము రి గ గ | ప రి న స ధ ధ
 బ తి మ ర ద న | చ ఱు రె . రె . | ప . . . ధ ర
 ని ధ ప మ గ రి | సా || లు . . . . క సా ||
 ఇ య ఇ య హ రి | చే || ఉ మ ల న త న న న న ||

సంచారి - డ్రూషణ - కృష్ణ .. న స్తుతా .. ప్రీతిస్తుతా

ధ ధ ని ధ సా ధ స / ధ ధ ప త త త | ప ర ర ర న న ధ వ త త మ |
 ధ మ ప మ రి రి గ రి . ల ల ల | ధ ధ ధ ధ ధ ధ ధ | ర గ ర గ గ గ |
 ల ల ధ ధ / ధ ధ ధ ధ / ధ ధ ధ | ధ ధ ధ . ధ ధ . ధ మ గ ర |
 ల ల న వ మ మ శ శ శ | శ శ , శ ధ ధ . శ ధ . శ మ గ ర |
 మ రి గ గ గ గ గ గ గ | గ గ గ గ గ | గ గ గ గ | ల ల ధ ధ ధ ధ |
 సా ల ల గ గ గ / మ మ మ / ధ ధ ధ | గ గ / గ గ గ గ | మ మ ప ప ప |
 ప ప ధ ని ధ వ మ వ ధ వ మ గ ర | మ మ ప ప ప | మ మ ప ప ప |

మ మీ ప మ ని ధ ధీ ని ధా పా మా | ప ధ ని ధ ప రి ప చ్చ మ ము గ గీ తి రి |
 స రి పా మా గ రి గ రి ని స ధా | ఫ ని ధా స న గ గ రి మ ము ప ధ ప |
 ని ధ ప మా మ ప మా రి గ గీ | రి ని సా / ధ ధీ ని ధ ప మ గ రి సా |
 ని ధ స సీ రి గ గీ రి మీ ము ధ ప | ని ధ స సీ గ గీ రి రి ని క ధ ధీ / స సీ |
 / రి ని / స ధ ధీ ని ధ ప మ / ధ ప మ ప | ధ స ని ధ ప మ స ని ధ ప రి స ని ధ |
 గ రి స ని ధ స ధ రి సా ని ధ పా | ధ మ ప మ రి రి / గా రి స గ రి ని స |
 ప మ ప ధ ని ధ సా రి ప మ రి గ రి | మ ము పా ధ ధ మ ప ధ ధ మ ప స ధ |
 ని స ధ / స / రి స రి / గ గీ రి ని స / గ రి | మా రి గ గ రి స / రి ని గ రి సా |
 మ మ పా మ / ధ ప మ రి రి గ రి సా | స రి మ ప ధ స స ని ధ ప మ గ రి స |
 / గా రి స ని ధ సా రి ని సా సా ||

ర గ మ ప ధ ను]

మేళం ३ : గానసామవరాళి

[ఇందు. గో. చక్రము

జన్మరాగం २ : భిన్నపంచమము

ల త జ త్తో క ము - వెంకటమళి

భిన్న పంచమరాగోయం ఆరోహేవై ధవర్జితః,
 పద్మగ్రహస్సర్వకాలే గియతే గాయకో తమ్ముః.

మూర్ఖున :— { ఆరోహణము : స బీ ర బీ గ గ రి మ ప బీ ధ ప ని సీ సాన
 అవరోహణము : స ని బీ ధ మా బీ గ గ బ రి స.

ల త జ వి వర జము - నుబ్బి శామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణ ము; పద్మగ్రహము; ఆరోహణమందు దైవతవర్జ్యము; ఎల్లప్పు
 దును పాడఁదగును.

గమనిక : ఈ భిన్నపంచమరాగలతక్కొకములో అవరోహణమందు పంచమవర్జ్యమని షెప్పలేదు.

అవరోహణమూర్ఖనలో (సనిధమా) యని వ్రాసియున్నారు. ఇది విశేషప్రయోగమని కనువరచినట్లు దోషుచున్నది. లక్ష్మీనగితమున గమనింపుడు.

లక్ష్మీ - గితము - వెంకటమణి

వక్తాశము :

పా మా ధ ధ పా	పా మా గ గ రి స	నీ స రి స ని ధ ప	ప ని నీ సా సా
ఆ రె త్త అ తా	నా హం వ య త టి	నీ ఇ ర మ అ అ ఱ	మ టి రూ పా
రి స రి గ గ రి	ప ప మా గ గ రి	సా గ రి స ని ధ ప	
థ య గ ప్ప హ లో	ప్పు న దా శ య నా	దా న వ బ ల మ ద	
స ని ధ మ మా గ రి			
క ద ఇ ఇ వా ర ఱ			

అంతరి:

సా ; పా ధా	ప మ పా ధ ప సీ	నీ సా గ రి స ని	ధ ప సి సి సా ;
పా ఆ హి గ్రీ	క్కు . వా ఛా హ రే	పా . ప స మ ఱ	ధు ఉ వ ఱ రే

శాఖ డః

గ గ రి స ని ధ ప	ధ ప మ మ పా ;	మ చ ధ ధ పా మా	గ గ రి రి సా ;
ధ రు చ క్ర గ ద .	న ఽ . ద కా	శం గ ద సు రా ర	జ్ఞణ చ ఱ రే వ
స స వ వ వ మ మ	ని ని స స రి రి స స	గ గ రి రి ప మ మ ప	
అ	అ	అ	
ధ ధ పా మ ప ధ ధ	పా సీ సీ సీ	సా సా సీ ధ ప	
హృత న ఽ ద న వ న	మ ం దా రా .	మో ద ప్ర ము ది త	
పా మా గ గ రి స	ని రి సా స ని ధ ప	మ ప మా గ గ రి స	
ధ మా మ అ న న	వ ద న ఽ బృ లో . క	జ య మ ఽ గ ఽ క ర	

సా ; పా ధా | ప మ పా ధ ప సీ | నీ సా గ రి ప ని |
 పా . హి శీ | త్వ అ వా ళి హ కె | పా . ప స మ ఇ |
 ధ ప ని ని సా ; ||
 దుష్టవణు రే . ||

సంచారి - మత్య తాళము - సుబ్బరామ టీక్ష్ణతులు

పా ధ ప మ ప ధ పా | సి సి ధ ధ పా పా | ని ని స రి స ని ధ ధ పా | స ని ధ ధ పా |
 మ ధ పా | పా మా గ గ రి స ని | స రి స ని ధ ధ ఫ్ / ని నీ | స స రి స రి గ గ రి |
 మ / ప పీ మా గ గ రి | వ పీ మా మ మ గ గ రి స | సా రి / గ గ రి మ ప ధ ప |
 / ని నీ / ధ ప ధ ధ మా | గ రి స / వ పా / ధ మ గ రి | న ధ ప ధ మా ప ధ మ |
 ప ధ \ మా / ప మ గ గ రి | \ గ రి సా ని ధ ధ ఫ్ / ని నీ | సా పా ధ ప మ పా |
 ప మ పా మా గ గ రి ని | సా రి / గా గ గ రి మ | పా మ ధ / ధ ప పీ మా |
 పా / ధ మ ప ధ మ ప ధ ప | పా ని నీ / స ధ మ ప ధ ప | ని నీ / స ని ధ మ పా |
 \ ని స ని ధ మ మా ప / ధ మ | ధ ప మ మ పా / ధ ధ మ ప | / ధ ధ పా మా గ గ
 రి | సా స స పా ప మ మ | స స / ప ప స / ప మ / ప మ మ | ని నీ స న ని స
 / రి రి స స | గ గ రి రి / ప మ మ ప ధ ప | మ మ ప ధ పా సి స ని | / సా స ని
 ధ ప స ని ధ | ప ని నీ స / గ రి గ గ రి స | మ మ గ రి మ గ గ రి స | ని ధ
 ప మ ప ని నీ స ని స | ప ని నీ సా రి స రి | ని సా / గ రి రి స ని ధ ప | ధ ప ని
 నీ స రి స ని ధ ప | ని నీ స స రి రి స స / గ గ | రి రి స ని ధ మ ప ధ ప స | ప స
 ని స / గ రి స ని ధ ప | ప ని స ని ధ ప / ధ మ మా | సా పా ధ ప మ పా | మా
 గ రి స రి గ గ రి మ | ప ధ ప / ని నీ సా సా | పా ధ ప మా గ రి సా | ధ మ మా గ
 గ రి సా | సా ని ధ ప మ ప ని స రి | ని స రి గ రి స స స ని ధ ప | పా సా గ రి స

నిధవ | సనిధమహోగరిసా | సాధచాధవమపద్ధ | పానీసాగరింసని |
దవనిసీస / గరింసనిద | వమహోగగోరింసా | సరిగోరిమపదవని |
నీసాసీనిధమమో | గగోరింసానిధఫని | సీసాసాసాసా ||

మూడవ మేళము సంపూర్ణము.

రగ మప ధని]

చక్రము 1 : మేళము 4

[ఇందు. భూ. చక్రము

రాగాంగరాగము : 4 భానుమతి

లభ్ర ఈ త్లోక ము — వెంకటమథ

షష్టగ్రహః భానుమతి సంపూర్ణా సర్వకాలికా.

మూర్ఖున :— { అరోవాణము ; స బ్రిమ ప ధ బ్రిని స
అవరోవాణము ; స బ్రిని ధ ప మ బ్రిగా బ్రిన.

లక్షణవివరణము — సుఖ్వరామ దీళితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షష్టగ్రహము, అరోవాణమందు గాంధార వర్ష్యము;
ఎల్లప్పుడును పాడదగును.

గమనిక : క్రుతిభేదములుమాత్రముగల ఈ భానుమతి సామవరాళీరాగ మూర్ఖునలకు సంచార
భేదములు మెండుగా నున్నవి. నానిని సామవరాళీ భానుమతిరాగ గీతతాన కీర్తన
సంచారుల గమనించిపే విశదవౌను.

ఉక్కుము-గీతము - రఘంపతాళము - వెంకటమథ.

ద్రువము :

ప .. పా | థ ప థ మా ప మ రి రి గ | సా సా రి స రి ప ప మ |
త్లు .. | త్లంగ మా సి ని దె . వి | గ్రు . . థ ఇ . . ర |

రి స రి మా మా ప పొ | ని ధ ధా ని ధా ధ ప ము | పొ పొ మ గ గ
ము ధురవా టీ అ రే | తం . . చ తా . . ణ | త్రీ . ర ఇ న*
రి రి స | స స గ రి స స స ని ధ ని | పా ని ధ మ మా గ రి స |
ని . ఆ | స రు వలో . క క ర 0 ణ్ణీ | ప్రశా . వ క ల్య్యి . ణ |

అంతరి:

సా సా, స ని ధ ని స | పా ని ధ ని సా |
మూ . రు తి . . రే | ఆ ఇయ ఇ యై |

జావడ:

స సా	పా ని ని స రి మ మ ప ము
ఆ రే	పా టీకం . మ శు జ గ శ
ని ధ ని ధ ప ధ మ పొ బ	ప ప ప మా గ గ గ రి రి స
వ ర ద . ఆ శ య హ బ	తె ణ ప రి మి ర వ అ వై
ని ధ ధ ప మ పొ పొ ,	పా మ రి రి గ రి మా మ
క మ లా 0 బ రే రై	ఆ ఇయ ఇ య ఇ యై య
సా ని ధ ని స స గ గ రి	సా స గ గ రి మ మ ప ప
యై	ఆ ఆ . . . ఆ . . .
సా ని ధ ని ధ ధ పొ ,	పా ని ధ ని ధ ప ధ ప ము
చా గ ఆ ఆ 0 . గా	శా ను మ తి చా . . . గ
పొ ప మా రి రి గ రి స	పా గ రి స స స ని ధ ని
ఇం దు భూ . చ . . క్ర	నా య కీ . య ఆ రె ఎ రె

* మిక్రికాతి దుంపతాళమున రచించియన్న ఈ శాసుమతిగీతములోఁ శెట్టిన (రగ మపథిని) అను సంఖ్యలో 'ని' అను సంఖ్యను పదవ అవర్త విరామాదియందు ఉంచియన్నారు.

పా ని ధ మ మ మ గ తి స | సొ సొ , స ని ధ ని స |
 కీర మ అ ల కు ఉ ం మ | మూ . . రు త . . రే |
 పా ని ధ ని సొ ||
 ఆ ఇ య ఇ యే ||

తానము - వెంకటమథి

1. సననీఫ | నినిసని | పననీనిస | నిఫని | ఫనిధనిస | నిధఫ
 మ | ఫనిధఫమ | ఫమఫ | మమఫమఫ | ఫమమఫ | గరిస | మమగ
 గరి | నగరి | రిసరిమమ | రిమఫమ | మమగరిఫ | గరిస | రిమఫ
 మఫ | నిధధని | ధధఫధఫ | మమఫ | మమఫధఫ | నిధ
 నిస | నినిసనిస | నినిఫ | మఫనినిస | గరిసరి | సగరిరిస |
 రిసరి | సమగరిస | మమపమ | పరిగగరి | పమప | ససరిసరి |
 మమపమ | గరిమమప | ససరి | సససగరి | సమగరి | సపమ
 మప | పసస | నిధధధఫ | ఫఫధఫ | మమఫమఫ | గరిస |
 రిమఫమఫ | మఫనిధని | ఫననీనిస | నిసగరిస | రిసపమప |
 మమగగరి | సగరిరిస | నినిఫ | నినినీ, | సాసా ||

2. సనిసా | నిసనినిధా | ఫసనిధపా | నిధఫధఫమ | సససీ | ని
 సనినిసా | నినింగుసా | నిధఫసనిధ | ఫనిధా | ఫధఫమపా |
 మమఫమధా | ఫమఫధఫమ | ఫమఫా | మమగగరి | సమగ
 రిసా | గరిసగరిస | గరిసా | మగరిసరి | మమఫమపా |
 నిధఫధఫమ | ఫససీ | నిసనినిసా | ససగరిసా | గరిసనిధని |
 సగరి | సమగరిమా | సరిమమపా | నిధధనిధమ | పమగగరిస |
 సపుగరిస | ససనిధని | ఫననిధమ | ఫమగరిఫ | రిమఫసనినిస |
 గరిస | గరిసరిస | నినిస | నినినీ, | సాసా ||

కీర్తనము 1 - అదితాఖము - ముద్దుసౌంఘ్యమిదీక్షితులు

వర్ణాని:

ని ధ నీ సా , మ | \ గ ర | / గ ర మ ||
 బృ హ దం శా మ | దం శా | జ య తీ ||
 శా వ మూ , పా ని ధ ధ | , మ ప మ | \ గ ర స ||
 క్రి చోత్తం త స్వ రూ | ప జ గ | దం శా . ||

అనుపత్తి విధి:

మ పా / నీ ధ ధ ప	వ మూ , మ పా ,	ని ధ ని స
మ చో దే వ య వ	తీ భా	సు మ తీ .
<hr/>		
శా ని ని ధ మ ప ధ	/ నీ ధ \ మ	, గ ర స
మ ద్గు రు గు హ జ న	ని ని రం	. జ నీ .
<hr/>		
మ పా / ధ మూ \ గ ర మ ప ధ ని స	\ మ హో \ గ ర స స్వ	
మ హో శ్వరీ రా జ రా జై . శ్వరీ	మ హో త్రిపురము 0	
ధ \ మా గ్రి గ ర స		
<hr/>		
ధ రీ కం క రి .		

వ్యాఖ్యలు:

ని ధా నీ సా రి మా ము పా ని ధ ని ప	ధ మూ హ పు ము ప	మా రి మరి గ ర స
న సా స రీ / గ గ్రి ర స ని ధ ని ప ధ ని స	, సా ని ధ పా మ	, \ గ ర గ ర రి స

కీర్తనము 2 - ఖండజాతి త్రిపుతుతాఖము - ముద్దుసౌంఘ్యమిదీక్షితులు

గురు విషయములో నీకీర్తనము సప్తమీ విఫ క్రి గలిగి.

వర్ణాని:

స ని ధ పా . పా ధ మ | ప మ రి గ | స రి గ్రి స ||
 గు రు గు హ సాంఘ్య మిని | క . క్రిం | క రి గ్రి ని ||

ని ధ ని సా , రి మ మ | , ప పే స | , ని ధ ని ||
ని ర ప మ సై మ హి | మై వ రం | ధా . మై ||

అనుప్యల్పవి:

రి మ పా ధ ప ని ధా ప | , మ ప మ | \ గా రి స ||
క రు ఛా క ర చి దా నం | - ద నా - | ధా త్సై ని ||
న ని ధ ని సా ని ధ ని స | ర / గరి స | రీ మ ప ||
క ర చ ర ఛా ద్వీ వ య వ | ప రి ఛా | మా త్సై ని ||
ప మ / నీ ధ నీ సా స రి | , / గ రి | సా ని ధ ||
త రు ణో ల్లా . సా ది పూ . జి త | సౌ త్సై ని ||
ధ ప ధ \ మా ప మ \ గరి స | రీ సా | రీ మ ప ||
ధ ర ఛ్యా ద్వీ అ ల త | త్సౌ తీ | తా త్సై ని || గు

చరణము:

న ప ప్ర మా , ప ని ధ పా మ | \ గా రి స | , రి గ రి స ||
ని జ రూ వ జి త పా ప | కెం దు శా | . మ మ తి ||
ని ధ ని ని సా రీ మా | పా , ని సా | న ప మీ ప ||
ని ర తి శ యా నం దే | శాం ఖో | ని ర మ తి ||
న స పా మీ ప / నీ ధ ని | స సా రి | గ స రి స ||
అ జ కి తు జ ర తు జ | వి చ త | జ ను మ తి ||

గ రి / గ \ సా ని ధ ప ధ \ మ | , ప ప్ర మా , | గ రి / గ స ||
హ రి హ యా ది దే వ శా | గ జ . | ప్ర జ మ తి ||

ర / గ సా రి సా ని ని ధ ని సా ని ధ ని సా / గ త |
య జ నా ది క ర్సై ని ర త భూ సు ధ హి తే య మ |

/ గ స మా గ రి రి గ | స / సీ ధ ని ధ పా ||
 ని య మా ద్వీ ప్లోం | గ యో గ వి హి తే ||
 ని సీ స్తో స్తో పా / ధ మా గ రి స / గ రి సా |
 వి జయ వ ల్లీ దే వ సే నా స హి తే నీ |
 సా గ రి రి సా | స్తో నీ ద సీ స / రి స ||
 రా ది స న్ను తే | వి క ల్వ ర హి తే ఎ || గురు

సంచారి - మత్క్షత్కాళము - సుబ్బరామదీష్టితులు

స ప \ మా పా ని ధ పా | ధ ప ధ మా ప \ మా గ గ | ర / గ పా ని ధ ని సా |
 నీ ధా సీ \ పా నీ ధ | నీ పా రి మా రి రి / గ స | ర / గ పా రి ప మ మ పా |
 ని ధ ధా ని ధ ధ పా మ | ధ ప మా పా పీ మ గ గ | ర ర మ / పా మ గ గ రి రి |
 స ని ధ ని స రి / గ గ పా | మ మ గ గ రి స గ రి పా | ర మ మ ప ని ధ ధ ని ధ ప |
 ధ ధ ప ధ ప మ ధ మ ప మ | ధ \ మా ప మ గ రి గ రి | పా ని ధా ని ధ మ పా |
 పా పీ మ గ రి రి స స గ రి | స / గ ర పా ని ధ నీ | పా ని ధ నీ సా నీ | ఫ ఫ ని
 ని స స రి మ మ ప | ని ధ ని ధ పా ధ మ ప ప | స ప మ ప / స స ని ధ ధ ప | ని ధ ప
 ప \ మ ప ప గ గ రి స | ని ధ ధ వ మ మ పా పా | పా మ రి / గ రి రి మా | పా / గ
 గ రి / గ గ రి స | ర మ పా మ ప ని ధ పా | ధ ప ధ మ పా మ గ గ రి | స మ గ రి
 స / గ రి రి సా | ర పా మ ప ని ధా ని ధ | పా మా రి రి మ గ | పా నీ ధ నీ సా
 గ రి | సా గ రి గ రి మా ప వ | పా ని ధ ని ధ పా పా | పా ని ధ ప ధ పా మా |
 ధ పా మ రి రి గ రి సా | పా పా ప ని ధ ని ధా | పా ని ధ నీ సా ధ మ | పా ధా ని స
 ని ధ నీ | ధా మా గ గ రి రి సా | స స పా మ ప ని ధ ని | సా రి / గ స రి / గ రి
 సా | మా గ గ రి స ని ధ నీ | పా ని ధ \ మా గ గ రి స | ఫ ని ధ నీ స రి మ

ప్పెపహి | రిమహిపనిధనినీసా | గరిగసారిసనిధని | సానిధనిధసా
హి | మాగారిగనరిసా | సాసాగరిరిసా | రిసనిధశాన్నిధమా |
పాధమాగారిమా | పథనిసామగరిసా | రిగసానిధపథమా |
వనిధమాగరిగసా | రిసానిధపమగగరిస | విధనినఛని
ధనీ | సా ||

నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము

రగముషధిను]

చక్రము 1 : మేళము 5

[అందు. మా. చక్రము

రాగాంగరాగము క్రిందిని

ల ఈ జ తో క ము

వెంకటమఖ : మనోరంజనీ సంపూర్ణాస్తగ్రహా సార్వకాలికి
అవరోహాగవక్రాస్యా దేవంగాయంతి గాయకాః.

మూర్ఖున { అరోహాణము : స బి రి మ ప ధ నీ స.
అవరోహాణము : స ని ధ ప మ మ ప మ బ రి బ బ గ రి స.

లక్ష్మణవిపరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; పడ్జగ్రహము; ఆరోహాణమందు గాంధారవజ్ర్గము; అవ
రోహాణమందు గాంధార వక్రము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్మీగీతము - త్రిపుతుతాళము - వెంకటమథి

శ్రద్ధువము :

ధ ధ స ని | ధ ధ ప ప మ ప ధ | సా స రి రి మ రి |
ఉ ర్ము ర త | ర జ త త అ అ ల | గా ర సు ఽ ద ర |

గ రి స రి స ని ఈ	ధా ప ధ ధ ధ ధ శ	ప మ ప ధ స సా
త్తు . ద హ . . ఈ	ప్రా ర్యై తీ . . *	భ . ర ప్రసు మం
ధ ధ ప ధ స రి	రి రి మ రి గ రి స	రి రి స సా సా
స్తు . త్తు ద . . మ	క లి త రె ఎ రె ఎ	జ ట అ గం గ
రి గ స రి మ మ ప	ధ ధ ప మ గ రి స	మా మ రి గ రి స
త్తె ర . . . గ	ని న ద మృ దం . గ	నా ద జ్యం . భి త
రి గ స స ని ధ ధ	సా స ని ధ ప మ	ప మ మ రి గ రి స
ప ట న వృ ష థ తు	రం గ మ అ అ అ	చ . తు కె ఎ రె ఎ

అంతరి:

పా ప మ ధ ధ	ప మ ప ధ స ని ధ	సా స గు గు
మ త్త గ జ కు	త్తై క వ స ० . న	న త్తై క ల్యై
రి స ని స ధ ధ	సా సా ,	
ఆ ణ ము. రు ఉ	రే	

శాపద:

ధ స	సా రి మ మ ధ ధ	పా మ రి గ రి స
అ అ	రే కె ప ० . చ	శా ణ వం . చి త
మ మా రి గ రి స	స ని స స ని ధ ధ	ధ ప చ సా , స
ప్ర పం చ . ధి క	చ రి తు రె ఎ రె ఎ	య అ ఇ యై . య
రి గ స స ని ధ ధ	సా స ని ధ ప మ	ప మ మ రి గ రి స
శి య ఇ య ఇ య ఇ	యై య ఇ య ఇ య	య ఇ య అ ఇ య ఇ
రి మ పా థ ధ	పా ప ధ స స రి	రి గ స రి మ మ ప
అ ఇ య తీ య	రా గ అ అ ० గ	మ నో ఇ ర ० జ ని
<u>ధ ధ స ని ధ ప మ</u>	<u>రి రి మ రి గ రి స</u>	<u>సా స ని ధ ప మ</u>
<u>ర అ . . . గ</u>	<u>ఇ ం దు మ . . .</u>	<u>చ క్ర న . గ తు</u>

ప మ మ రిగరి స సా ప మ ధ ధా	ప మ ప ధ స ని ధ
అ ఇ య అ ఇ య ఇ మ త్త గ జ కల్	త్త క వ స 0 . న
సా స గ గ రీ స ని స ధ ధ	సా సా
ని త్వీ క శ్వీ ఆ ణ ము . రు తి	తే .

తానము — వెంకటమథి

1. సన్నిధా | ధ ధ ఫ ధ | సన్నిధ | ఫ ధ స స స | స స స ని ధ | రి స రి | స రి స |
 స స రి స | స గ రి స | గ రి సా | రి రి స రి | స గ రి | స మ రి గ స |
 మ మ ప మ ప | స స సా | రి స గ రి | రి రి గ | స గ రి స రి | స న్ని ధ ధ ఫ |
 ఫ మ ఫా | ఫ ధ ధా | ఫ మ ఫ | ఫ మ మ మ మ | రి గ రి రి స |
 గ రి సా | రి రి స రి | ఫ గ రి | రి రి మ గ గ | రి స రి మ మ | రి మ ఫా |
 మ మ ఫ మ | ఫ ధ ఫ | మ మ ఫ మ ఫ | రి గ స రి | రి రి మా | రి మ
 ఫ ధ | స న్ని ధ | ఫ ధ స న్ని ధ | స న్ని ధ ఫ ధ | ఫ మ ఫా | ధ ఫ రి రి |
 స స | స స రి స | స న్ని ధ ఫ స | ధ ధ ఫా | ఫ రి స రి | స న్ని ధ | ధ ధ ఫ |
 రి స | గ రి స గ రి | మ మ పా | స గ రి స | రి రి మ | రి మ ప మ ప | గ రి మ
 మ ప | స గ రి | స మ గ రి | స ప మ | మ మ ధ ప ధ | ప ప మ ప ప | మ ప రి
 గ రి | రి స | సా స్సా సా ||

2. మ మ ఫ ధ ఫ | స న్ని ధ | ఫ ధ | ఫ స న్ని స | స న్ని ధ ఫ రి | స న్ని స | స న్ని | ఫ ధ
 ఫ ధ | ఫ ధ ఫ రి స | స న్ని ధ | ఫ ధ | మ ఫ మ ఫ | ధ ఫ స స రి | ఫ ధ
 స | మ మ | ఫ ఫ మ ఫ | మ మ ఫ ధ ఫ | మ మ ఫ | మ మ | ధ ఫ
 మ ఫ | మ మ ఫ మ మ | గ రి మ | గ రి | ఫ గ రి స | గ రి స రి | స మ |
 గ రి స | ఫ మ మ మ ఫ | రి రి ఫ మ | రి గ | ఫ ఫ మ | మ మ ధ ధ ఫ |
 స న్ని ధ ఫ | ఫ మ | మ మ మ | గ రి మ మ ఫ | మ మ ఫ ధ | ఫ స |
 ఫ ధ ఫ | స స రి స | మ రి గ స | స న్ని | ధ ధ ఫ | రి స స న్ని ధ | ఫ ర
 రి స | స న్ని | ధ ఫ రి | స స రి స | మ మ ప మ | గ రి | మ మ ప | స మ
 రి గ స | గ గ రి స | ప మ | ధ ప ప | మ మ ప మ ప | ప మ మ మ మ | గ రి
 స | మ రి గ స | స గ రి స | రి స | సా స్సా సా ||

కీర్తనము - మర్క్షశాకము - ముద్దు స్వామిదీక్షితులు

పట్టవి:

సా నీ	స రి	, పా ధ
శా లాం	శ కే	పా హి
<u>ధ పా, ప మా,</u>	<u>\ గ గ </u>	<u>రి స రి స నై స </u>
<u>థ</u>	<u>ద్రి దొ .</u>	<u>పా దే.. హి శా</u>

అనుపట్టవి:

సా పా	ధా	ప మా ప
సా లో	శా	ది ము క్తి
సా స్తనీ,	స లిధ	, స స్తనీ,
సా మ్రూ	జీ ధా	యి నీ
సా మ \ గ	రీ	సా ని ధ
ఫం క ర	నా	రా య ణ
\ మ ధా ప	, మ	ప రి మ ప
మ నోరం	జ	ని ధ ని ని
<u>ధా ని సా రి / గ గ</u>	<u>రి స స్తి</u>	<u>ధ పా మ రి గ స రి </u>
<u>ని ల క ం త గు రు</u>	<u>గు వో ని</u>	<u>త్వి శు ది ని చేయి ఎ శాల</u>

స్వరం:

<u>సా, నీ \ ధా ని   స స రి రి   మ రి / గ గ రి రి సా   </u>
<u>రి రి / మ మూ ప రి మ   పా ధా   ధ ప మ రి / గ స రి ని   </u>
<u>స ధ సా రి మ మ ప   పా రి మ   ప ధా ని స ధ రి స   </u>

మొరీ / గస్తిప్పి సె | , నిధప | , మరిమరిగస్తి || శాల

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సాటి | సరిగస | రిమమ్పి | ధఢీపా | మాపా | ధఢీసా | స నిధఢీ |
 పాసని | ధపమప | ముపమరి | గరిసా | గరిసరి | సన్నిసా | స /
 చపీ | / ధఢీపా | ధాపధ | ధపధా | పామరి | గరిసా | సరి /
 మమ్మ | ధఢీపపీ | మరిగరి | స / మమ్మస / గరిస | స్తిధా | స ని
 ధఢీ | పథ్పసా | సన్నిపా | / ధాపా | ధఢీపా | / ధధధా | స
 పీరి | / గసరి | ర / గసరి | మమ్మపా | ధఢీపా | మాపా | ధసనిధ |
 వమపమ | రిరీమరి | / గగరీస | గరిసా | సన్నిధా | నిసరిమ |
 రిగరిస | ధానిస | రిగరిని | రిగరి | సాసీరి | సరిమరి | / గరిసని |
 సమామ | రిగరి | / గససీ | \ గసరి | మమ్మపా | ధఢీసని |
 ధఢీపా | ధానిస | ధసనిధ | పాధా | పమపా | మరీగా | రిసా |
 రిమా | పాధా | రిమపధ | పాపధ | ససీరి | / గసరి | సనిధప |
 ధనిసని | ధఢీసని | గగరిస | నిధనిస | ధపమప | మరిగగ |
 సరిసా | / పాపా | మ / ధధా | పమపద | పమపదధ | ప ధని | స ని
 ధా | సపధా | స / గాగ | రిగగరి | రిసనిస | ధఢీసా |
 ధ / ససీ | రిమరి | / గగరి | రి / గసా | సనిసా | స \ నిధధ |
 పధపా | మపమమరి / గరి / గ | ర / మమ్మధ | ధఢీపమరి / గరి / పమ |

గమనిక : ఈ మనోరంజని రాగగీతతాన కి ర్తనములలో నొక్కాకతావున (మగరిన)
 ప్రయోగమనున్నది.

మీ / గీ | / మమ్మసద | పాపెధ | సహిరీ | సరిమమీ | రీ/
 గసరి | మమీ/వశీ | ధాధా | ధిషససీ | రీ/గసా | సీనిధధీ | /
 సాసరి | మరిగరి | సీ/గరిసి, సనిధ | నీసధా | పదపము | పమ
 \రీ | /గరిసా | సరి/మమీ | పాధా | పరిమప | / ధాధీ | పద
 నీ | సనిధా | పాధని | , సనిధ | / సానిధ | సనిధా | సరి/
 గసి | రీసా | రీరీమరి | / గాసా | రీగసా | నిధపా | పానీ | ధా
 పా | పానీ | ధపమా | సనిధప | మపమా | రీగా | రీసా | సరిమప |
 ధానీ | పాసా | రీగసా | రీసా | నిధపా | మపమమీ | రీరీగా | రీ
 సని | / సదధా | / సాసా ||

ఉదన మేళము సంపూర్ణము.

[రగమవథును]

చక్రము 1 : మేళము 6

[ఇందు. పా. చక్రము

రాగాంగరాగము : తనుకీరీ

లక్షణశోకము

పెంకటమథ : ఆవరోహిధవక్రాసాయ్ తనుకీరీన్న సమైతా.

మడ్గ్రహశస్త్ర్యకాలేగీయతేగాయకోత్మేః.

మూర్ఖును { ఆరోహణము : స ఠ 8 మ వ ని స.
 అవరోహణము : స ని భ ధ ని ప మ బ బ గ బ 8 స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీష్టితులు

రాగాంగరాగము; సంపూర్ణము; మడ్గ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధారశైవత
 వళ్ళిరుము; అవరోహణమందు శైవతవక్రము, రంజనకై ఈ పత్రుపుతిశైవత ప్రయోగములు వచ్చు
 నచ్చుటు శైవతముల నదిమిపట్టుటయే స-ప్రసాదాయముగానున్నది; ఎల్లప్పుడును పాశదగును,

లక్ష్మీగీతము - త్రిపుటుతాళము - వెంకుటమథి

ధువము:

రి. మ | మ ప ప మ గ రి స | రి స రి స ని ద ని |
 హ రు | ర అ ణి చి ఇ త అ | గ తె ల క అ కి ఇ |
 సా ని సా మ జ | తీ ని సో ; | సా ని ధ ని ప మ |
 మూ ని సీ య ఇ | పో వ తీ | ధ్వో త ప అ గ |
 ప ప ని సా ని స | రీ మ పా మ ప | సా స సా ని స |
 త్రుత చ రి త్రై | చా ర టా సి త | వా సి కే య ఇ |
 గ గ రి గ గ రి స | స రి రి స ని ధ ని | ప ప ని ప మ ప మ |
 అ ఇ య అ ఇ య ఇ | య ఇ య అ ఇ య ఇ | య ఇ య అ ఇ య ఇ |
 గ రి స సా , స |
 య ఇ య రే . కె |

ఆంతరి:

స స స సా ని స | గ గ రి గ గ రి స | సా స స ని ధ ని |
 త్రిముఖ కుం త వి | ర అ ఇ తె ల య అ | నం ద న ం వ న |
 జ ని ప ప ని ధ ని | సా సా , |
 ప ర ం జొ ఒ ఒ ఇ | రే . |

జూవడ :

ధ ని | పా ప ప ని ధ ని | సో స గ గ రి |
 అ ఆ | రే కె న వ ఫం . | ఽ డ సం . ధ |
 గ రి స రి మ మ ప | మూ మ రి గ రి స | రి రి మ రి మ మ ప |
 మృ. రిఱ ని వ అ సి | సీ కె మె ఉ క | ద్వితీ ర క వ అ ట |
 తి ప ప ప ప మూ | పా మ రి గ రి స | స ని రి స ని ధ ని |
 త ఆ ట వ క రి | జ వ ల్ప త వ య అ | పు . ఐ య ము న .

ధ ని ప ప మ రి గ | సా సా స రి మ | పా మ నీ పా |
 స ర సు తి ఇ తె జె | కౌ . రె వి క | తు న్ని పం చ |
 ప మ ప ప ని ని స | రి రి ప మా ప మ | ప సి ప రి గ రి స |
 ట్రో ఒ క రూ పి ణ | రా . గా ఽ గ | త నూ కీ రి ఇ |
 గ గ రి రి స ధ ని | సా ని ప మ రి స || స స స సా ని స |
 ర అ గ న అ గ రు | ఇందు పా . చక్ర || ఇముళి కుంతవి |
 గ గ రి గ గ రి స | సా స ప ని ధ ని | స ని ప పని ధ ని |
 ర . జి తే య | నిం ద న ఽ వ న | వ ర ఽ జో . ఇ |
 పా సా , |
 కౌ |
 పా సా , |
 కౌ |

తానము - వెంకటమథి

1. సనిధనిస | నిఫససని | ఫసనిధని | సనిధనిఫసని | ఫనిఫసని
 నిస | నిఫరిననిసరి | రగరిగరి | రిగరిననిస | గరిసరినని |
 సనిధని | ఫనిఫము | ఫసనిఫ | ఫముఫసనినిసని | ఫసనిఫముఫు
 ఫము | నిఫఫముగగరిస | రిముప | గరిస | మగరి | సమగరిస |
 ఫముముఫుఫు | ఫసనిఫ | గగరిసరి | సనిధనిఫస | నిఫసని
 ఫని | ఫసనిఫ | రిసగరి | సగరిస | రిముమపముగరి | మమప
 మసగరిస | ససరిసముప | మమప | ససగ | రిసరి | సరిమ
 మప | మమగరిస | మగరిసరి | సగరిరిసరి | సనిధనిఫము | ఫము
 గనరిస | రిముఫనిధని | సరిసగరిస | గరిసరిస | స్తీస్సాసా || .

2. ససనిస | రిసవిస | గరిరిగ | రిసనిసరి | నిసగరి | రిరిగరిస |
 ససరిసరి | సనిధని | ఫసనినిస | నిఫససని | ధనిఫస | నిఫమ
 మఫ | మమఫముఫు | మఫముము | గరిసనగరి | సఫముమఫు |

శమగరి | శగరిరిగ | రిరిశరిప | శిసా | రిమమఫ | మమ
 గరిశ | గరిశఫమ | శనిధని | శనినినిన | గరిశగరి | నరి
 గగ | రిశరిమమ | శరిమమప | శగరిశ | మగరిశ | నమగ
 రిమ | శపమమప | శసననిధనిన | మమపమ | శనిధని | పపమ
 మప | శసరి | శనిధని | శనిప | మమఫమ | నిఫమ | గగ
 రిశ | గరిశ | రిరిమ | రిమఫ | నినినినిన | రిశగగరి | నగరి
 రిశ | రిశ | సీసాసా ||

క్రిరసము మిత్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీషీతులు

చిదంబర నటరాజ

పద్మవి:

శరి		మపరిమ గారి		<u>శా శని ధని</u>
చదం		బరనట రాజ		<u>మూర్తిం</u> . . .
శనిభ		సారిప మగ		రిరిశా
చింత		యామ్యత నుక		. . . <u>ర్తిం</u> చి

అనుపల్లవి:

ప	/	శీ		\ పాసని ధనిస , రిశా
మ	దం		బాళవ కామీ	పథిం

మగరిగరిస	<u>నిరిసనిధనిశా</u>	<u>శనిపనిపమ</u>	<u>గరిరిససనిధని</u>
----------	---------------------	-----------------	---------------------

మదవజనక	మహితపశుపతిం	వదనకమల	గురుగుపావిను తిం.
--------	-------------	--------	-------------------

స్వరము:

<u>శరిరిమా</u>		<u>రిపమమగగరిరి</u>	<u>శనిధని</u>	<u>ఫసనిసిసపరి</u>
<u>శరిమగా</u>		<u>రిమపసనిసగరి</u>	<u>శసనిధని</u>	<u>పపోమగరిసని</u>

పదము - ఖండజాతి - త్రిపుటతాళము

నన్న పరీషీంచనేలా

ఈ పరీణాపదము శ్రీ మచ్చిదంబరేశ చరణారవింద భృంగాయమాన మానసులును, సంగీత సాహిత్యాది బహువిద్యాపారంగతులును, రసికశామఱులును, మహాదారులునునై విల సిల్లి యశకాయముఁజెందిన మణలిచిన్నయో మొదలారువారి సథకు వచ్చిన వెంకటమఙ్గ ప్రశ్నాత్రులవద్ద రామస్వామి దీక్షితులవారి ప్రేరేషణచే మొదలారువారు వెంకటమఙ్గ విరచిత ఉణిగీత పుస్తకము నాశినిప్పుడు ఒక మూర్ఖును యిచ్చేదము. ఈ మూర్ఖున యో రాగమని తెపిప్ప నాచ్చే వాచు వె కటమఙ్గ శిష్యులేయసి నుడివినందుకు మొదలారువాచు యో పదమును రచించి తుదనుగల స్వరమందు వారిచ్చిన మూర్ఖును అమర్ధిసమాత్రమే రామస్వామి దీక్షితులవారు చిన్నసామియను తమ పుత్రులఁగొని సథలో వినిపింపఁ జేసినారట. ఈ సంగతుల వివరము మొట్టమొదటనున్న పీతికలోజ్యాదుడు

పల్లవి :

న	న	న	ని		,	ని	ధ		ని	న	
న	ను	ప	రీ			తీ			ం	న	
గ	మ	రీ	న		,	న			ధ	ని	
శీ	.	లా				ణ			పు	దు	

అనుపల్లవి :

, రి	గ	రి	మ	ప	ని		ఇ	స		స	ని	
నన్న	ట	క	ని	(శీ)			న	థా		ప	తి	
ధ	ని	పా	మ				గ	గ		రి	న	న
కృ	ప	నా	కై				ను	ం.		డ	గ	

స్వరము:

న ని రి సా ని ధ ని	న ని ఫ ము	ని ధ ని స
గగరిసరిమపనిసా	స ని ధ ని	పా మ గ రి స (నను పడీషించ)

చరణము:

, ప ప ప మ ని   ప మ   ఒ మ   / గ గ గ రి స   న ని ధ   ని స
1 అ మృత మ ధ   న .   ము.   జ . . సి న   హ . .   . శ
2 వి రు గ సీ .   . .   క ఆ   మే. . రు లు   వి. .   ల్ల గ
3 స క ల య .   జ్ఞ థ   ర త   ల . . త ఱ   ప. పీ   . ఱ

శి స ని ధ ని \ పా   ని \ ధ   ని స   కీ మ \ గా   గ గ   స స
1 హ రి ని శా. .   ధి ० .   చి న   హ . . లా   హ ల   మ ను
2 హ రి ని శా. .   అ ఱ   మ గ   బ రా. .   ని ప్రి   పు ర
3 శి స త్వ రు ష . గో   వి.   ద ద   దీ షి త శ   రో .   మ ణ

ం మ ప ప ప   , న   \ పా   స ని ని ని ధ ని   స గ   రి స
1 అ శ న మ గా   జ్ఞ   . .   కొ. . న్న వి ०   . . ०   ద త
2 హ ర ఱ మ గా   వి   ద ద   ద ద . ద చి న   అ రు   ద ను
3 సు కు మా . ర   త   త్తు   ల్యై . త్తి పె ०   క ట   మ ఖ

ప స ని ని ధ ని   \ పా   పా   ప మ ా, \ గా   శి   పా
1 వి న లే. . .   వ   . .   దా . .   .   .   అ
2 వి వ లే. . .   వ   . .   దా . .   .   .   అ
3 సు ధి. . . జ   ను లు   న ను   ల త ఱ శ రో   మ ణ   య ని

ప ప మ ప మ | మ \ గ | ర మ || పా , ప్పమ | మ ప | ప్పమ ||
 1 అ ల సి సా ల | సి హ | రు ని || పా . ర | ము ణై | . శ ||
 2 ప ర గు ని చాచు | మూ | . త్రిం || ప్రభో . సు | ప్పియ | న గ ||
 3 ప్రకట ము గ | దీ | విం || చి నతిలుం | ం చి | స ను ||

ప స స స ని ని | ని ని | ^w ధని || జ సా సా | జ రీ / గ | రి స ||
 1 అ శ య దా . | న మొ | స గి || కా . . | శు మ . | జి న ||
 2 హ రు ని క . | ట్లు చె | . . || గ్లే . . | త దౌ | ము లు ||
 3 ప క ల ఏ . | ద్వి . | జ్ఞ న || తక్కు త. సే | సే . | య ని ||

శా మూ \ గ | రీ / గ | రి స || ఇ రి స ని ^w ధని | స రీ / గ | రి స ||
 1 ఆ మా ర్కు ० | చే . | యు చి || రా యు శే . సి | ఆ ని వి | ష మే ||
 2 ధ ర య థా రా | జా | త థా || ప్రజా య ని సరి | మె ర . | య మట ||
 3 ప ల మా . | రు ప | లు కు || చు . న్నము . ణ | తి ము . | . ద్వి ||

గ్గ రి స ని ^w ధని | ప ప మ | పా ప్పమ || స ని ధని \ పా ప ప \ మ | , గ | రి న ||
 1 అం త కు ని ని . | గ్రహము | జే సి న || అ తీ యు మ వి న లే | దా | అ . ||
 2 స క ల శా ప్రంబుల | దె లు . | ప ० గ || అ వ ని లో చా ల వి న | లే | దా ||
 3 కృ... ఛై ० . | ద్రుత . | న యు || వె ० . . . క ట | కృ. | షుని ||

స్వీర ము:

, స ని రి సా ని ఫ ని | వై అనుపల్లవి ప్రక్కనున్నదే మరల పాడి వల్లవి
 ‘ననుపరీ’ ఎట్టుకూనవలెను.

సంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరాము దీక్షితులు

మపహీమగరిసరిసా | రిసన్నిధ్నిఫ్నిరిసా | రిరీమమీపహీమపసన |
 నిధ్నిఫ్నిసాన్నిసరి | గగగరిగగరిసన్నిస | రిమపనిపహీధ్నిప | పని
 పమ / పమగగరిస | రిగరిసన్నిధ్నిఫ్ / నిధ్ని | సహరిసరిమరిమువ |
 మరిగరిసా / రిమమీప | మమీప \ మామీరిగరిస | సన్నిరిసరిమరిప
 మప | మాగరిసరి / గరిసస్ | నిపమీపామరిగరిస | గగరిసాస / గరి
 సరి | మమీపాప్ మమీగగరి | సన్నిరిసన్నిధ్నిఫ్నిసస్ | ఫ్నిధ్నిసాస్ /
 గగరి | గరి \ సారీమమీపా | రిమమీపనిధ్నిస్పా | నిధనిపమరిగరిసా |
 రిమపామ / నీపటిమ | పపెనినిధ్నిపనిసస్ | రిరీసనిధ్నినిపానిప |
 మాపనీనిసానిస్ | ధనిపమపహీసనిసస్ | రిమపామపాసా | పప్ /
 సస్సానిసగగరి | సరిగగరిసన్నిధ్నిప | సన్నిధ్నిపపెనిపమప | మగ
 గ్గరిసరిగరిసా | ధనిపాప్ పమగగరి | పామ
 గగరిసన్నిరిస | ధనిఫ్నిసన్ని, రిగరిమ | సరిమపమపనిధని | పనిప
 పమారిగగరి | పామగగరిరిగరి | సన్నిసరిరిప \ మాప | మపనిప
 రిగగరిసా | ధనిసానిపమరిసా | పమనిపపెపనిసా | నిధనిపసని
 ధనిసా | ధనిపమపరిసనింస | పసనిధనిపమగరింస | సస్స / గగరి /
 గరిసరిమ | సరిగరిసనిధనిపస | ధనిపనిస్సిసనిసగరి | సగరిస్సి
 సాసనిధని | పాపమపమగరిసా | సస్స / పప్ / ససనిసరింస | మగరి
 సానిధనిసా | పానిధనిపమ \ గారి | సాగరిసన్నిరిరిసా | సరిమపనిస
 సనిధని | పమగరిసన్నిసాసా |

ఆరవ మేళము సంపూర్ణము

మొదటి చక్రము ముగిసెను.

ర గి మ ప ధ న]

చక్రము 2 . మేళము 7

[సేతు పా చక్రము

రాగాంగరాగము 7 : సేనాగ్రాండి

ల జ ఇ త్లో క యు - వెంకటమం

సేనాగ్రాండి తు రోవో మధువుకైతిసియుతే,
స్వగ్రహం సర్వకాలేషు గీయబే రాఘవుకో త్తమే.

మూర్ఖున : - { అరోవాణము ; స బ బ బ గ గ బ మ ఆ మ ప బ బ న బ ధా సా
అవరోవాణము : సా బ బ న బ ధ ప మ బ గ మా గ గ బ బ న స.

ఉత్సాహివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణ ము; షట్క్రిహము; అరోవాణమందు మధ్యమధై వతములు
వక్రములు; ఎల్లప్పుడును పాడఁడగును.

గమనిక : శూరాయిచాయ్యాయి శంక్రమేందుచక్రములః మఁగల శ్యువాలీ రాగాంగరాగములకు (దని స)
ప్రయోగము లేకసే (ధ స) ప్రచోదనముకో మూర్ఖునలను గర్మించియుండుట
రంజనములకును గాల్పమందు చుఁపమగాఁ ట్రైటుకై యని యొంచవలెను.

అక్ష్యము_గీతము - భ్రథమాపకతాళము - చెపకటమథి.

ద్రువము :

గ ప ధ స సా సా సా | స రి గ గ రి స | సా రి రి సా
ర్త . జ త లీ లా ! గి. రి : . . | మూ న సు రై
సా ని ని ధ వ | పా ధ ధ వ మ | గ మ పా , వ | ధ ధ వ సా స |
ప్ర ఽ ఽ న గ | ధ్యా సి . రె ఎ | న వ నీ య | ఎ . ధ మేరు |
రి రి గ గ రి స | స స ధ ధ క స | మ మ ధ వ గ ర | సా
చ అ . . . ప | త్రిశురాంత - | అ అ ఇ య ఇ య | రే

కొవద:

న స వ వ పా ధ చ ని ధ | పా చ మ గ గ | మా గ గ రి న
 పు ర న ర కిం న ర గ ఇ | గం ధ రు ఉ వ | గా అ . . న |
 న రి గ గ రీ | సౌ ధ ధ ధ చ | మ చ ధ ధ చ చ |
 లోఒ . ల రే | ప్రో మ వ తి ఇ | ప్ర అ ఇ న అ ధ |
 న ని ధ సౌ చ | రి మ గ గ రి చ | పు పం ధ చ ని ధ |
 ర అ అ గాం గ | నె ఎ న అ గ్రణి | ర అ అ . గ |

 జ మ గ గ రి చ | సౌ ధ ధ ధ చ | మ మ ధ చ గ ర |
 లో . . . ప్రత | పా చ . . ప్ర | న అ గ తు రె న |
 సౌ 11 గ ప ధ స సా సా సా | స రి గ గ రి చ | సా రి రి సా 11
 కే 11 ర అ జ త లీ . లా | గ రి లో ల | మా న సు కే 11

తానము — వెంకటమథి

1 స సరి సరీ | స సని ధ ఫ | స స స | ని ని ధ | ఫ సని ని ధ | ఫ ని ధ |
 ఫ ని ధ ధ | ఫ ధ ఫ మ ఫ | ధ ధ ఫ సా స | రి రి స గ రి స | ధ ధ ఫ స |
 ని ధ ఫ ధ ఫ | ఫ ఫ ధ ఫ | మ మ ఫ మ ఫ | గ మ ధ మ గ రి స | రి ఫ గ
 గ మా | గ మ ధ ఫ ని ధ | ఫ మ ఫ ధ ఫ | మ మ ఫ మ ఫ | ని ధ ఫ ధ |
 ఫ సని ధ | ఫ రి స | స సరి | స గ రి రి | స స ధ ధ ఫ మ | ఫ మ గ మ
 వరి | స ఫ మ మ ఫ | స రి గ గ మ | గ మ ఫ మ ఫ | ఫ ని ధ ధ ఫ |
 మ మ ఫ | గ గ మ గ మ | గ మ ఫ మా ఫ | గ గ రి రి స | గ మ ధ ఫ గ
 రి స | రి స ఫ ఫ మ | మ మ ధ ఫ స | ధ ఫ రి సరి | స గ రి రి స | మ మ
 ఫ మ ధ | ఫ మ ఫ | మ మ ఫ మ ఫ | గ గ మ గ మ | గ గ ర | స గ ర
 రి స | సా సౌ సా ||

స సరి సరి | స స స | ధ ఫ రి స | ధ ఫ స | ని ధ ఫ ధ ఫ | స సరి | గ గ మ గ మ |
 సరి స | గ గ రి సరి | స గ ర | స గ రి రి స | మ గ మ | స సరి స స | ని ని ధ | ఫ సని ధ |

నిధఫ | ముముఫముఫ | నిధఫ | ఫముముఫ | మగము | గము
 దగురి | శగురా | శక్తశగుయు | గముఫ | గమురిశఫ | ముధఫ |
 ముఫపథఫ | నిధఫ | ధఫముఫ | గర్భిశ | శానిధఫ | మగమూ |
 దగురిస | శద్రగురెషు | గముఫ | నిధసా | రిసగగమూ | రిసప
 మశా | ససరిసరి | గగమగమూ | రిమమశా | నిధసా | నిధపథ
 పశ | మమపమపమము | గగమగము | గమగగరి | సగరిస |
 రిస | శాస్నాసా ||

తీర్మానము - తిక్రజాతి వికణాశము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పత్రపటి:

మాగ్గరిస | కీరీపా | రనిధపమాగ్గమప ||
 జ్ఞానాం. లి | కే. పా | అ. య. మాంత్రి. జ ||
మగ్గ, గరీ, సా | \నినిధధాపా | నిధధసా ||
 జ్ఞాత్రుజ్ఞా | నజ్ఞి. . య | స్వరూపిణి ||

అనుపత్రావి:

ప్రాని | నిధా, ధప ప మా, | పా, నినిధా, ||
శనాగ్ర | జీ ప్రముఖో | పాని కే ||
 స\నిధసా | \నిధపామగ | , రిగరిసా ||
 సతాసితేం | ఖలదేవతా | సేవవితే ||
రిమాగ్గమపథనిధపా | \నిధపమాపనిధుధసా ||
 జ్ఞానప్రదగురుగుహని | జ్ఞానఫు నేఘనజఫునే ||
మగ్గరిస రీగరిస | శా\నిధధపసాధధపప ||
దినావనకొంకట్టేశ | దివ్యలలనేశోథనే. ఎ || జ్ఞా

శ్వరం:

మా, గా గరీ / మగగీరి | / పా, ధ / నీ / ధవ / నీ ధ ధవము ||
 \ గా, గా గరిగీ సాసన | \ నీ, ధాఫ / ని ధ / సారి / వ ||
 మగగీసరి / మగగీమవ | ధ ధా / నీ ధ ధిపమవధ / సస ||
 మగగీరిరి సా \ నీ ధధ | పా మగగీరిసారివగ్గ || జ్ఞా

నంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరామదీక్షితులు

వధవప్పిమాగగగా | రిమగగీ / మగరి / గగీరి | మాగగీరిమ
 గరిస | సరిగ్గరి / మగగమవ | గామవప / నిధధపా | ధధవ
 మగమపాధవ | వధవ / నిధవమగ్గమా | గగీరిసరి / గగీరిసా |
 గగీరిస \ నీ ధఫనిధ | ఫ / ని ధ / సాననిధగరి | సరిగ్గరి /
 మగ / మసరిస | సగరిగరినిసమగ్గమ | సరిసపమ్మవ / నిధధివ |
 / నిధవమమ్మవమగ్గమమ | గమగగీరిసరిసగరి | మగమవమధ
 పప్పధవ | / ధవమగమపాపమగ | / మరిస / పమ / ధవనిధవ |
 / ధధివమధవప్పగరిసా | సపప్పధధివ / నిధపా | మమగాగీమ
 గరిమగ | రిసరిగగగగీరిసా | ని ధ ధ ధధసాధనసా | ససి / ధధధ
 పమమ్మ / ధవ | మమ్మ / పమ / ధవమ్మపమమ | ప / ని ధ ధివమ్మ
 పగగ | మగ్గమగమవ \ మా / పగ | రిమగ్గమధవప్పగారిస | సస /
 పప్పమమ / ధవ / నిధ | పస \ నీ ధవమగగ్గ | మపధవ / రిస /
 నిధధ | పమగమగగీరిమగగ్గ | రిమగ్గమధవప / నిధ | సానిధ
 పామగ్గమా | గ్గమపధవ / నిధధివమ | పధవమధవగగీరిస |

న / రిన / పప్పమ / ధప / సధ | జ / రిస / రిస / గెగెర్సా |
 మపధధధపప్ప / నిధసా | రిమ్గెగర్సధధధధప | మమధపనిధప
 మ్గెగ్ | పగరిసన్నిధపగరిస | గపధసస్సే / గెగెర్సప | రిసాని
 నిధధధపమగ | మాగగరిన / గరిసా | సరిగగరిమగమపని | ధ/
 సాస్సేనిధపమ | గెమాగరిర్సా ||

ఏడవ మేళము సంపూర్ణము.

రగిమపథని]

చక్రము 2: మేళము 6

[సైత్ర. శ్రీ. చక్రము

రాగాంగరాగము : జనతోడి

ల త్త జ త్తో క ము

వెంకటమఙ : తోడి షడ్జగ్రహః పూర్ణస్సాయం కాలేప్రగీయతే.

మూర్ఖున :— { అరోవాణము : స బ ర బ గా మప బ ధ బ ని సా,
 అషరోవాణము : స బ ని బ ధప మ బ గా బ రి స.

లక్షణివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము; సాయంకాలమున పాడఁ
 దగును.

గమనిక :

రక్తిరాగములలో మిగుల రంపనముగల యొ తోడి రాగమును పూర్వ్యమేళములైన
 వంతొమ్మిది మేళములలోఁ శేర్పులేదు. అదియుఁగాక ఈ తోడిని వెంకటమఙ* బోత్తర

* బోత్తర రాగమనిన ఉత్తర దేశము నుండి వచ్చిన రాగమని తాత్పర్యము. దేశీయ రాగ
 మనియ వాడుదురు.

రాగమని జెప్పియున్నారు. రంజన స్వర సందర్భ సంచార భేదములను గిత కీర్తన, వర్ణము మొదలైన లక్ష్యముల గమనించి చూడుందు.

లక్ష్మీగీతము - రుధింపత్తాళము - వెంకటమఖి

భూవము :

ప ప ము | గా ము ప ము గా రి రి సు | మూ మూ గ రి స రి సని |
 అ అ రె | రా . . జ రా . . జ | గ్రి . . త చ . . రి . త |
 సా రి స ని ధా ధా, | ధా గ గా రి స రి స సు | గ గ ము ప ము గ గ రి స ని |
మన్మతహారేవ | ప్రార్వ్యతీవ . మంగ | ధా. . . రణచణరె |
 స రి స ని ధవమగరిస |
ని. రె . జర . . . జ |

ఆంతరి :

ధా, ధా ధని ధని సు | ధా గా, రి సో సో |
 తే జః ప్రత .. ప | ప్రభా పు రే ఎ |

ఖావడ :

గ రి స రి ని ధని స రి గ | సా రి గా మూ ప ప ము | ధా, ధా ధ ని |
 థ అ వ థ వ హ ర శ రువ | సా ర్వ్యథా మ వ ర 0. | ధా. ఆ మక
 ధ ధ ప | పొ ధ ప ము ప ము మూ ము | గ గ ధ మూ గ ము గ రి సు |
 అ . ల | సం హో ర క ర పుం ని | మ. రు కు డె ఎయ అచె |
 సా రి గా గా మూ , | స రి గ రి స స రి స ని ధ | ధని ధవమగమ
 ర థ ఱ . తే | తత్త్వసరె. మం ప అహి | రా గాంగ జ న
 గరిస | సరిగా మవధని స సు | మూ మూ గ రి స రి స ని | ధ ధ ని ని
తో ది | ఉపఅం గన . గవఅ | రా . ఇనే . త్రస్తి. | చ . క్రన
 ని ధమగరిస || ధా, ధా ధని ధని సు | ధా గా రి సో ||
 అగరు రవిత్త || తే జః ప్రతా . ప | ప్రభా పు రే ||

రి సెని | ధదనినినిధమగరిన |
అఅరె | వాపొగరా. . . గ |

రి సెనినిధనిధమగరిన | ధదనినినినిరిసనిస | మామాగరిస
పుంసానా. . . గ | వరా. . దా. . గ | గా. . నమా
రి సెని | ధదనినినినిధమగరిన || ధా, ధాధనినిసన | ధాగు,
ధరియ | జాఅణుజాఅణ రవిత || తే. జా ప్రత. . వ | ప్రథా
రి సొ సొ ||
వరే ||

కీర్తనము — కమలాంబితే — రూపకతాకము — ముద్దుచౌచ్ఛమిదీషితులు

పల్లవి :

నని | ధనిధానిసని = నిసొ | సానిధపమ్ ||
జము | లొ అ అంబి. . కొ | బఎ. . . ||

నని | ధనిధానిసని = ఏసొ | నిధాపసొ ||
జము | లొం అం బి. . కొ | అ శ్రీత ||

నిధా | చసుగుపథపవమగా = రినిను | సారిగరిన / గరిను ||
జ | లై ఎత్తె ఎ. . ఎచు | ఒడిత్తె. . . ఎ ||

జన | రిగారి సరీస = నిధను | ధనిసొ ||
జము | నియ = రుణా | ఒశు ||

గగ | గమనిధప = చగు | గమపమశధసద ||
కర | నిధు తశు = కొ | మా. . మవత ||

నన | నిసరిసనిధనిధ | నిసని = సొ | సొ, ధప ||
జము | లొ | ఒబి = కొ | జగ ||

హ గా | మా ధ ప చ మ రీ || సా | సా సా ||
 దం | ఓ లి కే || ఏ | ఏ

అను వల్లవిః

ప ప | దా / ని వ ధ ప || / ధ మ మ | గ ప మ గ రి స ని ||
 క మ | లా న నా || . . ది | పూ . . జి త . ||
 స రి | గ మ ప ధ / ని || ధ మ | ధ ని సా ||
 క మ | అ ప దే || బ హు | వ ర దే
 ధ ని | స రి గ రి స || / రి స రి ని | ని స ని స ధ ధ ||
 క మ | లా ల య || తీ | ర బై . . ధ ||
 ప / ధ ని ని న | రి స ని స ధ || ప ప గ | , మ గ మ ప ధ ||
 వే . . . | శి వే . క || రు జా | ర్ణ వే . . ఎ || క.

చరణముః

, ప ధ | ప మ \ గ మ గ || గ సు ప ధా. | ప చ మ గ రి స ని ||
 న క | ల లో క || న అ | య కే . . ఎ ||
 , స రి | / గ స / రి ని || స రి | / గా మా ||
 న ఠ | గీ . త || ర సి | కే
 , గ మ | పా ధ ప ప మ || / ధ ప ధ | , ని సా, రి గా ||
 సు క | వి త్వ | [ప ధా] | య కే
 ని సా | స / రి ని ని ధ / ని ధ ధ ప || మ గ మ ప ధ ప | ప మ గ రి స గ రి ని ||
 సుం | ద రి గ . త || మా | య కే ఎ . . . ||
 , స న | పా ప ధ ని || ధ ప / ని ధ | \ మ / ధ ప \ గ గ ||
 వి క | శే బ ర || ము . . | క్ర ధా . న ||

వ / విద్రులు | మో పోరువి = దును | దనిసే ||
 న లు | ఎ . . . త ను | హు క్షే ||
 ర వ | గ్రం జు వ్యాపా | ను | ను రంతిసే ||
 చి య | నం బి భు | త | త క్షే . ||
 న ని ధ | ని పరింజని దని | ని దవు | ద / రు సే ||
 న జో | జ ర చ ర = జే . . ఏ | ఆ రు జే ||
 దద / గు | రి హ / రి కె ని సే | రి హ వ్యాపా | రి ధా పమగుపా ||
 నక శే | గు దు గు హకరణే | న చౌ తి | వాంతః కరణే ||
 గమపద | ని / రీ సని ధ దని భ = ని సే క | పసమగుపద ||
 అక చట | త పొదివ . జ్ఞే . ఏ | అ ఖు లై | కరన భు జ్ఞే . ||

కీ చనము : గానలోల కరుణా — అది తాళము

ఈ కీర్తనకు శ్రీ చాద మహాన్నివై మండ్చురొస్సిని ప్రతిఖండవారి సహకోదమలను ఇంత గాప్తములతోఁ శేరిన వైణిక ప్రశ్నములు నెన రోగుకొన్ని ఏక్కుల దారిచేఁ జీయబడినది.

୩୮୭

గౌ, గౌరి / మగ కే దైత్య నీ వ్యధి | సేవా విగా | గుప్తా ||
 కు అ శ్రీ జల కరు | సూచన | తథా ||

1 ఈ గుప్తవధవప్తమ గరిసనిద్ధనిథు , నగ కృతి / మన | గకిసథనిచరి ||
గవ . జీ .. ० చూం | : ८ ఫీ . | १..య .. ||

ఆనుపల్లె వి:

మా , ని ధీ వము వమగమ | పొ , ధ ని ని | నీ ధ ని ని స ని \ ధా ||
 మా ని త గు జా సు . . క | జ్ఞా వధు | రి . జా . . ||
 , ధ ని స ని స స / రి సా ని | ని ని ని ధ ని స | నీ ధ ని ని స ని ధా ||
 మధు రి పు పద చి ०. | త న పా . . | రి జా . . ||
 , ధ ని స ని / గ్గ రి రి / గ్గ రి స | , స ని / గ రి స | ని \ ధ / ని స ||
 కృ నా ర ద గు . రు | సు జ న . | త్రా . జా ||
 స ని స రి , స / రి సా ని ని స ని ధ వధ | ధ ని స ని ధ వ | వ మ గ రి స / రి స ని ||
 చి ద్వి లా . . స క ర | ర్భ త వ ర | వీ . . జా . . ||

వరణము :

గగరి / గగరి సా రి ని స స సా | ని ధ ని సా / రి స ని | ని ని ధ ని ని ని ధ ము ||

- 1 హా రి హార బ్రి హే శైం ద్రామ ర స చరా | చ ర ము ల ని న్న ట ను | స్త్రి ర ము గ నె ల కొ ని ||
- 2 ధ న దా త్యజుల తి దర్శి తులు యల | వ న జా తు ల మ మ | త న మి ము దె లి య క ||
- 3 వాయస్మ కవి వర వాల్మీ క. లక తి | భా సు ర మ గు కృ | హా రి చ రి త ము ల ప ||

ధ ని సా స ని గా గ మ గ మ చా గ మ | స ధ వ ధ మ స గ మ | మ గ మ ప మ గ రి స ||

- 1 ప రి పూర్ణ డ వై వె శ గు చు సు ० డె డీ | ప ర మా త్యై డు సీ | వే గా దా ||
- 2 మ న సి జా త మ గ్ను ల న క కూ బ ర | మ ణి గ్రి . వు ల ను | ని రు వు ర ను . . . ||
- 3 దే ష చె ము స గి ప్రహ్లాదు ని సీ ని జ | దా . . సు ఛే . . సి | ఫు న ము గ మ ని చి ||

సస / ధరపచ / రమపాపగమాపా | గామ / ధాధపద్ధ | నిధనిస్నినిసీధము ||

1 వర త్రిభువన ముల భూతభవిష్య | ద్విర్త మానముల | నెమ్మదినిరతము ||

2 కను గొనిబృందావనములయమళా | ర్షునతరువులగం | మనియంతటక్క ||

3 వేసరక నుఫినుల పాలింపుచు | వేదాంతార్థము | విశదము జేయచు ||

ధధనీసాసరిసని/రిసనిధనీసా | నిసరిసనీసనినిపథ | /నినిధవపమగారిరి ||

1 నదయుచుచుమునీ . మహిములుయిం | తని పొగడగతర | మావరపీ..ణా ||

2 ష్టునిదర్శనమెముసగిపరమపా | వనులజే..సిదన | కినవరపీ.ణా ||

3 వాసీంచు శ్రీ . మన్మారాయణ | రా..సుడై . ననా | రదగురుపీ.ణా ||

గగమగమధధనిధని/రిసధనిధ | /గరిసనిసీసానిధ | పమముపాపగరిని ||

వారిరొ వారివరదయనమనిజమవాతి | వలుకగసాకెకు | వతి పావనమగు ||

గాన

కీర్తనము - ఆదిత్యము

(శ్రీ) కార్త్రికేయ కట్టాకుపీతసానులభ్య సంస్కృతాంద్ర ద్రావిడ సంగీత సాహిత్యాది బహువిధాయాపారంగతులును, ధర్మ సంస్కారములులును, వితరణ ఖనులును, యశోధురంధరులును, ఇష్టాయి పట్టపు మహారాజులవారికి పెత్తాతలుమగా వెలసిన కుమార యొప్పేంద్ర మహారాజుల వారిచే రచియింపబడిన కీర్తనము :

‘ గజ వదనా సంమోదిత పీరా ’

వర్ణావి:

, గ ప మ గ రిసా నిధ / సనిస | , సరిగ మ | ప ప మ / ధ ప ధ || ప
గ జ . వ ద నా స ం | మోదిత | పి ఇ ర అ ||

1 , ధని సా , రిసరి నీ సా , నీ సీ ధ ప | మగ / పమపథవ |
 గజ వ అ త్తి ర మణ | మా . . మ

“ “ “ “ | పమగరిసాని ధ || పమ
 “ “ “ “ | వ . . దేశ || . . అ

2 “ “ “ “ | పమగరిసా ||
 వ . . || గజ

అనుష్టూని:

, ధని ధ ప మ పమ మగ మ | . / ని ధ ధాని | సీ ధ ని నీ / స ని ధ ||
 విషయో బల్లాస వ అ త్తీ | క టూ కు | పా . . త్రె అ ||
 , ధ గ రి స ని , ధ ని స రి | నీ సా వ ధ ప | ప గ మ పథ ప మ గ రి రి స రి ||
 విషి త క . . అ క | ప ల్ల వ | చ ర . . ణ . . . . ||

చరణము :

, సరిగ్ మ మ మ ప ప మ గ | , గ మ ప థ / ని నీ | ధ ప ప మ గ రి స ని ||
 అ సు ర కు ల ని . కి డ | క మి ర . ధా | అ నో ల ||

, సరిగ్ స రి స ని ధ ని న | , సరిగ్ మ | ప త మ / ధ ప థ || (ప)
 అం భో రు హ జా త | ఐ . త్ర | నా . ధ || (అ)

, ధని ధ ప మ ప మ ప మ గ మ | ప ప థ ని ని | నీ ధ ని ధ ని ధ || (ధ)
 వ సు తా త ప ర స ० | ర కు ణ | దే ఎ వ || (అ)

, గ రి స ని ధ సి న ర | నీ సా వ ధ ప | ప గ మ ప థ ప మ గ రి రి ||
 వా గ్రీ లా స కా రి అ | కే ఎ య | గు హ వ . ర . ||

స్వీరము:

* గారిశగరిగగగామమగరిస | గారిం/గతినిధ | /గారిం/గా;||

గసగరిగగగమగపగధగనిధమ | గమధమగమనిధ | గమవధనీ;||

గగేమగమవధసిగగమవధనీసరీ | గగ/మగారిసని | గగతనిధమగా;||

గగ/మమ/ధధ/నిసీ/గగరిసనిధసిస | /గగరిసనిధనిస| గగమ/నిధమగరిస||

గజవదన.

రగి మపథని]

మేళం 8 : తోడి

[సైత్ర. శ్రీ. చక్రము

చౌకవర్షము - ఆది తాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

రూపము జూచి వలచి వచ్చితిని

పల్లి వి:

గా మపమ / ధపధనీస | స / రినిధధ / నిధ | పపమగరి / నీ;||
రూ ప ము జూ చి | వ అ చి వ | అచ్చి. కి ని;||

సరిగమగారిసన్నిధన్నిధన్నిసన్ని | సా, మప | పమగా. గరినన్ని;||
కో.. ఉ పమనే. . . ఎతు | రా సా | మీ జు యుంత. ||

సరిగమగారిసన్నిసరిసన్నిధన్నిసన్ని | సా; | సా; ||
కో ఉ పమనే; . . . తు | రా; | ; ||

* ఈ మక్కాయి స్వీరము గాంధారపు యొదుపును, చతుర్భ్రజాతియునుగా మండునటుల ముద్దుస్వామి దీక్షితుల మూడవ సహార్యరులైన బాలస్వామి దీక్షితులవారిచే రచియింపు ఇడివది.

అనుపద్ధతి:

	వ ధ ని స నీ ధ వ మ ప మ మ గ మ / ధా, వ ధ ని ని \ ధ ని \ ధ ధ
	శా . . ప త్రయహా. రు డై. ఇ వెల యు శి
1	నీ స రి స ని స స స \ ధ వ ధ ని స రి సా వ ధ / ని ని ధ వ ప మ గ రి స
	శా న్న గ రా జ సా అ మీ తయుఞ దే . . మీ . .
2	ని స స ని స రి స „ „ „ „
	శా న్న గ „ „ „ „

ముక్కాయి, స్వరము:

	గ మ ప \ గా, మ ధ పా గ ప మ గ తి స ని ధ నీ సా రి గ మ ని ధ గ మ పా ధ ప
	గ గ మ \ గా మ ధ ధ ని \ ధా ని ధ ని స రి / గం రి \ ని ధ \ మా గ రి సా నీ స రి

చరణము:

	మా ని ధ ప మ ప మ గ మ పా, ధా, ధ / ని ధ వ ప మ గ రి స రి గ
	మా రక్త టి సుం . . ద, రా కా .. రా . . .
1	గా, మా / ధా \ మ , \ గ \ ః , సా రి గ మా
2	గ మ / ధ ప / ధ మ / ప గ ధ గ మ / ప మ గ రి నీ స గ రి మ గ ని ధ / రి
	ని ధ ని ధ మ గ రి గ మా
3	ధా ని ధ మ మా ధ మ గ గా మ గ రి , గ రి స నీ ధ ని స రి గ మ / ని \ ధా గ మ
ii	„ „ „ „ „ „ రి గ మ / ని \ ధా ధ
	ప రి గ రి గ మ ధ గ మ ధ ని మ ధ ని స ధ ని స రి ని గ రి ని ధ / ని ధ మ గ రి స రి గ
	మా రక్త టి.

స్వరస్తాన వర్ణము - తదితాకము

గమనిక : ఈ స్వరస్తాన వర్ణము మధుశ్వామి దీక్షితు వారి తండ్రిగారైన రామశ్వామి దీక్షితుల వారిచే మహాప్రభువైన చెన్నపరి మంత్రిచెన్నయూ మొదలారిచిదఁ శేయబడినది.

సరిగ్గానిదాని

పత్రాలి:

స రి గ్ ని \ ఫా ని	\ స్టా ము రి	\ ని త్రి, ప ధ
స రి గ్ ని దా ని	స్ ము రి	ని నీ ప ధ
స మా గ్ మ మా గ	\ నీ గ \ ని	, ని సా ,
స మా గ మ మా గ	నీ గ న	. సా

అను పత్రాలి:

గ లి మ మ్ / ఫా, రి	బ / బ్రి రి	బ ల్ బ్రి రి
గ రి మ ము ఫా రి	బ బ్రి రి	బ బ్రి రి
గ మ ప ధ నీ ఫ్రో నీ ర్	బ బ్రి రి	బ బ బ నీ
<u>గ మ ప ధ నీ ఫ్రో నీ ర్ </u>	<u>బ బ్రి రి </u>	<u>బ బ బ నీ </u>

చరణము:

మ రి మ రి గ ని సా	గ ని ప రి	ఫ ర ఫ ర ని
మ రి మ రి గ ని సా	గ ని ప రి	ఫ ర ఫ ర ని
మా ని \ గ్ ని \ గ్	శ్రీ మ రి	ఫ ర ఫ ర ని
మా ని గ ని గ	న మత్త రి	ఫ ర ఫ ర ని
మరీ \ తీ ప ధ \ మ	మ ని \ గ్, మ	రీ, ని \ గ్
మరీ నీ ప ధ మ	మ ని \ గ్ మ	రీ, ని \ గ్

మ గ ర స న ధ వ మ ప ధ ని | స ా న ధ ప | చ \ గ మ ప ధ ప ప మ గ ర ఈ ||
మ ణ లి వేం క ట క్ర | ణైం ద్ర . | నా అ తొ

ముక్కాయి, స్వరము : *

గ మ ధ మ గ ర ని సా ర / గ ర ని ధ | ని గ ర మ ా గ / ధ | , ధ / తో ని ధ మ గ ||
గ మ మ ధ ద ని ని / గ ర గ ధ / ర స ర ని / ర | ని ధ గ / ధ మ గ ర / మ |
గ ర ని ధ మ గ ర ని || స ర గ

ర గి మ ప ధ ని]

మేళము 8 : తోడి

[వేత్ర. శ్రీ. చక్రము

పదము : ఆదితాళము

అత్యౌదార్య గుణాల్చిల్లై జంత్రగాత్రములతో నత్యానందముగా వినిపించెడి గాంధర్వ
విధ్యాపాటీల్లై యదైవైత జ్ఞాన స్వరూపులై ఇప్పటి పట్టపు మహారాజులవారికి శెండవ పెత్తాత
లై పెలసిన వెళుచేక్కుర యొక్కాంద్ర మహారాజులవారిపై ఎట్టయుపురం సంస్థానపు ద్రావిడ పండితు
లైన (ఫుట్కై మూర్గుపులవర్) మూర్కుప్పులవరుచే, తేయబడిన స్వరస్తాన పదమునకు, ముద్దు
స్వామి దీషుతుల రారి మూడవ వోదులైన పీణ శాంస్వామి దీషుతులవారిచే వర్ణ మెట్టును,
అనులోమ విలోమరీతిగా ముక్కాయి స్వరమునుఁ శేయబడిన స్వరస్తాన ద్రావిడ పదము. * ఆది
ఆరంభ కలవియలె.

పల్లవి :

సా , 8 గ మ గ మ ప | , గ మ ప మ | ధ ప ధ ధ / ని ధ మ ||
ఆ ది యా రం ధ | క్రూ ల వి య | ల త శా వె ||

* ఇటువంటి విచిత్రములైన వాగేయకల్పనా చాపుర్య రచనలు పెంట కృష్ణాందుడనెడి మొదలాదు
వారిపై మిగుల గలవు

* (సాహిత్యము తమిశాతరముల గలదు)

గ 8 | గ మ గ 8 8 8 గ 8 స 8 ధ / 8 స | ర సా | ; ;
 . . | అ ధి క సు ఖం త ర | వే యై | ; ;

అనుపల్లవి:

నీ ధ ధ / ని ధ మ గ రి స 8 8 | మ మ గ మ | ప ధ ని స ||
 నీ తి దు కై . యై . వెం క | చై శ్వ రె | కై ం ది ర ||
 నీ నీ స \ గా మ స 8 8 రి స మా ని నీ | \ ధా ని మ \ గా మ ధ | \ మా ధ 8 8 రి ఫ రి ని ||
 నీ ని స గా మ స 8 8 రి స మా ని ని | ధా ని మ గా మ ధ | మా ధ 8 8 రి పారి ని త ||

చరణము:

న 8 / గా 8 రి స ప ధ | \ మా ధ \ మ | , ధ \ మా ||
 న 8 గా 8 రి స ప ధ | మా ధ ప | ధ మా ||
 శ మ మా / ధ మ ధ | \ మ గ | ధ 8 8 రి ||
 శ మ మా ధ మ ధ | మ గ | ధ 8 8 రి ||
 శ మ ధ కై శ్వ | ని ధ స 8 | మా మా ||
 శ మ మ ధ సి దా | ని ధ స 8 | మా మా ||
 శ ధ మ గ నీ నీ | శ్వ ని ధ | మా ధ 8 |
 శ ధ మ గ నీ నీ | శ ని ధ | మా ధ 8 ||

ప్యారము:

నీ	రి	గ	మ	పొ	ర	నీ	సా	రి	గ	మ	గా
ం	స	/	గ	రి	ని	ధ	ని	స	ని	సా	ని
ధ	/	ని	సా	ని	స 8	రి	ని	ద	స 8	రి	
-	/	మ	గ	రి	స్ట	ని	/	ధ	పొ	మ	గి

నంచారి - రగణమవ్యతాపము* - సుబ్బరామ దీక్షితులు

గా గ్ / మ గ్ ర హ్ | / గ ర స్ | / ర స స ని ధ నీ సా ||
 ధా నీ సా కి | ధ ని శ ధ | శ ర / గ / మ గ్ ర స ని ||
 ధా గ్ ర రీ గ్ | ధ గ్ ర గ | మ / గ ర స \ గ ర స ని ||
 ధా నీ స ధ ని స ర | గ్ మ గ్ | / ప మ గ్ / మ మ్ గ్ ||
 మ మ గ్ మ వ ధ వ మ | ధ ప మ గ | / మ మ్ గ / మ గ్ ర సా ||
 రీ గ్ మ్ మ ధ్ | రీ గ మ ధ | గ్ మ / ధ ధీ / ని నీ ధ్ ||
 / ని ధ ప మ / ధ ప మ \ | / ప మ గ్ ర | / మ గ ర గ స ర సా ||
 ధా / రీ \ నీ ధ ని | స ర గ్ మ | స ర గ్ మ గ / ధ ధీ ||
 మ్ మ ని ధ ధ వ ప మ | / ని ధ ప మ | / ప మ గ్ ర / గ్ గ్ ||
 మ గ ర గ్ మ గ ర | స మ గ్ ర | స ని ధ ని సా స్ ||
 ధ ని స ర గ్ మ ధ్ | గ్ మ ధ ని | \ ధ మ / ని ధ మ గ్ ||
 / ని ధ మ గ్ ర స ని ధ | గ ర స ని | మ గ్ ర గ మ / ని ధ్ ||
 గ / ని ధ మ గ / ధ మ గ | ర / మ గ్ ర | స గ ర స / ర ని ధ్ ||
 నీ స ర గ్ నీ స | ర రీ గ్ | స ర గ గ్ మ మ మ ||
 / సా రి గ మ వ ధ ని | స ర గ మ | వ ధ / నీ ధ ధ \ మ ||
 గ్ మ మ గ్ మ వ మ | గ్ మ వ ధ | / ని నీ ధ మ గ్ మ ధ మ ||

* లఘుద్రుత లఘువులు గలది మవ్యతాపము. గొరు లఘు గురువులు గలది రగణ మవ్యతాపము. ఇది చతుర్చక్షాతి. తక్కునవి మొట్టమొదట నుండి పీఠికను ఔండుటు.

/ ధండుగవ / ధుగ	ధుగ్గేమ	/ నినిధర్ష / నిధముగ
మని \ ధాధని \ ధ	మద \ మూ	గమగా ధ మ గ్గా
ముపథ / నిర్ధపముగ	ముపథప	ముగ్గు / ధపముగ్గ
మ / నిధ / నిధముము / ధ	మ / ధముగ	రిగ / మగరి / గంస
నస్స / రిచీ / గంగీ / మస్స	సరిగ్గేమ	పాధ / నిధపధ్య
పద / నిప / ధమపా	గమపథ	/ నిర్ధపమపాషు గ్గా
రిచీగంగీమస్స / ధ్య	గుధ్య	మస్స / ధర్షిమ్మ ధనిస
నిధానింధని / ధ్య	/ రిచీసని	క / రినీపపథనీస
గమపథరిగమచ	సర్కిగ్గుము	తధనీస / రిచీసా
ని \ గర్మనిధ / రినిధ	మ / ధముగ	ర / గర్మనిధగ్గిస్
నిరినీగరిమగప	మధప / ని	ధమగధమరి / గస
నరిగొమపథని	, సధని	శాధగ్గరిస్సిసా
ధ / గర్మగ / మగర్మి	/ గర్మర్మిస	/ రిసస్నిధనీసా
నిధపమ / ధపముగ	/ పమగరి	/ మగరిగర్మిసా
నినిసరిగమపథని	సర్మగము	గర్మధ / గర్మనిధ
ధ / రినిర్ధమగ / ధ	మగరి	ధ / గారిమగరిస
సౌనీధోమూ	ద్వా ;	మూపూ ద్వా ;
మూగారి, ని	ధూగ్ ;	రి ; సౌ ;

ర గి మ ప ధ ని]

ಮೇಷಮು : 8 ತೋಡಿ

[నేత్ర శక్తి]

2 గితము - ధ్రువతాళము

ఈ తోడిగీతము మాత్రమే పంచమ స్వరము లేక ఫూర్మీకులచే తేయబడి ప్రసిద్ధిగా (వాడుకలో) నున్నది.

ద్రువము:

సానిదధా	ధనిసరి	గంగా॥ గమధమగరి	గారినీ	సాసా॥
ఆరెవ	దళరథ	రాజు॥ కలశంబుధి	చంద్రము	రేశే॥
నీసగరిగ	మగరిస	సానిద॥ ధారీరీ	గగరిగ	రిససా॥
చాటక..	గ.ర్యవి	ఫేదన॥ గాఫేయా	క్రతుపా	లమచే॥
గంమాథా	ధమగరి	గంగా॥ మగరిగరిషః	నిగరిస	నిధనిద॥
పాపాణ	పా.ణద	పాత్మా॥ కమలవద.	అగకు	రెవరెవ॥
ధనిసరిగం	రిగమా	మగగం॥ రిగరీరీ	గరిసని	సాసా॥
హరకో.దం	డవిథం	డవపం॥ డితురేరే	షుంజు	పాధా॥
గరిగమమనీ	ధమగమ	గంగా॥ మగరిగరిష	నిగరిస	సానిద॥
భుగురామం	వతెవ	లోపా॥ కరణచణఅ	కృపణజ	నావన॥

శావడ:

ధారీరీ	గమగధ	ధాధా॥ ధాధమగరి	గారినీ	సరిగము॥
ఆరేరే	దళరథ	రాజు॥ భాషణవరి	పాలను	రెవరెవ॥
ధనిసరిగము	సారిని	ధనిసరి॥ గమధాము	గగరిని	సాసా॥
వారివిఫే	వదన	రవితన॥ యామోదా	పాలను	రేశే॥
గరిససాని	ధారగ	గారిస॥ నీసరిగం	మగరిస	సానిద॥
సింధురాజ	బంధన	బంధుర॥ రావణవి	ద్రావు	రెవె॥
ధధరిశిగగ	మమధధ	నీస్సు॥ నీస్సునీధధా	ధమగమ	గగరిం॥
వి. . .	షణసం	మ్రూజ్యు॥ ఖిష్మే..కి	షుంధిత	రునురెవ॥
గరిసనిదధ	గరిగస	రినిధని॥ మగరిగరిస	నిగరిస	నీధధ॥
సుమహాతసయ	సమహాత	సయక్రి.॥ రఘునాయక	జయవర	దాయక॥
సానిదధా	ధనిసరి	గంగా॥		
ఆరెవె	దళరథ	రాజు॥		

ర గి మ వ ధ ని

మేళము 8 : జనతోడి

సైత. ప్ర. చక్రము 195

ర గి మ వ ధ ని]

మేళము 8 : జనతోడి

[సైత. ప్ర. చక్రము

జన్యరాగం 1 : నాగవరాథ

ల ష ఱ తో క ము

పెంకటమథ : ఆరోహించావరింహి చ పవక్రాసార్ఫుకాలికి,
పడ్జగ్రహితి విశ్లేష్యా రాగో నాగవరాథికా.

మూర్ఖున :- { ఆరోహించము ; స బ ర బ గ మ చ మ బ ధ బ ని స ,
అవరింహిము : స బ ని బ ధ మ ప బ గ బ ర స .

లక్షణవరణము - సుబ్బరామదీషీతులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; పడ్జగ్రహము; ఆరోహించుమందును ఆవరింహిమందును చంచు వక్రము. రక్త రాగము; ఎల్లా ప్రమాదును పాడఁ దగును.

గమనిక : ఈ నాగవరాథి రాగమునకు మంద్రస్తాయి దై వతముననుండి మధ్యస్తాయి నిషాదము వరకు సంచరించుటయే సంప్రదాయజ్ఞుల వాడుకగా నున్నది. తారస్తాయి పడ్జము వరకు బోపుటయును గలదు. ఈ పున్మాగవరాథివలె మధ్యమ రాగము గాదు.

లక్ష్మీతము - రుధింపత్యాకము - పెంకటమథ

శ్రీ వ ము :

గ గా | మ మ మ గ గ రి స రి రి స | ని స గ రి రి స ని ధ ని ధ |
ర ఱ | ర ఱ ర ఱ మ అ రు రి వి జ య | స అ ర థ ఇ రె ఎ వి జ య |

గ రి గ మ మ గ రి రి స ని |
స ఽ గ మ ఽ న అ అ మ ఽ |

అంతరి:

ధనిసనిధ గ రిరిసనీ | సా సా సా సా |
 పా హి గో వ శ రావు | రే . . రే |

జూవడ:

నిసగ | రిరిసానిసాగగమ |
 మురి | నా దావినో . . రు |

మధుపథముగగరిసా | మగగరిసగరిసని |
 మునివంద్యపా . . రు | ముల్లు . . . హ . . . రు |

సా సా , సా ర నిని | గరిరిసని గరిరిసని |
 రే కే తియణ | అఱయాయ అఱయాయ |

రిగమగగరీగగమ | నిధధమగరిగగరిస |
 అఱయాయతియం | వాయాయ అఱయాయ |

గమపముగగరిరిస | నిసమగగరితిసనిధ ||
 అ . . . . | అ . . . . రె ||

ధనిసనిధగరిరిసని | సా సా సా సా సా ||
 పా హి గో వ శ రావు | రే . . . రే ||

నంచారి - మర్యాతాళము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

నిధనీధిధగరిసా | నిగగరిసన్నిసగగ | మధవముగగ
 రిసా | ధధీధనీధిగతిని | సన్నిగరిస్తిసన్నిరిగమ | గరిరి
 సన్నిధనీసన్నిధ | గరిసరిరిసన్నిసగరి | పమగగరితిసన్నిసా |
 నీసన్నిసగరిరిసన్ని | సమగ్గరినీసరిస్తి | ధనీత్త / గారిరిసన్ని |
 సరిగుగగరిగమ్ | పగరిసన్నిధనీసా | ధనీసమ్ / ప

గౌస | రిగ్ మపమ / ధమ / పగ్ రి | సమగ్ రిసరి / గౌసి |
 న / ధమ / పగ్ రి సమపమ | / ధమప \ గరిగ్ మగ్ రిం |
 నిగరిగువమధనిధ | \ మపగ్ మగ్ వమగ్ రిస | నిధమమ
 శాగ్ గరిస | ధమవగ / మరిగరిసన | నిధ / గరిగుమమగ
 రిం | సనిధనిసనిధగరిగ | ధనిగరి / గరిసనిధగ | రిస
 నిగరినిస \ ని | ధగరినిసరిగుపా | గసీ / మమీ / పచీ
 మ / ధమ / ప | గు / ధపమధనిధమమ | పపుగారిగ
 గుమ | పగుమమమవగ్ రి | సరిసగగ్ మమ / ధపమ |
 నిధధమ / పమగ్ రిం | సరిగుమపమధధనిసీ | సెదమ
 నిధమధమప | గుపమ / పగ / మగుధ | నిసెనిధమపమధనిని |
 సానిధమపుగారిస | సరిగుమపమధధనిసీ | సనిధమపగ
 రిసనిధ | గగ్ రింసనిధమమ | / పచీగుపమగరిసా |
 ధనిసానిధగ్ రిసని | (సా ; ; ; ;) ||

జన్యరాగం २: పునాదుగ వరాణి

ఱ ష జ తో క ము

ఎంకటమా : మంద్ర పడ్జ నిషాదోర్ధ్వ ధై పతాంత ప్రమాణః,
 స్వామ్యపునాదుగ వరాణిస్తు సగ్రహసాఫ్యకాలికః.

మూర్ఖును { అరోహణము : బనిసబంబగుపబధ ,
 అవరోహణము : బధపమబగబంబని .

లక్షణవివరము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; మడ్జగ్రహము; రక్తి రాగము ఎల్లప్పుడును పాదయగును.
కొందరు రాత్రి పాదయగుననియు వాదుదురు.

గమనిక : ఈ పున్నాగ వరాటిరాగము మంద్రస్తాయానిపాదమువకు పయి మధ్యస్తాయా థై వతము వరకు సంచరింపబడిన మధ్యరాగమని వెంకటమఱి లక్షణాల్కోకమందుఁ శైఖియందు టయుఁ గాక నీ రాగగితమందును అటులనే సంచరించియన్నారు.

సాధారణముగా నొకొక్క క్రూ సంపూర్ణ రాగములకును, స్వరస్తవకము లేర్పడియుండి నప్పటికిని, స్వరాష్టవ్ ప్రయోగముగా సంచరించుట యే పూర్వచార్యులసంప్రదాయముగా నున్నది. అటుగనుక తైత్తిజ్ఞలు మొదలైన సంప్రదాయజ్ఞులను, ముద్దుస్వామి దీక్షితులవారును మంద్రస్తాయా నిపాదము మొదట కొని మధ్యస్తాయా నిపాదమువరకు సంచరించి యున్నారని యొంచ వలసినదిగా నున్నది. అయితే థై వతస్తావమందే గమక స్వరూపముగా నీడిచిబట్టుటయును సంప్రదాయజ్ఞులైన వై డెకుల మార్గముగా నున్నది.

ఇచ్చియుఁ గాక, ఈ భాషాంగా గమన (గ బ్రంగ మ) యని ప్రయోగించునెడల కొన్ని తావుల వంచ్చుతి బుపథప్రయోగమునుఁ గనబడుచున్నది.

లక్ష్మీము-గీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమథి.

ధ్రువము :

గ గ రి స రి ని స రి స రి గా ;	గ మ మ ప మ గ గ గ రి రి సా ;
క ద న త అ ఛ వా ఽ వీ . రా ఫు న పా గ ర గ ఽ వి . రా	
స న ధ వ ధ మ ప గ గ రి స రి గ గ సా ధ ధ వ మ గ మా ప గ గ రి స	
క వి జ న జీ . వ న రా థే . య . థీ రే . య . ఇ మై య ఇ య	

అంతరి:

గ రి రి స నీ స రి స రి గా ;	రి గ గ మ గ గ రి స గ రి స
ఫూ లో క చ . ఽ . . బ్రా థో . . గ దే . వే . ఽ ప్ర	

జూవదః:

గ గ మా పా ధ ధ వ మ గ మ వ గ | గ రి రి స నీ స రి స రి గ మా గ |
 ఉ ఉ వేం ద్రొ స . ద్రు ణ సా ० . ద్ర | తు ర్యు భై రీ ని న .. చే న ఎ |
 గ రి స రి స నీ స రి స గ రి స న | సా ధ ధ వ మ గ మా వ గ గ రి క ||
 అ ఇ జ ని ఇ రె అ రి మ ० . ద ల | అ ఖం ద ల భ జం తి రె . ర . ||
 గ రి రి స నీ స రి స రి గ గా ; | రి గ గ మ గ గ రి స స గ రి స ||
 థూ లో క చ ० . . ద్రొ | భో . గ దే . చే . ० ద్ర . . . ||

కీర్తనము 1, ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ఏహి అన్నపూర్ణే

పాల్గొలి:

1	గ రి వ మ గ , ఏ రి సా రి గ మ గ , గ రి , స న / రి నీ
	వ హా అ ० న్న పూ ఔ . . . . . వ నీ
2	" " " గ రి , స న / రి స
	" " " . . . వ నీ ఇ
1	ఏ నీ న వ వ మ గ , గ రి , నీ సే , చు మా గ గ రి నీ
	ఛే హి స . చ . పూ . ఉ ఔ సు వ ర్యా . ,
	(ఏహి)
2	ఏ నీ న వ వ మ గ , గ రి , నీ సే : సా :
	ఛే హి స . చ . పూ . ఉ ఔ సు న
3	" " సే : చే : చే స ర
	" " ఔ సు న మా .
	(ఏహి)

అనుప్స్తిల్లవి :

గా , గీ మూ వమగమ | పా మూ వద వ / థ | తమరీ గా రినరిగ ||
 పా హి వం చా . . | క ద్వి . . | జై .. ఎ మా 0 ||

2 మసధవమమగ గగమా పమగమ | .. | పమ గా, 8 / 9 ||
 చా . . హి. వం చా | .. | జై ఎ శ్రియం ||

పమగమ పదదనిధా, సమగ్రి | గా/పమపదం మ / థ | పమ గా, 8/9 / 10 ||
 దే... హి. ర . ట వ | జై .. ఏ అ | ప అజై . ||

(ఏహి)

చరణము :

మగ/పమ ముప గారి సా, 8 గ్రి నుని | ఆ , 8 | గమ్ము గా, గ ||
 క క్క జై ఎ త్రని | వా స | నీ . తు ||

1 శ ని శని ని ని సా . పమగరి | ని. ని సగరినరి | సా సా ||
 క మల లో ఒ చ న | విశా త | నీ తు ||

2 .. | .. | .. | .. | .. | .. | .. | .. ||

1 ని సా న / ధ పొధని \ ధా వ | మ వ \ మ ధ | కు పా, న ||
 జై జ మనో . . ఒ | శ్రీ | నీ | నీ . వి ||

2 .. | .. | .. | .. | .. | .. | .. | .. ||

1 \ గా రి గ మ ప ధ ని | \ గా, మ / ధప | పమగరీ సపమ ||
 ద శ గురు గుహ | పా . . ర | నీ జగ ||

2 .. | .. | .. | .. | .. | .. | .. | .. ||

.. | .. | .. | .. | .. | .. | .. | .. ||

సారి / గా మా పా ర ని ధ పా మ గారి | గా మ పా , మ గా | మ / ధ ప ధ మ ప మ గ ||
 పా . కి నీ తు న్నాగ వరా ది ప్ర | కా శినీ . ష | ట్రై ० ९. త . త్వ వి ||
 శిస నీ సి గ మా సా నీ ధ పా | మ గా రి గ మ పా ధ పా | మ గా / ధ ప ప మ గ నీ ||
 కా సినీ సు వాస నీ భ క్త వి | శ్వ స నీ .. చిదా | నం ద వి లా . స ని ||
 ఏహి.

కి ర్తనము 2 – రూపకతాళము – ముద్దుస్వామిదిక్షితులు

శూఖాక్రమమైన నవావరణ కి ర్తనములలో నిదియాఱవ కి ర్తనము

కమలాంబికాయా ప్రవ ఫక్తోహం

చతుర్వి :

గ మ	గ ి , గ ి ర రి సా , / గ ి , న
క మ	లా ० రి రా యా . . . అ
ఖ ని ని	సరి గా గ రి రి గ మ గా ; న రి
ప్రవ	భ , క్తో , , ఉ వా ० ఽ ( ) ఆ
గ ప మ	మ ప రి గా గ రి రి సా , / గ ి , న
క మ	లా ० రి రా యా . . . .
1 ఖ ని ని	, సరి గా గ రి రి గ మ గా రి సా
ప్రవ	భ . క్తో ఉ వా ० . . . .
2 ..	.. .. " " గ మ గా ; రి న
"	.. .. " " వా ० . . . .

మగ్ పు పా | పా , ధవ || మగ్ ము వ | మూ / పగ్ రి నీ నరి ||
 గీ అ . . త || ర . సి . | కా అయ్ ట్రీ . ||

కము

అనుపర్లభి:

మ మ | మ గ్ రి || సౌ రి గొ, | గ్ రి స ||
 సు మ | శ రే కు || కో | దం . డ ||
సౌ రి గొ, | రి స / గ్ రి రి నీ || స 8 | / గ్ మ మ ||
 పా | శం . . కు శ || పా | ణ్ణీ అ ||
 \ గ గ | మప మ / నీ ధవ || ష గ ఎ | గ / ప మ వధా, వ ||
 త మ | ధ ర తర || వా | ణ్ణీ అ శ్రీ ||
 గ # ర | గ / ప మ / నీ ధా, ప మ / ధ || వ మ గొ | గరీ, సా ||
 రాణ | ణ్ణీ . . : క || లాణ | ణ్ణీ : ||
సనీ గొ | , రి రి మ / ప గ రి స || సా / ధ వ | / ధ మ మగ వ మగ రి స నీ సరి ||
 ర మ ణీ | య పుం నా గ వ || రా థ వి | జి త వే ణ్ణీ . శ్రీ ||

కము

చరణము :

ఉ స | ఉ సో , , రి స | తె తీ ||
 ద శ | క లా || త్సై క | వ హ్మా ||
ఉ రి | , గ్ మ || గొ, రి | రీ సా ||
 స్వరూ | , వ ప్ర || కా | శం త ||

1	పుస్తకాలు	—	, మనరి॥ గతి	—	, గతినీరిని॥	
2	పుస్తకాలు	—	రచణ॥ ర్వార	—	శ్లో	
3	పుస్తకాలు	—	గ్రంథము గ్రంథము	—	శ్లో	
4	పుస్తకాలు	—	చుట్టు ప్రాణు	—	శ్లో	
5	“	—	“	—	శ్లో	
6	“	—	“	—	శ్లో	
7	నాయి	—	, రిముహు॥ మధుపము	—	శ్లో	
8	దశ	—	దినుతు॥ కచు	—	శ్లో	
9	పుగ్రము	—	గరిఖో॥ పము	—	శ్లో	
10	ద్వయ	—	మయును॥ ర్వాగు	—	శ్లో	
11	పుస్తకాలు	—	చుగ్గాగ్గముపు॥ మగు	—	పుస్తకాలునిని	
12	దశ	—	శక్తిను॥ పే	—	తమాతి	
13	నై	—	నరిగ్రముగు॥ గ్రంథిం	—	గ్రమునిగ్రంథిం	
14	నై	—	చుక్కు	—	పుస్తకాలు	
15	పుస్తకాలు	—	పముపుచో॥ పా	—	పుస్తకాలు	
16	దశ	—	నింశక్తు॥ ద్వయ	—	పుస్తకాలు	
17	పుస్తకాలు	—	పుస్తకాలునిని॥ గ్రంథిం	—	పుస్తకాలునిని	
18	పుస్తకాలు	—	అకుంండు॥ ఠ	—	పుస్తకాలు	
19	పుస్తకాలు	—	మామూ॥ నము	—	పుస్తకాలునిని	
20	దశ	—	ముద్రా॥ నము	—	పుస్తకాలు	

ధ ప | మ గ మ ప వ హ || ఏ రి | ; సా ||
 ధ త | కొ . . త || న్యా || : ||
 న్యి న్యి గ | , రి మ మ గ / మ గ రి స || / ధ ధ ప / ధ | ప మ ప గ మ పా , ప ||
 ద శ ర థా | ది ను త గు రు గు హ || జ న క ఇ | వ బో ధ న్యా : ||
 గ / మ గ / ప మ | వ / ధ పో గ మ హ || న్యి గ రి || మ హ ర న్యి స రి ||
 ధ శ క ర | ణ వృత్తి మ రీ చి || ని గ రషు | యో గి న్యా త్రీ ||

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సారి స న \ న్యి స టై | స న్యి స రి / గ పో / గా గా | గ ఒ గ మ మా గ గ రి స |
 / గ రి స రి / న్యి స పో రిగ | \ సా రి గ / మ న గ రి స | / ర న్యి / స న్యి సా రి \
 టై | సా మా గ / మ గ గ రి పో | గా మ ప ప గ రి స రి సా | న్యి స సా రి గా మా |
 న్యి న్యి / స పో / ర పో / గ గీ / మ పో | న్యి స రి గ మ మ \ స రి గ మ | గ / మ గ ర
 స రి / గ రి సా | మ గ మా స పో / రి పో / గా | స రి గా రి గా మ గ రి | న్యి న్యి /
 స పో / న్యి స రి రి / గ గీ | న్యి స రి గ మ న గ రి రి సా | ర \ న్యి సా రి \ న్యి / గా గా |
 రి గ మ మ \ స రి స మ గ మ | స రి స / గ రి గ న్యి స రి గ | న్యి రి గ / మ గ /
 మ రి / గ రి | న్యి గ రి న్యి స రి న్యి రి సా | న్యి రి గ రి గా గ మ మ | గ మా / ప మ గ రి
 గ రి చి | స రి గ \ సా రి / గ స రి | / గ ఒ / గ గ గీ మ మీ ప మ గ | గీ రి స న్యి
 స మ గ రి సా | రి సా / రి స వి / స \ న్యి స న్యి | స రి స గ రి మ స / ధ ప మ |
 గ పో మ \ గ పో గ రి న్యి సా | గా గా రి పో సా | \ న్యి స మా సా గా | రి గా మా
 పో గ మ | పా ప గా రి న్యి స | స తి గ మ ప / ధ ప మ గ రి | \ ధ ా లి ప
 మ గ రి / ప మ గా రి | స / గ రి స \ న్యి స రి / గా | ర గ గ మ గ రి పో స పో |

సరిగ్గుగు / ధాని పా | వసు \ గారి గ్రీగు / ధధి పము | గ్గు /
ధప / ధము / వగరిని | సరిగ్గుపప / ధాపా | గుము / ధపము \ గాము
పము \ గా | గుము / ధాని పొపు \ గారి | \ నీసలగుగగరి | సరి \
నీనీపా ; |

రగిమపథని]

మేళము 8 : తోడి

[వైశ్ర. శ్రీ. చక్రము

జయ్యరాగం తిథా. అసావేరి

లక్షణ త్తోకము - వెంకటములు

అసావేర్యాఖ్య రాగశ్చ ఆరోవేగని వర్జితః,
సంపూర్ణ స్నగ్రహాచేత స్నర్వ్యకాలేషుగీయతే.

మూర్ఖున :— { ఆరోవాణము : స బి రి మప బి ధ సా,
అవరోవాణము : స బి ని బి ధ ప మ బి గా బి స.

లక్షణవివరము - సుబ్బారామదిక్షితులు

థాపాంగము ; సంపూర్ణ ము, మడ్జగ్రహము, రక్తిరాగము, ఆరోవాణమందు గాంధార
నిషాదవర్ష్యము, ఎల్లస్పుడును పాడఁదగుచు.

గమనిక : ఈ అసావేరి రాగములో కొన్ని యొడల నిషాదము శుద్ధ నిషాదప్రాంగమందును, గాంధారము శుద్ధ గాంధారప్రాంగమందును రంజనమునకై (కొంచెమీడ్చి) పట్టుట వైణికుల సంప్రదాయముగా నున్నది

కీర్తనము 1 - మర్యాతాళము - ముద్దుస్వామి దిక్షితులు

నవగ్రహ కీర్తనములలో నిది శెండవ కీర్తనము
(చంద్రంభజ మానస)

వర్ణావి:

ఓ గ్గి మ పని	ధ ప	మ పా మ	గ ఱి స	
చ ఽ ద్రిం..	థ జ	మా .	. న స	

చ / భ ర స		ర / వ మ		తు / వ గ గ ర స	
ఖ . ధ పూ		ద య .		చ దృ శం .	
<u>రీగరి</u> మ ప		ర ప		<u>మపాము</u> గ ర స	
చం , ప్ర ఽ		త జ		చ . , ర ఎ	
ర గ న ఽ క్లు		ర		సో :	
మూ . న న		.		ఆ ఆ	

అను వ్యాపారి :

సౌ / ధ స		ధ ^మ వ		మ / ధ ^ప పూ	
ఇం ప్రు		ది ల్లో		ఒ క పూ	
<u>సౌ / ధ వ ధ / రి చ</u>		<u>రీ గ రి</u>		<u>రి చ చు ను</u> నో	
లే . , ది త		తా		చ . , శం	
స రి గ రి రి స ని రి		స చు ను ధ		ప మ వ ధా సు నో	
ఇందు ఽ ప్రో డ శ		క శా ధ		ర ఽ ని శా క ర ఽ	
<u>/ గీ రి స నీ ధా ప మ గా</u>		<u>ర సౌ ధ</u>		<u>సారి / ప మ చ గ రి స</u>	
ఇం ది రా స పూ		ద రం సు		ధాక ర మ ని శం	

చంద్రం.

చరణము :

శౌ ని స		<u>చౌ , ర</u>		ప ధ మ ప మ	
శం క ర		<u>మౌ</u>		ష వి థూ	
<u>ప / ధ / ని ధ ప మ పు</u>		<u>ప థౌ , ప</u>		మ / గ ర స	
చ రణ ఽ క్లు .		. . త		క ర ణ ఽ	

ఇ న ద్రు / గ | ర న | డ వ న ద్రు ||
 ఇ తు రు | జ ఽ | జ ర న ||
 ఇ ర్మ ర న | ర జ | చ ర క్ష ఫ్రీ ||
 ఇ క్రు . క్రు | క ఖ్రీ | . క ర ర న ||
 / ద్రవహము ప ర | జ భ | జ జ న ద్రు ||
 ఇ న జ జ్ఞ | ఉ క | ఉ య న ||
 # ర సీ రి | / గ రి జ | ర జ న ద్రు ||
 ఇ ఏ జ్ఞ | జ్ఞ | జ జ న ||
 ఇ ద్రు / రి | చ రి | రి జ న ద్రు ||
 ఇ ధు క | జు జ | జ . క్రు ||
 1 / క హ వ ధ / న | క వ | మ పొ ము గ ర న ||
 ఇ క సు ర | స హ | క క్రు . ||
 2 , , | , | మ పొ ము గ గ రీ , న ||
 , , | , | క అ క్రు . ||
 ర ర్మ . ర్మ / ర్మ ర జ | ర్మ / న | ద్రీ వి ధ జ ధ సీ ||
 కా క గ జ్ఞ | క సో | సు ల్ర హ సో . త్రం ||
 న రి / చే మా ప సీ | త ప ద | వ \ మా / ధ ప ము సీ ||
 క ర చ్చ ఽ ప్రి క | ధ వ క | ప్ర క క గ . త్రం ||
 స ధ న సీ సీ | ర్మ / ర్మ ర్మ | చ జ్ఞ \ నీ / ర్మ నీ సీ ||
 కా క జ థ యు | ర హ ర | మ క ట ది ధ రం ||

గొ రి సర్ \ నీ స | వ / ధ / మా | వ ^W దని ధప్పమ \ గగరింస ||
పంకజ రి పుంరో | . హా టీ | ప్రియ కరచ తురం.. ||

శ్వరము:

స / గ న రి ^W ని స ర | స ని స \ ఫ | , ధ న ర మ \ గ ర ||
స ^W రి మ పా ధ ప ధ | / ని ధా ప | / ధ పా ^W మ ప ధ సా ||
ప ధ సా రి మ \ గొ | రి సర్ \ గు | స / రి ని స ధ ప ధ ||
రి సా ^W ని సా ధ ప | , మ పా | / ని ధ ప మ \ గ ర స ^W ||

చం

కీర్తనము 2 - అదితాఖము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

(కుమారస్వామి)

పల్లవి:

రి మ \ రి / మ / పా , / ధ ప వ ^W ధని | ధ ప / ధ ప మ | వగ ^W రి గ రి స ||
కు మా ర స్వా | మి నం . గు | య . గు హ . ఽ ||

1 గ / గు సరి ^W ని సా రి మ ప / ధ ప | ప / ధ ప / ధ ప / ధ మ | గగరి / గరిం సస ||
న మా మి వద స రో | . . రు హ . మ . | హ . ఽ శ్రీ శ్రీ ||

2 " , | " , | గగ రి ^W ని సా ||
" , | " , | హ . . . ||

అనుపల్లి చి:

వ \ మా / ర పు పా ధ స | . ర / గ గ రి స | ర త నీ సా ||
 పొ మా ల్రి జా సుతం | , సు ర . వ | తి సు . తం ||
 ర / గ గ రి గ రి స స రి గం , | ర స నీ స నీ స ని స | . ని స ని ధా ||
 పొ ర 0 . . ణ్ణమచేకు 0 | డ లా 10 | కృ . . తం ||

మపాధ స రీ / గ స రి స / రి ని స పద | స / పొ స్తు ధ స మ గ రి స | ధ స లి / ప మ \ గ రి స ||

భ్రమాత్మక వి క్ష్యాక రు సు రవరం | క్రాతివార చతుర | త రం ఖ క రం ||
 కుమారస్వామి వం.

చరణము :

గౌ , ర / గ గ రి స / గ రి నీ | నీ సా , స | నీ స రి స నీ ధా ||
 కా ర్తి కే . యం . . | కా హు | కే .. యం ||

సారి మ మ మ / ని ధ ప మ పా మ గౌ | గ రి స / ధ ప / ధ మ | ప రి / ప మ మ పా ||
 కాం చ న మ . య . దే ఏ | హు . కి . ఖ . | వా . . హం ||

మ పా ధ స రి గ రి | ర స / గ రి \ స | స నీ స నీ ధా ||
 కా ర్త స్త్రీ ర హ . . | రం క్రు కి | సా రం ||

గ రి గ రి స స / రి ని స \ ప / ధ ప / ధ | \ మ ప ప ని ద ప | మ పా మ గ రి స ||
 గ . ర్యి త శూ రా | ది సం | హ రం ||

\ ని ధ ప ప గౌ , రి గ రి గ రి స | మ ర / ప మ పా స / సా , ధ |
 శూ ర్తి వి దాయ ప్రదం త . త్వరు | మూ ర్తి క రం మూ ||

వ ధ మ ప మ ధ పా ||
 లా జ్ఞా న హారం ||

పాంధసారీ / గరీస / గరీసన్నిరీసా | / గరీసన్నిధావమ / స |
 కీర్తిశాలినందినతశూ. లినం | అర్తి థం జనమ |
 నిధావగ్గరీగ్గరిస ||
 కేష రంజనం. || కుమారస్వామినం

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము

ఇప్పటి పట్టపు మహారాజువారి పెత్తాతలైన కుమార యొట్టేంద్ర మహారాజులవారి కృతి
 నిత్యానంద కార్తికేయే

ప్రార్థన:

1 , రిమరీ / వమపాధవ / ధద | వమవధనిధవ | మపామగ్గరిస ||
 నిత్యా . నంద | అకా త్రి | కే ఎయే.. ||

2 స „ „ | „ „ | మపమవధవపమరిగ్గరిస ||
 „ „ | „ „ | కే. ఎ యే .. ||

నీనరిగ్గనరిసననీసరిస | , రిమవధనిధవ | మవ పమగ్గా గరిస ||
 ఎనిత్యం మా నన | థ కీం.. | కు. రు.. రె.. ||

నిత్యానంద.

అనుప్రార్థన:

, మప్పాధసాస | రీగరీరి | స / రిస / రిని / సప ||
 నత్యాదిశబ్ది | తత్వసం | యు కే. ||

/ ధ-వధా, రిసనిసమా | మమపాధనిధవ | పమరి / గరీస ||

ఎ-సాక్షి కృతని | ద్వితి... | కే. . . ఎ ||

పౌ ధ్వని రప ముపరి / గా , రి రీ సా | త / రి సా హీ సం సమ్ |
 శ క్యు ది మతపదా జిప్పు తె | జ రమా నం దప |
 పౌ ధ / ని ధ ప పమగా | రి చు ||
 వొ ప్రో ర స్టు | భె ఎ ||

నిత్యానంద.

చరణము :

, రి మ రి మ మ పౌ / ధ ప / ధ ధ ! చ ప మ పౌ ధ ని ధ ప | మ ప మ ప ధ ప ప మ గ గ ||
 ఓ మ క కా ధ ర | అ స్ట్యు . . బి | తా . . తే అ . . ||
 స - రి గ రి స స / రి జై ప్లి స | , రి మ / రి మ | ము ప ము ప / ధ ప ||
 ఎ - మ గు ణ భా . అ షి . త | వా . క్యు | జా . లే . . ||
 , మ ప ధ స స స స | రి / గ స్తు రి స | పౌ / రి ని / స ప ధ ||
 కా మ కో . టి సో ० | ద ర్యు సు | చే పే ఎ ||
 , ప ధ / రి స రి స ని స చు మ / చు | ప ధ ని ధ ప ప మ రి | రి గ రి పో ||
 కా మి త ఫ ల సో . . | అ న్యు . ప్ర దా | . య కే ||
 మూ , / ని ధ ప మ పరి / గా , రి స / రి ని పౌ | రి మ రి మ మ ప ప | పౌ మ ప / భా పౌ ||
 భా మ గ్రహము పూ. జితదే. వే | భాగ్య . ప్రదశివ | శ క్రి భా వే ||
 పౌ ధ సౌ స స రి గ క్షి స సౌ శా | ప ధ ధ / రి స రి ని స స |
 నా మ రూప నక లధ్యాన యో గే | నా . ర . ద . ప్ర ము ఖ |
 ప మ ప ధ ని ధ ప ప మ గ | రి స ||
 ఓ క్రా అ న ० . ० | చే ఎ ||

నిత్యానంద.

జన్మదాగము తి శా. అసావేరి

నంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రి మా రిమ వ ధ పొ | రి మ వ ధ / నిధపమ \ గౌ | రీ గౌ రి రి స నీ సా |
 రి మ ప / నిధపమ \ గౌ రి స | / రి రి / రి నీ / స ఫ / ధ ఫ ధ న |
 \ ఫౌ ధ స రి మ గౌ రి సా | రి / మ మ్మె / ఫౌ / ధ ప / ధ మ / వ పొ |
 రి మ ప ధ / నిధపమ / వ పొ | / ధ ధ ప పొ మ ప / ధ మ / వ పొ |
 ధ పొ / ధ మ్మె / వ మ / ని ధ ప | / ధ ప / ధ మ / వ మ ప / ని ధ ప |
 ధ ప \ మా మౌ పా ధ ధ ప మ | ధ పా మ గ రి / వ మ \ గౌ రి | స రి స ప \ మా |
 / ధ ధ ప మ | ధ ధ పా మౌ ప / ధ మ ప / ధ | ప / ని ధ ప / ధ మ ప /
 ధ ప మ | / ని ధ ప మ \ గౌ రి / వ పొ మొ | రి రి / గ రి / గౌ రి / వ మ గౌ |
 రి / గౌ రి స / రి నీ స / రి స | నీ స \ ఫౌ ధౌ సా రి స | \ ఫౌ ధ స రి ము రి ల్లు
 పా మ | ఫౌ ధ స రి మ ప ధ స రి మ | స రి మ ప ధ / ని \ ధా ప మ | / ని ధా ప
 మ \ గౌ రి / వ మ | / ని ధ ప మ \ గౌ రి రి స | ని స రి స రి / వ మ ప ధ ప |
 \ రి మ ప ధ / ని ధ ప మ | రి రి / మ మొ / వ పొ / ధ ధొ / ని ధ | ప \ మా /
 ని / ధా పా జొ మ మ | / ధ ప పొ మ / ని ధ ప మ / వ మ | ప \ రి మ ప ధ / ని
 ధ పా | స / ధ పొ \ మా గౌ రి స | / రి నీ స స / ధ ప / ధ మ ప ధ / ని ధ ప |
 రి మ \ రి మ ప ధ \ స రి మ ప | రి మ ప ధ \ స రి \ స రి మ ప | ఫౌ ధ స ధ స రి
 మొ ప / ధ ధొ | ప / ధ రి సొ / రి ని స రి నీ స | ప ధ ప / ధ మ ప ధ / ని ధ ప | మ రి
 \ గౌ రి స / రి నీ స | / రి నీ స స ధా స రి ము మొ | వ మ / ని ధ
 ప మ గ రి సా | ధ ప / ధ మ / వ రి / ప \ మ పా | / ధ ప / ధ మ పా ధా సా |

పథసం / గారీసా | / నీరొ / రినిసాధా | / గగరొ / గరిసా
 రీని / సధ | మపథని / ధాసొ \ మూ | / ధపమపషు గారి / గరిస |
 ని \ ధాపమ \ గారీసా | / రినీసారీ మపథశా | ధశొ మపథసంగరొ |
 సం మ గారొ సీరొ సే | / గరొ / రినీసాసప \ ధా | / రిసానీసాధ
 సొమ | పథ / నీధవ \ మూ \ గా | రిసరి మపథ / నిధాప | మ గా రిసి
 స / రినీసరి | శా ; ; ; ; ||

రాగాంగుగైన తోడిరాగ లక్షణ గీతములో మూడవ ఖండమునఁ జెచ్చెడి
 భాషాంగ రాగములతో నీ అసాపేరి రాగమును తేర్చులేదు. అటుఱండెనప్పటికిని ఈ రాగమును
 తోడి మేళములో భాషాంగమఁ దేయే కూర్చీక సంప్రదాయజ్ఞులు జెప్పుచున్నారు.

ఎనిమిదవ మేళము సంపూర్ణ ము.

రగి మపథను]

చక్రం 2 : మేళము 9

[వైత. గో. చక్రము

రాగాంగ రాగము 9 : ధునిభిన్న పడ్జము

ల జ జ తో క ము - వెంకటమథ

భిన్నమర్యాఖ్యరాగోయ మృషఢగ్రవా సంముత్య,
 సంపూర్ణః ప్రథమేయామే దన్య పరిగీయతే.

మూర్ఖున :— { అరోవణము : స బు గా మ ప బు ధ సి ప,
 అవరోవణము : స ని బు ధ ప మ బు గా బు రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, పంపూర్ణ ము, బుషఢగ్రవాము; ప్రాతఃకాలమున పాడఁదగును.

లక్ష్మీగీతము - ర్యుంపత్తాళము - వెంకటమళి

ద్రువము:

స స స ప ప ప ప ప ప	థ మ పొ ప గ గ గ గ ర స
<u>ర</u> సి క కు శ ల వ జా త	గి త త . . మృత ఆ
గ స గ ర స ర స నీ స	ర చ ర ర ర గ గ గ ,
మూరు ర ఇ ఇ ఇ ఈ య	త ర మ లో ఒ లా
<u>థ</u> థ గ గ గ స ర స ని థ	ఛ మ పొ గ గ గ ర స
<u>త</u> ర ణ ఽ వ ర ఇ ఇ ర అ మ	శ్రుత్తి చా ర ఇ ఇ తు రె ఎ

అంతరి:

ఛ ద భ భ నీ సొ ,	గ గ గ ర స ర స ప సొ
త త్త త త ధిం కూ	ధిం కు ధిం కు క్షి .

జూవడ:

గ గ గ గ థ ప థ ప మ గ	గ ర స స స స ని ధ ప
ద ధ ధ దుద్దుదుదుదుదుదు	త ఎ . న రా గం గ
రీ స ధ ని సొ ధ ని స	ధ ధ పొ మ ప గ మ గ రి
* గా రి ని స రి సీ స రి	ని ని ధా వ ధ మ ప మ గ
స రి గ మా ప ధ ని సొ	ధ ధ గ గ గ ర స ర స ని
రి గ మ పొ ధ ని స రి	ధు ని థి ఇ న్న ష డ రా గ
స రి సొ రి స రి గ గ	గ థ ప థ ప గ ప గ ప గ
<u>ఉ పొ ఽ గ మె ఒ వం స</u>	నా . ట భూ పొ ఽ

* ఇది గ్రహస్యర సంచార మనుట స్వప్తము. (రా. 5.)

రి స రి గ గ రి గ రి సొ | ధ ధ గ గ గ రి స రి స ని |
ఉదయర విచంద్రికా | సే . . . త గో చ . క్ర |

 సొ సొ స ని ధ మ గ రి || ధా ధ ధ ధ నీ సొ , |
 ఏ . గ రు . . . ఏ || త త్రైత ధిం కూ |

 గ గ గ రి స రి సొ సొ ||
 ధిం కూ ధిం కూ ||

తానము — వెంకటమథి

1. పసరిపరి | పనిస | రిససరి | పసరి | పగరి | పసరిస |
 ననిస | ధధఫనిధ | ఫని | పధఫని | ధధఫ | ధధ
 గరిగ | రిరిస | ధధఫన | నిధఫ | ధధఫధఫ | మమ
 ఫ | గగరిస | గగమ | సరిగగమ | రిసరి | సమమ |
 పమప | ధపమమప | గగమ | గగరిప | రిసరి | సపమ
 మప | ధనిస | మమఫధ | ననిధ | రిససనరి | ధపగ |
 ధపగరి | రిరిస | గగధనస | పపమ | గగరిస | గరిస |
 ధఫమమఫ | గగమ | రిసపమ | నిధఫ | ధధగరిస |
 ధనిస | ధనిధఫ | గరిగ | పపధపని | ధధమమప
 గమ | పపధపద | రిరిగరిగ | రిరి | ససరిసరి | పగరి
 సరి | సని | ధఫగరిగ | సరిసగరి | పగరిరిన | రిస |
 తీ, సొ సొ ||

2. సనిసరిస | గగరి | సగరిరిస | రిరి | ధధఫససొస |
 ధధఫనిధధఫ | రిసరి | ధఫనిధఫ | సనిస | ధఫగ
 రిస | సొస | నిధఫసాఫ | మమపమపమ | గమప
 గగమగమ | గగరి | సొరి | ససగసమా | సరిసగరిరిస |
 గరిస | పమమమప | గగమ | ససరిరి | సరిరి | సధప

మా | ధఫనసరి | సనిధనిససా | ధపమమప | గరిస |
 రిసరి | మమపమప | ధఫని | ధధ | ఫధనిస | ధదప
 నిధధప | మమపమప | సరిగగమ | సరిసధపమప | గమ
 గగరిస | సనిధని | ధధప | మమఫనసరి | ధఫగరి |
 సమగగరి | సగరిరిన | రిన | నీ'సాసా ||

కీర్తనము - తిష్ఠణాతి ఏకతాళము

తంజవురీ సంస్కారమున పరంపరగావచ్చ సట్టున యొక్కయును * మద్దప్యామి దీక్ష
 తులవారి శిష్టుడును, భరత లక్ష్మి లక్ష్మి ప్రపాణిషత్తును, నృత్యముల కుపయోగించునట్టి యనేక
 స్వరజతులు వర్ణములు, జేసి ప్రసిద్ధినోందినవాడునుగా మండిన పొన్నయ్య చేసిన కీర్తనము.

శ్రీ గురుగుహమూర్తి

పల్లవి:

1	గౌరిసరిస	నీ'ధనిసా రిగమాగ గౌరిరిపవమా
	శ్రీ గురుగుహ మూర్తికసే శిష్టుడైయు న్నానురాణ	
2	" "	" గౌరిసా ,
	" "	" న్నానురా

అనుపల్లవి:

ధానినీస | రిగసారిసని | ధగౌరిసరిసరి | ధగౌరిసనీస ||
 కాగుగాను | బృహాంతిక్ష్వర | పదమ్ములను | నిజమ్ముగను ||
 ధనీసస్థధా | వహగౌరిసని ||
 కణించినం | దుచేతసే . ||

శ్రీ గురుగుహ

* శ్రీ గురుగుహమూర్తికి నేణిష్టుడనై యున్నాను అని యూ కీర్తనములో మొట్టమొదట నెత్తిన పల్లవియే మద్దప్యామి దీక్షితులవారికి శిష్టుడనుటు నిదర్శనముగా నున్నది.

చరణము :

పా ధ సీ స ని | వా ప మా గ | రి గి స రి ని స | ధ ని సా ; ||
 కో రి యు . ప్పు | కో రెగ్ ల కొ | నసా గి ం చు | మి పు దు . ||
 గ రి స / మ గ రి | ప మ గ / ధ ప మ | గ రి స / ని స | తీ గ మ గ్ , ||
 సా ర ప్లై న | థి . న్న ష . డ్జ | మం దు ప్రే ము | మూర్తి వై ||

 పా ధ నీ ని | ధ ని సా , | రి గ మ గ్ గ్ | రి స రి గ కీ ||
 గా ర వి ం చి | బ్రో వ రా | క రు టా ని | థి నీ పు రా ||

 స రి గ్ గ్ రి స నీ స / రి స ని | ధ ని / సా నీ ధ ప ధ సీ ; ||
 గి రి ప టీ కి దొ ర వై తి వి | ప ర మే శ్వర య క సీ ||

 స రి స ని స ని ధ ని ధ ప ధ ప | మ ప గ మ గ రి స ? ధా ని స రి ||
 తి రు దు ని ల ప త తె న య తు దు | వ ర మ లో సగు మీ వే . ఏ ||

వ్యోము, గ్రహము :

గ . రి న ర సా , నీ ధ | ; నీ సా రి గ గ్ మా ||
 మా గ రి గ రి సా నీ | సా రి గా మ మ పా ||

 ధా ని నీ స స / ప పో ర మ | / ప పో ప శ గా గ గ్ గ రి స నీ ||
 నీ స సా రి రి ధ ధా ని ప | ధ ధా ధ మా మ మ గ రి స ఱ ||

 ధ గ రి గ మ్ పా గ / ధ పా | ధ ని సా ద / గ గ్ రి గ రి స ||
 ని మ గా మ ప ధా మ ని ధా | ని ప రి ని మ మ ప మ గ రి ||

 రి సా నీ సా స్ నీ ధ పా | ప ప గా రి సా గ రి స నీ ||
 గ రి స రి రి సా ని ధా | ధ మా గ రి మ గ రి స రి గ ||

(శ్రీ) గురు గుహ

సంచారి - ప్రదుషతాళము - సుబ్బరామచీటులు

ననపపపో మవగగోరింగ్ | రిస / గాగీరిగరిసరింటిసా |
 రిసరింగగీరిధధగగ్గసరిసా | ధనిసరిగగోరిసనిధనిధధ |
 ధధ్ / స్థిసారిసరిగగీరిమా | పాధమ్ పాగగ్గారింటిసా |
 ధధధనినధగరిగరిసనినస | ఫధననిసరిఫధనిసగగ్ |
 రిసరిగరిసమ్మాగ్గరిసనిసా | ధవ / ధవ / ధధవమ్ గాగీరిసా |
 సనిధఫరిసధనినధనినిసా | గ్గాగ్గారింగరిమవపో / ధవము |
 గగోనపమగగోరిసరిసధన | పామపాగరిపొమాగగోరిప |
 ధధధనిపధరిసగగ్గధగరిప | సారిసరిసరిగ్గాగధగ్గాగ |
 గీ / ధవ / ధవగ / పపగగీ / పగరిస | రిసరిగగోరిసధ / రిసనిస |
 ధధ్పోమ్మపగమగరిధగోరిగ | సరిగగ్మమపపో ధధీనిపధవ |
 ధమపాగగ్గారిసగ్గా | సరిగ్గామపరిపమగమపగగ్ |
 సన / పప / ధవధనిధనిసా | ధద / గాగగీగసరిసరినిసా |
 ధధగగీరిసరిసరినిసాపోస్తి | ధవరిసరిధనిపధనిసధధపా |
 మపగ్గారిసధరిసరిగ్గారిస | మ్మపధమ్మపధనిసధసధగోరిస |
 నిసధధ్పమ్మపధనిసధనిస | ధధరిసగగీరిసరిసరినిధవ |
 సాసనిధమగరిధమ / పగరిస | సరిగ్గామపాధనిససనిధవ |
 మగ్గారిసాధధగగ్గసరిస | నినధనినసగగీరిసరిసా ; ||

భిన్న చ్ఛద్వము

జన్మరాగం 1 : మోహననాట

ల శ జ శ్లో క ము - వెంకటమథి

ఆరోహించా చావరోహించ ధవక్రా బుషథచ్యుతిః,
గియతే సర్వకాలేము మోహనానాటకాభిధాం.

మూర్ఖము :- { ఆరోహణము ; స బ గా మ ప బ ధ ప మ ప ని ని సా,
అవరోహణము : స ని ప బ ధ ధ ప మ బ గ స.

లక్ష్మణవివరణము - సుబ్బారామదిక్షితులు

ఉపాంగము; పొడవము; మళ్ళీగ్రహము; బుషథవర్జ్యము; ఆరోహణమందును, అవరోహణమందును ఘైవత వక్రము; ఎల్లప్పుడును పొడవగును.

లక్ష్మణగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమథి.

ద్రువము :

ప ధ ప మ మా గ స		స మ గ మ మ గ స స	
ఉ ద ధ గ భీ త ర		ఉ ర్యు త త వీ . . ర	
సా నీ పా స స		గ మ మ పా	
భీ త రా య గ్ని		నీ త లా	

అంతరి :

సా ;		స మ గ స స ని పా		ప ప నీ సా ;	
ధా		రా . ధ ర ని త క్రి		ధ పు కే యా ;	

జావడ :

స మ గొ మూ పొ	ధ ధ ప మ మూ పొ	ప సొ లీ ప ధ ప మ ప
మూ . అ ర్మాం దా	కే . . . ఏ జొ	ప్ర తా . . . . వ
మ మ గీ ప	స మ మూ ; గ స	స ని పొ ధ ర వ మ
రూ . . వ	రె . య రె	అ అ రె కే . షా
స మ గ మ పొ , వ	ర ప మ ప ని ని సొ	గ మ పొ
చ ల వా . . వ	(శ్రీ . . ని వా . సొ	ని ఇ లా
సొ ;	స మ గ స స ని పొ	వ ని ని సొ ;
థ	రా . ధ ర ని క (శ్రీ	ర తు రే యా

సంచారి - మర్క్యుతాళము - నుబ్బురామ దీక్షితులు

శా ధ ధీ వ మ ప మ గ్ | మ గ మ ప మ మ గ్గీ సా | న మ గొ సా మ
 గ సా | స న్ని ఫ ధ ఫ ఫ్ ఫ న్ని సా | మూ గ గ్ మ ప ధ ప మ మ్ | పొ మ
 గ మ గ న గ సా | ప పీ మ గ మ ప ని ప ధ ప | మ మ ప మ మ గ గ స
 ని స | నీ శా స సీ గ మ పొ | శా మ గ స సీ గ గీ మ ప | గొ మ ప గ
 గ మ ప ధ ప | మ్ ప ని ప ధ ప మ మ గ్ | / ధ ధ పొ మూ గొ మ గ |
 మీ పొ మ గొ మ ప ధ ప | ని ప ధా ప మ గ గీ మూ | స గ మ గ మ ప ధ
 ప మ గ | స గ మ ప ధా ప మ గొ | మ ప సీ పొ ధ ప మ గ | మ ప ధ
 ధ ప మ ప ప ని స | ప స ని ప ధ ప మ ప మ గ | స / మ మ గ స న్ని సా
 స న్ని | ఫ స లీ ప మ గ మ మ పొ | స గ గ మ స మ గ గీ మ గ |
 న మ గ గీ స గ స న్ని నీ | న ప మ ప ధ ప స మ గ గ్ | మ ప ని ప ధ ప
 మ మ గ గ్ | స గ స న్ని స గ మ గ గ స | నీ న గ మ గ మ మ ప ప |

ముపథధీపాపమమ్ | గగ్గమపముపథధీపము | పనిపనిపథధీప
 పపము | పామగసగపాస్మి | సస్మగమపపసగమవ | రపము
 పనినీపాస్మిని | పథధీపమాగ్గసా | / మాగసనీనీనమగ్గా |
 మాపథపముపనినీస | జీనిపథధసముపనిస | నీసగస / ము
 సుగగ్గసా | / మగసనిపథపనిసా | గసనిపపనిపథసా |
 నిపథపమగ / పమగస | / పానిపథపమగస | సస్మగగ్గమ
 ముపప్పధర్థ | పథపనిస్ససనీసగగ్గా | సగగ్గమగగ్గసన్ని
 నిం | స / గగ్గసనీని / జస్సనినీ / | / జీసనీనిపప
 / ధధిపప్ప | మపమమగగ్గ / పమగస | నిఫనని గసమగ
 ముప | భపముపసనిగసనీస | / మగసనీపాధప | మగ
 పానీపాపగ | మగసనిఫఫనీనీసా | గగ్గమమగ్గా / సా ; |

జన్యరాగము 2: భూపాళము

అ త ఇ త్లో కము - వెంకటమణి

భూపాళ స్నగ్రహోవేత బొడవో మనివరితః,
 ప్రాతఃకాలేషు గాతవ్యస్సర్వ సంపత్ర్పదాయకః.

మూర్ఖును { ఆరోహణము : స బ ర బ గ ప బ ధ సా,
 అవరోహణము : స బ ధ ప బ గ బ ర స.

లక్షణవివరణము — సుఖ్యరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; ఛౌదవము; వడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము; ఆరోహణమందును, అవరోహణమందును, మధ్యమ నిపాద వర్జ్యము; ప్రాతఃకాలంబును కాండువారలకు సమస్త శుభముల నొసఁగును.

గమనిక : ఈ భూపాళ రాగమును, శ్రీ రామామాత్య వెంకటమం ప్రశ్నతులు పూర్వమేళ ములో మూడవ మేళముగా ఛెప్పియున్నారు. ఈ భూపాళరాగ గాంధారమును సంప్రదాయముఁ దెలియని నవీనులు అంతర గాంధారముగా బట్టుచున్నారు. ఇటులఱబ్బిపాడితే సకలశుభముల సెటులనిచ్చును? లక్షణకారులు ఛెప్పినప్రకారమే సాధారణ గాంధారముఁ జేర్పి పాడితే సకలసంపదల నొసఁగుటకు సందేహమందు.

లక్ష్మీతము - ధ్రువరూపక తాళము — వెంకటమథి

ధ్రువము :

స స రీ రి స ధ ప గ వ	ధ ప సా : స	గ రి రి గ రి స
క ర న ఖ ి త ద ను	జా తా .	పా లి తా . ను
స స సా రీ	ధ రి రి స ధా	ప ప పా ధా
జా . తా	అ అ న ి ద	జా తా .
గ ప ధ రి రి స	ధ ప ప గ గా రి న	
అ . . వ్యత	పా . . ర జా . త	

జావడ :

ధ గ గా గ గ రి స స రి	గ ప షో ;	సా ధ ధ ధా
అ మ ర ప్రథుతె ణె న ి	ను తి రె	న ి త త రె
సా ధ ప గా	ధ ధ పా గ ప	గ ధ ధ ధ ప గ
న ి గ త రె	న ము త్ర ప్ర ప	ర తు నా . ల ి

రి గ రి రి సౌ	స స సౌ , రి	స రి స ధ ధ వ
క రు రె ఎ రే	క్రై రా ०	బు ధి మ అ రు ०
సౌ ధ ధ ధ	ప ప ధా ;	సౌ జ సౌ జ
ని ద్ర ము ద్ర	అ అ రే	జా త కుం థ
గ రి రి గ రి స	ధ స రి గ రి రి	స ధ ధ ధ వ గ
సం థా వి త	ఆ . . . . ఆ	ఆ . ఆ . బ రు
రి స	స స రీ రి స ధ వ గ వ	ధ స సౌ ;
రె	క ద న ఖం ది త ద ను	జా జా

కిర్ణము ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీస్తితులు

చంపి:

1	స ధ స \ పౌ ధ \ గ , / ధ వ గ / ప గ రి సా ధ స \ ఫ ధ
	స ధ ా చ లే శ్వరం థా వ యే హం . .
2	" " " " " సౌ ;
"	" " " " " యే
	రి సౌ స రి గా , గ / ధ వ ప గ గ ప / గ \ రి సౌ గ / ప గ / ధ వ / స ధ \ రి
	చమత్కా ర పు ర గే హం గి రి జా మో హం
	సధా

అనుపల్లి:

స ధ \ గ \ రి సౌ రి	గ \ వ \ గ	- పౌ పౌ
స ధ \ త క ల్ప	వు త న	మూ హం
- ధ చ \ గ \ గ / రి సౌ	రి ప \ వ	గ \ \ ధ వ ధ
* ర జా గ త చౌ	వ చా న	మూ హం ०

పథా ధంప గపా ధసా ధసా సా | / రి సా / ధా , పా | ధపా పప్పగ పగపా ధరి ||
 ఉద్దా జీవ్కృత నా మధేయ రావం | చిదా సం దా | మృతప్రవా . . వా . . =
 సదా ||

చరణము:

గ రీ సో ర గ గ్ | - సా , గ్ | , రి జ్ ||
 చ మ తా క్ర ర భూ | - పా ల్ | ది ప్ర ||
 స్ఫ ధ గ రి స బ ధ | స రీ గ్ | / వగ ప / క గ్ ||
 సో ద క ర ణ ని పు | ణ మ హో | లి ० ० గొ ||
 - గొ , పా / ర ధం ప | / గొ , భత్త గ్ | . గరి సా ||
 చా యూ ర హో త | ది బ | ప్ర కొ ||
 ధ గ్ గ్ , రీ గ్ | కో , ధ | ధ పప్పగ సా ||
 క గ రథ గు హూ | మ ధ్య | రం . . గొ ||
 గ పా ప / గొ / భత్త ధ | ప / ధ పా , గ | గ రీ గ్ రి జ్ ||
 చ మ జ్ఞ దుః భూ | ది హో తు | భూ . . త ||
 స్ఫ , సో ర సో | గ గ్ బ పస్స | ధ ధ సా ||
 జం సా ర సో | గ ర భయ | భ ० . గొ ||
 భ పః గ పా ప గ భ | / భ ప జ్ఞ | . భ రి ||
 క మ ద మో ప ర . . | త్యా ది సం | యు క్ర ||
 సో / రి స్ఫ ధ పః గ ర స్ఫ | జ రీ గ్ రి , రి జ్ | ధ ధ సో ||
 సో ధ జ న హృదయ | జ ర సె జ | కు ० గొ ||

గ/ధ ప గ రి గ స రి గ గీ ప గ పా పా | / ధ ధ గా/ ధ ప/ స ర | , / ర స/ గ రీ పా ||
 క మ ల విజయ కరవి ధృత కు రం గం | క చుణా ర స సుధా | ర్షి వ త రం గం ||
 రీ/ గ సా ప/ ధ ధీ ప గ ధ గ ప రి గ స రి | స రి స వ గ ప గ ధ | ప ధా గ ధ/ గ స ధ ||
 క మ లే శ వి ను త వృషభ తురం గం | క మ ల వ ద న గ ను | గ స హింత ర ० గ ० ||
 సదా చ లే శ్వరం ||

సూచాది — విశంబకాంము — రూపకతాశము

గ రి స సీ / రీ | సీ / రి స ధా | సా ; స ధీ | స రి / గా గీ రి ||
 * త ० . . . దె | యా . గి | తా యి | యా గి ఇ ||

* (ఈ సూచాది పురందరచాసుల గుతువగు క్రి వాయస్చరాయలు రచించినది. పీరి ముద్ర 'శ్రీకృష్ణ' అనునది దీని సరియైన సాహిత్య పాఠమిది :

1. రూపకతాశము

తందెయాగి తాయియాగి, ఇందిరేశనే యొనగె;
 బింధువాగి బళగవాగి, సింధుశయననే యొనగె;
 హిందాగి ముందాగి, ముకుందనే యొనగె;
 స్వామియాగి ప్రేమియాగి, రక్కసాంతకనె యొనగె;

గురువాగి దైవవాగి, దేవతమనె యొనగె;
 విర్యయాగి బుద్ధియాగి. విద్యాపతియె యొనగె;
 దిక్కాగి దెసెయాగి, రామచంద్రనే యొనగె;
 ఇహవాగి పరవాగి, శ్రీకృష్ణనే పొచెన ||

2. మత్యతాళము

శోమ్మునమ్ము లకుమిదేవి రాణి, పెర్మైయ అజను పొమ్మగ,
హామ్మున రుద్ర మొమ్మగ, సుమనస కెల్ల పరివార,
నమ్మస్యామి కృష్ణ యొందరే, పెర్మైయిందొలిదిల్ల వే.

3. చతుర్శ్రి ధ్రువతాళము

దూరదొళ్ళ కందొమ్మ గోవింద గోవింద అనాధబంధువే
ధ్వారకావాసి యొందు చీరిద ద్రౌపదిక అషయాంబరవిత్తై,
సారిదె నానిన్న సంబిదె ఎనె శ్రీకృష్ణ.

4. త్రిపుటతాళము

అందు విష్ణు ఇందు విష్ణు ఎందెదు ఇష్ణ తానే;
అత విష్ణు ఇత విష్ణు ఎత్తెత విష్ణు తానే;
సర్వయజ్ఞ సర్వక్తే సాధుగతి విష్ణు తానే;
స్వప్న సుమట్టి జాగ్రతెలి విష్ణు తానే,
ఓ వినోది మనదల్లి కావ కృష్ణ నిరుత్తిరె
అవాగల్లి హుదావ భయ నినగ జీవ.

5. నకతాళము

కరి హరి యొనలా సుషు ప్రీయ తల్లి,
సిరియ సాచెనుత ఉరగ మంచదిం ధుమికి,
కరవిత విరిచన కై లాగు ఒల్లదె,
భరది హనుమనిత హవిగెయను దాంటి,
గరుడ నొదగుతితె తిరిగి నోడదె బంద
కరుణవ తోరెనగ నమో నమో కృష్ణ.

6. లైప్పట (జత)

నారాయ యొందు మగన కరెయు యొన్న

కరెదనెంద జమిళ అంజదిరెంద కృష్ణ.

ముద్రిత మూలమునఁదలి చిన్న ప్రాత పొరబాట్లుమాత్రము సవరింపబడినవి. పాంప్రదాయిక మైన యా పాతమును, ఇశ్టే ఆ ప్రంథమున రాబోతు ఉప్పుడ కీర్తనల సరియైన పాతములును సంపాదించి యచ్చి ఉపకరించినవారు నా మిత్రులు సంగీప్రాణ్ము శ్రీ ఎన్. చెన్నకేశవయ్య (బెంగుళూరు) గారు. (రా. అ.))

గ గీ ప పీ / ధా | ధ రి రి స ధ్యా | శా / ధీ పగరి | స రి గీ రి రి స ||
యిం . . ది | రే . . . శ | సే . . . | యొ . న . గ . ||

/ గీ రి స సీ | సౌ / రి సీ / ధా | శా సా ; ||
తం . . దె | యొ . . . గ | ఆ ఆ ||

గీ రి స సీ / కీ | సౌ / రి సీ / ధా | శా సా ధా | శా ర / గీ గీ ||
బం . . . ధు | వా . . . గి | బి క గ | వా అ . . గి ||

/ గ గీ ప పీ / ధా | ధ / రి రి స ధ్యా | శా / ధీ చ గరి | స రి / గీ రి రి స ||
రా మ | చం . . క్రద | సే . . . ఏ | యొ అ న . గ . ||

గీ రి స సరి | సౌ రి స ధా | శా సా ; ||
తం . . దె | యొ . . . గి | ఆ ఆ ||

గీ గీ / శా పౌ | / ధీ ధ ప పశ్చా | ప ధ / స ధధస | / ధ ధ ప పశ్చా ||
హౌ . ఇం | ధా . . . గి | ము . . . ఉం | ధా . . . గి ||

గీ గీ / ప పీ / ధా | శా ధ ప ధ స | శా సా ; ||
చేఁ . . ఏ | ఉ త్తుము . . | సే ఏ . ||

సరీ/గరీబీస | సీ/రీబీసథా | పూ, భసధధవ | /ధధవ\గగర్ ||
 అ. వా .. | వా... గి | వ. అర... | వా.. గి .. ||
 గగ/పశీ/థా | ధ/రీరీసథా | పూ, భధవగరి | సరి/గరిరిస ||
 రా .. మ | చం. . . ద్ర | సే. . . . | యై. నా. . ||
 గరిసనరి | సారిసథా | సా సా ; ||
 తం.. దె | యా. గి | ఆ ఆ ||

1 /రీరీబీసథా | పథ/సధధవ | పూ, ధపూ, గగరి | సరి/గరిరిస |
 1 వి... దైన్ | యా.. గి, | బు ద్రిష్టి. . . | య అ. గి |
 2 ది... | క్షా.. గి. | దె శ. . . . | యా. . గి |

సా; / రి | సథసారిగ | గరికీ\సా ||
 1 వి. ర్యా. | అ. వతి. | యై. ఏ ||
 2 ర.. క్ష. | సంతకం | సే. . ఏ ||

గగీపొపొ | ధధిషపపొ | పథ/సధధవ | /ధధవపపొ |
 ఐ.. వ | వా.. గి | గుం రు. . . | వా.. . గి |
 గ/గపపీ/ధధీ | సాధవదః | సా సా సా | సరీ/గరీబీస |
 క్ర. క్ర | . జ్ఞ.. . | సే. . . | స్వా మి.. . |
 స/రీబీసథా | పూ, భ/సధధవ || /ధధవగగరి | గగ/పశీపథా |
 యా. . గి | ఖూం. మిత్తి. యా.. గి | క్రి. . . కు |
 ధరీబీసథా | పూ, భధవగరి | సరి/గరిస | గగ/పశీ/థా |
 క్ర. . . జ్ఞ | ఖూ.. మి | య. . గి. | క్రి. . . కు |
 ధ/రీబీసథా | పూ, భధవగరి | సరి/గగిస | /గరిససీ |
 క్ర. . . జ్ఞ | సే. . . . . | యై. న. క | తం.. దె |

సా రి సు ధా | సా సా సా ||
యా . గ | అ . . ||

తిప్రణాతి రగణమర్యాదాము — మధ్యమకాలము

గొ / ప సొ ప | ధ వ ధ | సొ ధ పొ ధ ||
బో మై న మై | ల కు బి | దే బి రా ణ ||
సొ / రి రి స ధ | ధ వ గ | రి / గ గ రి స ||
పె రై య . . | అ జ ను | పొ మై గ . . ||
/ గ రి స రి , | రి స ధ | స రి గ గ రి స ||
హొ మి న | రు . ప్ర | మొ మై గ . . ||
ప్రగ ప ధ / స ధ ప | / థ ప గ | రి రి / గ గ రి స ||
సు మ న స . . | రె . ణ | వ రి . వా . ర ||
సా ప రి , | సా ధ | వ రి / గ గ రి స ||
హొ మై న | రు ప్ర | మొ మై గ . . ||
గొ / ప సొ ధ | పా ధ | సా ధ పొ ధ ||
స మై సా బి | కు షట్ | గం జ డ ణ ||
సొ / రి రి స ధ | ధ వ గ | రి / గ గ తి స ||
పె రై య | అ జ ను | పొ మై గ . . ||
సా స / రి , | రి స ధ | స రి గ గ రి స ||
హొ మి న | రు . ప్ర | మొ మై గ . . ||

శ్రీధువతాశము — విశంఖకాలము

సధ పశ్చ / ధా | ధః వగ | గ్రి సరి || గరి సశ్చ / రి | రి సధ | సా సొ ||
దూ. ర. ద | రి .. | యొందు. || చ. రి. దా | గో... | విం దా ||

శౌస్ / గర్జస్ | స్తుర్జిస్ | స్తుదధివ్ || శౌ / ధస్తధవ్ | శ్వర్జవగ్ | గోరిసరి ||
 ఆరద. | బం... | ०.ధు. || ద్వారకా.. | వా.సి. | యొ.ము ||
 /గోరిసరి/ | రిషిపథ | సాసరి || /గోరి/ | సా; | సా; ||
 తీ.రి. దా | ల్యో... | పది = గే. | న | న | న ||

త్రిపుతు తాళము - మథ్యమకాంము

బనర్జి | రిషస్తద్దు = గగ్ర | ర | బగ్గార్జి ||
 అందు. | బ.ష్టు. || ఇందు | నిష్టు ||
 జగ్గాధ | బగ్గార్జి || రినరి | /గగ్రిన్నిను ||
 ఎందెవ | ఒ.ఎదూ = విష్టుణు | తాఅన్నను ||
 జ్ఞాన్ని | గ్రాబగ్గార్జి = రినరి | గ్రాబగ్గార్జి ||
 తాత్త్వి | బి.ష్టుణు = ఇత్తుత్తు | ని.ష్టుణు ||
 గగ్గాధ | బగ్గార్జి = రినరి | /గగ్రిన్నిను ||
 ఎల్లును | ఎల్లత్తును = బిష్టుణు | తాన్నను ||
 గ్రాబ్రి | బ్రాబ్రి | రిషిస్తు = స్తును || రూఫ్రూఫ్రు ||
 బనర్జి | రిషస్తద్దు = గగ్ర | రూఫ్రూఫ్రు ||
 జనత్తు | బి.ష్టుణు = ఇన్నత్తు | జ్ఞాన్నత్తు ||
 జగ్గాధ | బగ్గార్జి = రినరి | /గగ్రిన్నిను ||
 కావ్లె | కల్ల.ష్టు. = నిరు | త్రిపుతు ||

ర గౌ | గౌ / ప గ ర = ర స ర | గౌ ప గ ర ||
 అ రూ | గ అ లె లు = ర యొ ఉ | జ అ గ అ ||
 గ గౌ / త | ప గ గౌ = ర స ర | / గ ర రౌ స ||
 క యు లు | అ . . . = కె న న | జ జ తు ఉ ||
 గౌ / రీ | సౌ రీ = సౌ జు | స ధ ధ భ భ ||
 ఒ ఒ తు | ఒ సు = హు ఔ | య అ అ తు త ||
 సే ఒ | సే ఒ = సే , | సే , : ||
 జ్ఞ జ్ఞ | జ జ్ఞు = అ | అ : ||

వీకణాశము - ద్రుతకాలము

; గ ప | ధ సే , | ధ ధ సే | ధ / చ చ చ |
 న ర | హ రీ | యై న ర | త్రీ . త్రీ య |
 శ్రీ సు | / గ రి సు | / రిస ధ రు | / ధ ధ వ ర |
 క్షేత్ర య | క్షేత్ర య | కందుర గ | మ ० చ ర |
 ర / గ ర స ||
 ఘ బి . . ||

 గ ర స ర | రి స ధ భ | ధ చౌ ర | గ / గ ర |
 క ర వి జ్ఞ | వి రి ర జ్ఞ | లై త్రే గు | ర ర్మ ద |
 గ ప ధ చు | చ చు ధ ప | / ధ ధ బ గ | ర / గ ర స |
 క ర వి హు | సు చు వి ట్లు | చో చి గె | చో . . ట్లు |
 క ర వి జ్ఞ | సో : = ||
 క ర వి జ్ఞ | అ = ||

వ వ వ వ | / ధ ధ వ గ | గ వ ధ స | స స స స |
 గ దు ద హో | ద రె వ రె | త రి గ జో | డ దె ని ను |
 / గ రి ఊ సో | రి ఊ ధ క్కు ||
 హో ర గ నో | నో ఉ ధ క్కు ||
 / ధ ధ వ గ | ర / గ రి జ | / గ రి న ర | రి న ధ ఫ |
 వ ర త ం త్ర | ర్మి . కృష్ణ | క ర వి త్ర | వి రి ం చ న |
 ధ సా ర | / గ / చ గ ర | గ వ ధ స | స స్ట ధ ప |
 క్లై గు | ఈ ఔ ప | థ ర ది హో | ను ము ని ట్ల |
 / ధ ధ వ గ | . ర / గ రి ప | ధ ఫ ధ స | స్ట ; ||
 హో వ న | ధా . . తో | క ర వి త్ర | అ ||

సంచారి - తిస్రేష్టాతిరగణ మర్యాదము - సుఖ్వరామ దీక్షితులు

గ రి న స్ట రి | న స్ట రి | న స ధ సా ధ . | న రి గ గ రి | గా ప | గ వ ధ వ గ రి ||
 న రి గ గ రి | న గ రి | సా రి గ గ రి || / గ రి స / రి న ధ | న రి గ | గ గ రి సా . ||
 రి గ రి గ గ ప | గ గ ప | పా ధ వ ప్పి ధ . | వ గ రి న రి గ | ధ గ రి | న స్ట రి గా గ ||
 * రి గ రి సా 8 | / గ రి స | రి న ధ సా . | న స్ట రి సా ధ | / రి న ధ | న రి గ గ రి స ||
 గా ప పా ధ | పా ధ | వ ధ వ పా ధ . | వ ధ వ గా గ | \ వ గ రి | / వ ప్పి గ గ గ రి ||
 పా రి స గ రి | / వ గ రి | సా రి / గ రి స . | గ వ వ వ ప్పి ధ | ధ ధ ప | / ధ వ గ / వ గ రి ||
 న రి గ గ ప గ | గ రి రి | / గ గ రి న స రి || గ ప ధ ప త వ | గ రి | ధ గ రి సా , ||
 / ధ ధ వ గా గ | / ధ వ గ | పా గ / వ గ రి || గ గ గ పా ప | / ధా ప | ధ వ గ పా ప ||
 గ వ ధ గ ధ ప | ప / గా | గా గ గ గ రి || న రి గ పా ప | న రి గ | గ రి స సా స ||

గావగగీవ | గవవ | గధవపదవ || గ/ధాగపా | రీ/గా | సగా గీరివ ||
 రిరీ/గగీగ | రిగవ | రిగపాగీగ || ధపాగీగ | ధపా | ధ/సధధవగ ||
 గగీచధాస | గవధ | స/ధాపాధ || సధవధ/సధ | ధధవ | ధవగగీగ ||
 రిగవధసధ | రిస | ధ/సధధావ || గవధససస | రిరిస | గరిసససస ||
 తగీరిధరిస | ధసధ | సధవగధవ || గవధసాస | ధసస | పధవ | ధాధ ||
 /గాగ/ధధవ | గవధ | పాధససస || సాధగగీరి | గారి | గరిసధసరి ||
 సాగ/రిస | సారి | సాధపాధ || గాగ/రిరి | గగీ | రిసధసాస ||
 ధ/గారిగరి | ధగరి | ధరిసరిగీగ || సగరిసరిస | సధవ | గ/ధవగరిస ||
 పావ/ధాధ | పాస | పాధసాస || గావధాస | గవధ | పా/గగీరిస ||
 /గరిస/ధాధ | సధవ | రిసధపాగ || ధవగరిగ | వప్పీగ | పాగరిస ||
 రిసధసారి | గావ | రిగవధాస || గారిసాధ | పాగ/ధావగారి ||
 పారిసాధ | గారి | పా;;;

జన్మరాగము లే ఉదయరవిచంద్రిక

అట్ట జీ ట్లో కము - వెంకటము
 రిథత్యక్తిదయరవిచంద్రికా దౌడనీమతా.

మూర్ఖున : - { ఆరోహణము : స్తగ మప నిస,
 అవరోహణము : స ని ప మ సగ వ,

లక్షణవిషరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; దౌడవము; పద్మగ్రహము, ఆరోహణమందును, అవరోహణమునందును
 బుషటకై వత వర్షము ఎల్లప్పుడును పాడుదగును.

ప న | బ ప గ స = గ మ | ఫి ని : ||
 సో | త న జ బ = జ | ని దూస త ల ||
 క్లు | చూ మూ = చ పా | న త పి ల స ||
 త | ర అ జీ = జ ర్ణి | త క పి ల స ||
 గ చ | వ న చి , వ = వ చూ | క క అ స న ||
 చ చ | జ ప చు = సో | అ అ దూ స న ||
 ఏ | జ ప చు = సో | స దూ దూ స న ||
 న | జ న పా = ప మ గ మ | ప న దూ స న ||
 న | అ ది మా = యో | త అ దూ స న ||
 న చ | క గ , గ = స గ | న అ దూ స న ||
 అ త | శ్లు ను = త వ | దూ స న ||
 చ ప | చూ పో = వ న జ | మ క స న ||
 జ బ | త ప్రీ = వ | ర్లు . స్తు ||
 గ మా | ప ప ప ని పా స ప్స = వీ జ | మ త్తు గ ప ప ||
 అ త్తు | ద య ర వి చం ద్రికా = న బ | దీ . ప్రీ ప ర ||
 గ గ | గ స సో ని ప మ = పా స న | పా స స మ మ గ స ||
 మ త్తు | గ్రీ చి దా న ం ద = న క న | మ స్తే . జ య జ య ||
 (గ్రీ గురు గువామూర్తే.)

నంచారి - మర్యాదము - సుబ్బారామదీష్టితులు

పా గ గ మ హ పా పో | మ వ మ మ గ స మ గ | పా స ని పా

స్తోత్రమ్ | శనివారమ్ / పమంగా | మిలిపమమగా / మగసా | సగసా / శాన్నిషగా | స / పచేమ / పమమగా | శస్తు / పమమగగగమగ | స / గ
సన్ని / సన్నిమగసన్ని | సమగసన్నిషన్నిషగా | ఇస్తిషగస / మమగగా | సా
గమాసాఫసమగా | / మమమ్మగ్గమగసగా | శాన్నిషిసాగ్గమగా | షన్ని
సగ / మాగగ్గమగా | / నిపమగమపమామా | వ / నిపమగగ్గమ
మామ్మా | పన్నిపమగ్గమపాప్మా | మాగసాసపప్పమా | పపమాగమ
గాసా | సా / సీపమగాసా | సీపమగగ్గమమ్మగా |
సన్నిసాపమపసగా | న్నిస / పపన్నిస / మమగా | న్నిస / నిపమగగ
సా | న్నిసీ / సప్పి / గగ్గమమపా | ఇస్తిషగమపమామప | గమప / సీ
నిపానిప | నిపమగామమ్మపప్పి | పనిపాసగసా / పప్పి | సప్పిగస / పమ
పప్పిపప్పి | / పప్పినిసీపప్పిమగా | మమ్మగామమ్మపాసం | పాసనిపమగాసా |
న్నిసగాన్నిసపాప్మా | మపన్నిమపసాసా | గమపనిసా / గాగా | మపనిసగ
మగాసా | సగ / మమ్మగాసమగా | సగసనిపాసానీ | సీపమగసపమ
గసా | సాపపమ్మగ్గమపా | మామ్మపానిపాసం | గసనిపమగాసా | సా
పపాపసాసా | నీసనిపమగ్గమపా | నిసగాసగసానీ | సనిపమగమ / పా
ప్పా | సనిపమ్మగసాసా | గామాపనిప / సప్పా | వ / సప్పా / గాగాసా |
సాగాగసానిపమ | పాసనిపామమ్మగస | సగమాపనిపాగా | పానిప
మగాసా | పమగాగాపా ; ||

ర గి మ ప ధ ని]

చత్రం 2 : మేళము 10

[నైత్ర. శూ. చక్రము

రాగాంగరాగము 10 : నటూభరణము

ల త ఱ క్లో క ము - వెంకటము

నటూభరణ రాగసాంగ్రహితిలో బుషథో జ్యోతిః,
ఆరోహించావరోహించ ధవ్యకసాంగ్రహితికః.

మూర్ఖును { ఆరోహణము : స్తగ మా పా స ని ధని స సా,
అవరోహణము : స స ని ధని పా ని పమ బ గ గ బ బ సా .

లక్ష్మణ వివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; మజ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు బుషథవ్యాము; ఆరోహణమందును ఆవరోహణమందును ధైవత వక్రము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్మీగీతము - రూపక ధ్రువతాళము - వెంకటము

| ధు వ ము :

స స సా సా | గ మా ప మ | పా మ మ గ గ |
ర ని తే జా | గీ రాయ . ఱ | మూ . . . ఱ |
రి గ గ రి సా | సా రి రి రి స | సా ప ని ధ ని |
ప రు కె ఎ రే | క్లి క్ల త . | క్లి . . . చ |
పా ని ధ ని స | సా గ మ పా , ప |
ర క్ల ను రె ఎ | రే ఘ ను రే ఎ |

ఆంతరిక:

సో : నీ రి రి సు ని | ధని పొ ని ని | ని ని ధని సో : ||
కం స ఖం. ది త | రె ఎ పూ త న | అ ప హ రు కే ||

కావడ:

మూ	గ	గ	రి	సు		రి	గ	గ	రి	సో		సు	ని	ని	, స	
కం	జ	.	.	త		లో	.	చ	ను	రే		క	పు	నీ	య	
గో	ము	ప	గ	ము		గ	ప	మూ	గ	గ		రి	రి	సో	, స	
చో	ప్రీ	ఖ	.	.		లె	ల	లె	లె	క	అ		అ	రు	రే	
సో	క	రి	రి	సు		సు	ని	ని	ని	ని		సో	సు	ని	ధని	
అ	ఇ	య	ఇ	య		అ	ఇ	య	ఇ	య		అ	.	.	.	
ఏ	ని	ప	ప	ను		గ	గ	రి	రి	సో		సో	సో	పొ		
అ	.	.	.	.		అ	.	,	.	రే		అ	రే	వ		
సు	ని	ని	ని	ని		గ	గ	ము	ప	ము		గ	గ	రి	రి	సో
తా	.	గా	ం	గ		న	ట	.	.	అ		ఫ	ర	,	.	ఛా
సో	సు	ని	ని	ని		సో	ని	ని	ని	సు		సో	గో	ము	పొ	
రో	.	.	.	గ		లో	.	.	త		రె	భూ	చ	క్ర		
సో : నీ	రి	రి	సు	ని		ధని	పొ	ని	ని	ని		ని	ని	ధని	సో :	
కం	స	ఖం.	ది	త		రె	ఎ	పూ	త	న		అ	ప	హ	రు	కే

తానము — వెంకటమథి

1 ననినినినినిని | పోనిధనిన | నినినినిన | వనినన | నినిన | నని
ధనివనిన | పోనిపుపు | నిపుపుపు | గగరిన | గరిప | నపు
పుపు | వపుపు | పుమూపుగపు | గగరిగిన | వపునని | ధనిన |

న ని ని ని | స ని శ | సా స మ గ గ మ | గ గ రి స రి | స గ రి స | గ రి స |
 న ని ని న | గ గ మ | శా ని ధ ని శ | గ గ మ ప మ | గ మ గ వ | మ మ ప |
 గ మ గ గ | రి స రి | సా వ మ మ ప | న స స రి | న ని ని న | ని ధ ని న | గ
 గ మ | ఫ ని ధ ని న | రి స స రి | ఫ స ని | ఫ రి స ని | ఫ ని ఫ రి స | శా ని
 ని న | మ మ ప | గ గ మ గ మ | గ గ రి స | ఫ స ని ని న | గ గ మ | ని ఫ
 ని ని న | ని ని ని , | సా సా ||

2 స స రి స రి | ఫ ని ధ ని | ఫ స ని ని న | ని ధ ని | శా ని ధ ని | ఫ స ని ని
 స | గ గ మ గ మ | గ గ రి స | గ రి స రి | మ గ మ | సా ప మ వ | స స రి
 రి | ప గ రి | స మ గ గ రి | స మ గ గ మ | స స రి | సా మ గ మ | గ మ
 రి ప | మ మ వ ని ఫ | న ని ని న | ఫ మ ఫ రి స | స స రి | శా ని ధ మ |
 ఫ స ని ధ ని | ఫ రి స స రి | స గ రి | స మ స రి | మ గ మ | గ మ రి స ప |
 స స రి | సా మ గ మ | రి స ప | ఫ ని ధ ని | ఫ ప ని ధ | మ మ ప
 ప | గ రి | సా ని ధ ని | ఫ ని ధ మ ఫ | గ గ మ గ మ | గ గ రి | న |
 ఫ మ గ మ | ఫ ని ధ ని | స ని ని న | గ గ మ గ మ | శా ని ని న | ని న
 ని , | సా సా ||

తీర్చ సము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వాముదీక్షితులు

విక్ష్యనాథం భణేహం

పరిచి :

స గ మ ా పీ పా స్ మ గ	స్ మ రి	స ని ధ ని
ఓ క్షీ నా తం త	ష మ ఽ	స త త ం
ఎ స ా స్ మ ా రి	స ని ఫ ని	ఫ ని సా
ఎ శ ల క్	ష ఽ ప ర	ప్ మ . ష ం

అను పర్లవి .

ధ ా ద ని పా మీ పా | ష ా గ్ | ష ా మ్ ||
 జ క్వ ర ప్ర డం | చా ధి | ఔ నం ||
 వ సీ ధ నీ సొ గ్రి | ప సో | నీ త ధా ||
 ఈ ంది తు రం గయా | న మీ | కా నం ||

 సొ సీ సొ ధ పా ము / సీ ధ ని పా | మూ గ్ / ము గ్ గ్రి సు | పా / ధ మ గ్ గ్రి ||
 ఉ చా ఖ్వసొజపా న టూ భ రణం | ఉ త మ గు రు గు హ | పూ జి త చ రణం ||

స్వీరము :

సొ , గ మ ప మ / ప పొ మూ గ్ గ్ | ఈ గ్ గ్ ఈ స ని ధ లి | ఫ ఫ ని ధ లి సొ |
 గ్ | గ్ రి రి సొ ని స గ మ సొ ని ధ లి సొ | మూ గ్ రి రి సొ | ధ ని పా మ గ్ గ్ రి ||

విశ్వనాథం భజే వాం

సంచారి - మర్యాదము - నుబ్బరామ దీక్షితులు

సొ సొ గ్ గ్ మ పా | ని ధ ని ప ప మ గ రి గ్ | ఈ గ్ గ్ రి పా / ఈ రి పా |
 ని ధ ని ప ని ధ లి సొ | గ్ మ ప మ గ రి రి పా | స ని ధ ని సా ని
 ధ లి | సా గ్ మ పా పా గ్ మ | ప ని ప ప మ / ని ప ప మ ప | గ గ్
 రి స రి స / గ రి పా | స ని ని స గ మ పా | గ గ్ మ ప మ గ మ గ ప
 మ | ప ప గ్ / మ గ రి రి పా | ని ధ లి పా ప ని ధ లి | ని ధ ని స మా
 గ గ్ రి స | పా ప మ ప ప న స రి స | ప మ పా స ని ధ ని పా | గ మ

వగుగువమా | గగ్గరిరిసాసారీ | రిసస్సనిధనిసాసా | సా
 /నిద/నిపమగగ్గ | /వమగ్గమగ్గరిసా | సపావముషనస
 రిస | సగరిసమగగ్గరిస | సగగ్గమనస్సరిస్సాప | మపగు
 గగ్గమష్మా | గ్గమపాప్సనిధనిసా | నిధనిపప్పమ/నిపమగ్గ |
 గ్గమపమగగ్గ/మగరిగ | సగరిసరిసనిధని | సాగమగ్గ
 మాపా | మపనిధనీపానిద | పనిధానిసనిధసా|నీధానిపప్పమ
 గ్గ | మగ్గరిగ్గరిసా | ఫాన్నిధనిసాగ్గ | ఫన్నిధనిసన్గమ
 పా | గ్గమపానినిధనిపప | నినిధనిసానిధనిస | నిధనిపని
 ధనీసరిస | నీపగ్గాగగ్గరిసా | /గరిస్సనిధనిపనిద |
 మపగగ్గ/మగ/మగరిస | సమగమపనిధనిసస | నినీసస్స
 గగ్గ/మగగ్గరి | స/గగ్గరిసనీగరిసా | సనిధనిపానిపప
 మ|పామగగ్గరిసా | నిధనిసరిసమగ్గమా | సగమాగ్గమపా
 నిద | పానిధనీసరిసగ్గ | గ్గమగ్గసరిసా | సాస్సనిధాపా
 నిద | నినీనిధనిపా/నిపమ | గగరిరిసా/గరిసా | సగమా
 పానిధనిస|నిధనిపానిపమగగ్గ | రిరిసాన్నిధనిపాన్ని | ధని
 సా ; ; ; ||

ర గి మ ప ధి ను]

చక్రము 2 : మేళము 11

సేత్ర. మా. చక్రము

రాగాంగరాగము 11 : కోకిలారవము

అ త జ త్తో క ము - పెంకటముఖ

కోకిలారవస్సంపూర్ణ అరోవేచగవర్జితః
సగ్రహస్సర్వకాలేషు గియచే గాయకో తమే.

మూర్ఖున { ఆరోవాణము : సా బీ రి మ మ ప మ ప ధ ని సా ,
ఆవరోవాణము : స ని ధ ధ ప మ బీ గ బీ రి స .

లశ్చణచివరణము - సుబ్బిరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; వడ్డగ్రహము; ఆరోవాణమందు గాంధారవర్జ్యము; ఎల్లి
ప్పుడును పాడడగును.

లక్ష్మీతము - త్రిపుట తాళము — పెంకటము

ధ్రువము :

ర ి   పొ మ గ గ రి స   స ని స రి   స స ని
బ ల   రా మ సం . గ త   గి రి వ రో . ధ ర
ప మ వ సొ స ని   ధ ధ ప మ మ ధ ప   గ రి స
ము క ర మ ర్చ న   త్త ర మ పు రు ఉ ప   ధి ఇ ర

అంతరి :

పా మ ధ   ధ ధ ప ధ స ని   ధ ప ధ సొ రి రి
గే య త   స్తూ జ ర . . జ   ర ఆ జ పూ జి త
గ గ గ రి మ గ ఈ   రీ , సా ,
థా ను తే .   జా .

ఈ వడ:

రి రి	గొ గె రి రి స రి	గొ గె సా ధీ ధీ
సు ర	రా జ వం, ది త	రా జ రా . .
సౌ మ గ గ రి చ	గ గ రి సా రి స	సి స రి స ని ధ
జా ను ఇ . చె ఎ	ఆ అ ఇ య త్తి య	మై య అ ఇ ఎ ఎ
ని ద ని ధ ధ పో	మ మ మ ధ ఒ గ రి	సా ; రి మ మ
అ ఇ య అ ఇ య త్తై	అ ఇ య అ ఇ య అ	యా అ అ అ
సా మ ప ధ ధ ధ	సా ప మ ప ధ ని	సా స రి మ మ ప
అ	చే రె ర అ . .	గాంగ అ అ అ ర
ధ ప మ గ గ రి రి	సా , గ గ రి స	ని ధ ప మ గ రి
కో . కి . ల . ర	వా సే ఎ . త్త	మ . . . . చ .
<hr/>		
సా ,		
క్ర		

సా మ ధ	ధా ధ ప ధ స ని	ధ ప ధ సా రి రి
గే య త	నూ జ రా . . జ	రా జ పూ జి త
గ గ గ రి మ గ గ	రీ , సా	
ఝ ను తే . . ఎ	జా ఆ	

తానము - వెంకటమథి

1 న స న ని న | రి స న ని | స తి ని స రి | స ని న | ధ ప స ని ధ | ధ ధ
ప ధ | ప రి స న రి | ధ ప న | ధ ప మ మ ప | మ మ ప ధ |
స ని ధ ప రి | స స రి | ప ధ ధ ధ ప | మ మ ప ధ | ప మ ప
ధ ప | మ మ ప | స ని ధ ధ ప | మ మ ధ ప | ప మ మ మ ప |

గరిస | నసరిసరి | నగరిస | మమఫమఫ | గగమ |
 నపమమప | మమఫధ | ఫధసనిధ | నసరి | ననిధనిస |
 ధఫసని | ధఫరిసరి | గగగ | రిఱగరిగ | రిఱసరి |
 నగరిరిస | గరిస | ధదపపధ | పపధప | మమపమప |
 గగమ | నతిమమప | నసరిస | ధపమమప | ననిస |
 ధదపనిధ | పపధప | మమపమప | గగరిస | ననిధఫ
 గరి | నగరిరిగ | రిఱగరిస | రిఱ | నీ, సాసా ||

2 ననిసరి | రిసరి | రిసనిస | రిఱస | రిసరి | నగరి |
 నగరిసరి | సనిసా | ధఫరిస | ఖరిస | షసరిస | నిధఫ |
 గారిసగరిస | నసరిసరి | నగరి | నగరిస | గరిస | రిఱ
 సరి | గగమా | సాగరి | నగరి | నమగగరి | రిసరి |
 నరిగగ | మగమ | రిసపమ | మమప | సాపమ | గగరి |
 పపమమపా | నిధపా | ధపమమ | పమప | ససరిస |
 గరిస | మాగమ | నధప | మమపమపా | గగమారిసగరి |
 నగరి | సరిసప | గగమ | సాపమ | ధధప | సనినినిసా |
 ధపసో | సనిధప | ధపధ | పపధప | మమప | గగరి |
 రిస | ననిధఫఫ | ఫమఫఫఫ | ననిధఫ | గరి |
 నగరిరిస | రిఱ | నీసాసా ||

కీర్తనము ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

కోదండరామ మనిషం

చల్లి వి:

మా ధా ధ ననిరపమ | మ ముప గా | గ గ / మ రిస ||
 కో దం ద రా .. మ | మ ని శం | భ జా మి ||

ఓ ధా / ని సా గ్ గ్ గ్ | , మ గ్ రి | గ్ రి / గ్ రి న ||
కో కి లా ర వ జా | న క్ | ర మ . ణ 0. ||

అనుపత్రమి:

పా ధ \ మ హ పా ష గ ప | , ధ నీ | సా సీ ||
 పా ధ జ పా ం ష పా | త తా | హ ల్యం ||
 స మ గ్ గ్ రి స ని ధ | ప మ గ్ | రి సా ||
 ప ర మే . శ్వర గు రు | గు హ వా | త మ ల్యం ||
సా గ్ రి మా గ్ మ వ ధా సీ సా | సీ ధా పా మ ధ | ప మ గ్ మ గ్ రి న ||
బే దాం త వే ద్వి మతి కొ శ ల్యం | వి శ్వా మి త్రహి | త మ కొ టి . ల్యం. ||

స్వరము:

రి , మా ప\మా ధ ధ\మా ధ ధ\పా | మా ధ పా ధ పము | గ్ గ్ / మ గ్ రి న ||
ధ ని సా | రి మ వ ధా ని సా / గ్ గ్ స | ; ధా ధ\పా , | ని ధ ప మ గ్ రి న ||
 కోదండ.

సంచారి - త్రిపుటకూళము - నుబ్బరామదీక్షితులు

పా మ్ ధ స ని ధ | పా మ \ గ్ గ్ | / మ గ్ రి మ ప | గ్ రి న ని న ధ |
 ధ ధ ని సా సీ | రి మ గ్ గ్ రి | రి గ \ సా ధ ధ | ని న రి రి మ మ్ | గ ర
 మ గ్ గ్ | గ్ రి న ని న రి న | న ని ధ సా స ని | న రి గ గ్ రి న | పా మ ధ
 ధ\పా | ధ ప ధ ప మ గ్ గ్ | పా \ ధ ధ\ప మ | గ్ గ్ రి రి పా | ని ని న ని రి నగ |
 న ని ధ ధ\ని న గ | గ్ గ్ రి పా రి న | ని న రి న రి ప | ప మ మ గ్ గ్ మ మ |

గొగరించిమమ్ | గొగన / గరిన | పామగగోనిన | వ \ మొ గొరీ |
 మొగగొరీ | మగరిననిథథ్ | సాన్ని / థాన్నిన | థన్నినరించిమప |
 గొరీమపథథ్ | పాపమథథ్ప | థసనిథపథస | పథథపాపమ |
 థాపేవమగొ | గెరినరినన్నిన | రిమపథపథథ్ | మముపదపథథ్ |
 పగొరిమపథ | పమథపామొ | గొగరిమముప | థథ్పపథమపథ |
 నిససరిససన్ని | పమపసాసన్ని | రథ్పపమథథ్ప | / గరిసగొరిస |
 ససరిసథథ్ప | పమముపథపము | పథససన్నిథథ్ | పసనిథ్పథపస్ |
 \ గొరిగెరిగొ | రిగరిసరిసస్ | రిరిసన్నిసరిస్ | / గరిససన్ని
 థథ్ | / సనిథపామథ | థ్పథసాకిరి | / గొరి / గరిసా | రిరీచు
 గొరిప | / గొగొసారథ | పారపామమ్ | గొగరిసా | రిమమ
 పముపథ | నిసనిథథ్పా | మగరిగెరిసా | గరిసనిథథ్ప | మమగ
 రిపా | మొగొరిసా | పామథథ్ప | థసనిథథ్పా | థసారిరిగొ | రి
 మొగగొరీ | సనిథనీసా | పథనిసానిథ | మొగగొరిసా | సానిథథ్ప
 పా | మథపగరిసా | 00 / గగగరిప | గగరిసా ; |

పదునొకండవ మేళము సంపూర్ణము.

ఈగిమపథును]

చక్రము 2 : మేళము 12

「 సేతు. షా. చక్రము

రాగాంగరాగము 12 : రూపవతి

ల త జ త్తో క ము - వెంకటమథి

ఆరోహిం రూపవత్యాస్తు గధని వర్జితః క్రమాత్,
అవరోహిం వక్రాస్యా ద్రివత్యాల్ పార్వకాలికా.

మూర్ఖన :- { ఆరోహణము ; స బ్రి మ వ ప స సా,
అవరోహణము : స ని భ్రి ధ ని ప మ బ్రి గ స.

లక్ష్మణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణ ము; వడ్డ గహము; ఆరోహణమందు గాంధార ఘైవత నిషాద వర్జ్యము; అవరోహణమందు * ఘైవత వక్రము; † బుషథవర్జ్యము. ఎల్లప్పుడును పాదఁ దగును.

లక్ష్మీతము - ఏకతూళము - వెంకటమథి.

[ధు వ ము :

స ప పా ప మ గ స | రీ మ మ ప సీ ప ప ము | మ ప మ ప ప మ రి స |
ర మ ణీ య అ కృ భి | గి రి క అ ర్యు క య సె | ము . . న భు . . రె |

* రంజనకై ఈ పట్టుత్తైవతముల నొక్కిభట్టుటమే సంప్రదాయముగానున్నది.

† ఈ రూపవతీరాగ లతణకోక మూర్ఖనలలో నవరోహణమందు బుషథవర్జ్యముగానున్నది. గిత మందును, తానమందును కొన్నిచోటు (మ రి స) అనియు ప్రయోగములున్నవి.

రి ము పొ ; పు ము | సా సు సు ని వ ము | వని సా సా ని సు
త్తరి తా . ప హో | ధ్వని ర్వి . బుధజన , సుతనం ర కుక
రి సు ము ప ప ము మొ | పు ము పొ ; ప ము | ప ము గ స రి రి స ని
ఖుం . ద ఛి మూ . లా | ధ రు రే రెవ | గి రి జ . తెజెమిశ
భ ని వ ము స స స స |
ఉం . ని ఇ రెవ రెవ |

అంతరి:

పొ , పొ సా | స ప పొ స ని ధ ని | ప స స రి రి మ గ స |
భూ త ఛై | తా శ శం . మ్యు | తా . శా మ గు ణ |
స ని ని స సొ ; |
న ట క రి రే |

జూ వద:

వ స సొ ప ని వ ము | పొ నీ పొ ; | వని పా వ మ గ స |
చిదం . ద రే శ | ఈ . శా | స . రై శ్వర య ము |
రి మూ పొ ; | వ మ ని వ ప మ గ స | రి మ ప రి మ ప మ ప |
సౌ శా | అ . . . . . అ | అ . . . . . అ |
ప స స వ స స రి స | రి ము ము ప ప ము మొ | పొ ; నీ పొ |
రా . . గా అం అంగ | రూ . ప వ తి రా | అ గ |

రి ము ము ప ప మ గ స | స ని ధ ని వ స స సు || పొ : పొ సా |
నీ . . త్రి పొ చ క్ర | గ . తు ని రెవ రెవ || భూ . త ఛై |
ప ప పొ స ని ధ ని | ప స స రి రి మ గ స | స ని ని స సొ ; ||
తా శ శం . మ్యు | తా శా మ గు ణ | న ట క రి రే ||

తంసము — పెంకెతుమథి

1 సనిస | సనిషము | ఫససా | సనిస | సనిష | నిసరిస |
 ధనిషా | సనిస | ఫనని | ధనిషము | ఫనిషా | ముముఫు |
 నినిస | ఫనినిస | నిఫన్ని | ఫముఫమురి | ఫమరిస |
 రిమసా | ఫముము | రిరిస | రిమముఫు | సనరి | రినరి |
 సరిమ | రిమగస | నిధన్ని | ఫనిఫ | నినిసని | ఫనసి |
 జనిష | రిసరి | సనిస | నినిసా | రిసరి | నినిస |
 సనిసరి | సగరి | రిరిస | నినిఫ | నిఫధని | ఫనసి |
 సనిస | రిరిస | సనిసరి | ఫనసా | రిసరి | రిరిమ |
 రిసమరి | సపసా | చమప | సనస | మమగస | పమసా |
 సరిమ | రిమప | మమపమ | రిసరీ | మమప | సనిధని |
 పపని | మమపమప | పమరిస ; సనిధని | ఫననిఫ |
 రిస | మరిస | మగసరిస | సిసాసా ||

2 సనరిసరి | సనననిస | రిససరి | సనరిస | సరి | సనరి |
 సనిధనిస | నిఫననని | ఫరిసని | ధనిసని | నిస |
 నిధని | సననిఫ | మమఫముఫు | సనిఫము | ఫమరిస |
 రిము | ఫముఫు | ఫమరిసము | రిసమగస | చనరిస |
 మగసరి | సప | మమప | సనిధనిఫ | రిసనిసరి |
 మమపమ | రిసపమ | రిస | పమప | రిసమగస | పమమమప |
 రిసపమ | నిపపమ | సని | ధనిప | ససనిధని | సనినిస |
 చసనిని | చపసని | పని | పపమ | మమపమని |
 పపమపమ | సనరిస | ససఫము | ఫరిసనరి | సనరిరిస |
 నిసాసా ||

కీర్తనము - తిష్ణజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీకృష్ణం భజశే

పత్రాల్మి :

రి శోరిశ శోరిశ నీ | నిధని సా ; | శాశ్మాగస ||
 శ్రీకృ . . . షట్టం . . | థ జశే | రేమానస ||
 రి మా ప ని | \శాశ్మమాష్టపము | షగామగననీ ||
 శ్రీరూప న | తి గోప | శ్రీజారం ||

అనుపత్రాల్మి :

శానిప శమా | గసరీమప | , శనిధనిసా ||
 చక్రని చా | రితఖాస్కర | ప్రకా షం ||
 శో / రి సాని | ధనిశనిపత | శమాగోసా ||
 చం ద్రష్ట . | అరగురుగుహ | లి . శ్వాసం ||
 శా \ శాప శారిమగశా | రిప \ మానీ \ శాసనీ ||
 అ క్రూరవందితపదం | అర్పన ప్రేమాస్కదం ||
 రి రిశనిధనిశరిషగస | శనిశపనిపమషశమగస ||
 నక్రహతదంతివరదం | నతశకశనకలారదం ||

స్వరము :

రి , శారిననిధనిఫన | శాశ్మమాష్టమాశారిము ||
 శానిశమారిమశుపశుము | నిపపేమశుగాశానిధనిఫ ||

రినస్ రిమగ్ \ సా రిమప | నీ^Wదని పసాస రిమగ్ స |
 సాని దని పామ మెగ్ సా | గెసాని దని ప\మామగ్ స ||

తీకృష్ణం

సంచారి - ఆదితాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రిమవప్సాస్ | సనిపమవ / సస్ | సని^Wదని ఎసనిప |
 సనిపమమెగ్ సా | సస్పాప్మగన | \గ్గెసానినిసా |
 రిమగనరినీసా | ఫ\నసాని^Wదనిఫ | పసస్రిరిమా |
 పమమూపమగన | రిమపాప్మగ్ | సస్రిరిసరి | సరమరి
 / మగ్సా | రిపమపపమగగ | సరిమముపమగ | మగ్గ
 సనిరిసా | సి^Wదనీ\ఫాసా | ఫరిసరిఫఫసస్ | పప్మమగ
 గన / పప్ | గ్గరిమగ్గసా | స / పప్మసస్రిమ | ఎమమ
 పమమ్గ | పరిమపమమ్గ | సారిమపా | గ్గసారిసా |
 గాగ్రిమముపా | పరిమగ్నరి | మాగనరిమగన | రిమమ
 పమగనరి | మముపమగగ్నరి | మముపనిపమగన | నీపమ
 గగ్సా | నీ^Wదనిపమమగన | రిరిమముపప్నిప | / సాస్ని
 దనిపా | సస్రిరిసస్పపస్ | సని^Wదనిపస్సా | పాసానీసా |
 పపసరిమగ్సా | రిరిమమ్గసా | గెసనిసని^Wదనిప |
 సస్నిపసని^Wదని | పపమగ\సాసా | రిమపాప్సా | రిమ
 రిమపమపా | పమమ్రి / గస్సా | ఫసస్రిమముపప్ | పరిమ

పసిసీసొ | లిమపసిరీసీసొ | / బోసొసొనిధీని | / సొసొ
 నిధీనిసా | వమనిప్పమగస | మమగనపప్పమమ | నిపప్ప
 మననిప్పె | రిరిసొనినిసొ | రిరిమమీగగీసొ | \ పా
 పాపాసొ | పపపపనిధీని | పసిసీరిమగస | పామగ
 మరిసా | ఫసిసరిమమగగ | మగసాననిధీ | సా:;: ||

పండితులు మేళము వంపూర్ణము.

రండప చక్రము ముగిసెను.

రగు మప ధన]

చక్రము లీ : మేళము లీ

[ఆగ్ని. పా. చక్రము

రాగాంగరాగము 13 గేయవ్యాజాజ్ఞ

లతణ కోకము : వెంకటమఱ

వ్యాజాజ్ఞ రాగ సంపూర్ణః ఆరోవేచ నివజ్జీతః
మధ్యమ గ్రహః సంయత్కస్యాయంకాలే ప్రగీయత.

మూర్ఖును

{ ఆరోవణము : స బ ర మ గ మ ప బ ధ స,
అవరోవణము : స బ బ సి బ ధ ప మ గ బ ర స.

లతణవివరణము — సుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; మధ్యమగ్రహము; ఆరోవణమందు నిషాదవజ్ర్యము;
సాయంకాలమున గానము సేయదగును,

గమనిక : పూర్వమేళములైన పంతొమ్మిది మేళములలో లీ వ్యాజాజ్ఞ రాగము నాలుగవ మేళ
మనియ, మేళప్రస్తారమున పదమూడవ మేళమనియ, వెంకటమఱ చతుర్థండి ప్రసకాళి
కలో జీవియన్నారు. ఈ మూడవచక్రమందే రాగము మొదటరాగము గస్తుక
రంజనకును, గాత్రమందు సులభముగా బట్టుటకునై పూర్వాచార్యులు ఆరోవణమందు
నిషాదమును వర్ణించియన్నారు.

లక్ష్మిగీతము - త్రిపుటికాళము - వెంకటమఱ

ధ్రువము :

సా ప వ ప మ గ రి స	రి గ రి రి సా
ఆ ప్ర తి సు రూ . వ	గు త భ క తా

నీ ధ ప ధ సౌ | రి రి గ రీ ; | ధ ధ రి రి స ధ ప |
 ను స్త త అ త | వ అ దు రే ; | త న ద మి . . త |
 జ ధ ప మ గ రి స |
 న | న ం ద కు మూ ర |

ఆంతరి:

సౌ సీ ధ స | ద స మ గ మ సౌ | ధ ధ స సౌ సౌ |
 సం ను తూ రే ఎ | శ ఛ ధ రు ఉ రే | ద . వ్య నా మ |
 రి రి గ రి రి సౌ |
 ప్రభా . . తు రే |

జావడి:

మూ పు గ రి స | రి గొ రి రి సౌ | రి సౌ నీ ధ ప |
 తో ట క . తూ | ధ ర చా సౌ | సు ర త్రా . ఱ |
 ని ధ ప మ గ మ ప | ధ స స ధ స స స | ధ స స రి స రి ము |
 ని పు ణ కీ . . ల | ధ ద్వ ధ ద్వ ద్వ ద్వ ద్వ | రి మ మ ప మ ప ని |
 మూ , గ మ ప ధ | నీ ధ ప మ ప ధ | సౌ , ; ; |
 నీ ధ ని స ర | రా . గా 0 . 0 | గా |
ని ధ ప మ గ రి రి | సౌ , రి గ రి స | ధ ధ రి రి స ధ స |
గే . య పో ఎ జ్జ . | జ్జీ , రా . గ | అ . గ్ని సౌ . . |
 జ ధ ప మ గ రి స || సౌ స నీ ధ ప | ధ ప మ గ మ సౌ |
చ . క్రన . గ రు || సం ను తూ రే | శ ఛ ధ రూ చై |
 ధ ధ స సౌ సౌ | రి రి గ తి రి సౌ ||
 రి వ్య నా మ | ప్రభా . . తు రే ||

తానము - వెంకటమఖి

1 సనరిసనరి | సనరిసరి | సనస | ధఫరిస | ధఫరస | ధఫరసనస | ధఫ
రిసనరి | సనధఫగ | ధఫరి | సగరిస | గరిస | ధఫగరిస | రిసని
ధఫస | నిధఫనిధ | ఫరిస | నిసిధఫ | సిధఫ | మిమఫమఫ |
ధపమగరిస | మగరిసరి | సమగ | రిసగరి | సరిస | సనరిసరి | సమ
గరిసరి | సపమగరి | మమప | రిసగరి | సరిస | నిధఫధఫ | ససన
నిసిధ | ఫరిసనరి | సగరి | సగరిరి | గరిస | సనరిసరి | మగరి
సగరి | సరిసమగ | రిసరి | సపమమ | పమప | సపమమప | నిధప
ధపప | మమపమప | మమగ | మగరిస | గరిస | సచనిధఫ | మమ
ఫధమఫ | ధఫసనరి | సగరి | సమగరి | గరిస | రిస | సా , సాసా ||

2 పనరిసరి | ససన | ధపసినిధ | ఫనిధ | ఫననిధ | ఫరినరి | రినరి |
ఫధఫనిధ | ధధఫ | ఫమఫధ | ఫననిధఫ | మమఫ | మమఫ | మమఫ
ధఫ | ఫమఫ | నిధఫమ | మమఫమఫ | గమఫ | మమిరిస |
రిసఫరి | సగరిఫ | పనసరిస | రిసగ | రిసగరిస | గమప | మగరిస |
గమపమప | మగమ | రిసమగరి | సగరి | సమగమ | రిసపమప |
నిధప | పమసధప | ససరి | ఫనిధఫ | గరిసరిస | మగరి | రిరిసరిస |
మగమ | రిసగరి | సపమమప | ససరి | ససమగరి | పమధ | పమ
గమ | ఫనిధధఫ | ధఫధ | ఫనసినిధ | ఫనసిధ | ఫఫధఫ | మమ
పమపమగరి | సమగరిస | గరిసరిస | సా , సాసా ||

3 రిరిసనరిసరి | ససినిధఫనిధ | ఫధఫసినిధఫ | సిధఫసినిధఫధ |
ఫననిధఫసినిధ | ఫసిధఫధపమ | పమగమపగమ | రిసమగరిసగ |
రిసగరిసరిస | సనసరిసమగ | రిసపమమమప | గమపధఫసినిధ |
ఫనిధఫసినిధ | పమపధఫరిస | గరిసనిధఫరి | సనరిసగరిస ,
మగమరిసగ | ధఫారిసనరి | గరిసామగరి | సమగమరిస |
రిసమగమసరి | సపమమపగమ | రిసగరిసపమ | ససరిసరిసగ |

రి స మ గ రి స రి | ధ ఫ రి స స రి స | ఫ స స రి స గ రి | ని ధ ధ ప ని ధ ధ
ప ధ ప వ మ మ ప | మ ధ ప మ ప వ మ | ధ ప మ ప మ మ గ | మ గ రి స మ
గ రి | గ రి స గ రి రి స | రీ స గ రి రి స | సా , సా సా ||

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీష్టితులు

రామచంద్ర భక్తం

పణివి:

పా ప మ గ మ / ప మ గ రి స \ ని ధ	సా రి స / మ మ గ రి గ మ
రా మ చ 0 . . ద్ర భ ఆ క్తం త జ మ న . స	
గ \ రి స \ ని ధ పా స మ గ \ రి గ రి స న మ గ మ	
రా త సా 0 త క 0 హ ను మ 0 0 త 0 . ఉ . . ,	
" " " " రి స	
" " " , త 0 0	

అనుష్టల్లివి:

ధ \ ని ధ \ , వ మ / ధ పు పా మ గ మ గ	
ఆ మి షీ కృత ది వా క ర 0 గే	
హ పా / ధ \ / ని ధ \ పా పా ధ భ సా	
య పా జ్ఞ జ్ఞ రా గ ప్రి ఉ క ర 0	
<u>సా మ గ \ రి స \ ని ధ \ ని ధ పా పా మ గ రి స సా మ గ \ రి మ గ \ మ </u>	
సా మ ధ \ ర ఛే దదండ చతురం శ ద్దురుగువాసం మోదితంవ ర 0 .	

శ్వరుల ము : -

సా, వమగరిరి/మగగరి/గరిరిస | సా, \నీధఫుధ | సాన^Wరి/మాగ^Wమ ||

గ్రహము :

సా, సనిధధవ నిధధవ ధపపమ | మా, గారిసరి | మామవ సీధని ||

/పమగరిసా/నిధపధసారి/మగరి|సా/నీధపపా | /మాగరిసమగమ ||

సనిధపమాగరిసమావ నిధవ | మాగారిససా | సీధపమనిధని ||

(రామచంద్ర భక్తం)

వంచారి - మత్యతాళము - సుఖరామదీళితులు

పాపేమగుమవమగరి | పమగమగరిగరిసా | రీమగమవధ
 / నిధపా | ధ / నిధపమగరిసా | \నీధఫుధనరిగరి |
 ధ / రిచీసధఫుధ / నిధ | ఫుధఫూధ / రిచీసా | మాపమగ
 రిమమగా | మాగీమవధ / నిధపా | ధధపా / ధపమగరిగ |
 / మగరిసరిసమగరి | స / గరిరిగరిధరిసా | సప్పుమప / ని
ధవుధపా | మముపమమపమగరిస | గరిమగరిగరిసరి | ససునిధఫుధన
సరిసారిగరిమగరిసరి | మగ్గమవధ / నిధవ | / ధమ / పమ
గాగీమగరి | నిధ / ససు / రిచీగరిసా | ధనసురిసరిమమగ |
మమవధ / నిధపమవధ | పధసున / రిచీసారిస | సరిమగరి
సధ / రిచీస | ధవధస / సీధవధరి | సారిసమగరిచీసా |

ర గ రి సా \ ని ధ పా మా | గా రి రి స ధ / ర రి సా | స / ధ ప / ధ /
 ని ధ ప మ గ రి | మ గ రి గ రి గ రి సా | సా పా వ పీ మ గ రి స |
 రి గా రి రి రి సా | ధ “ స ధ స స ధ స ధ న | ఒ మ గ [॥] / మ మ గ
 సీ / మ మీ | గ రి స రి మ గ మ ప ధ స | రి మ గ రి సా / ని ధ ప మ |
 గ రి రి గ రి సా ; ||

పదమూడన మేళము సంశ్లాష్టము

ర గు మ వ ధ ని]

చక్రం తి : మేళము 14

[అగ్ని. కృ. చక్రము

రాగాంగరాగము 14 : వాటి వనంత తైరవి.

ల త ణ త్తో క ము - వెంకటమథ

వనంతతైరవి రాగ స్పంపూర్ణాణస్స్వల్ప వంచమః
మడ్జగ్రహమాయుక్త స్సాయంకాలే ప్రగీయతే,

మూర్ఖున { అరోహణము : స బ రి గ మ మ బ ధ బ ని స,
అవరోహణము : స బ ని బ ధ మ గ మ ప మ గ బ రి స.

లక్ష వివరణము - సుబ్బరామదీష్టితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; అల్ప వంచమము; మడ్జగ్రహము; సాయంకాలమున
పాడఁతగును.

గ మ నిక : పూర్వమేళములైన వంధొమ్మెది మేళములలో నీవనంతతైరవి రాగము అయిదవ
మేళమనియు, మేళ ప్రస్తారమున పదునాగ్గవ మేళమనియు, వెంకటమథ చతుర్భండి
ప్రకాళికలో శెప్పియున్నారు

లక్ష్మీగీతము — ఏకతాళము — వెంకటమథ

ఉధువము :

రి స రి గ మా మా	నీ ధ ధ మ మా మ గ	గ మ ప గ మ గ రి స
<u>త</u> ణత కీ ర	గుణగం. కీ . ర	ముంద ర గి రి ధ ర
రి రి రి స ని ని సా	ని ధ ని స ని రి రి స	ని ధ ని ధ మ మ గ
వరం మ వు రు మా	త్రా ర . ధ ర ని క	నీ గ మ గో . చ ర .

గమవగమగరిస |
చంచలఅం.లక |

అంతరి:

సా సా నిధనిస | ని రి రి రి రి సా | గు గి రి సా ని ధనిస |
ని శ్యావం . ద | సత్యమవం తా | జా . త జా . శ్యాత |
ని రి రి రి సా ; |
మూరు తి రే |

జావడ:

రీ సా రి గ మా | మూ ఛా థ ము గా | ము పు గా రి రి సా |
ఆ ఆ . రే | భూ ణు రం మా | ర మ . . . జా |
గరి రి సా ని ధనిస | ని ధని ధ మా మగ | గమవగమగరిస |
వి వ తా నం దన | తు రగా నం దగ | త ఆ . త రె ఎ రె |
సరిగమని ధనిస | రి సా రి గ మా గ మ | ని థ నీ సా ; |
ఆ . . . . ఆ | అ . . . . రె | రా గం గా ; |
ని థ నీ థ థ ము మగ | గ ము ప గ ము గ రి స | రి రి రి సా ని సా |
వా టీ వ సం త | త్రై . ర వి రా . గ | ఉపాంగలతితా |
ని ధని ధ మా మగ | గమవగమగరిస || సా సా ని ధనిస |
వం చ మ రా . గ | అ . గి న్ని చ . . క || ని శ్యావం . ద |
ని రి రి రి రి సా | మ గ రి సా ని ధనిస | ని రి రి రి సా ; ||
సత్యమవం తా | జా . త జా . శ్యాత | మూరు తి రే ||

తాపము - పెంకటమట్టి

1 శిరి | శరిసరి | సననినిస | నినినిసని | నినినిధము | మగరి
స | రిన | శరిసరి | మగరిసరి | గమపమగ | రిసగరిస | ముముని
ధము | మాగము | గరిషరి | సమగరి | మరిరిస | సమమగమ |
గమునిధము | స్తినిధ | నినినిసని | మగరిసరి | నినినిసని | నినిని
నిస | నినిసని | మామగ | మనిధము | గమసమగ | మగరిసరి |
మగపమగ | మగరిసరి | మామగ | రిససరి | ముమునిధము | గమ
ఫమగ | మనిధనిస | సనినినినిసమనిని | నినిధము | గమపమగ |
మగరిసరి | నినినినిధని | సనినినినిస | నినినిస్తే, | సాసా ||

2 రిరిసారిస | సనినినినిసా | నినినిసనిని | నినినినిధము | గము | నిధ
మాగము | ఫముముమున్నా | ముగముధము | గంపుఫముగు | ముగ |
రిరిన్నారిస | ఘుగరిసరీ | సమగురిస | ఈనారిసరి | సగ | రిసరి
సన | రిసమగరి | సమగమగ | రిసనిధము | నిని | నిధనీనిసని | నిని
సనిసా | సనినినినిసన్నినిసని | సన | మగరిసస | రిసమగరి |
గమపమగ | మగరిసరి | రిసమగమగచు | సధయమగా | మమని
ధము | నినిచనిని | నిధ | మమమాగమ | పమగమగా | మగరిసన | నిని
సనిస | నిసన్ని, | సాసా ||

తీర్చునము - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ప్రసన్న వేంకచ్ఛ్వరం

పల్లవి :

సారిగుమా	మగు / పమ గరిసా	
ప్రసన్న వేం	కచ్చెశ్వరం కజరె	

శ్రీ సరి రి రి గు / నీ , ధ \ మగమప్పుగ , గ ర / గ ర న ||
ఎ . . భ . క సా | త తై ద ద నుతు కీ ||

అనుపల్పటి:

మ గొ మ / నీ : ధ మ / సి ర | , సే సా ||
ప్ర సి రు : జ న ఆ ర | బె తం ||
పసే ని ని తే క | మగమ మ / ప్ప | మగ ర న ||
ప్రతి లగు రుగు | హ వే ర్య | మా . ర్య ० ||
ని/ధాని/సాని/రిసరి/గ | గు ప్పే \ గా మ / నీ | ధనీ/సా/రి సా ||
వ సిష్ట వా మ దేవ వి ది | తం వ రా ల మే | లమంగా శ్రితం ||
రి గ మ గొ రి సా ని ధా ధ | నీ సా ని ధ \ మా | గ వ / ప మగ రి న ||
రసి క కే ఖరం కృపా క | రం ర షిత థ | కొ నం దక రం ||

స్వరము :

రి , సా స రి రి స / రి రి | స ర / గ గ మ / ప మ ము | గ మ / మ గ గ రి ||
సా , \ నీ ధా సి మ ప్పు / ధ ధ | / ని నీ / స స ని స ర్య | మ / ప మగ గ రి సా ||
స ర్య గ / మ మ మ / ప గ / మ గ రి | గ మ / ని ధ మ / ని ధ | గ మ / ని ధ ని / రి సా ||
స రి / మ గ రి గ / మ గ రి / రి స | , ని ధ / ని ధ / మ మ | గ మ / గ మ గ రి స ||

ప్రశ్న వెంకచేశ్వరం

సంచారి - చతుర్శ్రష్టాతి అటుతాకము - సుబ్బరామ దీష్టితులు

రి సా | / రి న ని ధ | ని ని | సా || ని ని స రి గ | మ రి | గా | / మా | మా ||
 గ మ / ధ ధ | / ని ని ధా | / ని ధ | \ మా || గ గ మ / వ | గ / మ గ రి | / గ రి | సా ||
 / రి స ని ధ | / ని ధ | ని ధ ధ ని || ధ ధ ధా | / ని ధ / ని ని | ధ ని | సా ||
 ^ ని స రి గ | / మా మా | గ మ | / ధా || మ మ గా | 8 / మ గా | 8 / గ | 8 న ||
 స స రి / మ | గ మ / ధ మ | / ధ మ | గ మ || గ మ / వ మ | గ మ గ రి | / మ మ | గ రి ||
 / ధ మ / ప గ | / మ గ / మ రి | / గ రి | సా || రి సా | ని ని ధ ధ | ని | సా ||
 మ గ రి స | ని | / రి రి | ని | రి | స రి || స రి గ మ | / ప గ / మ గ | 8 రి | గా ||
 గ రి స పి | / రి రి స రి | స పి | / రి రి || స రి గ మ | గ మ / ధ మ | / ప మ | గా ||
 8 రి సా | / రి రి స రి | స రి | / రి రి || స రి గ మ | గ మ / ధ మ | / ప మ | గా ||
 ^ రి సా | గ మ ధా | ధ మ | గా || మ / ప గా | రి గా | / రి ని సా ||
 ^ రి గ మ ధ | / ని ధ / ని ధ | \ మా | మ గ || మ / ని ధ / ని | ధ ధ \ మా | గ గ | మా ||
 గ రి స గ | మ గ మ ధ | / ని ధ | ని స || ని ధ / ని | ధ మ గ మ వ గ | 8 న ||
 ^ ని స రి గ | మ ర / ని ధ | ని ధ | ని స || / మ గ రి స | రి గ / మా / గ రి | స న ||
 ర ధ | ని ధ | మ / ని | ధ ధ | / ని ని || స స రి రి | మ గ రి | గ | రి స | ని ధ ||
 ధ / మా గ | మ / ప గా | గ రి | సా || రి రి రి స | / రి స ని ధ | ని స | / గ రి ||
 / మ గ రి మ | గ మ / వ | మ గ | రి || ని స రి గ | స రి గ మ | మ ధ | ని స ||
 / రి స ని ధ | మ గ మ / వ | మ గ | 8 న || స \ ధా ని | స రి / గ మ | గ మ | / ని ||
 ధ మ గ గ | / చ మ గ రి | / గ రి | సా ||

ర గు మ శద్ధా]

మేళము 14 : వంశక భైరవి

「అగ్ని. ఉ. చక్రము

జన్యరాగము 1 : లలితపంచము

ఉ ష ఈ త్తో క ము - వెంకటమథి

లలితః పంచమః పూర్ణః మధ్యగ్రహః సమన్వ్యతః,

ఆరోహే రిపవర్జ్యసాస్వత్తో సర్వకాలేషు గీయతే.

మూర్ఖున : - { ఆరోహణము ; బెంగ గా మ బె ధ బె ని స ,
 అవరోహణము : సా బె ని బె ధ ప మ గ బె రి స.

ఉక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; మధ్యగ్రహము; ఆరోహణమందు బుషథ పంచమ వర్జ్యము;
 ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

ఉక్ష్యగీతము - ద్రువతాళము - వెంకటమథి.

ద్రువము :

గ రీ స నీ సా సా గా మూ		మ ప గ మ గా రీ రీ స ని సా;	
త క త త య తం . జం న		బా . ను క త వ న , మా	
రీ స గా మూ గ రీ రీ స గా , మ		మ గ భా నీ ధ ప మూ ధ ప భా	
మంతా భం మం తి త హలా తి		బం . ధం న ద్వూ త భూ త	
గ మ ధ ప ధ నీ ధ ధ ప మ స ధ ప ధ		నీ ధ ప మ ప మ గ మ గ గ రీ స సి గ	
ప్ర భూ తం ధ కా . . ర వ . . .		ర . . వ ర ణ ఉ ద అ . . . రు తె	

४५८

సంచారి - మత్యతాళము - నుబ్బిరామ దీక్షితులు

రినగా మధుపమగా | గరిన్ని సాగా మా | గమ / పగమగరి
 నీపా | గమధాధపమగా | మగరథ / నిధపమగగ్ | మ /
 ధపథ / నిధథపమ | నిధపమధపమగ్గమ | గరినగమధని
 ధపా | ధపమగ్మపమగరిన | సధపథనిధపమగ్గమ | ధప
 ధథనిధపమపమ | గధపథగ్గమగ్పమగ | రినమగగ్గమగ
 ధపమ | గరిననీపాగా మా | గమధానీధనిధా | పామగా
 ధాధా | ధ / నిధాధపమ / పగా | మాగరినసగాగ్ | రిన

ని ధ నీ ధ నీ సా | గ్రమ గ గ్రి స గ్రమ ఫా | ధ ధీ / ని ధ ధ / ని ధ
 ప మ | / ధా ప మ గ రి / ప మ గ రి | న ని స గ రి గ రి స గ రి |
 స గ మ ధ ప మ గ మ గ రి | రి స \ గ గీ మ మీ / ధ ధీ | ధ ప మ గ
 రి స గీ మ ధ ని | స / గ రి స / రి సా ని ధా | ని ధ ప మ గ మ ధ నీ
 సా | గ గీ మ గ రి స / గ రి సా | / గ రి స ని ధ / ని ధ ప మ గ |
 గ్రమ ధ ని ధ ప మ గ రి | సా ని ధ ప మ / ని ధ ప మ | గ్రమ ధ ధీ ని
 ధ ప మ ఫా | మ / ధ ప మ మ గ మ ధ ని ధ | ప మ గ రి గ మ / ప మ
 గ రి | రి ప గా మా గ రి సా ||

పదునాలుగవ మేళము సంపూర్ణము.

సంప్రదాయప్రధాని

ఈ గుమపథము]

చక్రము 3 : మేళము 15

అగ్ని. గో. చక్రము

రాగాంగరాగము 15 : మాయామాళవగొళ

ల త ఱ ట్లో క ము .. వెంకటము

పూర్ణో మాళవగొళ్ల్య స్పృగ్రహం గీయతే సదా.

మూర్ఖును { అరోహణము : స బ ర గ మ ప బ ధ ని స ,
అవరోహణము : స ని బ ధ వ మ గ బ ర స .

లక్షణవివరణము .. సుఖ్యరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; వడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

గమనిగ : ఈ మాళవగొళరాగమందుగల (స రి మ ప ధ) లు మాఱని స్వరములుగాక, కాక ల్యంతరములును మాఱుబడని స్వరములుగా నుండుటచేత నీరాగము సకల శుభప్రద మనియు, వడ్జమునకు బుఫథమును, గాంధారమునకు మధ్యమమును, పంచమమునకు ధై వతమును, నిషాదమునకు వడ్జమును డాసిన స్తానములు గనుక పట్టి యథ్యసించుటకు సులభమనియు, పూర్వాచార్యులు ఈ రాగ స్వరాళిని మొట్టమొదట విద్యాభ్యాస శీలులైన బాలురకు ప్రారంభించి సరళివరున అలంకారములను సాధించునట్లు సేయుట పరంపరాగతమయిన వాడుకగా నున్నది.

భరతమతంగాదిప్రమథులైన పూర్వాచార్యుల సంప్రదాయము విటులుండగ నిప్పటి వఫీనులలో కొండటు ఐరోప్యల వాడుకయయిన శంకరాభరణ మేళరీతినిఁ గై కొని స్వరాళిని యథ్యసించవలనని తామువేసిన పుస్తకములలో ప్రకటికరించియున్నారు.

ఇటుల సేర్పించి ప్రకటించుట మన పూర్వాచార్యుల మతములఁ షెఱుపణంచుటకా? లేక ఐరోప్యల ప్రేమలొందుటకా? లేక సెందుకోయని దోచుచున్నది.

ఈ మాళవగొళరాగము అనేక జన్మరాగములకు జనకరాగముగా నున్నది.

అంక్షీగ్రీతము - మత్కృతాకము - పెంకటమభి

ద్రువము:

ధ ధ ప చ మ గ మ గ రి స | రి రి గ రి గ మ ప చ మ గ
 త్రవికో . టి కే . . న | గు జ గ ణ వ ర భ . . వ
 ధ ప మ ప మ గ మ గ రి స | మ గ రి గ రి స రి స ని ధ
 ను . హో ఆ సు శా . . న | ప్ర రి పొ . లి ర వా . డ వ
 సొ రి రి గ గ రి స ని ధ | స స స ని రి స స ని ధ ప
 క్రొవిత సు ర శా . త్రవ | ము త మృదు ప ద ప . లి వ
 ని ద ని ధ ప ధ ప మా | గా మా ధ ధ వ మ గ రి
 రె ఎ శే స ర స క్రో పొ | పా . గా త త చ రు ర ర
 సా : ||
 గా ||

అంతరి:

గ మ ప ధ ని స | గ రి రి గ రి రి స ని ధ స | సా ; ; ; ;
 శు శా అ అ గ | అ . రు . థ అ గ తు ర ర | గా . . . .

జ్ఞావద:

గా మూ పొ ధ ప మూ		గా మూ పొ ధ ప మ ప
రా గా . గం మా యూ		మా శ వ గో . . శ
ధ ప సీ నీ ధ ప థా ధ ప		ప చ మ ధ ధ ప ప మ మ గ
ఉ పొ . గ సా శ ర గ		నా . . ట చా యూ . .
ప ప మ గ మ గ రి రి సా		స రి గ మ పొ ధ ప మ గ
గ్రా . . శ మ ర గ శ కై		శ కి మే , . ఫు ర ర . జి

రి గ రి రి సి ద ధ న వ | న ద న స క . మ గ రి స |
మే. . చ తో. . కి ట క్క | నా. . ద రా సు. . క్రియ |

న ధ ప ధ ప మ ః మ గ రి | ర రి రి స ని స ల రి సా |
సా. . ది రే. . వ గు. . హీ | క ఽ వ్వ డ బ ఽ గా. . కా |

ధ ధ ధ ప మ . ధ స స రి | ధ న స రి స రి గ మ ప మ |
గౌ. . క ల ర భ . . త | గు. . జ్ఞ రి గు ఽ ఉ. . క్రియ |

గ మ ప ధ ప ధ ని సో. . | ధ ప మ ప మ గ మ గ రి స |
మ ల చూ రి భౌ. . కి | అ. . అ. . ర్షీ దే. . . . . కి |

ర గ రి స ని ధ ప ధ ని స | రి స ని ధ ని ధ ప మ గ రి |
దే. . వ ర ఽ జ అ. . క్క | గౌ ఒ చ. . క్రి. . న ఆ గ య |

సో; ||

ఖా ||

గ మ ప ధ ని స | గ రి రి గ రి రి స ని ధ స |
శు భా. . అం గ | అ. . ర్షు. . ధ భ గ తు రు. |
సో; ; ; ; | ధ ధ ప ప మ గ మ గ రి స |
గ | శ్శా. . ష్శా. . గ రా. . గ |

రి రి గ రి గ మ ప ప మ గ | ధ ప మ ప మ గ మ గ రి స |
సో. . రా. . ష్ట్రీ పు ఉ. . రి వి | గౌ. . డి వ. . పు మా. . రు వ |
ప మ గ రి గ రి స రి స ని ధ | సో. . రి రి గ గ రి స ని ధ |
సో. . బై. . ఎ. . రి మా. . క వ | పం. . చ మ పు ష్ట్రో. . ర్షు పం. |

ఊ ప స ని రి స ప స ని ధ వ | ని ధ ని ధ ప ధ ప మా |
చ మ మా. . రం దే. . కి ర అ | మ క తీ ఫ రు ఉ. . జూ |

గౌమాధిర్వాసిస్తున్నారు	శోభా	గౌమాధిర్వాసి
గౌతములు. . . కృతి	కె	గౌతములు. . . క్రితి
గంచిన గంచిన నీటి	పూ	; ; ; ;
ఉ. ర్షార్షార్షార్షార్షా.	ఎ	

తావము - పెంకటమళ్లి

1 సనరిఁన్నిను | సైసరిసు | ససనన్నిన్నిన | ధభన్నిధపన్నిధ
 పన్నన్నిన్నిన | ధభన్నిధప | ముముష్టోలు | నున్నిధపరి
 నగరిరిస | గరిపరినురి | సరిసన్నిధపన్నగరిన | మగరి
 వమజ | ససదపపస | మగరి | సపమమప | శసరిస
 ధభసన్నిన | ముముఫ | నీధపముప | ముగరి | గముప
 ససరిసర | సమగరి | సధపముప | సగరిస | మమపమప
 రినగరి | సమగుప | ధభసన్నిన | ధచురి | శసరిసర
 మగరి | సపమమ | గరిస | గమధపమ | జంధ | మచ
 మధప | సన్నిన | ధభపన్నిధచు | మమమమప | పమగరి
 సమగరి | శగరిరిస | రిస | నీపాపా ||

న ని సరి సని స	ని సరి సరి	న ని సరి	ని సరి	న ని
ధ పన్ని ధ పన్ని	ధ పన్ని ధ ప	పన్ని ధ ప	ని ధ ని	ధ ప
ధ ప మ మ ప మ ప	ప మ మ గ రి	మ గ రి	గ రి స	రి ప
ప ప ర స ప ని స	రి గ రి స	మ గ రి స	గ మ ప	మ గ
రి ప మ మ గ మ ప	ధ పన్ని ధ ప	ని సరి స	ప ప రి	స ప
న ని సరి మ గ రి	ప రి గ మ ప	మ గ మ ప	ప గ రి	గ రి
గ మ ప మ గ మ గ	ప ప మ ప	గ మ ప ధ	ప మ ప	గ మ
రి స గ మ జ మ ప	ప ప గ మ ప	మ గ ప	ప ప చ	ధ ప
స ని గ ని ద ధ స	ప ప గ స	ప ప చ	ప ప చ	రి చ స

నిధరని | ధనిధప | ధపమమ | పమప | పమ | మగరిస
గరిస | ససరిసరి | మగరిస | గరిస | రిస | సీ, సాసా ||

గురువిషయమైన కీర్తనములలో నిది మొదటి కీర్తనము. ప్రమాథవిథ కీగలది,

కీర్తనము ఆదితాశము - ముద్దుస్వామిదీషీతులు

శ్రీనాథాది గురుగుహనో జయతి

పల్లవి:

సా , రి / గా మ | ప ధ ని / స | . ని ధ ప మ గ రి ||
శ్రీ నా థా ది | గురు గు హం | జయతి జయతి ||
శాస్ / సీసీ , ధ ధ్యా | , పాప్మ ముమ్గా | గ్రి రి స స్స ని ని ||
శ్రీ చిరాసంద నా | థో హా మితి సం | దతంహృది నిథ జి ||
సా . సీ ధ్యా ప | ధ ని స / రి | , స్వసీ / సా ||
శ్రీ నా థా ది | గురు గు హం | జయతి ||

అను పల్లవి:

శా , రి గ మా | వ స్స నీ | ధ వ మూ ||
నా నా ప్ర పం | చ బి చి | త్ర క రో ||
రి గ మా ప ధ్యా | సీ ధ్యా ప | , మగ్గా, మ ||
నా మ రూ స పం | చ భూ తా | క రో అ ||
గా మో పా ధ్యా | ని ధ్యా ప | మూ, గ్రి ||
జ్ఞా న ధ్యాం త | ప్ర చం ద | భా స్కు రో ||

* 'హృదయ థజ' అనిచాని 'హృదిథజే' అనికాని ముఖట మేలు. 'హృదిని' అనుగది అన శబ్దము. (రా. 5)

పూ పో ధ / తీ జు | సా మ గె | . రీ సో ||
 క్లో న వు దొ య | కో మ హో | శ్వీ రో ||
పూ మూ గ రి రి స ని ధ ఫ ధ ని సా : ధ రీ చ పో మూ గ మ | గ రి సా ని ధ పో ||
 న నా వ నో ద్వై క్ర ది . వ్యుత రో | ది . వ్యై ఘూ ది స | క ల దే హ ధ రో ||
స ని రి సా \ నీ / గ రి ప రి ని ధ ని సా | కి ప ని ధ పో ము | , గ రి స రి ని షీ ||
 మూ న సా నం ద క ర చ తు రత రో | మ ద్వు రు వ రో మం | గ శం క రో పు ||
(3)

చరణము:

పూ పో ము ధ సో | మూ ము గె | రీ సో ||
 మా యా మయ వి | శ్వీ ది | స్తో నో ||
 క్లో ధ ని సో ర స్తు | గె \ రీ | కె ప్పో ||
 మా త్లై క కా ది పు | తో సు | స్తో నో ||
 గ రి స ని సి స త స | మూ గ రి | జం గె ||
 మా లి ని మం డ | ఉం త వి | దు నో ||
 వో సో రీ గె మ సో | సు సో | ర భ సో ||
 మం క్రొ ద్వై జ సో | ఫు ం సు | ఛౌ జో ||
 మూ , గా మా ప | ర ధ ప సో | గా మా ||
 మా యా కా ర్య | క ల వా | హో నో ||
 పూ మ గ ర పో మ | ప ధ వ మ గ | మూ సో ||
 మా పు క న పో ప్ర | క పు . క | స్తో నో ||

నీ సీ సీ | సొ ని సీ | తె థో ||
 శూ రు ర్యా గా | ఎ మల్ త | శొ జో ||
 ని పీ కి గీ జరీ | స గీ రి | వీ సొ తీ ||
 మా ధ వా ద్యై థ య | వ ర ప్ర | ఎ జో ||
 సొ / కి స్తో ని ధ ప | , ధ / ని సీ | రి సొ పో ||
 మా యా శబ్ది త | ల్ల | హ్లు | రూ పో ||
 తె స్తో తో ధ ప షు | వ థో ని | సొ తో ||
 మా ర కో టి సు ०. | ద ర స్వీ | రూ పో ||
 ధ ని ధ పా మ గ మ | గీ మ వ ధ | తె థో ||
 మ తి మ తాం హ్లు ద య | గో పు ర | దీ పో ||
 సొ పు గ్గా \ రి స | వీ గ మ వ | థో పో ||
 మ త్త శూ రా రి | జ య ప్ర | త్తో పో ||

 మా \ గా మా / ధ ధ వ ప్పి మా గ \ రి స | రి సొ ని ధ్ని సీ | మ గ ధ ప / ని ధా ప ||
 మా యా మాట వ గో . ఇంది దే శ | మ హీ చ తి ఘ్రాజి | త ప ద . ప్ర దే శ ||

మా గొ పొ మ ధ ప సొ నీ / గీ సీ | మ గొ రి స్తో ని | , థా ప మ గ రి నీ ||
 మా ధ వా ద్యై మ ర బృంద ప్రకాశ | మ హే శ స్వీ మ హో | ర్తో ప దే . శ : ||

(శ్రీనాథాది)

ఈ కీర్తన పల్లవమున సరళి ఇంటస్వర సరళల త్రికాలములున్న, అచుపల్లవమున ఆలంకారముల రీతులున్న జూపించియున్నారు. థాతువున గమనించి జూడుడు.

కీర్తనము 2 - రూపకతాశము

ముద్దు స్వామి దీణితులవారి శిష్యుడగు ఉంజపురి పొన్నయ్య కృతి.

మాయాతీత స్తురూప్యుః

పత్ర వి -

స	ర	గ	మ		సా	ప	<u>మ</u>	<u>గ</u>	<u>మ</u>	<u>గ</u>	మ	
మ	య	త			త	స్త్రీ	రూ		ప	మ	గ	
ఓ	;	ఊ	ద		ప	మ	<u>గ</u>	<u>ర</u>	<u>/</u>	<u>గ</u>	<u>ర</u>	
ఓ		న	ను		ప్రో	ఒ	న	.	షై			
<u>నిస్తనీరథధనిభజ</u>					ప్ర	ధ	న	మ	గ	<u>ర</u>	<u>గ</u>	
న	హ	త్రి	పుర		సు	ం	ద	,	..		రీ	
రీ	సా	సా			సా	,	<u>శ</u>	<u>ర</u>	<u>గ</u>	<u>మ</u>	వ	
.	.	తో			:	శ	ం	..	..	..	..	
<u>నిస్తనిరథపమగ్రమగరిస్తని.</u>												
0	.	.	క	ర	..		మాయాతీత					

అనుపత్తి వి :

సా	<u>పొ</u> , థ	<u>ధీ</u> ప	మ		మ	<u>పొ</u>	<u>త</u>	<u>మ</u>	<u>గ</u>	<u>ర</u>	స						
మా	యా	మా			శ	వ	గౌ	.			శ						
స	ప	<u>ప</u>	మ		.	ర	<u>ని</u>	<u>స</u>	<u>ని</u>	<u>ర</u>	ప						
ప	శ	ము	న		మ	<u>హొ</u>	మ	గ	ల	గొ							
ర	<u>ధీ</u>	ప	మ		త	మ	<u>గ</u>	<u>ర</u>	<u>/</u>	<u>గ</u>	రి	స					
ర	ల	<u>ర్పి</u>	ం	చ		.	.	యొ	.	షై	రీ						
<u>మగరిసన్నిపామగరిసన్ని</u>					<u>స</u>	<u>రి</u>	<u>గ</u>	<u>మ</u>	<u>వ</u>	<u>మగుపథ</u>	<u>నిస్త</u>						
కొ	యజ	ని	పై	రి	క్రొ	.	జ	కొ	ం	తొ	బ్రుహాదీ	.	క్వి	రి	క్రు	ప	

1 రి ని / స ధ / ని చ / ధ మ / వ గ మ ని | ధ వ మ / ధ వ మ గీ మ గ రి స ని ||
సే య వ తె ను శ్రీ. గురుగుహ | సా మి కి నే. దా సు తై. తి ||

మాయాతీత

వంచారి - మంత్రశాఖలు - సుఖ్వరామ దీక్షితులు

ధ వ మ గ మా గ రి సా | మ గ రి గ రి స / గ రి సా | / గ రి స రి స ని
ధ / ని సా | ధ ని స రి / గ రి గ మ వ మ | గీ మ వ ధ వ మ / వ మ
గ రి | గీ మ ధ వ మ గ / మ గ రి స | మ గ రి స గ రి స ని ధ ధ |
/ పా రి రి గ రి పా ని ధ | స స \ రి రి స స ని స ని ధ | ని స రి గ మా
గ రి గా | గీ మ వ ధ వ ని ధ వ మా | వ ని ధ వ / ధ మ / వ గ మా |
/ గా మా పా గ మ పా | \ గా మా గీ మ గ రి స రి | గీ మ వ ధ ని ధ
వ మ గా | వ మ గ మ గ రి గ రి సా | గ గీ / మ మీ / వ పీ / ధ ధీ /
/ ని ధ | / ని ధ / ని జ / ధ మ / వ గ / మ రి | గ రి గ మ స రి గ
మ పా | గీ మ వ పీ ధ ని ధ పా | ని ధ ని వ / ధ వ / ధ మ గా | వ మ
గ రి రి ప మ గ రి గ | స రి గ రి గ మ వ ధ సీ | గీ మ వ ధ ని స ని ధ వ మ |
స ని ధ వ ని ధ వ మ ధ వ | ని ని ధ ధ ని ధ వ మ గీ మ | స రి గీ మ గ
మ వ ధ ని స | వ ధ ని స రి గ మ గ రి స | మ గ రి స ని ధ స ని ధ వ |
ధ ని / పా ని ధ / రి పా ని | ధ ని ధ ని ధ పా మా | మ గ రి గ రి స
ని ధ | రి పా ని ధ ని ధ పా మ | గీ మ వ ధ ని స స రి గ మ | వ ధ ని
స ని స రి గ మ | ధ ని స రి గ రి స ని ధ | స ని ధ పా మా గా |
గి గా మా / ధా పా | మా గా గి గా రి | సా నీ ధా నీ / పా ||

ర గు మ ప ధ ను]

మీళము ట : మాళవగాళ

[శ్రీ. గో. చక్రము

జన్మము 1 : సాళంగనాట

లక్షణ క్రోకము : వెంకటమణి

సాళంగనాటూ సంపూర్ణా ఆరోహే గనివర్జితాః
వడ్జగ్రవోన్యతాసాయిం ఉంధ్యకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఖును { ఆరోహణము : స ల ర మ ప బ ధ స,
అవరోహణము : స ని బ ధ ప మ గ బ ర స.

లక్షణవిపకణము — సుజ్వరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; వడ్జగ్రవము; ఘనరాగము; ఆరోహణమందు గాంధార
నిషాద వర్జ్యము; సాయఃఃఃమున పాడఁదిసుసు.

గమనిక : ఈ రాగమందు (స సి ర) ఆను ప్రయోగములుగాక (స ని ధ ప) యనెడి ప్రయోగ
ములు ప్రాచీనుల గీత ప్రపంధములయందు లేతు. (మ గ ర స) యను ప్రయోగ
మందుగల గాంధారు, ఇదిచింద్ర, తేక ఇంకు.కలో బుషఫసునము దిగుట ప్రాచీన
సంప్రదాయజ్ఞుల వాచుకగానున్నది. (మ గా ర), (మ గ మ) యను ప్రయోగ
ములఁగల గాంధారములు ఓరయక నొక్కుక వచ్చును.

లక్ష్మీతము - రఘుంపత్తాళము - వెంకటమణి

ధ్రువము :

ధ ధ ప		ప మ ప ధ స సా రి స ని	
న మ ర		స . వ్యస అ చి థి ర ఁ	

శారింసరీమాగరించు | ముముపమాముగెరించు
 దాదిధరజొవరిత్తు | నతజనప్రో. . . త
 రింససరీరీధనసు | ముగెరింససరింసదశా
 జూ. బుకేరెత్తుర్ముతు | రాతిమండతలికె
 పమపమగరిన
 కళవత్తిత్తువెవు

శావద:

రింసరి | పుగరిముముధధధప
 నమర | నాతవ్యనాతచిత్తుర్ముకె
 మాపమగరింసరింసని | సాసారింసరిమగరి
 దబునిత్తుకెకెనం. ది | తో. ఎఱ. వనిత్తు
 ముపమగరింసదరీ | రిరింసనిసామగరి
 దబ. పుతుంమిత్తువికా | లథరువుకెదెవె
 ఊరింసదధపమప | ధససాసా, ముగరి
 క. . . ధ. . కముంమ్యు | రెవ. యాతియం
 ముపమగరింసమగరి | సపమగరింసపరింసద
 వలాతయతయతయతయ | అ. . . . .
 ఓమపధససరిముపమ | సోధధధమముపరి
 అ. . . . . | అ. . . . .
 రింససరీరీధనసు | ముగరింససరింసదశా
 అ. . . . . | రాతిమండతలికె
 పమపమగరిన || ధధవ | పమపధససారింసని
 క్రూళవత్తిత్తువెవు || నమర | న. వ్యునతచితిరుణ
 సాం ||
 పాం ||

కైర్వనము - క్రత్తిస్తులు తాళము - ముద్దుస్తోస్తమీదిక్కితులు

అవ్యాజ కరుణాకట్టాణి

పల్లవి:

రీ , మా ప		ధ వ కూ		ఏ తీ చ	
అ వాలీ జ		క రు ణౌ		క టూ షై	
ఇ న సా రి మ		గ బ తీ		రి న స వి వీ ఆ	
అ ని శం మా		న వ ఆ		మా లు	

అనుపల్లవి:

ధ మ పా ధ ప		మా గ రి		స న తీ	
ర వ్యా ది న		వ గ్రె హో		త యే	
ధ సా రి మ గ		రి మ ప		ర న ా	
ర పా ఫం . గ		నా ట క		త్రి యే	
ధ సా ధ		రి సా ధ		ర సా	
ది వ్యా లం		కు తాం గ		త్రి యే	
మా గా రి జ		ధ వ ఘ ప		ర సా	
దీ నా వ జ		ను రు గు హో		త్రి యే	
సా / ధ ధ ప సా / ప మ గ రి స రి స ని ధా రి స ని సా ధ ప మ గ రి స					
న వ్యా ప స వ్య మ గ ర		సై స దా వ స.		సై శు క వొ సై	

స్వరము:

రీ , మా ప మ స / ధ ధ ప స		ప న స ను / ధ న మ గ		ర / మ గ రి చి స స్తో	
-------------------------	--	--------------------	--	----------------------	--

నిఫ్ధధాఫ్మిఫ్ధధ / సాం | / రిటీ\సారిరీ\ముగ్ | రిమ్/పవముగ్రి ||
 ముగ్రిరీస్సిన్/దధాన్ | ముగ్రి\మహ్/పచ్ | మీపదశ్ఛధ్రిన్ ||
 /ముగ్రిసొస్సన్నిస్ధాధ్ | పమపమాగ్ముగ్ | రిస్/ధవముగ్రిన్ ||

అవ్యాజ కరుణాకట్టాణి

సంచారి - త్రిపుటిశాశము - సుబ్బరామచెష్టితులు

ధధఫ్ధధ / సాం | రిఱిన్నిసా | రిముగ్రిన్ | సరిసధ్ధధ
 ధ్ధా | ధనచేముగ్రి | రిరీస్సిన్నిసా | ధరిసరిరీసా | ధాఫ్ము
 ఫ్ధధన్ | రిముగ్రినమ్ | ముగ్రి\రిసన్ | సారిసరిముగ్ |
 ముగ్రిరీసా | రిముగ్రిముగ్రి | పన్నుగ్రిసా | ముగ్రినసరిన్ |
 ధవప్ముగ్రిన్ | పథప్ముపమగ్ | రిముగ్రిసా | ధధధు
 మువమ్ | కీరీససరిన్ | నరీధాధ్ధా | ముగ్రిరీనధవ్ | పమ
 పమగ్రిన్ | రిముగ్రినరి | రిపమగ్తిన్ | రిసన్నిసరి | సా
 ధవమగ్రి | సారిగ్రిపా | పథధుప్మునా | నన్నుగ్రినధ్ధి | ధన
 రినరినధ్ధ | సా\ముగ్రి | ఐసు\ఎవ్ధా | ధధవముగ్రి |
 మువమగ్రిన్ | గ్రిసముగ్రిన్ | పమపమగ్రిన్ | నధధ
 ప్ముపద్ధ | పసధపనుగ్రి | సరిముహాధస్ | ధధీసరిసస్నిన్ |
 రిముగ్రిరీసా | ధసస్సీ\రిటీ | ముగ్రిసరిసా | రిసధపావ
 ము | గరీముగ్రిన్ | రిమపద్ధసస్సీ | ధసస్సీ\సనిస్ |
 ధధవముగ్రిన్ | ధసస్సరిముగ్రి | రిసస్సీసా ||

జన్మరాగము 2 : చాయాగోళ

లక్ష ణ త్తో క ము - వెంకటమణ

చాయాగోళక్క సంపూర్ణ ఆరోహే గ ని వర్జితః,
నిషాద గ్రహసంయుక్త సాప్యంకాలే ప్రగియతే.

మూర్ఖున :— { ఆరోహణము : స బీ ర మ ప బీ ధ ప మ ప ధ న ని స ,
అవరోహణము : స ని బీ ధ ధ ప మ గ స బీ ర స .

లక్ష ణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; నిషాదగ్రహము; ఆరోహణముందు గాంధార నిషాద
వర్జ్యము; సాయంకాలమున పాడఁగును.

లక్ష్మీము - కిర్తనము - మిక్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుసౌమిదీక్షితులు

స ర స్వి త్యాగ వ త్యా

వల్లవి :

న రి		న మ గ		, మ గ		సా నీ	
చ ర		స్వి . త్యా		త గ		వ త్యా	
సా ,		ని ధ భ ము		భ ధ		సా ;	
సం		ర . . షై		తో		హం	
రి ,		మా పా		ధ ప మ		గా మ గా రి	
థా		యా క్ర		ర త ర		యా వ ర యా శ్రీ	

అనుష్టల్ వి :

సరస్వత్యాఖవత్య

చరణము :

దీ , | పొ మా || పొ , | ధ ధ దీ పొ ||
 శు | త్ర ప || పోర్ || వు త యూ ||
 ప / పొ | పొ జీ ని || ప ధా | ధ ప ధా ||
 న జేం | ద్రా ద్ర్యై అ || ఒ జే | ప త యూ ||
 పొ ని | ధ / ని ధ మ || గ గ పొ | ప మ గ స ||
 న ం ద | గు రు గు హ || సు సే | వి త యూ ||
ధ సారి మా | / ప మ గా న రి పొ || మా పా ధ ప | ము వ ధ స స స రీ ||
 ర తీర మా | గి రి జా ర్పిత యూ || ర త్తా న్న త ర | జా లం కృత యూ ||
 మ గ పొ పొ | పొ నీ ధ ధ పొ || మా గ సా ప | మ గా స రి మ గా ||
 మ త మ జీ | వోవ్ గ్రెస్టిత యూ || మంగళ ప్ర | వయ్యా ద దమయూ ||

సరస్వత్య

సంచారి - మత్క్యతాళము - సుబ్బరామదీష్టితులు

రిరిన ని పొరి / ము మా | మగ పొరి / ప మగ పొ | రి మ గ స రి స ని పొ ||
 రి / మ మీ వ ధ ధ ప మ గ | మ / ధ ప మ గ మా మీ | స రి స మ గ స రి రి పొ ||
 స ని స ధ ఫ ధ ధ స ని స | ధ ప రి మ గ స ప మ గ స | రి స ని ధ స స స రి పొ ||
 రి మ మీ పా ప మ గ స | మ మీ ప ప / ధ ధ ప మ గ స | / ధ ధ ధ ప ధ ప మ గ
 స రి స | ని స రి / మ మ వ ధ ప మ గ | మ గ స స రి స ప మ గ | స ధ వ ధ ప మ
 ప మ మ గ | స స రి / మ మీ గ స రి రి స | స ని ధ ఫ ధ ఫ ని స రి | స రి మ మీ
 పా ధ ప ధా | మా ధ మ పా మ గ పొ | మ గ స రి స ని స రి మా | రి ప మ వ ధ
 ప మ పా | మ గ పొ రి స రి మ గా | రి మా మ ప ప ధ ధ పా | ధ స ని స స ని ధ ప

ଧା | ସନିଧପମପମଗ୍ନୀ | ଧପମଗନରିନ୍ଦୁଷ୍ଠା | ରିମ୍ବେପଧପମ
 ପଧା | ଧନ୍ତନିନ୍ଦୀଧା/ନିଧା | ରିମ୍ବୁଶରିନ୍ଦୀଧା | ଶାନିଧନିଧପ
 ମଗ୍ନି | ପମଗ୍ନାଗନରିରିଷ୍ଠା | ନରିମପଧପମପଧନ୍ତ | ନିନ୍ଦୁଷ୍ଠାନିଧଧପ
 ମଗ୍ନନ | ରିନରିମଗନରିରିଷ୍ଠା ||

జన్మరాగం 3 : మంగళకై శికి

ల ఈ కొత్త ము - వెంకటమణ

చ్యాత పంచమ సంయుక్తావక్రారోహివరోవాచే,
సంపూర్ణాస్తగవోవేతా సాస్యాన్యాన్యంగళకై శిక్.

రక్షణవిపరణము - సుబ్బారామదిక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణ ము; వడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము; ఆరోహణమందును, ఆవరోణమందును చ్యాతపంచమము వక్రము; (గమపమగ) యని చ్యాత పంచమమును, (ధధరిరి) యనే జాతియను కూర్చుకొనవలెను. ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్మీగితము - ముక్కి పద గ్రన్తము - ద్రువతాళము - వెంకటమథి

ద్రువము :

మూ మూ మూ గు గు గు రి రి గు గు | థు రి రి గు ము గు రి రి స్తా : |
 కే కే లు రా . . మ థ ద్ర | థ ద్రగ జు ధి కయు గ |

గ మ ధ ప మూ గ ము గ రీ కీ రీ గొ | ఉ రీ గ ల గ కీ భ ప చు ఖ టు గ రీ సీ |
 యుగ కి . సం త మ ణి . ర మ ణి | ర ను ణి . య త ర త క అ ర జ ని ఈ |
 కి స నీ స కీ నీ స రి గ ము గ రీ | గ మ పొ గ ము గ రీ స స ని థా |
 ర జ నీ ర జ నీ ర జ థా . . ణ | బ అ పా జ న క క గ ధ , రా |
 రీ రీ గ రీ మ గ రీ స సా రీ సీ | థా ని థ ప మ గ రి గ మ గ రి సా |
 థా రా ధ ర ణి . ధ ర జి ర్త ర | జి ర్త ర ధ ర ధ ర ధ ఉ రె ఎ రే |

జూవడ:

మూ , మూ గ మ ప ము గ చు గొ రీ | గ మ ప గొ ప మ గ రీ స స ని స రీ |
 కే ఎ శ్రీ . రా మ భ . ద్ర | భ ద్ర గ జా ధి క వై . భ ను కే |
 కి కి గొ రీ మూ గ గ రీ రీ సీ | రీ స ని స ని ధ రీ రీ గ రీ గ మ |
 థా వ జ్ఞ ప్ర థా వ బం . ధు ర | బం . ధు ర కీ . రి త్తి ధ వ త |
 రీ రీ గ రీ రీ గ మ ప మ గ రీ స రీ | మ గ రీ స ని ధ రీ రీ గ రీ మ గ |
 ధ వ త క అం . . గ త ర ఽ . గ | ర ఽ . గ ద థ య దా ని ప్రక ర ణ |
 * స రీ గ మ ధ ప స నీ ధ ప మ గ రీ సీ ||
 ర ణ ర ఽ . గ భీ . . మ చ ఱ రె ||

కిర్తనము - మిశ్రజూతి ఏకతాళము - ముద్దుసౌంద్రమి దీష్టితులు

శ్రీ శార్గనీథద్రం మేదిశతు

పర్మివి:

మూ ,		మూ మూ , మూ		<u>గ మ ప మ గ ా</u>
శ్రీ		. థా ర		త

* స రీ మ గ ధ ప , అనియు పారాంపరము

, గ | మ ధ పో^xర = మ గా | / రి సా ||
 థ | ద్రం మే = . ది | శ తు ||
 సా, | ^wథ మా, మా = , మా | గ మ వ మ గా ||
 (శ) | . . థ = గ | త ||
 , గ | మ ధ పో^xర = మ గా | / రి సా ||
 థ | ద్రం మే = . ది | శ తు ||
 అ ధా, | / రి రి = గ రి గ | మ / వ మ గ ||
 (శ) | రం గ = ధా | మే ||
 , ० / ఆ | / రి రి = సా, | సా ; ||
 శ్వ | రి = కః | కః ||

అనుపలవి :

జ రి | మా గం = / రి ని ధా | హ పా ; ||
 ఔ | థా గ్రీ = ల | క్లై ||
 ఒ నీ | థా చు పా = , మా | గా మా ||
 జ ఆ | తం మా = పు | వ తు ||
 ర పా | మా ప గం = , రి గ | రి న సు ||
 చ క | ఎ తో = క | జ న ||
అ స రి ప రి | , రి పు = గం రి | రి స రి పు ||
 న . . . | ల ష్టు = మో హా | ని . . . ||

(శ) శార్గపీథద్రం

చరణము:

మ / ధ ప | మ గ వ మ మ || గ రీ | ; / స మ ||
 మ ద న | గు రు మా || న సీ | మ మ ||

 గ రీ / గ | \ రీ రీ స = ని. న ధ ర | ర రీ గ ర ||
 మ న స | త ష తు || మ ధ క | ర వి జ య ||

 / మా , | గ ర స న || స రీ | ని. న ర స ||
 మ ० | గ క కై || క క | ని వ స తు ||

 శ ర మ | మీ గ ధా = ధ పా | సా సీ ||
 శ ర న | మ . ఛై || మ హ | ల షై ||
 జ ధా | / ర రీ రీ || సా , | వ ధ పా ||
 జ ధా | వ హ ర తు || సా , | మ జ హీ ||

 మ గా | రీ సా || ధ రీ | మ గ ర స ||
 మ కు ० | భ స్సా || వ తా | వ జ య తు ||

ధ ధ / రి స రి | మ గ రి స / మ మ మీ || వ ధ వ స సీ సి | స రీ మ గ ర సా ||
 వ ద న య నా | న న క ర న క సి || వ న మ పు ర మ | వ ర ప్ర ణ య సి ||

స సీ ధ / ని ధ ప | మ గ / ధ ప / స సీ || ధ ప మ గ రి సి | రి సా రి మ గ ర / మ ||
 వ ద న క మ ० | గు రు గు హ ధ ర ణీ || వ ర న త ర ० | గ నా ధ ర మ ణీ . ||

శ్రీ భాగవతి.

సంచారి - మిత్రజాతి వీకశాకము - నుబ్బిరామ దీంతులు

మ మా గ మ ప గ | మ గ ర ర గ | ధా / ర రీ గ | మ గ ర ర స | గ మ ధ పా క

మా | గమగరిగొ | సరిగరిగమధ | వమగ / మగరిస | మగరి \ నీసా |
 రింగరిగమ / ధ | వమగ / మగరిగ | మగరిస / రిం | గుమగరిరిసా |
 రిసరి \ నీసరి | నీసన్నిసరిరి | గమగ / వమగ | మగరిసరిసా | నీధార
 / రిం | / గరిమగరిరి | సరిమగ / ధమగ | మాపగరిస | ధాన్నిధ
 ధధీ | రిరిగాతి | మాగరి / గరిస | మ / ధవగమ / వమ | గరిగన్నిధ /
 రిం | ధాన్నిధధ / రిం | గరి / మగరిచ | గుమశ \ గామా | గరిసన్నిధా |
 / రింగరిమా | గరిగధరిసా | మామ \ గామవ] \ గామగ్గారిగ | మ / ధ
 ప \ గామగ | రిసాన్నిసరీ | రింగా \ రి | మగాస / మంస | రిసాన్నిసన్నిధ |
 / రిం | సరిగగీ / మరి | గ \ రిగమ / చగ | / మరి \ గరిసన్నిధ |
 రింగారిమ | గారి / మాపగ | సన్నిసరి \ నీ | సరిన్నిసిన | రిమ మధాపా |
 / గామ / ధధపా | గుమ / వమగరి | సరిగమ / ధవమ | గరి / గసరిసా |
 సరిమ / గా \ ధా | ధపాపాసీ | నీధా / రిం | గరిచన్నిధరి | రిసాన్నిధ
 పమ | సాన్నిధపమగ | / ధాపమగరిస | ధరింగరి / మగ | సరిమగమ
 / ధవ | సన్నిసన్నిధ / రిం | సరిం | మగరిస | సన్నిధ / నిధపమ | గుమ /
 వమగరిస | సరిగమధపస | సన్నిధ / కిరి | గరిం పు \ సరిస | సిస
 \ రిం | నీధపమగరిస | / మమ్మగమ / వమ | గచీ / గాగా | ధా /
 రిం | మాగీరిసా ||

జన్మరాగము 4 : మేఘరంజని

ల త ణ తో క ము - వెంకటమళ

బౌద్ధి పాధవర్జు రివక్రాస్య దషరోహణీ,
మడ్గ్రి వోణ సంయక్తు గాతవాయ్ మేఘరంజని.

మూర్ఖున { ఆరోహణము : న బ ర గ మ ని స ,
అవరోహణము : న ని మ గ స బ ర స .

లక్షణవివరణము - సుఖ్వరామదీషితులు

ఉపాంగము; బౌద్ధవము; మడ్గ్రిగ్రహము; పంచమధై వతవర్జ్యము, అవరోహణమందు
బుష్ఠవక్రము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

అంగ్రీతము - రుంపత్తాళము — వెంకటమళ

ధ్రువము :

స సా	రి రి స స రి సా స ని మ	మ మ మ మా గ మ ని స రి
అ రె	స మం గ ణీ . మ ఆ ఖు	పం . క్రి కం ధ రు ఖం ద
ని సా రి స రి మ గ స	రి రి స ని సా	
నో ద్ర్షం ద ప ర . . .	క్రం ము తె ల రె	

అంతరి :

మ గ స	రి రి రి స స రి రి	మా గా మ నీ సా రి
క్రి . .	వి . ర ర ఫురామ	చం . ద్ర రా జీ న
ని సా రి ని స రి రి	సా ; ; స	
నో చం న దే . . . ను	రె రె	

జావడ :

మూమా | మూగసారిస్సనీస | రిసరినిసరిమూము |
 అరె | జానకీరమణ | గరుడవా...వాన |

 సా; రిసరిమగస | సరిసనినిమూగసా | ససరిసరిమగమనిస |
 పం.నగశయన | పావఁనమూరుతీ | అభయతియాభయతియ |

 రిసరినిసరిముగగె | మూ,,గస ||
 అభయాభయాభయాభయ | రేరెవ ||

 మగసి | రీరీరిససరీరి | మూగమనిసారి |
 శ్రీ.. | పిరరఘురామ | చంద్రరాజీవ |

 నిసారినిసరిరి | సా;;న ||
 లోచంనచె..వు | రేరెవ ||

గమనిక : ఈ మేఘరంజని రాగమునందుగల కొన్ని గీతముల మగరిస (మగరిస) ప్రయోగములను కనబడుచున్నాచి.

[ఎను మపథను]

మేళము 15 : మాశవగోళ

[అగ్ని. గో. చక్రము

జన్మరాగము 4 : మేఘరంజని

కీర్తనము - రూపకతాకము - ముద్దుస్వామిదీషితులు

గమనిక : నరాంకితముగా సాహాత్యములునేయని దీషితులవారు ఈ మహారాజును విష్ణుంశిథాతు లుగాఁ గౌనియాడి యా మేఘరంజని కీర్తనమును రచియించియన్నారు.

వేంకట్యోరయెట్టప్ప శూపతిమాశయేవాం.

పల్లవి :

సో	న \ గా ము = గ గ	8 / గ స ను ను
శోం	క చై శ్వీ = ర యై	. టి . పు
సో	* మ గ మా = మ ని	, <u>నెసరిసరి</u>
శ్వూ	వ తి మా = త్రి యై	హు . . .
ఱ	<u>గుమగు</u> / సరి = స ని	స క్ర ,
న	శ్వ వి క = ల్యా	న హ .
<hr/>		
స్వని సో	సని మగమ గసరి = సా రి స	రి సరిమగమని
బి ద్వి	జ్ఞనక . ఎప్ప భూరు = హాపద	న సరస్స . రుహం
సో	న \ గా ము = గ గ	8 / గ స ను ను
బొ	క చై శ్వీ = ర యై	. టి . పు
సో	* మ గ మా = గ \ రి	, సా సా
శ్వూ	వ తి మా = త్రి యై	హు . . .

అనుపల్లవి:

సో	రి మా ము = మ గ	మ గ రి ను
కొ	క శ్వీ ల = మ .	ధ్వలి స్థత .
సో	* మ గ్రా ము = రి న	నెని. స రి గ
కొ	రి శ్వీ యై = త్రి న	గు స గు హ
ను ని	\ గా మగ = , ర	- మా ము
క రు	ణా కట్టా = తు	పా త్రి .

గ | ర గ రి = స ల | జ ని. సా ||
 క ० | జ ద ా = య త | న . త్రం ||
 , ८ | స ని. సా = ర గ | చ గ మా ||
 స ० | క ణ చో = ర క | రి . టూ ||
 న | ప ని మా = గ మ | ని సా ||
 ల ० | కృ త సుం = ద ర | గ త్రం ||
 ర | చ గ రి = ర | ర స ని ||
 ఈ ० | చ న వు = పె | ప్ర ద మే ||
 న / గ | , మ గ మ = గ జ | రి న స ని సా ||
 శ ర | ఽ జి తు షే = వల . | షే . త్రం ||

సా స స | ప స స స స ప స స = స రి స ని | , ని మా సీ సా ||
 పం క జ | భ వ ముఖ సు ర కృ త = స క ల ని | మృ ఇ స్తో త్రం ||
 రి మా | గ స రి రి స స రి = సా ని \ మ | , గా మ సీ స రి ||
 స ० క | ల్ప వి క ల్ప ర హి త = స చి చా | న ० ద మా త్రం . ||

సా , స | ని సీ మ గ మ ని మ గ | మా , ని | మ గ మ గ రి రి స ని ||

సా , స | ని స / రి , రి స రి | / మా , మ | గ మ / సీ , సీ స రి ||

స రి మ గ | రి స ని స రి రి స ని | స ని మ గ | మ / ని మ గ మ గ రి గ ||

న రి ని న | రి రి గ గ మ ము / ని సీ | / ప సా ని మ గ మ సీ ని స రి ||

సంచారి మత్యతాఖము - సుఖ్వరామచీక్షితులు

సా నీ సని \ మా గా | గీ మని సి సరి సని సా | రి సని మగ్ మనిని /
 మా | గీ మని మగ సరి సా | నీ సరి గసరి మగ్ మా | ని మగ సరి సరి
 గమా | ని మగా సరి సా నీ | గసరి సని ని \ మా నీ | మని సరి నీ స /
 గరి సా | నీ సరి మ \ గా మమనీ | మగ మరి సరి సని సా | నీ సరి గ
 రి గమనిని | సే మగా సి మగరి సా | ని మగా సరి గసరి | ని మని
 / రి సమగ్ మా | నా మగ్ మమని మగ్ మరి మరి స నీ సరి సా |
 మగ్ మని \ మా గగ్ మ | నీ సరి రి సని సరి మగ | మని మగని మగ
 మరి గ | సరి ని స / రి సని సా | మగ మమనీ \ మగ్ మ |
 ని మగ్ మగసరి మగ్ మ | నీ సమగమని మగగ్ మ | ని మగగ్ మని
 మమగా | మరి గసరి నీ సమగమ | రి సారి మగా మని నీ | మగ మరి
 గి గనీ సరి సా | రి రి మగ సరి సనిరి | సని మగ మనిని సా | రి మ
 గ సరి సని మనిస | సా క్షణి మగ్ మనీ | \ నా మా ని మగ్ మగరి |
 / మగ్ రి సనీ సరి గమ | సరి మగమని మమనీ | సరి మగ్ రి స
 నీ సరి రి | సని మగమని మగమగ | రి సనీ సరి మగ్ మని స | రి సా
 ని సని \ మగ్ మ | నీ సా రి సరి \ మగా | మమగా రి గరి సా | నీ \
 మా నీ స / రి రి సా ||

సంగీత సంప్రదాయప్రధాని

ర గు మ ప ధ సు]

మేళము 15 : మాళవద్దాక

[782. గో. చక్రము

జన్మశాగము 5 : మేళబోలి

ల తు ణ త్లో క ము - వెంకటమథ

మేళబోలిస్తు సంశూల్మా ఆరోహే మనివర్జితా,
షడ్గ్రగ్రహా సచ్చాయుక్తా గేయాయక సత్తమై.

మూర్ఖును : స బీ ర గ బీ ధ స
అవరోహము : స ని బీ ధ ప మా గ బీ ర స.

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాగము : స భూర్జము; షడ్గ్రగ్రహము; ఆరోహణమందు మధ్యమ నిషాదవర్జ్యము;
రక్తి రాగము; ఎల్లిప్పుడును పాఠేదగును.

ఈ మేళబోలినే గున్నకాంబోదియనియుఁ తెప్పుట వాడుక.

గమనిక : వెళ్లు ఛా సగంరాగాంత ప్రాచీన పుస్తకములో ఈ మేళబోలి రాగమునకు అవరోహణముండు మధ్యమము ఒరసేదియని ప్రాసీయన్నది. దీని వివరణము :
1. అవరోహణమందు వంచమస్తానమునసుండి జారుతో మధ్యమస్తానమునకు దిగిన మాత్రమే ఒరిక తో గాంధారమునకు దిగుటయును. 2. జారుతేకనే మధ్యమమందు ఒరిక తో గాంధారమునకు దిగుటయును సంప్రదాష్టుల వాడుకగా నున్నది.

ఈ ప్రయోగములకు ఉదాహరణములు :

1. స ని ధ ప \ మా గ ర స.

2. స ని ధ ప మ గ ర స. వీనిని గమనింపుడు.

అక్ష్యోగ్నితము - ద్రువరూపకతాకము - పెంకటమభి

ధ్వనము :

రి రి స ని ధ ప ధ ని ధా | సా ప ప మ గ | గా పా ధా |
జ య జ య మ ద వి మ తా | మ ఖ లి ం క న | కో దం దో |
రి రి సా ; | రి రి గా గా | గ ప సు గ రి స | మ గ ప రి రి ద | ప ధ
దం దా | హిత లం క | తా . ట ల . క | వీ. ధి ని ట ల . క | క

శాపదః :

గ రి స రి గ ప ధ ని ధా | పా ప ప సు గ | గ ధ ప ప సు గ |
జ య జ య మ ద వి మ తా | మ ఖ లి . ద న | కో . ద ర . ద |
గ ప సు గ రి స | రి గ రి రి స న | ధ ప ధ స సా |
ద ర . ద ర | ద ర ద న | వ ర ద | వ ర ద | వ ర |
రి రి గా రి రి | స ని ధ ధ ప మ | జ ధ ప ధ ని ధ |
ఇ య రె త్రి య | ఇ య ఇ య ఇ య | వ ల్చి . . క |
ధా ప ప మ గ | గ ప ధ రి రి స | రి రి గా గా | గ ప సు గ రి స |
సం ఫూ . త | ఫూ . . . త | స ం . ఫూ త | స ం . న . . త |
సు గ రి స ని ధ | వ ధ || రి రి స ని ధ ప ధ ని ధ |
థ వి స ం . న అ | అ ధ || జ య జ య మ ద వి మ తా |
పా ప ప మ గ | గా పా ధా | రి రి సా ; ||
మ ఖ ల ద న | కో ద ర దో | ద ర దా ||

ఉమాతిలకప్రబంధము - త్రిపుటితాకము - పెంకటమభి

సా స సు గ రి స | స ని ధ ప ప మ గ | గ ప ధ ధ రి రి రి | సా , ధ
ధ సా | రి రి గ గ ప సు గ | రి గ ప సు గ రి స | మ గ రి స ని సా |
స ని ధ ప ప మ గ | ప ధ ని ధ ధ ప ప | గ గ ప పా ||

సాగరిగరిగ | వపదుపపమగ | గపదరింరిసద |
 ఉత్తుననకతి | త.. న.. న | చిదంబరా.. |
 సాంధరింరిస | ధరింసదసిర్స | ధపదకషముగ |
 ఏళగో.. | బిందుఖనాల | గొంతిక. సత |
 గంరిగపముగ | రిసనిసౌసౌ | రిగరిసరీ |
వెంకట . భ్ర్యైరి | రచితినత్తి | పేదినితిజ్ఞ |
 రిసనిదపదా | నిధాపనమగ | గపదవదా |
 అ. తివం. తా | విరుద్ధం. క | ఉమాతిలక |
 రిసదసౌసౌ | రిసరీగం | గగరిగధపథ |
 వ్రబం. ధు | తితిన్నిరాగ | తి. న్నిత.. |
 పముగముగరిస | సారిసరిగప | మాగముగరిస |
 అ. కరెలరెల | తేనతెనతెం | నాంతెనతెనతు |
 సనిదవపమగ | వపపదరింరిస |
 తెలనతెనతెన | తుత్కుత్కుత్కుత్కుత్కుత్కుత్కు |
 రిగగపముగ | ధపధపముగ |
 త్రింగిణం. గిణ | త్కుత్కుత్కుదిదిదిది |
 పపథపథస్థే | స్థానిధపపముగ | సిసిసనిదప |
 మదనమదపే | దండభం. దన | గండభారుం |
 పమగమగరిస || సాంపమగరిస | సనిదవపమగ |
 డావత అఱు ||

గపదదరింరిస | సౌ, ధధసౌ |

కిర్తనము - రూపకతాము

గమనిక : (శ్రీ) కాశివాటీకాథానగర కై లాంఘరవాంపులును, సుస్కృతాంధ్ర వలాడ, కొవిదావి ఒపుల్లాంధ్ర చిచుకులును, ప్రాణీవాంధ్రావహర్మాగ్రగణ్యులును, రంగీప్రాణీమ్రు వీధ్యామోద రసికులును, పరోపకారధరీఱులునై విలసిలైడి కృష్ణసామ్రమీ అయ్యగారి కేంబులించిన రూపతుపుస్తి సుప్రచురాస్తీతులచేసి గల్పింపబడిన ధారువు .. కిర్తనము ..

దేవి దివ్యనామ సుందరి.

పత్ర వి :

గ		గ పా ప ధ ప / ధ ధ	వ మ గ గ రి స
దే		వ ది వ్య న . . అ	మ అ సుం ద . రి
జ భ ని ధ		ప్రా , రి గ వ మ గ ప్రా , ధ స ని ధ ప వ మ గ రి స	
జ య		య అ . మా . . పా అ హ . క స రి	
వ మ గ		గ పా ప	
దే న		వ . .	

అనుపత్ర వి :

స ప		ప గ / ధ ప ధ వ మ గ	స / ధ పా
శే		వ త క స క . ర	స హ తే
ధ ధ చ		/ ధ ప / ధ ధ / ని ధ ప వ మ గ	వ ధ సో
శ న		కై . . క ల రా . .	జ సు తే
గ ర సీ		, ని ప / ధ / ని ధ ధ ప గ రి	శా ని ధ ప మ గ
దే వ రా		జ పూ . జి త పదే : ది వ్య	३० కృతశుభ దే

దేవి దివ్యనామ

చరణము :

, గ వ | , ధ ప గౌ = ప / ధ ప / | ధ ధ ధ / ని ధ ప ||
 క ర | దృత తీ = జా | నం . . . . ద ||

ధ ప | \ గౌ \ రీ = న ని ధ | న ర / గ ర గ ||
 క ర | సా ర = శ్రు . ఓ | ము ది తే . .

త మ గ | గ గీ / ప చే / ధ ధీ సీ = న ని ధ ధ | ధ ధ / గ గీ సీ ||
 క . రు | జా . . ర స . పూ . | . . . రి త ||

/ రీ రీ సీ | స ని ధ ధ / ని ధ స . ప మ గ | గ / రి సా ||

క మ | లా . . . క్షీ = సు క | బ ను తే ||

న ని ధ ప | ఫు గు ఫ ధ స \ గ రి గ || / ధ ధ ప స | పీ / మ గ గీ ప ధ సా ||

త రు జా | అ ర్కు స దృశ మ కు ట || తా టం | కో లె లె సి తే ||

ధ ధ / గౌ | / రీ రీ స ని ధ ధ ప || ప ధ సా | ప ధ సా / ని ధ ధ ప మ గౌ ||

ద ర హో | సా దృత తీ. కృష్ణ || దా సా | ది వి శ్యా . సి . తే ||

ముక్కాయి :

స్వరము :

గౌ , ప | , ప గ \ ధ ప / ధ ప ము || గౌ , మ | గ ర స \ ని ధ ధ ప ము ||

గౌ , ప | , గ / ధ ధ ధ స ని ధ || / గౌ , ర | గ / ప మ గ / ధ ధ ప ము ||

/ గ ని ధ | త ప ద / ని ప / ధ ప ము || గ ప ధ | ప ని ధ / ని ధ ధ ప ము ||

మ / గ ప ధ | స మ గ ప ధ చ ని ధ || / గ ర స | ని ధ ప మ గ / ప ము ||

ధైవి దివ్యనామ

సంచారి - భంచసతి త్రిప్రపంచము - సుబ్రామ దీక్షింపులు

ఏ ర స ము | గ ర | సో = ర వ లి ధ జ | త్వ ఎ | గ ప ||
 ధ / రి తీ సో | ధ ధ | సో = రి తీ గ గ్ ప | త్వ ఎ | ర గ ||
 వ మ గ రి గ | వ ధ | లి ధ = / సే ధ జ ము | ర | ర గ ||
 బ / మా గ ర | బ వ | గ ర | సో = సో ర ము | క్ర | క్ర ప ||
 * రి గ పా | జ ధ | , జ = / మా గ ర | వ ర | ర ల ||
 రీ గ పో | రీ | రీ = ప / వి ధ జ ము | క్ర ము | క్ర ము ||
 రి న రి గ జ | ర న | రీ = పో వ ము గ | క్ర / ర | ఉ ధ ||
 వ మ గ గ ప | ము | ర వ = గ ర ర ము ప | ఉ ఫ | ఉ ధ ||
 / సో స రి రి | గ ర | రి స = స లి ధ ధ జ | ధ | సో | సో ||
 ధ రి వ ధ జ | ఉ గ | ఉ ధ = ప / మా గ | ఉ | ఉ గ ||
 ప / వి ధ న వ | ము | ర వ = పో ధ వ | పు ము | ప ము ||
 - గా రి న ర | జ ధ | , జ = వి ధ గ రి స | ఉ గ | ము | ము ||
 * రి గ ప గ ధ | వ ధ | క్ర | గ గ ప రి గ | చ ధ | వ ధ ||
 ని సి ధ ప ని | ధ జ | / ధ = స పు గ / ప జ | / ధ ధ | / ప రి ||
 ఊ లి ధ ధ ప | ము | ప ధ = వ గ ధ గ | ప ము | ఈ | ఈ ||
 గ / ధ ప | ధ | ధ రి | ఆ = ధ సో లి ధ | వ ధ | గ ప ||
 వ మ గ రి వ ము | గ ర | సో = వి ధ ప ధ జ | వ ర | ధ ర ||
 రి ఊ లి ధ జ | ధ న | / ధ = పో ప చ ము | గ | సో ||
 ధ / రి రి జ | / గ ర | సో = ధ వ మ గ ప | గ ధ | సో ||
 ధ ధ / రి సో | ధ జ | , జ = ధ / రి స రి గ | ధ సో | వ ర ||

పమ గ్గె వ | ర ధీ | రీరీ || సొ రం సొ ధ | సొ | సొ ||
 రీరీ సొ నిధ | సొ | గొ || / ధొ సొ ము | గొ | ధ ప ||
 / మా గా గొ | గొ || సొ || ధ సొ గొ | ప ధ | సొ ||
 ని ధొ ఎ ము | గొ | పొ || ని ధొ సొ ము | గొ || . ధ ||
 సొ గొ ము | గొ | సొ ||

ర గు మ ప ధ ను]

మేళము 15 : మాఫవగౌళ

[అగ్ని. గో. చక్రము

జన్మదాగము 6 : ఉక్క

లతణ శ్లోకము : వెంకటవాఖ

పాడవష్టక్క-రాగస్తు ఆరోహించ రి వర్జితః,
 అవరోహిం ని వర్జసాల్య తన్మగ్రహణో గియతే సదా,
 ఆరోహిష్య వరోహించ క్వచి తాస్యదల్ప పంచమః.

{ ఆరోహణము : 1 స గ మ బ ద ధ ని ధ సా ,
 రార్పణ :- : 2 స గ మ వ మ గ మ బ ధ ని స .

 { ఆవరోహణము ; 1 స బ ధ మ గ బ ర గ స ,
     : 2 స ని బ ధ మ ప మ గ మ బ ర గ స .

ఉద్దాహరణము — సుబ్బరామ దీపితుటి

ఉపాంగము; పొడి ము; పడ్డ గవాము; ఆరోహణమందు బుహశవర్జ్యము; అపరోహణ మందు నిషాదవర్జ్యము, % అపోహణమందును, అపరోహణమందును, ఏచమవర్జ్యము; కొన్ని వోట్లు ఆల్పిపొచమములు గఁ వఁ. అల్పిపొచమమెంబులజట్టుటనిసి. మధ్యమముననుండి జారుతో గాత్రమందును, జంత్రములు మధ్యమానమందును, ఒట్టువలను.

లలిత నడక; ఎలులిఁ, లలితరాగమువలె త్రించి మధ్యమ స్థాచారము మిగుల గలదని సంప్రదాయజ్ఞుల మతము. ఎల్లిప్పుడును పొడిగును.

అష్టవీతము - బ్రథపూపకతాళము - వెంకటమథి.

భ్రువము:

సా సి ధ మ ధ ధ ధ ధ	. సి సా సా	రి రి మా , మ
కా తి య మ ర అ శ గ మ	ణి చే పీ	పరి పా హ
మ రి గ సి సి ధ	మ మా ధ ధ సి	ధ ధ సా ధ సి
మా ం న ద యై	క రా శ క ర	శ అ అ త ర
సా సి ధ మ ధ	ం ధ ధ మ మ రి	మా మ రి రి గ
మో ర అ సు ర	ఇ య త అ ల కె	ఎ ని ద త

జూవడ:

ధ ధ సి ధ రి రి మా మా	మ గ ధ మ గ స	మా రి రి గ
మ హి మ ఛే . ది సీ నం	త త శ థ క ర	శూ రి న ర

* క్వచిత్తుగా అపరోహణమునందు నిషాదము గలదని గ్రంథకర్త చూపిన పణుంతరము^{*}/తెల్లు చున్నది, లక్ష్మములలోనున్నది. (రా. అ.)

సా సి థ మధ | సి థా పు గ రి | సి ము మ థ థ నీ | థా థ సా థ |
 థో . . . గ | థ ఆ అ గి య | క రి ఇ . . . | థ ర్ల నా రి |
 మా గా గ సి | సా సి గా ము | సి గ ము థ థ నీ | థ ము మ రి రి గ |
 గా రి . . | దు ర్ల ఽ బ | ఇ య ఇ య ఇ య | ఇ య ఇ య ఇ య |
 న థ థ మ మ రి | గ స ||
 అ ఽ వో. ఇ య | ఇ య ||
 సా సి థ మ థ ధ ని థ థ | , సి సా సా | థ రి మా , ము |
 కా ఇ య మ ర అ థ గ ము | జ్జ దే నీ | వ రి పా హి |
 మ రి గ సి సి థ ||
 మా ఽ స ద యొ ఎ ||

వంచముప్రయోగమును గనువుఱిన గీతము - రుషంపత్రాకము - వెంకటమళి

థ థ సా సి రి రి మా ము | మ రి గ స స థా ని థ థ |
 అ రె మ రున్నా అ ప రా థ | న . న క ర వు న్ని రె ఎ |
 మా మా థ థ స థా థ | సా సి రి గ సా సా , ||
 వా రా ఛ స మ దుః ఖ | సం వా రు ని రే రే ||
 థ థ సా సా గా గా ము | మ గ ప మా గ స మా ము |
 అ ప దో ద్రా అ ర | ఇ రు ద వా . . వు న్ని |
 మా రి గ స సా థ ని స | థ ని థ థ మ రి రి గ సా |
 దే వా ది దే వ తుమి | మా అ . . ఽ పా హి రే |

భావదః:

స థ రి థ థ సా రి థ స | మ థ ని స గ గ మా రి |
 అ ఽ దుకు ల జే ఖ రు రె | గ జ రా జ ప రి పా ల |

మూరీరీగసగగమధ | మగగమగగగస |
 శ్రీరమామణిలో. ల | మరజాలషరిపాల |
 ధమరీగసనిధసాధ | ధధనిధసుమాతిగస |
 అఖయతియతఖయారె | అఅ. . . . . అ |
 మరిగసగగమధనిస | మగస్తాపుధనీ |
 అ. . . . . అ | అ. . . . ఖయైతీ |
 సానీధమగపమగస | మగగసధమరిగస ||
 యారెతియతఖయఖయ | మనొటిషహరుకెవరె ||
 ధధసాసరీరీమూమ | మరీగససధానిధధ ||
 అరెమరునుఅపరాధ | సానకనతన్నికెవ ||
 మూమాధధసధధ | సాగరీగసాసా , ||
 వారాకిసమదుఃఖ | సంహరునిరేరే ||

క్రిర్వనము - రూపక తాళము - ముద్దుసౌత్రమిదీక్షితులు

సుందరమూర్తి మాశ్రయామి

పత్రాని:

సాధరిసా | గమధమరీగ | \ సాధధీ / రీ ||
 సుందరమూ | రీమాశ్రయా | బీళవథూ ||
 ధనగగమ | స/ధ\మాసని | ధమచుగమ\ఱగ\ ||
 మరకులాతి | చం. ద్రంకరు | కాసం.. త్రం ||

అనుపత్రాని:

మామగవమ | మ\ఱ/గసధీ | రీగసమగ ||
 కండ. ర్ప. ల | దం జనని | గ్రహకంతిం ||

గా మ \ రి గ న | భా \ మ ని ధ మ | , ప మ రి గ న ||
 కా మ ట్రో | భా ది ర హి త్రో | ప జా ० తి ० ||

మగ / దా మగ మ మగ ధ ని స | హూ రి దస్త గ సని స ధ గ రి ||
 మ ० ద స్నైత మృదుగ ద న ० | మా టె . క్రై రు చర న ద న ० ||

సా ధ \ రి సని ధ మ రి / గ గ న | ధ పరి మ గ ద ను వ మ రి గ ||
 కుంద ముకుళ ని థ ర ద న ० | గురుగుహ మోదిత గ ద న ० ||

స్వీర ము:

సా , ధ ధ రి ధ ధ సా రి మ | ఫ ని స ధ / స స్తా రి ధ / రి స ||
 , న గగా మ / ధ ధ మ గ మ | / వ సు రి గ / సా / రి స ధ మ రి గ ||

సా స ధా ధా రి రి గ సా | మ గ ప చూ x \ సా గ మ \ ధ ధ ||

/ ని ధ / సా . గ గ మ ధ ని స గ | పు రి గ సా ధ ను / ధ మ గ రి గ x ||

సుందరమూర్తిం

* సంచారి - మర్యాదాకము - సుబ్బారావు దిక్కిషులు

ధ ధ సా సా రి రి మా | మ రి గా సా ధా ని ధ | \ మా మా ధ ధ న
 ధా ధ | స మ రి గ \ సా ధా సా | స సా రి రి మా సు మ | రి రి గ
 న స్తా ధ మ మా ధ | మ ధ ని ధ ధ సా ధ న | రి నా స్తా రి రి గ సా స్తా |
 ధ మ ధ న ధ మ మ రి గ న | ధ / లి ధా సూ రి గ \ సా | స / ధ మ

* ఈ ఉక్కురాగములో కొన్ని చోట్ల జారు లేక పంచమస్తాసముందే పంచపువు ను బట్టిచున్నాడు.

గమరిగసాన | భధ్యమారి/గమసాస్ | ర/నిధద్యమా
 రిరిగన | ధమగపమగనమామ | రిగమసాధనిసాధధ |
 ధమగనధమరిగసా | ధధ్యరిధధ్యసారిధ్యన | ముమ్మధము
 ధనిసగగ | మారిమరిరిగసా | గగ్గమధవధమాగగ | రద
 మగధమరిగసా | ధనిధనస్సిగగ్గమధా | ర/నిధమరిగనధ
 \మా | రమగపమగ/మరి/గస | ధసాసరిమామరిగ |
 న/ధమమ్మాధధ్య/నిధస | /మమ్మారి/గసస్సాధమ | ధస
 ధమరిగనగ్గమధ | సగమరిగనగ్గమధ | రధ్యని\ధాసమ
 రిగస | రధ్యరిధసరిము/ధనిస | రధనిధమమ్మాగపమ |
 ముగ్గాగమరిగసాస | మగసధ/నిధమరిగస | ర/నిధస
 సధమరిగస | సస్సిగగ్గమధమధనిధ | సాధధ్యమురిగసా |
 ధానిధధ్య\ముమ్మధా | నిధనగమరిగసా, ||

ఐన్యురాగము 7 : నాదరామక్రియ

ం క్రి క్ర్యో కము - వెంకటమణి

నాదరామక్రియ పూర్తా సాయంగేయాహి సగ్రహః.

మార్గము : { ఆరోహణము : స బ్రిగమప బ్రిధనిస,
 అవరోహణము : స సి బ్రిధధనమాగ బ్రిరిస.

లక్ష్మణవివరణము - పుణ్యరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంశ్శోభము; వడ్జగ్రహము; సాయంకాలమునఁ జాడఁగును. మాళవగౌళకును, రాబూర్మక్రియకును మూర్ఖపునొక రితిగా నుండినప్పటికిని, గీతము మొదలయినవాని సంచారములచే భేదములు విశదమగును.

లక్ష్మీగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమథి

ద్రువము:

ధ ని సా రి రి స ని	ధ ని ధ ధ ప ప మ గ
వి వి ధ కు సు ఽ మ	మ ర ఽ ద తుం. ది ల
మ గ మా ; ధ ధ	స మ ధ ధ ప ప మ గ
తృ ఽ గి తృ ఽ	గ , త . తా వి తె

అంతరి:

గా రి రి గా	రి రి రి న ని సా ;
రుం ఽ కా రా	తె ఛయ అ రే

జ్ఞావదః:

సా రి గా మా	గ మ ధ ధ ప ప మ గ	గ మ ప ధ ని ధ ని స
మా ఆ కం ద	కో . మ ల కి స ల య	వ అ . . . ర ణ
గ రి రి గ రి రి స ని	ధ ని సా ; రి స	ని స సి ధ వ ప మ గ
క ల క ఽ త అ క ఽ	కం. తా ర ఆ	ప క రు ని త అ వి తె
గా రి రి గా	రి రి న ని సా ;	
రుం కా ర	తె ఛయ అ రే	

ముద్ర :

ధ ని సా రి రి సని | ధ ని ధ ధ వ వ మ గ | మ గ మా ; ధ ధ |
 గో. విం దం మఖ | కు మా ర వె ం క ట | మ ఖ తే య ఆ |
 ప మ ధ ధ ప వ మ గ || గా రీ రీ గా | ర రి ని సా ; ||
 ణీ ఇ య ఆ రె ఎ . . || రు ం కా రా | తె ఛె య ఆ రే ||

కీర్తనము 1. బిక్రషాతి ఏకతాళము - పురందర బితలదాసులు

నిన్న నామ ఒందే సాకు

పర్మివి :

సా , సా ని || స రి గా మా | వ మా గ రి ^w గ మా , | గ ఱ ని సా ; ||
 నిన్న || సా . మ | ఒ ం దే ఎ | సా కు ||
 " " | " | " | " | గ ఱ ని సా గ మ ||
 " " | " | " | " | సా కు ఊ రా మ ||

అను పల్లవి :

వ ధా నీ ధా | మ ధా పా మా | ^w గ మా గా రి | స రి ఱ గా ర ని ||
 నీ . ము ని | ద రే ము ని | ని . నా న్నటె | రా . పూ సి స్న ||

చరణము :

స రి గా మా	వ మా గ రి ^w గ మ	గ రి సా ;	సా , సా ^w గ మ	
1 హోష్టి రి	పా ప . వ .	స . ల్లో	ఆ . చి స్న	
2 సా . రె సం	గ ట బ . రు .	చ ఆ	ఆ . యై స్న	
3 పద మా	నం . ద వ	తి బ	ఆ . న స్న	

పథానీధా | పథాపామా | గ్రమాగారీ | స / రి / గా ; ||
 1 ధి. ద్రవ | మా. ఆడి | అండిసి | క జె వఅ ||
 2 శే. రిద | కో. వవ | పో. వవ | క బి వఅ ||
 3 ప్లూర ఛయెం | బదుయన్న | తి హ్యోక్కు | జీ. వఅ ||

నరిగామా | పమాగరిగమ | గరిసా; | సా, సాగమ ||
 1 యొవదరె | సంగ.ర | జరువ | అ.యొన్న ||
 2 ర్ఘూడిసి | క.ర్ఘు.వ | కళవ | అ.యొన్న ||
 3 వరవణ్ణ | దువణ్ణందు | శంబ | . . . యందు ||

పథానీధా | పథాశపామా | గ్రమాగారీ | సరిగామా ||
 1 ము. ట్రిసి | ముం దకె | ముక్తియ | కొడువంధా ||
 2 కూడికొం | దు.వై. | కుం తకె | నడెవంధా ||
 3 హలియాగి | పరియల్ | పురందర | నిరలా ||

గరిసానీ	*
1 అ అ ని స్నే	
2 అ అ ని స్నే	
3 అ అ ని స్నే	

* ఈ కీర్తన సరియైన పాతమిట్లున్నది :

పల్లవి : నిన్న నామ బిద్దరె సాకు.

అనుపల్లవి : సీ మునిదడె ముని - నిన్నఁ త్రిరామ.

చరణము : 1. హాధిది పాపవస్తుల్ - ధిన్న - ధిద్రవ మాడి అండిసి బిదువ,

ఎద్దరె సంగడ బరువ - ఎన్న - ముద్దిసి ముందకె ముక్తియ కొడువ నిన్న " (నామ)

2. సారె సంగడ బరువ (యిరువ ?) - ఎన్న - సేరిద పాపవ కోపది తరివ,

ర్ఘూడిసి కర్ఘున కళవ - ఎన్న - కూడికొందు వైకుంరకె నడెవ - ఎన్న (నామ)

3. పదమానందవ సీవ - నిన్న - స్నేరణె యొంబుదు యొన్న తీవక్కు తీవ,

పరవ కొడువు దొందు భావ - ఈ - పది పుసియల్లి త్రి పుగందర విశల - నిన్న

(శా. 4.) (నామ)

కీర్తనము 2: మిశ్రజాతి ఏకలాళము - కృష్ణస్వామయ్యగారు

పర్మి:

సా / నిధాసా | మా , గ రి గ మ | గా ; స / గ | రి స ని స రి గా ||
 వం దె స | దా శ్రీ. కు | ష్టం సా | అసు. దే. వం ||
 , సా ని ధ స మ | గా , \రి / చ మ | గా , రి ; | సా , సా ; ||
 . వం దే . స | దా శ్రీ కు | ష్టం . | ० ० ० ||

అనుపల్లి:

, మా మీ మీ | గ\పమగమగరి | స ని స రి గా మా | రథాధాధవ ||
 మ ० ద ర | గి రి . ధ . రం | ० మ ० జ వే | ఎ ష ధ రం . ||
 , మా గా మా | పథా నీ సా, గ | రి స నీ ధా , ని ధ ప మ | , గరి / గా మా ||,
 మ ० గ శ | త ర మ హ | కం . . ఖ చ . . | క్ర ధ రం ||
 వందే సదా

చరణము:

, మ / ధ సా / ధ ప | మా , గ రి గ మ | గా , ; స / గ | రి నీ స రి గా ||
 వ ర ల | క్షీర్న నా య | కం వ అ | ల్లవ వ . ధూ ||
 . మ \ ధ ప / ధ ప / ధ | ప మా గ రి గమా | గా , \ రి రి | సా , ; ; ||
 వా ० చి . త | ఫ ల దా య | కం . . . | ० . . . ||

, ప ధ మా గా | , రి గ రి రి స ని | , స రి / గా మా | మ / ని ధ వ ధ రపవ ||
 వ ర మ శ | క్ర జ న | ఖ గ్ర్య వి | దా . య . కం . ||

, ప మ గా మా | ప ధా నీ సా | ని సా నీ ధ / ని | రపవ మా గరి / గా ||
 వ ర మ సు | భో . ర య | బ హు చిత్ర | రూ . చ కం /

ముక్కులు :

స్వరము :

/ధ ధా ధీ ప మ గ | / మ మూ / ప మ గ రి | / గ గొ / మ గ రి స | / ర \ స్తి సరి గ మ ||

/ ధ ధ ప \ స ని / రి స | / గ రి స ని ధ ని స | / రి స్తా ని ధ / ని ధ | వ / మ ా గ రి గ మ ||

వందే సదా శ్రీకృష్ణం

సంచారి - మత్స్యతాళము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

రి రి / మ గ రి / గ / మ ా మ ా | గ మ ప / ధ ప మ గ / మ మూ | / ప
మ గా / మ గ రి రి / గొ | స్తి సరి / మ మూ గ రి సా | స్తి సరి గ మ ప \
గా మ గ | మ ప ధ ని ధా పా మ / ధ | ధ ప \ మ ా గా రి / గ / మ | గ రి
/ గ రి రి స ని / రి గ రి | సా రి / మ మూ గ రి గ మ | / ధ ప / ధ మ గా రి
స ని | ప ధ ధా ధ / గ రి రి గ మ | గ రి సా / ప మ గ రి సా | / మ ము
ప గ రి స గ మ ధా | పా / ని ధ ప ధ పా \ మూ | గ రి / గా స రి / గ రి /
- గా | స / ర / గ / మ / ధ చ మ గ / ప మ | గ రి గ మ గ రి స ర / గా |
స రి గ మ / ధ ప \ మ ా గ రి | గ మ గ రి స / ర / గా గొ | స ర \ మ ము
గ మ / ధ ధీ ప మ | / ని ధ ప మ గ / ప చ మ గ మ | గ మ ప ధ ధీ / ని ధ
ప / ధ మ | గా మ ప ధ ధీ / ని ధ ప ప | / ధ ప ము మ / ప మ గ రి సా |
- ధా పా గ మ \ గా మ ప | గ రి / ప మ గ రి / గ రి ని స | / స్తి స ర / గ
/ మ ా మూ | గ మ ప ధ / ని ధ ప \ మ ా గ | రి రి / గా మ గ రి రి స | గ
మ ప ధ / ని ధ / స ని ధ ప | మ గ / ప మ \ గా / మ ా గొ | గ రి స ని
ధ ప \ మ ా గా | మ ప స ని ధ ప \ మ ా గ రి | గా / మ ము గొ రి / గ రి స |

/ ని ధ ప / ధ ప మ గ మ / ధ ప | స సీ ధ స \ రి స / గ రి స నీ | ధ ప \
 మా గ రి రి / గా | / ప మ గ మ ప / ధ / ని ధ ని స | సా రి / గా /
 మా మీ | స / ర / గా / మా మీ స క | / మా మీ గీ మ ప ధ / నీ |
 ధ ప / ధ మ / ప గ మ మ గా | \ రి రి ని సా ; ||

గమనిక : ఈ నాదరామక్రియ రక్తి రాగము.

ర గు మ ప ధ ను]

మేళము 15 : మాశవగోళ

[అగ్ని. గో. చక్రము

ఃస్యరాగము ४ : పాడి

లక్షణ క్రోక ము - వెంకటమథ

పాడిష్వద్రగ్రహణో వక్రథై వతస్తు గ వర్జితః-
 పాడవః పూర్వార్థేతు గేయాగాంధర్వకోవిష్టై ..

మూర్ఖున { ఆరోహణము : సీరి మ ప బ ద ప ని స ,
 అవరోహణము : స ని ప బ ధా ప ప మ బ రి స .

లక్షణ వివరణము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; పాడవము; షడ్గ్రగ్రహము; గాంధారవర్జ్యము; థై వతము వక్రము; రాత్రి
 మొదటిజామును శాశ్వతగును.

లక్ష్మీగీతము - ప్రతిష్టాంతము - వెంకటము

ద్రువము :

ధ ప | ప మ రి రి స ని స | రి స రి ప మ రి స |
 క రి | రా జ కం ధ ర | క లి త మూ . రి త |
 స ప రి స స ని ప | ధ ధ ప మ రి మ ము | పా ప ధ ప మ రి |
 కా మ జ న సీ . | క మ ల అ . . అ | దే వి కం న స |
 రి మ పా ధ ప | స సొ రి ప ని స | రి మా ప మ రి స |
 పిం న క క్క అ | మి ని క్కా . మి త | న ర చా య ని |
 ని స రి ని స రి ము | రి స రి ప మ రి ము | రి ప మ రి మ ప ధ |
 క ల శ జ ల ని ధి | కం అ న్న్య క . . అ | అ అ అ అ ఇ య ఇ |
 ప మ రి రి స ధ ప | ప ప ధ ప మ రి స |
 ఎ ఎ క మ ల అ | ర అ తి సో . ద రి |

అంతరి :

పా స ని ప చ్చా | ధ ప ప ధ ప మ రి | రి మ మ ప ప స సీ |
 ది గ్గ జ అ సం | మా త క ర తు ని | క ర తి న తె య ఽ |
 రి స ని సొ సొ |
 చృత అ రే ఏ |

భావదః :

కి స కీ ప ము | రి స స రి స స రి | స స రి ప స ని చ |
 సం త త చ్చా | ర అ అ అ అ అ భి | సై . క ప తి న ఽ |
 ధ జ ప ప ధ పా | ప మ రి రి న ని న | ర రి మ రి మ ప త |
 త అ న బ న ము | యు అ రి ఘ న త ర | న ని ధ మ ణ గ ణ |

జ ప సు సౌ సౌ | రి స రి శో చ ము | రి రి పంప ము రి స
 క చిత రే రే | నుం త సం తులు త | కె ఎ ఇ ము ఒ ట స
 రీ ము రీ మూ | పం ము రి రి స ని వ | సౌ సౌ సౌ సౌ
 మ ద్వి మ ద్వాల్ | స ఇ ను రె ఎ రె ఎ | ఆ ఇ యై య
 న సౌ రీ రి స | రి పం ము రి స రి స | పం ము రి క్షాణం క
 త్రి యై యై యై | ఇ య ఇ యై ఎ అ ఇ | య ఇ య ఇ య ఇ య
 థం థ ప మ సౌ | పం ము రి మూ రి స | పం ము రి రి స ని వ
 యై యై ఎ యై | యై ఎ ఎ ఇ య ఇ | య ఇ య ఇ య ఇ య
 ధ ప సు సు సు సు | రి రి స ని స రి స | రి స స రీ మూ
 అ . . . . . అ | అ . . . . . అ | అ . . . ఆ ఆ .
 పం ము రి రి స ని స | రి స స రి స స రి | స స రి స స ని వ
 జ జ ఇ య ఇ య | అ . . . . . అ | అ . . . . . అ
 ధ ప ప ధ ప ధ | ప ప ధ ప మ రి వ | రి రి మ రి మ ప ధ
 అ . . . . . అ | అ . . . . . అ | గో . వి . ० . ద
 ప సు ని వ ని స రి | రి ప మ రి మ ప ధ | ప ప సు నీ ప
 మ ఖ త న య అ అ | వే . ० . ० క ట మ ఖ | న త ప చాం లు జ
 ధ ప మ రి స ని ప | ప ప ధ ప మ రి వ ||
 రె ఎ రె క మ ఉ అ | రా ఇ పో ద ర ||
 సౌ స ని వ ధ | ధ ప ప ధ ప మ ర | రి మ మ ప ప స స
 ది గ జ జ సం | మూత క ర తుని | క ర త న త య .
 రి స ని సౌ ; ||
 ము త . రే ||

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుప్యామిదీషీతులు

గుర్బోషయమైన కీర్తనములలో నిది మూడవకీర్తనము. తృతీయా విథ కీగలది.

(శ్రీ గురుచాపాలితోస్త్రై సచ్చిచానందనాథేన.

చల్లపి :

ధా | న మ రి || న లి | ఫ ధ ఫ లి | సా | ; రి మ || ఫ ధ | , ధ వ ని ||
 (శ్రీ) | గు రుణా || పా | లితో . . | స్త్రే | . స || చ్చిదా | నం ద ||
 / సో | , సీని ప ||
 నా | భే . న ||

అనుపల్లపి :

సో | ర పొ మ || రి | న స్తుషి ఫ || ఫ ధ | ఫ సీ స || రి | మ పా ప ||
 ఆ | గ మా ది || నం | నున్న తే . న || అ ఖ | ల వి శ్వ్య || వం | ది తే న ||
 ; ధ | సీ సీ స || / రి స | , సీ ని రి || సా | సీ ని ప ధ || ధ వ | మ రి మ ప ||
 ఎన్న గరాజ || విథా | తే . న || తా | ప అత్రయ || న మే | . తే . న =

(శ్రీ గురుణా.

శ్రవణము :

సో | మా రీ || ప మ | , రి స || రి స | , ని ధో || ధ ఫో | . సీ స ||
 భు | ధాం తా || ర్త వే | దేవైన || వి క | ల్పరో || గ వై | దేవైన ||
 రి మ | పా మ ప || ధ వ | , పా మ || రి రి | మా రి || ప మ | రి సా ||
 నా | దా మృత || సు పా | దేవైన || న వ | నా భే || నా | దేవైన ||
 పా | ధో ఫ రి || సా | ప మా ప || న ధ | , ప / సీ || స రి | , స ని స ||
 సా | దా ఖ్వ్యక || కా | క రే ణ || స దా | కి వా || వ తా | రే ణ ||

నీ | సా ని రీ || సా | . సీ పిష || ప ప | స్తో మా || నీ | నీ ||
 నా | దాంత వి || హా | రే , ణ || న వ | చ క్రా || ధా | రే . ణ ||
 రీ మా | ప ధా ప స్తో మా రి || మా , రి | . న ధ రా ఆ సీ ||
 పా రాం | బు శే న ప రే ణ || థే దా | ది శీ దా రే ణ ||
 రీ , స | రి స ని ప ధ పా ము || రీ న రి | స ల్లి రి నా ఆ సీ ||
 అ ది | గు రు గు హా వ రే ణ || కా దె మ | న ము సు || నీ . రి |

ప్రాణి ప్రాణా

సంచారి - మర్క్యుతాళము - సుబ్బిరామదీష్టతులు

ధాపా / ధపమరిసా | రి / పపమరిపమరిస | ధపమరిస రిస నీ సా |
 రి రి మరి మా వ మ పథ | పథ ధపపమరిపమపథ | కె మ ప / చా ధీ లు |
 / ధధపమరిస / రి రి / మసు | రి మ పధపమ / ధపపమ | రి రి రి ధ చ
 పమరిస | రి పమరి మ పధప | రి మ పా ధప / ధపమరి | / ప బు రి రి రి
 సన్నిఫఫ | ధ ఫ నీ సరి సరి / పమరి | / ధపమరి సన్నిఫఫ ధ ఫ | ఫ ఫ ఫ నీ
 సరి మరి | రి మ ప / ధా ధ పమరి ప | మరి సరి / పమరి మ ప | రి /
 మరి / పమ / ధప / ధపమ | రి సరి పమరి రి స | సరి ప ప స్తో రి చె |
 నీ ఫ ధ ఫ / సా \ నీ రి | నీ సరి పమరి రి సా | రి సరి ప మ దీ | రి / ప
 పా మ రి పమరి | రి మరి మా పమరి | రి మ పమరి సరి రి మా | రి మ పా ధ
 ధ ప మ పా | ధ ప / ధ మ రి మ పధ పా | రి మ ప ధ స సని రి
 సా | సి స / సి రి సని పా | ధ పా ని \ రి సని పధ ప | ధ పా మ / ధ ప మ
 పమరి | రి సనీ ఫ ధ ఫ నీ సా | ఫ ధ ఫ రి సా రి \ ప మ ప | స / చా స ని స

రి స నీ స | ఏ సా రి స నీ స రి స | సా సి ప పీ ర చం మ | రి సా రి రి స నీ సా |
 రి మా ప ద పా మ ర | మా రి ద పా నీ సా | రి స రి సా ని వ ధా | పా మ ర
 రి స నీ సా | రి మ వ ధ ప సి స రి స | రి సా సి ప ధ ప మ రి స | నీ పా ధ ఫ సి
 సా | రి రి మా రి రి స రి సా ||

గమనిక : ఈ పాడిరాగమున మూర్ఖునారోవాణములో (సరిమ) యని యెత్తక (రిమప) యని ప్రారంభించియుండుట బుపతము ఈ రాగమునకు జీవస్వరమని దలచవలసినదిగా నున్నది.

ర గు మ వ ధ ను]

మేళము 15 : మాళవగొళ

[అగ్ని. గా. చక్రము

జన్మరాగము 9 : రేవగు ప్రీ

ఱ శ ల క్రో క ము - వెంకటమథ

బౌద్ధ రేవగు ప్రీసు రి గ్రహా మ ని వర్షితః,
 దినస్య చరమేయామే గేయోగాయక సత్యమే.

మూర్ఖున { ఆరోవాణము : స బ ర గ బ ధ స ,
 అవరోవాణము : స బ ధ ప గ బ ర స .

లక్షణవిపరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; బౌద్ధవము; బుపత్రగ్రహము; మధ్యమనిపాదవర్ష్యము; రాత్రి నాలుగవ జామునఁ బాడఁడగును.

ఉషగ్గితము - రఘుపతోయ్యా - పెంచదిమణి

ధ్రువము:

ర ర ర చ	గ చా ధ ల ధ సో చీ
న ను ర	బం బో క ర ల తే జ
రి రి గీ సొ రి స ర	శో ; త ప చ ధ చ గ
శ శ రి రా జ లై క	మూ ల వ అ తు ఉ ల
గ వ గ ర న	
జ ర్మ ర్మ . క	

అంతరి:

చ చో	ధ జ గ ర గ రి న రి న ధ
ఫు న	లై జ న గ ర భ ఇ క ర్మ ర్మ
శో ; ; చ	
యో క	

జూ పదః:

రి రి గ	గే చ చ ధ ప ప ధ ప గ
ప ట హ	బిం న అ అ ద సం థ అ ని
గే ప గే , రీ స రీ స	శో ధ ధ చ గ ధ ధ చ
త ది క్రా అ ం త ర	దు త త అ జ త్రీ ర ఽ
ధా రి రి రి సొ రి రి గ	గ ప గొ గొ , రి స ర
గ క్రు ట అ క్రు క్రు లి త	వి జ యో . ధ ర జీ
శో ; ర ప చ ధ ప గ	గ వ గ ర న ప చో లై వలె
శో ల త జీ వ అ ల	జ ర్మ ర్మ ర్మ ఎ ఫు న

శ్రీ తునము రూపకలాచము - ముష్టిపోవమిచ్చితులు

ಸದಾವಿನತ ಸಾರ್ಥಕ

ప్రా. 3

పథ్ర / గ | రీం సో : సో || త సో గ | / పవగారీ / గరిన ||
 పథ్ర గ | విం చె శ్యా || మ హం || వ 0 . . గ .. ||

సదావినత.

అనుపర్త వి :

ధ వ ధ న | , స రి స క గా గ || గ చ త్త ధ | ధ ప ధ శ ద సా ||
 దా జి రే | వ గు ప్రి రా గ || మో ది త | హ ప్ర దయే స ద యే ||
 స రీ / గ | గ రీ స స ధ ధ త్త ధ || ధ శ \ ష ధ | / గ రీ / ర ల గ ఈ స ||
 చి చా నం | . ద మయ గురుగువూ కి ప జీ శ | వో ద యే కి వే ఎ ||

అనులోమవిలోమ, స్వరము : గ్రహము

శీ గా ప | , ధ సా శీ గ రీ || స ధా ప | / గా ప ధ శ ధ సా ||
 గ మా ధ | ని కి గ మ గా || రి ని ద | మా ధ ని ధ ని కి ||
 సౌ ధ ప | / ధ ప గా ప ధా సా || రీ గ రీ | సౌ ధ పౌ గా రి ||
 కి ని ధ | ని ధ మా ధ సీ రి || గా మ గ | కి ని ధా మా గ ||

సదావిషత.

సంచారి - మర్క్యుతాళము - సుష్ణరామ దీక్షితులు

ధ ధ పా గా ధ ప గా | ప గ రి గ రి స ధ సా | ధ స రి గ రి శీ గా గా | ప రి గ
 ధ ప గ రి శీ గా | స రి గా శీ ధ పా గ రి | గ ప గా రి గ రి సా | ప గ రి గ గ పా శీ |
 గ గ / ధ ధ ప ధ ప గ గ ప | గ ప రి గ ప రి గ ధ పా | గ ప ధ ప గ రి ధ ప గ ప | ప గ ర
 ధ ప గ రి స ధ ప | ధ ఫ / రి స / గ రి / ప గ / ధ ప | ధ స చ ధ ప ప గ గ ధ ప |
 గ ప గా రి గ రి సా | చ స రి శీ గా స రి గా | ధ స రి గ ధ స గ రి సా | రి రి గా శీ పా శీ |
 శీ గ ప గా ప ధ పా | గా / ధా గ \ ధ ప ధ పా | గా పా రి గ రి ప గా | పా రి స రి స
 గ రి | పా రి గ ధ ప గ రి స | గ రి సా ధ ధ సా శీ | ధ స రి గ ప గ పా శీ | ధ స రి గ
 ప గ రి శీ | ప రి గ ప రి గ సా శీ | ధ స ధ రి స గ రి గ పా | రి రి శీ గ ప రి గ పా | రి రి

ధ ప సం ధ ప గ పా | గ గీ ప చీ : ధీ న వ ర ధీ | గ ధ వ ధ గ వ గ గీ ధ ధీ | గ వ ధ స
 గ ప ధ రి సొ | గ ఒ ధ స గ ధ ప స ధా | గ వ ధ స ధా పొ గా | స ధ పా గా రి గ రి స |
 ధ స ల గ స రి ఏ ప ధా | గా ధ స ధ శా గా | గా రి స ధ ప ధ గ రి | గ రి సొ ధ న
 గా రి స | గ రి స ధ చ స రి రి గా | ధ ధ రి రి స చ రి రి గా | ధ రి స రి గ ధ ప ధ స చీ |
 గ గ ప ధ స చ రి గ రి సొ | రి సొ ధ ప గ ధ స చ గ | రి గ స గా రి రి స గ రి | స ధ ప గ ధ ప
 గ రి రి స | సొ ధ ప గా ధ ప గా | రి గ సొ సొ రి గ \ రి | గ రి సొ ధా సొ ; ||

జన్మము 10 . కన్నడ బంగాళ

లక్షణ క్లోకము : వెంకటుమథ

రాగః కర్మానుట బంగాళ షౌచవో గ | గహోన్యోతః,
 నివ్రషః ప్రాతముదైయ ఆరోవో గ చ్యుతః క్యుచిత్.

మూర్ఖునః :- { ఆరోవణము : స బ ర మ ప బ ధ స ,
 ఆవరోవణము : స బ ధ చ మ గ బ ర స.

లక్షణవివరణము — సుఖ్వరామ దీక్షితులు

ఉపోఁగము; పొడపము; నిపోదనర్జ్యుము; గాంధారగ్రవహము; ఆరోవణమందు కొన్ని
 చోట్ల గాంధారము లేదు. ప్రాతఃకాలమున గానము సేయుదగును.

గ మ సి క : 1 మ గ మ - కూర్పుకోవలెననియు, 2 సావేరి నడకయనియు ప్రాచీనపు ప్రక
ములో ప్రాసియున్నారు. పీని వివరణములెటులనేన :

1. ఆరోహణావరోహణములనుండెదు (మ గ మ) ప్రయోగములను శీతము మొద
లయినటానిచే నెఱుఁగవలెను.

2. సావేరి నడక యనుటకు వివరణము : 8 / మూ ప, 8 మ ము ప, మ ప ధ ఉ
యని ఆరోహణముందును, ప / ధ ము ప, ప / ధ ము గ రి, 8 మూ గ రి, 8 / మ గ ర
యని అవరోహణముందును గమకముల గుఱుతులతోనుండెది స్వీరముల నూహాతో గమనించి
జంత్రగాత్రములయందు ప్రయోగింపవలెను.

ఒక్కగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటముఖి.

ధ్రువము :

రి రి స ధ సా ధ ధ ప మ | ప మ గ మ గ రి | మ మ పా ధ ధ |
త్రి. క ర చే ష సు వ అ | ము ఉ హ స త సి | య వి 1 స్సం ను |
మ ప ధ ధ సా | ధా రి రి స ధ | సా ధ ధ పా | ప మ గ మ గ రి |
క ర క ఆ రే | జ క్కర అ య | పా అ ణే రే | మ హా ఆ ణు య య |
ధ ధ ప మ ప ధ | స ధ స రి మూ | గ మ గ రి స ధ | ప మ గ మ గ రి | సా |
క ఆ ల అ అ స | ని ల ఆ య రే | న య అ ణ మ హ | ద హ స య అ ణు | రే |

ణావడ :

స స రి రి మూ గ మ గ రి | గ మ పా , ప | మూ ధ పా ధ |
ని య చ ర ణా న య సు ర | అ సు రా అ | సి శి సా ధ్వ |
మూ పా మ మ | గ మ గ రి స రి | ప ప మూ , మ | గ మ గ రి రి స |
ం ణో గ ణ | ని హా ర ఎ టో | గ హ రా య | న భో ఇ మ టో ఆ |

, గ రీ స ధ సొ ర ధ పా మ గ రి	, స	, రి మ మీ
, వ మ గ స గా స వ సీ ధ ప మ	. గ	, మ ధ ధ

రేణుకాదేవి సంరక్షితోహం.

నంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా ధ ధ సా ధ రి సా | ధ నరి మ మ్మా గ్గె మ గ రి | రి స ధా / రి రి సా ధ స |
 రి మ ప ధ ప మ గ మ గ రి | రి రి / మ్మా గ్గె మ గ రి రి మ | గ రి స రి / మ మ
 మ గ్గె మ | / ధ ధ పా ప మ గ్గె మ / ప మ | గ్గె మ గ రి న రి న ధ ఫ ధ | న రి
 / ప మ గ / మ గ రి సా | రి సా / ధ వ మ గ మ గ రి | సా రి స రి / మ్మా
 మ్మా | / ధ ధ పా పా మ గ్గె మ | పా ప మ / ధ పా ధ / మ్మా | / పా
 \ ధ మ గ్గె మ గ రి న రి | / వ ప \ మ గ మ గ రి రి స | ధ ధ / రి రి న ధ
 సా / రి రి | / మ్మా మ గ మ / ధ పా ప మ | / ధ పా ధ \ మ మ మ గ మ |
 గ \ రి రి మ గ రి రి సా | రి మ ప ధ ప మ గ రి / మ్మా | గ మ / ధ ధ ప ప
 \ మ్మా గ మ | గ రి / మ మ పా / ధ ధ మ వ | ధ ధ సా ధా / రి రి న ధ |
 సా ధ ధ పా ధ ప మ గ | మ గ రి / ధ ధ ప మ వ ధ స | ధ స | మ్మా గ / మ గ రి
 స | ధా ప మ గ / మ గ రి స | రి రి / మ్మా గ మ గా మ / ధ | ప మ పా
 వ / మ్మా గ రి రి | సా రి స రి / మ్మా మ్మా / ధ ప | మ గ్గె మ పా మ / ధ ప
 మ ధ | మ ధ సా ర స | మ గ రి | స | రి గ రి ధా స / రి | మ గ రి గ రి సా
 ధా | స | ధ ప \ మ్మా గ రి సా | ధ స | మ్మా గ మ మ్మా / ధా | ధ ప స |
 మ గ రి గ రి | సా సా ధ మ పా గ రి | ధ స | మ గ రి రి సా | ధ స | రి మ మ
 మ్మా వ ధ | సా రి / గ రి సా ధ ధ | సా ధ పా మ గ రి మ గ | రి మ గ రి
 రి / గ రి సా ||

ర గు మ ప ధ ను]

మేళము 15 : మాఛవగొళ

[అగ్ని. గో. చక్రము

జన్మరాగం : నాళ

ల శ జ క్లో త ము - వెంకటము

గొళమ్మ పాడవోరాగో ని గ్రహణ దైవతోజ్యితః,
సదా వక్రిత గాంధార స్సర్వకాలేషుగియతే.

{ అరోవాణము : సా బి రి మ ప ని స ,
అవరోవాణము : స ని ప మ బి రి గ ను రి సా.

లక్ష్మివివరణము - సుబ్బారామదీఖితులు

ఉపాంగము; పొడవము; దైవతవర్జ్యము; నిషాదగ్రహము; వక్రగాంధారము; ఘనరాగము; ఎల్లప్పుడును పాడఁదగును.

లక్ష్మిగీతము - రఘుంపత్తాళము - వెంకటమళి

శ్రీ వ ము :

ప మ మ		రి మ ప నీ ప ప మ గ మా	
అ క శ		ఫ ఇ ర వు ఫ యం క రు	
రి రి ప మ గ మా రి స సీ		సౌ స ని స రి స స ని స	
* ప్రతి ఫ ట అ ఱి క రు ట		త బుట కి మి మం ద ల అ	

* ప్రతి ర ద అ సం చ అ రి అనీయు పాతాంతరము.

మరి మాపమచు రస్తిని ప | రిసరిమారీరిసస |
 చికటటిహాఅఅను | విఘుటేతల్లిహైండ |
 రిషురిసనిసురిసనిప | సోసనిపనిపవమమ
 హరినిజారుధీఖ . ర | ధారాఅకరణుంని |
 రిమపాపమచసస | రిషురిగమరిసస |
 సంగతక్కరోఱాది | ధరుత్రిలొంచనుయయా |
 రిససనిపనిసరీరి |
 చక్కతచక్కతఅరేచ |

అంతరి :

శీమపాపమప | సోసనిసరిససనిప |
 కుంభినిస్సంధాలి | తబ్బిఉతఫైవతలి |
 పాపమపనిసరిసని | సోఃఃస |
 సంమాజసెవితత | నా..రు |

కూతడ :

సోస | రిసనిసురిసనిప |
 రేరె | యనాఅఖువనాత్మయైవ |
 మరిమమపమపనో | రిసరిపమగమరిసో |
 వసుకో.ఱవసుదశ | దంరణైవాలుంకత |
 రికిసరిమరిసస | రిరిససరిససని |
 చ్చక్కతానింపఅను | మత్తరురుత్తి. జఱ |
 పవసససరిసనిప | పాపమపరిసనిసో |
 క్కపఅఅరినింపఅరు | చండాఅఅతనిత |

రి సీ రి ప ప మ గ మా మ | సో ; రి సీ రి గ మా ||
 క్రో. ధ భ రి త అ చే రె | క్రో. ల ద రు న శ ||
 రి మ ప నీ ప మ రి ప మ మ | రి సీ చ ని ప ని స రీ రి ||
 క్రూ అ ల భ ఇ ర వు క ०. ० | క అ ల భ క ద ను చే రె ||
 రీ మ పా సో ప మ చ | సో స ని స రి స స ని ప ||
 కుం థి నీ స్సం భ అ వి | త బుట్ట త ఫై ఎ తొ. శ ||
 పా ప మ ప ని స రి చ ని | సో ; , స ||
 సం మ అ జ సే ఎ వి త అ | క్రో రె ||

ప్రభంధము - రఘంపత్రాఫము - వెంకటమళ్లి

ధువము :

ప ప స ష న సౌ రి రి రి | సౌ రి రి మ రి స ని సౌ
 త్రుత్రుత్రు ల్లో గి ణ త్రొ ఽ గి | ణ త్రొ ఽ గి ణ ఽ గి ణ
 ప ప రి స రి స ని స ని ప | నీ ప ప ని ప మ గ మా
 ధా ధా ద్వ థా ద్వ ద్వ ద్వ ద్వ ద్వ ద్వ ద్వ ద్వ | త చి మి కి ధి మి కి టూ
 రి రి మా రి మ మ పా ప | మ ప స స స రి స ని సౌ
 జ జ చేయం త్ర జ జ చేయం త్ర | జ జ చేయం త్ర చేయం కి ణ
 రి రి ప హ హ స స త | త స స ని ప ప మ రి సౌ
 ర్షుర్షుర్షు ణాఽ గి త్త త రి | ణ ఽ ణ ఽ గి ణ ఽ గి ణ

ಜಾವದ :

ప ప ప ప మ ప మ గ మూ | రీ రి స స రీ మ మ చ
 తుత్తుగుదుద్గ తో ० గి ఇ | తొక్కుంతోం గి ఇ త్త త ర
 రీ ; స రి రి మ రి స | రి స ని సా సా వ ప చ
 చెఖు ; ०० చెఖు ० చెఖు ० క | ఇ ० ఇ ఇం గి త్తుత్తుత్తుత్తు

పా ; స సా ప మ ప | నీ ప ని స రి స ని సా |
 తా ० ० త్త దిద్ది మి క | త దిద్ది మి క ది ० క జా |
 రి రి మ రి మ పొ ప మ ప | నీ ప ప మ రి గ మ రి సా |
 ర్షణ్శ్రాణ్శ్రాణ్శ్రాణ్శాం జా ० గి | జా ० . జా ० గి జా ० గి జ |
 రి రి మ రి రి స స నీ ప | మ ప స సా సా రి రి |
 త త రి త దిద్ది మి థి మి క | త్తొ ० గి జా ० గి జా ० గి జ |
 రి ప ప మ రి స ని సా | వ రి రి రి రి రి స స ని ప
 గి జా ० జా ० గి జా | త ఫి ० ఫి ० ఫి ० ఫి ० ఫి ० కు |
 స స స ని ప ప మ రి సా || ప ప స స స సా రి రి రి |
 ఫి ० ఫి ० కు ఫి ० కి జా || త్తొ త్తొ ० గి జా త్తొ ० గి |
 సా రి రి మ రి స ని సా ||
 జ త్తొ ० గి జా ० గి జా ||

క్రీరవము 1 - త్రిపుతుతాకము - ముద్దుసౌంద్రమిదీక్షితులు

శ్రీ మవోగణాపతి

పల్లవి :

రి మ | / పా | రి ప || మ ప మ గ మ | రి జ | జ స్తో పా ||
 శ్రీ మ | హ | గ జ || జ . తి ర | వతు | మా ० ||
 1 రి స్తో | ని / వ | , స్తో || ని స రి స రి పా | రి గ మ | రి స స్తో న ||
 స్తో | వ నా | య || కో . . . ట | మాతం | గ ము ఖ ||
 2 " | " | " || ని స రి స రి | పా | ; ||
 " | " | " || కో . . . ట | ట | . ||

అనుపర్చవి :

శ \ మ	\ రిగ	గ మ ర = శీన	జ శ్లీ న	రి మ
క మ	జ న	క వి = థీం ద్రె	న ఽ	న త
ర మ / ప	:	న ప = నీస రి	రి స స ని	/ సీ
అ మ లా	.	ల య = త ట ని	లా	బో
రి ము ప ని ప	నీస రి	స నీస రి	రి స ని పా మ	రి గ మ ర
కో మశ త న	ప ల్లి వ	ప ద క ర	గు మ గు వో గ్ర	జ . భ్రూవా
				త్రై జ అ

(శీ) మహాగణపతి.

చరణము:

ర / గ మ	క	గ మ = శీన స	న ప	న ని న
న వ	ణ	క = ర్షు ణ వి	ఘు	రా
రి ప	సు	గ = మూ రి	మ జ	న జ
శో పా	ధం	బు = భో గో	ర	వ
ర జ పు	రం	గ మ = రి రి	న ని	ఖో
ర్షు వ న	న ధ	రో = పా ల	చ ఽ	భ్రో
ర్షు రి	న న	రి మ = / పా చ	మ న	పా
న ధ	ర ఱ	న త = లం భో	ద	రో
న ప వ	పా	చ ప = పమ మ మ	రి రి	గ పు
కు ఫ అ	య	స్వ బి = పా అ ణ	పా	శా ఽ
ర రి గ	గ మ ర	సా = నీచా	న న	క
కు క మో	. . ద	క = ప్రు కా	క	రో

ని సీ రీ ఒ | ని జ | / నీ = నీ సొ , | పా | నీ ||
 భ న . ఇ | ల ధ | నా = నై | మూ | ల ||
 జ ప ము | , ర | / గా = గ / మ ర | స ని | నీ సొ , ||
 క్రె కల్ తి | స్వ | థా = వ మును | ఖత | రై ||
 రి రీ / గ రీ రీ | స్వ ని ఫు | / రి రీ = ను రి మ శని వ | ప మ శని | \ పా పా ||
 ర వి స హా ప్ర | స ని కు భ | దె హో || క వి జ న నుత | మూ పి క | వా హో ||
 జ స నీ స నీ | స / రి రీ | స నీ సొ || రి స సీ ని ఫు పు | మ ర గ మ | రి న నీ స ||
 అ ఎ న త దే | వ తా స | మూ హో || ఆ వి నా శ కె | . వ . ల్య | గే . హ . ||
 (శ్రీ) మహాగణపతి.

ర గు మ ప ధ ను]

మేళము 15 : మాశవగోచ

[అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యరాగము (ఉపాంగము) 11 : నోశ

కీర్తనము 2 - అదితాశము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

త్యాగరాజ పాలయా శుమాం.

పర్ణమి :

1	రి / గ / మా రి పు పా	ని పొ మ	గ / మ రి స	
	త్యాగ రా ఇ పా	ల యా కు	మా . 0 (శ్రీ) ఇ	
2	" "	"	గ / మ రి స	
	" "	"	మా . 0 . 0 . 0	
3	" "	"	-గ / మ రి స	
	" "	"	మా . 0 . న ఇ	

సా ని ఫ ని స రి స | రీ , మా ప ని స | ని ఒ మ ర గ మ ర స ||
తాయి నం ద కం ద | బో మా స్కుం ద | వీ ధి వి ట - క ||

తాయిగురాజ పాఠయా.

అనుపత్తుల్లిచి :

- రీ ప మా ర / గ మ | రీ సొ | ని స ర మ ||
నా గ రా జ మ ణ | భూ పొ | ల ా త్పె ఱ ||

^ ర గ / మా ర ని పా | మా ర ప | మ ర . ||
న గ రా జ మ తా | ఓం గ గ్రా | ఛాం గ గ ||

- త సొ / రీ / ని స | రీ గ మ | రీ ర స ||
భో గా ది ప్ర ద | త్తి న గ | త్తి శ ||

- రీ స సొ ని ప మ | రీ / గ | గ మ ర స ||
భూ మ రా ది మ త | వ ల్లై | క ట స ||

రి రి స ని ఫ / నీ స రి ని స | రి మ ర ప / మా ని ప | న స క ర ర స ||

త్రిగురుగుహ పూజిత వృషతు రం గ | త్రి ప జ న ర తుడ | పుణ్య టెప్పు ||

శీప మ ప ని స ర గ మ ర స ని ప మ ప | రీ ర స ని / పా ని | ద ా చ మ ర గ ర ర స ||

భో గియుతచరణ క ర ధృత కు కం గ | యోగివెది తొ ఆ | చా న ట న ర ం గ ||

తాయిగురాజ లమ్మా.

నంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

రి రి స ని \ ఫా / న స సొ | రీ రీ స ని స రి మ \ రీ | రీ స ని ఫ స ని

ఫససేసై | ఫ్లెసరిపమరిసా | ८/ పమరిగ్గెమరిసరి |
 ససేరిససేరిససేసైఫై | \రిస/ పమగ్గెమరిం | సరిసన్ని\
 సౌ/ రిసా | స్తిసరి/ వపేమరిగ్గెమరి | సన్నిస/ రిసిఫ్లెన్నిసరి |
 / మతిసరి/ పమగ్గెమరిస | రి/ మాపనిప్పపమా | \రి/
 గా/ మారిసా | రిష్ట/ పామగ/ మామా | మేరిసస/ రిస/
 మరిసా | నిఫ్ఫనిఫ్ఫనిఫ్ఫనిఫ్ఫని | ఫ్లెన్నిసరిసేసరిసరి |
 ఫస్సినిసరిసై/ రిసరి | గ్గెమరిసరిం\ పమరిస | రిమపమ
 రి/ పమ/ నిపమ | పమగ్గెమరిమరినిపమ | ८/ చపేమరిమ
 పనిపమ | ८/ నిప/ నిపమ/ నిపప్పమ | గ్గెమరిం\ సన్నిఫ
 రిసా | రిరిసరిమపమా | నినీమపమా\ రి/ గా | /
 మారి/ పా\ మా\ రి | గ్గెమరిగ/ మారిసా | రిన్నిసరిసా
 నిఫై | రిగ్గెమరిరిపమాప | నీసరిగామరిమరిప | \మా
 నిపమపనిపమా | పనీస/ రిని/ రింసి | \పాని\ పా/
 సానిపని | పానీసారిసనీస | పనీసరిగ్గెమరిసని | / ర
 ింస/ మగ్గెమరిసని | రిసరిప్పిసనిసరి | ప్పుపనీసరి
 / మరిసనిప | / రిసనిపమరిగ్గెమరిస | నిఫ్ఫన్నితిసమరి
 పమ | నిపసనిరిసమరిసని | పమరిగ్గెమరిసన్ని\ పా |
 రిగ్గెమ\ రిపమగ్గెమ | రి; సా;; ||

జన్మదాగము 12 : లలిత

ల శ ఱ క్లో క ము - వెంకటమణ

లలితా స గ్రహప్రాతార్థీయా వంచమ వర్షితా.

మూర్ఖున :— { ఆరోహణము : స బె రి గ మ బె ధ ధ ని న ;
అవరోహణము : స ని బె ధ మా మ గ బె రి న .

లక్షణవివరణము . నుఱ్చురామచీతులు

ఉన్నాంగము; పొడవము; వంచమవర్ష్యము, మడ్డగ్రహము; ప్రాతఃకాలమున గానము
సేయదగును.

ఉష్ణగీతము — త్రిపుటతాళము - వెంకటమణి

ధ్రువము :

ర ి		స ని ధ ధా మ ధ		ధా స సా సా	
అ రె		ని బి ద కం ట క		దు ప్ర్ప సే శ	
రి స రి		ని స రి గ		మా మ మ గ మా	
ఘోష ర త రు వ అ		క్రం త వి పి న		ధం , ధం	
				భ్రా ఽ త	
					ధం
					దు

అంతరి :

స సా రి స స రి		స స రి స స ని ధ		ధ మ ధ రి రి స ని	
ర జ న బ్రు అ ధ అ		ధ అ వి త అ రె ఎ		త వతు త వి త అ	
సా , సా					
రె న					

శాపదః

ధ స్త | సౌ సు ము గ రీ తీ | రీ గ రీ రీ సౌ |
 మ న | చా ప థా . ణ | వ జై క వ చ
 సౌ రి సు సౌ | రి సౌ సు ని థా | మ థా రి సు ని థ
 ఇ రి నొ లథాం | గు లొ లొ . ఛా | క రా అ . . క
 ని థా థా ట్లా | మ మూ మ గ రి న | థా మ థా మ ద
 క ర చా థ | ప్రశ్న దూ రె ఎ రె ఎ | ల త్తు ణ త్తు ప్రశ్న
 జ సు రి సు ని థా | థా మ థా థ | ధ సు సౌ ;
 జం గయు . పే | బ క మూ మ | ధ్వని కే
 రి చ స్త ని ధ మ ధ సు | సౌ సు రి సు రి ము | మూ మ థొ మూ
 తి యం ప ఇ య ఇ | అ ఇ య ఇ య ఇ | యై య ఇ యై
 పు గ రి తి చు ని స , ము మూ ము గ రి స | స ని ధ మ థా
 యు ఇ య ఇ . ఇ వు | త యం ప ఇ య ఇ | అ ఇ య ఆ ఆ
 రి స రి స . ప రి | స ని ధ మ ధ సౌ | స ని ధ ధ ని థా
 ఆ ఆ . . . ఆ | అ . . . : ఆ | అ . . . ఆ
 పు గ గ ము గ రీ ఉ | తి చు రి ని స ల గ | మూ . ; మూ
 అ . . . . ఉ | ల వ ఛ బ ల ని థి | మూ . . . మూ
 శౌ , ; సౌ | సౌ చ చ చ చ | స ని స రి స రి ము
 స్ని వు | బం ధ బం ధ ర | క రి త ఇ ఇ ఇ ర త
 మూ మ మ మూ | థొ , థొ థొ | స సౌ రి స జ రి
 బం ధ ద య అ | సి ఠ ధ ద ద | త జ న జ అ ధ అ
 స స రి స స ని ధ | ధ మ ధ రి రి స ని | సౌ , ; ||
 థా వి త అ రె ఎ | భ వ త త వి త అ || కే . . ||

కీర్తనము - రూపకత్తాశము - ముద్దుకొల్పిదీష్టింపులు

హిరణ్యయాం లక్ష్మీం రా భూమి

పల్లవి :

ధ \ మ | . గ \ రి || సా | నిధా ర || దైతిశ్రీ సౌ | క్ర / గమ ||
 హ ర | ఐణ్యయా || ల | త్స్తిం స || . . . | భ జామి ||
 మ ధ | \ మ గరిష ||, నిధా | ధ ధ \ మ ధ ర || సౌతిస్తి | సావరిగమ ||
 హ | నమాన || వా | శ్రియం త్యై || జా . . | మీ . ఇ . ||

హిరణ్యయాం లక్ష్మీం.

అనుపల్లవి :

, మ గ | , మ ధ ధ మ ధ || మ గ | మ ధ మ ధ ||
 చి ర | త ర సం || వ . | త్రప్రదాం ||
 / నీ | నిధనిధ ధ \ మ || ధ / ని | / సా ; ||
 క్షి | రాం. బు ధి || త న | యాం ||
 రి స సా | నీ నీ ధా ధ \ మా || మ ధ \ కూ | గ లై బ నీ ధ నీ సా ||
 హ రి వ | తప్పలాల యాం || హ రి జీ | చ ర జ క స లయాం ||
 రి న స నీ | ధ మ ధ సి నరి సా || మ గ గ ఏ | క / క ర నీ / గ / మా ||
 క ర క మ | అ ధ న త కు వలయాం || మ ర క త | మ ఉ మయు వ ల యాం ||

హిరణ్యయాం.

చరణము :

కీ | సా సారి స సా || ది న | రి లై స స్తో ధై ||
 కై | త దైయి . . = త వో | .. . సి నీ ० ||
 కొ | న ర సా || ర గ | , మ మూ ||
 కు | క ష రాం || చి కాం | చ రాం ||
 కే | మ మూ గ = రీ గ రి స లై | , న లై స రి స రీ ||
 కూ | త భ వ్య || వి లా | సి నీ ० . . ० ||
 కీ | స రి స లై ధై = \ పు ధ | , / ర రి స సా ||
 కూ | స ర షూ || జి తాం | వరాం ० ० ||
 \ కీ | జ \ మ మూ \ గ = మ మ | గ ష / గై ||
 మూ | త ర సు . . = జి మూ | వి నీ ० ||
 \ కీ | వి ధ వి ధ \ మూ = ధ / వి | స రి స్తో ||
 మూ | ట . . క్యా || త ర | జ ధ రాం ||

 1 న ర | స న స న = ధ ష | , ధ / న ||
 గ | త వో . ద్వీ = వి లై | ది నీ ० ||
 ధ / వి ధ | ధ ష గై = గ \ లై | స లై సా , సా ||
 గ ర | జాం తా = వి ० | ది రా సం ||

 2 న న న రీ | స న స న = ధ ష | , ధ / న ||
 గ . . | త వో ద్వీ = వి లై | ది నీ ० ||
 ధ / వి ధ | ధ ష గై = గ \ లై | స లై సా , సా ||
 గ ర | జాం తా = వి ० | ది రా ० . ||

సా స రీ | నని ధమధునీ సా || ని సరి/గ | గ మా/ రమధనీ సా ||
 శిత కి | రణ ని థవ దవాం || శితచిం | తా మణిసద నాం ||
 ని సనీ/గ | రీ సా, రీ సనీ ధ || మా మ/ త | మ గ మా ధ ధ/ నీ ||
 పీ. త చ | స నాం గురుగుహా, మా తు ల | కాం తాం ల వితాం ||

పారణైయా.

పంచారి - రగజమక్ష్యతాకము - సుఖ్యరామ దీక్షితులు

ధా \ మా గ రి సా | రీ నీ ధా | ధ / నీ / సా రి / గ / మా ||
 ధ పు గ రి స నీ ధా | మస్తు ధా | మధ / నీ ధ నీ సా ||
 నీ న రి గ / మా మీ | \ ధా ధా | ధా నీ సరి / గ రి స ||
 నీ న ధా \ మా ధా | ధ మస్తు ధా | ధ నీ \ ధా రి రి సా ||
 ధ ధ / నీ ధ / స నీ ధ ధ | మధ నీ స | ధ నీ సరి సరి గ ||
 / మా ము గ ము / ధా | ధ ము గ | ము గ రి / మ గ రి రి ||
 స నీ ధా ము ము ధ ము | ధా ధా | రి స నీ స నరి సా ||
 స న రి స నీ ధా | / రి స నీ ధ | ము ధా / రి స నీ సా ||
 ము ధా / రి స నీ ధా | ము ధా రి | సా రి / గ / మా మీ ||
 ర / గా మ ధ \ మా గ | రీ గ మ | ధ పు గ రి స రి సా ||
 రి రి స నీ స రి స | నీ స రి స | , న న ర మ ధా ని ||
 / ము ధ నీ స నీ స రి | గ మా మ | స రి గ మ గ మ చ ||
 ధ ము గ మా / ధ ధ మ | గ మా మ | ధ ధ \ మా ధ మ గ మ ||
 / ధ ధ మ / ధ ధ మ గ మ | ధ గ మ ధ | ధ మ గ రి గ మ ధ మ ||

/ ని ధ మ గ రి శ ని ధ | న ని ధ మ | ధ ని స రి గ మ ధా ||
 ధ ది ని ని \ ధా ధా | ని న రి ర | న రి గ మ గ మ ధా ||
 / నీ ని ధ \ మా | / ధా / ని | ధ మ / ధా / ని సా ||
 న / రి సా ని / న సి | ధ / ని ధా | \ మా మ్మా ధా నీ ||
 \ ధ ని స రి / గ రి సా | ని స రి \ ధా | మా ధా ని నీ ||
 న రి గ మ ధా \ రి | \ గ మ ధా | గ మ ధా \ మా ధా ||
 / సా \ నీ / రి స \ ని | / గ రి సా | ని \ ధా ని సా ||
 ధా / నీ \ మా / ధా | \ గ \ మా | \ రి / గ \ సా / రి ||
 \ గ రి న ని ధా \ ఫూ | ధా / ని | రి రి సా ధ / ని సా ||
 ని ధ మ ధ ని న రి గ | మ ధ ని స | \ ధ ని న రి గ మ ధ ని ||
 స రి / గ రి సా ని ధ | / రి స నీ ధ | \ మా గ రి న ని ధా ||
 \ మా ధా ని రి | న \ ధా \ న ని | / గ రి న రి సా ||

గనునిక : పూర్వీకులు ఈ లలితరాగములో క్రింద మంద్రస్తాయి మధ్యమమువరకును వైన మధ్య స్తాయి ఘై వతమువరకును సంచరించియున్నారు. మధ్యసాధమివీక్షితులు, శాయమా శాస్త్రులు, త్యాగరాజయ్య వీరు ముగ్గురున్న తారస్తాయి మధ్యమ పర్యంతమును సంచరించియున్నారు. ఇటుల సంచరించుటకు వెంకటమథ గీతమే యాధారముగా నున్నది.

ర గు మ వ ధ ను]

మేళము 15 : మాళవగాణ

[ఆగిన్. ఏస్. కృష్ణ]

జన్యము 13 : గుజ్జరి (ఘూర్జరి)

లక్ష ల క్లో క ము - పెంకటమఙ

సంపూర్ణా ఘూర్జరి ప్రాతర్గీయతే రి గ్రహణియతా.

మూర్ఖును { అరోవణము : న బీరిగమ వ బీరనిన .
 అవరోవణము : ననిబీరవమగబీరస .

లక్షణవివరణము .. సుఱ్ఱరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; బుషథగ్రహము; మధ్యమధై వతములు అల్పములు;
 ప్రాతఃకాలమున గానమునేయదగును.

గమనిక : మూర్ఖునారోవారోవణములు సంపూర్ణముగానుండినప్పటకిఇ, యూ ఘూర్జరి రాగముయొక్క నడక గిత, కీర్తన, సంచారి, సంచారుల నూహించి గమని చిత్త విశదముగా తెలుసుకొనవచ్చును. (మధు) లు అల్పములని ప్రాచీనపూర్వకములో వ్రాసియుండుట మధ్యమధై వతములను అల్పప్రయోగములగా పేరిన్న పూడితే రంచన ముగా నుండునని తలంచి వ్రాసియున్నట్టు దోచుచున్నది. *

* కాని ఇక్కడి లక్ష్మములలో కిక్కడగాని ధై ఎతము అల్పప్రయోగముగలదిగా రాసరంచు. (రా.అ.)

ఉక్కుగీతము - ద్రువరూపకతాకము - వెంకటము

ద్రువము:

ధ స సిం రీరీ స ని ధ ప | ధ ని ధ ధ ప ము | గ ప ప ధ ప ధ
 గ గ న జ్జి ట .. మం | త ల మం డి త | లం ద ప ర కు
 రీరీ స ని సా | రీ స రీ గా | రీరీ స ని సా | ధ స సా ధా
 మం డి కు రే | వె ఎ దం ద | క న క అ ట్రై | కొ. దం దా
 పా ప మ గ రి | ప రి స రి గ మ | గ మ ప ధ ని స | ధ ని ప ధ ని స
 హం వీ. . ర | అ. . . . అ | అ అ. . . అ | అ. . . . అ |
 ధ గా గ రీ గ | ప మ గ గ రీ స ని ధ
 య మ ద్రు మ న | కొ ఒ హ స లో ఒ జ య

జ్ఞావడు:

ధ రీరీ గ రీ స రీ గ గ ప | ధ ని ధ ధ ప ము
 హ రి ప రి క ర మ అ అ హొ | శ ఎ బ అ లె ఎ
 గా ప మ గ రీ | రీరీ స ని సా | రీ గ రీ రీ సా | ని స రీ స ని ధ
 పా అ అ అ ద | మ జీ మ కు ట | భ ఆ వ ర దా | హో ఒ ట క అ అ
 ధ స సా సా | ధ ని ధ ధ ప ము | గా పా ప ము | గ స రి రి స ని
 రొ ఛ హ ణ | త్తై థ న అ గ రు | అం నం గ అ | అ అ ర ష అ తి
 సా ; ; | స రి స రి గ ము | గ మ ప ధ ని న | రీ గా రీ గ
 రే | అ. . . . అ | అ. . . . అ | ర ణ ర ణ త |
 ప మ గ గ రీ స | ని ధ || ధ స సా రీ రీ స ని ధ ప | ధ ని ధ ధ ప ము
 క్రి పు ర అ సు ర | జ య || గ గ న జ్జి ట అ. మం | త ల మం డి త
 గ ప ప ధ ప ధ | రీ రీ స ని సా ||
 లం ద ప ర కు | మం డి కు రే ||

తీర్పనము లెదిచెట్టు - సుష్టుచ్ఛాయీదీక్షితములు

గుణిజనాదినుత గురుగుహలోదయే.

పత్రాలి ।

న రి గ / ధా వ మ గ	రి స ధ స	, రి గ	
గుణి జ నా ది వ త	గురు గుహలో	ద యై	
ధ ప మ గ కి గ సీ	మ గ ర	, రి సో	
గు జ్ఞ రి రా గ	బ్రి యై వా	శ వే	

గుణిజనాదినుత.

అనుపత్తాలి :

మ గ / ధ ప సీ సీ మే గ	/ మా గ రి	సీ రి గ	
మ ణి మ య భూ మ ణి	మా న వ	బో మ ణి	
/ ధ మ గ / ధా / రి సో	నీ ద బ	<u>మా గ ధ ప మ గా</u>	రి స
మ ధ ర భా మి ణి	మా న :	తో	మి ణి
<u>/ గ రి స రి గ / ధ ప మ రి ధ / ఉ స / ఉ స / రి</u>			
గ ణ ప తి ప ఉ ణ ప తి క య రి వి		థ సు తే	
<u>స ని / స ధ / ని ప / ధ ప</u>	<u>/ చ ర / మ రి / గ స / రి రి</u>		
గ జ ర ధ తు ర గ ప	ర య మ తె . ల రి తే ఎ		

ముక్కాలు స్వీరము :

గ్రహము :

<u>/ స సీ స / రి రి / గ సీ / సొ రి గ స రి   గా , / ధ సీ ధ పా   / ధ సీ ధ పా మ మ గ గ </u>
ఒ రి రి గ గ మ మా రి గ మా రి   మా , సీ ని ధా   సీ ని ధ ధ ప ప మ మ

ధధుం మగు / ధచుమగు రుగు స్తుగ్గిష్టుగు / ధచుమగు | ధమగు / పమగు ||
 నినిధాపము నిధపము నిమాము | మధము నిధాపము | నిపము ధపము ||
 సెసరి / ధూన ఫుధసఫుధ / రిసరి / గీగు | ధనిసరిగుమపము | సరిగుపధము ||
 రింగ లీరిధనిరిధనిలీగుంగుము | లీసరిగుపధప | రిగుధనిధపము ||
 పదనీసంధ / రెసంధ / రీసంధ / గెరీసంధ | చుగురీసానిధప | మగు / పగురిసాను ||
 ధనిసరిధని గరినిగురిలిమగరిలి | పమగు రీసనిధ | పము ధమగరిని ||

గుడైజనాదినుత.

సంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ధససారిసన్నిసరిగు | రిసరిగురిసా | నీనధనసొధూపొ | ధూగు
 రిగుపమగగు | రిసరిగుపధనిధధు | పమగుపమగరిరిస | నీని
 గరిరిసాన్నిస | ధససాదులిదధపము | గుపాపుమగునరిస | ధ / రి
 రింగురిసరిగు | గుసరిసన్నిధరింగు | ధాపమగురిసన్నిధనరి | గు
 ధపమగరిగు | వుగురిసమగుధుపొ | ముగురిసారిగురీ | గరిసన్ని
 సరిసధపొ | మగుపమగరిరిపొ | సొరిగుధపమగుధా | ధనిధధప
 మగుపొ | పొపమగుసారిన్నిస | రిగు / ధధపమగు | రిసన్నిధరింగ
 రి | సరిగుగురిమగుధ | ధనివరుమపాగురిగు | మసరిన్నిస
 ధనిన్నిధనిన్నిస | నీనధాగగురిగు | పమగుసాగరిసా | ధరింగరిస
 రిగుగుప | ధనిధాపమగుపొ | ధన్నిశాధ / రిసంధనా | / రింగుని
 ధపమగు | ధపామగురిధసా | ధనిగుధరిసరిగు | రిగుపమగు
 ధగుపధా | మపధనిధధగురిగు | గుపధన్నిసరి, గగురి | స /

ఈ నీ సంధం గం సా | నీ సంధం నీ వాధ / తొ ధ / విధధప మగ /
 పశా | మా గా సా రి సా | నీ సధా రి గా రి | గా గి పా మగ / ధ
 ధం పా | ధ / ని సా ధ / న పా రి | ధా ధ / గ కి సా రి క! పీ ని ధని ధ
 పా మగ | ధా \ గా / పా గ రి పా | నీ సరి గప మగ ధప ధ | ధ ని సధ
 / రి సగ రి సరి | ధ రి సా నీ ధగ ధం | మగ రి గా / ధ ధం పా | ధ ప
 మగ రి గా గి మ | గా రి రి సధ రి పా | ని నీ పా ; ; ; ||

ర గు మ ప ధ ను]

మేళము 15 : మాకపగోళ

[అగ్ని. గో. చక్రవర్తి

జన్మము 14 : గుండక్రియ

ఉటణ ట్లోకము : వెంకటమణి

గుండక్రియా సగ్రహేయం అవరోహేల్చై వతా,
 సంపూర్ణా పూర్వ్యయామేతుగాతవ్యా గాయకో తమే.

మూర్ఖున :— { అరోహణము : సా ఠ రి గ మ ప ఠ ని స,
 అవరోహణము : సా ని ప మ గ మ ఠ ప మ గ ఠ రి స.

ఉటణవిపరణము — సుఖురామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; వజ్రగ్రహము; అవరోహణముపదు అల్పాధై వతము; మొదటి
 జామునఁ గానమునేయఁదగును.

లక్ష్మీము - రాగంగాగలక్ష్మి గీతానుక్రమణికా గీతము

త్రిపుటి శాఖము - వెంకటమథి

1	స ని మా న ప మ గ మ పా మ గ న రి న	
(1)	<u>క న కౌ బ రి ఇ అ రె రా అ గ అ ం గ </u>	
	గా మ పా ధ థ ని స రి స ని సా గ రి గ రి రి స	
(2)	<u>ఉ ఎ న ద్వయ తి త అ అ అ అ జా (3) గా న సా మ వ </u>	
	స ని వ ని స రి స స ని ష ధ ధ ధ ప ధ స స రి రి రి స	
	<u>రా త ర ఱ వి ఇ (4) భా . ను మతి తీ . ర ం గ వా సి ని </u>	
	రి రి స సా స స గ మ ప ధ స సా స ని వ వ మ గ రి	
(5)	<u>మ నో రం జ సి ఈ రు త ి త . క (6) త ను . కీ . రి త </u>	
2	గ గా మా పా ను మా గ రి రి స రి స రి రి స ని	
	<u>హ రూ లం టీ (7) సే . నా గ్రం రా . జ త వి . </u>	
	సా , - మా గ రి సా ధ ధ ప మా ప మ గ రి స రి మ	
	<u>లా - (8) జ ం న తొ ఉ ది య అ రే రా జ రా .. </u>	
	మా , సా సా రి గ రి మ గ రి స రి రి స ని సా	
	<u>జా రే (9) ధ ని . థ ం . న ప త్త ర సి కా </u>	
	స ని వ మ మ ప మ ధ ధ స ని వ మా మ గ స స ధ ధ ధ	
(10)	<u>న టా థ ర . ణ ర వి ఇ తె ఎ జా (11) కో క రా ర అ </u>	
	పా మ ధ ప మ ప గా మ ప స స రి సా స - మ గ రి స	
	<u>వా . బ ల ర మ (12) రూ ప వ తి ర మ నీ య - (13) గే . య </u>	
	కి స సి సా రి రి ని స రి స సా ని మ మ ప	
	<u>హా జీ ఇ జీ అ ప్ర తి సు రు ప (14) వా టి వ స ం త </u>	

ధ సా ని స రి స | ని సా - రి మ మ ప | మ మా గ రి రి స |
భై శ ర వి ర ణ | ప తి - (15) మా యూ | మ ఆ శ వ గ ఉ |

ని సా రి రి రి గ | రి సా - రి స రి ప | పొ ప రి గ రి స |
కొ ర వి కో . | ఒ టి - (16) తో . యు | వే గ వా హా ని |

రి స ని సా ని ప | రీ రి - స ని సా | రి స ని సా ని స |
 మధు . రా న . | అ థ - (17) చా యూ | వ తి , రం జి త |

మ గా మా పా | మ గా వ వ ధ ధ | ధ పా స స రి స |
 (18) జ యూ శు ద్వా | మ ఆ శ వి ర . | ధ ఆ హ్ల ద య . |

4 మ మా గ రి సా | రి రి గ రి సా | రి , ; ; |
 (19) ర్యు ఽ కొ ర | త్రమ రి రి ణ | జీ

ధ స స స స ని ప | మ గ మ ధ వ మ వ | మా , - గ రి రి న |
 (20) నా రి రి . . త | గ ఉ శ ఆ . . క్ష్య | రి - (21) కి ర ణ .

రి గ మ రి మ మ వ | ధ పా - ధ స స రి | రి సా మ గ రి స |
 వ తి . రి పు స 0 | . గా - (22) తీ . రా | . గా తీ ధ ర |

ప మ వ మా గ రి | రి సా రి గ రి స | మా గ రి గ రి స |
 (23) గ ఉ రి వే శ . | వ తి క ఽ క రి | (24) వీ ర వ స 0 త -

5 కి రి గొ గొ | ధ ధా రి రి రి రి | సా స - ని స రి స |
 త్రి భూ వం న | (25) క రా వ తి రి పు | చా వ - (26) త ర 0 .

స ని ప ప మ గ మ | పా , - మ మ వ మ | గ రి స స ప పా |
 గి ణ . తీ ర అ | జా , - (27) స ఉ ర సె | . . న త్రి పు ర |

ధ ప ధ పా మా | ధ ధ ధ సా రి స | రి గ రి మ గ రి |
 బ్లు ఆ ర పీ శ | (28) మా రి కె దా . ర | గా శ తీ . న |

శో . ; , | ని సౌ రీ రి స | ధ స్త స్త రీ స తీ |
 థా | (24) థ . . . ర | శం క రా థ ర |

గ గ రి ప మ గ రి | ప మా గ రి రి స | ని సౌ రీ రీ |
 ० ० ८ రి పు బల | (20) న ఆ గ అ థ ర | ० ఛా క్రి రం |

6 గొ రి మ గ రి స | గ రీ రి స ని స | రి సౌ సీ , స |
 గ ద్ర అ అ అ అ | (21) క థా వతి . . | అ రె క్రూ ర |

రి సౌ సి స ప ము | ప మా గ రి రి స | రి మ మ రి మ మ ప |
 (22) ర ల . గ | చు . థా మ ణి | రు . ప క ల మి త |

స ధ ద పా మ ప | ధ స స రీ రి స | మ గ రి ప మ గ రి |
 (23) గ ० ० గా త ర | ० గి ఛే . ఆ శె | రు కు మ చే . . ల |

థా ప మ గ రి స | మ గ స రి రి సౌ | రి రి స ని స రి రి |
 (24) థో x చా యా . | న . ట రు చి రం | (25) శ ఇ ల దే . శ |

సౌ , ధ రి రి రి | ని స రి - స ని ప | స ని ప రి రి రి |
 క్షీ రు మ . . | కా ० త - (26) చ ల న | అ అ ట అ రె రు |

స ని ప స మ గ మ | రి సౌ ;

ప గి రి స అ . . | . సౌ

థా వద :

7 స స్త | సౌ స మ గ రి స | రి స సీ సౌ |
 (27) స ఉ | గం థి ని . ర మ | క్రి . రా మా |

రి కీ గ గ మ గ | సౌ ప మ ప మ గ | మా మ - రి గ రి చ |
 (28) జ గ నో గ్రై . హా న | ర క్ష స మ ర ర | ० న - (29) ధ అ అ చ |

రి రి మా గరి | సధి ధి పి మగరి | లెరి సరి మి ప
వరా . . ఇ | సంంగ్ర . . మ | (40, నభో. మణి ఎ ఎ |

సా ము - గము పథ | పొ ము గరి సొ | సనిచ - మగమా
రంథ - (41) కుంభిశి | ర త్యుంప . హ్యు | పానె . - (42, ర వి ఈ |

8 ధవముగమథ | ధవముగుపథ | ధససరిరిసస
క్రియ . తె రం | ం. గన . యః | (43) గి . . రాష్ట్ర . టై |

ధనరిధథ - ము | గరిచిపథము | గము : గమకస
ప్రతిథలరె - (44, పవ | అ. సి ప్రయాపిశ | (45) తె వచంతువ |

సా ససిపము | గామధస్తితే | సగెరిసనిచ
రాఖిగో. జర | (46) స్తు వరా . ఇ | త లి సంంసిథ |

ధధపగదిత్తె | పహూగరిరిస | తెరిసనసరిరి
(47) సతు . వి . . ర | వ ఆ ర . ధ ఱ | (48) జిథ . వం . ఇ |

9 సా , వస్తు : | నిపా నీ పా | మవమగిలు
కౌ త్తీ . ఠ | . త్తిక్కుంస్వై | (49) ధ వ త . 0 . . ఏ |

సా ధధసమఁ | ధధపపమథత | పా . ; ;
రాలథ . శుశ | (50) స . మదే . . ఇ | ఆ |

పా పమా పము | గతిససొపా | తిసనిపమఁను
రత్తుటకుః | (51) కం శిరాయ | క్రియ. యిరి . |

పా ప - ససరిరి | ససారిరిరిస | నిసాముమిపము
పంణ - (52) రిం. ఇ | మనోహరిదైపు | రించి . . ర |

గరిసముమిపప | సధి ధి పా పము | పమాగరిరిస
(53) గమక క్రియ . . | ట్యుంం దారః | (54) వం తవతి . |

స మ గ స మా గ | సా , థం ; | సా నీ ధ ప మ గ |
న . . ర ० గ | సా . . | అ . . . . . |

10 రి సా ; ; | ధ ప మ గ రి రి స | నీ స రి మ మ ప |
ణ ; . . | (55) శ . మ శ . కె. | శ్రీ . చే . . వి |

ప మ ధ ప మ గ రి | రి స రి మా , మ | ప మా ధ ధ ప మ |
(66) థా మ ర . శ్రీ . | ర ఘ మ . రా మ | (57) సు మ ద్వ్యతి శ్రీ . |

సా మ - ధ ప మ గ | కి స రి స ని ప | ధ ధ ధ ధ ప మ ప
కు ష్ట - (58) చే . . శి | సింహ ర ప . . | శ్రీ . . వె . కట |

స ని ప ధ ప మ ప | ధ థా సా ; | ని స రి రి గ రి స |
(59) ధ . మ వ తి హాము | గి రి రి ద్రా | (60) ని శ ధ త్రి న య న |

11 సా స - మ గ రి స | మ గ మ ధ ప - మ ప | గ రీ ప మ గ స |
దే వ - (61) కు రి త ల | అ మ ర రి పు - (62) ర తి | ప్రి య క చ్ఛ ప క రి |

రి స సా రి స | స ని ప ప మ గ రి | ర రి స రి మ మ |
(63) గి . త ప్రి య | గా . రి మ నొ , . | (64) థూ . పొ . వ తి |

ప మ గ ధ స స రి | స రి రి ప మ గ స | రి రి రి స రి మా |
శ్రీ . . ర మ ణ . | (65) శాంత క . ల్యా | అ . ణ కె ఎ రే |
మ మా గ రి - మ మ | పా మ ధ ప మ గ | రి గ రి రి స రి రి |
త్రి శూ రి ని - (66) చ తు | ర ఽ . గి ణ శ్రీ . | క ర ర మ ణ . . |

12 సా , ; ; | మ పా ధ స ధ ప | ధ స స రి రి స రి |
యా | (67) స ० , రా . న | మ ० జ ८ ఇ అ రె |
మా మ గ రి రి స | రి రి స - ప మ గ రి | రి , రి రి గ గ |
రు ద్ర అ వ త అ | అ . ర - (68) తొ . . . | శి ర . . గ |

రి సా మూ పొ | పమూ గె ము పం థ | థ పం స్తు స్తు స్తు స్తు
అ . క్రూ రా | ర . క్రూ లు రె ఎ | (64) ర క త పం చ ము

రి రి రి గ గ గ గ | గ ము పం థ స్తు స్తు | స్తు నీ పం పము గ రి
రు . ద్రకు మూ ర | (70) న . . . న . . . | మడి . మ . రు తి

ము ము పం మూ గ రి | పస్తు స్తు నీ పం ము | పము ము - గ స రి స
(71) కు సు ము . . . | క ర ద్రువ ర . | కు కు కె - (72) ర స ము

స ని ప ప మ గ మ | చ మ గ రి స ||

జ రి . క్రుతి ద్వాయి | అ వి . క తి ||

స ని | మూ ప ప మ గ మ | పా మ గ చ రి స
క న | కా . ఒ బ రి . . . రె | రా . గా . ఒ బ

గా మ పా ధ ధ | ని స రి స ని సొ ||
శే . న ద్వ్యా తి | ర . . . . జా ||

కీర్తనము - త్రిపుతుతాళము - ముద్దుస్త్రావిదీక్షితులు

రాజరాణేంద్ర చోళ ప్రతిష్ఠితు

పల్లవి :

సా ప | ప మూ గ | , గ || రి స్తు ధ | ర గ ర | మ ^వ గ మ ||
రా జ | రా జే | -ం ద్రె || చో . జ | ప్రతి . | షై తం ||

ధ ప ము | గ ర | గ || / మ రి స | , స | స ర ^వ గ మ ||
బృహదీ | జ్వ | రం || భ జ రె | ఎ | తీ . . . ||

రాజరాణేంద్ర.

అనుపల్లిచి :

రి కె | . ను | / ధ ప || మ గ ర్ | . / క | మూ ||
 రా జ్ఞ | . థ | లా || జ న ను | ర్ప | త ఽ ||

 చ ధ స్తని | . ను | ర గ || మ / ధ ప | మ గ | కీ ||
 ర మ ణే | . య | హృద || య వి రా | . జ | త క ||

 శ్శ ఎ | . ము | గ్రా || మ వ ధ | స ని | వ ము ||
 రా జ్ఞ | . త | లో || చ న గు | రు గు | హ ర ||

 ర గ స్త | / ధ స్త | మ గ్ర్ | స సా | , ధ ప | మూ ||
 ద జి త | ను ० | డ . || క్రి యు | . ప్రి . | య ० ||

పాక \ - x | . గ్రీ న | స ధ రి || గ్రా క్రీ / వు గ్రా | . మ / ధ ప | మ గ్రీ న ||
రాజ రా జే | ० గ్రి చో | కథ రం || రా జ ధ రం | బృహా దీ . | క్ష్య రం థ జ ||

ముక్కాయి శాస్త్రము :

గ్రా - . . . - | గ్రీ / ము | గ రి రి స / చ ను | గ మ / ధ | మ గ్రీ ||
న శా ర శు | గ్రీ స ను | ద వి స || ఈ ధ / స సా ని | ప ప మ రి | , మ గ్రీ ము ||
 రాజ రా జే గ్రి.

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బారామదీష్టితులు

పా మ గ రి ర్ / గ రి సా | మ గ న / రి ర్ స ని / రి సా | / రి ర్ స ని \
 మూ ఫ / స స్తా | ఫ / స స్తా రి రి మ గ సా | మ గ ర్ ర్ / గ రి స్తా రి | ధ /

సస్తా రి సరి మగ్గల | పమగ్గరి మ / భపచు క్కి - ను కా : త్త. సా 88 ;
 న ని స త రి సధ రి తీ | \ స్తి కరి సని ఫ / ఉప్పు క్కి - మ్ము / 88 /
 గా మా | గ్గమ / భపమగరి / 88 | సధ / ఉప్పు క్కి - రి స ని ఫ
 ధ ధ్య / రి తీ సా | గరి రి రి సని ఫని | క్క క్క క్క ఫ ధ ర / ఉప్పు గమ
 భమగరి / గరి సా | గా మప / భపమగమ / త | ఉప్పు గరి / మగరి
 గరి స | రి సని సరి రి / గట్ట / మగ | / ఉప్పు మ / క్కమ్ము / మా మ |
 8 / గరి సరి రి / మా గరి | స / భధ కమ్ము కి లై క్క లు ము చా మగ
 మప / భప | ము ము గమ / భధ పమగమ ఎ \ మా గరి సా లి రి స |
 \ ని సా ము ము పమగరి స | మగ ము మ / భ ర / ఉప్పు గట్ట / ఉ గట్ట /
 భ సరి / ము ము గరి | సా మా పా జీ లూ ఏ | ము ము భ క్క లై పి స / రి స |
 సని \ మా పా ము గమప | రి స గ మ ఎ కా సె చరి ప్పు | సా / గరి /
 గరి రి సా | ని నని స / రి సె సని పధ | భచ భస క్క రి : ఉ సా | సని పచ్చ
 మగరి గమ | గరి / మగరి సరి / ము ము ఎ సు : ర / : సా గని ప |
 మగ మధ పస తస ని ప | భ రి స రి భ స రి ము గరి | ఉ గ ఉ సని సప్ప మ
 గమ | సని పమగ్గమ / భపమా | / పమన్ను కి లై క్క ని సా | ధ ని స
 ధ / పస్తి రి తీ మగ | రి గమగ్గమ వధని భస | స్తి మగ తీ గమ గరి |
 త ధ / రి తీ సా ని పమప | మగ నూ / భ స ఎ కి లై క్క సా ధ / ర
 స్తా రి మ | గమగరి పు / భ మ గరి | కి లై క్క సా ధ / రి సా ||

ఈ గు మ వ ధ ను]

మేళము 15 : మాశవగౌళ

[అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యము 15 : మలహారి

లక్షణ శ్లోకము : వెంకటమథ

భవేన్నులవారీరాగో నిచ్యతో ధై వతగ్రహః,
పాదవో గీయతేప్రాత రారోహేతు గ ప్రజితః.

మూర్ఖున :— { ఆరోహణము : స బు మ వ బు ధ స ,
ఖవరోహణము : స బు ధ వ మ గ బు ధ స .

లక్షణవివరణము — సుబ్బారామ దీక్షితులు

ఉపాంగము; పాదవము; నిషాదవర్జ్యము; ధై వతగ్రహము; ఆరోహణమందు గాంధార వర్జ్యము; ప్రాతఃకాలమున గానమునేయదగును.

లక్ష్మీతము — ఏకతూళము — వెంకటమథ

ధ్రువము :

సా ధ ధ ధ స ధ వ	వ మ గ రి రి స ధా	ధ స సా ధా పా
మద్ద త తా త ఽ	మ హ తో . వ ఽ గా	త త త సం మా న
ప మ మ ధ ధా పా	మా పా దా మ వ	ధ వ ధా సా సా
క్ష ర వు ఽ నీ ఈ	బృం దా . వ న	పు క న మ్మా రియ

సరిపుగరిసు | ధస్థవమగరిసు |
దీం. ధిమి ధిమి ధిమి | ధిమికింమణవుని |

అంతరి:

ధావరధారిసు | ధారిరిసౌ ; |
నచ్చతినచ్చతి | నచ్చతిరే . |

జ్ఞావద:

మాపాధస్థవపః వమగరిరిస్థ | ధరిరిరిరి |
గోగోవధినిం | గో. వశమ. ర్యురి | అనంతరాణం |
సరిగరిసౌ ; | ధరిరిసుధరికిసు | ధస్థస్థధరిసు ; |
దలఖపునీ | . . . . . ఆ | అ . . . . ఆ
సౌరీముగరిసు | రిసరిసుధా, ప | మాపాధా, ద |
ఆ . . . . ఆ | ఆ . . . . ఆ | కా. తియ |
మపమపధససరి | సరిపుగరిరిసు | ధస్థవమగరిసు ||
పణిఘణమార్యురి | ధింధిమి ధిమిధిమి | ధిమికింమణవుని ||
ధావరధారిసు | ధారిరిసౌ ; ||
నచ్చతినచ్చతి | నచ్చతిరే ||

ర గు మ ధ ను]

మేళము 15 : మాశవదోష

[అగ్ని. గో. చక్రము

జన్మించాంగరాగము 15 : మలహారి

కీర్తనము - రూపకతోషము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

వంచమాతంగముల గణపతి

పట్టవి :

పా   ధ మా ప   ధ ప   మ గ ర ి స
వం   చ మా త   ఽ గ   ము ఖ గ ణ

న ధ | సా రి మ || పొ | , మ గ ర ||
 జ త | నై బ రి || పొ | ల తో ||
 నీ | పరి సా ధ నరి మ ||
 హం | సుము ఫే న . తీ ||

అనుపల్చయి:

మా | ధ పొ , || చ మా | ప ద స న ||
 చం | చ థూ || తొ | త్తుక . ప్ర ||
 రీ | సో ధ ప || , ధ | ప మ ప ధ ||
 వం | చో ద యూ || . ది | క ర ణ వి ||
 సా రి గ | రి సా రి స ధాః || పొ ధ ప | , మ రి స రి మాః ||
 రిం చి హ | రి రు ద్రు న తే న || నం గవ | క్రి వసు తే న ||

చరణము:

రి మ | పొ ధ మ || పొ | మ గ రి స ||
 జ ర | చొ క య || పొ | క స్తు ణ క ||
 రీ | స ధో ప || ధో | స రి మా ||
 ఖ | అ దం త || మొ | ద క ము ||
 గ ర | , మ మో || సో | ద పొ మ ||
 క ర | క మా || ఏ | క రై ణ ||
 ప ద | రీ స రి || ధ ఒ | , ధ వ ||
 జ మ | ల పు ర || న జో | రే ణ ||

గుమపదసు

మేళము 15 : మాటవగోళ

అగ్ని. గో. చక్రము

315

సీ ధ	పౌ మూ ప మ	గ రీ స		
శు రు	హూ తా ద్వీ ఖ	ల దే వ		
సొ	రి మ గ రి రి న	భ రీ స		
శూ	జి త వి . మేన్న .	శై రే ణ		
^W ముపదప	మగరీ / ధచ్ఛావ	ధరీసరీ	ధస్తాగరీస	
వరగురు	గుహాసో ద రేణ	సురుచిర	లంబోద రేణ	
రి స ధా	పశో మగరీస	ధనరిమ	గరిససధాచుమ్	
కరుణాం	గ గోర త రేణ	కలిమల	మార ణత రే ణ	

పంచమాతంగముఖ.

సంచారి - త్రిపుటతాళము - నుబ్బరామ దీష్టితులు

ధపమగరిసా | రి రి స ధ ససా | రి మసదపమగ | కి మగరిసా | కి మా గ రి రి స | కి మా పదపమ | కి పౌ మగరిస | సరిమాగరిస | రి గరిసరిపొ | పమగరిరిసధ | ధ ససధాఫా | ధఫధససా | రి మమగరిసరి | గరిసరిససరి | ధ ససరిసరిమ | గరిమపాధప | మపదవధపప | ధ ప మ మగరిస | ధ సరిమగరిస | ససంరిం | వమగరిసస | ధ రిరిసాధరి | సారిమగరిస | సరిమగారి | సరిగరిసా | కి మపధామ్పప | రి రి మపధమ్పప | ధపమగారిస | సరిపమగరిస | సధపమగరిస | కి రి మగరిమప | రి మపదసమప | మగలమపదధ | రి మపదసధధ | కి రి సధసధధ | సధపమగరిమ | గధస

ధరినరి | ధనరింమగ్రి | రిమపదధివహి | మిపదనసధనస
 ధనసరిమగ్రిస | గరిసరిసధిం | ధసాధపమగ | రిమ
 గరిసా | రిగరిసాధన | రిగరిమగ్రి | మిపదపామగ |
 రిరిపమగ్రి | మగ్రిమాపా | నధిధపమపా | నపిమగ్రి |
 నమిమగ్రిసా | నధపదనధి | ధరిసరిసధ | ధరిసధగ
 రిస | రింసమగ్రిస | గరిసధధనధ | నధపమగ్రిస |
 ధనరిమగ్రి | నరిమగ్రి | నరిగ్రిసా ||

ర గుమపథను]

మేళము 15 : మాళవగొళ

[అగ్ని. గో. చక్రము

జన్మరాగము (ఉపాంగము) 16 : బోలి

ల క ట క్రోక ము - వెంకటమణ

మగ్రవాం బోధిరాగస్తు శ్రీదోమధ్యమ వజ్రితః,
తలేయ యామేగేయః స్వాదార్థః హేతు ని వరితః.

లక్షణపివరణము - సుబ్బారామదీఖితులు

ఉపాంగము; పొడవము; మర్యాద వజ్ర్యము; మర్యాద గ్రహము; మనభాగము; ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము ఆరోహణమున ద్వాల్ప నిషాదప్రమోగమును గడు, రాత్రి నాలుగవళామున గానమునేయదగును. సకలంపదలన్నిచ్చును.

ంక్షగీతము - శ్రద్ధవత్తాళము - వెంకటమథి.

శ్రద్ధవము :

ధ ధ పా ధ ప గ వ ధ స స స సా | రి రి గా గా రి రి స ని సా సా |
 విధు లింబ విడంబ న వ ద సే | సు చ రి త్త క్క . ల్య.. ణీ |
 ధా రి సా రి స ని సా రి స ధ వ | ధ ని ధా పా ధ ధ ప గ పా పా |
 చండ ముండ నం హో . . రి ణీ | శు క వా ణీ క. . . రాప్పి ణీ |
 సరిగధ ప గ ప ధ రి స ధ ప ధ స | ధ స స గ రి గ ధ ధ ప గ ప ధ సి ధ |
 క్ష. తే.. శుర. . . . . ణీ | క దం బ త రు గ హ న వి హో . రి ణీ |
 ప ధ ధ ప గ ధ ధ ప గ ప గ రి స | రి గ ప గ రి స రి గ రి స ని ధ ప ధ |
 వ ర ద . క య సీ . ఱ . పు స్తు క | చా . . . ణీ ని దు ప మ క్రో .. ణీ |
 సా రి స ధ ప ధ ధ ప గ గా రి స |
 నా రి . మ ణీ లో . క పా వ ని |

జ్ఞావద :

స రి గా గ గ గ ధ ప గ ప ప సా | గ ప ధ సి ధా ప ధ ధ ప గ రి స |
 విధు లింబ విడంబ న వ ద సే | మృత మా ధు రాయి మృత గా . న |
 ధ ధ పా గా రి గ గ రి స రి స స | ధ స సా ధా పా ధ ధ ప గ ప ప |
 ప్రియే . . మృత హృదయ . . . | నం దా . కం ద ఛ ము . రు తి |

గా పా పా ధధనగగా రిస | రి స రి గ రి గ ధ ధ వ గ వ ప ధ ధ |
 జై జై ధ ర్లై సం వ ర్లని | రె ఎ య అ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య |
 ధ వ గ వ ధ స రి స రి గ గ ప త ఫ | పా ధ ని ధా ప ధ ధ ప స రి స |
 అ . . . . . అ . . . . . | దే . . వీ లంబో . ట ద ర |
 గ రి స ని ధ ప ధ ధ ప గ గా రి స ||
 ఇ న ని ఇ రె ఎ మ అ అ ం మా రె ము ||
 ధ ధ పా ధ ప గ ప ధ స స స సే ||
 వి ధు బిం బి వి ద ం బ న ప ద ఏ ||

తీరంగ్రషింధము - ఏకతాళము - వెంకులమళి

పా ధ ప గ త ధ స | సా సా రి స కీ | గ రి రి స ని సా |
 ఉ ద త రి పు జ న | ఐ ర్ల త్త ప న | ప ద ఉ ర . రే |
 ధ స సా ధా పా | ని ధ ధ ప ధ ధ ప గ | గ ప గా గా గా |
 ప్ర ప ० ० చ | సూ . త్ర ధా . ర | జ గ ధా ధా ర |
 రి రి స ని నా ; | వ ధ శా గ ప ప ధ | గ రి రి గ రి రి స ని |
 గి రి ధీ . రా | ప వ న త్త సు థ వ | క ం ధ ర బ ం ధు ర |
 ధ ప ధ ని ధా ; | గ వా ప పా ప వ | పా పా ధా ధా |
 న ం ధ ర రే | త కుం ద త కు కు | త కు కు ం ధ దీ |
 ధ స సా ధ స సా | ధ ప ధ ని ధ ధ ప గ | పా ; గా గా |
 త కుం ద త్త కు ం ద | మ్యూం ల రి కు ం త రి మె ము కి ణ | క త్త టి |
 రి రి స ని సా సా | సా ; కి గా | పా ధా ని సా |
 క్షి ణ క ణ రు ం . | మా ప త్ర | సే రి గా మా |
 స రి స రి గ ప వ ధ | గ ప ప ధ ప ధ ని స | ధా గా గ గ గ గ |
 మ ప మ ప ధ న స రి | ధ స న రి స రి గ మ | ఉ న త్త న త్త న త్త న |

రి నీ రి గ గో ; | పో గొ గొ గొ | రి రి స ని శో ; |
 తె ఎ . . నాం | తే ఏ నా . . | తై ఎ . . నాం . |
 ధా పూ ధా ని సు | ధ ప ధా ని ధ ధ ప | గ ప పా ధ ప ప ధ
 గో విం దా ధ్వరి | పుత వెంక ట మ అ | కురు ని క్క రి న తె
 రీ సో రి గొ | గ ధ ధ ఫ గ ఫ ఫ ధ | త ధ జ స్తో , పూ ||
 (శ్రీ) . రంగు | ప్రజం ధ మ వ ధా | అ . ర యూ . (శ్రీ) ||
 ధ ఫ గొ గొ రి ప | గ రి స ని ధ ధ అ . సో న త గ వ ధ సు ||
 రం గ స్వా . మి | జి ఇ . వు జి . . ను : ఉ క ద్ర త రి పు జ న
 సూ సూ లి ప లీ | గొ రి రి స ని శో ||
 ని ప్ర త్రి ప న | ప్ర ద్ర త ర ఎ కే ||

కీర్తనము అదితాశము - ముద్దుచ్ఛామిదీస్తిషులు

(శ్రీ) పార్వతీ పరమేశ్వరావందే.

ప్రార్థన :

ధో పూ గొ వ ధ | గొ రి న | న భై ధో భ ధ ||
 (శ్రీ) పా ర్వ తీ ప | ర మే శ్రో | రో . . జ ఽ ||
 పూ , రీ గొ పూ ధా పూ | వీ ధ పూ ధ గొ ; గొ ధ గొ రి గ ప ||
 చే చి ద్విం బో లీ లా | వి గ్ర హ చా మ చా | బ ట సి ర్ద యే . ||

(శ్రీ) పార్వతీ.

అనుప్రార్థన :

గొ పూ గొ / ధా ప | గొ రి రై | న భై గొ ||
 అ పూ ద మ చ్ఛై | కొ లుం | కొ . . రో ||

రి గ \ రి రి ప ని | ప రి గ | / చ సొ ||
 ఆ ది మ భావ్యంత | ర హ తా | కా రో ||
 శొ ధా గ \ రి గ | / రి సొ | / ధా ధా ||
 ఔ పా న మా గ | ము భావ్య | ధా రో ||
 జి ధా న ధా సొ | / ధ ప గ | / రి సొ ||
 మ అ ప్ర దా గం | ధ ర సొ | ధా రో ||
ధా పొ ధా రి రి సొ రి గ ప గ పొ | ధా ప / ధా ప / గా ప | ధా / రి రి సొ సొ ||
 లో పా ము ల్రే కా ర్పీ త చ ర ణో | లో క మో హ ది | వా ర ణ క ర ణో ||
పొ పా ప ధ పొ / గ రి స ని ధ వ ధ సొ | ని ధ పొ / ధ వ గ రి | సొ ధ స రి గ / ధ వ ||
 పొ పా ప హ వం డి త త ర గు రు గు హ | క ర ణో భ య వా ర | ణో భ వ త ర ణో . ||

ధ ప ధ ప ధ గా ||
తీ. . పా ర్పీ తీ ||

నంచారి - మత్యత్యాఖము - నుబ్బురామదీక్షితులు

ధ ధ ప గా ప ధ పొ | ధ స రి గ రి రి సొ | ధ స ని ధ వ ధ / ని ధా | ధ ధ ప గ /
 ధ ప గ ధ | రి రి రి స ని సొ సొ | ధ ధ ప గా పా ధా | గ వ ధ ని ధ ధ వ ధ పొ |
 వ ధ ప గ / ని ధ ధ / ని ధ వ | గ / ని ధ వ గ / ధ వ గ రి స | గ వ ధ ప ధ \ గా పొ | గా / ధ
 వ గ రి స ని సొ | గ రి స ని ధ ధ ధ / స పొ | ని ధ ధ ధ స స రి రి గా | రి రి గ గీ వ ధ
 గ వ ధ | గ ప ధ / ని ధ వ గ / ధ వ గ | రి గ / ప గ రి స ని స రి గ | ప రి గ / ధ వ
 గ రి స ని ధ | సా రి రి / గ రి స ని ధ ధ | స ని ధ ధ స ధ స రి గ | ధా స రి గ / ధ
 ప గ రి | గ / ని ధా పా గ గీ పొ | గ ప ధ / ని ధ ధ ప ప గా | ధ ధ ప ప గా / ధ వ గ |

— ని ధ పా గ్రార్ / గరిస్ | ధ నరిగసరిసరిగ్ / సరిగ్ / ధగ్ / నిగ్ /
 ధ వగ్ / రిగవద్ / నిధవప్పగ్ | వధస్నిధవ్ / ని ధ వగ్ | వ ధ నీ సరిగ్
 రీ సా | పా పా వీ ధపా గరీ | సనిధవధస్నిధపా | ధవగరిసారీగ్ | పాధా /
 నిసారీరీ | సరిగవపీధగవపీధ | వధ / రిససీగ్రాగరీ | రీ సరిగ్గ్రా / గ
 గరీస్ | / గరీసనిధవధస్నిధ | వగ్ / ధవగరిగరిసా | ధాపాధాససధవ్ |
 ధనిధధపగ్గపవప్పద్ | ధ / రీ సరిగ్గధ / గరీ | / గరీసీనిధ / రీ సీని |
 ధాపాగదపాగ్ | రిగవగరీ / గరీసా | నీసరిగవదసాసీ | రీగాపాధ /
 సస్సా | గపధసాసరీ / గరీ | / గరీసానిధపాగ్ | రీ రీ సా ని ధ పీగ్ |
 నిధపాగ్గారీగవ్ | గారీసరిసానీ | ధాపాధాసాసీ ||

రసువథను]

మేళము 15 : మాళవగోళ

[అగ్ని. గో. చక్రము

జన్యరాగము (ఉపాంగము) 17 : అర్ధీదేశి

అ శస త్తోకము - వెంకటమళి

అర్ధీదేశివేత్యాష్టా సగ్రవహసార్వకాలికా.

మూర్ఖున : — { అరోహణము : స బ్రిగ మ ప బ్రధ నిస ;
 అవరోహణము : స ని బ్రధ ప మ గ గ గ బ్రతిస .

పత్రాంతర { ఆరోహణము : (బ రి స ని బ ధ) ని సరిగ మ ద వ ధ ధ ధ న ని న.
మూర్ఖున :— { ఉనరోహణము : (బ ధ స) ధ వ మ గ గ గ బ ఇ స.

అక్షణవివరణము - సుబ్బిరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణ ము; వడ్డగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానమునేయదగును.

గమనిక : 'గ గ గ రి స' యని మాటి మాటికిఁ జేస్కృకొనవలయుని ప్రాచీన పుస్తకమున వ్రాయియున్నారు. దీని వివరణము, 'గ గ గ రి స' యనది యా రాగమునకు ముఖ్యమయిన జీవస్వరప్రయోగము గనుక రంజనమునకై ఆదుగుగునకు ప్రయోగించవలెనని పూర్వాచార్యుల మతము. ఆటులనే 'ధ ధ ధ స ని స' యను ప్రయోగమును రావలెననుటయు నథిప్రాయము.

లక్ష్మీగీతము - రఘుంపత్రాళము - వెంకటమథి

ప్రథమ ము

సా స	సా ధ ప మ పా గ గ రి	సా , రి స ని సా ధ స
బి ర	భ ద్ర . . . సు ర	సం హ రు . రె ప్ర శ
రి సా రి రి గా మ	పా మా ధ ప మ గ గ రి	రి స రి మ మా
కా . ల రె రు ద్ర	భ ద్రా వత . . . ర	కృ త్రి వా . సా

అంతరి :

ర ధా	సీ ; స రి రి స రి	మా ; ప గ గ గ రి రి
క ఇ	ల్లా స వా . . స	పా హి మం పా హి
సా ; ; స		
శే శ		

కు వద :

స సా | ధా ధా ధ నీ ధ ధ ప్చ ము | మూ ధ ధా ప్చ మ గ గ రి
 అ రె | దీ . న మం దా ర | కుం ద భా సు ర దే . హ |
 గొ మూ ధ ప్చ మ గ గ రి | రి స రి మూ మూ స సా | మూ ; ప గ గ గ రి స
 నం . ది వా వా న | నా గ భూ ష త్తి యం | వై య అ ఇయ ఇయ |
 ధ ః స్ప్తి ధ ప్చ మ గ గ రి | సా ధ ధ ధ ని ధ ధ ష మ | త స స ధ స స స రి రి స
 అ ఇయ ఇయ ఇయ ఇయ | ఇయ ఇయ . వ ఇయ ఇయ | అ . . . . . అ |
 ప్చ మ ప్చ మ మ పొ గ గ రి ||
 అ . . . . . అ ||
 ర చా | శ ; జ రీ రి స రి | మూ ; ప గ గ గ రి రి |
 క ఙ | ల్లో జ వా . . జ | హ పొ మా ఉ పొ హ |
 సో ; ; జ ||
 కే రె ||

కి రనము - రుంపత్తాళము - ముద్దుసొవ్వమి దీక్షితులు

శ్రీ గణేశాత్మకం చిత్రనహింస

୪୩

రీగమాధవం | ఒ | మగ్గాగగరిననిధ | ని | నో ||
 శ్రీగణేశా | అ | రం || చిత్తన. హోరె | కం | ఏ ||
 నిధరసమగ్గా | రిసో | ధ / ర | , రినా ||
 శివాదిష్టు) 0 | ఈ త్తత్వ | స్వి రూ | పెణ ||
 (రినా ||
 (శ్రీ . .)

అనుపత్తిల్లిని :

సా సీ / ధ సా | షీ | మా || థా సా ధ ధ ధీ | స | నీ సీ ||
 వా గా ది పం | చ | క || వ్యా పా ర ర హి | త | హృద ||

 - థా సా ధ సా | ధ | పా || మా / ధ సా మగ | ఈ | రి స సీ ||
 యా గా ర సం | బి | తా || ద్వీ గి రా జా | ర్మి | తా . . ||
 (రి స రి)
 (ప్రీ. .)

చరణ ము :

మా ముగ్ మ ధ ప ము | గ | రి స || నీ థా ని స రి | గ | మూ ||
 మా తం ఽ గ వ ద | నా | . దు || మారు ద్రద | ర్మి | తా ||

 గా గ గా రి స | థ | , రి || సా ధ రి సీ || సా | రి | గా ||
 ద్వీత భాతిక | వి | శ్వీ || పూ జి తక . కే | బ | రా ||

 - మా మీ గ మ మీ గ | మ | థా || పా ధ ధ స ని స | ధ | పో ||
 చేప్పి తా . రక్త స ము | ధ | రా || ప్పేత ర చి వ . | రి | తా ||

 - థా సా ధ సా | ధ | పా || పా మూగ గ రి సీ || రి | సా ||
 త్పీ తాంబ రా | వు | తా || ద్రవం వ్యౌద్యుపా . | సి | తా ||

 రి / గా మ ధ ధ వ థా సా సీ | స ధ | . స సీ ||
 ద్వీతా ది ను త ప రాం భో జా | చెప్పి వా | త్పుజా ||

 సా సీ ని ధ ధ వ పే మ ము మ గ్గీ | రి స | . ధ సా ||
 ప్పీ తాంకు ధ ర ప ర మ || వ గు రు | గు హ | గ్గజా ||
 (రి స రి)
 (ప్రీ. .)

సంచారి - మత్కృతాశము - సంబూర్ఖాషికీతులు

రిగామూర్ధవముగ | గగ్గిరినన్నిధన్నిశా | ధంచ్చిధరిస్థరి |
 నధన్నినధిధిశాము | ధిధివస్తమముగగ్గిరి | ఈసంకిష్టగాము |
 వమగాగగ్గిరిసన్ని | ధనన్నిసరిస్థిసరిశము | చమగగ్గిరిస
 రిసన్ని | ధాణ్ణిసరిస్థిరి | సరిమూప్యాగగ్గిరి | సన్న / ధాధి
 / నిదపము | నధన్నిధపామ్యధపము | ధాధిసాధిసాధిగగ్గిరి |
 సామూపగగ్గిరిసన్ని | ధన్నిసాధమసగ్గిరి | సాధిధాసిధము |
 వమపమమ్యాగగ్గిరి | ధనస్థిధనపస్థిరి | రిమమ్యా / పగ
 గగ్గిసన్ని | గల్లిమధస్థిమగు | మాధిధిశాముగ్గిరి | నన్న
 ధన్నిధధిగగ్గిరి | సరిసధసరిగమము | రిన్నన్నిధన్నిసరిగ
 ము | గ్యమ / ధపధిధిధిపా | మగ్యమాధపధిస్థిసా | నిశద
 ధధనిధధపము | ధశస్థిధసిసిరిసా | గిరిసాధరిసాధధ |
 పాధపమగగ్గింసన్ని | ధనసినస్థిధ్యిస్థిరి | సుధపధధధసి
 నిసా | ధాస్థిధసాధధప | మాధిప్యమ్యిసధ | సారిగమ
 పధన్నిసా | ధాస్థిధసానిసా | ధాస్థినిదపమగు | గాగ్గి
 సాధాసా | ధాసెసన్నిరిసరిగు | మాస్థిగ్యమ్యాపధాపాధ
 ధసినిసధపా | ధాస్థిధసాధచా | మాగారిసిన్నిసాక్తిచుగ్యముక్తి కూడా | సా
 నీసధాస్థినీ | సానీధధపమగు | మాగారిసినధసా | రిగమధపధధసిని |
 ధసినిధపమగగ్గిరి | నన్నిధరిసన్నిరిసా ||

ర గు మ ప ధను 7

మేళము ౧౯ : మాశవగోళ

[అగ్ని. గో. చక్రము

జన్మరాగము (ఉపాంగము) 18 : దేవరంజి

ల శ ఈ తో క ము - వెంకటమణ

పడ్జగవో. దేసఃషీ బొడవీ రి గ వరితా.

ఆరోవులు : ఈ పట్టణానికి మూర్ఖుడు :-

పనిన
దనిన
దనున

అవరోవణము : నీ పదమ్మ ప్రస్తుతి :

లక్ష్మణపిండి - సుబ్రహ్మామదీక్షితులు

ఉపాంశు; బోడ్జము; బుమ్మగాంధారవర్ష్యము; వడ్జగుము; ఎల్లపుండున్న
గానము సేయదగును.

లక్ష్మీగీడము – మర్పితాళము - వెంకటమణి

సో సో ని ధ డ ధ సో | ని ధ ధ ధ ని సో ధ స సో
 త దిద తత్త క ఉ క మ్యుం | తర్క తర్క తర్క తర్క మ్యుం త రి గ్యు మ్యుం
 స సో సో సో ము చ | ని ధ ధ ప ము ము పో చ
 త ఫిం ఫిం కు ఫిం కు కు | కి ఉ 0 త రి త క ర్మం త్రె
 ప ప పో ప స సో ము చ | ధ ప లి ధ ప ధ స ని ధ ప
 జక్క జక్క మ్యుం జక్క జక్క మ్యుం త రి | ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ 0 క ఉ

స స పొ మ ప సా స నీ | ధ వ ధ ని సా స మా మ
 త్కుత్కుర్మంత రి తా ధి క | త్కుత్కుత్కుత్కుత్కుర్మంత్కుర్మంత్కు | ధ జీ కు
 ధ ధ ప ప నీ నీ ధ న ప ప | ప స్తా ప నీ ధ ప మ సా ||
 త త్కుత్కుత్కుత్కుత్కుత్కుత్కుత్కుత్కుత్కుత్కుత్కు | ధ శంగుర్మంత రి త ర్మం ||
 సొ సొ ని ధ వ ధ సొ ||
 త దిదిత్కుక ణ క ర్మెం ||

కీర్తనము - తిస్సంజాతి వికటాళము - ముద్దుసామ్మిచేషితులు

ಸಮ ನೇ ಪರದೇವತೆ.

పల్లవి:

అను పత్ర వి :

ప మ మ స్త వ ప ధా పొ సీ	సె లీ ద ప మ్ సొ పొ సొ
వి మ ల గు రు గు హా తృ తై	వి నో ద క ర సం ప తై
చ మా మ్ \ సొ , సె సీ ధ న	సొ ప ధా పొ ప్ మా మా
న మ త్త దే వ రం జి త	న చ్చి దా నం ద మూ తై

నమ స్తే వరదేవతే.

నంచారి - మర్క్షతాళము - సుబ్బిరామ దీక్షితులు

ప మ మ్ వ మ మ్ సొ | స ప చే మ వ మ న మ సొ | స ప చొ ధ ప సీ ధ ప | ధ ప మ మ
 ప మ చు మ సొ | స మ న ప చ ధ ప మ సొ | ధ ప మ కు ప మ సొ సొ | ఫొ సీ సీ ధ ఫొ
 - ఛొ | సీ ధ ఫ ఫ ఫ ఫ ఫ ఫ సొ | ధ స మ మ సొ సొ మ సొ | స ప మ మ స మ స
 వ / ధ ప | స / ధ ప / ధ శ టు స / ప మ ప | స / ధ ప మ స మ వ ఫ స పొ | స / ప
 మ ప / ధా ప ని ధా | స ధ ప మ పొ పొ మ పొ | ప మ ప ధ ప మ ధ ప మ ప | / ధ తీ
 ప ప సి ధ సి ధ సి | ధ స మ మ ధ మ / ప మ మ్ | ప / ధ ప మ ప మ స ప మ్ |
 స ప మ ధ స ధ ప ధ పొ | స చి ధా ప మ ధ పొ మ | ప సి ధా ప పొ / ధా మ ప | ధ మ పొ
 / ధ మ ప మ సొ | స మ మ్ స ప పొ ధ ప | స ధ ప చ మ పొ మ పొ | స ప ప పొ సొ
 మ సొ | ధ ప / చి ధ స / ఫ స మ ధ ప | ప ప పొ స స పొ ప మ | ప ప మ మ స ప ఫ
 సి సొ | ప మ మ చొ గ ద పొ . ని ధ ధ ప మ స మ య మ | మ స స మ స ఫ స స | మ మ
 స స ప సి | స స ప మ మ స | స స ప స స స ధ ద ద స | ని సి సి ధ ప మ ప స |
 ధ ప చ ధ ప సి స స ప | మ ప స స స స ధ ధ ప ప | ని ని ధ ధ ధ ధ ప ప | ప ప ధ ప
 ధ ధ సి ధ ప ని | ధ ప ధ సి సా ధ / స స | ప సి ధ ప మ ప స | ప సి ధ ప మ ప స |
 మ స స ధ ప సి | స స ని ధ ప సి | మ మ మ మ సా ని ధ ప | స సి
 శై స స స | స ప ధ ప మ మ్ | స మ మ ప ప ధ | ప సి స సి ధ ప |
 ఫ సా ఫ సి సా | ఫ మ మ \ సా ప సా |

ఉపాంగ రాగము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రపంచాని

రెండవ సంపుటము

శ్రీ గురుగుహ ముద్రాంకిత కృతి వక్తలైన
ముద్ధుస్వామి దీంతులవారిపుత్రులును,
ఎట్టుయిపురం సంస్కారం
సంగీత సాహిత్య విద్యాంసులు సైన
ప్రశ్నాక్రిష్ణ సుబ్రహ్మామదీంతుల వారిచే
రచియింపబడినది

ద్వితీయ ముద్రణ
సంపాదకులు ఆచార్య నోరి నాగభూషణం

పర్యవేకులు . గాసకాప్రశ్నార్థ రాజువుల్లి అనంతకుషారళ్లి

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ విధానసభ ఆధారమే ప్రతిష్ఠాతమ

తొలి పలుకు

నృత్య, సంగీత, నాటకాలను నిర్వహించటం, ఆయా కళలలో శిక్షణాలయాలకు

సంస్కృతికసంస్థలకు, నిస్సహియ స్థితిలో గల వృద్ధ కళాకారులకు అర్థిక సహాయం చేయటం, మరుగున పడిపోతున్న మన సంప్రదాయ, జానపద కళారూపాల పునర్వ్యక్తాసానికి కృషిచేయటం మున్నగు కార్యిక్రమాలతోపాటు ఆయా రంగాలలో పరిశోధన చేయించి, గ్రంథాలు ప్రచురించే కార్యిక్రమాన్ని కూడా అంద్రప్రచేష్ట సంగీత నాటక అకాడమీ చేపట్టింది ఈ పథకం క్రింద సంస్కృతంలోని ప్రామాణిక సంగీత, నృత్య శాస్త్రగ్రంథాలను అనువదింపజేసి ప్రచురిస్తున్నాము ఇంతవరకు 'సంగీత రత్నాకరం' మొదటి భాగము, 'నృత రత్నావథి,' 'శాపప్రకాశనము' ప్రచురించాము

ప్రాచీన సంస్కృత గ్రంథాల అనువాదాలు చేపట్టటమేకాక తెలుగునాట సంగీత, నృత్య, నాటక కళా వికాసాలను తెలియపరిచే స్వతంత్ర గ్రంథాలను ప్రచురించాలని కూడా ఆకాడమీ సంకల్పించింది ఇంతవరకు, నాటక కళాభివృద్ధికి దోహదకార్యలైన తెలుగు నాటకక ర్తలు ఏలకుమరి, తిమపతి వెంకటకవులు, దర్శనవరం, కోలాచలం గురించిన గ్రంథాలను వెలువరించాము ప్రసిద్ధులైన ఇతర నాటకక ర్తలను గురించి, సంగీత నృత్య కళా కోవిదుల గురించి కూడా గ్రంథాలు ప్రచురించ తలవెట్టాము

సుప్రసిద్ధ వాగేయకారుల రచనలను వరుసగా ప్రచురించాలన్న పథకం క్రింద ప్రథమంగా ‘షైత్రయ్య వదములు’ ప్రచురించాము ‘రామదాను కిర్తనలు’ వివిధరచయితల జావళీలు గ్రంథాలుగా త్వరలో వెలువచ్చినాన్నము ప్రభాగ్యతకవుల గేయాలు స్వరసహాయంగా “ఎత్తిత గితాలు” అనే సంపుటాన్ని కూడ అతిత్వరలో ప్రచురించడానికి ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది

ఇంతేకాక ప్రస్తుతం ప్రములు లభించని ఆమూల్యగ్రంథాలను పునర్వృద్ధించడానికి కూడ ఆచాదమీ సంకల్పించింది. ఆ సంకల్పానికి దూపంగా ‘సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శిని’ అనే గ్రంథం తొలిసంపుటమును ప్రచురించాము ఇది రెండవ సంపుటము ఇంకా రెండు సంపుటాలు వెలువరించవలసినన్నది ఈ గ్రంథానికి ప్రాతప్రతిని సిద్ధపరచిన ఆచార్య నోరినాథుమణంగారికి మేము కోరినంతనే ప్రాతప్రతిని, ఎంతో శ్రమకోర్పు, పరిషీలించి సవోయపడిన గానకాప్రాపూర్ణ
రాజ్యపట్లి అనంతకృష్ణర్మగారికి, ఈ గ్రంథముద్రణలో మాకెంతోతోడ్పడిన సుప్రసిద్ధ సంగీత విద్యాంసులు శ్రీ పాలగుమ్మి విశ్వనాథంగారికి మేము కృతజ్ఞులము

జె బాపురెడ్డి
స్టేషన్ అఫీసర్
ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని ప్రత్యుముద్రణమంలోని పీఠిక

హిందూ సంగీతమునకు పూర్వమందేర్పడి యుండిన గారమును, సంబ్రాంతేని ఉక్కలకు గ్రంథంబులను కొంచెన తెలియక, తమ తమ మనస్సు భోయన రితిగానే సంగీత విద్యకు లక్షణముల నమర్యకొని వాగైయ కారకులవలె కొందరు దిరుగుచున్నారు సులభముగా తెలియదగని నిషేషమువలె నుండు హిందూ సంగీతము కొందరి వలననే ప్రేమగా రక్షింపబడి వచ్చుచున్నది వారును ఈ నిషేషమును విద్యనుపాందుటకై గలిగిన కష్టభులచే ఇమ్ములిమియైన శాస్త్రంబును బచులు పఱచ మనసురాక, స్వప్రయోజనమును రలచి మిక్కలి రహస్యంబుగా సంరక్షించుకొని వచ్చుట వలన అసేకులు ఆ శాస్త్రాబును పొందళక్యము గానీ వారగుచున్నారు అంగైయుల ప్రవర్తన భావనముల ననుసరించుట, పొచ్చుతగ్గుల నెఱుగుట, పురాతన గ్రంథము లందు ప్రీతి కలుగుట-ఇవి కలిగిననాడు, ఒకడు స్వదేశపు సంగీతము మరుగు జెందుటను, అన్న దేశస్థులచే అలక్కుము జేయబడుటను కొంచెనను సహింపజాలడు

కాబట్టి హిందూ సంగీతముయొక్క ప్రాధికును ఎఱుగుటలో నేత వ్యయము కలిగి నప్పటికిని గొప్పకాదని, శానే వెచ్చము శేయునట్లు మొట్టమొదట సాహసంబుతో యత్నించినది కాలము జెందిన మహారా - రా శ్రీ A M చిన్నసామి మొదలారు M A పీరు చెన్నపట్ట ఇమున చివ్వ సెక్రెటరి ఆఫిసులో ఉక్కోగమందున్నవుడు, ప్రాచీన గానమని, ఒక మా సొంత పత్రికను, ఇంగ్లీమ స్టాఫ్ నాచేష నందు మూడు విధమైన తలంపుతో 11 సంవత్సరముల మునపు ప్రారంభించెను అవి 1 ప్రాచీనగాన విచేషంబుల అంగైయుల చెతులకు వాడుక బదునట్టేయుట 2 హిందువులకు అంగైయుల నొట్టేషన్ మూలముగా సంగీతమును ఒక భాషవలె నేర్చించుట, 3 విద్యాబలమును, శాస్త్రసంబంధమునైన హిందూ సంగీతము నథించక శిలా శాసనము వలె నుండ వలెననుటయే యగును

ప్రారంభమందు ఇక్కడ ర్యాముచే గలిగిన భయంక్రమైన కష్టసహితవల్ల మొదలారువారు రక్క, తక్కున వారు ఎంత కారిమి, తెగువ, తెగని ప్రయత్నము - అవి కలిగిన వారై యుండిను యత్నించిన పనిని విడుచుట నిశ్చయమే ఇవ్వనిని పూనినతటి, త్యాగరాజయ్యవారి శిష్యుల కుమారులైన, కాలాళిచేట కృష్ణస్వామి భాగవతుల సహాయము దొరికి త్యాగరాజయ్య వారి కృతులలో 800 ప్రాసి, రమారమి 40 కృతుల పర్యంతము అచ్చొత్తబడెను

ఎక్కుటకు సార్యముకొని కైలము బోరి, యదార్థమైన మార్గము నెఱుగుటకై. దీంతులవారి కనిపు సహాదరుల కుమారులైన, ఎట్టయపురం సంస్థాన సంగీత సాహిత్య విద్యావ్ బ్రిహ్మాంగ్ సుబ్బరామదీంతుల సహాయము కావలసినది ఆవక్షయకముగా నుండెను మహిమగల వెంకటమథ సంప్రదాయమును కులధనము వలె కాపాదుకొని యున్న, సుబ్బరామదీంతులవారు, ఈ సంప్రదాయమునకు క్రేష్టులని భావించి 1880 సంవత్సరం ఎట్టయపురం కోర్ట్లావ్ వార్డుని మానేజరుగా నుండిన మహా-రా - రాంగ్ వెంకటరాయల వారి మూలముగా సుబ్బరామదీంతుల వారు, తన సహాయింటునకు వచ్చునట్లు దయసేయవలెనని ఒక జాతు వంపినారు ఆప్రకారమే దీంతులవారు పట్టణము వెళ్లి మొదలారు వారిని కనిస తోడనే, మొదలారు వారు తమదు పనిని నిరిపించుకొని తనకు తెలిసికొనవలసిన గమకము మొదలైనలకుణ విషయములనునాలుగై దు సంవత్సరముల వరకు చక్కగా నెఱుగుకొని, దీంతుల వారిని తమ పూజ్యతగల ఎయోధిక గురువని కావించినచ్చినారు

వెంకటమథ సంప్రదాయ ప్రకారమే దీంతులవారి కీర్తనములను ఇంగ్లీషు స్టోఫ్ నాచే వన్లలో అచ్చొత్త యత్నించి, దానికి తగిన గమకములను ఇద్దరును వేరి, గుఱుమలనేర్చరచి వానిని ఆచ్చుయంతములుగా పోయించుకొని యుండువో మొదలారు వారికి మిక్కారి కష్టము సంభవించి పడి గాక, సైత్రములందు ఉపాధి కలిగినందువల్ల గవర్నమెంట్ ఉద్యోగము నందుండి ఉపకారపు తీతము పొందునట్లు లభించెను 1894 సంవత్సరమున దీంతుల వారికిని అపాయకరమైన ఉపాధి సంభవించి నందువల్ల ఎట్టయపురము వచ్చిచేరినారు.

1899 వ సంవత్సరము ఎట్టయపుర సంస్కానములో జరిగిన రాజ ఇగదిక్షర రామ వెంకచేళ్వర ఎట్టపు మహారాజుల వారి పట్టాఖిచేక మహాత్మన అహ్మద పత్రికచే, మొదలారు వారిచటికి వచ్చినారు అప్పుడు మొదలారు వారు మహారాజు వారి నముఖంబున, తన ప్రయత్నముచే తనకు గలిగిన కష్టసప్తంబుల నెఱింగించి, ఏ విధంబున గాని తనదు తలంపును తెలుగు భాషలో నైన నొచ్చేమన్ గురుతులతో అచ్చొక్కించి పూర్తిచేసి ఉయవలెనని తెలియ పణచు కొన్నడిగాక, సుఖ్యరామదీంటుల వారిని ఒక విషయమును మఱగు శేయక యచ్ఛార్థముగా పెల్లండి బఱచ సేయవలెననియు వేదుకోనెను మొదలారు వారి వేదుకొలు ప్రకారమే, మహారాజువారు సమ్మితించి, దీంటుల వారిని పిరిపించి, మొదలారు వారి వేదుకలును డెరిపించి, సంస్కానపు ఆచార్ఘాపిసు లోనే పూర్తి సేయవలెనని ఉత్తరవిచ్చిన ప్రకారము, సుఖ్యరాజువారి ద్రవ్యసహాయము వలన తెలుగు అక్షరములును, గమకపు గురుతులను రప్పించి, సంగీతలక్ష్మీ, లక్షణముల మార్గంబును విశదముగా తేట పరచగఁ “సంగీతసంవరధాయ ప్రదర్శని” అనుపేరుతో సి గ్రంథము 1901 వ సంవత్సరము డిసెంబరు నెల 21 వ శారీఖిన ఆచ్చొత్త నారంభించి పని జరుగుకొని వచ్చునప్పుడు, కృతజ్ఞ తగల సంగీతాధిష్టాన దేవతయైన సరస్వతి తనదు ప్రియతక్కుడైన చిన్నసామి మొదలారు వారిని తనలోకమునకు రప్పించుకొనెను

పిమ్మిట మహారాజు వారి పరిపూర్ణ కృపాతిథయ ప్రేరణచేత తై జెపిన పుస్తకము దీంటుల వారి ప్రయోగము వల్ల నే 1904 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 15 వ శారీఖిన పని పూర్తి సేయబడినది

గ్రంథక ర్త పీరిక

వాగేయ కారకుల చరిత్రములలో వ్రాయబడిన చరిత్రములో గన్న జ్యేష్ఠమహారాజువారి కృపాతి శయముపలన సంస్కృతాంధ్ర సంగీత విద్యల చక్కగా నేర్చి, 68 వ చరిత్రములో గల నమాధి మహారాజు వారి కూరిమి వలన వారి సదచ్ఛయుంగానై, 69 వ చరిత్రములో గన్న మహారాజువారి అను కంపాధిక్యము వల్ల తంజావూరి గామయ్యగారి వర్ష ఆంధ్ర వ్యాకరణాది లక్షణం బుల నెఱిగికొన్నది గాక వాగేయ కారక భాగ్యతిని ఛెంది, ప్రాఫ్ నొచేషనుల నేర్చి, 70 వ చరిత్రమున గల మహారాజు వారి అనుమతి వలన కవితయ్యుల వారి తెలుగు భారత పద్య కావ్యమును ద్రవిడీకరించి, వైగల మహారాజు వారి సహాదులైన సిన్న మహారాజువారి ప్రేరణచే వల్పి భరతమను ద్రావిడ నాటకమున గల పదములకు వర్ష మెట్టుమ ముక్కాయి స్వరములు నేర్చాలచితి.

చిన్నసామి మొదలారు వారి ప్రార్థనచే 71 వ చరిత్రమున గల ఇప్పటి మహారాజు వారి ఉత్తరవా చౌప్పున ఈ సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శనిని ఈ సంస్కారమై విద్యా విలాసిని ముద్రాకరణాలలో మహారాజగారి ద్రవ్యసహాయము వంన అచ్చవేయబడి, మహారాజు వారి మంత్రి శిఖామణియును, అంధ్ర భాషా విచక్షణలును, సంగీత సాహిత్య విద్యారసికులు నైన మహా రా - రా ప్రీ రాపుబహుదార్ కె జగన్నాధచెట్టి గారి ప్రేరణచే పూర్తిసేయబడెను

నాకు విద్య నేర్చించి సంరక్షించి ‘సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని’ వల్ల విశేషభాగ్యతిని గలిగించిన మహారాజువార్తకు మిగుల కృతజ్ఞగానై యున్నాడను

శ్రీ నారదాంశ సంథూతులని పొగడదగిన చ్యాగురాజయ్య గారి కృతులను, చ్యామాళాస్తుర్మిల వారి కృతులు, కైత్రయ్య పదములు మొదలైనవియుం తాళగమకముల గురుతులతో మహారాజు వారి దయపాట సమీపకాలమున అచ్చవేయించి ప్రకటింపజరును

ఈ సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని విషయమై రశ్మాకరాది లక్షణ గ్రంథ పరిశోధనము లందు, నాకు కొత్తకోట మహారాజు కాలేజి ప్రినీపాల్ మహా - రా ప్రీ S రాధాకృష్ణయ్య వారు B A, F M U కేసిన రహాయమును ఎల్ల ప్యాడును దలచ దగినదిగా నున్నది

విషయ సూచిక

పేజం నెం	అన్య రాగం	విషయము	రచయిత	పుట
15 మాళవ సాఁ	1 సాఁ రాష్ట్రము	రాగలక్షణము	వెంకటమం	1
		సూర్యమూర్తే (కిర్తన)	ముదీ	5
		వరలక్ష్మింభజరే ..	ముదీ	7
	2 పూర్వి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	11
		గురుగుహస్య (కిర్తన)	ముదీ	14
	3 గౌడివంతు	రాగలక్షణము	వెంకటమం	18
		కృష్ణానందముకుండ (కిర్తన)	ముదీ	20
	4 మారువ	రాగలక్షణము	వెంకటమం	23
		మారువకాది మాలినీ (కిర్తన)	ముదీ	25
		ఏనుమానైననుబ్రోచుటకు ..	సుబ్బారామదీక్షితులు	26
	5 సాఁ వేరి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	29
		క్రీరాంగోపాలకూల (కిర్తన)	ముదీ	31
		నిఖలానంద ..	కుమారథెచ్చెంద్ర	34
		జయయజయజనక ..	కృష్ణస్వామి ఆయ్య	36
	6 మాళవపంచము	రాగలక్షణము	వెంకటమం	39
		వాసుదేవముసాస్కృవేరి (కిర్తన)	ముదీ	45
	7 పూర్వార్ధపంచమం	రాగలక్షణము	వెంకటమం	42
		సాధుభన చిత్త (కిర్తన)	ముదీ	45
	8 మార్గదేశి	రాగలక్షణము	వెంకటమం	49
		మంగళ దేవతే (కిర్తన)	ముదీ	51

పేజిం నెం	ఆన్యరాగం	విషయము	రచయిత	పుట్ట
15 మాళవగౌళ	9 రామకరి	రాగలక్షణము	పెంకటమణి	53
		రామరామ (కిర్తన)	మఖ్యరామదీక్షితులు	55
10 ఫరుజు		రాగలక్షణము	పెంకటమణి	58
		శ్రీకృష్ణగవంతం (కిర్తన)	ముదీ	61
		చింతయేమహాలింగమూర్తి ..	..	63
		ప్రిలోంమాత ..	శ్యామశాస్త్రి	65
		అంధ్రరానను ..	కృష్ణస్వామిఅయ్య	67
		వద్దంచై (వదము)	కుపుస్వామయ్య	69
		ఇన్నాళ్ళవలె ..	ప్రాచీనపదం	78
11 గౌరి		రాగలక్షణము	పెంకటమణి	76
		ఇయిభయ (ప్రబంధము)	రామానందయథి	78
		గౌరిగెరిచాఱ (కిర్తన)	ముదీ	81
		ప్రి మినాస్ ..	..	84
12 వసంత		రాగలక్షణము	పెంకటమణి	88
		రామచందు (కిర్తన)	ముదీ	89
		సామికి సరి (రథు)	శాలస్వామిదీక్షితులు	92
		మురుగా (కిర్తన)	పెంకచేశ్వరయచ్ఛంద	95
16 తోయవేగచాపాని		రాగలక్షణం	పెంకటమణి	101
		వీణాతున్క (కిర్తన)	ముదీ	104
		శాశరథై ..	కృష్ణస్వామి అయ్య	108
		ఇంకాదయ ..	రామస్వామిదీక్షితులు	108
1 కైరతము		రాగలక్షణము	పెంకటమణి	112
		కాలకైరవం (కిర్తన)	ముదీ	114
		వరికపొవనా ..	పీరథద్రయ్య	118

పేరు	నెం	శ్రవణ రీతి	విషయము	రచయిత	పుట్టిన తేదీ
17	ధాయవతి		రాగలక్షణం	వెంకటమా	120
			ధాయవతి (కీర్తన)	ముదీ	128
18	అయశుళ్మయాఖవి		రాగలక్షణం	వెంకటమా	126
			సరహరిమాత్రయామి (కీర్తన)	ముదీ	129
19	రుంకారభ్రమరి		రాగలక్షణం	వెంకటమా	182
			హిమాచల కమారిం (కీర్తన)	ముదీ	186
20	సారీరింగోఽ		రాగలక్షణం	వెంకటమా	189
			శ్రీ సిలోత్పల (కీర్తన)	ముదీ	148
1	హిందింగాఽ		రాగలక్షణం	వెంకటమా	149
			సిరణాక్షి (కీర్తన)	ముదీ	151
			రమ్మనవే (వర్ణం)	రామస్వామిదీక్షితులు	154
2	నాగగాంధారి		రాగలక్షణం	వెంకటమా	157
			మూర్ఖరుంగదేవా (కీర్తన)	మబృశామదీక్షితులు	158
3	ఆనందకైరవి		రాగలక్షణం	వెంకటమా	162
			మానస గురుగువా (కీర్తన)	ముదీ	165
			దండాయథ పాణిం , ,	, ,	166
			త్యాగ రాజయోగవైఠం , ,	, ,	170
			అనందేశ్వరేణ , ,	, ,	178
			కమలాంతా , ,	, ,	175
			అంశాసీశరణము , ,	రామస్వామిదీక్షితులు	177
			సారెకునిటు (వర్ణం)	మబృశామదీక్షితులు	180
			మురుగా (కీర్తన)	ఎట్టయాపురంరాజు	188
4	ఘంట		రాగలక్షణం	వెంకటమా	189
			శ్రీ మంగళాంబికాం (కీర్తన)	ముదీ	192
			శ్రీ కమలాంబికే , ,	, ,	194

మేళం నెం	బ్రాహ్మణం	విషయము	రచయిత	పుటు	
20	సారీరికిగాఁ	5 మార్గహిందోశ	రాగలక్షణం	వెంకటముఖ	200
			మార్గహిందోశ (కిరున)	ముదీ	202
	6 హిందోశవసంతం	రాగలక్షణం		వెంకటముఖ	205
		సంతానరామస్వామినం (కిరున)	ముదీ	209	
		వలచివచ్చినానురా (వర్షం)	రామస్వామిదీకీషులు	211	
	- అథేరి	రాగలక్షణం		వెంకటముఖ	216
		ఏచ్చాథేరి (కిరున)	ముదీ	218	
8	నవరత్నవిలాసం	రాగలక్షణం		వెంకటముఖ	221
		నవరత్నవిలాస (కిరున)	ముదీ	222	
	శ్రీ రవి	రాగలక్షణం		వెంకటముఖ	25
		చింతయమాకండమూల (కిరున)	ముదీ	281	
		శాలగోపాల	,,	283	
		జ్ఞికమలాంహాయా	,,	287	
		ఆర్యాంఘయాంహాం	,,	242	
		పరమానందసార	, కుమారయైట్ ప్రమహోరాణ	216	
		స్వామినీ మహిమలు	, సుభ్యారామదీకీషులు	248	
		కిఫరామా	,,	251	
		వావావాచేసీ వర్ణి	, వెంటచైక్యరయైట్ పు		
			మహోరాణ	255	
		రామూలోకాథిరామా	, కృష్ణస్వామిలయ్య	257	
		కామూకీ (స్వరజతి)	శ్యామాత్రీ	260	
		విరింది (వర్షం)	అదిప్పయ్య	264	
	ఉత్కారి	రాగలక్షణం		వెంకటముఖ	279
		జ్ఞికమలాంహా (కిరున)	ముదీ	288	
		మౌనమాద్యు (వదం)	శొల్లివరంవారు	288	

పేజం నెం	ఐన్యరాగం	వివయము	రచయిత	పుట్ట
20	నారీరింగాల ధన్యార్థ	రాగలక్షణము మంగళ దేవతయూ (కీర్తన)	వెంకటమా	298 296
	గోపికావసంతం	రాగలక్షణం శాలకృష్ణం (కీర్తన)	వెంకటమా	301 302
	మాండి	రాగలక్షణం రామచంద్రేణ (కీర్తన)	వెంకటమా	306 307
		శ్రీ సరస్వతీ ..	ము దీ	310
	ముఖారీ	రాగలక్షణం పాపిమాంరశ్మానుచల (కీర్తన)	వెంకటమా	318 315
		కరుచూసార .. శివగురునాథసై ..	కు యే మహారాజు	317 319
21	కీరతావరి	రాగలక్షణం పంచభూత (కీర్తన)	వెంకటమా	325 328
22	శ్రీరాగము	రాగలక్షణం శ్రీమూలాధార (కీర్తన) శ్యాగ్రాణ .. శ్రీవరణక్కు .. శ్రీ కమలాంబికే .. పదాదారతత్వ ..	వెంకటమా	332 338 339 342 346 347
	మణిరంగు	రాగలక్షణం మామవశ్మార్థిరామ (కీర్తన)	వెంకటమా	351 353
	సాతగ్రథై రవి	రాగలక్షణం శ్యాగ్రాణేన (కీర్తన)	వెంకటమా	357 360
	శుద్ధధన్యార్థి	రాగలక్షణం	వెంకటమా	364

మేళం నెం	ఆన్యరాగం	వివయము	రచయిత	పుట్ట
22	ఉరాగం	రాగలక్షణం	"	867
	శుద్ధదేహి	"	"	874
	దేవగాంధారి	"	"	377
		వాసుదాయి (నూశాది)	పురంధరవితల్	879
		గ్రహమంచము (కిరున)	పెద్దదాసరి	897
	మాశవర్షి	రాగలక్షణం	పెంకటము	401
		మంగాళాంశాయై (కిరున)	ము ది	404
		దేవిసతతం	" కృష్ణస్యమితయ్య	408
		ఇంద్రప్రాయై	(పదం) మూర్కుపులవరు	408
	కీరంజని	రాగలక్షణం	పెంకటము	418
		శ్రీ దుండురే (కిరున)	ము ది	415
		శరకానన	" "	418
		నీసాటిదైవ	" "	421
		సామినిస్నే	(వర్ణం) రామస్యమిదికుల	422
		రామాదయణాదరా (కిరున)	కృష్ణస్యమితయ్య	425
		శోల్కేచ్ఛ	(పదం) మూర్కుపులవరు	428

సంగీత సంప్రదాయ ప్రవర్తన

రసు మపథను]

మేళము 15 మాఛవగొళ

[అగ్ని గో చక్రము

జన్యను (భాషాంగము) 1 సారాప్ట్రము

ల త ణ క్లో క ము

వెంకటమఙ సారాప్ట్రరాగసంపూర్ణ స్పృగ్రహసానుర్వకాలికః
పంచత్రుతి ధై వతస్తుక్వచిత్తస్తానే ప్రయుజ్యతే

గ మ ని క ధై వతస్తు అనుసెషలమందు ‘తు’ కారముచేత కై శిక్కి నిషాదమును గలదని
తాత్పర్యము

మూర్ఖున - { అరోవాణము న బ ర గ మ ప బ ద ని స
అవరోవాణము న ని బ ద ప మ గ బ ర స

లక్షణవివరణము - సుబ్బారాముదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, వడ్డగ్రహము, రక్తిరాగము ఎల్లప్పుడును గానము
సేయదగును కొన్నిచోట్లయందు పంచత్రుతి ధై వతమును, కై శిక్కి నిషాదమును ప్రయోగించ
బడుచున్నవి

ఈ సారాప్ట్ర రాగమును రంజింపఁశేసెడి ముఖ్యతీవ స్వర సంచారముఁ జ్ఞానరణము,

పంచ్రుతి థై వా ప్రయోగములు

ఆరోహణము 1 స / ర / గ / మవ / భద్ర / ని / శ స
 2 సరి గ్ మవ భద్ర నీ శ

అవరోహణము 1 స \ ని భద్ర వమ \ గరి శ
 2 స నీ భద్ర వమ గరి శ

కై శిక్షి నిషాద ప్రయోగములు

1 శ భద్ర / బ నీ భద్ర \ శా
 2 శ భద్ర / బ నీ భద్ర \ శా
 3 న ని భద్ర వ
 భద్ర బ ని భద్ర

ఈ దీప్య భా లోపలగల (భద్ర బ ని భద్ర) లను పంచ్రుతి థై వతమందే మీటి ఆ మీటుతో నాథై వతస్థానమందియే కై శిక్షి నిషాదము పండకనట్లు యాడ్జీ థై వత మునకు వచ్చి పంచమస్థానమున మీటవలెను సందర్భానుశారముగా వేర్చేరు మీటుతోడను శమ్పును చేతియొక్క సాధ్యబలిమిచేత శుద్ధ థై వతమందును పై తెప్పినటులనే బట్టుదుదు

(భద్ర ని శ స) యనునెడల వ్యాపమును ఇ యా గుఱుతున నుండెదు కాశి నిషాదమును (రిగ్ శ మ) యనునెడల మధ్యమమును ఇ యా గుఱుతున నుండు

ర గు మ వ ధ ను

మేళము 15 మాఛవగోళ

అగ్ని గో చక్రము

3

గాంధారమందును బట్టవలెను జారుతోనుబట్టవచ్చును (పా ఏరొప) (ఏరొప)
యో గుఱుతులనుడు నిషాదమును కై శికిగౌనే బట్టవలెను (ఏ స ఏ దపా మ గోరీ) (గ గోరీ) (స / ర / గోరీ)

శుద్ధశైవత ప్రయోగములు

(ప స ర ల పా) (వ వ / స ధ స ర పా) (ప స ర పా)

కాకలీ నిషాద ప్రయోగములు

(ప స ర ని స) (స ని స ర వ)

తక్కినవి గీత కీర్త వర్ణ సంచారులచే నెఱుగవలెను

ఉక్కుగీతము - ఏకతాకసు - పెంచటమధి

ధ్రువము.

మా మా గ ర గ ర	స స ని రి స స ని ధ	ధ ని స రి గ మ గ ర
రా సా క్ల్య ఇ ర	గురుత ర మా న స	మ నో హ ర రూ
నా , గా మా	పా , మ ధ పా	గ మ గ రి సా ,
పో పీ ల	ద్రో తు వా	సు కే
ని గ రి స స ని ధ	ధ ని స రి గ మ గ ర	స ని ఏర ప మ గ రి ప
న కె య ఽ ఽ ఱ	అ ఇయ అ ఇయ ఇయ	ఆ ఽ ఫో ఇయ ఇయ

୧୦୪

పా , మా పా | ఏ రస నరి ఏ రస నరి | సరి సరి గమగి |
 కా ధి ది | త్తు టవన విహం రణ | కల్ల ల్యా ణ |
 సరి గరి సా , |
 మూ రి రి రే |

87

సా , రి రి సొ | గరి సొ నననిద | నని నం , రి
 అ ది తల్ | తెవి జత్తు రు రె | సం మూ ను |
 గ మగరీ గ మవమ | పొ , , , ||
 భీక్ తితిక్ష | ఉ | కే ||
 శీ శీ గరిగా | గ మవ టిఫస్టీ ధ వ | ఎ టిఫస్టీ నిధప |
 అ అరెయూ | థా మో అం గ | సుక్ | రా ప్లీ ||
 గ మగరిననరిరి | నని ధవమగరిన || పొ , మూ పొ |
 రా గన | గరు | కె ఎరెఎ || కం కు ది |
 ధననరిధననరి | నరి నరి గ మగరి | నరి గరి సొ , ||
 త్తటవనవిహారణ | కర్తుల్యై | ఈ | మూరుతి కే ||

కీర్తనము - భ్రువతాళము - ముద్దుస్వామి దీఖితులు

నవగ్రహాకీర్తనములలో నిది మొదటి కీర్తనము

సూర్యమూర్తి నమోస్తుతే

పత్రి వి

వమ / ధప పమగుగరి / గరి	రిన స్టేపని రినసీస రినిప
సూ ర్య మూ	కై నమె . టస్తు తె
రిధ సనిని సరినరి గాగుమపామ గురిన / గు / గుమ	
సు ० దర చాచ్యా థి పతె	
ధ / ని / సనిరినరి గాగుమపామ గురిన / గురినిసా	
సు ० ధర చాచ్యా థి పతె	

అనుపత్రి వి

మా ము గుగురినరి   ముగువపు   పవావ
కౌర్యకౌర   ఛాన్నికు   జగత్రు
మగుపామ   కాన్నిపా   ఉమగురిని
కాళసింహ   రాశ్య   థిపతె
సనిధనినిరిగుపమ / లనిధ   పనస్సివ   మ / ధవమగరిగుమ
ఆర్యవినుతచే జస్మా   కైఅరోగ్య   పిపలరక్తి దై

చరణము

1 సానిసద్భాని <u>॥</u>	పపమ / ధవవము	గరిగమపద
సారనబి	త్రమి త్ర	భానో
2 „ „	„ „	గ / రి రి
„ „	„ „	భానో
శనిధౌనిసరి	గమగ / రి రి	గమపా
శహార్కర	ణకరణ	మూనో
గ్రామపాట	మగగ	గరిశో
క్రూరపాట	మరక్కలు	భానో
శరిగమపా. <u>॥</u>	భాని <u>॥</u> ధశాపము	గరిగమపా
నురుగుశమో	దితస్ప	భానో
శమ / ధవవమగరి	గమప <u>॥</u> ద	నిసభని <u>॥</u> దశో
మూరిజనో	డితముది	నమణో
గ్రామగరి	గమప <u>॥</u> ద	గరిశో
శోమాది	గ్రామభా	మణో
గ్రిశోరిసు	గ్రామ / రిసు	, భానిదశో
థిరార్పిత	కర్మశులై	గ్రిషో
పము / ధవవమగరి	. గ్రామాని	శరిగమపమగరి
దిప్పతరన	ప్రాణి	రిగ్రిశో

సాంచితానీసనరిగమగ | రిగ్ మిషమగ్ గ | గ్ మాపాట్ నిధిపా |
సౌ రాష్ట్రమంత్రత్తు | సే సౌ వ. ర్ణ | స్వరూపాత్తుసే |

చిత్రానీసారిసరిగ్ రిస | నిచిత్రాచిత్రానీసిచిత్రానిప | మిషమగరిగమ |
భా రషిషహరిహరాత్తు | సే భుత్తి ముక్తి | వితరణాత్తుసే |

స్వరము

పామగ్ గ్ రిగ్ మగ్ గ | రిస / రిసనిధన్ | సరిగ్ మప / ధపా |

మగ్ రిసాన / బ్ నిధపమగ | రిగామపిత్రాని | సరినిధన్ స |

నిసారిసరిగ్ మాగ్ రి | మగ / రి / గరిస / సి | రిసనిఫానిస |

ధధపపామగ్ మగ్ రిస | పానిచిత్రానిధపపా | మిగారిసరిగమ |

మార్యమూర్తి

తీర్తనము - ఆదితాఖము - ముద్దుస్వామివిషటులు

వరలక్కీం తజరే

చల్లివి

నిస / చిత్రాచాసనిచిత్రధపమ | సిచిత్రదపా, విచిత్రధపమ | మగ పమమా గరి |
వరలక్కీం తజరే తజరే | మానన |

గామపామేగారి | సాంచితాచిత్రధారి | సాంగోగమపిత్రధా |
వాంఛితాచిత్రధారి | ప్రదాంవర | దాంవనజపదారో |

ని^{**} స ఏ రా ణ ని ఏ రపా పమ | స ఏ ర పా పమ గ/ర | సా . ||
న ర ఎ క్లై ఽ ఫ జ | కే కే | కే | ||

ఆను వల్లివి

న ని ర \ పా వ మ వ ధ పా పమ గ ర | గ \ రి మ | స ని / గ ర \ రి ||
చ . రా చ రా త్తుక | ప్ర వం చ | జ న సీం ||

ని ఏ ధ ని ఏ ధ న రి గు ప మ గ \ రి న రి | ప మ గ ర | ర / గ / గ మ పా ||
సౌ రా ప్ర్యు దే శ | పతి ను త | ర ని సీం ||

ఏ ధ / ని న / రి రి స గు మ \ రి | స \ ని ని సా రి స | ని ని న \ ఏ ధ \ ||
ని రా మ య మ . హ | ని ష్టు మా | ని సీం ||

ఏ ధ / ని న / ని ఏ ధ \ రస ని . పా పమ | మ / ఏ ధ \ పా పమ గ | గ / గ ర \ రి స ||
న ర ఽ జ సీం ని ఖ | రా , ఫ థ | ఽ జ సీం ||

న / ని ఏ ధ ని సరి మ గరి / గు పా | గ మా / ని ఏ ధ ప ఏ ధ | ని^{**} పా సని / గరి ||
ను రా ర్మి త పదాంబుజ వికా సి సీం | ని రా ల ఽ బ మా | న పోల్లా సీం ||

గ / మ గారి / గ ర సా / రి సని ధని స ని / ధ | రి సా / రి స ని ధ ప | మ గరి \ గా మ ప ధ ||
ము రా రి వ త ప్పలని వా సి సీం | పు రా రి గురు గు హ | చి ద్వి రా సి సీం ||

వరలక్కుం భజరే .

సంచారి - రూపకత్తాశము - మట్టిరామదీష్టితులు

మధ్య పాము వమ్మా గరిగొ | మాగారి / గరిగొన / రిసా |
 మధ్య / నినీ / సారి / గ / మాగు పా | గుపమ మధ్య / బన
 మధ్యపావమపా | / మధ్యింపా \ మాగెరి / పమగెరి |
 / మాగెరిగ / మగెరి / గెరిసా | \ మధ్యింనిసాసీరిగెమపా |
 \ గాగు మాపాగుమపాగు | పమధ్య / బనిమధ్యపా / మధ్య
 మధ్యపా / మా | గెరిగెమప / ధ \ పామ్మాగా | / రిగెరిసా /
 రిసా / రిసా | మధ్య / సారి / గ / మాగెగొ | రిగెమప
 / ధ \ పామెగెగొ | రిగెమపమధ్య / బనిమధ్యపుగెరి |
 / పుగామాగెరిప \ మాగెరిచ | బనిధవమగెరిసనిమధ్య /
 సాసీ | ఇమధ్యినిస / కీసం / కీసం | గెమపరిగె / మపమ
 ధబనిమధ్యపా | మధ్యింపమగెరిపా \ పామ్మమగెరిప | న / మ
 - కొనిసరి / గుసా / ర / గ | / మాస / ర / గ / మ / వస
 గెరిగొ | మ / వమగెరిగెమప / ధ \ పా . | / ధ / పామెగెరి
 గుపసగెరిప | రిసానిమధ్య / ని / సరిగెమగెరి | గు /
 పగెరిగెమపమధ్యనిమధ్య | పమపమధ్య / ని / సనిమధ్య
 / బనిపమగ | \ రిగెమపమధ్య / నిన \ నిమధ్య / నిన
 రిసానిరిసనిమధ్యమధ్య / ని / స | మధ్యమధ్యపసామగె
 మధ్య / న / స | రిగెమపమధ్య / ని / సారిరిసా | ర / గ

మాగ్ ఇమగ్ / రీ / గర్ | స్తో / ఇంని / గర్చిని / ఇ
 నన్ | ఏర్ ఏర్చపమప / ఏర్ని / నాయ / సాసం | ఏ
 త / ని / సరిగ్గెమగ్గినని / గర్ | మగ్గినని / ఇన్నన్ ఏ
 ని / సా | ఏంచొపమగ్గిగమగ్గం / గర్ | సాగ్ మాపా
 హ / ధ / సా | గ్గమప ఏర్ని / నాయపమగ్గం స | వ / ధ
 / సాప్పగ్గిగుపా | గ్గమప ఏర్ / ఈన్ ఏర్చప ఏర్ / న
 / సా | వాయ / నిన ఏర్ / ఈన ఏర్చప మగ్గం స | నరి
 గ్గమప ఏర్ / ని / సరిగ్గెమగ్ | ఇరీ / గర్చినన్ ఏర్చపమ
 గ్గం స | సా / నిఏంచొపమగ్గం / ఇరీ / గర్ | సాప్ప ఏర్చప
 ఏర్ / ని / సరిగ్గెమగ్గం | సరి / గర్చిన్, స్తో., ॥

గమనిక ధా, ని, ఈ గుఱుతులుగల దైవతనిషాదముల పక్కలమండిడు పొడిస్వరముల
 నాథైవత నిషాదములతోనే యమిడించి పాదవలను

సంగీత సంప్రదాయప్రధర్మిణి

ర గు మ వ ధ ను]

మేళము 15 మాళవగోళ

[అగ్ని. గా. చక్రము

జన్యరాగము (భాషాంగము) 2. పూర్వి

ల త ఱ ఛో క ము

వెంకటమి పూర్విరాగస్య సంపూర్ణస్సగ్రహస్సుర్వకాలికః

మూర్ఖున - { అరోవాణము స బ ర గ మ వ బ ధ ని స
అవరోవాణము స ని బ ధ ప మ గ బ ర స

తప్పణివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, మడ్జగ్రహము, దేశియరాగమును రక్తిరాగముగా
నున్నది ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును

రి స ని ని నీ, స గ గ మ పా నీ, ప స నీ, ని స నీ నీ,

ని స గా గా, గ మ థా మా గా, ధ మ గా, మ వ ధ మ గా,

సా గా మా గా, ప్ప మ గా, సా గా మా, మ వ నీ ధ ప,

ఈ సంచారముల నుండు నిషాదములును, గాంధారములును, యూ పూర్విరాగమునకు
రంజనాస్యదములయిన జీవస్వరములని దలవలెను తక్కినవి గిత, క్రితన సంచారులచే
నెఱుగవలెను

అష్ట్యగీతము - ద్రువతాళము - ముద్దు వెంకటము

ద్రువము

స ॥ గ మ పా మ మ గ రి గా గా | గ మ ప మ గ రి గా గ మ రీ సా |
 పా ల శి ఖ శ రి త అ నం గ | శ సి త క సి తా ల ఽ గా ఆ |
 రి న ధా న రి న రీ గ రి గా | గ మ ప మ గ రి న మ గ మ పా , |
 ఉ త్త మా ఽ గ న టా భం గా | గ ఽ గ ఉ ర ఽ గా |
 ప మ గ రి స రి స ని ధ ప మ గ మ ప | ధ ని ధ ప మ గ మ ా వా గ గ మ రి స |
 గ ఽ గ య న బి ఽ బ శ శి మ ణ శ | జ టా జా ట మ ఈ ట ర ం జి త య య |

జూ వద.

స రి గ మ పా వ మ గ రి గ మ పా | మ గ ని ధ ప ధ ప మ గ రి గ మ పా |
 పా ల శి ఖ శ రి త అ న ఽ గా | పా ర య తి కృ ప వా మా ఽ గా |
 పా మ గ రీ గా గ మ రీ స రి | సా ని ధ పా మా గ మ రి స రి |
 మ త్తే శ కు ఽ శ మ కు ఽ త | య క్త అ జి స్న క టి స ఽ గా |
 స రి గ మ ా ధ ని స రి గ మ ప ధ ని | స్ఫ ని ధ ప మ గ రి స ని ధ ప మ గ రి |
 తె య అ | అ అ వి ర ఘ వ ము ద్దు వెం క ట |
 గ మ ప ధ ని స రి గ రి స ని ధ ప ధ | రి స ని ధ ప మ మ ప మ గ గ మ రి స ||
 అ త్రి త ఽ గ స క ల రో గ | హ ర హ ర మ మ వ వ ఇ ద్వి లి ఽ గ ||
 స రి గ మ పా వ మ గ రి గా గా | గ మ ప మ గ రి గా గ మ రీ సా ||
 శ ల శి ఖ శ రి త న ఽ గ | తి సి త ఫా . సి తా అ ఽ గా ||

పూర్వీకుల గీతము - త్రిపుట్టాళము

శ్రీవము

పా ధమగగరిగా గరిసననినిసా గాగమగగరి	
సో మళ్ళే ఖరసుం దరి అఱచే జీవురె ఎ	
గాగవమగమ రిసారిసనిస గరిసరిసగరి గాగవమగగ	
దేవిదఱ వతంవిమితం మరుధణందత ఫోరతరకర	
మరిససరినిస సగగమాపని నిధపపమాప పపపధధమమ	
వళలతియరె బకుతకాకిడ దికియాఅ సరువథరుదయ	
గగగమమగగ మగరిసా	
సషిక మషి	

శ్రీవడ

సగ మగరినిధపధ మధామగగరి గాగగపమగ	
తుమె గంకరిపళ అఅంకుళధరి ఏకరసల	
గరిసమమగరి గాగమమగగ మగరిసనిసగ గాగసరినిని	
మూలవాసిని అంబళంబర వయిరివరకర కాంచిచిషు	
సా,, సగ రిగా, గామ సా, మగరిస గాగనిసగరి	
రివర విహారిణి కేరెతియ రెరెతియంవణ	
గామపనిధప ధపషష్టా, సినినిధపమప పపామగగా	
రేరెఅఅ అరె గొపాల వరంకితిరే	
గమసా,	
కతిరే	

పా ధమగగరిగా గరిసననినిసా	
సో మళ్ళే ఖరసుం దరిథుల రే	

కీర్తనము - మిత్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గురువిషయ కీర్తనములలో నిది వష్టివిఫక్తిగల కీర్తనము

(శ్రీ) గురుగుహస్య దాసోవాం

ప్రశ్న

సా . రి న ని ని ని	న గ గ మగ్ మద్ మా ర
(శ్రీ) గురు గు	న స్వీ దా సో
గ రి సా ,	న సా , మా .
హా ० ०	సో చే ణ
గ్ మ వ / జ న \ ప \ మా	గ్ మ / వ మగ మ్ రి రి న నని
చ ద్ర రు గు హ	యై న వా
న సా , సా ,	
హా ०	

అనుష్ఠాని

ధా గ్ మా గ	రి న ని న గ మ
శో గ మో తూ	త్లై ఇ చ ర ణ భ్లు
సా / సస్ ధా ప మ / త్	ప గ గ్ గ మ ధ న
హు తు రా ది న	ఖ వ వ ర ణ భ్లు
శీ న నీ ధ	ధ గ్ గ మ ధ న
యొ గ బ్లిం ధా ०	త్లై ఇ ర ణ భ్లు

న / ర / న / సొ | మ మ గ / రి న ||
 యో గ పీ తా | ధి క ర ణ న్యీ ||

(శ) గురుగుహ

చరణము

గ మ సొ ప మ వ | మో ప మ గ మ గ గో ||
 న న కో ది పూ | ర్యో క ము ని గ ణ ||

మ / సొ / ని ప గ మ గ ము ధ | మ గ గో రి న ||
 న న స్తు కా నం . | ద వ వ గ్ర ష న్యీ ||

ప ప ప గ మ మ మ | గ గ గ న / గ రి న ||
 న న జ క వా ది | చ క ల సె మ జో ||

ః ః గ మ మ సొ | న న / చ చ జ న్యీ ||
 వాం లీ కా భో | సె లై చ జ న్యీ ||

సె ః ః గ ప వ ఱీ ఱీ | సె లై చ జ న్యీ ||
 జ జ న జ ల య ద | రూ రై చ జ న్యీ ||

మ / ధ సొ ప ధ / మ ప | ప గ గో మ మ మ ||
 కో జ్ఞిన కో | ర్థిన న గ్ర ష న్యీ ||

గ రం సొ / ః / వి న | ః ః మ గ స్తు న్యీ ||
 జ జ జ క్ష్యీ | క్ష్యీ న ||

జ జ వై మ పో గ | మ గ గో / చ చ జ న్యీ ||
 ప ప చో ప ఫో గ | హో త్యో ||

ఓ రి రి న	నీ\న స్తోగా మ పా ప	దం ధ చ/ధ లు	గ చు వా నీ సా స
ది న క ర	కో టీ వి భా స్వ ర స్వీ	తే కో మయ	జ గ దీ శ్వీ ర స్వీ
స న \ నీ స ర	రి సా స ధ పా ప్స	సా సా గా మ గా మ రి సా నీ	
జ న	రం జ న క ర స్వ వ ర స్వీ	స రవ్ సాత్వ ర స్వీ హ ర స్వీ	

ଓ గురుగును

సంచారి - మర్యాదాము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

రీ ననని తీ సగ గొ | మగ మథ \ మా గో సా | తీ తీ సా / మా మో |
 గు మ ప / ని ధా పో మా | ధా \ మా గా మ / ప మగ | / మా \
 రి రి స / రి నీ సా | పా \ గా / మా గో సా | సా ర / గ గో / గ
 గో | మ / వ మగ రి స నీ సగ | మీ పా / ని ధా పో మగ |
 రి స / మగ మా / పా పమ | గో రి స ని సరి సధ | నీ స గా మ
 ప ని ధ ప | / ధ మ పగ / మ రి స / రి సా | ని ధ సా మగ / మ
 రి స | / రి స ని తీ సగ గొ మా | సరి గు సా గె మ ప ని | ధ ప మ
 గ ము న / ధ మ పా | గ మ ప థ / ని ప / ధ మ గా | రి స ని సా గె
 మగా | పా గె మ గో రి స ని | ధ ని స గ మ ప \ గె మా | / ని
 పి గె మ కో గా | మ / వ మా ము గో రి స ని | స గ మ గ మ థ \
 మా గ రి | గ రి నీ స గ ము రి సా | వ ప ప గె మ ప గె రి సా | / ని
 పే గ మో పా ని | ధ పో మ గె మ పా ని | ని తీ సా ని ధ పో ప |

వగ్గిగమపమగ్గనిధ | పదపమగ్గిగమపా | నిపాపమగ /
 రమగర | నరిగు / పమగ / మరిన | **నిసగా మా పనని |
 \ మపాగమార / గరిన | రిననినిసా **గ మపా | / ధా \ మా
 **గ మపనిసా | నినిసీసరిసాన | ధపాపసాగమా | గ మ
 / పమగర / మరిసా | నీసారిగా మా | \నీనగమాపని | రిగమపధ
 నిసాని | ధపమాగారనని | ని నినిసీసగా మా | గ మపనిధాపాని |
 రిననినిస / గరిసా | ని / గరిననిధపాసా | గా మా **గ మ /
 ధపమగ | / మరి / గరిన / రిననిని | సాగా మా / ధా \ మా |
 గారిగు / పమగర | మురిగరిన / రినని / సా ||

రాగు మపథను]

మేళము 15 మాఛవగొళ

[అగ్ని గో చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) తీ నాటిపంతు

ల త ణ క్లో క ము

పెంకటమఙ సగ్రహో గాడివంతుళ్ ఆరోహే గథ వర్జితః
సంపూర్ణ స్నర్వ్యకాలేషు గీయతే గాయకో త్తమేః.

మూర్ఖన - { ఆరోహణము న ॥ १ మ ప ని న
అవరోహణము న ని ॥ २ ఫ ప మ గ ॥ ३ స

అట్ల వివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, చడ్డగ్రహము, రక్తిరాగము, ఆరోహణమందు గాంధార
థైవతవర్ష్యము ఎల్లపుడును గానమునేయదఁగును

న ॥ १ మ ప ని న, న ॥ २ ఫ ప మ గ ॥ २ స, న ॥ ३ మా ఫ ప,

వ ప / నీ న స, సౌ ప / నీ కీ న ద ప, వ క \ మా ఫ ప గ ॥ ३ స

పై గల ఆరోహణావరోహణముల నుండు నొక్కు-లొద్దిగింపులును, మా నీ తు
గుఱుతులతోనుండు మధ్యను నిషాదములును, నీ మీ తు గుఱుతులతోనుండు నిషాద

మధ్యమములును యూ గౌడిపంతురాగమునకు ముఖ్యరంజనాస్వదములును శీవస్వరములని
తలచవలెను

ఈ ~ గుఱుతులతోనున్న మధ్యమనిషాద, నిషాద మధ్యమముల నిరుపక్కల
నుండెడి పొడిస్వరముల నిమిడించి పట్టవలెను

లక్ష్మితము - రఘుంపత్రాళము - వెంకటమథి

శ్రీవము

ధ వ ద పా ధ ప మ గ రి రి స ని సా , రి ప మ గ రి ప	
క ద న మ త్త ర అ వ ణ కు ం భ క ర్ణ ది	
రీ స రీ స ని సా స స ని రీ స ని ధ ధ పా ధ వ ధ ప మ పా , ,	
క ర్ఘ ర భ ం జ ం న జ ఆ త రె ఎ ఫ న దు రి త జ ఆ తా	
వ ని స రి స రి ప మ గ ర స ని ధ ప మ ప మ గ రి ర	
ద భ న క ర వు ం ని ఇ రె రా మ స ం ర జ ణ	

అంతరి

సా ధ ధ ధ ధా ని ధ చ ధా పా ధ మ ప మ గ ర రీ మా ప ని స రి స ని	
యుద్ధ న ం ను ద్ధ శ ం ను ద్ధ త్త త్రి పు ర అ చ వి ధ్వనమ ం న త	
సా , , స	
క ర	

జూవడ

ని సా రి స రి స రి స ని రి సా రి మ ప ధ ప మ గ రి సా	
క ర ద్ధ మ ధ మి త ధ మ ర గ ద్ధ ని వి ఘ టీ త య య	

రి రి శ న సీరి సని | థ వ ని సా సా రి రి | సా రి స ని ధ వ ని సా |
 చిక్ర వ ఛ గ్రా వ | సం థి రే చె త్తి యై | య త్తి యం వ అ ఇ యై |
 సా రి స ని ధ వ ని సా | రి రి స రి వ మ గ రి స | ధ వ ధ వ మ గ రి ని ధ వ |
 య త్తి యం వ అ ఇ యై | యై య అ ఇ య ఇ య ఇ య | అ | రే |
 సా , ని ధ వ మ గ రి | స ని ధ వ మ వ మ గ రి స || సా ధ ధ ధ ధా ని ర వ |
 వా రి థి ० మ అ రి | చె తు వ రి చె ० వి ణై || య దృ స ० న దృ స ० |
 ధా పా ధ మ ప మ గ రి | రి మా ప ని ప రి స ని | సా , , స ||
 న దృ త్త త్రి పు ర చ | వి ధ్వం స స ० న త | రే | రే | ||

కీర్తనము - మిక్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీషితులు

కృష్ణానంద ముకుంద మురారే

వర్ణ వి

, ని ని సా , | స రి లే ధా ధా || ధ \ మ ని ధ \ మా | ప్రా ధ ప మా - రి , ||
 కృ ష్టా | న ० ० ద ము || కు ० ద ము | రా ३ ||
 సా - ప / నీ నీ | స రి స్ఫు : || రి మా పాభనిదపమా | గ \ రి స రి మ ప / ని ||
 ఎ కృ పా ० | కు రు కే || శ వ శా | కే హ రె ||

ని

న । కృష్టా

ఆనుపల్లి వి

, రి మా పా | ని నీ సా రీ || రి గరి సా | ని ధవ / నీ సా ||
తల ష్టో | రహిత గో || పీ జన | వల్ల క ||

ని రీ ససనీ | \ధాపమధమ ముహ || గరిం / గరికి | సెరీముపానీ ||
త్రివిక్రమనా | రాయణవాను || దేవ గోవిం | దపద్మనాక ||

నీ, సా, ||
కల ష్టో ||

చరణము

, రి / వ మా మా | మపా, ధపధా | \మా, పాధా | పాధమా గయి ||
య దవ | వం శ. వ | మో ని థి | చం ద్రా ||

, రి / గ రీ సా | ని నీ నీ సా | , రి మపాధా | పాధమా గయి ||
య మా | ర్జనా ది | భంజ నో | వేం . ద్రా ||

, రి / ప ము పా | / ప సీ, సారీ | రి/గారీ సా | ని ధవ / నీ సా ||
మా ధవా | మా మవ | వి నతవి | థిం ద్రా ||

, రి సా, | నరినిని \ ధధా | పమ / నిధా, | పాధమా గయి ||
మా య | తీ త క | రు జా | సాం ద్రా ||

రి / గరిపనీ | నీ సా రి రీ | / పమాపనినీసప్ప | ని ధవనినీ సా ||
వే దనుత గో | రి పాంతరం | గా దిగురుగుహ | మోదముర థి ||

/ రి రి / గరి స | సాని ధవనీన | సా ని ధపాము | గరి స మపని ||
సాదఫే దవి | నోదపుకజ | పాదముప్ర | ని దత్తి ధర ||

నీ, సా, ||
కల ష్టో ||

సంచారి - మర్యాదాకము - నుబ్బరామ దీక్షితులు

ధ ప / స నీ సా రి రి సా | ర / మా ప ప / ధ మ గ రి సా | ర స రి ప
 హ గ రి సా | రి సా నీ సీ స / రి | సీ ధ పా / ధ మ పా నీ | స రి
 స / వ మ గ రి స / గ రి | స / గ రి స నీ స / రి స రి | నీ రి ని స రి వ మ
 గ రి స | ర మ ప ధ ప \ మ గ రి సా | ధ పా నీ స రి ప మ గ రి |
 * ని స రి వ మ గ రి / గ రి స | ప / ధ మ హ / పా మ గ రి స రి | నీ స రి
 / ప మా ప / ధ మ పా | ధ \ మా ప / నీ ధ మ వ ధ మ | ప ధ \ మా
 ప / ని ధ \ మా ప | / ధ మ గ రి మ మ గ రి సా | నీ స రి \ ప మా
 ప స రి మ ప | ర / ప పా నీ ; ర మ ప / ని | ధ ప \ మా ధ \ మా
 గ రి స | ర మ పా ధ ప / నీ సా | ర మ ప నీ సా రి స / రి | స /
 * రి ని ధ పా / స నీ సా | / రి స / ర ని స / రి ని స / రి స | ధ ప /
 ధ మ ప ధ మ స / ధ ప | ప స ని ధ ప మ / ధ మ గ రి | రి స ని ధ ప మ ప
 ని సా | రి / మ మ / వ ప ప / ధ \ మా | పా / ని ధ ప మ గ రి రి |
 రి రి స స వ నీ సా | ర మ ప ధ ప మ గ రి రి | రి మ ప / నీ తీ స రి |
 * ర / గ రి స ని ధ ప ని సా | / రి స రి ని ధ ప / కా | \ మా ధ ప
 మ గ \ రి | రి / గ రి స \ ని నీ తీ | సా రి రి ప మ ప / ని స |
 స స ని ధ ప మ ప ని సా | / రి రి / గ రి స / రి సా | సా క \ నీ క ధ
 ప / ని నీ సా | ర నం / రి ని ధ మ ప ధ | మ పా / ధ మ
 గ రి / గ రి స | నీ సా రి మ ప ని సా రి | / గ రి సా \ స నీ ధ ప \
 ప మా | గ రి సా ని ధ ప ని / సా ||

ర గు మ ప ధ ను]

మేళము 15 . మాథవగ్గాళ

[అగ్ని గ^హ చక్రము

జన్యము (భాషాంగరాగము) 4 మారువ

ల త ణ త్తో క ము

వెంకటమఙ రివ్జ్ఞానీరోవాణీపూర్ణో మారువస్తుస స్వగ్రహః
సర్వకాలేషు గీయతే గానతత్వవిశారదై :

మూర్ఖున	ఆరోవాణము	స గ మ ॥ ధ ని స
	అవరోవాణము	స ని ॥ ధ ప గ మ గ ॥ ఈ స రి గ రి స

లక్షణ వివరణము - నుబ్బిరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, వ్యాప్తిగ్రహము, దేశీయరాగము, ఆరోవాణమందు
ఖుషథవర్జ్యము, ఎల్ల ప్పుడును గానమునేయదగును

గమనిక మూర్ఖునవిటులుండునదియగాక, ధ మ ప ని స, ధ ప / ధ మ గ రి స, ఈ
ప్రయోగములును గలవు, రి ని ధ \ ప మా, ప ధ మా, ప ని స గా,
మ ధ మ గ రి స, ఇవియును, మంద్ర మధ్యమువరకు సంచరించుటయును లూ
మారువకు రంజనాస్పదములయిన శైవస్వర్పప్రయోగములుగా నున్నవి గీతకిర్తన
సంచారులచే తక్కునవి నెఱుఁగవలెను

లక్ష్మీగీతము - రఘుంపత్రాళము - వెంకుటము

శ్రద్ధవము

ర ర న సొ సొ మూ ము | గ మ ప ధ ని ధ ప ఎ ము గ
 వా సు దే వ కృ ష్ణ | దే బ కు న ఽ ద
 ధా మ గ రి సొ రి స ని | ధ ని ధ ప ధ మ గ రి సా
 నం మ ధ వ గో | వి రి ద అ అ ఇ యా |

అంతరి

సొ , న ని ధ ధ ప చు | ని ధ ప ధ మ ప గ మూ ము |
 రే రె క ఇ వ అ ల్యై | అ ది న ఽ ధా న
 ధ ని స గా రి స రి స ని | సొ , , స
 సొ వ సం నా ము రె | యా రె

జూపడ

రి స ని | ధా చ సొ సొ ము మూ |
 తి య ఇ | య త్రి హై య త్రి హై |
 మూ ధ మూ ము గ రి స న | ధ ధ ని ధ ప మ గ రి సా |
 య త్రి హై య అ ఇ య ఇ | అ . . . అ |
 సి ని ధ ప ధ మ గ రి స న | న ని ధ ప ధ మ గ రి స ||
 అ | అ | అ | సొ ధ మ గ రి స ||

సా , న ని ద ధ ప ము | ని ధ ప ధ ము వ గ మూ ము |
 రే రె క ఆ వ ఆ ల్యై | అ ది సం ధా న |
 ధ ని స గా రి స రి స ని | సా , , స ||
 పా వ నం నా ము రె | యా రె

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముధ్యస్వామిదీషీతులు

మారువకాది మాలినీ శూలినీ

పర్మ వి

మా గ మ / భా మ ము | గ \ రి | సా / ర \ ని ||
 మా రు వ కా ది మా | రి ని | శూ రి ని ||
 ధా ము వ నీ సా | / గ రి స / ర | .నీ / సా ||
 మా మ వ క ల్యై | ఱగుఱ రా | రి ని ||

మారువకాది

అనుపర్మ వి

గా / మా ధ \ మే రని | , ధ \ మ ధ | పా ము గ ||
 చా రు స్నే తముభా | రు బు జ క | పా రి ని ||
 ర \ నీ సా గా మ | / ధ ప / ధ మ | మ పా ని స ||
 జ గ జీ వే క | గు రు గు హ | పా రి ని ||

సా / రిని ధ మ ధ ని సా గ మ గా రి స | సా ని \ ధ మ ప గ | \ రిని సా మ గ ||

వా రి జ న య న వి లా సి ని కా రి ని | వా ఽచితా ర్ఘ ఫ ల | దా య ని హం సి ని ||

ముక్కయి శ్వరము

మా , గొ మా ధ ప ధ \ మా , \ గా ॥ | సా ॥ / నీ ధా \ ము | , ధా నీ ^W ని సగ ||
 మ గ రి సా ॥ నీ సగ మ ధ మ వ ని స | / మ గ రి సా ప / ధ ము | పా ని సా / ధ మ గ ||

మారువకాది

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - సుఖ్వరామదీషీతులు

ఎ మంమా నను బ్రోచుటకు

పల్లవి

మ / పా / ధ మ గ రి గ గ \ రి స గ రి స | స ని సరి న నీ ధ ప ధ ము | వ ని స గ ము ||
 ఎ మ ० మా న మ | బ్రో | | చుటకు ||
 ధ మ గ రి స గ మ వ ని స \ మ | గ మ ప ధా , ధ మ గ రి గ | గ / రి సా ||
 య ० త తా మ న మే | | | లా ||
 స ని ధ ప ని స రి స ని సా గ మ వ ధ \ మా వ ని | , స ని / రి సా రి | ని ధ / మా మ వ మ గ ము ||
 కై ల జా ల ము ని జన పరి పా ల యే | ల జా ల మే ల | క రు జా ల వా ల ||

అనుపల్లవి

గా ॥ ర ప లీ స ప నీ స మ గ | మ పా / ప ధ | ప ధ ప ధ మ మ గ ము ||
 భూ మి లో న త జ | న క ల్య | క వ లి ||
 చా ప ధ మ గ రి న రి స | గ మ మ వ / త ము | గ వ మ ప ధా , ప ||
 ల్య ల్య . గ ప రి పె | ల యు నా | గ ప లి ||

ధవధనీన వనిన / గరిష సనిసరి సా | స / రిని ధవధమ గరిరి | సా, మ ధవధమపగ్ మ ||
కామితార్థ ఫలము లి చ్చుత లీ | క టా ణ్ణి ఎంపుముద | యామత లీ ||

స్వీర ము

సా, / ధమగరిన రిని ధ మ వనినగ | మా, గా మ / ధవ | గమగరి ని సగు ||
సగు / ధధని సని ధ మ గ మా వనిన | / మగరిసారిని ధ | మగరి సా మగ్ మ ||
ఏమం మూరై

సంచారి - మర్యాడము - సుబ్బారామదిక్షితులు

మా గ మ ధా ప మ గ రి | సా / రిని ధ వ ధ మ పా | నీ సా గా ధ ని
సగ | మ / ధ ప గ మ గ రి / గరిష | ధ ధ సా సా మ గ మ ప |
గ మ ప ధ నీ ధ మ \ ప మ గ | ధా మగరిన / గరిషని | స గ మ
/ ధ \ మగరిన / రిని | ధ వ ని స ధ ధ సీ స గా | మ వనిన
గా మా గా | మ / ధ మ / వ గ / మగరి సా | 8 / గరి స / 8
ని ససీ గా | ససీ మ మీ గ గీ మ ప / ధ మ | స గ మ ప / ధ మ గ
రిని | ససీ రిని సా గ / ధ మ గ | స గ మ ధ మ / ప \ గ మ గా |
ధ \ మ ప \ గ మ \ రి సరి | రి / గరి స గ మ పగ్ మా | \ ధ
ధ మ గ రి చ / రిని | స / రి స గ స మ గ / ప మ గ | మ \
ని ధ ప ధ \ మా ప గ మ | / ధ ధ ప మ గ రి ససీ / రిని | స / రి
స / గరి స గ మ గ | స గ మ ధ ప / ని ధ ప మ గ | / ని ధ ప /

ధముగధవముగ | మ / ధ \ మ వ నీ / స్తు / ని ర | / సౌ
 / రినీధవధ \ మప్పు | / ధా మ ప \ గా మ్మప ని ధ | పనని
 ర / ర నీధ / ని ధ ప | / నిధవముగ / ధ \ ముగ్గి స | మూ
 గ్గరినీసగుపా | / ధప / ధముపాగ్గవ పని | ధప / ధమ
 పనిస / గరిస | / గరిసనీధవధముగ్గరి | సనీధ ప ధ /
 ముగ్గిసని | సగము ధని సగ్గ నుపద | ముపని స / నీరము
 పని | సాగముగారిస / రినీ | సానిధామ / పంగ్గరి | పంసా
 మగముధపా | / ధముగ్గరిస / రినీధ \ మ ప | స \ నగ
 ధనిసగముగ | మధ \ మప \ గమ ప నిస | ధని ప / గరి
 రిసా / గరి | సనీధప / ధముగ్గరిసా | సనిధపగ్గేముగ్గరిసా |
 నీస / గరిస / రినీ / సా ||

సంగీత పంపదాయ ప్రదర్శని

ర గు మ ప ధ ను]

మేళము 15 మాఫవగోళ

[అగ్ని గో చక్రము

జన్మము (భాషాంగరాదము) 5 సాహేరి

ల త ణ ట్లో క ము

పెంకటమఙ సాహేరి రాగః పూర్ణోయు ఆహో హే గ ని వర్షితః
గ సీ త్రి త్రి క్రు తీలషైయై క్వచిద్గాయంతి గాయకాః,

మూర్ఖున - { ఆరోహణము స బ ర మ ప బ ధ సా
అవరోహణము స సి బ ధ ప మ గ బ ర స

లక్షణవివరణము - సుబ్బిరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణ ము, హడ్గ్రహము, రక్తిరాగము, ఆరోహణమందు గాంధార
నిషాద వర్ణము, ఎల ప్పుడును గానము సేయఁదగును

కొన్నిచోట్ల మూడు మూడు క్రుతులగల గాంధార నిషాదములను ఛేర్చి సంప్ర
దాయజ్ఞులయిన లక్ష్మిజ్ఞులు గానము సేయఁచున్నారని పెంకటమఙ లక్షణట్లోకమును షప్పివ
యున్నారు మూడు మూడు క్రుతులగల గాంధార నిషాదము ఉచియనిన, సాధారణ
గాంధారకై ఇక్కి నిషాదములని తాత్పగ్యము మొట్టమొదట వేయఁబడినపీరికలోగల క్రుతివిభాగ
పథకమును జూచితే తేటఁఁఁదును

స \ ధా సా రీ , మా , రి / ష మా , మ పా , / ధా , బ సీ

ఈ దీర్ఘస్వరములిన్నియు సీరాగమునకు మిక్కిలి రంజనముల నిచ్చు ఛీవస్వరములే

రాగానుసారముగా పలుస్వరముల సంచరించుకొని వైగల యే స్వరములందయితేను
వచ్చి వచ్చి న్యాసముఁ శేయుట మిసుల రజనమును కలిగించును

సరి మీ ప ధ సు , సరి మీ ప , రి మీ ప , బె గె రి మీ ప ,

స బె ని ధ ప బె గ రి స , బె ని ధ మ బె గ రి స ఇవి మొదలుచునవియును
కీషస్వర సంచరింపుతే

ఈ రాగలక్ష్యగీతమందు ఎనిమిదవ తొమ్మిదవ ఆవర్తములందు * మా బె గా రి భ
గ మ భ గ , పదునేవ ఆవర్తమందు గ ప మ భ గ మ యనెడు యా ప్రయోగముల
మాత్రము అంతరగాంధారముఁ కనుబడుచున్నవి ఈ ప్రయోగములదప్ప సిగీతమందు తకిక్కన
యొడలను, కీర్తన వర్ణము మొదలుచునవియందును సాధారణగాంధార కై శిక్కి సిషాదములఁ
ఖట్టుటయే పరంపరాగత సంప్రదాయజ్ఞులవాడుకలోనెన్నవి గనుక అంతరగాంధార కాక లినిపాద
ములకు గుఱుతువేయబడునుగాని సాధారణగాంధార కై శిక్కి హింపాదు లకు గుఱుతువేయబడదు

స భ ని స ని ధా ఈ ప్రయోగమున కాక లినిపాదమును ప్రయోగింపుచున్నారు
స బె ని బె ధ ప మ బె గ బె రి స ఇందున కై శిక్కినిపాద సాధారణ గాంధారముల
గురుతులఁ గమనింపుడు

లక్ష్యగీతము - క్రధువతాళము - ముద్దు పెంకటమథి

క్రధువము

మ మ పా ధా స ని ధ ప మ గ రీ	సరి మా గ రి గా అ ప , ,
బు ధ జం న పొ ః ఒ మ ఽ ఔ	భు త శ దే వే ఽ ప్రా
మా గ గా రి రీ ధ స సా రి గ	నా రి మా మ పా రి మ . ధ ప
భూ రి వై రి టీ . ర వా ర	పా ర వా రా వా ర
మా ప పా ధ ధా మ ని ధ ధ ప మ	మ వ ధ ని ధ ప ప ధ ప మ గ రి స రి
మం దం న మం ద ర గ ర	వ ర భు జ న రు దె య య

కూ వద

మా గా రీ రీ స ధ సా రి మ | సా రి మా ప ప ధ (మా గా రి ఏగ |
 అ రే రే బు ధ జం న | కీ వం నక అ రం దే ం ణ |
 మ ఏగ) రి గ రీ స రి సా ని ధ ప ధ | ధ ని ధా ధ ప ప ధా ప మ గ రి స |
 ని ద అ | ధు న ద న చి త క్క ని న |
 సా రి మా మ స రి స రి మా ప ప | మ గ రి మ మ ప ప ప ధ ధ న స రి |
 ఆ ఇ యై య ఆ ఇ య ఇ య ఆ ఇ య | అ ఇ య ఇ య ఆ ఇ య ఇ య ఆ ఇ య |
 ధ ధ న స రి రి మ గ రి మ మ ప ప ధ | స ని ధ ని ధ ప ధ ప మ గ రి మ ప ధ |
 అ . , | మ ద్దు వెంకట . ధ్వ ఇ ప్ర భు వ ర |
 ని ధ ప ధ ప మ ఏ (ప మ ఏగ మ) గ రి స ర ||
 శ హ జి మ హ ర జ జ య జ య ||
 మ మ పా ధా స ని ధ ప మ గ రి | స రి మా గ రి గా రి రి సా , ||
 బు ధ జం న పొ మ ం ణ | భ త శ దే వే ం ద్రా ||

క్రిందనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుసౌమి దీంతులు

శ్రీ రాజగోపాలబాల

పత్రాలి.

సా , వి సా ని ధ పా ధా , స | ని సా ని , ధా ప ని | ని ధ ప \ మ ప \ ధ ||
 శ్రీ రా జ గో | పా ం | ధా . ం ||
 ధ ని \ ద , ధ ని ధా ప ధ \ మ \ గ \ రి | / రి గ \ రి / ప మ \ ధ \ ని ధ ప \ మ \ ప \ ధ ||
 శ్రీ ం గా ర శీ ల | శ్రీ త జ న , పా అ ||

స న / రి స / రి ని సా ని ధ పా ప మ | పా ధ ని ధ ప మా గ / రి , | స ధ ద ప మా గ రి స ||

మహల్ వి

ఫా, వ / ధము మగారి / గ | రి సరి / పము | వ పము పథా, ధపము ||
 ఫి రా గ గం | ణ్యదీ న | శరంగు ణ్య ||

ని \ ధ్వని, వ ను ను | ను | ను ను వమ్ ||
థీ రా ను ను | ను | ను ను ణమ్ ||

మంచిను మవద్దన పద సా, దసా | నిధ / నిధ ధవ | ధాశి, దా, / నిధవదము ||
చా రుచం ఒపకా . | రం ఒ వ్యద | ఔ ణ ||

వు పొ, ధనా రిం ధధ / గ రి స న్ ధాపా | ధ / నిశీన ధ \ ని ధా | ప ధ ధషమ పా ధ ధ ||

ద్వా ర కూ పురి నిల య వి శి పో | దైవ తాదైవ తా | లయమాం పాలయ ||

ପ୍ରାଚୀ

చరణము

1 , సరిమపదనీ , ధవ / ధా | , వమ \ ని థా , ధసమ | * మ రమప ||
సైల్రా నన నే | శ క చతు | రా న న ||

కంపద

మా గా రీ రీ సధ సా రి మ | సా రి మా పవధ * (మా గా రి ఏగ |
 అ కే కే బుధ జం న | షీ వం నక అ రం దే ఽ ణ |
 మ ఏగ) రి గ రీ సరి సా ని ధపథ | ధనిధా ధపథ ధా పమగరి స |
 ని ద అ | ధనద నచితక్కని న |
 సా రి మా మనరి సరి మా పవ | మగరి మ మప న వధ ధన సరి |
 అ ఇ యై య ఆ ఇయ ఇ యా ఇయ | అ ఇయ * ఇ య అ ఇయ ఇయ అ ఇయ |
 ధధన సరి మగరి మ మప పవ | సని ధని ధపథ ధపమగరి మ పవ |
 అ . . , | ము ద్వా పెంకట . ధ్వా ప్రశ్న వర |
 ని ధపథ పమ * (పమ ఏగ మ) గరి సరి ||
 శవూ జి మవూ ర | జ జయజయ ||
 మ మ పా ధా సని ధపమగరి | సరి మా గరి గారి రి సా . ||
 బుధ జం న పొవ | మం ణ | భు | త క దే వేం ద్రా ||

కీరనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ రాజగోపాలబాల

పర్ణి వి.

సా , ని సా ని ధ పా ధా , న | ని సా ని / ధా పని | ని ధ ప \ మ ప + ర్ |
 కీ రా జ గో | పా ల | చా . ల ||
 ని ధ , ధని ధా ప వద \ మ గరి స | రి గ సరి / పమి పద | ని ధ ప మ ప ధ ||
 కుం గా ర శి ల | కీ త జ న , పా ల ||

స్వరము

సానిధపథ / నిధపామగరినరి | గరిసానిధసరి | ^wమవధనిథా, ||
 ననిధ / రినరి / పమాగరినిధపథ | గరిసానిధపామ | , గరినరిమవధ ||
 శ్రీరాజగోపాల ||

కీర్తనము 2 - ఆదిత్యాశము - కుమారయైషైంద్ర మహారాజులవారు

నిఖలానంద నిత్యప్రదీప

పత్రి వి

నరి / పమాపసా / ద్రప్తిధ | , పథ / నిధధ | సా, / నిధపమగరి ||
 నిఖ లానంద | నిత్యప్రదీప | దీ . ప ||
 స-రిగరి సేనిధసరి | , రిమపాధనిధపమా | గరి / గరిస ||
 అ-నీ శాచేవి రమణ | మా | మ వ ||

అనుపలవి

^wపమవధననిరి / ససి | , నిరసరిగరి | సి / రినినిధధ ||
 అఖిలచేవిగ | తీర్మాని | రావ | రావ ||
 ధ-పథ / రిస / రినినిధపథ | సానిధధ | పమవధ / నిధపమగరి ||
 అనంతకా మరూప | ఉని | వా... ... ... స ||

న నిఖలానంద

చరణ ము

, రిసరి మూ , గరిశరి | / మూ ప్ప ధ | పదవముగు ఇం ||
 పరమసా ర | యూ గ ప | ద క య న ||

, రిగరి సానీ దపథ / రిస | , నరి / ము ష ప | , పము ప ధ ప ||
 పరమకా రుణ్య | పా ల ఈ | త్ర హిత ||

, ధము పథ స పద సస్ | , ధ సరి గరి | సా / రినిని / ధ ధ ||
 వరదకా త్రి కేయ | సాయ బి | మా తు ల ||

, పద / రిస / రినిని దపథ | సానీ ధ ధ | పాని దపము గు ఇం ||
 వా కృతి ము అ కృత | ప్రోత నా | రా య ఇ ||

స్వరము

/ గరి సరి సరిం / గరిసరిశాని ధ | / గరిసనీ ధ సరి | / గరిసస / రి, ||
 గరిశరి / ప మూ గరి / గరిప రిమన / ధము | గరిస / నిధాపము | గరిశరి మపధా ||

/ గరిస గరిసని ధ / గరిస / రిమగరి | \ గరిస సచి పథ | / గరిస / రిధము ||

\ గరిప రిమపథన / గరిస ని ధప / ధ ధ | / గరిసనీ ధ / రిస | / గరిస / రిని ధము గ ||

రిస || నిఖలానంద ||

కీర్తనము ३ - మిత్రజాతి ఎకత్తాళము - కృష్ణస్వామిఅయ్యగారు

జయ జయ జనక సుతే సకల జగదానందాంబునిథే

వల్లు వి

నె ఛా సా రీ | / ధర్మప ముగరి / గరి | రి , / ధ పర ||
 జ య జ య | జన , క ము | తే స కల ||
 శ సా ని \ ధా , | సా , ని ధా ధా , / ని | ధ మా గా రీ || స
 జ గ దా | నం దా | నం దా | బు ని ధే ||

అనువల్లువి.

సరీ / పమామూ | మహా, ధపధా | పధానాసం | నిధా / ం సరీ ||
 జయ జ య | అ త్తు ఱ | భ ర త శ | త్రుమ్మువి శీ ||
 , సరిగ్గాగ్గా | \ రీ , నిధ / రీ | సా , నినిధధా | ప / నిధమగరిం || స
 మఱహాను | మత్తు గ్రీ | వా ది | సే వి తే || ఎ

జయ జయ ||

చరణము

పవర్ధా / నిధధ | మహామ / ధప / ధధ | / నిధధవ / నిధమ | ఎమ / నిష్ఠా , ||
 రఘుకులో దృవ | రా మ చం ప్రసు | చెంద్రభూ పతి | నం న్న తే ||
 / నిధ / నిధమపఱి | మాపద్ధ / నిధధన | \ మాపద్ధనిధా , | ధనిధమగరీ ||.
 అము రహితవ ० | శుద్ధ చిత్తుస | మున్న తే | జనలా లితే ||

పరిమాసారిస | రిమహమానీద్రధ | సనీద్రధ / నిధము | పము పధాసా ||
 కృగువ సిష్టున | నకస నంద న | సకలము నిగణ | పూజితే ||
 సరిగరి / గరిస | రిరిప్రధనప్రధానిపదనీద్రము | గారిగరిస ||
 రఘువరా శ్రిత | కృష్ణవినుతా, దాంబుజ ద్వయ | శోభితె ||

ముక్కాయి స్వరము

నిధా, సాగీ | పరిషమగరిగరి | సా, మామనిధ | మధమగరిస ||
 పమాపధసా | సరినిధా, స | రిగరిసానిధ | నిధామగరిస ||

జయ జయ ||

సంచారి - రగణమర్యాతాశము - నుబ్బరామచిక్షితులు

శిరిం / గరిం | సనీద్రధ | సరి / గ్రాంగరిసా | రిప్రమగరిసరి
 ముప | ధమగరి | ప్రమాగరిస / రిగరి | స / రినిధా
 / రిం | ధన / రింధ / రిసరిషమగరిం | ధ / రిసధ / న
 సి / రిం | సరిషమా | వ / ధమగరిగరిస | నిధా / రిసరి /
 పమా | సారిమ | పాధ / నిధమగరి | ధమగరి / గరిం ||
 ముప / ధమ / గరి / పమగరిసరి | ప్రమామాగరిసా | రిం |
 స / రినిధసారి | సరి / మాపధమా | ముపధ / ని | ధధ / మా
 పుషమా | ధమాపమాగా | కేపమా | పధ / నిధమగరిస |

ర \ మ \ గ \ ర \ స \ \ న \ ి \ ధ \ ధ \ | ప \ ధ \ స \ ర \ | / ప \ మ \ ా \ చ \ మ \ గ \ ర \ మ \ వ \ | ర \ ప \ ా \ ధ \
 \ మ \ ా \ వ \ ధ \ | మ \ వ \ ధ \ / న \ | ధ \ ా \ ప \ ధ \ మ \ వ \ / ధ \ ధ \ | ప \ \ మ \ ా \ ప \ / ధ \ మ \ వ \ ధ \ |
 ప \ ధ \ / న \ ి \ ధ \ | / న \ ి \ వ \ / ధ \ మ \ వ \ / ధ \ మ \ వ \ | ర \ మ \ వ \ స \ ర \ మ \ ధ \ స \ | ర \ ప \
 ధ \ స \ | ర \ మ \ వ \ ధ \ / న \ ి \ ధ \ మ \ | గ \ ర \ ప \ \ మ \ ా \ గ \ ర \ / మ \ \ ప \ | , మ \ ా \ గ \ ర \ |
 స \ ర \ / గ \ ా \ ర \ స \ ర \ | ధ \ ధ \ / ర \ స \ ర \ స \ ర \ | మ \ ా \ మ \ \ స \ | , ర \ మ \ మ \ స \ ర \ |
 మ \ వ \ / మ \ ప \ ధ \ ప \ \ ా \ ధ \ మ \ వ \ | ధ \ ా \ ధ \ / ర \ మ \ వ \ ధ \ | స \ ర \ మ \ \ ప \ /
 ధ \ ప \ మ \ | \ న \ ి \ ధ \ ా \ ప \ | \ మ \ \ ా \ / న \ ి \ ధ \ ప \ మ \ గ \ ర \ | స \ న \ ి \ ధ \ ప \ మ \ గ \ ర \ మ \ |
 గ \ ర \ స \ | / గ \ ర \ / న \ ి \ ధ \ ప \ మ \ గ \ ర \ | స \ ర \ మ \ ప \ ధ \ / ర \ మ \ వ \ | ధ \ . ధ \ స \ |
 ర \ మ \ గ \ ర \ / గ \ ర \ స \ | / ర \ న \ ి \ ధ \ / న \ ి \ ధ \ మ \ గ \ ర \ | / ప \ \ మ \ ా \ గ \ ర \ | స \ న \
 ి \ ధ \ మ \ గ \ ర \ స \ | న \ ి \ ధ \ / ర \ ి \ స \ ర \ మ \ | ప \ ా \ స \ | మ \ ప \ ధ \ న \ \ ధ \ ా \ ప \ | ధ \ ధ \ /
 ర \ ి \ ప \ ధ \ స \ | న \ ి \ ధ \ / గ \ \ ర \ | , ర \ ి \ ధ \ / స \ ా \ న \ ి \ ధ \ | / ర \ \ ఏ \ \ స \ |
 ర \ ి \ న \ ి \ ధ \ స \ / ధ \ | , మ \ ప \ | ధ \ / న \ ి \ ధ \ \ మ \ ా \ ప \ \ గ \ ర \ స \ | స \ ర \ / ఎ \ మ \ /
 ధ \ ప \ / ప \ ధ \ | / ర \ స \ / గ \ ర \ | / ప \ \ మ \ ా \ గ \ ర \ ధ \ / ర \ స \ | ఎ \ న \ ి \ ధ \ |
 స \ న \ ి \ ధ \ | / న \ ి \ ధ \ \ మ \ \ ా \ | గ \ ా \ క \ / ప \ \ మ \ ా \ గ \ | ధ \ | గ \ ా \ క \ స \ |
 ఎ \ ధ \ \ ా \ | ధ \ . ఏ \ \ స \ | . ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధాని

ఈ గు మపథ ను]

మేళము 15 మాళవగౌళ

[అగ్ని గో చక్రము

జన్మము 6 ; మాళవ పంచమము

ల తు ణ త్తో క ను

పెంకటమణి ధ వర్షితసాస్యదారోహే పూర్ణో మాళవంచమః
మడ్గ్రివాసమాయ క్త స్ఫర్వకాలేషు గియతే

మూర్ఖన . { ఆరోహణము స బ్రిగ మ ప ని స
అవరోహణము స ని బ్రధ ధ ప మ గ బ్రిరి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బిరామదిక్షితులు

భాషాంగరాగము , సంపూర్ణము , మడ్గ్రివాము , ఆరోహణమందు థైవత వర్జ్యము
ఎల్లాప్పుడును గానము సేయదగును

ఈ మాళవ పంచమరాగమున ఆరోహణమందు

‘ మ వ ధ ని ధ వ ’ , ‘ పా ప త్త మ ధ ని స ’ అని ప్రయోగములు గితమున
కనుళడుచున్నవి రెండవ ప్రయోగముననుండు మధ్యమమును ప్రతిమధ్యమముగాఁ జ్యు
చున్నారు

లక్ష్మీతము - త్రిపుతుళాకము - వెంకటము

శ్రద్ధము

ర స	స ని స ధ ధ ధ ప	మ ప ధ ని ధ ధ ప
అ ఇ	రు కు మిణి ఇ ము హ	ప దు మ వి ఇ స ణ
సి స ని స రి స	రి రి గ మ గ రి	రి గ వ రి ప మ
భా ను గు ఱు రె ఎ	అ బ్రి ఇ ధ రు రె	ము ర ఇ జ స్వ ర
గ రి రి స ని స రి	మ గ రి రి స ని స	రి రి స స ని ధ స
మ పు రి మ వి మొ ఒ	హి య ని హి శ మ హి	ప శు ప అ
స ని ధ వ మ ధ ప	మ గ రి సా	
బ ల	సి ని	హి ద యు రె

అంతరి

ధ ధ	చ మ ప ధ ధ పా	ని స రీ రి మ గ
ప్ర జ	త జ య క రు రే	మ య ఱాగో ఇ
రి రి స ని ధ ప మ	ప ని ని సా .	
అ ల దే ఎ న	న రు ఉ రే	

జావడ

రి స స ని ని స ప	రి రి స రి గ రి	గ మ ధ ధ వ మ గ
ణ య థు య సి త	చ క్ర ధ ర	అ వి హ ర
ప మ గ రి రి స ని	గ రి గ మ గ రి రి	హా ప మ ధ ని స
వి ద ఇ త వి క ల	స క లా	స
		ర ప్ర క త

ని ధ ప మ ప ర | ధ ప మ గా , | మ గ ర ర ర ర ని |
 వి ప్రకు మ ర | భ ర ఱు రే | తి య ం వ ఇ య ఇ |
 స న రి రి న సా | ధ ప మ పా పా | రి స స రి రి |
 య ఇ య అ ఇ య | య్యై అ ఇ యై య | తి య ం వై య |
 గా గ ప మ గ ప | మ మ మ ధ ధ ధ ప | ధ ధ ప మ ప ధ ప |
 యై ఎ | ఎ | ఎ | అ | అ |
 ని స రి గ మ గ ర | ధ ప మ ప ని ని | సా , , , |
 అ | అ | అ | కై |
 సస్తా ని ధ ప మ | గ మ ధ ప మ ధ ప | న ని ధ ప మ ధ ప |
 ఇ య ం వి ఇ య ఇ | అ | అ | అ | అ |
 మ గ ర సా ||
 అ అ రె ఎ ||

 ధ ధ | చ మ ప ధ ధ పా | ని స రి ర సు గ |
 ప్ర ఱ | త జ య క రు రే | మ య ఱా గో ప |
 రి రి న ని ధ ప మ | ప ని ని సా ||
 అ ల దే వ | న రు రే ||

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుసౌంఘ్యమి దీక్షితులు

వాసుదేవ ముపాస్నేహీ

చల్లి వి

1	శానిసాని ధశాము గా రిసరిగ్గ్గ మశాద్గము
	వాసుదేవ ముపాస్నేహీ వసు దేవా త్రైజం హు రిం
2	,, " " " " ము గా రి సా
	" " " " " త్రైజం హు రిం

అనుపట్లి.

శాదశామ | గా రి శాని || శారిగ్గమూ | / ధాపవముశా ||
 వాసవాది | దేవజాలః వందిత వై | కుంరవదం ||
 ధవననిథా | శా # మదవ # ముధవ || ధవనిశా, | శినిధవ వగము ||
 శాసజనా | నా మ థ జ్ఞ || దాయకాం | థో ఆవదం ||

వాసుదేవ ||

చరణము

శరాగము | ,రిగరిసా || ధవనిశిసా | / రినిసరిగ్గా ||
 కన కాంగమూ | ,ది చే మం || కవట దశా | కృతిషేమం ||
 రిగమశా | రశా, శా || ధవగనరి | గాదువుగ్గిన ||
 అసంతవే | రఫో మం || అపగతరా | గచ్ఛే మం ||

ధ వ \ గా మ ప ప # ము / ధా సీ || \ గా / మా . ప # మ ప సీ సొ ||
 ఘన కౌ స్తు త మ ణ భూషం || గం భీ రమృదుభాషం ||
 / గ ర సొ స నీ స ధా పా || / ధ ప మ గ ర సొ రి గ మ ||
 వ న జొ స నా ది పో షం || వ ర గురుగుహం తో జం ||
 వాసుదేవముహాస్నేహో ||

వంచారి - మర్యాదాశము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

ధ ప మ గ ర సొ నీ సొ || ర గ మ ప సీ ధ ప ము || వ / ని ధ ధ ప ప ము
 ము పా || / ధ ప మ ప / ని సీ ధ ధ ప # ము || / ధ మ / ప # మ గ
 గ ర ర || సా / గ ర స ని / ర రి స ని ధ ప || ని స ని ధ ధ ప సీ సొ ||
 ని ధ ధ ప / ని లీ / న స / రి రి || స స రి రి గ రి గ మూ || స ర గ మ
 ప ని స రి గ మ ప || గ రి రి స ప సి ధ ధ ప ము || ప ధ ధ ప / ని ధ ప /
 ధ ప మ || ప ప / ని సీ ధ ధ ప ప ము ము || / ప మ గ గ / మ గ గ ర
 ర న || గ మ ప ప / ధ ధ ప ప / ధ ధ || ప ప ని ని ని ధ ధ ధ ప ||
 మ ప ని ని ధ ధ ప ప ము ప || / ని ధ ప / ధ ప మ గ గ ర ర || మ గ ర
 రి గ మ / ప మ గ ర / గ మ ప / ని ధ ధ ప మ గ ర స || పా మ గ మ ప సీ
 ధ ప || / ని ధ ధ ప మ ప మ గ ర గ || స ర గ మ గ మ పా / ని ధ ||
 పా / ని ధ ప / ధ # మ ప మ ప || గ మ ప \ మా గ మ పా || స ర
 గ మ ప మ గ మ ప / ని || ధ ప మ గ మ ప / ని ని ధ ప || \ మా / ని ధ
 ప మ గ మా || గ మ పా సీ ధ పా || ని ధ ప / ని ధ ధ ప మ మ గ || / ప

ముగ / మగ గోరిరిస | నీధవనిసరిగుషా | నిసనిదచమ
 గుషా | నిసరిరిసనిధరషా | ననిధర్థ ముధపశ్చమషా |
 మపిల్లముధనిసగుషా | సరిగుషానిసనీదప | ననిధ
 రపమసగపము | గోరిసరిసనిషా | ధవనిసరిగుషానిస |
 గుషానిసరి / గరిషా | నీధవనిసరిగుగరి | స / రిసని
 ధర్థపశ్చముగ | మ / పమగగోరిరిసా | స్థరిస / మగ / పమ
 రషా | నిసనిద / నిష / ధమ / పగ | రిగుషానిసరి / గ
 రి | / గరిషాః నీధపశ్చాః ముగ | రిగుగగోరిసా | రిగు
 షానిసానీదప | సానీధవముగగోరి | గామగగోరిసా ||

సంగీత సంవరధాయ ప్రదర్శని

రసు మచ్చను]

మేళము 15 మాథవక్కాశ

[అగ్ని గో చక్రము

ఇన్యుము (భాషాంగము) 7 పూర్వపంచముము

ల క ఉ త్తో క ము

వెంకటము ని వ ర్జునుగ్రహం వేత షాడవః పూర్వ పంచముః

మూర్ఖున .— { ఆరోహణము స బ రి గ మ వ బ ధ న
అవరోహణము స బ ధ వ మ గ బ రి స

లక్షణ వివరణము - నుబ్బిరామదీక్షితులు

భాషాంగము , షాడవము , నిషాదవర్జ్యము , షడ్జగ్రహము , ఎల్లవుడును గానము నేయఁదగును

గమనిక . సౌరాష్ట్రీరాగచాన్యయయని కొండఱు జెప్పుచున్నారు

కీర్తనము - త్రిపుతుతాళము . ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సాధుజనచిత్త సరసికోదయం

వల్ల వి:

సా ధ ధ ప మ గ గ		రి న న రి గ		మా ధ వ / ధ	
సా ధ జ న చి		త స ర సి		తో ద యం	

६ रागमुवधनु

प्रैषम् १५ मारवगा४

अग्नि गौ चक्रम्

त दृद्र चा प / रप | म ग म ग र | सा ग मु प द ||
 त क ल० उ | वामु य ० | ० ० ||
 " " | " | . ० दे ||
 " " | " | ||

सुन्दरी

च / च॒ / ग चु | च॒ ग मु मु | चा च॒ ||
 श॒ र० छ॒ च॒ | श॒ र॒ क ल॒ वि | क ल॒ व० ||
 / र॒ र॒ श॒ र॒ | श॒ च॒ र॒ | . र॒ ग मु प द ||
 अ॒ र॒ श॒ र॒ | र॒ त्त॒ र॒ | र॒ क ल॒ व० ||
 साधुजन ||

जमु

श॒ च॒ च॒ / र॒ च॒ | ह॒ ग॒ च॒ च॒ | र॒ मा ग॒ ||
 श॒ क॒ र॒ नि च॒ | श॒ र॒ च॒ च॒ | मा द॒ व॒ ||
 श॒ र॒ र॒ र॒ | श॒ र॒ च॒ च॒ | श॒ र॒ र॒ ||
 श॒ च॒ र॒ | श॒ र॒ च॒ च॒ | श॒ र॒ र॒ ||
 श॒ च॒ र॒ नि च॒ र॒ | श॒ च॒ च॒ च॒ | श॒ र॒ र॒ ||
 श॒ च॒ च॒ र॒ च॒ | श॒ च॒ च॒ | श॒ र॒ र॒ च॒ च॒ च॒ र॒ ||
 श॒ च॒ र॒ र॒ | श॒ च॒ च॒ | श॒ च॒ च॒ च॒ च॒ र॒ र॒ ||

వ స్తు గ మా ప | , గ పు | గో మ పా ||
 ప్ర క ట మా యూ | తీ త్ర | తో . ద్వ్యం ||
 ప సో చా / మ | , పా ర | ప ధ సో ||
 ప్ర సి ఠం మూ | యం త | పో ర్యం ||
 న రి / గ గ్రి , | సో ప త | త న / థ్రి ||
 శు క ర హ | శ్రీ ప్ర త | పా ద్వ్యం ||
 న ధ ప / మా ర | త మ గ | గ్రి సా ||
 శు భ క రం హ | ర హ ర | రా ద్వ్యం ||
 న రి గో పా థా , మూ | పా ప ధ / రి సా , | రి ప / ధ / రి సా ||
 శ్వి క లి త వి ద్వ్యా వి | ద్వ్యం సు రు చి రం | శై ద్వ్యా శై ద్వ్యం ||
 న రి గా మ్ గా రి స థా | పా న ధ ప మా / ప | ము గో రి గో మా పద ||
 శు క వా మ దే వా ది చిం | త్వ్యం సు భత రం గు | రు గు హమ చింత్వ్యం ||
 సా ధు జన ||

నంచారి - మర్యాడము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

ధ న రి గ గా రి స థా | గో రి స ధ న రి గ రి సా | రి గ స్తు గ రి గ మ
 ప ధ | ప మ గ రి స / ధ ప మ ప మ | గ రి మ గ / మ రి స ధ సా |
 ర / స ర / గ మా / ప మ గ మ | గ / మ గ ర / మ గ / మ రి సా |
 ధ న రి గ మ ప ము గో రి స | ర / మ గ / మ రి స ధ రి సా | ధ ధ ప /
 ధ ప మ గ / మ రి గ | మ పా మ గ / మ రి గ మ ప | ధ పా మ గ /

మరినరి | సరిగు మధుసరిగుమా | రిగురిమాగు / మరి |
 * గుపథవప్పథాపా | థపమగుమాపమగు / మ | రిగుపథపా
 పుగురి | పామగు / మరినరి / గురి | నథపథసరిగుగా |
 / మరినథథసథథసా | థసరిగునరిగుపథ | గుపథన
 థప / థపా | మగు / మరిగుపథదున | థసరిన / రిరిథ
 రిసా | థసథపమగురీ | గుపథసాథథసా | థరిన
 థపమగు / థపమ | గరినథసథథ / రిసరి | థసరిమాగుమిప
 థన | రిగు / మరి / గరినథసా | థథపాసాథసా | థపా
 మగు / మరిసాన | థసాథథథపమగుమ | రిగుపథథసథ
 నరి | గుగురినరి / మగుమరి | సరినథ / రిసద / రిసద |
 పథపమథపమగురిగు | రినథరినమగురిగుమ | గురినరిగు
 పథనా | థారీసాథాపా | మాగామారీసా | గరిసాథాసా, ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

రగు మ ప ధ ను]

మేళము 15 మాటవక్కాణ

[అగ్ని గో చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 8 మార్గదేశి

ల త ణ త్తో క ము

చెంకటమఙ నిషాదో వజ్రి తోయత్త మధ్యమో వక్రతాంగతః
పాడనీ స్త్రగణోపేతా మార్గదేశీతి పాస్మైతా

మూర్ఖున	{ ఆరోహణము స ఁ ర గ ర గ ఁ ధ మ ప ధ స అవరోహణము స ఁ ధ మ ప గ ఁ ర స
---------	---

లక్షణ వివరణము - నుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము , పాడవము , నిషాదవర్జ్యము , మడ్డగ్రహము , మధ్యమవక్రము ;
ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును

ర గ ధ # మ ప , ర గ ప # మ గ ర ి గ , ధ మ ప ప , ధ స ధ మ ప ా గా

ఇవి మొదలయినవి యో రాగమునకు జీవన్యోగ సంచారములు మధ్యమమును
పతిమధ్యమముగాఱట్టుట సంప్రదాయజ్ఞుల వాటుకగానున్నది.

లక్ష్మీతము - భద్రవరూపకతాశము - వెంకటమథి

భద్రవము

ర థ మా ప మ ప గ రి | గ గ థ థ మ ప | థ థ రి రి సా |
 ణయ వి గ్రహ గ ణ వి | దృత క ణ య బె | ఎ ఎ శు రె ఎ |
 రి రి గా గా | థ గ రి గ థ థ | మ ప గ రి స రి | రి స థ ప మ గ | రి స
 గ హ రా య | పృహ వి హ ర ఽ | ఽ ఽ ణ త అ | బు రె ప స గు ణ | రె

శావద.

థ థ గు రి సా రి గు | గ రి గ గ థ ము | మ ప గ రి స రి |
 క ర న క్షతి ప్ర శా | వి య మ థు క ఇ | ఇ ఉ ట థ అ |
 థ గ రి రి గ | వ మ ప గ రి స | రి స థ మా | పా గ రి స రి |
 స ర రే కొ ఱ | ట ఏ మ య ఽ ఽ ణ | స మ ఆ శా | రా తొ ఓ ఒ కి |
 ప రి గ రి గ గ | థ థ మ ప థ స | థ రి స రి గ థ | ప మ గ రి స రి |
 థ వ ఽ ఽ ర ణ | ప ల ఉ య ల రె | థ ర శ ఽ ఽ శ | థ ర ఉ ఉ రె ఎ |

రి స థ ప మ గ | రి స |
 గ్రా వ ఽ ఽ | దు రె |

ర థ మా ప మ ప గ రి | గ గ థ థ మ ప | థ థ రి రి సా ||
 ణయ వి గ్రహ గ ణ వి | దృత క ణ య బె | ఎ ఎ శు రె ఎ ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మంగళదేవతే పరదేవతే

పుట్టల వి

సా రి గ / ధా \ మ హ ప | , జీ రి / గ | , రి సా ||
 మం గ శ చే వ తే | భ ర ద్య | న తే ||

సా ధ సా రి గ వ | ధ మ / త గ్ | రి అః . ||
 మం గ శం భ వ తు | న త ద్య | జ తే ||

ఆ ను పుట్టల వి

రి గ ర మ ప ధా | న ధా / రి | జీ ధ సా ||
 అం గ జ పు ర కా | ల వై | రి | న హి తే ||

ధ / గా రి స ధ \ మా | వ ప గ రి | న ధ సా ||
 అ నా ద్యై వి చాల్ | త్రవ ఽ చ | ర హి తే ||

రి గ ప గ / ధ మ పా ధ ర / రి సా సా | సా ధ \ మా ప / ధ మ | / ప గా ప గ రి స ధ ||
 పుంగవగు రు గుహోది మహితే స | త్వంగ మా ర ద | ర్మి తే సు రహితే ||

ముక్కాయి స్వరము

రి, సా రి రి గ / ధా, \ మా / వ గ రి | , రి స ధ మ వ ధ స | రి రి గ రి గ రి ప ||
రి గా గ / ధ ధ మ పా / ధ మ పా ధ న ర | ధ / గా రి స ధ \ మా | / వ గ రి సా / రి స ధ ||
మంగళ దేవతే ||

నంచారి - మర్క్యుతాళము - సుబ్బరామదీషీతులు

ధనస్తారింగాగ్ | ధమపాగ్రిసాసా | १ / గరీపథసరిగా |
 ధమ / పగ్రిసరింగ్ | గ / ధమ / పగ్రిసధసా | గరీప
 ధమపాధసా | ధఢ్రింగ్రిసరిగ్గిగ | రిగ్గరిసరిససధస |
 రింగ్రిగధమమవగ | / ధధమమ / పశ్చగ్గిగ | ధమచ్ఛ
 గ్రిసరిగధ | మ / తగ్గింగరింసస్సె | ధ ఢ్రిగారిగ్గిగ |
 ధధసారిసధరిసరి | ధనరిగనరిగరిగగ | ధమపథసస్సరి
 రింగగ్ | సరిగనరిసధసరిన | ధమపాధాసారి | ధనరి
 గ్రిగధమ / పగ | రిగపాగరిగిధమ | / పాగ్ | ధఢ్రి
 మ / పగరి | ధమ / పగ్రిసధగ్గరిన | పామపగరిసాధా |
 గరింగ / ధఢ్రిమపగగ్ | ధఢ్రిమమ / పశ్చగ్గిగ | ధమ /
 పశ్చధమపథమవగ | రిగపాపమగ్గరిం | గారధధమప
 చ్ఛ | సపాపమ / పగ్రిసధ | గరింగపమ / పగ్రిస | ధఢ్రి
 మాపశ్చగారిగ | ధామపగ / ధమ / పగరి | నరిగరిగ
 ధామపథ | మ / పగరిగ / ధమపగ | రిగ్గాధమిమపాపా |
 సధమపాధమపథన | సరిగరిగధమపథన | ధనరిగధధ
 మపథన | / గరిసధమపథ / కీస | २ / గరిసాధమపాప |
 ధమ / గగ్రింగా | ధగ్గరిగధమ / పగరిగ | ధమపథరి
 ధ / గరిసా | / కీసధమ / పగరిసా | ధాసనరింగారిగ |
 / ధఢ్రిమా / పగరింగా | / గరిపా / రిధసా . ||

రాగు మప ధను]

మేళము 15 మాటవక్కాళ

[అగ్ని గో చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 9. రామకులి

ల ఉ ఱ ళో క ము

పెంకటుమణి రాగోరామకలీగేయావ్యారోహే మనివర్షితా
షడ్ గ్రహాతు సంపూర్ణా ప్రాతఃకాలేషు గీయతే

మూర్ఖును { ఆరోహణము . స బు ర గ ప బు ర స
అవరోహణము స ని బు ధ ప మ గ బు ర స

లక్షణవివరణము - నుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము , సంపూర్ణము , షడ్గ్రహము , ఆరోహణమందు మధ్యమ నిషాద
వర్ష్యము ; ప్రాతఃకాలమనఁ గానము సేయదగును

గ గ / ధ ప . ర # మ / వ గా , ధ ప # మ గా

ధ స ర గా , # మ గ ధ ప # మ గా , స ర గ / మ గా , ధ ప # మ గా .

ఇవి మొదలయినవి యూ రాగమునకు ఛీపస్వర సంచారులే

ఈ రామకలీరాగమునకు మధ్యమమును ప్రథమధ్యమముగాఁ బట్టుటయే సంప్రదాయ
ముగా నున్నది ఈ రాగము ఉత్తరదేశీయమైన రక్తి రాగము

గమనిక ఈరాగమును పిశాంక్ అని అన్యదేశీయులు జెప్పుచున్నారు-

లష్టగీతము - త్రిపుతుతాళము - వెంకటమథి

భద్రువము:

మ గ | పా ప ధ ని ధ ప | గ గ ధ ప ధ మ ప |
 అ అ | రే రె సు ర ఫు ర | చ అ . . . అ |
 గ రి స స రి గా | ధా ప ప మ గ గ | పా మ గ గ రి స |
 అ . ప ధ రు రే | వా మ దే ఎ పు | రే ఎ జ య జ య |

అంతరి

స రి గ ధ ప మ గ | గ రి స స రి గ ర | గ రి సా ||
 ఎ క అ ఽ బ | రె ఎ శ ప అ హ | రె ఎ ఎ ||

శాపద.

ధ ప | వ మ గ గ ప ధ ధ | ప మ ప గ ర సా |
 క అ | పు క్ల దే ఎ ని | క ఽ క క రే |
 రి స ధ స రి గా | మ గ ధ ప మ గ ర | స రి ప సి సి ధ ప |
 కొ మ జ స కా | చా ణ రె ఎ రె ఎ | భో గి శ్రూ ప ఱ |
 మ గా పా ధ ధ | ప ధ ప స రి గా | ధ ధ ప మ గ ప ధ |
 కా ఽ చీ పు ర | ఏ శ న ట సో | ట్ల స థూ . ఉ |
 స్టో లి ధ ని ధ ప | గ గ ధ ప మ గ ర ||
 తే శ స రు వె ఎ | ఎ శ శ శ శ ||
 స రి గ ధ ప మ గ | గ రి స స రి గ ర | గ రి చా ||
 ఏ క ఽ ఽ బ | రే శ పా . హ | రే ఎ ఎ ||

తీర్థనము - దూషపక్తతాళము - సుబ్బరామదిక్షితులు

రామ రామ కలికలుషవిరామ

చల్లి వి

"ధని \ ధ | వ \ మ గ ప మ గ ప | పా ధ / నిధప పా మ గ గ ||

రా | మ రా మ || క లి | క లు ష వి ||

1 / ధ ప మ గ ర | స మ గ పా , ధ సా || న ధ | ప ధ / నిధప ప మ గ ||

రా | మ ధ రా || తృ | తృ ర మ . ||

"ధని \ ధ | వ \ మ గ ప వ ||

రా | మ రా మ ||

2 " " " || ధ ప మ గ | \ రి సా ||

" " " || ర | మా ||

అనుపత్తివి:

ప \ గ | ర ప / రా = న ధ | ప మ గ ప వ ||

( ) | మ హి జా = కా | మ సు గ జ ||

ధ | ధ ప ధ స = న | ప \ మ గ ర స ||

ధ | మ వ ర ఽ = ధ | మ శ్య మ ||

మ గ ప ధ | స సీ / గ ర స ర | స నీ ధ గ | ప ధ నీ ధ ప మ గ ప ||

మా మ ప | శ వ గు రు గు మ సు | క్రా మ వి | బు ధ వి సు త నా మ ||

స్వీరము.

థా, ప | , ముగా గెప / రని | ధదప్పు | \గా / ధపప్పు గా ||
 / ధప్పు \ము | \గా / వము\గా ముగ | , రిగా | రపుగా ముగరిస ||
 నీధసా | రిగపా గ / థా ప | గ / నిథా | వము గెప ధసా స ||
 / గరిసా | నీధ / రిసీ నీధ ప | , ముగా | సనీధ ప ముగరిగ ||

రామ రామ ||

సంచారి - రూపకత్తాళము - నుబ్బిరామదీష్టితులు

మగపా గెప ధ / నిధప | గగ్ / ధప / ధమ / పగ్గిస | నరి
 గా / ధపీపా \ముగ్ | గ / పప్పు ముగగెరిసా | / రిస / రిధస
 ర / గరిగ్ | నరిగ / ధపీ ముగగ్గి | నరిగ గ్గిగరిసా |
 ధపపీ ముగగ / పప్పీ / ధఫీ | ముగా / ధదపు ముగపపీ | గప ధ
 / నిధప ముగా | / ధపుగా పధ / నిధప | ముగ గెప \ ధ
 ధప ముగగ | / పగరిస / రిస ధనరిగ | ముగ ధ ప ప ముగరి
 సరి | సనీధ ప ధనరిగిగ్ | / ధఫు ముగా పముగ్ | / ధ ప
 ముగా / నిధప ముగ | , రిగపుగ / పగరిస | స / రినీధ /
 గరినిధ / రిస | గరిగ / పరి / గప / రిధస | ధఫు ప / ధ
 ప ముగ / ధ ప | / నిధప ముగ / ధ ప ముగ ప | ధ / నిధధ ప ధ ప

పంచవ | ముగ / వచ్చేముగరిగపము | గ / నిధగ / ధవముగ
 రిగ | సరిగ / ధవముగపదన | రిగపదననిధపముగ | పాధ
 / నిధదశపాముగ | పాధననిధపాముగ | రినరిగచవ / ధ
 దపా | పాధదశపాధ / ననిధ | పాధగరిరిననిధవ | ధ సా
 నిధపంచుగ్ | పద / గారిం / గరిపా | రిననిధననిధప
 ముగ | / నిధపముగ / పముగరిన | ధనరిగపదగవ / ధద
 పపదననిధపముగ్ | ధ / రిసానిధపముగరి | గా పాధా /
 సాప్తా | ధగ / రి సాధరిప్తా | నీధాపాంచుగ్ | రిగపదన
 రిగ / రిస | నీధాప / ధపాముగ్ | / ధపాముగరిసరిసా |
 ధధవముగ్ పదపాని | ధ / నీధపగగ్ / ధవముగ | / గరిస
 సరిగ / రిసా | పముగరిసాధరిసా | రిరిగారిగ / రి | నరి
 గ / ధవముగ / రి | గరిస / రి / గరిసా, ||

సంగీత పంప్రదాయ ప్రదర్శని

రసుమ వథను]

మేళము 15 మాటవగౌఫ

[అగ్ని గో చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 10 ఘరుజు

ల తుణ క్లో క ము

వెంకటమఖ శరభారాగస్సంపూర్ణ స్నగ్రహస్సంర్వ్యకాలికః

మూర్ఖున - { అరోహణము న బ రి గ మ వ బ ధ ని స
అవరోహణము స ని బ ధ వ మ గ బ రి స

లక్షణవిపరణము - సుబ్బిరామదీఖితులు

భాషాంగము , సంపూర్ణ ము , మడ్జగ్రహము , దేశియరాగము , రక్తిరాగము , ఎల్ల వ్యధును గానముసేయిదగును

ఈ శరభరాగమునకు గాంధారము అంశమయిన కీవస్వరముగాను న్యాసముగాను నున్నది ఎటులనిని !

స గా మ వ ధ ప మ గా , వ ని స ని ధ వ మ గా , వ ధ స ని ధ వ మ గా ,

మ ధ ని స ధ మ గా , గ మ ధ ధ ప మ గా , ని ధ ప మ గ రి గా ,

స ని ధ ప మ గ రి గా , గ రి స ని స గా , రి గ మ గా రి సా

తర్కినచి లక్ష్ములచే నెఱుఁగొదగును

ఈరాగమున మంద్రస్తాయి నిషాదమునకు క్రీందను, తారస్తాయి గాంధారమునకు పీదను సంచరింపు గనఁ బదుటతేదు

దేశీయప్రబంధమైన లిఖాయ్ - ఆదితాళము - పూర్వికులు

పుణ్య వి

గ చు ప ర సీ. జ రి | న సా , | ని న న ర ||
 త త్రో ది త ద్వి జ తు | తు | త త్రో ది త ||
 తీ / చా చీ గ మ | చ న న ర | చ ర చ మ ||
 ద్వి | తు తు క్రో త | ద్వి అం ధ జ్ | క్రో అం ధ జ్ ||
 ర చు / సు మూ | ర / రి , | సు . ||
 ద్వి | అ తు | తు | తు ||
 మ గ గ మ మ మ ధ ధ | ధ / ర న / ర | న నీ స న ||
 ధా ట్రీ త్కు ధా ట్రీ త్కు ధా ట్రీ | ధా ధా ట్రీ త్కు | త్కు ధరి ట్రీ త్కు ||
 ధా ధ రీ రి న సా , న ధ ధ ధ ధ | ధ ధ \ మూ | గ మ ప ర ||
 త ద ర శాం గు త్కు ధో ० త క ధ శాం | గు త్కు ధో ० | త త్రో ది త ||
 నీ. న రి సా , | సా , | ని స న ర ||
 ద్వి | అ తు తు | తు | త త్రో ది త ||
 / నీ / ధా చౌ మ ప | చ న న ర | చ ర చ మ ||
 ద్వి | తు తు క్రో త | క్రో అం ధ జ్ | త త్రో ది త ||
 / నీ / మ చ మూ | ర / రి , | సు . ||
 ద్వి | అ తు | తు | తు ||
 ధా ధా ధా మ ధ | / సా సా | సా , న / రి న న ||
 ధాం ధాం ధాం ప్రి సు | ఫీం ఫీం | ఫీం | ఫీం త జ ||

ధ ని ధ ని ధ ధ ని | ధ / ని ధ ధ | గ మ గ ర ||
 త ధొం ధొం గా ధొ | దొ ధొ గ | త త్త కి టు ||

 శ స శ మ మ మ మ | మ మ మ మ | బ మ ప గ ||
 త క త ధ్రి మి త క | త క త క | ర్యు ఽ త ర ||

 గ గ గ మ మ ధ ధ | ని ని ధ ని | ధ , |
 త క త ధ్రి మి త క | ధ ధ ఽ గు | ధ ||

 మ గ గ మ మ మ ధ ధ |
 ధా కీ తక్క ధా కీ తక్క ధా కీ |

 గు , మ చ మ | గ ధ రీ , | సా , |
 భ అ ఈ | ఈ | ఈ | ఈ ||

 శ స శ న / రి ని ధ ని | ధ మ గ మ | గ ర శ ||
 ప్ర బల ప్ర ఆ ప | ఒ ఽ చోల | సం ర శ ||

 సా శ మ మ మ చు | కె చ మ | బ మ గో ||
 వా శ చే శ కృ త | జొ యె ఇ | ఉ ఉ ట ||

 మ గ్ చ ధ ధ ని ని | ధ ని ధ ని | సా , శ ||
 రా జూ ధ రా జ తు ధ | జ ప హ | ధ జ ||

 సా / గ రీ స ని ర / ని | , ధ ధ మ | గ ర శ ||
 త త్త ప త్త అ చి రం | జీ | పూడు ||

 మ గ గ మ | . | న వి న న ||
 ధా కీ తక్క ధా | | తక్క ధంకీ తక్క ||

కీర్తనము 1 - అటుతాళము - ముద్దుసౌంఘమిదీషైతులు

వవగ్రహకీర్తనలలోనిది ఆఱవ కీర్తనము

(శ్రీ శుక్ర భగవంతం

పల వి.

సన్ని సా , రి సా రి స ని | ధపధస ని థా | ప ధ ధ ధ ప మ క | గ రి గ ||
 క్రీ శు | క్ర థ గ | వ ఽ ఽ | త ఽ ||
 , గగ మ ధ ప ని ద | ధ ప మ గ , రి స ని గ | గ మ ధ | ధ ప మ క గ ||
 చి ఽ త య | మి స ఽ | ఽ త | త ఽ ||
 గ రి గ మ గ రి స | ప ధ స ని ప / ధ మ ప | మ గ మ | ప ధ ని ||
 ఽ | ఽ | స క ల త | త వ | జ్ఞ ఽ ఽ ||
(శ్రీ శుక్ర)

అనుపాల వి

సా , గ మ గ / క మ | ప ప ధ / ని నీ ధ ని | థ | థీ | థీ ||
 హీ శు | క్ర థ గ | వ | వై | వై ||
 న సా , సీ | వ ని / గ రి స ని | ధ ని స | నీ ధ | నీ ధ వ ||
 మా శు | ఆ ల య వు | ప తు | ఆ | ఆ ||
 ప / గ మ ప ధ | ని స న / గ రి స | నీ ధ | ప వ | ప వ ||
 థీ | థై | త్వహీతో వ | దే | క | క ||

నీ సరిన ని ధా నీ సనని | ధా పా ధపా మగ / మ | వ గరిన | గమ పద ||
 కే శవ కటూ త్తై క | సే త్తం కి రి టథ రం | దవశ | గా త్తం ||
 ని సా , 8 ||
 ( ) =

చరణము

పా , ప ప | ప మ ధ ప ధ ధ ప మ | గ ర | గా ||
 విం శ తి | క త్తురి | య ద | శ ||
 గ చ మ చ మ గా | రి స ని న గా | మా | . గ మ ||
 వ భా | మ జ్జ జ | గం | క ||
 ప ధ ని ధ ధ పా మ | వ మ మ ప గ గా / వ మ | గ మ గ | రి స ని ||
 విం క త | త్త క ర | క 0 0 | ర ||
 న సా గ గ | స గ గ మ / ధ ప ప మ | గ మ గ / ర | గ చ ||
 ఏ ని ర జ ర | గు రు ల | ర | ఱ 0 | ర చ ||
 సో న సో | ని ర న న | , ర | జ ర న ||
 వా 0 శ హో | ర్ ప్ర్ క్ క్ | క్ | క్ | క ||
 ని త్త ని ద ప ప ధ | వ \ మ ప మ గ మ | బ ర | న చ ||
 వ ల్లో త్తై | మా జ జ ర | జ ప | య 0 ||
 \ ని స / గ ర | ర చ | ని త ని న ని ధ | జ క ధ | ప ధ మ ||
 వ ల్లో చ్చ | ని చ స జ | జ్జ | త్తై | త్త =

గరిసరిగగ | మ / ధవమ / షమగ | \రిగమా, | గ\రి, న ||
 వరకేం ద్ర | మూ ల త్ర | కో ల్ల | ణం ఽ ||
 సాంసాన / సాంసాన్ | స / గరిసనిధవప\గమ | వధపా | సనిధప ||
 త్రింతాంళ వష్ట్యింతై | రావతాంళపా రి | జాతాం | శగో పు ||
 / ధవమమగమవధవన | సీధన / నిధపా / ధవ | మగమవ | ధ చ సీ ||
 రాంళ రాజ యో గ | కారకం రా జ్యై ప్రదం | గురుగు | హముదం ||

శ్రీ శుక్ర ||

కిర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

చింతయే మహారింగమూర్తిం

వర్ణావి

వ నీ న ని ధవమ గ్ర | గ \ రి గ మ | ధ ధవ మ వ గ్ర ||
 చిం . త యే మ హ | లిం గ మూ | రిం ||
 రిస / రినిస / ధపా ధప / ధమ | గ్రగ మవద | నిసనిధవమగమ ||
 చి ద్రూ ప స్వా | రిం సు కీ | - . ర్తిం ||

చింతయే ||

అనువర్ణావి

సా గ్రి గ్ర , మూ | ధా ప మ | గ్ర మ ధ్య ||
 సం త తం ము | ధ్యార్థు న | పు ర చా ||

పా నీ స ని ధ ప మ | గ రి స గ | మ ధ పా ||
 సంబ్రహు తుక్క చా ० | ఛా స హు | వా సం ||
 పా ధ పా గ మా | చ ధ / ని ధా | పా , ||
 అం త రం గ థ | క్క జ నా | నా ||
 మ గ మ పా ప మ గ | మా గ మ | ప ధ ని స ||
 మ తి న మీ ప బు జ | మా ర ద | రి త ० ||

 / గ రి స నీ ధ / స నీ నీ ధ ప గ మ గ మ ప | పా మా మ పా ప | మ గా రి గ మ గ మ ||
 అం త కాం త కం ఆ ని తా ర క ० | హ తాయ్ ది పా ప | హ ర లు ర హ ర ० ||

చింతయే ॥

చరణము.

పా మ గ రి స రి | గ సూ ప | మ / ప మ గ ||
 పా క శ స నా | ది దే వ | బ్రు ० ० దం ||
 పా గ మ ధ స ని | ధ ధ చ పః | రి గ / మ గ ||
 పా లి త దా స జ | నా ది ము | కుం దం ||
 రి గ మ గ మ ధ | చ ధ జ | నీ న న ధ ||
 కో కా ది హ ర ణ | చ దా ర | ని ० దం ||

 / గ రి స నీ ధ / ని ధ వ | , మ గ గ | , గ మ గ ||
 కు థ క ర ల క రు జా | ర న క ० | ర న క ० ||

ధవగమపుధమపగమాగరిగా | సరిగమాగమ | ధధనిసుగరిసా ||
 క్రికమాలాపురసో మాస్కుండం | చిదంబరేత్వర | నటనానందం ||
 నిగారిసానిరిసనిధాననిసధా | గరిసానిధనిధ | వధవధమగమవధ ||
 క్రికథభైరవస్పందం | శివస్యామితై | అగురుగుహస్కుండం ||

ಚಿಂತನೆ ॥

కి రనము 3 - చతుర్షాతి ఏకతాళము - శ్వామికాప్రి

శ్రీ కామాక్షి పరిపూర్ణ కట్టానుగ్రహముఁజెందిన వాగేయకారకులలో మిక్కాలి
క్రేష్టములై విలసిల్లిన శ్యామళాస్తుర్యలవారి కృతి పీరి కృతులు మిక్కాలి లిగువుగాఁబట్టి గౌట్ర
పాడవలెను

క్రిలోకమాత నను బ్రోవ కరుణను

ప్ర 3

వ / గ మ | బ ధ * ని న | . సో రి న | ద ప ష గ ||
 లో క | మో త న సు | టో శ్రీ త | జ ర ణ న ||
 ప స న | ప స గ | మ గ మ | ప ర న |
 ద ఆ ది న | బి క ను | టో త | జ ర ణ స ||
 ప స న | త ధ * స గ | / రి సో ||
 ది స ది న | బి క న సు | = =

అనుపత్తి

, ద థ థ | థ థ థ | థ లీ న | . ద న న |
 వి లో కి | చు ము స ర | య న ను | చ ల గ |
 శా . | . \ నిస మా ఖ | , మగ మ | ధ ధ మగ రి స నీ ||
 శి | క్రిం చ | త ణ ము | న కా మా క్రి ||

చరణము 1

\ ని న లి థ | జ క్ర గో | ము / ధ హ హ | గ్ర రి శా ||
 న న న మిలై | యుం ద గౌ | శక్ మ ప డ | గ్ర ల గ్రా ||
 న గౌ చు | చ థ ప ర | , ధ ప ము | చొ . |
 సె న ట్లు | గా న పి క్రు | శి తు చి | క్రి ||
 , మగ మ ధ | , ధ ద ప | థ లీ న | , శస న ని ||
 ఫు న ము న | క్రో రి క | ల క్రో రి | కు రి య మి ||
 శా . | , మా గ | మ లి థ మ | గ మగ ర ని ||
 గ | న క | ఇ నుడై త | ద న్యు జ్ఞి ని ||

త్రిలోకమాత ||

చరణము 2

ఇ వ ము ల | రు గ సే | త ప ము ల | రు గ సే ||
 చా ప ల్యి | చి తు డ ల | సం త త | మూ ||
 కృ ప కు శా | శ్రు డ ను | చు బై ద్వ్య | త ని న ను ||
 తి | క్రి ం చ | కి ట్లో యై నీ | తి ట్లో యై నీ ||

త్రిలోకమాత ||

ము తి

మరువక | నిన్ననే | మదిదల | చగమా ||
 మన్నించి | వెరువకు | మనరా | దా ||
 కరణానే | నుజను | లపాతి | కల్పవలీ ||
 కంక | రిశ్యా | మక్కట్ట | సోదరి ||

తిలోకమాత ||

కీర్తనము 4 - చతుర్శషాతి ఏకతూళము - కృష్ణస్వామి అయ్యగారు

శశ్వరా నను రక్షింపరాదా !

^w చ | నిసాని | ధ ^w దనిధవద | పమ గరిగ్గమా |
 ఈ | శ్వరాన | మర క్కిం | పర
 —, ర/^x | పన ^w నిసరిగ | మథ ^w దవము^x గగ్గమ | తథ ^w స్విస్విధవము |
 దాక్క, పానిధి | గా దాని | నునం మ
గరిగ్గమా, గా || స్విధవము-ప | నిసా ||
 తే దా || సదాజగ-దీ | శ్వరా ||

పల్లవి

ధ | ధచ ధ వ ^w ధప మ | ^w గమ గా గరి | / గరిన రిసనీ, స ||
 గా | శ్వతస | చ్చి దానం | త స ||

రి^w గు మ / ధ వ | ధ ధ ని^w ద ధ ప మ ప ము || పా , మ | మ గ మ ప |
 దు ణ సా ० | ద్రుడి వే || ఏ న స | తల్లి ప్రై న దై |

ధ ని స / గా , రి స | ని ని ధ ని ధ ప ధ ప | మ గ గ రి^w గ మా | గా ప మ ప ||
 న మ ని సే | సం ను కి | ఊ చ లే | దా జ గ దీ ||

క్ష్వరా

చరణము

మ | ప్రధ మ ప గ | తు ప్రమ మ గ రి^w గ ము | గ రి^w గ రి^w ని |
 థ | త్త జ న మ | నో ర థ ప రి | తూ ర ణ ము |

సా , రి గ గ గ | మ ప ధ ని^w స | ని^w ధ ధ ధ ని ధ | త ధ ప మ ప గ గ రి |
 వే య క | క్త గ ల దే | వ తా | సా ర్వి భా |

గ మా , గా స | స / సా స | స స్తా నీ | , గ రి స ని^w ని^w ధ ని ధ |

మా ము | క్త మ ా గ | మ మ మో | హ ము పొ ० దు |

ధ / నీ , ధ ప ము , మ | గ మ వ ధ | ని స స రి స ని | ని^w ధ ని^w ధ ప ధ ధ ప ము |

కృ ణ క్త థ | తు ప్రై ద య | య య ం చి పా | ఱ ఽ త |

గ రి^w గ మా , గా |
 రా పా |

ముక్కాయి స్వరము

గ మ | వ ధ ని స రి స ని ధ | ప మ గ రి^w గ మ గా | , రి స ని^w స |

సు మ | శ ర హ ా శ శ ధ ర | సు చ రి త రు చి రా | స వ సా ర స |

గ మ గ ధ ప మ : ...

ద శ సు న య న : ...

గగ | / మమ్ / వహ / ధధ / నీని | ధధ / సని / రిస / గరి | సంనీ , ధపమగ |
సుర | గురు వర నుత థవ | థయ హార హార కలి | మలాః హాషథా |

కు . / నీ ధ ప మ ||

ఆ ర స మ య || ఈజ్యోరా ||

పదము 1 - రూపక తాళము - కుప్పుస్వామయ్య

ప్రాచీన లలో మెక్కితి రంజనా సందర్భములలో కృతులరచియించిన మహానుభావులలో
నొకరున , వాగేయకారక ఎండితులునైన కుప్పుస్వామయ్యగారి పదము

పర్మ వి

న		న ధా ధ వ		ధ \ మ గ		, ప మ మ / ప గ	
వ		ధం తే		వి ०		టీ వా	
రి		సా / స మ గ		మ ప		ప మ వ / ధ ప	
ఆ		ధా ని		యిం టీ		ఇ బో	
మ న		న ధా ధ వ		\ మ గ		, / ప మ మ ప గ	
వ		ధం తే		విం		టీ వా	
రి		సా ,					
ఆ		ఆ					

అనుపత్రవి

సౌ	సౌ రి ప స్తీ	స స		స స్తీ	న	
ష	తదొ చే	ల న		క దా	న	
న న	^w ని ప రీ స ని	ద ని ^w న		ని ద ప్ప ద		
వ ల	లో త గ	థ వ		వ గ సు క		
, పము	ప మ గ మ	ప లి		, ప / స		
ము	ద్వ బె లై	ని		క ది		
స ధో	ప మ గ మ	ప ధ		/ ని ద / ని గరి		
ము	ద్వ బె లై	నో		య ది జ ణ్ణ		
స ని	త / న న త	ప మ	^w గ చ బ ద			
తే	రో వ ర ద	పెం క	కే శ్య ర			
, జదొ	చే					

చరణము

, త	ప చ మూ , ప ధ	ప ధ ప ధ	చ గ గ గ	
1 నై	మృదిగా	చో	ని న ఠ	
న చు	చ్చి క తో	పెం	త జై ర	
^w పా మ గ	మ ధ సా ర ని	ధ ప మ	ప మ గ గ	
1 నై	చో క్క టూ	రా	దు కొ ఠ	
2 చే	మ ఱ చి	మ ర	ల పీ ర	

గౌ | మ ర ధ ర ప ప వ | గ బ | గ ర ర ి న శీ ||

1 ర | పుత్ర ని సై | అ అ | చి సై ||

2 త | చ్చ ల తా | * | పుత్ర న చు ||

, జతి | గ ర గ గ | ష త మ | గ ర ి గ మ ||

1 ర్మ | చ ० టీ జ | దీ | ర్మ ఆ ||

2 ప ఱు | చ జీ సీ | న ది | ర్మ ఆ ||

గౌ | ర ి సో | , ప | ధ మ ప మ |

1 ఆ | అ | కొ | మృమ స సు |

2 ఉ | అ | వ | చ్చ ల వి ది |

గ గ | ర బ గ మ | పో | - ధ జ |

1 తె ర | య వ చై | నా | చీ భ ది |

2 చ్చ | ని మా | ట | ర్మ ఆ |

ధ మ | ప మ గ మ | చ ధ | - ని ధ జ మ |

1 తి క్ష | సు సై | కొ వ | ని స్తు |

2 ని జ | మ న చ ను | వ చ | రిం ప |

గ గ | ర గ మ | ప / ధ మ | గ గ ర చ మ |

1 మో | స బు చై | నా | - అ |

2 గౌ | ర మా | ట | క |

గుమ ప | మ గ్రి స | సా | స స సా |

1 దే | పి వా . సి | ది | మత్తి రి దొ |

2 శాను యై | దొ ని | గ | చుప్పి తె చ్చ |

న న | , న న న | న / సా | ని రి స ని |

1 ని తె | క్రూడి ని | జ | ములై ములై |

2 టు ని | వి పు దు | గం | టీ వి . తె |

ధ / న | న్న ధ ప ధ | ప మ | ప మ గ మ |

1 త ల | పు గు త్తి పు | కొ ० | ములై సు సు |

2 లు సు | కొ ० టీ వి | ము | చుప గ ० |

ప ధ | ని ధ / న ప | / గ ० | న్న ధ న్ని న ||

1 దే లు | ము కొ ములై | ము ० | ములై టీ క ||

2 ఖ | త్తు ను | ప | చీ పూ . ||

న్న ధ | ప మ గు మ వ ధ || , వద్దం తే

1 ధ | ని ల్లి షే ర || విం టీ వా

2 లు | షై స , న ది ||

ప్రాచీన పదము - ఆదితాళము

అన్నాళ్లవలెగాదే వాని గుణమెంతని

చరణి

న గా మ ప ధ ని	సౌ ,	న ధ ప మ	
అన్నాళ్ల వ ల గా	ఓ	కా ని గు ణ	
న న ని ధ సౌ ప గ	పు ధ ప మ	గ రి జ తి	
మెం త ని శై వి ను	పి ం తు వె	యో చె లి య	
* న గా మ ప ధ ని శి	సౌ ,	సౌ ,	
అన్నాళ్ల వ ల గా	ఓ	,	
న రి న రి న ని ధ / ని	సౌ ,	న ధ ప మ	
అన్నాళ్ల వ ల గా	ఓ	కా ని గు ణ	
న న ని ధ సౌ ప గ	పు ధ తీప మ	గమగరినభి	
మెం త ని శై వి ను	పి ం తు వె	యో చె లి య,	

చరణికు

శా \ మ ధ / నీ స స	, రి స రి	న ని స స	
1 న సై ద శా య దు	క సై మ	జూ డ దు	
2 శా మ స మే ల వె	. శా ఛ గ	శా ల వె	

* అమపల్లివియందుండు రెండవ అవ్వర్తమును రెండుసార్లు పాదవలెను
(10)

. స న న ని ధ నీ స | నీ ధ నీ స | ని ధ ప మ ||
 1 మ న్న న పీ డ డు | మా ని నీ | మ ణ రో ||
 2 కో మ లి నీ మ ది | కో రి న | సొ మ్మై లు ||

ప ధ / నీ సొ , | నీ స ని ధ | పొ \ గా ||
 1 చ స్నే కా జే , | యెం దు ల్లా | జే ||
 2 క్లై కో న వే , | బే గ త | బే ||

మ ధ ద్రువ మ గా గా | మ నీ ధ మ | గ మగ రి సన్ని ||
 1 యెం దు రా జే నా | ద నీట సె | ఱ జా లు జే ||
 2 కో ది జే వే నా | సా మి ని టు | ర మ్మై న వె ||

ఇన్నాన్నావలె గా ||

సంచారి - మర్యాదము - సుబ్బిరామ దీక్షితులు

సగా మపథ పమగా | ధ ధ పమ / పమగరిగా | మ పని ధ ప మగరిసని |
 సీగ మధ ప మగరిగా | / ధ మ / ప మగారిరిసా | ధ పాగ మగ మాపా |
 ధా నీ ధ ని ధ ధ పా | ని ధ పా గా మా గ రి | గా మగ రి సన్నిసా |
 పా పగ మా ధా \ మా | / ప మగరిగా మ ముగా | రి స నీ సా గా మా |
 పా ధ ని ధ ప ధ ము | ప ని ధ ప మగరిసని | సగా మపథ ఫీసా |
 ధ నీసా నీ ధ పా గా | మా ధ పా మగరిగా | మ ముగ గ రినీసా |
 గా మపథ ని స తీసా | నీ సని ధ నీ ధా పా | ప సని ధ ప ధ ప ముగా ||

మా గా మగరీగా | మగమధద / రిస / రిసని | ధ / గరిచిస / రిసనిపన ||
 ధ ధ ని ధ ధ మగమధ | పని సరిసానీసనిధ | సీధా పా మా గా ||
 రిగ మధ నీ సా నీ | ధా \ మధనీసా సీ | ధ / సా నీ / కీ సనీధ ||
 / గరిసనిధ / సనీధ / సని | సరిసనిధపమ్మగా | మధనిసనిధపమ్మగా ||
 మా ధా / సనిధపగా | మప \ గా మగారిసా | సా సానీసని / గరిస |
 సనీధాపమ్మగామపాస | రిసనిధనిధపమ్మ | గొ మధ ప స నీధ |
 పాధప / ధమగా / మరి | సాశమా మగ / పమగ | మా ధనీషధ / నిధనీస |
 ని / గరిచిని / రిసానీధ | సీధమగా / పమగరి | సగా మధ నీసరి |
 సా , ని ధప మగా | మధ ప మగా రీగా | మా ధ పా మగరిగా |
 మమగా / మరిసా , |

సంగీత సంప్రదాయ ప్రచరిణి

ఈ గుమహదము]

మేళము 15 మాఛవగొళ

[అగ్ని గో చక్రము

అన్యము (భాషాంగము) 11 గారి

ల ఈ ఉ క్లో క ము

వెంకటము గారి రాగస్తుగ్రహాయం సాయంకాళే ప్రగియతే,
చ్యాత పంచమ సంయోతోయ్యగియతే గాయకో త్తమే:

మూర్ఖున :— { ఆరోహణము న బ ర మ ప బ ధ ని స
అవరోహణము సా ని బ ధ ప మ మ ప మ గ బ ర స.

లక్ష వివరణము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, పడ్గ్రగ్రహము, ఆరోహణమందు గాంధారవర్ష్యము,
చేషియరాగము, అవరోహణమందు చ్యాత పంచమమునుగలదు సాయంకాలమున గానము
సేయదగును

ఈ గారిరాగమునకు సే, నినిసే, రీ, రిరి, ముపా, పారి.

ఈ స్వరములు జీవస్వరములును, న్యాసములునుగా నున్నవి

సరినఫిసే, ససరిరి, రిగరి, రిముపరి, ముపారి,
పపారి, ధపారి, గిననిసే, సరిసరినిసే,

సా సాంగ్రామ , గమ / ధావమ్గరి , నినిని సా ధవమ్గరి ,
 మమప్పమగరి , గరిని నీ నీ సా , ఇవియే రంజింపుగల స్వర సందర్భములకు
 దగిన సంచరింపులు తకిగ్నినవి లక్ష్మ్యప్రయోగములు జాడుఁడు

పథనిన , పథనిన , ఈ ప్రయోగములు గితమందును , ఈ ప్రయోగములు
 గాక సరిగమ , యను ప్రయోగము ప్రబంధమందును , సరిమవనిన , పథనిన ,
 యను ప్రయోగము మాత్రము కృతులయందును గనుబడుచున్నవి

ఉష్ణగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమథి

ధ్యానము.

సరి   మామగరిరి   గరిరిననిని   సారిగరిగరి
అఖ   లాండచేవి   అసురసంహి   రీఇచెవిరెవి
మామగమవము   గరీరిము   పామధాపొ   దనిధపమగరి
శూర్షుకుసుము   ఉతే, రిఅ   లాగతేవు   అ   అ

అంతరి.

ఇరిరిరిరిరి   గరిరిననినిన   సారిమవధవ
శంఖాంసుఁ   కెవిళరాఁఁఁ   శర్వా . . .
పమాగరిరి   సా . . .
అ . . అ   జే

ఖావడ

ధా ప సీ ధ ప | పొ ప మ మ ప మ | గ రీ స ని ని ప
 చండి కే చ ० | ० డ ము ० డ . | సు ర ఖు ० డ న

 సౌ రి ప మ గ రి | గ రి స ని ని న | రి లీ స ని ద ప
 ప్రఫ్ఫా అ అ | క మ ఇ న ० భ వ | వ ० . ది త

 చ మ గ రి స రి మ | ప ధ ప సీ సీ | సౌ రి మ ప ధ ప
 ప ద ప ० ० క జ | క లి త రే కే | అ .

 ని లీ స్తో , | ని ని ని ధ ప వ మ | గ రి స ధ ని ద ప
 అ అ , | అ ० ద్ర సీ ల | పో టై ప ల్ ల ప

 మ గ రి రి రి రి || గ రి స ని ని ప | సౌ రి మ ప ధ ప
 ప అ ణే జ ० బు || కే ఎ కు రా ణ | క ర్యై అ

 చ మూ గ రి రీ || సౌ . . , ||
 అ . || టై ||

ప్రషంఘము - ధ్రువతోఽము

ప్రాచీన వాగేయకార పండితులైన శ్రీరామానందయతులుచే రచియింపబడినది

 ధ ప మ గ రి ప మ గా మ గ రి స | గ రి స ని ధా ని స రి న ని రి ,
 జయ జయ వి శ్వేత ప్రపణయని | జయ జ న నీ శ్రితజ న ని ధే

 ని గ రి స రి గ గ మ గ రి స స రి | గ మ పొ రి మ రి మ వ ని ప రి రి స
 ని ధే హిమయిక రుణ మయ | క రు ఛామయిక ర ఛా గ త ప రి

 సౌ రి స సౌ రి స ని ర పొ , | సౌ స ని ధ ప ధ ప ధ ని ధ ప
 పొ ల న లా ల న ర సి కే . | హం స వా హ క ० స ని మారన

పా ధ ధ ప మ ప ధ ప ప మ గ కి | రి స రి పా ప రి , రి గ రి రి న
 సం క్రం ద న ను ర వ ర మ కు టీ—ఖచిత ర త్వ పుం జ రం జిత

 సా రి గ రి న సా రి రి న ని సా | ప ధ ప న సా రీ ప మ గ రి న న
 మంజుళ వ ద కం జ ద్వ్యాయమం | దా కి సీ సుందర సువిమల

 మ రి మ పా ధ ప ధ న ని ధ ప పా | మ ధా , , పా , , ,
 న లి ల పూ ర ప రి వ ల య త కా | అ కీ ఈ ఈ

 మ ప మ ధ ప ధ సా , న సా స రి | న ని ధ రి న రి న ని ధ మ ధా ,
 పు ర వ రా ల వా ల క ల్ప ల | తే సు ల ల తే సు జా

 ప మ ధా , ధ ధ మ పా , పా | ప ప రి రి , పా ప ప రి రి ,
 త సు ధా క ర క లా లం | కృత క చే చం ప క రు చే

 ప ధ ని ధ ప మ ప ధ ప ప మ గ స రి | గ మ ప మ గ రి మ గ రి పా ,
 సు రు చి ర త ర క ర కి స అ య త ల | య మ వి ని హి త మ ణ ధ ర్యై ,

 ప రి స రి పా ప ప న రి గ రి రి | స రి స రి పా ప ప న రి గ రి రి న
 ని ర పా య సు ఖ అ ఆ | క ర పా య స స మ దం చిత

 గ మ గ రి స రి గ మ గ రి రి , | స స స స స మ మ గ మ పా ప ప
 క అ అ అ అ అ అ | కు ల శి ఖ రి మ హ రా జ కు

 రి మ ప స స ని ధ ని ప రి న ని పా | ని ప రి ని పా మ గ మ గ రి రి స స
 మా రి సా . రి ఈ | ప్రచుర ర ణ ద్యుంకు మ ణ

 మ గ రి స ని స రి స ని స రి స ని ధ | సీ స ని ధ ని స ని ధ ని ధ
 ధా ష జ గ త వి ల సి త త త ప రి | వే మ ణ మ య స ము దిత జ ల క ణ

 ధా ని ధ ప ధ ని ధ ప ధ ని ధ ప మ | పా ధ ప మ ప ధ ప మ ప మ
 మూడు ణ వ క వి ల క త స ద క క | రా భిత మ ఖ మ ధ రి మ వి త వ వ

మా ప మ గ మ ప మ గ మ ప మ గ రి | గా మ గ రి గ మ గ రి గ మ గ రి స |
 రా జి తత మ స మ ధు ప వి క చ న | రో రు హాయుత క మ లిని వి ల స దు |
 రి గ రి స న స న స న స న స | స న ధ ని స రి రి స న ని ధ వ ధ సా |
 రో రు హా శట వి స్వీమర న వ మృగ | మ ద మ ల య జ ఘ న ఘు స్వీజ న ము |
 సా ని ధ ధ ని ధా ప మ గ రి స రి | మ రి మ పా ధ ని ర పా చ మ పా |
 ఆ సి ని స హా జ స్వీత వ ద నె ఎ | ని లి ద నీ ల చి కు ర ప్రక ర |
 మ రి మ పా ధ ధ న ని ధ ని ధ పా | రి మ పా , ధ ధ వ మ గ రి రి |
 స్వీర ద మంద న ఠ ద న కు సు మ | భ్ర మ రీ క ల క ల ల హ రి |
 మ రి మ పా ధ న ని ధ వ మ గ రి | మ రి మ పా ధ న ని ధ వ మ గ రి |
 ప్రియ దృ గే క వి హా ర ణ న గ రి | ప్ర ణ వ హా న ర స ర స ర భు రి |
 మ రి మ పా , ధ ధ వ మ పా , వ | ధ పా ధ పా ప మ మా పా , |
 ప్ర సు ఱ మా ణే క్యు ధు రి , ఱ | గ ఱ క్వ ఱ త క్క అ అం చి , |
 మ రి మ పా ప ర ధ వ మ పా , ద | సా సా ధా , ప ధ స ని ధ వ |
 క ర ి త చి త్ర చే ఉ చా రు | చా బీ క ర ధ రా . |
 ప ధ స ని ధ వ ప ధ స ని ధ వ వ ధ | పా ధ ని ధ వ మ ప ధ వ మ గ రి |
 ధ ర ని త ఠ బ ర ని త ఠ బ ర | మ ఠ ర త ర మ ద గ ఱ గ మ సే |
 పా ప ప రి ప పా , ప రి , ర | మ గ రి గ మ ప మ గ రి స సా రి స |
 శ్రీ క ర కే ఎ యూ ర హో ర | ప ద క తా ట ఠ ఠ క ఠ క ఱ |
 పా రి గ రి స ని స రి ని సా స | రి మ పా ధ ధ ని పే రి స ని సా |
 మా పు ర చి త మ ర క త మ పా ర | కీ ర హా క్రి క కు ఱ శ క తీ |
 ని స రి గ రి రి స ని సి . | రి గ మ గ రి స ని సి |
 కృత హ రి దం త ర త మి దే . | ని థీ ల హో క ళ న న ప్ర శ య |

ననిననిధపనిధలమపా , | ధవధసీనధసీనధనినః ||
 ఒత్తినిదా ననిజనయనాం | చలవిలాసవిదూతకువలయ ||
 ననిసాపనిధవమగరీ , | రరిపాపారిరిరిపాపా ||
 మషమేధురిదివిజవధూ | దిగ్దిధాంధాత్తొదిగిదిగిదిధాంధాం ||
 రధధాపమగరిగమగరినరి | పపాపరిరిపపాపగా ,
 త్స్తత్స్తత్తోంతరికిటతరికిటతక | ధణేకుతకదణేకుతాం ||
 మగరిమగరిగా , మగరిన | ధవధసీనధనినః ననిసా
 తకిటదికిటతాంతరికిట | త్స్తత్స్తధాంధాంధాంతరితా ||
 ననిధవమగరీగమగగరీ | సరిసీధవనీననినరిపా
 జెజెజెజెజెర్యోంతాగగగరీ | సరిసీధవనీననినరిసా
 రిరిపమగరిమగరిగరిపా | ససససససధనిసాసారిన
 రిరిపమగరిమగరిగరిపా | స్ఫువటుతరనటనానందిని ||
 సినరిరిననినిధవమపా , ధ | సానిధవనిధధవమగరినరి ||
 కలయరామ నంద | వందనమథివందితఖవనెని ||
 ధవమగరిపమగామగరిన | గరిననిధానినరిననికిన ||
 ఇయియివిశ్వేష కప్రణయని | ఇయజనసీ శ్రితజననిఁచే ||

శ్రవణము 1 - తిక్రిజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గౌరి గిరిరాజకుమారి

చల్లువి

సరిమపా , రి | సరిగ్గినని | నిప్పిసేఁచా ||
 గారి | గరిరాజకు | మారి ||

తీ మ ప్పు ప్పు ప్పు | సి సి / సా | , మ మ గ మ / ధ ధ ధ ప ము |
 గా న వ న ము | యూ రి | గం క్రి | ర ||
 గ \ రి / గ రి | రి న స ని ||
 కౌ మా | రి | గం రి ||

అనువ్వెలి

తీ / క మా ప ధ | మా ప ధ ప్పు / ధ ధ | గా మ ప మా ధ పా ము ||
 దూ రి కు త | దు రి కే తి | ల తి కే - ||
 గ \ రి / గ న / రి | స ర న \ నీ సి | స న న రి న రి ||
 దు శ్శా ల | క్రై స ర స్వ | తి స పా కే ||
 తీ / క మా ప ని | తీ సా / గ రి రి | న న తీ న సా , ||
 కౌ రి క ని | రిం చా ది | మ పా కే ||
 పా స ని స \ మా , ము | మా మ గ మ ధ ధ ధ ప ము | గ \ రి రి గ రి రి స ని ||
 కాం ఫ ని | మ ప్పై ప ర | దే క కే ||
 గం రి ||

చరణము

వ \ మ గ \ రి రి | గ \ రి స \ ని | న స ర న / రి . ||
 న వ చ క్ర | స్వ రూ పా వ | కా కే ||
 మా , మా ము | ధ ప ధ ధ ప ము | గ \ రి స రి రి / త ము ||
 నా ద బ్రిం | హ్లై చ క | కా కే ||

పా ధ ని ర ప మూ .. | " | " | గ \ ర రి , ||
 జ చ | " | " | జ . రే ||
 జ ర గ \ ర రి | రీ సా ర / గ ర \ ని | సా ర / మ / పా |
 త వ ప ర మూ | నం దా మృ త | దా రే ||
 సా నీ న \ ఫా , | త ద మ మ ప / ధ ప మ గ రి | / గ రి న నీ న కి స / రి ||
 శ్లం గా | రో ది న వ ర | సా దా రే ||
 ర రి మ మ వ పీ | ని సీ స / ర ి జ న | నీ సా , ||
 త వ గు రు గు హ | గ ణ వ త ి స ం | పా రే ||
 , వ రీ ర ర | స ర / గ ర ి స న | నీ న ర ి స / రి , ||
 భ ట్లీ ప్ర ద | జే దా గ మ | పా రే ||
 మ మ మ / ఫా . | ప \ మ గా రి గ ర ి స న | సా ర / వ ప మ / పా , ||
 ప వ న దా | ర ణ యో గ వి | దా రే ||
 పా నీ సీ / పా | , న ధ వ \ మూ | గ \ ర రి సా ||
 పా ఱ త త | క్రజ న మం | దా రే ||
 ర రి మ మ మ పా ప సీ స ర | సా ర / గ రి స ని నీ సా ||
 త వ చ ర ణ పం క తో రఫు వ | త త్వి స మ పోలీ గా రే ||
 జ / రి ర రి ర / గ \ రి ర సా | / గ రి స ని నీ న ర ి స రి ||
 మ వ రణ మ డె మ య ది పం | చ విం శ తి ప్రా కా రే ||
 స సా \ మ గ మ ఫా , | ప ధ వ మ మ గ ర / గ రి సా ||
 మ ఫా సి ం ధు మ ధైనీ | చి ం దా మ ణ్ణై గా రే ||

ర / రి రి న / రి / మ / షపా [॥]
 కా కా రము ० చే పర | రి మ వధు పము గరి / గరి సని ॥
 కి వ ప ర్యి ० గవి హ రే ॥

గారీ గిరిరాజకుమారీ ॥

కీర్తనము 2 - రూపకతాకము . ముద్దుచౌయిదీక్షితులు

(శ్రీ) మీనాణి గారీ రాజశ్యమచే

శ్రీని.

సా ర / గ | రి , న సని సీ | సా | న ర [॥] మ ప \ రి |
 (శ్రీ) | మీ నా | కి | గ రి |
 రి | ప మా ష రా | త \ మ గ | గ / గ స / రి ||
 రా | జ శ్యి | మ చే | ఆ ||
 ఓ మ | బ ని సీ న | న ర | స \ నీ స ||
 శ్రీ త | ర క ఱ | థ రి | ఱ త క ||
 \ మ గ | మ / దా ప మ | గ / గ | న ని ని స ||
 ఉ ము | శ్యి మ | చే | స క చే ||
 రి , / ప మ | ప ధ ప మ గ రి స | రి మ ప / స | ని స \ మా / ప ధ మ గ ర ||
 శ్రీ గా | ర కా మ క చే | శ్రీ యం దే | హి మాం పా హా ||

ముక్కాయి స్వరము

సా, స	నీసరి/గరిసనని	సా, స	నీసరి/ప్రమాపనని
సా, స	నీసరి/గరిసని	/ సా, స	నీసము/ధర్మగ్రహి

(మీనాడు)

అనుపత్తివి.

మగ	మ ధ వద మ	గరి	శరి గ గ రి
థూ	బి జ రా	గుర్తిని	ల గ గ న
మూ	/ ధ పు సా ప	ముప రి	సరి / గరి
థూ	త వ ర చ	కా	కా రై
నర	ఓని స రి	మ మ	/ ర ర / ధ పు
స్వీ	బి ని సో	మ సుం	ద రై
గరి	స ర స / గ	,	మ / ధ పో రి
శ్విర	మో హి తా		కా రై
హోమూ	గ ప ప ర	ని	ధ ప మ గ
క్రో	బి త ఫల	ప్ర	చౌ య క
పు / త	, స ర చ	ప / చ	గ / ర రి
కరుం	బ బి పే	క్ర	గం
శ్రీ	మ హ ని	షెన్	ర / గ ర న
థూ	బి సో ల	షుత	గు ర ద న

/ వమ్మగరి / గరిససీం | రికి / పపఁఁఁఁరి | / పఁఁఁమగరి / గరికి |
 సా \ సిలీనరిసరి | సారి / గసరిగ \ రికి | కిమాపథ \ మాపద |
 మా / ధపామగ / మగరి | / పఁఁఁఁఁరి / గరిసనినీస | రిముపద /
 నిధపమగరి | / ధపమగరిపమగరి | రిరి / గరిసరిసనినీస | సిన /
 రినీనిసరికి | / మామమొమమ / ధపమ | గరిసరి / గరికిసనినీస |
 సారిరిస / రిసన / రి | సరిపుపాపద \ మా / పా | \ రిమ / పామ /
 ధాపా | రిముప \ రి / గరికి | సరి / గరికిసనినీసా | రిముపవ \ రిము
 పదవ | / పఁఁఁఁధవ / ధమగరిసా | రిము / మము / పఁఁఁఁపససీస | ధధ
 మపమగరి / గరికి | రిమొప / నినీసా | ప / రికిసనినీసా | ప /
 రినరి / గరిసనినీస | ప / కికిరికిరి / గరి | పరి / గరిసనినినీసా |
 పససా \ మామామ / ధ | ప / ధపమ్మగరి / గరిసా | ప / రికిరిపపసా |
 ప / కికిరినినిసా | \ గరిసా \ రికిము | ప / ధపమ / పమగరిసా |
 రిపప / సానిసరికి | సరి / గరికిసనినీస | ఎ / రిసనీనిధపా |
 ధ / నిధపమపగరిసా | కిమాపాసాసీ | సారి రికి / గరిసా | మాగా
 మాధాధిష | / ధమ / పగ / మరి / గరిసా | రికిముపా \ రికి |
 / గరిసనినినీనినిసారిగమగ \ రి, | / గరికిసనిసా, ||

రసు మప్ప ధను]

మేళము 15 మాటలకొట

[అగ్ని గో చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 12 వనంత

ల త ణ తీర్చో క ము

వెంకటమథ వసంతరాగ సృంపూర్ణ శ్నేహ పుచుమ సంయుతః
ఆరోహేతు గ ప్రస్థాయై పరోగియతే సదా

మూర్ఖున	ఆరోహణము బ ర స గ మ బ ధ ని స ఆవరోహాను సా ని బ ధ ి ద ా ా ను మ * మ గ బ ర స
---------	---

లక్షణివరణము - మబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము , సంపూర్ణము , మధ్యాంగము , ఆరోహణముందు వంచు వర్ణము ,
ఆవరోహణమందు వక్రచ్యుతపంచమము , చేషి శురాగము , ఎల్లప్పుడును గానమునేయదగును

గ మ ని క త వసంతరాగమ నక సంచుము లేదని ३८దఱిమతము అని సరికాదు సంస్కృతాంధ్ర భాషాసామ్రాజ్య స్వీకపచతుర్విధ కవితా నిర్వాహకుడనియు సంగీతరహస్య కానిధియనియు లీయదపోంచిన గామరాజభూసామిదనే మహా కవిజేరచయింపబడిన పసుచరిత్ర ఉత్థమశ్వాసములో 'అరిగా పంచుమేవగించి' యనెడి 101 వ పద్యమున (వసంతము మహాపంపూర్ణ భావాన్నతిన్ , అని శైఖియుండుట చేత వసంతరాగము సంపూర్ణమనియే వెంకటమథ యథిప్రాయమని దోచుచున్నది

మా ఏ సీ గా ఇవియే యా రాగమునకు ఛీవస్వరములు

స మ గ మా , ఏ ర మ గ మా , ని ఏ ధ మా , స నీ ఏ శ్రీ మా ,
 గ మ ఏ ర ని ఏ ధా , మ గ మ ఏ ధా , మ ఏ ధ ని స ని ఏ ధా ,
 స మ గా ని స ము గా , ని ఏ ధా ని స మ గా , ని ఏ ర మ గా ,
 గ మ ఏ ధ సీ , మ గ మ ఏ ర సీ , ఏ ధ ని స సీ , గ రి స సీ , ఇవియే
 ఛీవస్వరములతో శేరిన సంచరింపులను, న్యాసములునుగా నున్నవి

షడ్డ స్వరము అన్ని రాగములకును ఛీవాధారస్వరమే

చ్యుతుంచమ ప్రయోగమెటులనిన “మ / పే మ” అను ప్రయోగము వచ్చు
 నెడల చ్యుతవంచమయే మ / ధ మా , అను సీ ప్రయోగమందు మాత్రము శుద్ధ ఘై వతము
 వచ్చును గాక తక్కిన ప్రయోగముల వచ్చు ఘై వతము పంచక్రూతి ఘై వతమునకు మాత్రము తఁ
 సుఱతు వేయబడును గాని పంచక్రూతి ఘై వతములకు వేయబడవు

ఈ రాగములో మంద్ర ఘై వతమునకు క్రింది సంచారము గనుబడలేదు

కిర్తనము 1 - రూపకత్తాళము - ముఢ్చుస్థామి దీక్షితులు

రామచంద్రం భావయామి

వర్ణి వి :

సా		, స గా		గ మ		<u>సమ</u>	గ మ గ	
రా		మ చం		ద్ర ఽ		ధా	వ	

మ ధ | ని ని ధ ని సౌ ||
యా | తీ ||

1 ని స | ని ధ ని ధ / ని | క పు గ | మ ధ ని స ||
ర ఘు | కు ల త ల | క ము | పేం ద్ర ఽ ||

2 ని స సని సరి | సని ధా / ని ని ధ / ని | ధ మ గ | మా ప మ మో గ రి సని ||
ర ఘు | కు ల త ల | క ము | పేం ద్ర ఽ ||

రామ ||

అనుష్టల్ వి

మా | మ మ గ మ ధా, | / ని ని ధా | ని సౌ ||
థూ | బి జూ | నా | య కఽ ||

సా | స సా స | స ని స రి, | స ని ధ మ ధ ని ధ / ని ||
థు | కీ ము కీ | దా | య కఽ ||

.. 2 | . | ధ మ ధ ని, | . ||
.. | .. | కఽ | . ||

గా | గ మ గ రి స | ని ధ | , ని గ రి, ||
స్తు | మ కీ ధ | న తూ | ర కఽ ||

నని ధ | / స ని ధ మ గ | / ప మ \ గ | , ర గ రి రి సని ||
న ర | వ ర ఽ గ | త మా | య కఽ ||

రామచంద్రం ||

చరణము

ఏ మ మ మ | మ మ | గా మ ప మ ప | ఏ
 ఏ శ | న ఏ | ఫ | న జ |
 మ ద | / ని ని ధ ని | సా | సా | న ని ధ మ ధ ని | .
 స 0 | త 0 | = సా | 0 ప్రూ |
 ఈ మా | గా ప మ గా ర / ఏ | ర | సా |
 జల | ప్ర ద హ ను | మ 0 | త 0 |
 సా | సా స | స స | ని స ర సా , ర స ని ధ మ |
 ఏ | కొ దు | క ద | న 0 | క ఏ |
 ధ / న | / సా | = స న | సా / గ ర స న |
 జ 0 | త 0 | = ర మ | జీ | య్య |
 ఈ | ర మ ధ ని | ని ప మ | గ ప మ | ఏ / ర సా |
 జ | ల్య | ణ | గు ణ | వ 0 | త 0 ||
 సా సా | సా / సా స స సా | స ని స / ర | స ని ధ మ ధ ని సా ||
 క కు | ఉ 0 | థి మ 0 త 0 | క మ లా | క 0 త్రి | మ 0 త 0 ||
 స ని / గ ర | స ని ధ మ ధ ని స ర | స ని ధ / న | ధ మ ధ మ గ ర స ని ||
 నా కే | శ ను త మ న 0 త 0 | న ర గు ర | గు వా వి హ ర 0 త 0 ||

ముక్కాయి స్వరము

సా , స | ర న ని / ధా ని స ర | సా , స | ర న మ / గా మ ధ ని ||
 సా , స | ర న / గ ర స ని ధ ని | సా స | ర న ని ధ మ గ ర ని ||
 రామచంద్రం ||

దరు - రూపకత్తాళము - బాలస్వామిదీక్షితులు

అప్పటి మహారాజులవారి పినకాతమైన వెంకచేశ్వర యైచైంద్ర మహారాజులవారినై
బాలస్వామి దీక్షితులవారిచే శేయబడిన దరు

సామికి సరియైవ్యారే

నీ సా న రి న | నీ ధ \ మా గ రి | న ర | , న ని నీ ధ న |
 సా , , , వి కి | న ర | యై వ్య |

నీ సా | , / సా , న | ధ \ మ | గ మ ధ న ||
 రే | యూ | జ గ | త లో న ||

సా , గ రి న | ని ధ \ మా ప గ రి | న ర | - , న ని నీ ధ న |
 సా - | వి కి | న ర | యై వ్య |

నీ సా | , ధ ని సా రి న న | ధ \ మ | గ మ ధ న ||
 రే | యూ | జ గ | త లో న ||

అనుపల్లి వి

మా | మ మ గ స్తు ధ | ధ \ మ ర | / నీ / సా ||
 కా | వి కా | ర ఉ ము | త లో చేస్తు ||

1 , న' | న న ని స్తు రి , సని | ధ ధ | ధ మ ధ ని , ని ధ / ని ||
 కా | త్రి కే యు | డి త | చే

2 " | " " | " " | " | ధ మ ధ ని , ని ||
 " | " " , | " | " | చే

వ స ని | వ / గ రి , న బి | స * రి ని | స * ని దధ మూ |
 మను | తై | న | తీ | శొ | శొ |

గ్రమ గ | . రి గ రి శ | మ గ | మ ష్ట ద / న ||
 క సే | శై రె | లై | శొ | ద్రె ||

సాఖికి ||

చదణము.

కౌ | స మూ ష్ట | ఎ | చు ష మ ష మూ ష్ట గ ||
 కౌ | ట తి ణ | క | సై ర సై ర ||

ఏ | మ ధ ని స ని | ని ధ / ని ధ | / మ గ్రమ గ ర న ని ||
 ఉ | తు యి త ర | ఏ | ద్వి ము ల ల దు ||

ధ్వ / స ని | స రి గ / మూ | చ మ గ | . ర / గ ర స ని ||
 రా | టి గ జ ర | త గ | త ము ల ||

ధ పు | ధ ని స రి న ని | ధ ర | మ ష మ గ్రమ గ ||

ధ న | ర ని న | ప్లి | శొ | శొ |

ధ | మ ధ / న న | సౌ | సౌ ,

ధ | స్వి దు య త | ప్లి | ప్లి |

మూ | మ మ గ మ ధ్వా | ధ ము ధ | / న / సా , స ||

మూ | ట షై | ప్లి షై | స త్వై ||

ని క ర | , స ని స / రి న ని | ధ ర | మ ధ / న న ||
 హ ర | శైం | ద్రె | శై | ధి రు షై ||

నీ స ని | స / గ రి స ని | ద ని ధా | ధ మ ద నీ, ని ని ||
 మ హి | మ వె ల యు | యై | బై ఽ ద్ర ||
 ధ / ని ధ | ధ మ / ద మ గ | మ గ మ ధా, | ధ ధ మ ద నీ, ని ||
 మ ద | నా వ | తా | రు తై న ||
 ● / సా | .. .. | రి సా | స ని ధా ధ / ని ధా ||
 సా | .. .. | త జ్యోం | త క రుం ధ ని ధా ||

 ధ మా గ | మ గా రి స ని ధ ని | / సా | సా సా ||
 త ధీ ను | మ గా రి రుణు త క | సా | ||
 స స్తముగ | మా గ మ ధ నీ | స / రి ని | ధ మ గ మ ధ ని ||
 త క ణ క | రుంగ మ ధ ధ నీ | త క ధీ | ను త గ మ ధ ధా ని ||

 పని / గ రి | స ని ధ / ని ధ మ గ మ | గ రి స ని | ధ ని స స మ గ మ ధ ||
 త ధి మి త | కి ణ ధ ని ధ మ గ మ | త ధ ణ త | రుణు స మ గ మ ధ ||
 నీ స రి స | ని ధ / ని ధ / మా గ | రి సా స | ని ధ మ గ మ ధ ని ||
 త క త ధీ | న ధ ని ధ మా గ | త రుం స | ని ధ త ధి ం గి ణ తొం ||
 సామికి ॥

కీర్తనము 2 - మిత్రజాతి ఏకతాళము - వెంకపేళ్లుర యెష్టెంద్రమహారాజుగారు

గమనిక ఆంధ్ర ధ్రావిడ, హూళ భాషాచివక్షణులును, గానవిద్యాప్రవీణులును, వీణావాదన తత్వరులును, శౌర్యదార్యశమదమాది గుణసంపన్నులునుగా విలసిల్లునట్టి యిప్పటి పట్టపు మహారాజులవారి పాపిాత్మము

మురుగా తరుగిలైయా ఈ కీర్తనమే ఆనందభైరవి మిత్రజాతి ఏకతాళ యిలలో
ప్రపాచినచి మందు చూడవచ్చును (రా 4)

పట్టి వి

1   ద్ధ / నీ సా రి సనీ | ధ \ మా గా / ప్సు ము | గ \ రి సా స \ ని ||
ము రు గా | త రు గి లై | యా పు న ||

స మా \ గా మా | ధా ము ధా / నీ ||
ది రు పా ద | సే వై ఛె య్యై || మురుగా ||

2   ద్ధ / నీ సా , / గ రి సనీ | ధ \ మా గా / ప్సు ము | గ \ రి సా దని ||
ము రు గా | త రు గి లై | యా శు న ||

సనీ \ ధా ధా | \ మా గు ము ధా / నీ || ద్ధ / నీ సా , గ రి సనీ ||
తి రు పా ద | సే వై ఛె య్యై || ము రు గా ||

గ \ రి సా

త రు గి లై యా

3   సనీ || / గ రి సా నీ | ధ ము గు ము ధా / నీ || 'మురుగా తరుగిలై యా'
ఉన || తి రు పా ద | సే వై ఛె య్యై ||

4 న / గరి || సనీ ధని సరి సని | రమ గమ ధా / సి || పల్లవి
ఉను || తిరుపా ద | సే వై శే య్యు || మురుగా

5 స \ ని || సమ గమ ధని సరి సని | గరి సని ధని ధమ / ధమ ధని || వ
ఉను || తిరుపా ద | సే వై శే య్యు || ము

6 స / గరి || సనీ సని ధమ గరి సని | సమ గమ ధని సని ధమ ధని సని || వ
ఉను || తిరుపా ద | సే వై శే య్యు || ము

7 ధని || సనీ / గరి సని ధధ \ మా | సని ధరమా గమ ధని స / రి సని || వ
ఉను || తిరుపా ద | సే వై శే య్యు || ము

8 ధని || సనీ గరి గరి సని | రి సం రి సని ని ని ధర / ని ధ / సని ||
ఉను || తిరుపా ద | సే వై శే య్యు || ము

9 ధని || సనీ / గరి సని ధమ గరి | సమ గమ ధని సని ధధ ధని / సని ||
ఉను || తిరుపా ద | సే వై శే య్యు || ము

10 సనీ || సమ గమ ధ మధని | ధని సని / గరి స \ రి సని ||
ఉను || తిరుపా ద | సే వై శే య్యు || ము

ధ / సా , గరి సా | ..... గరి సా ||
మురుగా | ..... యా ||

ఆనుపల్లవి

మ మో మ గ్రం మూ | ర స నీ సో నో ||
 గు రు వా య్య | ము నౌ రు ||
 , జ స / గ రి జ ని | ర ధా మ ధ సీ జ ని ని ||
 కు కు ము ని | క్ర రు ట్ మా ల్ ||
 , గ / మ గ రి ప ని / | ర / నీ / గ రి ప / రి ప ని ||
 చు రు కా | యై లై క్ర రై ||
 ధ / ని ధ \ మా , | గ మ \ ప మ గ్రం మ ధ / ని ||
 జ రు వా య్య | చ న్న మ ణా శా . ||

మురుగ (పల్లవి)

చరణము

, మూ మూ మూ | మ మూ గ మ \ ప మ గ్రం ||
 అం బు వి | య లె నౌ ||
 , గ్రం మ ధ \ ప ని | ర మూ క గ రి సా ||
 అ ది య వర్త్క | క రు ట్ పు రి యం ||
 ఆం ఆం సా | చ రి ప ని ధ ని ||
 అం తొ న్నమ | యై మీ ది నిత్ ||
 ర / ని ధ \ మా . | మ మ గ మ ధ / ప ని ||
 అ త కా | అ రు దు వ రు ||

న ని ధా మా | గో మ బ పు | మా గా ||
 రు వా అలు | ము కం | గ శు ||
 మా బ ధ | మా | ద | నీ ధా మా ||
 రణ్ డ పన్ | ని | రు కై యం ||
 గ రి | గ రి ని | ని నై | ని స రి గా ||
 జ మ ల | క | ని తి య పన్ ||
 జ జ ధ | మా | గ | ప మ గా . ||
 జ ర బ | బ | పో | బ | యం ||
 జ స స సా | న స స సా ||
 క రు కై యన్ | త గణ్ క శు కు ||
 కొ | గ రి రి స సి | ధా , మ ర స న నై ||
 మ ఏ లై | కం | దా ,
 జ సా | గ రి ని ని | ధ ధ | న ద ధా ||
 క రు కై యన్ | త గణ్ క శు గు ||
 \ మా | ప మా గా | గ మా ధ | నీ ||
 మా | మురై |

స్వరము

సా సి / రి న న | సి ధ ని సి | / గ రి స ని ధ మ ని | ధా , , గా ||
 మ ధా గె మ ధా | మ ధా / ని ధా న | ని \ ధా / రి స ని \ ధ | , / గ రి స ని / ధా ని ||
 స పా వి స రి స | ని సి ధ ని స ని | ధ ధా / ని ధ మ గ | రి పా గె మ ధ ని ||
 స / కి రి స సి / రి స ని ధ / ని ధ ధ మ / ధ | మ మ గ మ ధ మ ధ ని ధ ని స రి ||
 గ రి సా , / రి స ని \ ధా / ధ ధ శు | \ గా , రి సా స / గ రి స ని ధ ని స ని ||
 మ ర గా ||

సంచారి - మర్యాదాకము - సుబ్బిరామదీష్టితులు

రని సానీధ / నిర్ధమా | గీమధధ / స్తనీధమధనీ | ధమ /
 ల్ధమ గీమగరి / నీధ | మగ / బ్ధమగీమగరిసా | రిసమ
 గీమహపాగమద | గగీమధ / స్తనీధ / నిధమ | ధధ / నీధ
 మ / నీధధమగ | ధధమగమముగరిసా | ధమగరిసనీధ
 నీసా | ధనిసరిసస్తమగరిస | సమగీమదరిస / నీధమగ |
 సద / నిధమ / వెమమగసీ | మ / బ్ధమగమధనీధమ |
 స్తనీధమనీధమగరిస | గీమధనిముధనీధనిని | ధ / సనీధ
 / నినీధధమగ | / ధధమగగీమగ / బ్ధమ | గీమ / ధనీ
 ధమగమమగ | / బ్ధమగమనీధమగరిస | సరిసగీమద
 మగమద | గీమదస్తనీరగీమమద | ముధనిసనీధగీమ /
 ధధ | గీమధనిసరిసనీధని | ససరిసనీస / రిసనీధ |
 ని / గరిసని / రిసనీధధ | / నీధమగీమదనీధా |
 / చ్ఛమ / బ్ధమగరి / గరిస | సరిసగీమదమగమద |
 గీమపమగమదనిసన | ని / గరిసరిసనిసరిస | నిరిస /
 రిసని / స్తర / నిమద / మదనిసమగీమదని | మగమదనిస /
 గరిసా | నీసనీధమహపగరిసా | సమగమదనిముధనిస |

/ గ రి సా ని ధ / ని ధ \ మా | గ మ మ / వ్యమ గ రి రి సా | సా ని
 ధా మా ష గా | మ మ / వ్యమ గా గ్రి సా | స / గ రి సా ని ధ రి సా ని ధ |
 / ని ధ \ మా గ మ మ / వ్యమ గ | రి సా ని ధ వీ సా , ||

శాసంగ రాగములు సంపూర్ణము

పదునేనవ మేళము ముగినెను

సంగీత సంప్రదాయం ప్రపంచరిపుని

రాగు మపథిని]

చక్రము కి మేళము 16

[అగ్ని భూ చక్రము

రాగాంగరాగము 16 తోయవేగవాహిని

ల ఉ ఇ ట్లో క ము

పెంకటమణ గేయాషడ్ గ్రహణావేతా సంపూర్ణా వేగవాహిని

మూర్ఖున - { ఆరోహణము సా ॥ १ గ మ వ ధ ॥ ని
అవరోహణము సా ॥ ని ధ ప మ గ ॥ १ రి సా

లక్షణ వివరణము - సుబ్బారామదీష్టులు

రాగాంగము , సంపూర్ణా ము , షడ్గ్రహము , ఎల్లప్పుడును గానము సేయడగును

తా వేగవాహిని రాగాంగములలో మిక్కిలి రంజనముగల రాగము,

మా , పా , థా , సీ , గ \ రి , ఇవి కీవస్యోరములును, న్యాసములునుగా నున్నవి
సా మ గ మ వ , మ గ మ ని ధ ని , సా మ మ గ మ , తా ప్రయోగములును
గంతు తక్కిన సంచరింపులు లక్ష్మీములందుఁ జూడుఁడు

లక్ష్మీతము - త్రిపుతుతూళము - వెంకటముఖి

భూషము

ని ధ ని న మధుం	రి రి న ని ధ ని న ర అ న త	శా స మ గ రి న గుంభ వి ఇ ర
ని ధ ని సా ర న మధుహం ణ	ని ధ ప మ గ మా వ వను రే	మా గ రి రి సా త్రీ రు రె రే
మా గ మా ప వ తీ ల కం త	సీ ధ సీ స స పిం చ భూ మ ణ	మా మ గ మ ప మ ధా రు రె రే
గ గ ర సా , య అ ఇ యూ		

శాపద

మా గ రి రి న ప్రైథి మం ని య	సీ ధ ని రి రి న రా జ రా జ	సీ ధ ధ ని ధ తా జ తు రే
పా మ ప మ గ మ పం చ పాం ద వ	మా గ రి రి సా పా లను రే	మా గ మా పా రా అ గాం గా
సీ ధ సీ స స తో ఉ య	మ మ మ గ మ ప ప పే గ హ హి ని	ని ధా సీ సు కా ఘం గా
ని ధ ని ధా ప మ త ఇ ర వం దె ఏ	గ మ ప మ గ రి న అ గ్ని భు	ని ధ ని ధ ప మ గ చ క్ర న గ రు
రి రి శ		
చె ఎ ర		

ని ధ ని స | ర రి స ని ధ ని స | సా స మ గ రి స |
 మధు | ర నా ధ | గుం భ వి ర |
 ని ధ ని సా రి స | ని ధ వ మ గ మా | మా గ రి రి సా ||
 మధు హ ర ణ | పా వ న అ రే | ధి రు కె రే ||

తానము - పెంకులుఖి

1 న న ని ని న ని స | ర స రి | స స రి స రి | స ని ని స |
 ని ని స ని స | ని ధ ప న ని ధ ప | ని ధ మ | ప న ని ని స | ని ని ధ ప |
 ని ధ ప ని ధ | ప ని ధ ధ ప ధ ప | ని ధ ప | మ గ రి రి స | మ గ రి స |
 స స మ గ రి | స రి స స రి | మ గ మ | స మ గ మ ప | ని ధ ని స |
 ని ధ ప ని ధ | ప స ని ని స రి | ర స రి | స ని ని ని స | ర స రి రి |
 మ గ రి స రి | స ని ని ని స ని స | స ని రి | ని ని స ని రి | స ని స రి |
 స స మ గ మ | మ గ రి స స మ గ మ | ప స రి | స స మ గ రి | మ గ రి శ |
 స స మ గ మ ప | ప ని ధ ని స ని స | ని ని ధ | మ మ ప మ ప | ని ధ ప న |
 ని ని స ని స | ని ని ని ధ ని రి | ని ని స | ని ధ మ మ ప | మ గ రి |
 స ని ని ని స | ని స నీ , | సా పా ||

2 ని ని సా | ని ని | స ని ని ని సా | రి రి సా | ని ని | రి స స స రి |
 స స సా ని ధ | ని స ని ని ధా | ని ధ మా | ప స | ప ని ధ మ పా |
 మ మ పా | మ గ | ర స మ గ రి | నీ ధ నీ రి | రి స | స స రి |
 మ గ రి | ప మ | ని ధ ప మ పా | మ మ పా | ప మ | ని ధ ప ని ధా |
 ని ధ నీ | స ని | ని ని రి | రి స | మ గ రి | స స | రి స మ గ రి |
 ప మ గ | ర స | మ గ రి | రి స | మ గ రి | ప మ |

ని ధ ని ని సా | స ధ పా | స ని | ని ధ మ మ పా |
 ని ధ మా | ప మ | ని ధ ప మ పా | స ని ధా | ప మ |
 ని ధ ధ ని ధా | ని ధ నీ | రి స | ని ధ ని ని సా |
 మ మ పా | మ మ | ని ధ మ మ గా | మ గ రి |
 స స | మ గ రి స రి | ప మ గా రి స
 మ గ రి రి సా | ని ని నీ | రి స | ని ని స
 ని ధ నీ | , |

క్రిత్తనము - ఖండజాతి వీకతాళము - ముదుస్వామిదీక్షితులు

పీఠా పుస్తకధారిణి మాత్రయే

పల్లవి

సా , మా వ మ మ గ మ వ | ధా ని ధ ప ధ ప మ గ వ మ మ గ \ రి స ||
 రీ ఛా తు ప్రక | ధా రి ణ మా శ్రయే ||

సా ని ధ ని ధ ప మా వ మ మ | గ మ ప ధ ధా , ని సా ని ధా , నీ సా ||
 వేగవా హా నీ ० | వా ణ మా १ - శ్రయే ||

॥ సా ని ధ ని స ని ధ ప మా వ మ మ | „ , „ సా ||
 వేగవా . హా నీ ० | „ , „ యే ||

అనుపత్తి

పా సా ని ధ వ ధ ప మ్మా | ము గ్గా మ ప ధ పా ధ సీ, ని ధ ధా ||
 ఏ ఛాం కయుత జ టా | జూ ట మ కు టూ ఽ తాం ||

 2. పా ధ ని సా, „ | మ ప ధ వ ప ము గ మ „ „, ని ధ ధా ||
 ఏ ఛా ఽ „ | జూ ట „ „, త „ „, తాం ||

 సా న మ గ \ రి స సీ | ధ ధ ని ధ వ మ గ మ గ రి స ||
 ఏ క గ్ర చి త ని | భ్యా తా ఽ వి ధ క ఽ తాం ||
 „ పీణా ||

చరణము

న ధ ధ ని ధ వ మ్మా పా | ము గ్గా మ ప ధ ని ని ని ధ ధా ||
 ప రా ద్వి అ ల క జి | స్వీ రూ పా వ క శాఽ ||

 మ్మా , ప మ గ మ్మా ని ధ | ని ప ధ ప మ గ మ్మా పా ||
 పా ర్షి మీ చం ప్రి కా | ధ వ శ స ఽ క శాఽ ||

 గ మ ప ధ ధ ని సా, న న ని | సీ ని ధ ధ ప మ పా ధ ప మ గ మ్మా ||
 క రా ర విం దా ఽ క | భ్యా ణ దా ఽ భ పాం ||

 ధ ని ధ వ మ ప ధ ప మ గ \ రి స | స మ గ్గా మ పా గ మ ప ధ ||
 క న క చం ఽ వ క దా మ | భూ పా వి కే పా ఽ ||

 2. „ „ „ „ | స మ గ్గా మ పా పా ||
 „ „ „ „ | భూ పా వి కే పాం ||

<u>ఒ మా మ మా</u>	<u>గా మ</u>	<u>పా ధా ని సా సా</u>		
ని రం త రం	త క్త	జి హై ల్గ వా సాం		
<u>ఎ న ని ద / ని ద</u>	<u>చ ధ పా మ</u>	<u>గ మా పా</u>		
న అ ల ప్ర పం చ	పం కో చ	వి కా సాం		
<u>ఒ కీ స</u>	<u>మా మ గ</u>	<u>రి సా స</u>	<u>ని దా , ని సా</u>	
న రా ధ	మా న వ	వి లో క	కో కా వ హం	
<u>ఒ న ని ద</u>	<u>వి ద</u>	<u>ప క ధ ప</u>	<u>మ గ మ వ</u>	<u>మా గ \ రి స</u>
న ర హ ః	హ ః	గు రు గు హ	హూ జి త	వి గ్ర హం

పీచాపు స్తుతి ||

కి నము 2 - ఆదితాళము - కృష్ణస్వామి అయ్యగారు

దాళర దే పాపిా

పత్రి

<u>ఎ ని న ని ద</u>	<u>పా మ వ</u>	<u>ధ ప మ గ మ వ</u>	<u>పా గ మ వ ధ</u>	
ఎ శ ర	ఫే పా హి	ద యూ	ని	
<u>. ర ని న ని ద</u>	<u>పా మ వ</u>	..		
ఎ శ ర .	ఫే పా హి	..		
<u>సా / రి న ని ద ని న</u>	<u>ధ వ మ గ</u>	<u>/ రి సా</u>		
సా త్రి త క్ల ష ము	డ ం బు ని	ఫ్ల .		

అనుష్టల వి

, ప పా పారప మ గ | మూ గ మ | చ ర ని న ||
 అ శా పో జ వ | జ కు ణ | దా చ ర ||

, రి స మ గ రి చో | \ మ ప ధ ని | న ని ధ చ ||
 చే శా ధి ప సు | ర కు ణ | సు ఖ క ర ||

దాశరథే॥

చరణము.

చా ధా ధ ధ ని ధ | చ / ధ ప ధ ని న | ని ధ ప మ ||
 దా సో త్త మ ప వ | నా నా త్తు జ | ని గ ది త ||

, ధ ప ధ ని ధ ధ ప మ ధ ప | మ గ \ రి చ | మ గ మ ప ధ ||
 దయి తా సు ఖ స్తు | త్తు ఽ త స | పే ధ త ||

, ధ ధా ప ధ ని న | న ని / రి స ని ధ | ని / ని ని న జ ||
 హ సో ల్లా సి ము | భా ఽ బు జ | మ ఽ ది త ||

, స మ గ రి సా \ మ చ | ధ ని చో | స ని / ని ధ ప ||
 హ ట క సిం హ స్తు | స న ణ | తా న్ని త ||

ముక్కాయి స్వరము

ధా నీ స నీ స / రి రి స ని ధ ని స ని | ధా , పా మ గ \ రి | , స మ గ మ ప ధ ని ||

ధా ని \ ధా స \ నీ / రి సా / మ గ రి స ని | ధా ని సా ని ధా | ప మ గ \ రి స స / రి || స ని

దాశరథే

కిర్తనము తీ - ఆదితాళము - రామస్యమి దీక్షితులు

ఇంకా దయరాకున్నను

ప్రార్థన

పా సా ని ధ ప ధ త	మ వ మ గ మ	ప ధ ని ధ
ఇంకా ద య రా	కుం న్న ను	హ రి హ రి
ప ధ ప మ గ గ మ స న ని ధ త	ధ ని స ని ధ ని	పా స మ గ మ
యై మ ని యు క త లు	పు దు న	య్యాహారి హ రి
ప ధ ప మ గ గ మ	..	సా ..
యై మ ని	..	య్యా

అనుప్రార్థన

పా ప ధ ప మ గ మ ని ధ ని ధ	ప మ పా ధ ప	మ గ మ గ రి స
పం జే రు హ లో	చ న జే	పా చ ల
సా స మ గ మ ప ధ	ని ధ ని ప	ధ ని సా
త ప్ర్య త ప న (.)	చొ క ట	ర మ ణా

ఇంకా ||

చరణము

1 త మ ప స మ గ రి స	మ గ మ ప	, ర ధ ని ధ
, క రి రా జెం ద్రు దు	మ క రి చే	త ప లు

పా మ గ గ మ సా | నీ ధ పా | ని ధ ని జ ||
 గా సి ణం ది సి | క ర ఛా | గ తి య జి ||

 మ గ మ పా మ ప మ గ | మ ని భాని ధ | పాద ప మ గ మ ||
 మె ఱ లు టె ట్లు చు ० | డ గ వే | వే . గ మె ||

 ప దని ధ ప ధ ప గా మ గ | ర స గ మ గ మ ప | పొ . ||
 మె న లి ద్రు ० చి బ్రో | వ గ లే | దా ||

 ర ధ ధా ర ధ / ని ధ పా మ పా గ మా | గ మ గ / కి : ర సస్ | స మ గ మ ప ధ ధ ||
 ర ర ణి ధ ర సి ది వ్య నా మ కి | ర న మ లె ప్రదును సే యు చ పిలువగ ||

 ప ప \ మా ధ ధ పా ని ధ / ని ప ధ ని ప స | సా ని ధ ప మ పా | మ గ రి సా రి గ మ ||
 క రు ఛా క రు కై య ను వినివిన ములు | గా కుండుట కా | క్ష ర్య మ య్యి ని ||

శ్వరము .

పా ధ ధా ని ధ ప మా ప గా మ గ రి | సా ని ధా వ ధ ని | స మ గ మ పా , ||
 పా ద సే ప అ ర మా ధ రా సతులు | సా మ గా న ము న | గౌ లు వ గ పా ||

 మ గా మ మ గ రి సా రి గ మా ప ధ ని | సా సా , ని ధ | పా , పా మ గ మ ||
 వ నాం ప్ర్మి స ర సి జా మ ము బ్రో పు సర | సా సా రె కృ | పా పాం గ ము ల ||
 405 ||

2 పు ట్లు చీ కు ధృ త | రా ష్ట్రీ ని | వ య ద య ||
 భూ త బి సి దు వి | క్ష రూ ప | మ గ ప త ||

 నె ట్లు న దృ ష్ట్రీ ० | నో న గి | క రి ० చి న ||
 సి ల మే ఘ గా | బ్రు దు గా | వా ||

 మ ట్లు మీ రు సి క లి కా ० ० బు న | మ న వ సి పె ప్ర | త్ర్య కు క్షై వ మని ||
 ఫు ట్లు గ సె ర న ము మ్మి తి మ మ్మా ట్లు | క న్ను లో సగి మ | న్న న మ బ్రో వ గ ||

8 అ ల నా జ ల క్రో | వ ది నా | స భ లో ||
 అ ధి మా న ము గా | చు ట కై | య త య |
 వలు వ లో స గి సం | ర త ణ | జే సి న |
వ ర వెం క ట కృ | ష్టు దు నీ | చే |

సం లి త ము గ కో రి క లీ జే ర్పు చు | స ద్భు త్తు ల నె ల | మి ని పా లిం పు చు ||
 వె ఛ యు దు వి ల న ల మేలు మంగతో | వేద వే ద్యు వె ఽ | క ట ర మణాయటు ||

పాదసేవ ||

సంచారి - మర్క్షతాశము - సుబ్బరామ దిక్షితులు

స మ మా గ్ మ ప ధ ని ధ | ఏ మ గా మ ప మ గ రి స | ని ధ నీ సా
 ధ ని సా | రి రి సా మ గ్ మా మా | గ్ మ ప ధ ని ధ పా మా | గ్ మ
 ప ధ ని ధ ప మా | గ్ మ ప ధ ని ధ ప మ గ రి | సా / రి రి స ని ధ ని సా |
 ప స సా / రి స రి / మ మ్మొ | గ్ మ ప ధ / నీ ధ ప మ గ | మ ప మ గ రి /
 గ రి రి సా | ధా నీ \ పా ధ ని సా | / మా గ మ ప మ గ రి సా | / మా
 గ \ రి రి స నీ సా | రి రి స రి స ని ధ ని స స | రి గ మ ప ధ ని ధ ప మ గ |
 ని ధ ప మ గ మ ప ధ ప మ | ధ ప మ గ రి గ మ ప మ గ | రి గ మ
 గ రి స ని స | స ధ / నీ ప ధ నీ స రి స స | / మా గ మ రి గ మ
 గ రి స | మా గ మ పా గ మ ప ధ | ని ధ ధ ని ధ ప ప ధ ని ధ | ధ ప
 మ గ మ ప ధ ని ధ | ని ధ ప మ గ మ ప మా | గ్ మా ప ధ ని ధ
 ప మ | ప ని ధ ని ప ధ ప మ గ రి | ప మ గ రి స ని ధ ని సా | ప ధ ని

నరిసరిగ్ మా | సామమగ్ మపదనిన | పదనిసరికీసనిధా |
 పాధానీసనిధా | పదనిససీధాపా | మార్ప పమగీసా |
 స/ధాపారనీన/రిన | మాగీసనిధానిన | పదనిసరిగ
 మపదని | సామమగమపదనిన | సారీగామాపా | ధానీ
 సారికీసా | /మాగీసనిధనిసా | రికీససీధ/నిధపష్ట |
 సనిధపమగరిసా | సీధాపాధానీ | సామాగమపమమగ |
 \రి,,సా, ॥

[రస మప్పిని]

మేళము 16 వేగవాహిని

[అగ్ని కూ చక్రము

జన్యరాగము 1. భైరవము

ల త ఱ టో క ము

వెంకటమఙ . భైరవోన్నగ్రహః పూర్ణః ప్రాతఃకాలే ప్రగీయతే

మూర్ఖున - { అరోహణము స బ ర గ మ ప ధ బ ని స
అవరోహణము స ధ ప మ మ ప మ గ బ ర స.

లక్ష వివరణము - సుఖ్యరామదీష్టులు

భాషాంగము , సంపూర్ణము , మడ్జగ్రహము , దేశీయరాము , ప్రాతఃకాలమున గానము సేయఁదగును.

ఈ భైరవ రాగమునకు

న \ బ \ ధ \ . స \ గ \ , గ \ మ \ , న \ ధ \ న \ , స \ గ \ ,

ఇవి ముఖ్యజీవస్వరములును, న్యాసములునగా నున్నవి

స \ న \ ధ \ న \ / ర స , న \ గ \ ర స , స \ గ \ ర \ గ మ \ ,

మ \ బ \ న \ ధ \ బ \ న \ వ \ వ \ గ \ , ధ \ / న \ వ \ మ \ ,

నీ సధపముగము, ధా/నీ వ, ర/గా మధ్య పమగరిన,

తక్కున జీవస్వర ప్రయోగములు లక్ష్యములచే నెఱుగదగినవి

సన్నిధముగరిన, సధమప్పముగరిన,

ఈ ప్రయోగములును గలవు

సన్నిధాని సచ్చాని, ధనీ, ధానిధ, సచ్చానిస, ధచ్చానిస,

ఈ ప్రయోగములలో సందర్భాన్నారముగా ననుభవములచే నెఱిగి శుద్ధ ధైవత, పంచ
శుభి ధైవతములును, కై శిక్షి కాకలీ నిషాదములునుఁ బట్టవలెను

లక్ష్యములందు అచ్చటచ్చట గుఱుతులా వేయబడియున్నవి

లక్ష్యగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమళి

ద్రువము

మా మా గరిగరి	రిరిసానిధనీ	సరిసరిగమగరి	గరిసా,,
అ రెత్తుహినగి	రి జానా థ	జగంంనా థ	నా థ
గా మా పమగరి	రి మగరిగరిన	మగరిననిధనీ	సధపమగపమగ
కా లక్ష	కిరిచరుమంబర	కరిముఖజనక	కా మితఫలదా
రిరిసా,,			
యకురే,,			

అంతరి

సా, సా సా	రిరినిననిధనీ	సరిసరిగమగరి	గరిసా,,
(15) కైలా	దిఇ శా	సరువె శ	అ శా .

౪ వ ద

గా మా ధ ప మ వ | గ రి సా గ రి రి స | స ని ధ ని స రి స రి | గ మ ప మ గా మా ||
 మే రు చా ప | థి ర మా ర | మ ర ద న పా రా | వా ర గం థి ||
 పా మ ప ప ధ ని స | ధ ప మ ప మ మ ప మ | గ రి గ రి స రి రి స | ని ధ నీ స ధ ప మ ||
 తు ఇ ర అ | అ శ్రీ మ ల్ | లక ఆ ర్షు న రె ఎ | య కే మాం పా ||
 గ ప మ గ రి రి సా || సా , సా సా | రి రి ని ని ధ నీ | స రి స రి గ మ గ రి ||
 ● హా పా హా || శ్రీ కై లా | థి ఇ శా | స రు వే ఎ శ ||
 గ రి సా , , ||
 అ ఇ శా ||

కి_రనము 1 - అదితాళము - ముద్దుస్వామి కీక్షితులు

కార్యభిరవం భస్మివం

१०३

నిన\ధ\గరిస్తా, నిన\రిస్తాన్తా | ధ\ని\ని సారి| మా, పగా, మురి\గరిస్త ||
 ॥ ०३ . ర వం | క జీ హ | మ ని శం . ॥
 గమ\గమవధ\ప్రనినప్రని\గరి| సాని\ధా, నీపా, పథ\మా, పగరి\గరిస్త ||
 ॥ కీ పుర ఏ | నం భూ | కే శం ॥

କାଳଭେଦ ରମ୍ଭ ॥

అనువాది

ముగ్గులు గొప్పా | మనిధువు | మధురు / ఏనీ నూ ||
 శూ ఉచకపూ | కదండ | నూ సుం ||
 \ ఏనీగరి \ ఏనీసరిసగ | మధునువు | రథమగరిగిస ||
 శూ కమూ హవా | రణప్ర | కన్నం ||
 కాలఫై రవం ||

చరణము

గా మ ని థా ప మ ప | , \ గా మ | గ / మగ \ టీ ||
 సౌ ర చాది మత | శ్వేమ | గా త్రం ||
 న థా / గ రి స మ్ ని న | / గా మ | / పమ / బధమ గా ||
 నా గయజ్ఞ సూ | త్ర వి | చి - త్రం ||
 \ రి స స స / సా స | \ థా / గ్రహి స | \ థని సా ||
 క్రూరతర పా ప | దం ద న | చతురం ||
 మని / గ ర సా ధ ప \ గ | / మా / బధ మగ | , రి సా ||
 గు రుగు హ ప్రియ క | రం ది గం | బరం ||
 సనిరిసా స \ థా ని థని / గరిరి సా | గారిగా మ ప గ మ | / ని థా ప థా / ని సా ||
 వారిజా స నాస్యి కృం త నం | వాంధితా ర్థ ఫల | దానచిం త నం ||
 \ మని / గరిసా గ మ వ ప మా మ థ / ని సా | / గరిస \ ని థా \ మని / రి ని ||
 థి రతరంవిథిక పా ల థ రణం | దేవ రా జ సే ||
 ధ మ వ గ రి / గ రి స ||
 వి థా బి చ రణం || కాలశైరవం ||

కీర్తనము 2 - ఆదితాశము

వాగేయకారకులైన ఘన సయ దేశియగానమార్గముల స్తాపించిచూపించిన
మహానుభావులు నైన వీర భద్ర య్యి గారి కృతి

పతిషపావనా మాకెల్లప్పుడు

పత్రి వి

స/గరిసన ఏ ససరి స ఏ నిన ధ నీ || న ధా న ఏ స | స/రిస సా ధ ఏ నీ ||
ప తి త పా వ నా | మా కె | ల ప్ప దు ||

స సా గ మ గ మ గ గ మ / ప మ | / ప మ గ రి | సా, ఏ ని ధ నీ రి ||
గ త నీ వ | య్యి | ఆ ట ||

పతిత ||

ఆనుపత్రివి.

న స / సా స స ఏ ని న / గ | ర స న ర ర | / ఏ ని స స ఏ న / గ ||
మతి హీనుడ సే కృతా వ | రాధు డ ||

రి స ఏ ని ధ / ని ని ధ ప మ గ / మ / ప ధ | ఏ స గ / ని ధ / మ | గ గ ర / గ ర స న ||
నతి చ ప లు ద ట | ట ప్రతా | ప రా మ ||

పతిత ||

చతురము.

ప / ధ ప మ గ ర / గ గ ర / స ఏ ని స న | ని ని స న ర | ని / ర స / ర స ||
భ వ పా క ము ల సు | క గ | క స / స ||

సని / సర్పనిగ రీస | పనిని / సర్పింధ | సని / రిసర్పన ||
 చక గిరి గుహ వా | సము లు | జే సె ||

 శసంశు \ గమ / నిర్ద | పమమగమ / ఈర | పమగర / గరి ||
 పవనాశ నుత్తె | ధ్యానీ | నయో గు ||

 ర / మగరి సపనినీ, నిరిస | రి, సా, ||
 పరక ఖుత్తె యవి | స్తు | జు ||

 నమమమమమ \ గమ / ధపమ | గరిగారి | శపనినిని ||
 పవల నిరా త్రు లు | ని తె | రియకిటు ||

 నమ \ గమ ధరధసా | పమగ \ కింధ | నినిధి / పనిసస ||
 వం టీత పము బూ | ని సే | ,యు చును ||

 పనస / సా పపనిన / రి రిస ధనిధనిన ||
 అవని యోగు త్తె | యుండువా రికా |

 గమగ ధా ధర్మని | ని ధధనిప | పమగమ ||
 శతుడుకోరికల | నా సగును | గా ని ||

 ధ / నిని సా సపని | గరిరినని సధనిపపమ ||
 యవి తీతునియజ్ఞనిననుత్తోవగ ||

 గమ \ గధా ధపని | రిపని / సధపగరిన ||
 నతనిచేత సౌ | సే సీ | కత్తెమరి ||

వంచారి - మర్యాదాకము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

క / గ రి సా న చ్ఛ / నీ స / కసో | ని థ / చ్ఛ నీ \ థా , థా |
 న వి స / రి సా , థ చ్ఛ నీ | థ చ్ఛ నీ స / మ మ్మాగ్ / మ్మాగ్ / మ్మా |
 గ్గమ / వ మ గ్గరి గ్గమ గ్గరి | / సుగ రి / గ రి న థ / ని / సా |
 సఃి / రి స ఃి ఛా నీ స రి స | / మ మ్మాగ్రి / గ రి ఃి | సా \ థా
 చ్ఛ నీ \ థా నీ స | గా మా వ మ గ్గరి మ | గ రి / గ రి ఃి స / మ
 గ్గరి స | / ని థా నీ రి వ మ గ / వ మ గరి | స ఃి పా మ గరి / గ
 గ్గరి | స రి సా ఃి ఛా నీ స రి | స / మ మ్మా మ మ్మా థా ఃి పా |
 ని థపా మా గరి / గ రి స | స / చ్ఛ నీ / రి స ఃి ఛా / స చ్ఛ నీ / రి స |
 రి సా స మ్మాగ్ మా | / నీ థపా మ మ్మా గ మ్మా | వ మ గరి / మ గ
 గ్గరి | స / రి స నీ ఃి ఛా నీ స / రి రి | సా గ్గగ్ మ దపమ / వ గ |
 రి స , గ రి ఃి స నీ ఃి ఛా నీ | స రి / గ / మా / వ మ \ గా మ |
 పా మ / వ గ / మ ప ధ / చ్ఛ నీ / స | థ ధ ప మ / వ మ గ్గరి పా |
 పా / రి స న చ్ఛ నీ స / రి రి | స న థ నీ \ థా ఃి \ థా నీ స |
 మ గ మ / థా ధ / ని / స థా | / ని ప / ర మ / వ గ మ / వ గ మ |
 ధ / ని / సా స న నీ స / గ రి | ఃి ప / ర ని / స ధ నీ ప ప ధ మ |

గుగ్గాధ / ని / సద్వ | ధ / న / సం ధ / గ ర్ష నీద మ |
 గుప / ధ / ని / సం గా గా | మధ్య నీ పామగరిసా |
 గుగుప / ధ / ని సా / గర్ష | స ఏని / సద్వ మ గర్ష ప్సు |
 గర్ష న స్థ సి \ ధ్య నీ | స స / మ ము గ మ / ప ము గర్ష |
 మ గ \ రి సా , , ||

పదునాఱవ మేళము ముగిసెను

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

రసు మపథిను]

చక్రము 3 మేళము 17

[అగ్ని మా చక్రము

రాగాంగరాగము 17 ఛాయావతి

ల త ణ ట్లో క ము

వెంకటమణి : ఛాయావతితు ఆరోహించ వర్షా సార్వకాలికా.

మూర్ఖును { ఆరోహణము స బ ర గ మ ధ ధ ధ ని స స
అవరోహణము స ని ధ వ మ గ బ ర స

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీప్తితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము, మడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు పంచమవర్జ్యము, ఎల్లపుతును గానము సేయఁదగును

గమనిక మా, ధ ధ ధా, ఇదియే ఈ ఛాయావతికి కీష్వస్యర ప్రయోగము గనుక మూర్ఖునలో మ ధ ధ ధ ని స, అని నిరూపించియున్నారు ఆరోహణమున మ ప మ ధ ని స, అనియు అవరోహణమున మ ర స, అనియు ప్రయోగములు గలవు తిక్కినవి లక్ష్మినుఁఁ జూడుఁడు.

లక్ష్మీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమథి

ధ్రువము

సా ని ధ	ని ధ ప మ గ మ ధ	ధా ధ సా సా
రం జి త	ర తు న వ ॥	గుం థి తా థన్
ని స రి సా ని ధ	ని స రి సా .	ధా స స స సా
ముం జ చూ పు ర	ప దు రే	థ్రి ర సు ష మా
ధా రి రి రి స	ని స రి స ని ని ధ	ని ధ ని ధా .
మూత్సు కుండ ల	చ అ న గ ఽ ద వి	థ అ సు శే
ప మ ప మా మా	ప మ మ రి స రి గ	మా మ స ధ ధ ధ
జై సు రే ఏ	దే వి ప్ర ఉ థ ఽ	మా ఇ లో క
ధా ధ ప మ ధ ధ	సా . . .	
మాయి జ య క ల	తే	

శాపద

ప మ మ రి స రి గ	మా మ ధ ధ ధ ప	ప మ మ రి గ మా
శ న జ భ న సు త	సా ధ వి థ వె ఎ	అ ఇ య అ ఇ యా
గ రి గ రి రి స	సా రి స ని ధ ని	స ని ధ ప మ గ మ
ఇ యై య ఇ య ఇ	శ్యా మ ఛ ఎ కొ ఇ	మ ఛ ఎ గ ఇ ర
సా మ గ మ స ధ	ధా ధ ని ధ ని స	రి స రి ప మ గ మ
ఇ యై అ ఇ య అ	రే రె య అ ఇ య	అ ం గ ఛ అ య అ

ధ ధ ధ ని ధ ని ని | స్తో స్తో ధ జ్ఞ ధో | చ మ ధ ప మ గ మ |
 చ తి జ ర అ | గో అ | రే | అ గై మ . |
 రి న రి ధ ధ చ ప | మ గ రి || సా ని ధ | ని ధ ప మ గ మ ధ |
 చ టక న గ | రు ఉ రె || రం జి త | ర తు న అ అ వ ా |
 థో ధ సో సో | ని స రి సో ని ధ | ని స రి సో , ||
 గుం థి తా భుల్ | మ ఽ జ నూ పు ర | ప అ దు రే ||

తానము - వెంకటుమణి

1 ననిధ్య | ధధప | మగమ | ధ్యధ్య | నిసరి | ననిధ
 జనరి | రిస | రిరిసో | ననరి | ననిన | ధ్యస | ననిధ్య
 జనస | ధధధ | ధ్యధ | ననిధ్య | వమగ | మగమ
 గామ | పమగ | రిసరి | ననరి | సారి | నగరి | గరిస
 వమగ | మామ | ధనిసో | ధపన | ధపరి | సాని
 మగరి | ననరి | నిసరి | సారి | ననరి | నగరి
 గరిస | సాగ | రిసరి | మగరి | ననప | గామ
 వమమా | రిసగ | రిసన | మామ | నదశో | ధధప
 మమప | మార | మమధా | మమప | మమర | ధాస
 జనరి | ననిధ | ననిధ | ధాప | మమధ | పమప
 మగరి | సారి | ననిధ్య | ననరి | ననరిరిన | నీ.సో,

ନ ର ର ର ର ର ର | ର ର ର ର ର ର | ର ର ର ର ର ର | ର ର ର ର ର ର |

మ మ ధ | మ గ మ | గ మ ధ ప ధ | ని స రి | న ని స |
 స ని ధ ప రి | ధ ప రి | స ని ధ | స స రి స రి | స ని స | రి స రి |
 ధ ప స స స | ధ ప స | ధ ని స | ధ ప మ గ రి | ప మ గ |
 రి స గ | రి స ప మ ప | స స రి | స గ రి | ప మ మ మ మ |
 ర రి స | మ మ మ | ధ ప ధ ధ ప | మ మ ప | మ మ ధ |
 ప మ మ మ ప | స ధ ప | మ మ ప | మ మ ప మ ధ | ప ప మ |
 స ని ధ | స స రి స రి | స స స | ధ ధ ప | స ని ధ ధ ప |
 ధ ప ధ | మ మ ప | మ మ ధ చ మ | ప మ ప | మ గ రి |
 మ మ ప మ ప | స స రి | స గ రి | స గ రి రి స | రి స |
 ని , సా సా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుశ్యామిదీక్షితులు

చాయాపతీమానంద వల్లీ ०

జ్యోతి

సా సి ధా నీ సా మ | . రి గ | రి సా సి ||
చా యా వ తీ మా | సంద | జ తీ రో ||
 సా రి ప మ గా రి | గ రి నీ | సా , మ గా రి గ రి ||
 చారుత ర తం జ | పు రే శ్వ | రం భ జే హ రో ||

అనుపల్లివి

మా పా ధ మ పా | ధీ తీ | జ ధ పా ||
 మా యా మ య వి | శోభ త్వ | త్రి క రీం ||
 మా గ ర గ స హ పా | మ గా ల ర | గ ర సా ||
 మా ర జ న క సో | ద రీం నుం | ద రీం ||

సా రి మ గా రి ప మా గ్ సా ధ వ ధ | గ ర సా ప మ ధ ని | స ధ వ మ గ్ రి మ గ ||
కా య క వా చి క మా న స త్రి వి ధ | క ర ణో పా సి త | గు రు గు వా జ న నీం ||

చాయావతిమానందవర్ణిం ||

స్వరము

రి, సా స రి స నీ ధ ని సా రి గ | గ మా / ధ ధ పా ధ | పా గ మ గ గ రి గ ||
రి సా రి గ మ ధ ధ ని సా రి గ మ గ / మ | రి సా / రి స ని ధ ధ | పా మ గా ర / మ గ ర ||

చాయావతిమానందవర్ణిం ||

సంచారి - ద్రువతాళము - సుబ్బారామదీష్టితులు

ధ నీ సా ని ధ ని ధ వ మ గ మ ధ | ని స ని ధ వ మ రి గ మ గ గ రి సా |
 రి స ని ధ నీ స రి గ మ రి గా గా | స రి గ మ ధ ధ వ మ గా మ ప మా |
 ధ ధ వ ధ పా మ ప మ ధ పా మ గ | మ ప మ గ మ రి గ మ గ రి గ రి సా |

ని సరిన \ ధా సస \ ధా రి రి | ని సరిన ని ధని ధవమ ధ ధ సా |
 ని ని ధా ని సరిన \ ధా / ససా | వమ ము రి సరిగమ మా ధ ధ ధ ప |
 మ మ రి గ మా గ రి గ రి ససా | సరిగమ మ ధ ససా ధ ధ సా |
 ధా ని ధ ని ధ ప మ ధ ప మ గ మా | సరిగమ ధా ధా ని ని ధా ధా |
 ప ధ ప మ పా మ ప మా స ధ ధా | ధ ని ధా పా మా ధ ప మ గ రి స |
 రి సరి ప మ గ రి సరి ని ధ ని సా | వ మ ప మా మ ప మ రి సరి గ మా |
 స ధ ధా ~ ధ ప మ ధ ధ ప ధ పా | మ ధ ధ ని సా \ ధా ని స ని ధ పా |
 మ గ మ ధ ధ ధ రి ని రి సా సా | ని ధ స ధా ప మ ధ ప మ గ మ రి |
 న ని ధ ధ ప ప మ ము గ గ రి సా | స స రి రి గ గ మా స రి గ మ ధ |
 ని న ని ధ రి రి స ని గ రి స ని ధ ధ | ని స రి గ మ రి గ స రి ని ధ ని సా |
 ని స రి స ని ధ ని ధ ప మ గ మ రి గ | రి గ రి సా రి స ని ధ ని సా |
 స ధా ధా ~ ప మ గ మ ధ ని స రి స | ని గా రి స ని ధా ప మ రి గ మ గ |
 రి గ రి స ని స ధ ధా సా , ॥

పదునేడవ మేళము ముగిసెను

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధర్మిని

రసు మపు ను]

చక్రము 3 మేళము 18

[అగ్ని పా చక్రము

రాగాంగరాగము 18 జయశుద్ధమాటవి

ల ఉ ణ త్తో క ము

పెంకటమథ శుద్ధమాటవి రాగస్త సంపూర్ణో వక్రథైవతః

మూర్ఖ - { ఆరోహణము స బ ర గ మ ప ని స
అవరోహణము స ని # ర ని ప మ గ ర స

లక్ష విపరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము, మళ్ళగ్రహము, ఆరోహణమందు థైవత వర్ష్యము,
అవరోహణమందు థైవత వక్రము, ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁ దగును

ఈ జయశుద్ధమాటవిరాగమలో ప ^W ధ ని స, - యనియు మ ర స, - యనియు
ప్రమోగము లున్నవి

లక్ష్మీగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటుమథి

ధ్రువము

సా సా స ని ధ ని సా | రి స ని ప మ రి | గ మ గ రి సా |
 రా ధా హృదయా ను | గుణ మూరు తి | ము హా సీ యా |
 స స వ వ వ మ | వ ని ప ము వ మ | స ని ని ప వ మ |
 ప్ర వ న జ బ ० | ధ్రు ర క ० ధ ర | నుత చ రణ అ |
 వ ప న స సా | ప ని స రి గ మ | రి స స ని ధ ని |
 గో విం ద | జ గ ० ० న | అ త క మ ల అ |

 సొ ని ప మ గ | రి స
 నా ధ రె ఎ | రె ఎ

జూవడ

స స పొ ప మ గ రి రి స | రి గ మా , మ | గ మ గ రి రి స |
 మ ధు కై ట భ హ ర మ ధు | ర అ లా అ | వ గో ప |
 ప మ గ రి రి స | రి స స ని ధ ని | స రి గ మ ప మ |
 ల క సు ర వ ర | వ రి పొ ల క | అ ० ० గ జ య |

 పొ ప సి సొ | ని ప వ మ గ మ | గ రి స రి గ స |
 శు ర్దమ అ | శ వి రా గ | అ గ్రి హ |
 స ని ప మ గ రి | సా ॥ సా సా స ని ధ ని సా | రి స ని ప మ రి |
 చ క్ర నా | ధా ॥ రా ధా హృదయా ను | గుణ మూరు తి |

 గ మ గ రి సా ||
 మ హా ని ఇ యా ||

తానము .. వెంకటమథి

1 సనిధనిసనిప | నిపని | వసనినిస | నిపధనిసగస | సనిస |
 ధనిపమప | సనినినిపనిప | మమప | పమపనిప | మమమగరిస |
 రిసరి | మగరిస | ససరిసగరిస | మగమ | రిసగరిస | ససపపమమప |
 మమని | పమమమప | మమఫనిపసని | పరిస | ససరిసరి | ససరి |
 సగమరి | మమప | పుసరిసరి | గమరిసగరిస | మమప |
 సనిధనిస | సససపమమప | ససరి | సపమగరి |
 మమపపసనిస | నిధని | సనిధనిస | చససనిపపమ |
 మగమ | రిసమగరి | సనిపమగరిస | పపప | సనిధనిప |
 సనినినిస | నిధనీ. | సాసా ||

2 వసనిధని | సనిధనిస | నిప | సనిపనిపసని | పమపనిప |
 ససనిపని | వని | వసనినిసనిప | ససగసని | సనిపమప |
 నిప | మగరిసగమగ | రిసగరిస | ససరిసరి | గమ |
 గరిసపమమప | పమపనిప | నిపపపని | పమ |
 నిపపమపసని | పపససచ | నిపససరి | గమ |
 రిసససనిధని | సనిపమప | రిసగరిస | సప |
 మగరిసగరిస | ససరిసరి | సగరిసగ | రిస |
 గమపమగరిస | ససరిసగ | రిపమగరి | పమ |
 సనిధనిసనిప | సనిపమప | ఎఱ | సనిపనిపపమ |
 నిపమమప | మగరిసగ | రిస | సనినినిసనిస | రిసరి | సగరిస |
 రిస | నీ, సాసా ||

కీర్తనము - ప్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పత్రాలి

స ని	ధ ని సా	రి గా మ	స ని సా
న ర హ రి మా	శ యా మి	స త తం	
సా మ గా మ	రి స స ని	పా ని స ని / ర	
నా ర చా ది	ము ని వి ను	తం క్రి	

నరహరి ||

అనుపర్ణి

శ బు మ గా మ	రి సా న	రి రి
బ ర మ భా గ	స త ప్ర	హో ద
స స మా / ని ప	ధ ని స మ	, గ ర స
బ ర దం జ య	శ ర మా	శ చి

స ని ప ని సా	ధ ని స ని పా	మ ప ని ధ ని పా
కురుపాం చా లా ది వి హో	రం గు రు గుహమో	ది త మతి ధి. రం

స్వరము

స ని ధ ని స రి గా మ రి రి	సా, వ \ మా గ మ	గా రి / గ రి స ని
స రి గ మ రి గా మ ప ని స	రి గా మ రి రి	సి ధ ని పా మ గ రి

నరహరి ||

నంచారి - మర్యాదాము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా సా న ని ధీ ని సా | న ని ధీ ని ప మ ప స సా | రి రి స రి స ని ధీ
 ని సా | న ని ధీ ని ప మ గ రి సా | గ మ గ రి రి స పా ప మ | గీ మ ప
 ని ప మ గీ మ రి | మ గ రి స న స్త / ప పీ సా | రి / గ రి స ని
 ధీ ని సా | ప స పీ రి గీ మ రి స నీ | ధీ ని సా గ మ గ రి సా | స రి గ
 మ ప ని ప పీ మ గ | రి స రి గ మ పా మ గ | మీ ప ని ప మ మ గ రి సా |
 ప స పీ ప మ గ రి రి స | రి గ మ / ప గ / మ గ రి స | ప మ గ రి రి స
 సీ ధీ ని | స రి గీ మ పా \ మ పా | ప ని పా మీ ప సా సా | ని ని
 ప ని మ ప గీ మ రి స | ప స సి స రి ని స రి స ని | రి స సీ న ని ధీ ని
 ప స | రి గ మ / మ రి / మ గ రి స | స రి గ మ ప ని పా సా |
 ప పీ సా న ని ధీ ని సా | న ని ని ప పీ మ ప కీ న సీ | ప ని స రి స ని
 ధీ సా | ప స ని రి రి స / గ రి సా | న ని ధీ ని ప పీ \ మ ప స |
 ప ని ప మ రి గ మ గ రి స | ప పీ / ప పీ మీ ప ని ప మీ ప | ప స ప
 ని ప గ మ సా | రి స ని ధీ \ పా / స పీ | ప మ గ రి గీ మ ప పీ
 గీ మ | గ గీ రి స ప మ గ గీ రి స | స రి గ మ మీ గీ మ ప ని ప | ప స

నిరిసమరిగరిస | రిసనిధనిపమగరిస | సరిగమపమప /
 ససా | రిగమగరిస / గరిసా : | రిసనిధనిపసానిప |
 చంమగ్గమగ్గరిసరిగరి | / సానిపమగ్గమాగరి |
 సంరిగరిసా . ||

వదునెనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము

మూడవ చక్రము ముగిసెను

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధాని

ఓగి మహాన]

చక్రము 4 మేళము 19

[వేద పా చక్రము

రాగాంగరాగము 19 రుంకారప్రథమరి

ల ఉ ణ ఛో క ము

వెంకటమథ రుంకార ప్రథమరీరాగ ఆరోహాతు నివర్జితః
గీయతే సర్వకాలేషుగానశాస్త్ర విశారదై :

మూర్ఖున . { ఆరోహణము స ॥ గ మ వ ॥ ధ ॥ బ ॥ ని ధ ప ధ సా,
అవరోహణము స ॥ బ ॥ న ॥ ధ ప మ ॥ గ ॥ గ్రా ॥ రి రి సా

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీష్టితులు

రాగాంగము , సంపూర్ణము , వడ్డగ్రహము , ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము ,
ఎల్ల ప్పుడును గానము సేయదగును

ఈ రుంకారప్రథమరి శుద్ధనిషాదము కిలిసిన రాగములో మిక్కిలి రంజనముగలది

సా పా , ప / నిధివ , మాగు పా , గరిగా / నీధాపా , అవి
జీవస్వరములు గల సంచరింపులు తక్కినవి గీత తాన కిర్రన సంచారులచే నెఱుఁగు దగినవి
ఈ రాగ మూర్ఖునలో అషరోవాణమున రిగ్గారిరీసా యని కనియుండుట రంజన స్వర
సంచరింపని దోషుచున్నది

లక్ష్మీతము - రగణమర్యాతాళము - వెంకటమళి

శ్రీవము

సా , పా పా	వ మ పా	ధ ప ని ధ ధ ప మా
<u>రీ</u> ఛా జ	ఊ ణి	ని క్ర మ రి పు రే
మా , గ మ పా	ధ ప ని ధ	ధ ప మ గ రి గ మ ప
<u>గీ</u> త క ఛా	న ఽ ది త	గో ఇ జ ను రె ఎ
మా , గ ర గ మ	గ ర రి	గా , ర ర సా
<u>మూ</u> య	ఆ ఛా	రూ రె ఎ రే
రి మా పా పని	ని ధ ప ధ	మ పా మ ప ధ స ర
<u>పొం</u> చా లి పు	ఆ అ	లి తం మ న స
సా , ని ధ స ని	ని ధ ప ధ	ప ప మ ప మ గ రి గ
<u>ర్త</u> ఽ మజ అ అ	ను జ హిత	ప హ మ తి క రు రె ఎ

అంతరి.

నీ ; ఛా ప మ	ప మ గ ర	గ ర గ మ గ రి గ ర
<u>నూ</u> ఆ ద తు	మి రె ఎ ఎ	కి ఇ రి లి ము ఉ రి లి
స ర గా రి రి సా		
కె ఎ రే య అ రే		

జూవడ !

| స న పా | ప వ పా ధ ప ని ధ ||
| సు వి ణ | చ్చ లి త చ్చ అ య ० ||

ధ ప మ ప ధ సా న | రీ గ గ | రి రి సా ప మ గ రి ||
ఇ రు కె ఎ ఇ మా కె | చా ణె ఇ | రమ ణ స్సి ం మ్ము త ||

మా ప వ గ రి స స | , ని ని ధ | ప వ మ వ మ గ రి స ||
రా గ అ ० గ ర్ఘు ० | కా ర | త్రమ రి రా గ ||

సా , ని ధ పా | ప ని ని ధ | ప ధ ప ప మ గ రి గ ||
చే ఎ ద | పా | చ క్రి ం న గ రు ||

నీ , ధా వ మ | ప మ గ రి | గ రి గ మ గ రి గ రి ||
సా ఆ ద తు | మి కె ఎ ఎ | క రి తి ము రి తి ||

న రి గా రి రి సా | సా , | సా , , , ||
కె ఎ కె య అ కె | ఎ | ఎ ||

తానము - వెంకటమథి

1 సా ని ధ | పా ని ధ | ప ని ధ ప ధా | ప ధ ప మ పా | ని ధ మా ||
గ రి రి | గ మ గ రి సా | మ గ రి స రి | సా గ రి | పా ప మ |
మ మ గ మ పా | గ రి రి సా | సా మ గ | ధి పగ | రి స రి గ మా ||
ప మ మ మ మా | గ మ పా | ని ధ ధా | ప ధ మ పా మ | ప ధ స రి సా ||
ని ధ పా | స ని ధా | ప మ ని ధా ప | స ని ధ పా ధ | ప మ పా ||
ధ ధ సా | రి గ రి రి | గ రి గ మా మ | గ రి సా | మ గ రి ||

సరిగుమామ | ధపనిధామ | పథసా | నినిధా | వనిధసార |
 మమపమాప | నిధమా | గమసా | నిధపసార | మమసా |
 మగరి | సమగరిగ | రిసరి | ససని | ధపనిధాప | గరిగరిన |
 సా , సా సా ||

2 సససాసా | నినిధ | వనిధధ | పథపథ | పస నీ ధా |
 పమప | నిధపథ | పసనిధ | పనిధాసా | పమప |
 పమగరి | సమగరి | సగరిసా | రిసరి | ససనరి | సగరిస |
 గరిసాసా | మపమ | పనిధప | మపమప | పథసాసా |
 పనిధ | పనిధప | నిధపధ | పథసారి | గరిన .
 రిసగరి | సరిసరి | మగరిసా | మగరి | సమగరి |
 సపమప | ససరిసా | పమమా | నిధపథ | మపమప |
 ధపసాధా | పనిధా | పనిధప | నిధపథ | పస నీ ధసా |
 పమసా | పమగరి | గరిసరి | సరిసామా | గరిరి |
 గమగరిస | మగరిస | మపమాగ | రిసమా | గరిగమ |
 గరిసమ | రిససానీ | ధపధా | ధపగరి | సగరిన |
 రిస | సా సా సా ||

సంగీత సంపదాయ ప్రవర్తని

రిగుషధన]

మేళను 19 ర్థంకారభమరి

[వేద పా చక్రము

కీర్తనము 1 - తిక్రణాతి ఏకతాళము - ముడ్చుస్వామిదీక్షితులు

హిమాచలకుమారీం

పర్ణ వి

రి మా వదవ | శ మా \ గరిరి | న / మా , ధవ | ని ధ ధం పవమ్ ||
హిమాచలకు | మా రిం | భ జే త్రివు | రసుంద రిం ||
పా \ సా , న | \ నిధ సా రిరి | మా \ గరిరి , గ మా | \ గరిరి సా ||
త్రేంకా ర | స ర సీ రువా | రుం రా ర | భ మరిం ||

అనుపర్ణ వి

రి మా పు ధ | ని ధ ధ పా | మా \ గా రి | గ మ \ గ గరి ||
ర మా భా ర | తీ నయనాం | రా జే వచ | ఽ ద్ర వదనాం ||
రి మా గరి / గరి స \ నిధ సా | రి మా మ పా / ధ మ ప ధ సా ||
కు మా క గు రుగువా జన సీం | ఉ మాం మ హే ఛ్వరిం ధ ని నిం ||
రి మా మ గా రి | \ ని ధా ధ ప పా మ గ గరి సా ||
న మా మి శం కు రంజ సీం | భ మా త్రై క విష్ణ జ న సీం ||

స్వరము

రి , మా గ్రి రి గ్రి మా | గ్రా రి రి మా గ్రి సా ||
 సా పా ప / ని ధ ధ పా | / ని ధ పా మా గ్రా రి / మగ్రి ||
 \ సా , సా స / పా , పా ప | / ని , ధా ప మ్ ప ధా స న ||
 రి రి / మగ్రి / గ్రి సా ప / ని | ధ ధ పా మ్ పా మ గ్రి న్ ||
హిమాచల ||

సంచారి - మర్యాదము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

సా పా ధ ప ని ధ పా | ప ధ ప / ని ధ ధ ప ప్పె మా | పా మా గ రి గ
 మ్ పా | ప / ని ధ ప / ధ మగ్ మ్ పా | మా గ్రి గ / మగ్రి |
 మగ్రి / గా రి రి సా | రి మా పా ప / ని ధ ప | ధ మ్ పా మ ప ప్పె మ
 గ్రి | పా \ ని ధ ప ని ని ధ ప ధ | పా / గ రి సా \ ప మ మ్ |
 మ్ మగ్ మా పా మా గ్రా | / మమ్ గ్ మపా / ని ధ ధ | ప / ని ధ
 ని ధ మా గ్రి | గ రి రి మగ్రి సా | పా / ని ధ ప / ని ధ ధ ప ధ |
 ప ప్పె మ్ | ప మగ్రి గ్రా | ని ధ మ్ ప మగ్రి గరి | గ్ మగ్ రి గ్ రి
 న రి సా | స్ రి గ మా మ ధ ప / ని ధ | మ్ ప స స పా ధ ప / ని ధ |
 ప మ్ పా మా గరి | గ్ మపా / ని ధ పా మా | పా పా మగ్ రి మా |
 న / ప గ్ రి / గ రి సా సా | సా ని ధ పా ధ ప మ్ | పా ప మ గ్రా మ

గౌ | / వమగరి / గౌరిసా | సససాహిదప / నిధా | పా
 \ మా ప / నిధిధసా | పథసారి / గుగ్గిగు / మ | గౌరి /
 గరిసాస్మి | నిధపథపశ్చ / ధపసా | / గరిసామగ్గిరి |
 మగరిననిధప / ధపమ | పన్నిధపమగౌరి | గరిగ / మగ
 రి / గరిసా | సారిగమపద / నిధప | ధసానిధపమగ్గిరి |
 రిగౌరిగ / మగ్గి | రీ / గౌరిసా , ||

పంతొమ్మిదవ మేళము సంపూర్ణము

సంగీత సంప్రదాయప్రదర్శని

చక్రము 4 మేళము 20

ఒగి మ వధని]

రాగాంగరాగము 20 నారీ రీతిగా

వేణ శ్రీ చక్రము]

ల త ణ లో క ము

పెంకటమణి , నిగ్రహారీతి గౌఛాథోన్య ఆరోహితు ధ వర్జితః
సంపూర్ణ కైపగాతవ్యస్థాయాహ్నిగీతకోవిదై :

మూర్ఖున -	ఆరోహణము	న స్రి బ గ మ్మై బ న బ ధ వ ని ని సా
	అవరోహణము	(సా బ గ మ సా బ ని సి బ ధ మ్మా బ గ గ ర స

లభ్యావివరణము - నుబ్బిరామదీక్షితులు

రాగాంగము , సంపూర్ణము , నిషార్గ్రవాము , ఆరోహణమందు కైవతపర్మ్ము
ఘనరాగము , సాలుయంకాలమున గానముసేయదగును

త రీతి గౌఛరాగమువకు సీ , సా , బ / గ్మ , మ్మా , ఇవి శీష్యురములును,
న్యాసములునుగా నున్నవి

సా సీ , సా గ్మ , గ్మ మ్మా , సా / సీ , ని ధ \ మ్మా , వ ధ వ \ మ్మా ,

సా కీ గ్మ మ్మా , స రి గ ము , స గ గీ ము , స / గ గీ ము ,

సగెగెము, సగగగ, గమ, నిగగగ, నిగరిస,

సనినినిని, గమపమగరిస, మ/నిధమగరిస,

ధపమగరి, పమగరిస, గమనిధమనినీసా,

సనిధమగరి, గమగరిస,

● నిపనిని, పసనిస, ని\పా/నినిస, ఇవి ఈ రాగమునకు తీవ్యార
సంచరింపులు తక్కునవి పూర్వాచార్యుల గీతము మొదలయిన లక్ష్ములచే సెఱుగరగినవి

లక్ష్మీతము - రుంపత్తాళము - వెంకటమళి

ఉధువము

నిపని	రిసా సా నిసా సా	సా మ గ రి గ మ గ రి స
ఇ ఇళ్వ	రి ఈ లక్కు మీ	గీ రావ్ ఔ రె ఎ య అ రె
ని నిపని సా సనిస	సా నిగ రి సా గ రి స	నిధని సని సగ రి స
మూంపాహిపా హా	పా పా హా రె అ రె	భనధాన్యధాయి ని ఇ
గా రి గ మ గ రి గ రి స	సా,, స	
నీచుక ల్యా ఔ	రె రె	

● ఇటువంటి ప్రయోగములు మంద్రప్పాయి పంచమముదాక కనబడుచున్న వేగాక మర్యాదాయి
యందు గనుబడలేను

శావడ

న పా | పా పా ధ సీ ని ధ ము | మా గ గ మ గా గ రి స
 అ రే | రా గాం గ న్నా రి | రీ తి గ్గా ఈ శ |

స గ కీ గ ము గ గ గ రి | గా రి గ మ గ రి సా . | సీ సీ స గా గ రి స
 ఉ పాం గ హిం దో శ | నా గ గ ం ధా రి | ఆ రు ద శ్లై ర వి |

ని ప ని సీ సా ప ధ వ | మ గ మ మ మ గ రి గ రి స | ని స గ థి స స సీ స
 ఘ ం ట ర వ్వి రె | దె మా గ్గ హిం దో శ | హిం దో శ వ సం త
 సి సీ , ని ని ని ధ ము | ని ని సా స గ గ మ మా | స్థా స్థా ప మ గ మ గ రి
 అ భే రి వే ర | శ్రీ చక్ర న గ రూ | సీ ని ప మ గ రి గ రి స |

మ గ రి గ రి సా ని ని స | గా గ రి స ని వ || ని ప ని | రి సా సా ని సా ,
 గ రి స రి స నీ ధ ర ని | రి రి స ని ధ మ || ఇ ఇ శ్వీ | రి ఈ ల క్కు మీ |

సా మ గ రి గ మ గ రి స || ని ని స | గ గ మ ప మ గ రి గ రి స
 గీ ర్యా ణ రె ఎ య అ రె || క అ అ | పా అ ం ం గ శ్లై ఇ ర వి ఇ

ని ప ని ని న ని ని సా స | గ గ మ మ ని ని సా స | ధ ప మ గ మ గ రి గ రి స |
 అ హ రి ర గ | ధ ం న్నా ఇ గో ట పి | క అ వ స ० ० త రా గ |

గా గ రి స ని వ || ని ప ని | రి సా సా ని సా , ||

నా గ రు రె || ఇ ఇ శ్వీ | రి ఈ ల క్కు మీ ||

తానము - వెంకటముఖి

1 న ని ని ని స | ని ని | ప ని ని స | ని ని న ని స | ని ని ని ధ ము | ప స |
 ని ని ధ ము | ప స సి ధ ము | గ గ | మ గ గ రి | స మ గ రి స | స ని ని ని స |

సనిని | సగగమ | నినిసనిన | పమగగమ | గరి | సమగరి |
 నిసరిగమ | సమగరిన | ధవ | మమపమ | పసనినిన |
 నినిగరిన | సని | సనిసని | సమగరిమ | గరిమగరి | సని |
 సమగరి | నిసగరిన | గగమగమ | నిని | సమగరి |
 సపగగమ | నిపసినిన | గరి | సనిసమ | సధపమప
 మమనిధమ | నిని | సనినిన | నినినిధమ | ధపమప
 మమ | గరిమగ | రిసగరిన | నిపసినిన | నిని |
 సమగరి | సగరిస | నిపనినినిన | నినిని, | సా, ||

2 ససని | నినిసని | నినిసనిన | నినినీ | నినినిదమ |
 నినిసని | ధపనిధప | నిధధా | పథపమప | మమప
 మమపమగగరి | మగగరి | సగరి | సమగరిన | నినిస
 నినిసస | సమగరిన | గరిసా | నినిసనిన | ససనీ |
 సమగరి | సమగరిన | గగమా | గరిమగరి | సపమా |
 మమధప | నిధపధనిప | నినిసా | ధపగరిన | సనినీ |
 సమగరి | నిసగరిన | నిపసి | సమగగమ | గరిమా |
 గరిసమ | గరిమగరి | ససరి | గమగరిన | సససా |
 మగరిన | ధపమప | ససరి | గమనిధమ | నినిసా |
 నినిధమ | ధపమమప | మమనీ | ధధపమప | మగరి |
 సమగరి | మగగరిన | సనినీ | సమగరిన | నినిన | నినినీ,
 సాసా ||

కీర్తనము 1 - దూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్రీ సీలోత్పల నాయకే

పర్వతి

శ | శిథ మగర | స / పమ | గ ర స శి |
 శ | శి లొ | తు ల | వా య |

సా | , గ ర గ మ ||
 కౌ | ||

శ / శ | భానిథ మగర | స / పమ | గ ర స శి |
 శ | ని లొ | తు ల | వా య |

సా | , ని స / | శి , వ | వ / న శి శ ||
 కౌ | జ గ | ధ ఽ | త | త | శ ||

శని / గ | . ర / గ ర / గ ర | శని శ | శ / గ గమ |
 శ | న గ ర | వో | య | శ ||

మూ | \ గ ర గ మ | శ , మ | గ మ ప మ గ ర స శి ||
 మా | మ వ వ ర | చా | ||

సా | , గ ర గ మ / ||
 కౌ | , || శ్రీ సీలోత్పల ||

అనుపత్తి

ఖ | ద వ మా | గౌ | మువ మా / ప్రగ |
 తి | న ఇ నా | గౌ | బ్ర థం |
 గ / ప్రమ | గౌ రిగో | సా, ని | ని ని / సా ||
 ఇ న | రి ఓ | గౌ | ర అం ||
 అని న | ని గ రి ము | గ రి | బ మ గ రి |
 ఇం | క బ్ర | ద | ర్షి త ది |
 / న ధ | మ గ రి ని | న మ | గ గు / మా ||
 ద్రూ | పి ణ న త | భై | ర వే ||
 గ రి | సా సా ని ని సా | సా / గ రి | ని స రి గ రి సా ||
 అనం | ధా తాన్ని ను క వే | అ బ్రి రా | జ స ము ద్ధ వే ||
 ని ని ధ | మా గ రి గ రి సా | న పా / ని ని | సా / గ గు / మ ము ||
 మాన క | రా రి వై క వే | జ్ఞా న ము | ధా ర్షి వే తి వే ||

శ్రీ సీతాత్మం ||

చక్రము

ఖ | స్వ వ / ని | వ లి | గ రి స ర్షి |
 తం | క ల్ప ఇ | క | ర్షి . త్ర్య క |
 1 సా | / ప్రమ / గ రి ని | సా | ని స ని ని / పా, ని ని ||
 చ | త ప్ర తి | క | తే . . .

గౌ | గు రి ని స | . / రి స | / ని దము |
 శో | క ర కు పొ | ల | వా లే |
 \ గౌ | మ / ధ చ ము గ రి | గు రి | సా , ||
 హో | ట క చు య | చే | లీ ||
 పూ / ధ ప | ప మ గ రి గ రి సా | ని \ ప / ని ని స | , స రి గ మా మా ||
 పం క జ | న య న వి శా తే | ప ర త్తై రా | - గ మ ణ మా తే ||
 ప స నీ స | ప మ గ రి స నీ సా | నీ ని ని | ని ధ మ గ రి గ మ / ||
 శో క ర | స . ము త జా లే | శా ర దా | గౌ న లో లే ||

ముక్కాయి స్వీరము

ని సీ దము | గ రి గ మ వ / ధ మ గ | గ / మ గ రి | / గ రి స స స ని సీ ||
 / స ని సీ ప | / స ని సీ స / గ రి ము | గ మ / ని సీ | ధ మ / స ని సీ స / సా ||
 స ని స / గ | గ మ గ రి / గ రి స | ని స / గ | గ రి ని స / స స ని సీ ||
 / స స ని | సీ దము / గ రి స | ని \ పా / ని | ని స ని స / గ రి మ / ||

 సీతృల

సంచారి - మర్యాదాము - మబ్బరామ దీష్టితులు

సా ని ని సా స / గ గ్ ము | గ రి గ మ గ రి / గ గ్ రి రి | సా ని ప /
 ని నీ సా సా | నీ / గా గ్ రి సా ని ప | / ని నీ / న స్ ని ని / న స్ /
 గ గ్ | మ మ వీ స / గ గ్ / మా మా | గ్ ము / వ మ గ రి / వ మ
 గ రి | / ధ మ గ రి గ రి గ రి సా ని ధ | \ మా / ని నీ సా సా |
 స గ గ్ ము / ధ ప ప ము / ప ము | గ్ ము / మ గ రి సా ప / ధ ప ము |
 మా గ రి గ్ ము / వ మ గ రి | సా నీ / గా గ గ గ గ | గ్ రి సా నీ \
 పా / నీ | నీ సా సా సా రి | గా మా / ధ ప మ గ / ప ము | గ రి
 మా గ రి సా సా | పా పే / ని ధ మ మా గ రి | సా మా మ ము గ రి స ము |
 గ రి / గా రి / వ మ గ రి | సా సా పా / నీ ని ని | ని ని ని ని ధ ము
 గ రి గ్ ము | వ / ధ ము / ప గ రి గ స రి నీ | సా సా వ ని ని స ని స |
 ని గ రి గ రి స నీ | గ గ్ | / మ ము / ని ధ \ మా గ్ ము / ని నీ |
 న స్ నీ ప / గ గ్ / మ ము గ రి | / మా గ రి / మ గ గ రి స / గ |

గ్రంతి / సానిశీ / నష్టనిష్ట | ధర్మనిష్టధర్మమ్ / మూగ్ / మ |
 గరొ / సానిరమ్ / మూ | గ్రమప్సగ్ / మగగ్రం / సా |
 స్థా / సానిశీసా / గ్రా | రి / గ్రమగరి / గ్రాగ్రంస |
 నీస్ / నీధానిధమ్ / మూ | గ్రామవ / రమప్సగ్రమవ |
 చుగరిసానీసా | / నీశీ / సాస్థా , ॥

సంగీత సంప్రచాయ ప్రదర్శని

రిగిమ వధని]

మేళము 20 నాలీరింగాళ

[వేద ఉ చక్రము

ఇష్టము (ఉపాంగము) 1 : హిందోళ

ం ఈ ఈ క ము

వెంగటమణ హిందోళ స్తోయదవోరాగః పంచముర్ భవర్జితః
మడ్జగ్రహేణ సంయుక్తో గాతవగస్పర్యదాబుథై :

మూర్ఖున - { అరోహణము న బ గ గ మ బ న బ ధ ని స
అవరోహణము . స బ న బ ధ మ బ గ స .

అటు వివరణము - నుట్టురామదీక్షితులు

ఉపాంగము , ఛౌదము , పంచమ బుమఫలవర్జీములు , మడ్జగ్రహము ; ఎల్లప్పుడును
గానము సేయఁదగును

ఈ హిందోళరాగమునకు క్రిందఁ ఈాపబడిన లక్ష్మములచే రంజనముగల స్వర సందర్భ
సంచారముల సెఱుఁగుఁ దగును

ఉక్కుగీతము - రఘుంపత్తాళము - వెంకటమథి

ధ్రువము

మానిధమనిధనిసా | సామగసా,, | సాగగమసామగస
 రత్నసింహాసనం | తుర్పుఅరిరే | అష్టదళకండంక
 నిధనిసానినినిధమ | నీధనిసామగగ | మా,,మ
 కంమశుక్రంనికాల | మధ్యమధ్యసిఇను | రేరే

అంతరి.

నిధని | సా,మగసనినిప | నినినిధమగగమగస
 జనని | ఇంచిరచేవి | జయచంద్రసా,దః

జావడ

సామగసమగగమా | మాధామమానిసా | గగమగసనిధనిసా
 రత్నసింహాసనం | మణ్ణురిచేపరిం | మిరవల్తెముఁకరితి
 గాననిధనిసాసా | సాగాగమమగస | సానినిసనిధనిధమ
 దిగ్గజఇత్త | దివ్యమృతపుఁర | సంతతఅథిషేషకు
 మగగమానినిధమ | నిధనిసగసా,, | పనినినినినినినిధమ
 నవనిధిక్రతరు | జనకతనయై | తియంవఇయఇయఇయ
 నిధనిసమమగస | నిధనిసమగసగగమ | సగగమగగమనినిస్త
 ఇఇయలయిఅఇయఇయ | అ . . . . అ | అ . . . . అ |

నీ ని ధ మ గ స మ గ గ | మా,, మ ||

అం వో ఇ ఇ యె పం చ | బా ణ ||

ని ధ ని | సా, మ గ స ని ధ ని స | నీ ని ని ధ మ గ గ మ గ స ||

జ న ని | ఇం ది ర అ దే ఎ వి ఇ | జ య చ ం ద్ర సా ర ర ||

నీ ధ ని స ని ని ని ధ మ | గ గ మ గ స సా,, | నీ ధ ని స ని ని ని ధ మ |

ని చ్చ క అ ణ్ణ్య | ణ | నీ ల వే ణ | అ చ్చ త చ ర ణ |

గ గ మ గ స సా,, | స స మ గ స మ గ గ మ | మ మ ధా మ గ గ మ గ స |

అం బు జ పా ణ | కు శ ల వ మ్మ్ల త రు | కు శ ల ం క ర ఇ |

సా గ సా ని ధ నీ స | సా మ మ మ గ స మ గ గ | మా,, మ ||

వెం క చే శ్వర దీ ఈ | శ్వాచే దే ఎ రె ఎ స క ఉ | లో క ||

ని ధ ని | సా, మ గ స ని ని స ||

జ న ని | ఇం ది ర అ దే ఎ ||

శ్లో రనము - రూపకత్తాశము - ముద్దుస్వామిదీషీతులు

నీర జా ఈ కా మా ఈ

ః 35 ॥

నీ | ర \ మా \ గ | సా | ని ధ \ మా / ||

నీ | ర జా ఈ | ఇ | మా ఈ ||

నీ | థ నీ చ నీ | సా | - గ గ మా , న ||

నీ | ర జ చ కు | ఔ | త్రి శు చే ||

2 ధ న | ధ \ మా \ | సా | ని ధ \ మా / ||
ని | ర జూ క్లు | కా | మా | | ||
ని | ధ వ్వ న వ్వ | సా | , | , ||
న | ర ద చి కు | ర్మ | , | , ||

అనుపత్తివి

స్త | స్త తీ స్త తీ | త్ర్య | తు గ్గ మా | ||
సా | ర త్ర ర | మా | న య సే | ||
తీ | స్త తీ / తీ | సా | గ సో | , ||
* సా | ర త చం | త్ర్య | న సే | ||

\ తీ సగ | సా సే / సన్ధి ధా | మా / ని ధ | మా గా శగ్గ మా / ||
వారిజ | సా దే వర దే | తా రయ | మాం త త్వప దే | ||

సీరియాష్ కామాష్ ||

చరణము

స్త | త్ర స్త | త్ర్య | తు గ్గ త | ||
గ్గ | త్ర పొం | ద్ర్య | త ద్వ్య త | ||

* కారద చంద్రా ? (రా 5)

నై | న మ గ మ | గ న | గ గ్ హో ||
 ణీ | ర మ టి మ | యూ | త ర ట్టె ||
 ఇం | మ టు గ్ | జ క | మ / ని ధ త్ | ||
 శొ | థ వి రిం | చ ఱ | సు త తి వ ||
 ల్ మూ | ని ని ధ మ | నీ | ధ న దై ||
 ఇ | క్లై మ య న | ఏ | వ ర ట్టె ||
 \ నీ తీ | న గ సొ సొ ని ధ | మ / ని ధ | ధా మా ని ధ నై ||
 నా రీ | మ ० ఛాయ్ ద్వ్య ర్పి త | న వ నా | ధాం తః క ర ట్టె ||
 నొ , స | ని ధ \ మా మా గ స | \ నీ ధ ని | స / గ గ్ మ / ని ధ \ మా / ||
 సూ రి | జ న సం సే వి త | సు ం ద ర | గు దు గు నా క ర ట్టె ||

శ్యోరము

న , ని | ధ మ గ గ్ / మ ము / ని ధ | \ మా , / ని | ధ మ గ గ్ / మ ము గ స ||
 \ నీ , ధ | , ని స సొ / గ గ్ / మ ము | / నీ , ధ | , ని నీ స / గ గ్ సొ ||
 ని ప మ గ | , న నీ స / గ సొ నీ | నీ / గ స ని | , ధ మ / ని ధ \ మా గ ||
 గ సొ నీ | సా గ మ ని ధా ని | స / గ సా | , ని ధ మ గ గ్ / మ ము / ||

సీరియిస్ ||

చౌక పర్ణము - అటతాళము - రామస్వామి దీక్షితులు

రఘునవే త్యాగరాజసామిని

పత్ర వి

, ధ / నీ , ధా ని ధ | \ మా , నీ సని ని ధ ధ | ధా ని న | న సా , ||
ర ఽ మై | న స | త్యా | గ | ||
, సా సమ మగ మ ముగ | సా , సని ధని ని ధ ధ | ధా ని సా ని | న సా , ||
రా జ | సా మీ | శ్రీ | దూ | ||

అనుపత్ర వి

నీ , నీ ధ మా | ముగ సా సమ మ ముని ధ | ధా ని సా ని | సా , ||
శ్రీ మై | మ స వి చే | శ్రీ | శ్రీ | ||
, సని ని సగ సా , సని | ధ ధ ని ని ధ మగ మ మని ధ | మగ గు | మగ సా ||
శ్రీ | శ్రీ | న | ది | చే | శ్రీ | శ్రీ | ||

ముక్తాయి స్వరము

సగ సా ని ధ ని సగ మ | సా ని ధ ని సని ని ధ మ | / నీ ధ ని | సా ని న |
మగ స / మా ము / ధా మ మ | ని ధ మ ని ధ ని సగ సా | ని ని ధ మ | మ మ గ స |
ని ధ / - (రఘునవే)

చరణము

మాగ్గమామ్గసా | సనిసగసమమ్గసా | సంనిధిష్ట | / నీసా ||
 మన మతె రి | సి న వా | అ | తే ||

స్వరము

1 సా , , , | సి ధా / నీ సగసా | ని ధా ని | , సగగ || మన
 2 సాసంనిధి\నీసిధ | నిసాసంనిధ్వనిసిసి | ధమనిధ|నిస\గగ్ || మన
 3 సాస\నీ , ధానిని | సానిధనినిస\నీధ | మ\నీధ | నీసాస ||
 /మాగసాసనిధాని | నీసమగస\మాగసగ | సానిధ|నీస\గగ || మన
 4 నీసనిసీధానిస | నీససాగసనిసని | ధని నీస | , \ నీస ||
 \నీ , నిధమ\నీసి | ధనినిసాసనిధమని | ధానిస | నీసాస ||
 నిధానినీససాగ | సామగసామగగ్ | మమగస | మగగ్మ ||
 / నీధ\సానిససా | గసనీస\గసాసనిధ|మ\నిధమ|గస\గగ్ || మన

వంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

స స / గ గ | / మ ముగా | మ గ స న | నిసా | సాసంని |
 ధానిధ | \ మూనీ | ధనిసా | సగగ్మ | ముగము |

గుధము | ముగూ | గగ్ / ముం | / నిధ \ మూ | గమ /
 నిధ | \ మూగ్ ము | / ధమగు | / మూమూ | గగ్ / ముం |
 గు / నిని | ధధ్ ముము | గు / నిధ | ము / ధమగు |
 సగసను | నిన / ముం | గున్నిన | / గగూ | నీననిధ |
 \ మూ / నిని | సన్నినము | గమన్నిన | / ధమగును |
 న / నినిని | ననిధము | స / ధరధ | ధమముగు | / మగ
 సని | స / గన / ము | గున్నిన | నీగసగు | నిని / సను |
 గగుషు | / నిధమును | నిధధము | ముగుమువు | గ \ సాను |
 గూసా | తీసా | గూమూ | / సీధా | మూనీ | ధనిసా |
 సాస్ని | స / గ \ సా | సానసు | నిధము / ని | ధా \ మూ |
 ముగుసగు | \ సాసా | నిధముని | ధనినసను | గగుసను |
 న / గగుము | / నిధముని | ధన్నినసను | సన్నినస / గ | సను
 / మూ | ముగుసను | నీనగ \ సను | , సన్నిన | నిధాయ |
 ము / నిధము | , గసము | గ \ సాను | ముగుసని | ధమగును |
 గమ / సీ | నినిసా | / గసనిధ | ము / నిధము | గూసా |
 నిధముని | ధని / సా | సా, ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

రిగి మపధని]

మేళము 20 రితిగాళ

[వేద శించకము

ఇన్యోము (ఉపాంగము) 2 నాగగాంధారి

ల త ణ తో క ము

వెంకటుమథ సంపూర్ణా నాగ గాంధారి ఆరోహించా గ వర్జితా,
షడ్గ్రగ్రహః సర్వకాలే గేయాగాయక సత్కమ్ :

మూర్ఖునః - { ఆరోహణము సరి మ బ గ మ ప బ ద బ ని స
అవరోహణము స బ ని బ ద ప మ బ గ రి స

ఉత్సాహివరణము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్గ్రగ్రహము, ఆరోహణమందు గాంధారవర్ష్యము,
ఎల్లప్పుడును గానమునేయదగును

ధ ప ని స, ధ మ ప ని స రి బ న ధ ప ని స రి బ గ మ ప స

ధ గ మ గ రి స, ప గ మ గ రి స స గ గ రి స, ని స గ గ గ గ గ రి స,

ఇది ఈ నాగగాంధారి రాగమునకు విచేష ప్రయోగములగా నున్నవి.

లక్ష్మీతము - భ్రమతాళము - వెంకటమథి

ప్రధాన ము

గరిరీసానిధానిధవమా | పానీససరిమాగరిసా
 రెఎతుంమిమ్ముర్యూ రీ | నంనంవిధజాతీజలతీ
 గామూపాగమవగమగరిస | మగరిసగరిరీసనిసనిధవ
 సొందర్శతరుణామణితీ | లకుణీమిసరిసంమఱసు
 వధనిసగరిసరినీధతనిస | రిసొనిధవధవమవమగరిస
 కరతునిమిరవల్లేజుణు | రెఎఎరెఎఅణుసచరిత్ర

೪೨

గగమాపొధవథగమగరిన | గరిరీసానీసానిధపమ
 అరెగొళచోళమరాట | బంగాళాకర్ణాటకాది
 పానీసాగగగగరిగమగ | రినగరిననిసా, నిధపమ
 రాజంన్యానితవిచిత్ర | కరనికురు○○○○బ
 పానీసాసగమహగమగరిన | గామపొపస్తనిధపమగరిన
 బడ్కికాచవారపునిరెలరెల | రకుణారెత త
 నిసగగగగగమహగమగరిన | గరిరీననిననిధపమగరిన ||
 చరితురెయయనమొంనమొం | ఇంకటనాయక ||
 గరిరీసానిసానిధపమా | పానీనననరిమాగరిసా ||
 రెలభుంమిమ్మర్ముఅరి | నంనంవిధజాతీజాతీ ||

కీర్తనము - రూపకత్తాళము - సుష్ణూరామదీష్టతులు

మన్మారురంగదేవా

పాల్చి

. మ | ష గ్ రి | . గ | క రి సా గ ర్ ||
 మ | న్నా రురం | గ | దే వా శ్రీ ||
 మా | సా రా | వ మ | భ త మ గ్ ||
 మ | న్నా రా | య ఱు | దు గా వా ||
 రి గ మ | ష గ్ రి | , గ | కి సా ||
 శ్రీ మ | న్నా రురం | గ | దే వా ||
మా గ్ రి | గ మ ముష భ ప నీ స | రి / మ గ్ రి | నీ భ న మ గ్ రి గ్ || మా
మ న్న న | గు రు గు హా ను దో | న స్నే | లు ముక రు ణిం చు ము || మ

అనుపాల్చి

. భ ప | ష గ్ రి | . భ | \ మ \ ఠ గ మ ||
 పు | న్నా గ్ గం | రా | కి జ ||
 పా | ర ప / ప నీ | న ర | న \ నీ భ ప ||
 భూ | ల భు ఱై | క రు | ఱ వొ డ వి ||
. మ ప | భ నీ స | ర / మ గ్ | ర స ని రి స ||
క | న్నా క య | వి | క్ష రూ . పు ||

గరి | సన్ది రప | మప | మగ్గి ||
 గను | చించిన | ఘను | దుగచా ||
 మవగమ | గారిన వధ / రిన | గగ్గరిగ | మగగ్గి సం / పం ||
 అన్నం | మిన్నగుట్రో వది | నింన్నత | మొఱలిడినం నె ||
 సన్ది రప | ధనీ సరి / మగరిన | మవనీ స | నిందపము గరి సరి ||
 చన్నవ | లావ దయనొసగిన | మన్నె దో | రనీ తుగదక్కి ||

స్వరము

మా, ము | గరి / మగగ్గి / సగ | రి, న | , రి / మగరి / గగ్గి |
 సా, నీ | ధధి / రిననీ ధధి ప | నిసాగ | , రి మగాగరి ||
 స / గరిన | నిన / వపథపాధ | గ / మగగ్గి | రిరిసానిధపము ||
 పథనీన | / గరి / మగమాగరి | సానీది | వమాగగ్గి సరి ||

మన్నారు రంగచేవా ||

సంచారి - రగణమర్యాతాము - నుబ్బరామదిక్షితులు

సాగరీరి | సాసీ | సానిధపము |
 రిసాకీరి | మగరి | సాసాన / గాగ |

ని సా రి రి | మా గ రి | సా సా స / గా గ | రి గ / మ గ గ్ రి సా |
 గా మా | చా గ్ మ పా గా | మా గ రి సా గ్ మ | గ / మ గ రి |
 సా గ రి రి సా | నీ న నీ ధ పా ప్ మ | ప ధ రి న | ప మ్ ప ధ నీ న
 గ రి | ప రి ప నీ ధ ప గ రి | రి సా | నీ న / గ రి స రి \ నీ |
 సా సా గ్ మ పా | / ధ వ / ధ గ | / మ గ రి స గ రి స న | రి న
 .ని / స స స / గ | రి మ గ్ | మ ప గ్ / మ గ్ రి స గ | మా పా ప /
 స ని ధ | వ మ గ రి | సా / పా సీ ప ని | స గ గ గ / మ గ రి స |
 గ రి రి | న నీ సా నీ ధ ప్ సా | పా / సీ ధ ధ \ మా | పా / సీ |
 ధ మ్ పా నీ సా | స / గ గ రి స / ర ని ధ | ప మ ప ని | స / గ
 రి స స \ సీ | న స నీ ధ ప వ ప ధని | సా సా | గ రి స రి నీ ధ వ |
 న స రి సా ని ధ వ | ధ వ \ మా | వ ప సా నీ ధ ప ప | \ మా గ రి
 / గ రి స రి | \ నీ స రి | నీ న / గ రి / మ గ మ ప | ర / ని వ
 స నీ ధ / ర న | వ ధ నీ న | / గ రి / మ గ రి స / ర స ని |
 , ధ వ / సీ సా స | న ధ చ | మా గ రి సా గ రి | రి \ నీ స గ రి నీ |
 గ రి స ని | రి గ \ సా , ||

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

శిగి మచ ధని]

మేళము 20 నారీరితిగాఢ

[వేద తీర్చకము

(జన్యము ఉపాంగము) లి ఆనందభైరవి

ల త ణ ట్లో క ము

వెంకటమథ . ఆరోహే బుషథం త్యక్తావ్ ధ వక్రాంచ సమాచరేత్
సంపూర్ణా సగ్రహోహేతా భవేదానంద భై రవి

మూర్ఖున { అరోహణము న బ గ గ మ ప బ ధ ఏ న బ ని స
అవరోహణము సా బ న బ ధ వ మ మ మ బ గ గ ర స

తత్త్వావివరణము - సుబ్బారామదీష్టితులు

ఉపాంగము , సంపూర్ణము , షడ్గ్రహము , ఆరోహణమందు బుషథవర్జనీము ,
భై వతవక్రము , ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును

త ఆనందభై రవి రాగమునకు మా , గా , ని , సా , ఇవి జీవస్వరములను,
న్యాసములనుగా నున్నవి

గీ / మా , \ నీ / గీ రి / గీ , గీ మ / ధ ప \ మా , పా సా \ పా ,

ఇవి మొదలునవి రంజింపుగల సంచరింపులు

ప / ని ని సా , స ని ధ ని స , ఇటువంటి ప్రయోగములు గలవు

వెంకటుమథ విలసిల్లినకాలములకు పిమ్మిట రమారమి నూటయేబడి సంవత్సరములుగా నియమాంగ రాగమైన అనందబైరవికి, యొటులనో పంచక్రుతి ఛైవతము బట్టుటయు నొక్క వాడుకగా కలిగియున్నది

వాడుకలోపట్టెదు పంచక్రుతి ఛైవత ప్రయోగ వివరములను క్రింద కనుపులచేద

సా ని ఏ ధ సా సా ని ఏ ధ ని సా , స ఏ ధ ని ఏ ధ ప ,

స ఏ ధ ని ప , ప ఏ ధ ని ఏ ధ ప , ప ఏ ధ ని ప , ప ని ఏ ధ ప ,

స ని ఏ ధ ని సా ,

శుద్ధ ఛైవత ప్రయోగ వివరములు

స / బ / ధ ప మ , ప / బ / ధ వ మ , మ / బ / ధ ప మ

స ని ధ \ మా , స ని ధ వ మా ఈ శెండు ప్రయోగములందు శెండు ఛైవత ములను బట్టు వాడుక కలిగియున్నది గీత ప్రబాధములదప్ప కీర్తన వర్ష రాగాలాపన పల్లవుల యందు మాత్రము మంద్రస్థాయి నిషాదము నకు క్రింద సంచరింపులుగల వాడుకలేదు

గ మ ని క ర కీరాగమైన అనందబైరవి మూర్ఖనయొక్క ఆరోహణమందు స గ గ మ - యనియు అపరోహణమందు మ మ మా గ గ రి స , యనియు ఇంటగా, గాంధార మధ్యమములు గనిపించియుండుటచేత గాంధారమధ్యమములు యూరాగమునకు మిగుల రంజనము గలిగించు స్వరములే మూడయిన మధ్యమములో మూడవ మధ్యమము దీర్ఘస్వరముగా నిరూపించియుండుట గాంధారముకన్న మధ్యమము విచేషరంజనము గలిగించు స్వరమని యథిప్రాయము

లక్ష్మీగీతము - రూపంపత్రాళము - వెంకటము

భూవము

ని సా | మ గ గ రి స ని ని సా , | ని స గ గ మ గ గ రి స |
 జయ | జ్ఞ గ తి తు మి ధి రూ | దీ న మం దా అ , రు |
 స ప ప ప మ మ గ గ రి మ | స ని ని స ని స గ గ మ | ప ధ ప మ ధ ప మ మూ , |
 ప ర వి శ అ | కు | ప ర మే శ కృ పా . కు | పా ప స ం హో రూ |
 ని స గ గ మ ప మ గ రి స | సా ని ని ని పా ని ధ మ | మూ గ గ రి సా |
 క ఉ ము ది స ం ధ రు ఉ | కే ఎ రె కం ద ర్ప | ద ర్ప హ రూ |

శాపద

స సా | స ప పా ప ప ధ ప మూ | గ రి గ మూ మూ , , |
 అ రె | భు వ సై క మో హ నా | ను ఉ థ టం గా |
 ని స గ గ మ ప మ గ రి స | రి స ని ని సా , , | ని స గ గ మ ప మ గ రి స |
 క ర క లి త సా రం గ | ధృతథగం గా | అ | అ ఇ య ఇ య |
 ని స గ గ మ ప మూ , | స ఫ ఫ ఫ స్తమి ధ ధ ప మ | గ గ మ ప మ గా గ రి స |
 య య్యా అ తయ ఇ యే | చ తు ర వే ద తు రం గ | త్రి పు ర మ ద థం గ |
 స గ రి సా ని ధ సి స | ని ధ ధ ప మ గ రి ||
 పా ర్ప తీ వా మాం గ | రా మ లి ం గ అ ||
 ని సా | మ గ గ రి స ని ని సా , ||
 జయ | జ్ఞ గ తి తు మి ధి ఇ రూ ||

కీర్తనము 1 - తిక్రిజాతి వీకణాకము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

గురువిషయములో ద్వితీయా విథక్తిగల కీర్తనము

మానస గురుగుహూపం భజరే

పల్లి వి

ప్రశాధవమగరి | గమపా, మమగమపామ | గరిసాగరిగమ ||
మానసగురు | గుహారూపం | భజరేరే ||

2   "   " | "   " | గరిసారిసాని ||
          "   " | ,   " | భజరేరె ||

నీనీసనీ/మగరి | గమగమపా, పాధవ | మ/పమగరిగమ ||
మాయా మయ | హృతా పం | త్వజరేరె ||

మానసగురు ||

అనుపల్లి వి

పాపప్సా | పీమగరిసా | /రిసానినీనప్పే ||
మానవజ | శ్వనిసంప్రా | ప్రేసతిపర ||
సానిధవధ | నిపథనిధవ/ధవ | మ/పమగరిగరిగమ ||
మాత్సనినిర | తిళయసులుం | ప్రాశరేరే ||

(మానస)

చరణము

సాగాగమ | మహమగరినన్ | నగమహ |
 నత్వగుణో | పాధినహిత | నదాఃచం ||

 సానిధపారప | మమగరిగరినాని | నినిననినినా ||
 స్వాచిచాల్ | సమేతజిత | వోర్భవం ||

 పాసాసమ | గర్గరినాని | నినిధనిసా ||
 తత్వంతా | మసయతవి | జ్వలైథవం ||

 సానిధనిప | నాపాధనిప | మగ్రమగరిసా ||
 ఖారకేశ్వ | రమానంద | క్రమం ||

 సాసా / సాసనననసా | గ్రారినరిననినినిసా ||
 నత్వా శ్రీగురుచరణం | కృత్వానామస్తరణం ||

 పాసానిధావరిధపమ | గ్రామధపమగరిగమ ||
 జిత్వామోహివరణం | మత్వాత్వదేకశరణం ||

మానసగురుగుపా ||

కీర్తనము - రూపకతాశము - ముద్దుస్వామిదీషీతులు

దండాయధపాణిం

చంచి

సా సానిధ పా పా	
తం దాయధ పా జిం	

/ ధవ	మగ <u>మపాము</u>	మగ / పము	గోపా, శు	
దం	దితచై	తల్	చైణి	
/ గరి	గ / మూ	వర	పా, ధ	
దయా	వి ధిం	భజ	రే హులు	
చసు	సగరస	రస	నధి / సి	
దయ	సతతం	సుర	వసు తం	

అనుపర్యాయి

శో	శో, న	బస	శో, వ	
చం	చాం ఖు	ఛత	క్రో టి	
/ తీ	తీ త్స	స / గ	తీగరి నమ	
సం	కా శం	జగ	ద్రి శమ	
గరి	గనిధిష	రిన	నిధిపము	
థిం	దర్యా ష	మం	దజమణి	
నవి	ధపమగ్	మూ / ధజ	మగరిస	
మం	దలమయ	కుం	దలాది	
మాగరి	గరిసనీసా	= గొరిగ	మావగ్ మామా	
మండితా	గసుకుమారం	= ఖండిత	తారక శూరం	
పన్నిస	విసగరి సానీ	= రిసనిసి	దధపము పన్నిసి	
చండిత	తరనవ వీరం	= చండితే	శావతారం	

దండాయుధ ||

చరణము

శ్లో	పూర్వ గ్రంథి	న వివు	గ్రంథిని
మం	ద స్తోత	వద	వ్యాధి
అం	అం.	అం	వగ్గి
బం	బం	మూ	తులగో
విం	మూ - గ్రంథి	వివు	మిథివు
విం	దం శర	ఛా	గతనుర
గ్రంథి	సాన్వివ్రం	మూ	వివుగ్రంథి
బ్రం	దంబహు	మూ	వితముని
విం	మూవర	పౌ	విధిధివు
బ్రం	దంపతి	పౌ	తితముచు
మ్రగ్	మూవిము	వివు - వి	శ్రీనివి
కుం	దంప్రణ	తవి	రించిము
శ్రం	స్తోత్రిర	శిన	శ్రినివిడ
కుం	దంతర	శివు	ధురిషుక
అం	మూవర్ద	వివు	మూవిగ్రము
బం	దంమృదు	తరి	విచనము
గ్రంథి	సామూ	ప్రయో	గ్రంథి
బం	దంమూ	యో	మూ.

స \ న | సై . | స / ప్లషు | గర్రిగ్గాసు ||
 క ० | ద ० | స్కూం | ద ० ||
 గ ० | ర్ గ్ న | ర్ గ్ న | సై ప ప ||
 త ० | ద ० వు | త ० | వ్యాత్మక ||
 జ్ఞ భ | మ్హ్ గ్గ | మ్హ్ గ్గ | ప మ గ్ స ||
 గ ० | ధ ० గగ | గ ० | త్తుక సుష ||
 ర్ గ్ | మ్హ్ సౌ | ర్ గ్ వ | మ మ గ్ గ ||
 గ ० | ర ० వా | యుము | య ధూ ప ||
 గ / ప్లషు | పా ప్లషు | ర్ నిధ | ప / మ్హ్ ప ||
 గ ० | ధ ० వ | బ్బోము | య ది న ||
 సౌ , \ న | నీస / గ | రీ / గ గ | స నీ జ ము ||
 భు ० | దంఱ ము | తా | త్తుక ర ప ||
 గ ० | సౌ ప | ర వ | మ గ్ మ్హ్ పాము ||
 భు ० | ర ० శ్రీ | గురు | గు హ ము ||
 గ ० | సౌ , ||
 న ० | ర ० ||

 పా / గగ | ర్ గమప సౌ , ని || నీనిదప | ప్లషుగరీ | నీసాన ||
 మందర | కరచరణ ర || విందం | రథగజ | తురంగ ||

 నిన / గగ | మమ్ పశ్చ / నినిసౌ || నీసమ | గరీసాసరిసనీ ||
 భు ० ర ० | స త్తు ఛ్ఛో నా || నందమ | ద స్వచ్ఛందం ||
 దండ్యాయుధ ||

కీర్తనము తీ - రూపకతాళము - ముద్దుస్వాయమి దీక్షితులు

శ్వాయిగురాషయోగవై భవం

ప్రార్థన

సా స హ ప	గ ర గ స స / ర స / గ న / న
శ్వాయి గ రా జ	యో గ బై శ
<u>క ల న న న సా , న</u>	<u>న స ప చ మ గ ర స న / న</u>
చ ०	ద్ర శ వ శ ०

సా స హ ప మ	గ ర గ స స / ర స / గ న / న
శ్వాయి గ రా జ	యో గ బై శ
<u>న ద న సా , , న</u>	<u>న స / ప చ మ గ ర గ చ</u>
చ ०	ద్ర శ వ శ య బి
పొ చ మ గ ర గ ర ర చ చ ల / న ల / న న / న మ	
శ్వాయి గ రా జ యో గ బై	
గ ర గ , న మూ గ ర గ స న / న	
చ ०	ద్ర శ వ శ య బి
న / గ ర గ మ సా భ చ మ / గ / చ మ	
శ్వాయి గ రా జ యో గ బై	

గ ర గ , మ గ | గ ర గ ని న వి గ ర న సో .
 వం అ గ | ర జ యో గ బ్ర భ వం
 గ ర గ మ పా గ మా , | పా న ధ ని ధ సో , , ప
 ర జ యో గ బ్ర భ వం | యో గ బ్ర భ వం బ్ర
 భ వ మ \ గ గ , ప మ గ ర గ మ ||
 భ వ 0 భ వ 0 వ 0 ||

పా మ మ గ ర గ | సో , ని ని ని న న ప
 క్లో గ ర జ | యో గ బ్ర
 \ గ / ర గ , | గ / గ , \ సో , ||
 వ 0 | 0 ||

చరణము

పా మ \ గ గ మ / ద | ప ప గ ర స ||
 న గ ర జ | వ న త ప ద 0 ||

మ గ గ ర గ న న | ప / గ ర గ మ ||
 న ద ల 0 ద | క ర స ద 0 ||

పా స న న న | మ గ ర న స ||
 యో గ ర జ | వ ద త ప ద 0 ||

ని ధ సా / ధ ప ప ధ | మ \ గొ ము ప మ గ రి న ||
 యు గ వ బోథ | గ మో త ద ० ||
 సూ స్త ష చా ప్త | / తె స / మూ గొ మ ||
 యో గ రూ థ | నా మ రూ ప ||
 నొ గొ రి స | / ని ని స గొ కి ||
 ని శ్వ సు టోల్ | ది క ర ణ ० ||
 చు గొ గొ రి నీ న | గొ రి స మూ న ||
 యు గ ప రి వ్ల | త్వీ జి మూ న ||
 గొ రి స \ ని స | న సా నీ / గ రి స నీ ||
 ది న మ టీ కా | ద్వీ, చ ర ణ ० ||

 / గొ గ రి రి న ప సా నీ ధ | పా \ మ / ప్త మ \ గా రి / గొ మా ||
 శ్రీ గు రు గు గు రు గు పచ్చి | దా న ० ద భై ర వీ కం ||

 స స సా ప ప్త గ ర సో | సో ని ధా ధ ప ము గొ రి స సు ||
 శి వ శ క్లై ది స క ల త | త్వీ స్వ రూ ప ప్ర కా శ ० ||

 సో ము గొ రి సా / ని ధా ధ ప | ము గొ రి సా సా సో నీ ధా ||
 శం ప్ర కా శం స్వ రూ ప | ప్ర కా శం త త్వీ స్వ రూ ||

 సో ధ ష ము గొ రి సా ప గ రి సా | సో నీ ధా ధ ప మ గ రి సా ||
 ప ప్ర కా శం న క ల ప | త్వీ స్వ రూ ప ప్ర కా శం ||

వససీ సా స | స గ రి సీ | సా ఈ ధా ధ వ మ గ్ రి స వీ ||
 కి వ క కా ణ ది వ క ల త | త్వి స్వ రూ ప ప్ర కా క శ ఽ ||
 కా ణ గ రా జ యో గ వై భవం ||

క్రితనము 4 - మిక్రపతి వీకతాజము - ముద్దుపొయిమి దీషితులు

అనందేశ్వరేణ సంరక్షితోవూం

చ ౩ ౩ వి

శా , సా స వీ | ధ వీ ధా పా ధ ప | మ \ గ మా వ మ | గ రి సా వ మ ||
 అ నం దే | శ్వి రే ణ | సం ర ష | తో వం క్రి ||
 శా , సా వీ స రి స | ని ధా పా ధ ప | మ గ మా ధ ప ప మ | గ రి సా వీ ||
 అ నం దే | శ్వి రే ణ | సం ర ష , | తో వం ని ||
 స గ రి గ మ | పా మ మ గ మ పా మ | గ రి గ , | సా , , ని ||
 కా ణ నం ద | రూ పో | సీ | బ్రిం ||
 స గ గ / మ మ | పా మ మ గ మ పా మ | గ రి గ , | రి గ \ సా , , ||
 క్రై నం ద | రూ పో | సీ | కు |

అనుప్రాప్తి:

సా , సా పా | మ సా , పా \ స వీ | సీ , సా మా | గ రి సా రి ||
 క్రై న ప్ర | దా స గు | రు గు హ | రూ వ చి ||

సో , తీ ధా | పా ధ ధ ప మా | గో సా \ నీ | న గ ర గొ మా ||
ధా నం ద | నా థ , స్వీ | రూ వ ప్ర | కా కే న ||

ఆనందేశ్వ్య ||

చరణము

న సా సా పో | పా \ ప ర పా \ మా | లగొ మా , ద ప మ | గో సా \ నీ ||
అ వ య న | త్రయో | తీ తే న | ని తైన్ న ||
స / గా గీ మా | గో సా \ నీ | సా / ధ ప / ధ మా | గో గొ మా మా ||
అ వ షో | త్రయ సా | షీ జా తి | కు దై న ||
ప్ర సా నీ ధా | పా , పా గొ మ | పా , నీ నీ | న నీ సో సో ||
భ వ పం చ | టో క వ్యతి | రి క్లై న | బు దై న ||
ప్ర గో సా సో | సో , నీ ధా | పా ధ క పా మా | ము గమ ప మా గో గో గో ||
ప్ర వ స చ్చి | ధా నం ద | రూ పే ణ | ము క్లై న ||
ప్ర స / ధ ప మ గ రి గో | మా , గో గో నీ || స మా గ పా మా వ నీ నీ స ||
ప్ర వ ణ మ న న ని | ది ధా నీ న న || స మా ధ ని పో పరో ణా మ ||
ప్ర గో స న రి గో | సా నీ నీ స సా || స పా ద మ వ మ గ రి నీ స / గ గ మ ||
భ వ స్వీ మా త్రా వ కే పి త || ప్ర కా క మా న మ హే శ్వ్య రే ణ ||
ఆనందేశ్వ్య రే ణ ||

కిర్తనము త్ర - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీషితులు

నవావరణ పూజాక్రమములో ప్రథమావరణ కిర్తనము

కమలాంబా సంరక్షితమాం

పత్ర విః

వ్రధపామగ్ మపామ | గ్రంసాఖ్ని | , నిసామమ | గ్రి/గ్రామా ||
కమలా 0 | పాసం | రక్తు | మాం క్రి ||

2 " " | " | " | " | " | గ్రిసాఖ్ని ||
" " | " | " | " | " | మాం హృ ||

స/గ్రాగ్రామా | వ్రధపామగ్ మపామ | గ్రిగమపమ గ్రి | /గ్రా,, సన్ ||
త్కమలా | వగరని | వాసి ని | హృ ||

2 " | " | " | గ్రిగమపమ గ్రి | /గ్రా, సా, ||
" | " | " | వాసి ని | శ్చ ||

అనుపత్ర వి

వమ్పసాపా | వ్రధపామగ్ మా | వ్రధమగ్ మా | పమనిసీసీసా ||
సుమనసారా | ధితాజ్ఞముఖి | సుందరమనః | ప్రియకరసఖి ||

సన్నిసమ్రాగ | రిసానిధపా | సాసన్నిధనీప | మాధవప్పమగ్రిగమ్ ||
కమలజానం | దశోరసుఖి | కొంతాతార | పంజరకుక్ ||

కమలాంబా ||

చరణము

వథపామగ ముపామ | గోరిసనీనీ | న, సానీ | గోరిగామ్ ||
 త్రిపురా ది | చక్రేశ్వ | రి అ | జమాది సి ||
 పాధపామగ | ముపమగ గోరినీ | నీ, సావమ | గోరిగాస ||
 త్రి శ్వరి | . నిత్యా | కామే శ్వ | రి ఆ ||
 ధపామగా | ముగోరిసనీ | పాగగ్గామ | పా, ధమమగ ||
 తిపుర త్రై | లోక్య | మోహన | చక్రవ ||
 గగగ్గమ | మావమమగ | గుమషుగామ | పా,,నస ||
 త్రినీ | ప్రకట | యోగ | నీసుర ||
 వపాసొనీన | మూగారి | తిగినినినిని | నీ, సానీగ ||
 తిపుమహి | పాసురా | దిమర్చి | నీనిగ ||
 తిసూసా, | పా,,ధవ | మగమధవమ | గోరిసాసా ||
 మపురా | జాది | సంవేది | నీ ||
 ససపాపా / గోరిసననీనీ | మమమరిగెరిసనిదనిసామగ ||
 త్రిపురేశ గురుగుహజననీ | త్రిపురభంజనదంజనీమధు ||
 తిననునీ ధపాపమగరి | నిగోరిగామవధమ | మగారిగమ ||
 తిపునహారరిత లోదరి | త్రిపునసుందరి | మహేశ్వరి ||

కమలాంకా సంరకు ||

కీర్తనము 6 - అదితాశము - రామప్రాయి - దీక్షితులు

అంశా నీ శరణము కొచ్చితి

ప్రా. 1

, ప పా , పా , మ | మ ^Wగ మ వ గ | మ పా మ గ ^Yర గ మ ||
అం శా నీ | క ర ణ ము | కొ చ్చితి ||

2 „ „ | „ | మ పా మ గ ^Yర న ని ||
“ “ | . | కొ చ్చితి ||

, న స / ర స / న స \ ని | న స మ | గ ^Yర / గ | . సా ||
ఆ ద రి ० ప చ ० | మార్త్ర ||

అంశా ||

అనుప్రా. 1

, వ / ధ వ / మ వ / ని న స | , గ ^Yర సా , ని | న సి న చః ||
శంబ ర | లై ర ని | ప్ర తి కిం | చి న కి వ ||

, వ స సా ర న నిథ వ / ధ వ వ మ | మ ^Wగ మ వ \ గ | మ పా మ గ ^Yర గ మ ||
శాంత పీ . ప్రి పు ర | సు ం ద ర | ఈ . జ గ ||

అంశా ||

చరణము

	, గరి స స \ ని ని ని ని	సా సా	గరి / గీ ము	
1	నకలతో కజన	నీ	నీ వని	
2	చక్కనిబంగరు	బొ మౌతై	నీ	
3	పేరెడైవముల	ను	యింసు	

	చపాప / ధపవము \ గా	గీ గ / పము	\ గరి సా	
1	సదాని ० నున్న పే	కో రి తి	నీ	
2	చరణముతే	న మీతై	నం మౌతై	
3	పేమఱు పే	డగతే	ను	

	, వర్ధప ముప / నినిసా	/ గరి స స	సన్నిని స స	
1	ప్రకటమైన నని	మహిమలు	ని ० టిని	
2	గ్రహమనునతులు	గై కొ •	మౌతై	
3	బరష త్రియై	పెలసియు	నాపుతు	

	పేసా సొరిసనిధపవము	"గమపము	/ పముగరిగీ ము	
1	పతంతోర్మైనిము	పొడగం	టినిఇగ	
2	గంగార రుకొన	మౌతై మా	యుమౌతై	
3	వెంకటకృష్ణన	పొడరి	యుసుచును	

స్వరము

వ/ధవము / పమగరి [॥] గమపము గ/మగరి | గరిసా, నిని | సానిసగరిగము ||

పపా/నినిస [॥] నిసామగరి /గారిస | [॥] నిసాసానిధవ | ,ము గరి/గాము ||

అంశా ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధర్మిని

రిగిమ పథని]

మేళము 20 రీతిగంగ

[వేద శి చక్రము

అవ్యాము (ఉపోంగము) 3 ఆనందశైరవి

7 చౌకప్పల్లము లి ఆదితాళము - సుబ్బారామహింతులు

సాచెకు నిటు మోడి జేయకురా

పట్టి వి

సా నీస సని ని ద పా స నిధ | పా ప్పథాప మా మపాము | గరిస\నీస\పము ||
 సా కె కు నిటు | మో ది | జే య కు ||

\గరి / గా , స నీ సా గరి | గ మ పా , ము | మ పము గరి గము ప ||
 రా చ క్క | ని నా | సా వి ||

స ని ధ ప ప్పథాప\మ\గ గ గమపదపము గ | రి స నీస\పము | \గరి సా ||
 చ ల ము వి ది చి న స్నే | లు కో | రా ||

●ను పట్టి వి

పా ప్పథపా , , మ మ\పము గరి స స | రిసస\ని నీ | . స\గగ్\మా ||
 రా రి జము | ఖు ల కో | ధ స తో ||

వ\గరిసా/ర ప\ము | ప ధప / ననిని | సా నిసరిన నిరు ||
 ప ల చియం తు ట | మే | రా |

 2 " " | " | " | సా , |
 " " | " | రా |

 నె స మ గ్రి గ్రి | సా స / ర సా, ని | ని ని సా ||
 శ్రీర మఱ డ ని ని | శైవ | మైత్రి రా ||
 ని సరిన స \ పావ ముప పొ | గా/ మగగ | మ / పమ గరి గమ ప ||
 శ్రీ ము ద్వుసా | మి యె | పై ఽ ద్ర ||

ముక్కాయి స్వరము

సా , సే నిధప మ | గా , మ | గరి / గరి |
 సా రస శరు దు | వే మ | ఱు మ రులు |

 సా , స / ర స న \ ని | నీ , ని సగ | రిగ మ వ ||
 మి ० చ స మ య మ | ని య స మ | శ ర ములు ||

 సా , సే నిధప మూ , పా మ గరి | సా , ని సా మగ | రిగ ముప ధపున |
 సా ధార ణ ముగా నా యురము | వై ని సేయగ | మ రుల్లనిమనసు |

 నినిస ని స మ గరి / గరి స ని సా ని ధ | పమ పామగరిన | గరిగ మషధప ||
 వరవ శ మయి విర హ ళ అ థి లో ము ని | గితి రా పలుకర | ధరావ ర సదయ ||

తరణము

గ మ పా , ధ ప ధ ప ప మ గ రి | స \ నీ , స / గ గ | మా గ మ ప / ధ ప మ గ ||
మ న సా ర గ ర త | ని గూ డ | రా వా - ||

2 మ గ మ పా ధ ప ధ ప ప మ గ రి | స \ నీ , స / గ గ | మా , ||
మ స సా ర గ ర త | ని గూ డ | రా ||

స్థోత్రములు

1 పా , మా గ రి | గ రి స | నీ స / గ రి ||
పా రా వా ర | గ భీ ర | ని ర త ము || మ

2 పా , మా / ధ ప మ గ రి స \ నీ స మా గ | రి స \ నీ స గ రి గ | మా మ పా / ధ ప మ ||
కి కా ० శుకి ర ణములన ల మై వ | ఐల నరుదుగావి | రా ఛ షం ది తి ర || మ

3 మా , / ధ ప మ గ గ / మా , గ రి స \ నీ స | మా , ప ధ ప మ ప | \ మా , ధ ప / ని ర ప ||
మా ధ ప మ లయ మా రు త ము లను | మా నృటకు భ ర | మా పొగ సు న ను ||

మా , నీ స ధ ప ధ \ మా , ప స ని ధ ఱ | \ మా , / రి స ని ధ ప | \ మా గ మా / ధ ప మ ||
మా ధ ప స మ ద మా ని త ము గ ను | మా న వ ప తి వి | మా టె మా టీ కి ని || మ

4 సా , , నీ స మ గ రి గ మ గ రి స | \ ని రి స \ నీ ధ ప మ | ధ ప \ మా గ రి గ మ ||
సా ० ద్రము గ మ రు ని హ య ము ల | ర వ కి చే త మి వి | గు ల వే ద న ల ను ||

గా,, / మగరిస / వమగరిస / ధ | వమగరిస / సాని | ధవమగరిగమప ||
 జొ దెద చనువున నథర మొ | సగికలప గం ధ | మందిమ దుబోనగి ||
 నరిన నీ సని ధవ మ ధ ప మవ మగరి | నమగగరిని స | గరిగమ పథపా ||
 సరస ముమిగులగ వరున వరు సగను | విరస రహితమున | సురతమునకా ||
 పథవసని స మగరిని గరి సని ధవ | రిసాని ధపామ | గరిగమ / ధవమ ||
 విధినిని చిత రియని దయను కలయము | పందారుసందోహా | మదారసు ఖకర ||

మనసారగ ||

కీర్తనము 8 - మిత్రజాతి ఏకతాళము

అప్పటి ఎట్లయపుర మేలుచున్న సువోరాళగారు రచించిన కీర్తవము *

పతి వి

మపాప ధపాపా, మ | మపమమ / గ గా | మపామ, మమాగమ ||
 మురుగా | తరుకితై | యా ఉన ||
 వధపమా / వమ | గారి / గాగ్గమా ||
 దిరు పాద | సేతై సెయ్యై ||

* ఈ కీర్తన సాహిత్యమునే వనంతరాగ - రూపకతాళములలో మార్పి రచించిన
మాళవగాళ భాషాంగరాగముల పట్టికలో చూడవచ్చును (రా 4)

३ పశా / రిసనిధి | పథా, పమ \ గ్గా | మపా, మమా గ్గమ |
మరు గా | తరూ కి లై | యా ఉన |

ప / నీదాపమాధపశ్మ | \ గ్గారి / గ్గాగ్గమా ||
ది రూ పా ద | సేవై సె య్యా ||

४ పశారిసనిధపా | పథా, పమ \ గ్గా | మపా, మమా గ్గమ |
మరుగా | తరూ కి లై | యా ఉన |

ప / ని ధ పమా ధపశ్మ | \ గ్గారి / గ్గాగ్గమ |
ది రూ పా ద | సేవై శె య్యా ||

५ పశా సారిసనిధి | పపమమపమ \ గ్గా | మపా, మమా గ్గమ |
మరు గా | తరూ కి లై | యా ఉన |

ప / ని ధ ప వ రిసనిధప | మ / ని ధ ప శ్మ గరి గ్గమ ||
ది రూ పా ద | సేవై శె య్యా ||

పశా పథ పా,, మ | మపమమ \ గ్గా | మపా, మమా గ్గా |
మరు గా | తరూ కి అలై | యా ఆ |

పి, సా, ||

ఆ ఆ ||

అనుచంద్ర

ప పా / ని ధ మ పా | ప స ని సా సో |
 గు రు వా య్య | ము నొ రు |
 , గ రి పో / ని | ర తి ర న ని ధ ప |
 కు రు ము ని | క్కు రు ల్ మా |
 , ప చ సా సో | న ధ ప ప / ర చ ప ప |
 మ రు గా | యై శై శ | క్క |
 మ గ గ్ మ న ధా, పా | మ వ మ / గ తి గ మ ||
 అ వ రు వా య్య | వ త్తు మ చా శా ||
 మురుగా |

చరణము

, ధా పో మా | గ మ ప మ గ ర ప సా |
 అం బు వి | యి లె నామ శుం |
 ని న / గ గో మా | ప / సా / ని ని ||
 అ ది యా ష్ట | త సై శై క్క క్క ||
 , ని పో మా | గ మ గ రి మ గ రి గో |
 అం తొవ్ మ | యి ల్ పీ రి జీత్ ||
 , న న ర న న న ప | ప / గ ర / గో / శా ||
 అ క క | . | య రుం దు న తుం ||

త పా మ గ న్న పా మ | గ రి పా వై న్న |
 బ రు వా లు | ము ఖం గ కుం |
 న సో / ర స జ చ | న / చ మ గ ర స ని ||
 ర రం ద జ భ | న రు క్రై యు 0 ||
 , మ మా మా వి | న / గ గ్రి మో పా |
 ప ఎ మ ల | రొ గ్రి యో పక్క |
 గ్రి న దొ పా మా | గ గ్రి వి మా . ||
 న రు వి 0 | దొ వి యు 0 ||
 , ప ప / ర ప న్న ప | ప్రి వి న స సు |
 క రు క్రై యు 0 | ర గ్రి క కు కు |
 పా మ గ్రి రి | పా వి తి న్న పా , ||
 మా మ ఎ | క 0 ఏ |
 , ప ప సా / ర స | న ధా ప త్తి ప మ |
 క రు క్రై యు 0 | ర గ్రి క కు కు |
 మా , వై రి | వై , మా న్న గ్రి ప |
 మా మ ఎ | క 0 . ఏ |

స్వరము

పా సా \ పా / స | నినీథథ్యపశ్చము | హుగురిగుమము | / థపమగీ / మగం |
 / గ్రా \ నీసా నీ / | గ్రా రిగుమా | / థపామాగం | , గుము / థపగుము ||
 వ / థాప / సాని | నీసామ \ గ్రా రి / గ్రారిసా | నీసా / రిసనిద |
 వ / థాపమగ్రం | , గ / మగ్రిసా | సానిథపాము | , గ్రామవగుము ||
 వ / థాప / సానినీసామ \ గ్రా రి | రి / గ్రారిసానీసా \ రిసనిద |
ప / థాపమగ్రిగు / మగ్రిసా | సానిథపాము గ్రామవగుము ||

ముచుగు ||

నంచారి - మిక్రజాతి ఏకతూషము - సుబ్బరామదీఖితులు

వ / థప \ మా \ గ్రా | గ్రామవము గ్రా | రిగుమ \ గ్రారి |
 / గ్రాస \ నీసా | నీస / గ్రారిగ్రా | ము / థప / మావ / ము |
 , గ్రాగుము | / థపమగ్రంగ్రా | / పమగు / మగ్రంగు |
 సా / గ \ సానీ | సా / గ్రాగుము | గ్రామసా / థప |
 \ గ్రాముపా \ గ్రా | / మాగ్రిగ్రా | ము / పమగ్రిసా |
 ప \ గ్రా / మాము | పమగ్రిగ్రా | ము / పగ్రిసా |

న ప మ గ ర సా | వ ధ ప సా \ పా | / ధ పా \ ధ మ గ గ్ |
 / మా మా పా / ధ | ప మ గ వ \ మా | గ్ / మా గ్ మ / జ్ |
 గ్ ర సా ల నీ న | \ నీ న గ ర / గ్ | మ గ్ మ పా పా |
 పా ప చే ధ వ వ | మా మ ప మ గ | గ్ గ గ్ మ గ ర |
 ర్ గ ర / మ గ ర | గ్ గ \ పా పా | పో న పా పో |
 \ పా న మా మ్ | \ నీ న గ ర గ్ | న గ ర / గ / మ గ ర |
 న గ గ్ / మా మా | న గ ర / గ్ గ్ | న మా గ ర |
 ప పా \ మా మా | న / ధ \ పా మా | గ్ / మా గ ర |
 గ ర పా \ నీ | ప పా \ నీ నీ | న / గ ర గ్ మ వ వ |
 / పా న \ పా పా | ప / నీ ధ \ పా | ప \ నీ ధ \ పా |
 పా ని ధ ప మా | / పా మ గ ర సా | ని ని ప / గ గ్ / మ పు / |
 చ పే / న నీ / ప పా | ని న మ \ గ ష ర | గ / మ గ ర / గ ర న |
 న పా ని ధ ప మ | / ధ పా మ గ ర గ | మ \ గ ష / గ ర న |
 న నీ న నీ న / త పే | గ ర ష ష స \ నీ | మ గ ర / గ ర న |
 న భ ని పా మ గ | గ్ క ర ష స \ నీ | ధ పా న ని ధ ప |
 త ప గ ర గ ర / ప | , మ గ ర గ / మ | గ్ ర ష / ర ష \ నీ |
 నీ జ / మ గ ర | గ్ ర ష | \ పా ... ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రవర్తన

శిగిమపథని]

మేళము 20 నారీరితిగాళ

[వేద తీ చక్రము

(జన్మము ఉపాంగము) 4 . ఘంట

లక్ష ఒ లోక ము

వెంకటము . ఘంటారవస్తు సంపూర్ణస్మాయం గేయజ్ఞర్గ్రహం

మూర్ఖము . { అరోహణము . స బ గ రి గ మ ప బ ద ప బ ని ధ ని సా
అవరోహణము . స బ ని బ ద ప మ బ గ రి స

లక్ష వివరణము - నుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము , సంపూర్ణము , ధైవతగ్రహము , రక్తిరాగము , సాయంకాలమున
గానమునేయదగును

గ రి గ మ , ప ని ధ ని - యని మూర్ఖనలో గనిపించియుండేడి వక్రప్రయోగ
ములా ఈ రాగమునకు ముఖ్యరంజనాస్పదము, లని యథిప్రాయము

ఈ ఘంటారవమును “ ఘంట ” యని పరంపరగా జెప్పుచున్నారు

గ్రా, మ్యా, స్తీ, ధ్వా, పా, \ గా, రి, సా - ఇవి ఈ ఘంటారాగమునకు
కిషఫ్యరములును, వ్యాసములునుగానున్నవి

॥ స నీ ప ధా, వి / స ధా సీ \ ధ, గ్రా / ప మా, మ \ గా స ॥,
గగరి. మ / ని ధ పా ప్రగ రి స - ఇవి మొదలయినవి ఈ రాగమును స్ఫురించ
జేయున్నట్టి సంచారములు తక్కినవి గీత, కిర్తన సంచారులచే నెఱుఁగ దగినవి

చాదుకతోబట్టెదు వంచ్చుతి ధై వత ప్రయోగములు.

॥ స నీ స బ్రథా నీ సా, ని బ్రథా ని స, ని బ్రథ ని స - తక్కిన ప్రయోగ
ములయందు శుద్ధ ధై వతములే
స ని స - ప్రయోగమును కనుబడుచున్నది

వంచ్చుతి బుషథ ప్రయోగములు

గ బ్రథిగ మ పా, గ బ్రథిగ మ పా, స గ బ్రథిగ మ పా, స బ్రథి స,
స గ బ్రథి స, ని బ్రథి స - ఈ ప్రయోగములందు వచ్చు బుషథములు ప్రిక్రుతి
బుషథములుగా బట్టుచున్నారు

తక్కిన ప్రయోగములందు యుక్తానుసారమువలెనే శెందు బుషథములును బట్టుట
చాదుకగా గరిగియున్నప్పటికిన్న కొండఱు ప్రిక్రుతిగానే బట్టుకొనుచున్నారు వై శైప్పినట్లు
బుషథ ధై వతములను వ్యాశ్వాసముగా బట్టు సంప్రదాయము వెంకటమఙ కాలమునకు పిమ్మట
కరిగియుండవచ్చనని దోషుచున్నది.

లక్ష్మీగీతము - రుణంపత్తాళము - వెంకటముఖి

ధ్రువము

వశి | మవధమవమగగరిన | నిసరినననీ,,
 అరె | కదనతివాంపీర | మేరుధీరా |
 ధాగరిగరిసరిసని | సాససానిధధవము | మవధమవమగగరిన
 అయ్యితరిపుకెవకె | మండలంవరిజాటు | వినుతజననంత్రాణ |

అంతరి

సా, సనిసగరిని | నిసగరిసా, |
 దానసంతాన | తచునమానా |

శావదా

సాసనసాసాన | నిసమగగరిసరిసని | నిసరిసాగరిగమవ |
 తుయ్యిసరిసంమాను | జగతిలెంవహిషైకె | ఆపరంపా.ర |
 మవధపమపా,, | స్తునిధపధవమవపవప | పమవమగరిసననస |
 గుణసముందూ | ధవమగమగరిగగగ | గరిగరిసనిధధద |
 నినినినినిధనినీ | మవధమవమగగరిన | సననిధపవమగరిన ||
 జగతినంతఱగరూ | ప్రణతచెవసాముంత | నతపాదరజంత ||
 సా, ననిసాగరిని | నిసగరిసా,, |
 దానసంతాన | తచునమానా |

కీర్తనము 1 - రుంపత్తాశము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

(శ్లోకము)

పట్టివి.

సా సా ని ధవ సా, మ గ | వ మ గ ర స ||
 శ్లోకము ఒగ చా ఽ | బి కా ఽ ||
 ని / న ధ ని న / వ గ గ గ గ గ గ | వ మ హ పా ||
 . ఽ చి ర గ గ న చ ఽ | బ్రి కా ఽ ||
 సా ధ ని ధ వ మ / ధ వ మ గ గ ర స | ని ని న ధ ||
 చి ఽ ఽ త యై హా . | స చా ||
 / ని న గ గ గ | గ గ ర న న న న రి, | సా , ||
 వ నా య కా . | . | . ||

అనువర్తివి

, మ గ మ పా ధ ధ ప | ధ ని ని ధ ప ||
 నా మ రూ పా | బ్రి కా ఽ ||
 , ని న / గ గ ర న స న న రి | చ కి స న న ||
 న చ ర త్సు మా | బి కా . ||

, న స సే నో , న ద గ వ ప \ గ మ ప \ ఫ ||
పో మ ప నో 0 శ క మ 0 ||
/ న ధ ధ ప మ ప మ గ ర న ని ధ ని న | గ ర గ మ ప సో ||
పో మ నో | అ బా | త కా 0 ||

చరణము

సౌ , నీ ర్ద ప పగ మూ , ధ ప ము గొ , | గోరి సా ||
 మూ న సో నీ సో నీ సో నీ | నీ తాం ||
 నీ సో / గొరి న రి నీ జ నీ సో నీ | ధ ప నీ ధ నీ జ ||
 జన వధ్యాన ని రత మహాతు | రుషగురుగుహ ||
 రి నీ సో / గోరి గ / ముపా ము ప త్తునీ | ర నీ న రి సా ||
 నినుతాం ని ధి వి హితాం వీ రా | ది సే వితాం ||
 ని సో / గోరి సో రి న రి సో నీ ధ | వ పము గోరి సా ||
 జన జా జన ప్రత్తుతి వాంచిత | ఫల ప్రదాం ||
 జీవ / గోరి గ మహా / నీ ధ నీ స | రి రిని / గట్ట ||
 జన మూ తి సో ద రిం కర ప్రత్తితు | ర సుం ద రిం ||

(శ్లోకము) మంగళాంబికాం ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

(శ్లోకము) కమలాంబికే

ఈ కీర్తనము వవావరణములో అష్టమావరణ కీర్తనము

ప్రశ్నలు

శ్లోకము	కమలాంబి	విషాదము
ప్రశ్నలు	ప్రశ్నలు	ప్రశ్నలు
2	“	“
	“	“

మ పా^Wదని ధవము మ/ధవము గరిస/^Wరిని/ | శథ^Wనిస/గగరిస | రిసా ||

శ బో క ర ధృత శు | క శా రి | కే ||

అనుష్టలవి

, గ్రమ పా/ శనిని/ పద | ని సా,,/ గరిస | నిసనిని రి సానిని/రి ||

లో క పా లి ని క | పా లిని | శు లి ని ||

2 పని ధవ . గ్రమ పా నిని/ పద | .. | ని సనిని రి సానిని ||

లో క పా లి ని క | .. | శు లి ని ||

ని సనిని రి సనిని రి సని ధ పా , \ గగ మ |

లో క జ న ని ధ గ |

పా , ధ వ ధ మ పా మ / ని ధా ప | మా , ధ వ మ గరి స ||

మా ర ని ని | స కు దా ||

ని స / గగ రి స ఏ మ ప ని సని ధ వ ని సా / గ |

లో క య మాం స ర్యా సి . ద్రీ ప్రదా |

రి స రి స రి ని సా ని | ధ వ పా \ గా మ ప || , ధ (/ ని)

య కే శ్రీ పురాణి | కే శా రాణి కే || (శ)

చరణము

సంతోషపు / ధర్మపు | మాగా, మనిధపు | మహమహధపు వమగం ||
 సంత ప్రహే మ | స ० ని థ | దే హే ||
 .. | .. | .. | మహమహధపు వమగిస ||
 .. | .. | దే హే ||
 సనీని నిసధా నిసగగరిని | సగరిగ | గమనుపవమవ ||
 చదాభం తెక | రసప్ర | వా హే ||
 , సపుషాపరనిధనీ | ధనిధా, ధపు | మహమధాపమవ ||
 సంతా పహర | త్రికోణ | గే హే ||
 పస్తానిరిసనిధపు ధపాగా | గామనిధపు | మహమగామగిస ||
 నకామే శ్వరి | కత్తిను | మూ హే ||
 సనీసగరిగగరిగ | పమపా | మహసనీ ||
 సంతతంముక్కి | ముంటు | మణము ||
 సాసనీరిసనిధావని | సారిగగరిస | నిసనిసరిని ||
 పాయమూడక | వాటు | ద్వారా రెలు ||

న స్తోనీస రి న ని/రి సని ధ వ పము ప | స్తో ధ ప ప | పాగ్ మా పనీ ||
 శం తగు రు గుహ వ | ది తే క | రాం గు ఉ ||
 అస / గరి రి స / రి న / రి న / స ధ | స్తో సా రి ప | ని సని / రి న స్తో సా ||
 శ భో దయ వి షు | దశా ప | శా చే ||
 న ధ పో మ / గ గ రి స / స్తోనీ / స ధ / స నీ ||
 అంతఃక రణే కు కార్యు క శ - |
 / సా స / పు గొ రి గ ప మ | పా , ప స్తోనీ సా ||
 క్రా ది చం చత | నాలైత్ర, వి శా ||
 \ నీ స / గొ రి రి సా / స్తోనీ నీ స్తో ధ |
 త్వంత రాగ పా శ చ్ఛేషం కు శ |
 ని స రి పా నీ ధ ప్ప | , మ మ గ రి సా ప్ప || పథ / (సీ)
 ధ ర క దైతి రపూ | స్వయోగి సీ వ || రే (శ్రీ)

సంచారి - మర్యాదాకము - సుఖురామదీష్టితులు

నీ స రి స / నీ సీ స ధ | నీ స గ రి సా రి సా |
 కు / గొ రి గొ జ మా పా | గ / ప్ప / పా / ప స్తోనీ / స ధ |

శామ / రపుగ్గరిసా | / రినార్షినితినీశఫా |
 నిన / గొగ్గప్పరిసా | నినాధశా / రనిసా |
 సాపా / రప / రదశా | పుగమగ్గమ / నిదప |
 కుపరపుగ్గరిసా | తినీన / ఫోనినగ్గ |
 రి / నీన / గంతిగ్గ | గమ / గమపమ్ / పోసా |
 సోపద / వెద / విద | / సేఫా / విదధోసా |
 కుపుప / దప / దమ్మపో | పోసాస / నిన్నఫోసా |
 పు / రపు / గ్గరిసా | విన్నఫా / నీన / గంతిసా |
 నీన / గంతి / గొంతి / గ్గ | రగ / పుమపాగ / మమ్గ |
 చు / పబ్బపుపా / దప / దపు | పా / నీ / ఫాపా / మ / ధ |
 చమ్ / గారిన / నీశఫా | / నీన / పు / గొంగ్గి / గొంగ్గి |
 లెగ్గమగ్గమపాపా | / తినినీశఫా / తిసా |
 / గరిసారీటిసా | నీనగ్గంగ / మ / పోప |
 మారపకుగ్గరిసా | నీనగ్గంగ / మ / పోప |
 తి / నింపనిన / గంగసా | ని / రనిధపాని |
 పోక్కగ్గంగిసా | / తినినీశరిసా |

న ధా పా హ గా రి సా | వై \ ని \ ని \ ని \ సా సా |
 గ గ రి గ / మ / పా చొ | ని \ ని \ ని \ ని \ గ రి సా |
 న న ద చ ప గ రి సా | ని \ ని \ ని \ ని \ గ గ రి |
 సా ర ర సా / గ ర సా ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధాని

ర్ఘి మవధని]

మేళము 20 రితిగాళ

[వేద శ్రీ. చక్రము

అన్యరాగము ర్ మార్గ హిందోళ

ఉత్తర శ్లోకము

వెంకటమథ మార్గ హిందోళ రాగస్పాన్య దారోహిచ రి వర్జితః
అవరోహి ని పా వర్జోల్య రి వక్రో గ్రహషడకః

మూర్ఖున .— { అరోహణము స బ గ గ మ పా మ బ ద బ ని స
అవరోహణము సా బ ధ మ బ గ స రి స

ఉత్తరవివరణము - సుబ్బారామదీఖితులు

ఉపాంగము , సంపూర్ణము , వర్జుగ్రహము , ఆరోహణమందు బుషథవర్జ్యము , అవరోహణమందు నిషాదపంచమ వర్జ్యము , బుషథవక్రము , ఎల్లప్పనును గానమునేయదగును

గిత, కిరన, సంచారులచే యా మార్గ హిందోళరాగ సంచరింపుల వివరములు విశదమగును.

లక్ష్మిగీతము - మర్యాదాము - వెంకటము

ప్రథు వము

మ మ గ స సా స ద మ ప | మ ధ ని స రి స మ గ సా |
 జ య జ య సీ ర ద ని భ | సీ ల ళ రీ రు రే |
 స ధా ని స గ స గ గ మ | గ మ పొ మ మ గ సీ మ గ |
 జ యూ జ య ని రు ప మ క | రు ణి వా జ ల ని హి రె ఎ |
 స మ గ స స ధ మ పొ మ | స ధ మ పొ ప మ మ గ స ||
 జ య జ య ని ఖ ల లో క | పొ ల న ప టు రె ||

అంతరి

ధ మ పొ ప మ ధ ని స గ | స మ గ స స ధ ని ని సా ||
 జ య జ య గో ప అ | అ అ ల దె ఎ ఎ ఎ వు రే ||

కావడ

ప ప మ మ గ స గ స స ధ | ని స గ స మ మ గ సా స |
 జ య జ య మ హో ను భ | అ అ వు రె జ య జ య జ |
 స పొ ప మ గ స మా మ | గ స గ సా స ధ ప పొ |
 అ అ ద్రీ టు రె య జ స్వీ | ర ఽ ఽ గ పృ ద |
 మ మ గ స స ధ మ ప మ మ | స ధ మ ప మ ధ మ మ గ స |
 ప య జ గ ద హ య ర టు య | పొ ల య స మ అ హ స్వీ |

స సా ధ మ ప మ ధ ని స | మ గ స గ స మ గ స రి స |
 తి యం వ ఇ య ఇ య ఇ య | అ ఇ య ఇ య ఇ య అ ఇ య |
 స సి ని స గ స గ గ మ | స స పా ప మ ధ మ మ ధ |
 తి య త్రి య ० వ ఇ య ఇ | శ ఆ రె త్రి య ఇ య ఇ య |
 మ ధ ని స స్త ధ ని ని స్త | స్త స్త స్త ర మ పా ప మ |
 అ ఇ య ఇ య అ అ అ రె | జ య జ య ఒ పా టు ర |
 స ధ మ ప మ మ గ స న ధ | మ ధ మ పా ప మ మ గ స ||
 అ అ ఇ య ఒ వ అ అ అ అ ० | చి తొ ర్ద ఫు ధ టు రె ||
 ధ మ పా ప మ ధ ని స గ | స మ గ స న ధ ని ని పా ||
 జ య జ య్య గో ప త | అ అ అ దె ఎ ఎ ఎ లు రె ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి - దీష్టితులు

మార్గ హిందోళ రాగప్రియే

పత్ర వి

మా గ సా రి స | ధ ని సా | . / గ గౌ ||
మా ర హిం దోళ | రా గ | ప్రి యే ||

మ గ మ ప / ధ మ గౌ | / మ గ స ర | సా , ||
 ఫు ర క త వ త్రీ | మాం క ల | య ||

అనుపత్తువి.

మా గ స పా పా | మ భా వీ | స గ సా ||
 మా ర స హో యే | శ్వ ర ప్ర | ణ య సీ ||
 చ గ గౌ స ధ ధ మ | ద వీ మ ధ | వీ స ర సో ||
 మ ధ తై ట క ద మ | తి మ ద | క మ సీ ||
 సా గా స ధ మ గా స స రి సా ధ ని | గా సా ధ ని స ని | స ధ మ గ స రి స గ ||
 ద ర్గ ద్వాషల క క్రి పరి పా లి ని | దుః ఖ ధ్వం సి ని | గురు గు వాజన సీ ||

స్వరము

మ మా ము గ స రి సా ధ ని స / గ గ మ గ | స సా ప పా ధ మ | , మ గా స / గ గో ||
 స రి స ప / ధ మ గ స వీ స గ స / గ గ మ ము | వ మ ధ ని సా గ స | , ధ మ గా స / గ గో ||
 మా ర హిందోళ ||

సంచారి - రగణమర్యాతాచము - సుబ్బరామ డిక్షితులు

స గ గ మ పా మ గ | మ / ధ పా | మ గ స రి సా ధ ని ||
 స స గ గ మ మ పా | మ ము గ స | సా స్థ ధ మ ప మ ధ ||
 కీ సా ధ వీ స రి | స / మ గా | సా స్థ / వీ స గ ||

గుగున్థాన్మిన | రినుగ | సంముగుపాన ||
 ధముపామముగున | వపుముము | వపుముగునరి ||
 పగునస్థనినగ | సముగు | సగుసరిస్థిపా ||
 సంపాపుముము | ముము | పపుముధముగు ||
 వపుముధముగున | ముగుము | వముగుసంరి ||
 సానుధముపును | ముముగు | సుధముధముగున ||
 సంధమువముము | ధనీసా | మగునగునస్థిముగ ||
 పరిపస్థనినినగ | సౌపస్త | పాపుధముగు ||
 మాధనీసౌచీ | జంధధి | నినిసాసాసా ||
 సనధముగుముప | మధనిని | సుధముగునరిసా ||
 మూపాపుధముప | ధముధము | మగుసానుధముగ ||
 మూరుధముగు | ధముధము | సగునరిసా ||
 నిరునినీసౌసుగ | గుముగు | పరిసౌసుధముగ ||
 పరిసాముగు | ముగు | రిరీసాధనీసా ||
 గుసారీసా | ధనీ | సుధనిసా , ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

రిగి మ వదని]

మేళము 20 రింగాళ

[వేద శి చక్రము

జన్మము (ఉషాంగము) 6 . హిందోళవసంతము

ల త ణ క్లో క ము

వెంకటమఖ స్వాద్యద్రిందోళవసంతస్తు బుమఫైణతు వర్షితః
ఆరోహాచే ని వర్జునాస్య దవరోహే ని వక్రితః

మూర్ఖున - { ఆరోహాము స బ గ గ మ ప బ ధ న స
అవరోహాము స బ ని బ ధ ప ధ సి ధ మ బ గ స

తత్కణ వివరణము - నుఱ్వరామదీక్షితులు

ఉషాంగము , పాడవము , షడ్గ్రగ్రహము , బుమఫవర్జ్యము , ఆరోహామందు
నిషాదవర్జ్యము అవరోహామందు నిషాదవక్రము , ఎల్లవ్వుతును గానము సేయదగును.

ఈ హిందోళవసంతరాగలక్షణ క్లోకములో పాడవమని షష్పకయుండుటవలనను,
“బుమఫైణతువర్షితః” అనుటలోనున్న “తు” కారమువల్లను స్వల్పబుమథముఁ గలదని
కాత్పుర్యమగుచున్నది

ఎటులనిన ! లక్ష్మీముగా ప్రాసియున్న గీతములో బుషథము లేదు బుషథ సంచారములు గల గీతములు, శాసములు, ప్రాత ప్రతులలో నున్నవి ఆ గీతములలో నొక్క గీతము మాత్రము యొక్క రెండవగీతముగా నచ్చుతియున్నాను జాడుడు

బుషథ సంచారములుగల గీత రాయముల ననుసరించియే రామస్వామి దీక్షితులను, వారి కుమారులయిన ముద్దుస్వామిదీక్షితులును చౌకవళ్ళమును, కీర్తనమును, రచించియున్నారు గమనింపవలెను

సా పా పా , సా పా న స , ధ ప ధ / సీ ధ మ గ ,

గ గ మ ప ధ / సీ ధ మా గ స - ఇవి మొదలయినవి యారాగమునకు ణీషస్వర సంచరింపులు సీ ధ ని స , - యను విశేష ప్రయోగమొకటి కనుబడున్నది

బుషథ ప్రయోగములు

స గ రి గ / మా మ , గ రి మ గ , గ రి గ మా గ స

తక్కినవి గీత కీర్తననంచారులచే నెఱుగడగినవి

లక్ష్మీగీతము - ప్రధువరూపకతాళము - వెంకతుమి

ప్రధువము .

స న స ధ ప ధ స స సా	గ గ మా మా	సా మ మ గ స
జ య జ య స ం గ్ర అ మా	ధ ర ణిం మ	ణ్ణా రి ఇ రె ఎ
గ సా స ని ధ	ప ధ స ని ధ మ	గ గ మా మా
రి పు ప్ర ఉ ధ	ఫ ణి ర అ అ ను	స ం ఘూ త

స ని ధ స సా		ని స మ మ గ స		స ని ధ వ ధ మ	
స్వం న అ ధ		బు ధ జే న రి		సం ధ రు తె ఎ	
గ స					
రె					

జ్ఞావద

పా పా ప ధ సీ ధా		మా మ గ గ మ		ప మ గ మ గ స	
బం ధు జ న సం ధా		న క్షు అ ర జె		క అ ర జె య య	
ని స గ గ మా		పా ధ మ గ స		స్తా స్త సి ధ ని	
ను జే బం ధ		బం ధు ర య య		బం ధు ర హో ఎ	
ధ ప పా ప మ		గ గ మా మా		సా గా సా	
అ మ కం క ఱు		త య రే రె		వ్యి ద్వ్యా అ	
గ గ మ మ గ స		గ గ మా మా		స ని ధ స సా	
థి క ప ఛె ఎ ఎ		ఫు న రా థి		గ ం థి ఇ ర	
ధ న స ధ న స		ప ప ధ మ గ స		స ని ధ వ ధ మ	
ప్ఫు ల తు కె ఎ తె		స మి ం ధ అ స		క ం క ఱు రె ఎ	
గ స		స స స ధ ప ధ స స సా			
ఇ య		■ య జ య స ం గ్ర అ మా			

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

రీమిషన్]

మేళము 20 రింగ్‌అ

[వేద. శ్రీ చక్రము

ఃస్తోము ఉపాంగము 6 హిందోళవసంతము

బుష్టప్రయోగముగల గీతము - మర్యాదాళము

ద్రువము.

సా సా స ని ధ ని ధ మ | పాధా స ని ధ స సా | సీ స గ గ రి గ మా మ |
 � రె క్రి ఇ రు కు ణ | థా మా మ ణ ధ వు రే | యా దవ కు లొ ఒ ఈ ద్వ |
 న స మా గ స స గ సా | మ గ స ని స గ గ మా మ | సా పాధ మ గ గ మా |
 రి ణ కా ర ణ ఇ గ తీ | త ఇ తు మి అ వ త రు న్ని | గో పాం గ న ఱ అ |
 వ థా ని ధ మ మా మ గ | స మ గ సా స ని ధ ప ర | ప ర సా స ని ధ ధ సి |
 ర వు ప్ర ఉ ధ థా అ గ్య | ర త న హా వ్యని ఇ రె | య ము నా త ట మ రు అ |
 ధ మ గ గ మా , గ స |
 అ రె తు మి ఈ ఈ రె |

అంతరి

సా ధ ధ ని ధ మా గ మ | ప ర ప ని ధ స సా , |
 మోహన ము ర థ ధ ర | వు ని వ అ జ వి తే |

జూవడ

గ సా సని ధ ప ధ స స | ని స గా రీ గ మా మ | సా స మా గ స మా గ |
 స మ స్తు గ ఉ తి ని గొ ఒ | కు ఛ థా శ వ్యి న లై | త ర్ష్యు తీ ల అ ఫే ల |
 స పా ధ మ గ గ మ మా | స మే గ స సా పా ధ ని | ధ మ గ మ మా గ రి మ గ |
 త మీ జ అ టు రె ఎ రే | ము ని జ న హిక్కం మశు | మ ధు ర న మా ధు రి ఇ ఇ |
 సా సని ధ ప సని ధ మ | గ గ మ వ ధ మ గ స ని న | గా గ మా మ వ ధ స స న |
 లో ఒ ల మ ద బం థ ర | పి ఇ త అ అం బ ర ధ ర | శం బ రా రి జ న కు చె |
 ని ధ లీ స ని సా గ స | మా గ మ వ ధ ని ధ మ గ | స ని ధ ప ధ స స గ గ మ |
 య భిరక్క స భే ఎ ద | సై పు ఱు రె ఎ శె ఎ ఇ య | తి య ఇ య ఇ య ఇ య |
 స స్ప స్ప నీ ధ మ వ ధ | స ని ధ స స్ప స్ప నీ ధ మ గ | స మ గ స సా ని ధ ప ధ |
 ఇ య త్రి యై య అ ఇ య | అ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య | న త ఇ న పా అ అ అ |
 స ని ధ ని ధ మ గ మ గ స || పా ధ ధ ని ధ మా గ మ | ప ధ ప ని ధ స సా , ||
 గొ ఒ పా అ ల జ య జ య || మో హా న ము ర థ ధ ర | పు ని వ అ జ వె ||

కీర్తనము - అదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

సంతాన రామస్వామినం

పట్టవి

సా , పా వ ధ ప ధ ని	ధ \ మా గ రి గ గ మ వ మ
సం తా న రా	మ స్వ మి న ఽ
గ రి గ / మా వ ధ ప మా	స మా / వ మ గా / మ గ స / గ స న
స గు ఱ ని ర్షు ఱ	స్వ రూ వ ఽ త ః ఔ తె

అనుపత్తి వి

గ-ఱ / గ్గఱ / గ్గఱ / గ్గ గ్గ | మూ పొ | ధ ముగ్గన ||
 శం త తం యము | నాం జా | శు ర నివ ||
 స / గ్గస్సమపథసా | సా త్తి సి | ధో మూగ్గన ||
 శంతంనతసం | తంహొం | తో త వ ||
 గరిగమూగసా సీసగ్గమూ | సాపిపొసాస్స | సీధమూమగ్గన ||
 శంతమూధవం జానకి ధవం | సచ్చిదాసంద | వైతవం కివం ||
సంతాస రాము ||

చరణములు ●

సా నిసగగ్గసా | మూ ముగ్గము | పదధమూ ||
 శం జా న సా | భాగ్య వి | తరణం ||
 సా సనినిధసనినిధధముగ్గ | గసననిసగ్గమ్మ | ముమ్మసా ||
 సాధు ఇ న వ్యారయ | సరసిజ | చరణం ||
 సా, సిదనిధనిధముగ్గ | మూనిని | ధాసధాస ||
 చిం జా మ జ్య | ధంకృత | గ్గ త్రం ||

● ఈ చరణము మూలములు లేదు, తమిళగ్రంథములు మాచి చేర్చడమైనది

సా / ని / గా / సా తీ | ని ధ ధ ని ధ ధ మ మగ | గా ప మ గ న ||
 చి నౌత్త త్రం సూ | ర్య చం ద్ర | శత్త ఽ ||
 స ని స మ గ మ ధ ని ధ మ పా ధ ధ సా |
 అం త ర ఽ గ గు రు గు హ సం వే ద్యం |
 గ స ని స ని ధ ని ధ | మ సి ధ మ గ మ గ న ||
 అ నృత జ ద దు : ఖ | ర హి త మ నా ద్య ఽ ||

స్వరము

సా / ప పా ధ ని ధ \ మా గా / మ గ సా | \ సీ ధా ప ధ సా | గ రి గ మా మ గ న ||
 స సా / ప పా ధ ని ధ ధా మ్ వ ధ సా | గ సా స ని ధ ప ధ | / సీ ధ \ మా మ్ గ గ్ స్ స్ ||

సంతాసరామస్యమినం ||

చోకపర్చుము - రూపకత్తాళము - రామస్యమిదీక్షితులు

వలచి వచ్చినానుర

పల్లె

సం స | పా మ ప | ని ధ మ్ మ గ గ్ | గ్ మ గ మ గ న ||
 వల | చి వ | చ్చి | నా న ర ||

ఈ పో | ని ధ మ మ గ గ గ మ | గ మ మ గ వ | స గ గ |
 చ | ద . , గ | న ० స్న | యే १ ర |
 గ గ మ వ మ | మ గ గ మ గ | ల స | . , |
 అ | | | | | |

మహా వ

మ గ్ | మ ప వ్ మ | గ మ మ గ స | మ గ / మ పా ||
 ఏ ఉ | యు శ్ | త ర | ఎ నో ||
 నో | ని ధ ప / ని ధ మ | ప ధ చ స్ | ని ధ మ మ గ స ||
 ల | ఈ చ సో | త కాణ్ | ఎ క |

ముక్కాయి స్వరము -

సాంగ్ | గీమ వద / నీధము | గునిధ | సా, సా సగ్స ||
 మూ, ము | ముగ్స నీసగ్రం | గ్వమూము | సాసపావసా ||
 క్షీ నీపు | నిధ / తీధని | ధమగగ | వ్వపద మూమగ్స ||
 వలచి వచ్చినాము ||

చరణము

1 సా | పమగ్గమగ్స | నిధ / సస | , / గగ్గమాగ్మ | ||
 చి | న్న నా | టి మొ | ద లూ | ||

2 సా | ^wనిధ మమగ్స | నిధ / సస | , / గగ్గమా | ||
 చి | న్న నా | టి మొ | ద లూ | ||

స్వరము

1 సా స్త స థా | సా / గగ్గ | / మమ / వప , ధమగ్స | ||

2 మమగ్స | , నిధసాధస | సగగ్గమ | గర్గ్యాసాసమా | ||

థధ / సీ | ధమగన / సాసస | ^wనిసనిధ | నినిధనిధమగ్స | ||

3 సాప్తా | / ధమగమపామగ | / మాగ్స | సాస్తానిధసస | ||

/ గగ్గ / మమ్ | పా / ధమగ / మా , | గా / మమ్ | గ్యాసాస / మా , మ | ||

సపావ | ససాసమాసిధమ | ^wగమపద | / నిధామమ్గాస | ||

వలచి వచ్చినానురా ||

సంచారి - మర్యాదాము - నుబ్బరామదీక్షితులు

స హ్ ని ధ ప ధ సా సా : | గ గ్ / మా మా సా మ గ |
 \ సా సా మ గ రీ గ సా : | ప ధ / సీ ధ మ గ గ / మా |
 గ రి గ \ సా సా ని ధ ప ధ | సా ని ధ ప ధ సా / గ గ్ |
 \ సా సా మ మ గ సా : | నీ సా గ రి గ మా మా |
 సా పా పా ప ధ / సీ | ఈ / సీ ధ \ మా గ్ మ ప ధ |
 న న న / గ గ మ ప ధ న న | న ని ధ ప ప ధ / నీ ని ధ మ |
 గ్ / మ మ గ \ సా నీ స గ గ : | మ మ పా / ధ మ గ న ని ధ |
 ప ధ న న ని ధ ప ధ స స : | న గ రి గ మా స / ప పా |
 న సా స ని ధ ప ప ధ ధ : | / నీ ని ధ \ మా ప్ / ధ \ మా |
 మం గ్ మ ప / ధ మ గ స / గ | \ సా / గ గ / మ మ వ ప్ / ధ ధ |
 మ మ గ గ్ / మా గ / మ మ గ | సా నీ స / మ మ నీ స / ప పః |
 నీ ప్ / గ ప స ని ధ ప ధ / ని ధ | / ప ని ధ మ ప ధ ప ని ధ ధ : |
 ప ధ న ని ధ ప / సీ ధ ధ | \ మా గ గ్ / సా గ్ / సా |
 కా / ర మ గ న గ రి గ మ | స / గ గ్ మ గ్ మ ప ధ సా |

స్తో / గంగీ స ని ధా ప ధ | వ నః # గు వ ధ ని ధ సః |
 మా # గు ప ధ సః / గు | \ సా గ \ సా చు ని ధ / తీ |
 ధ \ మా ధ మ గ \ సా | ని ధ ని న స్తో పూ ప చ |
 ప ధ చ స \ తీ ధ మ # గు | ప ధ / తీ ధ మ # గు ప ధ |
 \ మా # గు గ \ సా \ తీ | ధ చ ధ చ / గంగీ / సః , ||

సంగ్రహాయైప్రదర్శని

రిగి మపథని]

రాగాంగరాగము 20 నారీ దీతిగాళ

వేవ ప్రి చక్రము]

జన్మరాగము 7 (ఉపాంగము) అభేరి

ల త ల శ్లో క ము

వెంకటమః అభేరి సగ్రహస్తూర్షాశ్వదారోహే ని పర్మితా

మూర్ఖున - {	అరోహణము న మ బ గ మ వ ప స స అవరోహణము సా బ ని బ ధ ప మా బ గ ర స
-------------	--

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము , సంపూర్ణ ము , మడ్గ్రహము , ఆరోహణమందు నిషాదవర్ష్యము ,
ఎల్లప్పుడును గానమునేయదగును

గ మ ని క లక్ష్ములయిన గీత క్రితన సంచారుల పరామర్శించితే యా అభేరి రాగ సంచరిం
పులు తెలివిధియాను

ఆరోహణములో 'ని' పర్ష్యమనిమాత్రము లక్షణశ్లోకమున తెప్పియున్నదేగాక
ఖుషఫ , ఘై వతములు వర్ష్యములనియు గాంధారవక్రమనియు జైప్పకయున్నప్పటికిని , పూర్వ
చార్యులు వ్రాసియున్న మూర్ఖునారోహణము 'న మ గ మ వ ప స స' అని యున్నది ఈ
మూర్ఖున ననుసరించియే గీతశాసనములు రచియించియున్నారు గీతమును గమనించి ఊడుడు
శాసనములు గ్రంథవిస్తరథితిచే నచ్చుతటిదలేదు

ని స గ రి స , ని గ రి స , స గ రి స - అను ప్రయోగములు గనుబడుచున్నవి

లక్ష్మీగీతము - త్రిపుతుణ్ణము - వెంకుటమథి

ధువము

సా వ ధ ప మ గ రి స	న ని ధ సా ప మ
ఉ దృ త శి రో మణి	క ఉ ద ప కున్చ ఇ
ఎ ప న సా సా ని న గ రి రి	సా న ని ధ ప మ
న ఠ ఠ ర కు అ ర జే ఏ	పం చ సాం ద వ
వ ధ ప మ గ రి స	
ర క ఠ ణ అ రె ఎ	

అంతరి

సా న ని ధ ధ మ	గ మా ప ప న న	న ని గ గ గ రి
పే ద వి ఇ ద్వ్యా అ	ప న స్థా వ న	కొ ఈ టనా మ
ర స ని సా ,		
ప్ర భా పు		

ఖావడ

మా మ మ గ రి స	గ రి రి స నీ	న సా న ని ధ ప
మం డ లా వ ని	ధ ర క్షా ఫ ర	ద్రు రం ధ రు రె ఎ
ఎ ప న న న న న	గ రి స ని ధ ప మ	వ ప న న న ప ప
అ అ ఇ య ఇ య అ	ఇ య ఇ య ఇ య ఇ	అ ఇ య అ ఇ య ఇ

స స స మ మ పా | స్తా స్తా ని ధ ప మ | మా మ మ గ రి స |
 ఇ య ఇ య ఇ య | కు య కి య ఇ య | కం స హి అ న క |
 ని సా ని ధ ప మ | మా మ మ గ రి స ||
 తు ర్భూ ప ర అ అ | కం ము రె ఎ రె ఎ ||
 సా స ని ధ ప మ | గ మా ప ప స స | స ని గ గ గ గ రి |
 వే ద వి ఇ ద్వ్యా అ | ప న పాప వ న | కో తీ నా మ |
 రి స ని సా , ||
 ప్ర థ అ శ్రూ ||

క్రిత్తనము - ఆదిత్యాశము - ముష్టస్వామి దీష్టితులు

పీఠాభేరి వేణువాద్యది

ప్రణి.

రి సా . నీ / గ గ రి | తీ స మ | , గా మ ||
 తీ ఛా భై రి | వే ఱు వా | ద్వా ది ||
 ప ప మ క ధ పా మా | \ గ రి రి | , న నీ సా ||
 న నో ది నీ మో | ది నీ ర | కు మాం ||

పీఠాభేరి ||

అనువర్తని

పా , స \ తీ ధ ధ ప మ | మ గ్ మ క్ | వ రి సా ||
 షో ఛీ ప ద నా | ది వి ను త | చ రి తే ||
 స్ గ గ గ రీ స మ | గ గ రి రి | గ రి సా ||
 గు ఇ ర హి తే వి థి | గు రు గు హ | మ హి తే ||
 సా \ నీ ధా ప మ పా ప స ని గ రి స | నీ నీ ధ పా మ ప మ | గ గ రి స ని ||
 ఏ ఛీ లో చ ని పా ప వి మో చ ని | ఇం డ రే శ స హో | ద రి త లో ద రి ||

స్వరము

రీ సా \ నీ ప గ గ రి సా మ మ మ గ గ | రి సా స ప మ ప | మ మ గ గ రి సా ||
 ని ధ ప / స సా మ మ ప చ / స సా స మ గ | . / మ గ గ సా ని ధ / ప మ గ రి సా ని ||

పీఠాభైరి ||

సంచారి - మర్యాదాకము - సుబ్బారామదీక్షితులు

సా సా \ నీ స / గ రి సా | మా మా \ గ్ మ గ రి సా |
 గ రి సా \ నీ సా స ని | ధా ప ధ పా ప / స సా |
 గ రి స ని ధ ప మ ప స స | ప ప్ప / స స్ / మ మ గ గ / మ మ్ |

సా ష ధ వ మ గ్రి సా | న వి ఛా పా సా సో |
 ని స గ గ్రి ని స / మ పు | గ్రి / మ గ్రి స ని సా |
 సా మ మ మ మ గ గ | గ గ గ్రి / మ గ్రి స |
 / గ్రి కీ స / మ గ / మ గ | ర స / గ ర / గ ర స ని సి ధ |
 ధ ప ధ ప ప స సో సా | పా గ గ గ గ కీ సా |
 ని ధ పా పా ప స / గ ర | సా మ గ గ మ \ సా / మ గ |
 గ్రి సా / ప మ గ్రి సా | / ధ ప మ గ గ్రి సా గ్రి గ |
 ర కీ సా మా మ ము | గ్రి సా మా మ ము గ్రి మ |
 సా పా పా ప మ ప | నా మా గ ర సా సో |
 స స / మ ము గ్రి / మ గ గ్రి | రీ స స ని ని స స మ గ |
 మ గ ర స / మ గ్రి మ ప ధ ప | ప ప స స సో సా సా |
 ని ధ ప ము గ్రి మ ప సో | గ గ్రి రీ స స ని సా |
 / మా మ మ గ ర సా సో ని | ధ ప / గ ర స ని ధ ప మా |
 మా గ్రి మ ప ప స ప ప | స స ప గ ర సా స ని ధ |
 ర \ మా మ మ గ గ ర సా | ప మ గ ర సా / మ గ / మ గ |
 ర ర సా ప స స మ గ ర | గ గ్రి గ ర సా నీ |
 సా గ ర స ని సా ; ||

సంగీత సాంప్రదాయ ప్రధాని

రిగి మపదని]

రాగంగరాగము 20 శింగాళ

[వేద శింగాళ చక్రము

జన్మము (ఉపాంగము) 8 నవరత్న విలాసము

అ తు ణ శ్లో క ము

వెంకటమణి నవరత్న విలాసము సి వర్ష్యాపూడశోమతః

మూర్ఖున - { అరోహణము సర్బగమపంచవన
అవరోహణము సంధపమంగగమరిస

లక్షణ వివరణము - సుబ్బారామదీష్టులు

ఉపాంగము , పాడవము , ఘడ్జగ్రహము , నిషాదవర్ష్యము , ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును

ఈ నవరత్నవిలాసారాగలక్ష్మణ శ్లోకములో 'ని' వర్ష్యమని మాత్రము తెచ్చియున్న పృథికని పూర్వాచార్యులు వ్రాసియున్న మూర్ఖునారోహణమున దైత్య వత్పక్రమును , అవరోహణమున గాంధార వక్రముగానున్నవి మూర్ఖునల నమసరించియున్న లక్ష్యములజూడు

కీర్తనము - ఆదిత్యాశము - ముద్రస్త్వమిదీక్షితులు

చ్ఛావి:

1 వము \ గ్రాగ్గ్రమరి | ససరి / గ్రి | , స్తుస్తు ||
 నవ రత్నవిలా | నవిథవ | ప్రప్రస్తు ||
 ధపనసంధసాప | మూగ్గుము | పథసామగ్గు / మరి ||
 నతజనశుభప్రప్ర | దేబహు | ఎరదేజయజయ ||

2 / వము \ గ్రాగ్గ్రమరి | ససరి / గ్రి | , మసా ||
 నవ రత్నవిలా | నవిథవ | ప్రప్రస్తు ||
 ధపసునదసాప | మూగ్గుము | రిరిసా ||
 నతజనశుభప్రప్ర | దేబహు | జరదే ||

అనుపల్పి

సనరీరిసనరిగ్రి | / మరీసప్తథ | పాసా ||
 తవరోగపరిహస | రిణిక | రాణిణి ||
 ధపసూ \ గ్గ్రమప | / ధపమగ్గు | గ్గ్రమరిస ||
 తవమోహనకర | రూపిణి | కువాని ||
 ధపసారిగ్గామపాపమ / ధాపామ్ము | ధాపాసనరిగ్గు | / మరిసాధాపమ్ము ||
 నవచక్రవిందపీరనిశాసని | నారాయణిగురు | గుహవిశ్వాసిని ||

స్వరము

• వపా/ధపము గ్గా/మరిసరీరి | ససాధధాపం | , వసరిగ్గాగమ ||

/ పపాధపనాసరిరిగ్గాగ్ / మారి | రిసాధధపా/ధపమగ్గా/మీరిగమ ||

వరశ్న విలాస ||

సంచారి - రగుమత్యతాళము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

ససరిగ్ / మరి | గగగ్ / మ | రిరిసారి / మగ్ ||

గ్గామరి / గ్గాగమ | పామమ | గ్గగ్ / మమరిరిసా ||

ధధప / ససారిగ్ | మాపథ | పము \ గ్గాముపదప ||

పము \ గ్గా / మమురి | గ్గమరి | పమగు \ మరిసా ||

సరిశ / గరీగమ | పాగ్గగ్ | గ్గ / మరిగ్గమసా ||

/ ధధపా / ధధమా | గగమా | రిరిగ్గా / మమురి ||

గ్గు / మరిసరిసా | సధపథ | పాపస్థధపథ ||

పారిరిగ్గ / మరి | / గసరిగ్ | / మాపామారి ||

/ గ్గు / మముపా \ మా | \ రిగ్గా | / మరిసారి ||

గొ మా రీ గ మా | వ స / ధ ధ | మ ప మా గ్గ / ప మ ||
 రీ / గొ స / ధ వ ధ | చ మ గ్గ | వ / వ మ ప మ రీ / గొ ||
 / మ రి స రి గ రి / గొ | గ్గ మ పా \ | రీ గ మ్మ పా స రి ||
 * గ మ ప ధ పా స న | పా గ గ్గ | మా రి రి గొ మ్మ ప ||
 * గ మ రీ / గొ / మ రి | ప / ధ వ మ | ప ధ పా సా ధ ప ||
 గ్గ రీ గ మ రి పా | రీ గ మా | ప ధ పా పా పా ||
 * ధ వ మ గ్గ మ ప / ధా | ప పా పా | ప ధ ప తీ రి గ రి ||
 ధ ప \ గ్గ రి ధ ప / రి న | ధ ప రి రి | గొ / మ గ / మ రి స రి ||
 - గొ / మ మ కీ పా | రీ గ గ | - మా రి కీ పా ||
 ధ ప మ గ గ్గ / మ రి | పా రి | గ్గ గ్గ పా , ||

ఉపాంగ రాగములు సంపూర్ణము

సంగీత సంప్రదాయప్రధర్మి

రిగి మపథని]

రాగాంగరాగము 20 రేఖాగ

వేద తృతీయ చక్రము]

జన్మము (భాషాంగము) । భై రవి

ల త ణ త్తో క ము

వెంకటమఙ సంపూర్ణో భై రఫీరాగ స్వాయంకాలే ప్రగియతే
పంచశ్రుతి భైవతస్తుక్వచిత్ స్తానేప్రయజ్యతే

మూర్ఖున - { అరోహణము సా ॥ ॥ గ మ ప ॥ ధ ॥ ని న
అవరోహణము స ॥ న ॥ ధ ప మ ॥ గ ॥ స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము , సంపూర్ణము , భైవతగ్రహము , సాయంకాలమున గానము
నేయడగును

ఈ భై రవి రాగమునకు సప్తస్వరములును రంజనములనిచ్చు జీవస్వరములును, న్యాస
ములునుగానున్నవి అట్లుండినప్పటికిని బువథగాంధార మధ్యమ నిషాదములు విశేష రంజన
ముల నిచ్చెడి జీవస్వరములును, న్యాసములునుగానున్నవి

జీవ్ వైర సంచరింపులు

రీ / గగ్గరి, రిగు / ముగు / గుగు, నినరిగరి, నీ / గగ్గరి, స / గగ్గరి / ముగుగు,

సస్ / రిచీ / గగు, నీనరి / గు స / గుగుగు, స / ముగు / గుగు,

స / పగ్గరి / గుగు,

నీనరిగుము, ముపథ్ నీ సరిగుము, గగ్గరిగుపుగుము,

దపు / నిధవుగుము / దపు / ధుగుము, పగ్గరిగుపుగుము,

రీ / గుగు / పుగుము,

నీనరిగుపువదు / నీ, గరిగుపువదు / నీ, పదు / నీ,

ఎరు ఎరు / నీ, ఎరునీసు / నీ, రిగు / సు / నీ,

రిగుపువదు / నీ, సరిగుపువదునీ,

సరి / గుర్రిసూ, రీసీధాపూ, ముగుర్రి, నినరిసూ,

మూర్కునారోహణమునగల యొక్కొక్క స్వరములందు నెక్కుజారువులును,

రీ / గు / ము పు జాతిభేదములుగల స్వరమునుదాయముల నదిమిబట్టుటయందు నొక్కులును, రిగుము, గుమువదు, గుమువదని గగుమువదనీసు జంట్యూరు

స్వరితవులను, మమ పః ధధనినీ, / మమ / పశ / ధధ / నినీ ఆదిగాక
నొదిగింపులును, మమ పః ధధనినీ, మమ పశధనినీ గగగమమపశప,
ఇవియన్నియ సమయోచితమునకు దగినట్లు కలగుచున్నవి

మూర్ఖనావరోహణమును గల యొక్కక్క స్వరములంచు దిగుజారువులును,
ర్షానీధప \ మా \ గా ర్ ఆదిగాక నొదిగింపులును, సనీధపమగరిస, జంటస్వర
ముయందు ప్రత్యాఘూతములును, పశమమగగరిరి, ఆదిగాక నొదిగింపులును,
పశమమగగరిరి, పశమమగగరిరి, పశపశమమగగగగరిరి
ఇవి యన్నియ సమయోచితమునకు దగినట్లు కలగుచున్నవి

పడ్జమున బుషఫము, బట్టునపుడు శుద్ధ బుషఫమును, స / బి ని చ్ఛ ధనిస,
గాంధారమున మధ్యమము, బట్టునపుడు అంతరగాంధారమును, స / ర / గ / మ గ ర,
మధ్యమమున ఒంచమము, బట్టునపుడు ప్రతిమధ్యమమును, గ / మ / ప మ గ మ, ఛైవత
మున నిపాదము, బట్టునపుడు శుద్ధ నిపాదయును పద / బి నీ ధప, కై శక్తినిపాదమున
పడ్జము, బట్టునపుడు కాకలీనిపాదమును, ని / శని ధప, బలకుచున్నవి పీనిని అతి
సూక్ష్మబుద్ధిచే నెఱుగవలెను ఆలాపన సమయమంచ శుద్ధ బుషఫమున పంచక్రూతి బుషఫము,
బట్టునపుడు శుద్ధగాంధారము బలకుచున్నదియని షైప్పుచున్నారు

వినెడివారల కింపుగలుగనట్లు ఒక స్వరమందు అన్యస్వరచ్ఛాయల బట్టుటయే గమక
ములని వెంకటమఙ్గ గమకములకు సాధారణతామగా షైప్పుచున్నారుగాన యా ఛై రవి రాగ

మందు ప్రకృతి వికృతలయిన ద్వాదశ స్వరములును, అన్ని గమకములును స్ఫురించుచున్నవి గనుక పూరీప్రక సంప్రదాయజ్ఞులైన పెద్దలు రాగములలోపల నీథై రవిని పెద్ద రాగమని వాడుచున్నారు

ఇటులున్న ప్యటికిని రక్తి రాగములలోపల నుత్తమోత్తమైన యాభై రవి రాగమునగల యన్యస్వరములను క్రింది స్థానములందీడ్చిపట్టునపుడు అన్యస్వరచాచ్ఛయలు వీనులకు వీకారములను బుట్టించునట్టు తామసించి నిలువరముగా నిల వక్కాడదు

క్రింద షపిం వివరములన్నియు వాగేయకారకుఁలో⁹ ప్రశ్నతములై వెలసిన ఆదిపృయ్యగారిచే రచియింపబడిన ‘విరిబోణి’ యను తానవరణ మును, ముద్దుస్వామిదీక్కితుల వారిచే విరచింపబడిన కీర్తనములను పరంపరాగత సంప్రదాయజ్ఞులచే పీఠాలో¹⁰ వాయించి తెలిసి కొన్న వారికి తెలివిడియోను

పంచుతు ధై వత ప్రయోగములు

పథ / నిష్ఠారసీన, నిష్ఠారనిన, నీసిష్ఠారసీన ఈ చోట్లుగాక,
తక్కునయెదలవచ్చు ధై వతములు శుద్ధధై వతములే

పూర్వాచార్యులచే షప్పబడిన పంతొమ్మిది మేళములలో నేడవమేళముగాను వెంకటముఖచేత ప్రస్తారక్రమముగా గలిగ్గింపబడియున్న డబ్బదిరెడు మేళములలో నిరువదవ మేళమున థాపాంగముగాను, షప్పబడియున్నదిగనుక ఈ ధై రవిగితము పూర్వాచార్యులచే కేయబడినదేగాక వెంకటముఖచే కలిగ్గింపబడనిదని దోషున్నది

సగగమ , నిసగగమపమగరి , నిదనిప , పనినిన , పమనిధనిన ,
పనిధనిస — ఈ ప్రయోగములు గీతమున గనబడుచున్నవి

ఉష్ణగీతము - ర్ఘుంపత్యాకము - వెంకటమథ్రి

ధ్యావము

స సా	గ రి స ని ధ ని స ని ధ ని
అ రె	త్రి ద శ ర మ ణె ఇ మ ణె ఇ
పొ ని ని స ని స గ గ మ	ధ ప మ మ గ గా గ రి స
గీ రావ్ ఇ గ ఇ వ ० ద్వ్య	మ అ న మ అ తం ० ० గ
మ గ గ మా మా ని సా	మ గ గ రి స ని ధ ని సా
పా ० దు రం గ మ్ము జే	ద అ ర అ ధ ర అ ద్వ్య జే
ని ధ ని ధ ధ ప మ ప పా	ప మ ప మ గ రి స స సా
ని అ ల భు ఉ షం న్న్య తే	రి ఇ భు ప న సం మ్ము జే
సా ప పా స ధ ధ ప మ	పా ని ని స ని ని సా స
హౌ ఇ రే జ అ అ అ ఱు	టి ० కా రి మ హ మా యి
మ గ గ రి స ప మ మ గ రి	ని ధ ని ధ ధ ప మ గ రి స
మ అ ణె ఇ క్య వ ల్ ల్ కి ఇ	మ ధ ర వ అ ద్వ్య వి నొ ఒ ది

అంతరి ।

సా , ని స గ గ మ మ	ప మ మ గ రి గా గ రి స
సా ఇ రా జే ఎ శ్వ	రి ఇ త్రి తు ర సుం ద రి ఇ

సా గ రి న రి న ని ధ ని | వ ప ని ని న సా , ||
 చ ద్ర క శ అ అ ధ రి అ | తి ప శం క రి ||

శాసనం.

ని ధ నీ న ని స గ రి స | మ గ రి గ మ గ రి గ రి స |
 క ం టా టి కా అ అ టి | క ద న ధ ఉ రం ధ రి అ ||

గా గ రి స టి రి న ని | సా ని ధ ని ప ధ ని ని స |
 క టా టి కా మూ క్షి | కా టా టి య ని అ గ ఉ రి ||

గ గ మ ప మ గా గ రి స | సా , స గ రి గ రి స |
 క అ లా స పా సి ని అ | దో ద స ని స ని ధ ||

గ గ రి రి స రి స ని ధ ని | ప ధ ని ధ ధ ప మ గ రి స |
 స స ని ని ధ ని ధ ప మ ప | గ మ ప మ మ గ రి స ని ధ ||

స స గ రి స గ గ మ గ మ | ని ధ ధ ప మ ని ధ ని సా |
 క ఉ క ఉ క గ అ మి ని అ | క ఉ మూ రి మ రా టి ||

ని స గ గ రి గ రి గ మ ప | ని ధ ని ప ధ ని స ని ధ ని |
 కా పొ ం గ భ అ ర వి అ | రా గ న అ అ అ గ రు ఉ ||

ప ధ ని ధ మ గా గ రి స ||
 అ అ అ య ం కై య అ య ||

సా , సి స గ గ మ మ | ప మ మ గ రి గా గ రి స |
 రా జ రా జీ ఎ శ్వ | రి అ త్రి పు ర ను ం ద రి అ ||

సా గ రి స రి స ని ధ ని | ప స ని ని స సా , , ||
 చం ద్ర క శ అ అ ధ రి అ | తి ప శం క రి ||

కీర్తనము 1 - తిత్రిజాతి వీకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

చింతయమాకందములకందం ఇది పంచభూత షైత్ర కీర్తనములలో
మొదటి కీర్తనము

పరావి

1 న / ఏ ద సీధి పథ / ని ధ | పా , ధ ప మ / మ మ \ గరిశ | రి, గ గా, మ ప * ప మ ప ధ ||
చీంతయమా | కం ద ము | ల | కం ద ఽ | ఽ | ఽ |

2 ఏ ద సీధి పథ / ని ధ | పా , ధ ప మ పా మ గరిశ | రి, గ గా, మ ప \ ప మ ||
చీంతయ మా | కం ద ము | ల | కం ద | ఽ |

, - ని ని స ఏ ధ స ని స | , రి గ గా, మ ప / ని \ ధా ప | మ గ మ పా ధ మ పా మ గరిశ ||
చేత | శ్లోకమా | స్కూం ద | ఽ |

అనుపాతమి

1 , స సా / రి | సా రి స సీధి ప ని ధ ప ధ \ మ | ప ధ / ని ని ఏ ధ స న ||
సంతతం అ | ఖం ద స | చ్ఛి | దా స ఽ | దం |

2 . సస్తా / ర | శారిసనిధవనిధవదము | వదనిని భద్రసనిసరీ, ||
 నంతతం అ | ఖం దస చ్చి | దానం దం ||
 / గగ్గరిశారిసనిధవద | / నినిధవమగరిరిగన | సనిసగగ్గరిగమవధము
 సాంమ్రూజ్య | ప్రాదచరణ | రవింకందం 0 ||

చరణము

1 , మమమ \గ\గ | రీ, గ మగసస / గ చ | రీనిన సానిసరిగ ||
మంగ కర | మం దవ్వ చ | చ ద నం ఽ ||

2 గ / మా మమ .. | , | రి న [॥] ని సా . ||
 మం గ త .. | .. | వద జం ||
 మ గరిగస | నిధవమాపమ గరిగ | గ / మ మపా, థా పా ||
 మా ణీ కల్ | మయకాం చీ | సద నం ||
 పథ / నీ ఫధరి | సారిన నిధప / నిధమ | వధ / నీ / సా ||
 అంగ సో ० | ద ర్యవి జిత | మద నం ||

— 2 —

,,		,	
,,		,	

వద / సైనిస్ 8

మద సం ०

గగ్గరిరిననినురీ, | నన్నెదినువుగురిను | రిగ్గరిగ్గరిను ||
 అంతకసూ | దనంకుంద | రదనం ||

2 " " " " | రిగ్గరిగ్గరిను ||
 , , , , | రదనంంకు ||
 పో, నసన / ఏడనీధివద | ఏనీస్తు, వగ్గరిస్తు |
 త్తుంగకము నీయవృష్టు | రంగంకై రిప్ర |
 వనీనీనీనీమపదహాథ | ఏనీధివముగురిపరిగమప || ధనీ
 సంగంగురుసుపోత | రంగంపృధిపి లింగం || చిం

కీర్తనము 2 - అదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పాలగోపాల పాలయాశుమాం

పర్ణవి

సగ్గిగ్గిప్పమినుపాథ | పో, ధనీనీధప | మూర్ఖముగురిగ్గిగను ||
 కాలగో పాల | పాలయా | అశుమాం ||

2 నీనీస్తుగురిగానుముపాథ | పో, ధనీనీధప | మూర్ఖముగురిగ్గస్తు ||
 కాలగో పాల | పాలయా | అశుమాం ||

పీసి, క్రూర్ భద్ర / సి సరి / రి / గున | శగ్రిగ్ ముచ్ ముగ్ ము | రి సి గ ర ||

క త వ తన ల కల్ | పా ష ల | ఫే హ దె ||

2 శ నీస్ క్రూర్ భద్ర ని సరి / రి / గున | శగ్రిగ్ ముప్ధముగ్ ముచ్ | ముగ్ రిసా ||

క త వ తన ల కల్ | పా ష ల | ఫే ||

అనుపత్రావి

శ నీస్ క్రూర్ భద్ర ని సాని నిధపా , నిధము | పా ధ / ని | , సరి , సని స ||

నిం నీ ర ద ష | రి ర థి | ర త ర ||

2 , ని ని క్రూర్ భద్ర ని సారిన నిధపా , నిధము | .. | .. | .. ||

ని ల నీ ర ద ష | .. | .. | .. ||

, నిన / గగ్ ర నిన / నిన / నిరి శనిద | పా , నీ ప్థ ముప్ | ధనినస ||

ని ర జ క ర నిరు | ప మూ నం | దకర ||

\నీ . / రిస నీ రా ప్థ ధానీ క్రూర్ భద్ర ని సరి | రి / గగ్ రిస ర / నీ ని ధ ప |

తి ల యూ గోప చేష ధరముర | తి ధర శ్రీ ధర |

మా , / నీ ధ ప ముప ముగ్ రిస ||

చా మో ద ర వర || కాల ||

చరణము

నీ సారి / గరిగగ్గరి | సస్తిని భధనిస్త | గగ్గరిసర ||
 చా బూరము 3లు | హరిని | పుట్టతర ||

2 / నీఎ . . . | . . . | . . . | . . . ||
 చా . . . | . . . | . . . | . . . ||

/ గరిగ / పమిధపవ | \మా / భద్రనినీ | భద్రవిద్రథవ ||
 చరణని హతశక | టూ సుర | ము రహార ||

\మాపశాధ \మపమ | / భద్రనీని భద్ర | ని / స్తని ధవ ||
 మాణి క్రు మకుట | హార వ | ఽ య ధర ||

ప / ధవధ / సనిసరిసనీధాపమ | పశానినీ / సనిధమ్ | పధ / సనిస ||
 మ త్తే థకుంథ | శై ద న | పటు తర ||

\పాధ / నీనరి / గ | స మారి | సా / గర ||
 ఆణ వాదివిజ | య మాన | సా కర ||

* ఈ ఆవర్తనము తరువాత “ వాణికాంత పీకాంబరధర వైజయంతి వనమాలాధర ” అని రెండావర్తములను కొందరు చేర్చి పాడుదురు దీనివల్ల చరణపు విశంబభాగము ఎనిమిదావర్తములు గలిగి చతుర్భుత సిద్ధిచును అంసుకై ఎవరో చేర్చినారా, లేక, మూలముద్రణమున పారపాటున నిలిచిపోయినదా, తెలియదు (రా 5)

వినరినిరినిం | ని / సని ధవ | మచు గరిన ||

అపహతకం సో | సుం నత | శూ | సుర ||

<u>సో</u>	<u>గ</u>	<u>రిగ</u>	<u>మచు</u>	<u>నినిధ</u>	<u>పాధమప</u>
శ్రీ	ణ	క	ర్షు	ద	నాదిహర

<u>వదవ</u>	<u>రిగ</u>	<u>మూ</u>	<u>ము</u>	<u>పాగరిమపద</u>
శ్రీ	ణ	చి	మూన	సంధికిర

<u>ననినరి</u>	<u>గగరిన</u>	<u>ని / గరిన</u>	<u>లు</u>	<u>దనీన</u>
శ్రీ	ణ	క	గాయక	నుతనుర

<u>ని / రినిధప</u>	<u>మచు</u>	<u>లు</u>	<u>పులు</u>	<u>సగరిన</u>
శ్రీ	రి	ణ	పు	నైహర

కాలగోపాల ||

కీర్తనము 3 - రఘుంపత్తాకము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

నవావరణ కీర్తననులలో నిధి పంచమావగణ కీర్తనము

(ఒక ఆవర్తము కి పంక్రూలో వ్రాయడమైనది)

శ్రీ కమలాంతాయాః పరం

ప్రార్థన

సౌ , న న / బు న / న ద ధా పౌ పౌ ధ నీ , ధ వ
 (శ్రీ) క మ లా ఽ శ య

న ద ప ధ చ మ గ ఽ | గ / ప మ కు పౌ ఽ / ప ర నీ ||
 ప ర ఽ | న హి రే రే లి త ||

సౌ , న న / బు న / న ద ధా పౌ పౌ ధ నీ , ధ వ
 (శ్రీ) క మ లా ఽ శ య

2 .. .. | గ / ప మ కు పౌ , ధ మ / గ రి న ||
 , .. | న హి రే రే లి త ||

/ గ ఽ \ నీ జ న స / గ ఽ గ / మ కు పౌ ధ న చ
 & శ్రీ ది ఽ వౌ ఽ త త

\ ని న \ ధా ప / నీ | ధ \ మ వ \ మం పా , ధ / ను (ను) ||
 త్వ స్వ | య పి దాయ
 / ను (ను) నీ ని ధ ధ ప పా ధ నీ , ధ ప
 కు మ లం బా య
 == ధ ర ద ప మ గ ర | ప / ప మ గ ర గ == ||
 ఎ ర ర ర | చ హ == ||

అనుష్టలి

మ లో - / ధ ప / ధ ధ ప మ \ గ ర గ , మ |
 (లో) ఈ ర వి ప్రే లి
 గ ర ప గ ర / గ గ న | గ గ / ప మ / మ ధ ధ == ||
 ర ర చ్ఛ ర | ఆ న య - క్రాణి == ||
 / మ మ ప ధ / నీ ను ర ర ర నీ ధ ప
 ద చ త్వ క | జీ క | క
 == ధ మ | ప | ధ న న న ను , న | క్రాణి | == ||

వైనిని శరిగు / మారగరి నూర్కి వీసు శద్భువ
 కృకరబహీరు కొరు చుక్క డెల్లు త్వా
 మాగరిన ప్రార్థనిధురు | గౌరిసస్తానిధిష్ఠమపువువని ||
 సేన విత బైరటీ | శార్గుపీథారు త్వా ||
 వీసు సూని
 కమలాంబాయః ||

చరణము

న ర ద్ధి / వి వి ర చౌ / ద్ధమ వ్యవహ / న ద్ధి న
 క ర మ య సూ త్తు రూ జ న
 స మ / ర ల గ మ / ర గ / న వ న
 ==
 ==
 ర గ / చ మ ప బ / న వి ద ప / న ద ప / న మ .
 క ద క శ క ల
 ==
 మ ప / ర . ర గ / చ మ ప బ / ద ప / ద ప / ద ప
 ర థ మ ర్మ
 ==
 ==

అ	కు	త ద / ని త	న పో /	ర మ	ప మ / వ	ప
న	ద	మ	య స్	త్తు	స్	స
అ			,,	—	పు	పు
న		,,	,	—	మూ	మూ
ప	వ	/ ఫో	న ర గ పు	ష ా	ర	/
ఎ			ది ద క క	శ	ణ	
ప	ము	—	/ న ధ న	ను గ ర / మ ర / గ న		
ఎ	త్తు క	—	త్తు క క		.	
ప	/ పో / స్	పు బ	ధ ల ల నీ.		ర పో	
ఎ		ద బ	భో		ర భో	
ప	/ న ధ	/ పో చ ర	నీ. / స / నీ. చ	III	ర వ	
ఎ		పో సే త	—	ల	ల	
ప	/ ఫో	న / పో ప /	ధ ప	ర ద	ప	ప
ఎ		ద ని త్తు	త్తు	పు	పు	
ప	/ న వీ	న వీ స / గ	—	ప స	ప స	
ఎ		ము		లు	లు	

జున్ననిన్నరిన్నస్తాన్ నీరిపుమాగటిగెంగిజ
 నొంగొంగొ దమయచ్చరమా
 గెరిగుముచుచర | నీనీప్పిఫినిసో ||
 ఎంతి తిమ్మా కో ||
 రిరిశోరిను నీతిగెమా,
 ఏదిముచ్ఛుంతరిశో
 గెగెరినిసు | గెరినుపిస్సినీప్పిఫినిను ||
 కొబ్బె | యనుగురుఖు ||
 రిగుమి | గెగెరిను | నీనీధపడ | వ
 మోదితను | దితను | శ్వాసాంగు | వాయిదా ||
 కొంగురు | మాంగు | మాంగు | గెరిగును | నీనీధపడ | వ
 కొంగురు | మాంగు | మాంగు | గెరిగును | నీనీధపడ | వ
 నీప్పిదిను | నీప్పిదిను | గొరిగు | మపుపొద | న
 కొదడు | మోగి | అందనం | రిక్కిచ్ఛా | వ

శి నీ రి , సా / స తీ || ధా / పుగ్గి రి మా గ్గి
నాది మా యా వి చాయ్ కా ర్య కో ర ణ

నీ రి స ని || ధని పథ | నీ స రి \నీ / పుగ్గి స ని ||
వి నే ద ఈ ర ణ పటు | త ర క టూ కపీ క్కి చాయ్ ||

సా , ని ||
శి కమలా ||

కీర్తనము 4 - అటతాళము - ముఘ్మస్యామి దీక్షితులు

ఆర్యాం అథయాంశాం భజరే

ప్రాణి

శి , ని ధా ; | పమసా , ని ధ సా , ధ ప | పుగ్గి స | శి రి \ని ||
శాయ్ | ०० ఈ యా ० | ఈ ० | త జ ||
శి సా , / గ్గి స | శి రి \ని సా / పుగ్గి | గ్గి మా | పా ధా ||
శే శే | శి త్త సం | త | తం ||
/ ని నిధాపాం పుగ్గి | / గ్గి / గ స \ని సరిగుప | / ని నిధవ | గ్గి ముగుమువ ||
శి వి చాయ్ | కా ర్య కం | నాం | త్య జ ||

మ / గ రి, సా, | సాగరిగప్పివర్ధని | సానిస్తని | ధమపా, ధ / ||
 రే | ఆదిమధ్యం తరహి | తాంశివ | సహితాం ||
 ఆర్యం ||

అనుపల్లవి

మ గ మా, మ \ గ రా | రి, రి, గమరిగస | గ రి, రి | రి, ||
 సూ రాయ | గ్రి చం ० | ఇ | ఇ | మం ||
 / కుగ్గిరి, రా, | మా, పా, మగమవ | వమ / గమ | / గ్గరి ||
 దం మ | ర్యి ఎ | ః . | ని ||
 గ మా, మ / ని ధ | భాషాపా/ ధప్పర్ధమ | వ / గ మా | పధా, పో ||
 సు ల త | ర ప్ర న | ర్యి | ని ० ||
 , పో ధా/ ని ని | ని/ ప్రభానీ పరీషణ | సా, | సా ని న ||
 స్వి త ర | ని ఎ స | న | ని ० ఆ ||
 రి, / గ రి రి | గ సానీన / గరిన / రి | ప్రతీధా | పో ధా ||
 చా ర్యి త | స్వి సు ల | హక | ర ళ ||
 పో, ధా, ల్పనీనీ | ధా, పో, ధా | ప్రతీపో | త . ||
 * క్త్తు ప్ర | చా పా ర | కరు | చా ० ||

గుమ్మగుగ్గరీ సారి స | నిని సరిరినాని ధవ | మగరి స | రిగుమ్మవ |
నర్యదిచతువ్యయ | వితరణసమస్తతర | చరణం | ఆరుణాం ||

ధానిస్తనిసీ

ఆ

చరణము

, పుమపాధా, | పా, పార్ధవర్ధమ | పుపా, | , ధా ||
(*) నం ద | న వ నో | తావ | వ ||
తీ, . . . | తీ ధా \ స్తోతీ, నరిస్తని | ధా, | పా, ||
నా | ఽ శుష్మమా | ఽ | ఽ | కాం ||

(*) “నందనవనోత్సాదన పుష్మమార్కా - వందనమాలాది ప్రస్తావన దివ్య - చందన కర్మణ స్తుల శుద్ధికరణ - వందన స్తోతోత్సాది వదన భక్తసేవనాం . ”

ఆట్లు దీర్ఘ సమాసముగా పారము సవరింపవలసియున్నది లేనిచో అర్థము కుదురదు ‘వందనమాల’ యనగా ఇంటి వాకీటపై భాగమున కట్టునట్టి ఆకుల - పూవుల మార్కిక ఓనినిపుడు సామాన్యముగా తోరణమనివాదుక “మంగళప్రక్క తోరణశైవ్య భవేద్వందన మార్కా” అని అమరనిఫుంటువార్యభృతో కీరస్వామి

(2 వ కాండ, పురచ్ఛు, తొండ్ర 12) (రా 4)

, మూ , మూ / నీ ధ | ధా శా \ మూ , / ధ ప ము x | రి , | / గ ర / ర్మ ||
 వం ద | నా అ ల | యు | ద ||
 సో రీ , / ర్మ . | / ప మూ - , పా పో , | పా ధా | ధ ప ప్పు ము ||
 బ్ర భీ | అ ప న | ది | క్ల్ర ||
 మూ , న / ప చ పో , | ర ప ధా \ ని నీ , , | ధా పో | ధా , ||
 . చ ం ద | ఆ జ | ర్మ | జ ||
 నీ పో , రీ , | రి / తి పో లీ , | నీ పో , | నీ , ||
 సం కు | ది క | ర | జ ||
 , నీ , పో , | సో , / గ ర / స రి / ర ప్పు నీ , | నీ ధా , | పా ధా ||
 వం ద | ఆ . పో | ఉ | ది ||
 నీ స / రి స / రి ని ని ధ పో | ధ ప / పా స ని ధా పో | మ / ధ ప ము గ | రి పో ||
 త త న | త క్ల్ర లై | , వ | నా 0 ||
 రీ , గా / ప మూ - | మూ పో / నీ ధా ధా | పా , / ధ | ధ పా \ ము మూ ||
 మంద కీ | కూ ర జ చ | ఎల్ | యు | క ||
 ము పో , ధ / లై లీ | ర ప ధా \ ని స రి స నీ | సా పో | , నీ జ ||
 మూ న ధ | నా 0 ద ర్లై | మ య | జీ ||
 రి , గ్గ రి రి | గ సా \ ని స / గ రి స రి | న నీ ధా | పా ధా ||
 చ్చుం ద జ వ | పా లో క | ప్రో | య క ||

— తీసారీ సార్ | ధాపానీ / సముద్ర | వమగరి | గంగ న ||
తతురతర | హరన టకై | ర | తి ० ||

1 హా/నీ ల్లి ధనిస్తి | న సా సనిని/రి రీస్తి | రిసారిగ్ | రిస్త నిధము ||
మం ద స్వీత వి లసెత | ముఖార విం దాంగురు | గుహం వి | కా ० ||

2   " | " | " | రిస్ నిధము ||
       "   "   " | " | కొంఠము ||

పార్నీ సరి సరిని | ధవధని సరి సారిని | ధవమగ | రిగ్ మిచ ||
కురద సోదరిం మ హ | క్రిష్ణ సుందరి మా | నంద | లవారీం ||

一〇二

ଅର୍ଦ୍ଧ

కీర్తనము 5 - ఆదితాళము - కుమార యెట్లప్ప మహోదాసుగారు

పరమానందసార ప్రవాహ

పలవి.

, ననిసాగరిగొవమవద | నిసానివిధవ | మవవమగరిసా || గరిసరి
చరమా వం ద | సా ర | ప్రభా హ ||

స్తోత్రము 20 రిణొఫ
 పూర్వాత్మక నిర్వహిణి గస | రిగ్ మహామంగము | గోరిసరిగరి || రిస
 పూర్వాత్మక నిర్వహిణి గస | మాము | వశంభో ||

2 నీర్మితి నిర్వహిణి గస | „ | గోరిసా ||
 పూర్వాత్మక నిర్వహిణి గస | „ | వ ||

అనుష్టుని

, పర/నీనీర్మితిని/రిప్రీప్రీధాదానిధి | పదవగ్/ముష్టవపథ | నీనీర్మితినిస || ,
 పర మా ధ వ తృంగ | వతం జ ఱ | సం నుత ||
 స్తోత్రము 20 రిణొఫ
 నీనీసాగరి సర్వీనిధపథ | ధానీనీసానిధప | పుగరిసా/గరిస || రిస
 విరుద్ధా వ ద గీత | మం జల | త రన్మత ||

పరమా ||

చరణము

, ముష్టధాపహీధ | నీర్మితిని | నీసా, నీనిధప ||
 ధిర కాత్రికేయ | స్వామి | తాత ||
 ముష్ట/నీనిధప మహామంగరిస | , రిగామప | పముషధా, పమము ||
 దివ్య గంగా ధర | సామపి | లాస ||

, పద / నినీ ఏ ధరి సనీ ధమ | మ పా ప ధ | నినీ ఏ ధనీ న ||
శై ర వీ మృ దు ము | ఖా బుజ | ఖా నో ||
, సనీ సరి సా , ని ధ ప | ధా ని సని ధ ప | పగరిగమ ||
ప్రణ వ ప్రీంకా ర న | మేనై క న | మో వూ ||

సా ధా / నీ సా ననీ ధ ప మ గరి న |
త ఛి తో స్వం |
\ నీ సా ర ర గా | మా గరిగమ ప ధ ||
త తోం ద్రి స్వ ధోం |
నినీ సనీ సనీ రి రి రి / గరి / గరి / గ / మగరి సనీ ఏ ధనీ న |
తక్కిటు త క భిక్కిటు త క త క త క |
\ గరి స \ నీ ఏ ధనీ సరి | స / రి స నీ ధ ప మ సనీ ధ ప || మ గరి స |
ద్రుకుట తై య్యది గి త క | త క త థిం || గి ణ తో |

కీర్తనము 6 - తిస్రంజాతి వికతాశము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సామీ సీమహిమలు దెలిసి

చల్లెవి

సా\నీ ధా\నీ సా\ని | స న స\రి స\ని ధప | మ\మవ\సని ధవ\మగరిస |
సా మీ సీ | మహిమ లు దెలి | సి బ లుగ్గటకు |

2 సా\నీ స\నీ ధా\నీ సా\ని | స న స\రి స\ని ధప | మ\మవ\సని ధవ\మగరిస |
సా మీ సీ . | మహిమ లు దెలి | సి బ లుగ్గటకు |

, సరి సనీ ధారి గరిస | స\ని ధవ\మగరిస\రి\గరి | గ\గరి సా మా |
శార్డు ధరు స | కై న తర | మా నా |
గమా / నిధి \ మా / ని ధర / గరిని | సా\నీ / గగరి, సా |
పవా జిథ వా మర వినుత | సా మీ మా |

అనుపల్లెవి

మా గరి సా | / నిధప\స, ని పద\మ | పద - నీ ధరిని |
తి మహిలో | సీప ఐ కై | పము ఏ రని |

శా సరి నిని ధ | పని ని ధ వథ / మా / , పా , ధ రీ | నిన ధని , సరి రి నిని |
 యొంంచి న | చిం తి త్రీ కా | రీకే య |
 ఓ / నీ సరి గమ మగ రిగ / రి నిరి | సని ధ పా మగ రి / గరి ని ||
 శ్రీ మదితకు వా సమయిన | శ్రీ జయం తిపుర వా స ||
 సామిని ||

చరణము .

మగమ మధ్య ని ధ | పామప / ధవమ / పసుగల | , సరి / గరి సని రి ధప |
 శరణము నిన | వా రిక | ని కృప |
 , ధని సరి / గగరి | గగ / గస న / గగ రిగ / మమప | ధని ధా పా / మా , |
 శరణము గా | నుం దతే | ద |
 , రి గమ వథ / నీ | సారిని ధవధా , నిన | నిన ధ పసుగరిన |
 కరుణతో ని | దు భ | క్రజన ముల |
 , సరిగౌరి , గమగమ | పాధవపమ / నిని ధధప | ధా , ని సానీ సా , |
 కరుణా జి | పాదములొనగ | తే కా |
 వపథనీ సరీ , స | గౌరి గరి | స / నీ నరి స |
 తరణి తే జి | సంసారవా | రిధిక |

మ గ రి స్తో , | సారి స్తో ని నిధామ పా , ధ ని భద్ర | నిసాన్ రి స్తో రి గ గ రి ||
 త ర ణ ని | బే ఎ గా | అ అదసీ ||
 మ గ రి స్తో గ స్తో , ని | సారి స్తో పా ధ ఈ న్ | ధ ప మ ప మ గ రి ||
 చ ర ణ ము నం | మ్యు న దీ న జ | ను ల త్రో చు నా ||
 గ రి స్తో భద్ర స్తో ని సరి | గ రి స్తో గ రి గ మ పా మ గ మ | గ రి స్తో ,
 చ ర ణ యు నీ అ | అ ది గా | దా ||
 గ రి స్తో గ రి గ మ ప ధ ప మ | ప ధ స్తో గ రి స్తో భద్ర ని స ||
 వ రు ణా ల య క మ న వ ం ద్వీ , వ రు ణా గ్రీ భా స్కృ ర వం ద్వీ ||
 రి గ మ గ రి స్తో ధ పా | మ ప మ గా రి సరి గ మ ప ధ ని ||
 సు ర నా య క ర ణా య ా | సు ర నా య క కి ణా నా ||
సామినీ ॥

కీర్తనము २ - రూపకతాజము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

శివరామాక్రములను చింతింపుమీ

పట్టివి

స నీ | ధ ధ ని స్తో | స ని ధ ప | మ గ మ పా , ప మ గ రి ||
శి | శివ రా | మా | శివ ము . అ . సు |

2 సారిస్తే | „ | „ | „ | „ |
 (శ) . | „ | „ | „ | „ |
 న ని న | రి న నీ న | ర గ మ | గ గ ర సా |
 చిం | తిం పు మి | మ న | సా |
 న నీ న / గ | రి న రి స్తే ధ చ | నీ ధ చ | , మ గ మ పథ / నీ |
 (శి) క | నామ సుధా ర స | సిం ధుమ | గు లే మ న సా ||

(శి) శివ ||

అనుపత్తులి

, గ - | , మ / ర గ గ మ పా మ | మ / ధ ప మ గ | గ రి సా |
 (శ) | క వ రా | మ ధ్య | న సే |
 , ర గ | , మ ప ర మ ధ జ్ఞ . ర | ప మ ప | మ ప ధా , పొ |
 జీ | యు ప తో | మ ధా | తు తీ |
 , / నీ నీ | నీ న స ర | గ మ | గ రి మ గ ర స |
 (శ) | క జ గ రు | గ తో | క ర జ స |
 స జో | న ధ ప ద | న నీ ధ చ | మ గ ర గ మ ప ధ నీ ||

(శి) శివ ||

వరణము

, ర గ | మ ర మూ | , ద బ | వ మ | ర | ర స |
 అ ల | ర్త | శ్రీ | శ్రీ | ర్త | ర్త | ర్త | ర్త |

 * ర గ | మ \ ర గ / మ పు | , వ మ | / ద బ షష్టాగ ర |
 హోత | మ త ము ల | ర్త | ర్త | ర్త | జన్మ |

 , నిధ | వ మ మ / ద బ | శ్రీ , మ గ | ర గ / గ గ / గ స |
 కెల | వి సె ఱ్లు గ | ర్త | ర్త | ర్త | ర్త | ర్త |

 , నిన | ర ర గ / స | ర ర | ర ర | గ ప గ గ గ |
 కెన | గ దీ | మం | పు | పు | పు |

 న ర గ | మ గ మూ మ | , మ | / ద బ ష ష గ ర |
 వెల | యు శ్రీ | వెం | ర్త | ర్త | ర్త |

 ర గ | చ ప ధ న | ర్త | ర్త | ర్త | ర్త | ర్త | ర్త |
 ర ప | ల జ త చ | ర త | ర త | ము | ర త |

 , ధని | , న / ని ద బ | ర | / ని ధ | వ ప గ ర |
 ఖ | ఖ మ గో న | యు | దు | దు | దు |

 , నిన | ర ర ర గ / స | , ర | గ మ గ గ | ర స |
 ర ప | క య శ్రీ | ర్త | ర్త | ర్త | ర్త |

, న న | సో / వీ నీ | మ ద / వీ | న సో రి న నీ |
 క త | జ లై ష | హ ర | ణ శ్రీ |

న ద ** | దో, గీ రి న | వీ నీ | న / నీ రి న |

క మ | ణ పు ర | ర ష | ణ చ ర ణ |

హ గీ | ర స ఞ | వీ ధో | జ / ధ / మీ |

జ మ | ల ఖీ | ధో | న పో మీ మీ |

జ ధ | - వీ నీ వీ న | మ ద | . వీ న | వీ రి సో |

క త | క వ శ | శో | క శ | త శ |

, వీ నీ | వీ నీ స ధ | రీ, గీ మ | గ ర గ ర న |

స ధ | ర త శ్రీ | శో | క ర గు ర |

శ మ | గ ర గ ర | జ / సో | న స ని వీ రీ, స |

సో | ర్వి థో మ | న శో | ప్ర దో | య |

మ గీ | ర స ఞ | సో రి న నీ | ధ ప ధ బ |

న త | అ సో | ధో | థ జ్ఞా |

ధో, నీ | నీ ధ ప ధ | - న ని ధ ప | మ గ ర గ మ వ ధ నీ |

శో | త గు ణ | సోణ | శో | శో త లే ||

శ్రీ శివరామూ ||

కీర్తనము 8 - అదితాశము - ఇప్పటి వ్యాప్తి పెంకపేశ్వర
యైట్లప్ప మహారాజు గారు

వా వా వాసివ్ధి మణాచా

చరణి

<p>1 త్తి - సో రి న త్తి - న థా , సో , థ</p> <p>వా వా</p> <p>న న ద చ మ గ ర గ , మ పొ ద మ చ ర</p> <p>చ బ్రి చు చా ర యై న మ న</p>	<p>2 త్తి - సో రి న త్తి - న థా . సో , థ</p> <p>వా వా</p> <p>న న ద చ న న / గ ర న న థా ద మ చ ర</p> <p>చ బ్రి చు చా ర యై న మ న</p>	<p>3 గ గ ర న / న న ద చ / గ ర , ర న త్తి ద మ చ ర</p> <p>చ బ్రి చు చా ర యై న మ న</p>	<p>4 న న ర గ మ గ ర న త్తి థా ద మ చ ర</p> <p>చ బ్రి చు చా ర యై న మ న</p>
--	--	---	--

వా వా ||

అనుపత్తివి

, న బ ర తి గ బ గ | త బ వ వ | ర సో |
 ఏ ఆ . | ద సే | జ |

, న బ న / న ద సో | ప గ రి | గ / మ వ ధ / |
 త ర వ రుణ | ప రి య | య న ము న్న |

ఎ ఎ .

చరణము

, న బ ద్ర - న క్ర | / మో మూ | వ ఫో , స సో |
 శ త్ర జ కే | ఏ ల | క్ర నిన్ |

, న బ వ మో | ప / గ రిగ | ప ప / ధ పు |
 చ ర ణ గు | జ ర ణ | ఏ గు |

, న బ రి రి | / గ ర / గ రి | / గ గ రి |
 త త్ర బి రి | గ క్రై | మై |

, న బ / రిని ధ వ | ప గ రి | / బ హ చ ధ / ||
 చింత్ర య ల గ | ఏ ముణ్ణ | కై ని ముణ్ణ ||

స్వరము

న నీ ద చొ వ ప | , న మో | - ని ధ ప మ |
 గ ర గ ము వ ధ చా | , మ గ్ ర | గ ము వ ధ |
 న ట్ల చ నీ న ని స్ ర | , న నీ | గ / మ గ్ ర |
 న స్ ర / ర నీ ధ ము ప | , - ధ మ గ్ | ర స గ ర || క

పా పా ||

తీర్మానము 9 - చతుర్భ్రహమి ఏకతాళము - కృష్ణస్వామి అయ్యగారు

రామాలోకాఖిరామా

పంచ

... గ్ | గ ము వ ధ | ని ధ ప మ గ్ | ర స గ ర గ్ |
 రా | ము లో | కా | థి రా |
 / గ్ ర స ని | స / గ్ ర స ని ధ | ప మ ప / ని ని ధ ప || పా మ గ ర స గ్ |
 ము నీ | కా | రా | ఆ మ రా ||

గ మ పా మ ప ధ | ని స స**ని ర ప మ గ | ర స ర / గ * గ
 మా లో | కా | కా | కా

గ గొ రి || సా ,
 మా || ఆ

అనుపత్తివి

. . . , మ ప | ధ పా ధ | ని సా రి | స ర గ మ గ ర గ |
 స | మా ట నొ | క సా రి | న య ము గ వి న |
మ గ గ ర ర/గ | స ర / రి ని ని ద | , ప స ని | స స/ధ మ ప ని ని |
 వే రా సా | మీ న ను ల్రో | వ తా | మ న మే |
ద ప మ గ ర స
 ల ర

రామా ||

చరణము

. . . , మ ప | ధ పా ధ | ని స స**ని ర ప మ గ | గ ని న |
 బ్రో | కు రు ని | సు ఏ | గ | గ
 భ | ధ | ని సా రి | ఒ న | ని న | గ | గ
 జో | కి యొం ల్రో | క | క | గ | గ ||
 || |

నిర్వపువ | ధవద | /ని, సన్ని | ధవమగ్రిసరిమ |
 నినా | మస్తురణ | ముసే |
 \గొరిసన్ని | సగ్గిరిసన్నిద | పుప /నీనీదవ |
 యథూ | మి | నిని ను |
 పామగ్రిసముప | ధవద /ని | , నిన్నిస |
 బనా యే | మిగతిత | ద |
 త, స | ఓసరిగము\ఱ | /గొరిసరి | గమగ్రిసగ్గి |
 నిషై | మదూ ము | డె క్రి | కలప్పస్య |
 ఓనన్ని | ధవదనీదవ || పామగ్రిస
 నినిషై | నిడరా || అదు

ముక్కాయి శ్వరము

\గు | సన్నిసరిగము\గు | గుగమపదవ | మూ, /నిధవమూ |
 మదువదు\మూపద | నిసరిగమగుగు | ఓనన్నిగుసన్నిద | పమపదనీనిసాని |

ధవమగ్రిస రామూ ||

8 గిమపథని]

మేళము 20 రితిగౌళ

[వేద శ్రీ చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 1 భై రవి

ప్యారజతి - మిశబ్జతి - ఏకతూళము - మహాసీయులైన శ్యామాశాస్త్రిలు గారు

కామూర్తి అనుదినము మఱవకసే

చ ० १

ఏ నీ,, ధా | ,,, పా | .,, ధ నీ | సరిగుపమగ్ |
 కా మా | టీ | అ ను | దినముమఱవక |
 రీ,, నీ | నిసారిగుమహాపా | ధనీపస్తీధప | మగ్గ, రిస ప |
 సే నీ | పాదము లేది | కృమచనమిత్తి | ని శ్రీకంచి |

కామూర్తి ॥

సారినీరసరి | ,నిరీసానీధప | పామా,, పా|ధానీసారి |
 కుందరదనా | కువలయనయ | నా త | తీర కుంచు |

కామూర్తి ॥

2 శ/గెల్/గాం | ,ని/గెలిసరి | ,ని/రిసనీధా|, -సని, -పగోరి |
కంబుగ శ నీ | ద దికురా | వి ధు వద నా | మా య మృ |
కామాక్తి ॥

3 శ/గొ/మగెరిసరి| నీసనీసరిగొ| మా/పగెరిగము| మపా/ధమగెరిస |
కుంభ కుచమద | మతగజ గము | పద్మా భవ హర | శం భు నుతవద |
నీసనీగొ | శిగొ/షమాపద | నీ/నీధపా| పామగెరిస |
శంక రి న | తునా చింతల | వే వేగదీ | ధృ మామైపుడు |
కామాక్తి ॥

4 మాప/నీధమూ | పథపమాగొ | గా/మమపాగము | మపాగొ/పమగె |
థక్కజనక | ల్పులతి కాకరు, ఛాలయానద | యాగిరితనయు |
నీసరినినస | సరినీసరిగము | మపాధనీసాం | సనీధపమగెరి |
కావవేశర | ఛాగతుడుగద | తామసముసే | యకవరమేసగు |
కామాక్తి ॥

5 పాధపమగెరి | గామపామగొ | శిగమగెరి | సనీసరి, |
పాతకములను | దీర్ఘ నీపద | శక్తిసంతత | మీయవే |
గా/మగెరిపా | ,పమగెరిపా | ,ధసానీధ | పామాగెరిస |
పావనిగధా | మేరవినధా | పరాకేం | నమృ వినమృ |
కామాక్తి ॥

६ దప / నీధావము | గ్రథిగమ్మేవద | ప్లో, మగ్ | మవమగ్గిగము |
కలు షవోరిణె | సదానతఫల | దా యకి | యనివిరుదునుని ||
గ్లో, రిగ్ | ముగరిగ్గసరినీ | సా, రిగ్రి | సనీధవమగ్గిసా ||
గ్లో గర్ | గినదొరయనుచు | వే దము | మొరలిడగవిని ||

కామాక్షి ॥

७ శ / సనీ / రిసరిని / రి / సనీధ . ధా / వ | పుగారిసరినీస | రి / గ / మపుపామవ ||
సీ పవనని ల | యాసురసము ద | యాంక ర విధృత | కువ అయామద ||
/ సనీధపామగ్ | రిసా / సీస భాధని | సరిగము / పము / గ్ | కీ, సీస ||
దనుజవారణ | మృగేంద్రా రిపత | కలుషదహనము | నా అవ ||
రిగ / మపుపాసరి | గ / మపుస / ధామ / వ | గరిగ / కమాపము | పద / నిని సావద ||
రిమి తవై భవ | ము గల సీస్క్రూ ర | ణమది లో దల | చిన జనాదుల ||
నిసరి / గా / మగ్ | రిసా / సనీధస | / గరి, స \ ని | ధపా, గరిస \ ||
కుబహుసంవద | లని చేపిపు | దుమాక త | యమీయ వె ||

కామాక్షి ॥

८ / సా / గరిసరి | నా / రిసనీధము | పాదనీభాధని / నిసా, నిగరి ||
శ్యామకృష్ణస | పణోద రిషివ | శంక రి పర | మే శ్వరి ||
సరిస \ సనీధస | మగా / మగరిస | నిసా, రిగ | / మపుపాగమ \ ద్వా ||
హరిహరాదుల | కు సీ మహామలు | గటేంపత | ర మాసుతుడ |

రీ , న లి | సా , , వ ము | పా , , ధా | , / ని , సా |
 మాశ్ యథి | మా న ము | లే దా | నా లై |
 , రీ , గా | / మాగారీ/గరి | సారిసనీధవ | మాగారీగరిస \ || ని
 దే బి | వ రా కె లనె | త్రోవ వేయిపు | దు శ్రీ భైరవి || కా

కామాణ్ణ :

విరిషోణి అను ఆటకాళ శాసవర్ణము ప్రక్కపుటలో చూడుదు

ପ୍ରକାଶକ
ପତ୍ରିକା
ମୁଦ୍ରଣ
ବିଭାଗ
ପାତ୍ର
ପାତ୍ର
ପାତ୍ର

୧୩

ప్రాణికి విషాదం కలిగిన విషాదానికి విషాదం కలిగిన
ప్రాణికి విషాదం కలిగిన విషాదానికి విషాదం కలిగిన

କାଳେ ପାଦରୁଷି ନାହିଁ ।

వ - భునిల సయ/క ము/పచు గంగ/క సు/వీధన ముగంగ/ స/గుగ/క / ముగంగ/ | శి వినిదస ||
 కొ - ఈ స్వామిణి అ అ అ | రూట
 శ / సచు కథ స / శి చె ల్పాడ || ఉ న ఇ త
 అ అ అ || గ గ గ
 శ / సచు కథ స / శి చె ల్పాడ || ఉ న ఇ త
 అ అ అ || గ గ గ

۱۲

ପାତ୍ର

ప్రాణికి

మురై/ పుంగటస వ/ ఇ/ న/ నంగా నినంగ/ గటు/ శువ | నివి ద రీ/ చార్జ ము/వ | గపగ్రమ/ షమదు/ సీ ||

三

5

న వ ద వ |
 న అ ర అ |
 స / త / న / న ర / ఆ / మగ ర / కస ర న / క ర న న ఏ త న |
 స : అ మీ (8)
 / గ ర ర స న న న భ ర ప మ / న ద ప మ / గ ర / గ ర న |
 ర : అ అ ఇ గ ర ఉ స : స : కే ల ల |
 * చ మ క ర న / క ర ఏ ర : / క క ర న / క ర ఏ ర ఏ ర ఏ ర |
 / మ మ / ప మ / భ భ / న న : / ప మ భ భ / న న / స స : / ప / భ / న / వ వ / గ / మ మ | / ద ప మ / ద ప మ / ప మ |
 ము
 మగ ర స స : ర ర : / క క ర స / క ర ఏ ర / వ వ / గ / వ వ | ... ...

శ / ము / పశు / ధర్మ / నిసీ న / పుషు ధర్మ / నిసీ / ససు | వ / ధ / న / విసరి / గ / ముహువ | / ధపుష / దపూ / నిని ||

ధ ధ ధ ప ము / ని ధ / న మ ధ / న మ ధ / న మ ధ న న ధ న ధ |

/ మగరి స / రినసరి / రి / గా / ము / మధ్యమహమపాధ / ని / వ తు | / ని / కిసని బ్రథ న సా | , ర నిదుష న / పొ, ధ మ ||

గ ర స సా , / ర ని ధ || విభజిణి

చరణము

, / మూర్ఖ / ధ ప / ధ మ / పగ / ప మ |
ని అఱ సాట ఉ ఉ |

పో పా పు ప / ని ని ధ వ ధ గ మ / ని ధ వ | మ గ రి ధ మ ధ మ | / ప మ ప / ధా పొ మ / ప ||
ప్రా జ్ఞా మేయా ఒ ఒ ఒ | ఒ ఒ | ఒ మునా అ అ ||

మ గ ర స న న స ర / ధ / : మూ మూ |

అ అ అ అ అ అ | చ అ |

వు	వి వి వి వి
ఎ	ఎ ఎ ఎ ఎ

(ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ) ଅପାନିକାରୀ

2 / ననిధి దా - నిధి మూ, / నిధి మూ, ధవు |

॥ గ్రామ మండల పార్శ్వ వారిని నిర్వహిస్తాడని అభిప్రాయం ఉన్నదనిని అనుమతిస్తాడని అన్నాడు ॥

ముక్క వ || పూర్వా, గుణానికి, ధైయము, చుట్టున

శిఖాన్‌లో ఉపస్థితిల వారావుంచుటయను గలదు

శ్రీ భూని స / గథ / క్ర / : మూర్ఖా ... . | ... . ను | వసుః ధాసా , ॥
 నా అలు | | ఆల మునా ॥

శ్రీ వి / క్ర గథ / క్ర / ముగథన ని ధవసు / గథస ని ధవ |

మువధని సథగమ విభరుగ / ము / సుర్చధను / విధము | గథస / విధము / ధను | స / గథ / ము / ముసో సను ॥
 నా | | ఆల | | ఆల | |

శ్రీ ముగథస / విధముగథ / ధవముగథ |

స / సనిధన ముగథ సర్గథ / ము / ముపద ముపద / విధనము | వి / గథ విధము గము | పద / విధనము - x
 నా | | ఆల | | ఆల | |

శ్రీ విధవముగథ / సా . గథ / ముముపద ముపదనము |

శ్రీ ముగథ నా విధము / ముగథ విధము / ధముగథ | విధనము / ము / ముపద / విధనము | విధనము / ధము ॥
 నా | | ఆల | | ఆల | |

శ్రీ ము / ముము / గథ / ఆల | | ఆల | |

శ కి వ భ న స ర క మ గ ర ల న భ వ మ గ ర ల న భ వ |

ష మ వ భ న ర భ మ న న ర క మ ప భ వ మ / న భ మ | క గ ర భ మ / ర భ భ భ భ భ | న ర గ మ ప భ భ భ భ |

మ మ మ మ ప మ మ మ భ భ భ భ భ భ | న భ భ భ భ భ భ |

న న / న భ భ భ భ భ భ భ భ భ భ భ భ | న భ భ భ భ భ భ భ భ | న భ భ భ భ భ భ భ | భ భ భ భ భ భ |

న భ భ భ భ భ భ భ భ భ | భ భ భ భ భ భ భ | భ భ భ భ భ |

మ మ మ మ మ మ మ మ మ | మ మ మ మ మ మ | మ మ మ మ | మ మ మ |

ప ప ప ప | ప | ప | ప |

శ గాయక క్రైస్తవులు పాడెడు క్రొములు తా మూడు ప స్వరములను తా మూడు ప స్వరములను తా మూడు ప స్వరములను అటులనే తక్కువనిన్నాయి

సంఘ / కాసరి / గౌర్య, త / తీవ్రిని నిసర్కి |

సారో, విశ్విని బైధ / దుష్టగా, కిన్నన వీటి, బైతాని | వాతాని నిసర్కి, ||

భూష / క్షామి బైధ / దుష్టమ / సాంసు గ్రాధ పథ మూర్ఖ |

భూష / దుష్టమ / సిన్నదధా / విన్నదధాను రథపంచము | గ్రాధగ్రాధము / కుపథ | మూర్ఖ గ్రాధము / ముహ్రు, ||

విన్నన / గ్రాధ / ముఖ / వము / దుష్ట / విన్నదధా / విన్నదధాను | గ్రాధగ్రాధము / కుపథ |

గ్రాధము / పన్నన విన్నన / గ్రాధ / గ్రాధననన / విన్నదధాను | విన్నదధాను / దధము | వధనని సూర్యననీ ||

న / సంస్థాని / క్షామి ముఖము / ముఖముని / గ్రాధనని / గ్రాధనని / గ్రాధనని |

గ్రాధన దుష్టనిని నిసర్కి / సముద్రమిశ్రధానిని సముద్రధానిని | భూష / విధధమున వ్యాప్తి |

ప్రాణి విన్నదధాని / కుపథ | భూష / విధధమున వ్యాప్తి |

మూర్ఖులు / ద్రవులు / ధరువులు / పుగులు |

ପ୍ରକାଶକ

ప్రమాదం , వీళు , పుచు / నిని భజ రిగ్ ను / ని దశ | ము క్కాగు వు వర్తమ | సుము / వధాచా ము / వు ||
మును న అ అ ||

ముగ్గుల ప్రాణిని నియంత్రిస్తున్న విషాదానికి అధికారి

ପାତ୍ରମାଲା

అ అ గలరి క్రమ అంగ ప్రాణి అ అ |

దున / ముగం ప / పుమ గం వ / విదమ / మపా తమగం ||
 మా మాల, కి అ ఆం పుషట చూ కు ||

 సుమి దున / పుమ ముగం గం గం గం ||
 రా రా ఆ గా ||

 వ / సా .. , నన / గో గమ / వచు ముగం ||
 అ ల ల ఱ అ అ ,

 వన / గం సా ని దునన / మపా తున / మపా వధ వనర | విసాని కీస / ము | విపా మిని దమ ||
 కం రథన అ క్రీ అ , తు అ ఏ అ | ద క్రు అ క్రు క్రు | అ క్రు అ అ అ ||

 గం కు / ముమ్ము , క్రు / ననద వధ / విదమ / దమ ||
 అ ర కు సె లల తల అ ||

 పుమరున / విన / విన కీ రన విన కీ రన | క్రు దున సున | న క్రు దున దున ||
 న 0 0 0 సే 1900 తో కు కు | క్రు ఎ ఎ | ఎ వుడు ఎ ను ఉ ||

భవ ర/న/ఉ సా . భ వ / క / గ/య/గన |
 రాజుల అ , అ ము దు కె ఎ ఎ |

ప/క స/ఉ / గ/య/గా పగుషు గొ ఘ / గ/య/య | వి సో లగరసన | న/య/న సన్నిధము ||
 అ అ అ అ ఈ చూ అ అ న అ | సేవ ఎ ఎ | ఎ | క్రమ |

స/ద/న/న/ న/ఉ / క / మ/గ/య / గ/స/య/ గ/య/ గ/య |
 సా అ మీ అ |

ప/గ/య/గ/య/ కువథ/న | వి స/గ/గ/య / కువథ/న | సన్నిధము దము మహా ||
 చా అ అ అ జగ్గా పా ఎ | దే ఎ | ఎ | నా అ అ అ |

* చు క/య / సా య వె |
 అ అ |

అగును ఉను లై కెత్తు ను |

మును వును నాటు తునిను / పునుపు దుడును నినుని వునుని | వును వును వునుని | తును తునుని ||

తును తును వును లై కెత్తు ను పునును ను | ఉను |

పును పును వును లై కెత్తు ను పునును ను | ఎను కెత్తు ను | పును పును వును |

ఏ ఏ ఏ , ఏ ఏ || వును |

ఎ ఎ

ఈ తైరును వరునును సంప్రదాయాలు తెన లోకాల్మేళులు వీళ గొప్పమంచ కానుయూనులు

(జన్మము శాషాంగము) 1 తైరవి

సంచారి - రగణమత్కృతాచము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

ఏ లా \ నీ స / సా క | ఏ ధ / ని / ని సరి | గ / ము గరి స స రి |
 నీ సి స ధా పా | ధ / ని / ని సా | ప / ధ / ని / ని సరి / గీ |
 గరి / గీ స / రి రి | ధ ధ / ని సి | పప / ధ ధ / ని సి సి సా |
 \ పా ధ ని సరి / గా గ | ప / నీ సరి | గ / ము గగరి / గగరి |
 స / రి రి సని / సని | ఏ ధ ధ / ని సి | ధ ధ ప వ మ ప / ధ ధ |
 పప / ధ ధ / ని సి / సన | / రి రి / గగ | ప / ధ / ని / ని సరి గ / ము గ |
 / మరి / గీ స / రి ని ప ఏ లా | / గీ రి స | / రి రి నీ ఏ ధ సి సా |
 \ పా ధా ప / నీ సా | / మ మ గరి | గ / ము గరి ని సరి |
 \ నీ రి రి / నీ సా ఏ లా | నీ సారి | / పా ధ / ని / ని సరి / గరి |
 మ ప ధ ని సరి గీ మ | ఏ ధ ని సరి | గ / ము గగరి రి |
 ప / సా రి / గా ప / మా | ప రి గీ మ | ని సరి గీ మ ప / ధ మ |
 ప / ధా మ / పా \ గా | / మా మా | \ రి / గా \ పా పా |
 రి గీ మ ప / ధ మ / పగ | / మరి / గీ స | / ధ ధ మ గరి / గ / మ మ |
 \ పా రి గీ మ ప / ధ మ | ప ధ \ మా | మ ప / ధ మ \ గా రి |

గగగ / ము \ ప్రవ | గ / ము ప్రవ / ధ | పప\మా \ గాగ్ |
 రిగముపద / నీధ | \మ\గరి | గ / ము ప్రవా \ ధ మ \ గరి |
 \ పా ధమ్ గరి / గ / మ / ప్రవ | ధ / నీధప | మా - గ్ మ |
 సస / రిం / గగ / ముమ | సరిగుమ | వధని / నిసరి / గ / మ / ప్రవ |
 ధ / నీసి ధప \ మా | / ధ పా మ | / నీధప మ గరి సా |
 రిగముపద / నీధధ | / నీధపమ | / నీధమ గరి చూ |
 పా / ధ ముపద / నీ | \ మ్ ప్రవ | మప / ధ ముపద / నీ |
 పచా / నిషధ ప్రాద / స్త | ప్రాదనిని ప్రాద ప్రాద | / నీని ధప, ధధ \ మప |
 / ధధ ప్రాద / నీస ప్రాద / నీని | ప / ధాద | మ / పాపమ \ గరిగ |
 ముపద / నిసీ \ పా / ధ | మగర్గ | / ధ మగరిగ ముపా |
 రిగ / ము / పుపాధగ / మ | / పుపాధ / ని | ధపా మగ్ ముపద |
 / నీని ప్రాద ప్రాద / నీ | ప / ధాని | వధనిని నినీ |
 ప్రాదధనిని \ నీధప | \ మ్ \ గ్ | రిగముప / ధ ముప్పొ |
 / ధ మగ్ రిగ ముప | / ధ మ / ప్రమ | ధ మగ్ రిగ ముప్పొ |
 \ పారినముమ | \ పారిన | / ప / పుపాప ధ మగ్ |
 సరిగుపదనిరి | గ్ ము పద | నీనిరిగుపదని |
 పరిష్కారిధాపా | త / ని / ని సౌ | రిష్కారి ప్రధనినిరి |
 / గగ్ రి సారి | తపరి | / గగ్ రి రి / గ్ క్ |

త్తాపు / గ్రంథి | త్తా / గ్రంథి | స్తాంత్రాన్తాంతా |
 మ్రాణిసంగ్రహు / సో | త్తాము / తా | , త్తా / ప్పు / గ్రంథి |
 రా / త్తాత్త్రాన్తా | న్నార్థింతా | / న్నాధిర్థాత్తా |
 ప్పుగ్రాంత్రాన్తా | మ్రాణా | మ్రాణా | / న్నా / త్తా |
 త్తాన్నాధిప్పుగ్రాంతా | మ్రాణాన్తా | మ్రాణాన్తా | త్తాన్నాధిప్పుగ్రాంతా |
 / ప్పుర్మి / గ్రంథి / త్తాన్తా | , త్తాపు | న్నాన్నాధిప్పుగ్రాంతా |
 సోత్తాముపుధా | న్నాధిపుధా | / త్తాంతాన్తా | న్నాన్నాధిపుధా |
 ము / త్తాత్త్రాన్తా | న్నాన్తా | మ్రాణా / న్నా / సో : ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

[రిగి మపధని]

మేళము 20 నారీరింగాష

[వేద త్రి చక్రము

సవ్యము (భాషాంగము) 2 అహారి

ల కు ఉ ట్లో క ము

వెంకటమం అహారి సాతు సంపూర్ణా స్త్రోహాత్ర రంజనీ
గితోక్త మేళమార్గేణ తాటయామే ప్రగియతే

మూర్ఖున - {	అరోహణము	న రి న బ గ మ వ బ ధ బ న న
	అవరోహణము	స ా బ న బ ధ ా వ మ బ గ ా బ న

లక్ష్మావివరణము - సుఖురామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము; హింద్రగ్రహము, రత్నరాగము, రాత్రి మొదటిజామమున
గానము సేయదగును

ఈ అహారిరాగము పూర్వాచార్యులు జెప్పిన ప్రసిద్ధమేళములలో ఎనిమిదవమేళము

ఈ అహారిరాగమునకు మూర్ఖునావరోహణమునఁ గల దీర్ఘ స్వరములైన నిషాద,
శ్రూవత, గాంధారముతే విశేషరంజనముల నిచ్చెదు తీవ్యరములు ఈ రాగమునకు ప్రత్యుత్తి

పంచ్చుతి బుషథములును, సాధారణ అంతరగాంధారములును, త్రిశ్చుతి పంచ్చుతి దైవతములును, కెళ్ళి కాకలి నిషాధములును బటుకుచున్నవి

సా \ ని \ ధావ, మ \ గారిస, సా \ ని దని ధావ మ గ సు \ గారిస,
 స మ \ ధ గా మవ, స మ ధ గ సు గా మవ, మ / ని \ ధావ,
 మ / ని దని ధావ, వ / ర / ధని / సా, స \ పా \ గమవ / ని / ని సా,
 ధ ని / రి రి స, స \ ని దద ధవ, స \ పా మ గ గ గ రి రి స,
 ని \ ధావ / ని / సా — ఇవి తీవ్యర ప్రయోగములు

సరిస, రి రి స, ని / రి రి స — ఇచట శుద్ధ బుషథముశే

పరిస, రి రి స — ఇచట త్రిశ్చుతి బుషథములును, పంచ్చుతి బుషథములును బటుకుచున్నవి

మ \ ధ గా మవ, మ \ ధ గా రి స - ఇచట అంతరగాంధారములు బటుకుచున్నవి

మ \ గమవ, మ \ గా మవ, మ \ గా రి స, మ గ గ రి స —
 పీనియందున్న గాంధారములు సాధారణముశే.

పథ / ఏ ని / ఏ - ఇచట శుద్ధ ధై వతమును పంచు శుతి ధై వతమును బలుకు చున్నవి

పథ ని ఏ ర, పదని ధ - ఇచట నిషాదము కై శికియే

పథ / ని / స సా \ ని \ ధా \ ర - ఇచట కై శికియును, కాకలియును బలుకు చున్నవి ఆసులున్నప్పటికిని యా రాగమంచు బుషఫగాంధార ధై వత నిషాదములను సమయానికి దగినట్టుబట్టి రంజనము కలిగింపవలెను పథ / చేరి - ప్రయోగము గీంపున గమబడుచున్నది తారాగము అనుభవవేద్యము

లక్ష్మిగీతము - త్రిపుటతాళము - వెంకటమళి

ధ్రువము

సా   పా పథ ధ ధ ధ   పథ పే మ గ మ ప
థూ   రి ప్రథా అ తు   గి రి అ జా ప తి
ధ ధ ప మ గ రి న   గ మ ప మ గ రి న   స న స మ గ రి న
మ ద న స ం హ తి   ప ర ం ఊ ఒ తి   ధ రు మ ము ఉ రి తి
స రి స ని ధ ర ప   ధ ధ ప మ గ మ ప   ధ ధ ప మ గ రి న
మ త సు ధా కృ తి   ని ఖ ల సు ర ప తి   ధ ఇ రు దై ఎ రె న

అంతరి

గమపగమపా | నిసరిననిధప | ధసనరిరిరి |
 పాహిపా హి | న్యుఅలిడై ఎప | గుణగుణాలపరి |
 గారిసా |
 రంజితా

జూవద

రిరినసినరిరి | సాసనిధధప | నసామగరిన |
 కులికధరాది | దేవనంంఘు | నతప్పాఅశద |
 మామగమపా | ధధపపమమప | నిధపపమమప |
 కంమశుంకై | కనకగరిచా | అఅపజటాఅ |
 ధధపమగరిన | గమపగమపా | మగామపమధ |
 మటితగంగాల | గమశురంగా | నిరామయనిటి |
 పామగారిస | నసపమగరిన | గరినరిననిన |
 లంబకారెఎ | చంద్రశేఖర | దనుజనిశ్రగ్రహా |
 నిరిననిధపమ | గమపమగరిన | గమపగమపన |
 మేలనకాత్ముజ | రశుంకరెఎరెఎ | భాఅషా |
 సాసమగమప | నిధపమగమప | సాసనిధధ |
 అంగాలహిరి | రఅగనాలగరు | ఈయాఅంవోః |
 ధధపమగరిన | సరిననిధధప | మమపమగరిన ||
 అఅయిరెఎరెఎ | రెఎఎయాలాశా | అఅఅఅఅశై ||

గ మ ప గ మ పా | ని స రి స ని ధ ప | ధ స స ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
 పా హి పా హి | మృ అ అ దే ఎ వ | గు ఱ గ ఱ అ వ ॥
 గా రి సా ॥
 రం జి తా ॥

ఈ రాగమున త్రిగ్రుతి బుషథములే బలుకుచున్నవిగనుక పంచ్గ్రుతి బుషథ భైవత ములకును, అంతరగాంధార, కాకలి నిషాదములకును ॥ ఈ గుఱుతు వేయబడియున్నది

ప్రథమావరణము మొదలు ఆష్టమావరణమువరకు అష్ట విథక్తులుగా రచించి ఈ నవమావరణ కి ర్తనములలో ఆష్టవిథక్తులును జేర్చి తెచ్చియున్నారు

నవమావరణ కి ర్తనము లలో నిది నవమావరణకీ ర్తనము

కి ర్తనము - త్రిగ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదేషితులు

శ్రీ కమాలాంబా జయతి

వల్లి వి

పా , ధ / నీ ధ పా ! / ధ పా మ ॥ గ మ / వ మ వ / ॥ గ బ స . న |

శ్రీ కమాలా | అ ం థా అ |

న ఏని సా / ఏ గ్రి రి సా^Wగమ ||
 జ య తీ అబ ||

2 సా, ధ / నీ ధ సా | / ధ సా మ ఏగ మ / వ మ^xపు / ఏగ ట్రి, స |
 శు క మ లా | అ ఽ కా అ అ |

న ఏని సా / ఏ గ్రి రి సా || న ఏని చ / మ ఏగ మ / ధ ప / ధ మ ||
 జ య తీ ః జ గ దం కా ||

3 సా, ధ .. | .. | న ఏని సా / ఏ గ్రి రి సా ||
 శు .. | .. | జ య తీ ||

సా ని ఏగ రి ధా, వ | వ / ససన / గ మాప |, మా, ధ సా / ధ పా, / ధ మ పాము ||
 శ్రుంగ ా ర | ర సక దంతా | మ దం ఽ కా అ ||

సా, ధ .. | .. | న ఏని సా / ఏ గ్రి రి సా ||
 శు .. | .. | జ య తీ ||

సా మ^Wగ మ పా | వ^Wగ మ పా, ర ర / విధా | / వ మా / ధ ప వ మ గ మ ||
 చి దిషి ० १ | ప్ర త దిం జే | ० దు దిం ० కా ||

సా, న .. | .. | న ఏని సా / ఏ గ్రి రి సా ||
 శు .. | .. | జ య తీ ||

నీ ధివ ధనిసమగ్రీస | స / మమో మమ్మె మపపావ
 శ్రీ పురతిందుమ ధ్వనిత | చి ० తా మణిమ ० దిరష
 వ / సని / సప / ధ మపగమప / ధ | నీ ధివమగ్రీసరిగమ /
 వా కా రమంచ బీత | శివకా మే శాంక సో
 సా , ర .. | .. | న మని స / మగ్రీస ||
 శ్రీ , .. | .. | జ య జీ ||

అనువర్తన

శా ధ / నీ ధివ పా / ధ / ధమ | గ్రా గమప మమ ప మ ||
 మా క రా న | నా దృ రిత
 సని వీ శాస నినిధి వ || పా , నీ వీ స సా , / నీ మా ఉ ||
 మ హ శ్రీ పు ర || సు ఓ ద రి ० ||
 శా పధ శా గ | గ్రా మమ , నీ ధ ని ధో చ ||
 రా ఇ రా | జీ జీ రి ० ||
 ప ధ ని స సా | సా , / స / రి ని సా ని ని / రి స ||
 శ్రీ క ర స | రాయి స ० ० ద మ ||

చరణ ము

స వ మ క మ ప క స వ మ క మ ప క స వ మ క మ ప క

ప \ గ ^w మపద / ని ర / ని ధప ॥ న \ పా / ధప న II x / మ |

ఉ నాల్ లై = నే విత ర . తూ |

న క II గ రి ప / సా \ న | వ ధ ప / న II ^w న ప ||

న ర క వ | ద లై ||

అ - మా , \ II గ రి ప | సే మ / ^w గ మ్మ . |

అ మా డ | క లై తూ |

ప / ధ ప / ధ మ / ప మ \ గౌ ॥ మ ప ^w గ మ ప II ర / II ని / ^w సే |

అ త ప ర దే = వ తా యూ |

స \ న \ ధ / న \ ధ , వ | గౌ గ / ని ధ పా |

సు క లొ దో | జౌ తొ |

\ ర్మ / మా / ^w గ మ | వ ధ పా ధ ప ప / ^w మ చ |

క మా ద | వ్యా ద క |

\ ^x గ మ పా , ధ / ^x ని ధ ప = ధ / ^x ని ని / ^w సే ర |

ఖ రు పా స త = క ద హ ద |

సే / న / వ ధ ప | వ II ధ II న II స / ర న |

సే ద మంత | రూ పి ఛ్యా |

ని స \ మ \ గ రి స | ఏ ని ఏ ని / రి స ని ధ / ని ధ |
 క్రమే మా స్వద | కి వ సు రు గు హ |
 ష \ గ మ \ ఏ ధ / ని / ని స \ వ = పా ప / త పా \ గ |
 జ నం 0 నా న్య 0 || ప్రీతి యు త |
 మ వ / ధ ద / ని ధ పా , మ | గ గ గ గ మ ఏ గ \ రి స ||
 మ చ్ఛి త్తం 0 | వి ల య తు ||
 సా / త ఏ గ రి స ఏ ని \ ధా ప ని స | సా మ గ మ ప గ మ ప ధ / ని ధ ||
 బ్రి హై మయ ప్ర కా శి నీ | నా మ రూ ప వి మ ర్షి నీ ||
 పా మ గ మ ా ప ధ ఏ ని స ని / ఏ రి | సా / మ గ రి స ని ధా ప \ ఏ గ మ ||
 కా మ క లా ప్ర ద ర్షి నీ | సా మ ర స్వ ని ద ర్షి నీ ||

శ్రీకమలాంధు॥

పదము - మిక్రజాతి యేకత్తాకము - తొల్లువరమువారు

మో స మా యె గ ద వే

పల్లవి.

పా పా / ధ ప | చ \ మా గా / ప మ | గ \ రి సా గా | మ ప మ ప ఏ ధ ని స ||
 మో స మా | యె గ ద | వే వ నా | బు ది క ||
 \ ప పా / ధ ప / ధ మ | మ మీ గా / వ మ | గ \ రి సా . ||
 మో స మా | అ యె గ ద | వే ||

ఆ నుప్పుల్లివి

, ధా / ధైనీ / సా | , సా / రీరిసా | , \నీ / కిసా | స \ శి \ ధా \ పా ||
మో న మా | యొ యొ | ము చ్చువ | గ ల కె ० ||

, వ ధా / ధైనీ సా | , సనిని ధవవ | వపా ధప\మా | గమూప\ధ\నీని స || \వ
వా సిగ | ల్లి ల్లి | వరము గా | బో లు || ६

మోసమాయొ ||

చరణములు

, మా \ గా మా | వ పా పా \ | , పా పా పా | వధా / నీద \ పా ||
1 ప్రో ద్రుతో | వ సే | హూ దో టు | లో వ ల ||
2 బడ ఱ క | గొని ప | స్నీ టి | చ ఱు వ చ ||
3 అం న ట | గొని సే | నల ఱ పా | నృ తీ ద ||

, వప / ధప ప \ మ | మా , మప మ | \ గా , మా / నీ | \ కిస్ / ధా , పా , ||
1 పొద రిం టి ఇ | లో నొం టి ఇ | ను ఽ డ | గా అ ||
2 వృర ము లో | సే నొం టి | ను ఽ డ | గా ఏ ||
3 నతి వ లో | సే నొం టి | ను ఽ డ | గా ఏ ||

, ధా / ఏ సీ / సా | స సా ని / సా / ^{**}రి రి | స / సీ సా సా | , \ సీ \ ధా పా ||

1 స ట్ల సే | య క రం దె | , జా ము కా | ద యే ||

2 పొ డ ము కా | ని స 8 | , ప్రొ ట్ల కా | ద యే ||

3 చ ల ము కా | ని భో త్ల | వ ర ము సా | మి యే ||

, వ ధ సీ ధా | పా , \ గౌ మూ | ప / ధా / సీ ధా | పా \ , గౌ మూ ||

1 చ 0 దా న | వ చై నో | వ చై నే | వ చై ||

2 పొ 0 కా న | వ చై నో | వ చై నే | వ చై ||

3 చ 0 దా న | వ చై నో | వ చై నే | వ చై ||

ప ధా సీ ధా | ప మూ \ గౌ మూ | ప ధా సీ ధా | ప మూ \ గౌ మూ ||

1 ము ట్ల పె | ట్ల పె ట్ల | మో వి యా | ని యా ని ||

2 రొ డలు బ | ట్ల బ ట్ల | తో డలు జీ | ర జీ ర ||

3 బ లి మి ల | ట్ల బ ట్ల | ప మై ర | ది గ దీ స ||

ప ధా సీ ధ \ పా | ప ధా ధ ప \ మూ | \ గౌ , మూ / సీ / ^{**} ధ సీ ధా , పా , ||

1 మొ న ప ల్ల | నా ట్ల ం చి | పో యై | ను ||

2 జ ది య కు | మ ని వా దు | పో యై | ను ||

3 ప ఱ త రో | క శ లం తు | పో యై | ను ||

, ధా / నీ సా | సా , సా / రీ | స సా సా సా | స \ నీ \ ధా \ పా ||

1 ని ద్రు ర | మ బృ న | మంటి గా | ని తే ఱి ||

2 వి ది య ము | సా కు న | మంటి గా | ని శే ఱి ||

3 చిలు క సం | ద డి ని సే | మంటి గా | ని లే ఱి ||

, ప ధ / నీ \ సా | నీ \ ధ ధ నిధపా | పా \ ధ ధ పా , ము | మపమప \ ధ / నీ \ స || \ ప

1 నీ వె వ్య | ద న సై తి | సే యో | చెలి య రో ||

2 నీ వె వ్య | ద న సై తి | సే యో | చెలి య రో ||

3 చే బ ట్టు | కొ న సై తి | సే యో | చెలి య రో ||

మోసమాయెగద ||

సంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సస్ / మ \ ధ గ మా హ \ గ | మా \ ధ గ మ ప / ధ / ని ధ పా |
 \ గా మ ప \ గా / మ \ గ \ రి | సా \ నీ \ ధ \ పా \ ధ / ని |
 \ ని సా / రి ప / గ రి రి పా | / గా మ ప మ / ని \ ధ \ పా |
 / ధ ధ పా మ \ గా మా | గ \ మ ప / ధ / ని \ ధ \ ప / ధ ప |

\ మా మ ప గ ప గ రి సా | " భ / వ ధా పా ధ / భ న / రీ రి సా |
 / మ మ గ పు / భ గో , మా పా | గ మ పా ధ / స \ ధా సా |
 / ధ ప / ధ మ పా \ గొ మా | గ గ గ గ రీ రి స భ ని సా |
 \ ని / రి సా / ధ ధ పా | మ ప \ మా / ని త ని \ ధా \ పా |
 మ ప \ గొ మా పా \ మా | ప / న \ ధా ధ ధ ధ ధ పా |
 మా మ \ భ గ మా పా / ధ ధ | పా గ మ వ / న \ ధా \ పా |
 / ధ మ / ప గ మ / ప \ గ ప గ రి స | సా మ \ గ మ ప గ మ ప వ |
 భ ధ / భ న / ని సా \ సి త ని \ ధా : | ప / ధ ప ధ మ ప గ మ పా |
 / ధ ప \ గొ మా గ మ మ / ని | \ భ ధ / ని / ని సా , / రి రి సా |
 \ భ ని / రి రి సా భ ని సా \ ని | \ ధ \ పా భ ధ / చ భ ని / రి సా |
 ప / ధ / ని / ని స / రి రి సా \ ని | రి సా / రి ని సా \ ని \ ధా |
 \ పా / ధ ధ మ ప / ధ / ని / రి సి | \ పా \ మ ప / న \ ధా \ పా |
 మా / ప మ / మ ప గ రి సా | సం / మ మ గ మ / ప ప \ గ మ |
 ప / ధ / ని / ని స / రి స ని / రి స సి | రి స మ \ గా రి స / రి సా |
 స \ ని త ని \ ధా ప గ ప గ రి సా | గ మ ప / ధ / ని / ని స \ పా \ మా |
 * ప గ రి \ రి , సా , ||

సంగీత సాంప్రదాయ ప్రవర్తని

రిగిమశని]

మేళము 20 రితికాళ

[వేద శి చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) తే ధన్యశి

ఉ తు ణ క్లో క ము

వెంకటమథ ధన్యశిరాగ్నంపూర్ణః అరోహే రి ధ వర్జితః
గానతశాఖ్వద్ విదిభుసుః ప్రాతఃకాలే ప్రగీయతే

మూర్ఖ - { ఆరోహణము బ ని స బ గా మ ప బ సి సా
అవరోహణము బ ని బ ధ ప మ బ గ రి స

ఉత్సం వివరణము - సుబ్బారామదీష్టితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, వడ్జగ్రహము, ర్తిరాగము, ఆరోహణమందు
శుభమథైవతవర్ణము, మొదటిజూమమున గానము సేయదగును

గ మ ని క ఈ ధన్యశిరాగమునఁ బట్టెడు బుషభమునిన్నయు ఈద్ద బుషములే ఇటులు
బటులయే సంప్రదాయమైన వాడుకగానున్నది అటుగనుక సన్నిధప మగ బ రి స-
అని గూ బ గులుతు యూ మూర్ఖనావరోహణమందు బుషభమునకు మాత్రము
సేయదియందుటచేత ని రాగగిత కిర్తనములు మొదలైనవానియందు వచ్చెడు

బుషథములన్నియు శుద్ధబుషథముల గానే బట్టవలెను ఇటులండగా ఎటులనో ఈ
రాగమును వెంకటమథ రితిగాళ (మేళము) లో భాషాగమునఁ ఛేరిపెప్పి
యున్నారు ఈ రాగమునకు గాంధారనిషాదములు మిగుల రంజనముగల తీవస్వర
న్యాచ స్వరములు

ఎటులనిన

నీస గ్రా, నీస గ్రా, నినిసగ నిస / గగ నీస / గగ కు గ్రా,
నింగ మ \ గ్రా, నీధవ మ \ గ్రా, గ్రా మవ నీ, గ్రా మవ నీ,
ర ప / నీ స నీ ధ ప / స నీ నీ, రీ నీ ధ ప / స నీ సా రీ,
నీధ ప మ గరిస \ నీధ ప / నీ నీ సా

తక్కునని గీత, కీర్తన, సంచారులచే నెఱుఁగు దగ్గనని

అణ్ణగీతము - త్రిపుటుతాకము - వెంకటమథ

ఉద్ధవము

మ మ పా	మ గ రి స రి ని స	ధ ప ని ని సా
అ అ ఆ	రె ఎ రె ఎ ల వ	వా ణు క పా
గ మ ప మ గ ప మ	గ రీ సా ,	గా మ ప ని నీ
అ అ ణీ శ య వ అ	ణీ ఈ ఈ	ఒ ఒ క అ స

ధ ప మ గ మ పో | గ మ ప మ గ రి న | గ రి న రి న ని న
 అ అ ర న అ ద | స్తో రు ఉ ఉ ఉ పో ల | ఆ ప ० ० ० ० ० కో |
 ధా ప సీ సా | గా మ పో గ మ | గ మ ప గా రి న
 జా మ త టై | అ ర త బ్యం ० | ० ० ధు పో అ శు |
 ని సొ ని ద ప మ | గ మ ప మ గ రి న
 కృ పో అ అ అ శు | ప ర వి త అ అ శు |

అంతరి ।

గా మ పో ని ని | ధా ప సీ సా | గా మ ప ప మ గ
 అ అ రే శి న | కా మ వ త్తీ | క ల్ప త రు వ ల్ల
 త మా గ రి పో |
 క్ర్య త త అ శు |

శాపద

పీ మా గ రి పో | నీ స గా రి న | ని సొ ని ద పో |
 ధ ० ప్లీ | మ ల్లి కా మ్మె ఇ | ఇ ఉ ఇ ఇ దా |
 మా ప నీ ధ ప | నీ స గా రి న | గా గ మా పో |
 భ్రుం గ సం ० పు | ని ర్షో ఉ ఇ ఇ ప | నం గ టం కా |
 గ మా ప గ రి న | ని సొ ని ద ప మ | గ మ ప మ గ రి న |
 ర చా క అ అ ర | ప్ర పం చ అ య త | అ అ అ ధ అ అ ర |

గ మ ప ని ని ధ ప | సీ స గా మ ప | ధ ప మ ప మ గ మ
 అ | అ | అ | అ | అ . . . అ |
 ఛ నీ స్తో . | పొ ప ధ ప మా | మా ప గా రి స |
 ఆ ఆ రే | వోల్మ కె ఎ ఏ | ఏ శ రా ణ అ |
 ని స స ని ధ ప మ | గ మ ప మ గ రి స || గా మ పా ని ని |
 అంబుజ ప అ అ ణి | ని త ల వే ఎ ఎ ణి || ఆ ఆ రే శి స |
 ధా ప నీ సా | గా మ ప ప మ గ | ప మా గ రి సా ||
 కా మ వ తీ | క ల్యుత రు వ ల్ | ల్ తీ శీ శు ||

త్తి ర్తనము - రూపకత్తాశము - ముద్దుస్వామిదీఖితులు

మంగళ దేవతయా

చ ౩ వి ।

మా | \ గ / మ గ గ రి స | స్తోనీ ప | స / మ \ గ్రమ |
 మం | గ శ దే | జ త | యా త్వి |
 పొ | నీ నీ / ర | సా , నీ ధ | హ మ ప / ధ ప మ / హ |
 యా | బ హు | మా | ని తో ఎ |
 \ గ , ర ర / గ | ర స నీ సా మ గ మ ||
 హం ఽ | ఽ శ్రీ అ అ ||

2 పా | మ\గ/మగ గ్రి న | వీ స | న మూ, గ్రి మ |
 ము० | గ క దే | వత | యూ త్వు |
 సా | గ మ పా, మూ | వ్రి పగ్గరి | నీని వ్రి ధవ |
 యూ | ల హు మూ | ని తో | , |
 ని | వీ సా, ||
 ఈ | హు० ||

● నుపుల్లావి

త రథపామ | మూ/పుమ \ గ గా/మగ్గ | గా మపా, | మగ్గమ/రథపామపా ||
 శు० శు० | గ వ క మ | రా | ర య యూ ||

 2 రథపామ | , , , | , , | , , ||
 శు० | , , , | , , | , , ||

 గ | మగ్గమ పని, వీ | ని ధవ | వీ వీ సా ||
 శ్రీ | గ శ్రీ | గాట | ల య యూ ||

 వీ సగ్గ | , మగ్గరి సానీ సర్పి | నీని ధవ పమగ | రి సనీ స/గా గా మప ||
 జంగమ | షౌ వర లోక | జ. న న | సీఱి య యూ జ య ||
 మంగళ ||

చరణము

గ ర | న స ా ః | వ స | న / క గ ా ః ||
 హ ర | ద | తుం | తు మ న ||
 హు | వ మ ప / ధ | వ మ గ ా . | ర / న స ||
 ఆ | ఉ క ట | న | క్ర హ య ||
 హ ఏ | , గ మ పా మ | స | , ధ ప మ గ మ ||
 ద ర | ద దుః | థ | ది మూ ||
 వ గ మ | ప ని వ | మ వ | మ ప / హ స ||
 ఈ | న్యు జ న | న | క్ర హ య ||
 ద ప | ధ మ ప | వ గ మ | సో , న ||
 న ర | ర రా జ | గ | సో ఽ ||
 స / రి స / న | ద ప / ధ ప / ధ ప | ప మ ప | స / స న / న స ||
 హ ర | య స ర స | * | క్ర హ య ||
 . న | - క గ ా | - మ గ ర | స / రి స / స న ||
 - వ ర | ల అత్తి - | హ ర + హ ర - - గు రు ||
 స ప / ధ ప | మ గ / మ గ గ మ పా మ | మ ప ధ ప | మ గ / మ గ ర స ||
 గు హ | క ట అ | ప | క్ర హ య ||

నిశ్చారి | నిశ్చ / గాంగుమపా | ని \ ధా \ ప | మపా / నిన్నిపా ||
 సురార్పి | త ప దాంబుజయా | సు ధా పా | గరా త్వజయా ||

 మ \ గరిస్ | వి \ దఃపామప / నీ | ధాపా | పమ్ గరిసా గమప ||
 సు రవిను | త ఇవామజయా | మాయా | శ్రీ జయా విజయ \

 మంగళదేవతయః

పంచారి - మత్కృతాశము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

ని పా / పు గా మా పా | గ మ పా గ మ ప / ని ధ క |
 త పు \ గా రి పా పా | / గ రి పా నీ సి ధ పా |
 న / నీ పా / పు గా మా | నీ స గ మ ప / ని ధ వ మ గ |
 / పు \ గా రి \ నీ పా | నీ ప స ధా పా నీ పా |
 ప ధ ప స నీ స నీ గ ప ని | స గ / మ గ రి ప / ప మ గ రి |
 పా / ధ ప మ గ రి ప నీ | \ ధా పా నీ పా గా |
 ప ని పా గా మా పా | గ మ గ / ప మ ా ని ప న / ప |
 గా / ప మ గ / ధ ప మా | \ గా రి న రి పా నీ |
 ప మ గ మ పా / ధ ప గ మ | పా / నీ తీ \ ధా \ పా |

/ నీ సౌ సౌ ధత | మహా మా / నీ \ ధా |
 \ ధా \ మౌ సౌ గ్రమ ప / ని | \ ధా \ పో గ్రమ పనీ సౌ |
 ధత నీ సౌ వని సౌ | రీసౌ / రీనీ / సౌ సౌ |
 / రిసౌ / రినీ / రిసౌ / రిధత / రిధత / రినీ |
 ధత / నీవీ ధత / గరీ ధత / రినీ | ధత మ \ గారి \ రినీ ధత |
 చుగ్గరినిస్తిస / మగ / వము | / ధత నీ సౌ మపని సౌ |
 / మగ రిసౌ / రినీ సౌ ధత | ధసౌ మగ్గిసౌ మగ |
 రినీ ధత మగ్గిసౌ | నీ \ ధా \ పో / నీ సౌ |
 గాగా మ \ గారి | సౌ / రినీ సౌ ; ; ॥

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధాని

రిగి మహాని]

మేళము 20 దీంగాశ

వేవ కీ చక్రము]

జన్మము (భాషాంగము) 4 గోపికావనంతము

ల త ణ త్తో క ము

పెంకటమథ స్యాగోపికావనంతాఖ్యః వూర్ణ వడ్గ్రగోన్వితః
అరోవేతు ధ వక్రస్యాద వరోవే రి వక్రితః

మూర్ఖున - { అరోవాణము రి న ర బ గ మ వ బ ధ వ బ న నీ సా
అవరోవాణము స బ న బ ధ వ మ బ గ ర మ బ గ స

అష్టణవివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

భాషాంగము , సంఖూర్ణము , వడ్గ్రగోవాము , అరోవాణమందు థైవతవక్రము ,
అవరోవాణమందు బుషథవక్రము ఎల్లప్పుడును గానమునేయదగును

ఈ గోపికావనంతరాగమనకు బుషథగాంధార మధ్యమ పంచమములు మిక్కిలి ८०४
నములు గల తీవ్స్వరస్యాస స్వరములు

ఎటులనిన

రీగ్ గుర్ / గ్ , రీ / మర్ / గ్ , గ్ / గగ్గ్ , రీ / గగ్ స్ ,
 రీ గ్ మూ , పూ / ధస్ \ మూ , గ్ మ్ పూ , రిగ్ గు పూ . నిద \ మూ
 గ్ రీ / మగ సూ , రి మర్ / గ \ సూ , పూ సూ , వప సూ ,
 మూ గర్ మూ \ రి గ సూ , పూ సూ నిధపూ మూ , గ్ రీ / మగ \ సూ ,
 పూ నిని సు . చసనిన , పూ మగర్ / మూ గ్ \ సూ , వప సూ

కీర్తనమున వనిన , ననిన - ప్రయోగములు లేవు

ఈ ప్రయోగములు మూర్గునా తానములు మొదలై నవానియందున్నవి. ఈరాగమును
 వెంకటమఱ ఎందుచేతనో రితిగాం గీతములో భాషాంగముగా ఛపియన్నారు

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుసౌమ్యమిదీక్షితులు

చాలక్కుష్టం భావయామి

పర్ణి వి

పూ , ధ వ మూ	గర్గిగ	న ప స స	/ గర్ / గ స	రి గ్ మూ , - H
చా ల క్కు	ష్టం ०	० భా వ	యా	ఆ మీ

పా , ధ వ మా వ ము మా గరి ము , గా | న ప చ న | గరి / గస రి గరి గ ము ||
 కా ల కు ష్టం | ఒభా వ | యూ మీ ||
 . గరి / గా / మరి / గస రి గ ము వ | , , ధ పా మా | పము / పగ రి గ ము వ ||
 బల రా మా ను జం | ఒవసు దే | వ జం ||
 పా , ధ వ మా , గరి గగ | న ప చ న | గరి మ గ సా ||
 కా ల కు ష్టం | ఒభా వ | యూ మీ ||

అనుపర్చివి

పా వ / నిధ \ మ మ గరి / గస | రి గ రి గ మా ప ము | పా సా ||
 కీ ల పే మ గా | త్రం ప్రు తి | పా త్రం ||
 , ప సా ని ధ మ గ ర | గ మా , , రి గ సా వ | రి రి గ మ వ ||
 ని త్రాణ నం ఽ ద కం | ద ఽ ఽ ము | కు ఽ ద ఽ ||

కాలక్రమం ॥

చరణము

, గగ గ రి గ రా , గరి / మ గస | , వ చ న గరి | రి గ స రి మా , ||
 క మ ఉ లో చ న ఽ ఽ | క ర సై మో | చ న ఽ ||

, నపపవ/ ని ధమమ/ వమ/ వమప | మగ రిమగ రిగన | , రిగమఫ\మూ ||
 కపటగో పికా | వసం | తం ఽ ||

, నస సా పవమవ | సా నిద మ | వప్ప సా ||
 అమరా ర్షితచర | ఇం థ వ | త ర ఇం ||

, పనససో నిద మ | / వమ\గ రిగ్రిగ్ | సవసా ||
 అర్జునసార థిం | ఽ కరుణా | నిథిం ||

నససా పవపసో నిద మ పవసా | మూమసా సాస | పా, సా నితము ||
 మమతారహితం గురుగుతూ విహితం | మూద వం సత్య | థా మూద వం ||

గెగ్గిగ మగా గాగ్గసా పసాసో | నీసిదా మగన | పాగ్గరిగ ముప్ |
 కమలే ఇంగోకుల ప్రవేశం | కంసతంజనం | థక్కరంజనం ||

శాలక్కుషం ||

నంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

నినీసాసాసా | ఒగమా / గి / గి | గా, గగగ్గి |
 గా, రి / గి సా | పా / సా / గి / గస | ఒగ / మఫ/ దమ / వేమ |

/ ధసాష్టి \ మా మ్మా | / హము / హము / హగ్గా | ॥గ / మ్మగి / గి |
 / గా \ సా \ పా సా | రీ సరిగ్గొ / ధప | \ మా మ్మా గరి / మగ |
 \ సా రి / గీ గమా | పా పా / నిధ \ మా | మా గరి / గ్గా |
 రి రి మగ \ సా | వ / ని ధ ధ ప ప ధధి \ మా \ గ్గా రి / గ్గా |
 \ సా వ ప సా నీ స | ॥గ / హ మ్మా పాష్టము | గరి / మా ముగరి |
 / గ్గా సా ప థ క / న | ధ ప \ మా మ్మా గ ము | \ రిగరి / మగ \ సా |
 ని ధ మ్మా గ్గా రి | రి గ మా రి గ \ సా | పా రి రి గ మ ప |
 / సా ని ధ \ మా పా | మగరి / మా రి / గ | \ సా వ ప సా ప ప |
 పా నీ స \ ని ధ పా | వ / ధ \ మా ప ప \ మా | / ప మ \ గా రి / గ్గా ము |
 ॥/ గ స స / రి న రి గ | ము ప ధ ప \ మా పా | ధా పా మా \ గా |
 మా \ గ్గా రి | / మా గ్గా \ పా పా | వ / ధ ప మగ / మగ ॥ |
 / మ మ్మి గ స పా మ్మా | పా పా స స సా | ని ధ పా ని ధ \ మా |
 గరి / గ స రి గ మ ప | \ మా స స పా పా | స స పా ము ప సా |
 ని ధ మా ప / ని సీ స | స ని సీ స మరి / గ స | మ మ మ మ సా స స |
 స స పా స ని ధ ప | మా గ్గా గరి / మా గ | గీ గ / మరి / గ సా |
 గ్గా \ సా \ పా సా | ని నీ ధ \ మా గ్గా | రి / గ్గా పా \ పా |
 గరి గా రి గ ము | రి గ మ ప స సా | సా ని ధ \ మా ప ము |
 గ్గా రి / మా రి / గ \ సా పా సా . ॥

రిగి మపరని]

మేళము 20 నారీరితిగాణ

[వేద శ్రీ. చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 5 మాంజి

లక్షణ క్రోకము

వెంకటమఙ మాంజి రాగస్త సంపూర్ణ స్వగ్రహాగీయతే సదా

మూర్ఖున .— { అరోవణము బనిసరిబగమవబధబనిన
అవరోవణము బనిబధపమబగరిన

లక్షణ వివరణము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

భాషాంగము, సంపూర్ణము, మడ్జగ్రహము, దేఖియరాగము, రక్తరాగము,
ఎల్లప్పుడును గానమునేయఁ దగులు

స \ స్త్రీ సారిరి, రిరిగ్గమాపా, మా / సీధాపా, మాగ్గా,

పమగ్గా, రిసా, క్షమామాచ్ఛా, ముపథా / స్త్రీనిసి,

శా \ తీరధాపా, స \ సీధాధాపా, మా / సీరధపమా,

పమగ్గారి, పమగరిసా, మాపా / సీచ్ఛాగరిసాసాసా,

పాట ధని సని ధా పా మా , వని సపదమపని దపమగరిసా

ఇవియే ఈ మాంకిరాగమునకు ముఖ్యముగా రంణములుగలిగించెడి శీవస్వరప్రయోగములుగల సంచరింపులు

పంచ్చులి కై వత ప్రయోగములు

పాట ధనిస , ని **పాట** ధనిస - తక్కునచోట్ల శుద్ధిచై వతములే.

తక్కునవి కి ర్తనములు మొదలై నవిచే సెఱుగవతెను

కిర్తనము 1 - రూపకతాభము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

రామచంద్రేణ సంరక్షితోవాం

పట్టిలి

థ	ర రి గ	<u>గా , మ</u> ప	మ పా / ధ ప	
రా	మ చ ०	దే	ణ స ० ०	
మ \ గ	మ <u>గ</u> ర న <u>వి</u>	<u>వ</u> పా	<u>, ర గ మ గ ర న</u>	
ర	కుతో ఉ	పా ०	సీ తా	

2 థ	ర రి గ	<u>గా , మ</u> ప	మ ప / <u>న వి ధ ప</u>	
రా	మ చ ०	దే	ణ స ०	

ఏ ర | ప మ గ ర స ని | చూ | సౌ , ||
 ర | కు తో ఈ | చూం | ఽ . ||

అనుష్టావి

అను | సౌన | ర న ని | దూచు ||
 అమూ | శార | తే | గౌరి ||
 అము | దృ తోన రిన | ర న ని | దూచు ||
 అమూ | శార | తే | గౌరి ||
 అన్ని | అపదము | ప మ గ | ప మ గ గ గ రిన ||
 అము | అప్పురూ | చే | ఎ ఉ అ ||

రాము ||

చరణము

1 ఏ | మ పొచు | గు మ వ | చు గ ర స ||
 ఏ | మ కోటి | సు ఽ | ద కే ణ ||
 2 ఏ | మ పొచు | గు మ వ / ద | వ మ గ ర స ||
 ఏ | మ కోటి | సు ఽ ఽ | ద కే ణ ||

శిగు | శుంగా | మా | శిగు | మగు ||
 కు | మక్కలు | సుం | దక్క | కు ||
 నెన | తిగ | మగ | నెనము ||
 జచు | తియ | కుం | భక్క | జచు ||
 శా | ట్లక్కనసరి | సా, ని | నెంపుషు ||
 శు | మంఘున | శ్యాం | మున |
 నెన | నపదవ | మగ | వమగ్గిన ||
 కు | దండ | రు | మేణ ||
 శానన | శిగుగరిన | శానన | నెనిట్లధా | గరిన ||
 మామక | హృదయప్పితేన | మారుతి | గీతామృతేన ||
 నిశా | , రిసరినీరవ | నిమాపని | దపమగమగరిన ||
 మాండి | రమణమండిత | మద్దరు | గుహమానితేన ||

రామచంద్రేణ ।

కీర్తనము 2 - అదితాళము - ముధుస్వామి దీక్షితులు

ಸರಸ್ವತಿಪಾಠ

୪୩

మహావ్రత

చరణము

ఏ ని స రి సా | ఏ నై ధ ర | సా . ||
 క ర ద్రు త చు | ఛై వ ల | యై . ||
 ఏ సా . స సా \ ని | స తో ధ ధ | సా , ||
 తో వ ల త | ర హ్మ ద | యై . ||
 ప మ్ చ / నై ధ పా | మ గ మ గ | ప మ మా \ ||
 సు రు గు పో ద యై | మా మ ప | స ద యై . ||

(శ్రీ) సరస్వతీహితే ।

శంచారి - చతుర్ము - సుబ్రహ్మామ దీక్షితులు

రిరిరిరి | రిగమవ\మాపా | మ్ వ స\న్ధిధాపా | వగ/వమగరిసా |
 న్ధినరిరిరి | రిరిగమవమపా | న్ధిధవమగరిసా | /పమ/వగ/మగ/మరి |
 / పమగరిరిసా | నిధ/నిధవమా | / ధవమగమగరిస | న్ధి సరిసారి |
 రింగమాపామా | /నిధ ప\మామా | పామగ/పమగరి | మాగరి\సాసా |
 మామాపాధా | మ్ పధా / సన్ధిని | సన్ధినిసాసా | న్ధిసరి సాసా |
 \న్ధిధాధధపా | / సాసాససపా | పన్ధిధాధధపా | పమపానిధ పా |
 మగమగపమగా | రిసారిసా | సా/ సాసాసా | రిస\న్ధిధాపా |

\మా\మా\పన\న\నీ | ధా\పా\మా\మా | స\నిసపథవ\ధము | పము\పగమగ\మరి |
 పమగరిసాసా | సనిధవము\ప్రము | / సనిధవమగరిన | నను\సేసగెంపా |
 /నీ\ధావస\సా | /గరిసనీ\దవ | నీసారిన\నీధవ | సనిసవధవనిధ |
 పమధవమగరిన | ముమవధనీనీసన | గరిసా\నీధా | పా\మావ\సనిస |
 వ\ధమవననిసవ | / సనిధవమగరిన | రిరిరి | రిగువపమ్మపా |
 / మా\గ్గారిసా | రిరిపనీసాసా |

సంగీత సంప్రదాయ ప్రశ్నలు

రిహమ పథని]

వేళము 20 రితికాళ

[వేద త్రి చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 6 ముఖారి

ల కుణ క్లో క ము

వెంకటమఱ ముఖాశ్యాఖ్యాన్పరాగః స్వాదా రోహింగ ని వర్ణితః
సంపూర్ణ స్పృగ్రహణో వేత స్పృగ్రహణో ముగియతే

మూర్ఖున { అరోహణము న రి మ ప బ ధ సా
అవరోహణము న బ ని బ ధ ప మ బ గ రి స

లక్షణవివరము - సుబ్బారామదీక్షితులు

భాషాంగము , సంపూర్ణము , పడ్గ్రగ్రహము , రక్తిరాగము , ఆరోహణమందు
గాంధారనిషాదవర్ష్యము ఎల్లప్పుడును గానముసేయిదగును

ఈ ముఖారి రాగమునకు మధ్యమ, నిషాద, బుషథములు మిగుల రణముల
గఠిగించు తీవ్స్వర స్వాసస్వరములగా నుండుటయుగాక తక్కిన స్వరములును రంకింపును
కఠిగించు స్వరములే

ప్రయోగములు ఎటులనిన

స \ నీని ఏ ధ ధ \ సా / రి ని ఏ ధ ధ \ శస్తరిం , / మ \ గ్రి ,
 / నీధ వ మ \ గ్రి , / నీధావ మ \ గ్రి , ని ^ ఏ ధ శరిమ్మా ,
 గ్రి మ మ మ్మా , సర / ష మ్మా మ్మా , / నీ ^ ఏ ధ పా మా
 ప / నీధ ధ ప ప మ్ము , గ్రి మ వ / ఏ ధ సీసీ , నీ నీ నీ ^ ఏ ధ / నీ
 ఏ ధ సా రి స నీ ^ ఏ ధ , మం / నీని ఏ ధ ధ , సా \ నీ నీ ధ పా ,
 మ్మ వ / ధ మ్మీ / పా పా , ప్ర గ్రా రి ష మ్మా మ్మా , \ సా రి మ వ ని నీ ,
 ని ధ ధ \ పా పా , / ని ధా వ ప్ర గ్రా గరిం , ప \ నీని ధ ధ \ పా

కదపటివిగానున్న రెండు ప్రయోగములును ఈ రాగ రంజనములకు ముఖ్యాస్పద
 ములుగా నున్నవి ఈ రాగమునకు ఆరోహణము పంచక్రూతి ఘై వతమే వచ్చును అవరోహణ
 మున కుద్దై వతమును, పంచక్రూతి ఘై వతమును, సమయానికి దగినట్లు బట్టుట వాయకగా
 నున్నది

కీర్తనము 1 - ఆదికాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

పాహిమాం రశ్మాచల నాయక

పర్ణి

పా, సిదప మపథపపము గ రి సని ని భా భా సా రి ము | పా, మి భా శని ||

పా హి మా అ ० ర | శ్మాచల | నా య ४ ||

రప భా, ని స ని ధప పము గ రి స \ ని భా భా భా | శరి వమ \ గం రి గ \ స , ||

భ క జ న శథ | అ | ప్ర దా య | క ||

అనుపర్ణి వి

పా భా రసీ ధ పా మ \ గ గరి రి ము | పా పని ని భా భా | స స స స ||

మో హా జా రా | కే కీ . | వర ధ వ ||

పా రి గ \ , రి స \ ని ధ పా, ని స భా భా | పస \ ని భా భా భా | ని భా, స స స ||

ము కి ప్ర ద న త | ని రి రి చి | మా ధ వ ||

ని భా రస రి ము గ రి రి స ని ధ పా భా భా | పా ని ని ధ ప / ని ధ | ప మ \ గ రి / గ స రి ము ||

రి హి టి శ ర వి హమ్మా నయన థ వ | రి గ హ ర ణ ని శు | డ త ర చ ర ణ ఇ వ ||

చరణము

, రిపా , మ గ రి ** గరి , ** గరి / గ | సరిమము | మ ** గు \ గ ॥

సద్గ్యై జా తా అ | దిపం చ | ము ఖా అ ॥

, రిమా స / ని ఏ ర / ని ఏ రని | ఏ ధా / సని వి ధా , వ | మవ మవ ధ ష పా ॥

ష ద్వి గ్ర ర హ త | హృ తసంం | చా ర ॥

, పవ మవ ధవ ప \ ము ము | / రి ప / ధ ధ ష పా | మవ ష గరి స ॥

వద్గ్యై దయని య | దా | ప్ర పంంచ ॥

రి ని ఏ ఫ ఏ ధ ధ సా రి రిగ స | రిమప / నిధప | మవ మవ / ధవ పమ గ ॥

ర క ల్పత్తి త | త త్వ వి | చా ర ॥

స సి / ని ఏ ర / ని ఏ | ఏ ధా / సని వి ధా , వ | మవ మవ ధ ష పా ॥

అవి ద్వాత్తు క శి | చ క్రా | కా ర ॥

ము పా స స \ న ర \ మా | మ / ని ని ఏ ఫ ఏ ధ | / సా , స ॥

చిత్రన వ ర | త్వ గి రి వి | జా ర ॥

, ఏ ధ సా రి గట / గ గ ॥ | సా ఏ ర / ని ని ధ | ప \ మవ ఏ ధ ॥

గ ద్వాత్తు వి ఱ | వ చ్ఛా య | ది వి ను త ॥

సా , ఏ క / ని ని ధ వ ప మవ / ని | ధ వ మపా మగ | గట / గ \ సా ॥

గం - గా త రా | గమ సా | గ ॥

సాసొపూపొ , వసుగౌరిమావోసీ | ఏధసారిసర్పసీద | వమప్రథసారి ||

ఆ ద్వాయాల్యర్య వం శ జాతతు | ర్యజాతిథృతాఖ | ఠండ కా వే 8 ||

మాంగారి సాన్నిఏధసధపాప్రథసస | పాంగోధసమగో | ఐసాసమరిమహనీ ||

న దోధకాథ పి ట్లె రి ర | నాచిగురుగువాకు | మారమార వార ||

రథా,,నిరప ||

శా అహి ||

కిర్తనము ४ - ఆదిత్యాకము - కుమార యొత్తైంద్రమహారాజుగారు

కరుణాసార మధుర ప్రసాద

వర్ణాని

, రిరిమాపనినిఏధఏధః | , వఏధసస | ననిధపామా ||

కరుణాసార | మధురప్రస | శా అద ||

రిస | సరిసనిధసరిగోగో | గోగో | గోగో | మహిమామా ||

ఆ | కమల వదన గుహ | అ మా మ | వ అ ||

కరుణాసార ||

అనుపత్తి

, నిషఠనరిరిరిగ్రగ్రగ్గగ్ | రినరిసాగ్గరి | సనిషఠనస ||
గురుతివశేవవత్తీ | ఇరమణో | త్లాననాథ ||

, పషఠ/రిసన్నిషఠవన్నద | వమప/షఠవ | మ/షఠపంమగ్ || రి

గుణనవరసభావ | గృద్రుతి | అరివాన ||

కరుణాసార ||

చరణము

, ముముమూమువుగ్గారి | మూవుము | వన్నదవ ||
సకలదేవనుటత | చింతత | ఉన్నయ ||

, మురిమువన్నిషఠ/నీ | షఠ/నన్నినిదవ | మవుమువదుమువా ||
సకలథువన సం | రథుణు | దేవా ||

, నిషఠనరిరిగ్గరిగ్గగ్ | రినీనగ్గరి | సన్నిషఠషఠనస ||
సకలవిచిత్రఙగ | తప్పిటి | కారణ ||

, పషఠ/సాసానీదవరవ | మూవనీద | పవపుగ్ ||
సకలానందశై | తన్నత | త్వవిభో ||

స్వరము

రాశారిమహనిసీ ఏ ధననిధిధవ | శమాపనిదపమ | పదశామగారి ||

సని ఏ ధసానని ఏ ధనరిమగారి | పమాగరినిధా | పమగారి సని ఏ ధ ||

పసరిరిమా , మగిమహని , ని | ఏ ధ ఏ ధసాని ఏ ధరి | గరిశానిధపము ||

పమ/ధధ/సస్ర/రి రి/మగగరిసనీ ఏ ధధ | రిగిశానిసీరి | ధపాము/పమగరి || రిస

కరుణాసార :

ఇప్పటి పట్టపు మనోరాజులవారి ప్రపితామహులైన వెంకటేశ్వర యొట్టపు మనోరాజులుగారు

కృతపము రి - అదితాళము

ఇవగురునాథసై

చ 3 ని

, రిమమాశానిని ఏ ధధ | , సనీధశా | మశామగరిస ||
ఇవగురునాథసై | మాధవ | సై శసై ||

, ని ఏ ధధసరి రి రిగనివరివ | పమగరిసా | సా . ||
రి నందినంవణి మన | మే | ఎ . ||

ఆనుపల్లి.

, ని ఏ ధా సరి రి సరి గ్రి రి స | , ని సా రి సా | సని ధపషము ||
త వమి గు వా నపర్ | తు దిక క్షు | కా చ అ ||

, వప స సని ధప / నిధ | వము పా ధపా | ము పా మగ్రి స || ,
శ ర వ ణ థ వ థ వ | వ ర క రు | జా క ర ||

ముక్కాయి స్వోరము

రిమగరిన రిగసరి సగ్గినని ఏ ధ | సా రిమగరినరి | మప / నిని ధపషము ||
పాధధపసరి మగగ్గరి సని ఏ ధద | రినని ఏ ధమస ఏ ధ | సాని దపా మగ్ || రి స

చ ర ణ ము

, ని ధ ప మ గ్రి స | రి గ ఱ సని ఏ ధ | సా చ న ||
ని త్యం సి త | అ ఱ గి త | ఈ ఱ న ||

, సరి మా మ ప మ గ్రి స | మ ప మ | సా ఏ ధన్, ధ బ ||
నీ ల మా అ మ య | కే జె య | కే ల న్ ||

. మరసరిరి / గరి | . నిసారిసా | నిదపమ ||
 చిత్తగంభీ రకో | లాహం | తీంఱై ||
 . పనననిదప / నిదప | మా, పమా నిదప | మపామగరిప ||
 దేవచేనచేన | నాయకి | తీంఱై ||
 శివగురునాథసై =

న ఆ ఽ గై మా పు ఆ | న కి య | న త ఱై ||
 జ న క మా ర్పి అ | జి యు ప | తి త ఱై ||
 ప ఽ క జా సన ఎ | సై వి త్త | త్త ధ ఱై ||
 థ క శా సన ఎ | సై బత్త | సా ద ఱై ||

శివగురునాథ ||

ఈ చ్ఛ తెడియ | ఇ శ్వ తు ట్ | రె స ఱై ||
 షరై కట్ పాడియ | కం తొ లు ట్ | రె న ఱై ||
 వె చ్ఛ నీడియ | మా ట్ వరై ట్ | తూ య ఱై ||
 మె వి తూడియ | కాం థ వి | చే య ఱై ||

శివగురునాథ ||

నిత్య సంగీత అంగితలోలసై

స్వరములు

1 సా, రి / కమాప | . సైధాసా | పామగి \ సా 0 || మప
 నిత్య =

2 రికీ మగరి సరిసానీ భాసినుగ | రిమాప భాధసాని | రపామగరి సరి || మవ
నిత్య ||

3 మా, మా, పనిధథ పమగరిని | భాసా, సా, రిమ | పనిధమ గరిసరి ||
మసా భాధాసారి రికీ మగరి | ససానినిధపవ | , మగరి ససారి || మవ
నిత్యసంగీత ||

4 సా, / నినిధప మగరిసాని భాధసరి | కమ్మి-, పభార | సచిధప మగరిమ ||
గరిసని భాధ/మగరిసు/ మమ | పచనినిధపమ | గరిమప భాధసాన ||
ని భాధసరి, రిసరిమాగా, రి | సా/గ రిసని భాధ | , /రిసనినిధప ||
మగరి రిసని భాధ సరిమ | గరిససానిధప | పామగరిసారి || మప
నిత్యసంగీతలో లైన్ ||

ఈ ద్రావిడకీర్తనమందున్న మొదటిచరణముయొక్క మొపటి ఆవర్తనమును పాడిన
తోడనే యొక్క స్వరములుగా పాడి చరణముయొక్క మొదటియావర్తనమును నెత్తువలెను
నాలుగు స్వరములుషపాడినపిన్నట తోక్కన మూడావర్తనములును అనుష్టుపిలోగల ముక్కాలు
స్వరమును పాడి పులవి నెత్తువలెను అనతల శెండు చరణములును పాడవలెను

పంచారి - చతుర్శత్రము - సుబ్బరామదీక్షితులు

పారిమవ / నిని | నిధధప / ధమ్మా | మ్మపథవపుగ్గారి |
 మామ్మా, ప / ని | ధపమా \ గ్గారి / గాసారిమవ / ని |
 ధవమగ్గరిసా | రిస్సిట్టా . | తట్టధసాసా , |
 నిట్టనిశరిమామా | గరిమాగరిమ్మవ | / సినీనిధఢా |
 ధపసామవధా | \ మాపామ / ధసా | మగ్గరిమా \ గ్గా |
 ర / గసాసా / ని | నినినీట్టధ / స్సని | * ట్టధపామ్మవధప |
 మాపాపాసా | సా \ నీధాపా | మవధవపుగ్గారి |
 / మగరి \ సాసా | నీట్టధాసారి | / స \ మొమొగరిమవ |
 / నీనీట్టధఢసా | నిట్టధనరి / గారి | స్సనీధాపా \ మా |
 తట్టధనరి / మాగరి | మగగరి \ గాసా | వప్పధఢస్సరిరి ||
 మమగరి / గగరి | / గారిసనిట్టధమ్మవ | ట్టధఢసారిమవ / ని |
 ధాపామా \ గా | రిగ్గారిసా | \ నీట్టధా / సా , ||

ఈ ముఖాలిరాగమునకు మొట్టమొదట తెప్పిన ముఖాలి రాగమునకును మూర్ఖున
లొకటిగా నున్నప్పటికిని ఆ యారాగములనున్న సంచారుల పరామర్శించి పర్మాలోచించి
ప్రకృతి వికృతులుగాక భాయాథైదములును తెలివిడియోను

ఇరువదవ మేళము సంపూర్ణము

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధాని

రిగిమవదను]

చ్చ్రము 4 మేళము 21

[వేద గో చక్రము

రాగాంగరాగము 21 కిరణావః

ఉతుణ శీల్మీకము

వెంకటమఙ కిరణావథిరాగస్త సంపూర్ణ సుగ్రహస్తింపః
మవక్రంత్యైక్తగాంధార మార్పాహేచావరోహంచే
ధమయోర్వైక్రతాం కృత్యావై సర్వకాశేప్రగీయతే

మూర్ఖున - { ఆరోహణము న రి మ ప | ధ ప | ధ ని స
అవరోహణము న ని ః | ధ ప మ వ | గ | స

ఉటుణ వివరణము - సుబ్బారామదీష్టితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము, షడ్గ్రగ్రహము, పంచమవక్రము, ఆరోహణమందు
గాంధారవక్ర్యము, అవరోహణమందు మధ్యమ దైవతవక్రము, ఎల్లప్పుడును గానము
శేయఁదగును.

లక్ష్మీగీతము - మర్యాదాశము - వెంకటము

ప్రథమము

స న ధ ప మ ప గ రి సౌ | రి రి మూ మూ గ రి సౌ |
 రి పు న ० ० ఫు ద మ న | గి రి చా ప ధ ర ణ |
 గ తి న గ రి స స స లి ప | ద ప మ ప మ ప స స గ రి |
 ఫు ద న గ రు వ హ ర ० ణ | బ్రా వ క స య ० ० ० న |
 స రి మ ప మ ప గ రి సౌ | స లి ప ధ ప మ ప గ రి సౌ ||
 ద రు ० మ భే ఎ ద ० న | మృత చ రి అ ప్రతు ప ० న గ ||

అంతరి

పొ , ధ ధ ప మ పొ | ద సౌ స గ గ రి రి సౌ ||
 యూ త ర ० ० ణొ | మృ కం దు ప అ ల ० నొ ||

శాచడ

ద సౌ రి మూ ప ధ పొ | గ రి సౌ ప మ పొ ధ పొ |
 మ ర ట్లై రి భ ర ణ | త రు ణ త ర ణ ని త |
 గ రి స ప మ ప గ రి స రి | స లి ప ధ ప మ ప గ రి స |
 ఇ ట అ మ కు ట ప్ర క అ శ | స క ల లో ఉ క శ ర ० ణ్ణై |
 స రి మ ప మ ప స స రి రి | స రి మ ప మ ప స స స్టో |
 ర ఆ గొ రొ రొ | కి ర ణ అ త క ర గొ |

ని వ ధ వ మ వ గ రి స | ని వ ధ వ మ వ గ రి స ||
శై ద గో త క | న గ రు, రె ప ० న గ ||
 స పా ర ధ వ మ పా | ర సా స గ గ రి రి సా ||
 యూ థ ర ० ० టా | మృకం దు పా అ ० నా ||

తానము - వెంకటమథి

1 న స స ప | న ని ప | ధ వ మ ప | ప మ ప | న ని ప ధ | ప మ ప |
 మ మ ప మ | ధ వ మ | న మ మ ప | గ గ ర | న గ ర రి | గ రి స |
 ప స రి స | స ని స స గ ర | ర స గ ర | స గ ర | స ప మ మ |
 ప మ ప | ధ వ స స | గ ర ర | స ర మ ప | గ రి స | న ని ప ధ |
 ప మ ప | న స ర ర | గ ర ర | న స ప మ ప | గ ర |
 న ని ప ధ ప | ర స | మ మ ప ధ ప | న ని | ప మ ప మ ప |
 గ ర | స ర మ మ ప | ధ ప | న ని ప ప స | ని ప |
 ధ ప మ మ ప | మ మ | ధ ప రి స స | ర స | న ని ప ధ ప |
 మ మ | ప మ మ మ ప | ధ ప | న ని ప ధ ప | గ ర |
 ప స ని ప | ప మ | ప మ గ రి స | గ రి స | సా ధ ధ ప |
 ఫ మ ప | ర స గ రి స | న ని ప | ధా ని సి, | సా సా ||

2 ననిపథప | మమపమప | ధపగరి | ధపననిస |
 ధపగరిస | గదిసరి | సపమపమ | నసరిసరి |
 సగరిస | పగరిసఫ | మపధపస | గరిసరి |
 ససరిసప | ససరిసగ | రిసపమ | సనమగరి |
 సగరిసరి | సధపమ | సనినినిస | సనిపమప |
 సనిపమ | మమపమధ | మమపమప | సనిపమ |
 పపససగ | రిససనిప | మమధప | సనిపఫధ |
 పపధపమ | పగరిస | సనిపధప | మమపమప |
 గరిస | రిరిమమప | సనగరిస | పమప ||
 ఆగరిసరి | సనిపధప | మమప ||
 ధపనసరి | సగరిరిస | సీ, సాసా ||

కీర్తనము - ఖండజాతి ఏకతొళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పంపథూత కిరణావళిం చంద్రమాధిం

చ ౩ ౭ ॥

పాధపామమ/^సగరి / గౌ | రిసాసా / ^{స్త}పమ / ^{స్త}గరిస ||
 పంచథూత కి ర చా | వథించం ద్రమా ఠిం ||
 పాధ సీ సాగగరి | పాసీసానీసా , ||
 కాపయామిగుగుహ | కాతంనంకతం ||

ఆను వల్లు వి

జ మ్ పా గ్ రి న మ్ పా | చ్ఛా ప ధ మ్ మ ప గ్ రి సా ||
 చ ० చీ కృ త ప్ర వ ० | చా తీ త మ గణ త ० ||

 ప ధ / నీ సా గ్ గ రి | న ని ష / ధ మ / ప గ్ రి సా ||
 గణ రా సా భ ర ణ ० | ప ల్లి వ జ య చ ర ణ ० ||

సా నీ న వ \ మా వ ధా నీ సా రి / గ రి రి సా ||
వాంధి త ఫ ० ప్ర ద ० బ్లు హ న్నా య కి శ ० ||

త ధ పా మా / ప గ్ రి సా నీ సా రి మా వ మ్ ||
బ్లు హ దీ శ ० జ గ దీ శ ० స్వయం ప్ర కా శ ० ||

స్వీర ఘను

పా , / రథవ మఃగా రిరీసా రిరిమా , \ స | గారి/గరిం ని\పాధ నిసారి గారిమ ||
వధా ప్పదనీసరి గగరిసా రిసాని | పాధపుపా గగారిరీసా రిమాపుమ్ ||

పంచథూత ॥

నంచారి - మత్క్యశాఖము - సుధృతామదికీతులు

పారపమ / వగ్రిసా | వమపామ్మి వగ్రిష్టి |
 తమమాగ్రి | రగ్రిస / గ్రిసాస్మి |
 వ / గ్రిసపముచ్చిపాప | గ్రిసిపమ్మి కారిప |
 మ / వగ్రిససరిసనిప | ధిష్టిపాధనిసానిప |
 ధ / సంగ్రిసా / గ్రిసా | రిమ్మిపామ్మి / వగ్రిసం |
 న / వమ / వాగ్రిసారి | నివ / ధవమ్మిప / గ్రి |
 జరిమపమ్మివగ్రి | జరిమ్మిపమ్మివగ్రిసా |
 తపగ్రిస / గ్రిసారి | నపముచ్చిసనంన |
 జరిగ్రిస / పమగ్రిస | పమ / ధధిపాపనాః |
 జనిపథమ / వగ్రిస | జరిమ్మిపమసాః |
 జరిమగ్రిస / గ్రిసార్మి | రిసనిపథపథనిసి |
 రగ్రిసిపాచనిపద | జసంగ్రిసనిపద |
 తపగ్రిగ్రి / గ్రిసా | జపమగ్రిసగ్రిసం |

న న వ మ న న గౌరి స / గ | ఓ న వ మ న మ గౌరి గౌరి |
 న థ ల చ మ న ని ని ని న స | న ని ప చ మ ధ చ జ న ని |
 చ ప స్తి స / గౌరి స న ని చ | ధ చ స్తి ధ ప మ / వ గౌరి జ |
 న రి మ ప ధ చ ధ రి స | న ప ధ చ మ / వ గౌరి స |
 ఓ స గౌరి సా స ని పా | ఛా నీ సా .. ||

ఆరుషదోకటువ మేళము సంపూర్ణము

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధర్మిని

ఓగి మండిని]

చక్రము 4 మేళము 22

[వేద భూ చక్రము

రాగాంగరాగము 22 శ్రీరాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటమథ శ్రీరాగస్సగ్రహః పూర్ణశ్శూరోహేచాల్పథైవతః
అవరోహే గ వక్రసాన్యతాన్యయంగేయశ్శావతః

మూర్ఖున	ఆరోహణము	రి మండిని స
	అవరోహణము	సం నిపథని పమి బిగం స

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

రాగాంగము , సంపూర్ణము , షడ్గ్రహము , ఘనరాగము , ఆరోహణమందు
గాంధారవర్ష్యము , అల్పథైవతము , అవరోహణమందు గాంధారవక్రము , సాయంకాలమున
గాసముసేయఁదగును

ఈ శ్రీరాగ మూర్ఖనారోహణములో మొట్టమొదటనున్న ‘రి’ ఇదియే యా రాగమునకు తీవ్రస్వరమ్మాన్ స్వరముగా నున్నది అవరోహణమును గనియున్న రి గ రి స , వ ధ ని ప - ఇవి ఈ రాగమునకు విశేషరంజనములు గలిగించెడి తీవ్రస్వర ప్రయోగములు క త ని ప - ఈ ప్రయోగము మాత్రము యే గిత్తుబింధ కీర్తనములలోగాని రాగాలాపన ములు మొదలైనవిలోగాని యొకసారి రావలైనేగాక పలుమారు రాఘుాడదని పూర్వాచార్యుల మతము.

ఈ రాగము వైణిక క్రేష్టుల చై మార్పులకు తగిన పేశిమెగల ఘనరాగము

ఈ శ్రీరాగము యొప్పుడు పాడినప్పటికని సకలమంగళములు గలిగించును

ఉత్కృష్టికము - మత్కృతాశము - వెంకటమథి

ధ్రువము :

స స సా రి గ రి స ని ప		మ వ ని ప ని ని సా సా
<u>శ్రీ</u> . ధ ర శె ఎ ఆ ఽ		గి త తు రు న క శీ య
ని స రి గ రి స రి స ని		వ మ ప స ని ప ని స రీ
<u>ము</u> అ ని య క రు ఉ ని ఇ లు		త ఆ ల క అ చి రు కు మా
రీ స మ ప మ మ ప మ రి		రి గ రి స రి స స ని ప మ
<u>శ్రీ</u> ఇ ధ రు ని రు కు మి ణి		ని య మం కి లె త వ అ అ

సా ని ని సా ని న రి | రి గ రి స ని సా న న |
 గౌరి య దె శ్లై వశ్వా | సం సు ర క ర సుం ద ర |
 సా ని ప వ మ రి గ రి స ||
 సం ద కు మ అ ర ఽ దె ఎ ||

పొత్తి

సా , స స సా ని | సా ని సా గ రి స ని |
 ఉ రు కు మి ణై | కు శ్లై ణ క్షా ర ణ |
 సా స ని రి గ రి స ని ప | మ వ ని ప ని స ని సా |
 ద క్షా ణ సు కి రి రి చ రి | త అ న ఽ చా క ఽ చా |

శాపద

రి రి గ రి స ని సా స ని | ప ని ని స ని న రి మ మ త |
 ది య సు వ య ణ మూ ణ ఎ | బ హు ల శ స ఽ కు శ తె ణ |
 ని ప వ మ రి గ రి స ని ప | ప మ మ ప రి రి గ రి స ని |
 రు కి మి ణై గ హొ క రి జ హ | అ ఽ ఽ గ ఉ రా గ |

ప ని ని స ప ని ని ప మ | రి మ ప ని వ మ రి గ రి న |
 ఉ సా ఽ గ మ ణై ర ఽ ఽ గు | సా శ గ భ శ ర వి శు ద్ర |
 రి మ మ ప మ రి మ మ ప ప | స స ని ప వ మ ప ని ప రి |
 ధ ఽ న అ అ శ క ఽ న డ | గ ఉ క శ కు ద్ర శ శ |

హ వ ము రి రి రి మ మ పీ ప | పు స్తో జ ని ప మ రి గ రి స
 దై ఎ వ గాం ధా రి | మా త వ శ్రీ వే ద
 శస్తో ని ప మ రి గ రి స ||
భూ చక్రం నఅగరు ||

సా , స త సా అ | పా లీ సా గ రి స ని |
 శ్రీ రు తు బి ణ్ణ | క్షు ల్యు ణ టా ర ణ
 సా స ని రి గ రి స ని ప | మ ప ని ప తీ న ని సో ||
 త జీ ణ సు క రి తి చ రి | శా అ న ఽ దొ క ఽ దొ ||

శస్తో సా రి గ రి స ని ప | మ ప ని ప ని ని సో సో |
 ధా దొ ం గ ధా గ | శ్రీ ర ఽ జ ని శ్రో పి |
 ని స రి గ రి న రి న స ని | చ మ ప స ని ప ని న రి |
 పులశ అ ని ల్యు ఽ దొ వ ని | న శ ఽ ఽ ధ ని క ఽ శ్రో |
 తీ తీ మ ప మ మ ప మ రి | రి గ రి స రి స న ని ప మ |
 మా ద వ మ నో హ రి మ శ | ద్వీ మ అ | వ త |
 శా ని ని సా ని న రి | రి గ రి స ని సో న ని |
 దే వ మ నో హ రి రే | రే య అ అ య త య అ |
 శా ని ప ప మ రి గ రి స ||
 యో అ య అ య అ అ అ య ||

శా , న స సా నీ | శా నీ సా గ రి సే ని |
 రూ రు కు మీ ణై | క ఆణ్ణి ణ కా ర ణ |
 శా స ని రి గ రి స ని ప | మ ప ని ప నీ స ని సే ||
 ద త్తై ణ సు కి రి తి చ రి | త అ న రం దా క రం దా ||

ఈ గీతములో ధైవత ప్రయోగము లేదు

తానము - వెంకటమథి

1 న స ని ప | ని ప ని స | ప ని ప స నీ | ప మ శా |
 మ మ ప ని | ప ని ని ప శా | ని ప రి | ని ప శా | ని ప రి చ |
 మ మ ప మ శా | ని ప నీ | ప మ శా | రి గ రి స |
 రి మ ప ని శా | స ని శా | మ మ శా | స న రి స |
 ని ని స ని శా | ని ప నీ | ప ని శా | ని ప న న |
 ప రి స న రి | మ మ శా | ని ప నీ | ప స ని ప |
 రి ప ని ప రి | మ ప నీ | ని ని ప ని | ప మ ప ని శా |
 ని ప రి | స ని శా | రి న ని ప | రి స గ రి శా | ని ని శా |
 స మ నీ | మ మ ప మ | ప స ని ప | స ని శా | ప మ రి |
 మ మ ప మ | ప రి మ ప నీ | ప మ శా | ని ప నీ | ప మ ప ని |
 ప ని స ని శా | స ని శా | మ మ శా | ని ని స ని |

పవనిపసీ | పమసా | మనిపా | ధనిపమ |
 రిరిగరిసా | సనరి | సనిపనిసా | నిపనని | పసననిస |
 ననిసీ | సాసా ||

2 మమపని | మపనిపని | పనిసనస | నిప | ససిపని |
 పరిసనరి | మమపమప | సని | పసనిప | మమపమమ |
 రిరిగరిస | నిస | నిపసని | సరిసనిస | నినిసనిస |
 నని | సరినిస | నినరిమప | మమసమప | సని | పసనిప |
 మమనిపస | నిపరిసరి | సని | పమపరి | మమపమరి |
 పమపగరి | సరి | సగరిరి | సపమమప | నిపసనిప |
 రిస | నినిసని | సపమమప | ససరిసరి | పమ | మమపమ |
 రిగరిసరి | మమపమప | మమ | నిపమరి | మపనిపని |
 పనిసనిస | నిని | సనిపమ | మమపమప | మపనిసని |
 పమ | సనిపమ | మపమని | పపమమప | మమ |
 పనిపని | పపమమప | మమపమరి | పమ | రిగరిస |
 నినిసనిస | నిపసనిప | మమ | రిగరిస |
 రిమపనిప | రిసగరిస | నిని | సనినిస |
 పనిసఫగరిస | సగరిరిస | నినిస | నినిసీ ,
 సా , ||

కిర్తనము 1 - ఆదిత్యాశము - ముద్దుస్వామిదిక్షితులు

(శ్రీ) మూలాధారచక్ర వినాయక

పర్ణా వి.

రిన్నిన్నిన్నిన్నర్తిగ్గరించని | సరి సాని నీనివ | సా, నీనిన ||
 మూ లాధా ర | చ క్ర వి | నా య క ||
 శ్రీ, మే పా వమురిగ్గి గ్గరించన | వీ నీ, గ్గరిన | నీనింపా ||
 మూ అణ వర ప్ర | దా య | కా , ||

అనుపత్తివి

ప/ సా, ని పము/ ప్పమురి/ గ్గరిన | రిన్ని సరిము | పని పనినిస ||
 మూ ర జ్ఞా న | కో కవి | నా శక ||
 సనిన్నర్తి, స సని/రిసననిపా, ని సని| ప/ సా, ని పము | రిసరిగ్గరిన || రిన
 మూ ఒకం ద ము | త్తి ప్ర | దా యక : (శ)

చక్రము

నిన్నని పమరిగ్గ గ్గరిన | నిన్నరిముష్టిమువ | పమపనీ, నివ నీసా, ||
 సక కృత దే | వా బ ది | దే న ||

ననిపము రిగు గుర్తి సుబువ | నినరిము | వము / పావ ||
 శబ్ది కృతసు | రవ్యజ్ఞావ | స్వి. థావ ||
 వము పాము వము / స్తి | వ / సర్తి నీ | సొ, న ||
 ప్రకటీ కృతసై | షరీస్వి | థావ ||
 నననిసరీ, సర్తిర్యానీ, పముము | వనినిసానిపముము | పమురి/గరిను ||
 వరా థవ ప్రసి | దంగ | ఆగ్రివ ||
 గుర్తిసానిసారీమాముపావ | మపా / స్తిమావ | స్తిసానిసాన ||
 వికటమట్టతశ్శ్వాసాధికార | విచిత్రాకార | ఫక్షివకార ||
 నినిస / గరినిస / స్తిరినిస్తిపానిన | నిగురినివ / సా | నివపమరి/గరిని ||
 అకశం కవిథాస్వరవిశ్మేష్మశ్యర | హరగురుగువాసో | దరలంతోదర || ర్యా

కీర్తనము 2 - అదితాశము - ముష్టస్వామి దీక్షితులు

శ్యాగరాజ మహాధ్వజారోవు

పర్మివ

తి, రిగురినిసరీ, | సా, నినిని | నినివపవ ||
 శ్యాగరాజము | హర్వజో | రో హు ||

ఏ\పా , వ / నీ సన్ని స | ని ని / గరి / గ స్త | స / ర స \ని ని ||
 శా ర క ల్రి ० | హైరూ ప | మా ల్రి ||
 / సా , / గరి సన్ని సరిము | ప / ని \పా , పము | రి గరి సన్ని పన్ని స ||
 యై గణేషగురుగుహ | థ క లై రప | సౌ మమయం శ్రీ ||
 శాస్త్రగురాజ ||

అనుపల్లివి

శి వ మ రి ^W / రి / గరి స | సన్ని సరి ^W ని | సా సా ||
 అగ మ సి టో ० | త లై తి | పా ద్విం ||
 మా మరి మపా వ పము పసీ, ని | ని పన్ని శాని ప / ని మ / ప | రి, / గరి / మ / పా ||
 ఆ నం ० దచం , ద్ర | శే ఎ బ ర | పే ద్విం ||
 , ని సరి / గరి రి స / రి స | రి ని ని సని పము | ప / ని సి సా ||
 నా గ స్వ ర మ | ద్వి ది | వా ద్విం ||
 సన్ని ^W సరి , సన్ని / రి శాని పా , మ | రి మ పని వన్ని స ము | రి రి గ్రా, రి స ||
 నా మరూ పా | శి త మ | నా ద్విం ||
 పా ప పని \ పా \ రి పా ప మ రి గరి స | ని సా రి మ రి ^W మ ప | ప / ని ని \ మా పా ||
 యొగ్గా దొ ద్విత్తసుపచో ద్విం | యమా ద్వి టో ० | గయోగ మా ద్విం ||

మౌష / స నీ సరిగరిసనివ సినరీ | సా సానిపన | సివాపమరిగరి ~ ||
 థోగ రా గ కే దరోగ వైద్యం | బో ధామృతము | హోవై వేద్యం ||
 నీ న రి రి ~ ||
 శ్రీ తాయిగ ~

చరణము

శీరీ / గరి స సని ప | నీ సా ని | సా , రి గరి సనినరి ||
 సృష్టి స్వే రూ ప | వసంత | ఐ థ ప ||
 మా \ రి / ముపా ప | / ని \ మా ప | ము వమరిససి ~ ||
 మ షట ధ్య జెంద్ర | వి మా న | భూ తన ||
 తి మ రి వ ము ని ప | . మ వ / తి | స \ పా న ||
 మషి గ జ వు వ థ | ఐ ల | స వా వో ||
 సా , ని నిప మా , రి / గరి స | ని \ పా / గ | గరి సా ప ||
 మా జెం పమ ప | ర ధ తి | త ది ||
 పమపమ రిరి / గరి సని తి | ప ప / గరి / గ ప | ని లి సా ||
 క షహో రం రు | ష గ ద ద | ర ర ణ ||

, రి మ మ్హ ప చే | ర్వ / సా / మ | వ, ప / తీ ||
 శ భ్ర సే వ తా | ఈ చో న | ర్వ సం ||
 వ్త ని పో / గ రి స | సా, ర్వ / తే | వ్తి / సా స ||
 అష్ట పో శ హ ర | తీ త్త | ప్ర భా న ||
 ర సా / ని నీ స్తన్ వ మ | పా ద / ని వ మ రి | , గ గ రి రి స ||
 అ ను గ్ర హ త్తు క | పా ద ద | ర్వ సం స ||
 రి గ రి సా రి స నీ స్తా ని రి స | రి / ని పా / ని మా | పా రీ న నీ స రి ||
 ఇష్ట ఫ ల ప్రదక శాంతి సుంద | చే శ నా వ మా | చార్య ప్రా థ వ ||
 రి గ రి స రి నీ స ని ప ని ప మ / ర్వ / నీ / ని స | వ్రి మ రి మ ప తీ | స ని ప మ రి / గ రి స ||
 మ ష్ట్సి ద్వి దాయ కాం థి కో త్త వ | మా రూ థ చం | జే శ్వరం శి వం ||
 నీ స రీ ర రి గ రి స ని ||
 శ్రీ శాంతి గ రా జ ||

కీర్తనము 3 - రూపకణాశము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ వరలక్ష్మీ నమస్తుత్వం

పర్మా

రి | - గ రి సా | నీ న నీ | , వ చ మ వ వ ||
 శ్రీ | వ ర మ | క్ష్మీ | న మ ||

వరలక్ష్మీ ॥

శమపత్రవి:

ప్రాణికముల విషయాల కోరికల ప్రాణికముల విషయాల కోరికల

ని న | న న [॥] ని స ర | రి స [॥] ని స | రి ర [॥] ||
 న | తె వై సు | న | వై వై ||
 వ / గ | రి స / ని | వ / క ని | మ / వు వ / ర / వ మ |
 శ | ను కో టి | స మా | న ప్ర |
 వు పా | తె ప | వై న న | వై స . ||
 కై | థ క్త | బు ఽ | వై ||

 నని / గర | సని పా ని సరీ | స / ర ని స | వ / ని మవరి / మ / వహా [॥] ||
 సే వక | జనపాతి నైయ్ | శ్రీతపం | క జమాలి . నైయ్ ||

 రి మ వ | వై స ర / గ రి స నీ | పాధ / ని | పా మా ర గ ర స [॥] ||
 కేవల | గుణ శా తి నైయ్ | షై వ | హల్మతే ల నైయ్ ||

శ్రీ వరంక్రిష్ణా

చరణము

శా | వ న న వని | వ వ ని | మా మ వ / స ||
 శ్రీ | వణ శా | తు పీ | తు |
 శి | రి గ ర రి న | న న | వ స : ||
 రణ | అ కు త్ర | వ | వ | ర |

ని | న ర త్తి | . గ | ర న ద్ధి |
 చ | రు మ త్తి | ప్ర | కృ త ద్ధి |
 రి | మరి / వహు పు | పు పో | అః , ||
 లూ | క్లా | త్తా | త్తా | త్తా |
 శ్వో | పా ని న | ర / గ | ర జ త్తా |
 స్వ | వా ది న | య న | కృ జ పు |
 న / గ ర / గ | న ని జ | వి ప | వ్రి | వ్రి , ||
 రి | త | పు టి మయ | పు | త్తా | త్తా |
 ఈ | . త్తా ని | పో | వి పత్తా |
 ద | న ఇ న | నం | ర కుణ |
 రమ | చ ను | చ మ | ర త్తా | గ ర త్తా |
 నిపు | జ క న క | త్తా | వై | వై |
 పా మరి | గ రి స రి పమా | పా / ని / ప | మా ప స ని పా |
 భా ప నా | భై దచటు రే | భా ర త్తి | న ను త వ రే |
 ని సౌ | గ / గ రి స ని పరి | పా ని ప | న ని పా మరి గ రి స ||
 క్లా | య వి త ర ణ వ రే | కాంక్లాత | ధ ల ప్ర ద క రే ||

(శ) వరలిక్కు.నమస్తుశ్యం ॥

కీర్తనము 4 - ఖండజాతి వీక్షణాగము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

(శ) కమలాంబికే శివే

చల్లివి

నీ , వ \ మ \ ర / గరిన | \ నినీ \ పానీసా / గరిసా ||

(శ) క మ లాం బికే | శివే పాహిమాం ఱతే ||

శివమ్రిగరి స \ నీరిసా నిసరిమహ / స ||

శ్రీపతివినుతే సి తాసితే శివసహితే ||

నీ , వ నిప మ \ ర / గరిన | నినీ \ పానిసా , ||

(శ) క మ లాం ఱతే | శివే పాహిమాం ||

శనుపల్లివి

రీపమ / పమ రి గరి సనీరి | నీప / గరి గరి సనీసా ||

రాకా చం ద్రముఖి | ర కు తక్కు లముఖి ||

రీమూ పా / నీమ పా | \ రి , / ని \ పా నీ సా ||

రమా వాణి స ఖి | రా జి యోగ సుఖి ||

రి రీ గరి సా పారిన నీప మపనీ సరి |

శాకంత రి శాతోదరి చంద్రకాధరి |

గ ॥ ० ॥ గ ॥ స స ॥ న ని ని న ॥ హ ని వ మ ॥ రి గ ॥ రి స ॥
 ४ ० క ॥ ४ ० క ॥ ర గు రు గు హ ॥ త క్త చ ॥ ४ ० క ॥ ० ॥
 శీ ॥ నీ ॥ స ॥ రి ॥ రి ॥ గ ॥ రి ॥ రి ॥ స ॥ సా ॥ సా ॥ స ॥ ని ॥ ని ॥
 న ॥ కా ॥ క ॥ ర ॥ భ ॥ వ ॥ నే ॥ క్ష్య ॥ రి ॥ ఈ ॥ క ॥ ప్రి ॥ య ॥ క ॥ ర ॥
 సా ॥ / ధ ॥ ని ॥ ప ॥ / ని ॥ వ ॥ మ ॥ ర ॥ రి ॥ గ ॥ రి ॥ సా ॥ రి ॥ ని ॥ స ॥ రి ॥ మహా ॥
 శీ ॥ క ॥ ర ॥ స ॥ ఖ ॥ క ॥ ర ॥ శీ ॥ మ ॥ హ ॥ శ్రి ॥ పు ॥ ర ॥ స ॥ మ ॥ ద ॥ ర ॥
 శీ ॥ నీ ॥ , ॥
 శీ ॥

కీర్తనము ५ - ఆదితాళము - కుమార యోట్టప్ప మహారాజులు

పదాధార తత్వవినాయక

చ ణ వి

స నీ ॥ రి ॥ రి ॥ / గ ॥ రి ॥ రి ॥ / స ॥ రి ॥ స ॥ \ ని ॥ | \ పా ॥ / ని ॥ స ॥
 ప ॥ డా ॥ ధా ॥ ర ॥ | త ॥ తత్వ ॥ | నా ॥ య ॥
 , ॥ ని ॥ స ॥ రి ॥ మ ॥ వ ॥ ని ॥ స ॥ | / రి ॥ స ॥ ని ॥ పా ॥ | ర ॥ / ని ॥ ప ॥ మ ॥ రి ॥ గ ॥ రి ॥ స ॥
 ప ॥ ట్ట్ప ॥ క్త ॥ ద ॥ | మూ ॥ ల ॥ వా ॥ స ॥ గ ॥ | మ ॥ వ ॥ కి ॥ వ ॥ పు ॥ త్రక ॥

పదాధార ॥

అనుపర్త్యామి

ఓ ప , ని ప మ ప మ రి గ రి | ప ^wరి మ ^wరి మ | ప / ని సా ||
 వడా న న (కీ) కా | రి చే య | వ ర దా ||

వని ^wసరీ, స ^wని వని ప మ | పా ప / ని ప మ | రి రి గ రి స ||
 ర ర పాణి హిత | భా గ | ఆ య ||

పడాధార ||

చరణము

ప ^wప పా మ రి, గ గ రి న | ని స ^wరి మ రి | మ పా ప ||
 అ నం త సూ ర్య | జ జ | స్వి దూ ప ||

హూ ప ప / త \ మా | ప ^wని స ని | త సా, స ||
 అ గ చు సి ట్టో | త వా క్య | జా ల ||

ప ^wరి రి, గ గ రి న | ని న / గ రి స | ని ప ^wని స ||
 అ నం త కుం ద రి | భూ పణ | భూ షిత ||

న ^wని ^wసరీ, సని వని ప మ | ప ధని వ మ | రి రి గ రి స ||
 అ నం ఽ గ మూ హక | సుం ఽ ధ ధ | దే హ ||

స్వీరము

సానివ గరిస సనివ నిసరి రిమరి | / పమరి / నిపమరి / స | నిపమ రిగరిసని ||

పనిసిన రిమమువ / నిప / సని / రిగ / గరి | స / గరిసాని పద | నిపామ గిగరిస ||

పదాధార ||

నంచారి - మర్యాదాకము - నుట్టురామదీక్షితులు

శి గ ర న ని పా నీ న | శి గ ర సా గ ర న న |
 పా నీ న ర / గ ర స ని ప | ని నీ సా పా నీ న ర |
 మా రి మ ప / ని పా మా | వ ప \ మా ర / గరిస / గరి |
 పా ని వ ము ప నీ న ర / గ | శి సా వ ని న ర గ ర |
 పా వ ని న ర స ని పా | గ ర సా ని వ నీ న ర |
 శి వ ని ఫ ని సా పా | వ ని న ర / వ మ ర గ ర న |
 ని వ నీ న ర మ ర / గరిస | / ని ప / ని న \ మా పా ర / వ |
 మ / ప ర / గ ర / ని ప మ ర | / గరిసా ర / ని ప / ని మ వ |
 \ మా ర / వ మ ప ర గ రిస | / మ ర / వ మ / ని ప / స ని ప / స |

ని ప మ రి / గ రి నీ స రిము | ప నీ స రి / గ గ్గరి స రి / గ |
 రి స ని ప / ని సీ / సా సీ | నీ ప రి / మ రి / గ రి / గ రి |
 న ని ప / న ని ప / ని ప మ రి | / గ రి సా రి మ ప / తీ |
 \ పా నీ న \ సీ రి న \ సీ | గ రి సా రి న ని ప ధ / న |
 పా మా మ రి గ రి పా | / మ రి మ్మ చ ని నీ / పా . |
 ప / ప ని ప మ రి / గ రి పా | తీ పా నీ సా రి |
 గ రి పా \ సీ / పా , ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రచరిణి

ఓగి మ ప థిని]

మేళము 22 ర్పీరాగము

వేద భూ చక్రము]

ఇవ్వము (ఉపాంగము) 1 మణిరంగు

ల క ణ టో క ము

పెంకటమణ మణిరంగు స్నగ్రహాత్పూడవోయం ధ వర్షితః
గ వర్షితస్సాయ్దారోహే సర్వకాలేషు గియతే

మూర్ఖున - { అరోహణము రి మ మ ప బ ని ని న
అవరోహణము స బ ని వ మ బ గ రి న

అక్షణవివరణము - సుబ్బారామదిక్షితులు

ఉపాంగము ; హాడవము , ధైవతవర్ధుము , మధ్యగ్రహము , అరోహణమందు గాంధార
వర్ష్యము , ఎల్లప్పుడును గానమునేయదగును

ఈ మూర్ఖునారోహణావరోహణమునఁగల జఁటస్వరములే, ఈ మణిరంగు రాగమునకు
ముఖ్యమైన తీవ్యస్వరములుగా నున్నవి

రి మ మా , ప మ మా , ప ని నీ , ని ని నీ , ని స \ నీ , ప వ \ మా ,
 / ప మ గ రి రి రి , ప ని నీ సీ స ని ప మ గ రి రి రి , / పా మ గ గ రి రి ,
 ■ ని స రి రి , ప / రి రి , ప ప రి రి , ప మ గ రి రి సా - ఇవియే రంజింపు గల
 సంచరింపులు

లక్ష్మీతము - ద్రువరూపక తూళము - వెంకటము

ద్రువము

ప రి రి రి గ రి స ని స	రి న నీ ,	ని స రి గ రి స
సు వ రి జై తి త ఛ దె న	పే ० ద్రూ	కి ఇ రి తి జ త
ని స రి స సా	రి గ రి సా	ని స రి స సా
ర క చ ० ద్రూ	శ్రుష్టి త	ప్ర శా చా
ప ని ప మ గ రి	గ న	
ప్ర క టి ० న తె	య అ	

జూ వద

స పే పా ప ప ప మ మా	పా ప మ గ రి	ర గ రి రి సా
ఆహోత ప్ర భు ఇ న వి	ద్రూ స న తె థె	హం వి అ రు

ని సా రి | ని న రి ఒ న | ని . . .
 చు క్ర గ్రా | వం మి ర వ లె | య్య
 సా నీ సి | ప ని సా సో | ప ని ప ని సొ స
 ని ఖ్యాత | న్ని * సా హ | త ర ని ద * త
 ని న రి స ని స | ని న రి గ రి స | ని న రి స ని
 చం ప క సు మ | మొ ఇ చ అ అ అ | స మ వ అ చా
 ప మ రి గ రి స | ని న రి స ని | ప ని ప మ గ రి
 గ రి ధి ఇ రు | పు మి ధి ఇ రు | బ ధ మ ఽ ద అ |

ర న ||
 అ రు ||
 ప ర రి రి గ రి స ని స | ర న ని ||
 ను ప రి జ్ఞి ఉ క ఉ దు | సం గ్రా ||

కీర్తనము - మిక్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మా మ వ ప ట్టా థి రా మ

ప్రార్థించి.

స / * ని , సా రి | రి , / గ రి రి స | / * ని , / రి సా | ని సని పా మా ||
 మా మ వ | ప ట్టా థ || రా మ | అ ఆ య ||
 సా , / * ని సా | / రి , / గ రి రి స | / * ని , / ని సా | సా , / గ రి రి స / ||
 మా రు ఉ | న స్ను త | నా మా | రా మ ||

శా, వప / నివ | ముపమ్గరిస్త | లీని, నీసరిం | రీ, గర్చి ||
 కో మల తర | ప . లీవపద | కో దంండ | రామఘన ||
 \నీరిరి | పశామ్గరిస | శా, / నిపష్టమ | శా, / నీనీసని ||
 శా మలవి | గ్రహిజ్ఞసయన | సం పూర్ణ | కా మారఘు ||
 శానిశా / నివ | మగ్గంగరిస ||
 రామక శ్యా | ఇరామరామ || మామవ

చరణము

రి, శాశా | నిశామపమ / ని | పమా \గా రి | నిసారిరి ||
 ఛ త్రచా | మరకర | ధృతథర | తలక్కుణ ||
 \నీ, రిసనీ | రి, రిరి | శా, శానివ | ముపమ్గరిస ||
 * క్రుష్ణవి | థిషణము | గ్రీవప్రము | భాదిసేవిత ||
 శా, రి | రి, \గంరిస | రి, మామ్మా | శాపఢ / నివము ||
 అ త్రివ | సి షౌధ్య | ను గ్రహ | పాత్ర దళరథ ||
 నిసానివ / నివము | పపమ్గరిసా | నిరిసరినీన | శా, మగ్గిస ||
 తుత్రమణిరం | గవ శ్యాలం | కృతనవరత్న | మంటచేవి ||
 శాసవవవవ | శా/నిపమమ్మా | వైనిపషమ్గరి | శా, పరివరి ||
 చిత్రమణమయ | సింహసనసే | సేతయాసహ | సంప్రితనుచ ||

రీరి / వముగరి | సానపనిపము | పాపవగరిరి | సానినీనిని ||
 రిత్ర వరమప | విత్రగురుగుపా | మిత్రసంకజ | మిత్రవంశు ||
 నీనినిపామ | పానీపానిప | పుగరింగిసా ||
 ధాంబుధిఎంద్ర | మేదినిపా | లచామచంద్ర ||

 మామవ ||

వంచారి - మత్కృతాశము - సుబ్బరామదీక్షితులు

నీ సారిని / రిరి | నీ సారి / నీరిరి |
 / వ \ నిపమ / వముగరిరి | వ / నిపమగరిరిసాన |
 రి / పప్పముగరిసా | / నీపమగరినీసారి |
 ని / రిరీపప్ప / రిరీరి | / సనీపనిపనిసా |
 పపరిపనిసనిసరి | / పానీసారిరి |
 పారి / పపమగరిరి | / పప \ మాగరి \ నీసా |
 ప / నిప / ని \ మాపా \ మా | మ / పమ / పగరిరిరి |
 పా / నిపపమగగరి | / పామగరిననీరి |

\ నీ \ సా రి రి | శా మ గ ా రి సా సా |
 ० / పమ గ రి / మ గ రి సా | రి మ వ ప్పి చు షీ గ రి సా |
 వ చ మ గ ా రి రి సా | మ గ రి / తీ సా సా |
 శా ప / ని \ పా పచ్చ / మా | త / ని ప / ని ప ప మ గ |
 ० / ప మ / ప రి / గ ా రి రి | శ రి ని న రి న / నీ తీ |
 న న సీ / పా / మా పా | \ మా పా మ గ ా రి రి రి |
 స ప చీ ప / న ప చీ పా | స ప / మ గ రి రి స పా |
 స / న తీ న తీ ప చ / మా | స / స చీ రి స న ప చ ప |
 ప / ర రి గ రి రి సా | స ర న న తీ తీ తీ |
 గ రి న న న న న | చ న ప చీ షీ పా పా |
 పా పా పా మ పా పా ప | గ రి పా / న న న న న |
 పా / గ గ గ గ గ రి సా | / రి ప / న న న న న |
 ర మ వ న / పా మ గ రి | రి ప / తీ / రి ప , ||

శిక్షమపథిని]

మేళము 22 శ్రీరాగము

[వేద భూ చక్రము

॥నృత్యము (ఉపాంగము) 2 పాఠగభైరవి

ల త ణ త్తో క ము

పెంకటమఖ సంపూర్ణా స్తుగ్రహాపేతాచారోపే ప ధ వర్జితా *

దినస్సవరమే యామే గేయా సాఫగభైరవి

మూర్ఖున -	అరోహణము	స రి బ గ మ ప ధ ప స
	అవరోహణము	స బ ని ధ ప మ బ గ రి స

● పెంకటమఖ సంస్కృతత్తోకమున దో పొరచాటున్నది ఆ లక్షణమునకును నుఱ్చ రామదీక్షితులుచూపిన రౌదు భిన్న మూర్ఖునలకును పొందిక కానరాదు ఇచ్చిన కితకి ర్తన సంచారులలో ఎక్కుడను ప - ధ వర్జముగా అరోహణ సంచారమలు కానరాతు గితమందు 'స రి గ మ' అను నడకలేదు మరి 'ప ధ ని స' అను ధారాళ సంచారమును కనబడదు కనుక లక్షణత్తోక పాఠము "అరోపే ధ ని వర్జితా" అని యుండదగును 'ప ధ ప' అనియు 'స ని స' అనియు ప్రయోగించవచ్చునని ఇందరి లక్ష్యములు తెలుపుచున్నవి ఇంకను 'రి మ' అను సంచా

లక్ష్మివిపరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, ఘడ్జగ్రహము, ఆరోహణమందు వంచను ధై వత
వర్ణము, పగలు నాల్గివణామున గానముసేయదగును

మూర్ఖున - { ఆరోహణము స ० ६ గ ३ ప మ ప ధ ప సా
అవరోహణము ६ ని స ధ ప మ ६ గ ३ స

ఈ పణాంతర మూర్ఖునారోహణావరోహణ భేదమును —

స ३ మ గ ३ ప ప ధ ప స , ని స ధ ప గ గ ३ స ,

స ८ ३ మ ప ధ ప మ గ ३ స —

ఈ ప్రయోగములును, ఈ సాఫగై రవిరాగమునను గలవు

రము అ దందు గమని పశచ్చను గప్పుడు వాడుకలోనున్న శ్రీ త్యాగతాజ
స్వామి కృతి “పదని నీ సరభ్కియు గల్లాట ” అనుదానిలో ఈ రాగము
‘చ ३ మ ఎ ధ స - స ని ధ ప మ గ ३ స ’ అని ఔడవ సంపూర్ణముగా నడచు
చున్నది ప్రాయశ గ - ధ - ని స్వరాలు మూడును ఈ రాగమున దుర్ఘల
ముగా ప్రయోగింపవలెనని తోచును (రా ४)

లష్టగీతము - రూపకత్తాళము - వెంకటమళి

భూవము

ర ర సౌ | ని స ధ ప ధ ధ | పా గ గ రి | న ని ధ ప సౌ |
 శ్రీ నం | ద త నూ త వ | చే జ య రే | త్తు రుపర థా |
 తి స ని ధ ప | సౌ , , | గ గ రి సౌ రి |
 తు కో ఈ లు | రే | జ్ఞా ణ నే లు |
 పా స ని ధ ప | గ గ రి రి | మ మ మ గ గ రి |
 గా ణ చ ర రి | అ లు కా ఽ ఽ | రి త క త క |
 న ని న రి గ ప | ని స ధ ప సౌ | ని స ధ న మ గ |
 క అ ఛ క అ | త ఇ య త చూ | త ట న ట న య |
 ర స | ||
 ను రె | ||

జ్ఞావద

న స రి స గ గ రి మ మ | పా ధ ధ పౌ | పౌ మ గ రి |
 శ క ట ని శ అ ట మ్మై ద | త త్తి ణ ద | త్తో అ న రి |
 సౌ మ గ ర ర | సౌ ని స ధ ప | గ గ రి త న |
 త్తో అ ఽ గ ర | సౌ ర సు రె ఎ | వ సు ర త్తి ణ |
 ని స రి గ సౌ | ని సౌ ధ ధ ప | పౌ మ గ రి చ |
 ని తు ణ ద యూ — గు ఛా క ర ణ | హ ర మ లు ర |

వ పా ధ ద ప | గ గ ర సా ర | మ మ గ గ ర త |
 తి యం వ త య | అ త య త య | అ |
 వ ప ధ ప స్తో | స్తో స్తో ని ధ జ | సు గ ర ర గ |
 ఆ రే | సా ర మ ణే ఆ | ర మ ణే ఆ య |
 సా ని స గ ర | శ ని ధ వ మ గ | ర న ||
 భా ష ० ० | త ర వి ల సి తు | తె ||
 ర ర సా ని స ధ ప ధ ధ | పా గ గ ర | స ని ధ వ సా ||
 (శ్రీ) నం ద త చూ త పు | రే జ య రే | త్తు రు ప ర భా ||

శ్రీ ర్మానము - అదితాశము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

క్యాగ్రాణైన సంరక్షితోవ్యాం

ప్రార్థన

రీ గ మ ఱ గ గ ర ర మ ఱ న | సా , ర | , గ మ ఱ గ / ||
 క్యా గ ర ా ణ న | న ० ర | క్యా ణ / ||
 మా , ర పా న స్తో | , న ర జ | పు గ ర స్తో జ ||
 నం ద యా సు ధా | సా గ | రే ణ స్తో (శ్రీ) ||

క్యాగ్రాణైన ।

సుషిర్లిపి

పా గ మా , । గ | ఋ గ మ | ఋ న ఋ న ||
 యా గ శ ర | రి మ వు | త్వి వే శ ||
 అ ధ వ సా ధ పా | గ రి గ | మ పా చ ||
 యతి వ రా ద్వ్య పా | స తే న | థ వే న ||
 పా ర్షై సా ప సా గా గీరీ ర | రి స తీ ధా వ | ర వ పు మ గ రీ స ||
 థోగథో గృ ప్ర పంచోద్భవే న | థు క్తి ము క్తి ప్ర | ద శ ర మ శి వే న ||

శ్యాగరాణెన ||

రణము

ఋ గ మ గ ఋ న | , ఋ గ మ | గ మ మ ||
 రి ర మ ణ ది శూ | జి త చ | ర వే న ||
 ఋ / గ \ సా ధ పా ప / | గ \ ర ప | జ \ మ వ ||
 శ్వ ట్లీ టి పం చ | కు త్వి క | ర వే చ ||
 / ధ ప మ గ ర / మ గ | రి రి చ | మ ప దో చ ||
 శ్వ ర క టు క మ క | టు టి క | ర వే చ ||

శా ర / గో , రి | సౌ ధ ద్ధ | బ ష గో న ||
 కో టు క జై | త్రా ధి క | ర జై న ||
 సా రి సా గరి / గా ము రి గరి రి | గొ మా వథ పష గ | రి గ / మా ప ||
 వీర ఖ ద్ధ జై టా ది ధ ర జైన | వి క ల్ప విరహితాం | తః క ర జైన ||
 మా ప సా న వీ ద పాప గో రి || | మ గో రి స ని ధ | ప మా మ గ రి న ||
 మా ర కాల త్రిపురాచి హ ర జైన | మ హ దేవ గురు | గు హ స్తు ర జైన ||
 త్యాగరాజైన ||

సంచారి - మర్యాదాము - నుబ్బిరాముదీక్షితులు

ప థ పా సా ర ర సా | నీ న థ ప థ థ పా గ గో |
 రి సౌ ని ధ పా సౌ | గో రి రి సా రి సౌ |
 మా గరి / మ ము గరి సనీ | స / ర / గ స ని న థ ప సౌ |
 న రి న గ రి స నీ ధ | పా ధ ధ పా పో మా |
 ప మ గో రి సా మ గో రి | పా మ గో రి న నీ ధ |
 నీ న రి గ \ సా / పా ధ ప | పా మ గో రి స వ ప థ ద ద్ధ |
 ప మ ర / గ రి రి సా ర మ | మ గో రి సా ర / గ రి రి
 ప పో ధ ప ధ ప సా పో | మ గ రి రి / గ స నీ స

గ గ రీ ని న ధా శా | గ గ రీ న నీ స / గ రి స |
 మ గ రి / మ గ రీ ని స రి రి | గ గ / మ ము గ రి ని ని శా |
 ని న నీ ధ ప మ గ రి శా | ని ధ ప న రి గ రి ప ము ప |
 ధ ప మ గ రి న ధ ప శా | న నీ శా కి గ రి గౌ |
 రి స \ నీ ని న ధ ప మ గ | గ రి శా రి మ ము గ గ రి |
 ని స రి గ ము ప ధ ప న ని | శా రి / గ / మ గ రి / గ స / ర |
 ని న ధ ప / న స సీ న రి / క ని | ధ ప మ గ రి / శా మ గ |
 గ రి / మ గ రి / గ స / రి న ని | ని ధ ధ ప / గ గ / మ గ గ రి |
 \ శా ధ ప గ గ రి శా ||

సంగీత సంప్రదాయప్రవర్తన

చిగిమపథిని]

మేళము 22 శ్రీరాగము

[వేద భూ చక్రము

జన్మము (ఉపాంగము) తీ కుఢ్ఢధన్యాశి

ల ఈ ట ట్లో క ము

పెంకటమణ ప్రాతరేయా రి ధ త్వ్యక్తా కుఢ్ఢ ధన్యాశికాస్త్రైల్తా
షష్టగ్రహా సమాయక్తా బౌడపీతి ని గద్యతే

మూర్ఖున	}	ఆరోహణము స బ గ మ ప బ ని స
		అవరోహణము స బ ని ప మ బ గ స

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

ఉపాంగము , బౌడము , లుపథథైవత వర్జ్యము , షష్టగ్రహము , ఉదయకాల
మున గానమునేయదగును

ఈ కుఢ్ఢ ధన్యాశికిని, ఉదయరవిచంద్రికకును నిషాదఫేరమేగాక వేఱు థేదములు
గానము

ఒక్కగీతము - ధ్రువరూపకతాళము - వెంకటమథి

ధ్రువము.

పా నీ సా గ స సా | సా నీ సా | సా మ మ గ స | ని స గ స నీ |
చ క్ర ఖ్రిండి త స | క్ర బూఫుచ | క్ర క్ర క చిం | న ల ద ఽ ద |
ప ని ప మ మ గ | గ మ గ మ ప ని | ప ని స మ గ స | స స ని ప ప మ | గ స ||
శ్రీ లన అ య క | అ , అ | అ | అ | అ య అ య అ య | అ య ||

శా వ ద .

పా పా ప ని ప మ మ ప | మ మ గ స స ని | పా నీ పా స | పా నీ పా |
చ క్ర క్ర ర వు ని స ఽ | మ త లె ఎ రె | చ క్ర వా శ | మ ర్ష్యారి |
స గ పా స ని | ని స పా , | పా ప నీ స | ప ని ప మ మ గ |
క్ర క చిం న లె | క రి తీ | మ ర్ష్యమ త్త | ద స స ఽ హ ర |
గ మ పా , వ | గ మ వ మ గ స | స మ మా గ మ | వ ప స పా , |
స ఽ హ ర | అ న అ అ అ ర | స త తా జ న | తా వ న తా |
మ మ పా , వ | ప ని స మ గ స | స స ని ప ప మ | గ స ||
య మ త అ ర | అ | అ | అ | అ య అ య అ య | అ య ||
పా నీ పా గ స పా | పా నీ పా | పా |
చ క్ర ఖ్రిండి త స | క్ర బూఫుచ | క్ర |

సంచారి - రూపకత్వాకము - సుబ్బిరామదీషీతులు

గుపొపొ | గుముగుసా | నిసుగుమువ | మగుసాసు |
 సైపొనై | పొననిసు | గగుముసుగ | మగుసుసు |
 సైపొనై | గునైసుగ | నిసగుమువ | పొనైసు |
 నిస్సిసాపని | సగుసుముసుగ | సుమాప | పనిపుముగ |
 సుపొముగ | సుగుసని | సపుపువనిప | సమగుసని |
 నినీపొముగ | నిసుగుగుసు | సపొమాగ | సపుమాగున |
 నిస్సిసనుముగ | నిస్సిసగుగుము | సగుముపొ | మామాపొ |
 గుమువనినై | పనిపసాని | పుముగుగు | సైనైసు |
 సనిపుము | సపుముసుగు | ముపునుమువ | నిస్సిసగు |
 సమగుగుము | గునుగుగు | మగుసైనై | గుసైనైసు |
 గుపనిసు | ముపనిసుము | సుగుసనిప | మగుసునిసు |
 మగుపుపునిప | సైనిపపుము | గుపుపుగు | గునుసు |

సంగీత సంప్రదాయ ప్రవర్తని

రిగమపథిని]

మేళము 22 శ్రీరాగము

[వేద భూ చక్రము

జన్మము (ఉపాంగము) 4 కన్నడగౌళ

అ తణ శ్లో క ము

వెంకటమణి రాగః కన్నడగౌళోయం నిషాదగ్రవో సంయుతః
అవరోహే ధ వర్ణసాన్యతాస్యాయా హ్యాముప్రగీయతే

మూర్ఖును { అరోహణము సర్బగమపథం సిస
అవరోహణము సంబింబము గస

అటు వివరణము - సుబ్బారామదిష్టులు

ఉపాంగము , సంవూర్ణము , నిషాదగ్రవోము , అవరోహణమందు ఘై వతవర్ణము
సాయంకాలముల గానము సేయదగును

మూర్ఖున { అరోవణము స బ గ గా మ వ బ ని సి సా
 అవరోవణము స బ ని సి ధ మ మ బ గ సా , ని ప సి ధ మ మ గ సా

ఈ మూర్ఖునవతె ప్రయోగములు గనుటదుచున్నవి

మ గ రి స - అను ప్రయోగమును గలదు

ఉట్టగీతము - రుళంపత్తాళము - వెంకటముచి

ధ్రువము

ని సా | గ గ మూ గ మ గ గ రి స |
 తు ర్యు | త ర ణిం మ ర్యు అ అ అ రి |
 ని రి స మ మ గ స స ని వ | ప మ మ గ స గ స స ని వ |
 క వ ఱు స రి స ఽ మ అ ఱు | న వ ఖ ఽ ఽ ద ఱు జ మ ఽ ఽ |
 పా ని వ మ ప మ మ గ |
 లా ఖ ఽ ఽ ద ఱు ఉ రె ఎ రె |

అంతరి,

సా ని ని ని పా ని ని ని | పా ని ధ మ మ మ మ మ గ |
 అ రె ఎ కె సం ధ రు కె | సం ధి త అ అ ఽ సె ఎ క |
 పా ని ర ఱ పా స ని ని | పా ; ; స |
 అ ఽ సె ఎ క రు ది ఇ రు | కె రె |

జీవద

మ గ స | మ మ వ వ లి వ మ మ గ స |
 ద స త | క రి త వ న త ఽ న త ఎ |

 సౌ మ గ స గ త చ ని ప | సౌ ని రీ సౌ మ గ స |
 ఫూ న భో ఽ త రా త | దై స బం ధు ద్ర య త |

 ప మ మ గ స సౌ .. | మ గ స మ మ గ స మ గ స |
 సి .. ధు దె ఎ యూ | తి య .. వ ఇ య ఇ య ఇ య |

 న ని స గ స గ స న ని ప | ని ద ని ప ని ద మ మ గ |
 అ ఇ య అ ఇ య ఇ య ఇ య | అ ఇ య అ ఇ య ఇ య ఎ ఎ |

 స ధ ని సౌ స రి గ మా | స ధ ని స ని ధ ప మ గ మ |
 త అ అ అ | అ | అ |

 ప ని ప మ మ గ స న ని ప | పౌ ని ప మ వ మ మ గ ||
 అ ఇ య అ ఇ య ఇ య ఇ య | ఇ య ఇ య అ ఇ య ఎ ఎ ||

 సౌ ని ని సౌ ని ని ని | పౌ ని ధ మ మ మ మ గ |
 అ కె ఎ కె సం ధ రు కె | సం ధి త అ అ ం సె క |

 సౌ ని ధ ని సౌ ని ని | సౌ .. సౌ ||
 అ స్నే క రు టి ఇ రు | కే కె ||

గీతము - రూపక్రమతాళము - పూర్వీకులు

ట్రువము

స్తోనీ | నినినినిధని | ధమమమగా | ననినిననిని |
 అరె | వృథ వన | తరవఅమా | కృష్ణ లాన |
 సాసా , | గగమమగ | మగగరసా | ననిసగగము |
 ధామా | శఅలాంబక | జితకామా | కృపా . |
 సగగమగన | నిప |
 కృతదా | అము

శాస్త్రవద్ద

సొపొ | పా , ధప | పమమమగన | నిసనినిసా |
 అరె | బూధునభో | ఒంతరాం | మార్పుఅరీ |
 పమమమగన | సాసానీ | పానీసా | నగగమగన |
 ప్రైంనతె | అ ప్రాక్రు | తత్త్వేజా | ఖండవరశు |
 ననివనిపమ | పమమగా | పనినీసా | గగమా , |
 మశమాసిత | చటుర్ధు . | ప్రియఅమా | మారీపు |
 పనినిష్టనిష్ట | పమగమవని | పమమమగన | నిప ||
 శార్థచినియం | విత తపం | అదమకుటు | టు ||

సా నీ | ని ని ని ని ధని | ధ మ మ మ గా | సా , , ||
 అ రె | పా న న | త ర నా మా | అ ||

ప్రయోగములు తెలియుటకై ఈ గీతము వ్రాయబడినది

వంచారి - మత్కృతాళము - సుఖ్వరామదీషీతులు

సా సా మ గ సా మ మ | వ ప / ని ప \ మా మ ము గ గ |
 \ సా \ నీ \ నీ \ ర ప ము ము | \ సా న న \ పా ని ప \ ని ప |
 రీ గా మ / వ మ గ గ స | ఫా ని న ని ధ నీ సా |
 గ గ / మ గ ర ప ధ ని సా | మ గ ప / ము ము గ ప / మ గ |
 ప ని ధ ని ప / ని ధ ని ప | గా మ / వ మ గ / పా మ గ |
 మా గా / ప ము ము గ ప స | రి గ గ మ ప / వ మ గ గ స |
 \ నీ స ని ప \ నీ స ధ ని సా | మా గ స \ గ మ పా / ని ప |
 \ మా ము గ గ మ ప / ని ప మ | వ మ గ స \ రి గ మ గ స |

సా ని ధ తే సా రి స | తే సా రి రి నీ స గ్ చు |
 గనని ధని సగగీ చుష్ | చ / మహీ గన / గ \ సా సో |
 నీ స గా గీ చు స / మగ గీ | రి స నీ చ / ని సీ \ పా / ని సీ |
 చ / ని రమహీ చు గా స | గన సని / ససీ పా / ని చ |
 చు / పమగ \ పా / ని పమగ | సగనరిగమ వ / ని ప / ని |
 ధ మ గా గీ చ / ని ర / ని చ | పా / ని రమమహీ గన |
 ధని సా పదవి సని ధ | / ని చ / ని ర \ మా ప / నీ ర |
 \ మా చు గనరిగమ గస | చ / ని ప మహీ చు గస / గన ని |
 ని ప / సని / గన నీ పరిగ | నీ స మగ ము చ / నీ \ పా |
 పా ని ర / లీ ప / ధ ప మ | ప ప / ని లీ ప / ని ధ సీ పా |
 \ ని ప / ని రమగ పదని స | / మహీ గౌ సా మగ సా |
 \ గసా ని సరిగ / మగ స | ని లీ పా రని స / గ రి రి |
 ధని / రి సని నీ ప / సని స | ని / రి స పసీ / మహీ గ రి చీ |
 ని నీ కీ కు పా ధని | చ / ని ర \ మా గ్ మా ప చ |

సా ధ ని సా ని ధ ని స | నీ \ పా \ ని సా జీ ని జ |
 / ని ప మ \ గ ప మ \ గ సా | మ గ \ ర స / ని జీ చ జీ / స జీ |
 ని జీ స / మ గ / మ గ \ గ \ సా | రి సా ని స ని ప మ మ \ గ |
 ప మ \ గ \ మ \ గ \ స \ గ \ స | / ని ప / ని ధ \ మ \ / ప మ \ మ \ గ |
 \ ప \ మ \ గ / మ \ గ \ ప \ స \ స \ ||

రిగుపతిని]

మేళము 22 శ్రీరాగము

[వేద భూ చక్రము

జన్మము (ఉపాంగము) త్తు శుద్ధదేశి

ల తు ట్లో క ము

వెంకటమణి మడ్గ్రహం శుద్ధదేశిత్యారోహించ గ వర్షితః
పూర్ణోధ వక్ర అరోహింప్యాపరోహించ ప వక్రితః

మూర్ఖున { ఆరోహణము సరి మ ఏ ధ స ని ధ స
అవరోహణము . స స ని ధ ప ధ మ మ స గ ర స

లక్షణవిషరణము - సుబ్బిరామదీష్టితులు

ఉపాంగము , సంపూర్ణము , మడ్గ్రహము , ఆరోహణమందు గాంధారవర్ష్యము .
థై వత వక్రము , అవరోహణమందు పంచమవక్రము , ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును

ఈ శుద్ధదేశిరాగము గీత, సంచారులచే తెలివిడియాను

అక్ష్యోగ్రితము - రఘుంపత్తాళము - వెంకటుమథి

శ్రువము

సా ని దా గ రి న రి | సా మా ప మ గ గ రి |
 క్ష రి ఈ క్ల త జ న | భూషి రి క్ల త అ పు న |
 సా ని దా గ రి న రి | ని ని ద సో , సో , |
 ప్ర ధ చ జి ఽ డ చ | జి ఽ డ రే రే |
 రి మ గ రి న రి గ రి రి | ఒ ధ సో గ రి న రి |
 అ జ్ఞో న తుణ జ అ ని | బి త్ర నం ర త దా |
 గ రి చ హ న ధ చ రి | సో రీ మా , మా , |
 అ న ర త పుత్ర క ర త | స్నే ఈ మం తా |
 ర మ ప ని ధ మ ప గ రి న | న ని ధ ప ధ మ న గ రి న ||
 అ | అ | అ | అ |
 సా ని దా గ రి న రి | సా మా ప మ గ గ రి |
 క్ష రి ఈ క్ల త జ న | భూషి రి క్ల త అ పు న |
 సా ని దా గ రి న రి | ని ని ద సో , సో ||
 ప్ర ధ చ జి ఽ డ చ | జి ఽ డ రే రే ||

సంచారి - మత్క్షుకాళము - సుబ్బరామ దీఖితులు

సా ని ధ స సీ ర రీ మా | గో రీ మ గ ర రీ గ ర |
 ర / గ రి స లి లి ధ భ దా | గో రి స రి పా \ మా వ ము |
 గో సా ని దా గో జ | ని ధ సా సీ రి మా |
 గ రి న ర / గ ర రీ స ర | ని ధ పా ధ ని దా సా |
 గ రి సా రీ రీ మ వ ర | తీ ప ని లీ దా ని త సా |
 శ / ధ \ మా మీ గ ర / గ రి స | రీ నీ దా న రి న ర |
 మా మీ ర మ వ / ని ధ ము | / ప పు గ రి స వ / ధ మ గ రి స |
 రీ మ పా దా ని ధ పా | ర \ మీ ప / ని ధ పా ధ వ |
 / ధ మ / ప పు గ రి మా మీ | ప మ గ రి స ధ స రీ మీ ప |
 ధ వ / ధ ధ మ మీ ప / ని ధ ము | ప ధ ని ధ సా ని ధ సా |
 గ రి సా రి మ \ గా రి స | ని ధ ప ర / రి స ప ర / ని ధ |
 ప రి మ గ రీ స ర \ నీ | ధ స రి గ రీ మ గ రీ |
 ని ధ సా స ధ పా / ధ ము | \ గా కి స రి మా గ ర |
 స రి మ మీ పా మా గ ర | స రి గ రీ స నీ ధ సా ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

రిగి మ వధిని]

మేళము 22 ర్థిరాగము

[వేద భూ చక్రము

(జన్మము ఉపాంగము) 6 దేవగాంధారి

ల తు ణ క్లో క ము

వెంకటమణి సంఖూర్ణా దేవగాంధారి వడ్జగ్రహం సమన్వితా
రిధ న క్రాతథారోహే ప్రాతఃకా లేపగియతే

మూర్ఖున - { అరోహణము న రి స బ గ గ మ వ థ ప బ ని ని న
అవరోహణము సా బ ని ధ పా మ మా బ గ గ రి స

లటం వివరణము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

ఉపాంగము, సంఖూర్ణము, వడ్జగ్రహము, రక్తిరాగము, అరోహణసందు
బుమథదైవతవక్రము, ప్రాతఃకాలమున గానమునేయఁదగును

ఈ రాగ మూర్ఖునారోహణావరోహణములగల జంటస్వరములును, దీర్ఘ స్వరములును,
విశేషరంజనముల సీయగల తీవస్వరన్యాసస్వరములే, తక్కునవి గితమును, శ్రీపురందరవిథ్లథాసుల
వారి సూచాదిని గమనించి చూదుఁడు

ఉష్ణగీతము - రఘుంపత్రాశము - వెంకటము

భూవము

ధ ప మ | మ మ ర ప మ గ ర ర స న |
 క అ ఇ | య అ హ ప ఱ ర ర గ |
 పా సీ స సా ర స న | మ గ మ పొ , ప ప ప |
 మ ద్యుమారి న వ్యో తై | గో అ వ భూ రె ప ర |
 నీ ధా ని ధా ధ ప మ | గ మ పొ ప గ మ గ ర స |
 శ్యా అ చె లా రం గూ ల | క ర పుం ని న అ చ ర ఇ |

షంకరి

సొ , స ని ధ ధ ప మ | మూ మ మూ గ మ ప సీ |
 నం ద గో ప | నం ద న క్రూ ర క ణీ |
 ధ ప ని పొ ని న గ ర గ | పొ మ గ న పొ , . |
 మం ఫు ఱం ఫు ఱ న ద | సం క్రు మి ఇ రే |

శావడ.

పొ గ మా వ మ గ ర స | ని వ ని పొ ని స ర స న |
 భుంబ రు న్నా ర ర ద | గ రు డ గ ం భ రు వ జ క |

న స స స న న న ద ధ వ మ | మ ా మ గ మ పా పో , |
 గ అ న న ० ర ० త | న ० శ్వ వి న ల్లీ ణ
 మ గ మ గ రి న రి న లీ | ని స గ రి గ రి న రి న న |
 అ | అ | అ | అ |
 న స స స న న న ద ధ వ మ | మ గ మ గ మ వ ని ప జ్జ |
 అ | అ | అ | అ |
 మ గ మ పా పా ప పా | తీ ధా ని ధా ధ ప మ |
 అ అ ది వ స్తు ప్ప ర | శ్వా అ చె లాంగూ ఽ |
 గ మ పా ప గ మ గ రి న ||
 క ర తుం ని న అ చ తి జ ||
 సో , న ని ద ధ వ మ | మ ా మ మ గ మ జ లీ |
 న ० ద గో వ | న ० ద న క్ర్షి ० క టీ |
 ధ ప ని సో న స గ రి గ | సో , మ గ స సో , ||
 ఘ ణ ఘ ణ ఘ ణ ని న ద | న ० శ్వ వి జ రే , ||

సూశాది - ఆదిత్యాశము - శ్రీ పురంధర వికలందాసులు

	, న సో / గ న న న	సో ర్మ	మ ా పా
1	శ్వ సూ గ అ శ అ	శ ర	శ భ్రమ
2	ర వే య క ఽ	శ ఛొ	అ ర్మ

, మ ప / నీ ర వ మ ము ప / ర ప | ప మ గ మ గ ర | సా , / గ గ స స ని ||

1 ని ఇ తు ఇ ఇ ఇ | క అ ర య | గ ష ||

2 న ట్లు ఉ | యె ళో ఇ | దే ఎ ఎ ||

స గౌ గు మ పా , ర ప స | మ ప మ గ ర | స నీ స మ ||

1 పి డి ఇ తు దు ఉ | తి ఇ గు ఉ | చ అ ధ్వ అ ||

2 మొ సో అ అ ర అ | క అ ద అ | చ అ ధ్వ అ ||

మ గ గ ర / గౌ , | గౌ , / త | సో , ||

1 ని ఇ తు | అ | | అ ||

2 ని ఇ తు | అ | | అ ||

పా పా , పో | ప / స ని ని / స ని | స ని త స ప మ ||

ప యొ ధ | ఇ అ య అ | న ఽ న అ ||

మ ప / మ ము ము | మ గ గు మ | గ స స ల ||

ప ఽ ఽ ఽ స్తు గ | త అ | ల్ప అ స అ ||

స గ ర / గౌ ము | పా / ని జ | జ ప మ గ ||

పా అ అ అ | దు ఉ ఉ | చ అ ధ్వ అ ||

— గౌ : మ గ మ పా ప | ము — | ము , | ము , ||

శై అ అ శై అ | శ | . | . , ||

సౌ సౌ , శని | నిపటా | వ / స్తునీ / స్తుని ||
 శ శై శుం | చలద | శృం అ అతే ఎ ఎ ||
 పా / ధవ / ముము / ధవ | మగ / మగ రి | స్తునీ స్తునీ ||
 యొ ఈ గ అ నిష | లై ఎ యొ ఈ | ఉషపు అ ||
 మా మా - మా | ఆ ఆ ఆ మ | గ న జ న ||
 పదుం మేళై | క అ | న ఉ ప అ ||
 స / ని ధ / ని ధ / ని ధ మ / ధవ | మగ మగ రి | సా, రి / స / ని ||
 శ త త త శై సత | లూకు ఉ | ఊ ఉ ఉ ||
 . న సౌ / గ న స ని | సౌ , | సౌ , ||
 మా మా గ అ శ అ | అ | అ ||
 . న సౌ / గ న స ని | సౌ , ఆ | మా సౌ ||
 1 సై కు ముకు రి ఇ | రి ఉ | బం దూ ||
 2 యొ లై య అక్కు ఉ | దూ చ | సై దౌ ||
 . మువ / ని ధ వ ముము వ / ధవ | వ మగ మగ రి | సా, / గ గ స ని ||
 యొ ఎ ఎ | కో ఈ ఈ | ఈ దే ఎ ||
 నె ఎ ఎ १००००० | తె ० ० ० | ० ० ० ० ५ ५ ५ ५ ||

సా గో గు వ / ధ సా . | మ గు / మ గు రి | న ని స మ ||

1 నె రి ఇ ఈ యై ఎ | పి ఇ . ది ఇ | దు ఉ కొ . ||

2 నూ రి ఇ ఈ యై ఎ | తి రి ఇ | ఇ ఇ య అ ||

\ గు గు / గు , | \ సా , | సా , ||

1 దు ఉ ఈ | ఈ | అ | అ ||

2 పి ఇ ఈ | ఈ | అ | అ ||

పా శ్చ , పా | ప / స \ ని ని / స \ ని | ని ప శ్చ శు ||

తొ జే య | మె ఎ ఎ ఎ | రి ఇ ట్లు ది ||

మూ వ / ము మూ మూ | ము గు గు ము | గు ను ను ||

పా అ అ నీ యూ | మె ఉ తె ఎ | యు ఉ ది అ ||

సా గు రి గు మూ | పా / ని చ | పి ము ము గ ||

నా గు ఉ ఉ ష్ట్లు | కు | ష్ట్లు అ ర అ ||

గు ము గు పా , , ము | మూ , , | మూ , , ||

యూ అ అ అ | అ | అ | అ ||

పా పా , స ని | ని ప పా | ప / స \ ని ని ప / స \ ని ||

తి కా డ ఎ | స అ అ | చు ఉ ఉ పె ఎ ఎ ||

సా / ధవ \ ముము / ధవ | ము[॥]గ / ముగ్గరి | సా సా ము ||
 ధ కత తత తె | నం దు | గత తత తె ||

 మూ మూ , మూ | గ్గ గ్గ గ్గ ము | గ్గ సా ని ||
 చు కూ ము | ర అ క అ | శు ఉ రం ||

 స / సి ధ / సి ధ / సి పము / ధవ | ము[॥]గ / ముగ్గరి | సా, సా ని ||
 ద ర అ వి ఇ | త అ ల్ల అ | అ అ అ ||

 , స సా / గ స స ని | సా , | సా , ||
 హ మూ గ అ త అ | అ | అ

ఖండభాజి రగణ మత్యశాఖము

పసాసా సనిప / సి పము | మూ మూ , | మూ మూ గ / ప ము ము గ స ||
 పం బణ్ణదం థతర | హు ట్లూ | కం పా త హూద పె ఎ ఎ ||

 గ సాసా వ పా సీ స | సా గా ము | పా పా ము గ ము పా , \ మూ , ||
 అ ం ట్లో ఇ సం క వ్వు | ఆ గ మ్ము | ఉ చ్చ అ రి కే ఏ ఏ ||

 ప సా , సని ధ ని ని ని | ధా పా ము | మూ / ప ము గ / ప ము ము గ స ||
 కొం ఊ కొ శలు ఉ ఉ | మ త్తు రి | గా శయు ఉ గు ఉ వ్వై ఎ ||

గేసప్పని వపానీస | సాగామ | పాప్మమగ ముపా, \ మా ||
 అంభో జ సంభవ్య | ఆగమై | ఉచ్చారి కేవ న ||
 వసా, వనిధనిస్తిని | ధాపామ | మా / ప్పమగ / ప్పమమీగన ||
 కొంంబుకొళలుకుం | తుత్తూరి | గా శయుం గుంబైవీవా ||

 గేసప్పని వపానీస | సాగామ | పాప్మమగ ముపా, \ మా , ||
 అంభో జ సం భవ్య | ఆగమై | ఉచ్చారి కేవ న ||
 వసప్పా సని వ / లీ పమ | మామీస | / మాముమగ / వమమగన ||
 యం కార నరి గేవా | నే నుప్పు | రందరవి తఅల్లి అం ||

 / గసప్పని వపానీస | పాగామ | పాప్మమగ ముపా, \ మా , ||
 అం భో ఒ జ సం భ ప్పై | ఆగమై | ఉచ్చారి కేవ న ||

శ్రువకాళము

సౌ . స ని	లీ వ ని ర	- లీ సౌ
కో కి ఇ	ల	యం కే
ప్పని ధ ప మా	గ స గ మ	పా పా
కుం	గ వాం బ బ బం	మైం మై
సౌ స లీ సా	- గ ర గ	మా పా
గిణ ఇ యం	త ఎ న	మ అ
/ ని ధ ప మ / ధ ప ,	, మ గ మ గ ర గ స ప్పమ	
త బ అ అ కి	వాం బ బ బం మైం మై ఏ	

మో , , మ | మూ ము గ | / పు ము గ |
 తు . రి | యం తె ఎ | న అ అ |

 మగన / గనని | న / గ్గ గ మ | మో మూ |
 అ అ అ అ ది ఇ | హొ ఒ ఒ ఒ ఒ | మైం మై |

 సా / ని ప వ మ | మ / ప మ / ప | గ ఒ / గ్గ న |
 న బి ఇ ఉ ఉ | ఎ ఎ | న అ ర ఉ |

 / గ్గ న న్న న్న న గ | గ్గ గ న | సా సా |
 ద అ ఉ అ ది ఇ | హొ ఒ ఒ ఒ | మైం మై |

 సూ సూ , | పొ , | సా సా |
 కొ కొ | రా | రో | రో తె |

 న ని ధ ప మూ | గ న గ మ | సా సా |
 కొ ఒ ఒ ఒ ఒ | హొ ఒ ఒ ఒ | మైం మై |

 సా , న ని | ని ప ప మ | గ మ ప ర |
 గ్గ ఉ ఇ | య . తె ఎ | గ్గ ఉ ఉ ఉ |

 ని ద ప మ ర సా | మ గ మ గ ర | / గ్గ న స మ |
 త అ ఉ అ ది | హొ ఒ ఒ ఒ | మైం మై |

 మో - మో | మూ ము గ | / ప ము గ |
 తు . ర | యం తె ఎ | ప అ ఉ |

శ గ స / గ స వి | స గ గ్ త మ | మ మ మ్ ||
 అ అ అ అ ది ఇ | హొ ల ల ల ० | మై ० మై ||
 సౌ / ని ష ష ష మ | మ / చ మ / చ | గ ర / గ స ||
 న వ క ० ० | క ఎ ఎ ఎ | న అ ర క ||

 / గ స న ల న గ | గ గ స | స సౌ ||
 ర అ అ అ ది ఇ | హొ ల ల ० | మై ० మై ||

 స స , | స . | స ఆ ||
 ర ల | ర | ర ० | ర ० క ||
 న న ర ప మ | గ స గ మ | హ హ హ ||
 గో ష ష ష అ | ట ట ట ఎ | న స్న ||

 స ల స | ల | ల ల | మ చ న ||
 య అ ఏ | ఉ | ఉ ० | య శ ఉ ||

 న ధ చ మ / ధ చ | మ చ గ ० | / గ చ జ చ ||
 ర ० ० ర అ ర అ | న అ అ అ | ర అ ర ० ||

 సౌ , మ | మ . మ | చ మ గ ||
 త ० . ఱ | య ० క | త ० ఱ ||

 / మ గ స / గ స వి | స గ గ్ త మ | మ మ మ్ ||
 గ అ అ అ ది ఇ | హొ ల ల ० | మై ० మై ||

పా / ని పస్తము | చు / ప్తము / ప్త | గ్త ప / గ్త చ ||
 జ వి తలో | త ఎ ఎ ఎ | న అ ధ ఆ ||
 \ గ చ ని ని జ క | గ్త గ్త చ | చ చ్త్త |
 ద అ అ అ ద్త క | హ్ హ ఈ ఈ | మ్ మ్ మ్ మ్ ||

ఆదిత్యాశము

। ర ప మ మ గ ప న న | న గ గ మ | గ మ మ ||
 క ఽ డ ల న త న న్న | క్ల ష త త | మ ప ర ||
 * గ మ వ మ మ గ చ | గ చ న చ | చ చ చ ||
 జ ప క క ప ఽ య | స ఽ ద క | జ ప క ||
 న స * న మ మ గ స | త న న క | గ చ మ చ ||
 మ త మ త య ఽ జ ల | మ ద మ్ ల | న త త ద ||
 పా ప / ని ప మ గ క | మ మ మ | జ చ న చ ||
 క ఽ డ క ఽ డ క | త చ చ | అ ఽ జ చ ||
 జ / ని ప మ మ గ చ | త గ చ న చ | అ చ చ ||
 క య న స్ న క ఎ ఎ | స ఽ ద క | త క క ||

రథపము ముగ్గిసని | సగ్గిము | గ్గమాము ||
 పంండితెయపురం | దరణా | లితల్లి ||
 గ్గమపమము ముగ్గన | గునిని | లోసాస ||
 చిలిక్కదెనమగిను | గుండిక్క | లిరాగ్ ||

రూపకతాంకము

సాపాస్సా | పసనిపస్సము | మాముగ్గిగ్గము | వమగిసని ||
 లిత్తాదా | హంకఅరా | మాముఅకా | రాదఅల్లిఅ ||
 సామామా | మాగమిపము | గ్గమగిసని | సగ్గిమధప ||
 సుత్తిసు | త్తసుంనా | వఅగఅశుక్ | కందుఉఉక్ ||
 మముగిసని | సగ్గిససని | సగ్గసనినిని | సాసాస్సా ||
 ఇత్తఅఅబిల | ఇత్తఅబిల | ఇత్తఅబిల | యందూనం ||
 సామామా | మాగమిపము | గ్గమగిసని | సగ్గిమధప ||
 నత్తములై | త్తములడిఇ | కొండఅగ్గౌ | విందఅఅల ||
 మముగిసని | సగ్గిససని | సగసనినిస్సి | సాసాసా ||
 ఇత్తఅఅబిల | ఇత్తఅఅబిల | ఇత్తఅబిల | యందూఉఁ ||
 సా . ; ||
 ఔ ||

సా పా పా | వ స ని వ హ్ ము | మా మ్ గ గ్ ము | వ మ గ రి స ని ||
 ఉ త్రా రి | సు ఉ వె ఎ సం | సా ర అ స అ | గ అ ర అ వ్య అ ||

 సా మా మా | మా గ మ వ ము | గ మ గ రి స ని | స గ గ్ ము / ధ వ ||
 తృ త్రా న | వృ ం పు కు రం | ద అ ర అ వి ఇ | త అ ల్ల అ అ ||

 మ మ గ రి స ని | స / గ గ్ స స ని | స / గ స ని శి తి | సా సా సా ||
 ఇ త్రా అ అ బ అ | ఇ త్రా అ అ బ అ | ఇ త్రా అ అ బ అ | య య య య ||

 సా : . ||
 ఈ ||

ఆ ది త్రా శ ము

పా , పా పా | తీ జ ని | చ చ చ్ మ ము ||
 యూ వ ఈ | రు చు ఉ | ద త్తి ఇ ||

 క \ మా మ్ గ గ్ ము / ధ వ ము | గ / మా గ | గ న న్ ని ||
 మూ ఇ ఇ గ్ ఇ దె ఎ | నో ట ట | స బ బ బ ||

 సా మా మా మా | మా గ ము | గ న న్ ని ||
 య అ వ ఔ | తు ర అ | గ అ క అ ||

స్తో గ్రంతి నీ / అ | న జ / గ్రంతి | పుషుపు ము ||
 పె ల ఎ ట్లీ అ మీ | నో ఉ ఉ ఉ | ఉ ఉ ఉ ||
 స్తో ధ చ పు పు ద వ | పు పు గ ర | న / గ్రంతి నీ ||
 యొ అ ఉ అ దె ఉ | న అ తె ఉ | గ ఉ అ ||
 చ / నీ . న గ న ము | చ / గ ర | గ న ము ||
 శ కీ కె ఎ దె ఉ | ఈ ఉ ఉ | ఉ ఉ ||
 . స మా మా మా | గ గ గ్రంతి ము | గ న స్తో నీ ||
 య అ వ ల్లో | తు కు వెండె ఉ | న ఎ తె ఉ ||
 స్తో గ ర / గ ర ప వ | పు ము . | . గ ప ము ||
 మొ అ ఉ ఉ దె ఉ | జో | | న అ ||
 స్తో . స్తో పీ | నీ న న | న న త న ప ము ||
 న న న ము | కొ ణ్ణీ అ | న అ న అ ||
 మొ పు గ గ గ ప ము | గ / మా గ | గ స స్తో నీ ||
 చ ర త కొ ఎ దె ఉ | జో ఉ ఉ | న అ అ ||
 చ / నీ . ర / నీ ర / నీ | పొ చ ము | పు ప ద వ ||
 శ కొ చ అ న అ | కొ రి అ | య అ ర అ ||
 పు గ / పు గ గ గ స్తో నీ | న న గ గ | పు పు ప ము ||
 గ అ ర అ గి కొ దె ఉ | కొ ఉ ఉ | ఉ ఉ ఉ ||

పా ధ వ పు మ ర బ | మ పు గ ర | స / గ స \ న్ ||
 యా అ అ వ అ దె ల | న అ తె ల | గ అ క అ ||
 చ / నీ , న గ స మ | మ గ ర్ | గ స స్ ||
 థ క కై దె ల | నో | ఉ ఉ ఉ ||
 పొ , పొ పొ | ర న జ న | న బ ప స మ ||
 చే జ భు | రు రు రు | ర అ ర అ ||
 మా ము గ గ మ ప మ | గ / మా గ | గ న స న్ ||
 వ త అ ల అ రె ల | య అ అ | ని రు అ ||
 చ / మా , మా మా | గ మ ప మ | గ స స న్ ||
 పా వ న్న | ము క ఉ ఉ | రు ఉ ఉ ఉ ||
 పా గ ర ర న న్ | స స / గ గ | మ మ / ప మ ||
 కు రు రు రు రు | నో ఉ ఉ ఉ | ఉ ఉ ఉ ఉ ||
 పా ధ వ మ మ ర బ | మ పు గ ర | స / గ స \ న్ ||
 యా అ అ వ అ దె ల | న అ తె ల | గ అ క అ ||
 ప నీ , న గ స మ | మ గ గ | గ స స్ ||
 థ క కై దె ల | నో ఉ | ఉ ఉ ఉ ||

విశాఖము

ప సా న | ని ధ ప మ | మ హ మ హ | మా గ ర ||
 ఉ పా ధి | యింద ని స్న | త ఈ అ న | ఔ ని త ||
 * గ మా మ | హ మ గ ర | * గ మ ప మ | గ ర స ని ||
 దు పా ధి | సు ల వ న | న రి య ర | క అ ర జ ||

 స గ గీ మ | గ ర స ని | / గ సా న | స న న స ||
 అ పా ర | మ హా మ ని | రు పా ధి | యొ శ య దు ||

 * స మా మ | / హ మ గ ర | గ మ ప మ | గ ర స ని ||
 ఉ పా ధి | ఇంద ని స్న | త ఈ పంత్ర్య | మ అ ద య ||

 స గ గీ మ | గ ర స ని | / గ సా న | స న న స ||
 అ ప అ ర | మ హా మ ని | రు పా ధి | యొ శ య దు ||

 ప సా న | ని ధ ప మ | మ ప మ ప | మా గ ర ||
 అ పా ర | రంగ వి న | త అ అ జి | యొ జ గ ||

 * గ మా మ | వ మ గ ర | గ మ ప మ | గ ర స ని ||
 దు పా ర | పు రం ద ర | వ ఈ ర ణ | చె ఎ య స్న్య ||

 స గ గీ మ | గ ర స ని | గ సా న | స న న స ||
 అ ప అ ర | మ హా మ అ | రు పా ధి | యొ శ య దు ||

అంతా శము

పా , / నీ , | సా గా గా రి ; | పా / గా | గ స \ నీ ||
 య న్న | త్రాను ఉణు | మ అ | న అ అ ||

 సా గా గా మా వము | గా మా గా , రి | / గా \ సా | సా , ||
 ని ० న్న పా అ అ | వ అ వ అ | వ ఇ | య్యై ||
 , పా , పా , | పా , పా సా , | నీ ధా | పా మా ||
 ని మ్న | కే రి కె | పు ఉ | రం రం ||
 / గా గా , మా / ధ | పా , / ధ మా మా , / స | గా రి | స / గ \ సా ||
 ద ర వి ఇ | ఈ ఇ ర అ అ | ల్ల అ | అ అ అ ||

 నీ \ పా , / నీ , | సా గా గా రి , | పా / గా | గ స \ నీ ||
 అ య న్న | త్రాను ఉణు | మ అ | న అ అ ||

 సా / గా గా గా వము | గా మా గా , రి | / గా \ సా | సా , ||
 ని ० న్న పా అ అ | వ అ వ అ | వ ఇ | య్యై

(వై మాణాది యథాష్టూర్యముగా ముద్రించబడినది ధాని శుద్ధ కన్నడ పాతము ఇట్లు ఎంచినది .

1 ధ్రువాశము (అది ?)

హంసగశ కరెన ధ్వని . కరుగశ పిడిను బిడువ ధ్వని
రశవె కంకణగశ నిట్టి యటోదె మొనర కడెన ధ్వని

పయోధి శయనన పన్నగతల్పున ఒనెదు పాదున ధ్వని
నెళ మంచరమేతె యోగనిశ్రే యొశిప్ప
పదుమేతుడనుప్పునడిసలు ॥

మై ముదిదెద్దు బండు యళోదెయ నెరియ విడదుకొందు
మొతెకొదు హాసిదె సెంతెంబ హారియ లిగియప్పి
తొడెయ మేలిట్టు హాసివ మొతె యూడలు
నగువ కృష్ణరాయ బిడదె సలవువ భ క్రతునంగళ
సుకుమారక పురందర విరల ॥

2 మయ్యతాళము

వొంబణదంబరవనుట్టు - కంబళియ ఫలద్దిరె
అంభోజనంభవ అగమ ఉచరిసె
కొంబు కొళలు తుత్తూరిగళు ఊదుతిరె
ఎంబివనవియె (?) సీను పురందర విరల

3 ఆట్టతాళము (ద్రువతాళ ?)

కోగిలెయంతె కూగి ఒమ్మెల్మెల్లు, గిణెయంతె మాతాతి ఒమ్మెల్మెల్లు
మంబియంతె పాడి ఒమ్మెల్మెల్లు - నవిబంతె నవిదాతి ఒమ్మెల్మెల్లు 14
కొక్కరెయంతె కూగి ఒమ్మెల్మెల్లు - గూళియంతె గుట్టరి ఒమ్మెల్మెల్లు
గోవళరంతె గోలియాదువె ఒమ్మెల్లు - యూపథీలెయో పురందర విరల ॥

4 రూపకథాశము (ఆదితా ?)

కండెను నిన్న నెలెక్కణ - మొసరఖిసథిగె బెట్టెయగడిగె వెరసి
 మెలె మెలె యొంజలమాడి - మీసుళిదు
 కండకండవరిగెల్ల బీసువె అంబావెను వంతరిచేయ
 పురందరవిరల సిలుకిచె నమనిన్ను ॥

5 రఘుంపథాశము (రూపకము ?)

చి త్తరవాంకార మమకారదల్లి
 ను త్తి ను త్తి నుణ్ణవాగలు కండు
 ఇ త్తా ఇ త్తా ఇ త్తా యొందునన్న
 ను త్తమో త్తమన మాడికొండ గోవింద
 ఉ త్తరిసువె సంసార సాగరవ
 భ్వయత్యనప్పె పురందర విరల ॥

6 ఆదితాశము

ఆవళిరుథదల్లి ముఖుగిచెనో నా
 నావ తేతురగళ మెట్టిచెనో
 ఆవదేవతగళ భజించెనో నా
 నావ క్రతువ నెరె మాడిచెనో - నా
 నావ వుణ్ణవాచరిసిచెనో నా
 నావ హారియరిగెరగిచెనో

ದೇವ ಪುರಂದರ ವಿರಲಕೈಯ ನಿನ್ನ
ಪಾವನ ಮಾರುತಿ ಕಂಡೆ ॥

7 వక్తాళము

ఉపాధి యింద నిన్న భజిసువె ని
 రుపాధి సుఖవ నానశియద కారణ
 అపారమహిమనె ఉపాధియిదు ని
 రుపాదియింద నిన్న భజిసువంతే మాడయ్య,
 అవవగ్గ వదవియత్తు జగదే -
 కపాల పురందర విరలచేయ ॥

8 అటుకాళము

- 83 -

ఎన్న తను మనవిన్ను పావనవయ్య
నిన్నె నేరిథె పురండ వితల ॥

కీర్తనము - ర్ఘంపతాళము - పెద్దదానరి

గ్రహశలము మీయను

పర్మి వి.

గ మ ప పమ / ధవ	ప మ # గ వ	గ సా ని ప / ని ని స మ గ రి స స #
గ్రహశల	ము మీ	యను గ్రహశలము మా
సా . . .		సా ,
*		అ

పుపర్మి వి:

మ మ మ మ గ మ	వ # ని గ రి స \ నీ ని ర ని ప ^ క మ
స హ ఇ మా న ర	సి ం హ చ ఱ ని వా పా అ అ

గ్రహశలము ||

తరణము:

-1	, ప ప / ని ని ని సా న సా గ గ మ గ రి స స స
-	కిత్కు ల ల త ని మే న కే జ మే ఎ ర ఱ త ఱ ము

, స్తన సస్తానస | స \ నిని | నీనీనిని నీస | నీ వ మ ||
చక్కనినీములు | క ఈలు | చంద్రఫలము | ఉ ఊ ||

, గ్రమ వ పమ/ధవ పమగ్రమ | గనని | సామగ్రమపా | ప \ మమ ||
చొక్కుంపుమీ న య | నమలు | చూపెతా రా | వ అము ||

, మ మ మ మ గ్రమ | ప నీస ||, స/గరిసస/ని నిని | నీస నిప || మ
మ క్కుల లరు నీ | మూర్తి || మంగళఫలము + ఉ || ద

గ మ

గ్ర హ పలము

ఇ ఇ ర పు తొ న గా మీ ముగ్గు || నె తు గు చే బు ద శ ల ము
గురు ని కీ గురు తొ టు || గురు శ లంబూ
ప ర గ మా మిద్ద రిని(?) || బ్రి తికించుట శుక్రఫలము ^అ
పరి లే ని నీ మా య || శ నిఫ లంబు (గ్రహపలము)

ఇ హ విం ప మీ జే వ || పా ను పే రా పు ఫ ల ము
కే వ ల ము మీ ప డగ || కే తు ఫ ల ము
శ్రీ వె ల య సిం హ ప్రి || శ్రీ వరహస ర సిం హ
ని వై శ వ మె మా కు || ని త్య ఫ ల ము *

(గ్రహపలము)

* ఈ కీర్తనలో 'ఫలమ్ము' ఇనుచోట్లు 'బలము' అని యుండుట తగుసేషణ! ఈ వ్యాఖ్య
సము తమిత ప్రాతపల్లి కలిగియుండును (రా •)

నంచారి - మత్కృతాశము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

సా / గ స న నీ సా ర్మ | మా పా మీ ప / నీ ధ స |
 మీ ప / ధ ప మ గ / ప మ గ్రి | సా / ధ స / గ్ర్మ స \ నిత్తి |
 సా గ్ర్మ ర్మ మా పా | / ని ప క్షే మ మీ గ / మ గ్ర్మ రి స |
 త్తి \ పా నీ స / గ్ర్మ రి | స / గ్ర్మ స నీ / స / గ్ర్మ |
 గ్ర్మ పా మ గ స / గ స ని | స / ధ \ పా స ని ని వ / ధ ప |
 / నీ సా గ్ర్మ / మా మ్ర్మ | గ్ర్మ / మ గ్ర్మ రి స స్తమ ప |
 ర్మ గ్ర్మ / మ గ స స నిత్తి | / నీ ధ / నీ ధ / నీ ప మ / ధ ప |
 \ మా గ్ర్మ / ప మ గ స / రి స | \ నీ సా గ్ర్మ పా ప |
 / ని ధ ని ని ధ ప మ / ప మ గ | మీ ప \ మా ర్మ / మ గ స |
 ప పా స ని వ / ని ప మా | గ్ర్మ మ ప ని ధ ప మ / ధ ప |
 స ని ధ ప \ మా గ స గ ప | ర్మ సా నీ సా గ్ర్మ |
 గ్ర్మ మా ధ ప మ గ్ర్మ రి | స నీ స / మ మ గ్ర్మ గ్ర్మ స స ని |
 స గ్ర్మ గ్ర్మ పా ప్చ / ని ప మ | ప్చే ప్చే స / నీ నీ ప \ ని |

నీరపామాగ్గెన | రసగమపా / నీరప |
 / నీరిసిస్తితపు | / ధపమచ్చెగ్గిస / గపి |
 సగ్గెగుప / నిపమాగ్గె | స / గ \ పానీనీసూప |
 సీ / గ \ పా / గసగ్గెపుప | నీత్తసనిప / నిపమా |
 మ / పగ్గి / గప / రప \ నీ | సపాప / నిప / నిరపు |
 పపాసనిప / నిరినీ | ధప / ధపప / నీనీసిన |
 / గపసని / రప \ నీనీ | / నీరపమాగ్గెపు |
 / ధపమచ్చెగ్గిపు / పపు / కీ | గప / గప / రనిసగ్గెపు |
 పెకమామాగ్గెపగ్గె | సు / రపనీ / సునీ |
 నీనీపమచ్చెగ్గెరిగ్గె | గ \ పాపా / గపపా ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రశర్ణని

రిగి మ పథిని]

మేళము 22 శ్రీరాగము

వేద తూ చక్రము]

అవ్యాము (ఉపాంగము) 7 మాళవత్తి

ల క ణ టో క ము

పెంకటమా రి వర్షితా మాళవత్తి రారోవేతు ధ వర్షితా
పశ్చగ్రహాషాదవిచ సర్వయామేషు గియతే

మూర్ఖువ - { అరోవణము స బ గ గ మ వ బ ని ని స
అవరోవణము బ ని ని ధ వ మ ప ని ధ మ బ గ స.

అక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీష్టితులు

ఉపాంగము , పాడవము , బుషథవర్ష్యము , ఘనరాగము , అరోవణమందు తై వత
వర్ష్యము , ఎల్లాప్పుడును గానము సేయదగును

మూర్ఖనారోవణావరోవణములలో జంటస్వరములుగాగొనా గాంధార్—సైంప్రాత
మధ్యములే, ఈ మాళవత్తిరాగమునకు మిగుల రంజనము లగలిగించు కీవస్వరనాట్సు స్వీరములుగ్గు
మధ్యవి
(51)

అని గీతకి ర్తనముల గమనించితే విశదవోను లక్ష్మీములుగా జెప్పియున గీతములలో మధ్యస్తాయి శడ్జము మొదలుకొని శారస్తాయి మధ్యమమువరకు సంచరించియున్నది

లక్ష్మీగీతము - రూపకతాళము - వెంకటమళి

ప్రథమము

సా సా | స గ సా ని ధ | ని స ని ని ధ ప | మా పా సీ | సీ ని ధ సా |
 అ రె | బ్ధి ర తం మ ద | క లి త బిం ధు | జా ఱూసీ | రేయ అ సే |
 ని ని ని ధ మా | మ గ న ని ని ని | ధ పా ఎ మ ము | గ న |
 మం ఈ అ దీ | క్ర్మ మ ప్ర బిం ధు | వి చి త్ర ప జే | ఎ ఎ |

శాస్త్ర

స గ గ మ మ గ | సా సీ సా | , స ని సీ ని | స గ సా ని ధ | ని స ని ని ధ ప |
 యొ ఎ ల అ | ది ప్ర బి | ం ధు మ న్న | వి ధి దే వ త | వి అ గ ణ ప ధ |
 ని ధ ప మ ప ని | ని ధ ని స ని ప | ని ధ ప మ పా | పా మ మ మా |
 ప్ర బి ణ జ అ | తి ఇ వి భ అ సు | ర చ న అ భే | ఎ దు ఉ ఉ |
 మ మ మ గ పా | సీ సీ ని ధ | ప మ మ పా ప | ప ని ని స ని ధ |
 గు ఇ మ ణ అ | శా త క్ర ర | పు ని య యా రె | అ అ |
 వ మ ప ని వి స | ని ని ధ మ మ ము | గ న | సా సా స గ సా ||
 అ . . . అ | న ద అ లు రె ఎ | రె ఎ | అ రె బ్ధి ర త ం ||

గీతము - ద్రువతాళము - ముక్తపదగ్రన్తము

సా గ స ని ధ ని స నీ ని ధ వ | మ మ పా మ వ ని ని ధ ని సా ని స |
 మ స్నై ధ న శ న శ కూబ ర స ము | స మ లో న్నైలము ఖ ర మ హీ ప తి |
 మే గ స మ గ స మ మ గ స సా ని ధ | స ని ధ ని ప ధ వ ని ధ మ పా మ ప |
 వ తి తొ ఒ త్త మ త మ వ తి ఖా వ తి | వ తి క అ త ను త ను రు చి లో ద య |

 మ ని ధ ని ప ధ మ న ధ ని ధ మ గ స ||
 ద య మా న వ న వ జి త ఫు న న వ ||

జూ వ ద

స స గ గ మ మ ప ని ధ ని ప ధ వ ము | ప వ ని ని ని ని ని ని ధ ని సా ని స |
 న వ ఖ గ ము క మ క ర ం క అ క ర | క ర ల వ క ట థ ట న స మ ద ఘ ట |
 గ గ మా గ స స మ గ స మ మ గ స | గ స ని ప ధ ని ప ని ధ మ మా గ స |
 థ ట సే వి త వి త ర ణ జి త ఫు న | ఫు న భ జ బ ల బ ల రి పు వై ఆ రి |

 సా గ స ని ధ ని స నీ ని ని ధ వ | మ మ పా మ వ ని ని ధ ని సా ని స ||
 మ స్నై ధ న శ న శ కూబ ర స ము | స మ లో న్నైలము ఖ ర మ హీ ప తి ||

కీర్తనము 1 - ముంపత్కాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

మంగళాంశుయై నమస్తై

వర్ణవిః

మా గ సా గ న | స ని | ని ధ వ || మ వ స \ తో ధ ని | సా స ||
 మం గ శా ఽ శా | యై | న || మ ఆ క్రీ | వాంశ ||
 న సా గ స స ని ధ | వ మ గ || మా / ని ధ ని స సి ధ ని | స ని స / గ గ ||
 ఱ ం గ ని జ శ | క్రీ వ || ల ి వ చి చ్ఛ | క్రీ క్రీ ||
 / మా గ సా గ న | సా , ||
 మం గ శా ఽ శా | ||

అనువర్తని

శా గ్రా గ సా | మ గ న || శా గ్రా గ సా | న సా ||
 సం గీ శ సా | హ త్య || సా ర జ్ఞ స | స్తు తే ||
 తో ని ని న ని ధ | ర \ మ వ || మ వ / తో ధ / తో | తో సా ||
 మం గ శా ఽ శయ | గు త్య || గు గు గాత ఫ | బు తే ||

1 గ స ని ద మ పా ని ధ ని పా మ గ సా నీ స / గ గ్ / ||

న ० గా ద్వ్యాపా సి తే శ్ర్వం గా రా ది యు తే ||

మంగళాంబి ||

శతాము

సో ర్ గ స్ న్ | నీ సో || న మ గ సో ని నీ | ధ పా ||
చుం ద స్త్రీ కా | న సే || మూ ఈ వ శ్రీ | జ ఔ ||

మూ మ పా ని నీ | ధ మూ | నీ ధ నీ స మ ష్టు | గ స్ ||
ఇం ది చా ణ్ | క సే || త్స శ్వీ చ చా | త ఔ ||

సో ర్ గ స్ న్ | మ గ స్ || సో ని ధ ని \ పా | / ని ధ ము ||
ఇం ది వ చా | న చా | క్రి ది త చ వా ० | గ చే ||

మూ / నీ ధ / నీ | సో స్ || సా మ గ స గ స , నీ సొ ||
శిం దూర క | ష్టూ రి | చం ద చా తే | చ ఔ ||

సో / గ స్ నీ / న ని ధ పో మ ప ని ని | ధ ని స నీ పో ||
శ్రుం ద ము కు ఈ ర ద సే గురుగుహ | హృ త్వ ద ఔ ||

మూ గ మ గ స / గ గ్ మూ స మ గ స | ని ధ నీ స / గ గ్ / ||
శుం ద రి మృదు గ ద సే సు ల త ర | క ర మ ద ఔ ||

మంగళాంబి ||

కీర్తనము 2 - మత్కృషావు (చాపు)తాళము - కృష్ణసౌమ్యమి అయ్యగారు

దేవి సతతం ముదందేహి

ప్రార్థి

సో		ఏ		ర వి		న వి		రి		సో			
టో		ఱ		న త		త రో		ము		ద రో			
<u>న మ గ ా + మ గ</u>				ప చ		<u>స గ</u> వి		ని		<u>ని స న ర</u>			
టో		హి		మ ము		స రో		చ		ర రో			
<u>శ మ ప</u>				ని		ర వి		చ వి		గ		సో	
సో దే		ని		స త		త రో		ము		ద రో			

అనుప్రార్థి

స ము		<u>ము గ</u>		స వ		ర వ		- ని ర		<u>ని వ</u>		న ర వ	
సో		ని		త వ		ర రో		చ రో		బ		జ రో	
<u>మ గ స</u>				ని		ని ర		<u>ము గ స</u>		<u>ని వ</u>		<u>ని ర వ మ</u>	
షై		మ రో		క రు		త రో		చ రో		ని		జ రో	

దేవిసతతం ||

చరణము -

వ / న | న | వీ ధ | వీ జ | వ ర | స ||
 త | కు | షా ధ | జ | స | త | త ||
 సు త | గ | వీ ధ | వీ త | వీ త | సు | స ||
 కు త | గ | వ సం | షా ష | వ | త | త ||
 స వ | గ | గ మ గ | జ జ | వ జ | జీ ||
 త | గ | ర ర | జ | ర | త | త ||
 గ స \ న | . | ని స ని ద | వ \ ని ని ద | స | గ స ని ద ||
 కు ం గ | . | ర గ | ఉ ర | అ | క జ | క జ ||

ముక్కాలు స్వరము

స , న | వ , ర | , ని స ని = ధ , న | , స | , స ని న |
 గ \ సా స | ని స | ని ధా ధ = ని స ని ద | వ \ న | ని ధ ప మ ||
 వ \ ని ద | ని స | ని సా మ = గ స ని స | , న | ని ధ ప \ న ||

, నిధము | మా | ముగసా : వసీ / గీగ | మము | / నిధ / నీవు / తము

● ముగసస్ | . స | నిధవచ్చి, మచ | ఏని

దే ఏ వతశం

ప్రావిషపదము లే - మిక్రాషి ఏకతాళము - మూర్కుప్పులవరు

అందచైరుమై ఉనకుంకుకై తదు

ప్రా. 3

ఖా , నిధము | గీ మా గా సా | నీ సా ని ని |
 ఇ ద ర | చె రు మై | ఉ న జు కు |
 త నీ ఛా పా || , నీ ఛా నీ | సా , సా తు గ |
 కై ఇ త దు || ఎ న్న ళా ట | చె న న్న |
 ఏ సా . . . ||
 మే || ఇంద

ఈ ముక్కాయిస్వరమును రెండవసారి పాదునప్పుడు యొకవ ఆవర్తనమువరకు పాడి

● ఈ గురుతువేసియున్న స్వరములను యొనిమిదవ ఆవర్తనముగా పాడి పల్లవినియేతులైను.

● నుపుల్లి వి

సా , పా మా | గ్రమా గా సగ | మా , పా / తి |
 చిం త్రై మ | క ట్రెన్ దు తుం | మా రె ట్రెన్ |
 , ధ ని సో సా : గ సో ని సో | ని సో ధా పా |
 ది ర సు లైప్ : అ గ్రి రం | న ర చ్చో రి |
 ని ధా మా మా | గ సా గా మా ||
 నా కుక్క కొక్క | దు త్తా ర డి | ఇంద్రవేరుమై

చరణము

మా , గా గా | మ గ సా సా | ని , ఝో రి |
 మన్ న్న దన్ | తొ ల్లిం శొర్ | తే బ్రై మత్తె |
 సా , సా సా : మ గ సా గా | గ మా పా పా |
 నా క్కి యం : మ న ట్రెన్ ని | క్కి త్తా పా |
 ని ధా / మా . | గ్గా మా మా .
 ర దు వే | కొ రా క్కి యం .
 ప ని ధా పా | ని ధా ని సా | మ మ్మా గా సా |
 కొ న్న వ | ది క్కి న డన్ | కొ ల్లె వె న్ను |

న ధా ని సా ॥ గ గో సా గా ॥ సా , ని తే ॥
 యో క్రి యం ॥ శో నీ స్నేహ్ శోహ్ ॥ శో నీ నీ ॥
 థ పొ ని థ మా ॥ గ సా గా మా ॥
 చ రుంషు న ॥ భా క్రి యం ॥

వ ఱి య న ॥ ర చ్ఛో నాన్ ॥ ఓ ని మేతాన్ ॥ న తీ ర్యం ॥
 వ ఱ క్రైల్లం ॥ ఇ రు క్ర ట్లుం ॥ శేచ్చు చాప్ ॥ వు ర్యం ॥

2 వ ఱి య దు ॥ ఉ స్నేహ్ నాన్ ॥ అ రి పేనెన్ ॥ న కా ర్యం ॥
 ప జ్ఞా దే ॥ ప జ్ఞాం దే ॥ ఇ దు న త్తు ॥ కా ర్యం ॥
 ఇందపైరుమై ॥

3 ఉ రై కుర్ మెన్ ॥ శో లై త్తుం ॥ కే శు ద ॥ య వా లే ॥
 ఉ జ్ఞా యైన్ ॥ ఱు మె త్తక్ ॥ కొండాడుం ॥ అ నాప్ లే ॥
 దొ రై కుర్ మా ॥ రె టైం ది ర ఖై ॥ కూ దు మెన్ ॥ మె లే ॥
 పు ఖ మె ఇ ॥ రు ని త్తుం ॥ మ హ రాజ్ ॥ పో లే ॥
 ఇందపైరుమై ॥

ముక్కాయిస్వరము .

సా / ని ని థ ము ప ॥ మ ము గ న / గ స ని ॥
 సా ని థ / ని ప ని ॥ ఈ ని స ని న / గ గో ॥

మా గ స గ గ్ ము | ప / వి ధ నీ న గ ప |
 నీ సా ని ధ ప / ని | ధ మ గ స / గ గ్ ము ||

సంచారి - మర్యాతాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా సా స గ సా ని ధ | నీ సా ని ధ పా / ని ధ \ మా |
 పా / నీ ధ ని సా సా | మ మ్ గ \ సా , మ గ \ సా |
 / మ మ గ గ్ \ సా ప గ \ సా | / గ \ సా నీ న ని ధ ని ధ ః |
 మ / నీ ని ధ / నీ ని ధ ని | / ప ని / గ స / గ గ్ / మా గ స |
 గ గ్ / మ మ్ గ స / మ మ్ గ స | / గ స ని / న ని ధ / ని ప ప ము |
 ప / ని | / ని ని ధ మ ప / ని ధ ని సా |
 / గ గ \ మ గ స / మ గ \ సా | స / గ గ్ మ గ స / గ గ్ \ సా |
 గ \ సా సం ని ధ \ పా మ ప | ని ని ధ నీ న మ గ గ / మ |
 , మ గ స ని ధ \ పా , | మ ప ని ధ నీ సా గ ప ని |
 ధ ప మ ప ని ధ మ మ గ స | నీ స / గ గ్ / మ మ్ స / గ గ్ ము |

గేముమీ / నిధ / నిధవ / ధమ | పవ / నినీనినినీనిని |
 సానీనాగీ / మాముగ | చమముగస / గససీ / గస |
 వ / గససీపసీనిరప | , పనిరమముగస |
 / నినీనీనిరపమువ | , పబీనీనినినిరపము |
 పనినీననిరపా / నిధ | \ మాముగా\సా , ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధాని

ఓగి మప థిని]

మేళము 22 శ్రీరాగము

[వేద భూ చక్రము

అన్యము (భాషాంగము) 1 శ్రీరంజని

ల త ణ తో క ము

వెంకటమా శ్రీరంజని పాదవీచ ప వర్జ్యా సార్వబాహి

మూర్ఖున --	అరోహణము	స ర బ గ మ ధ బ ని న
	అవరోహణము	స బ ని ధ మ బ గ ఱ న

అడువివరణము - సుఖ్వరామదీష్టితులు

భాషాంగము, పాడవము, వంచమవర్జ్యము, వడ్డగ్రహము, ఎల్లప్పుడు గానము కీయదగును

ఈ శ్రీరంజని రాగమునకు మ ని ధ ని న , ని ధ మ రి గ స , ఈ గ మ రి గ న --
ఈ ప్రయోగములును గలవు తక్కునవి గిత, కి త్రన, వర్ణ, సంచారులచే నెఱుగవతెను

ఉత్సవగీతము - మర్యాదాకము - పెంకటమణి

ద్రువము.

సా సా రి స ని ధ ని స | ని ని ధ మ గ మ రి గ మా |
 శ్రీ మ త్తు హి న గి రి త | ను ఉ ఫ అ వ ధ తు రే |
 ధ మ ధ ని స న రి గ స ని | స రి గ మ రి రి గ స ని ధ |
 ధ వ శ ని థ అ అ అం గ | ద య ల శు భా ఽ ఽ ఽ గ |
 ని స రి సా స ని ధ ని స | రి ప రి గ మ రి గ స ని ధ |
 ధ ర సు తాకృత అ అ అ | రి ఽ ఽ గ ధృత గ ఽ ఽ గ |
 ని స ని ధ ధ మ గ రి సా |
 ధ ర అ శ త అ అ ఽ గా |

అంతరి

ధా ద మ ధ ని స న రి రి | గ మ రి గ స ని ధ ని సా |
 ర కు ఱ ద అ కు ఱు రే ఎ | ర ఇ త గి రి ని ల యు రే |

కూవడ్డి

రి సా షి ధ ని స న ని ధ | ని సా రి గ మ రి రి స ని |
 మ ద స్నే ర హ న చ ఱు రే | మ హ త్త ర శు చా వ |

త ని స రీ సా స ని ధ ని | స రి గ మ రి రీ గ మ రీ గ |
 ర అ క ర మ ర్ష టు రె ఎ | మధు క ఇ ఇ ట థ అ అ ర |
 న స రి గ మ రి గ న ని ధ | సీ స రి స న ని ధ ధ మ |
 మహిత న అ య క ము ఖ అ | అ గ్ని శ ల ద థ త మ హ |
 గ మ రి గ స రి గ మ ధ ని | స రి స ని ధ ని స రి గ మ |
 ర మ ర అ సు ర కె ఎ కె ఎ | తి య ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య |
 ర గ గ మ ము ధ ధ ని స్త | స్త స్త ని ధ ధ మ గ గ ర |
 అ ఇ య అ ఇ య ఇ య కె | క ఆ అ ల అ మ ద అ అ |
 గ స ని ధ మ గ గ రి సా ॥
 వ హ మ హ ల ఉ ని ధ కె ॥
 ధా ధ మ ధ ని స న రి ర | గ మ రీ గ న ని ధ ని సా ॥
 ర క ణ ద అ కు టు రె ఎ | ర ఇ త గి రి ని ల యు కె ॥

క్రిందనము 1 - ఖండజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ దుందుగ్గే శివసంస్కరే చిద్రసవగ్గే

పట్టి వ

శ్రీ శీ గ మ రి గ గ ర సా | ర న ని ధ సీ సా . ||
 శ్రీ దుం దు కె ఎ | శ చ స ఽ చ కె ||

ని ధనీ సరిగు మూ . | చు / సెనిర్దధ మగ్గిగు ||
 ఉ ద్రు సవ ర్మ | నె రో హు . పన ర్మ ||
 ఓ గ్గ / మగ్గి సనిధ / నిసు ||
 ఉ . . . చన దుర్మ ||

అనుపత్రం వి:

సా / నినీ నిధానీ సౌరి | సగు మగ్గి గ్గిగు రిసు ||
 దుందుర్మ వార్యు కైద | సా దబినో దిని ||
 మూ , నిధునీ సన్నిస్తిని | సై , నిధా / నెసు ||
 మొ దినీ వీణ | వా దిని సంం ||
 సానిధా మగ్గి / గున || సా సవ సౌనిధనీనిధనిధమరిగ్గి / మరి / గున ||
 వేది నీ అశే దిని || సుందరి శ్రీరంజనినిరంజనిజయజనని ||

శ్రీదుండురే :

చరణము.

గ్గిగు గ్గి ర్మ క్కి నీటి | వరిక్కునిధిని జీన గ్గిగు ||
 కరుణారసం యై | కతిక ల్పుజనం . యై ||

నీ నీ గరి సరిగ్ మూ | నీ ధ మని ధ మగ్ రి సో |

కర వి ధృత కు వల యై | కాన నని ల యై ఏ |

న స / నీ ధ నీ సో , | సా సని దీ ని ధ మ ధ నీ సో |

చర ఇ కస ల యై | చా మీ కర వల యై |

రి గ మూ మగరి గరి నీ కీ | ని ని ధ మ హు గరి / గసో |

ప్వీర సం సి త ల యై | సురు చిర మ ల యై ఉ |

న న స సా స / సో నీ సరి నీ సో ని దీ సో ||

గురుగు హాద యై సద యై వి జ యై అథ యై ||

ధ ని ధ మ మూ మగరి గమ రి రిగ్ రి సో ||

సర స మ యై హట్టు మ యై స మ యై కల యై ||

రి రి గ మ రి / మగరి సో ||

శ్రీదుండు రై ఏ ||

కీర్తనము 2 - రూపకశాఖము - ముద్దుస్వామిదీకీతులు

శరకానన సంభవ

చెం

స ని | ధాని ధ ధ మ మ | రి గ్ మా , | గ్ మ గ రి సా =
శ ర | శ న న న | స 0 | శ న న =

నీ ధ | నీ న ర గ | మ ర గ | మ గ మ ధ ని =
శ ర | శ న న | ద హ | నా అ అ =

2 సా , రి న ని | ధా , ని న ని ధ మ | రి గ్ మా , | గ్ మ గ రి సా =
శ ర | శ న న | స 0 0 0 | శ న అ =

నీ ధ | నీ న ర గ | మ ర గ | మా ,
శ ర | శ న న | ద హ | నా =

స న / నీ ధ | గ్ మ ధా నీ నీ స న | రి న ని | నీ ధ మ ని ధ / నీ =
శ ర చా | గ త ర కు ద ని | శ ర చా | గ ల కై త ని గ =

మ గ రి | గ / నీ ధా / స ని / రి స | గ ర స ని | నీ ధ మ ని ధ / నీ =
స్వర చా | మ వి ధా ర జ వ జ | చ ర చా | త వ స ం త ర చా =

న స / ని ధ | మా ని ధ / గ రీ స || ని ధ మా | గ రీ గ్రా ము ధ తీ న ||
గురు గురూ | శ్రీ కి వ గి రీ ష || గురుభా | గృథల ప్ర దపద ||

శర్మానవ ||

అనుపల్చి

న చ | చ రీ స ని ధ | \ మా | మ ము / నీ ||
శ ర | ధ శ ర ధ | భా | ల సు కే ||
శ ధ ని | చ \ నీ ని జ | ర ని ధ | మ ని భా ||
శ ర | ధ నీ పా | ల | శు భు భా ||

ని నని గ | రి స రీ గ మ \ రీ | \ గ రి స స | ని ధ మ ము ధ ని ||
శ ర ధి సు | ర ధ పా ర్త మ హీ | శ ర ధి క | వ ర్యాను త చ రి త ||

శర్మానవ ||

చరణము

, ని ధ | , ము ము \ రీ | గ ము గ ము | రి గ రి మ \ రీ ||
శ ల | శు జ పై | ర మీ | రి ము గు ||

\ గ ర | న న ర \ ని ని న | ధ ని | ధ / నీ న ||
శ ల | శ ల శ్రీ | క | క్ర పొ క్రీ ||

, నీ[॥] త | రి[ం] / గ | . గ | మ ర గ మ త =
 త ० | నంత జం | ది | గుండి మి ము =

, / ని[॥] త | , మ చ \ గ | గ ర గ | మ స మ గ ర స =
 త ० | గా స సే | ర లై | ర స్తా పీ =

, నీ[॥] త | స్తా / ని[॥] త | . త | / గ మ త =
 క ० | తో ఱ మై | తో | తో భు ఱ =

, గ[॥] త | భా ర వి | భ ర గ | ర వీ జ జ =

, ర గ | మూ గ ర / మ | గ ర | జ జ / ర స వి =

క ० | సై నవి | మ ద | ఱ చ క వి =

/ స ని[॥] త | మ ర గ మ ర | గ ర స | స ని ధ ని సా =

క ० | చ ర ట కై | అ ర | సా పీ =

స ప సా | స న ధ ని ధ మ గ ర | మ ర / గ ర | , స ధ ని / మ గ ర స =

క ० హ | శ న గా త మ త్వగు | క ० శ జా | ది మ ని మ న స =

స ప సా | స ర గ మ గ ర స స | ని ధ ని గ | మ ధ / సై స గ ర వి =

క ० హం | స ప ర మ హం స స | క ० ని గ | మ స త ప్ర శ ం స =

శర్షావనః

కీర్తనము లి దధ - రూపకతాళము - ముహ్మస్యామి దీషితులు

నీ పాటి దై వమెందులేదని మరులుకొంటిరా

చ్ఛ్వాలి

నీ | సా . రి | స్తోతీ | సంధనిధ | మా | ధనిసరి | గ గ రి | రినిసా ||
 నీ | పాటి | దై | వమెందు | తే | రనిమరు | లుకొ | ఒట్టరా ||
 నీ | తావు | గరి | రిగసరిగ | మరి | గరిసా | నీస | రిగమని ||
 నీ | చాన | రా | నం | స్నేహి | లరా | గ్రమే | కైర ||

జ జ / నీ | నిధిధము | గరి | రిగసరిగ | మరి | గరిసా ||
 నీ | చాన | రా | నం | స్నేహి | లరా ||

● నుహచ్ఛ్వాలి

పూ | నిధా | నీస | నిరనిద | మా | గరిస | పూ | ముగ్గాము ||
 చా | సవా | ర్యము | రుతె ఔ | నం | ము స్వి | రూ | వ మెత్తి ||
 నీ | నిరనిస్తోని | కి | నీసనస | సరి | ముగ్గాగ | గరి | నీ సరి ||
 చా | మడె తు | గ | ర్యమణచి | వరు | సగాన | మరు | రిశ్మిర ||

సౌ | తి స నీ నని | ధని | ధమాగ్ | రిగ | మరిగరి | సరి | గ్ మాస్ |
వా | స చాస | చి | ద్విలాస | వ | త్రి కే | శః | గ దీ శ |

ముక్తాయుష్మరము .

నీ | , ధాని | సౌ | , నీరిన | నీ వ | నీ ధనిధ | మని | ధనిసరి ||
ని | మీద | సే | మిగుల | వల | పుసాలపు | గలు | పుగొలపు ||
గ్ మా గ్ | గ్ సరి నీ సౌ | నీ గరిని | , రి నీ గ సరి ధ
చునంబు | తో ని జంబుగ్ | బ యలదే | రివోయల మీరి |
మనిధమ | , గ రిగమరిస | నీ సారి గమనిధానీ సరి |
చె లిమికో | రి వల చినాను | చి రానబహువ రాలోనగు ||

సిసాటి దైవ మెందు ||

చౌక వర్ణము 4 - అదితాళము - రామస్వామి దీక్షితులు

సా మీని స్నే కోరి

పత్రువి

సా , ననిధని ధనిని స | రి గ్ మ | రి గరి స నీసరి ||
సా మీ నిం | స్నే | కో | రి సా |

2 సా , సని ధని ధని స | రిగ్ మ , గరిగి సా ||
 సా మీ ని० | సై | కో స ||
 గరిగమరిగమరిగరిస / రినిష్ సీ ధనిసి ధమ | ధనిని సా ||
 చా లా మయ | యిం | స్వది రా ||

అ సుప్రాతి .

రిగరిసరిగ్ మూగ్ మనిధ | మరిగ్ మరిగ్ గ్ స | రిగ్ మహ్ ||
 కా మితా రి ము | లొస గే | దేవర ||
 గ్ మధని సా , నిని | ధని / నని ధని నిర్ మ | ధని / నని సా ||
 కమతా నగ | ర వి హో | అ ర ||
 సా సరిగ్ మరిగమ రిగరి | స / రిని సీ ధమ ధనిని సా ||
 కామస మి క సే | య కు ప్రైము | కేం ర ||
 సాని ధని / నని ధని ధని ధని ధని | మరిగ్ మరిగ్ | మరిగి సా ||
 శ్యాగరా ః | దయా సా | గ ర ||

2 సా సని ధని / నని ధని ధని ధని ధని | మరిగ్ మరిగ్ | మరిగి సా ||
 శ్యాగ రా ః | దయా సా | గ ర ||

ముక్తాయిస్వరము

నీ సా రి పస్తి ధనీ సరి / గాగ్ / మరి | స్తు రి గ్గా సరి | , రి నీ సా సరిగ్ .
 ని కొ కరుం ది దే కి ర తా శు లను | మ లీ స్వై విరో | ధముగా బరప .
 మ ధా ధ సీ సనీ సా , రి సా ని | ధ ధ ని ధము ని ధ | , మ రి గ్గా గ్గా మరి / .
 మ నో జ వేద నల్న వి రా ఛ | గొని బరి మిన్ సదా | క లయం దల చి .

సామీగీ శ్నేహోరి .

చరణము.

సా , \ని నీ ధా , నీ స | ని ధ మ మ ని ని ధ ధ | ధా , నీ స ని స ధ ని .
 అ ట పా | ట ఉ | ధా ట |
 2 సా , \ని నీ ధా , నీ స | ని ధ మ మ ని ని ధ ధ | ధా , నీ స ని సా .
 అ ట పా | ట ఉ | ధా ట |

స్వరములు

1 సా , నీ ధా మూ | , రి / గొ సా రి గ | మూ ము ధా ధ ని సీ ,
 సా రెకు రా మూ | మ ణ క నీ స రి | యు మ్ము హిం గ నము : ॥

2 సా , సీనిధ నీ , నీ ధ మ ధా ధీని | సా రి సా ని ధ మ | , ని ధ రి గ మ ధ ని ॥
 ఈ ర్యుగల సేర్పుల లోనను | మేలు మేలనగా | సె ఱ తనముగల ॥ 4

8 సా , రి ని స ధా , ని ధ మ రి మ | రి గ \ సా , రి ని స | రి గ మా మీ ధ ని ॥
 స్వాంతమున బ్రాంతిగొనికాంత | నిను కాంతడనవ్ | మొలమిన్ వల చె ॥ 5

4 నీ , స ధా , ని సా ని ధ మా , | రి , గ మా రి గ | రి , నీ సా ,
 నీ స్వాధా వ సా ద ర ము ల్ | మోగ్యవానను | చున్ స ధా ॥
 ని సా రి గ మ రి , సా రి గా మ | ధ ని ధా , మా | మా ని నీ ధా ని ॥
 ● ని ధా నములు చా లా ని నో ద | ములు గా మా | మా ని ని పూ ని ॥

కిర్తనము రే - చతుర్ప్రజాతి ఏకతాళము - కృష్ణస్వామి అయ్య

శా మా ద య జా ద ర

పద్మావతి

, , రి | గ మా ని ధ | మ గ రి ని | సా , ని ధ |
 రా | మా ద | య జా ద | రా ర |
 మ ద ని న ని ||
 మ జీ య ||

● ఈ వైచరణ స్వరములలో రెండవస్వరము శాంతమాస్తుర్లు, మూడవ స్వరము చిన్న స్వామిదీక్షతలు, నాలుగవ స్వరము ముద్దుస్వామి దీక్షతలు రచించినారు

రథనీధమో | గమానిధ | మగరీనీ | సా . నిధ |
సా మా రా | మా ద | యజూ ద | రా త |

మద్దనిసరిసని |
మణి య

రనీనిధమో | గమానిధ | మగరీనీ | సా . ||
సా మా అరా | మా ద | యజూ ద | రా ||

అసువ్యావి

, , ధ | నినీధ కము | ధని సగగ | గగగగ |
శా | మన్మం బు | సై యక్కా | మితపం |

ంగరీగ |
షిరాశ్య |

తసీనిస | నిసరిసరిస | నిసనిరనీద | మగా
మాంగ | సుందరశం | అచక్క | రాలాము

చరణము :

ధ | నినీధ ధము | ధనినసననీన | విధము |
శూ | షిరా ము | జౌ హరసుతు | షోతుము |

గుగరి - న | సధనిసే | రిగునిధ | నిననిధము గుగు ||
 వ శారషో | బిత్రిస | హచరసా | ర్వథా మశే ||
 గరిసొ - ధ | నినీధముధ | నిససని | గగగో ||
 అరా - సాఫ్ | బిన్ ఇ గది | ర్వరసాఫ్ | నందసు ||
 మగగరిగ | రినసన | పనీసరినిస | నీధనిధ ||
 శాకరమా | మకప్రియ | దే వమహా | నీయైక్లు ||
 మనిధమగా |
 ష్టుని బ్రో చ

ముక్కాయిన్యరము

రిగ | మనిధము రిగు రి | గరి సని ధనిసా | , నిధనిసరిగ |
 మరిగరిసస : రిగ | మనిధమనిధనిస | రిగు రిగరిసని | రిసాని | ధనిసని |

. ధ / నిధామ \ | రామా .

స్వేచ్ఛము.

మా రిగ్ మంగ | గొంపనిధనీ | సానిధఘనిధ | నిశరిగమదశ్ ||

నిధ / నని / రిపగ | రిమరి / గస్ / రిషి | / రిపనిరమ / నిధ | మరిగరిపగ ||

తొల్లు కేరి ||

సంచారి - మత్కృతాళము - సుబ్మరామదీక్షితులు

శిగురిగెంపస | రిపనీధాతిసా |

నిశరిగ / మగరిగమా | మ / నీధామగంగ / మ |

గొంపరిష్టనీధనిసా | ధనిశరిగ / మగ్గి |

నరిగ / మరిగసారి | నరిసనీధానిసగి |

నిసనీగెంగమామా | మ / నీతమరిగెంగసా !

రిగమనిరనిధామా | / నిధమాతి / గెంపస |

ర / మరిగ / గెంపసరిగమా | గగేమమధశంరమా

గెంగుధనిధమధనీసా | నిధమగెంగెంగమ్ |

నీ సా రి గా | మళి గ రి సా | మా , గా రి | గ , మా ||
 ఎవ్ సామిక్కు | లైక్కుపా త్ర | మా నాట్ కిం | గ రం ||
 సా , సా / సా | గ / ని ధా మా | / నీ , ధా సి | సా , సా సా ||
 అం ద ఫు | న బి ల్లా ధార్ | భూ మిక్కు | ని జ్ఞారం ||
 తీ సా సి సా | ని నీ ధా మా | ఓ గా రి సా | ఓ రి / గా గా ||
 అ ల్లా మల్ | బే రి లై | య రుక్కుం | అలం కా రం ||

2 వా సో ర్ప | డి యుం గ్రు ప్రొ | చం సు ల్ర | చ ణ్ణిం |
 క ర ప్రిపొ | ర మ ఇ | రూ వ లా | వ ణ్ణిం |
 అ వదు | కై మై కేర్ నద | వే రు కె | - గ ణ్ణిం ||
 అ టుపుం అ | వ ర వ ర గ క్ | హూ ర్య ఇ | న న పుణ్ణిం ||

శొట్ల కేప్పెం ॥

3 క స్ను ల్ | ద న నీ క లై | అ ని మే ల్ - | తొ ధా సే |
 క్లై మ్యూల్ | రు ల్లా లం | కే రి కి ర | య ప్పు చే సే |
 మ స్నున్కు | మా ర ట్ల | మె రి ది ర | శై ధా సే |
 మ రు వి సే | ని తె ల్లా రం క్కు | ఉ చ కా ర | మా సే ||

శొట్ల కేప్పెం ॥

స్వేచ్ఛము.

మా రిగ్ మంగ | గొంపనిధనీ | సానిధఘనిధ | నిశరిగమదశ్ ||

నిధ / నని / రిపగ | రిమరి / గస్ / రిషి | / రిపనిరమ / నిధ | మరిగరిపగ ||

తొల్లు కేరి ||

సంచారి - మత్కృతాళము - సుబ్మరామదీక్షితులు

శిగురిగెంపస | రిపనీధాతిసా |

నిశరిగ / మగరిగమా | మ / నీధామగంగ / మ |

గొంపరిష్టనీధనిసా | ధనిశరిగ / మగ్గి |

నరిగ / మరిగసారి | నరిసనీధానిసగి |

నిసనీగెంగమామా | మ / నీతమరిగెంగసా !

రిగమనిరనీధామా | / నిదమాతి / గెంపస |

ర / మరిగ / గెంపసరిగమా | గగేమమధశంరమా

గెంగుధనిధమధేనిసా | నిధమగెంగెంగుమా |

గొ / గ స / ర న గ రి సా , న స / ని సీ ధా ని ధ మూ ,
 గ మ ధ మ ని ధ నీ సా , నీ స రి గ ము ర / గా సా |
 / గ రి సా ర స నీ ధా | ని ధ మూ గొ / గ సా |
 న స / ని సీ ధా ని లీ సా | నీ స రి గ / మూ ర / గ సా |
 నీ స / నీ ధా ని ధ మూ | / ని ధ మ గ ర / మ గ రి సా |
 నీ స రి గ మ ధ నీ సా | మ గ రి స ని ధ మ గ రి స |
 గ రి సా ని ధ మ గ ర | గ / మ ర / గ స రి స నీ ధా |
 నీ స / గ ర / స ర నీ సా ||

రెండవ సంపుటము సంపూర్ణము

సంగీత సంప్రదాము ప్రపదర్విని

మూడవ సంపుటము

శ్రీ గురుగుహ సుద్రాంకిత కృతి వక్తలైన
ముద్దుస్వామిదీఁషితులవారిపుత్రులును,
ఎట్టుయపురం సంస్థానం
సంగీత సాహిత్య విద్యాంసులు సైన
బిహ్యాశ్రీ సుబ్బారామదీఁషితులవారిచే
రచియింపబడినది.

ద్వితీయ ముద్రణ
సంపాదకులు : ఆచార్య నోరి నాగభూషణం

పర్యాప్తుకులు : గానకాప్రవూర్లు రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

అంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ ప్రమాద

తొ లి పలు కు

నృత్య, సంగీత, నాటకోత్సవాలను నిర్వహించటం, ఆయా కళలలో శిక్షాలయాలకు సాంస్కృతిక సంస్థలకు, నిస్సపోయ స్థితిలో గల వృద్ధి కళాకారులకు ఆర్థికసహాయం చేయటం, మరుగొన పడిపోతున్న మన సంప్రదాయ, జానపద కళారూపాల పునర్వ్యక్షాసానికి కృషిచేయ టుప మన్నగు కార్యక్రమాలతోపాటు ఆయా రంగాలలో పరిశోధనచేయించి, గ్రంథాలు ప్రచురించే కార్యక్రమాన్ని కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ చేపట్టింది. ఈ పథకం క్రింద సంస్కృతంలోని ప్రామాణిక సంగీత, నృత్య శాస్త్రగ్రంథాలను అనువదించ జేసి ప్రచురిస్తున్నాము. ఇంతవరకు ‘సంగీత రణాకరం’ మొదటి భాగము, ‘నృత్య రణావళి’, ‘బంధువాళనము’ ప్రచురించామా.

ప్రాచీన సంస్కృత గ్రంథాల అనువాదాలు చేపట్టటమేకాక తెలుగునాట సంగీత, నృత్య, నాటక కళా వికాసాలను తెలియపరిచే స్వతంత్ర గ్రంథాలను ప్రచురించాలని కూడా అకాడమీ సంకల్పించింది. ఇంతవరకు, నాటక కళాభివృద్ధికి దోహదకారులైన తెలుగు నాటక కర్తలు చిలకమర్తి, తిరుపతి సేపకటుకవులు, ధర్మవరం, కోలాచలం గురించిన గ్రంథాలను వెఱువరించామా. ప్రసిద్ధిలైన ఇతర నాటకకర్తలను గురించి, సంగీత నృత్య కళాకోవిదుల గరించి కూడా గ్రంథాలు ప్రచురించ తలచెట్టామా.

సుప్రసిద్ధ పాగ్నేయకారుల రచనలను వయసగా ప్రచురించాలన్న పథకం క్రింద ‘శ్లోకయ్య పదమాలు’, ‘రామదామ కిర్తనలు’ ప్రచురించాము. వివిధ రచయితల జావళిలు

గ్రంథంగా త్వరలో పెఱువరిస్తున్నాము. ప్రభాగ్యత కవుల గేయాలు స్వీరసహాతుంగా ‘ఉలిత గితాలు’ అనే సంపుటాన్ని ప్రచరించడానికి ఏర్పాట్లు చేయటం జణి..

ఇంతేకాక ప్రస్తుతం ప్రతులు లభించని ...మూల్య గ్రంథాలు నాగుర్ముల్లానికి కూడా అకాదమీ సంకలిపించింది. ఈసంకలాన్నికి తొలిరూపమే ‘సంగీత సంప్రదాను ప్రదరశానీ’ ప్రచురణ. ఇంతవరకు రెండు సంపుటాలు ప్రచరించాయి. ఇది మూడవ సంస్ఫుటము. గాంధార్మాల్వ సంపుటము, ప్రథమాఖాంగ్యస పుస్తకము పెఱువడవలసి ఉన్నది. ఈ ఒక థం వ్రాతప్రతిని సిద్ధపరచిన ఆచార్య నోరి నాగథూషణంగారికి, మేము కోరినంతసే ఎ. తో శ్రమకోర్పి, పరిషిలించి సహాయపడిన గాన కళా ప్రపూర్ణ రాళ్ళపత్రి అనుతక్కల్పకర్మగారికి, తం గ్రంథముద్రణలో మాకు తోడ్పడిన సుప్రసిద్ధ నంగీత విద్యాసములు పాలగుప్తాన్ని విశ్వనాథగారికి మేము కృతజ్ఞాలము.

కూర్కు పెఱుగోపాలస్వామి

అద్యతములు

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాదమీ

విషయసూచిక

మేళం నెం.	ఇన్ధీరాగం	విషయము	రచయిత	పుట
22.	ఉరాగము	రాగలక్షణము	వెంకటమణి	1
	కాపి	లక్షణగీతము	వెంకటమణి	2
		వెంకటాచలపత్రే	ము. దీ.	3
		సేవింపరావమై	పీరథద్రయ్య	6
		సీను నమ బ్రోవవలెనమై	శ్రీనివాసయ్య	10
		దినమే నుదినము	రామచాసు	12
		రంగపతే పాపిమాం	జేషయ్య	13
		సంచారి	సుబ్బారామదీంతులు	16
	హుళ్ళాని	రాగలక్షణము	వెంకటమణి	18
		లక్షణగీతము	వెంకటమణి	20
		ఉమాతిలక - ప్రబంధము	వెంకటమణి	21
		శ్రీకాళహస్తి	ము. దీ.	23
		స్విరజతి	ఆదిష్టయ్య	26
		అలిగితె భాగ్యమా	శ్రేత్రజ్ఞులు	28
		తెలిసినీ సెవరులేని	శ్రేత్రజ్ఞులు	36
		సంచారి	సుబ్బారామదీంతులు	40
	ఖ్యాందావని	రాగలక్షణం	వెంకటమణి	42
		లక్ష్మిగీతం	వెంకటమణి	43
		సాందర రాజమాళ్లయే	ము. దీ.	44
		కఘలాన లాది	ఫుమూరయ్యభవు	48

మేళం నెం.	జన్యరాగం	వివరాలు	దచయిత	వుటు
22.	శ్రీరాగము	శృందావని	సంచారి	సుబ్బరామ దీక్షితులు
		సైంధవి	రాగలక్షణం	వెంకటమథ
			లక్ష్మిగీతం	వెంకటమథ
			సంచారి	సంబురామదీక్షితులు
	మాధవమనోహరి	రాగలక్షణం	వెంకటమథ	60
		లక్ష్మిగీతం	వెంకటమథ	61
		మహాలక్ష్మీ కరుచూరు	ము. దీ.	62
		సంచారి	సుబ్బరామదీక్షితులు	64
	మధ్యమావళి	రాగలక్షణం	పెంకటమథ	66
		లక్ష్మిగీతం	వెంకటమథ	68
		ధర్మసంవర్గని	ము. దీ.	69
		సంచారి	సుబ్బరామదీక్షితులు	71
		పెంకటమథ	పెంకటమథ	72
	జేమనోహరి	రాగలక్షణం	వెంకటమథ	73
		లక్ష్మిగీతం	వెంకటమథ	74
		శావతమద్దిఫచ్చ	ము. దీ.	75
		సంచారి	సుబ్బరామదీక్షితులు	76
	రుద్రప్రియ	రాగలక్షణం	వెంకటమథ	77
		రుద్రకోపణాశ	ము. దీ.	78
		వర్ణి దేవసేనాపతి	శాఖస్వామిదీక్షితులు	79
		నీవేగిక శిఖానుణి (సు)	శాఖస్వామిదీక్షితులు	80
		అంబరదేవపే	కృష్ణస్వామయ్య	82
		మురుగా ఉన్నైనసినేన్	వెంకట్యురయట్టప్ప	83
		సంచారి	సుబ్బరామదీక్షితులు	84
	దయశారు	రాగలక్షణం	వెంకటమథ	85

మేళం నెం.	జన్యరాగం	విషయము	రచయిత	పుట్ట	
22.	శ్రీరాగము	దరుశారు	శాంగ్రాజాదన్యం	ము. దీ.	92
			రాజశిథామణి	బాలస్వామిదీక్షితులు	96
			పాపింమాం బాలకుమారా	కృష్ణస్వామయ్య	99
			శ్రీమతుండరాదు	కృష్ణస్వామయ్య	101
			తానవర్ణము	సుబ్రామదీక్షితులు	104
			సంచారి	సుబ్రామదీక్షితులు	110
	సహస్ర		రాగలక్షణ	వెంకటమథ	112
			శ్రీకమలాంబికాయా	ము. దీ,	113
			శ్రోనాదిశివాకార	ము. దీ.	117
			వాశివాశివాశి	రామస్వామిదీక్షితులు	119
			తానవర్ణం	సుబ్రామదీక్షితులు	121
			సంచారి	సుబ్రామదీక్షితులు	127
	నాయకి		రాగలక్షణం	వెంకటమథ	130
			రంగనాయకం	ము. దీ.	132
			పయలేని బ్రతుకేమి	శాంగ్రాజు	136
			సంచారి	సుబ్రామదీక్షితులు	139
23.	గౌరపేశావళి		రాగలక్షణం	వెంకటమథ	141
			లక్ష్మీగీతం	వెంకటమథ	142
			తానము	వెంకటమథ	143
			శామారీగౌరి	ము. దీ.	145
			సంచారి	సుబ్రామదీక్షితులు	146
24.	వీరవసంబం		రాగలక్షణా	వెంకటమథ	148
			లక్ష్మీగీతం	వెంకటమథ	149
			తానము	వెంకటమథ	150

పేరు	సంఖ్య	విషయము	లచులు	ఫాక్టు
24. వీరవసంతం		పీరవసంత	ము. దీ.	152
		సంచారి	సుబ్బారామదీంశులు	153
25. శరావతి		రాగిలతడం	పెంచటమళ	156
		లక్ష్మితం	పెంచటమళ	157
		తానము	పెంకటమళ	158
		శరావతి	ము. దీ.	159
		సంచారి	సుబ్బారామదీంశులు	161
26. తరంగిటి		రాగిలక్ష్మితం	పెంకటమళ	162
		లక్ష్మితం	పెంకటమళ	164
		తానము	పెంకటమళ	166
		మాయైస్టం	ము. దీ.	168
		సంచారి	సుబ్బారామదీంశులు	170
27. సూర్యసేన		రాగిలక్ష్మిం	పెంకటమళ	172
		లక్ష్మిసం	పెంకటమళ	173
		తానము	పెంకటమళ	174
		సూర్యసేనిం	ము. దీ.	175
		సంచారి	సుబ్బారామదీంశులు	177
28. హరికేదారగోప		రాగిలయిం	పెంకటమళ	179
		లక్ష్మితం	పెంకటమళ	180
		నీలకంతం భక్తిహం	ము. దీ	182
		ఆధయాంతికాయః	ము. దీ.	186
		సంచారి	సుబ్బారామదీంశులు	188
బలవాంస		రాగిలక్ష్మిం	పెంకటమళ	190
		లక్ష్మితం	పెంకటమళ	191

పేరు	జన్మరాగం	పిచయము	రచయిత	పుట్ట
28. హరికేశవరావు బలవాంస		గురుగుహిదస్యం	ము. దీ.	193
		తావవర్ణం	సుబ్బారామదీంషులు	195
		సంచారి	సుబ్బారామదీంషులు	202
మాహురి		రాగలక్షణం	సుబ్బారామదీంషులు	204
		లక్ష్మీతం	వెంకటమం	205
		మామన రఘువీరా	ము. దీ.	206
		సంచారి	సుబ్బారామదీంషులు	207
దేవక్రియ		రాగలక్షణం	వెంకటమం	209
		శ్రీగురుగువూ	ము. దీ.	210
		శ్రీ వటుకనాథ	ము. దీ.	211
		సంచారి	సుబ్బారామదీంషులు	218
ఆంధ్రా		రాగలక్షణం	వెంకటమం	214
		లక్ష్మీతం	వెంకటమం	215
		బృహాన్నాయకి	ము. దీ.	216
		సంచారి	సుబ్బారామదీంషులు	218
ఛాయాతరంగిణి		రాగలక్షణం	వెంకటమం	219
		లక్ష్మీతం	వెంకటమం	220
		సరస్వతీ	ము. దీ.	221
		సంచారి	సుబ్బారామదీంషులు	228
నోరాయణగౌడ		రాగలక్షణం	వెంకటమం	224
		లక్ష్మీతం	వెంకటమం	225
		కైవార్ప్రబంధము	వెంకటమం	226
		శ్రీరామం రవికులాభ్రిసోమం	ము. దీ.	228
		సంచారి	సుబ్బారామదీంషులు	281

పేజం నెం.	బస్టరాగం	విషయము	రచయిత	పుట్ట
28	హాంకేదారగాళ నటనారాయణ	రాగలటణం	వెంకటమథ	288
		లక్ష్మీశం	వెంకటమథ	284
		మహాగణపతి	ము. దీ.	285
		ఒంచారి	సుబ్బరామదీపిశులు	289
	కాంభోచి	రాగలటణం	పెంకటమథ	241
		లక్ష్మీతం	పెంకటమథ	243
	కాంభోచి	చమలాంబికాయై	ము. దీ.	244
		శ్రీపత్నికలింగం	ము. దీ.	248
		కాళవిశ్వేశ్వర	ము. దీ.	251
		శ్రీ సుబ్రమణ్యాయ	ము. దీ.	255
		శాసవర్ణము	పల్లవి గోపాలయ్య	268
		సంచారి	సుబ్బరామదీపిశులు	268
	కన్నడా	రాగలటణం	వెంకటమథ	265
		లక్ష్మీశం	వెంకటమథ	266
		శ్రీమాన్మథురాం	ము. దీ.	267
		ఆర్థిదీపి నన్ను	శాలప్పార్చిలింగిలు	271
		ఒంచారి	సుబ్బరామదీపిశులు	274
		రాగలటణం	వెంకటమథ	275
		లక్ష్మీగం	వెంకటమథ	276
		ఖగదీపమణిహారి	ము. దీ.	277
		శ్రీ గణనాథం	ము. దీ.	279
		సంచారి	సుబ్బరామదీపిశులు	280
	పురటి	రాగలటణం	వెంకటమథ	281
		లక్ష్మీశం	వెంకటమథ	282

పేజం నెం.	జన్మరాగం	వివయము	రచయిత	పుట్ట
28, హరికేదారగార్ సురటి		శ్రీవాంఘనాథం	ము. దీ.	284
		శ్రీ వెంకట గిరిశ	ము. దీ.	286
		శాలసుబ్రహ్మణ్యిం	ము. దీ.	288
		అంగారక మాత్రయామృహం	ము. దీ.	290
		శివానంద	కుమారయెట్టవు	293
		తిల్లాన - దరు	కృష్ణస్వామయ్య	295
		చౌకవర్ణం	సుబ్బారామదీంతులు	298
		సంచారి	సుబ్బారామదీంతులు	303
ఎరుకుల కాంభోజి	రాగలకుం		వెంకటమం	305
		లక్ష్మీగీతం	వెంకటమం	306
		త్యాగరాజంఫజరే	ము. దీ,	308
		దివాకర తమాజం	— ము. దీ,	311
		కామాక్షి (స్విరజంతి)	శ్యామశాస్త్రి	314
		కరుచారన	కుమారయెట్టవు	318
		పార్శ్వసారథిని	సుబ్బారామదీంతులు	322
		తానవర్ణము	సుబ్బారామదీంతులు	326
		శ్రీ కరుడని - దరు	సుబ్బారామదీంతులు	335
		సంచారి	సుబ్బారామదీంతులు	337
అఠాచా	రాగలకుం		వెంకటమం	389
		లక్ష్మీగీతం	వెంకటమం	342
		త్యాగరాజో విరాజితే	ము. దీ.	343
		బృహస్పతి తారావతె	ము. దీ.	348
		సారసపత్రసేత్ర	కుమారయెట్టవు	350
		తానవర్ణము	సుబ్బారామదీంతులు	358
		తానవర్ణము	సుబ్బారామదీంతులు	365

పేరు నెం.	జన్మరాగం	పాటయిము	రచయిత	పుట్టు
28. హరికెచారణోళ		పాలయించేశ్వరి	పృష్ఠస్వామయ్యి	876
		సంచారి	సుబ్రామదీషులు	878
నాటకులు	రాగలభాం		వెంకటానుఖి	881
	లయ్యగీతం		వెంకటమఖి	882
	బుధమాత్రశంఖామి		ము. దీ.	884
నాటకం	త్రిపురసుంఱారీ		సుబ్రామదీషులు	886
	సీదుమూర్తి ని		పాల్పల్లవిగోపాలయ్యి	891
	నాశిరో నిను		ప్రాచీనపడం	894
	ంచారి		సుబ్రామదీషులు	897
జాజావంతి	రాగలభాం		వెంకటమఖి	899
	చేస్తు రాలకృష్ణం		ము. దీ.	401
	సంచారి		సుబ్రామదీషులు	404
ఇమాన్	రాగలభాం		సుబ్రామదీషులు	407
	సారస సమనుఖి		కులశేఖరమహారాఘ	408
	మురుగావరుకిలయ్యా		ఎట్టయాపురంమహారాఘ	415
	స్వరషత్తి		సుబ్రామదీషులు	421
	సంచారి		సుబ్రామదీషులు	425

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

మూడవ నంపుటము

మెళము : 22 శ్రీరాగము

ఒక మంచిని] జన్మము (భాషాంగము 2) : కాపి [వేద మూర్తికము

లక్షణ తోకము

వెంకటము : కాపి రాగశ్చ సంపూర్ణస్వగ్రహస్థార్యకాలికః .

మూర్తిని : { అరోవణము : సా ర్ బ్ గ మంచిని స
అవరోవణము : బ్ నిధమం బ్ గ గ రి సా

లక్షణ వివరణము - సుఖ్వరామదీషితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; హస్తగ్రహము ; రక్తిరాగము ; ఎల ప్యుమును గానము నేయదగును.

ఈ కాపి రాగ మూర్తినావరోవణమన వడ్జను ఛెప్పుకుమన్న నిషాదమను, జంట స్వరముగన్న దాంధారమును, దీర్ఘ నుగానున్న ఇయత్తమును ఈ రాగమనకు పోశచరంజనములు గల కీష్వస్వరన్యాస స్వరములని అథిప్రాయము.

శ్రీ సా గౌ మా గౌ షు రి సా , తీ ని * స్త ధా వము షగ్గ షు రి స ,
 రి గు వర ని పా మషు గు షు గు షు రి స . * ని పు ధ ని స ని ప
 మషు షు రి స , పము గు షు రి స , సని పవా గు మ రి స ,
 రి పము పరి మరి స , రి ప మరి స , ధా గు గు గు గు ని ప మ
 ప ధ / రి స , ని ప మ వ రా ప ము గు గు / నా రి స ,
 తీ * ధ / నీ సా రి గు షు రి స - ఇని ఈ రాగమును స్వర్ణింపుశేయు
 ప్రయోగములు , స ట్లని ప మ క , రస ట్లని సు ట్ల గు రి ,
 మ ప ట్ల గ మ రి స - ఈ ప్రయోగముల గా నిషాదగౌధామృగు మంగ్రము
 కాకల్యంతరములుగా బట్టుటు కొండరిమశుః గాంధారముమృతును బట్టుటు కొండరి
 మశుః . తేర్చునవి గిత , కిర్తన , సంచారులనే నెఱుగవల్లా .

అంక్షగీతము - మత్యతాళము - పెంకులమథి

ద్రువము :

గ గ గ రి సా	ప ప పొ ప ధ రి ప పా
అ రె య రె ఽం	రు ఇ న చ్చ కొ ర నం
మ మ గ గ రి రి సా ;	చ పొ మూ ప గ గ కి
ద దు వ అ రె ఎ రె	ర నూ వా రి ధ ఇ ఇ
గ రి స ని స రి గ మ పి మ	ప ధ స స స గ గ రి ,
గు ఇ ని ధ ఇ	ఉ రో న తు ప్ర త అ జ
స ని ని ధ ప మ గ గ రి స	సా ;
న అ	రె .

జూవడ :

స స స స పొ | ధో నీ ధ మ ప గ గ రీ |
 అ థి న వ శ్లా | ర త్తి య ఽ వ త అ రూ |
 పొ మ ధ ప మ గ గ రీ | స రీ రీ స రీ గ మ వ మూ |
 సం చ ర ఽ త ప అ రీ | జ అ అ . . . . తా |
 స రీ సొ ప ప మ ప మ ప | ధ నీ ప ధ మ ప గ గ గ రీ |
 అ అ రె త్తి య ఇ య ఇ య | అ ఇ య ఇ య అ ఇ య ఇ య |
 సొ పొ పొ ప ధ నీ సొ | ధ ప మ ప మ గ గ రీ రీ స |
 అ అ రె త్తి య ఇ య | అ . . . . |
 ని గ గ రీ స ని ని ధ ప మ | గ గ రి స ||
 అ . . . . | అ అ అ రె ||
 గ గ గ రీ సొ ప ప పొ ప ధ నీ ప పొ |
 అ రె య రె బం | ధు జ న చ్చ కో ఒ ర చం |
 మ మ గ గ రీ రీ సొ ; ||
 ది రు వ అ రె ఎ రే . . ||

కీర్తనము 1 - అదితాశము - ముద్దుస్వామి దీష్టితులు

● వేంకటా చలపతే

ప్రార్థన:

ధా స ని పొ ధ ప మ ప మ | మ గ ప గ / మ రి స | రి గ మ ప గ మ రి స ||
 వేం క . టా చ ల ప | తే నిను | నం మై . త . ||
 రి గ మ ప \ మ గ ప గ / గ మ రి | స ని స రి ప మ గ మ | గ \ మ \ రి స : ||
 వే గ మే న న ర | కి య మ | య య |

● ఈ కీర్తనమును సంస్కృత, ఆంధ్ర, ప్రావిడ భాషలుగా శేర్పి రచియించియున్నారు.
దీనిని మణిప్రవాశమందురు.

అనుపల్లి వి:

పా మహమా రం థా | ప్ర థ / తీ | స స్ని రి సు ||
 పంక జా స న | ప్రము థా | పి వి నుత ||
 సని స్తో, స స్సరి స్తో స్తో సథ / వి | చమ పి ం | ప్రసాస ||
 ప ద ము హా ప్రయి ం ం | చి న లా | ప కె ల్లు ||
 పా ని సరి రి గీ / మరి స్తో / సద / నివర ||
 సం కటము లు ది ర్పి సం పద రి చ్చి ||
ప్రపథని / సనివను | గీ / మరిసరి ప్రము ||
 మంగళం పొరుండియ | పు వి వం త్రి ర్మి కంగు || వెంకటు

చరణము:

శి పూ వం గీ | మ వము గము రిసు | న్ని పీ / రి ం ||
 శ్రీని వా సా | సు చం | ముసు ం చి ||
 ఎ గు ము రి న్ని సు | , రి గు | చద / ని చ ||
 శ్రీ ము మయ్య వం దు | అంధుని | క థీ . ష్టు ||
 థా స్తో వ్యు వము సో | ప్రపము | వి వము ||
 థా స్తో ము న గు . | క ర్థ | కైత్తు ము .

పా , రి గా మ పా ధ ప | , ధ / స ని క ని | ని స ర ప ష మ ||
 లో నె ల కొ ని మృ కం | దు ము న | శు మె ర ||
 ధ ధ / తీ స నీ స | , రి స రి | ని సొ నీ ||
 లొ న థ ట్ల వో | ఒ అ థ య | వ ర ప్ర ||
 సా స ని ధ / ని ప ధ | ధ స / మా / ధ ప | ధ , స ||
 దా న చతు ర త ర | ర మా ప | తే ద ||
 ని స / తీ రి స రి గ గ / ము | రి స ని స రి , | సా ని / ర ||
 య ని చే ప్ర | త్వి త ము | గ ని ద ||
 సా ని స ధా ని ప ష మ ప ధ | / స ని ప ధ ప | ష గ ప గ గ / మ ర ||
 మా ని ఉ త్రి ల ని ఎ | మహి మై య | కీ క ర ||
 న ని న రి ప మ ప / మా ప ధా ని సొ |
 కా న వ ర్యా ణ గుం వా సు దే వ సే |
 ని స రి న రి స | నీ / స ర ధ ప ధ ||
 వాంచితా ర్ద ఫ ల | మి చ్చ వ ర ద సే ||
 ధ / నీ పా మ పా ప / గా గా ర / ప మ ప |
 ది న ర త కా పీ కాంబ ర ధ ర |
 ప / గ గ / మ రి ప స రి | ని స రి గ / మా ప ||
 దే చ దే వ సు రు | గు హన్ మా మ నా న |

వేంకటాదలపత్నే ||

కిర్తనము 2 - శ్రీపుణుతాళము - వీరభద్రయ్య

సేవింప రా ర మ్లై

చల్లు వి:

మా . | సా | తొ | ప్రథ్రీ | నిస్తద | ద్విధ ||
 సే | విం | చ | రా | . . . | రం .
 ఖ్రీ . | చమ | ప్రథ్రీ , ప | చరిగ్గి | గ్గిగ్గి | సం .
 మ్లై | రా | అ చు | చంద్రు | నితు | దు .
 సన్ని/రిం | రిగ | మప | దనిపదవ | షపమారి | షగసగి .
 సేవిం | చ | రా | అ రం | రం . | మ్లై .
 గ్గిషురి : | సా | . ; .
 అ అ | అ | ; . .

అచుచల్లు వి:

మా . | సా | రపద | వర్ధరింసద ; | నిస్తద | పపర .
 సే | విం | చ | రా అ | రం | చుమై .
 ద్విపామమ్మెవము | సా | రపద | నిస్తాని | చుని | సా .
 అ అచెలు | చ | రా | అ రా | యితు | దు .

సా^wనిస రిస | రిరి పమ రి | గమరిస || రిసరినిధాస | ధా^uదవఃము | నధనిస ||
 థావమురం | జిలమా | దే వుని || దరిశ నంబు | సేతా | మేమన ||

 ధా/రి సా రి | సధనిస | నివముష || నిసనిపముష | ధనిపము | రి / మురిస / ||
 థా గ్యంబు | నకుకొద | వే . మీక || ప్రతిదినమును | ప్రతా ప | రా ముని ||
 సేవింప ||

చరణములు :

1	మ మా మా మా ప మ / ని ప గ్రి గ్రి గ / మ ర
	ర ० నై న ప ० ० నీను రు
2	మే ని ని० ఽ డ మం చి
3	చె లు వం దు భో . స ల
1	రిపమ్ రి రిగ్ గమరి సరిగ్ మగ్ మా
2	బిం బి గ్రి రు మే దఅ తో
3	బిను కు సొ० ముడైలు బె ఎ ఎ టి
1	రిగ్ హిచ ధనిస పమపధఃప సుగ్గిసుగ్గి గ / మ ర
2	శ్రుగ్ ర ర సము లో లు
3	యే ను గ పై ము ను
1	వెలయు ప్ర తా పసిం .. ఽ ఽ హ

స ని / రిం | రి | సునిష్టిని | సునిష్టిని | సునిష్టిని | రి ||

1	క ०	గ	పొ	పొ			పొ	పొ
2	యె ० ఏ ०	పే	డు	పే	డు		పే	పే
3	ని భు ని	సగ	ర	పొ	ర		పే	పే

సు , | పొ | సు ఫ | సు రి త ద , | సు ఫ | పొ ||

1	చ ०	గ	పొ	పొ గ			పొ	పొ
2	తు ०	న	పొ	పొ న			పొ	న
3	నె ०	ఎ ०	న	న న			న	న

ప్రధాన పసను ను | పొ | దశ ద | తి స్తో | సొ | ఆ ||

1	ఉ	ఉ చే	పొ	పొ	పొ గ	పొ	పొ	గు
2	ఇ	ఇ పో	పొ	పొ	పొ	పొ పో	పొ పో	పో
3	అ	అ బల	పొ	పొ	పొ	పొ	పొ ల	ల

సానీ సరిసు | రి రి రి | రి , మరిసు ||

1	సంగతి ప్రీ	రగ సీ	శా ఠ	శా ఠ				
2	మానక మన	మాచ ర	సును సు పు	సును సు పు				
3	వలచి నకో	రిక ల	వాయ్ సి	వాయ్ సి				

రి సీ   రి సీ రి సీ | రి సీ   రి సీ రి సీ | రి సీ రి సీ

- 1 తృత్త భరత క | . . త్రుష్ణు | హనుమ
- 2 మృది నిపో య | వత్తాలాల | మెర్ల
- 3 దయ సోసం గ | తంజ పు | రముషరి

రి సీ రి సీ   రి సీ రి సీ | రి సీ రి సీ   రి సీ రి సీ | రి సీ రి సీ

- 1 తృ మేతంబు | గా నిం | దోలగ
- 2 హృదులకు | కనగూ | జనికై
- 3 పాతింపు | చున్నా | జేసక

రి సీ రి సీ   రి సీ రి సీ | రి సీ రి సీ   రి సీ రి సీ | రి సీ రి సీ

- 1 మృన్ణులువై | యున్నా | దొపుతొ
- 2 వముయతడెను | పీనిలు | వరముగ
- 3 లజనంబులు | సంతస | మందగ

సేవింపరారమ్మా ॥

పీమాకు పొనుగ్రహమువలన నిగ్రహముగ్రహ కవిస్వానుణెంచి వెంసిన శ్రీవినాసయ్య

శ్రీర్థనము 3 - ఖండచాపు తాళము

సీత ననుభోవతెనమ్మా

పంచి :

రి ప మ ప ధా ప మ ప | ర ని సి సా ద పా మ రి మ ||
 సీ తు న ను బ్ర్హో వ వ లె | న ఱ మ్మా క దం బ వ న ||
 చ ర / ని న మ గ్గ మ రి స ర | గ్గ మ \ రి , సా ; , ||
 ని ఱ య ని కి ని జ మై . న | కొ ఱ మ్మా ఆ ||

సీతనుబ్ర్హోవ

అనుష్టువిః

సా పు సా ధా నీ స స | స ని సా ; . స నీ స ||
 దే ఱ పీ నా కు క | సా ణీ స క ల ||
 ర / రి స రి స నీ స స \ ధా ప | మ్మ వ ద ని \ గ మ \ రి స ||
 దే ఱ వ శ ల న కి యి ఱ చ | వా ణీ త రా ణ ||

సీత ననుబ్ర్హోవ

చరణము :

రి ప మ ప రి మ రి న | సా స స స / పా పీ ప మ ||
త ప్ప ద ట యి త్త న వు | ము ప్ప న ద రి ద్ర ము లు ||
మా / ధ ప మ పా పీ ప మ | ధా ప మ ప మ \ గా గ ష రి న ||
దె ప్ప ర ము వ చ్చ ని క (నని?) | చె ప్ప వి ని యుం దు ని క ||
సా స స స ప ప మ ప | ధా ధ ప మ ప / ద ప మ ప ||
తె ప్ప న వె త లు దీ . ర్ప | త్రి ప్ప ట లు ప ర చ త గ ||
ధా / రి స రి న ధా ని స ధ ప | మ ప ధ ని ప ప \ రి మ రి న ||
ది ప్ప ట కి య ప్ప ట కి | యై . ప్ప ట కి ను ప్ప కి అ ||

సీవు నను బ్రోవ ||

2 చ క్క ని క వి త్వ మ ని | యై (య?) క్క వ యై తీం గి మ తీ
యై క్క వి ద మిం ద మ ని | గ్ర క్క న నొ సం గ గ అ
యై క్క వ వి వే కు ల ను | యై క్క ద ను గా న ని ల
ని క్క డి కి న క్క డి కి | ది క్క వ రు ని క్క ము గ

3 శ్రీ పొ స గు టీ ల్లు మ ధు | రా పు రి ని యై న్న గ అ
కా పు ర ము సే యు ము (సిన?) ద | యా ప రా మీ నా క్క
తః పు ద మి లో పి జ య | గో పా ల చె లై ల ని (పు?)
ప్రా ప ను చు మో ప ను చు | రే ప న క మా ప న క

సీవు నను బ్రోవతు ||

కీర్తనము 4 - ఖిత్రషాతి ఏవుతాశము - మహానీయులైన శ్రీ రామదాసులు

దిన మేసు దిన ము

తల్లివి:

ప మా పా : | మ రి * గ * కి * గ * కి | రి ; . పా | ప మా పా దా ||
 ది న మే | సు ది స | ము రా | చు సి స మున్ ||
 ప మా పా ధ ప | మ రి * కి * గ * కి | రి ; , పా ||
 ... ది న మే .. | సు ది న | ము తు ||

చరణము:

సా , సా సా | స \ నీ పా రి | స \ ధా నీ స ధా | ప మా పా దా ||
 అ త్తు సే | క ఱ ఱ త్తు | శ్య . ర్త ము | గా . కుం ద ||
 ర సా నీ పా | మ రి మా పా | ర మా రి పా | నీ సా రి గా ||
 పా ర్త క | ముల(గ్రి) మిమున్ | ప్రో ర్త న | కె . స న ||

దిన మే సుదినము :

ఒ క మి ది ర | కా క ము | కం బు రు | క్రు క సు . ర్ప |
 య ను రాగ | ము ల క | క్రు నలు పా | క న న న్న ||

దిన మే సుదినము :

3 సితైనై | న ప్రాణ | భీతినై | న బలిమి |
చేతనై | న మి మై | రితిని | దలచిన ||

దినమే సుదినము ||

4 నిరతము | మెరుగుబం | గరుపుష్టి | ములచేత |
రఘుశి | రునిపాద | ములపూ | జించిన ||

దినమే సుదినము ||

5 అక్కడ (థ?) | వెదలిథ | ద్రాచల | ముననుండి |
చక్కని | సితా | రాముని | కనుగొన్న ||

దినమే సుదినము ||

కృతపము 5 - రూపకతాశము

శ్రీరంగనాథస్వామిని భక్త్యతిషయముచేత ఉన కృతపముల నొప్పుగొన్నట్లు తేసికానిన

పరమశాగవతో తములైన శేషయ్యగాట

రంగపతే పాహిమాం

పత్రాని.

న ని	రిసరి	పమ	గ మ	రి రిస
రం	గపతే	పా	పా	మాం శ్రీ

2 | ఓ న స్తుని | రి స్తున రి | మేవ / ధవ | మరి గురిన ||
 ४० | గప తే | పో | హి మాంం కు ||
 స్తుని | ఓ న రి | సో | ; ; ; ||
 ४० | గప తే | అ | ||

అనుష్ఠాని:

పూమప | మరి / గురి / మరిను || స్తున స్తున | స్తున / పొప పొము ||
 మంగళ | క ర సంగ రహిత || అంగజ | నిత మౌవాంగ ||
 ధాధా | నీసతి సంసరింధానిస | రదపామాను / నీ ||
 గంగా | ఇనకా గరుడు || రం గా | శవతం గాక రు ||
 ధ / నీపా | మాంం / మరిను ||
 జా పాం | గార్లుత రథాంగ ||
 నీ | ఓ న రి | సో సో | గురిను ||
 ४० | గప తే | పో | హి మాం ||

చరణము:

మా | మా ముము | గుప | మాం గురిను ||
 1 పం | కేరుహు | సో | గురిను ||
 2 ల్యం | దాచన | లో | గురిను ||

గు | రి స వీ న | రి | / గొ మూ ||

1 వం | న్ను సు జ న | మి | త్రా అ ||

2 నం | ద క ర సు | త్తి | లా ||

థా | చ / ర ప / ధ ప ము | ప ధ | / సీ స రి ||

1 వం | క జ త ప | సు తి | పా త్ర ||

2 నం | ది త ము ని | జ న | పా ల ||

నీ | నీ స థా ప | ము ప / ధ ని | వ మ రి / మ రి స ||

1 వం | క జా స | నా | క ఛ త్ర ||

2 మం | ద హ స | సు గు | ఉ జా ల ||

పా మ ప | మ రి గ రి రి / మ రి స || పా స స | స స స ప ప ప ప మ ||

1 శం క ర | సభకిం క ర థయ || సం క టు | హరదమజజ(చ?)యథ ||

2 మంద ర | థరకుం ద ర దన || బృం దా | ర క యోగి బృం ద ||

థా ధ ధ | నీ సా రి స రి స || నీ థా నీ స | థా పా మా మ / నీ ||

1 యంక ర | గో పీ జ న మ క || రాంకా | ని శ్శుం కా పీ =

2 వంధి త | మృదుచ ర ఛా ర || విందా | కు రు విం దా ధ ర =

ర / సి పా | మా ర / మరీస ||

1 వ తానూ | నా ని షృల్క ||

2 గో విం | దా జ నా నంద || రంగపతే పాహిమాం ||

నంచారి . మర్యాదము - షుణ్వరామరీక్షితులు

శ సీ క రా / తీ స ర ఈ | రి గొ మా గ / షు ర |
 క్ష ఏ లీ / శ / క్షో ష ధ ఉన | శ ఏ ఈ / షు ర ష ఏ క్ష
 ఐ స రీ మ గ మా గ సు | చా కు / గొ / షు మ రి ష ఉన |
 రి గ షు ప ధా ష / మా ష ము | చా షు ష ర ష మ గ / షు ర |
 / ని ర పా ర ర / ధ షు పా | ర / ని త రా ష మ / షు గ / షు |
 షు గ షు ప షు ప ర / ని | చా / ష ర మ / షు గ / షు రి స |
 ధా రా / ని షు ప / ధ మ స | రి గ షు ప ర మ ష ష మ రి స |
 ర / ష మ ష ర షు గ ష మ ష ర / ని | ష ధ షు ష ధ ష ప ష ర ,
 ని జ స / ధ ష ధ షు ష స | / షు / రి ష ర ష ష ని ష ర ష ర |

ము ప ధ స ని ప ధ ప మ వ | ర / ప మ వ రి మ ప మ రి స |
 సా / సా ధా / రీ సా | రి గౌ గీ మ రి స \ ని రి స |
 ధా రి సా రి ధ ప ధా | ము ప ధ స ని ప స ని పా |
 ధ / ని ప మ రి ప మ రి స | రి గ మ వ ధ / ని ప / ధ మ వ |
 \ రి పా రి గ గీ / మ రి స | ని ప రి గ ము ప ధ ని సా |
 ధ / ని ప / ధ మ / ప గు మ రి స | గ / మ రి స ని న ధ ప మ ప గు గు ప |
 రి స \ ని ని స ధా ఫా | ధా ని సా రి గౌ |
 ము . / ప గు గు గు రి సా ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రచరిణి

ఓకి మ వ టి ని]

మేళము १२ : శ్రీరాగము

[వేద భూ. చక్రము

(జన్మము భాషాంగము) ३ : వుఖాని

ఒ త ఇ ఛో క ము

వెంకటమథః వుఖాని రాగస్సాపూర్ణాస్సగ్రహసాప్యకారికః .

మూర్ఖున : - { అరోవాణము : స ఱ బ గ మా ప ర బ ని సా ,
అవరోవాణము : బ ని ర ప మా బ గ ఱ స .

ండ్ల వివరణము - నుట్టురామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; వద్దగ్రహము ; రక్తిరాగము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ వుఖాని రాగ మూర్ఖునారోవావరోవాంముః గల దీర్ఘ ములైన మర్యమ స్వరములును అవరోవాణమున మొట్టమొదటకనియున్న నిషాదమును రఙజనముఃనిచ్చెది శీష్యుల వ్యాపారములు.

ఆరోహణావరోహణములందు మధ్యమ స్వరములే దీర్ఘ ముత్తె కనియుండుటవల్ల మిక్కి రి
రంజనముల గరిగించు స్వరము మధ్యమమేయని తాత్పర్యము.

ప్రయోగములు

సా రి గ మ వ \ మా , మా ప / సీ ధా ప ష మా , ప / స ^ సీ ర ని స \

సీ ధ ప మా , / సీ ధా ప \ మా , ప సీ ధ ని సా స ని ధ ప మా .

ని ధ ని స ని ధ ప మా , ప మ గ రి సా , ని ^ రి రి రి రి గ మ ప మా ప మ

గ రి సా .

శుద్ధ ఛైవత ప్రయోగములు: మా \| ధ ప మా గ రి సా , ప \ మా ప \| ధ
ప మా గ రి సా . ప \| ధ \ మా , ప మా \| ధ ప మ గ రి సా - ఈ ప్రయోగ
ములు దహ్న తక్కిన ప్రయోగములుగల ఛైవతములు పంచత్రణి ఛైవతములే.

అదిగాక, నవీనులు, సనీ \| ధ ప , ప \| ధ ని ప \| ధ ప , మా / ని \| ధా ప ,
ప \| ధ ని \| ధ ప - పీనిలోగల ఛైవతములను శుద్ధములగా బట్టుచున్నారు.

లక్ష్మీతము - ర్ఘుంపత్తాళము - వెంకటము

[ద్వావము:

స సౌ | గ స గ మ వ మ ఱ గ ర గ |
 అ రె | ము క స మ అ న న కు ఽ గ |
 గ ర ర స ని ధ ని శో | గ ర మ గ ర నొ ; , |
 వ హ ఽ గ ము ర ఽ గ | ద త త్వ త ఽ గ |
 గ ర గ మ ప మ వ గ ర ర | మ గ ర గ ర సొ ని ధ ని |
 ని ఇ ల ని త అ అ అ ఽ గ | ష ఽ త త ఽ త త్వ ఽ గ |
 సొ ని ధ ప మా గ రి స |
 శ ర జ ర చ ఽ ఽ గ |

అంతరి:

పా ; వ ని ధ ధ ప వ | గొ గొ ర ర స ర గ ము |
 గ ఽ గ ఽ వ క కు క | జ ఽ ఽ గ న త . . య |
 గ ర పా ; , |
 క అ అ |

శావద:

స సౌ | పొ పొ ఒ స న ధ ర త ము |
 అ రె | చో ద ఽ క అ అ ర ఽ ఽ కు |

పా ప్ప మూ గ రి గ మూ | సౌ ని ధ ని సొ ని ధ ప ము |
 రా లు వం ది త మ హో | అ అ అ ను థ అ . . వ |
 ని ధ ని సౌ సౌ ; , | మ గ రి గ రి సౌ ని సౌ |
 ద ఎ వ దే వా | అ ఇ య అ ఇ య త్రి యై |
 గ రి గ మ మ ప్ప మ మూ , | సీ ధ సీ సీ ధ ధ ప ము |
 య ఇ య ఆ ఇ య ఆ యూ , | అ చె వి క్లి షం . . ణ |
 గ రి గ మూ గ రి గ రి స | సౌ ని ధ ప మూ గ రి స ||
 వం చు నీ పు భ యక అ | వే రి మ అ రి భ శ యన ||
 సౌ ; వ ని ధ ధ ప ము | గు గు రి రి స రి గ ము
 గం గ ఇ న క భు ఉ | జు . . గ న అ . . య
 గ రి సౌ ; . . ||
 క అ అ

ఉమాతిలక - ప్రబుంధము - ఏకతూషము - వెంకటమళి

స స ని ని ధ ధ ప ము | ని ధ ని స సౌ ; | రీ ని స ని ధ ప ము |
 ప మ మూ గ రి సౌ | స పా ప ప ని ధ ము | స సౌ స రి రి మూ |
 మ గ రి స రి ని సౌ | సౌ ; ; ; ||

నిధనిససుసుసుసు | మగరిగరిసరిరి | నిధనిసననిధ
 తొద్దిరత్తథికెతక | దళంరథంథిమి | ర్యుంత్తరిచుండ
 పుమగరిగగరిస | పొపాపొపదపమ | మాగమగగరి
 దిదిచాందిదిచాం | కేనత్తైనతెన | కేనతెనతెన
 నిధనిససుసుసు | మాగమగగరి | పచచచచచరపమ
 తెవవత్తైనతెన | కేనతెంనం | దళరథరథలలన
 మచమచగమగరి | రిమచచఢచమ | దసుజచరమ
 దసుజచరఅము | గోవిందఅర్యరి
 మాగమగరిగమ | గమగమగరిగమ |
 వెంకటమఖరచి | అంంంంనాత్తు
 చగరిగరిని | నశ్శశ్శశ్శశ్శశ్శ
 ఉమఅంలక | ప్రశంద్రష్టాశ్శ
 జరిగమచఢనిః | నిధబచచరచమగ
 దళఅఅఅనన | నంశరథరుదరు
 తిననిః ||
 రంధరు ||
 సనననిదరథచమ | నిధనిససో ; ||

కీర్తనము 1 - రఘుంపత్రాశము , ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ కాళవూ సీశ ప్రతిజనావన.

పంచి:

రీ / గొ మ ప గ | మ పా మ | గ ధ న ||
 గు ట ఛ హ | ఏ | ష ||
 న న గ రీ రి గ | మ ప చ న మ | ||
 శ్రీ త జ న వ న | న పీ | ||
 పా ధ ని చ చ ని ని | ర ధ పా మ | ప మ గ ధ న ||
 రా కా | ర మ మ | పా హ | ||
 ధ న ని న | గ గ ధ | గ గ ధ | మ ధ గ ధ న ని | ||
 ర జ హ మ | ఎ ఎ . . హ అ | ||
 రీ గొ మ ప గ | చ చ పా మ | గ ధ న ||
 గు ట ఛ హ | ఏ | ష ||
 పా ధ ని చ చ ని ని | ర ధ పా మ | ప మ గ ధ న ||
 రా కా | ర మ మ | పా హ | ||

ఓ న ని న ఓ / X X ఓ / X X ఓ | సో , . ||
 ఓ న ని న ఓ / X X ఓ / X X ఓ | సో , . ||

అనుషటం వి:

పొ మ / పొ మ గ ర స ని న | g X X R T . ||
 పొ కా ర ర ర | పొ స . ||

/ గ ర గ మ ఉ ర ల ని ద ర | సో పొ స . ||
 పొ ఇ మ య కో . | సో న . ||

మ న ని ద ర స స గ ర గ ర స | ని ద క మ పొ . ||
 తొ క క క క క క | పొ స ర . ||

ప ర ని స ని ద న / బ ద ప మ క | ప న మ గ ర న న . ||
 తొ ర్ము ప్ర కా ఏ ఏ జ . ||

(ప్రంామ)

వరణము:

రి	తీ	<u>న ని</u>	సో		/	<u>X</u>	<u>g</u>	<u>X</u>			
ఫొ	న	ప్ర	మూ		స	ఽ	ఽ	ఽ			
/	<u>చ</u>	<u>క్షు</u>	<u>చ</u>	<u>ర</u>	మూ	/	<u>g</u>	<u>o</u>	<u>o</u>	న	
కొ	వ	శ	శ		ఎ		ఎ	ఎ	ఎ		

న రి . వ రి ర / న రి గో . | రి , ||
 మూ నద తీణ | ర్మ |

క్ర ర క్ర / క్ర మూ పొ | - బ ధ జ / బ ధ మ వ స్తు | = = = = = =
 లో న వో వో | క్ర

పొ మ ని ధ ని ను | రి స జి | = = = = = =
 దొ న చ తు ర క | రా

రి ర క రి చ న ను | జ వ పు | = = = = = =
 దీన క రు టొ | ని

పొ స / వి ధ ప మ | ద ద ద | మో శి | = = = = = =
 మూ న శ ర మూ | ద

మ / గ మ / బ ధ ప మ గ ర | ర న | ర న | = = = = = =
 జ్ఞో (శా?) న శ ప ప శు | న

న ని ర | ని గ ర గ మ ప / మ ని ధ | ని స ని సి స | = = = = = =
 జ్ఞో న గురు గుహ స చ్చి దా న ० | ద మ య మూ | రై

రి ని సి ని ధ పా మ పా మ | గ మ | ప గ మ | గ ర స | = = = = = =
 జ్ఞో న జా తి కి రా త క న పూ | జీత | క | రై

(శ్రీకాళ)

2 స్వరజలి - దూషకతాః ము .. ఆదిప్నయ్య

పమంధయాసరా గ్రాసామిసీ

వ్యాఖ్య:

ప	ప ని ధ ము	ఏ		ప
న	మంద	యో		న
ల	సా రి స ని ధ బ	మగ్ ము ప	, మగ్ గ స	ల
ర	ఆ . నా	సో	మి . సీ	ర
ప	ప న ము	ప	/ వి ధ న	ప
శ్రీ	పంద	యో	అ .	శ్రీ
శ	రి స ని ధ బ	మ / బ ధ ప	ప్ర మ గ ర స	శ
ర	ఆ నా	సో	అ . మిసీ	ర
ఓ	/ క మ	క	మ ప మ గ ర	ఓ
శ్రీ	పందు	క	ట్ట . . సు	శ్రీ
స	. వ్యో న	మ క	మ ర గ స	స
శ్రీ	న	సో	మి సీ జీ	శ్రీ

గ | - x మ x మ ప | . ప మ x | ప మ x g ||
 త్వ | మ o దు . | క జ | లై ను ||

ర | ; ; ||
 ఎ | ||

ఆనుపల్లి:

1 త | - / చ x న | న త | చ | ప d ధ | ధ చ ప x మ ||
 త్వ | | వి | జ | జ
 . జ | | న | చ | చ | న | ర | న ||
 ఎ | | న | చ | చ | చ | న | ర | న ||

2 హ x | - / చ x న | న త | చ | చ | ప d ధ | ధ చ ప x మ ||
 త్వ | | వి | జ | జ
 . జ | | న | చ | చ | చ | న | ర | న ||
 ఎ | | న | చ | చ | చ | న | ర | న ||

. జ | | న | చ | చ | చ | న | ర | న ||
 ఎ | | న | చ | చ | చ | న | ర | న ||

. జ | | న | చ | చ | చ | న | ర | న ||
 ఎ | | న | చ | చ | చ | న | ర | న ||

అ	నె జ ర జ నె ల సో రి సె న ద ప మ
సో	ఽ వం ఽ క ఽ వ . . . ఽ మ
ఽ	/ ఽ వ ఽ క ఽ బ ఽ సు ఽ గ ఽ బ
ఽ మ	/ ఽ వ ఽ బ ఽ క ఽ సు ఽ గ ఽ బ ఽ ప మ
ఽ మ	/ ఽ వ ఽ బ ఽ క ఽ క ఽ బ ఽ బ ఽ మ
బ మ	ఽ ల ఽ క / ఽ వ ఽ బ ఽ బ ఽ బ ఽ బ ఽ మ
బ మ	ఽ వ ఽ మ ఽ వ ఽ వ ఽ బ ఽ బ ఽ మ ఽ మ
బ మ	ఽ వ ఽ మ ఽ వ ఽ వ ఽ బ ఽ బ ఽ మ ఽ మ

జతి:

శ్రీ	సో శ్రీ జ జ శ్రీ ముం జ ము
శ్రీ ము	శ్రీ , ని ద్రు జ ద్రు ద్రు శ్రీ ద్రు ద్రు జ త క
శ్రీ ము	శ్రీ , ని ద్రు జ ద్రు ద్రు శ్రీ ద్రు ద్రు శ్రీ ద్రు ద్రు జ త క
శ్రీ ము	శ్రీ , ని ద్రు జ ద్రు ద్రు శ్రీ ద్రు ద్రు శ్రీ ద్రు ద్రు శ్రీ ద్రు ద్రు జ త క

— ఈ పు బ — ఈ ర మ — ఈ కో : ० = =

స్వరము :

ప	బ		బ	బ	—	స	స		స	స	—	వ	ర	ద	న	ల	స.	॥
/	గ	ర		,	స్తో	వి	—	స	/	ర	—	వ	ర	ద	వ	మ		॥

४३

ఎత్తగడ:

య	;	య	;	య	;
పో	—	రో	—	రో	—
య	—	గో మో	—	చో మ	, గో
తో	—	గో ను	—	మ తో	మి యల

న ద	ల గ మ	ప మ	గ ద ద ద
న రో	బ త్త	బ ఽ	ద ద ద ద
సో	చ వ	గ ఖ	మ గ ద నీ
న	బ న	న వ	అ వ ఽ వ
ఉ ద	ప ప ద	గ ద	ఉ :
చ ఱు	త న ద	మ ద	ఉ
శ	శ మ	గ ద	చ గ ద నీ
:	న స్తు	వ ల	చ వ గ ద
ఉ ద	స త్తి న	శ స	ప గ ప ద
అ ఱు	ర శ మ	త గు	త గ ని ద
, మ	గ ద ప ద	గ ద	మ గ ద నీ
మ	మ స చ ద	ట వ	ద ల ద ద
శ	ప \ మ ద / జ	గ ద	ప \ ప .
న	స్తు న ద	ప ప	అ ద
శ	గ / మ ప	ప భ ప	\ మ ద :
జు	డ లే స	గును	చ

/ పౌ	, / ని ధ ప	/ మూ	, / ధ ప ము	
న	మైకలు	కో	మైనుచు	
గ రి	, గా మ	ప మ	, గ రి [॥]	
మనం	శా ర	నో సం	గతి వి	
				టారో

4 సౌ	; సౌ	; సౌ	; సౌ
వ	పై		మో
/ కై	ధా ని [॥] ఒ	/ కై	ధా ప ము
లా	లిం పుచు	లో	లిం పుచు
ఖ	, / నీ ధ	/ కై	సరి / కై
నీ	మైను	కై	ద వి చా
ఖో	పో సౌ	సౌ	; ;
తో	. అ		అ
మూ	ప / నీ ధ	/ కై	సరి న / కై
నే	ట సుండి	నీ	న రి ల
ం స	, ని స / ని	, ధ	, ప మౌ
రటం	చు న రో	జో	త నీ
ప ధ	ని సో జ	ప / ట ధ	మ పో ప
న ర	న ర్ణ రి	చ ను	పు మీ రి

గ థ | , గ మ | బ \ మ | , గ ర ని |
 మ జెం | సూ స | న నా | న క నె | దొరో

3 పదము - త్రిపుట శాఖము - హైత్రిష్టలు

అలిగించే భాగ్యమాయ

పణి వి:

ని ధ | ని ర | సౌ | సౌ , | గ థ | ది స ||
 అ ల | స | తే | . | సౌ | . . ||

 న ధ | ని | సౌ | సౌ , | సౌ | మూ ||
 ద ల | స | తే | . | సౌ | గో ||

 ప ర నీ , | దౌ | సౌ | మ / దధపశ్చము | గ థ | స గ గ ||
 మూ | య | మ | రౌ | మీ | మ ||

 ది స ని ధ | ని | సౌ | సౌ , | సౌ | చ మూ ||
 అ ద ల | స | తే | . . | సౌ | గో ||

● ఈ వై స్వరజతీ స్వరములను సాహిత్యమును ఎంద్ర కవిత్వములలో సమర్పించాలి మెరట్టూరి వెంకట్రామశాస్త్రిలు జీసినట్లు ఉప్పుచున్నారు.

ప సా , ని | ^ న ధా | సా | మ పా , మ గ | రి | స ర గ రి ||
మా | య | మ | రే | | మి | వా | |

రి స ని ధ | / నీ | సా | సా , | పా | మా ||
ల ద లి | గ | తే | . | ఫా | గ్య ||

* ప సా | రి స ని ధ | పా , మ | మ బ ధ ప ప మ | గ ర | / గ రి స ||
మా | య | మ | తే | | మి | నా | |

న ధా | / నీ | సా | సా , | సా | మా ||
డ లి | గ | తే | ఎ | ఫా | గ్య ||

* ప ధ ని స రి స | స ని ధ | ప మ | ప ధ ని ప ధ ప | మా | ప మ గ రి ||
మా | య | మ | తే . . | మి | వా . . |

న ని ధ | నీ | సా ||
. డ లి | గ | తే ||

అనుష్టూపి:

, ప ప | సా | రి స ని | ధ పా | / మా | మా ||
త లి | రు | బో | ణ రో | నా | ని ||

వ ధని, | ధా | ధా | మ ధ ధసహను | న ర | స గ గ ||
 ధ ర | ధ ర | ధ | న ర | న ర | న ర ||
 :: న | న ధ ||
 అ త ల గ రే ||

చరణములు :

, న న | న న | న న | న న | \ న న | న న ||
 1 అ ర | కొ | తు | ను | ' అ | ట ||
 2 ఏ | ద | లే | ఎ | స | క ||
 3 శ | ఉ | క్రో | య శ | స | శ ||

స్త శ | శ / ర | ధ ని | స సాంసరి | ర న | న న ||
 1 ర అ | ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష ||
 2 స న | ల | ల | ల | ల | ల | ల ||
 3 త్రు | య ర్ష | ర్ష | న ర్ష | న ర్ష | న ర్ష ||

, మ / ని | చ | శ | స్త శ | ప ర్ష | ప | ర్ష | ర్ష ||
 1 త ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష ||
 2 చ | ల | ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష ||
 3 శ | అ | ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష | ర్ష ||

, గో | రీ | గో | ము పా, ము | మూ | ; =
 1 దు | న | న | యైణి . . | నో | ; =
 2 నం | త | న | మూ | య | ; =
 3 తం | సైన్ | నోన్ | గ ఉ | బు | ; =

, జన | వీ | జ్ఞ | కో | కొ | కో | కో | కో | కో | కో | ; =
 1 నర | న | త | ను | దో | దో | దో | దో | దో | దో | ; =
 2 నీ(శు?) | అ | ను | ను | శు | శు | శు | శు | శు | శు | ; =
 3 చా | ఉ | ను | ను | తు | తు | తు | తు | తు | తు | ; =

, నధ | వై | సో | రి ః నిధ | పుము | మూ |
 1 నడ | య | రో | కె | మో | ము |
 2 కిత | తు | గో | ఆ | మో | ము |
 3 సలు | శు | ను | కె | మో | ము |

పుము | సో | సో | నిధ | పుము | మూ |
 1 తిరి | ఈ | జ్ఞో | క | మో | ము |
 2 కౌ | ఉ | వై | జో రో | నో | తు |
 3 కో | ఉ | రో | ము | వై | గో |

వ ధ నీ | ధం | పూ | శు సము | గ బ | సం గ రి || ఎ స స ద ||

1 దే | లు | దు | నౌ | దు | వా || అ ల ద లి

2 గై న | బు | దు | క లే | క | వా || అ ల ద లి

3 పూ | | లు | తు పు | దు | వా || అ ల ద లి

4 పదము - ఆదితాళము - హైత్రష్టాలు

నెరిసె నీ సె వరు లే సె బా ద లు

పత్రీ వి:

వ ధ ని సొ , స ని ధ ఫ | మ ధ నీ | ధ ఫ | స స గ ప గ మ ప ||
తె లి సె నీ సె న | రు లే ని | జా ద లు ||

శ్రీ ముఖ్య గోపాలుని పరమాప్రాప్తమాపలవ శృగారమంలోలు సింహాసనం, ప్రమాదం ఉదగిన వర్ణ మెట్టులును గల లెక్కలేని పదసాహిత్యములుపైని హైత్రష్టాదని ప్రశాంతి తెందిన ఈ మహాశ్వరుషుని పదములవలె నితనికి మునుపును, వెనుకను గలుగేరహని నిశ్చయముగా సరస కవితాధోరణిగలవారు పెప్పుచున్నారు.

న బ్దధని సా , స్నీ స | రి స రి స ని ధ వ | మా గ రి గ స ||
 తెలిసె ని స న | రు లే న | జా ద లు ||

, రి గ మ వ బ్దధ ప మ గ రి స రి | / మ ర / గ రి | సా ; ||
 తే ట తె లి ము | / క ను | ఊ || .

అనుపల్లవి:

, ప ప స స ని ధ ప / ని ధ \ మ | . ప స ని ధ | ని స ని స స ||
 వ ల దు ని లు పు యా | మా ట ల | కే ఏ మి ||

, స ని స రి , న రి స ని ధ వ మ | పా ధ ని , ధ ప | ప / ప మ గ రి గ మ వ ||
 వ చ్చె ము వ్యగో | పా అ | సా అ మి ||

తెలిసె నీనెవరు :

వరణములు :

, రి రి రి గ రి గ రి / గ గ రి | , రి గా మ వ | వ మ గ రి స ||
 1 మన పుక తి గ తె | ది న మె క | సా రి ||

2 ఊ పదా . క | పో య వ | చ్చె న ని ||

3 కూ కె ము ద లే | దా న మ | మె చ్చి ||

, గ ర గ / త మ ము ప ము[॥] ప ధా, | స \ మూ , | న ః ^ మూ ||

1	మా యు ० టీ కి ఱా	హా	యె . తో
2	యూ ర కే య స లే	ఱా	దైను
3	కూ ఎ మి తో సీ	ఱె	ఱు శు

, ప ప స స ని ధ ప మూ | ప ర నీ, ధ ప | స గ ము ప ం ము గ ప స ||

1	చ న వు మీ ర లం ఱి ఉ చి ము . .	ద్వి . టె
2	ధం రు టి న షు ఱు దు . . మో	మొ క
3	డౌ డ కం డ క్క ఫ. ఎ మూ ద ఉ	మ క

, స ర గ మ ప ధ ష మ గ గ స గ / గ ప గ ప స | ; ; ||

1	స ర స ను ० చు కో పా . . ; ;	
2	సొ గ జూ పు డు ఱు . . ; ;	
3	యం త ర ఽ ఽ గ ప్పి ఱు . . ; ;	

, ప ప / ని ధ ని స స ని ధ ప మ | , సు ప / ని ధ | ని స ని స స ||

1	త ని వి దీ ర లా ఱి ఉ ఱ క . స్వర
2	వా ర జూ ష్టి హా త ఱై సే సే మి ఱూ
3	తో దు పూ య తే స ఱ బ త ఱు ఉ ఱు

, ని ధ ని[॥] స రి సా | సా , ని | ధ ప మా ||

1 తా వి మ దు పు తి | వా | యా ||

2 పేరు ద ల చ నీ | దా | | కం ||

3 పేడ ప ల ద నీ | వు | | నా ||

, మని ధ ని[॥] స ని[॥] స స | , ని స రి స | స రి స ని ధ ప మ మ ||

1 తను ను నీ రని | న . మిలైక | జే సి న ||

2 నీను రు నిం చి దయ | మరవకు | మ న్న ది ||

3 యా దు వా రు యైక | స కె-ము | లా దు ట ||

, పసః స రి స ని ధ ప మ | పా ధ నీ , ధ ప ధ ప | మ గ రి గ మ ప ||

1 తచ్చన లే గా | వా అ అ కొం | చ అ కా ద . వ ||

2 నీతో ఒ నే గా | దా అ మ రి | యా ద ||

3 కింత జే సి నా | వు ఉ . మం | చి వా ద తు ||

తెలిసె నీ ॥

సంచారి . మత్యశాశము . సుబ్బరామదీక్షితులు

రి గ్రం గ్రీ నూ పొ గ్రీ | నూ గ్రం గ్రీ మ గ్రం పొ |
 * నీ సరి గ మ ప \ మూ గ గ | ప మ గ గ మ గ గ ర రి స |
 రి గ్రం సూ పొ \ పొ | స ని ధ పొ మ బ ధ పొ మ |
 పొ మ గ మ \ ప గ గ రి స | నీ సరి గ మ పొ మ గ గ |
 పొ \ నూ గ గ మ గ గ రి స | పొ , / ర భ స \ నూ , బ భ |
 ప మ గ గ రి గ్రం గ్రీ మ గ గ | పొ , న మ ప \ పొ పొ |
 ప \ మూ గ గ రి మ \ గ్రం గ్రీ | గ్రం / ప మ గ్రం గ్రీ పొ |
 ర \ * నీ సా ప మూ మ్మ పొ | ప / నీ ని ధా ప క \ మూ పద |
 * నీ స ని ధ పొ బ భ పొ | / బ భ ప మ గ గ / వ మ గ గ రి స |
 స స / ప చ్చ / స నీ ని ధా ప మ | ప ధ నీ స ని ధ పొ \ మూ |
 * క పొ ని ధ ప \ మూ మ్మ | ప ధ నీ స రి స ని ధ ప మ |
 ప ధ ని ప / నీ ధ ప \ మూ | * క పొ స \ మ్మ పొ పొ గ గ |
 * గ మూ మ గ గ / గ గ పొ | పొ ప \ మూ ప / నీ ధ |

జ మ్ ఈ ని ఛ నీ స ం | సో \ తీ ధా పా మా |
 జ ధ లీ సో స ని ద పము | , గ రి ప మ గ రి సో |
 ధ సో ప / ని ఛా నీ సు | గ రి సో / రి సని ద పము |
 ప సో స క మో క మో ప / ని | ధా ప మ స ని ద పము గ |
 రీ / ప మ గ రి / గ రి సో | నీ స రి గ మ ప \ మో ప ధ |
 ని స రి రి ని స / గ రి సో | రి స \ తీ ధా ప మ గ రి |
 పా మ గ రి మ గ రి సో | రి స \ నీ స రి రి / గ రి |
 గ మ వరూ ప మ ము గ రి | ప \ మా గ రి గ రి సో ||

ఓగి మహాని

సేము లై : శ్రీరాయా

[పం. భా. చక్రము

జన్మము భాషాంగము) 4 : బృందావని

ల తు ణ ట్లో క సొ

ప.కటమళా : అ గ రాణ్ణు వ్యుద తీరు క్రింద వర్ణి

మూర్ఖున :— { అరోవాణమి : ఓ మ న బ స్త్రి సి
అవరోవాణమి : బ స న మ క స .

లక్షణవివరము - సుబ్బామిచీడితులు

భాషాంగము ; కౌడము ; గాంధార వత మర్మ ; వాఢ గ్రహమి ; దేహిలుము ; రక్తరాగము, ఎల్లప్పుడును గానపత్రియదగును.

ఈ బృందావనిని బంగారసు సాగంగయని గ్రస్తావుల్లాగా జాముగుల్లాగు ఈ బృందావని మూర్ఖునారోవాణమున ఆధారస్వరమైన పద్మము నెత్తక వోటు మొవగు బుమథము నెత్తి నిషాదము దీర్ఘమాగను అవరోవాణమున నిషాదము ప్రేదటునెత్తి జయపాశా దీర్ఘమాగను

గనిపించియుండుటవలన ఈ రాగమునకు బుషథ నిషాదములే రంజనములనిచ్చి జీవస్వర న్యాస స్వరములని పూర్వాచార్యుల అభిప్రాయము. జీవస్వర న్యాసస్వర ప్రయోగములు సృష్టిములే. గీతమందు పచింపకనుండినను ఈ రాగమునకు స్వల్పగాంధారము గలదని సంప్రదాయజ్ఞుల సమ్మతము.

ఎటులనిని : రీ / గీ స , సా / గీ స - వై షైన ప్రయోగములను గాంధార ప్రయోగములను గీతకీర్తన సంచారులవలన సృష్టచూసు.

లక్ష్మిగీతము - త్రిపుటుతాళము - వెంకటమళి

| ద్రువము :

రి మ ప	సీ ప మ రి మ ప	రి సా ప మ	రి సా , రి రి
అంబ ర	కే శ శ ० ० థు	కే ఏ హ ర	కే ఎ క ర
స ని స ని ప మ ప	సా ని ప మ రి	మ శా ని ప మ రి	మ రి సా ;
క లి త క భ అ ల	శూ ల ధ ర సే	గ జా సు ర హ ర	సె ఎ ఎ
గ ర మ పా మ ప	ని సి ని సా ని స	స్రి స రి మ రి స	స ని ని ని ని ని
క మ ల సు థ వ	న త వ దా ం బు జ	దా న వ ల అ ఽ	త క సె సు ర జ న
స ని స స ని ప ప	ని ని ప ప మ రి స	సా స	
ప అ ల న అ ప టు	ప్ర మ ధ అ అ ధి ప	సే ర	

జావడ :

రి మపం | పం పం కి పం కి | సీ పం పం రి ము | పం పం రి పం కి |
 పు రం | వి వి వి వి వి | కు . కు తు . . . | రే రే మ ధు నూ |
 స ని స ర పం పం | వి వి వి ; | శూ ది పం మ రి | గి స ని సం ; |
 దం న మ ద మ | పం ద ద మ | పం ది పం మ | క మ అ రే |
 రి మ రి మ ద న | పమ ద మ పం | రి రి మ ప ప న రే | సూ సూ |
 ఇ య ఇ య ఇ య | ఇ ఇ య ఇ య ఇ | ఇ . . . . అ | రే |
 పమ పస్స న ప మ | మ రీ స ని స రి | రి రి స ని స రి | శూ ని ప మ ర మ |
 త్యాగ రా . జ | మ హ హ . . జ | రా జ కే ఎ ల ర | దే వ మ హ అ అ |
 రి స ర మ ప న | శూ రి ||
 దే వ దే ఎ . వ | రే రే ||

 రి మ ప | సీ ప మ రి మ ప | రి , సం ప మ | రి , సా ; ||
 అ ం బ ర | కే శ శ ర ర థ | రే ప హ గ | చే ఏ ||

క్రితనము 1 - రూపక్తాచము - ముద్దుప్యామి దీక్షితులు

సౌందర్య రంబ మంత్రయే

వల్లీవి;

రి | గ్రి స స ని స ని స | ప ని | ప ప ని స ని | సా | ; ని స ||
 సాం | ద ర రా | అ అ | జ మం త్ర | యై | గ జ ||

రీ | మా పనీ | సా | ని స ని పమ పసు | ని ప | పమ రి పరి పరి ||
 బృం | దా వన | సా | రం గవ | రద | రా జం .. ||

2 సా | స ని ని పష మప మష | రి పు | రి రి పని పమ రి రి పు | రీ | సా ; ||
 సాం | ద ర రా అ అ | అ అ | జ మా | శ | యే | . ||

అనుపల్లి వి :

రి మ \ | రి మ మ రి పు | ప ప | పు పనీ పనీ ని మ ప ||
 వం | ద ద న ద ద | ద న | దు జ ద జ ద ||
 , మ | ప బ న మ ప | ప న న | స న స న | స న స న ||
 రా | గ ప | త న | ద జ ద ||
 , \ న | న న రి పరి స | ని ప | రి ని స న రి , ||
 సం | ద రీ ర | మా | రా జ ద ||
 పు , రి స | ని ప న స న | ప ప | రి ప ప రి ప రి ప ||
 పు ర | వి న త మ | హి | రా | జ ద ||
 పా పా | ప స ని ప ప రి ప || రి / పరి స | ని న రి ప రి ప పా ||
 మంద | కీర్తి ప ప భ భ జ ద || మ ద ర | ద ర క ర భ జ ద ||

\ మా పని | స రీ స నీ పా ని స రి || శిం ని ప | స ని ప కృ పతి ||
 ను దక్ | ర చ్యెలు లం చ బు లం || సు ం రద | త న పదా లా ల ||
 శిం | స ని ని ప కృ మ ప కృ | గ మ | గ మ ప | ప మ ల మ ల | టీ | లో ; ||
 సొ | ద ర ల ల ల ల ల ల ల | న వు | క్రీ | లో ; ||

వరణము:

, ర | మ ప \ మ గ గ గ గ | స ప \ మ | \ గ ప మ గ మ గ గ ||
 శం | బ ర త త అ | అ అ | అ అ | క క |

 , ర మ | బ ప స సి | బ ప | \ గ ప మ వ ||
 స ఽ | గ్రీత శు క | శు | శు | శ క |

 అ | మ గీ స | , ర | \ ప | వ ప \ మ ప ||
 అ ఽ | బ రీ జ్ఞ | ర | వ | ద త |

 ప ప మ | ప ప | ప ప | ప ప | ప ప | ప ప | ప ప |
 ఎ నో | ఎ ఎ ఎ | ఎ ఎ | ఎ ఎ | ఎ ఎ | ఎ ఎ |

 శిన ని స రి | ర న ర స ర మ మ | ర మ ర మ ప | ప / శ / మ ప ||
 అ ఽ | బ జ్ఞ | జ | న | న | అ | ద | న | న | త ఽ |

, ప రి | సా సరి \ నీ , | ని \ వ | , / ని \ మ ప ||
 అ మ | రై శా | ది సం | ను తం ||

, మ ప | స / ని స రీ | గ రి స | నీ రి శా ||
 అం | బు ధి గ | ర్యా . ని | గ్ర హం ||

స / రి ని / స | వ / ని మ ప మ రి / ప మ | రి స | ని స ని రి స ||
 అ న్య | త జ ద | దుః | భా ప హం ||

పా ప మ | ర / ము రి స రీ పా | రీ మా | రి మ రి మ స్తో ని స ||
 కం బు వి | డం బ న కం తం | ఖం టీ | కల్ప త ద శ కం తం ||

రీ / గ రి | స ని పా ని స రీ | స ని పా | మ రి ని స రి మ ప రి || పా
 తుంబురు | ను త శ్రీ కం తం | దు రి శా | ప హ వై కు ం తం || పొం

పా | స ని ని ప మ ప మ ప | రి మ | రి రి మ ప ని ప మ | రి మ | రి | పా ;
 పొం | ద ర రా | | జ చూ | శ | యే |

కీర్తనము 2 - అదితాకము - తుచ్ఛాక చెట్టుప్పుమహాయాణలు

క సు లాస రాప విందిత

ప్రార్థి:

నిఫ / నీన రినీ ద | , నీ సా మ | పా / ర ||
 క మ లా స న | రి గ త | పా రమ ||
సని సరీ, సని సరీ, మాన్మ / మాన్మ పిన్ | నీ సా మ | కొన్నానురి ||
 రూ రి కి యనీ | వి న | కొ సాము ||
 కమలారామ ||

అనుప్రార్థి:

, రి మ ప / కొ సా రీ | రి / సు రి చ | కొ సా ; , నీ రి చ ని చ మ ||
 వి మ ల ని జాంతః | క ర జా | ను ద్రో ||
 రి మ \ ర మ స ని సరీ, స | ; సని స ము | న మ మ మ మ న ||
 వి శా ల సు గుణ సా | జా . . . | శా ర్మ ర్మ ||
 మరి మ శా ని సరీ / గ రి సని పని చ | పా; పం స ని సని చ | ని చ ని స మ రి ప మ రి స ||
 గ మ న చే గి ఇ ఖ తురం గా భూఢో | గ మ రి ప మ రి స | శం ర్మ ధ రి జా ||
 కమలాసనాది ||

చరణము:

, రి రి మూ మరిమవ | పమ వనీ, పమరి | పమ రి మరిన ||
 నవమూ ణే కల్ | స దు) శగా | . . . తో ||

 , రి పమ రి రి ననసరి | \ ని సరి మ | పమ రి మరిన ||
 సాగ కంకణవో | రథర | పు . . . తో . ||

 , రి మపా / నిని / సా | , ని సనివ మ | రి పమ రి మరిన ||
 థువన త్రయ సం | మోడై . హన | గా. . . . జో ||

 , ని ప / నీ సరిన | , రి మపనీ, పమ | రి పమ రి మరిన ||
 థోగి శాయహిత | థా గి | సే యో ||

 మ రి మపా, పాపావవ ని మపా | \ మూపా / ని \ మావ | ని సా ని సా; ||
 థవకటూ. తు శ్రీ గురునా. థో | థాగ్య ప్ర మేయ | ఫల ప్రదో ||

 పరీరీరీ / మరీ; సని పని సా | నిరీన సనివ నిస | నిపమారి / మరిన ||
 నవక్కి నుతాగజథి రో | నాగరాజ విను | తమవో దే . . వ ||

స్వరము :

సౌని పరి నిసౌ ; నిసరిమారి | ; మపనిసునీ | , పమపరిసు ||
 క్లింగ్ రిసౌ మక్కిప | సౌ / గ్రీసునీ | నిపశమరిసు ||

నంచారి ముత్రతాళము - నుఱ్వరామదీషితులు

రినున / దీసి | కీ మతీకి | గుణు కుపు | శ్రీ ను సా |
 శ్రీమహ / రిమస | నీసు / సాహు | పొ సు / కుపు | రినిసుసుపు /
 ప / మూరిన / గెర | పొ నీ రీపు | సు / రో ముది | చు పొ / రీ గు పు |
 పొ మ / రిరీ | స / ను / నీరు | ప / రీ / పు | ప / పు / నుపు |
 మ / రినుపు | నీ / ఫు / నీపు | సు నీ ఫు / రీ | సు నీ నీ / పు |
 తీ / గెరనీసా | ప / రినుపు | సు పు / పు | రిను / నిపుము |
 పమర / పమరపు | కీమ / సుపు | పుమ / పు | శ్రీ / సుపు |
 సా , పమపస | సనుమరిస | నీసు / పుసు | రిసు / గెసు |
 రిసునిపస తీ | పమర / మమస | శ్రీపు / ముస | రిసు / మురిస |
 సానిపొ మర | ప / మూరిసా | నీ / ఫు / నీ | పు : : , ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రచరిణి

రిగి మ పథిని]

మేళము ఛై : శ్రీరాగము

[వేద తూ. చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) హ . సైంధవి

ల త ణ తో కము

వెంకటమఙః సైంధవి స్తుగ్రహశ్చార్జు ఆరోహేతు ధవక్రితా

మూర్ఖుని :- { ఆరోహణము : సా ॥ ६ గ మ ప ॥ ని ధ ని స
అవరోహణము : స ॥ ని ధ ప మ ॥ గ ॥ స

లక్షణ వివరణము - నుట్టిరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; ఆరోహణమున దైవత వక్రము ; షడ్గ్రహము ;
రక్తిరాగము ; ఎల్లిప్పుదుసు గానముసేయదగును.

ఈ సైంధవిరాగమునకు బుహంగాంధార నిషాదములు మిగుల రంజనముల గలగిం
చెడి జీవస్వరన్యస్యరములు ; సా ॥ ధ ప , మా ॥ ధ ప మ , శా ॥ ధ ప మ గా , ॥ ధ ప
మ గ రీ సా ఈ ప్రయోగాలుగాక , దక్కిన ప్రయోగాలతో శుద్ధధై వతములురావు.
స గ ॥ మ గా ॥ రీ , స ని ధ ప సీ సా , సీ ధా సీ సా , మ ప గ గ ॥ రి సా . ఈ ప్రయోగ
ములును గలవు.

లక్ష్మీతము - రుంపత్తాశము - వెంకటము

ద్రువమీ :

స సం | స స గ రి మ గ రి స ని ర |
 అ ర | భు వ న మొ ఒ పం న రు ఉ ప |

 ని ర చా ని సొ రి రి | ప్ర చా సీ సొ ;
 థ జం గ చూ యు రం | వా మ ము రీ |

 తి రి రి గ ము గ రి స | పొ థ మూ గ రి గా మ |
 హో క్రై లై లై లై లై | పే లై నూ ద వి నో దు |

 మ ని థ పొ హ గ రి సొ | మ గ గ రి స గ రి ని ర న |
 థ గ ర బి నా లు సుం | థ అ వ థ వ ఛ న క జ య |

 సొ ని ర ప ము గ రి స |
 థ తె ఎ శ సొ య క ల |

అంతరి :

ని చా ని సొ రి రి | స రి గ మ గ రి స ని ర ని |
 రా . జ గో రా ల | ర మ ణై . య గు ఉ ఇ ఆ ఆ |

 సొ ; ; , |
 రా |

జావడ:

సౌ సౌ | శా ధ పో ధ ము పు గ రీ |
 అ రై | సౌ రి జా తా పవూర |

గొ గొ రి రి సు గొ రి | ని ధ ని సౌ రీ గ గ రీ |
 ఛో ఆ బ చు ం శో ర | జ న ధి గం శీ . . ర |

ని ధ ని సు ని ధ పనీ , | సౌ ని ధ ప మ ప ప మ మ |
 కో మ దే . ఎ ఎ వా | అ అ అ ది దే ఎ ఎ ఎ వ |

జ గ రి సౌ రి గ మ ప మ | ని ధ ని సు ని రీ ; ,
 ద్వ . వ తా న రు వ శ ఉ | ఉ ఉ మ రె ఎ రే |

ని ధ ని సౌ రీ గ గ రీ | మూ గ రి స రి గ మ ప మ |
 అ ఇ య ఇ యై య ఇ య | అ అ . . . . . అ |

ః ః నీ ధ నీ సౌ ; , | ధ చ ధ మూ ప గ రి సౌ |
 అ అ అ అ రై | బ ం చ పాం ద వ ప రీ |

గొ గొ రి ని ధ ని సౌ | ని ధ ప ధ మ ప ప గ రి స ||
 పో లం న వ ర గు జా | అ ఽ ఽ క అ అ అ అ అ ర ||

కొ ధ ని సౌ రీ రీ | స రి గ మ గ రి స ని ధ ని |
 కా . జ గో పో ల | ర మ ణే . య గు ణ శీ ఇ ఇ |

సౌ ; ; , ||
 అ ||

సంచారి - మర్క్షశాఖము - సుబ్బారామదీష్టిలు

నై క్రొ నై సో రి | నో / గ ర / మ గ రి |
 సా / గ ర / వా గ రి సం | నీ రొ నీ నో గి రి |
 ని ధ స్తు రె గ గ | నీ గ / సు గ రి సి ధ ని |
 సో నీ / రి గె గ గ రి | స / పొ బ రె మ గ రి గ మ |
 మ / నీ ధ పా మ గ రి సా | గ గ “ సో . / గ ర |
 రి రి మ పా బ ర ధ పా | సో స్తు సు / పె గ రి సం |
 మ గ రి ప మ / పె గ రి | స / పె బ ర మ / ప మ గ |
 ధ మ ర / గ స స్తు సం | సో స్తు ధ పా మ ప మ / గ |
 మ గం రి స కి మ గ రి | స / లి ధ / గొ ల బ ర క వి ప గ |
 మ రి గ రి సా / గ రి సా | గ గ వొ సు ప ర గ / సం |
 గ రి స ర / మ గం రి సి ధ | నీ వ ర మ గ రి ర స |
 * రి మ పా బ ర ధ ప మ | గ రి స ర గ మ ప పి మ |
 స ని ధ నీ స వి ధ ప న | సు పా స్తు సు ర ర సం |
 రి / గ గె రి స గి గ వ | స స పా బ ర సం / ర |
 ర గ స గొ గ ర | నీ క్రొ నై సో రి |
 స ర గ / మ గ రి స ని ధ ని | సో గ ర ర గ ర స | //

ఈ రాగమందు మాప్ర ద్వారా వివరించాడు. ప్రియా, పుణ్య మాప్రము, నీ ని నీ మీదను సంచరించుటలేదని కోచదరు. పెంకటమా రి రిగానితమ దు రెండు స్తులులయుండును సంచారముచేసి యున్నారు.

రిగి మి పథిని]

మేళము 22 : శ్రీరాగము

[వేద. భూ. చక్రము

జన్మరాగము 6 : కాణా అప్రసిద్ధము

జన్మము భాషాంగము 7 : మాధవమనోహం

ల తు ణ శ్రీ క ము

వెంకటమణి : సంపూర్ణా స్త్రగ్రహాంపేతా చారీంపేతుధవక్రితా
ప వర్జితో వరోపేచ సాయనార్థవ మరోహరీ.

మూర్ఖున :— { ఆరోహణము : స 8 బ గ మ ప బ ని ధ ని స.
అవరోహణము : స బ ని ధ మ ప గ ర స.

లక్షణవివరణము - మణ్ణరామదీష్టతులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్గ్రగ్రహము ; ఆరోహణమున దైవతవక్రము ;
అవరోహణమున పంచమ వర్ణము ; ఎల్లపుడును గానము సేముదగును.

ఈ మాధవ మనోహరికి మర్యాద మసు, మిగుల రంజనవుగల, జీవస్వరన్యాస స్వరములు.

మా ని ధ ని సా , మ ని ధ ని స , ని గ ర మా గ ర స , ఇవి విశేషప్రయోగ
ములు; మా ప బ ధ మ గ ర సా , పా / బ . మ గ ర సా , ఈ ప్రయోగములు రఘు
తక్కిన ప్రయోగములు పుచ్ఛుతి దైవతములే.

లక్ష్మీగీతము . త్రిపులు రూచము . చెంకటమథి

ద్రువము :

అస్తి | నిద్రాః ప్రతినిధి | సంస్కారమునిసి | రసాగమనిధము |
కటి | తప్తిష్టాకటిగ్ | కసకపటి గ్గణ | వటిగ్గాననటల
నిరమపనిరని | వ్యాసిర్నిదని | చంపసంగర్థి | గసుగసునిదని |
నవనాణంటక | ప్రాణాణాణాన | కసబుంపొట | చమలాణాకము
గర్భిరనిసర్తి | నిష్ఠమపనివని | సిరమససము | పథమగుప్పా ||
లవిలోఒజుచన | అణకమనిచును | గ్గస్సాగ్గునఫులు | లోతరుటంతే ||

అంతరి:

సౌసరీనిదని | సరీగగసుగ్గా | గరీనిదనిసరీ | సరమపనిదని |
జస్సుస్సీక్కుత | దిస్సమణిశురె | దిస్సమణిశురె | ణణసాహాణపురె |
సౌ , సౌ |
దీ న |

జూవడ :

గరీ | నిదనిసరీనిద | సినిగరీగగ | మూసురిగగము |
జన | కవనఅంగణ | రింఖదమరవ | నంతరతరుచె |
గరీనిసరీనిద | పపుంప్రిప్రిప్రి | ముగ్గులు | ముందులు : ప్రిప్రి |
దరసమహావుకు | రణధ్వనిగగి | మపిథలము | శ్వాసవసుదెలు |

గ ము గ రి ని ధని | స రి ని ధని స రి | ని ధ మ వ ని ధని | స సా ని ధని స |
సు ద రు శ న ప ర | త అ ప కి ఇ ఇ య | కి ఇ ల అ అ ఫ ర | వ మా పి త ద ను |

గ గ రి గ మ గ రి | గ మ గ గ మ సి ధ | మ సి ధ మ గ గ మ | ప సి ధ మ వ సి ధ |
అ ను ఉ ఫ వ భ వ | న స ద న అ సు రె | న స ద న సు రె | దు ద గౌ ఒ వ అ అ |

ని సొ సొ సి ధ మ | సి ధ మ గ రి గ మ | గ రి ని ధని స రి | ని ధ మ గ రి సా ||
అ ఆ ల దె ఎ ఎ | వు రె జ స క త అ | అ భి న య అ వ సు | దె ఎ వు రె ఎ తే ||

సా స రి ని ధని | రి రి గ గ మ గ రి | గ రి ని ధని స రి | స ధ మ వ ని ధని |
జ సు మీ కృత | ది న మ ణి క తు రె | ది వి జ సు త మ హ | అ అ ను భ అ వు రె |

సా , సా ||

దీ న ||

కీర్తనము - ఆది తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మహాలక్ష్మీ కరుణారస లహరి

పత్ర లిఖితి:

మ పా మా గ గ రి గ మా , | గ రి మ గ గ రి స ని | స గ రి రి ||
మ హ ల క్షీరై . క రు | చా | ర స | ల హ ర ||

— మా ని ర మా గ ర | స రి స ని ధ ని | సా ని గ ర గ ||
మా ను వ మా ధ వ | మ సో హ | రి సీ || మ

అనుపల్లి వి :

వ స గ బ | స మ క | స మ క | ప వ న | వ |

మ గో గ గ ప గ మ ప | జ గ న న ద న | ర త త త ||
మ హ చే వ గు గు | గు హ వ వ | ఉ హ వ ||

॥ సర్పి సర్పాగం నీరిదసి సినీనిరు | సూపుర్బరమగ ఇమ | గరీ గర్వింగ ||
మవశి పో ప ప్రశమని ముండు నృని | మార తనని మం | గళప్రదాలుని ||

చరణము :

— అన్ని ప్రాణీల మధ్య విషాదం కున్నా నీ ప్రాణికి విషాదం కున్నా నీ ప్రాణికి

॥ వెల్లి వెల్లి రెల్లి రెల్లి వెల్లి వెల్లి వెల్లి వెల్లి వెల్లి

రి / గ రి సీ ధ మూ | వ ప / బ ధ మ గ రి | మ గ గ్గి రి సా ||
భ క్తియుక్తు మూ మూ న స వి రా | జి తే ||

సీరి/సీగరి మగు పా/పథమూ | /సీనిసిధానీసిరి | \సీ/గ రీనిసా ||
వారిజాసనా ద్వయమర వం దితే | నా ర చా దిచుని | బృంద నందితే ||

సీధ మూ ప బ ధ మ గా రి మ గ రి సా | సా ని ధ / సీ సా | స పా మ గా రి గ ||
సిరజా స న తే సుమన తే | సా ర స హ తే | సదా న మ . తే ||

మహోలషైకరుణా

సంచారి - మర్యాదాకము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

మూ గ రి గ మ గ రి సా | సీ ధా నీ స రి గ మూ ||
నీ గ రి గ మూ పా ప / బ ధ | మూ మ మ గా రి రి నీ ||
గొ రీ గ రి స నీ సా | స రి గ మ గ రి / గ స రి ||
గ మ పా మ / ని ర \ మా ప | / బ ధ మ గ రి / గ స రి నీ సా ||
మ గ రి గ మూ గ రి సా | ప బ ధ \ మా మ ప / బ ధ మ ప ము ||
ని ర \ వాగ్ మ ప / బ ధ మ గ | మూ గ్గి రి గ రి సా ||
ని ధ ని న తే గ మ గా | రీ చూగ్ మ ప / బ ధ \ మా ||

* మూ కె ని గీ మ గ్ | మూ ప / బధా \ మూ గరి |
 \ శీ స / శీ గర్ మ గ | మ చొ మ సి ధా ని స |
 త ని ధా ని సో రి రి | గరీ సో ని ధమూ ప / బధ |
 మూ గ మ గం ద సో | ని స ని గ ర మ గ్ మ పొ |
 * పు ప మ ని ధా నీ స రి గ | మూ గ ర / గ స ర నీ సో |
 తి లీ ధ మూ ప / బధ మూ | గా గ్ ర మ గ గ్ ర సో |
 సో ని ధ తీ గ రి సో | స పొ / బధ మూ గ రి సో |
 స ని ధ ప / ధ మ గ రి ప | స రి గ మ ప ని ధ ని సో |
 సో ని ధ / మూ గ రి సో | మ గ రి స సి ధ మ గ గ స |
 తీ ధ ని గ్ రి గ్ | న / గ రి గ మ గ గ రి గ రి |
 + అ. అ. ధ. ని సో : ||

జన్మము (భాషాంగము) 8 మధ్యమావతి

ల తు ణ శ్లో క ము

పెంక టు మఱి : మధ్యమాదిస్నిరాగోయి మధ్యము గ్రవంయుతః
గదలోపాచౌడవః సాయితాసయంకాలే ప్రగియతే.

మూర్ఖుని : - { ఆరోహణము : స రి మ ప ఈ ని స
అవరోహణము : స ఈ ని వ మ రి స .

ల తు ణ వి వ ర ణ ము సు బ్యా రా మ దీ క్షి తు లు

భాషాంగము ; చౌడవము ; గాంధారఫైవత వర్జ్యము ; మధ్యమ గ్రవము ; రక్తి
రాగము ; మధ్యమాకాలమున గానము సేయదగును.

ఈ మధ్యమాది రాగమునకు మధ్యమావతియని ప్రసిద్ధిగలదు. ఈ మధ్యమావతికి
ఖుషభ నిషాద మధ్యమములు జీవస్వర న్యాసస్వరములు. వీని ప్రయోగములు గీతము మొద
లైన లక్ష్మీములచేత ప్రసిద్ధములు.

* ‘సానుంకాలే’ అను మూలశ్లోక పాఠమునకది విరుద్ధము. చేతి పొరచాచేమో !
(రా. ॥)

ఏర్పడనీ .. "లపులు" యేంగసాయి పాణినప్పటికీని వానిచేకలిగెది దోషాల పరి
వంచించుటకై కడవి.. ఈ రాగసాయి పాడనలెనని..నొ సకలశుభ్రంగల నిచ్చునని..నొ సాప్రదా
యజ్ఞాల సమితయి

ఈ అఖిప్రాయసాయి తెలియుటకై ఈ మద్యమాది లతణ్ణోకపాణ సురాగమని
శూరాంగపూర్వాయ్యలు తెప్పించున్నాయి.

లక్ష్మీతము - త్రిపుల శాఖము - వెంకటమళి

[ధువమా :

సా ని స	రి ము ము రి ము వ నీ	ప ము రి మూ రి స
అం మృత	కి ర ఇ మం డ ల	కొ ఒ టి కో ఒ టి
రి సని సని సా	రి స రి స స సీ	పా ని పా ప మ
బ దిం వ అ దూ	ప ర వి కు అ శు	క్షు రి దెఖం క లె
బ మం మూ ;	బ మం పా ;	ప ని సం ;
బ గం తం	బ తాం తం	ల సం తం
స ని ప పా ప మ	రి మూ రి సా	
రు ఉ వ దెఖం కి లె	వ సు తా ఆ	

అంతరి:

సా ని సా ని స	రి ము మూ రి రి	స సీ పా ;
ర రై మూ ర గ	రా ఇ రే ము ము	వ సం తా

ఛావడ :

పా ని సా సా | రీ మ మా మా | ప మ రి రి రి స ని |
 దం తి దం త | కృంత దం త | కృ ద న త ఇ హం |

 ఊ ని స నీ , | పా ని పా ప ము | ప మ ప మా ; |
 బి ఇ రు రే | మే రు మం ద ర | ధి ఇ రు రే |

 రి మ మ రి రి రి ! స ని స సా ; | రి మా రి రి |
 బి బు ధ త తి మం | ద అ రు రే | తి యం ఐ యై |

 న ని స రీ రీ | రి మా పా సీ | ప మ ప మా మా |
 య ఇ య ఐ యై | ఇ యం ఐ యై | య ఇ య ఐ యా |

 రి ప మ రి మ ప ని | ప స ని ప ని స కి | రి ప మ రి మ ప సీ |
 అ . . . . . అ | అ . . . . . అ | అ . . . . . అ |

 ఊ నీ సీ ; | పా నీ పా మా | ప మ మ రి రి స ని |
 అ అ రే | స ప్రదీ క | త్రి ఇ స బ భ రె |

 పా ని పా మా | ప మా రి సా ||
 సు ప్రదీ పం | మి రం వ లై ||

 సౌ స సౌ ని ఊ | రీ మ మా రి రి | స సీ సా ; ||
 ర ర్లై మా ర గ | రా యు రే తు మి | ప సం తా ||

కీర్తనము - రూపకత్తాకము - ముద్దుస్థాయి దీక్షితులు

ధర్మ సంపద్మాని

ప్రార్థి:

ర	ర క	శ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ
థ	గ్రు హు	శ	శ	శ	శ	శ	శ
రి చ	ర సా ని	శ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ
ధ చు	జ సు	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ
ని చ	ని సా	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ
ధ రా	ధ రా	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ
ని స	స ని స ని ష మ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ	శ వ
ద య	య్యా ష్యా	ష్యా	ష్యా	ష్యా	ష్యా	ష్యా	ష్యా

(ధర్మస్థాని)

అనుపత్తి:

శ	శ మ రి శ	శ చ	శ చ మ	శ చ	శ చ చ
ని	ర్లై ల హృద	య ని	య ని	య ని	య ని

వు | పో / తు | వు ని | - సో సు సు ||
 ని | తౌన్ని నం | ద వి | లా సె ని ||

 ని | నీ సం / ము | రి జు | ని వ ని సు ||
 క | రైజ్యు | న బ | కొ . యి ని ||

 నని | నరీ , | సని పని సు | ని పము | మరి / పమరిసు ||
 కాం | క్షితా రణ | ప్ర | దా యని || ధర్మ

చరణము :

ర | ర ర రి జు | మ ప | మ ర / పము | ర న ||
 మూ | ద ప సో | ద ర | పుం . . ద ర ||

 వు | ఉ సూ , | న. ఫ | న. న ర | ర | ||
 ద్వి మూ | ద్వి మూ | జ తి | కాం క ర ||

 ర | మరి మప | , జ | మపని | పని పము ||
 మూ | దు ర్యవా | గ్లి | జ్యం | దిం దిం ||

 పని సు | , సని పము | రి మప | ర ర / మరి న ||
 మహో | , సో . జ | కుటుంబ | దిం దిం న ||

, ర | మ స్తమ స | , స | మ స / ది స రా ||
 రో | ధ జ న ల | తై | రం . . . బ న ||

 , మ | చ స / వ న | \ మ స | వ వ హ ||
 శా | శ్వత గు రు | గు రం | జ గ సీ ||

 \ న | న స రి ము రి | చ ర | \ పో స్త చ ||
 తో | ధ చూ . . ః | తే న | చ జ స ||

 రి చ | న ప ని స న | చ మ | చ ర / ర మ ర స ||
 కు చ | సే త రు | ర త | ర ర . . ర జ న ||

 రి మ | మా స మ పా స మ || \ సూ ప చ | / నీ ని హ స స ||
 పా ద జ | వి శ్వ వి లా స న || పం చ న | ది ద . ల్యా న . ||

 తి స ర | / మ రి సా ని ప సి స || రి స న ప | స స పా చ . / చ ర ర ||
 శే ద శా | త్రు ర శ్వ ద న || వి ధి హ ర | వా ర ప్ర క ర ర . ||
(ఫలి)

సాచారి - రూపకూళము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

ర ర ర | ర / మ ర ర స న | స ర స స ని ఫ | / నీ ని ని |
 హ ర ర | నీ స ర మ స మ | ర ర న ని స స | సా సి ఫ మ ఫ |

నీ సరీ కీ | ఖు ఖు ఫ ని సా | ఫ ని సరి రీ | ఫ ని సా సా |
 ఫ ని సరి మా | రీ సా నీ | సరి న ని సా | నీ సరి రీ |
 రి మరి మపా | మా పని \ మా | పప \ మా ప / ని | ప / ని / మా ము స . |
 మప \ రీ రి మ | రి ప \ మా \ ని ప | \ మా / నీ నీ ప | \ మా / ని మ / ప మ |
 \ రీ స మ \ రీ | \ మా \ రీ ప మ | \ రీ కీ / ని | ప మ రీ స ని |
 ప మ \ రీ మ రీ | స ని ప మ \ రీ | ని ఫ ని / రి ఫ రి | / ప మ / ని ప / స ని |
 / రీ ని / స ప / ని మ | / ప రి / ప మ రి స | నీ సరి మ ప ప | ని ని స స రి రి |
 / మా రి స ని ప | / సా ని ప మ రి | / ని ప మ రి | / పా మ రి స ని |
 / రీ స ని పా | నీ స రీ \ సా | \ నీ నీ కీ | \ పా / ని రి |
 స స్తు సా ; ||

జన్మము (భాషాంగము) 9 : దేవమనోహరి

లణు ఉ క్రీతి క ని..

పెంకటమా : గవర్షితష్టాడవోయు రాగోదైనచంపారోసిర్ప
ఎరోవోచానరోవోచ ధవక్రససుపోన్నిణుతా.

మూర్గునః— { అపోవాణః... ; ; ; మ ప థ బ ని ; మ స బ బ బ సి గొ
అమోహణః : స ని థ బ ని ప మ బ స

లక్షణవివరము సుఖురామదీక్షితులు

భాషాంగము, పోదము; గొంధారవర్ష్యులు; లోపు ఇంసారుసు, లొపుపులు
నందును ఛైవత వక్రము; పడ్జగ్రహము. ఎల్లప్పుడు గాసము సేయదగును.

ఈ దేవమనోహరీ రాగమూర్గునలో ఆపోవాణావరోవాణమున నిషాదములు మీగుల
గనిపించి యుండుటవలన ఈ రాగమును మికిగ్రీతి రంజనసుల గరిగించెడి తీవ్స్వర న్యాయి
స్వరము నిషాదమే, ప్రయోగములచే స్ఫురముగ నెఱుగరగును.

లక్ష్మీతము - గ్రదువరూపకతాళము - వెంకటముటి

ద్రువము:

స స ని ప ధ ని ప మ పా | మ వ ని ని సొ | ని స రీ రీ |
 జ య జ య జ న క సు తా | కు చ యు గ భూ | మ ఱు రే రే |

 ని ధ ని స ని ని | స ని స రీ మ రీ | స ని ధ ని ప ని | ని స రీ రీ మ రీ |
 మ ద థి ఇ ఇ ప | ఇ ఖ ర దు ఉ ఉ | ప ణ శోబ ఒ ప | ఇ మ అ న ప వె |

 ప మ రీ రీ స ని | ప ని ధ ని స మ | ర స |
 ఎ ఎ ప ల రె ఎ | మృదుఖల మ ఱు | రె ఎ |

పూనడః:

స స రీ రీ మూ రీ పా | మూ ప ధ నీ ప | మ రీ స రీ మూ |
 జ న సు త సొ కే తా | థీ ఇ ఇ ప రె ఎ | జ ల ద అ భో |

 ని స రీ నీ స | ని ధా ని ప మ | పా ప మ రి స | మ మ మ రి రి |
 ఇ ఛ్యల త సరాసు | జ పో థీ గ త | పా రు వ తీ ఇ | ప తి త అ రక |

 ప మ స ధ ని ప | మ ప ని ని స ని | స రీ మ రీ ప మ | రీ మ ప ధ నీ ప |
 స అ అ ము రె ఎ | ద శ ము ఖ ల రి | స క ల ద ను జ | స మ ద హ రు రె |

మహాసీసా | సాసీధసీపము | పెపముమురీరీ | సానిధనిపము |

బలజనభా | తల్లుశుఖసం | నాయులురై | రఘునాయులు |

రిస ||

రై ||

నానిపధనిసులు | సునినిలు | నానినిలు ||

జయజయపనకుసులు | చుంగానులు | పుషురేరీ ||

కీర్తనము - దూషకతాము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

థారలీమద్దిష్టాజండూపపో

పత్రాలి:

సూ | మగీ | పూ | పథనిసి | ము | సురసు | చు | ; గిము ||

థా | రతీ | ము | ద్రిషటా | జు | డ్యూప | పో | త్రీ ||

2 do | do | do | do | do | చు | ; థీ ||

do | do | do | do | do | పో | త్వీ ||

పూ | మరీస | నిధ | ధనిఫథ/నిని | సూ | పచూప | ధని | పమరిము ||

దథ | తకల్ప | కమ | హీ | రు | పో | ముఖాంథో | రు | పో. త్రీ ||

అనుపల వి:

రీ | నీసము | రీ | పమరీ | సో | రిమపా | ధధని | పామప ||
 శా | రుణ్యము | ధా | లహరీ | కం | జజధే | తము | నోహరి ||

 ఈ | నిసారి | ,రి | నీసరి | సని | ధానిప | మరి | సారిమ ||
 శా | రదేపా | గ | థీశ్వరి | శశి | కుందధ | వశ | భాస్వరి ||
[భారతీ]

చరణము:

నీ | పమారి | , న | రీసరి | నిధ | నిఱాని | నిస | నిరిసా ||
 త | లత్తిపు | సు | కాథయ | వర | ద కోమ | కత | రకరె ||

 రీ | నుపామ | పధ | నీపమా | పమ | , పమా | రీ | సరిమా ||
 త | లహంఫ్రీ | యుగ | శమణి | ప్రకం | శమం | జి | రధరె ||

 నీ | రిపమప | ధా | ధని, పా | నిని | , సం | నిస | నిసత్త ||
 తు | లసరసి | జా | త్తి త్తి | పుర | స్వత్తి | తా | ఠతరె ||

 చూ | రిసాని | ధధని | పమరిన | నిధ | నినిని | , చ | రినిన ||
 జ | లభేష | విధి | హరహర | వాం | చిత్తార్థ | బ్రి | దేవరె ||

\ నీ ఒ స | , 8   రి స్తో గ్రంతి || కొ ది సం తే ||
 ను ల్లి కా | సు సు సు సు || కొ వ్యాపా | కొ క్షు వ రి తే ||

 నీ పీం | రి నీ నీ ధని పీ || కొ సు కు || కొ సు పు నీ ||
 వ తీ | క గు శు సు శు || కొ సు | కొ తాదు నీ పీ . ||
 (ప్రాణము ను కొండి)

సంచారి - మర్క్యుతాళము - నుయ్యరాముదీషైతులు

పో చే మ గి సు పథ | ని ప న న న న న న న ||
 రి పో చే మ గి పో | న చా / నీ పో నీ ||
 పో న చి సు న న న | న చి సు న న చి సు న న ||
 ప మ రి ధ / న పో సు న | న చి సు న న చి రి రి ||
 న స రి పో మ రి సు ప మ | న చా / న చి ప ప ప ధని ప ||
 మ వ మ రి సా రి ప మ | ర మ రి ప న న న న న మ ||
 వ ధని ప క మ రి ప ప | ర ధని ప న న న న ప మ ర న ||

* రి ప మ రి సా ప మ రి స | * ని స రి మ సా ధ ని టో |
 పో \ మూ ప ధ ని ప మా | పో \ మూ రి స రి రి మా |
 రి పో మ రి సా క్లి | ఫ ధ ని ఫ రి రి సో |
 * ని ని రి రి ప ము ప ధ ని | ప ధ ని ప మా ప ము ము |
 రి మూ ప ధ ని ని పో | ని ని సో రి రి ని జ రి |
 మూ రి మ రి సో ని | * ధ ని పో మా రి సో |
 * ని ని ప ధ ని ప ము | ని ని సో రి \ జై జ రి |
 మూ రి సో మ రి సో | జ ని ధ ని పో మ రి సో |
 రి స ని ధ ని ప మ రి పో | ప మ రి స ని ధ జ ని వి |
 సో ని కి సో ; ||

ఓగు పథిని]

సభను 22 : శ్రీ గండులు

[విషాదా, అంగముల చక్రవర్తి

ఇంద్రజిత్ ము (శాఖాంగము) : 10 ట్రిప్ల పియ

లంగు ల కు

మెకటునుఁ : ఈ ర్యాలీ ను ద్రుష్టిను ఏ గుర్తింపులు ఉన్నాయి.

మూర్ఖును : {
ఆరోహణ : ఏ ఎ బ గ తు, ఏ బ రు, ఏ
అవరోధణ : ఏ బ రు, ఏ బ రు, ఏ

ఒకఱి వివరఱము - నుండి రామదీక్షితులు

శాఖాంగము ; సంపూర్ణము ; ఏవు ప్రాణవాగు ద్వారా వశవర్యులు ; మళ్ళీగ్రహము ;
చేషియరాగము ; ఎల్లప్పుడును గానఁఁ సేయి కనును.

ఈ రుద్రప్రియ రాగమూర్ఖులాగోహితు ; నగోహితాలు ; ఐటు నిషాదములు, దీర్ఘ
నిషాద గాంధారములునుగూ, గనిషించి ఇచ్చాడటచేత, ఈ రాగమునఁ విశేషరంజనముల
గఠించు శీవస్వర న్యాసస్వరములు నిషాద మధ్యమ, గాంధార బుషథములే. ఈ రాగ లక్ష్మీ
ముల పర్యాలోవింపితే, తైత్తిష్ఠ శీవ స్వర న్యాస స్వగంచాలతో పేరిగ ప్రయోగములు
సమ్మతాను.

తీర్చనము 1 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

రు ద్రకో ప జా త పీర భ ద్ర

పల్లి వి:

సా	ని ని [॥] స చ వ మ గ రి గ మ గ రి మ
రు	ద్ర కో వ జా త చి ర
పో	స ని ప మ గ గ బ బ సా న
భ	ద్ర మూ శ యె . . ఏ ఏ
అగగని	గ రి మ ప ధ ని
చా	హృదయె . . రు దకోప

అనుపల్లి వి:

ఖా	మ / ని ని / ర్ ర్ రి గ మ బ మ చా
థ	ద్ర ఆం తీ ర మ ణం
పథ	ధ ని ప మూ చ ధ భ స ని జ
పథ	హ ర ణం ఫ ద ప

శని | గ రి స రి ప ము | వ ధ | తీ సం ||
 దం | క ర ప ల ణ | చ ర | ణం ||

 గొ ట వ | , వె ను , / \ - | వె గ సం | గొ గొ గొ ||
 గు క్రా | ఉ ము త | : అ | తు క్రా ని పా ||

 గు ము వ | , మ వ ధ ల స గ ర |
 ర ణం ట | క ట గ ణ | గు ప్రక్తిపు

చేరడము:

వ గ | గ గ మ గ | న న | గ గ మం ||
 ర త | త త త త | న త | గ త లు ||

 \ కు | క క క క న స | న స | స స వ | వ స ||
 తీ | ప ప ర తీ | ర | ప శ య 0 ||

 ఓ క | మ వ త న | ప | ల స క ||
 ర జ | త ప . ర్య | త | . ల య 0 ||

 ప గ | ప వ స | గ వ | మ గ ర స ||
 ర వ | బ ధ క | క్షో | మ య 0 0 ||

గ రి ని^W స | గ రి గ మా మా | || వ మ ప ధ | ని సొ రి మా గ రి | ||
 గ జ మనుఖ | గ టై శ ర తుం | || అ జ వ ద | న ద త కి. తుం | ||

ని స స సీ | ప ష మా గ గ ర సా | || ని స గ ర | మ \ గ \ ని \ స \ గ \ ర | ||
 ని జ రూ | ప దా న ద . తుం | || ని జ గు రు | గు హ స్వ ప తుం | ||

(రుద్రకోప

కీర్తనము 2 - రూపకతాళము - బాలస్వామి దీక్షితులు

వల్లి వి:

రి | గౌ; మ | గరిష | రసమ గ | మా | ; వద | పథనిధ | సేపము | ||
 త | తీ | దే | . వసే . | నా | తతి | నా | పతి | ||
 గగ | చ మ గ ర గ ర | స ర స | స ని ని ధ ? | సరి |
 వర | మి . . ఇచ్చి | నది | ఇచ్చి | ర |
 ర / మ ర / గగ | రి | రి^W స ర / మ |
 క్రి | ఒ చు | సా | అ . మీ | ||

గరి | సా రిస | ని రిస | స ని ని ధని | సరి | ర / మరి / గగ | రి | గ ని^W సా | ||
 వర | మి చ్చి | నది | ఇ . ఇ . చ్చి | ర | క్రి | ఒ చు | సా | . . మీ | ||

(వల్లి)

అనుపల్లి వి:

శీ | , ని దీప | , మ | గంపుం | వథ | ర్తీ; | సి | సా; ||
త | తి న | తె | గురుదై | వహా | రీ | తే | . ||

2 ధని | , ని స దీప | , మ | గంపుం | వథ | ర్తీ; | సా | సా, గ ||
త | తి తం | త్రే | గురుదై | వహా | రీ | తే | లూ ||

గగ | గరిగ సని | రీ | సి, త | లీ | తనిశం | సనిసి | వసు సంగగగంప |
తర | పాలీ. దు | త్రీ | గు | త్రు | గుపం | వా | ఏ. సత... ||

do | do | do | సిపి | వివిధ గంపి ||
do | do | do | వా | ఏ ప . . ||
వద్ది ఉపి : పి

చరణము:

రని | ధాని | హ | నిపథ | నిసని | ధనిధ పథప | మిపా | గగ గంప |
ధన | ధాన్య | వ | మ్యావా | హ న | ములుయు | వి | ముక్కు ||

, నిధ | ర్తీషా | ధధ | ర్తీసా | సమ | వసగగ | , గ | గంపి గంప |
ధర | టీ పా | లదు | త్రీ | కుమా | రె. ల్లూ | ఇ | సి సిపి ||

, పమ | పథ ని స | రీ | రీ గరీ | సా | , రని స | ని స | రీ రి ||
 మన | సుకు మో | | దం బు | జే | సి బె | లై | తే ||

 మ గరీ | శ నీ సా | ; | ని ధ ప మా | పా | ; ధ మ | రిగ | , గరి రిస ||
 మ ఱే | నీ సం | . | నీ ధి యు | పొం | గు ను | గు హో | వా స ||

ము క్రొ యి స్వరము :

రీ , / గా | , రి \ సా , మా గ | మా ; | పథ ని ని ప మ గ రి |
 న ని వ ధ తి | , న రిగ / న రిస | మమ \ రి / గ | , గ మ ప ధ ని నీ ||

 స ని ప మ | గరి గ మ ప ధ ని స | రి గ మ రి | గ స ని / రి స ని ధ ని |
 గ రి రి స | , ని ని పా మ మ గ | , రి సా | ని ప మా గ రి ని స ||
 పత్రీ దేవ

3 దరు - అదితాశము - శాలస్వామి దీక్షితులు

సి వే ర సి క కి భా మ ణి

పల్న చి :

ని సా ; ని స ని | ప మ గా | మ గ రి ని |
 ని బే ర సి | క కి భా | మ ణి య ని ||

సరిపుగ్గ రిగ్గ చుడు ను . | వెల్లి వెల్లివెల్లి | పుగుగురి గుసుసుదు ||
నెరన లైవు .. | ఏంతి ఏం | . . ఏం ||

2 తి సొ ; కొ కొ లి | తన గొ | శుగుగుసు ||
తీ క్కు ర ర | తన గొ | శుణెయుని ||

చం కుగ్గ రిగ్గ చుంచు ను , | నుసువును | గుగుగును ||
నెరన లైవు | ఏం ఏం | . . ఏం ||

అనుపత్రాలు:

ప్రధని చము రిగుము | గుగుగుము | గుగుగుము ||
తీపా జీ వెలుసు | చునుము | పుగుజు ||

2 చధని నని ధని చమురిగుము | గుగుగుము | గుగుగుము ||
తీ ఎం జీవెలుసు | చునుము | పుగుజు ||

పధని : రీ గుగు, గుగు | నుధను చము | పుగుగు రముదు ||
తీ బుం కట్టుశు | కె టైం ట్రె | చుంచు .. ద్రు ||

(సీటీ)

చరణము :

పా ప పా ప వ ధ | ని ^W ధని వ మ | \ G G R R , మ ||
ఆ ట పా ట లి త | ర శా. స్త | ము లం ఽ . దు ||

2 do do | do | \ G G R R , R \ ||
do do | do | ము లం ఽ . దు ||

శ్రీ సారి ర / G R / G స | సా మ గ | / మూ మ మ ||
ఆ నం ద ము గ ప్ర | సం గ ము | జై సే తు ||

1 సా స ప ప శ ప ధ | / శ్రీ \ వ ధ | ని ^W స ని సా ||
సా టి యె వ రు యుం | న్నా రుయా | ఫు వి లో ||

2 do do | do | ^W ని స ని స రి గ రి గ ||
do do | do | ఫు వి లో . . . ||

సా ని ర ^W ధ ని పా మ | R G G R R , స | R మ ప ధ ||
సా మి యె బై ఽ ఽ ద్ర | K ఛ్ఛ | వ | తా . . . ర ||

ముక్కాయి స్వరము.

నే , సా , సే ని పా ప మ \ గం మా | గ్ర , రి , వ మ | గ రి ^W ని సా ; ||

^W ని స ని రి స రి గ మా మ ప ధ ధ ని | , ని వ మ గ రి స | ని సారి గ మ ప ధ ||

నించోణి / గొన్ని, ధనీ, మంగ | , / నిషా, / గో | నీషమగోరి ||

నించోగ ముపథరి పరిగసుగరి శిరి | సేనాని సమస్తగో | గోగోమంధరు ||

(సిద్ధాంతిక రిభామణి)

కీర్తనము 4 - తాళము మత్కృశాపు - కృష్ణసౌమయ్య

అంబలవ వ్యవహరి

పత్రాలి:

రి	గొ	ము	గొ	ము	గొ	గొ	ము	గొ
అం	బ		న	న	న	న	బ	తె

వపదనిష	నిధా	, /	నిష	మంగ	గొ	గొ	ముషమగ	
అన్న	అ		ట	న	త	న	బొ.	తె

రినరి	గొ	ము	గొ	ము	గొ	గొ	ము	గొ
ఎంఅం	బ		న	ర	చే	న	బొ	తె

అనుపత్రాలి:

మ	వ	నిష	గ	/	గ	గ	ము	గొ
అం	బు	జొ	తే	/	తే	తే	బొ	తె

సొ | సెని | ధనివ | మస్ | ధని | పమగర్ ||
 అ | మో | ద | రస | ఇ | రితె ||

స్వరము :

రి / గా | రిస | , మా ^Wగ | మా పథ | / నినీ | పమగర్ ||
 శ్రీ రా | జరా జై శ్వి | ర నిరు | పమ | శుఫకరి ||

సని ^Wధని | , స | ఒగసరి | , స మమ | ఒగ | , గ ^Wమప |
 హితభవా | ని | బహువిధా | ని దిష | సుభా | నిగుహా ||

ధనినీ | సని | పమగర్ | గ ^Wమపథ | నిస్ | రిగము రి ||
 జనన | స్తుర | హరసఱ | సరసిజ | ముఱ | వివిధసు ||

గసని / రి | సని | ధని గతి | రిసాని | నిప | , మ ^Wమగ |
 కనిసర | సగు | ణని హృది | భజామి | పురా | ణి నమా |

, రి సా | ససు | సుగు || ^Wసన
 సుమా | మవ | వానిత || మతె అంబపరదేవతె

చరణము:

, ఒ | ఒ | ఓ | థా . వ | థ | వథనిస్నిదా . ||
 అ | ఇ | ఇ | క్త్తుల | ల | ల | తె . . . ||

 న పమ | మ | ప మప / నిప | ప మ గ క | మ గ | మా ||
 అతి | ల | ల త్త్తు | .. ద్రి | మ | తె ||

 ర్య , గ | మ | ప ధ | న్న గ | గ గ | రి స ||
 అ గ | మ | ఎ ట | త మ | చ | గ త ||

 ఖ | స ని ధ న | ప మ | , ప మ | మ గ | ప గ ర ||
 ఆ | త్త్తు | త క్త్తు | క్త్తు | ల | స త ||

 ర్య స న్న | మ ధ | ప ఫ గ | ప గ మ గ | త్త్తు | మ ప ధ ||
 అ జ | న త్త్తుపా | ప హ ర | క్త్తు క్త్తు | ఆ | ద య ం త ర ||

 ని ధ న్న | ప చ | స న్న దా | | ని పా మ | పా | ని పా ర | ||
 హిత చి | మాల్ | క్త్తు ఆ | | ప న్న | ర | త ణ ప్ర | ||

గుం | గం | రిగసంని || ధని రామ | రిగమగ | గం రీ, ||
 వృ. తై | అక | కంంక || చి తై | వృ | తై ||

 సనస్తా | రిగ | , రిగము || గా, ము | గం | రీగం |
 అమరా | ర్చితే | అభిము || తే అ | మిత | భూమ |

 శా; | నిస | నిరిసా || గరిసం | సరిని | ధనిపద ||
 ణా | లం | కలుతే || అభియశు | థ | . . పద ||

 నిసధని | పము | గమగరి || రి/గరిసని | , ప | మగమగరిస్తా ||
 హన్మే | అను | .. గ్రహా || కా రిణి | న | మ స్తో . . ||

స్వరము :

రిగము | పద | నిపమగ | రీగం | సని | పమవగ ||
 రి/గని | రినీ | గరిమగ | రిగరి | పము | నిపమగ ||
 రిగని | రిన | నిప/మగ | రి/గం | /మన | స/పమగ ||
 రిగం | /నిప | పమమగ | రి/గరి | సనీ | నిపమగ ||

 రిగము | పద | నిసరిగ | రిగరిము | గం | సనిసగ ||

రి గ మ | ని రి | సి మ రి గ || రి గ రి | సి ని | ప మ గం ||
 రి గ రి | సి ని | రి సి సి || రి సి | సి మ | ప ని స గ ||
 రి స స ని | , ప | క మం గ గ || రి స త | \ని | ప మ గ ం || , స

(అగబపరదేవ)

కీర్తనము 5 - రూపకత్తాకము - చెంపి శ్వర యొట్టప్ప మహారాజులు

మారు గం ఉన్నైన నిచి సేస్

పల్లి వి:

మ గ | మం , ప ధ | ని స సి | ప మ ప సి స ని ||
 ము రు | గం ఉన్నైన | ని . . . | ని సే | . . . ||
 శా | ని స లిని ప మ | ప స ని | ప మ రి గ మ ఱ గ స ||
 య్యా | అ . ప స్ | ని టి | క్రె పే . . . త్ | పామగం ||

ఆనుపల్లి వి:

, ప మ | ప ని స రి | ఋ రి | రి రి స ప గం , రి ||
 ము రు | వా ల్ ర్ , ల్ | ప ధ్ | ఇస్ ష్ | ఇ ||
 ము రు | వా ల్ ర్ , ల్ | ప ధ్ | ఇస్ ష్ | ఇ ||

స త | రి రి ధా / ని ప మ | \ గ గ | మ ప మ గ రి రి స ||
 త రు | వా య్య గ తి | త రు | వా య్య గు హ ||
 :
 మురుగా

చరణము :

, రి రి | రి గ రి రి రి రి | రి రి | మ ప స్త ధ |
 త రు | వా . ర్క కు | కా చ | ల మీ ది ని |

ప ధ | ప ధ ని ధ ని ప మ | \ గ గ | గ మ గ రి రి ||
 లు య్య | వా . య్య యై మై | యొ కు | జై వా యక ||

, ప మ | ప ని స రీ | రి రి | స రి గ రి గ రి స |
 వ రు | వా య్య యు ర్క | పు రి | వా య్య ని థ |

స త | / రి రి ధా / ని ప మ | \ గ గ | మ ప మ గ రి స ||
 త రు | వా య్య యై దు | త రు | వా య్య గు హ ||

స్వరము :

రి , రి | , రి - గా మా గ | / మా , మ | , ప ధ ని ప మ గ రి ||
 స ని ధ ని | , స రి గ స రి స | మ మ \ రి / గ | , గ మ ప ధ ని సీ ||

తనివము | గర్భ గొమపథము^w | గోపురి | గస న / రిసనిధని ||
 గోర్ధిసు | ,ని నీపంము లుగు | ,ని లుగు | నిపు గొగు స్తున్స ||
 (మురుగు)

సంచారి - మర్క్యతాశము - మఖ్యరామదీక్షితులు

శి గం గో మ గ రి సెం | సుగు గు సుగు చుం ; |
 వ ధ ని రు / నీ పం పుం | ప మ గ రి / ని వ ము గ రి సు |
 శు పు పు ఫ ని ల రి | శు గ మూ గు / మ గు రి |
 సో రి స సు ని లు రి | స నీ గు రి గు / మ గు |
 శి గ మ ప థ / నీ పా | మూ గు రి మూ మూ |
 శు ప థ / ని ప మ గు రి | ము గ రి స ని పు పు |
 గు రి మ ట్ల గ మూ మూ | గు మ పథ / ని ప మ గ రి |
 గు మూ గ రి స ని పు | ని స రి గ మ గ రి గ రి |
 / నీ ప మ గ రి స నీ గ రి | గు గ రి గ రి గ రి |

తీ సా ని రి వీ గా గ | తీ గా రి గ రి మా మ |
 గా మా గ మ ము పా ప | పా ధా వీ ద దీ ని ని |
 ని పా మ ప మా గ / మ గ | ర గా రి మా గ రి స ని |
 ని ప ని గా రి గ / మ గ | రి గ మ ప ధ నీ గ మ ప |
 ధ తీ ప ధ తీ ధ తీ | ప ని స రి గ / మ గ రి |
 మ గ రి గ రి స సా ని | జ తీ ప మా గ రి సా |
 గ రి సా ని పో మ గ | , రి సా గ రి స ని ప |
 మ గా రి మ గ గ రి సా | రి స ని ప మ గ రి సా |
 రి స ని పో మా ప ని | ప రి గ / మ గా రి గ రి |
 స్త రి తీ సా ; ॥

గమనిక : ఈరాగమున (మ ఏ గ మా) ప్రయోగమందు కొన్నిచోటుల అంతర
 గాంధారము పలుకుచున్నది. ఈ రుద్రప్రియను హిందూస్తాని కాపియందురు,

పెగ్గిని : ఎన్నడాయు క్రీ. శ్రీని

ఓగి మపథి ని]

శైకము 22 : శ్రీగాగణం

[పం. గో. గుక్కారా

జన్మము (భాషాంగము) : 11 దచుచాటు

లతు డా శ్రీ కాం

వెంకటమణి : దుర్గా వికృతి సిద్ధి లాచు రాజీవ్ బెంగలూరు.

మూర్ఖుని :- { ఆరోహణను . సా ఒ బీ గ మ ఒ ఫు బీ ఒ ఏ
అవరోహణను : బీ ధ ప మ బీ గా ఒ సా

ఒకఁ వివరణము - నుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణాం ; మద్దత్తుప్రాణిం ; శ్రీసుంగాం ; ప్రథమము
గానము సేయఁదగును.

గమనిక : ఈ దరుష ను రాగమూర్ఖునావు కీచి ఉచునసగల స్తుని, నిండ గంధారః, తే
ఈ రాగమును స్ఫురింపజేసేడి జీవస్వరములు. ఆరోహణ ప్రయోగసాలగల స్తుగుంధార
నిషాదములు కంపములతోడ వచ్చును.

స నీ ధ ప — ఈ అవరోహణ ప్రయోగమునగల నిషాదము దైవతస్థానమున నొక్కు
కొని వడిగా ఆ దైవతస్థానముందేవచ్చి ఆ స్థానమందే ఘడ్డచును గనుపించి ఆ దైవతస్థానము

నీ

నకువచ్చి వంచమునకు దిగును, ————— ఈ ధీర్ఘ నిషాదములో గల
ధ ని ధా స ధా స

ధ ని ధా స పతకు నొకమీటును, ధా ప — యందు వేర్చేరు మీటునుగా మీటువలెను.

ప మ గా రి స — ఈ అవరోహణ ప్రయోగమునగల ధీర్ఘగాంధారమును బుషథ
స్థానమందే నొక్కుకొని వేగముగా ఆ బుషథస్థానమునకేవచ్చి యా తావునందే మధ్యమస్థాన

ఏ

మును గనుపించి ఆ బుషథస్థానమునకువచ్చి ఘడ్డసేంమునకు దిగును, —————
రి గ రి మ రి స

ఈ ధీర్ఘగాంధారములోగల రి గ రి మ — పరకు ఒక మీటును, రి స — యందు విడి విడి
మీటునుగా వేయవలెను, ని స్నీ ధ ప — అని నిషాదము జంటగా బలుకునపుడు మొదటి
నిషాదము యొక్క మీటును దైవతస్థానముందే వేసి నొక్కుకొనివచ్చి యా స్థానముందే పైన

పెప్పినట్లు మీటుతో చెండవ నిషాదమును బట్టి దైవతమునకు దిగవలెను, గ్రీ రి స —
అనీ వమ్మనపుడు మొదటి గాంధారము యొక్క మీటును బుషథస్థానముందే వేసి నొక్కుకొని
వచ్చి యాస్థానముందే పైన పెప్పినట్లు మీటుతో చెండవ గాంధారమునబట్టి బుషథమునకు దిగ
వడెను, నిషాద గాంధారములందు ————— ఈ గుఱుతులు మాత్రము వేయబడియుండితే పైన
పెప్పినట్లు నిషాదగాంధారములు బట్టివలెను. ఈ నిషాద గాంధారములబట్టు సంప్రదాయము,
ఇతి కృషికై ‘లభ్య స్వాగ్తే గీయతే’ యని పూర్వాచుర్యల పెప్పియున్నారు.

— — —
ప్రయోగములు : స రి గా మా , గా గ మ రి స.

నీధపమ , గౌరిస
 సారిగుపతినిః నీనీధపమ , గ్గౌరిస
 నీధమా గౌరిస

తక్కినవి కీర్తన, వర్ణ, సుచాంపులచే సెఱుగదగిసవి.

కీర్తనము 1 - అదితాశము - ముద్దుస్వామిదీషీతులు

త్యాగరాజుదన్యం నజు సే

పణ్ణి:

రిగుపతినినినధనినీధత్తి | , నీనినిసా | , రిపతమరిగ్గ ||
 త్యాగరా . . జూ | దన్యం | నజు . .

గుమారిరిసనినిసినిసినిసి |
 కైవగురుగువోదినమప్ప | దేవతాస్య |

పా, / నీమపమరిపమరిసనిసి |
 రూ పిణ్ణి.. ||

రి ^w గ సన ^w రి ^w ని స ధని ^w ని ^w ధ ధ | . / ని సా | సా ; ||
త్వం గరా జా | . దన్యం | 0 ||

అను పల్గొ వి :

పా \ రి ^w రి / మ మ పా ధ | వధ / రి సధ / సధ | ధవ / ధవ / రి స ||
రా గాది . వ్య . త్వి | రహా త .. | సాయి . . ను ||

రి ^w సి ^x గరి / గ గ మ రి సా | రి స ర ని ^w ధా , ని ^w ధ \ మ |
భోగా నం ద | సూచ కొ రీ వి |
^w ధా , ని ^w ధని ధని సా , ||
కొ కొ ||

రి సా స స రి ^w ని ని ^w ని స ధ ప రి / గ / మ / మ ప ధ |
మంధ వా వా ప హ్య జ ల గ గ న |

\ మ మ ప ధ ని స / రి ని ధ | ధ ప మ ప ధ ప మ రి / ప మ రి స ని స ||
శ్వ ప్వ వ ద్విజ్వి | మయమూ క్రై క్రీ ||

త్వంగరాజు

వరణము :

, సప \ మపా ధ ధ ని | ఎ ధ ప మ ప మ ప ధ స | మ రి గ గ మ గ ||
సత్యీ ర జ స్తు మో | గు ఛా | తీ | త ||

, సరి ల ప మ లిగగము . సా , గ | సి ధ / నిధాని / ధ ధ ఫ | సమ \ రి గ గ ము ||
సత్యీ బ్రా సా | సం | దరూ | పి ట్లో ||

, సప పా మ ప ధ ధ | పా ధ సి ధ / నిధి / సి ధ / సధ \ మ | ప స ధ మ మ స ||
ద్విత్యై ఉ శే ద | వ | ర | ప | ప ర ము . . ||

మ రి గ గ మ రి స ని ధా , ని ధం ని | పా , / ధ మ ప \ ర గ మ ప |
మై | తస్యా త్యా | సం | ద రూ |
మ ప ధ ప మ స |
పి ట్లో . . ||

ధ \ మ ప \ రి / గ | గ మ రి మ ప ని ధ ధ ః ప | మ ప మ ప ధ ||
త్రి త్యప రి చ్చ | ద రం | హిష్ట్రో ||

నిస నిస రి రి స నిస ధ ప ధ ప ప మ ధా | ప ధ నీ , స ధ ర ప | రి స ని సా ||
త్రై | వ ర ప ర ము | మై | హిష్ట్రో | హిష్ట్రో ||

, నిసరీ, వ మరీగ గమ రిస | సిగరీరిస నిశధ ప | ప నినిధధప మమపథ ||
త త్విం ప దా ర్త | శో ధన | శే పిత ||

ప మ ష మ ప ధ ని స రి స రి స ని స ప ధ ప మ ప | మ రి / ప మ
త . త్వ ద ల జ్ఞాన | ర్త

రి స ని స ధ ప | ప మ రి / గ గ మ \ రి ||
స్వ రూ | పి ణ్ణ ||

సారి న నీధ ప గారి / నీధ ప మ ప ధ ప | ధ మ \ రి మా పా ధ |
తత్వస మష్టి వ్యష్టి రూ ప ల . య . | తా ర క బ్రిహమై |

/ నీ, / స ని రి సా ||
రూ పా తలైనో ||

నిసరి / ప \ గారి సా / రి ని ధ ప ధ ని స రి | రి స స ధ ప ప గ రి రి రి స |
త . త్వి ం స్వాతిగి క్త స్వహనత | త్వ క్త మా నరూ |

రి గ మ ప ధ ని స ప గారి స ని స ||
... పా తలైన శ్రీ . ||

తాంగరాజదవ్యం

కిర్తనము 2 - ఆది తాళము - చాలస్త్రమిడికీతులు

ధాన్యాశామణి నిన్నెనవ్వాలైతి

పత్ర ల వి :

గొ రి స ర గ మ ప | ధ ని చ ధ \ స | మ ప మ ప ధ ప గొ గ స ||
 రా జ కి నా తే | . ని . త్స్త్రు | స ఽ ఽ ని ల్లు ||

 ని / రి ని / ధ ప ధ / ని / ని / స రి / స రి | స రి / స రి స మ మ స ||
 ర . . . తే ఽ చు | సా . . . . | సొ ఽ చు ||

రాణి

అనుపత్తి వి :

పా / ధ మ / వ ర / గ గ మ రి స | \ ని / స ర / గ | గ సో ||
 త జ గ పు న ఽ ఽ దు | వె త కి జ ఽ | చి నా ||

 , వ మ ధా ధ ప ధ ని / ధ / స | ధ ప ధ మ ప మ | ధ ని / స ||
 యొందు లే దు ని | వ ల న ర | చా తలు ||

 , ని / రి / ర స రి / మ రి / మ | గ పు / ర పా / స ర | స ధ / ని / ని / స ర ప ||
 భోజరాణ వే ఽ | క చే శ్య | ర పెం ద్ర ||

\ రీగ / మ మపద / ని సరి | స / రిని / నధప | మప మపధప గారిస || ని స
 భోగ దే వే ం ద్ర | క రు చౌ | సా ం ద్ర || ..

గొ రి న రి గ మ ప ||
 రా జ రి భా మ ణ ||

చరణము :

, ప ప పా ప ప మ ప | భ భ ని ప ధ ప | మ రి / గ గ మ రి ||
 అ న్న వ త్తు ము లు | బ హల శా | ల్య లు వ ర ||

, సరి / ప మ మ / ప రి / గ గ మ రి స | , ని సరి గ | మ గ మ మ ||
 వో లు మెను హి రి లు | న వ రత్న | పొ ం మృలు ||

, ప ధ ప ప మ ధా / నీ | స ని స రి న ధ ని | ని ని స ధ ప ||
 యైన్న న్న వి | ద్వ జ సు | ల కె ళ ||

, ప మ ధ ధా / ప ధ | , ని స ని | సా ; |
 యి చ్చి యా నం ద ము | భో ం దే | టి |

సా స పా ప ధా | ధ ధ ప ధ | ని సి ధా ||
 క న్న త త్త తం | ప్రి గు రు వు | సి వే ||

, వ మ్ ధా ఛ ధా | ప చ / నీ - | ద్వి సౌ ||
కా మ దే మ క | ల్ప క త రు | టీ . వే ||

, నీస రి రి / పము రి గగ గుము | రి స రి స \ ధ / ని | నీస ధ ప ధ ||
యె న్నటి . కి చిరం | జీవి గా | వె లయుము ||

మ / ప్సు ప ధ ని న రి ని , చ | ధ / నీ ప మ ధ ప | గ ర / గ రి గ రి ||
యె తైపిం ద్ర జ్ఞా | న మూర్తివి | నీ వే ||

/ గా, రి స రి, స రి న ని / రి రి | నీస ప ధ ధ ప ధ | నీస రి నీస రి / గా ||
తాతైన్యరీ ... త క రుం | త క | ద్రిలిత . . . ||

- గా / గ మ రి స పా మ ధా ధ ప మ ధా | నీ, స ధా ప ప మ | ధ / నీ స రి స \ నీ ||
రు ం త కుంత | త క ధిం | ధ ఉం త కి ట రుం ||

స గ రి స రి స \ నీ రి స రి నిధా | \ మ \ రి / గ రి స ని ధ | , ప శం ధ నీ స రి ||
. . . త కుం త రి త | త ధిం న్నా ను | ధ ఉ నిధి ||

స ని / రి స ప మ / ధ ప మ ప ధ ధ / నీ ని రి | గ / గా రి నీ ని | , ధ ప మ రి గా మ రి ||
. . . త క రు ఱు | త ధ ఉత | త క | త ధిం గి ||

స || గా మ రి స రి గ మ చ ||

ఉతోం || రా జ కి భా మ ణ ||

క్లిర్ రూపము 3 - తిక్రజాతియేకతాళము - కృష్ణస్వామయ్య

పా హి మా ० బా ల కు మా రా

చల్లె వి:

1 పా ^w మ పా , | , ధ వ మ ర / గ ^w గ మ ర | సా ; రి స ||
పా హి మా० | బా ల కు మా | రా ప ర ||

2 రి వ మ పా , | , do | \ సా ; రి స ||
పా హి మా | o do | రా ప ర ||

3 రి ^w గ మ ప ధ ^w ధ ని \ పా | , ధ వ మ ర / గ ^w గ మ ర | \ సా ; రి స ||
పా హి మా० | బా ల కు మా | రా ప ర ||

4 రి ^w గ మ ప ధ ^w మ ప ధ స స రి స | స ప / ధ వ మ ర / గ ^w గ మ ర | \ సా ; ప ర ||
పా హి మా | o బా ల కు మా | రా ప ర ||

ని ని ధ వ ధ ప | మ ప ధ ప మ రి గ మ రి స ని | రి ^w గ మ ప ధ ^w ని \ పా | , ధ వ మ ర ||
పా ల ి త స ర | ప ర వా ర || పా హి మా० బా ల ||

గ ^w గ మ \ o | సా ; ; ||
రా

అనుపల్లివి:

, ధ ప కీ ర | స ర్ / గ ర్ / గ ర్ గ ర్ గ ర్ ర్ / మ | ర స ని ని ధ ప ||
పాహిథ క్త | హౌ . ద య పం | క జ భా స్క ర ||

ధ ర స గ ర ని ని | ధ మ మ ర మ ప మ వ ధ | ప ధ ని ని ధ కు మ ర మ ర న ||
ప్ర ణ త జ నా | ట రి ప్ర . ధం జ | న త్రి .. క ర ||

పాహిమాం

చరణము:

, మ మ మ / ధ ప మ ర | / గ గ గ మ ర సా | , ధ ర ని ని ధ ||
మా మ క గు హ | చే వా | మ హ సీ . య ||

\ మా వ మ వ ధా , వ / ధ ప | మ ర గ గ గ గ మ ర | సా ; ; ||
మా త ఽ ఽ గ త | న యో ద ధ వ | ఆ ||

, ప ప ప ప ర | ర ర స ర / మ ర / మ ర ర , మ | ర స ని ని ధ ప ||
కామిత ఫ ల | ద కృతో . . . | త న వ వై . ఫ న ||

ధ ర ని ని ధ మ | \ ర గ మ వ ధ ప ధ | ని ని ధ మ గా ర న ||
క మ సీ య | శిత కృష్ణ కు | పా అ క ర ||

స్వరము:

దీ, మం, గమ్ప మం | ధ / ని వ / ధమ్ప గ్రిన లైన |
 రి, సా, సరి నీ నీ స | ధా \ మా మ్రి / ప మ / ధ ప మ ప ||
 \ గ్రిన స సా / స సా | రి రి గ్రి రి స తీ తీ |
 ధ మ వ ధ లి ప పా పా పా | / ధ ప మ వ గ్రి గ్రి రి స ని స ||

రూపకతాళము - కృష్ణసౌమయ్య

అట్లను 10 డారు

పలి:

1 , 8 | బ మ పా ధ ప | మ ర / గ | గ మ ర సా ||
 అ | ఓ ట సుం డ | రా | దు ||
 లైన | రి స రి / స లైన | ధ ప మ ర | గ మ ర సా ||
 యొట్టు | ల బే | సై | తు ||

 2 , 8 | బ మ పా ధ ప | మ ర / గ | గ మ \ ర సా ||
 అ | ఓ ట సుం డ | రా | లైన ||

, ధ రి | స ధ ని స్త ధ వ ధ వ | / ధ మ / పరి | మ మ / ధ ప / ధ మ గా || ४ స
 యొ టు | అ సే . . . | సై | | తు || .

అనుష్టలవి:

" , బ | \ మ ధ ధ ధ | ప ధ | స ధ ని ధ నీ స్త ధ ప ||
 బ | టు వి దు వ | త గ | దు ||

2 ప మ ప | \ మ ధ ధ ధ | ప ధ | ధ ప ప మ ప \ గ ||
 ప | టు వి దు వ | త గ | దు ప గ ||
 పదనిప్ | ప / ధ మ / ప పరి | / ని ని ధ ప | ప / ధ మ : గా రః || ని న
 పా | ల న ము | నీ | జ దు దు || .

థ

చరణము:

, ర | చ ప పూ | ధ ధ | పు చు పు | శ ధ ||
 " ఫ | త్ర చ నా | స్త ల | స్త ||

" ప / ని ధ | \ మ ధ చ మ చ | మ చ \ గ | గ గ గ చ ||
 " ప ర | మ ర యు | క గ | క గ ||

, న [॥]ని | నరిరివ ప మరి | / గ గ | గ మరి స ||
 యు | క్తిమిది గా | దు | రా . ||

 , న [॥]రి | సద నీధా / నిధవ | మ వధవ | గీగీ స ||
 శ | క్తి యు జూ | పు . ము | రా ||

 , నీ స | రి స / నీ నీ * | ధవ | / నీ ధా [॥]మ వధ ||
 ని | త్విము ని ర | త ము | నీ వద ||

 మహా | \ మ మ్మ ధ \ మ్మ | ప ధ | / నీ ని సా ||
 వ | ద్వి మ హి మ | ల ను | పొ గ జే ||

 , రి | స రి స రి రి | స రి ష | మరిగమ రి స ||
 తు | త్వి న . | త్తి | కు... ష్టు ని ||

 , న | / గ ర నీ నీ * స ధ | మ వధని | స ప ధ వ గా రి స ||
 న | త్వి ఫా వ | ణ . ము | ఉ న్ని యవిని ||

స్వరంప:

రిమప | , \ మా వధ / నిప | / ధమ / పరి | / పమ / ధవ రిగమప ||
మపధ \ మ | , ప \ మా ప \ రి , | / గా , మ | ; / ధవ / ధమ / పమ ||

(కు, క | , పురి \ సా, సాస | / రి, రి | , రి సంగ్రంతి, రి ||

, సంతి | , ధామ పద్ధనిః | \ సా, ధ | పమ గౌ, గౌ || ८ స

(అట)

౬ శాసవర్ణము - ఖండకాశము - పుష్టిశామదీక్షితులు

; ; ; ; | సా, ర న వి న ర | కు, క |
అం త . . . సౌ

శ రి గ హు ర | ధ ప మ ర | గౌ ర జ | అ. ర జ |
శయై. . . . . ఎ ర | త . . క |

శ వి స ర | గౌ ర న | పో మ | ధ వి ర | శ |
. . ది మే . . | . . . ర | . . . . |

, గౌ ర పగ్గి | న వి ధ . ర న వి జ ర | న ప మ | ధ |
గౌ ర దు ర | హే . . త . . . తు . . |

శ మ ప ధ | ప ధ ప స | ర సి ధ శ మ | కు ర న |
గ . . . న . . . . సై . . . కు |

ధ ప ధ నీ స రి స / ధ | వ మ / వ మ గ గ ||
 . . చ . . . . | . . న . రా ||

 సి సా : అను సా / సి ని ధ ప శు వ ధ మ ధ మ |
 . . . : పల్లవి సం . . త . . . . త . . |

 గౌ రి స నీ ధ ఫ రి స రి గ మ వ ధ \ మ స \ రి |
 ము . . . కి . . క 0 . . క గి రి |

 గ మ వ / ధ ప మ వ ధ | / సి ని \ సి ధ ప మ \ రి గ ||
 . . . లో . . ఎ | . . ల . . . సి . ||

 మ ప మ ధా నీ సా : సా రి స రి / ప పు మ రి / గౌ |
 . . యు 0 స్త : సా . . . . . |

 గ పు రి రి స ని ధ ప మ / ధ ప మ గౌ రి స రి గ మ వ |
 పీ . . చ . . . క్క . . . ని . . కి . . . |

 ధ నీ సా రి గౌ రి | స \ చా / ధ ప మ గౌ ||
 . . కా . . కి . | ఎ . . . య ||

 రి స ధ \ మా గౌ రి :
 . . దే వా . :

ముక్కొయిస్వరము :

సా రి స నీ ధ ఫ ధ నీ స రి |

\ సా . స \ మా ధ ప ము ప ధ ము గౌ రి సా రి గ ము |
 వ ధ ని ధ ప / రి ని | , ని ధ ప రి గ మ ప ||
 ధ ప / ధ మ గౌ రి స : ని రి స ప మ ధ ప ము న ధ ని స |
 ప రి స / ని ధ ప \ ము ధ ని స రి గౌ రి స : / ని ధ మ ప |
 గౌ రి స రి ని ధ | \ ము గౌ రి రి సా ||
 / రి ని ధ / పా ధ ని : (అంత మోడి)

చరణము :

తీ తీ రూ కా
 కొ కొ తు ని |
 ము ప ధ ము గౌ రి స ని ని ధ బ్రి ని స రి / ము రి / ప్స ము |
 కా . రి . కి . . . . . . నో . . . |
 ధ ప / రి ని ధ ప / ధ ము | / ప రి గు ము ప మ పా ||
 ర్యా . లే . . . | . . ను . . . రా ||
 , గౌ రి గు ప ధ :
 . . . . . . :

స్వరము :

1

ధా , పా మ \ గ్ర , త్త ర |

, స నీ ధ భ రి స నీ స

పా మ \ గ్ర | , మ రీ / గ

, మ వ ర : (కంతుని)

2

ధా , ధీ ప మ   ప ధ ప మ   గ్ర రి స / రి నీ ధ భ ధ

నీ రీ స ప \ మూ ధ ప   ధ నీ రీ స   నీ ధ ప మ రి గ

మ ప ద ప రి స నీ | ధ ప త్త త్త గ్ర రి ప ||

, రి / గ్ర మ ప ద : (కంతుని)

3

హీ ప ధ మ   గ్ర రి స   రి నీ ధ భ   ధ నీ స   నీ స రి సీ

పా మ   ప ధ ప   ధ నీ ధ ప ధ   మ ప గ్ర రి   రి గ మ ప

మ \ ధ ప మ   గ్ర రి స | ధ ప   మ \ ధ ప మ పా ||

రి గ్ర మ ప మ   ధ పా ధ నీ స   ప ధా / రి నీ / సీ \ ధ |

, వ మ ప ధ నీ స రి గ్ర , రి స నీ , ధ మ |
 బ గ్ర రి స ప \ మ | . ధ \ పా మ ధ ద ||
 నీ స / ర / గ్ర మ ప ధ : (కంతుని)

4 గ్ర , రి స నీ , ధ ప ధ నీ స రి ప \ స |
 / పా మ గ్ర రి గ్ర మ ప / ధ పా మ గ్ర రి గ్ర మ ప |
 ధ \ మ ప \ రి ప \ మ | . ధ నీ , ధ ని మ ||
 * గ్ర రి స నీ ధ మ్మ ధ నీ స మ్మ ధ నీ స రి ప \ స / ప |
 మ రి గ్ర రి స రి / ప మ ప ధ / ని ప మ గ్ర రి గ్ర మ ప |
 ధ / ని ప / ధ మ ప రి / ప | మ / ప గ్ర రి స రి ||
 నీ ప రి రి స / ప మ ధ ధ ప మ్మ ప రి గ మ ప మ ప ధ నీ |
 స \ పా ధ నీ స \ రి గ మ ప ధ నీ స | ర \ నీ స రి స |
 ర గ మ ప / ధ ప / ర స | ర \ నీ స రి స |
 న క రి స గ్ర రి స / రి ని ధ ప మ ధ నీ స ప రి స నీ |

స రి గీ గా రి సా నీనీ ధ \ మా \ వ గా రి / సా |
 థ గ మ్ ప ధ న్ సా | నీ , ధ \ మా గా ||
 , రి సా , ధ ప రి : నీనీ ధా సా || గ మ ప మ పా
 క 0 తు ని || ను రా
 వ గా రి గ మ ప ధ నీ ధ ప \ ధ ప / ధ మ గ రి స |
 అ . . . . . కా . . మి తా |
 రి స న్ ని స రి రి / మ రి / ప మ / ధ ప రి గ మ ప ధ ని |
 రి . ము . . . . లో . స . గే దే . . . . |
 స \ సా , / ధ ప మ ప | గా గా రి |
 . ఆ . . | . . . | . . . | . . . |
 సా సా : సా / రి ని ధ ప
 . : : సం ఽ ఽ త ఆ

ఆనే తక్కున ఆనుపల్లి ముక్కాయి న్యూరమును పాడుకొని పల్లిని యొత్తవలెను.

సంచారి - రగడ మత్క్యశాఖము - సుఖ్వరామదిక్షితులు

రి సా నీ స రి స | రి రి | రి ప్ప మా పా ధా ||
 వధ / నిధ / నీనీ | ధా \ మా | / ధప మపగ్గాగ్గా ||
 రి వ మ గ్గా రి స | నీ ధా | వధ నీ స రి సరి ||
 గ్గా / మా \ రి / ప మ | ప ప ధా | ప ధ నీనిధా ప ధ ||
 పా \ మా ధ ప \ మా | ప గ్గారి | గ్గా ప \ రి స రి సో ||
 సా పా \ రి గ్గా | మా పా | రి / మ పా / ధ మ్మ ప ||
 ధా / నిపా \ ధ / మా | / ప \ రి గ్గా | ము ప ధ ప మా పా ||
 గ్గా \ పు కీ \ పా రిన్ని | నీ ధ ప ధ | ప పు తి సా రి ||
 స రి / గ్గా / మా మా | ప ధ \ మా | గ్గాగ్గారి సా ||
 గ్గా స రి పా మ్మ ప | ధా ధా | ప ధ నీ ధ నీనీ ||
 ధా పా పు ధ పా | ధ ప \ మా | పా / ధ \ మా పా ||
 పి మ ప ధ నీధా | \ మా / ధ ప | / ధ ప / ప రి గ్గారి స ||
 పా రి స నీ స రి | రి పా | రి / మ రి \ ప \ మ్మ ప ధ ||
 ధ ప \ మా ప ధ \ మా | ప పు \ మా | / నిధ \ మా గ్గారి స ||

/ నీధ / నీధ ధపథా | / నీధ\నివ | ధప / ధమ/హగ / హరి ||
 హమ పా థా పా | \ మా వ థ | వ థ నీస రీ సా ||
 గీరిం స నీరింతి | థా వ తు | వ థ నీస పా \ మా ||
 థ వ \ మా థ మ పా | రిమపా | , గా రి స / సా స ||
 , స నీస రీ రి స | థ / రి స రి | నీథా మ పా ||
 థ నీ సా | పా పా | రి స నీ | థ \ మా గీరి స ||
 నీ స రి గ మ వ థ నీ | సా రి రి | స రి గీగీరి స ||
 నీతి థ మ వ ద | హ వ థ నీ | సా రి స నీథ మ ||
 వ ర \ మా గీగీ | కీరి | వ మ గీగీరి స ||
 సా రి నీథ వ మ | పా చీ మ | వ మ గీగీరి ||
 వ మ గీరి సా | నీథా | పా థ నీ సా ; ||

గమనిక: ఈ రాగమున దీర్ఘ నిషాద, గాంథారములను, సులభముగాఁ బట్టుటుకై ధై వత
 బుషథ సానములందే నొక్కుకొని వడ్డ మధ్యమ స్థానములవరకేగి గనుపెంచి తిరిగి
 ధై వత బుషథస్థానమునకు వచ్చుటన వీనుల వాఢుకగానున్నది.

రిగు మహాని]

మేళము 22 : శ్రీరాగము

[వేద. భూ. చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 12 : సహనా

ల తు ణ త్లో క ము

వెంకటమఙ్ : సహనా రాగమ్తు పూర్ణాషాషింఘగ్రవం సమన్వితః
ఆరోహణు వ వక్రకృ గియతే లక్ష్మీ వేది థిః

మూర్ఖునః { ఆరోహణము : సరి బ గ మ ప మ ధ బ ని సా
అవరోహణము : బ ని ని ధ ప మ బ గ గ రి బ గ రి స .

ఉత్సాహితము - సుఖురామదిక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్గ్రగ్రవము ; దేశియరాగము ; ఆరోహణమందు
పంచమ వక్రము ; ఎల్లాప్నాదులు గానము సేయదగును.

గ మ ని క : ఈ సహనారాగ మూర్ఖునావరోహణమున నిషాద, గాంధారములు, జంట జంట
గాను, బుషథము దీర్ఘ ముగాను గనుపించియుండుటవలన, ఈ రాగమునకు విశేష
రంజనముల సీయగల తీవ్యారపులు నిషాద గాంధార బుషథముతే, ఆరోహణ
ప్రయోగముల వచ్చ దీర్ఘ నిషాద గాంధారప్రయోగములు కంపనములతోవచ్చును

రి గా పా మా , ధా సీ సా , - ప్రస్వ నిషాదములు ప మ ధ సి స -
 ఇటుల నొక్కుతోద వ్యాపారా ; అవగోహణమువ వయ్య దీర్ఘ నిషాదగాంధార ప్రయోగములు -
 నీ స ధా పా మా - ఈ ప్రయోగమున గల దీర్ఘ నిషాదమును మీటుతో నిషాదస్థాన
 మందే తిన్నగ సదిమి షడ్జమును నల్పముగ గనుపించి మీటుతో ఘై వతమునకు రావతెను.
 మా గ్రి మ రి సా - ఈ ప్రయోగమున గల దీర్ఘ గాంధారమును దీర్ఘ నిషాదమునకు
 ఛెప్పినటులనే బట్టవలెమ ఈ దీర్ఘ నిషాదగాంధారములలో కొన్ని యొడల కంపములును గలవు.
 ని ని స ధా ప - ఈ ప్రయోగమున గల మొదటి ప్రస్వ నిషాదమును నిషాదస్థానమందే
 మీటుతో తిన్నగ నదునఃకొని ప్రయోగములకు తగినట్లు మీటుతోగాని, మీటు లేక గాని,
 చెండవ నిషాదమును మెల్లన నదుముకొని అల్పముగ షడ్జమును గనుపించి మీటుతో ఘై వతము
 నకు దిగవలెను. గ్రి గ్రి ప రి స - ఈ ప్రస్వపు జంట గాంధారములను వైన జంట నిషాదము
 లకు ఛెప్పినటై పట్టవలెను. గ్రి గ్రి ప రి స - ని ని స ధ ప - ఈ గుఱుతులు గల
 నిషాదగాంధారములు వైన ఛెప్పినటై పట్టవలెను.

మా స ధ ప , ని ధ ప - ఈ ప్రయోగములును గలవు. ఆరోహణావరోహణ
 ప్రయోగములుదు కొన్నిచోటుల అంతర గాంధారమును బలుకును. తక్కిన ప్రయోగములు
 కీర్తన, వర్ణ సంచారులచే నెఱుగుకొనవచ్చును.

కీర్తనము 1 - త్రిపుటుతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీకమలాంబికాయః

వల్ల వే :

రి ఒ గ | మ వ మ | గ్రి ప | రి గ రి | సా | / ర రి ని |
 క్రు | క మ | లా | .ఎ థ | కా | అ అ |

(15)

న ని సౌ | ; | , వ | రి ర | ర గ్రాగ్ | మ ప ||
 యా అ | | | ఽ థ | క్తింక | రో | | మి ||

2 మ ప \ ర ర గ్ర | మ ప మ | గ్గి ష | రి గ ర | సౌ | / ర ర ని ||
 శ్రీ | క మ | లా | అం బి | కా | ఆ ఆ ||

న ని సౌ | ; | , వ | రి ర | ర గ్రాగ్ | మ ప ||
 యా | అ | ఽ థ | క్తింక | రో | | మి ||

నిధప | ధ ప ను | గ్గి | గ్మ రి గ ర | ప పా | ధా నిధ పా ధ ప |
 త్రి తక | .. ల్ప | వా | టీ కా | యా ० | చ ० ० |

మ గ్గి ష | రి గ ర న | , ని సౌ | ర గ్రాగ్ మ ప ధ ప మ |
 ది కా | యా ० | | జ గ్ర | ర ० ని |

గ్రాగ్ మ గ్రాగ్ | గ్రాగ్ ర స ని ||

కా | యా | | ० ||

(శ్రీ కమలాంబికాయాం)

అనుప్త్రావి:

ప పా, | మ ప \ ర | గ్రాగ్ మ పా, | మ గ్గి ష | రి గ ర | సౌ ||
 రా | కా | చ ० | ద్రవద | నా | యా ० ||

రి స ని స గ ర ర | ని ని ష | ధ సి ధ | ని సౌ | రి గ మా, | గ్గి ష రి గ ర ||
 రా | జీ | .. న | నయ | నా | యా ० ० ||

పా , | మ్ ప మ | ధ ధ | నీ స ర | ని ని స | ధా ని ధ ప ||
 పా . | కా | ర ను | త చ ర | ణా | యా ||
 మా ప మ | గ్ గ్ గ్ ప | రీ గ ర | స ప మ | ధ నీ | సా ||
 మా | కా | ణా | రి క ర | ణా | యా ० ||
 రీ , గ్ మ రి గ ర | స నీ గ ర | సా నీ ||
 బ్రో ० ० కా ర | వి పి న హ | రి ఛాయం ||
 స నీ స ధ ని ధ | ప ర / గ్ | మా పా ||
 బ్రో ० కా ర | సు ష రి | రి ఛాయం ||
 మ ప మ ధా ధ | స నీ సా | గ రి సా ||
 బ్రో ० కా ర | త రు మం | జ రాయం ||
 ని ని ధ ధ ప ప | మ మ గ గ | ర రి స నీ ||
 బ్రో ० కా రే | శ్వ రాయం | గ్ రాయం ||

(శ్రీ కమలాంబి)

వరణము :

స సా | మ్ మ | మ / ధ ప మ | గ్ గ్ గ్ ప | ర ర | ర / గ ర |
 ష రి | ర | త య | వి ల | త జ | సు థ ||
 ప రి ప / నీ | ని ని స | ధ నీ | ధ నీ స | రి | రి =
 త ర | స్వీ | త్వీ | ను భో | గ | నాయం ||

జరిస \ నీ | ఇనిస | ధోనిధ | వో సు | ధనిస | రి రి ||
 బరిం | దిహో | రి | శం స | పూరి | హయ ||
 రిగ్ ముబు | గగ్ ష | రగ | రిప్పోధ | తీ | సో ||
 భీ | ది | తం | పం | సల్పమో | గ | న్యాం ||
 జసో, ధ | మపము | ధ | నిస్సిన | సో | సని ||
 జరా | అది | వా | వెన్నిధ | తా | రూ ||
 జరిసస | జరి | నని | నిస్సిధనిధ | నస | రి ||
 జవత | న్యా | రి | విసు | గ | న్యాం ||
 జరి, గము | గగ్ ష | సెగం | సనిసిస | ధనిర | వపము ||
 జరా | తత్క | స | గ్యాపో | గ | పూర | పూర ||
 జమా | విధ | పద్ధప | మగగ్ ష | గి | సో ||
 జిరా | మయ | రా | జమో | గ | న్యాం ||
 జవరిరిమూ | గగ్ షరిగ్ | సనిసా | వపమానిధద |
 జరధృత వీ | జా వు | దిన్యా | జమలానగ |

ధదని | సారి ||
 రవినో | దిన్యాం ||

జము గగ్ షరిగ్ | సనినిస | ధనిధపం |

జరనరముని | జసుమా | గి. న్యాం |

రిగమపరి\వ | మగగ్ | వగసని ||
 గురుగుహవర | ప్రసా | రి. న్యాం ||

కీర్తనము 2 - తిన్నజాతి యేక తాళము - ముష్టస్వామిదీక్షితులు

శశానాది శివాకార మంచె

పత్ర వి:

రి పో వ ము కు ము ధ | ప మ గు గు పు రీ | గ రి స న్ని సా | ; స రి స్తా ||
 శశా న | ది శి వా కా | , ర మం చే | శి వ కా ||
 సా న్ని స / రీ | గు గు ము పొ , ఫ ప మూ గ మ | గు గు గ రి గ స |
 మే శ్వరవా | మూ ము . క సై | న మ . లై . జ |
 రి గ మ / ధ ప మ గ మ ర / మ గ ప || రి పో
 మ .. లై గు || రి శా నా

ఆనుపత్ర వి:

రి స్తా , ధ | రి రి , గ గు ము పొ , | / నీ ధ పొ ప ధ మ |
 శ్రీ శా ర | దా సం సే ఎ | లి త పొ రష్ట |
 గు గు పొ రి రి గ రి స ||
 య మ గ కే . . . ||

రిగిమహాని

మేళము 22: శ్రీరాగము

వే. భా. చక్రము

రి , గగ ము పా , మపము | గో / మగరి / గగరి సా | నినిరిసినిధి |
శుంగా రక | కే వినత | శౌణము శా . |

నిని సా , న ||
లగ కేదు ||

ధా / నిధా / ని పము | ధ / నీసిరింరి | సిరిని / నిధి ము |
రాకా పహు | ధురీణతర | పరసిజ పద |

ద / ని సా , న ||
.యగ కేసు ||

పూమ ముపే / గగు | రి , గరి సా | నిసిధశో / ४ □ x |
రారిగు రుగు | వో దిపూ | ఒతపూ ర్షక |

మ / ధిపము గిగి మరి / గరి స ||
కే నక కే , . ||

పాసా / నిధా ప సానీచె | రిరి గము / గరి సనీసధా ||
పాకాంకు కేతు కార్యక్రమ | పంచసుము బాణహా . సై ||

/ని / రి సారి నీనిసధా ప | \రి □ x / ధపము గిగి షరి గరి సనీ ||
దేశకాలపస్తు రూప | దివ్య చ. క్రమ ధనీ ||

ఈశానాది.

కీర్తనము 5 - అదితాశము - రామస్వామి దీక్షితులు

పల్లవి:

సా ధ రీ రి మా | ము ఏ గు వము | గె గి ము రి / గ రి స ||
 వా శి వా శి వా | శి వా శి | య ను చు . ను ||

ని ని ని , రి రి ఏ గ | ము వ ము వ ము | గె గి ము రి గ . రి ||
 వ రి ణ రి వ రా | రా జ ను | రా . ర ||

సా ధ రీ రి రి స స ని | ని సా , | సా ||
 వా శి వా శి వా | శి | . ||

అనుపల్లవి:

ప్ర ము ధ ధ ధ / ని ని | సా ని స | , సా స ||
 ఈ శు న క ల జ గ | దీ శు జ్ఞో | నా ని ||

స ని స రి స ని ని స ధా ని ధ | పా , ధ మ గ | , / మ ర / గ రి స ||
 ఈ శు కా శ హ | ట్రీ శు నా | మ మ ల . స ||

వాశివా.

చరణములు :

ప ప ప ప హ మ మ మ | గొ గె గె | గె మ ర రీ ||
 హ ర హ ర సు ర హ ర | శం క ర | గొ గొ గొ ||
 ప ప మ మ గె గె సు | ర గ ర | సా న ర | రీ ర రీ ||
 ధ ర శ శ శ | ర | సా ం బ శ | దా శ వ ||
 ప ప స్తో స్తో ని స్తో | ర ర గె పు | ర గె ర స్తో ||
 క రి చ రాణుబ ర | ధ ర ప ర | ప్రే ఎ శ్వర ||
 న పత్తి సరి ని ని స ధని ధ | ప ధ ధ ప మ | గె గె సు గె రి స ||
 చి ర త ర మూ ర్షీ ను | శి వ నా | మ ము లే ఎ ||

వాళివా.

ఇ స్తా ల బి తో చ న | పొ ర్యై తి | ర మ ణ |
 కొ ల కొ ల ప ఽ | శ్చ రు హ | చ ర ణ త్రి |
 ఖూ ల ధ ర దే జ | కా శి బి | భూ ప ణ |
 కా అ త్రి తు రా ఽ తి | శ్చ శు నా | మ ము లే ||

వాళివా.

ఇ ష ఽ చా కు ర పై | ప ఽ చ లి ఽ | గ మై |
 చ ఽ చ పా ప ము ల | తో ల గి ఽ | చి మ నో |
 శ్చ ఽ చ ఱ చ్చ వై | క ట కృ ష్ట | దే పు ని |
 చ ర స ఖు ద న త ను | శి వ నా | మ ము లే ||

వాళివా.

4 తానవర్ణము - అటతాళము - సుబ్బరామ దీళితులు

వారి జాక్షిసీ

సా , ని^w సర / వము / గెగ్గము |

సా . . . రి . . జా . . |

రీగరి సా , ని / గరిసని / రిసని ని ధదహ ప / ధ |

. . . కీ ని . . . మీ . . . ధ . . |

ఫము ధ ని^w సర / వము | ధ ప మ పరి పరి ఏగు |

. . మ రు | . . . లు కొ . |

మ ప మ గెగ్గసు రిగరి : స ని^w సరిన ని ని స ధ ని ధ సని |

. . . ను . . . ది . : వ . ల . . చి . . . న . దా |

సరిరి / వము గెగ్గసు రి / గరిగమప పము ధ ని సని ని ని స |

. . . ని . . . యై . . . టు . . కో . |

ధ ధ ప మ ధ ని స రి | గ మ ప మ / ని ధ ప |

.. రా నా | . . . సా |

పుగ్గ గెగ్గసు రి గరిసని |

. మీ . . . . . |

అనుపత్తి విః

సా ని ధ ప రి గ మ ప మ గ గ చ క్ష
 సా ర . . సా . . , జా |
 రి గ రి రి ని ని స ధ ఫ మ ధ ధ ని ని స ర / ప మ గ గ చ క్ష ర |
 . . . . రి . . . . దే . . . . వ . . . . |
 / తీ ధ ప మ గ గ చ క్ష ర / ప మ / ని ధ ప మ ధ ని ||
 స ఱ . . . స్నై . . . | తు . , . . . ట్ల |

1 జ ని సా సా : (మరల అనుపత్తి వి త్రిపీప్ పాఠి)
 . . న | :

2 జ ని సా జ ని : త రీ రి గ మ చ
 . . న చ . . : క్ర న త్తి . . కా |
 , రి గ క్ర స ని స ని / గ ర స / రి స ని ని స ధ ధ ప చ క్ష మ |
 . . . . రి కే . . . . య . . దే . . ||
 గ గ చ క్ష రి గ మ వ మ ధ | ని స / రి గ మ స మ ||
 . . . . వా . . . . | . . . . ది దె . . . . ||
 ధ ప మ మ గ రి గ రి :
 . . . . వా . . . . |

ముక్కాయి స్వీరము:

పొ, ని సరి పమ \ గా, పురి |
 , రి పమ \ గా, పురి గరిన \ త్తి, ని పు ధప \ మూ |
 . ర ని సరి, ని | సరి / గమ గా పురి ||
 / పొ మగా పురి ని : సరి ని సరి ఏ గమ ప \ రి ఏ |
 మప \ మాధవి స ని సరి గమ గగిపురి / గరి స ని ని |
 ధప మధని సరి | , రి గమ పమని ||
 ధప మ గారి గరి : వారిజాణి

చరణము:

నై నై క ధాని ధ పొ |
 మూ . . . రు
 పొ, రి పమ గగి పురి గరిన ని ని క ధ ని సరి ప |
 ని ల కో . . . రు ల కో
 మ / ధప / ధమ / పగ / మ | \ రి పమ పొ, ప
 . . . . ర్యా . . | తే . కురా

1 ప్రముఖ వీరుల సాహిత్యం, ప్రశ్నల వీరుల వీరుల సాహిత్యం

॥ స గ ర ప | మ ర ధ ప మ గ ॥

శ్రీ పంచమి దినః (మాయని)

१०८.२३४५७९६१

దా , నీ సరి / సా , ఈ గ్రంగువ \ మా ధనీ సరి / ని |

29. బుద్ధము / భాగించిని | 30. బుద్ధము / అంగరు

రిగువ \ మాధ : (మారుని)

ଶି ଧରମୁଗ୍ରହି / ପମ୍ବାଗ୍ରହି / କରିନ୍ଦୀନାଥୀ ।

ధ వీ. ప న వీ. వీ. జ ధ వీ. ప స ప మ గ మ ర ప మ / ధ ప వ మ |

మ ప / ని ధ ప మ మ క | ర / ప మ క క స

ని స రి ఈ న రి రి గ మ వ రి గ మ వ మ ధ ని స ని స |
 రి గ మ గ గ ష రి / గ రి స ని / రి స ని / రి స ని ని స ర ప మ గ గ ష ర
 గ రి రి స ని / రి స ని | ని స ర ప మ ధ ని స ని ||
 స రి రి గ మ వ మ ధ : (మారుని)

4 మా , / ధ ప మ / ని ధ ప మ గ ష రి ష మ గ ష రి గ రి స |
 ని రి రి న ని స రి ని స ర | ధ ప మ ధ ని స ర
 స / ధ ప మ గ ష రి స | స ని స రి గ మ వ ||
 త మా , ధ పా త మా / ని ధ పా త మ ధ ని స రి ని |
 రి రి గ మ గ రి గ రి స ని / రి ని ని స రి ని |
 , ష రి స స మ ధ | ని స రి ని స ; ||
 \ రి , గ మ వ మ ధ : (మారుని)

5 కీ , రి గ మ పా మ గ ష రి గ రి స ని స , ర |

న వి (తీ), స్ ద్ ర్ భ డ్ బ్ ల్ ా, న్ వి న రీ, న్ వి —
 న రీ / గ్, మ ప మ | / (తీ), స ధ ప మ గ్ ||
 తీ, గ రి స న్ వి (తీ) న్ వి స ధ డ్ / సొ న్ వి స న్ వి స ధ న్ వి ||
 న్ వి రి స న్ వి రి రి గ మ రీ గ్ మ ప మ / ర ప మ ప ||
 / సీ ధ పొ ప మూ ప | రీ ప సు పొ ; ||
 న్ మ న మ ని ధ ప న్ ప మ ప పు గ్ గ్ మ రీ న / న్ రి స ప ||
 \ మూ / ధ ప \ ప ప మూ గ్ రీ / గ రి గ మ వ ప మ ధ న్ వి స ||
 న వి స ధ పొ మ ధ్ | న స రీ న గ రి సొ ||
 న చ స రి గ గ / మ గ గ రి స రి రి సొ రి న పీ స ధ ||
 జ \ మూ / ధ ప మ గ్ ప రి ప సొ న్ వి స రి గ మ ప మ ర న్ వి ||
 స రి (న్ వి) ధ ప రి స | మ గ్ ప రి గ రి న్ వి ||
 గ రి సొ స స రి : (పీ) ధ వి ధ పొ : మూ , గు

పో, రి వ మ గి గి పు రి గ రి న ని ని స ధ ని స రి న / ప |
 ని ల కో రు ల కో |

మ / ధ ప / ధ మ / ప గ / మ | రి ప మ పా ; ||
 . . . . . ర్యై , | లే . దు రా ||

రి వ మ గి గి పు రి / గ రి రి న ని స ధ / ని ధ |
 బ్యా . . . . . మా . . . . అలు . |

\ మా ధ / ని ధ / స ని / రి స ప మ / ని ధ ప మ / ప రి ప రి గ |
 న . . మి శ్రై . న . చా . న . ను క్రో .. |

మ ప ని స రి గ మ ప | ధ ని ధ ప మా గా హ | రి సా
 . . . . . . | వు . ము రా . || ఆ .

ఆనుపల్లి వి ముక్కాయి స్వరములను పాడుకొని పల్లి యై త్తవలెను. ఈ వర్ణ చరణ
మున మూడువ స్వరముల సర్వ లఘువు.

సంచారి - మర్క్యుతాళము - సుబృంఖము దీక్షితులు

సా సా ని స రి ఏ గ మ ప | ధ ప మా గా గా హ రి |
 గ రి సా ని ని స ధ | ని ధ ధ స్వ ధ ధ ని సా |

॥ న రి ప మ గ్ గ్ | గ్ మ రి ప మ సా సో |
 \ రి ట గ్ మా సా మా | / ని ధ ప మ గ్ గ్ పు రి |
 ప మ గ్ / మ రి సా సా | \ నీ రి త్తి స ధా ని ఫో |
 \ స్వా ధా / నీ రి సా | ॥ న రి గ మా ప మ గ్ |
 / మ ట గ రి \ గ రి సా సో | ప ము ధా ధా / ని ధ సా |
 / ధ ప మా / ప మ గ్ / మ రి — / ప మ గ్ పు రి / గ రి సా |
 ప ప ట గ రి / గ రి సా నీ రి | ॥ న రి న ధ ని ధా నీ ని న న |
 ॥ ప రి ట గ మా గ్ గ్ పు రి | / ని ధ ప మా ల / మ రి |
 / ని ధా పా చ మా పా | \ మా ధా నీ స రి రి |
 గ \ మ రి / గ రి సా నీ ప | రి స త్తి స ధా ని పో |
 \ మా ధ నీ సా ఫో \ రి | గ మ వ ధ ని ధ ప మ గ్ |
 గ్ పు రి గ రి సా సా | ॥ న రి గ మ వ మ ధ ని చ |
 రి స నీ స ధ ని ధా పో | పో \ రి గ మ పా పో |
 \ రి గ మ ప మ ధ ని సా | రి స నీ స ధ ప మ ధ ని చ |

రి గు మా ప్ గు హ్ రి గు రి | నీ / రి నీ / సా ధా స్ |
 పా \ రి గు రి పా ము | రి ము గ్ ము గ్ రి |
 గు రి సా \ నీ రి సా | ని ధ ప మ ధా / నీ / కు |
 నీ స రి గు మా ప్ గు గు హ్ రి | రి గు స \ నీ రి నీ నీ స ధా |
 ప మ ధా ప్ ము గు గు హ్ రి | గు రి సా నీ రి స నీ స |
 ధా ఫ ము ధా / నీ సా | \ నీ రి సా ; ; ||

గు ని క : స ప్రదాయ మెత్తిగి ఈ శవానానారాగ నిషాద గాంధారముల బట్టవలెనని డెత్తి
 యుట్కె లక్షణ్ణోక వాక్యమున 'గీయతే లక్ష్మీవేదిథి' అని పూర్వాచార్యులు
 నుడివి యున్నారు. ఈ రాగమును 'శవాన', 'సవాన', 'శానా' యని ణమ్మ
 చున్నారు.

రిగి మ ప థ ని]

మేళను 22 : శ్రీరాగము

[వేద. భూ. చక్రము

జన్మము (థాషాంగము) : 13 నాయకి

ల త ణ టో క ము

వెంకటమళ్లి : సంపూర్ణో నాయకీ రాగష్టడ్ గ్రహాసమన్వితః

అత్యమాగ్రానుసారేణ గీయతే సార్వకాలికః

మొర్ధ్వము : సా రి బు గా మ ప థ బు నీ సా

మొర్ధ్వము :- { అవరోహణము : సా బు నీ థ ప మ బు గా రి సా

ంకుణ వివరణము - సుష్మరామదిక్షితులు

థాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్గ్రగ్రహము ; దేశీయరాగము ; ఎల్ల ప్యాధును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ నాయకి రాగ మూర్ధ్వారోహణావరోహణముల గల దీర్ఘ నిషాద గాంధారములే ఈ రాగమును స్ఫురింపు శేషెడి జీవ స్ఫురములు, అరోహణచక్రమముగా ప్రస్వ దీర్ఘ

గాంధారములు మర్యాదను కేగునప్పుడు అల్పములైన కంపములతో బట్టవలెను. ఆరోహణక్రమముగా ప్రాప్తి దీర్ఘ గాంధారములు మధ్యమునకేగునప్పుడు అల్పములైన కంపములతో బట్టవలెను. ఆరోహణ క్రమముగా బోయ్యెడ్రీ ప్రాప్తిదీర్ఘ నిషాదముల బట్టుటు వైన గాంధారములకు జెప్పినటులనే యగును.

ప్రయోగములు : 8 గ్రామప , 8 / గ్రామప - ఈ గాంధార నిషాదములు, సాధారణ, కై శికులే. అవరోహణముగా దిగేడు ప్రాప్తి దీర్ఘ నిషాద గాంధారముల బట్టు వివరణము నిషాదమును మీటుతో ఛైవత స్తానమందే అల్పకంపముతో బట్టి ఆ ఛైవత స్తానమందే మిక్కిలి నల్పముగ షడ్జమును గనుపించి కొంచెపు ఘుట్టి మీటుతో ఛైవతమునకు దిగవలెను. దీర్ఘ నిషాదమును ఇంట నిషాదములును వైన జెప్పినటులనే బట్టవలెను. గాంధారమును మీటుతో బుషథస్తానమందు అల్పకంపముతో బట్టి ఆ బుషథ స్తానమందే మిక్కిలి నల్పముగ మధ్యమును గనుపించి కొంచెపు ఘుట్టి మీటుతో బుషథమును బట్టవలెను. దీర్ఘగాంధారమును ఇంట గాంధారములును వైన జెప్పినటుననే బట్టవలెను.

ప్రయోగములు : మపథ / నీ స్తథ ప , మపథ / నీ స్తథ ప మరి ,
థ ప థ / నీ నీ స్తథ ప మరి , ప మరి / గ్రమ్ రి స , ప మరి / గ్రమ్ రి స ,
రి ప మ \ రి / గ్రమ్ రి సా - రి మపథ / నీ స్తథ ప సా , థ / నీ స్త
థ ప మరి / గ్రమ్ రి సా .

నిషాద గాంధారములు కలసిన యిటువంటీ ప్రయోగ థేదములు రాగస్వరణమునకై మాటీ మాటికి రావలెను. వైన జెప్పినటు బట్టు నిషాదగాంధారములు ఊద్దమును కై శికియుసు శుద్ధమును సాధారణమును లేక బలుచున్నవి యని సంప్రదాయజ్ఞులు జెప్పిమన్నారు.

తక్కినవి కీర్తన సంచారులచే నెఱుగవలెను.

ఈ రాగ లక్షణాలక్రమములో ‘లక్ష్మయూర్గానుసారేణ గీయతే’ అనుటవలన నిషాద గాంధారముల బట్టు లక్ష్మయులను సంప్రదాయజ్ఞులచేత నెఱైగి జంత్రగౌత్రముల వినిపింపవలెనని శ్రూర్యాచార్యుల అభిప్రాయము.

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

రంగనాయకం

పట్ట వి:

1 / పమ / ప ర / గ ర గ గ ర / , | న ని న ని ర న | ర ర స ని న ||
రం గ నా . . ను క | ० భా . వ | యే తృ . . ||

2 ని న : 1 / ప మ మ ప / ధ ప ప మ ర / గ గ ర / , | న ని న ని ర న ||
. . : రం గ నా . . య క | ० భా వ |

ర ర స ని న ||
యే తృ ||

3 ని న : ర మ ప ధ / ని ధ ప మ ర / గ గ ర / , | న ని న ని ర న | ర ర స ని న ||
. . : రం గ నా . . య క ० | ० భా వ | యే తృ . . ||

రి న : రి గ మ వ ధ ధ ప ప / రి స ర ని స | వ మ వ మ వ ధ ప |
 .. : రం గ నా య కీ | . స మే .. |

మ రి ప ప రీ / గ రి స ||
 .. తం ||

ని స | ర/ప మ / ప ర / గ ర / గ గ రీ , | స ని ని రి స | రి సా ||
శ్రీ | రం గ నా య కం | రం భా వ | మే ||

అనుపాల్స్ వి:

, స స స రి స ని స ధ / ని ప / ధ | మ ప \ రి మా ప ధ ర | ని సా ||
 అంగ జ తా త మ | న 0 త మ | తీ తు ||

2 , do | do | ధ / ని సా ||
 do | do | తీ తం ||

ని స ని స ని స | రి సా న రి స ర / ని | ని ని స ధ ప |
అ జై 0 ద్రా ద్వా మ ర | మ త 0 న |

/ ధ ప / ధ మ వ ధ / ని ||
త త 0 . ఉ ||

వ / ధ మ ప * ర / గ * ర స * రి సా మ పా | పా * రి సా ప / ధ మ |
 త్ర్యో గ వి హో గ తు రం గం కృ పా | పాం గం ర మా |

ప 8 / గ * రి స ని వ || 8 స
 ఽ త రం గం శ్రీ || ..

(రంగనాయకం

చరణము:

1 , ప [॥] మ పా ర / గ * ర న ని | రి స [॥] ని / రి స | రి ని సా ||
 ప్రణ వా కా ర | ది వ్య వి | మా నం ||

2 , ప మ పా ప మ ర / గ * ర న ని | రి స [॥] ని / రి స | రి సా ||
 ప్రణ వా కా | ది వ్య వి | మా నం ||

, ప రీ రి స నీ, స / నీ వ | ప / నీ ప మ రి మ రి మ | ప క మ పా ||
 ప్రఫ్లో దా ది భ | క్తు . . భ | మా . నం ||

, గ ర / గ * రి స ధ \ మా ప | రి మ మ ర [॥] మ పా, | మ ర \ గ * రి స ||
 గ జ ణ ప తి స మా న | వి ష్ట్య | క్షెన్ నం ||

, గ * మ ప ధ ప ని ధ ధ / ని | ప హ మ ర స ర / ప మ ర | గ * గ రి స రి స ||
 గ జ తు ర గ ప దా | తి సె ఎ ఎ | నం . . ది న ||

వ మ్ ధ ప / నీ ధ సా | మ్ ధ / నీ | , నీ నీ జ ధ ||
 మణి కు ల శ వ రా | ఫ వా రా | ధ నం . ||
 , స ప మ్ ధ ధ ధ | - సీ నీ జ | , నీ సా ||
 మా మ క వి దే హ | ము క్రీ సా | ధ నం ||

 ధ / రి స / రి నీ నీ / స ధ మ ధ ప ధ | ; / నీ నీ | స నీ సా ||
 మ ణి మ య స ద నం | శ శ | వ ద నం ||
 , ప ధా ప రి స స రి స నీ స | / ప మ ప ప మ / ధ ప | మ రి / గ రి స గ ||
 ప ణి ప తి శ య నం | చ ద్రు | న య నం . ఆ ||

 ర స ర నీ స స / నీ నీ ధ ప ధ \ మా ధ ధ | నీ స నీ రి రి స స ధ మ |
 గ ణి త సు గు ణ గ ణ న త వి భీ ష ణం | ఫ న త ర కౌ . స్తు భ |

 ప ధ నీ సా నీ సా ||
 మ ణి వి భూ ష ణం ||

 ప ధ నీ స రి రి గొ రి స రి జ / నీ స ని రి | స / రి నీ / స ధ / నీ ప / ధ |
 గు ణి జ న కృత వే ద సా రా య ణం | గు రు గు హ ము ది త నా |
 మ / ప రి రి గ రి స నీ || స రి / ప మ | ప రి / గ రి గ గ రి , | సా
 రా య ణం క్రి || రం గ | నా య కం .

శ్రీ రామాసుగ్రహము వలన మక్కలి మాధుర్యరసము లొలుకునటుల సులభ
శైలిగా బహుకృతుల రచియించిన మహాసీయులగు.

కీర్తనము 2 - రుండ తాళము - శ్రీ త్యాగయ్యగారు

దయ లేని బ్రతుకేమి

1. రి రి ష పా ద ప ప మ ప ధా, ప | ధ / ని ని న ధ ||
ద య లే ని బ్ర తు | కే .. మి ||

పా, ప \ మ ప ధా, ప మ వ ధ ప ప మ రి | / గ గ ష రి స ||
రా ష ర ధే రా | మా సీ ||

2. రి రి ష పా ద ప ప మ ప ధా, ప | ధ ప ధ ని చ ధ ||
ద య లే ని బ్ర తు | కే మి ||

పా, ప \ మ ప ధా ప ధ / ని స ధ ప మ రి | స రి / గ రి గ రి స ||
రా ష ర ధే | రా మ సీ ||

‘దశరథరామ’ అని పాఠము అటర విన్యాసమునకు మేలు. (రా. అ.)

రి మ ప ద ప ధ సీ . * న ధ ప మ ప ధ / ని ని | ధ ప మ ర / గ * ష * ర * ||
 ద య లే .. . . . . | ని . . . బ్ర తు ||
 సా ; ; , | సా , ||
 కు | క్షి

అనుపత్తి వి:

1 , ధ బ నీ స రి స రి , / గ రి | / గ గ ష * రి స ||
 వ య సు నూ బ్ర | న యా ||

2 , ధ ప నీ స ధ బ నీ స రి స రి , / గ రి | / గ గ ష * రి ప ||
 వ య సు నూ | న యా ||

3 , ధ ప నీ స ధ ప నీ స రి స రి ప మ రి | / గ గ ష * రి స ||
 వ య సు నూ | న యా ||

ఫా , / స ఫా , / స ప ధ ప ధ / ని ధ ప మ ప ధ / ని | ధ ప మ ర / గ గ ష * ర * || జ
 వ సు ఫ సెల న గా | అ . . . . || న

(దయలేని)

వరణము:

; మ పా ధ ప | మ వ ధ ప ః ప మ | ర | / గ గ గ ప | ర స ||
 రా జౌ ధ రా . . | జ ర త్త ||

 ; ర / గ ప స | ర స | ని న ర న | / గ గ గ ప | ర స ||
 ర జ శత లో | వ . . . ణ్ణ ||

 సా , ర ప మ వ ధా , ప / ని ని స ధ ప | ప మ | ర / గ గ గ ప | ర స ||
 . పూజ . జ ప మ మ | జై | జ ||

 సా , ర ప మ వ ధా , ప / ని ని స ధ ప | ప మ | ర / గ గ గ ప | ర స ||
 . పూజ . జ ప మ మ | జై | జ ||

 సా , ని స ర న | ర ప మ | ర / గ గ గ ప | ర స , ||
 పొందుగా స దు | ట ||

 సా , మ పా ధ ప | మ వ ధ ప ః ప మ | ర | / గ గ గ ప | ర ప ||
 రా జై లో | కా ం త ||

 సా , ర ప మ పా ధ ప ధ | / ని ని స ధ ప ||
 . రంగ మ రై ము | చె లి బి ||

 , ధ ప ః ర స | / గ ః / గ ః | / గ గ గ ప | ర స ||
 రా జై నీ య న | త్యాగ | గ ||

ధా , / ని ధా , / ని ప ధ ప / ని ని స ధ ప మ ప / ధ ని | ధ ప మ ర / గ గ ప ర || స
రా జ స ० ० న్న త నీ | . . . . . || దు

(దయలేని బ్రతుకేమి)

ఈ చరణములో యేడవ ఆవర్తమందు అనగా ‘రాజీసేయని’ అనుచోట అనుప్తలవి
లో వున్న సంగతులను పాడవలైను.

సంచారి - మర్క్షితాశము - సుబ్బరామదీక్షితులు

శి సా రి మ ప ధ / నీ స | ధా పా ర ప / ధ మ పా |
ధ ప మ ర / గా ప రీ సా | రి మ ప ధ ప ప ధ మ పా |
మ ప ధ ధ / నీ స ధ ప ధ ధ | / నీ స ధ ప ధ ప / ధ మ \ రి |
గ ప ర / గా ప రీ రి నీ సా | రి రి స ర / ప మ ప ధ ప మ |
ప ధ / నీ స ధ ప ధ మ ప మ | రి / గా ప రి ప మ గా ప రి స |
రి మ ప ధ / ని ని స ధా ధ ప | ధా మ ప / ధ మ ప ధ / ని ధ |
ప మ ర / గా ప రి రి స ర ర | రి పా మ ప ధా ప మ ప |

రి గ్రస్తః పద / నీ స్తః ధపము | పౌ \ రీ / గ్రా షు రి రిస్తా |
 రి / మరి / పము / ధపధ / నీస్తా | ధపరిస్తనీరిస్తారిస్తి |
 \ గ్రా షు రిస్తధ / రిద / సపధ | రి మపద / నీస్తధప \ మా |
 ధ పౌ మ / పము \ ధపమ్మప | \ రీ / \ గ్రా షు పౌ మరిరి |
 / గ్రా షు రిస్తిగరిసరిస్తా | సౌ పౌ ధధ / నీస్తధప |
 సౌ పౌరిస్తా / గ్రా షు రిస్తా | ఈ / నీస్తధా పౌ మ్మపౌ మ |
 రి / గ్రా షు రిపమ్మా \ గ్రా షు రిసన్ | సౌ సౌరిస్తా / గ్రా షు రిస్తా |
 / ప్రమురీ / గగ్గషురీస్తా | రిధాస \ పౌ ధ \ రి మ |
 రి మపద / నీస్తధపౌ మ | పము \ రీ / గ్రా షు రిస్తా ||

ఇరువది రెండవ మేళము సంపూర్ణము.

రిగి మ వ ధి ను]

చక్రము 4 : మేళము : 28

[వేద. మా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 23 : గారీ వేళావథి

ల ఉ ఉ త్తో క ము

వెంకటమథి : రాగోవేళావథి రేయో వ్యోరోవథి ని వర్జితః
థైవత గ్రహం సంయుక్తః ప్రాతఃకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఖన { అరోవణము : స రి గ బ గ స , రి మ మ వ ధ ధా సా
అవరోవణము : స ని ధ ప మ బ గ గ రి స .

లక్షణ వివరణము - నుబ్బరామ దీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; థైవతగ్రహము ; ఆరోవణమందు గాంధార
నిషాదవర్జ్యము. ప్రాతఃకాలమున గానము సేయందగును.

గ మ ని క : ఈ గారీవేళావథిరాగ మూర్ఖనలో గనుపించియున్న జంట మధ్యమ థైవతము
బుషథము ఈ రాగమునకు విశేషరంజనముల నీయగల జీవస్వర న్యాసస్వరములు.
ఇవిగాక మూర్ఖనారోవణమందే స రి / గ గ సా యని విశేషప్రయోగమును
గనుపించియున్నారు.

లక్ష్మీగీతము - ర్ఘుంప తాళము - వెంకటముఖి

శో చు | ధ ధ చ చ మ ప చ మ మ గ గ రి |
 శం క | రి ఇ ఇ వ ల్ ల కి ఇ ఇ ఇ |
 కీ గ గ రి స రి స ని ధ | ధ చ సొ స రి గ గ రి |
 సీ ఇ . త అ ం బు ధి ఇ | మ హ ని య ఆ న ం ద |
 స రి స చ చ మ గ గ గ రి స | గ గ రి స ా ని ధ సా ధ |
 ప ర వ శు ఉ రె ఎ య అ రె | థి ఇ మ తీ రె ఎ య అ బ |
 ధ చ చ ని ద ప మ గ గ రి ||
 ను త సు ర అ మ ర స ం ఫు ||

అంతరి:

పొ పొ ధ సొ గ గ రి | సొ గ గ రి సొ ; , ||
 పొ . పొ కం కా ఇ | కా అ . ఇ రే . . ||

జ్ఞావడ :

కీ చ చ చ మ గ గ గ గ రి | సొ ని ని ధ గ గ గ రి |
 ఆ అ అ ది చె ఎ ఎ ఎ వి | శా అ . అ అ ం ఫ వీ |

సౌ సం ధ థ పా గ గ రి | ప ప వ ధ ధ సౌ గ గ రి |
 ధా ద మ మ గా స స ని | ర అ గ గ అం గ గ ఉ రి |

సౌ సం ధ ధ సౌ , | ధ సం ధ ధ పా గ గ రి |
 శై శ అ వ తి రా | అ అ గ వె ఎ ద మ అ అ |

సౌ గ రి రి సౌ ని ధ మ ||
 చ అ అ క్ర నా గ రు ఉ ||
 పా ; ధ సౌ గ గ రి | సౌ గ గ రి సౌ ; , ||
 పా హి కం క అ తి | కా అ అ తి రో ||

తానము : వెంకటమథి

ప స స ని ధో | స స రి | సౌ గ గ రి ధ ధ భ న సౌ |
 ధ ధ భ | హో ము ము ప ధ భ న ని ధో | ప ము ప |
 మ్మూ గ్గ గ్గ | స స రి స రి | గ గ రి | సౌ స స స |
 రి స గ రి సా మ గ రి | సా ప ము ము | గ్గ గ్గ రి న ప |
 గ్గ రి రి న హో | ధ భ న | సౌ స ని ధ ధ భ రి సౌ |
 గ గ రి | సౌ గ గ రి | స ప మ మ పా | గ గ రి |
 సౌ ప మ మ | మ మ గ గ రి | స గ రి | సౌ గ గ గ రి |
 స ప మ మ పా | స స రి | సౌ ని ధ మ ప ధ స స స రి |
 మ మ ప | ధ స స ని ధ | ప ప ధ ప మా | ప మ ప |

మా ధ పథపపము మసా | ధ ప సు | సా ధ ప ధ ము మ ప మ సా |
సథ ప | సా ఏ స రీ | ఏ స రి | సా గ గ రి రీ స | సా సా సా ||

2 ధ ధ సా ని ధ ఫ | ము ము ఫ | ము ము ధ ఫ ధ స ని ధా రి స రి |
గ గ రి | స ని ధ ఫ స ధ ఫ సా ధ ధ ఫ | న ము ఫ |
ము ము ఫ ము ఫ ము ము ఫా గ గ రి | స గ రి | గ గ రి రి స ససా గ రి స |
ము ము ఫ | గ గ రి స ప స స రీ స ప గ రి | ప గ రి |
ధ ప మ గ గ రి ము ము ఫా ధ ఫ స | ధ ఫ స | ధ ఫ గ గ రి స ని ధా ఫ ము ఫ |
ధ ఫ స | ము ము ఫ ము ఫ ధ ప రి గ గ రి | స స రి | స స ప మ ప స ని ధా గ గ రి |
ధ ఫ ము ము ఫ ధ ఫ ప గ గ రి | స స రి | స ధ ప మ ప |
ము మ పా మ ధ ప | స ని ధ | ప ప ధ ప ధ స ని ధా ప మ ప |
గ గ రి | ధ ఫ స | స స ప మ మ మ గ రి స స రి | స ని ధ |
ఫ ము గ గ రి రి స ఫా ము ము ఫ | ధ ఫ స | ధ ఫ గ గ రి స |
సా సా సా ||

కీర్తనము - ఆదితాశము - ముద్దుసొంగిని దీక్షితులు

కౌమారీ గౌరి

పల్లవి:

రి మా రి / గౌ		రి సా		రి మ వ		
కౌ మా రి <u>గౌ</u>		రి పే		శా వ థి		
పి ధ నీ స్తి ధ		వ మ గౌ		రి మ రి గ	గౌ రి స	
గౌ న లో లే సు		శి లే		బా	లే	

కౌమార

అనుపల్లవి:

పా ప్ర మా పి ర స		స రి రి		/ గౌ గౌ రి	
కౌ మా క్షీ క న		క ర త్ను		భూ పి ణి	
సా నీ స ధ ని వ మ		గౌ రి స రి		మ మ గౌ గౌ రి స	
క శ్యా టో టో గు రు		గు వా స ఽ		తో టో ఒ పి ణి	
<u>రి మా గ రి రి మా వ ధ ఫి స ధ రి</u>		<u>రి సు గ రి గ రి స</u>		<u>నీ ధ వ మ గ రి స</u>	
పోమాంబ రి శాతో దరి సు ఽ దరి		హి మ గ రి కు మా రి		శః శ వ శ ఽ క రి	

స్వీరము :

రీ, గౌరి రీ/గగ్గసారీమసీ | పా, ధానీధి | నిధి ధిపస్సగగ్గరి ||
ఇసన్ని ధసరి/పమగౌరి మమవధి | ధసరి/గగ్గసా | నిధిపమగగ్గరిస్ ||

కౌమూరీ.

సంచారి - చతుర్క్రషాతి అట తాళము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

తి ప మ మా గ గ్గ తి సా | న ఱ గ గ్గ సా ఱ మ గ ఱ సా |
ఱ ప మ పా మ గ ఱ ప ఱ సా | మ మ గ గ్గ గ గ్గ ఱ గ ఱ సా |
సా ఱ ఱ ధా ధా ఱ స ఱ ఱ | ధ ఱ గ గ ఱ గ ఱ కి ఱ స ఱ ధా |
పా గ గ ఱ ఱ ఱ ఱ ఱ స ఱ | ధ ఱ స ఱ ఱ ధ ఱ / గ ఱ సా |
గ గ ఱ ఱ ఱ ఱ ఱ ఱ మ మ గ గ ఱ | ప మ పా మా గ గ ఱ ఱ ఱ ఱ |
పా ఱ ఱ ఱ ఱ ఱ ఱ మ గ | ఱ ఱ ఱ ఱ ఱ ఱ ఱ |
ధ ఱ ఱ ఱ ఱ ఱ మ మ ఱ ఱ ఱ | పా ధ ఱ ఱ మ మ గ ఱ / గ ఱ ఱ |

న రి గ గీ సా రి మ మీ వ మా | ప ధ సొ సీ ని ధా గ్ గ్ రి ము |
 గ్ గ్ రి స రీ / గ గ స రి మ గ రి | సొ సీ ధ ధీ పా ప గ గ్ రి |
 స సీ ప పీ ధ ధీ స గ గ్ రి | మ గ రి స సీ పా ధ ధీ సొ |
 ప సీ ని ధా ప మ గ గ్ రి సా | న రి / గ గ్ రి సా రి రి మ మీ పా |
 ధ ధీ సొ సీ ని ధ ప హ మ గ గ | రి రి సా రి మ రి గ గీ రి సా |
 రి రి సొ సొ సొ నీ ధా | సొ రి మా గ్ రి సా ||

గమనిక : ఈ అట తాళమును చతుర్భ్రజాతి లఘువులు శెందు, ప్రదుతములు శెందుగా వేయవలెను.

ఇరుపది మూడవ మేళము సంపూర్ణము.

రి మ ప ధ ను]

వక్రము 4 : మేళము 24 :

[వేద. సా. వక్రము

రాగాంగ రాగము 24 : వీరవసంతరాగము

ల త ణ శ్రీ కము

పెంకటమణి : రాగో వీరవసంతాభోయ్ గ వజ్రోయ్ వక్రథై వతః
అవరోహే ధ వర్ణసాంగ్రహి తనంపూర్ణసాంగ్రహికాలికః.

మూర్ఖన : { ఆరోహణము : రి మ మ ప ని # ధ ని స
అవరోహణము : స ని ప మ మ రి బ గ స

లక్షణ వివరణము - సుఖురామదీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఆరోహణమందు గాంధారవజ్ర్యము ;
వక్రగాంధారము ; ఎల్లిపుడును గానము సేయదగును.

గ మ ని క : ఈ వీరవసంత రాగ మూర్ఖనారోహణమున మొట్టమొదట యై త్రిన బుషథమును,
జంటలుగా గనుపించియున్న మధ్యమములును ఈ రాగమునకు జీవ్యురములు.

ప్రయోగములలో ధై వతములు నొక్కులతోనే వచ్చును పని ధనిస ,
నిధనిస , సనిధనిప - వైన షైప్పినవి గీత, కీర్తన, తాన, సంచా
రుల సూహించితే సృష్టమగును.

లక్ష్మిగీతము - మర్క్యతాళము - వెంకటమథి

ప్రథమము :

పనిధనిసారిమమప | పమరిగసరిసా , స
త్రిభువనమజ్ఞాలారి | గీఇర్వైఅణవంద్ర్య
 ధనిసా ; సనినిప | మరిమమపానిధనిస
మధురాపురిఇఇ | పఅలకురెత్తియఇయ
 సా ; ; రీ ; | పా ; రీగగసా
ధూ . . తా | సూ నా అ అ
 సా సా సనిధనిపమ | పామరీగరిసా
 లోకజ్ఞనపా . ప | మత్స్యకూరుంమ
 రిమమపమపనినిప | మపనిధనిసరిరీ
 పరాలహస్తసీంంంహా | పఅలాలామంన
 పమరిగసాసనినిప | సనినిపపమరిగసా
 భుగురామర్తి . . ఇ | రా . . మబుధకాల్మిక

జావడః:

సౌ ; సౌ సౌ రి ము | ము పట ము రి గు సు రి రి |
 ఆ రై రై క్షు రు | ఛా రి ణ పత అ లం . న |
 గగు సౌ పత ని రి సు ని | సు ని ని పత ని దనీ , సు |
 ఫల దం ని వా . ర ణ | అ . . . . అ |
 రి గు సౌ రి ము ము పో పు | సౌ ; ర సు సు ని దని |
 తయ రై త్రీయ ణ యై య | ఆ ఆ ఆ . . . . ర |
 సు ని ని పత సు ని ని , సు | రి ము ము పత ము పత సౌ ;
 రత . . అ అ గా ం గ | అ . . . . ఏ |
 పత పో పో సు జు పత పు | పో మూర్ఖి రి గు సౌ |
 బొ ఇ . ర వ న ం త | ర గో బే ఎ ఎ దా |

 ధని సౌ ; సు ని ని పత | సు ని ని పత మరిగ సౌ ||
 జల న చక్ర . . . | న అ అ అ . . గరు రై ||
 పత ని ధని సౌ రి ము ము పత | పత ము రి గు సు రి సౌ , సు ||
 త్రిభువన మర్ముల అ రి . | గొ ఇ ర్మ అ అ ణ వం ద్వీ ||

శాసనము - ఘంథటుమణి

1 ననినినిన | నిధని | పననిధని | ననిప | నినిసానిప |
 ననిధనిన ననినిప | నిధని | పమరిగన | రిసరి |

నెనిసోనిప | గరిసతెనిపరి | ససరిమప | మమప
 మమపామమ | నిపసనిపసననినిస | నిపస | నిపసననిని
 ధనిప | నిధనీసరి | సగసరిసగరిస | రిసరి
 సనిననిస | ధనిస | పఫసానిస | రిమమపపమరిగస
 రిరిస | నినిననిప | గరిస | నిధనీసని | పసనిప
 రిమమపమ | రిరిగ | సపమమప | ససరి | రిసపామమ
 పనినిసనినిసనిస | నిధని | సనిపమప | నినిస
 నిధనిసని | పపసనిపనిపవమ | మమప | పమరిగస
 తెన్నెను | తెన్నెన్ని, | సో; ||

ననిన్నిసనిస | ననిసా | శపనజి | ఫనిధనిసననిప |
 నిషట్టి | ఫజిషము | ఫముముముంగం | గసరి | సగంస |
 ననరినాగరి | ఫరిసా | గరిసరి | ఫముముఫనుముఫ |
 ననిటీ | ధనిపము | ఫచనినిసనిఫ | ఫముము | ఫనిధని |
 ననిన్నినననిస | రరిరీ | రగసరిసగరిసగరి |
 నఱిపా | సనరిస | రిముమపనరి | పమరీ | రిగసరి |
 రిముమపముప | రిసపా | సనిధని | ఫపముపమని |
 పససా | సనిధని | సనినినసనిని | ననిపా |
 కట్టపము | ఫమరిగరిసన | నిధని | ఫనిప |

మభనిధనిపరి | ననిసా | గరిపరి | నగరిసరీన |
 మమసా | గరిపరి | పగరిగరిన | ననినిన |
 ననినిసనిన | ననినిసా | సాసా ||

క్రీరనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

వీరవంత తాగ్రగాజమాం

పత్ర వి:

సాని \ ధనీసా | సామ \ రి | , / గ \ సా ||
తీర — వసుత | త్యాగరా | జమాం ||
 \ ధోభ రి న రి రి పమ | \ రి, / గ | \ సారి / గ \ ||
 తారయా . కరు | తొని | దేజయ || తీ

అనుపత్ర వి:

తి మ ప మ జ నీ | \ ధ ని ప రి | , తీ రి ||
 మార జ న క చ్చూ | జతమహో | దేబ ||
 / గ గీ సానిసా | జీమరి | / గరి రి / గ ||
 మానితాజసా | నటన | ప్రభావ ||

వీరవంత

చరణము:

బహురి / గ్రసి సా | రీమిబు | రీపము ||
 దినకరశిత్తులు | జోమయ | లోచన ||
 కీ / గ్రసి సానిధని | వాపరి | కీ / గప ||
 జేబరాజముని | శాపణి | మోచన ||
 రిపమరి / గ్రసరిము | పోషసు | సనిధని ||
 బనజబదనకము | లానగు | రసదన ||
 పోసొనిధని | పోషసు | కీ / గ్రస ||
 వత్సిత్తులు. శ్వర | కక్కజ | శాబన ||
రిపమరీగ్రసారీమపాపమప | పసన్నిసరింగ్రస | సరిససనిధని ||
 కనకరత్నసిహసనాభరణ | గణపతిగురుగువు | జనకభవరణ ||
పసన్నిపాపమగ్రిగసఫరిరి | సరిససానిప | పాపమరిగరిగ్రస ||
 జననాతైవల్యదాయకచరణ | జననిక్రికము | లాంబికాస్త్రరణ ||

పీరవసుత.

సంచారి - మర్క్యజాము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సానీసనిధనిసా | పాపురిగ్రసా |
 ఫపరిపమరిగ్రసా | రిమపమరిగ్రసరిసా |

(20)

శర్ / గస్ / రిన్ / గర్ / గస్ | రిన్ తని ధని పరిగస్ |
 / రన్ / నప్ ని ధని సో | నని నీపు పరిగి గాస్ |
 నిపు నని పు నని సో | నని సో రిము పు పస్సు |
 రి / గస సర్ / గాస్ రసో | నని గస ని పని ధని |
 శర్ గ \ సా రి పు మస్ | పు మా రి గ సా సరిసు |
 రి ము పు వు పస్సు మరిగ | నర్ గ గి సస్ రి రి నని |
 నప బు మరి గ \ సో | రి మస్ \ రి \ గ \ సో |
 రి తమ పరి రి గ గసో | రి రి మ పు పని ని ధని |
 సో ని ని ధని పమరిగ | నర్ గ \ సా సరి పమ |
 రి పు పని \ ధని పరి సు | సని ని పస్స \ గ గసో |
 రి ససని పని ధని పమ | పరి చరి పగ రి గసో |
 రి పో రి గ \ సో | ని ధని నరి మరి గసో |
 ని పని ధని పార్ | సరి \ గరి \ గ \ సా సో |

రి రి మూ రి రి / గా సా | రి స ని ధ[॥] ని ప మ రి గ న |
 భ ఫ రి రి గ న రి మ ము ప | ని ధ[॥] ని స రి స స ని ప మ |
 ః మ రి గ న ని ధ[॥] ని ఫ రి రి | ప మ రి రి గ \ సా పా |
 మూ రి / గా \ సా ; ||

ఇరువది నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము.

నాలుగవ చక్రము ముగిసెను.

రాగాంగ రాగమం 25 : శరంవలిరాగమం

లక్ష ణ టోక ము

వెంకటమఖ : స్తురి తృపావతీరంగ ఆపోపో ఏ గ నద్రితః
స్త్రగవా స్త్రప్రకాలేషు గియతే గాయకో న్నమై.

మూర్ఖున { అరోవంఱము : స మ గ మ ప బ ధ బ బ ని ధ స
అవరోవంఱము : సా బ బ ని బ ధ చ మ గ ర స

లక్ష ణ వివరణము - సుబ్బారామ దిక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; వడ్డగ్రహము ; ఆరోవంఱము;దు బుమధ గాంధార వజ్రీము ; గాంధార నిషాదవక్రము ; ఎల్ల,ప్పుడును గానము సేయదగును.

గ మ ని క : ఈ శరావతి రాగమునరు జీవన్విరన్యాస స్వరహములు గీతము మొదలైన లక్ష్మిములచే స్వప్తమగును.

లక్ష్మీగీతము - రూపక తాళము - వెంకటముకి

ద్రువము:

సమమామూ | గముపొపొ | పథసీధపొ | వమగమపొ |
రిపుచావ | గుణరోవ | ములైరద్దంవ | వృవసురే |
 మూగమరీ | గౌసౌరీ | సౌధసు | సౌధనిధద |
ధాత్రీ. ఆ | నాయకా | ఇ. సత | రేవచరఘు |
 వమగమపొ | వసససమగ | మపొ
 కులతిలకా | మదంవజవ | కత

ఆంతరి:

గమరీగౌ | రిగరీరిరీ | మగగగరిస | సౌసౌ; ||
 రేవలత్తీలై | క్రూంతక్రూణ | రత్తినఅజం | తా ||
 క్రూణ

జూవడ:

ధసపొసొ | మగమూ, ప | పథసీధపొ | వమగమపొ |
 సుపలర్న | వ్యాపాంవ | అప. . ర్న | సోబదరురే |
 పొమూమూ | గమగమరీ | సౌరీరీ | ధనిధపధ |
 కంంవ | భ్రండంవ | అజయైయ | రాగంగా |

నిధపథస్య | గమపా, ప | పథానీథా | పథపమమూ |
శరా.. . | వత్తిరాగ | బఅణపా | చఅక్రంనా |

మపమూమూ ||

గరురేరే ||

గమరీగౌ | రిసరిరిస | మగగగరిస | సాసా ; ||
 చఎలషై | క్రూతక్రూతి | రతినఅజం | తారే ||

తానము : వెంకటమథి

1 సనసా | ధనిధఫ | ధఫనఫము | ఫఫనీ | ధఫనిధ |
 ఫమగమఫను | ఫసుగ్గామగరిఫను | ఫఫమగరిఫను | ఫమగ్గా |
 ఫమఫగు | రిసమసమమఫ | మగు | సమగము | ఫఫనిధఫము |
 నిధసా | నిధఫము | గరిసమగరి | ధఫరీ | మగరిసు |
 ఫమగమఫదు | ఫససా | మగమప | మగరిసరి |
 సమగ్గా | రిసరి | సమగమమగ | రిసరీ | పమగరి |
 మగరిసమ | సమమూ | గమపము | దపనిధపథ |
 పథసా | నినిధద | పసనినిధప | ధపమూ | గమపథ |
 పనిధపనిధ | పమగ్గా | పమమగ | పమగమరిగ |
 రిసరీ | ధఫసన | రిసగరిసరి | సగరి | గరిసన |
 రిసగరి | ధఫసా | ధఫనిధ | ఫఫఫమగము |

ఫ స సా | మ గ గ రి | రి స గ రి స | సా సా సా ||

ఉ పొ స స | ఫో ధ ని ధ ఫ ధా | ఫ ధ ఫ మ ఫో | ఫ మ గ మ రి |
 ఫో ఫ ఫ | మూ గ మ రి గ సా | స రి రి స రి | ధ ఫ స స సా |
 ఫో ధ స | రి మ గ | రి గా | రి స గ రి | వ ప మ మ పా |
 మూ గ మ | సా ధ ప ని ని ధా | ప ని ధ ప ధా | ధ ప స స సా |
 సా రి రి | సా మ గ రి గ సా | స ప మ గ మూ | గ మ రి స సా |
 ఫో రి రి | సా ప మ ని ధ పా | ధ ప మ మ పా | ధ ప ని ధ మూ |
 పా ని ద | సా స ని ద ప దా | ప ని ద ప దా | ప మ ని ధ పా |
 సా ని ధ | పా ధ ధ ప మ పా | ప మ గ మ రి | స ప మ మ పా |
 సా ప మ | రి గ గ రి స రి | ధ ఫ స స సా | ధ ఫ గ రి |
 రి సా ని ధ | ఫో ధ స ఫ ధ ఫో | మ గ రి గ సా | స గ రి రి స |
 రి స | రి స గ రి రి | సా సా సా ||

కీర్తనము - తిక్రజాతియేకతాళము - ముద్దుసౌంద్రమి దీక్షితులు

శరావత్తి తటువాసిని

పల్లవిః

స మూ గ మూ | గ మ పా ధ ప | , ధా / ని ధా ||
శ రా వ త్తి | త ట వా సి ని | హం సి ని ||

న \ తీధపా | / ధవమగ రిగమగ | రిసా \ తీధధ ||
 న రస్యతీ | విధిచువచీ . . . | నం రతతు ||
 సా ; ; ||
 మాం ||

అనుష్టల్ వి:

నమమీగమా | గెపాధపా | / తీధప / ధపా ||
 చరా చరా | త్లక ప్రపం | చరూ బిణీ ||

 ధాసోరీ | గె సుగె గరిసౌ | పానిదధపా ||
 శిండోర్థ | సురూ . బిణీ | బ్రిహోర్మ . ణీ ||
మగారిగరిసనమగమ || పాధ / తీధాపాధసౌ ||
 మురారిపురారిగురుగుహం || మోది సీ సంబేది సీ ||

 గరిసౌ \ తీధాపాధప || మాపమగామగ గరిసౌ || *
 మురథి విషాగానవి || నోదిని గీర్వా . . ణీ ||

● ‘మాపమగామగరిసౌ’ | ఇట్లు స్వరాషర విన్యాసమున్నచో సాహిత్య
 ‘నోదిని గీర్వా ణీ’ | సూఫ్తరికి మేలు, (రా. అ.)

స్వీరము:

న స్ మ గా మ గ మ వ థ / ని థ | , వ / థ పా మ గ మ / వ మ గ రి |
 గ మ గ న \ ని థ ఫ థ థ సా || ని థ న మ గా మ వ థ / ని థ |
 వ థ సా మ రి గ మ గ రి స | , వ థ ని థ పా వ మ గ రి స ||

శరావతి తటవాసినీ

సంచారి - ప్రతిష్టటికము - మఱ్చలామదీక్షితులు

థ న స్ మ గ మ | సా మ గ మ పా | ప థ / ని థ వ మ |
 వ మ మ గ మ రి | సా రి స వ మ | రి గ గ స రి |
 పా థ ఫ థ / ని థ | పా థ సా సా | రి గ \ సా రి |
 సా మ గ మ రి గ | మా గ మ రి గ స | సి మా మా గ మ |
 పా థ / ని థ పా | ప మ గ మ పా | మా గ మ రి |
 గా స్ రి రి | స వ మ గ మ రి గ | స థ వ మ గ రి స |
 వ మ గ మ వ థ | వ మ గ మ గ రి స | పా థ / ని థ థ |

పాధనస్మగ | రిసమగ్గమపా | మాగుమర్గా |
 గ్గమరిర్సరి | మగమగరిస | పమగర్గమగరి |
 మగరిసామమ్ | గ్గమపమధ్వని | ధవధనిధధ్వని |
 మ / ధవపమగు | / ధవమర్గమగ | పదనిధవమగ |
 పధస్గమపా | పధ / నిధాపా | పధప \ మంమా |
 \ రిగ \ సాసా | స్మాగ్గమపధ | \ నిధాపధసస్ప |
 మగుమపధనిధ | పధాసాపా | \ నిధధ్వనమా |
 పా \ మామ్గమ | గ్గమరిగరిసా | సారిరిసమా |
 గామపగ్గమా | పాధ / నిధప్పస్ప | మపాధ / నిధస్ప |
 పుగుమర్గిగుమగ | పురీగరిసా | పుగరిసా \ నిధ |
 పా / ధవమగ్గమ | రిగమగఱస | సా , ధ / నిధస్ప |
 పుగరిగరిసా | నిధధ్వనిధపా | పమగగ్గమగరి |
 సమగుమపధ / ని | ధధ్వనిసాస్ప | సా \ నిధపమ |
 గరిసమగరిస | \ నిధపధాని | ధా , సా ; ||

ఇరువై యైదవ మేళము సంపూర్ణము.

రి గు మ వ ధ ని]

మేళము 26 : చక్రము 5

[భాష. శ్రీ. చక్రము

రాగాంగ రాగము 26 : తరంగిణి రాగము

ల త ణ క్లో క ము

వెంకటమథి : పూర్వాన్తరంగిణి రాగ అరోవే మని వర్జితః ●
అవరోవే వధనిధ , రి గ మా గ రి సంఘమతక
గీయతే సర్వకాలేము సగ్రహమ్మాచ్యుతే బుధై :

మూర్ఖున :- { అరోవాణము : సరిగ ప ఠ ఠ ని ధ వధన .
అవరోవాణము : సా ఠ ధ ప గ రి సరిగ మ గ రీ , సా .

ంతణ వివరణము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్గ్రహము, అరోవాణమందు మధ్యమ నిషాద వర్ణము ; అవరోవాణమందు వధనిధ , రి గ మా గ రి - పీనిని జేర్పుకొనవలను. ఎల్లపు దును గావము సేయదగును.

● 'రి గ వర్జితః' అని ముద్రిత చతుర్ధండీ ప్రకాళికానుబంధపాతము. (ప. 18) ఇక్కడి లక్ష్ముల ప్రకారము ఆ పాతము సరిగాదనుట స్ఫురము. (రా. అ.)

గమనిక : ఈ తరంగిషీరాగ మూర్ఖునావరోహదాంతమున బుషథమును దీర్ఘ ముగాఁ గనుపించి యుండుటవలన, బుషథము జీవస్వరమును న్యాసస్వరమునగా నున్నది.

ఈ రాగమునకు పథనిధిపగరి, సరిగమగరీ \ సా - ఈ ప్రయోగ ములే రాగ స్వరణమును జీయగలవు.

సరిగపథనిధిపగరిగమగగరీ, సాధపథనిధిధిపగరీ సరిగమగరిసరిసా, ధఫధసపగరిగమగరీ, సాధఫమగరిగమగరీ. ఫధసరిగమగగరీ \ సా. తక్కినవి గీత, తాన, కీర్తన. సంచారాదులచే నెఱుఁగవలెను.

లష్టగీతము - రూపకతాభము - వెంకటమథి

ప్రదుతము:

సా పొ పొ	ధ పగ గ రీ	గ రీ సా సా	రీ గ మ గ రీ
<u>శ్రీ</u> రాజ	<u>ద్వి</u> ఇ ర అ జీ	<u>మధు</u> రా లా	<u>పొ</u> తి న ర ఇ
గ గ రీ ;	ధ పధ సా సం	రీ గ రీ స రీ	గ గ ప ప ధ ధ
<u>ధ</u> ఇ రా	<u>నిఖ</u> ల భాగ్య	దాల ని ప ర	మె ఎ శ్వరి లొ ఓ
ని ధ పొ గ రీ	స రీ గ మ గ గ	రీ రీ	
ఒ క శం క రి	స రు వ వ శం	క రి	

అంతరి:

సా ; | ధా ప ప ధా |
 కా | దం విని తు |
 సా రీ గౌ | సా రీ గౌ | మా గ గ రి స | సా ; ; ||
 ర్ష్యా ప్పా ద | మ ర్ష్యా అ | ర గ తి ఇ ఇ | రే ||

జోవడ:

సా రీ రీ | స రి స ధ స స | సరిగా ; | గ రి గ మ గ రి |
 ఆ రే రే | వ్పుం చా న న | ర అ ణే | శ రు వా అ ణే |
 స రి గ పొ . | ధ ప ధ ని ధ ప | గ ధ ప గ రి గ | మ గ రి గ రి |
 ఇ ఇ శ్వరి | జ గ దీ . శ్వరి | అ ఇ య అ ఇ య | అ ఇ అ ఇ యే |
 సా రీ గౌ | స రి స ధ స స | పా ప ధ ప గ | రి గ రి ; |
 ఆ రే రే | త్రి య ఇ య ఇ య | ట య అ ఇ య | గి రి ణే |
 గ ప ధ సా స | రి రి గ రి స రి | గ గ ప ప ధ | స ఫ పా గ రి |
 ర అ అ గాంగ | త ర ం ం గి ణే | బ అ . . ఇ | గ్రి ఇ ఈ . . |
 స రి గ మ గ గ | రి రి ||
 చ అ క్ర ం న అ | గ రు ||

సా ; ధా ప ప ధా | సా రీ గౌ |
 కా దం విని తు | ర్ష్యా ప్పా ద |

సా రీ గౌ | మా గ గ రి రి | సా ; ; ||
 మ ర్ష్యా అ | ర గ తి ఇ ఇ | రే ||

తానము - వెంకటమటి

ఇ న న సా ధ భ | రి న న న రి | ధ భ స న న | ధ ప గ ర |
 న ర గ ా న ర | స గ ర ి న ర | గ మ గ గ ర | ధ ధ భ న |
 భ ధ భ ని ధ | భ ధ భ ని ధ | ధ ధ భ ధ భ | ష సు మ ప |
 మ గ ర ి త ర | గ మ గ గ ర | స ర ి న ర | ధ ధ భ న |
 ధ ప సా ధ భ | గ ర ి స గ ర | స ర ి గ ర | ర ి స గ ర |
 స ర ి సా గ ర | న గ ర ి న ర | స ర ి గ గ ప | ధ ని ధ ప |
 గ ధ సా గ ర | గ ర ి స ర ి గ | ర ి స గ ర | ధ ధ భ ధ |
 న ర ి గ ా మ గ | ర ి గ ర ి స | ర ి స గ ర | ధ ప ని ధ |
 శ ధ స ర గ | మ గ ర ి గ | న ర ి గ గ చ | స ర ి స |
 ర ి ప ర ి స | న ర ి గ ర ి గ | ర ి గ మ | స ర ి గ |
 ప గ చ ా ధ చ | గ ధ చ గ | గ గ ప చ | గ ధ చ గ |
 గ ర ి చ | న చ ర ి గ చ | ధ చ ని ధ చ | గ ర ి స |
 ర ి గ | ర ి స | ర ి స | ర ి జ | గ ర ి స |
 ధ భ న న న | ధ ప గ ర | స ర ి స | ర ి స |
 ఖ సా సా ||

2 సా ధ ధ ప ధ | ప స సా | ధ ప రి | ధ ప గ రి | స రి గ మ |
 గ గ రి | సా రి రి స రి | ప ధ సా | ధ ధ పో | ధ ప ధ నీ |
 ధ ప గ ధ | ప గ రి | స్తా ధ ప గ రి | స రి గా | మ గ రి |
 స రి స గ | రి స గ రి | గ గ రి | సా గ రి స రి | గ మ గా |
 రి స రి | స రి గ ప | ధ నీ ధ ప | ధ ప సా | పా ధ ప గ రి |
 జ గ రి | స రి రి | గ గ ప ప | ధ ధ ని ధ | ప ధ పా |
 పా ప ధ ప ని | ధ ప ధా | ధ ప సా | రి స గ రి | స రి స గ |
 రి స రి | రి గ మ గ రి | గ గ రి | రి స సా | ధ ధ ఫ ని |
 ధ ప ని ధ | ప మ పో | సా రి గ స రి | గ మ గా | గ రి సా |
 ధ ప స న | రి స గ రి | ప గ రి | సా రి స స న | రి స గా |
 రి స రి | గ మ గ రి | గ గ ప గ | ప గ ధా | పా ని ధ ప ధ |
 ప ని ధా | ధ ప సా | ధ ప ని ధ | ప ని ధ ప | ని ధ పా |
 సా రి రి గ రి | స రి గా | మ గ రి | స గ రి స | రి రి స స |
 ధ ప సా | సా రి స గ రి | స గ రి | గ మ గ రి స గ రి |
 స గ రి రి స | సా , సా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదిక్షితులు

పత్ర ని:

<u>గ మా , గ రిగు మ గ ఽ సా ఫ శా</u>	ధా స ధ <u>సా రిగు మ గ ఽ</u>
మా	యై త్వం యాహిమాం బా థితుం కాహిం
2	do do ధా సా సా ;
	do do యా హి

అనుపత్తి వి:

<u>సా రిగు / మ గ గ ః రి</u>	<u>స రి రి ధ / సా ధ</u> <u>, ధ / నిష ధ సరిగు</u>
ధైయేదే	యై త్వమేహిము దందే హి మాంపాహి
	మాయై

చరణములు:

1 <u>గా , మ గ గ ః రి సా , రి గా ఽ / గ ఽ స</u>	<u>పాష ధా ధ సా</u> <u>స రి రి గ గ ః</u>
గా యై గే న యై	యాహి కాహియై హిదేహిపాహి
<u>గ మా , గ రిగు / మ గ ఽ సా ఫ శా</u>	ధా సా <u>సా సా , మ</u>
మా	యై త్వం యా హి . , ఉ

2 సా \ ర ర గ మ గ గ స న వ వ ధ | , స ధ సరిగ | , సరిగ / మ గ ర ||
 పా యేవే యే స ర స కా | యే ర స కా యే | స కా యే అ యేవ || మా
 మా యే ... ... ప ప ||
 న ము ||

3 ప ధ ని ని ధ ధ సా \ ధ స రి గ ర సా | ప ధ ని ధ ధ ప | , ధ ప గ ర సరిగ ||
 దా యే గురుగుహోదయే | సుధాతరం గిణి | అంతరం గిణి ||

స్వరము ;

మా , మ గ ర స రి గ / మ గ గ ర స రి | సా , ధా , ఫా | ధ ని ధ ధ ధ సా ||
ధ సా రి గా ధ ప ధ ని ధ పా ధ స రి | గా మ గ రి సా ధ | ప గ రి సా \ గ ||
 మా యే త్వం యా హి ● ||

● ఈ కీర్తనను నేను వినిన ఇప్పటి గాయకవాదకులందఱును హరికేదారమేళజన్మముగా చతురశ్శులైతి ఘైవతముతోనే పాడుచున్నారు. ‘సరిగపథ’ అను మధ్యమ పర్చిత సంచారము గూడ ఇప్పుడు వినరాదు. కాంభోజిరాగ సుచారమందలి రక్తితోఫమే ఇందుకు కారణమనుట స్వప్తమే. కాని యా మార్పు నమర్మసీయము గాదు. దీనిపేరు గూడ వట్టి ‘తరంగిణి’ గాక ‘సుధాతరంగిణి’ అని మార్పబడినది. (రా. అ.)

సంచారి - మత్యశాఖము - సుబ్బామదీషీతులు

సా రి గ పొ ధ ప గ రి | సా రీ గా మ గ రి |
 ధ ఽ జ ధ ఽ సో రి | గ రి సో ^w గ మ గ రి |
 గ ఽ పొ ధ / ని ధ పొ | ధ / ని ధ ప గ రి గ ఽ రి |
 చ రి గ / మ గ గ \ రి రి | సా \ ధ ఽ జ ధ సరి |
 ఖ రి గ స రి గ రి | సా రి స రి స ధ సో |
 చ రి గా గ రి గ మ గ రి | చా రి స రి గ ప ధ |
 ని ధ పొ ధ ని ధ ప గ రి | స రి గ / మ గ ఽ రి స రి |
 క రి గ ఽ పొ గ ప ధ ప | గ / ధ ప గ రి గ ఽ ప పి |
 గ ప ధ / ని ధ ప గ రి | స రి గ ప గ మ గ ఽ రి |
 స రి గ / మ గ రి స / గ రి | ఈ స సా ధ ధ ప / ని ధ ప |
 ధ ప సో రి గ మ గ రి | గ ఽ జ ఽ ధ ఽ ని ధ ధో |
 న ధ ప ఽ గ / ధ పొ గ రి | వ రి గా రి గ మ గ ఽ రి |
 చ రి గ రి న ధ సో ఽ | స గ ^w రి గ మ ఽ గ రి |
 స రి గ మ గ రి న రి సో | గ ప గ / ధ ప ధ ని ద పొ |

గ ప ధ / ని ధ ప ధ ధ సా | పా ధ ప గ రి గ / మ గ ర |
 గ ప ధ సౌ స గ గ్గ ప జ్జ | ధ ధ ని ధ ప ధ ని ధ జ్జ
 స రి గ మ గ రి గ గ రి | స రి గ రి స / గ రి స రి |
 ధ ధ ప జ్జ ధ ని ధ ధ సా | ధ స గ రి స రి గ రి |
 స రి గ మ గ రి ధ ప సౌ | ధ ప ధ ని ధ ప గ రి |
 ప ధ స రి గ మ గ గ రి | గ రి సౌ ధ ప ధ ని ధ |
 ప సౌ స పా ధ ని ధ వ | ప గ రి స రి గ / మ గ ర |
 న రి / గ రి స / గ రి సా | న స రి గ ప ధ ని ధ వ |
 ధ స సౌ ధ ప గ రి సా | స రి గ / మ గ రి స రి |
 గా మా గ గ / రి రి | \ సా ధ / ధ ధ ధ సా |
 ధ ధ న రి గ / మ గ గ రి | న రి గ మ గ రి స రి గ ర |
 స / ఆ రి రి స రి \ సా ; ||

ఇరువై యాఱవ మేళము సంపూర్ణము,

రాగాంగ రాగము 27 : సౌరసేన రాగము

ల త ఇ టో క ము

వెంకటముఖ : సౌరసేనాభిథోరాగ స్వవరోహే రి వర్జితః
సంపూర్ణ స్వర్యకాలేషు గీయతే సగ్ర హోజు

మూర్ఖున : { అరోహణము : నరిగ మప దిధని స
అవరోహణము : సని దిధ పమగ రిగ సా .

ఒకఱ వివరణము - సుఖరామ దీష్టులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్గ్ర్యాహము ; ఎల్లప్పుడును గానమునేయదగును.

న గ ^W రి గ సా , ^W రి గ \ సా , --- ఈ ప్రయోగములు ఈ రాగమునకు విశిష్ట
రంజనాస్వదములు, సరిగ మ , రి మ వ , మ ధ ప , ప ధ స , స ని ప ధ ప — ఈ
ప్రయోగములును గలవు.

ఉత్కృగీతము - ఏకతూళము - వెంకటమం

భద్రవము:

రి స రీ స ని ధ న | ధ ని స రి స రి మ గ | రి గ స రి సా ; |
త్రి వు ర బు య ర బి | గు ఉ . ధ న అ న అ | మ అ అ య రే |
 రి మా పా మ ప | మ ధ ప ధ మ ప మ గ | మ గ ర గ సా ; ||
పా ధో ర జ్యో ల | ర ఽ మి ఇ ల్ల అ జ న | ను త వదు రే ||

అంతరి:

సా ; | నీ పా | ధ ధ ధ ప | మా ; పా మా | గా ; మా ; |
 ద్వ | బి పా | హి ఇ . . | పా అ హీ | రే రే |
 ప ధ ని స రి రి మ గ | రి గ స రి సా ; ||
 ప ర ఽ ఽ ఽ . త | ము ఉ రి తి రే ||

కొవడ:

సా ; రి రీ | ఫ పో ఫ మ గ రి గ | స రి స మ మూ , మ |
 అ రే రే | ప్ర మ త్ర్య బ క ర అ | క్క స ఖం డం న |
 ప మ గ మ రి గ సా | స ని ధ ప ధ స సా | గ మ పా ధ ప మ ప |
 ర ఎ రె ఎ య అ రే | ర అ అ అ గా ఽ గా | స ఉ ఉ ర సె ఎ న |

ధ చ్ఛ చ్ఛ చ్ఛ ని ధ ప | మ గ రి గ స రి సొ ||
 ర అ గ బా . . ణ | గో . చక్ర నా దో ||
 ఆ ; | తీ పొ | ధ ధ ధ ప | మూ ; పొ మూ |
 చ్ఛ | చీ పొ | చ్ఛ ఇ ఇ త | పొ ఆ హీ |
 గొ ; మూ ; | ప ధ ని స రి రి మ గ | రి గ స రి సొ ; ||
 క్ష రో | ప ర ర ర ర జో . ఒ తి | ముణ్డ రి తి రె ||

తానము - వెంకటమణి

| చ ని ధ న రి | ధ ఫ న ని స | చ వ ని ధ ఫ | ర స రి | మ గ రి గ స |
 చ ని ధ ఫ స | ధ ఫ ని ధ ఫ | మ ఫ ఫ ఫ | ధ ఫ న స రి |
 చ రి మ గ రి | మ గ రి గ స | ర స రి | ప ధ న స రి |
 మ గ రి గ స | చ ని ధ ఫ స | మ మ ఫ | మ గ రి గ స |
 గ రి గ స | స గ ధ వ స | ధ ఫ రి | ఫ ధ ని స రి |
 మ గ రి గ స | ప ప మ గ రి | గ స రి | స మ మ మ మ |
 ప మ గ మ ప | ధ ఫ న ని ధ | ప మ ప | ధ న స ని ధ |
 ఫ మ ఫ ఫ స | ధ ఫ రి స రి | స స రి | మ గ రి గ స ని స ఫ ధ |
 మ గ రి స స | మ గ మ రి గ | స మ మ | ప మ గ మ రి |
 స ధ ప మ స | ధ ఫ స ని ధ | ప ఫ ధ | మ మ ప మ ప |

మగరిగన | సనిఫథముఫ | ఫథనసరి | మగరిగ |
సారిగన | సీ, సాసా ||

2 ధా | ఫముఫా | ధఫనసరి | ధఫన | సానిధఫా |
ధఫధా | ఫథఫముఫా | మముఫ | మగరిగా | గసరి |
సరిసగరి | ధఫన | సాధఫరి | పమగా | మగరిగసా |
రిసగ | రిమమపా | మగరి | మమపథపా | ధషధా |
ఫాసనిధా | ధధఫా | ధఫననిధా | సనరి | సాధపగా |
రిసరి | ధఫగ | రిగా | ఫగరి | సాపమపా | మగమా |
మగరిగసా | సపరి | సాఫఫఫా | మగరి | పమగమరి |
మమప | మాపమధా | పమపా | మమపమధా |
సనరి | సాపమధా | మమపా | మధపమధా |
పవద | సాసనిధా | సనిధా | పథపమపా | తపమ |
పామధమా | పమగా | మగరిగసా | సనిఫ | ధాఫముఫా |
ధఫసా | ఫధనిసరి | రిమగ | రిగసరిస | సీ, సాసా ||

కీర్తనము - అదితాకము - ముద్దుస్వామి దీషితులు

సౌరనేనేశం వల్లి శం

చ్యాపిల్:

సా , ॥ చ మ ము మ గ గు | రీ రీ గ | న స సీ ||
 సౌ ర సె సు | కొ బ | తీ శం ||
 థు థు సీ సూ | ని థు బ | మూ గా రి న సీ ||
 సు బ్రి హ్లై ణ్ణం | భ జై బు | మూ గా రి న సీ ● ||

సౌరనేనేశం

అనుచ్చాపిల్:

గ రి చ మ గ | మ పా ధ | చ మ గ ||
 గ రి శ ను తం | గ జూ న | న యు తం ||
 మ వ గ మ రి గ మ | రి గ స ని ధ | న సీ సూ ||
 గ . ర్యై త శూ . ర | హ రం సు కు | మూ రం ||

* ఇక్కడ ఏర్పాడో పొరచాటు దొరలినట్టున్నది. ఈ ధాతుపున రుక్కి అర్థము గాలేదు.
 తొలి ముద్రణమండలి 'తప్పాప్పులు' గూడ దీనిని సఫరింపలేదు. (రా. అ.)

సా గ రి గ సా రి గ మ పా ధా నీ | సి రి గ స రి స ని | ధ ప మ గ రి గ స నీ ||
 నీ ర జ ప దం ని రు ప మా నం దం | వా రి జ భ వ వం | ది త ం గు రు గు హం ||

స్వరము :

సా , రి గ మ / ధ ప / ధ మ / ప మ గ / మ గ ర | గ సా నీ ధా నీ | , సా ప మ గ రి గ ||

న రి గ మ ప ధా నీ ధా నీ సి రి మ | గ రి గ స రి సా ని | ధ పా మ గా రి గ ||

సౌరాశ్రీనేశం.

సంచారి - మర్క్షతాశము - సుబ్బారామ దీక్షితులు

స స రి స రి మ గ రి గ | స రి స నీ ధ ఫ ధ నీ సా |
 స రి గ మ రి గ స రి సా | రి మా పా మ ప మ ధ |
 ప ధ మ ప మ గ రి గ సా | స నీ ధ స ధ ఫ రి ప రి రి |
 మ గ రి గ స రి స నీ ధా | ఫ ధ ఫ స నీ స రి రి |
 స మ గా / మా గ రి గా | సా రి స గ రి మ మీ గా |
 మ మీ ప మ గ రి మ గ రి గ | స నీ ధ నీ ధ నీ ధ ఫ స నీ ధ |

శని ధంప ధన నిరి సా | నమమో పమగమరిగ |
 న / పశి మగరిగసా | నధపాధ / నిధాపా |
 మ / ధప / ధమపశి మగ | రిగసమగమ / ధపమా |
 నిధపమగరిగసా | నరినమగమపదపా |
 గమపధప మపధసప | సినిపాధధపమగమ |
 పధనిసరిరిముగరిగ | సరిగమరిగసరిసా |
 సనిధపధాపమగ | రిమగరిగసరిన |
 రిగమపధపమపా | సనిధపమగరిగమ |
 గరిగసారినరి | చరిగమపధనిసా |
 రిగమగరిగసరి | సనిధపమగరిగసా |
 కిధాపుదాతీ | శారిగపరిసా ; ||

ఆరువై యేడవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రశ్నల్ని

రి గు మ వ ధి ని]

చక్రము : మేళము : 28

[బాణ. భూ. చక్రము

రాగాంగ రాగము 28 : హరికేచారగోళరాగము

ల త ణ క్లో క ము

మెంకటమిథి : కేచారగోళ స్పంపూర్ణ స్తోత్రోహించే గ ధ వజ్రితః
నిషాదగ్రహం సంయుక్తసాంయంకాలే ప్రగీయతే.

మూర్ఖున { ఆరోహణము : సా రి మ వ ల ని స
అవరోహణము : సా ల ని ధ వ మ గ రి స .

లక్షణ వివరణము - సుబ్బరామ డిక్షితులు

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; నిషాదగ్రహము ; రక్తిరాగము ; ఆరోహణమందు
గాంధార నిషాదవర్జ్యము ; సాయంకాలమున గానము సేయదగును.

గ మ ని క ఈ కేచారగోళరాగమునకు బుషథ, మధ్యమ నిషాద గాంధారములు విశేష
రంజనాస్వదములు. బుషథము నాగ్యసస్వరమును, కొన్ని చోటుల నిషాదము
యెదుపుస్వరమునుగా నున్నవి. ప్రసిద్ధరాగము గనుక పూర్ణిమల లక్ష్మములచే
నెఱుగదగును.

లక్ష్మీతము - ప్రిపుట తాళము - వెంకటమథి

శ్రద్ధువము:

పా సా | స ని స రి మ మ గ | రి మ గ రి మ మ ప |
 అ చె | ఉ. న అ అ ధ | గు రు ఉ . . . చె |

థ థ ప మ గ గ రి | సా స పా ని స | రి మ మ గ గ రి |
మ నో ఒ బి ఇ ఇ ప్ప | పా ల కూ రె ఎ | థీ రు రె ఎ . . |

స స రి స ని ధ ప | వ ధ ప మ గ రి స | రి మ పా ని ధ |
ని జ ప ర అ క్రమ | ద ఎ పు రె ఎ | జా ణ రె జ అ |

ఛా ప నీ స రి | నీ స స ని ధ ధ ప | వ ధ ప మ గ రి స |
 అ ణ జా అ ణ | పు రు న మ గ్ర . ణ | కొ ఒ ణ రె ఎ రె ఎ |

అంతరి:

సా స నీ ని ధ | పా మ ప ని ని స | రి మ మ గ రి ప |
 నం ద గో . వ | నం ద ను . . చె | మం ద హో . . న |

మ గ రి సా ; ||
 వ ద ను చె ||

జూవడ :

సా రి రి రి స	సా రి స ని ధ ప	సొ స పొ ని స
కా ఛి యా ర్ద న	కంజ లో చ న	కం సహిం స క
రీ ము ము గరి స	మగ్గ గ రి సొ	గ రి స స గ రి గ
కా ర ణ ఉ టె ఎ	ర ఆ గ ఽ గ్ర	హ రి ఇ కె ఎ ద అ
<hr/>		
సరి స ని ధ ద ప	స స స ని ధ ధ ప	ధ ధ ప మ గ గ రి
అ అ ర గ ఉ ఉ జ	ఉ ప అం. గ బ ల	హం స మా హల రి
<hr/>		
రీ మ పా ని ధ	ధా వ నీ స రి	రీ ము ము గ రి ము
టె ఎ వ క్రి య	ఆ ఽ ధా అ ఛి	ధా అ య అ త రం
పో ప త ల స్టో	పో ప థ థ ఫో	ము గ రి స స రి రి
ం గణే ఇ నా	రా య ణ గ ఈ	ఇ న ట న అ ర అ
<hr/>		
మ గ రి గ్గ రి స	ని ధ ప మ గ రి స	పొ స ని ని ధ
య ణే ఇ బా అ ణ	భు ఉ చ క్ర అ ధి ప	సం ద గో . ప
పా మ ప ని ని స	రీ ము ము గ రి ప	ము గ రి సొ ;
సం ద ను ఉ . రె	మం ద హో . . స	వ ద ను రే ;
<hr/>		
; , సా సో	స ని స త ము ము గ	రి ము గ రి ము ప
ఆ రె	భ అ అ ష ఽ ఽ గ	క ఽ ఽ భో ఉ జీ
థ థ ప మ గ గ రి	పో స స స ని స	రీ ము ము గ గ రి
క ఽ ఽ ఽ ఽ న డ	త త మ నో ఉ ఉ	హో రి సు ఉ ర టి

స స రి స ని ధ వ | ప ధ ప మ గ రి స | రి మ పా ని ధ |
 యొరుకు లక్షో | భోజ జి అ త అ ణ | నాగ రూరె ఎ |
 ధ వ నీ స రి | స స స ని ధ ధ వ | ప ధ ప మ గ రి స ||
 ఆ ఇ యై య ఇ | ని ని ని ధ ప ప మ | మ ప మ గ రి స ని ||
 సా స నీ ధ వ | పా మ ప ని ని స | రి మ మ గ రి చ |
 నం ద గో . వ | నం ద ను . . రె | మం ద హో . . న |
 మ గ రి సా ; ||
 వ ధ ను రె ||

కీర్తనము 1 - రూపక్తాశము - ముఘ్సుస్వామి దీక్షితులు

సీలకంఠం భజేషాం

చల్లబి:

$\frac{w}{n}$ ని ని ధ ప మ గ $\frac{w}{r}$ గ రి స $\frac{w}{n}$ రి	$\frac{w}{n}$ ని లక్షో లో ధ ఇ
సో / ని ధ పా హో స త తం	
క్రమ. స రి మ గ / రి మ ప / నీ	
ఈ ర జా న నా ది ను తం	

2 సా రి స ని | ద పా ధ ప మ గ | ర గ | ర స ^అని స ర ||
 శీ తో | అ కం 0 | ర 0 | క జీ ||
 అ న సో | ; ; ||
 జో 0 | — ||

తెనుపల్లు వి:

పూ — మ గ న ర | మ వ | మ వ | మ వ | మ వ | మ వ |
 లో — అ కు చొ 0 | శా | శా | శా | శా | శా |
 మో — ప త త ర ధ | ప | ప | ప | ప | ప | ప |
 కొ — అ చ చ 0 | ద్ర ద | ద్ర | ద్ర | ద్ర | ద్ర | ద్ర |
 లెనీ — అ జ ట్ల / గ | రి | రి | రి | రి | రి | రి |
 తో — అ గ ర | గ | గ | గ | గ | గ | గ |
 ఆ — ని ధ ద్ల జ | పు గ | ర / ప మ | ర / ప మ | ర / ప మ |
 కె — జ ర 0 0 | జ న | క . ఫ 0 | క . ఫ 0 | క . ఫ 0 |

వరణము:

, ర | గ రి ష సో | , ష సో | గ రి గ ర |
 అ | త య రూ | . ఖం . ద |
 న | కో. ట | కో రి | కో రి | కో జీ |
 ఉ | ఉ | ఉ | ఉ | ఉ |
 / న. | చ రి తో | ర | చ | గ చు |
 ర | భ ము ఖం | ఒ | ఒ | చ ము |
 / న ధ | ప ము గో | ఎ | ర | మ గ చ |
 ర | తుత వ | క్క | ప్ర | ము |
 , ష | ష్టో | గ చ | ర | చ ష్టో |
 ఉ | త | క్కో | క్కో | అ | రం |
 , నై | చ సో | న ధ చ | ఎ జె | , న చ ర |
 ఏ | ష రూ | బ | ల లి | తత ర |
 / నై | చ రి త రి | / ష గ | రి సో |
 ర | తత ర ట్లీ | క్కో | రం ఫో |
 అ | న నీ ధ ప | , ష | గ ర | రి న |
 ఏ | ర గో. ష | ప్ర | య క | రం |

రీసమ | గొ^Wరిగరి మపా || \ మావప | / నీధవ నీసా ||
 దక్కిఱ | కాతీ .. వురం || దండిత | కామ త్రిపురం ||

 నీసా | / గం సస్తానిధవ || / సస్తాని | ధవ మగరిమపనీ ||
 దజు | ధ్విర హరం హరం || దయాక | రం కమలకరం ||

స్వరము :

పానిధ | పామగరి / గరిన | \ నీధవ | మఫనిసరి/మగరి ||
 / ప్రమాప / ని | ధవ మవనిసరిరి | మగగ్రి | సనిధవ నీసా ||
 \ నీసరి | / మాగరి / గరిన | నిసరి / గ / రిస నరిసనిధవ |
 రిసాని | దప మగాగరిన | నీసారి | మపనిసారిగరి ||

2 సీలకండం

కీర్తనము 2 - రుంప తాళము - ముద్దుస్వామిదీషీతులు

అశయాంబికాయాః

పల్లవి;

సస / నీధః పవధవ , | మగరి , / గ \ రి ||
 అశయాంబికా | యా రి ||
 (24)

, న ని ధ జ ని స రి / ప మ | గ రి / గ గ రి రి మ వ ని ||
 అ నలిం న జొ | ఎ ఎ ఎ
 స స / న do do do | గ రి / గ గ రి
 అ శ యాం do do do | ఎ ఎ
సా ని ధ పో మ గ రి / ని ధ \ పో | మ గ రి మ ప ని ||
 అ జో న ధ్వని ఎ అ ప రో | త జో ఎ

అథయాంబికా.

అనుపత్తి వి:

, స రి / స మో ప ధా, ప పా | మ గ రి, / గ \ రి ||
 అ శ రా ఇ క్ష | త్వా (ః) ||
 , మ ప / స ని ధ ప / క్ష | సా స ||
 త్వా ర జ గ | త్వా (ః) ||
 , గ రి రి స సా ని ధ ప సా మ గ | రి రి మ వ ని స ||
 న భో మ డి గ ల్వా . (ః) నా ర ల | య గ . త్వా (ః) ||
 రి స / స ని ధ క్ష ప ||
 అ శ యా ఽ బి ||

చరణము:

• ర రి ర / ప మ	x		ర రి గ ర స	=
శా లా ది నా			పు ధై	
న ని స రి ర స	న ని స		సో స	=
య ప్ర కా	శ		నౌత్ర (ఇ)	=
, న ని ధ ప మూ			ము గ గు రి	=
కా లా ది త			త్వో	=
రి / ని ధ / ని వ మ గ రి / ప మ			/ పా ప	=
త ప్ర కా	శ		నౌత్ర (ఇ)	=
, మ ప ని ని చ	రి		రి మ గ గ / మ రి	=
మూ లా ది చ్వో			ద శా అ	=
ర రి గ రి స ని	ని చ		సో స	=
త ప్ర కా	శ		నౌత్ర (ఇ)	=
రి సో ని ని / గ రి చ ని .			ధ పా	=
పూ లా ది	చ్వో		నా ఽ	=
శో ని ధ ప మ గ			రి గ రి రి	=
త ప్ర కా శ			నౌత్ర ఽ	=

రి / మ గ రి / గ ర స ని స రి | ని సా సా ప ||
 తై లో క్వి మూ ల ప్రకృత్యి | స్ఫు శ క్యాంటి ||
 సా ని ధ ప మా మ గ రి / స ధ / ని ప | మ గ రి మ పా స ||
 సా లో క్వి సా మీ ప్యి సా రూ | ప్యి ము క్యాంటి ||
 / మా ప / స ని ధా ప \ మా పా / గ రి స ని ని స రి స ని |
 మా లి నీ మంత్ర మా యా ది తు త్రో క్యాంటి శుంతి సీ గురు గు |
 ధ ప సా ని ధ ప మ గ రి మ ప ||*
 హ స్వ ను భ వ గ రాంటి || అభయంబితాయా

సంచారి - మిత్రజాతి ఏకతూషము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

ని స రి రి | ని స రి / మ గ ర / గ | రి స ని ధ ప మ ప | ని స రి \ మ మ గ |
 ర గ ర స ని ర స | ని ధ ప మ గ గ ర | సా ని సా సా | ని స రి మ గ గ ర |

● ఈ మధ్యమ కాలప్ర రెండవ ఆవర్తనమును మూడవకాలప్ర గర్వులు ఐ.దు (శ్రీ) గీతలు వేసియుండుట యు క్తముగా తోచదు ఆ యా వర్తమును మాత్రము మూడవ కాలమున పాడుట సాధ్యమే. కానీ అప్పుడు మధ్యముల శాగము ఒకటి న్నర ఆవర్తనులే యగును. అది సాంప్రదాయకము గాదు. (రా. అ.)

/ మగరి \ సారిరి | \ సారిరి మగ | ^wరి/గారినిసిన | రిమపాధవ |
 మగ గ్గి \ కి కీ | కి వ \ మాగరి | కిగ్గి \ కి సా | ^wనిసరిగరిన |
 \ ^wనిసరనిధప | / సానసాసా | రిరిమగరిమ | గరిమపాపా |
 నిసనిధపా | మవధ \ పామగ | రిగరి \ సాసా | \ ^wనిసరిమపా |
 నిధవ \ మాపని | సాసరి/గరిస | ^wనిసరిస/గరిగ | సరిస\నిధవ |
 / సాస \ నిధప | నిసరి \ మాగరి | \ గొరిసనిరిస | నిసానిధపా |
^wమపామగరిన | రిసానిధపా | మపానిసరిన | \ గరిసరి/మమగ |
 గరిప \ ^wనిసరి | / పామగరి/గరి \ సని^wరి \ సా ; ||

రి గు మ ప ధి ని]

మేళము 28 : హరికేచారణగాం

[శాఱ భూ. చక్రవర్తి

జన్యము (ఉపాంగరాగపు) 1 : బలవంస

లకు ణ శ్లో కము

వెంకటమఖ : బలవంసాఖ్య రాగోయమారోవేచ ని వ్యుతః
సగ్రహస్యర్థకాలేషు గీయతే గాయకో తమ్మేః.

మూర్ఖుని : { ఆరోవాణము : సరిగు మ ప ధ స
అవరోవాణము : స ఈ ని ధ ప మ గ రి న .

లకు వివరణము - నుట్టిరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; మడ్జగ్రహము ; ఆరోవాణమందు నిషాదవర్జ్యము
ఎల్ల ప్పుదును గానమునేయదగును.

గ మ ని క : ఈ బలవంస రాగమునకు బుషభము ఛీనస్వరము, న్యాసస్వరముగానున్నది.

రి స ని ధ వ ధ ప రి రీ , స రి పా మ రి , రీ పా మ రి , గ మ ప మ రి ,
 స రి గ మ ప మ రి , స రి ప ధ ప మ రి , ధ స రి మ గ రి ,
 స రి మ గ రి గ \ సా — ఈ ప్రయోగములచే ఈ బలహంస మిక్కిలి ప్రకాశించు
 చున్నది.

లక్ష్మీతము - మర్క్ష్మి తాళము - వెంకటమథి

ప్రధువము:

రి సా ని పా ధ స స రి | మ మ పా సా పా మ రి | స రి గ రి స రి సా , స |
 ప యో ధ ర ప్ప ట లి ఇ | బ 0 ధ ప్ర భ్యా అ త | వి ని ఇ ల గ కు రే రె |
 పా ధ ప మ గ రి స రి రి | స ని ధ ని ధ ప ధ సా రి | మ గ రి మా పా ధ ప |
 చే వ అ అ ది దె ఎ ఎ వ | వ అ అ ర్యా తీ ఇ ద యా ఱు | వ దు 0 మ లై బ్యం ధ ర |
 సా స పా ప మ రి రి | స రి స ని ధ ప మ గ రి స |
 సూ ర భూ రి క 0 త్తీ | వి భ వ అ త్రి కూ ల ధ ర |

అంతరి:

పా ; ధా ప ని ధ ప | ధ స స రి గ ప రి రి సా
 జ్ఞా . న ప్ర సు ఉ ఉ | న 0 బ అ పా ల కు రే

శాపద :

పాపమంసంగం | మగరింగమాపథ్యః | సాసనిపథసారి |
 విచిత్రతరవిశాల | మహాతుహవాససుకే | మహాణమహరంణ |
 పాపసనిధపనొ | సాంగరింగంమగరి | ధఘపమగరిసరి |
 దావప్పావకుకే | తప్రిఅభసభుకుజయ | కునిప్పవరముర్ఖయ |
 పామరిమగరింగి | మగరింగరిసనిధప | ధసరింగరిససరి |
 పూజితపయజగ్గిశ | అఅలఱైట్రీయాను | ఆయాయయియ్యైయైయు |
 ధసరిమగరిమపథప | సానిపథమగరి | సామారింగమపమ |
 అ..... అ | అఅరెతియంపాయ | అరెప్పవరథంజన |
 రిసాసనిపమగరి | పా;ధాసనిధప | ధససరింగరిసరిసా ||
 జగత్రా.ణశంకర | జ్ఞానప్రసూతి | నంబాలపాలకుకే ||

కీర్తనము 1 - రుంపత్తాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

గురుగుహాదన్యం నజానేవాం.

పత్రాలి:

సరిమా , మగరి , సప్పా | ధాసా ; ||
 గురుగుహాద . న్యం నజా | సేహం ||
 సాప్పాధసారిపావమరిసరి | ,రి\సా ; ||
 గుప్పాగమార్థతత్వ ప్రబో | ధినో ||

అనుపల్లి వి :

మ గ రి ప మా ధా ప ష ^W పా ధా | పా ధా సో ||
 ఆ రు ణో ద యా నం త కో టి | బ్రం వోషం ధా ||
^W రి గ రి సో ని ప ధా ప సో ని పా | మ గా రి మ గ గ ^W రి ||
 క ర శి పా ని ధ రా ० త త్వ | స్వి రూ పి ణో ||

చరణము :

న రి ^W రి న ని ధ ప ధ స రి మూ గ రి | న రి గ ^W రి , ||
 స హ ప్ర న జ స ర సి జ మ ధ్వని | వా సి నో (వన్) ||
 జ ని భ ధా స రి మ గ రి పా ష మ | రి గ స రి \ సా ||
 స క ల చం ద్రి భా స్కర తే జ : | ప్ర కా శి నో (వన్) ||
 స స పా ^W ష రి స రి గ రి ధా ప స | , ప ధ ని పా ||
 స హ జా స ० ద ఛే త దా స వి | శ్వా సి నో (వన్) ||
 ధా సో , సీ రి గ రి సో ని ప | సో మ గ రి , ||
 స చ్చి తును భా త్తు క వి శ్వి | లా సి నో ||
^W రి గ రి సో స ని ప ధా సో ^W రి గా రి గ రి ^W స రి మ పా , ధా |
 అ హ ర హః ప్ర బ ల హం స ప్ర కా శా త్తు నో ద హ ర వి ద్వా |

బ సా ని ధ ని ధ పా ధ సా ||

ప్ర దా య క స ర మా త త్త్వ నో ||

ం గ ం స రీ సా ని ప ధా పా ధా సా ధ పా ప సా ని పా మ గ |

జ హ ద జ హ ల ఉ ణ య జీ వై కాయ్ త త్త్వ నో ర హ ః పూ జి త |

రి సో సో ని ప ధ స రి మ గ రి ||

చి దా న ఽ ద న ా త త్త్వ నో ||

స్వరము:

స రి పా మ గ రి స రి మ గ రి స రి గ స రీ ; సా ని పా , ధా |

పా సా రీ మ గా రి గ రి ||

స రి మ వ ధ ప సా రి మ గ రి స రి గ సా స ని ప వ ధ ని పా వ మ రి

స రి గ స సా ని పా మ గ రి ||

గురువిషయ కీర్తనములలో పంచమివిథ కీ కలది.

రామ్యనాయ్ రాజూ భాస్కరస్వామీ నేతుపతి అవర్ గాళ గౌరవార్థం ఈ వర్షం
రచింపబడినది..

2 తానవర్షము - ఆటతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

పత్ర వి:

మ గ రి గ రి సా |
 తీర్చి రా జూ |

న స్తోరి రి గ స్తోరి స్తోరి న ని ధ వా ధ ధ స వ ధ స రి / మ
 ధి ఇ రా . . అ . . జ అ స 0 0 0 0 . 0 న్న త |

గ గ రి మ వ ధ ప వ | మ రి స రి / మ గ గ రి
 త అ . మ . . హ . | అ అ రా అ . . . . ||

స రి / గ రి స్తోరి స్తోరి : / ప ప్పి మ రి స ని ధ ఫ ధ స రి మ
 అ . అ అ జ అ : సే . . ఎ వి ఇ త అ తీ |

గ రి మ వ ధ ప మ రి స రి మ వ ధ ప స వ / రి స ని ప
 ఇ . రా . అ . మ నా అ . ధ అ . వ అ . . దా |

/ ధ ప మ రి పా మ రి | గ మ వ మ రి రి స ని ||
 అ 0 ఫో ఒ ఒ | ఒ . . . ఒ . ఒ ||

ధ ఫ ధ స రి గ \ సా :
 ఒ ఒ . . . జూ :

అనుపల్లి వి:

పంచ / సున్	వప్పమరి / వప్పమగ
త్తి.. . .	ఇ.. . . రా.. .
రి / గసరి	భ / వసన్ధిధ
అ . జ	రా . .
పమ్మరి	పమ్మగ
ఓ . .	ఓ
గర్మవద	వసో
ఇణిఇ . .	ఓద్రా:
సరి / మగగరి	సరిగె
ప్సైరాలునేల	ఎ
పమ	గరిగనగరి
ర్యాబో . . మభో.	ఒగె
గననిధ	వధపరి
ఎ	ఎంద్రా

ముక్కాయ స్వరము:

కో , ప్రమాద	నో . రాల్	నో . రాల్
ను	ను	ను

రి , స ని ధ / పా ధ సా రి \ సా రి / మా గ గీరి |
 ణా క ర కృ పా ల యా ర మా కు మా ర నిథాం |

 , రి మ్ పా ధ పా | మరి \ సారి / మగరి ||
 గ ధ రా మరా | మర సాల విబుధ ||

 మ్ పధప మరిసరి || / పమరి / ధపమగరి ధసరిమ |
 కువలయ హిమకర || ప్రబల నిఖలఖల రిపుకుల |

 గరి మ్ ప ధ పసస రేమగీగ సరిగొని |
 జలనిధి కలశజ సుకవిరాజ నికరభోజ |

 వధని ప్పా మగరి | సాసాని పామ ||
 అమిత తేజసుము | భాంభోజ సైజ ||

 గరి / గన ధసరి / ప :
 విత రణ సురమ డే :

చరణము:

: సనిధప పమరి గ్రంస |
 : కాఅ . . అ . . మి ని |

 ధ రి ప మగ్గరి పమగరి మ్ పధప మరి సరి |
 నిఖలం సైవిల్ కో ఒ . ఒ . . రిఅ . .

స ని ధ ఫ | ధ స రి మ | గ ర | [॥] మ వ ధ వ సా ||
 యు ఉ . , ఉ . . . | ఉ . న్న . ది . రా ||
 మ గ రి మ వ ధ వ రి :
 అ అ అ అ అ అ అ అ అ : | మ వ ధ వ సా ||
 కా మి ని ని స్నే కోరి యు న్న ది రా ||

చిట్టప్పురములు :

1 పా , పే మ రి స రి గ స
 శా మత మి స లు చ దు
 రీ , ధా సా రీ ఫ
 రా రా రా దా సీ
 ధ స రి | బ మ రి [॥] మ
 చె లి మి | ద ల చి పి ||
 వ ధ వ రి :
 లి చె ను ర : | కా మి ని

2 పా ధ వ వ మ మ గ గ రి న రి | పా మ రి | స రి గ స [॥]
 అ ప్పులు గో న మ న డ ల చె లి | క ప్పుగు | కు రు ల కు ||
 రి రి | పా ధ ధ స | ని ధా ఫ ధ సా | రి / మ గ గ :
 నీ డా త ము మై ల కు | వి రి ధి యు నౌ | క లు వ ల |

\ రి మ వ ధ ప సా | ని ప ధ ని సా మ రి ||
 రే డ బ ల మొ గం | బు న కె న గా జని ||
 న రి సా / ధ ధ ప రి :
 వచి యిం పతగుర కా మి ని

3 ప / ధ ప మ గ రి సా ప మ రి సరి గ సా ని ధ ప ని |
 అ లు క వ ల దు సా మ జ గ మ న కు సా టీ ల త గ |
 ధ ధ సా సరి స / ప మ రి సా ధ ప మ గ రి గ సా ||
 ఉ దు సా ర స శ రు దు ను సా హ స ము న సు మ సా |
 స ప ధ ని ప మ రి గ | సా రి సా ని ప ధ ||
 య క ము ల బ ర ప గ | సా ర సా క్రి జ ద ||
 ని ప మ రి సా ప / రి :
 రి న ది ర సా మి గ : కా మి ని

4 పా ధ ప మ రి స రి పా మ రి స రి గ స పా ధ ప |
 పా వ న చ రి త న్న పా వ న క్రి త జ న పా ల ప్ర |
 ధ స ని ధ \ పా ధ స రి మ గ రి పా ధ ప ధ ప మ రి |
 జ ల మ గు పా డీ త గ వ మ గ పా డీ చ దు రు గ ల |
 పా మ రి \ సా రి రి | పా ధ \ పా / స స్స ని ||
 పా రి వ కా రు కై | పా రం పా టీ ల కై ||
 \ పా . పా ధ ప రి :
 పా పా త్రయ గు : కా మి ని

5 మువధప్పివమ్మురినరిగరినసరిరిపుభీ/భద్ర
 కలకలమనుచిలుకలపలుకులకునుకలకమి
 నస్స/రిరి/మమ్మగగ్గరిరిమువధపుపముగ
 గులనలపొలతుకపికకలరవటులకలరవ
 గరిరిసరి/పమరి/భవమురి/పమగరి
 ములకలసిపలువ|గలమరునికలన||
 ననిధనిపుధననసరిమగరి/గరిసరిమువధప
 వలుమరుదలచిమరులుకొనిమరుడురుషడికిన||
 పససరి/మగగరి/మగరిసరి/గససనిధపధ
 ఉకయశులరొదలకులికిపలువగలచిలకల
 /నిపవధముగరి|గసగరిసపుధప||
 కొలికగొలిచిపొల|నెరకరుణసలువ||
 పుగరిగనగరి:
 నమయమిదిరయలి: కామిని

6 పొ, ధాపమరి పొమరి సారిగు/ సా, ర
 పొటీరహార పొరద శారద శిహా
 , ర స్తోనిధార పొధసరిరిగు/ సాసరి
 ర హారస్తోర శారదనారద నారద

పా మ రి   మ పా ధ | ప మ గ   రి గ సా రి ||
 న న్ని శ య కో ధ | వ త త ని జీ లా శ ||

 ధ పా మ గ రి   ధ ధ ప సా రి   ప ధ స. రి రి   మ గ గ ||
 ధ రా వ ల య ధ ర ము రా రి   ప ద క మ ల మ ధ క ||

 రి   మ ప ధ ప మ రి రి   గ స రి   మ ప ధ పా ధ \ పా ||
 ర గు రు గు హ ని వా స హ ద య మ ధ ర వా గ్రీ లా ||

 స \ మా గ రీ   మ గ | రీ గ \ సా సీ   ప సీ ||
 స మా ని నీ మ ర | చా వ తా ర వ రా ||

 . స \ పా వ మ గ రి :   ప ని ప ధ వ మ రి   గ ఽ స ||
 కు   సే య త గ దు :   కా అ . అ అ , అ మి ని ||

 | గ ర మ ప ధ ప సా ||
 న స్నే కో రి | య | ఉ స్న ది . రా ||

 మ గ రి   మ ప ధ ప పి   వ పి మ రి   గ మ వ మ రి   రి మ గ ||
 అ . . అ . . . కొ . . . ము ఉ . . ని కే ఎ ||

 గ ర | స ర స స ని ధ | ధ ప ధ ధ /   స స ర రి /   మ గ గ ర ||
 ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ శ శ దా | అ అ   అ అ ని   సే ఎ ||

 వ మ రి   గ మ వ మ రి | గ ర | ధ స ర మ గ ర ||
 లు . . క్ష | ఒ | ఒ ఒ ఒ ,   ఒ . . ||

స ॥ \ సా , : వ పీ / స సీ వ పీ మ ॥
 ఒ ఒ రా : త్తి , . మ అ పొ అ ॥

* (రాజరాషీశ్వరీ)

సంచారి - మత్యతాళము - నుబ్బరామ దీక్షితులు

స ॥ పా మ గ రి న ని ధ | త ధ సా ధ న రి మ గ ॥
 / మ గ రి రీ రి పా | మ రి న రి గ స / రి రి |
 గ మ వ మ గ రి న ని ధ ని | ధ ఫ ధ న రి లీ న రి పా |
 మ రి న వ మ రి న రి గ స | ని ధ ఫ ధ న రి మ గ రి మ |
 పా ధ పా మ వ ధ పా | ప మ రి న రి గ రి సా ని |
 ధ ఫ సా ధ న ని ధో స | ని ధ ప స ధ న రి రి |
 న రి గ మ వ ధ వ మ రి రి | గ మ వ మ గ రి ధ పా మ |

* తక్కిన అనువల్లవిని స్వరసాహిత్యములను పాడి వల్లవి యొత్తవలెను.

ఈ తానవర్ణ చరణస్వరములలో మూడవ స్వరము ప్రధాంతము. నాలుగవస్వరము తుచమస్యరాది, ఈదవ స్వరము సర్వలఘువు.

రి ధ వ మ గ రి న ని పొ | ధ ప మ గ రి రి న రి గ మ |
 ప ధ ప సొ స ని ప ధ ప | సొ స్టి ని ధ ప ధ పొ పొ |
 మ గ రి స రి గ సొ ని ప | ధ ని పొ మ రి న రి గ న |
 , స ని ప మ రి న రి గ రి | సొ ని ధ ప మ గ రి ధ న |
 ఓ మ గ రి న రి / గ రి \ సొ ||

ఐన్యము (ఉపాంగము) २ : మాహశి

ల త ట క్రో క ము

మూర్ఖున : - { అరోహణము : స రి మగ రి మ | ప ధ సా ,
 అవరోహణము : స బ ని ధ ప మ గ రి | సా రి | గ రి స .

అట్టణ వివరణము - సుబ్బారామ దీశ్వితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; అరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్ణము. ఎల్ల వ్యాపకమునే యిదగును.

గ మ ని క : ఈ మాహశి రాగ మూర్ఖునారోహణములో రెండవ మధ్యమమున కవతలను, మూర్ఖునావరోహణములో రెండవ బుషథమునకు పక్కనను గీటు వేసి యుండుట వలన నీ రాగమునకు మధ్యమము జీవస్వరమును బుషథము న్యాసస్వరమునుగా నున్నవి

ఈ రాగముల్లో రెండవథండమున, ఒకటి, రెండు, ఆఱు, ఏడు, ఎనిమిది, తొమీడి, వది, ఈ ఆవర్తాంతములందు బుషథన్యాసములుగా రచించియున్నారు.

కీర్తనమున వల్లవి, అనువల్లవాదులందు మధ్యమమును, (ఉద్గార్హము) ఎడుపుగా ఎత్తియున్నారు. గమనింపుడు పారిగిస. మిగుల రంజనముగల ప్రయోగము గనుక అవరోహణమున వేరుగా గనుపించి యున్నారు. తక్కిన సంచరింపుల గీత, కీర్తన, సంచారుల నూహించి జూడుడు

లష్ట్యగీతము - త్రిపుట్తాళము - వెంకటముళ

శ్రీవము:

మ గ	రి స రి సా ని ధ	స రి మ గ రి మ ష
అ అ	రె ఎ రె వీ ణ అ	వ అ ద్వ వి ఛే . ష
ధ షా మ గ రి	మ గ రి సా ని ధ	
వ రం బి త్త లు	జ్జ అ లు రే ఎ రె	

అంతరి:

ధ సా మ గ రి గ	స రి గ రి రి సా
బు ధ జ్జ న చి ०	త అ మ ణీ త రె

జూవడ:

పా మ గ గ రి	స రి మ గ గ రి	రి స రి సా ని ధ
తే ఎ ఎ ఎ జ	ది న మ ణీ త రె	ది అ న రా థె యు
ధ స రి మ ా మ గ	మ ప ఢ పా ;	మ ప ఢ ప మ గ రి
సు జ న భా అ గ	థే ఎ యు రే	మ ० ० న అ అ రు

సరీ మగగరీ | ధసారీ మగరీ | మగరీ పమగరీ |
 ద్వినెలదఅరు | త్తియువతియత | యతియతియత |
 తిథపమగగరీ | పొపమగరీసీ | రీససనిధా ||
 త్రితానందరు | కారణైతిజ | తుభపుచెన్ ||
 ధసామగరీగ | సరీగరీరీసౌ ||
 బుధజ్ఞనచిం | తఅమణితసే ||

కీర్తనము - మిత్రజ్ఞతి ఏకతూళము - ముద్దుస్వామి దీష్టతులు

మామవ రఘుపీరా.

పల్లవి:

మా, మవమగ | రిసాన్నిపధా | సా;;మ | పుగారిరిసరిప ||
 మా మవ | రఘుపీ | రా మ | ర్యావతా.ర ||
 మా, మవమగ | రిసాన్నిపధా | సా,;పొ | ధధాసారీ ||
 మా మవ | రఘుపీ | రా మా | ధవధిరా |

(మామవ)

అనుపల్లవీ:

శాపమగరీ | రిసరిగాపుసౌ | రిమగరిసాపు |
త్వామాపురీ | శాదయిన్న | త్వామితికరుణా |
 ధరీద / వధనరి / ప ||
 నిధేదీ . . నం . . || (మామవ)

వరణము :

మూ ; , మధ | వమ్మాగారి | మగరిగా, సారి | , పామగరి ||
 మా మక | వ్యాదయని | వా స త్తి | నివా స ||
 , కీమాపా | , ధా \ మాపా | ధా , సానీ | ధా , పాధా ||
 మారుతీ | ప్ర శృతి | దా స వి | శ్వా . స ||
 రీ మగ్గాసరి | సాధ / రిసనిధి | పాధపాపము | మగరిసరి స ||
 భూమిజాసహా | వాస ఇహపర | భుక్తిముక్తివి | తరణవిలాస ||
పామగరిగ సరి / సానిధి ఫథ | రిరిగ / సారి మగ్గమ పథపస ||
 కామజనక కన కాంబర ధర | తామర సాకు వదన పదకర ||
రీ మగ్గ రీగరి సానిధివథ | సాసపావ / ధపమగరిస రి / ప ||
 పామర వండిత పావనకర | నామ ధేయ గురుగుహనత ధ ర ||

మామవ

సంచారి - ఏకతాళము - సుఖ్యరామ దీక్షితులు

సాధన | ససీరిరి | మామా | ^Wమేపమగ | రిసన్నివ |
 ఫథసా | సరిమా | గరి^Wమావథపా | పమగరి |
 గసరి / ప | \ మామ్మా | సాధథ | ససాన | రిరిస |

పా ^ ష మా | గ రి రి | ప ^ ష మా గ | రి సా రి | గా ^ రి సా |
 ర / మగరి | క / నీఫథ | సా రి | ప మగరి | రి మప |
 , ధ మ్ ప | ధా ^ స్ ని | , ధవథ | సా రిన | , నిన్సిథ |
 రీ ^ రి మ | గ రి గ రి | సా నిథ | తథ సా | స పా ప |
 సనిథరి | సనిథగ | రి సనిథ | సరి మగ | సా నిథ |
 రి ^ సా ని | ధవసని | ధవమగ | రి సారి | గరి సానిథఫథ |
 సార / వ | \ నూపమ | గరి సా | నీఫథ ధసాసా ||

జన్మము (ఉపాంగము) : 3 దేవక్రియ

ల తు ణ శ్లోక ము

వెంకటమఙి : దేవక్రియా చౌడవిస్యాగ్ర ని వజ్ఞాయథ స్గ్రావః.

మూర్ఖున { అరోహణము : సరి మహధ సా
అవరోహణము : సాసధవమరిసా

లక్షణ వివరణము - సుఖ్వరామ దీఖితులు

ఉపాంగము ; కౌడవము ; షడ్జగ్రుహము ; గాంధార నిషాదవర్జ్యము ; రెండవ జామున గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ దేవక్రియా రాగమున్నా ఘైవత బుషథములు మిగుల రంజనముల గతిగించు జీవ్యరస్యాన్యస్యరములు. పీని ప్రయోగములు లక్ష్మములచే సృష్టమగును,

శ్లోరనము 1 - రూపకత్తాళము - ముద్దుస్వామి దీహితులు

(శ్లో) గురుగువూ తారయాశుమాం

చలనిచి:

శా | ధ ప మ ధ | శా | మ రీ స | రి | , స ర మ ప ధ / ర ||
 (శ్లో) | గురు గువూ | తా | ర యాశు | మాం | శ ర వ ణ భ వ ||
 శా | ధ ప మ ధ | శా | మ రీ స | రి | ; స స ధ రి ||
 (శ్లో) | గురు గువూ | తా | ర యాశు | మాం | సు ర పతి ||
 సా మ రి | / ద ధ ప స ధా రి స | / మ రి స రి | స ధ స ధ | ప మ ప ధ ||
 (శ్లో) పతి | ర తి పతి వా కృతి | క్షతి పతి | ప శు పతి | సెవిత ||

(శ్లో) గురుగువూ

చరణము:

ధా | ధా ప ధ | \ మ ప | / రి మ ప ధ |
 రా | గా ది ర | హి త | హల్ద య వి |
 \ మా | ర స స రి స | రి మ ప | / ధా \ మ ప ||
 థ | బి త సు ర . | మ ని | పూ జి త ||

ధా | రీ స్తరి స | , ధ | స ధా ప |
 తాయి | గా థి రా | జ | కు మా ర |
 సొ | పా మ ధ | \ మ ప | మ రీ స ||
 తా | ప త్రి య | వా ర | కు మా ర ||

 సా ధ ర | , స మ రి మ పా ధ | \ మా పా | ధా స ధా రీ స ||
 భో గి రా | జ వి ను త పా ద | భూ దే | వ క్రి యా మో ద ||

 రీ మ రి | , రి సొ స ధా ధ | మా రి స | ధా స రి మ పా ధ ||
 యో గి రా | జ యో గ భే ద | యు క్తమ | నో ల య వి నో ద ||

ଓ గురుగుహ

కీర్తనము 2 - మిశ్రఖాతి ఏకతూషము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ଓ వటుకనాథ శివ సంజాత

వల్లవి :

ప / ధా ; ; ప | ధ ధ ప మ పా ధ స | ధ ధా పా మా | మ పా , మ రీ సా ||
 ଓ వ | టు క నా థ | శి స సం | జా త ||
 సా , ధా సా | రి మా పా ధ స | ధ ధా పా మ పధ ప | ప మ రీ సా ||
 జీ వ ద | య క ర | * ద మ రు భా | . . స్వర =

* సమర భాస్కర యని పాఠాంతరమున్నది.

అనుపత్తి వి:

సధ || నరీమువధసు | ధా , పాధసు | ధధాపూర్వా | స్థా రీసూ ||
దేవు || దే . వ . కి | యూ క కి | సహిత | : | కృషిహిత ||

రీమురీసూ | రీసధధావము | పధస్థధధపూ | ము/ధధము రిసు రిమువు ||
భూవలయర | తుణవిచతుణ | స్పూతి హైరా | ఇం . సి . ర . తుణ ||

(శ్రీ) వటుకనాథ

చరణము :

ధా , ధా ధా | . ధా/స్థధధసు | \ధా , పాధా | ధిపూ , \సూనూ ||
కా ల కా | ల కై | ర వ | జ్ఞ . హాకై ||

పా , \మాసు / ము | , రీరీసూ | సూ , ధూ సం | రీమూ పా ధా ||
పా ల శూ | లధర | పా ల వ | యన క్షేత్ర ||

పా , పా పా | \మూ , పా ధా | / స్థీ , పా సూ | స్థా , రీసూ ||
పా ల | స్థీ ద్విణ | శీ ల ధ | యింకర ||

స్థమూ , పా ధిస్తీ | / స్థీ , పా స్తీ | రీ , రీసీసీ | / ప్రధా . ధా రిసు ||
జ్ఞ్యో లాముఖ | హో లా హల | మూలాశన | కో లా హల ||

రీ \ ము రీరీసు | స్థీస్థధధవము | పధస్థధధపూ | ము/ధధము రిసు రిమువు ||
నీ ల కంతసు | శాలగురుగుహ | తో ల శీ లా | జ్ఞా . . ల పా ల య ||

(శ్రీ) వటుకనాథ

సంచారి - మర్త్యతాళము - నుబ్బరామదీషీతులు

స / ధ ర వ ప్ప మ మ్ వ \ మ రి | కి స రి మ వ / ధా ధీ |
 వ ధ / స \ ధా \ పా ధా ధ | రి మ వ ధ మ్ పా ప్ప మ రి |
 మ్ మ పా మ మ్ ధ ధీ ప ప్ప \ మ | మ్ / వ మ రి స ధ న రి మ్ వ |
 ధ స రి / వ మ / ధ వ / స ధ రి | స / మ రి స \ ధా ధీ వ ధ స |
 ధ / స ప / ధ వ / ధ మ / వ మ / వ | రి / మ రి / వ మ / ధ వ ధ సా |
 స ధ ధీ ప \ మా మ్ వ మ రి | స ధ స రి మ వ ధా ధీ |
 మ్ / పా మ రి మ వ ధ సా | / మా రి స ధా వ మ రి స |
 ధ వ మ రి వ మ రి రి \ సా | ధా సా రి మా రి రి |
 ధా ప మ రి రి \ సా : ||

ఇన్యోము (ఉపాంగము) 4 : ఆంధ్రా

ల త ఇ శ్లో క ము

వెంకటమఙ్లః అరోహే చావరోహేవ ధ వజ్రాయం ధార్శికామతా.

మూర్ఖునః { అరోహణముః స రి గ మ ప ని సా
                          { అవరోహణము : స ని ప మ గ రి స

ఉత్సా వివరణము - నుణ్ణరామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; పాడపము ; పంచమగ్రహము ; దైవత వజ్రము ఎల్ల ప్సుదును గానము సేయుదగును.

ప ని స రి గ మ రి స , సి ప మ రి గ మ రి స , రి గ మ రి స , -

ఈ ప్రయోగములే ఈ ఆంధ్రారాగమునకు రంజముల గ లి గి ఽ పు చు న్న పీ స రి మ ప ని స , స ని ప మ రి గ మ రి స - అరోహంవరోహణములు యిటులనే మిక్కులి గనుబడుచున్నవి.

ఈ గీతములోహాత్రము నొకచోట సా రీ రీ మ గ రి స - అను ప్రయోగ మున్నది. వీనిని లక్ష్మయులందు గమనింపుడు.

లభ్యగీతము - ద్రువరూపకతాభము - వెంకటమళి

ద్రువము:

రి స రీ గ మ రి స ని రి | రి స సో సో | స ని పా మా |
 చం ద్రవి న మణి ముర | అం వ త్రై | న్నా ఇ యం న |
 పా ని సా | రి పా సొ జ | ప ని స రి గ మ |
 త్తుం మీ రే | గ తీ రే రె | తె ఎ య అ అ అ |
 రి స ని రి రి స | ని వ మ రి గ మ | రి స ||
 అ అ . . . అ | అ ం వొ ఒ ఇ య | ఇ య ||

జూవడ;

రి మ మా రి మ ప మ ప సీ | ప మ పూ ప మ | రి మ మా మా |
 క ల శ జ్జ ల ని ధి మ ధ | నొ ఒ ది ం న తె | దె . బీ య |
 తీ నీ నీ | సా రీ ' రీ | మ గ రి స ని స |
 బ్బో ఉ ర | ట్ల వ వ్వీ | క్క అ . . న న |
 ని రీ ' రి రి స | సా స ని వ మ | పా నీ వ మ |
 ప్ర శ క్క అ అ | రు ం రు అ న అ | ధూ మ ధ్వ జ |
 రి మ మా రి మ | ప ని వ స సా | రి మ మా మా |
 మ అ ను క్క అ | అ చె వ ఇ రి | ద రు రే రె |
 ప ని స రి గ మ | రి స ని రి రి స | ని ప మ రి గ మ |
 తె ఎ య అ అ అ | అ అ . . . అ | అ ం వొ ఒ ఇ య ||

రి న ||
 అ య ||
 రి స రీ గ మ రి స ని రి | రి స సో సో ||
 చం ద్రద్ది న మ ణి మురి | ఆం ప త్తీ ||

కృత్తినము - ఆదితాకము - ముద్దుశ్శామి దీక్షితులు

బృహన్నాయకీ వరదాయకి

చల్లి వి :

రి పా వ మ రి గ మ రి | స స్సి ని స | ని రి సా ||
 బృ హ న్నా య కీ | వ ర దా | య కి ||
 రి . / మా వ ని \ ప | ని ని స ని ప మా | రి గ మా రి స ||
 త్రి వో తై జ వ | ని ఏ . హి ము దం | దే హి మాం పా హి ||

బృహన్నాయకీ

* మొదట 'పుర' అని మూలముదఱవు. రెంటిలో ఏది సాధువో తెలియదు.

అనువల్ల వి:

ర \ సా ర గా | గ ము ర రీ మ | పా ని ప ||
 అ హంతా స్వరూ | పి . జే చి | ద్రూ పి ణే ||
 మా పా \ రి గ / మరి | వ పి మా ని | \ పా ని స్ ని ||
ఆంధా తి హ ర ణ | చ ణ ప్ర | తా పి . ని ||
 సరీ గ మరీ స్ ని రీ ని స్ పా మని | స సా ని ప మ రి గ | మరి
 సహ స్రద తస ర సీరు హ వా సి ని | సదా నం దగు రు | గు హ
 న నీ రీ స నీ ||
 వ . శ్వాసీ ని ||

స్వరము:

రి, మపా, \రి గ మరి స్ ని సరి | \సా, రి / మా, | , పా మరి / పము ||
 వ / లిపమము రిపమము ర / మన / రినిస్ | / రిస్ / మమ ర / పము | మ \రిగామరిస్ ||
 రిమప / నీ సీ \ సానిప నిస్ / నీ, సీ | పము రిగమరి \ పము | \ నిప / స సీ నిపము ||
 చనిసరీ గ మరి స్ ని / రిసరీ నిపని | స సానిపమప | , మ రిగమరిని ||

బృహన్నాయకి

శ్రీ గుమపథిని]

మేళము 28 : హరికేచారగౌళ

[బాణ. భూ. చక్రము

జన్మము (ఉషాంగము) ५ : ఛాయాతరంగిణి

లక్ష్మి కము

వెంకటమణి : సంపూర్ణా స్వగ్రహాపేతా గేమూఛాయాతరంగిణి.

మూర్ఖుని : { ఆరోహణము : సరిగుమపథి లిని స
 అవరోహణము : సబ్బినిధపమగరిన.

ఉత్సవివరణము - సుఖ్యరామ దీష్టితులు

ఉషాంగము ; వడ్డగ్రహము ; సంపూర్ణము ఎల్లప్పుడును గానమనేయదగును.

గమనిక : ఈ ఛాయాతరంగిణి రాగమునకు వర్ణము వక్రములు లేక మూర్ఖును గనుపించి యుండినప్పటికిని ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయగల ప్రయోగములలో కొంత కనుపులుచేద -

రిగుగరి, వషమాగరి, రిరిమమప, రీమగరి, నిధపమగరి,

సరిగురిపమపాప, మఫనిన్నిస, స్నీసారిగామా, గరీమాసా,

ప ధ [॥] నీ స , రి గ మ ప , రి \ [॥] మ సా ప , మ సా , ధ [॥] నీ , స ధా , ప మ సా ,
 రి గ ర మ గ ర సా , సా / x ^{*} కి సా నీ సా — తక్కినవి ప్రాచీన
 వాగేయకారకుల గీత, కటక, కీర్తనములచే విశదమగును.

లక్ష్మీగీతము - ద్రువపూపకత్తాళము - వెంకటమథి

ద్రువము:

మ మ సా ప ధ ని స పా | ధ ని సా పా | రి మ మా మ గ |
 వ వ న త్తునుఫ వ సం | గ తై రై రై | వృద ర జి ० |
 రి స సా చ ని | ప ధ నీ మా | సా ; సా |
 మ హి మ తై టా | గ్ర అ వ ర్యై | లొ రై |
 సా చ ప స చ | స ని ధ ప మ గ | రి న ||
 క్రి ఇ . . . | ము ని స తి య అ | ఇ య ||

జూవడ:

స ని సా ప ధ ని స రి గ | మ ప ధ ధ మా | పా మ ప మా |
 క ర అ గ్ర అ చె ప రి | క రు జ ల అ | రె ము లై కు తి |
 మ గ రి స స ని | స ని సా ధ ని | సా ప మ గ రి |
 వృ కు రై ఎ రై | ల వ ఛాం బు ధి | రై య రై ఎ ||

మ మ సా స స | మా ఫా ఫా | రీ మ గ రీ |
 అ మ ర ప్ర ఖు | నం మ త్త | సం త తం |
 ఊ మ గ రీ | స్ఫ నీ ధ పు గ | రీ స స స సని |
 న త రె ఎ రే | త్రియ అ అ అ ० | బ క రె ఎ రె |
 ప ధ ని ప మ గ | రి స
 జ య జ య ర అ | ఫు వ
 ప మ సా ప ధ ని స సా | ధ ని సా సా ||
 ప వ న ట్రైను త వ సం | గ తె రే రే ||

క్రీరనము - ఆదిత్యము - ముద్దుస్వామిదీషితులు

సరస్వతీ చాయాతరంగిణి

పల్లవి:

న రీ స తై సా | రీ గ మ | , ८ మ , ८ ||
 న ర స్వ తీ చా | యా త రం | గ ణీ ||
 న గ \ రీ స తై సా | రీ గ మా | , [॥] ८ పా ||
 న ర స్వ తీ చా | యా త రం | గ ణీ ||
 సు గ ర గ \ రీ ప వ మ | గ [॥] గ మ గ \ రీ | ८ / గ ర స సి ||
 న క ల క చా స్వ రూ | సి ణీ | ర . . తతు ||

222 ర గు మ ప ధి ని మేళము 28 : హరికేదాపగోళరాంము బాట భూ. చక్రము

సా , స / నిధ పమగి \ గరిని | ; నిఫ ధానిస | ; \ నిధపమగి ||
మాంస క లదురిత థ 0 జనీ | విధ రంజనీ | నిరంజనీ . ||

సరస్వతీ.

అనుపల్లి వి:

మ పా ధ / నీ ప ధ | , మ సా , / ధ | ప మ గ మ ||
పు రం ద రా ది పూ | జి తా | జి ము ణ ||
గ రి రి మ మీ ప ధ | / నిధ \ సా పమ | గరి \ గగ్రి ||
బు ధ జ నో . పొ . త్రి | త స చ్చి | తున్ అ . ||
సరిగ మ ప మ గ మ వ ధ ని స రి \ మ గ రి | స రి స స ని ధ ప ధ |
గ రు ద వృ ష త ర గ హ రి హ ర క రి ము ఖ | గ రు గు హ ము ఖ మతి |
వ ప మ గ రి స నీ ||
వి త ర ణ గు ణ నీ ||

స్వరము :

సా . గ రి సా నీ సా రి / మా గ రి | సా , మా . గా | రి మ గ రి / గ రి ||
స / ధ ప మ / ప మ గ రి / ని ధ ప / ధ ప మ గ రి | ని ధ / ని ఫ ధ ని సా | రి గ రి / మ మ గ రి ||

న ని న రి గ రి మ రి / ప మ గ గ రి | మ సా ధ \ పా \ మా | గ రి / ని ధ ప మ గ రి ||

సరిగమప మ గ మ ప ధ ని స రి / మ గ రి | స రి స సా ని ధ ప | పా మ గ / రి స ని ||

సరస్వతీ

సంచారి - రూపకృతాళము - సుబ్బారామదీక్షితులు

సా ని న రి మ | గ రి రి ప \ మా | మ గ \ రి రి | న / రి రి స న్నె |
 స రి / మ గ మా | మ గ గ రి రి | / గ రి సా న ని | / గ రి స న్నె |
 వ ధ ని న రి గ | మ ప ధ ని \ మా | పా పా రి మ | పా మ గ \ రి |
 రి / పా మ గ మ | గ రి స న్నె రి రి | ప రి మ మ గ రి | స రి రి స స ని |
 ని సా రి గ మ | రి సా స ని ఫ | వ ఫ ధ ని స రి | గ మ ప ధ ని ధ |
 ధ ప మ పా ప | మా గ రి రి మ | పా \ మా మ ప | , ధ పా మ గ |
 \ రి రి \ సా ని | ని న ప మ ఫ ని ని | సా న ని స రి | గ మ ప ధ ని స |
 రి గ మ రి గ | గ రి ని స ని ధ | ప ప మ గ / ప మ | గ రి రి మ గ |
 రి రి గ రి మ | మ ప ప ధ రి ప | క మా గ రి ని ధ | ప మ మ గ రి స |
 రి స ని ధ ని | ప ధ ప మ గ రి | స ని ధ ప మ గ | రి రి స న్నె |
 రి స గ రి సా | ని సా సా ||

రి గు మ ప ధి ని]

మేళము 28 : చక్రము 6

[బాణ. భూ. చక్రము

జన్మము (ఉపాంగము) 6 : నారాయణగౌళ

లతు ఇ శ్లోక ము

పెంకటమథి : స్వాన్నారాయణ గౌళమ్త సంపూర్ణో నిగ్రహాన్వితః
అరోహే గఢ వజ్ర్యశ్చ విన్యాసాచ్యిద్యైతే క్వచిత్.

మూర్ఖిని : { ఆరోహణము : రి మ ప ని ధ ని స
అవరోహణము : ని ధ ప మ గ రి గ రి స ,

లక్షణవివరణము - నుబ్బురామదీక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; నిషాదగ్రహము ; అరోహణమందు గాంధార త్తైవత
శర్యము. కొన్ని చోట్ల విన్యాసమతోనున్నది ● ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

● అరోహే గఢవజ్ర్యిర్చ ....., ఇతాయిది ఒక వాక్యముగా భావించి, కొన్ని చోట్ల
విన్యాసము ననునరించి ఆరోహణమున గాంధారాధై వతములు వర్షించుటకలదు - అని
చాత్పర్యముచేయుట మేలు ; రి మ రి మ ప ని ప ని సా - ఇట్లు. (రా. అ.)

గ మ ని క : ఈ రాగ మూర్ఖనానారోవాణాపరోవాణనులలో మెట్టమెదట . బుషఫమును నిషాదమును యొ త్తియుండుటచేత నీరాగమునకు మిగుల రంజనములుగల జీవ స్వరన్యాసస్వరములు నిషాద బుషఫములే. ఏ రాగమునకు యే స్వరము గ్రహమో ఆ స్వరమే ఆ రాగమునకు అంశస్వర ● న్యాసస్వరములని భరతమతం గాది పూర్వాచార్యుల మతముగనుక యూ నారాయణగోళకు నిషాదము న్యాస స్వరముగానుండినప్పటికిని కొన్ని తావుల బుషఫన్యాసప్రయోగములను గలవు. విన్యాసపుత్రము లత్తణ సంగ్రహములో జాడుదు.

మూర్ఖనావరోవాణమున గనుపించియన్న మ గ రి గ రి స , ఇదిగాక
మ ప ధా \ మా ప మ గ రి — ఇవియు మిక్కిలి రంజనములుగల ప్రయోగములు. వని స.
ప్రయోగమును గలదు.

లక్ష్మితము - ద్రువతాళము - వెంకటమఙ

ద్రువము:

మ ప పా పా ధా మా ప మ గ రి	మ గ రి గ రి స సా ని ని సా ;
ప్రద ఇ త్తత్తే జం మ ० డ లి	రు ० కి న అల్లె త్రి భుట్ట ఉ మీ
రి మా పా ప ని ని ధ పా ధా	పా మా ధా ప మ పా ప మ గ ८
ఉ ద్ద ० డ కొ సి . . దం డ	ద్ద ० ఉ త్తం ద్ద శ కం ధ రు య య

● అంశస్వరమే జీవప్యారము.

రిగరిపమగరిమపనిధనిసీరి | సానిసీనిధపవమగరిగరిప |
 అఅ... . . . అ . . . . అ | నందసంయమిసంధరుమయ |

జూవడ :

పనినీనీధానీసాసా | కీనిసాసనినిసొనిధపా |
 ప్రదిత్తైతైవజం | దీనబింధుదంతిత్తాలి |
 నినిధసనిధపనినిధపధమప | నీనిసాసనిగరిససా ; |
 కృఅలనెవమికతిపంహరుమద | మత్తకంపహింపంనా |
 గరిససగరిసనిసగరిపసనిధ | సనిధనిపధమధపమపమగరి |
 అఇయఅఇయఅఇయఅఇయ | అఇయతిఇయఅఇయఅయితియ |
 రిగరిపమగరిమపనిధనిసీరి | సానిసీనిధపవమగరిగరిప ||
 అ... . . . అ . . . . , అ | నీధనిధపమమగరిసరిసని ||
 మమపాపాధామాపమగరి | మగరిగరిససాన్నిన్నిసా ; ||
 ప్రదిత్తైతైజంమండలి | రుంకినఅలైత్రిబుట్టమీ ||

కైవారప్రబంధము - మర్యాదము - వెంకటమణి

పాటవభండము :

పససానిసనినిధప | మపసీధనిసాసా |
 తోద్దిదాంధిమధిమికట | తోంగిణంగిఛ్యా |

రీ ని సా సీ ని గీ రీ సీ | సీ రీ ని సీ ని ధ వ ధ మ వ
 త త్తు ధిం కు ఇ క కీ ఇ | జ జ జ జ జ జ జ జ జ జ
 ని ని సీ ని ధ వ ని ని సా | రీ సీ మ గీ రీ గీ రీ స
 ది ది చా దా ది ది చా | ధ మి త ది మి ధ మి కి ట
 రీ రీ రీ ష మ గీ రీ గీ రీ సీ | ని ధ వ మ మ గ రి గ రి ష
 థ థ థ దు దు దు దు దు దు | తో దో దో దో దో దో గి ఇ

జావడ :

స స స స రీ రీ మ మ పా | మ ప థా మా ప మ గ రీ
 తు తు తు తు తు తు తు తు దెమం | త అ ది నాను ధ మి కి ట
 ప మ మ ప మ గ రీ గ రీ సీ | సా ని ధ సీ సా సా
 కు త కి ట కి ట్టి త హ కి ట | ము బ్ర అ ట్టి క్రై జ్ఞం
 ని ని సా ని స ని ని ధ వ | థా మా పా సీ థా
 క కుం ద త్తు కుం ద ధి కుం ద | ర్యు దో త్ర ర్యు దో త్ర
 ని ని ని సొ స ని గ రీ సీ | సా ని ని సొ సా ;
 త తిం దో ధి కు క్ర ధి దో కు కు | ర్యు దో త అ రి త్రా
 స రీ ని ధ వ ధ మ పా ప | ని ధ ని స స రీ ని సా స
 త ట కి ఇ త రి ధ టే కు | ర్యు ర్యు కి ఇ త రి మ రే కు
 ని రీ రీ ని సొ స సా | రీ మ ప థ మా పా ;
 త రే కు ధి రే కు తా | ర్యు దో త రి కుం తా
 సా రీ మ గ రీ గ రీ సీ | రీ మ మ ప సీ థ సీ సీ థ
 తా హ ది మి ధి మి కి ట | త కు ధి కు తో దో గి ఇ దో గి

ఆ లా ప థి ० డము :

పా ; ప ప ప ప ప ప / ని ధ ని / సా ; ||
 ४० గ పా అ అ ణె ఇ ఇ ఇ రే ||

ము ద్రా ఖండము :

రీ మ ప నీ ధ ప ధా ధ | మా పా మ గ రి గ రి స |
 శంక ర ముని మ త ప్ర | తి పో ప న కొ ఒ విదు |
 సా ని ని సా ని గ రి స | సా సా ని ధ ప ధ మ ప |
 గో వి ० దా ధ్వ రి న అ | గా అ ० లి క అ అ సు త |
 ని ధ ని స రి ని సా సా | స ని ధ ని స రి రి మ ప ప |
 వె ० క ట మ ఇ చం ద్రు | ప రి ర చి ఇ ఇ ఇ ० న్న లె |
 ధ మ ప మ గ రి గ రి స | ని ధ ప ధ మ గ రి గ రి స ||
కై ఇ వ అ ర ప్ర బ ० ధ | మ వ ధ అ అ అ అ రయ ||
 న న సా ని స ని ని ధ ప | మ ప నీ ధ ని సా సా ||
 హౌరి దా ० ధి మి ధ మి క ట | తొ ० గీ ఇ ० గ జ్ఞా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

(శ్రీ) రామం రవికులాభిసోమం

పత్ర వి:

1 రి , మ మూ మ గ మ గ రి / గ రి | ప \ ని ధ ప | / ని సా ||
(శ్రీ) రా మ ० ర వి | కు లా భి | సో మం ||

2 , రి \ మ మా ప మ్ గ మ్ గ రి | గ రి | వ ని ని ధ వ | నీ సా ||
 (శ్రీ) రా మం . . . ర | వి | కు లా లి | సోమం ||

, వ నీ వ రీ మ పా / ని ధ | \ మ పా, మ గ గ | మ గా రి / గ రి / గ ప ||
 శ్రీ త క ల్పభూ రు | వాం, . థ | జే వాం . . ||

అనుపత్తివి:

1 ధా , \ మూ / ధ వ / ధ మ గ | రి గ రి మ | పా పా : ||
 శ్రీ రా గ్రి గ ఽ | ణ్ణ ఽ వ | రే ణ్ణం ||

2 వ ప ధా ధ మ / ధ వ / ధ మ గ | రి గ రి మ | ప పా పా ||
 శ్రీ రా గ్రి గ ఽ ఽ | ణ్ణం ఽ వ | రే . ణ్ణం ||

, మ ప ని ని ధ ధా , నీ | - సా నీ రి | \ నీ సా ||
 దీన జ నా ధా | రం రఘు | వి రం ||

నీ / గ రి గ స / రి ని స రి సా ని ధ | పా పా మ గ రి గ | గ రి సా ని ధ వ ని ప ||
 నా ర దాది సం ను త రా మా య జ | నా రా య జ ము ది | త నా రా య జ ||

చరణము :

. రి గ రి సు పా మ మ్ గ మ్ గ | రి గ రి స | , నీ సా ||
 ద శ ర థా త త్తు జ ఽ . . | ల . త త్తు చా | గ్రి జం ||

, సన్నిధ ఫ మ ఫ స్తి ధ | న్ని సా 8 | మ గ రీ గ రీ ||
 దొ న వ కు ల శీ | క రం త్తి | క రం . . ||
 , రి మ ప ని త / నీ స్తి ధ ధ | , మ ప / ని ని ధ ధ | నీ స రీ ||
 క శ ల వ తా తం . | నీ త్తో | సే . తం ||
 రీ / మ గ రీ / గ రీ స ని ధా , నీ స | ని ధ పా మ | గ రీ / గ రి స ||
 కు వ ల య న య నం . | మ ద రఫ | క య . నం ||
 మ రీ మ పా ప / నీ నీ స్తి ధా నీ సా | రీ రీ నీ సా స్తో | సని ధ మ పా పా ||
 సు శ ర చా ప పాణిం సు ధీ మ ణిం | సూనృత భా మం | గురుగువో తోషం ||
 ప మ ని ధ ని సీ ధ ని సా . ని ధ మ ప పా | మ ని ధ మ పా ప \ మ | , గ రి గ రి ప ని ప ||
 ద శ వ ద న భం జ నం ని రం జ నం | దొ న ని ధిం ద యా | ర స జ ల ని ధిం ||

శ్రీరామం

సంచారి - మర్యాదాగము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రీ మా పా మ మ పా | ప మ పా ధ \ మా / ప మ |
 గ రి / మ గ రి / గ రి ప ని నీ | సా ని ధ నీ సా సా |
 ని ధ ఫ మ ఫ ని ధ ని సా | రీ మ గ రి గ రి ప ని స |
 రి మ ప ని నీ ని నీ ధ \ | మా పా ధ మ గ రీ గ రి |

రి ప రి మ గ రి గ రి సా | రి మ ప ని ధ ప ధ ధ |
 ■ మ పా ప ధ మ ప మ గ రి | రి గ ర / ప మ గ రి మ ప ప |
 ని ని ని నీ ధ \ మా పా | మ స / ని నీ ధ నీ సా |
 పా / ని ధ ని ని సా రి రి | రి / మ గ రి / మ గ రి / గ రి స |
 ని / రి స / రి ని / స ని ధ మ / ధ | ప / ధ మ / ప మ గ రి మ ప ని |
 ధ ని స రి సా ■ ని స ని ధ | ప ధ మ, ప మ గ రి గ రి స |
 ■ ని ధ ఫ ■ ని ప రి ప రి మ గ | రి మ గ రి మ ప ని ధ ■ ని స |
 ■ ని స రి మ గ రి / గ రి సా | స ని ధ ప మ గ రి / గ రి ప |
 రి సా ని ని ధ మ పా ధ | \ మా గ రి గ రి సా ని ధ |
 ఫ ఫ / నీ ధ ■ నీ సా ||

జన్మము (తపోంగము) 7 : నటనారాయణి

ల త ణ శ్లో క ము

వెంక ట మ ఖ : నటనారాయణి రాగశ్చారోవేహి గ వక్రితః
ని వర్ణి ష్టాడవస్తు స్వాగ్దీయతే సతతంబుధై :

అ రో హా ణ ము : స రి గ స రి మ వ ధ స
మూర్ఖ న : {
      అ వ రో హా ణ ము : స ధ ప మ గ రి స .

లక్షణవివరణము - నుబ్బిరామదీక్షితులు

తపోంగము ; మడ్డగ్రహము ; ష్టాడవము ; నిషాదవర్జ్యము ; అరోహణమందు
గాంధారవక్రము. ఎల్లప్పుడును గానమునేయదగును.

* 'గ వర్జితః' అని చతుర్భండి ప్రచారిక యనుబంధమున ముద్రితపాతము. ఒకవిధముగా
అదే సరియని తోచును. లక్ష్మములుగా ఇక్కడ చూపిన గీతక్కిర్చన దరువులలో
'స రి గ సా' అను సంచారము కానరాలేదు సంచారిలోమాత్రము శాస్త్రమునకు
గా కడపట రెండుమూడువోట్లు గ్రంథక ర్త చానిని జతపఱ చినాడు. (రా. అ.)

రి ధ ప రి \ పా ధ ప రి , ఇటుల బుషఫమునకు క్రిందగల శైవతమునకు గాని పంచమమునకుగాని కలిగెడు సంబంధమును సా \ పా ధ ప మ గ రి , స సా మా ప ధ ప మ గ రి — ఇటుల వైనిగల పడ్జముననుండి క్రింది పంచమమునకుగాని మధ్యమమునకుగాని దిగుటయును ఈ నటరాయణేని విశేషముగా స్ఫురింపజేయుచున్నవి.

లక్ష్మితము - ఏకతాళము - వెంకటమఖ

భ్రమము :

పా పా ధ ప మ గ | గ గ రి స కీ రీ | పా పా ధ ప మ గ |
 అ రె ద శ వి ధ | పా వ న రూ ప | గో పా ఽ గ న అ ను |
 గ గ రి స ||
 రూ ఉ ప ||

అంతరి:

ఛా సా సా రీ | రీ ము గ గ రీ | త ప రి గ |
 నం దా నం దం | నా అ అ అ అ | వ్ర జ అ అ |
 రి స రి స సా ; ||
 నం దం నా ||

జూవడ :

ధ ధ స స స స స స | రీ ము ము గ గ రి స | సా స్ఫో స్ఫో పా |
 కీటక్కత త కి జ క | తొంగి జ మ జ వు ని | న చ్చం తా ఆ |

బ ధ ప శు గ గ రి స ||

డి ం వ అ న ం ద తి ||

ధా సా సా రీ | రీ మ గ గ రీ | స స రి గ |
న ం దా న ం ద ం | నా అ . ఆ ఆ | వ జ అ ఱ |

రి స రి స సా ; ||

న ం ద ం నా ||

కైర్వనము 1 - ఆదితాళము - ముఢ్చస్వామి దీక్షితులు

మవోగణవతె పాలయాశు

పత్ర ల వి :

మ గా గో రి స రీ | పూ ధ న | ధ రీ ||
మ హో గ ణ వ తే | పొ ల యా | శు మా ० ||
శా రి ప మ గ గ రి | న రి గ [॥] రి రి ప | రీ ధ న రి ప ||
మా యా మ య వ | అ ఖా | చ | తే రీ ||

2 " " " " | " " | ఱీ సా ||
" " " " | " " | తే . ||

అనుపత్ర ల వి :

మ పౌ ధ ప పౌ బ మ | గ్గె మ గ రి | ధ న చో ర ||
మ హో న ట నా రా | య తే | న ం ద చ ||

సా ధ ప సా సః ప | , పః ధ ప | మ గ గ ః ర ||
 మాని త దే వ దే | వ కై | న ఽ ద న ||
 మహాధప మగగరి సా సః సా సః | \మాపథ పమగగ | గగరి స ధసరి\ప ||
 మహేశ్వర గురుగుహ భ క్త చందన | మా తం గ వదనే | ం ద్రాది వందన ||

ప్ర్యారము :

పః పః పధ ప ప మ మగగరి సరిగ | \రి, రి, ధా | , సా \ పం ధ సరి ||
 ప \ మా గరి ప ప సా స మ హాధ ప మ | గగరి సా సా\ప | , \మా \ గారి సరి ||

An Ode on M. R. Ry Nagaya Swami Pandiyar Avurgal, Zamindar of Periyur పెరియార్ జమీందారు మ రా. రా. శ్రీ నారాయణస్వామి పాఠడియన్ అవగాళ్ మీద రచించిన ‘ఓదు’ *

2 దథ - త్రిప్రసాతి ఏకతాళము - సుఖ్వరామదీష్టితులు

సర సా గ్రేసర సరగున

పణ వి:

ప మ హా మ వ ప ధ ప | మ గ గ మ గ రి గ ర ||
 స ర సా గ్రే | స ర స ర గు వ ||

* Ode అనగా A Lyric Poem of exalted style and tone అని అంగ్లానిఫుంటు దానికి తెలుగుపదము ‘దరు’అని గ్రంథకర్త. (రా. అ)

త వ ధ ప రీరి | ప రి ప మ మ గ ధ స రి రి గ గ గ ||
 న ర స కోరి | వ చిప్పితిగ ద . . . . ||
 రి సా ; ||
 రా ||-

అనువల్య వి:

న స పా ప ము | ప ధ ప మ గ రి గ రి ||
 లె ర థూ తి పు | తి బ ల ధల్ తు ల ||
 ష ప ధ ప మ గ | మ గ రి గ గ గ రి ||
 తి వ కు రు గు హ | గ రు లె న తే ||
 సా సా స స | సా స స స స ||
 (కు) నా ధ ప | దా జి ధల్ గ ||
 - మా మా గ రి | ప రి రి గ రి ||
 (కు) నా గ య | సా మి ప త్నం . . గ ||

సంస్కరించబడిన పత్రము

చరణము:

గా రి న రి | ప మ ప మ మ గ రి ||
 గా న క ళా | ధ ర ర ర జ ||

గౌ రి ప ధ స | మ గ రి రి గ రి స ||
 గౌ న సీ స | మూ న మై చ ట ||
 గౌ రి మ గ రి | , మ వ మ మ గ రి ||
 గౌ న మ న సే | ము న మ ల ర ||
 గౌ రి జ రి / మ | గ రి స రి స రి రి గ రి స ||
 గౌ న రు దె ० | చి తి సా మీ ||
 సౌ ప పా | ధ పా మ మ గ ||
 దీ న జ నా | ము ర త్రు మ న ||
మ వ మూ, గ గౌ రి గ | రి రి ఫ ధా న ||
 దీ న గా ० థీ | . ర్యు క శా న ||
 దీ రి మ గౌ | రి ధా వ పా ||
 దీ న య శః | ప్ర తా వ స్వా ||
 / సౌ స మ మ ప | వ ధ వ మ గ రి / గ రి స ||
 దీ న మ గ నా | ద రి ० రు మీ ||
 మూ మీ మ పా మ మీ గ గీరి || / మూ గీ గరి మ గ రి / గ రి ప ||
 మూ న ని ప్రై మ మీ ర బ వలు || మూ న మ గ మూ న లొ స గుము ||
మ గ రి సా రి స న / సా స న || \ మ ప ధ పా మ గ రి గ రి ||
 మూ స ని య్యు మ హి మ స్వద్ || మూ న వ తీ మూ స న హార్ ||

స్వరము :

పొ, పొ, పుధు / పుము గగ | \రి, రి, రి / మగరి సరి |
 \సొ, సొ, థాను \ఫూధు | సరి \సొరి పొమగరి సరి ||
 ప \మాము \గొ గు \రి \రి \సొ | ర / మాము \గొ గు \రి \రి సరి ||
 \సొ, సొ సొ సొ \ పొ, వ | , పమప \మాము గొ రి సరి ||

సరస్వతీ పర

సంచారి - మత్కృతాళము - సుబ్బరామదిక్షితులు

న రి స వ న రి స గ రి | న భ ఫ భ స / ప మ గ రి స |
 భ స రి మ ఫ భ స రి మ గ | ర / మ ము గ ర / ప మ గా ర |
 న భా ర భ సా ర సా | మ గ గ్ ర రీ రీ / సా ర |
 / మూ మ \ గా గ్ గ్ రీ ర | మ గా ర సా ఫో భ . స |
 త భ స రి గ \ సా స భ స | ఫ భ స సా భ స రి గ స |
 మ / భ ప పో మ గ ర / గ సా | ర / మ గ ర / గ స ప భ సా |
 స సా ప భ పో మ గ రి స | స \ సా స / పా పా భ ప |
 \ మూ మూ స \ మూ గ రి స | సా సా మూ ప మ గ ర |
 భ ప మ గ రీ భా సా | ర గ / సా రీ \ సా ; ॥

ఓగు మి పథిని]

మేళము 28 : హరికేదాగౌరా

[బాణ. భూ. చక్రము

జన్యము (భాషాంగము) 1 : కాంభోజి

ల ఉ ణ శ్లో కము

వెంకటమం : కాంభోజిరాగ స్ఫుర్తి శ్చారోహిగ ని వక్రితః
నిషాదః కాకలీయు త్కః క్వచిత్థానే ప్రయుజ్యతే*

మూర్ఖునః { అ రో హ ఉ ము : సరి మ గ ప ధ ఈ ని ధ సా
అ వ రో హ ఉ ము : స ఈ ని ధ ప మ గ రి స .

* పుద్రిత చతుర్ధండీ ప్రకాశిక రాగప్రకరణమున 'మని వక్రితః' అని పాఠము.
(శ్లో. 78) 'మనివజ్రితః' అను ఇక్కడి పాఠముకంటె లక్ష్మిమునకది సమీపముగా
నున్నది. కాక, 'సాయంసంగీయతే నోచైయం సంగీతాగమపార్గైః' అని ఆక్కడి
కాలనియమము అది ఎప్పుడును ప్రాయశః చెల్లుబడితోనున్నది. (రా. అ.)

లక్ష్మణవివరణము - నుఱ్ఱిరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; వడ్డగ్రహము ; అరోహణముడు గాంధార నిషాద వక్రము ; రక్తిరాగము ; కొన్ని చోట్ల కాకలినిషాదము ప్రయోగింపబడును. ఎల్లప్పుడును గొనమునేయదగును,

ఈ కాంభోజిరాగము రక్తిరాగముల లోపల మిక్కిలి ప్రసిద్ధము. ఈ రాగమునకు అన్నిస్వరములును రంజనములు గలవిగా నుండినను మధ్యమాడై వత నిషాదములు మిక్కుటముగ రంజనముల గల్చించును. ఈ రాగప్రయోగములు స్వప్తములు గనుక కొన్ని ప్రయోగముల శాపించెద.

ధా సా రీ , మ గ / వీ మా పా ధా , మీ వధా , పా / ని ని ధా ,
 వ మా కు గా రి సా , రి / మ గ మీ వ ధ సా , గ స ధ సీ \ తీ ధా వ మ
 . గ రి / గ \ సా .

కాకలి నిషాద ప్రయోగములు ;

సా ఒ సీ \ ధా ధ సా , ఒ సీ \ ఫ ధ సా , స ఒ సి ఫ ధ సా ,

స స ఒ సి ఫ ధ స రి గ / మీ రి / గీ స / గ రి \ సా — ఈ కాకలి నిషాదము ఛైవతమునకు దిగక వడ్డమున కెక్కుక వంచమమునకు మాత్రము పచ్చినపిమ్మిట వంచమముమీది ఛైవతమునకేగి క్రమముగా సంచరించును. క్రింద దిగదు. తక్కినప్రయోగ ములు గితము మొన్నెన లక్ష్మణులచే నెఱుగదగును చతుర్ధించి ప్రకాశికలో ఈ రాగమునకు అరోహణమన మధ్యమ నిషాదములు వర్ణములని ఫెంకటమథ చెప్పియున్నారు.

లక్ష్మీతము - అటవాళము - పెంకటము

ద్రువము :

ని ధ స రి | మ గ రి గా రి స గ రి స ని ధ ప ధ |
 అ రె య మ | రి ఇ ప రి వృ తె అ సు ర మ ర ద ని |

 రి రి స ని ధ ప ధ సా స ని ధ ప ధ | ని ధ ప ధ ప మ గ పా ధ సా **మ** ని వ |
 గు రుకుచె ఎ కు ० ० ద వు రు శి త | మ ఉ ద హ సి తొ ఈ ల్లా సి తా న న |

 ధ సా ధ స స రి మ గ రి ప మ గ రి | గా గ సా రి రి స రి స ని ధ ప ధ |
 ప ర ద్వే ఎ వ తె ఎ ఎ దె ఎ ఎ వి | థి రు మం జు శ వా గ్వ్య లా సి ని |

 స ని ధ ని ధ ప ధ మ ధ ప మ గ రి న |
 నీ . ల కు ० త లె గ అ న లో . ఒ లె |

అంతరి :

మా మ గ మ ప ధ ని ధ ప గ మ ప ధ | సా స నీ ని ధ ప ని ధ సా ; ||
 నూ త్ను నూ పు ర శి ० జి తా ప ద | ప ० క జే ధు రి ది రి ఇ జే ||

జూవడ :

ధ సా ధ స స రి మ గ రి ప మ గ రి | ధ ధ ఫ మ గ రి గ సా స రి గా |
 అ చె ప్ర శయ క అ అ ల కా అ శ | ప ర ० జో . ఒ తి చే రె యా ఆ |

 రి స ని ధ ప ధ స ని ధ ని ధ ప ని | ధా మ గ ప ధ ని ధ ప మ గ రి సా |
 రే రె య అ ఇ య క ० బు క ० ० ధ | రే య అ ఇ ఇ అ ఇ య అ ఇ య తా |

మా మ గ మ వ ధ ని ధ ప మ గ వ ధ | సా సునిధ సరీమ గరీమ మ గరీమ |
 యోగి మా న స పదుమ భృంగ గ | కే శెర వ త కిరి ఇట ధారిణి |
 నీ ధ ప మ గ ప ధ స్తోనీ ధ ప ధా | ధా ప మ గరీమ సగొరిసనిధవ |
 జాన అ అం లి కే థ అ . ఆ | పాంగ కా అ అం ఫోజి రా . అగ |

ధ ధ ప మ గ ప ధ ధ ధ ప మ గ ధి స ||
 న అ గ రు ఉ ఉ ఉ రె ఎ రె య అ ఇ య ||

మా మ గ మ వ ధ ని ధ వ మ గ వ ధ | సా సునిని ధ ప ని ధ సా ; ||
 మా త్ను మా పు ర షి ం జి త అ ప ద | పంక జే ధ రి గి రి ఇ జే ||

కీర్తనము 1 - అటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పూజాక్రమమైన నవావరణ కీర్తనములలో నిది నాలుగవ కీర్తనము,

క మ లాం బి కా యై

పల్లిచి:

, గ * ప మ సా | ధ సీ , ధా , | ధ / ధ మ గ గో | పా , ధ సా ||
 క మ లాం | బి కా | యై . . ఇ | ఈ ఈ ||

 ధ / సని ని ధ ధ , ప మ ప | ధ స ధ ప / ధ మ గ | మ ర / గ ర |
 క న కా 0 | ఈ యై | ఇ ఇ ||

 ర \ ప మ మ గ గో ||
 ఇ ఇ ||

రి సా ని ని ధ ధ \ ని ధ | ధ సా స రి గ | ర / పము | గో ||
 క రూప ఉ | ర వీటి కా | యై | న ||
 ——————
 ర / పము గ మ గ / మరి నరి | మగరిన ని బధ ధ / న |
 మ ఐ | న మ అ అ ఐ |
 ; | ; | న
 | | క

అనుపల్లచి:

, పముగౌ | ర / మగన నరి / పముగో | పమూ | కౌ ||
 క మ లా | కా ఽ తా ను | జూ | యై |
 , మగసా | ని ధ సని ని ధ వ | ధని ని ధ ధ | సా ||
 కా మే | జ్వ రై అ | జా | యై ||
 , ర / మగ / మరి | రి స రి గౌ, ర / గ రి సా | ర / ని ని ధ |
 హి మ గి | ర త ను | జా |
 వ \ మవధ ||
 యై . ||

/ సా, ద / ని ని ధ ధ | వమం ధ మ | మగ / మరి | గరి / గన ||
 ప్రీం కా | ర పూ | జ్వ | యై . ||

వమపా సరిమ గ/మా | పాధా/నినిధపాధ | సాపథ | సా/గ్రి ||
కమలానగర విహో | రిషై అలసమూహో | సంవో | రిషై ||

గగ్వరిస రీసగ/నిని | ధవదరి సనిధధపము | గరిగస | సాసరి||మ
కమ నీయరత్నవో | రి. షైకలిక. లైష | వరివో | రిషై ||క

వరణము:

, స/గ/ రిగ్ | గరి గమా, గ్ | రి | రి సగ్గ |
న క ల | సా ధా | గ్య | దా |
రిగ్ రి సార/నిని ధ | రినిధ ధవసా | రిగ్ రి | గమా, గ్ |
య్కాం భో . . | . . జచర | తా | త్యై |
, రిసా/ స ని | ధాసా పథ | పమగ | , / పు |
సం తో | భిచ్ఛాయ్ | ది శ | త్తై |
వధా, వ/ధమగ్/మగ్/మరి | సరి రిస స/ వమ మగ్గ | మవపమ | పా |
యుత చ తు | రా | వ ర | చా | త్యి |
, పీద/నిని ధ | , వపథనిదపపథ | వమగ్గ | పా |
ప్రక ట | చతు | రం | శ |
స్తు/ తీధా | పమగ్గ పథస్తధ | రి | సా |
శువన | ధ ర | చా | త్యై |

రి స రి గ | గ రి గమూ, గ గమ రి | రి గో, స | సీ ని ధ ||
 ప్ర బల | గు రు గు | హ | స. 0 ||

రి సొ \ పొ | వ మ వ ధ సీ ద ప / ధ మ | గ / మ గ / మ రి | / గ రి / గ స ||
 ప్రదా యొం | త : క ర | ఛా | యై ||

రి స \ నీ ధ | \ పొ ధ క ధ / నీ ప ధ | సొ | సొ ||

అ క క 0 క | రూ ప వ | - ర్మ | యై ||

సొ పొ ధ మ గ గ | గ / ని ధ ప ధ ప మ గ గ | చొ | పొ ||

అ ప ఛ్యా | యై మ వ | జ్యా | యై ||

ప ధ స రి గ | గ రి గమూ, గ రి స | ర / నీ ని ధ | వ మ ప ధ ||

సుకర ధృత | చా వ చా | ఛా | యై . . ||

సరి మ గ మ పా మ | ధా పొ ధ / నీ ధ పా | నీ ధా / గ | రి సొ ||

స కుంకుమా ది లే ప | నా యై చ రా చ రా | ది క ల్ప | నా యై ||

రి గ మ రి / గ స \ నీ ధ / రి . | స నీ ధా / రి సొ ని ధ ప |

చి కు ర వి జి త నీ ల ఫు | నా యై చి దా న 0 ర |

\ పొ / ని ధ | పా మ ప || \ మ
 పూ ర్మ ఫు | నా యై . || క

కిర్తనము 2 - అఱ తాళము - ముద్దుస్వామిదీషీతులు

శ్రీ వల్లికథింగం

పర్మివి:

సా / రిని నిధ వ / ధవ | ప్రమవధ ధస వ / ధవ / ధమ |
 శ్రీ వ | ల్లి. | క |

మగ/మరి	పట్ట/ధర్మ
థిం	గం ..

2 " " " | " " | ర/గర్భి/పము ||
 " " " | " " | గం .. ||

మగగ్రిసామ్రిఫ/నిధా | సాసా | ధమగగ్ | పట్ట/ధధ్ ||
 ० చిం ० త | యైంవా | ధ్ .. ० | గం .. ||

2 " " " | " " | " | గర్భి/పము ||
 " " " | " " | " | గం .. . ||

మగగ్రిసామ్రిఫ/నిధా | సా ||
 ० చి ० త | యై ||

అనుపత్తి :

ధా ధని పథ వ | ధనీ ధవ ము , పథా , | సా | పా ||
 గు వ | ర చా | య | కం ||

1 ధీ , ధ సా ధ / ని ని ధ | ని వ ర స్త ప్ర ని పద | సా | ధీ ||
 గు . తు | ర నా | య | కం ||

2 పథ / రి సు , ని ని ధ | ని వ ధ స్త ప్ర ని పద | సా | కి ||
 గు | ర నా | య | కం ||

సు , ర గౌరి రి సు , | రి సు \ పా ధ సు \ ని | ని ధ ధీ పద | ధ ం ||
 పా వ | చా | ఆ | ది | వి | ను త ||

న రి / గౌరి సు , న | ధవ పా , మగ రి రి గ | \ సు మగ వ | , ధ / ని పద ||
 న | శ్వ వి | ది | వి టం | కం . ||

చరణము:

చు గా డ | ధ గ స రి , గ స సా | ధ / ని ని ధ | ధని ధ , ||
 కు రు జై | త్రవి రి ఽ | చి . | య ||

థ . పో | గ రి గ స తీ ని ధ ధ | సో | సో ||
 జ్ఞో దథ | వ కా | రుతై | క ||
 జీ మా మ్ గ గ | వ చ మ పే ధ / ని ని ధ | వ పే ధ | చ మ గ ||
 ధ ర ము | ర ర ర తు | జూ | త ||
 వ / ని ధ ధ ప ధ | వ ధ ని ధ , ప మ | పో | పో ||
 జూ రి వా | యా య | ర్య | అ | అ ||
 ధ పొ / ధ | సో , పో | ధ / ని | - | ధ ||
 న ర థ | యొ య | త్ర | - | వ ||
 రి సొ త | ని ధ ధ / స ని ధ | / ని ప ధ ధ | స రీ ||
 జూ ర ణ | చ ణ త | రం | ర్య ||
 గ రి స రి | / గ స రి / గ ర సౌ | / ని ని ధ ధ | చ ప మ ||
 క రం సో | మ కు లా ० | . . . ० | చి ||
 పో , పు / ప మ గ రి | స రి గ మ గ / మ రి స ని ధ ధ | / ని ధ | సో ||
 కూ భో | జ మ ధ క | రం | ० ||
 ని ధ స రి గ / మ రి గ స ప మ | గ మ పొ ధ / ని ధ ప ధ | మ గ వ | , ధ సౌ ||
 గురుగు హజన కం న త | జనకం కు బేరస థ | ఓ చరాష్ట్రం | శుకం ||

సురుచిర శిరోధృతః | శాంకం స్వయం ప్రకా | శక్తంతా | రక్తం ||

కీ రనము 1 - అటతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

కా శీవి జ్యేష్ఠ వహి మా ०

వల్లవి:

వధ సా | స స ని ఱ / ని ధ ని ధ / ని ధ ధ ప | ధా | ని ధ / ని ||
 కా తీ | వి శైన్ | శైన్ | ర ||
 పథ ధ ప ధా | ని ధ / ని ధ ధా ని ధ ప | ప మ గ / | ప మ ప ||
 వ హీ | మా ० పా | హీ | | ||
 వస ప / ధ ప / ధ మ మ గ / మ రి | ర / ప మ గ \ మ గ / మ రి / గ స | ధ / ని ని ధ | ని ధ ధ ||
 క రు శా | ని థ . . . | స ० | .. ని ||
 సా , / గ ర గ | / మ గ చి స మ గా , మ వ | మా , వ ధ | వ ధ / ర స ||
 థ హీ | ము ద ० ० | చే | హీ | ||
 ఏని : వధ సా | „ „ „ „ „ „ ||
 కా తీ | „ „ „ „ „ „ ||

2 సా , గ ర గ | మ గ ర న భ ని \ ప ధ | సా | సా ||
 దౌ హౌ | అ అ అ | కు |

అనుపత్రావి:

మా , మ ప ను మ | గ మ పా , ప ము | పొ | ధ ప ధ ||
 కౌ కీ | కై త్ర | న | దృ ||

ధౌ ధ న జ భ ని | \ పా ధ / నీ ని ధ ధ | సా | సా ||
 కౌ | ధి క వ | అ | ద ||

న .. | .. | .. | సం | రీ ||
 .. | .. | .. | అ | ర ||

గ రి గ మ రి గ రి , | రి స రి రి / గ రి సా | ర / ని ని ధ | / ని ప ధ ||
 గ | ర | క | ర | వా | . . . ||

/ సా , \ పా | , ప / ని ధ / ని ప / ధ ము | మ గ / మ రి | / గ రి / గ స ||
 సా | భ క్త వి | శ్వా | స ||

సా మ గ / ని ధ ప మ గ | / మ ర ప ధ స భ ని \ ప | , ధ సా | స స రి గ ||
 దే శక కట్టా ణ | ద ర్షి త దే వ తా సా | ర్యా భా | మ మ వా ||

గ రి స \ ని ధ ప మ గ మ | ప మ ధ ప \ సా రి / ప మ గ | సా ధ రి | సా స భ ని ||
 దే ప దే వ దే వ దే | . వ న త దే వ రా జ | పూ జి త | ద క్త ణ ||

న \ ప ధ సా ||
 కౌ కీ ||

చరణము:

స పా మ గ | మ ప ధ ధా | / నీ ధ / నీ ధ | / నీ ధ |
 భ వ రో | గ హ ర | చ తు | ర |

ధా, వ మా, వ ము గ వ మప | చ ధ ని ధ \ మ ప / ధ మ | గ / ము గ / మ రి |
నై ద్వీ | 0 ఒగ | న |
 / గ ర / గ న |
 భో

స్తో, ధ / నీ ధ | ధ భ ధ స సో | గ ప గ | \ సా |
 ధ ఉద | చా య | కా | 0 |

సా స / ని నీ ధ ధ \ స | సా ప మ ప మా మ గ గు | / ప మా | పా |
 భో | జ క ర | న | భో |

ర సా \ నీ ధ / ని | ధ పా, ధ ప మ ము | ప మ ము గ గు | / పా |
 కు చ ల | యా ది | వం | 0 |

/ నీ ధా ప ధ | ధ ప మ ము గ గు ప ధ / స ము ని \ ప | ధ | సా |
 చ చ ద | న స్వ యం | భో | . |

, ధా సో | గ ప ము, గ ప ము | ధ / ని ని ధ | ధ ప |
 కు చ ల | రో గ | గ | వ | హ |

ధసస్ పము/పము | పధస్ ధపపు/ధము | మగు/మరి | /గరు/గను ||
 గ. ర్తుత్తి | ర్తుత్తి | ర్తుత్తి | ర్తుత్తి | ... ||

రిను ము మగు | నుపా, ముముపధప | సని | ధపు/నిధు ||
 రవి శివ | శివ | శివ | శివ | శివ ||

పమగు మగు/పా | ధాధు/రిసునిప | ధనినిధధు | పా ||

త్రవిశా | లాషు | క | క . . | త్రు ||

నీధసుగ్రీ | గుమ్మా, గుర్తుగుర్తును | సధు/నిన్ని | ధపధరీ ||

కవిజనా | దినం ను | తిపా | త్రు ||

ధరీ ససనిధునిధువు | మగనధసుధునిధునిధువు |
 కమనీ య | గం త్రు చి . . |

మగు/మరి | /గరు/గను ||

రాత్రి . . | త్రు ||

సనిధుగుగుపాపుగు | ముపదునిధుపమగు పదు |
 ఖువన కరణ భూత | గ | ఉపతే భవహర నత |

సున్నిని | పధురీ ||

విధిర్తు | పతే ||

గుమరీగుసురీ నిధునిపీ ప | ధనిపా రినుమగు |
 శవగురుగుహజనకప | శుపతే నవమణి |

పము | ధవగు | రిసొను || సున్నిని ||

విల | సితచి | తుభవ || తే . . || కాంపిశ్యోశ్వర

కీర్తనము 4 - రూపకత్తాళము - ముద్దుసౌమి దీష్టితులు

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ నమస్తే

చెంచి:

ధా	సా రి	మ వ	మ	గ \ రి స	॥ ని.
(०)	సు బ్ర	హ్రా		చ్యా య	న
<u>వి వ</u>	<u>ధ</u>	సా , వ	సా	, \ <u>ని ధ</u> / ని వ	
మ	అఱ్మ వ	తు	అఱ్మ		

2 .. 8	<u>గ మా</u> ,	మ గ	ః మగ	॥ రి స	పా మ ధ
" వ	మ	అఱ్మ	మన	॥ సి జ	కో టి కో
, వ	/ ని ధ ధ / ని వ	త ధ తు	గ గా రి		
ట	లా వ	చ్యా		య దీ న	
<u>సి రి స</u>	, <u>ని ధ / ని వ</u>				
శ 8	చ్యా య				

ధా	.. ..	<u>గ మా</u>	<u>మ గ గా మ గ</u>	
(०)	.. ..	మ	అఱ్మ	మన
<u>రి స పా</u>	<u>మ ధా వ / ని ధ / ని వ</u>	/ <u>త మగ గ</u> , <u>రి రి సా ని ధ ఫ</u>		
<u>సి జ కో</u>	<u>టి కో టి లా వ</u>	<u>చ్యా య దీ</u> <u>న శ ర చ్యా య</u>	(०)	

అనుపత్తివి:

మ గ్ | మ పా త | ప ర ప మ | , మ ప మ గ్ మ |
 భూ | సు రా ది | స మ | త్ర జ న |
 ప ర సీ | ధ పా, ధ పా, ధ సమ | మ గ్ మ | పా, ప ||
 శూ | జ శా జ | చ ర | ణా య ||
 ఛ | వి ధ పా | మ గ | , ర సో |
 శ | సు క త | త శా | ది స |
 పా | గ్ మూ ప | ధ / వి | వి ధ శో ధ ||
 ర్ప | స్వరూప | ధ ర | ణా య ||
 సో | స / త్త ధ | ధ చ | ధ స / గ్ రి గ |
 పా | స వా ది | స త | ల సే . వ |
 స ర / గ్ | ర స / ర స మ | వి ని ప | ధ సో స ||
 వం | ది శా య | వ రే | . ణ్ణయ ||
 ధా | స ని ధ | వి ధ | సో ప మ గ |
 చ | స జ వ | త | త్ర ప ద |
 ధ / ని ధ | / ని ప / ధ ప గ | ర స ర | న ని ధ / స మ |
 ద | త త చ | గగ | ణ్ణ య |

వరణము :

సో	ర మ గ్రా	ము ప	ము ధా ప
తో	ర క సిం	హు ము	థ శూ ర
శో	పు గ ర న	ల్లని \ ప	ధా సా
చు	చౌత్ర మ ర	సం	శూర్పొ
ధో	పో / ము గ	బు ప	ద / నీనీ ధ డ్ల ప ము
తో	ప త్రయ	హ ర	ణ ని పు ణ
ధా	ధా ప / మ	, మ	మ గ మ ప / మూ
శె	శోప దె	క	క్రో
మో	మ గ మ ప	ధ ని	ధా పో
బో	ర ను త గు	రు గు	శో యూ
శో	ధ రిం సో	రి ఒం	శ తీ ధ .
భో	చ ధ్వం	త ఒ	త క్రో
పఠ	ష గీ \ రీ ,	అో	న ని ధ డ్ల వీ \ ప
నిజ	య చ	క్రో	క్రో
\ మగ	చ ధ / జ వి ధ	త ప మ గ	గ గ \ సా .
శ	క్రో య ధ	ధ	క్రో

రి సో | నీ నీ ధ ప ధా సో | సో మగ్ | . మ ప ధ / మా పా ||
 థి రా | య న త వి ధా ట్రై | ద వ రా | జ జా మా ట్రై ||
 ధ / నీ నీ | ధ ప ధ / రి సో ట్రైనీ | పా ధ ప | , మగ రి సని ధ ప ||
 కూ రా | ది శువ న థో ట్రేనీ | థో గమో | తు | ప ధా ట్రై ||

(శ) సుబ్రహ్మణ్యయ నమ సే

ర తానవరము - ఆటతాళము - పల్లవి గోపాలయ్య

పుణి:

; ; గ / మగ \ రి / గంగ \ చో
 అ అ ० త . . అ
 ——————
 న స / రిర / గ న / రిననిధ \ పాధధసో న భ ధ ధ
 అ . . అ చ అ అ . .
 ——————
 వ భ ధ \ ధ సోరి | గ న రి / ప మ గ న రి
 అ అ అ అ | అ అ ముం ఉ సేవ ||
 ——————
 గ రిస మని \ పధ సరి : గ / మరి / గస మగ మవ సరిన
 ఎ య : య అ అ దిశ అ . .

/ ని^xని^xధద్వ మగవధస్ పధస్ \ పధవ | సనిధ మ
 మేల .. ర అ .. అ అ | గ .. |

పథ\పా, మగి | / పమమగగీ/గీ ||
 అ అ ఆ అ | అ అ దుఁఁరాఅ అ అ ||

\ పా ;
 అ

తునుపుల్ల వీ:

పస్ / నినిధ మవ / ధవమ గ మ |
 కం .. తు. ఉ.. ఉ |

త సస్ / మ గమపథ మప / ధద్ మప / ధద్ / నినిధవ |
 ఉషై. ఉ ఉ అ నఅ .. అ. . . ( ) ఉ . |

/ సనిద పా / ధమగ | పా ధస్ ఏ ని పదా ||
 ఆయ అ మ అ అ | రా అ అ అ ||

సా పా | / నిధా సారి / మగ్ సరి / గ |
 ● సేం ద్రా | మను డై. . అ అ . .

● ‘రాసేంద్రఘనని’ అని యుండరగును. (రా. అ).

/ ము ము గ గ రీ / ము గ రీ స రీ / గ స / రీ ధ / రి స ర / ని ని ధ ధీ |
 అ అ అ అ వ అ ర త .. న అ . అ |

 / రి కీ స ని ధ సా | ని ధ / ని ధ ప మ ప / ధ ||
 య అ . . అ | ప్పు ఉ రా . య . . ||

 మ గ రీ స ఫ ధ న ర :
 చ 0 . . ద్రా అ :

ముక్కు యిస్వరము:

గా / మ రి రీ / గ మ సా / రి స ని ధ |

 / ఫా ధ ధ సా మ గ ఫ ధ న \ ఫా ధ న రి గ \ సా స |
 గ గ / చ మ గ న రి మ \ గ మ ప ధ \ పా మ ప ||

 / ని ని ధ ధ వ ప మ గ : రి స / స ని ధ ప మ గ ప ధ సా |

 వి ధ క రీ / మ గ స రీ / గ రీ / గ రీ స / రి స పీ ని ని ధ |

 / రి సా ని ధ ప స ని | ధ ధ ప మ ప / ధ మ ||

 గ రీ స ఏ ని ఫ ధ న రి ||

వరణము :

ధా సా పా, ధ సా |
చి న్న అ అ |

ని ధ / ని ని ధా ప వ ధ ధ / ని ని ధ ధ వ మ గ మ |
నా అ అ టి అ అ అ . . |

ప ధ ని ని ధా మ ప / ని | ధ ప ధా పా, సీ ||
మొ ఉ . ఉ ద | అ ఆ లు అ ||

ని ధ వ మ / ప గ మ ప | ధా సా ప ధ సా .. .. |
అ . . అ అ . అ | చి న్న అ .. .. |

.. .. | .. .. ధ ప ధా పా ||
.. .. | .. .. . . , లు ||

స్వరములు :

1 ధా , పా , మ గ మ ప |

\ మూ ప ధ మీ ప ధ వ్ మూ ప్ |

ధ పా సీ | ని ధ ప మ |

ప గ మ ప : (చిన్న)

శి పా ధ ని ధ ప మా వ ధ ప మ గొ ^W మ వ ధ ^W మ ధ |
 థీ సా ప ధ ప మ గ / ప ప్ప ధ థీ స వ ధ / రి సా ని ధ |
 క \ తీ ధ ప / ని ని \ ధ \ వ మ ప స \ ని \ ధ ||
 / ని వ / ధ మ వ గ మ వ : (చిన్న)

శి ప ప్ప / ధ థీ / ని ని ధ ప ధ వ మ వ ధ ప మ పా |
 స ని ధ ప మ గ రి గ \ సా ర / ప మ గ \ సా / రి ని \ ధ |
 శ ధ థీ స ర / మ గ | మ వ ధ మ పా ||
 | మ పా స ర

గ మ వ ని ధ స రి గ మ వ మ గ వ ధ స వ ధ స రి గ |
 / మ రి / గ స / రి ని \ ధ / గ రి / గ \ సా ర ని ధ / ని \ పా ధ మ |
 వ ధ \ పా , మ గ 8 | పా , / గ రి స ని ధ |

ప మ గ స రి గ మ వ : (చిన్ననాటి)

సంచారి . నవకీరణాత్మి వీకణాళము . నుబ్బురామదీష్టితులు

గవధరీసనిధవము | గామూపదవముగ | మవధవముగముపా |
మగాగ్మమపథావ | మగమువధ/నీధవ | /నిధవముగముపాద |
గమవధవ/నినిధవ | /నిధా/నిప/ధక్కమాగ | 8/మగమప/ధధ/నిని |
దపా\మాప\మాగ | 8/మాగామువధధ | /ని\పాధా/నిధవము |
/ధవ\మాగమవధ/ని | పశ/ధధ/నిప/నీధ/ని | ప/ధమ/పగమప/నిధ |
పధ\మా\పమగరిస | పప\మాగన/నిధా | \పా\మాగ/క్కమొపా |
ముధావమగారిస | /నిధాపమ/పమగరి | స/నీధ/నిపస/ప్పమగ |
ర/పమగరి/గరి/గ్గస | స్స/రినీధవ/ననీధవ | మగఫుధన\ఫుధనరి |
\ధసరిగమ\సారిగ | సరిగధనరిగ\పా | /పమగరిన\నీధా —
/గరిననీధ/సచ్చనిషా | ధాసారిధసరిగ | \రి/పమగరి/మగరి |
/నినిధధవ/నిధవము | గపధసచ్చనిపధనసా | పా\మా\గాముపా |
\గామూపథాపము | గమవధధ/నినిధవ | ధా/నీధపాధా |
మగపథాగపథా | /నినిధపా\మా/ధవ | \గామపాధగ్గమప |

ధ / నిష / ధమగ / మగవ | మ / ధవ \ మాగ / ప \ మా | / నిధప \ మాగమపా [॥]
 \ సారి / మగ ము ప / నిధ | ప / నిధ సౌ ధ సు రిగ | \ సా రీ గ సు రి / మగ |
 పంతి / గంత / గధ / రిధస | పస / నీధాపామ | స \ నీధాపామ | స \ నీధపమ / దపమ |
 గా / మా పా / ధపమ | గగ / మము పమగ మువ | గమపధస మువధస |
 పధస \ ఏ నీధపధస రి | / మగం రి స / గ రి సా | / రి స నిధప / నిధపా |
 పు గరిస / గరిసా | / రిస నీధప / ధప మాగ | రి / గరిసా / గరిసా |
 ధ / నిధపామగరి / గస | సరి / మగ మవ / నిధస | పథ / రిధ / గ రి సాని |
 ధపామగరిగ \ సా | ఏ నీ / పా ధ సరి / మగ | సరి / గరిసా ; ||

ఈ సంకీర్ణజాతి యొకతాళమును ప్రేశుచే నెంచక ఐదునాలుగుగా ‘చాపు’ వలె
 పేయవలను.

ఒ గు మ ప థి ని]

మేళము 28 : హరికేచారగౌళ

[శాస. భూ. చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 2 : కన్నడా

ల త ఇ లో క ము

వెంకటమణి || కన్నడారాగస్సంపూర్ణాచ్ఛరోవే బుషభః క్వచిత్.

మూర్ఖున : - { ఆరోహణము : స రి గ మ ప ధా || ని స
 అవరోహణము : స || ని ధా ప మ గా రి స.

లక్షణ వివరణము - సుఖ్వరామ దీషితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; పడ్డగ్రహము : ఆరోహణమందు కొన్ని చోట్ల బుషభ ప్రయోగము గలదు రక్తిరాగము ; ఎల్లప్పుడును గానమునేయదగును.

ఈ కన్నడా రాగమునకు మిక్కిలి రంజనములు గల స్వరము ఛైవతము. శెండవది గాంధారము గనుక పూర్వార్ధచార్యులు ఈ రాగ మూర్ఖునారోహణావరోహణములందు ఛైవతములకు దీర్ఘ ములును, అవరోహణమందు గాంధారమునకు దీర్ఘ ముసు విధించియున్నారు.

సా గా మా ధా ధా ధీ ని సా , సగగా మమ పా ధ ధీ ని సా ,
 సా ని \ ధా నీ పా గా మా ధ వ గా ము రి సా , ధా పా గా రి సా ,
 ధ వ గ మ / వ గ రి స , ని \ ధా నీ సా రి గ మ గ / ము రి సా ,
 ధ ఏ ని స ని \ ధా వ \ గా మ / ధ వ గ గ / మ రి సా , ధ ధ / న ఏ
 ని రి సా — ఇవి ప్రయోగములు. తక్కిన ప్రయోగములు పూర్తిక్కుల లక్ష్మీములచే
 సెఱుగవతెను. గీతమందు సమగు ప అను ప్రయోగమే కనుటదుచున్నది.

లక్ష్మీగీతము - ర్ఘుంపత్తాశము - వెంకటమణి

ని ధ నీ స ము గ ము ప | సా ధా ధ నీ ధ ప మ గ |
 మ ద మ త్త మా తం గ | కం థా ణ రి ం ఖ అ అ |
 మా ప మ గ రీ రీ రి | స ని రి స ని ధా ధా , |
 సం ఘూ త సం కూ త | చె ఎ బు తె ఛె యా రే |
 మ గ మ ప ధ ని స ని ని స | ప మ ప మ గ గ రి సా |
 య అ . . . అ క్ర ఽ త | మా ర్ఘ ఽ ద మ ఽ ద లా |

అంతరి:

ధా ; ధ ధ ని ధ ప మ | ప మ ప ధ స సా ; ,
 ఛె వ మ ఽ ద ర అ | మే రు దీ రా

జూ వడ :

మూ గొ ము రీ రీ రీ | స ని రీ స ని థా ; , |
 దీ ఈ న మందార | మే రు థీ రా |
 సా స ని థ థా థా | మ మ ప మ గ మ గ మ రి స |
 అ ప్రతి మ ను త్రై జ | ర్భు . కి లె ఎ మ హి ఇ త ఉ |
 మ గ మ పా ని థ ని సా | మ గ మ ప థ ని సి సి థ థ |
 అ . . . అ . . అ | అ . . . . అ |
 ప మ ప మ మ గొ ; , | ప మ ప మ గ రీ స స ని స |
 అ ఇ య ఇ య కే | తు మ క ర ర ర ట ని హాం త్రి |
 థా థ ని థ ప మ గ రి న ||
 భుం మీ ర అ జ అ క్లృతి ఇ ||
 థా ; థ ని థ ప మ | ప మ ప థ స సా ; , ||
 దీ న మం దా ర | మే ఎ రు థీ ఇ రా | ||

కీర్తనము 1 - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీషితులు

పల్లవి :

గొ మూ థా | ప / థ మ ప గ మ రి స |
 (శి) మూ త్రు | థూ త ర త ర్త్రి |

స ^x ని స థ / లి థ / స ^w ని | సా , గ ^w రీ గ గ ||
 శ ర గ ర | ర | రా ధ ఽ హల్ది ||
 , గ / చ మో పా | , సా గా మా ||
 చిం త యై | సు గం ధి ||
 థ ద ^w ని స ధ వ మ | / ధ వ మ / చ గ / మ ^w రి స ||
 కు ం త లా ఽ బా | న మే త ఽ ఽ ||

(శి మాత్ర).

ఆనుపత్రాల బి:

, ధా ధా ధా | ని స ధ / లి పా మా |
 ఆస మ స | ఖ ఽ న త ||
 . ధ ని పా ఆస | ని స | ధ ని పా మా ||
 కు క స స | క ఽ | న త ||
 , గా మా ధ వ | గ మా రీ సా |
 కా మా ది | వి జ య ||
 , శ్రీ న గా ^w రీ గ | మ మీ పా ప మా ||
 క మ తీ | య ఽ గ ఽ ||
 , ధా ధా ధా | ని ధ / ని పా మా |
 ఆస మ ఽ శ | రీ ధ త ||

ధ ని సౌ , నీ | నౌ , సౌ ; ||
 సూ ర్యు | గో గో ||

 మీ ని ని సు | సు సు | ని సు |
 కో . మలకర | ధృతకు రంగో ||

 ధని ని సు | ని సు ధనివ | గమ / ధవ గ / మరిస ||
 గరుగు వో ఒత | రంగ తి రంగో ||

(మాత్ర)

శరణము :

, గా మూ పౌ | , మూ గ మ రి |
 వా న వా | ది దే వ |

ని సౌ , మీ ని సు | ని రి సు సౌ | ని / ధా ; ||
 బం ది త | చర ణం ||

, మీ ని గా | , గా గా రి గ |
 ల్యు శ్లు జా | తి ట్రీ ||

జ మూ పౌ మూ | జ పౌ పౌ ; ||
 బ్లు ష మ | ధ ర ణం ||

ధా ధా నీ ను | ధ ధ / ని పా మా |
 వా సు ద్వా | వ మ మా హో |
 పా , మూ ఆ | మ గ్రా మా ; ||
 తం భ జ | త ర ణ ० ||
 , ధా నీ సౌ | , నీ సు ధా ప మ |
 వా న నా | ది ర హో |
 పా , \ మా పా | గ గ్స్ మ ర స స స ||
 తా . ఽ తః | క ర ణ ० ర ర ||
 ధా , ధ ని ప మ | పా ప మ గ్రా మా |
 హో న . త్రి లు | రా ది హ ర ణ ० ||
 ఏ మీ ని సౌ రీ గ్రా హు | గ మ రి స రి సౌ ||
 ఏ పు కి ట్రు ము | భా భ ర ణ ० ||
 సౌ స నీ ను ధ ప మ | పా , గ మ రి స |
 భా స మా న న | వా వ ర ణ ० ||
 న \ ధా మీ న రి సౌ | మ గ్రా మ ధ ప గ్రా మా స ||
 దా న జ న సం | తో ప క ర ణ ० సు ||
 గ్రా గ గ మ గ స గ మ పా పీ ము | ధా ధ ధ ధ నీ / స ధ ప మ పా ||
 వా సి త న వ జ వ ం తి లు ష్టు వి | కా స ప్రీ య హృదయం స దయం |

ముపమ థాధ నీసా రి గ మరి | సా సథా వమా మధవగ / మరిన ||
 మా స వర్ష వ టోత్సువ విథ | వం స దాశి వంప రమశి వం ||

(శ్రీ మాతృ)

కీర్తనము 2 - ఆదితాళము - బాలస్వామి దీక్షితులు

ఆర్తి దీర్ఘ నను బ్రోవయ్య

వల్లవి :

, సమగూ మపా, పమగ మ | ధ ధీనిసని ధవ | గమ / ధవగ / మరిన ||
 ఆర్తి దీ ర్థి నను | బ్రో వ | వ య్య ||
 , రిసనిసథా, నిసన్నరిన | , సగమ / ధ | పమ / పగ / మరి || న
 అఖలాం డే శ్వరి | ప్రియత | నయా || ఆర్తి

అనువల్లవి :

, గమ రిసని \ థా సని న | , సగా | గమపా, పమ మ ||
 మా ర్తివిసీ వే | జగ | తాక ర ఇ ||
 , మగ మ ప / ధ మప మ థా నిసా, | న / సధపమ, ధమని |
 మున కు గు పో వా | స ద ర |
 న ని స స ||
 ఫో . . న ||

సని \ ధ మనిసరీసా | స్తోమని సరీ | ర / నిధ / నిషము ||
 క్రివహించే | దినీ కై | గౌ

, ధనీ^w ననీస్తోమని పా, ము | గగు ధవ | గరిసా ||

కెవరువే కయుంం | నాన్ రు | ఖువిలో ||

త్రిన్ నగాగ గ్రిమపావము ధాధధ
 కార్మికేయ థవరోగము లన్నియు

ధనీసనీస్తోమ / ధధవ | మపము మధాధధ ||
 పోగో. ట్రైబీ. సీ | నా మనోరథ

, సనీక్రిగ్రిగ్రిమపిస్తోనిధవము ||
 పూర్తి జేయము గృధ్రి గరీ శ్వర

పమధాధ సారీని | ధపాము గమపాగ || రిన
 ప్రైచీంచి సంన్ని | ధివచ్చిగౌచినా || .ను

ఆరిదీర్ప

శరణము:

, గమపావమపము | ధధధనీసరీ | మనీ, స్తోనిషము ||
 కాశియాత్రపో | వలెనని | యొంచితి

, మపధపము / పగ / మరిన | , సనీధా | సనీనరిన ||
 కావతసినా ధియి | చ్చినా | కెండి

, వి స గా మ ముప | గ మా. ము ప | గ / ము కి న ||
 జే సి జె ట్టిన క్రి | కు మా ర | యె టైం ప్రద ||
 , పస \ ధా ధ / నీ స ర | వి స గ గ మ / ధ ప | మ / వగ ము రి న ||
 (ఉ) పతి మోదము | తో . . | ను . . ||
 , మ ధ వ గ మ రి సా | సా, గ మ | పా, / ధ ము ప మ ||
 వా సి యొను పో య్య | రం డని | రా . . . జ ||
 . గ మ పా / నీ ము ప మ | , ధని సా, రి | స \ ధా ధ ధ ||
 శా కుక్కణ ప్పిన న ది | విన లే | చా సామీ ||
 , ధ / స ఎని సరి రి స | ., ఎని స / రి | నీ / స ధ ప మ ||
 గా సి బడలేను | గు ధగ | రి ష్ట్రి ర ||
 , మ ప మ ధా ధ / స ని | స గ మ ధ ప | గా, ము రి న ||
 క న్ను డ సేతు రా | వ శ్రీ మ | నో హ ర ||

స్వీరము :

పా, స ని ని సి స / గొ మ ప గ మ రి న | స నీ రి సా ని స ధ | , ధ / ని ని స / గొ ||
ఏ మ / వగ / మ ర / ధ ప గ మ ప \ మా ధని స | రి సా ధ ఎని స ధ ప | .
ఏ మ ప క్రి ప || , సు

అర్థిదీపి

సంచారి - త్రిపుతుతాళము - సుబ్బారామ దీక్షితులు

వి నీ న గా గా | గే మ ము ధా ధా | ధ పా మా పా |
 గ మా రి సా | రి న ని / న \ ధా ధ | ధ ని న ని సగగ |
 గొ చు గే మచు | గే మధ / నీ పదధి | పమప \ గా మ / ప |
 గో న / గె న చైన | ధ / నీ ధ ధ నీ నస | ధ నీ సరిగ / మురి |
 న / ధ ధని / న రప | మ / ధ పమ / పగ / మ | రి గ మ ప మ ధ ధ |
 డీ ని సి \ ధా పమ | గే మ / ధ పా గ మ | రి సా నీ న గ గే |
 ప ధ నీ సా ధ ని | సరిగ మ రి సి | నీ సధా / న ప \ గా |
 చ ధ చ చు చ \ గా | చ / చ గ రి సా స | ని స చై \ ధా నీ న |
 \ గా గా మా ధ | పా \ గా మ పా | ధ ని సా గ మ / ధ |
 పా గే రి సా చై | ధ పా చై రి \ సా ||

రిగుమపథిని]

మేళము 28 : హరికేదారంగోళ

[బాణ. భూ. చక్రము

ఇన్యము (భాషాంగము) 3 : ఈశమనోహరి

లకు ణ శ్లోక ము

వెంకటమఙ : పడ్జ గ్రహచ సంపూర్ణా భవేదిషమనోహరి.

మూర్ఖుని : { అరోహణము : నరిగమపథం నిస
 అవరోహణము : నంధపమగరిసాస.

లక్షణవివరణము - నుఱ్చరామ దీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; పడ్జగ్రహము. కొన్నిచోట్ల కాకతి నిషాదమును ఉలుకును. ఎల్లప్పుడును గానముసేయదగును.

గమనిక : ఈ యిశమనోహరీరాగ మూర్ఖునారోహణావరోహణములు వక్ర శబ్దములు లేక మన్మహి. ఇట్లుండినప్పటికిని ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయగల ప్రయోగముతను గనుపఱచేద.

వవసా , వనిధపా , సాధనిసా , సధరీసా , వమరిగరిసా ,
సగరిమగరిస , వమరిగమరిసా , న ఏ ని సా , ర ఏ ని సా ,
గా రి ఏ ని రి ధా రి సా —

ఇవి ధక్క తక్కినవి కై శిక నిషాదములే. మూర్ఖునావరోహణంతమును, సా స -
అని గనపించియందుటచేత సీరాగమనకు షడ్జన్యాసములు మిగుల గలవని పూర్వాచార్యుల
యథిప్రాయము. తక్కినవి లక్ష్ములచే నెఱుగనగును.

లక్ష్మీతము - మర్క్షుతాళము - వెంకటమథి

సా స ని స ని ప ని ధా	వ ధ వ ని ధా వ ధ వ మ
పా య బు య చ య ప ఇ	ప్ప ర య ఇ సు జ్జఫు ట న
వ ధ మ పా ప మ మ గా	గ మా మ గ రి గా గ రి
క ప చ ఱూ ఉ ఉ ఉ రె	ద రా రి గ ద అ అ సి
పా ప మ రీ గ మ వ ధ	ని సా ని ని ధ వ ధ వ మ
భూ న ఇ య క్క రు రె ఎ	బి నా య క వా అ అ ఱు రె
వ ధ ని స కీ ధ ని స రి	గ రి గ మ పా ధ ప మ గ
తి య ఇ య అ య్య ఇ య ఇ	య అ . . రె త్రి య ఇ య
రి మ గ రి గ రి గ రి రి స	
అ అ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య	

టావడ :

పీ మూ ప మ లీ గ మ రీ | స ని ని స ని స స లీ రీ గ
 ర ఇ ఇ రి ని ర అ క్లీ | ప్పు ర ధ లు య ని కు రె ఎ ఎ |
 మ ప ధ ప లీ థ ప ధ ప ము | ప ధ ప మ గ రీ మ గ రీ |
 ను మ అ అ అ ర శ రి ఇ ఇ | రు రె కు ఉ ది ఇ వ్య ర న
 గ గొ రీ స రీ స ని స | రీ స ధ ని స రీ గ మ ప ధ
 క అ అ బ రూ ఉ ఉ రె | వ రి పా లి త గో ఒ పి |
 లీ సో సీ నీ థ ప ధ ప ము | థ మ ప పా మ మ గ గ రీ |
 న అ ధు రె ఎ ఎ ప ర | మ క్లీ పా షు రె ఎ జ య |
 స ని ని ధ వ మ మ గ గ రీ ||
 జ య గో ప అ అ లు రె ఎ ||
 పా స ని స ని ప ని ధా ||
 పా య లు య ప య ప చా ||

కీర్తనము 1 - తిన్నజాతివీక్షణము - ముద్దుస్వామిదీషితులు

ఇ గ దీ శ మ నో హ రి

పల్లవి:

ప గ రీ స మ | గ గు రీ , | మ ప ధ \ మ / సా |
 జ గ దీ శ మ | నో హ రీ | జ య క రు చా |

మ గ గ రి సా | ని ధ ప మ మ గ | రి సా ధ రి ||
 ర స ఉ హ రి | ఇ య క రి త్రి పు | ర సుం ద రి ||
 వ గ కి స మ | గా గ రి . | సా ; : ||
 ఇ గ ది శ మ | నో హ రి | శ

అనుపద్ధతి:

రి గ మా రి స | రి స్త ధా రి | సా ధని పథ | మా గ గ రి స ||
 న గ రా జ ప్రి | య కు మా రి | నా దాం త వి | హ రి గో. రి ||
 రి గ మ రి స ధని రి స ధని స రి | సా స ని ధని శా ని ధని స ||
థ గ వ తి హ రి హ ర గు రు గు హ | పా రి ని అ ఖ లాం డే. శ్వరి ||

వ్యోరము:

సా , రి మ ము రి మ గ రి సా | మ ప ధ వ / ని ధ ప మ గ రి సా |
ని ఫ ని ధ రి సా ని ధ ని సా | సా ధని స ప మ రి గ మ రి సా ||
రి మ ము గ రి ప మ రి గ రి సా | ప / ని ధ ప / స స్త రి గ మ రి సా |
గ రి సా ని ధ ప మ గ రి సా | ధా సా ధ ని సా రి ధని స రి |

తీర్థనము 2 - తిప్రసాతివీక్షణము . ముఖ్యస్వామి దీషితులు

శ్రీ గణనాథం భజితే

చల్మి:

పా రిగరి | రీ గమపా | సీధపమా | గాం స ఏనీ || సా;;
శ్రీగణనా | ధంభజితే | చిత్తవరా | శత్రీయతం || ఆ..

అనుచల్మి:

గా గ్గు మాము | పాస ఏని సా | గా సీదని పా | మాగరి స ఏనీ ||
 నాగయజ్ఞ | సూత్ర ధరం | నాదలయా | నందకరం || **శ**

చరణము:

రీ గ మా రి   గా స రి ,   స ని ధ ఫా గ   రీ ఏ ని సా
అగమా ది   న న్న తం   అ జాల దేవ   పూ జితం
సీ గ రి మ   గా వ మా .   పా గ మా రి   గా ము పా
యోగశారి   భావి తం   భోగి శాయి   సే వితం
<hr/>
<u>పా సొ నీ ధా ని రవము</u>   <u>గమపాధ వధని స ఏని సా</u>
<u>రాగ ద్వేషపాది రహిత</u>   <u>రమణీయ వృదయము దితం</u>

రి గు మ రి గు సా ని ధ పా | ని నీ ధ ప మ గా రి స ఏ నీ ||
 గు రు గు హూ స ను లై ది తం | చి ను లై క మ ల సే త ఽ ||

శ్రీ గణనాథం

నంబారి - మర్యాదాకము - సుబ్బారావు దీక్షితులు

సా పా సం ని తీ పా | ప ధ మ గ రి మ గ ఽ |
 సా ఏ నీ సా సే ని ధ ప | గ రి ఏ నీ సా రి గ మ రి గ |
 న రి గ రి సా రి గ మ ప | ధ ని ధ ప మ గ రి గ రి స |
 మ రి గ రి సా సే రి గ మ | రి గ రి రి సా రి గ మ ప |
 రి ప ప ప ఏ నీ సా రి గ స / గ | రి రి / ని ధ వ మ మ గ గ ఽ |
 సా మ ప ధ మ పా మ గ | రి ప ధ రి \ సా సే రి స ప |
 మ గ రి స రి మ గ రి స నీ | ధ నీ సా ధ నీ ఫ ఫ ధ నీ |
 \ పా సా ఏ నీ సా రి గ | మ ప ధ / ని పా ధ ని ధ ప |
 సా ధ స పా ప ని ధ | నీ స రి గ / మ రి స ఏ ని సా |
 ప ప ధ ని పా ధ ని స ని | ధ ధ పా మ గ రి / మ మ గ |
 ది రి సా ధ ధ రి రి | ధ నీ స ఏ ఏ నీ రి పా ||

జన్మము (భాషాంగము) 4 : నురటీ

ల త ణ శ్లో క ము

వెంకటమళి : మూరటోరాగ అరోహో గ థాత్యక్త్వా ప్రగియచే.

మూర్ఖన : { ఆరోహణము : ని స రి మ ప బ నీ సాన
అవరోహణము : న బ నీ ధ వ మా గ రి సాన .

ఱక్షణ వివరణము - నుఱ్చరామదీష్టితులు

భాషాంగము ; వడ్డగ్రహము : ఆరోహణమందు గాంధార దై పతపర్యము ; దేఖియ రాగము. ఎల్ల ప్పుడును గానమునేయదగును.

గ మ ని క : ఈ నురటిరాగమునకు నిషాదమధ్వమ బుషథములు మిగుల రంజనముల గరిగించేడి జీవస్వరములు గనుక పూర్వాచార్యులు మూర్ఖనారోహణమున నిషాదమునకు దీర్ఘమును, మూర్ఖనావరోహణమున నిషాద మధ్వమ బుషథములకు దీర్ఘములును గనుపించియన్నారు. కొన్ని ప్రయోగములను గనుపించేద,

నీ నీ నీ , ని ధ పా పా , మా మా మా , మ గ \ రి రి ,
 రి \ నీ సా , రి నీ సా సా , సా నీ ధా పా , స \ నీ ధ పా ,
 స ని \ ధ పా , స ని ద \ పా , \ రి / మ / పా , రి మ / పా ,
 మా గ \ రి , / ప మా \ గ \ రి , / ప మ గ \ రి , ప మ గ \ రి ,
 ప మ గ / ప మ గ \ రి , ప మ గ మ గ \ రి , ర / మ ర / మ రి సా ,
 సా నీ ధా వ నీ ధా , రీ స ని ధ / స ని ధ పా , ప ధ ని ధ పా ,
 స ని ధ ని సా — ఇటులను ప్రయోగములున్నవి తారస్తాయలో మాత్రము
 నొకొనొకచోట స్థ రి బ గ రి స , పా బ గ రి స - యని సాధారణ
 గాంధార ప్రయోగములు గలవు. పంచమమునకు క్రిందిగల బుషభమునకును పంచమ
 మునకు వైని గల షడ్జమునకును గల సంబంధము మిక్కిలి రంజింపును గలుగ జేసును.

ఈ రాగమందు మంధ్రస్తాయి నిషాదమునకు క్రింది సంచరింపులు మిగుల లేవుగమక
 మూర్ఖునారోవూర్ధాదిని నిషాదమే యొత్తబడినది. గ్రంథ విస్తరభీతిచే విస్తరించి దెలుపుటను
 మానుకొంటిని. తక్కినవి పూర్వీక సంప్రదాయజ్ఞుల లక్ష్ములచే సృష్టమవును.

లక్ష్మిగితము - శ్రిపుటతాళము - వెంకటమణి

ధ్రువము:

నీ ధ వ మ వ ర	మా గ రి రి స	రి మా పా మ ప
ఉ క్కు న్న సి ఽ హ	చే వ దే ఎ వ	అ య స్సం ఽ ఽ

నీ ధ ప ధ మ ప | నీ స రీ రి స | ని స రి ని ధ ప ధ |
 థాం త రా అ ఇ | మా రుణ అ ఆ రి | క టు క టి త రె |
 మ ప ని నీ స స | రి రి రి మ గ రి స | నీ ధ ప మ ప ధ |
 వి క టు దం ం త | క ష ఱ క ర తు ని | ఔ ద న ం ం కి |
 మా గ రీ రి న ||
 యూ ఇ ఇ య ఇ ||

జూ వడ ;

న సా రి మ పా |
 అ రె క్క న క |
 ప ని స రీ స రి | నీ ధ ప ధ మ ప | నీ స రీ రి |
 శం జ న క్క ర | పుం ని రె ఎ య అ | ఇ య ఇ యై |
 మా గ రి గ స రి | మ మ ప మ ప నీ సి | సో ; క్లో |
 యై య తి య అ ఇ | అ . . . . . అ | రే |
 థ థ థ పా మ ప | రీ ప మ గ రి స | రి రీ స ని స ర |
 చెం కి ల ప్ర హ | లా ద పా లి త | అ హోబ ల న ర |
 నీ ధ ప మ ప ధ | మా ; గ రి న ||
 సిం హ మా ० ० | తా హీ రె | ||

కిర్తనము 1 - అదితాశము - ముఢుస్వామిదీక్షితులు

(శ్రీ) వాంఛ నాథం భజీహం

పత్రీవి :

న/సా, సెనిసీధ సెనిసీధ | రిసెనిధపమ నిధ | వమ పమగమగైకీ ||
(శ్రీ) వాంఛనా | తం ఽథ | కై . . హం ||

వీసరిమగమ పమగమగై, గరిగ | రిగైసా, వీస |
(శ్రీ) మం గం ఽథ | శాం ఽ | శా న |

రి, మ రిమ పా / నీ పని || నీ, నీ సా
మే తం ఽ || **(శ్రీ)**

అనుపత్రీవి :

రి, మమరిమపా, పమ వధాధపసని నీ | ధపమమగరి | పచమపా ||
(శ్రీ) వాంఛ శా | దిపూజి | తపదం ||

సని సరీ, సరిసనీసని ధా/నిధ | పనిధని పనిమ | పపనిసా ||
(శ్రీ) కరకాశ్య | ధికధల | ప్రదం ||

రి, మాగ రిపా నీ రిసనిధపా | పసని నీ పపాసని |
 జీ వేశఃగ ద్యుదా పహం | జీ వ నుత్తి క్తివి |

ప/పామ రిమరిమ పనిపని / ||
 దేహము. క్తిదం || **(శ్రీ)**

చరణము :

రి మ రి మ పప్ పమ ప ధ / ని | ధ / సా , ని పమ్ | మగ పమ ము గ / రి ||
 తీ తకి రణ ర వి | పా వక | సే త్రం ||

 రి , మ మరి మపా , పమ ము గ రి , గ రి గ | \నిస రి పమ గము | గ \రి , ర ||
 తీ గం ధా ర దో | ణ్ణ జై | త్రం వి ||

 \నీ సరి మ మరి మపా , పము | / ని ధ ప మగ | గ రి / పమ పా ||
 భూ తిరు ద్రా జా | భర ణ | గం త్రం ||

 / నీ ని ధ ని సా , సని ని ధ పా , / ని పని | \మమ పా , / ని పని | / సా , ని ||
 భూ కై లా స | ప్రీతి పా | త్రం వి ||

 \ ర ని \ పా , పపా ప మప | స ని \ సరి , ర రి స | స \ ని \ సా ||
 రూ త పా పా | నీ నవై | ర వం ||

 కి స / రి స సని / సని ని ధ / ని ప | పమ పధ పా , స ధ ప ము | గ పమ గము గ / రి ||
 భూర్జటి మా ది | త్వి వా రో | త్వి వం ||

 సారి \ నీ సరి ము | ప మ ప ధ నీ ధ ప | మగ గ మ గ \ రి ||
 తీతి హో త్రమ్మగ | ధ రం చ | ర తి పం ||

 స్థా ప రి స / రి స ని ధ | / రి స ని ని ని ధ | ధ ప మ పా ||
 వి మేన్న జ్యో ర గురు | గు హ పము | దధ వం ||

మవ్వెవనిస్ నిస్ లిమగరి సన్నిసా | నీధనిస్ నీనీ | నీధప్పధమపా ||
 భూతపతిం భవ సా గరనా వం | భూసుర టీకా | దీడితభా. వం ||

మవనిస్ లి / మగ రి / గరి సరి / నిస్ సన్నిసం |
 పాతక హ రణ ని పుణ ముని తీ రు . .

సరిసన్ని \ పా. సన్నీ | శ \ పా మగరి / మరిమ ప / నీపన్ని / ||
 ప్ర భా వం [ప్రక్క] | తి స్వ భా వం . . || ५

కీరణము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీషీతులు

(ఉ) వెంకట గిరీశమాలోకయై

పట్ట వి:

రిమ మరిరి మపా, మవ ధా, / ని | రపామగ \ రి | , మగ పమ గగము ||
 (ఉ) వే ఽ కటగి | రి శమా | లో క ||
 గ / రి, సన్నిధనీ, ధపా, ని | పమ ప / సన్నిధ | పమ / పమగమగరిగరిపు ||
 యై వినా యక | తురగా | రూ ధం ||
 గన రిమరిరి .. .. | .. | మగ పమ గగ మ || గ \ రీసా
 ఽ (ఉ) వెం | .. | .. | లో క || యై ..

ఆనపలవి:

కు / పా , / నీ / నిని \ మప | / స్తు / నిని సధ / ని | / సా సా ||
 ప వేళపూ | జి తథగ | వంతం ||

 ని / సరి సరి స్తు / సా , రి / బగరీ | సరి / సధ | స్తు / ధ పా ||
 దిన కరకో టి | బ్ర కా క | వం తం ||

 మ / పమ | ప / నిసరి / మరి సా నీరి / స్తు ర \ పా |
 గో చి 0 దం న తథూను ర బు 0 దం |

 సనిధ / పా , సనిధని | ధ \ మా , మగ రిగ రిగ || ప
 గురుగు హ నం | దం ము కు 0 దం || (శ)

చరణము :

, రి మపా , / నీ పమ / నీ | నిధ / సని ని , ధ | పమగ్గమగ \ రి ||
 అల మే లు మం | గా స | మే తం ||

 థ / పమగ్గమగ రిగ / నీస | రిమ \ రి / పమ | నిధ / సస్తు ధ పా ||
 అనం ఽతచ ర్థ | నా త మ | తీ తం ||

 , సనిధ రి పా , నీమ వ | / నీస \ ధని | / సా సా ||
 కఱయగ బ్ర | త్వృత వి | భా తం ||

సని నీ , ధ పమ మూ , గ [॥]రి , / గ రి గ | గ / ని సరి పమ గమ | గ [॥]రి ; ||
 కం జజా ది దే | వో సై | తం ||

 ర / ప మ ప \ మూ / ని ధ ప / ధ పమ [॥]గ మ గ \ రి |
 జ ల ధ ర స న్ని శ సు ० ద ర గా త్రం |

 ర / మ రి స ర మ పా | మ [॥]ని ధ స ని ధ పా ||
 జ ల య హ బి . త్రా | జ శ . త్రు సై . త్రం ||
 మ ప మ ప నీ స రి / మ రి సౌ [॥]ని స రి స ని ని ద \ పా ||
 క లు పా ప హ గో క రి జై త్రం ||

 స నీ ధ పా మ / ని ధ ని | ప / ధ మ గ ర / మ గ స ||
 క రు ఛా ర స పా | త్రం చి నాలై త్రం || అ

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

బాలసుబ్రహ్మణ్యం భజేహం

పర్ణమి:

ని స నీ ధ పమ ప ధ ని ధ | ప మ మ గ మ | గ మ ప మ గ మ ||
 కా ల సు బ్రి ० | హ లై ణ్య ० | భ జై .. ||

 గ \ రి , పా ని ధా | ధ ని పా మ | ర / మ రి మ ప ||
 హ ० భ క్ర క | ల్ప భూ రు | హ ० త్రి || బాణ

అనుపల్లవి:

పా , స స ని ని ధ ప | ము ప / తీ | స నీ సా ||
 నీ ల క ० ర వాలు | దా జ ० | ద క ర ० ||

 రీ స ^ష నీ ధ నీ స ని | ధ ప మా గ రి | , మ పా, స ||
 ని త్వీ శు ద్ర బు | ద్ర ము క్రో | బ ర ० ० || బాల

చరణము :

మా , మ రి మ ప | ధ ప మా మ | గ మ గ గ \ రి ||
 ఖై లా య ధ | ధ ర ० సు | ఽ ద ర ० ||

 / మ ర మ రీ , ర \ ని | స రి / మ ర మ | వ మ పా ||
 వే దా ० తా | ర బో ధ | చ తు రం ||

హ పా , స ని ని ధ మ ప | ని సా ని | / సా సా ||
 పా లా కు గు రు | గు పో వ | తా ర ० ||

స / రి స ని ధ ప ప ప | ప మ ప ధ ని ధ | ప మ గ మ గ \ రి ||
 ప రా క క్రీ సు కు | మా ర ० | థి రం ||

పా ప ప \ రి రి / మ రీ ప రి \ ని సా | రి మ పా మ ని ని | ని నీ ధ పా ||
 పా తి త గీ రావ్ దా ది స మూహం | వం చభూతమయ | మాయా మోహం ||

/ నీ స రీ రి రి / ము గ \ రీ , రి స నీ సా | రి స ని ధ పా
 నీ ల కం ర వా హం సు దే హం | ని ర తి శ యా
 మం | గ \ రీ , రి రి మ ప / ని || నీ స నీ ధ
 నం | ర ప్ర వా హం || బా అ

కీర్తనము 4 - రూపకల్పము - ముద్దుస్వామి దీషితులు

అంగా రక మా శ్రి యా మృ హం

వర్ణని:

రి మ | పా ధ నీ , ధ ప | మ ప మ ము | గ ర / గ ర / గ స | రీ | ; నీ స ||
 అం | గా ర క | మా | శ్రి యా మృ | హం | వి న ||
 ర / ప మ | వ / స ని స రి | \ నీ | సా . రి బ గ రి స నీ ||
 కా | త్రి త జ స | మం | దా | రం ||
 స ని / రి స | నీ దా ప మ / ని ధ | పా మా | మ గ ప మ ము ర / మ రిస ||
 మం గ ళ | వా రం భూ మి కు | మా రం | వా రం | వా రం ||
 రి మ | ప స ని ధ ప | ప ధ ప మ | గ ర / గ ర / స | రీ | ; సా ||
 అం | గా ర క | మా | శ్రి యా మృ | హం | ఽ ||

అ మ వ ల్ వి :

న	సో	/ సని నె	-	సో	-	ని	సో	,
కుం	గౌ	రక	-	మై	-	ష	వు	-
న న రి	సో, రి	<u>సని నె</u>	-	ధ ప	/ ధ ప / ధ ప / ని మ పా			
శ్రీక	రా	ళ్లో	-	ధ ప	-	త		o
2 ..	"	"	"	"	/ ని ప / ని ప	ప ప		
"	"	"	"	"	త		o	ర
ష / ప మ / ప మ	ప ని స	రి	-	ం / మ	గ రి / గ రి			
క్కొ	గొ	ర	-	క్కొ	బ రా	ది		
సో, రి సని	ధ పో ర	<u>మ పా మ</u>	/ నీ, ధ ప మ మ గ రి					
ధ రం	క క్కి	కూ	-	ల ధ	రం			
సా స స్	న / సో స స స్	<u>\నీ స రి</u>	ట గ రి రి స ని ధ పా					
మంగళం	కం బు గ శం	మం జుళ	త ర ప ద య గ శం					
పా ట గ రి	రి స ని ధ ప ధ ప ధ	ప స ని ధ	ప ధ ప మ గ రి / మరిస					
మంగళ	దా య క మే ష తు	రంగం	మ క రి ^థ త్తు ం గం					

చరణము:

ధా స్తోని ని | ధవము పద్మా, | పా, / ధ | సుముషుగు |
 దా | నవసుర | సే | వితముం |
 / పమ్మాగు | గెరిగెరి / పురిస | స్తోనిన | రి, / మురిమపా ||
 ద | స్తోత విల | సేత | వ క్రో ||
 , రిము | పము / నిధప / ధ | తుగు | గెరిగెరిగెరిన |
 ధర | జీ | ప్ర | రం | క్రో | తు ||
 స్తోనిన | రిసారి | , నిధ | పము పమగమగ్రి ||
 క్రో | రకంర | క్రో | సే | త్రం ||
 , ని | నిస్తిధస | నిధ | పా, / నీ పని ముప ||
 దీ | నర.తు | కం | పూ | జీత ||
 స్తోని | నిరి, | స్తోని | సౌసౌ ||
 క్రో | ద్వానా | ధ | క్రేత్రం ||
 స్తోనిసరి | బగెరిరిస నిధ | పముపస | నిధ పా, / ధపమగు ||
 ది | క్రోము | దిగు | రుగు హక ||
 రిగొరి | మపాము పద్మాప | స్తోనిధ | పముగమగ్రి ||
 టూ | జూను | గహ | పాత్రం ||

సా / రి స | , రి ని / స సీధా | పా / ని ధ | / ని ప మ ప / ప నీ సా ||
 థా ను చం | ద్రగు రు మిత్రం | థా సమా | న సుక త త్రం ||
 స నీ సా | రి సా స ని ధ పా | ప \ మా ని | ధ ప మ గ ర / మరిన ||
 జా ను | శ్చ హ స్త చి త్రం | చ తు రుఫ | జ మ తి వి చి త్రం ||

అంగారక మాత్రయే.

ఈ కీర్తనము నవగ్రహకీర్తనములలో మూడవది.

రి గు మ ప ధి ని]

మేళము 28 : హరికేచారణగౌఢ

[బాణ భూ. చక్రము

(భాషాంగము) 4 : సురటిరాగము

కీర్తనము 5 - ఆదితాళము - కుమారయైట్టప్ప మహారాజగారు

ఇ వా నంద రా జ యోగ ప్రకాశ.

పల్లి వి :

నీ సా స ని సీ ధ ధ వ | ప మ / ని ధ ప | మ గ ప మ మ గ రి మ ప ని ||
 ఇ వా నం ద రా జ | యో గ ప్ర | కా శ ||

 2 .. .. | .. | .. | మ గ ప మ మ గ \ రి ||
 .. .. | .. | .. | కా శ ||

అనువాది:

१ / సౌ నిధవ ప్రము ప | ప / శ్రీని | సౌ సన ||
 వ వాధికార శ్లో వ | ర హస్తి | గుప్తహంస ||

 २ , సౌరి సౌనిధవప | ఏరిమపనిధ | పమగైరి/ పమప ||
 నవగ్రహావజ్ఞాల | కంకణి | ఖరివాన ||

 ३ , సౌరి సౌనిధవస | సరిసనిధపము | గమగరి/ పమప ||
 నవగ్రహావజ్ఞాల | కంకణి | ఖరివాన ||

శివానంద

చరణము :

, రి మ మ మ గ్ మ్ గ్ గరి/వమ్ | పా , నిధ | వమ వమ మగ్ రి రీ ||
 ప్ర ణ వ ప్రో ర కా ర పూ | జా బి | ధా య క ||
 , ర / మ్ రి న రి న న్ని స | రి మ రి మ వ ప | వ మ / ని ధ ప ||
 ప్ర ణ వ ప్రోంకార స ० | మేళై శ న బి | ధా య క ||

, పనిధవ పా, / ని \ మవ | / స నీసి | సిసిసస ||
 ప్రణ వ ప్రీంకా ర | ఆంతో త్రవి | ధా యక ||

. సని / రిసనిధవస | స రిసనిధవము | రిమరిమవ ||
 ప్రణ వ ప్రీంకారపదము | త త్వవి | ధా యక ||

స్వీరము :

/ సా, రిసననిధవమనిధ | పా, రిమ | పనిధవమాగ ||
 రి, రిమరిసారి న్నిసన్నిరి | \ సా. న్నిస | / రిమిమమిపశ్చనిని ||
 / సనిధపామ / నిధవమాగ రిమరిస | న్నిసారిస / మారి | మపా సనిసరి ||
 సరి / మమాగరి / గెరిసనిసరి | స / రిసనిధవ / ధవము | , గరి న్నిసరిమవ ||

శివానంద

6 తిల్లాన - దరు - ఏకతాళము - కృష్ణస్వామి అయ్య

ర / మ్రినసాన్నిస | రమగ పమగ \ రి ; ||
 నా దిరిచాని తొందిచాని | ధరదర నా ||

రి మ రి మ ప ప ప ప | ప చ స్తి ద వ ముగ్గి రి
 త నంతు ० దిరిదిరితందిరి | తె ౩ల్లె ० తె ౩ల్లె ०
 మ పోనిసునీసునీ | సునిర్మి సునీని ధననిధి
 త నంతదరచాని | నాదిరితొందిరినాదిరితొందిరి
 నీజునీధునీధు | మపుధు | వముగ్గిర్మిగ్గిమున
 దిరిదిక్కెల్లెన్ను | నాదిరిదిరితెల్లెన్ను

పర్మి:

ర / మ ర స సో ని స | ర మ గ వ మ గ \ రి ; ||
 సో ల య మాం శ వ | శ . క రి ||
 రి మ ర మ సో , స | ని ధ ప మ గ మ ప మ గ \ రి ||
 శ క్రీ జ సా | న . ద క రి ||

అనువల్లీవి:

ప మ వ న చ న చ న వ స మ | ద వ | వ
 ఖ ల చ ० ద ర క | అ ల అ అ అ | వ
 స / ర చ క ద స వ ద | వ | స వ
 జ ర ప్ర జ ర ర ర | మ | జ ర
 / మ చ చ / స న న న | ర | మ ర చ | న
 కూ ల పూ | కూ | గ | కోప్పొనీ న

స ని ధ ప హ్ స ని ధ | స ని ని ధ ధ్ ప మ గ ర / గ ఱ స ||

జ ల జ ద ఖా య త | లో చ నె ||

పాలయ.

చరణము:

రి మ పొ ; ము చ | ప చ సి ని ధ చ మ మ్ గ ఱ ||

క న కో జ్యో ల | నా యె ||

రి / గ ర ర స ని స | రి మ గ ప మ గ ర / రి ; ||

క ఖ్యా ఙ గు ఛా తిత్త కే ||

న ని ని ని ధ స ని ధ | పొ స ని ని ధ ధ మ ప ||

స న కా ది ము ని | సం సు త ||

ప / ని \ మ మ మ మ ప మ గ ఱ మ ప || ప మ ప ని ని ని స ని ||

శా ర దె త్రైంబి . కే || క న కా బ్రి ని వా ||

ధ న స ని సొ స చ | సొ , రి స ని ధ చ ని ధ ||

. . స ని చండి కె | కా ఖ్యా య ని ప ర ||

న స ని ని ధ పొ ; || ప \ మ ప ని స ర / గ ఱ ||

చ యె || జ ని ని రు కు ||

రై సా \ ఆ | స రి = స ని ధ స స రి స ని ధ |
 ఛో రిచ్ తె = జ య స 0 గీ త |
 ప ధ వ మ గ ర / మ రి స ||
 చా ర ర సి తె ||
 శి మ ర ర మ వ ప ప | ధ వ మా వ మ రి , మ రి రి స ||
 థి ర ది త్రా ర ది ర ది ర | త త్రా ర ది త్రా ర నా ది ర ||
 రి రి మ ప ని స ర ర గ ర | స ని ని ని ని ని ని ని ని ధ స ని ధ ప ||
 తం ది రి తి లి లి త్రా ర ది ర ది ర | త త్రా ర ద్రు గ్రు త క ద్రు గ్రు త క ద ర నా ||
 త చ \ మ ప / ని ని స ర | ర / మ ర స ని ని స ర |
 ది రి ది ర చా ని ది ర ది ర త్రా ర | దక్ దక్ దా 0 తక్ తక్ ది ది ||
 ని నీ ని ని ని తని స | ని స ర స నీ ధ ప మ మ గ ర / గ రి స ||
 త త త న న థ 0 | త క ది త త గ్రు త క త థ ి గి ణ తో 0 ||

పాలయమ్.

7 చౌకవర్షము - రూపకతాచము - నుబ్పురామదీక్షితులు

సామీ యెంతని చెల్పుదురా

283

సౌ, రి సనిని ధవ/ధపా, | వమ వధనిధపమ మగమ గమవ మమ్
సౌ మీ యొ. | త ని దె లు) దు ..

గ \ రి ; న ని స | రి మ రి ప / రి ప రి మ పా , ని పని ||
 రా సు ద | త సు గు ఱ ము లు ||

 స స ని స రి సా ని ధ ని సా రి | స ని ధ / స ధ \ ప పథని ధ ప మ ము గ ము ప ము ||
 వ ర సా యో | త ని దె ల్ప దు ||

 గ \ రి ; సా | సా ; ; ||
 రా | ||

అనువర్తని:

పా , ధ ప మ ము గ రి / మ గ స | ని / ప ని ప రి రి / మ గ మ పా మ గ \ రి ||
 కా వి ० చి న | కా ఽ త రా ||

 , / ని ధ ప మ ము ష రి , / ష రి ప | స ని ని ధ ప మ ము గ రి / ప మ పా ||
 క రు ణ ఽ చి | జా దు ము రా ||

 ని ధ ని సా , స ని ని ధ ప / ని ప / ని | \ మ ప మ ప / ని ప / ని స ||
 మా ధ వ | కై ఎ లయు ||

 థ బ గ రి స రి స స ని ధ / ని | స రి స ని ధ వ మ గ రి గ రి మ ప / ని ||
 ము ద్వ | సా మి యై తై ఽ త్ర ద్ర ||

వ్యారము, పాహీత్వము :

/ పా , / రి స ని ధ / స ని | ధ వ / ని ధ ప మ / ధ ప మ గ రి / ప మ |
 సా ర స ము ఖ ర సి | క ర శ ర జని మ ది ని ద ల చె |

 / పా , రి / మ వ / నీ ధ | వ / ధ ప మ ా గ రి / మ రి మ వ ని ||
 రా సు క ర త్రి క | ర గు జా క రా హృ ద య ము న ||

 స / నీ స రి రి / మ రి స / రి స ని | , ధ వ / ధ మ ా , స / ని స రి / గ |
 క రా న క ని క రా న నె తూ | మ మ త మీ ర గ ను చె ఱ |

 రి \ సో . / రి స ని ధ సో \ హా , / ధ ప మ | గ \ రి \ నీ సా రి / మ రి / ప మ వ / ని ||
 మీ మే లి మిగ లా ల న | ము సే య రా సల లి త గు ణ ||

పామి

వరణము :

నీ \ నీ సా , స ని ధ స ని \ ధ ప మ | వ ధ / స నీ , ధ పా . / ర ప మ మ గ మ వ మ గ \ రి |
 నీ ర జా కై | ని క్రు ము గ |

 / మ రి మ పా , / మ రి / ని ధ ప మ మ గ | ర / మ రి / ప మ పా / ని మ వ / ని ||
 ని ० ను కో రి యు ० | ను ది రా సా మి ||

 నీ \ ధ ని స స ని ధ / స నీ \ ధ ప మ | „ „ ||
 నీ ర జా కై | „ „ ||

 „ „ | ర / మ రి \ ప మ పా ; ||
 „ „ | ను ది రా ||

వ్యాఖ్యలు :

1 సా , \ నీ ధ | ః స నీ ధ ప వ్వ
ఆ రా మ | బి లా న బ త |

/ సా , / ధ స మ మ్మ | గ \ రి . నీ న రి మ ప ||
రా సు మ త | రా గు ఇ జ త ర |

2 నీ ని ధ ప / ధా ప మా గ రి | / మ రి న \ నీ స \ నీ ర \ సా ర |
అత్తరుణి చి త్తా జ్జమి | త్త రి ని త త రి ల్ల మ త |

మ వ / ని ధా ప మ ప సా ని ధ | ప ప / ధ ప మా గ రి మ ప మ ప స ||
త గ ల చి త్త జ్జడు క్రొ త్త శ | ర మ మ ల సె త్తొ నగ గో లి చి ||

3 సా , / ధ ప మా గ మ గ \ రి ప మ | పా , మ గ రి ప స \ నీ ధ / ని |
పా ట లా ధ రి రా జ న | పా ల సా ర న గం ధి ర |

ధ \ పా , ర \ మ స ని | స / మ ర / ప మ | పా , \ స ని ధ / రి స \ నీ ధ స ని ||
పా వ ను డని ర మ ణి యై | పా రి యె పుదు నీ జ ల జ |

ధ పా , ని ధ ని స \ నీ ధ రి / మ / | పా , \ బ గ రి స నీ ద పా మ ప ||
పా ద మ ల సె వ మి లై న ది | పా లి ప పు ము కు పా రణ వ ||

4 ప / నీ , ధవమ్మాగ \ రిమవ | / నీ , ధవమ్మాగ ర / మరిన |
 నీ రజవైరి వెన్నెల | నీ తరిగల్ల శ్రమమన |

\ నీ , రి సరిన్ని సరిరి / మః | / నీ , ధావ మగ్గరి మవస |
 నీ టుపగలుదలచి యవ | నీ పాల శిఖా . మణి |

\ ససీ , ధనిస్సి సరిసని / రి | స \ నీ , / రిస్ససిధ / నిధ\పామవ ||
 నీ వితరణగుణములను | నీ లనీర దకుంతల ||

5 సా , నిస / రిస సిధ | పమవ / ధ పమగమగ \ రిప / మ
 స్వంతమునయింతి | కివిరహ మెంతరతాయాగవ |

పా , మ / ని ధ \ పా . రిమవ | ససిధ వమ్మాగ రిమావ |
 సంతడనితాంతముగ | లతాంతనితాంత లసంతి |

నిధానిససరి \ నీసససస | రి / మగ / రి / మరిస నిసరి |
 నిరంతరమువ సంతమున | ను కంతు రంతులనుమిగుల |

ససిధ మవధ పమగ \ రిమ | రిసానిధని క పామరిమవ |
 చింత గతిగితాంతి జెందె | నురాసదయ సంతతమును |

విధనిస సనిధ సనినిధ పమ | .. .. | .. .. |
 జి రజా క్షి . | .. .. | .. .. |

.. .. | గమ పమగమగ \ రి \ సా ||
 .. .. | స్వ . ది . . . రా ||

రి / మ రి స స ని స ని స / ర / మ ము | మ గ మ ప ధ ప మ గ మ గ ర ర |
 నె న రు 0 చి | స ర స ము . గ ను |

, రి మ ప ధ స ని ని ధ పా , ధ ప మ గ | మ వ మ గ మ గ ర ర కీ గ స ||
 నె ల త ను గు | దు ము రా అ ఆ ||

● ధి ర బృ 0 ద మ 0 దా ర | ది వ్య వో ర శు భ క రి ర |
 క్రి రా జా ధి రా జ | క్రి ము ద్వ సా మి యై పై 0 ద్ర ||

● ఈ సాహిత్యమును అనుపల్లవి వర్ణమెట్టున పాడి ముక్కాయి స్వరసాహిత్యములను పాఠుకొని పల్లవిని యొ త్రి నిలుపవతిను.

సంచారి - తిప్రసాతి ఏకతాళము - నుఱ్గరామదీక్షితులు

నీ నీ నీ / స ని ధ పా | ర / మ / పా పా మా మా మా |
 ని ధ వ ము గ ర ర / ప మ గ ర ర | ర / మ ర ర సా నీ స నీ ర / సా |
 నీ స ర / మ మా మ గ / వ ము గ ర | / గ ర / వ మ పా మ ప ని ధ పా |
 మ / ని ధ ప మా ప / ధ ప మా గ ర | / ప ము గ ర / మ ర సా సా |
 నీ ర / సా ర ర ర / వ ము గ ర | / ని ధ పా ర మ ర మ / సా పా |

వమ్నిధపామ / నిధాపమ | వ / నిధప్మాగ \ రి / వమపా |
 రి / మీరిసన్నిరిరిసా | న్నిసన్నిరిసవమ / నిధాపా |
 ముపనినిసాధని / సాసా | రిస్సీధాసనిధాపా |
 నిధపామాధపమ్మాగ \ రి | న్నిస / రిరి / మమీరిరి / మమ్మపా |
 రిమపసనిధని / సనిధపా | ధనిధపమ \ గరి / పమమ్మ \ గరి |
 / నిధపమపా / సస్సనిధపా | సనిధపమగ \ రిరిమపస |
 \ నిధనిషసని / రిస / రిసన్ని | ధ / సస్సీధా / నిధపా \ రి |
 రిమ / పారిమపస్సీధా | నినిసాసాధని / సాసా |
 నిధని / సనిధ / రిసనిధ / బగరి | సానిధమ్మపధపమగ \ రి |
 రిమపపసస్సీన్నిరిసరి | నిస్సి / సస్సనిధ / నిధప |
 ముపసాముపనిసరి / మాగ | \ రి / మరిని / రినీ / సనీధా |
 మ / ధమ / పరిపరి / మమ్మగా | రి / మీరిస \ నీరిరినీ \ సా |
 న్నిసరిముపనిస / రిసనిధప | మ / ధపమ \ గరి / వమగరిసా |
 సానీధాపా \ రిమా | / పాపా \ మా / నీధాపా |
 మాగా \ వమగరిరి / వమ | గమగ \ రిరి \ నీసా ; ||

ఓ గు మ ప థ ని]

మేళము 28 : హరికేచారగౌళ

[బాణ. భూ. చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) ९ : ఎరుకులకాంభోషి

ల త ణ శో క ము

వెంకట మథ : అరోవేగ ని వర్జు సగ్రహస్నార్వకాలికః
స్వా దేరుకులకాంభోషిరాగ ఇత్యుచ్యైబుధై ॥.

మూర్ఖః { అరోవేగ ము : సరి మ ప థ ॥ నిధ ప థ సా
అవరోవేగ ము : సా ॥ నిధ ప మ గ రి సా .

లక్షణవివరణము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

భాషాంగము : షడ్గ్ర్ఘవము ; అరోవాణమందు గాంధార నిషాద వజ్ర్యము ;
రత్నిరాగము : ఎల్లపుడును గానముసేయదగును.

మధ్యమ, దైవత గాంధార బుషథములు ఈ యొరుకులకాంభోషిని మిగుల స్వరింప
జీయ జీవస్వరములు. కొన్ని వ్రయోగముల నిరూపించెధ.

సరి మా మమ , సరి / పమా మా , గ మ వ \ మా మా , గ మ వ ధా ,
 మ వ ధా , సరి మ ప / ధా , ప \ మ గా , ర / మ గా , సరి ^W గా ,
 సరి / పమా గా , మ / ప మ గ \ రి , ర / మ గ \ రి , ఫ ధ సరి ,
 గరి / గ \ సా , ఫ ధ సా , \ ఫా ధ సా , పధ సా ధ పా మ గరి/గరి\సా ,
 స ఏ ^W సి స , స \ ఏ సి స .

ఈ ప్రయోగములందు కాకలీ నిషాదము బలుకుచున్నది కొన్నిచోటు తైలికి
 నిషాదమును బలుకును. ఒకచోటమాత్రము స ఏ ని ప ధ సా — అని కాకలి నిషాద
 ప్రయోగము గనబడుచున్నది, సా \ ఫా ధ సా . ఈ ప్రయోగము ఈ రాగమునకు
 మిగుల రంజనమును గలిగించుచున్నది. వైన గనుపించిన ప్రయోగములును తక్కిన ప్రయోగ
 ములును ప్రాచినుల గిత, కీర్తన, పదముల సూఫీంచితే పివరముగ తెలుయును.

లక్ష్మిగితము - త్రిపుతుతాళము - వెంకటమథి

ద్రువము :

ధ ప   మ గ రి ప మ గ రి   మ గ రి గ రి స రి
అ అ   రె ఎ రె గ ఇ ప న   వ అ స వ అ అ న
సా ధ సా రి రి   సా రి మ మ మా   మ ప సీ ధ ధ పా
చా ది సం ను త   చా వ జ న చిం   త అ మ ణీ ఇ రే

నీ ధః పం ము గ గ రి | సం రి గ సొ పథ | సొ సం పథ ని వ |
 మర ద పూ స నొ ఒ | ల్ల అసు రే ప ర | మే ష గ గ న కె |
 ధ ప మ గ గ రి |
 ఎ ఎ ష ఇ ఇ షా |

అంతరి:

సొ సం సొ ని సొ | రి రి ప మ మ గ రి | స ఓ మ గ రి రి గ |
 ఆ రె జం జు | న అ అ అ అ అ ర | లో క నా . అ |
 రి సొ ; ; |
 ద ఆ |

కావడ:

పా ర సొ సొ | సం రి ము గ గ రి | సొ రి మూ ము ము |
 అ ప్పు లిం గ | క ర కు ర ర గా | అ ద్వితా గ ము |
 మ ప ధ పొ ; | మ ప ధ మూ గ రి | సం రి ప మ గ రి |
 తు ర గ రే | గ ర ర గ ర గా | జ ట అ భ ర గా |

 మ గ మ గ గ రి | రి సొ సొ సం సొ | ప థ స ప థ సొ |
 అ అ ర్ నా ర్ | ష రి ష ఇ ర | ష ష య కా రే |
 ప థ ప మ గ గ రి | స రి మ మ మ ము | మ ప థ పొ ; |
 ఎ ఎ రి మ ఆ అ ధ్య | కా స రే రే | య్య అ ఇ యే |

వధసరిమగరి | మపథపథసా | థపొమగరి |
 అ . . . . . అ | అఅ . . . అ | అ . . . అ |
 సరిగసావధ | సాసపథనిప | థపమగగరి ||
 అఇయరేఅఇ | లాండవే. ఎవి | థతుఉచెవరే ||
 సాససానిస | రిరిపమమగరి | నిరిమగరిరిగ |
 అరెజింబు | నా . . . . థ | లోకనా . . అ |
 రిసా ; ; ||
 థఅ . . ||

కీర్తనము 1 - మిక్కజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

త్వాగరాజంథజచ

వర్ణవి:

థ , నిథ ప పమపథ		ప / థ ప మాగా / ముగారి
త్వాగ రా		జం థ జ
రి ; , సారిగ		రిగారి న స రిమువ
రే రె		చి . . త్రె
2 " "		సా సా
" "		చి త్రె

\ ధో , ధా స షి ని | వ రి గ \ సరి పమగ |
 తా ప త్ర | యం తల్జ |
 / మగా , 0 రి ప / నిధ | \ ప \ మగ సరి పమవ ||
 రె వరె | చి . . త్ర ||
 ధా , నిధ ప పమపద | ప/ధ త మా గా / మగారి |
 త్ర్యిగ రా | జం థ జ |
 రి . ; సారిగ | రి/గ \ రి సా ; ||
 రె రె | . . . ఎ ||

అనుపత్తి:

, సా సా సా | రి మా , \ గ మపామ మగ |
 ద్యోగీరా | జ హృ . ద |
మపాధా త మా | పద ప / మపమపా ||
 యా జజ | ని ల యం . ||
 , పా ధా ధా | స తీ సో రీ |
 థోగీరా | జ సు త |
స/రిసాధా పమగగ | ప / ధా సో ; ||
 చ ర ణ కి | న ల యం ||

రి రి / ము గ్రి స్తి | రి / గ్రి రి / రి సో వ ధ |
 నా గ రా జ మ | ణ వ ల యం ర జ |
 సో స్ప్రె మ / ప్రె మ ప ధ / స | ధ ప మ గ రి న రి మ ప ||
 త్వాగ రా జం | ము ఖ కు వ ల య ం . . . ||

త్వాగరాజం.

చేరణము :

ప్రు పా , మ గ కి | గ రి గ రి గ \ సో |
 పా . లో మీ | శా ది ది |
 \ పా , ఛా స II రి | న రి గ రి ||
 క్లు ల పూ | జి త గా త్రి 0 ||
 మా , గా రి | గ రి గ రి గ \ సో |
 నీ లో త్వ | లా 0 శా . ను |
 సో , రి మ గా / ప మూ | వ \ మూ ధా పా ||
 క్లు ల త . | ర క శ త్రి 0 ||
 , మూ పా ధ ప | / ని ధా పా ధా ||
 త్వై లో కల్ | గు రు గు హ |
 పా , మ గ న రి | సు పా ధ ; ||
 శా త 0 త్రి | ణ త్రి 0 ||

శా , పొ వ ధ స | ని ధా పొ వ [॥] మ ప |
 సా లో కా | ది లై |
 ధా , ని ద ప వ మ ప ధ | ప / ధ జ మా మ / గా , \ రి ||
 వ ల్య ప్ర ర | చ ర | త్ర ఽ . ఽ ||
 రి ర / మ గా , రి ర | ర / గ ర ర స | ర / గ ర స ||
 ని ల కం త మ | కే క వ ల ర ఽ ||
 \ పొ ధ సా ర మ | పు గా ర మ ప ధా ||
 భూ ల పొ ణి మ | ఛో క శు భ ద ఽ ||
 పొ ధ సా వ ధ | సా రీ / మ గ రీ ||
 మూ ల భూ త మ | మూ ల్య వ ర ద ఽ ||
 సా స సా రీ స | \ త్త ధ ధ వ చ మ ప ధ ||
 కా ల కా ల మ | ఖం ద సు ఖ ద ఽ . . ||

త్యాగరాజం భజచే

కి ర్తనము 2 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ది వా క ర త నూ జం శ నై శ్చ రం

నవగ్రహ విషయములలో సేదవ కి ర్తనము

ప్రాణి:

సధా ధ / సధ / ని వ ప మ ప ధా , | ప ని ధ ప వ ప మ | / ప \ మ గ / మ గ / మ రి ||
 ధి వా క ర త నూ | జం శ నై | శ్చ ర ఽ . . ||

గి / గసస్ ల్ని సా , రి గ స సా . రి మ గ | మపామ పనీ ధవ |
 ధి ర త రం సం | త తం |

ప మ ప మ గ / ప గ ||
 చి 0 0 త యే ||

గి / మ గ ల్రి / సా రి గ ల్రి / గ ల్రి , | ల్రి సా ; | సా ; ||
 . . . . వం . . . | 0 | . . ||

అ ను పల్లవి ||

ధ పా మ / ధ వ ప మ గ మ గ | మ ప మ గ మ గ రి | రి సరి / ప మ ప \ మా , ||
 భ వాంబు ని థో ని | మ గ్నజ | నా నా 0 ||

రి / గ / రి ల్రి మ గ ల్రి రి సా న ఫ థ | . సా రి | ప మ వ థో ||
 క యంక రం అ తి | క్రూర | ఫ ల దం ||

మ పా థ స ల్ని స రీ రి రి మ గ రి గ రి | సా రి స పా
 భ వా నీ శ క టా కు పా త భూ త | భ క్రి మ తా ||

ని థ | ధ ప మ గ రి / మ గ స ||
 మతి | శయ శు భ ఫ ల దం ||

దివాకర.

చరణము :

సా/రిస రి\ ప మ ప ధ/స నిధ/నిప | వ పమ/పమ గ | మగారి/మగ\రి ||
 కా లా ం జ న కా ం | తి య య క్త | దే హం ||

, రి రి రి / మ గా రి రి గ రి స | , \ పో ధ | స రి రి ప ప మో ||
 కాల స హా ర రం | కా క | వా . హం ||

, గ / ప మో ప ధ / నిధ / నిప్పి | ధ పో మ గ | గ్గ రి మ వ ధ ||
 నీ లాం శుక పు | ప్పమో లా | వు తం ||

, ॥ ప ధ సా స స ద / స \ ని | ధ పో, ని ధ ప పో, మ | గ రి/మ గ స ||
 నీ ల ర త్న భూ | మచా లం | ఊ క్ల తం ||

పో ప / ని ధ ప మ గ రి గ స | స రి మో, ము. గ గ్గ రి | మ ప ధా, పో ||
 మారి నీ వి ను త | గు రు గు హ | ము ది తం ||

, ప ధ ప సా స ఏని సా రి గ్గా, | గ్గ రి రి | స ఏని సంస ||
 మక ర కుం థ రా | శినా | ధ . ం తి ల ||

థ రి సా స నీ | నీ ధా ప | మ ప / ధా ||
 తై ల మి శ్రి తా | శ్న దీ ప | . ప్రి యం ||

ప / ధా / రి సా మ ప ధ / స | ని ధ \ పా ప మ | గ రి / మ గ స ||
 ద యా సు ధా సా | గ రం ని | రథ యం ||

సారి / ప్రమాగ వీధపాధవమగరి | ప్రమాపధాద్యవీధ | స
 కాల దండవరిపీడితజానుం | కామితార్థఫల | ద

సింహసరీలీ

కామధేనుం ||

రీ / మగరి రిగరి సింహసింహసా | పాధరింశాసీదా |
 కాలచక్రభేదచిత్రభానుం | కలిపతాయా |

\పామగరిమగస్

దేవీసూనుం ||

ప్రి స్వయంబు - మిత్రజాతి ఏకతాళము - శ్యామశాస్త్రిలు

కామాణినీ

పత్రివి:

సా ; , \పా | పా ; , / ధా | . / సా ; రి / ప |
 కా మా | త్రి | నీ పద |

మగనరి / మగగ్ | \రి ; , \పా | ధసారిమ్పవ |
 యుగమెసి రమని | సే నం | మిష్టయునానునా |

, ధాసీసీధ | . పామగారి ||
 చింత తల్లి | ను దీర్ఘమధై ||

సా ; , \ పా | ఫా , ; / ధా | , / సా ; ; ||
కా మా | . . . త్తి | ని ||

1 సా రి సరి / మా | గ సరి / మ గ గ్గిరి | జ / రీ ; , ఫఫ |
అం బన ను బ్రో | వ సమ య ము వి ను | మా పతి ||
ధ ధ్యా , సరి గ \ ||
త పా వని గ ||

2 సరి / ప మ గ సరి | / మ గ రి స స్సి | రి ఫ ఫ / ధా ధ / ధ |
అను ది న ము శర | ఇ మ ని నిను వే | దు కొని యు న్న సు ||
ప \ మా గ రి / మ గ \ ||
తు త మృష ర య ||

3 రి సరి పా మ గ | ప రీ స ని ధ ఫ | ధా ; , ధ
స ర సే జా స న | హ రీ జ వి న త | పా దా ||
పా \ మా గా రి \ ||
నా తో వా ద ||

4 రి సరి / ప మ మ గ | * గ రీ రి స ని ధ ఫ | ధ ధా ; ధ ధ |
క మ ల ద శ స మ | న య న క చ జి త | మ నా జ జ ||
ప మ మ గ గ్గిరి ||
ధ ర ని థ ప ద న ||

५ క్ష మాప / నిధమువ | ధ \ సామగ్రిగ | \ సారిసరి / మా |
 మాన వతినిను | స దాద లచిన | మానపుల కె |
 గరి / మగగ్గ \ రీ | సస్సరిసన / రీ | .పప్పిధధసా |
 అథ లమొస గే | బిరుదుగల చే | వతయని జే |
 . పప్పిధధసా / సా | , నిధపమగ్రి \ ||
 వినబడి తీ | వెగతియనుచు ||

६ సా \ , మప | / నిధపమగ్రి / గ | \ రి ; , సా |
 పా వని | వురహరునిరమ | జీ పా |
 రి / పమగసరి / గ | \ సా ; \ పా | ధసరిమపధధః |
 ర్వ తినకలజన | సీ పా | తకములనువడి |
 / సా ; , సా | రిసనిధపమగ్రి \ ||
 గా దీ | ర్పివరమొసగుము ||

७ కమప / నిధమువ | / నిధపమగ్రిగ | ససరిసరి / పప్పి |
 కనక గిరిసద | ననినుగొలచిన | జనములకు దిన |
 మగస / ధపమగ | \ రి ; , భఫ | ధధనసరిమప |
 దినము శుభమొస | గే వని | శ్రుతులుమొరిడ |
 / ధా ; , వధ | / రిసనిధపమగ్రి \ ||
 గా మొఱ | లవినివినివిని ||

8 పా ధ ధ స ప ధ | / స ని ని ధ ధ ప మ | పా / ని ని ధ మ ప |
బా ల కి స ల య | చ ర ణ ని మి ష ము | తా శ ని క వి ను |
/ ని ధ ధ ప మ గ ర | \ సా రి స రి / ష మూ | ప మ ప / ధా ప ధ |
మ ద గ జ గ మ న | తా మ స ము సే | య క సే న న్ని పు |
/ రి \ సా ; మ ప | / ధ \ పా ; మ గ \ ||
దు బ్రో పు ము | ప రా త్వ ర ||

9 / ధా ప మ గ ర / మ | గా ; , స రి | / మా గ రి స ని ధ |
కుం ద ము కు శ ర | దా సు ర | బృంద వి న త స |
\ పా ; , ధ ధ | స ఫ ధ సా ; | , రి మ ప ధ / సా |
దా థు వి | లొ వ ర దా | య కి గ ద నా |
/ గ రి స ని ధ ప మ | గ రి స ని ధ ఫ ధ ||
మొ ఱలు చె వు ల కు | వి న ద గి ర సు త ||

10 స రి గ \ సా / గ రి | స ని ధ \ పా ధ ధ | / సా ; , వ / రి |
క మ ల సం థ వ | సు ర ము సీంద్రుల | చే త ను |
స ని ధ ప మ గ ర | స రి / మా మ గ మ | / పా ప మ ప / ధా |
ని సు పొ గ దు ట కు | త ర మ మై శు భ | మి మై ని ను నం |
ధ ప ధ \ సా , స | కి గ \ సా / మ గ | రి స ని ధ ప మ గ |
మి మై ని శ్యా మ | కు ష్ట సో ద రి | దు ర మ గ ను క రు |
రి స ని ధ ఫ / గ రి \ ||
ణ స ల పు మి క ను || కా మా క్షీ.

క్రిర్తనను 4 - ఆదితాళము - కుమారయెట్లప్పమహారాజుగారు

క రు జా ర స ల హారి

పట్లవి:

స న రి \ శ మ ^W మ గ గ \ ప మ పా మ ప | ధా , స ధ ప ప \ మ | \ ప మ
 క రు ణా ర స ల హ | రీ క టూ |

గ రి గ \ ర ర |
 ఈ ఈ ||

ఏ ^W ని స \ ఫ ధ థ స ఏ ^W ని స రి గ \ ర | స కీ ర | ప \ మ గ / మ గ రి ||
 కా రి కే యే న | కృ తా ర్తో | స త్రై హం ||

రి ; స ^W ర గ ర ర / గ \ రి , | \ సా ; | సా ; ||
 o | | | ||

అనుపట్లవి:

, ప ప / ధ ధ ని ప ధ / సా సా | , ధ ధ సా ని ధ | ని ధా ప / ధ పా మ ||
 వ ర మా న ఽ ద | ర హ | స్వీ న ||

/ వమ / వమ / వమ వ ధా, స ధ / పా | , వ మ ను పా మ గ |
 ప ర మ త త్వి | వా |

/ మగ / మరి / గగరీ, ||
 కైల్ | న ||
 సఫ ధా సన సరి మా గ / వ మ పా మ | వ ధ సన్ని ధ ప
 సర స్త రువూ మృదు పా ద యు గైన | స ర్య లో క
 మ ప | ధ / స ధ పా మ గ \ రి గరి ||
 కర | కైల్ ని వే న ||

స్వరము :

\ స స్త \ పా ఫ ధ ధ | , స స్త ర | , / మ గ \ ర ||
 రీ, సా ; (1) ఫ ధ | సా రి మ పా ధ స | సీర పా మ గరి || (\ససా...)
 రీ, సా ; (2) ఫ ప్ప | ధ ధ సా సీ సని | ధా ప / ధ ప మ గ \ ర || (\ససా...)
 రీ, సా ; (3) స ర | మ ప ధ సా / రి సని | ధ పా / ధ ప మ గ \ ర || (\ససా...)
 రీ, సా ; (4) స ర | , / వ \ మ మ | గ \ ర / ప గ \ ర ||
 \ సారి సరి / వ మ మ ప మ ప ధ | , ధ ప ధ ధ / స | , స | , స రి / మ గరి ||
 స స్త ప పా ధ ధ స ప ధ / సా | , \ సా / సా | ని ధ పా మ గారి \ || కరుణా

చరణము:

పా / నీధ / నీప / ధము గరి / మగ | గస సరి ముగ్గము | పా, ప ||
 స్కుంద నా మథు వ | న రం జ | నే న ||
 పా, పీ మగరిన | , ఖధన | , సరి మ || స్కుందనాము

మపథాధధధధ | , ధ / నీధ / నీప | ప / ధప / ధమగ ||
 సనకాదిమునిబ్రం | ద సం | న్నతే న ||
పమప/ధధ/నీధాప/నీధధపము | పమపధసాసని | ధపపమగరిసరి || సనకాది.

పా ధ / సా, స స | సధ / సీ నీధ / నీప | ప / ధప / ధమగ ||
 కుండ కు ట్లై | మం జ్జర | ద నే న ||

పా ధ ధ సా సని నీధ పా పము | పా / నీధా | ప / ధపమగరిసా ||
సఫధధీససరి మమపషీ ధధీసప | ధ/రిసానీధపధ | సని నీధా ధపము ||

కుండకుట్లై.

పమ/పమ పధసనీధ | నీప\మము | పధదస్థ పపము | పమ గరిగరిరి ||
 గు రు నవ న స దర | మం ద వః | నే న ||

సాసీరిరి మా మీ పా ము వ పా ప | ప మాపథాద ధీ | ధనిధవ/వ\పా, ము
 వందనాది పూజి తే న గుహేన | వాగ్విలాసయో | గమణై కే న ||

పాథాధసాస ధసనిధవ/ధ \పాము | పాస ధధ ప మప | ధనిధపాము గరిగి ||
 శాందర్భ్య చారు నాట్యజాతే న | సాం ప్రూజ్య వై | ధ వే న శివే. న ||

\సా, సరి రిముమహా, పమపథధ | నిని ధపాము ప/ని | ధధప\మమగగి ||

న\ఫాధసా ఫధసా, సరిసరి | ప ము మా పమపథధ | , సనినిధధపము ||

పమప/ధాధ/ పథధ/ సాస పథసా | లిసి స\నీద సని | నిదావ ప్పమగరి ||

ససీరిరి/ మమీ/ పషీ/ ధధ/ ససీరిరి/ మమీ | గగగరి\సా సనిధ | పా, / ధపమగరి ||

కరుచూరస.

ପାତ୍ରକଣ୍ଠ

మేళము 28. : వూరిక్కెలూరుగాఁ

ପ୍ରକାଶକ ମେଳି

ఉపాయము (శాస్త్రంగము) ५ : ఎఱుకట కాంట్రాజీలాగము

కీ. రసనము 5 - అదితాశక్తము - సులభమైన దీపి తలు

ରାଜବିନ୍ଦୁ
ପାତ୍ରକାଳୀନ
ମୂଲ୍ୟାଙ୍କଣ

ଶ୍ରୀ
କଣ୍ଠ
ମାତ୍ର

వధన తని భ నిధన ప ప/ధన ప
 సను/పను పదన మ ప మ పదన | ధన/ధనుగ క ప/క రిషుగ =
 పార్ట్ సె ర ద న | కే ఎ | నిధన భ నిధన ప/పను | ప/ప పదన సనుపదన | ధ ప/ధనుగ క, కన =
 న-పదన పదన భ నిధన ప/పను | ప/ప పదన సనుపదన | ధ ప/ధనుగ క, కన =
 సార్ట్ సె ర ద న | కే ఎ | నిధన భ నిధన ప/పను | ప/ప పదన సనుపదన | ధ ప/ధనుగ క, కన =
 పూర్తి ర ద న | కే ఎ | నిధన భ నిధన ప/పను | ప/ప పదన సనుపదన | ధ ప/ధనుగ క, కన =
 పూర్తి ర ద న | కే ఎ | నిధన భ నిధన ప/పను | ప/ప పదన సనుపదన | ధ ప/ధనుగ క, కన =
 పూర్తి ర ద న | కే ఎ | నిధన భ నిధన ప/పను | ప/ప పదన సనుపదన | ధ ప/ధనుగ క, కన =

ପାତ୍ର
ବିଜ୍ଞାନ

ପ୍ରକାଶକ,

ప్రమాదం

ను / పమ / దమ / సద / రిస / గం / ముగ / రిస కొ | వద భుగ్గ మూవ | సద జమగన రిము ||
గురు గురూ బుద్ద కవి గురు సుత కుట కా | గురు వలచ ములా | గురు లుగ కా క్రి ||

స్తోలు కట్టు స్వదరము :

స్తో , త్థా స వద / రిస ని భ వ / దా పొ మూ , గ్రా రి / వము పుమా రి / కొ సొ రి ను	తక రుఱుం తక రుఱుం తక రుఱుం తక	
తా కె యంగ్ తక రుఱుం వూ . త్థా స ఫస / భద్ర సరి ముగ మువ మూ , పూ భ మువ దద / విసదన ముసద	తా కొ మి త కె కు వుము / దపు / భద్ర మువ దద / విసదన ముసద	తా కొ మి త కె కు వుము / దపు / భద్ర మువ దద / విసదన ముసద
తా కొ స సస్రి / రి / మగాము ముచొము వుము / దపు / భద్ర మువ దద / విసదన ముసద	తక రుఱుంత తక రుఱుంత తక రుఱుంత తక	
. త కె కు రుఱుం త కుం త తద స్కూం . . . తక తదింగి జణో పొరసారణి		

6 తానపరము - ఆఖతాభము - సుషృదాముదీక్కినులు

TANAVARNA Composed at the request of Raja Varaguna Rama Sangili Virappa
Pandian Avergal, Zamindar of Sivaganga.

(ఇవగంగ జ్యోతించారగు రాజు వరగుణ రామ కంగలి కీరవు పొండియున్ గారి
ప్రార్థనచే రచింపబడిన తానపరము)

న ఐ / * ప మూ , / * ప మ ఆ |
 అ ఈ రా అ అ అ అ |

 / * ప మూ పు ము / ప పు / థ ద్ధు / నిని థ ద్ధు పుము | ప / నినద ద పుము ప / * ని | ధ ప ద ము ప ద ము |
 అ ఈ న . అ అ అ అ . . | ఊ . . . . అ ద అ | ఇ న అ అ రి అ పా ||

 థ / * ప ద ప ము ఆ ఈ | : / ప స న / పొ థ ద్ధు సొ ప. బ్బు |
 అ . . . . . అ : : అ ఈ న త లొ ఉ |

 థ ద్ధు / పొ పు ము ఆ గు థ / పు ప ద / న ద పొ ము ఆ | / న ర / / ప / మ | మ ఆ గ్గు ||
 అ లల లల లల లల లల లల | అ న న | ఏ న న | ఏ ఉ | ఏ ఉ |

అనువరణి :

సా . .
అ . .
అ . .

పు . న ద . పా .
పు వ ద ఐ స |

(అ) అ రా ఆ . . . |

దధపపుగ ము/ధపపుగ వు/పమగ ఓ/మగా | గ లగ్ న రగ్ క | గ లగ్ న రగ్ క |
జ్ఞ అ . . ల్యు క్ష క జ్ఞ అ | గ . . . , గ అ నా | గ వి క . . ప్ర్యు లా | న న ర త త్త్వీ క లం |

పు ద . సొ . .
ఎ అ . . . |

పు ప ద . సొ . . జ ద ఈ ర . మ గ . క |
అ అ సొ (అ) అ కా అ అ క్రీ క |

/ మగర్గ సర్/గర్ సంప్రథే వపు/ధర్మస్న మమ్ | వపు/ధర్మస్న ప్రథే | / ముము/పష్ట ధర్మస్న |
ఎ . . ఎ . యు తా . అ . హుంక లె | ఎ ఎయు తా అల | అ . ల ను ఉ లం |

న ద . పొ మ గ థ క . .
హృదీ అ . .

శుంఖాయి స్విరసాహాత్మీయులు :

\ సొ . ఓ నథ / మూ , గౌ ము |
 సొ కు వూలు దయూ గౌ ర |

 పో , గమువదా , తొ / ని ధవ / మూ పో / ని భ | ధవ / మూ ప / ని ధవ | \ మూ వప్పమూ / వము ||
 పో ట ల ప తా భూ త సు తు మూ రా 0 . గబి | పిత మూ ర హా రకు | మూ రకు మూ ర న ||

 క్రి / సో ర / మూ గ : \ పొ , \ పో ధన టై / ని సర / ము గ |
 త న నతుకు మూ ర ... సో మూ తుల్చి ల ని క ము త |

 \ క్రి , రగథ / సా / ధవముగథ / సా రి ము వడ స | , కథ సొ ని ధ జ | , ముగా ర / సొ / క ||
 రి / ని లయు సా గరఖము న సం సుముతపసో | ఆ ర సొ భ్యున్ సం | వూ ర ప్రసొ ర ||

 రి స ని ధవముగథ :
 క ర కరవణ క వ :

ప్రశ్నల పత్రాల
సమాచారం

స్వార్థస్తాపన తర్వాతములు :

ఏ కృషు ము గో / పూ ము గో నంగనకీ |
పా పు మతగల పొ పయనగ నమరసు |

పొ పో తప్పనో పుతుసూ పో / ముగో పో సు |
యో కే సర యైంచను సో ము తో మునిసో |
రనదళాత్తు సుర | సో లా పసు =

ముగో పో సురము పో :
కలా పునరిరి : .. దాస్సుం.

ఓ ఫా పము గరిగ నతిషుస ఫాసము గరిసన్న |
ఎనపని కలరువి యారక తాపకు వలయును |

ట్రో ఫప్పు ట్రో నప్పు ట్రో న / థప్పు / వ్యానిఫా / వ్యానిఫ |
యా కరకా తల్పుము యా పో యా యా సము |
ట్రో పుద్దు వి లుదు | తెండ్రు నా తార |
ట్రో త శీప కాప : .. దాస్సుం.

4 రపవముగ / పముగ / పుగోగ సు / మగోగ సు |
చయుసులు ప సయుయ లు కిగపముగు ద మొఱల మిగు |

నస్తిరథి పుస్త ధరథ ధనన శథన ॥ ॥ ను మమి గరిథప | నుగరిపపమగరి ||
 లవిని వినక మనిక తగవ తగుల ముగల దిను | లగోన నలయు శల | దనింలి కతగర ||
 నస్తి పుస్త మని ముగమ పమపని ధథ ధప |
 పొగరు గల చిగురు విలాతుములు కుల గముల కలు |
 నమి వని దపథ ధనస్తి పు గరి శిరి | గసరి సపదినథ | పమగ పగనిసని ||
 పల కెలి వెలుగు సెగల చి రుతచ త శ్శుల వి ఈ | కరుపల లతలబో | గులుబోలతిని పొలు ||
 ధప మగ నరి మున : | చాస్తులి.
 వు దనర దను పుము : |
 ५ థా , పొ/ధాపా , మూగము/దపము గము/పము |
 థా రాఖ మై మారులు లుకుల తనిటిగ |
 మగ పిగి పిగి పిగి పిగి పిగి | పిగి పిగి | పిగి పిగి | పిగి పిగి |
 లగ తమి కొరంగ సారంగ వరాంగ | నర్మలా | పాంగ | నర్మలా | నగోని వెలయుము ||
 మగాము మగమ పనిదాధమపదసా |
 మగాము మగున మాన నిగార పలుకరా |

సే వదనస్తోగ్రాసరీరీ/పుస్తగోరీ సిగ్గసరీరీను | . ఈ వదనవద్ధన | , ఎ మగరిగాను ||
ద విలువరాదుకను రమంత సిద్ధభుగరా | ఆ వచళిచయ్యాచా | ద విలువతనే ||

ପାଦନ୍ତରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

॥ రా , సో , \ పొ భ / కి సని భ భవ పో ము గు / ప మూ |
 రా రా పో ర్ష్యు దు చలమువ లము ర భ య్యు |
 \ పో , పో , \ మూవ ద / స్యూ వపు వపు ము గురు / గు | \ తీ , తీ , పో ము | \ ఆ ద / ఆ క్కురుసకీ ||
 పో రా వా ర భ య్యు త నిటుల నలచు తే | మే రా ల్లు గు | ల క లగి నదిరా ||
 \ పో , పో , \ పో భ న శు / భ భ / న ప్పే సకీ ||
 సో రా సో రముల సె తీ గ న న ర ముడీ |
 \ గు , గు , పో ముగ నరిము \ గుగ పనుప / భా | \ పో , \ మూ , గు | \ పో / ఆ \ సారిపుపో ||
 పో రా పు లు క నలని గుగు లెల ది పే | రా రా రా | \ న ను రంములైన రా ||
 భ / సిద్ధపు ప / భవ పు ము / ప ము ముగ ర / ము |
 ప లు కుల తె త లె మెయిలి సు ఉసొ ల సె ర వె త |

గౌగ రిగు సర్కిల ధన బైని సొర నరిము గా | య గము / వపోము వ | నిధావ షుపదా ||
 తెర తలపుషుర వల పు లూర ము కిని గో | ర తగు నసుర వ | తి స్క్రే త గదా ||
 వపు / ధథ / సను / రిం దథ / సపో / రిం / సుము / గపో ||
 జగ ములు నొగు లగవగ గొని భెగ డడ రణనగ |

ముగుగుత సరీగుం సా మువధ / సధసు ముగురీగ | సరైసో / గురీసు | . నిధ పామూగ ||
 తిరగ నయసు రు ల సొ హూన ములు పొ కువడకె | రినిసో ముజ్జుసం | వద పాతాగ ||

రిన వధ న రిము వ
కొసు గన గురుగు హూ

యా / సధపముగ సరీ |
టా / సధపముగ సరీ |

ప వూ గగు / ముపు / పపు / ధథ విధ / విప / ధవ / ధము | పగు / మురిగనరిము | రిముగ / ముపో నిధ ||
 తే ఎఱ ము అ నిధ ని ఈ కొళ . | ఉ . ఉ ఉ ఉ . | ఎ . మ ఉ ఉ . | ఎ . మ ఉ ఉ . ||
 * పముగురి సరిమువదు / సధపపు / పపుముపోగా వ / ధ |
 అ . . . అ . టా . అ . . . అ అని ఈగా ద అ |

పః మ స గం — ప వ మ పో గం — ప మ క క క | ప ; | ప స ప / క క ||

అ అ అ ని — యొ ఎ ఎ ఎ లు కో ఒ ఒ ఒ | ఒ | , ఒ . ఒ . |

— సా :
రా

అనుపల విని పాండుకొని ము కొంఱి స్వీరసాహిత్యములను పాడి పలవిని యొ త్రి నిలుపవతలను.

గమనిక : తశ తానపరుణి చరణస్వరములలో ముదాడవన్నారము కై వతస్యారాద్యంతమును, నాల్గమస్వరము నర్వ
లఘువుతునుగా రచించబడినది.

7 దరు - ఆదితాళము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

(శ్రీ) కరుడని నిను కోరి వచ్చితి

పరిచి :

పా[॥]ధసా[॥], ద పథ రి సా[॥]ప్రమ | ప్రమ పథ సా[॥]ప్రమగ | ధ/గాసరిము ॥
 (శ్రీ) క రుడ ని ని | ను కో | ధ వచ్చితి ॥
 , గగ గొ గొ / మగ | గ\ధ ఇన / రిసరిమ | మగగొ/గగ రిరీసా ॥
 చింత లె ల్ల దీ | రుచి ము సా | మీ ॥

అనుపర్చి :

, పథపామ మ/పమగ | , సరి మవ | ధ నిధ ప ప/ధవ పము ॥
 (శ్రీ) కటూడు మున | సిర సంప | రపై అ యు ॥
 , పథ/సస్యనిధప/ ని ధవ | /మ మప ధ ప పమి | ప/ధ/నిధ పమగరిపము ॥
 (శ్రీ) వరగుణరా | మ భూ | పా . . అ ॥

(శ్రీ) కరుడని.

వరణము :

, ధధధ ర నిధ ప ప/ధవ పము | , మ ప ధవ | / ధపము మగ\రి ॥
 అప్పునము ని గి న | యవ నిసె | త్రి గా చు ॥

వ వ మ స్త మ గా మ / వ మ స్త గా మ / మ క క క | క ; | క | స ర / క గ |
 అ అ అ న యె ఎ ఎ ఎ ల క్రీ క క క | క | . క . క . క .

పా :

పా :

అనువల విని పొడుకొని ము కాంచు స్వరసాహిత్యములను పోడి వల్లని యొ త్తి నిలుపవతనము.

గమనిక : తః తానవర్జ చరణస్వరములలో ముండమస్సరము దై వతస్సురాద్వంతమును, నాలుష్టస్సరము సర్వ
లఘువునుగా రచించబడినది.

7 దరు - ఆదితాళము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

శ్రీకరుడని నిను కోరి వచ్చితి

చల్లివి :

పా ధసా , క వధ రి ససా ప్సు | ప్పి మ వధ సం ధప మగ | రి/గాసరిము ||
 శ్రీ క రుడ ని ని | ను కో | రి వచ్చితి ||
 గగ గొ గొ / మగ | గా రి ఇ స / రి సి రి మ | మగ గొ / గగ రి రి సా ||
 చింత లె ల్ల దీ | ర్యు ము సా | మీ ||

అనువర్త్తివి :

, ప ధ సా\మ మ/ప\మగ | , సరి మప | ధ నిధ ప ప/ధప ప\మ ||
 శ్రీ క టూ కు ము న | తీర సం ప | ర వె అ యు ||
 , వ ధ/సస్య నిధ ప/ ని ధప | / మ మప ధ ప మ పమి | ప/ధ/నిధ పమగరిపము ||
 శ్రీ వ ర గుణరా | మ భూ | పా . . అ ||

శ్రీకరుడని.

చరణము :

, ధ ధ ధ ర నిధ ప ప/ధప ప\మ | , మ ప ధ ప | / ధప మ మగ\రి ||
 అప్పునము ని గి న | య ప ని పె | తీ గా చు ||

, రి రి / మగరి / గరి సా | ధా స నీ సరి | రి మగ రి / గగరి స ||
 నల గో త్రో | యో రకు | కీ వై |

, ధ ప మా, / ప వమగా సరి | / మపధా | నిధప ప / ధపమ ||
 చెప్పత గ సి విలు | ధులచా | ధ లె అన్న ||

, మప ధపమగ రి / మగ | స సరి మప | ధ నిధప / ధధ సా, ||
 చెడ నణ చినన అ | స ర్వజ్జ | కీ వై |

, ధ ప వమ పశా పమ | ప ధ / నీ రమా సా మగ | , రి మప ||
 త ప్పులే క వి | ప్రు అం దు | వి ద్వృల ||

, ధధ ధ ధా ధ ధ ధా నిధ | ప వమాప ధ | పధ / సా ||
 దన ర జేయచ తు | ధా న ను | కీ వై |

, ని ధ స రి రి రి రి / గ | రి సా రి | / మా గ రి ||
 యొ ప్పుడు నెడ తె గ | ని స త్ర | శా అ ||

, స \ ప ధ స స రి మ | సా, ధ స \ ధ ప | ప \ మ గరి మ ||
 సే ర్వర చిన పురు | సా ధ ప | రు కీ వై ||

, సా ధ సా ప ధ సా / రి స నిధ ప మ | పా ధా ధా మప | ధా / సధ పమ మగ ||
 తర్మ్ముంర్ముంతకర్ముం | త క్రి న్నుం త ధ | జం ||

రి గా రి సా రి సరి / మగరిగ | సా రి సా ప ధ | సా సరి / మాగమ ||
 త ర్ముంత్రా రిత్రా | త క్రై య్వాతరిగుడు | ర్ముం ||

ప\మా ప\ధ ప\మా ప\ధ\ా మ\ప\ధ\ా | ప\ధ\ా ధ\సా ప\ధ | సా స\రి/మాగ\రి ||
 త ర్థుం తకి టు ర్థుం | తర్థుం తర్యుం తథ | ణం |

గ\రి స\రి/గ\సి సా మ\ప / ధ\ి పా మ\గరిగ | ఏన\రి\సా ధ/గ\రిసి ధ\సి |
 త కి టు ర్థుం త క త ర్థుం | త కర్థుం | త |

ధ\ప \ మా గ\రి మా ||
 క త ధిం గి ణతొం || (.)

సంచారి - మర్యాదము - సుబ్బారావు దీక్షితులు

సా రి / ప\ఫ్రో పా ధ | మ\ప\ధ / స\ధ ప\సు గ\రిగ |
 \ రి రి \ పా ధ\ధ\సా | ప\ధ స\రి / ప\మ\గ\గ\సి |
 మ\గ\గ\రి\రి / గ\సా సా | రి / మ\గ\మ\గ\మా పా |
 మ\గ\మ\ప\ధ\ా / ని\ధ పా | \ మ\పా ధ\ా మ\ప / ధ / స |
 ధ\పా ప\గ\రి / మ\గ\గ\ా | గ\ా మ\గ\మ\ప\మ\గ\ా |
 మ\గ\స\రి\రి / గ\సి | స\మ\ని\న\రి / మ\గ\గ\రి\రి |
 స\మ\ని\ని\సా \ పా ధ\ని\స | ప\ధ స\రి / మ\గ\న\రి\పా |

శుగరిసనిధా / ధపము | గా\రి / మగరి / గ\సా |
 రిమపధాపమా / గా | మ / పమగారి / మగ\రి |
 \సారిమమనీమము | గమపామముపవధా |
 ముప / ధధపాముపధా | ముపధ / న్ధధపా\మాగా |
 \రిగస్రీ / మగ\రి | \పొధనరిమపప్పధా |
 రిమప / నిధపధాధా | \రిమపధ / న్ధధధపా |
 మపధన్సాధధసా | పప / ధధి / స్సస్స / రీరీ |
 పధనీరి / మమ\రీరీ | సరి / గ\సాస / గరిసా |
 / గరిసనిధపధాసా | ధ / స్ధపామగస / గరిసా |
 పరిమమ్మాగమపప | ముపధధధాపముపప |
 ముపధన్సరిమపధసా | సరిముపధనిధసా |
 థసరిమగరి / గ\సా | రిగ / సారిరి, మరి / గస |
 / రిథ / సన్నిథప / నిధసా | పా\మాగా\రిగస |
 / గరిసనిధపమగరిన | ఫధనరి / పామాగా |
 \రి; ; సరి / గరి | \సా; ; ; ||

శగుమపదిని]

మేళము 28 : వారికేదారగౌళ

[చాణ. భూ. చక్రము

జన్యము 6 (భాషాంగము) : అటాణా

లక్షణ శోకము

వెంకటమంఖ : అటాణారాగస్సంపూర్ణస్సగ్రవసాన్సర్వకాలికః

మూర్ఖుని : { అరోవణము : సరిగమపథానిస
 అవరోవణము : సనిధావమగారిస.

లక్షణవివరము - సుబ్బరామ దీష్టితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; పడ్జగ్రవము. దేశీయరాగము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

జన్యము : ఈ రాగములో వ్యవస్థ లేక కై శికి నిషాదమును కాకలీ నిషాదమును కలసివచ్చుటచేత నవినసంప్రదాయకులు (29) ఫిరశంకరాఘవణ జన్యముగా శేర్పియున్నారు. ఈ రాగమునకు జీవస్వరమైన ఛైవతము యొప్పుటును కై శికినిషాదము నంటుకొనియే వచ్చుట చేత నీ రాగము స్ఫురించుచున్నది. గనుక, ప్రాచీన సంప్రదాయజ్ఞులకు మూలగురువైన వేంకటమంఖ కై శికినే లక్షణ స్వరముగా (గుఱుతుస్వరముగా) గైకొని (28) వారికేదారగౌళ జన్యముగా నమర్పియున్నారు

మూర్ఖునః : కోకమున షైప్పినప్రకారమే పలుస్వరములు పలువిధములుగా గలసుకొని వచ్చుటచేత సీజన్యరాగమును సంపూర్ణముగానే యెంచవలెను. వేంకటమా విరచించిన గీతమందు మొట్టమొదట 'గ ప ధ స' యని మొదలుపెట్టియున్నారు. ఈ ప్రయోగము యాకాలమందు వ్యత్యస్తమై మారుపాటుషెందియున్నది, వాడుకయందు 'రి మ ప ని' అనెడు వర్జ్యసంచారమే ఆరోహణమందు విశేషముగా కనుబడుమన్నది. అవరోహణములో పలువిధములైన వక్రసంచారములు కలసిపచ్చుచున్నవి. అయితే 'ధ ప' అనునది ధ ని ప అనియను, 'గ రి' అనునది 'గ ప రి' అనియను పలుకుచున్నది.

జీవస్వరములు : ఈ రాగ మూర్ఖునారోహణమున దైని పతమునకు దీర్ఘమును, అపరోహణమున దైని పత గాంధారములకు దీర్ఘములును గనుపించియుండుటచేత ఈ రాగమునకు దైని పతమును, గాంధారమును జీవస్వరములుగా నుండుటయు దక్క యా రెండు స్వరములయందును 'పళ' యను గమక విశేషము ప్రకాశిల్పించున్నది.

గాంధారము : ఈ స్వరము కొన్ని సమయములలో సాధారణ గాంధారముగాను, కొన్నిసమయముల అంతరగాంధారముగాను, కొన్ని సమయములందు అంతరము వరకు నంటంను కర్పోతముతోను పలుకును

<hr style="width: 100%; border: 0; border-top: 1px solid black; margin-bottom: 5px;"/>	<div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> గ ————— రి మ రి మ రి స </div>
--	---

తల్లు పలుకునపుడు 'ఱ' ఈగుఱుతు

వేయటదును

ప్రిణలో పంచ్చ్రమి బుషథస్థానమందే తంత్రిని కొంచెముతోసి యాడ్చిపట్టి బుషథమునకు దిగవలేను. ॥ గా - ప ఒ గా ప రి స .

ధైవతము : ఈ స్వరము యా రాగమునకు సుఖ్యమైన జీవాధారముగా నుండుటతో సనుతము నిజముగా బలుకక కై శికిని అంటుకొనియే యెల్లప్పుడును నిలుచును

ధా
— నిధానిషప (నిధా), ధానిషా, నిధానిషి, నిధానిషిషా,

వ / నిధానిషా - పాటయందు ‘ధా ధా’ యని ఉచ్చరించినప్పటికిని గమకములు కలిసి స్వరూపముగానే, పైని శైప్పినట్లు పలుకును. ఇవియన్నియు వీణలో పంచత్రంతి ధైవత స్థానమందే వాయించవలెను. సందర్భానుసారముగా, గాంధార ధైవతములను వాయించు చున్నారు.

నిషాదము : పై శైప్పినట్లు ధైవతముతో నంటిన కై శికి నిషాదమే విశేష రంజన మును కలిగించును. మీది పడ్డమున కెక్కుక ‘మ ప ధ’ యనెడు క్రింది స్వరములతో కలిసి వచ్చునప్పుడున్న, మంద్రస్థాయియందు వచ్చునపుడున్న కై శికియే పలుకును. పనిస, ధనిస - యని పై కెక్కునపుడును సనిప - యని దిగునపుడును కాకలియే స్వరించును. నిషాదమందు విశేషముగా నొక నొక్కు కలుగును. [॥] నిసరి, [॥] మిమి, [॥] మిమిని - యని వచ్చునపుడు మొదటి స్వరమందు నొక్కు కలుగును.

‘ప ధి ను స’ - యని కాకలి నిషాదముతో సెక్కునపుడు ఒక స్వరమునుండి ఒక స్వరము (రాఘవొని) జారుగా పై సెక్కువలెను. పంచమమునముండి ధైవతమును నదుముకొని పై స్వరమున కెక్కునట్లయితే శంకరాశరణమౌను. ‘ప ధి ని స’ - యని కై శికి నిషాదముతో సెక్కునపుడు పడ్డము నిషాదస్థానముందేపట్టబడి కొంచెము తక్కువగానే పలుకును. ‘స ధ ప మ’ - యని దిగునపుడు నిజముగా దిగితే దేవక్రియ అపును.

ధై వతమును 'ధి ని వ' యనుటవలెనే కొంచెము తోసి వాయించి తేనే రాగము స్పృహించును. క్రింద జూపింపబడెదు లక్ష్ములచేత నన్నియు నెఱుగనగును.

లక్ష్మీతము - త్రిపుతు తొళము - వెంకటము

ద్రువము:

గ వ థ సే	సౌ ని ధ ధ థ వ	ప మ వ గా పు ధ
అ తు లి త	రే రె స ఉ ర శ	త్రి ० ० గా . ర
ధా ప గ గ మ వ	గ రి ప సా న ధ	ధ పా మా ప మ
రూ ప ర ఘు కు ల	ది ఇ ప శ్రీ థ రు	రె ఏ తా ట క
ప మ వ ని స రీ సే	మ గ రీ సౌ స ని	నీ స ధ ధ వ మ
హ ర ణ క వు ఛి క	యా గ ర తు కు	రే రె య అ ఇ య

గ రి స

య ఇ య

శ్రీ గుమా పథిని

జూవద:

సౌ సౌ	గా మ సౌ వ మ	గా మ ధ ధ థ వ
ఆ రే	ఉ త్రి కో ద ०	డ ఆ ఇ ० ద న
ప మ వ గా , మ	మా ధ ధా పా	ప ధ ని ప మ మ మ
ప అ ० ఔ త్రీ	జూ లు రే రే	సి ఇ ఇ తా అ ప

గరిససగగ | రిసానిధధవ | గామధధసా |
 తెపలసింంధు | బింంంధన | దీనసంర |
 గరిసధధధవ | గామపపససస | రిససమగరిస
 కుడాలరాలవం | బింటుంంధ | కరనథిండన |
 గమపేపసస్సో | పోనీధధపము | గరిసససగగ |
 రు. . రా. మా | రామథలాల్ప్ర | చలాలట్టాలథ |
 రిసనిధధవము || గరిసగపదస | సా ||
 రామమాంంం || పా. హిఅతులిత | రే ||

కీర్తనము 1 - తిప్రహాతి ఏకతాళము - ముధ్యస్వామిదీషితులు

త్యాగరాజో విరాజితే

చత్రువి:

స మని సప ధని \ పా | పమ రి, మ రి మప/నిప/నిప |
 త్యాగరా | జో విరాజ |

నిధా \ నిప మప గ రి, మ రి స | నిసరిమ వ/ధా, నిసరి ||
 తే మహా | రాజరాజజీ . ||

స రిస మనిప ప ధని \ పా | పమగమ \ గమ పని, ప |
 త్యాగరా | జో విరాజ . .

వమ రీ, స ధ / సధ / నీప ధ || నీస రిస / రిస ఏనిప ధని ||
 తె తీ మ || త్యాగ రా జీ ||

/ సధప పమగ మా. వ నీప | పమ రీ, సా : ||
 విరా ప | తె ||

అనుపత్తివి:

మ ప మ గ మ ప / నీ ప | \ మ / రి మ ప \ ధ ధ ఏని ధని స |
 రా గ త మ | య భ వ న రా ||
 నీ ప / నీ ధా / నీ పా, || బి నీ ప \ నీ ధా నీ పా ప ధ ||
 జీ || జీ || హ ర ||

ఏనీస / రి సనిప ధని \ పా | పమగ మ \ గ మ ప ధని, ప |
 ఎ ఓచి తా | ర ప్ర ద రా ||

శ్రీ పమ రి స రి పా = \ చ మ ప చ ఏనిసీ |
 జీ హ ర || తీ గురు గురు ||

స \ నీ స ని స | రిస నీ | సని / పా : ఏనీస ||
 గ ఛే క రా | జీ || సం ||

/ మరీ / మరీ / మరీ స రిస ఏనీస | రిస ఏని / రిస నిఫ పా, / ఏనిస ||
 సే విత రా | జా ధి రా ||

పా, / నీ మ వ \ ర / బ - " గ / గ / మ ర స ||
తో అ జో తో

సపమవ పసస ఏనిసు నీసా | నీరీరీ సారీస రిస ఏనిసా ||
నాగర ఖండా ఖ్య పురా | ఐ ప్రతి పాదిత రా జో ||
ఏనిసని / రిసూ / రిస చ / స ఛా / స ఛా | పమవ సనిచ గా, / మ రిసరి ||
యో గి నీ గణ రా జో | యోగిరాజ రా జుక్కి ||

ఛాగరాజో.

చరణము:

ధ / నీధ / నీధ ధ / నీ \ ప సని \ పా | మ / ధప \ గ మవ పా, ధనీ, / స ||
క ల రా హీ | త్య న గర వా ||
ధని \ పా ; ; , పధనిసు ||
బో

2 న / ప ఏనిప / నిధావ / ధపాము | మ / ధప \ గ మవ పా, ధనీ, / స ||
క ల రా హీ .. | త్య న గర వా .. ||
ధని \ పావ / నీపచ్చము | ప ధ / స ధని ప మ / ధపము ||
బో నీ తో | త్వల నా యు కా ||

గమాగ మ / నిషా / నివమ / ర / బగ | గమ \ రిష / నివహము ||
 న హ వా | సో నీలో ||
 " " | గమ రి , రిన ||
 " " | సో అతి ||
 నిషరిషుపద / నిధా / నివ | స్వనిషప / నిధ / నివ / నివహము ||
 లత హం న | లా సోలీ తె ||
 / పా ; రిన || . . ||
 సో అతి || . , ||

నిషా ; పరి | సా , రి స్వని స్వని ధ / స ధ ||
 సో . నిధ | లా గ మ త , రి ||
 , పరి స / రిస్వని ప | ధని \ పా , పమ ప ||
 నత వి లా | సో అ త ||
 / స్వని తరి స్వరీ , గ | ని / రిస్వ స్వని నిషని \ ధ ;
 ని ల సితహో | ట కా న థ ||
 స్వని నిషా , , గమ రి || స్వని / రి సా / రిస్వ స్వని స ప ||
 సో అ సో || క త ల వ ||
 ధని సరి న స్వని ప / నివ | ప / పాప మ / పమ చానిచ ||
 ట వి కా | సో ర సో || కొ

గ / మ రి స / రి స ఏ ని స ని | ని థ ని స స రి స స ని పా / ని ||
 తృ లకు ను మా | ది వి శ్యా ||

 ప మ గ మ పా .. వ రి || పా ప థ ని స / రి స ని ప ||
 సో వ రి || పా లి త వ రి ||

 ని ప ప మ గ మ గ మ | ప సీ, ప ప మ రి, స సా ||
 హ రా ది దా | సో ని ||

 ని స రి మ వ / ని ప / ని మ / ధ ధా | ప / ధ ఏ ని స రి స ఏ ని సా మ వ ||
 రషై హృదయ రా జ వా ० సో | మ హ వ ర మ వా ० సో ని ||

 ని స గ మ రి రి స ఏ ని స రి | రి స ని \ పా వ ధ ఏ ని స రి స ని ||
 శ్యా లత తృ ప్రశం . న | శ్యా శిక లా వ తం న కు ||

 \ ధా , ని వ సా , ఏ ని పా | ప మ రి / మ రి మ వ / ని ప ||
 శ్యా గ రా | క్రో వ రా జ ||

 ప మ రి , సా ; ||
 శ్యా ||

నవగ్రహ కీర్తనములలో నిది బృహస్పతి విషయమైన గురువార కీర్తనము

కీ రనము 2 - ప్రివుటులూళము - ముద్దుసౌంఘియిడిక్షితులు

బృహస్పతి తారావతె.

వల్మి :

రి. ఆం సరి సీ II ని త | వ వని ప / నివ | నివ / నివ / సధా పమ ||
బ్లువు ప్లు లో | తా ర | బ లో |

పా / సధ పమ ప ధ ప మప | మ \ బ గ గ గ గ మ | ప మ ప ధ ట ని చ ||
బ్రింహ్న జా | తే న మో | స్తో . . ||

2	"	"	"		"	^w గమ		వని	వ	^w వమ		రీ	,	
	"	"	"		"	వో		స్తో	తీ	తో	.	.		

అనుప్తల వి:

— ಸೇ / ನೀ ಪ್ರಾನ್ ಹಿ ಸೇ / ನೀ ಪ್ರಾನ್ ಹಿ

ని స ని రీ సో | *రి స్త/రిని/ సన్ని/సప | *నివ/నివ/ ని ధ వ ||
మం జ ధ ను | రీనై నౌ | ధ చ తె ||

మ పా వ గో మ రి | సా రి ఏ ని స | ని రి ని సా ||
 మ వోం ద్రా ద్వీ | పా సి తా | కృ తే |
 సా రి స ని ని సం ధ / ని ధ / ని ధ ధ | పద ఏ ని చి స ని ప | / సధా ప మ
 మా ధ . వా ది | వి ను త ధీ | మ
 ప ధ ని స ||
 తే || బృహస్పతి.

చరణము :

స / ధా ధ / ని ప | ధ ఏ ని సా , ని ని స | ప / ని ధ / ని ప మ ||
 సు రా చా . ర్యీ | జ ర్యీ వ | జ ధ ధ ||
 వ ప ధ ధ / న ధ వ మ | ప \ గ మ గ మ | ప / ని ప / స ధ ని ప ||
 శు భ ల త ణ | జ గ త | య గు రో ||
 మ పా ఏ ని సా | ని రి రి చ | చ ని ధ ని స ||
 జ రా ది వ | జ రి తా ట్రో | ధ క చ ||
 ని రి సో , రి ని స | ప ధ ని స / రి స | ఏ ని ప / ని ప / సి ధ వ ||
 జ న కో ట్రై త | జ న క | ల్ప త రో ||
 ఏ ని సా రి మ ప | / వి ధ ని ధ / ని | ధ ని \ ప ఏ ని స ||
 శు రా రి గు రు | గు వం సం | మోల్డ ది త ||

* గొ పు రి స రి స ని స | ని \ధా , నీ , సా , \రి | సని ప/నిప/సధవ ||
 పు త్రకా ర | కా దీ న | బం థో ||

 వ మ రి పు రి సా | / గ రి గ స ని స | ని రి సా ||
 త. రా ది చ | తావ్ రి వా | కన్న రూ ||

 స రి స నీ ని స ని \ధా ధ | పధని స/ రి స ని స | ప/ధ మ ప రి/మరి స ||
 ప ప్ర కాశ | క ద యా | సి 0 థో ||

 * ని సా రి మా ప/ ని ధ వ మ మ/ | ధా పధా ని స రి | స ధ ని స పా సా ||
 ని రా మ యా య నీ తి క | టై ని రం కు శా | య వి శ్వ ఫ టై ||

 * ని సా గ/ మ రి స రి స రి ని స | స ని స రి ని రి ని ధా ధ | ధ ధా ధ పధని స ||
 ని రం జ నా య థ వ న థో | టై ని రం శా య | మ థ ప్ర దా తై ||

బృహస్పతి.

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము - తుమారయెట్లప్ప మహారాజుగారు

సా ర స ద శ లే త్ర సాయి మి నా త

వడ్ల వి:

సా , రి స ని స ని/ స ధ ధ ధ ని స రి | స ని ని ప \ పా , స | / ని ధ / ని ధ ని ప మ / పా , రి ||
 సా ర స ద శ లే | త్ర సాయి మి | నా థ ||

నీసాని \ ధధ ధనీధ పమ | మప / ధవపమ ర / బగ్గ |
 న ర్వ లో క శ | ర ० ణ్ణ |

గ్గ మా గ మ / ధవ ||
 మా మ ||

పమ రీ, ; సా, నిస | రిమారి మపామ | పసీప నిసని ||.
 ఏ చె | వా ది | చె జ ||

ఇ స రిస నిసని \ ధధ .. | .. .. | .. .. ||
 న ర్వ | .. .. | .. ..

తమ రీ, ; సా సా |
 ఏ |

అనువర్తని:

, మపనిసనిరిస | , గ / మ రిస / రి | సని నిధ నిస ||
 పీర బాపుముఖ్య | థ క్క జ | న వ రదా ||

, సరిసని స సధ ధనిసరి, | నిస \ పప / నిధ | నిప పషువ ||
 పీర మ హో ద్రవుర | శూ రకు | లసం హోర ||

చరణము :

పా, / నీ \ మవ \ బగ్గ ఏగ్గ గొ, మవ | పవ పవ | పన్ని ధిపము ||
 థ క్క జన పో | మజా వల | రే య ||
 , పథ / పథ \ వ మమ \ బగ్గ గము | పని పమ \ బగ్గ | గగమరిస ||
 పం క జ సదృ శ వ | క్కుకా | త్రికే య ||
 , మ వ ప్ప ని స రి స | / మరి / మరి , స | సనినిధ ని స ||
 శ క్కె శివ స హిత | సింహోనై స | నా రూఢ ||
 , సరి సని సని నిధ ని స | సని \ పవధ | ధని ప పమ వ ||
 పా రం గ త ర ద | చ తురథా | గి సే య ||

ప్ప్ప్ప్రము :

పా, సరి స సస్స / రి సని \ ధా నీ ప ము | పా, సని ప ధధ | , ని పమ గ / మరిస ||
 పన్ని సరిస / ని సరిస / ని ధా ధి పము | గమ పసాని \ ధా | , ని పమ గ గమ పసని ||
 సరి స ని స గమ రి స ని / రి సని ధ ధ పము | పరి స సని ధ ని ధని ధని | ప
 పమ \ బగ్గ గ / మరిస ||

పనీ / రిస / పమ / ధప / సని / రి స గ గా పం | సస్స సహా ని స | రి ప / ని ప పమ / రి ||

సారసవత.

(45) గుమం పతిని]

పేశము 28 : వారికేదారగౌడరాగము

[బాణ. కృ. చక్రము

పోంగులు (కాజుంగము) 6 లభాజారాగము

A Tana Varna in Honour of Venkatesvara Ettendra Pandiya, Paternal uncle of Rajah of Ettayapuram.

(ఎట్టింయుపురం రాజుగారి పితులున్నలగు (ప్ర) పెంక చైత్యుర యొస్తేందులను ప్రశంసించుచు రచించిన తానవరము)

4 తానవరము - అటుతాళము - సుఖపూరామదీషినులు

పతిని:

న సే న వ ర మ వ : న ద న ద ప మ వ గా మ |
 పి . అ . . . . : పి అ త మ అ పా |
 పా పో మమ / పన్ / ఏ విని / జన విని సీని | ఏ ల / సన్న / స ద / లద / స ప / తని ||
 రా జా [త క ప భి . | ఒ . . ఒ ఒ ఒ | ఒ . . ఒ ఒ . . ఒ |
 ఏ ప / ధనిస / రింనివ : పద / సదపు / ధ పమ / పమ బ క |
 ఒ ఒ : ఏ ఏ : ఏ ఏ . . ఏ ఏ ఏ ఏ |

ଶବ୍ଦିକା

సౌ సౌ : వ్యా పొ / నీ సార్పి పు ము |
 ఈ నౌ ... క్రి . . . వై |
 వ్యాపు / లెన్ని / సప్పన / తెల్లి ము గొ ము ని / రినొ / స వ / ధు / నీ / స |
 వ / ధము / వ ము గొ ము లెను | స్ఫు / రిలీ / ముమ్మె / ప్పువు ||
 ఎ ఏ పొ క శై . . క్ర్యొ ర యై | తై .. నొ త్ర | న న .. . ద్యు .. |

ఏ / విని / ససు / బి ర సని :
 డ . న , ఽ త్ర . . .

శునుకూ యి స్ఫురము :

ద / ల టా , భు పు వ / ధు పు ముమ్ము |
 క్రి ర సము ద యిని సుతుద |
 రిముపుని / పొ , పొ / మూ న విని ఈ తెల్లి ని / న విసర్గసు / విసును | వా , క్రిన్ / పు ||
 ఉతునుకు మూ రా . కొ ర విగుము సార రని | క సహాదుయ వి లు భ | మం యార తా ||
 టా / ఏ లిసర్సనువు : / కొ టా భు పు వ్యొ బా గము |
 రా . ధ ర వితరణ : ధ రా రము ల తు రా న ప ర |

మ ద్వాన్య రాంతము :

3 శ ర న ఏన్ సరీసొ ని/గరీసొ నిరీసొ |
 మంజాక వచనర సొ మల్ తనహాసా జిత సొ |
 రీసొ ఏన్ వర్షానిసొ రిమప ఏన్ విసొ విన | . రమప / సెన్నిప | . అంబిసొ విన |
 ర స ర్యాసొ ర్యా భామసా ఖునివ హాసొ భ్యాసా | వహార సాహసాం | కమున సార ఆ ||

మహో / ససానిర్ :
 సుసొ రిసారెకు .. సాముఖ.

కై వతస్య రాంద్వింతము :

4 ద న ధాన ధ ఏన్ విసొ కీర్తిసొ నిరీసొ సప్పిషు/సెన |
 కా ర జోని క రయమును త రుణేని కరుణను ర |
 రిసొ ఏన్ నికా , పదునిసంసరీన నిసొనికా , / గ | రిస నిననికా , / కు | కీసని సనికా ॥
 నుప వల తా పడుతి వతనిల గల తా మ | గువ పగ తా య | గాయుర ము తా క ||
 రత వ్యు తా నికా ధనిపరీ : సాముజ.

శర్వం ఘుస్వరము:

5	పశ్చ / నిష్ఠ / స స వి స / రి స స ని తి స స ని ధని సన	
	మురు ని శ రము లు ర గులవ లె ను ర మున నె అయగ	
	వ / నిప / రిస వ / నిపసని ప / రిస / రిస ప / సని / సని	వ ధని స / కి శని చ
	త సుమఱచి ని సుదలచి మ రువ వని మ రులుకొసి	పలుమురు పలుకగ
	వ ప / స ని స వ ప / కి స రి వ ధని స / రిస రిస / మస్త	బ డలక న డరగ
	వ ద తి వి ర వ జ క బ కి యడర భె ద రి యు సు రు సు	
	రిప్పస / సస విసరి గిగి / చుకీ రిస / రిస / రిసన	వ / ధన / ధనము వము
	రసె నుర విరము కొర త న ముగు నె ఱత సమున	బ కి గ / మఱిసన న్నన
6	రిప్పస / పము / ధన / రి ...	స స మయమిది నిర
	చిఫయ సుఖ ఫల ద : :	సాముజి,
7	చ రామ యూ రామ నిమున మా వన	

పో , పో వ్యోము , పో గొ , పో మూర్తి సో , సో | . సో కొ , కొ నివు | మున్ ని కాము వసన్ ||
 పూ పూ పూ న్న గొ | లేని తాపో | న్న కో పూ న | ముయ తా దై వదల్ ||
 స్తోస్ లెన్ స్తోస్ | లెన్ సొ లెన్ దెన్ సెన్ వ / కొ నివ |
 సర్షాజ్ శ రహ్యారు లె రాజీ వదుముల ను కో బ |
 మూర్తి సొనిస్తరి గుమ్ గుమ్ రి సెని ఫున్ తొ ని పము వ | ము గుమ్ మున్ రి , సు | ; / సొని కాప్ ||
 మూర్తి సొముయథ జ్ఞం లెని ను ను తిం వె ర క | రు జెం చి రారా | పూల జ్ఞాల ||
 మూర్తి గుమ్ పట్ :
 మేల క్షిలగుణ :

 7 కొ , కొ ర సొ , పూ ము వస్తిన వు / న్న విస |
 న్న కొ పూ క్షి కుముదాట మ ధూ క్షి
 రీసొ , గెరీసొ / రీసొన్ కొ , కొ ద | లెసొ / రీసొన్ సెన్ గ్రథ | , త పున కొ ధ ద వ ||
 ము తాటి మురాటి శుకపి కొ క్షి న | నదొవ తీని ము తా | తి వి రాణి గొ ల ||
 అ క్షి జ్ఞ జ వ త్రో | పొ / ద వ ప ము / బుగ్గా , గొ / ము బ్బెన బ్బె |
 అ క్షి జ్ఞ జ వ త్రో | లూ ఉ తప్పును కై |

, సూ స్తో దిన / పు ను / వివసస్తు / విధు / వ నిరిన / దష | ము గామ గముషస్ | . సింధా, ధము ||
తీ న దన పుస్త న చు జనిత ల చు న, తలపు లెద | సు లూ ని పశుకరా | ని మేని రయు ||

॥ గ్రామ గ్రామ పుస్త ని స్తో స్తు ని స్తో స్తు ని స్తో స్తు |
అరులు గ్రామ ను త సదు కు రు ల కనుగొనగ క నుగొన |

వివిధస్తో ము రిపుస్తుని పస్తు / వి స లిమువ విన | రిముష్టో పశుమునిని | సీవ సాంసీరిసాం ||
కనుగొని యాది త గదని పడరి కుథ మిరుగొకలు | గున నుము పలకి పె | లువ వచ్చి తిరా ||

ముప సనిస్తో గ్రామ పుస్త ని స్తో స్తు ని స్తు |
నెలనెలనెల బిర కరు నిక లసే జ లిసి యనలు |

ముపసనిస్తో ము గామ, ము రిస్త నిస్తున నిస్తని దా | , ధము / ధముష | సు బెగా / ముఖీసు / గాంతి ||
దయుమెలగను పో తీర గిరిసు ర గుల క్యా | ఉముని పశుని | దా తీ ప్రీతు నటు ||

, న నిస్తని ధాంచుస్తి :

చుప ల విం తెర : (సాముజి)

ప్రాచీన ముఖ్యమైన విషయము:

ప్రాణ	ప్రాణ	ప్రాణ

బ్రాహ్మమ ర్యా న నది స/రిస/ప మ/థనుగామవ |
 అ . . . . . అ న . ర . సొ . . . . అ |

 ప్రాణిసర్ప లిస దా పొ.ధ / బైనీస దా, ని పొ | మహు బెగాగా గము | క్షా దా పొ మహగా ||
 ప్రేమి .. స రా అ . . అ | అ . . . . అ | అ . . . . అ |

 గమై సా నీన / థచపనుము గగగము |
 అ . . అ కొ అ . . . ము . . . |

 ర్యా న లి లిస / ది న వి సస నిసిలిసొ లి సొ | దిపము / థథనమూ | మ/పముము బ్రాఖ్య గ్రము ||
 ఉ . . . లి . . కే . . ది లో ఉ ఇ | ఉ . . . . కు | ఉ . . . . కు |

 కీ : సిన ది సిన ప సిన ద పదు ప |
 సి గా . . . . , ర ట |

 మయచలి ద ద థ పొ పము / థను గము సరిసని | గముమ / సనిప గము | ప/రిస / రో స్థి ||
 అ . . . అ . . . అ . అం చి . క ల . సె | భో . . . . ఉ | ఉ . . . . ఉ |

 సనిసని / దా స ప పసనిసొ నిసత్క |
 ఉ ము రా శ్రీ .. . ము . . శ్రీ |

గగగ/శురీ శరసన్నాథా నిసర్టి సన్నాథా | శన్ముగామ రిసర్టి వైశీ | శన్మా నిసర్టి గతి ||
సా . . . మి . . క్షె . . వ | శైల్పి . . ఓ బ్రత్తి . . కు | మూ . . రు ||

సనిధని / సా . మాపానీసంగీ మః |
తె . . సా తె . . గ్రా |

ఫస / నిషి సంస / రిధి మగా మరిసని/రిన / స వ / ద / న / త | ఫ / ధమ / ప శుగా మ రిష |
ఎ . . . శో క్షె . . జ్ఞా ర యై | చైలి . . , వ . ० ప్ర . |
సన/రిధి/మము/పవ | | ఏనిషీ/సంస / రిధిసని : :
స . . . . దు . . || ఉ . సా అంద్రతా : :

తరువాత ముక్కాయి స్వృతసంహిత్వములను పాడి పల్లవిని ముగించవలెను.

5 కూనవరావు - అంతాకు - సుమిరాయిద్ది కుల

A Tana Varna In Honour Of His Highness Raja Jagavira Rama Venkatesvara

Ettiappa Pandiya, Rajah of Ettayapuram.

(ఎట్లయితురం రాజగౌరవు మనుసోరాజు (కీ) జగపీఠరామ వెంకచేశ్వర తుట్టు వాండెయి గుంటులు)

5 అనుసరచు - అఏలతాళవు - సుబ్రహ్మణ్యుతులు

ఖనిశ్శిరిన / పముగును / నిపునని దురుషని గు గ | . ను రి సని జని చావిన | మగము / దుషు బీగా ||
 న తీ ప . త . ప . . రా . . భా | . . జ భ్రా జ . . | . కి . కి . కొ కొ ||
 / పము ఆము కీసా :
 . . . జా :

 సా / భ భ భ ప మూ / భమున |
 తీ | . . . రా |

 గామువనివ / సాని / సన భ భ / పా ప భనిసు భ | రియవని / మాపా | న మువని / మువనిస ||
 జా న్న వా . . య ప యొ | పూ . | లొ | . రణ . చం ||
 రిం నీసా :
 . . . రా : తీ ఈ వేం క . కే |

 రి స / రి సని భ భనిసు రిసనివ / భపనివ / పగ / పగరిన | / పము / నివ / సని / రిస ||
 . . . తీ . ర యొ . . . ఎ | ఉ . . . ఉ . . . ఉ | ఏ . క . న . స . ||
 / ఆ రి సని భ భ ప ము :
 అ . . . . అ . . . :

అనుష్టల్ చి:

ముక్కయి స్వరము - సాహిత్యములు :

పొ . / ధి ప మార్తి కా , న వ
 పా జన సుట్టు తా రా |

 మ ప గ నీస్ , ప న తా పొ / న వి న దా పము/పొన తా |
 లైత ఇనా భా రా ము తా కర సొ 0 ర | రాలీ కార చి రో |

 తగ / మ రీపన విన || రము రి/మరి/పము/ని : మపో / సా/సీసు / నీసు ని |
 థ న రోచుపొహి || కర హి తసు ఖకర : న కా పామంత రాజము |

 ర స / రిపన ధాదని / పాపము వన కా వ కిసొ బెగ | మర స న తిరిన / పా | అనీసా / గరీగీ ||
 కటు మచ్చి రాజీ రా జిత ప తా జ తీరా గా | న మూను రా | జ హంసా కప్పు ||

 శ / రిన న వ ప గ భ వు ...
 ఉ జ ల రుపూ త ర చే : ( )

పురణము :

<p>పునర్విష్టి / పొముషనిస్త పునర్విష్టి / పొముషనిస్త</p>	<p>రీ / ముత్తస్త ని / క్రిస్తన / క్రిస్తన రై / ముత్తస్త ని / క్రిస్తన / క్రిస్తన</p>	<p>రై / ముత్తస్త / రైనిస్త రై / ముత్తస్త / రైనిస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త / రైనిస్త రై / ముత్తస్త / రైనిస్త</p>
<p>తూ ని అ . . . .</p>	<p>కై కై . . . . అ . . . .</p>	<p>కై . . . . అ . . . .</p>	<p>కై . . . . అ . . . .</p>
<p>పునర్విష్టి / పొముషనిస్త పునర్విష్టి / పొముషనిస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>
<p>పునర్విష్టి / పొముషనిస్త పునర్విష్టి / పొముషనిస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>

పునర్విష్టి పునర్విష్టి పునర్విష్టి :

<p>పునర్విష్టి / పొముషనిస్త పునర్విష్టి / పొముషనిస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>
<p>పునర్విష్టి / పొముషనిస్త పునర్విష్టి / పొముషనిస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>	<p>రై / ముత్తస్త రై / ముత్తస్త</p>

2 / అదపో మయు / కి మయ / ఏ నీ / పోపము న / నీ ధా |
 ఈ సేతు సుచం ఇదా కా ఇంబున వి కా |

ష / మూగు / ను / కి రి / నీరిన కిమూహాని / ము / , జన / పొనని రి / తగాము రి / నిసెరి ||
 ఈ మూరు కు లారి ఫంబున రాజ్యుల్ తీని కు / కొని యూచులుతో / లగంగ / నిల ఇని ||

నీ ధా / నీ ధా / ధవతి : ;
 ఈ నీ ధా / నీ ధవతి : ;

ఈ నీ ధా / నీ ధవతి : ;
 ఈ నీ ధా / నీ ధవతి : ;

ఈ నీ ధవతి : ;
 ఈ నీ ధవతి : ;

పుడ్జన్య రాంతము :
 ఈ సో . / ధవము బెగగ / ముము రిరి / సో , నిసరి / ధవ |
 పోం చపుర గహం నద హూన సో ధుజు సుము |

పు బెగ / మురిసో పున్నరి / సో బెగగ / మురిసో / ధవ గ / మురిసో సో నిసో ||
 రయు సుర సో లమధుర సో లన దల్చి సో రవ | చ నరసా సృదహా | త సర సా కటు పో ||

సోని / గంతసారి : ;
 కచ మనసార : ;

4 మూర్ఖమును గాము గమును / ని తా దా వదని సు |
మూర్ఖ బలుక రాద క రుడ లే డా ఫ ర జని |

* కాప ముకీముష / ని తా ముషసన్నిథూ ని గర్తను | నిర్ధిష్టన్నిథూ మర్థను | పషుబ్రాంగు గుమ్మి ||

నం మిలైన కొములైగ తా తమతగ తాత(ద)నుపుతు | క ది త ర తా న ర | నకు రా మ ర వకు ||

స్తా రి మ ప స ని రీ :

చా చె లు వ లర గ : సారసాత.

నర్యుల ఘుము తు :

5 సని ప వ / భధ ప ప ముగ గ్గమ పని పనిని |
ప లమురు పురు విరి శ రముల చి లుక ల ప లకుల |

పసన్న / రిరీసన్న / రిసన్నని ప / సని ప / భధముగ | గ్గమి వ్విస్తి / విన వ | బు విస్తి గ్గమి రిన న ||
వగల కలువల గొరతమును సెగల వ గమగుల | న దర పెడరి యుల | కు సొలని ద ల చి న ||

/ రిసన్న భధ ప రీ :

ల చిత్తర యుజ లర : సారసాత.

6 సొ , / దధ న వ్యవ మూ ప / దధ వ్యవ గ చు చు / స
 ఆ నెత నత మూ య ల మ ఉమూ యల మ ర |
 ని/స్పస/ద ము/భ్రస్ప/మూ ర/మరి/వ/మూ ప/నిమువ | మూస/స నిస ద ద | పస/మూ / ద ధ వ మ ||
 న లుస్ ట న అతన మూ ము సుట తి మూ ల నను | మూరి ము మిసుల త | ల చు మూ న ర తము ||
 పొ / దధ ము పొమరి / మారిస ని స కీరి స |
 కొ యననుచు బలిగ్న వలుగ్నల సెదనుంచర |
 స/ న ధా ధా పుష్ప/శీస ని / ఏ ఆ కీరి స ని / ఏ సొన ము/ధా పావ | సనధ / స దా , ఏ గామరిస ||
 ఉ కో కీ ల వ లెపెలంగను ను గాలికి న కు | కోండి మ డ సుండి | తగ తా గా ర విం ||
 , ని ద / ని దా / ని ధా వ ర :
 ఉ లా లా లి ం చర : సాచసాక.
 7 సొ , / ని ధా ధము పోవ మ / కి మ పొ / ని స
 ఉ లా సును సే చు కు బా గంయా రారా |
 , 8 / ని ధా ధసాము / ని ధా వ ము పొ గ ము పొ స ని | సానిస్ దహా ద | ని స ని స్ దహాము ||
 ఉ తా క జా ల జా ల ము చాల ర గో ల ర | మెలుగ లతా న | అనలి ఫ వ స దే ల ||

వ / ని ధా పను గమరి ని సా రిన / భషము వ ము వ స ||
 న రా అము గ ల ము నియోదైన నుషును ల ము రచి ||
 న సర / గర్తిస వితీస వీసరిషునని సా / ర / గరీ / సర / గర్తిస రి సొ / రిన్ ||
 తో పె అ చిత్రా వరించ తగిన తెలువు కీ పెనా | దు కో రకల్ కోన | సా గణిరా వ = ||
 రీ స / రి ము వ ని :
 రాకు సే యమక ర : సారసాతు

8 సొ , సొన ని స రి స వి స రి స / ని , / ర ||
 ని రాక సె దగోరెద లెన రున ని సే / సే

; సొ వ వ స / ని సా పొ కీ సొ పొ వ | / సొ ని సొ పొ వ స ||
 ది కట్క సుత లంపున్ గ్ర కొంట్యెక్ హం ల | గం టి పై వం త | మూ హం త వ ల దు ||
 సస / రి రి సస వని / పొ వి పొనీ సని వీపొ వీపొ ||
 నను న ల చుటు త గ వా జ గవ కుము గు వా యుని |

రి చస ని లీపొ . సనీపొ ధని సని / పొ వ ధని స | / పొ పొ / రి సని వ | కొ ని పమ గ / మ రి న ||
 వ ల పున వా కోన వా మ న సిడ్ వా చనుష ర | గా వా తమిగ ల | వా ద వి వ ల చిజె ||

సన్ని/ఓఱిసా / పము/థథిషా ముపు/సని/తీరిసా |
 కృతి యలవా దుల కరు వా తల ముఖి తువ వా |

 రి/ము/పా ల్సినరి/పము ష్టుష/సన్ని/రిపు గముపు/పు |
 విన వా యాదిబ రు వా మది మర వక గయుకొన |
 వా మదుపొన గమా | మేలుకొన వా ||

 పసని రే స గ రీన రీస ధథపుఠగ మురిస |
 గారగ రక గలదింపని క లక తొలగ క లయుక |

 రి/మురి/పము పురీస రిపు/చీనిస వన్ రి సరీ గగ్గాము |
 ముల్చిమణి తెలగ క నిక రమున మును పుము హం తా | సను జాగుజె ట్లు | కురా మో వి నీ ||

 సా పొ స నీ తీ :
 రా పేర రార : సారసాంశు.

 సనీ/ స ప ధ ద పా మ ర మా |
 సా . . . . ర సా . అ |

చరణమునెముక్కు అనుబంధము :

వ/నివ/న/పొ వినువు/ తీ/మర్తన న/రిస/రినిస | వ/నివసు/ లిని/సవ | మిమే/సపు/ సనని/ పొ ||

అ . . జూ న . . సై కొ . . . క | క . . క . . క . . సి . . అ . . సు రా ||

మననిస ర/ముర్తని / సని/ధ ద పము / థదప్పము ట గ |

అ . . . కో . . . క . సే . య |

గ/ముర్రి న/వీరిన పము/థపు న/ నరిము ప/ననిపు | రిస వపు/సనిపు/స | రా పము/థపు ||

క : న . సై . . . ల కొ . . . ల క . . . ల క . . . ల | క . . . క . . . క | రా అ . అ ||

లె గొ గము/కి సా/థ థ థపు / పూ/థపుముపు |

ఆ . . . కీ . . . రా అ |

గామును/నును / సాని/సని థ థ / పొ పదునిస/క | లిముని / మూపొ | ముపని/మును ని స ||

జూ . . న్ను వా య పయ్యో థ | పు . . . కీ | . రా . చం ఽ ఽ ||

ం ర / నీసా . సా : పొ / కుని సార్కి ఏ క క క క / ము |

ం . . కూ : కు , స్సో క . చే ఎ |

రీ న / * రిసనిష్ట వధనిష్ట / * రిసనిష్ట / రిసనిష్ట / ధ వ | * వధు / వధగ / మురిషు | * ఫధు / నిష / సని / రిషు ||
 ఎ . . . క్ష్వ . ర . త్యై . . . తై . . . ల్ల . . . ల్ల . . . ఎంద్ర | త . ధ . త . సొ . . . ||

 రీ ఆ రిసనిష్ట ధ ధ వ ము . . .
 అ . . . అ ం ద్ర . . .

తరువాత ముక్కాలు స్వీరసాహిత్యములను పోడి పల్లి విని ముగించుకును.

కీర్తనము 6 - ఏకతాళము - కృష్ణసౌందిరి అయ్యె

పా లయ పర మేళ్లు రి

బంగాలు:

ని పా , మ రి మ ప / ని మ ప రి మ | న / ని ధా , ప మ ప ని స / రి స ని వ / ని ధా ప మ ||
 పా లయ ప ర మేళ్లు | రి ధ వ సే శ్లు రి ||
 రి మ రి మ రి స ని స రి మ ప ని ప ని | స రి ని స ధా ని వ మ ||
 భ . క్ర జ . న వ శం . . | .. o క ర ||
 రి మ రి మ ప / ని వ మ రి మ | ప ధా , ధ బ ని \ పా * ||
 పా లయ ప ర మేళ్లు | రి . ఇ జ శ ||

అనుపత్రిలు:

రి మా రి పా మ ప ని స సే | , రి / మ రి స సే ని \ ధ ని స ||
 బా లె 0 దు శేఖరి | ధా గ్రీ ద య క ర ||
 , స స సా స ని రి స | , \ ధా ధా * ||
 బా ల కృ ష్ట సో ద | రి
 న సా స సా స స / స | స మా / గ రి స ని స \ ధా ; ||
 బా ల కృ ష్ట సో ద | రి . . . .
 రి మ రి స ని ధా ని స సే | ప ధ / ని స / రి స ని వ / ధ ధ ప మ || రి మ రి
 బా ల కృ ష్ట సో ద ర | బ మ వ ర దే గోరి || పాలయ

చెవణము :

, వపమ / నివపమ రిమ | వధా, ధని వ సససనిధని ||
రతు రా . . జైవ్ | రి చజిత గ ర ||

పమమప మ వసని/సని/సని\ ధని | పమ / నిపమరి గమరి ||
రా జ ర ర జి త | శం . . క రి . ||

, పనివపమ మరిమప వ/ద | , ధ ధ/సని/రిసనిసని\ ధ ||
రతుణ ని పు జై | ద్రీరా జ పు త్రీ ||

, ధపా, ధ/సనిసి ధని పమ | మరిమప / ధని \ ● ||
రత్నా . . లం కృత | గొ త్రీ ||

పపప \ మపనిసస | , రిగో సనినిధని సస ||
అకు యసులక రి | ఆనం దక్కా మారి ||

, సససనిరిసని వి ధ | పధనిస / రిసనివ పధ సి.సి.ధనిపమ ||
అకురివకా. కు రి | అమి తకా మే జై రి ||

తిల్లాన :

రిమరిమ పనివమ రిమ | ప/సనివ మపనిసనిస/ధని పమ ||
ఉదత్తనంతం దిర | నా ది దిదిరిదిరి తి ల్లాన ||

రి మ రి మ వ/ని వము రి మ | వ బ సి ప పా * ||
 ఉ ద త న ం త ం ది ర | నా ఆ ||

 రి మ రి మ వ/ని \ మా ప వ సి స స స స | ని స రి \ సా \ ని స \ ని రి \ సా ||
 నా ది రి ది ర | త ం ది రి నా ది రి ది ర | ది రి తి ల్లి ల్లా ం ది రి తి ల్లి ల్లా ||

మ వ సి స రి / మ రి స ని \ సి స ని \ వధా | మ వ స స \ ధా \ ని \ వ మ మ రి గ మ రి స ||
 ది రి ది రి ది రి ది రి ధి ఇ త్తి ఇ ల్లు అ నా | ధి ఇ త్తి ఇ ల్లా న అ ది రి తి ఇ ల్లా న ||

ని \ పా , మ రి మ వ / ని వ ము రి మ | వ ధా / ని \ పా , * ||
 పా ల య వ . ర . మేళ్ళు | రి శ ||

సంచారి - మర్యాదాకము - సుబ్బారామదీష్టులు

ధ ధ ని \ వ మ పా \ గ మ పా | గ మ ప / స ని \ న ప / ని \ పా |
 / ధ ధ ప మ / ధ ప మ ప \ గా | గ మ ప / స న ని \ ధ ధ పా |
 / ధ ప మ / వ బ గ గ / మ రి సా | రి \ ని \ స రి స ప మ / ని పా |

● ఈ గుర్తులు గల ఆవర్తములలో మాత్రము నంఖ్య తక్కువగా మూల ముద్రణమం దున్నది. ఐదుచోట్ల ఇట్లుండుట ఆచ్చు తప్పని భావింపదేశు. గనుభ సఫరింప భేదు. (రా. అ.)

\ మూవప / సని \ ఠా \ పా | సనీ / ధధపమ / ధపపమ |
 / పమ \ బెగ్గ \ మరిసనీసా | ని / రిస / పమ / లీప / స ఏనీ |
 ప / రిస ఏని / సప / ని ఠాపా | / ధప / ధమ / పగ / మరి / పమ |
 / నీపథ / టినిపాప / స ఏనీ | సరి \ నీసా / రి రి సా |
 రినిసప / ని ఠాపమపా | / ధపమప \ గా / మారిస |
 పనని రిసపమ / నిపా | ముఫునీసరిమప / సనిప |
 ని ఠాని ఠానిపమపా | \ గాగాగాపరిరిసా |
 రిరిమరిమపనినినీ | సరిసరి / పమపని \ పా |
 / నీప / సని / రిరి \ సానీ | సగప్పరిసరి \ నీసా |
 ధనిసారిస \ ఠా \ పా \ మా | గమపసనిప / ధటనీపమ |
 / నీపమ / పగ్గమరిరిసా | సనీధదపమగ్గమరిస |
 / ధధపమ / పమగ్గమరిస | నీరి \ సాసపమ / ని \ పా |
 ప / సని / రి \ సానిగ్గురిస | \ పాని / రినిస \ నిఠా / సఠా |
 ప / ధమ / ప \ బెగ్గగ్గాగ్గా | ఏగ్గమ \ రిరిరిరి \ సా |
 నీసరిగ్గమపా / ఠా | నీసరిసాని \ ఠా |

స్తోత్రాత్మానిస్తని \ ధై | పాత్రింసు / ధష్ట / మర్తిన |
 నీన / రిం / మహీ / పటీ / సంసీ | నీన / రింగాసీ / కురిసా |
 / రింసీని \ ధై ధశామ | \ గా / వ్యమాగ / మరీన |
 * నీనరిమవనిస్తని \ స్తోత్రాత్మానిధిని ధైవధస్తనిస్త |
 ధైనిశా \ మా / ధవమా | బ్యా గ్యా / మా \ రి ;
 సా ; ని / రి \ ధైసా ; ||

శిగు మ వ ధి ని]

మేళము 28 : హరికేదారగౌళ

[ఛాణ. భూ. చక్రము

జన్మము 7 : నాటకురంజి

ల త ణ శ్లో క ము

వెసకటమి : పరి వజ్రావరోహేతు రాగో నాటకురంజికా
షడ్జగ్రహం సమాయక్తా గీయతే లక్ష్మీవేదిభిః.

మూర్ఖుని : { అ రో హా ణ ము : సా రి గ మ వ ధ ని సా
అవరో హాణము : స ని ధ మ గ సా .

ఉత్సంఘ వివరణము - నుణ్ణరామదిక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణ ము ; షడ్జగ్రహము ; రక్తిరాగము ఎల్లప్పుడును గానము శేయ దగును.

ఈ నాటకురంజియుక్క మూర్ఖునారోహావరోహణములు పైన గనుపించియందు టయి గాక లక్షణ శ్లోకమున 'గీయతే లక్ష్మీవేదిభిః' అని యుండుటవలన లక్ష్మీములైన గీత కీర్తన ప్రయోగముల గన్నట్లు సంచరింపుల నెఱిగి గానము శేయశాలనని ఊత్పర్య మగ్గుచున్నది. అయినవ్వటికిని రంజింపుగల కొన్ని ప్రయోగముల నిరూపించేద.

గ స ||

య రె ||

నిధనిస్ సొ నిస్ గ గ | ము మూ ము ప ప | మూ గ స్ ని ధ |
స హ మ హ రా . . . జ | ర ఆ జ క వి | భో . . . జ |

ని స్ రి గ సొ ||

ర ని తే ఎ జా ||

నవగ్రహ కి ర్తనములలో నిది నాలుగవ కి ర్తనిము

కి ర్తనము 1 - రుంపత్తాళము - ముద్దుస్వామి దీషితులు

రాత్రి వీః

మ గ / ప మూ ప మ గ / మ ర | న న్నె ఫై / నీ ||
బ ధ మూ ల్ల యూ | బి న త ||

సొ స్నేహ / రి \ సొ | స్నేహ న్ని | ఫై / నీ స్రి గ |
తం సురవి ను తం చం ద్రుతా | రా సుతం ||

2 / ముగ్ ము మని ప మ గ / మ ర | స \ న్నీ ఫై / నీ || సొ
బు ధమూ | ల్ల యూ | బి న త || తం

అనుష్టల్ వి :

స న / ని ద్ర ధ నీ సా . | ని ధ / ని / స ద్ర ధ ||
 బధ జ ఐ రై రై | ది తం . . . ||
 ధ / క నీ ధ నీ సా | నీ సా ||
 భూ సు రై రై | ది తం . . . ||
నీ సని / గం రి సా ని ధ ధ / ని ధ \ మా } గ \ సా / ధ గా } ||
 మధుర క వి తా ప్రదం మవా సీ | య సం పదం || ఖ

చరణము :

సా , / ధ / గ మ వ మగ / మ ధ | స / నీ . . . ||
 కు ం కు మ న మ | ద్వి తి . . . ||
 ధ నీ సా . నీ . / స ధ . / నీ ధ ధ | స నీ సా ||
 గు రు గు హ ము చు | కృ తి . . . ||
 స న న నీ . రి సా | మ గ మ ||
 కు జ ఐ . రి ణ . . . || మ ణ మ ||
 / నీ ధ మా మ / వ గ / మ ర | స నీ ధ నీ స ||
 కు ట హ ర కే | యూ ర ||

సా న ఆః / ని ధ / ని ప | ధ [॥] ని సా ||
 కం క చా ద ధ | త ణ ||
 న / ర స ని / స ని ధ / ని ధ / ని ప | ధ / స ని జ ||
 క చ నీ య త ర | వి దు జ ||
 సా [॥] రి గ మ గ స ని / స ని | ధ / ని ప ధ ||
 క న్యా ధి వ ० | త జ ||
 ని స ని ద మ / ని ధ మ గ స ని ధ ని | న గ సా ||
 క క ర ० న పు ० | స క ० ||
 సా / ని ధ / ని ప ధ ని ధా నీ స ని | ధ ని స గ సా ||
 కం క ర జ న మ హి త ० కి లిపిషా | ది ర హి త ० ||
 సా రి / గ సా ని ధ ని | స ని ధ ని | ధ మ గ న రి గ ||
 కం క ర త క్రహిత ० స దా న | ద మ స హిత ० || బద

తీర్మానము 2 - రూపకత్తాశము - సుబ్బామ దీషితులు

త్రిపురసుందరి

ప్రార్థి:

1 న ధ | న న న రి | సా | : / ర స ని న ||
 త్రి తు | ర సు ० ద | రి | అ ० ఱ ||
 2 న ధ | న న న రి | సా | : / ర స ని న ||
 త్రి తు | ర సు ० ద | రి | అ ० ఱ ||

2 \ని ధ | ని స నీ ర | సా | సా, మ ముగ స ||
త్రిపు | ర సు ం ద | రీ | . . . అం బ ||

3 \ని ధ | ని స నీ ర | సా | స / గ గ ముగ స ||
త్రిపు | ర సు ం ద | రీ | . , . అం బ ||

4 \ని ధ | ని ని సా నీ గ | సా | గ మ / వగ / మర / గస ||
త్రిపు | ర సు ం ద | రీ | . . . అం బ ||

5 \ని ధ | ని స నీ గ | సా, / ని | నిద ము ముగ స ||
త్రిపు | ర సు ం ద | రీ | అం బ ||

6 \ని ధ | ని / రి సా ని ధని | సా ని ధ | మ / నిద ము ముగ స ||
త్రిపు | ర సు ం ద | రీ | అం బ ||

7 \ని ధ | ని / రి సా ని ధని | / రి రి సా | మ / నిద ము ముగ స ||
త్రిపు | ర సు ం ద | రీ | . . . అం బ ||

8 \ని ధ | ని / రి సా ని ధని | / రి రి సా | కు / ధ రమా స గ గ స ||
త్రిపు | ర సు ం ద | రీ | ఈ శా 0 . బ ||

9 \ని ధ | ని / రి సా ని ధని | వధని / స | ధ / నిపమ / వగ రి స ||
త్రిపు | ర సు ం ద | రీ | ఈ . అం బ ||

10 ని ఇ | ని / రి సా ని ధని | సా రిస్ సీ సని | ధాని ధ మా ముగప ||
 త్రితు | ర సు ० ర | ర | ర | అ ० బ ||

ని ఇ | ని న సీ గ | వ సా | ; ; ||
 త్రితు | ర సు ० ద | ర | . . ||

అనుపత్తి :

స చ | సా , / ని ని ధా | వ గ మ / ని | ని / స ధ ప ధని ||
 త్రితు | రా చ్యా | గ మ | వే ద్యా ||

/ రిస్ స | వ ని ని సని ధాని ధ | ధ ధని | వ ధా , ని స స ||
 త్రితు | రు కు జ్ఞాన | . ద్యా | రా ద్యా ||

ని సని స | , రి గ రి సా , ని ధని వధ | ని స స సీ | ధ / ని ధ మ ముగాస ||
 త్రితుర వై | ర మో హిత గ | త్రితురా | కృతా మ విదాత్రి ||

త్రితురసుందరీ.

చరణము :

ఓ గ | / మా మ మ / వ | గ గ / మ | ర ర / గ ర స స ||
 త ఱ | రా జు చె | లు వ | ర ర క లు ||

జ ని | రి సా ని ని ధ | ని / స్తధ / ని | వ ధ స్త ధ ||
 వ ల | స్తే వ ల | తె యై | తు వ న ||

 హ / ని | ధ ని / సా | ని / ని | స / గ గ్గె మా, / ని ||
 వ ల | య ము లో | వె ల | యు ట సీ ||

 ధ మ | మ / త గ గ / మ ర | రి గ స | సధి ధని / సా ||
 వ ల | న గౌ | దా | . . . ||

 న స | వ మ \ ని ని ధ ధ / ని | \ ప ధ | ప ధ ని ని ప ధ స ||
 క ల | న స ను రు | ల త | ను త ల శ ||

 స / గ గ్గె | మ వ \ గ / మ | , మ / ని | ధా, / ని \ ప ధ ని ||
 క ల | ములు గ ణే | సి | య ము రు ల ||

 ని స | ని సరి స \ ని ధ | ని సా | ని ధ ప ధ ధా, / ని స ని ||
 క ల | క మా ని | న స | దు దా ||

 . స ని | ధ మ మ / ని ధ మ | మా, వ గౌ / ము | రి రి గ స / రి స ||
 క ల | న త సీ | త గౌ | దా చి ||

 ని ధా ని | స / రి గ మ గ / మ మ ని || స / ని \ ప | , ధ ని స స / ని రి స ||
 త్వులాద | ర గురు గుహ ను త స || క లా మో | ద క రి శం క రి ||

 స / రి గ | మ / ప గ రి స ని / స ని ధ ని | \ ప ధా ని | / స ని ధ మ / ప గ రి స ||
 క లాపి | క . లా ప క చ ఫర | క లా ని | ధి వ ద న స ర ద న ||

శోల్లుకట్టు స్వి సాహిత్యములు :

నీ, ధ | ని సా రిగమగ | మా, ప | గా/మ\రి/గ\సా |
 త ర్ఘుం | తర్ఘుం తకణక | ర్ఘుం | . . . . . |
 కా త్యా | య సి క లికలు | షా ప || నే ది సీ ప్ర. మో |

గమ\ప | గ/మ్మి/గ స/రి\సా | గ రిసా | రిసా మ/వగరిస ||
 తరికిట | త క ధి వి త క ర్ఘుం | . . . | . . . . . ||
 దినిసక | ల భువ న జ న సీ | వ రచా | యి సీ మ దశమని ||

ని సా స | నిధా ని\వధనిస | నిసన్ని/రి | స నిధ/ని\పాధ |
 త ర్ఘుంత | | తరిత ర్ఘేము | కు . . . . . |
 క దంబ | వ సి వి హ రిటి | భుజగవే | ణ మధురవాటి |

నిసరిగ | మ/వ రిసిసిసనిధ | వధని/స | ఫవ మ/వగరిస ||
 . . . | త ద్వీను . . . | తకదిగి | తకతధిం గిణతోం ||
 స్వరహరు | ని రాటి పురాటి | నతజన | నథనది న మటి ||

తృపురసుందరి.

కిర్తనము 3 - అదితాశము - పల్లవి గోపిలయ్య

సీదుమూర్తిని కనుగొని

పత్ర వి:

సాం స్తం ని ధ ప ధ ని ధ మ మ ని ధ ని స | స్తం ని ని ధ మ మగ | స
సీదు మూర్తిని కనుగొని సే మృది | ని సే వించి సే | స

ని ధ ని ప రి గ మ ప ||
ర. న్యుడ నై త ||

మ / మ రి , / గ \ సా ; | సా ; | ; ; ||
శ . . | | | | | | ||

ఆనుపత్ర వి:

మ / ని ధ మ గ న / మ గ మ / ని ధ ని స రి గ మ | మ గ స ని ధ న /
బే ద బే దాంత విదితుక్కె . . న | బేంకటే ||

రి స | ని / న ని ధ మ ని ధ ని ||
సక | ల జగ న్ని వా న ||

సీదుమూర్తి

చరణములు :

1 మా / నిద మ / పమగ / మగ \ సా ని ధని స | రిగ మా మ
 మందర గి రిధర సన కా దిముని మా | న సా బి
 మ / నిధ | / నిధ పధని సా సీ ||
 భృంగ | దృత శుభాం గ ||
 సా / గగరిస ని / రిస ని / సనిధ \ పధని | / సనిధ /
 యంది రా . ర మణ గు చూ థరణ | యా ఈ
 నిధమ మగ | స / సనిధ మనిధని ||
 విశ్వత నా | మ వరంధా . ఘు || నదు.

३८

3 మా / నిధ మ / పమగ / మగ \ సానిధ నీప | / మగ
 పం కజ శ వా ది ముళ సంస్కత ప్రచ | ను
 మామమ / నిధ | / నీ\పా ధనిసన స ||
 వత్సల పత్త | త పా వనమిరుదా ||
 . / గగరిస ని / రిస సనిధ / నిధ \ వధని | / సనిద
 0 కచే.. పొ. క నీ ధే వ | శాసంక
 / నిధమ మగ | స / సనిధ మనిధని ||
 నిష్కృ శం | క గరుడ తురంగ ||

స్వీరము ;

స్తోత్రము నిధని స్తోత్రము మమగస | స్తోత్రము నిధని స్తోత్రము గమని ||
 ప్రశ్నగమని రిస్తోత్రము నిధని స్తోత్రము గమని | స్తోత్రము గమని ప్రశ్నగమని ||
 మగమని నిధని * || సీదుమూర్తి

● ఈ క్రిత్తనకు ఈ క్రిందిది శెండవ చరణము గలదు.

మా ; నిధమపమగమగసానిధని | సా, నమా, గ | మధనిపధనిసస్ ||
 మా ధవముకుందమధుసూదనత | మాలవల్ల | వసదృషథాన ||
 సా, గరిసనిరిససనిధనిపధని | సా, నిధమమగ | ససనిధమనిధని ||
 ఉధరపురాణపురుషనవతుల | సీదామథూ | మఅతులితపేష ||

పై శెండు చరణములందును సాహిత్యాక్షరముల విన్యాసము ఈ చరణము వలెనే యుండదగును. అనగా ‘మందర - పంకజ’ అనుచోట్ల మొదటి యక్కరములు మూడు మూడు మాత్రలుగా నుండి, ‘మానసాజ్ఞ’ యనుచో ‘మా’ అను నక్కరమును ‘ప్రసన్నవత్సల’ యను చోట్ల ‘ప’ యనునదియు ఆవర్తము శెండవ యర్థము మొదటిదిగా నిలిచి యతిని సమకూర్చ వలెను. చతుర్శ్రష్ట తాళగతిలో సాహిత్యాక్షరములను త్రిళ్ళ మిళ్ళభండములుగా కూర్చుట వల్లని గోపాలయ్యగారి రచనలలోని విశేషము. యతిని తప్పక నిర్వహించుటయందాతని ఆధినివేళము గొప్పది.

(రా. అ.)

4 పదము - బ్రిష్టిషులతూళము - ప్రాచీన పదము

నాతిరోనిను నెఱనమైత్తి

పదము:

నిధా / తీ సా | ; , నిస / రిగ | మమ్మమరి / గ్గన |
 సా తి రో | ని . మ్మ . | నెతు సం |

ని సా సని ధనిసన ||

మైత్తి ల క్కై .. . ||

ధఫ ధని / సా ; | / గ్గరి సా సని ధనిసన | ధఫధ / నతీసా |
 నా రా | య ఱు తో దీ | తే గదే |

, సని ధనిసన ధఫ ||

ల క్కై .. . ||

, ధని / సా ; | / గ్గరి సా సని ధనిసన | ధఫధ / నతీసా | సా ; ; , ||
 నా రా | య ఱు తో దీ | .. తే గదే | . . . ||

శుపదము:

, సా సా సా | / నిధా / నిధ / నిధ || / నిస ధని సా ధని | సతీ సా సా ||
 వా తి జూ | దు మ ద || .. నా తి సా | హ స ము లే ||

సానీస / రిగ మ/ప | గ/మ రిస \నీధని || సాసనిసీధమ |
 రాతిరై నమ | గూ ర్ప | తేగుజ || రాతికెంపునల |
మ/ప మగ / మర / గ్స ||
 క డెము లొస గుదు || నాతిరో.

చరణము:

, ధనిధా / నీ | సా, సాసా | , ససరిగమా | గ / మర / గ్సనీ ||
 కనకాంగ | సేవాని | గనకఅని | మిష మోర్య ||
 , ధనిసాసనీ | రిసాసనినిధధ | , మనిధానీ | సననిధనీసా ||
 గనకయా | పేళజా | గనకరం | మలైన. పే ||
 , సససాసా | రిగ \ సానీనరిగ | మమామర / గ్సనీస | రిగ
 తనకాసిం | చియం | దనక | ప్రా | ३
 \ సాస / ని నిధధ ||
 మోర్య వ్రీ ||
 , ధనిసాని / స | ధ / ని \ ధా / నీ | సా : ; . ||
 తనకతా | తతన | పీ ||
 ససససాస / ని | ధనిపధా / నీ | సా : సని | రిగరిసనీసరిగ |
 కనుగొనని | చే..వద | బీ వో | యంతియం ||

మ మా మ గ / మ రి | రి గ స స సని సా. గ | / మ రి / గ స సని |
 క ను సే ని | సా ములై గ ద | వే యీ |
 / రి స సని ద / నీ \ పథా |
 దే టి ప ద వే |
 నిధని సాని స | స / రి రి సని సరిగ | మా ; , మగ | మా మ / నీ ధా |
 వనరు వోతుని | కా కి తి గద | వే పలు | మా రు నీ తో |
 ధ ని స సా ని ధ | ని స ని ధ ధ మగ మ వ | మ వ \ మా మా మగ |
 వనరు చే యక | ని దు దయగ ధ . | వే . . ఏ య రి |
శు చ మగ గ / మ రి / గ స ||
 చ చె గ ద వే ||
 న స న / నీ ధ / నీ ధ | / నీ ధ ప ధ ని స స | ని స ని స రి గ
 ద నరు శుక పి క | ని క ర మ రు ద న | ద న రు తుంమై
మ / వ | గ / మ రి స సని ధ ప |
 ద | మ అ య ప వనము |
 ధ ని స సా గ మ | ని ధ / నీ పథా | / సని ధ / నీ ధ మ | వే మగ / మరి / గ ప ||
 ఘనముగా మ న | ముగా సి ల లా | వనము సేయము | యను ది న ములైలు ||

నాటి.

నంచారి - మత్యశాకము - సుబ్బరామదీక్షితులు

తీ రా / తీ సా ధ ని | సా తీ స / రి గ / మా మా |
 గ మ / వె గ / ము రి / గె స / రి ని | / చ ని ధ వ ధ ని సా సా |
 న ధ తీ స రి గ \ సా సా | / గ రి సా తీ ధ ని \ పా |
 \ మా ని ధ తీ స ధ ని సా | మ ని ధ ని స స / స / గ గొ |
 మ ప \ గా / ము రి స తీ సా | / రి స ని ధ ధ / ని \ పా ధ |
 ధ ధ తీ స రి గ \ సా ని ధ | / రి స ని ధ మ ని ధ ని సా |
 ధ వ / థ ధ / ని ని / వ నీ / గొ | \ పా ధ తీ స రి గ మా మ |
 \ సా రి గ మ / వె గ రి సా | ని / ర \ సా ధ ధ / తీ తీ |
 \ స ని ధ వ ధ ని స / ర \ సా | మ గ మా / ని ధ \ మ గా |
 మ / ని ద మ గా / ము రి సా | / గ రి స గ మ వ గ రి స |
 తీ ధా స స రి గ మా గ | మ / ని ధా \ ని వ / ధ మ / వె గ |
 / ము రి / గ సా స ని ధ తీ స | వ స / ని ధా ద / న \ చా |
 ధ ని సా చ వ ధ ని సా | చా ధ తీ స / గ రి స చ |

\ గ రి సా నీ స \ నీ ధా | / నీ ధ / నీ \ పా ద వ ధని స |
 స / రి గ మ ప ధ నీ స ని ధ | వ ధ ని ధ \ మా గా \ సా |
 / గ రి స ని ధా / రి స ని ధ | / ని ప ధ ని స / గ రి స ని ధ |
 మ గ / మ రి / గ స / రి స ని ధ | / ని ధ \ మా గే మ / వ గ రి స |
 ఏ ధ \ ప్లా ధ ని / ప స్తో / గ | గ్యా / మ మ్యా / ని ధా నీ స |
 నీ స రి గ / మ రి స / రి \ సా | నీ స \ వి రా / ని ధ \ మా |
 గ మ \ ప \ గా / మ \ రి \ సా | / నీ నీ ధ / నీ ప ధ నీ సా |
 నీ స రి గ్యా / మ రి / గ \ సా | / నీ నీ ధ \ మా \ గా / ని ధ |
 \ మా గ మ / ప గ / మ రి సా | రి గా మ / ని ధా ని సా |
 \ పా ధ ని స రి గ / మ రి స | / రి సా స ని ధా వ ధని |
 ధ మా గ రి గ / మ రి సా | / సా \ నీ ధా \ మా గా |
 రి గ మ / వ గ రి సా నీ | ధా / నీ \ ప్లా ధ ని సా |
 / గ రి \ సా ; ; ; ||

ఓగు మ ప థి ని]

మెళము 28 : వారికేదారంగోళ

[బాణ, భూ, చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 6 : జూజావంతి

లకు ణ శ్లో క ము

వెంకటమహి : జూజావంతాయ్యి రాగశ్చ సంపూర్ణ స్వగ్రహాన్వితః
ఉత్సవమార్గానుసారేణ గీయతే గానవేదిధిః,

మూర్గువిః { అర్పించాము : రీగ మ ప థ సా | బ ని థ బ ని సా .
అవర్పించాము : బ ని థ ప మ మ గ రి స | ర మ గ రి స .

లక్షణవివరణము - నుఱ్ఱిరామ దీషీతులు

భాషాంగము : సంపూర్ణము, మడ్గ్రువాము; చేశియరాగము; ఎల్లప్పుడును
గానము సేయదగును.

గ మ ని క : ఈ జూజావంతి రాగము సంపూర్ణముగా సుండినప్పటికిని ఉత్సవమార్గముల ననుసరిం
చియే గానము సేయవలెనని లకు ణ శ్లోకార్థముయొక్క తాత్పర్యము. ఈ రాగ
మునకు రంజనముగా శీవస్వరములు బుషథ మధ్యములు

సి సి సి, స / మ బ గా సి బ గ రి సా, మా మా మా,

మ గ మీ ప థా, మ ప థ / స ద పా \ మొ గా,

స / మ \ బ గా రి, న ర స సీ థా / సీ సా |

ఈ ప్రయోగములే యూ రాగమును మిక్కటి స్ఫురింప తేయుచువ్వని.

స / మ \ బ గా సి బ గ రి సా —

ఈ ప్రయోగమున గల గాంధారములు సాధారణములే. ఈ ప్రయోగమును మాటిమాటికి సంచరింపుల గనుపించి తేదా రాగము విశేషముగా స్ఫురించును.

బ గ మ బ గ రి —

ఈ ప్రయోగమున గల గాంధారములు కొన్ని వోట్లు అంతరమునుగా నుండును, సాధారణగాంధారము పలుకుసెడల ‘బ’ ఈ గుఱువు వేయలడును. తక్కునవి కి త్తువ సంచారులచే విశదపోను.

కీర్తనము - రూపకతాళము - ముద్దుసౌమి దీక్షితులు

చేత శాలకృష్ణ ०

చల్లివి:

ట | థ ఈ గ | మశామ | గమగ |
 చే | త శ | శ | ఽక్క |
 న | ముగ్గరిశనిధ | నై | శా సనిధప ||
 ష్టం | శః | శే | ఎ శే ||

2 .. | .. | నై | / శా సో |
 .. | .. | శే | / శే ||

మా | మగ మశామ | శా | వమ వథస |
 చిం | శా | శః | బ్రదచర ||

శా, నిధా, / ని | ధవపమ శా, / నిధప | మగ | / మగారి /
 శా | రవి | ఽదం | ము | కు ०

పగి/పగి/ము || ఏ గస ర | ర |
 రం... | | ఽం చే | త ||

లనుపల్లి వి:

, న | న న / సొ | స స | సన [॥] సరీ, న సరీ |
 నూ | త న నీ | ర ద | బ దృ త త |
 హ హ, / స | హ / నిధ పొ, / ని | హ పమగ | మప ప మపో ||
 రి | రం నం, . | ద క | ళో రం ||
 , త | ధ స స \ ని ధ | ధ ధనీ, | ప పమగ్గు గ |
 బీ | త చ న న | ధ రం | కం బు |
 పమ హ, | ప పమ / ధపాము గ | మగ \ ర | ర / బగరీ / భగ్గాసా ||
 కం.. | ధ రం | గ ర | ధ రం, . ||
 సా న న | , న / సొ సొ సొ || ధరిసా | ని ధని హ / స ధసమ ||
 పూతనా | ది సం వో రం || పురుషో | త్త మా వతా రం ||
 పాధత | నినిద ధపమగ || మప / ధస \ వ | , మగు రి మగు [॥] స ||
 కితల | వ్యుదయ విషో రం || ప్రి రు | కైటీ దా రం ||

చేత్తీ.

చరణము :

మ / ధ ప | వ మ ప మ వ మ గ | మ గ ప గి మ | ర బ గ ి ల బ గ ి గ ి న ||
 న వ | త న | గ ० | ధ వ ా హ ||
 ర / న | సో ; | న / స న ి ధ ఫ | ర ర ః ||
 బ ద | న ० | మ ద . | గ ద న ० ||
 , ८ గ | మ పా మ | మ గ మ గ | మ ి / మ ి బ గ ా ర ||
 న ९ | న ప త | న య | న ० ||
 , ८ ० | శ / న ి న ి శ ధ న ి ధ | న ి న | న | సో ; ||
 వ ట | శ | త | క | య | న ० ||

2 , ८ १ | మ ప ధ న | ధ / న ి ధ ప | వ మ గ | మ ి ల / మ గ ా ర ||
 న ९ | న ప | త | న య | న ० ० ||
 , ८ १ | శ / న ి న ి శ ధ న ి ధ | న ి న | సో ; ||
 వ ట | శ | త | క | య | న ० ||
 , న న | క ర ర | ర , గ ి మ | గ ర ర గ , సో ||
 న వ | చ ం ప క | న | న ५ ० ० ||

, బగం | స నీ సా, / బగం | స నిస్ ని | ధదన్ సా ॥
 అత | సీ సు మ | థా | నకం ॥
 రి న | , సని ధనీ, థ | సా | ధ / స ధ పా మగ |
 నతే | ఓ ద్రా ది | లో | క పాల |
 రిగమప | / నిధధవపమగ | గరిస్ని | సా ; ॥
 తం . . | మృగ మద | తిల | కం ॥
 రిగమప | ధా / నిధవమగా | రి / మంగ | , రి సని సా సా ॥
 నవతుల | సీ వనమాలం | నా ర దా | దిముని జాలం ॥
 షస్ నిస్ | , నిధప రీ రీ | రి సనిధ | / నివ పమ మ / థ పమగ స్ ॥
 కువలయ | దిపరిపాలం | గురుగువా | నుత గో పాలం ॥

చేత్క్రీ చాలక్కుష్ట.

నంబారి - మర్క్షతాళము - నుఱ్గురామదీక్షితులు

రి రి రి రి రి | శీ గ మ పా \ మా మా |
 గా గా రి బగ రి సా | \ సీ ధ సీ సా ; |
 న రీ ధ ఫ రి రి రి | రగ మ పా మ గా మ గ |

ఓ / బ గొ థ / మా \ బ గొ థ | మ బ గ రి బ గ రి న \ బ గ రి |
 న / ఓ స త్తి ధా / త్తి సా | ఫ ఫ రి పా రి రి |
 గ మా మ గ రి రి | గ మ పా మా బ గొ థ |
 ॥ / మ \ బ గొ థ బ గ రి న / బ గ | రి సా రి స న్ని స ధా |
 / * త్తి సా ధ ని సా సా | రి రి రి / ధ ధ \ పా |
 \ మా మ గ \ రి రి రి | ॥ / మ గ / మ గ రి / బ గ రి / బ గ |
 న / బ గ రి / బ గ రి గ మ బ గ రి | స రి బ గ రి న ధ / త్తి సా |
 ఫ రి రి గ రి గ మ పా మ | గొ మ గ మ గ \ రి రి |
 ॥ / మ బ గ రి సా / బ గ రి సా | రి స \ న్ని స ని ధ ని సా |
 ధ ఫ రి రి గ మ పా మ | ప మ \ బ గొ థ / మ బ గొ |
 న / బ గ రి న న్ని ధ ని సా | స స / సా సా సా సా |
 ధ / రి సా ధ ధ \ పా \ మా | మ మ \ గ రి మ పా పా ధా |
 మ ప ధ / స ర పా \ మా ప గ | \ రి రి గ / మ ప గ \ సా |
 సా సా ని ధ ని / స ని ధ | పా పా \ మా మా మా |
 మ గ మ ప ధ / స ధ ప మ గ | ॥ బ గ \ మ బ గ రి / మ మ గ గ స |

/ రీ రీ రీ రీ గ మ గ | గ రీ స స / రీ ని ధా ని ధా |
 / స ధ ధ వ ప మ వ వ ధా | మ వ ధా సా ధా పా |
 \ మా పు గా \ రి రి రి | / గ మ \ బ గ్గ రి గ రి సా |
 మ మ మా మీ గ మీ వ ధా | మ వ ధ / స ధ ధ వ ప మ మీ |
 / ప ప మ మ గ గ రి రి / గ ప | రి గ మ వ ధా ని ధ వ మ
 గా రి / మ \ బ గ్గ రి ని స | / ప మొ మొ మొ పా ధ స |
 ॥ గ మ వ ధ స మ వ ధ స | ని ధ ని స ని ధ పా \ మా |
 \ గా మీ వ ధా ధా ధా | మ వ ధ / న ధ పా \ మా గా |
 ॥ / మ \ బ గ్గ రి బ గ రి పా | \ నీ ధా / నీ సా ; ||

ఈ జిజావంతియైనది తన ఛాయయు గాక, ఎరుకలక్కాంభోజి, దరుబార్, సహన,
 క్రైరవి, ఈ రాగచ్ఛాయల కలనుకొని ప్రకాశిల్పించున్నది.

ఓ గు మ ప ధి ని]

మేళము 28 : హరికేచార్గౌళ

[శాఱ. భూ. చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) : కమాన్

మూర్ఖానః { ఆ రో హ ణ ము : సా రి గ మ వ ధ సి ని సా
 అ వ రో హ ణ ము : స సి ధ వ మ గ రి సా .

లక్షణవిపరణము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

భాషాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; దేశీయరాగము. ఎల్లప్పుడును
 గానము సేయదగును.

గ మ ని క : ఈ రాగ మూర్ఖాన యటులుండినప్పటికిని,

సా గ మ వ ధ ని సా , స మ గ మ వ ధ ని సా , స మ గ మ ని ధ ని సా ,

స ని ధ వ మ గ సా — ఇటుల నారోవాణావరోవాణ ప్రయోగములు గలవు. ఈ
 రాగమునకు మధ్యమ ఛైవతములు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వరములు.

థా థా , పా ధ ని ధ వ , మా మా , గా మ ని ధ ని ధ వ ప వ మా మా ,

/ నీ ధా ని పా ధ ప్ మా మా గ \ సా . ధా ప మా , గా రి సా —

ఇవి రంజనములు గల ప్రయోగములు.

స రీ / బ గా రి స , స రీ బ గా రి స —

తారస్తాయలో ఈ ప్రయోగములలో మాత్రము సాధారణ గాంధారము గనుబడు చున్నది. లక్ష్మీములందు మంద్ర స్తోయ నిషాదమునకు క్రింద సంఘరింపులు కనుపడలేవు. ఈ రాగము కొన్ని సంవత్సరములకు మునుపు ఉత్తరదేశమున నుండి వచ్చి ప్రసిద్ధిశేందినదిగా శెలియబడుచున్నది. దేశియ రాగములలోపల నిది మిగుల రంజనము గల రాగము, తక్కునవి అత్యముల జూడుడు.

కీర్తనము 1 - అదితాళము - మశయాళపు కులశేఖర మహారాజు

సా ర స స మ ముఖ వ ర మ వ

వద్ద వి :

<p>సా , స నీ ని ధ ధ వ / ధ ప మ గ మా ; స ని ధ ని ప ధ ప రి </p>	<p>సా ర స స మ ముఖ వ ర మ వ మా స న క ములు వి ను త </p>
--	--

<p>2 సా , / ర ని „ „ „ గా , ర సా</p>	<p>సా ర స „ „ „ .. .</p>
--	------------------------------

అమవాస్యా వి :

\ మా గ మ వ ఫ గ మ / నీ ద నీ స స నీ ప | / ర కీ స సా వి ధ ప |
 శా ర ర హి త ధ ప షో ర క ర క ల ప | వా ర రా శ ప ర |
 / ధ ప మ గ మ వ ధ ని ||
 ప తి త మ యి స ద య || సారస.

చరణము లు :

- 1 ధ ధ ధ ధ ధ ధ ధ ధ ధ ధ ధ ధ ధ ధని | నినిసి; సా | సినినిధి ధ ప ప మ
 కుటిల ఖ జ గ వ ర ధ ఱ కృత సురుచిర | న ట ని దే | వ . . . . .
- 2 మ ద న ఈ న క న వ మ టి మ య సుల లి త | జో ర ఛా | ర . . . . .
- 3 న క ల ఖ వ న భ య హ ర ఱ ప టు చ రి త | జా లా మే | య , . . .

సా స ని నిధి / నీ ప \ మా గ మ \ రి గ మ | ధ ప మ గా / మ రి | రి గ / సా ; ||
 1 గోకుల క ల ఛ ప మో ని ధి పూర్ణా క | ఛా . క . . | . . . . ||
 2 మంజుల వ చ న వి మో హి త వి బుధని | కా య మ | . . . . ||
 3 సంతతం వి హ ర మే మ న సీ హ ద | య మ | . . . . ||

సమగ్ర మహామందిని సంస్థితిని | పొంచ సానిధి పం | ధపమ్ గమపథని ||

1 నిటల తటల సిత మృగమద తిలకసు | నీ ల వారిద శ | శీ ర యదుతిలక ||

2 వదని త నిఖలమ నోర ధ దాయక | సా వ జా లగిరి | కులిక సరవతర ||

3 ప్రకటబ లదనుప ఫేద న లోలుప | ప ద్వానాభ తుజ | గా ధి పతి శయన ||

సారస.

2 పద వర్ణము - తిత్రజాతి ఏకతాళము - సుఖ్యరామ దీక్షితులు

ఎంతని నే దెలుపుదురా

పదాని:

స స స \ నీ , ధ \ ప | మ గ గ గ \ ప మ మ , ; ||
 ఎంతని నే దె ల | పు దు రా ||

, మ ధ ^ ప ధ ధ | , ప ధ నీ స స ని \ * స ని ధ ప ||
 క్షేత్ర . . గు | తా బు దు రా ||

అనుపత్తువి :

ధధధ వసనినీధధధము | నీ^wగు మధవ రసీ, ధధ ||
 మంతుకె కుసు | నీ . . . . రవ ||

ధ / స నీ సా / బ గొ , తి స్నీ | ధవ మ గమావ ధని ||
 నం తత్యై గ రా | జ నా సా ని ||

స్వరసాహిత్యము :

సా, రిసని ధనిసీ / రి ససీ | \నీ, / సనిధని / సనినీధ ధ —
 సా రగుడ బలిమి గ నల | నీ రజసుమ శ రములన |
 \పా, / ధవమప / ధవపమగ | \ మా, గరి సమగ మపదని ||
 పా రముగత మిమిగులగ | మా రుదు బ రపె త్రితజన ||

స / రిసొని ధ / సనీధ వ / ని | ధావ మ / ధపామ గా, మ |
 సు రసాల యి కతాశ ను ర | బాల చ లమేల కామాం |

, పధ పమా / నిధ ప \ మా / సా | ని ధప / మా గా మాపదని^w ||
 తక మా నిత ర మా కాం | త విను మా త్రిపోనిత ||

ఎంతనినే.

చరణము :

, ధా , ప మ వ / ధ చ మ | ప \ గ మ ధ ప ధ ధ ||
 తా ప మ ధ క | మా య న రా ||

, ధ పా ధ ని ని ని ధ / ని | , / సె ని ధ ప ధ నీ సె ని ని ధ ధ ||
 ద య యం చు ట కు | సమ య మి ది రా ||

స్వరసాహిత్యము :

ధా , పా మ | , నీ ధా ప | , సా \ నీ ధ | , \ పా \ మాగము ప # ధ ని
 రా రా దా | నీ దా న | యారారా | పే లా సదా వి || రహ
 శాపము ... మిడిరా.

నీ సె ని ధ ని ధ ప ష మూ | ప ధ నీ సె ని ధ / నీ ప మ గ గ్గ రి ము ||
 కే ప గ లీ | వా | కే రా ||

, గా , మ ని / సె నీ ధ | , ధ ని సె ని ధ ని / సా , ||
 తే మ బో ధ న | వి న క రా ||

స్వరసాహిత్యము :

1 నీ ని ధ ధ / పా , / ధ ప మూ | గ మూ / ని ధ ని \ పా ధ మ వ ధ ||
 కే వి ర ప రా ధ రా | స రా గ మున బ్రోచుట కును ||

రేవగ - వినక రా.

2 నీ . ని ధ వ మ్ వ ధ నీ ^ ని ధా | , \ పా , \ మా , గా , మా |
 నీ సు గుణములు వెళి చా | సే నీ సా మీ |

 , గ్ మ వ \ మ్ వ వ ధ నీ \ ధా | ని / రి సా ని ధ పా మా ధ ప || . ధ
 వ్యమున జే రి వ ల పు మీ | 8 యా దారి ని నే కో రితో || 8

 నీ స ని ధ నీ ధ చ ప ^ మా ... ... ధ నీ స ని ధ నీ / సా , ||
 రే చ గ లి వి న క రా ||

 , ధ ప వ మ గ మ గ | స మ ^ గ మ ని ని ధ ధ ||
 కో ప మే ర | క పు గి తీ రా ||

 , ధ / నీ స స \ ని | ని ధ ని స ^ ని సా , ||
 కో రి న వ ర | మ లి రా ||

స్వర సా హి త్వము :

1 ధ పా / ధ ప మ గ మ ప మ / ని | ధ ని ప ధ మ పా సా ని ధ ప ||
 దు రా గ త ము త గ దు రా మ | ర వ ప ల దు రా వి ం త గ య్ యి 0 ||

 , మ : కో ప మే రా . . . . . వ ర మ లి రా .
 త :

2 సా సీ, / రి స ని ధ వ \ మ | , ప ధని ధా ని ప ధని సా |
 సా ప్రూ జ్య వ లద వి సో | ద కృత పాద మహిత వే |
 స ని / రి స \ ని ధ ని / ఈ గ రి సా | ని ధని / స సీ ధ వ \ మా గ మ ||
 ద క రుణ రాద పి లున రా | ద పలు కరాద న తేం ప్ర తీ ||

, ప : కో ప మే ల . . . . వ ర ము లీ రా .

ద :

సా రి / రి ఈ గ ర స రి | స \ ని ని ధని స సీ |
 (పు ర ము న | వె లయ మా |
 సా ని ధ \ ప ప | ప ధా ప మ మ గ మ ప ధ ని ||
 (శ్యా క | రా | జ సా వి =

స్వర సా హి త్వయము :

1 సా , / రి స ని ధని స \ పా ధ | ని స \ మా ప ధని \ గా మ పా || ధని
 స్వా ० త ము న గ ల గు పం త | మి ను మంత త గ దం త ० || త క

ని సీ , నీ , ధా , ని సీ / రి | స సీ ని ధ ధ ప ప మ గ మ ప |
 సా రా సా ర ము లె | తీ గి న నొ ర వ ని ద ల చి తి సు |
 \ మా , మా ; స / మా గ మ | పా మ ధ పా మ గ మ వ ధ ని ||
 మా మా రు మా వు ల | ప లుగ్-లు ములుగ్ లు గ వ ర ల ||
 స రి బ గ రి స ని సీ / రి స ని ధ ని | / స ని ధ ప ధ / ని ధ ప ధ ని |
 న ల సి తి ర క ల య ని ది త రి | గ ద ర య క న ల క మా న |
 ప ధ \ మా , స మ గ మా , / బ గ | , రి స ని ధ పా మ వ ధ ని ||
 ఖ న మా న మ ఉ మా కాం | త గొ లి చి వే మా రు ని టు ||
 స స వ
 తం త ని .

కీర్తనము లే - మిక్రజాతి ఏకతాళము

ఎట్టయాపురం మహారాష్ట్ర రచించినది.

Composed by His Highness The Rajah of Ettayapuram

ము రు గా త రు కి ల యా

పతి వి :

స సీ ని స ధ ని | ధ \ పా మ గ గ ర |
 ము రు గా | త రు గి రై |

మ , ; మ గ | మ లి ధ న
య ఉ న | త ర ప ర |

శీ లి ధ న
సే బై క య్యా ||

ఓ స సొ / న లి లి : | త ల ప మ గ గ
మ ర గ | త ర గ . ల |

మ , ; మ గ | న ధ స ధ
య ఉ న | త ర ప ద |

ని సొ, ని ధ ని ||
సే బై క య్యా ||

ఓ స స ని స రీ గ రీ స న | ద ల ప మ గ గ గ
మ ర గ | త ర గ ల |

మ , ; మ గ | ని ధ స ని ని ధ ధ ప మ
య ఉ న | త ర ప | ద |

మ ని ధ ని ప ధ గ మ ప ధ ని స ని ||
సే బై క య్యా ||

4 స సా ని పరి గరి ప ని | ద \ పా మ గ గ్ ర |
 మ రు గౌ | త రు గై తై |
 మ , ; ము గ | / ని ధా సె ని ధప ను గరి స |
 యా ఉ న | తి రు పా ర |
ప మ గ మ ప ధ \ స ని ధ ప ధ ని ||
 కే లై కై యై ||

5 స సా బ గరి ప స స నీ ధ | ద \ పా మ గ గ్ ర |
 మ రు గౌ | త రు గై తై |
 మ , ; ము గ | / ని ధా ప స ని ధ ప మ గ రి స |
 యా ఉ న | తి రు పా ర |
ప మ గ మ ప ధ \ స ని ధ ప ధ / ని ||
 కే లై కై యై ||

6 స సా మూ గరి ప ని | ద \ పా మ గ గ్ ర |
 మ రు గౌ | త రు గై తై |
 మ , ; ము గ | / ని ధా సా ని ధ |
 యా ఉ న | ది రు పా ర |
స ని ధ ప మ మ ని ధ ని ప ధ / ని ||
 కే లై కై యై ||

7 స సౌ రిససనిసీధని | ద్ర శామగగో |
 మురుగో | త రుణగలై |
మహా; మి; నని | సమా గమహా మహా |
 యూ ఉన | తిరు సౌ ర |
వధనీధని సీధవదని ||
శనివై శయ్య ||

8 స సౌ నింతి . | ద్ర శామగగో |
 మురుగో | ద రుగై |
మహా, మిమా; | ముగగో / గో / సౌ |
 యూ | అ . . . . . |
 శా , : ; ||
 అ ||

అనుపత్రమీ:

మనిషిధని | సని ద / న / సౌ సౌ |
 గురువాయ్ | ము . . . నౌరు |
 తస్మినీసౌ. | నిధా వధనీసీధవ |
 కులుమని | క్షరుఛమా . . |

మ : మ గ గ మూ, రీ | / బ గ రీ సో సో |
 ర్ మ రు గ్ | ఎ లై క్షె క్షె |
 చ సో జీ తీ ; | ధ ధ ప మ పథనిధి / తీ ||
 చ రు వా య్ | వ త్వు మ ఛా త్వు ||

మురుగ్.

చరణము:

1 , ధ పో మూ | ధ పో ప ధ తీ ధ |
 అం బు బి | య లె న్ను ఖం |
 , ధ ని సో / తీ | ధ / తీ సో సో |
 అ డి య వర్ | త పై క్షె క్షె |
 , సో సో మూ | గ మ గ రీ సో స ని స రి |
 ఇం బొన్ ను | యల్ మీ ది ని తీ |
 చ సో ని స - తీ , | ధ ప మ ప ధ ని ధ / తీ ||
 అ త గ్ గ్ య్ | ఇ రుందు వ రుందు ||

2 ధ పో మూ పో ర | చ మ గ్ మూ మూ |
 ఇ రు వా అలు | ము ఖం గ త్వు ||

ధ ధ ధ \ పో | / ని తొ ధ పో |
 తి రం ద ప | న్ని రు గై యం |
 మ మ మూ గా | *మూ ప ధ పో |
 ప క్రై మ ల్లె | ఏన్ ది య ప
 ని ధ పో మూ | త పో , / ధ ప మూ ; |
 న్ని రు వి తి | తో త . . యం |
 మ మూ గ్గొ మూ | వ ధ ని ని సో |
 జ రు ట్లై యం | త గ్గొ క కు హప |
 / మూ , గ్గొ కి | సో , జ ని సో |
 మూ మ త్లై | జ ని ధ |
 సో త్లొ ని | ధ ని / సో ని ధ సో |
 జ రు ట్లై యం | త గ్గొ క కు కొ |
 మూ , మూ మూ | * మూ పో , * ధ / ని |
 మూ మ త్లై | క ని ధ |

స్వరము :

పో , ; పో ర్లొ ని | / సో ని ధ ని ధ ప ధ ప ము * గ |
 మూ , ; సో ప | * గు ప ము ప ధ ని ధ ని =

సం / బగారిం సనీ ధని / రిం సని | ధా పథ / నీధపమా గా, మ |

పా, మ ధా, ప మా గబరి | సానిధపమా, గా మపథని ||

4 వ్యారజతి - రూపకతాకము

(ధాతు) సుఖిరామ దీక్షితులు - (మాతు) శడిగై నమశ్శివాయప్పలవర్

మా మో హ ॥ హి రి మీ ఱు దె.

పల్లవి:

మా		. పా ధ		ని థ		పమ <u>గ రి</u>	వ	
మా		మో హ		ల హి		రి మీ		ఱు
\ మా		; . సని		ప ప <u>రి స</u>		ని థ	వ	<u>మగగరి</u>
చె		ఎ		న్న కై		.. గు	పే	న్
మా		<u>గమ పథ ని స</u>		<u>సరి సని ధ</u>		వ	<u>మా గ రి</u>	వ
మా		మో హ		ల హి		రి మి		ఱు
చ మా		; , సని		/ రి స / రి ని		ద వ	<u>మగ గ</u>	ః
చె		ఎ		న్న కై		గు.	<u>పే</u>	న్
మగ		మ ప / ధ వ మా		<u>పా, థ ని</u>		<u>ధ ని స</u>	<u>ధ / ని ప</u>	మ
పత		య హ		నా		పో	యై వ	ర

మ గ గ గ | వ ప మ ా , ; | * మ గ / మ గ / * గ \ సా . ||
 భీ | బు ० | ० |

అనుపత్తి:

గ | మ ా వ / ధ ష మ | , గ | మ / * ధ ప ధ నీ *, ధ |
 తీ | మ ా న్ కు మ ా | రె | పై ० ది ర న్ |
 , ప ధ | , / * ని ని నీ స స ని | * ధ నీ ధ ప | ధ , నీ * స స ని స ||
 దినం | వ ణి క కు క | .. చ ల | పై ల వ ర్ ||
 , స | - మ ా * గ మ ః రి | * ర గ ః , ర | స స స ని స రీ , |
 తూ | మ ా తీ ర ० | త ని | తీ రు కు గ ० |
 స రీ స | స ని ని * ని సా , \ ని | ధ ధ ని | ధ పా మ గ గ ః ||
 స మ | య ० పా | ర్ | వా | ది పో .. ది ||

స్వర సాహిత్యము:

మ ా | , ప ా ధ | ప మ ా | , గ ధ ప |
 మ ా | పే జు | మ ా | వి శ న |
 \ మ ా | , మ ా ప | ధ ని | ద / ని ధ ప ||
 మ ా | మ ా ప | ఫ హ | నో ధ ద ० ||

మా , వ | , ధ చ్ మా , గరివ | / మా , మ | , పథనిద / సీదవ |
 మా దే | శు మా విశన | మా మా | పశ హి నోరిడం |

మా , వ | ధ ని స్ ని ధ ప మ గ | మా , వ | ధ ని వ / నీ ధ ధ ప శ |
 మా లై | వ రు ము న ది పి రి య | మా గ | త రు గి ఱ వ రి వి ధ |

\ మా , గ | రి న మ గ మ ప ధ వ | మా , వ | స ని ధ ధ ప శ మ గ |
 మా న | దె న ఱ ద రి య ము న | మా ర | త రు వి లి వె గు శా |

మా , / రి | స ని ధ ని / స ని ధ వ | మా , / బ గ | రి స ని ధ ప మ గ ||
 మా ర | యొ నై వ రు వి లి య న | మా ర | వి జ అ ద ని మా గ ||

మా | , గ మ ప ధ ని స ||
 మా | మో హ ||

చరణము యొక స్తుతి :

ధ | ధ ధ | పా ధ | తీ ని ధా ప మ గ |
 ట | హ హ హ | మా సే | ని రా కై సు ఖ |

మ పా ధ | , ని ధ ప మ గ మ ప | మా | గ మ ప / ని ధ ధ ప మ ||
 మ ది యా | డ వ రు ఱ వు శ త | మా | యొ ఱు వ దు పి శ హ ది ||

ధ | ధ ధ |
 ట | హ హ హ ||

స్వర సా హీ త్వములు :

1 శుషుగు | , మ గ ప ష మా | ; పా | ధా వ / నిధధపము || ధా
ఎరువరా | కై వెరి దాయ్ | నా | మేల లై వది లన్ || ఒహో

2 పమ్మగము | , మ గ మపద నిధ | ధధపము | సెనిధప నిధపము ||
పరువమా | ము న వరువి ఇలా | దపయుల్ | పడియవ ర వ రది || ఒహో

3 ధాసము | , గ మ పదపమా , | పాధ / ని | , ధ ధధ ప ము |
తాపమా | గ ఇ ఈ ని లా | మాలైవా | కై వరు దే |

పా , స | నిధ పా , నిధప | మగాము | , ప విధాధ ప ము ||
పా ఈ | వలై పా ఈ పలై | మహిమా | యై పొలా జ దది || ఒహో

4 సా | సా సో | సీ ధా | "ని స సీ ధా ప ము |
ఆ | రా లె | ఖూ దో | ఇ దుపో దా కియుదు |

పా , ధ | , ని సౌధనిసని | సా | సో | సో సో ||
వా రా | ద తామదమెన | హే | కే | కే నో ||

మామగ | , మ పా ధ ధ సీ | ప ధా ని | స సీ ధా ప ము |
మా ర వే | కై యేసిన దా | లెదా వ | ది దా లా వ ము |

పదనిసీ | సీ నిధపమాము | బగ్గీసీ | నిసీ నిధపము ||
 ఇదెనదే | త్తైమదియినాలె | మునేకూ | దీయకాలబలం ||
 ధ | ధ ధ |
 ట | వణ్ణ వణ్ణ |

నంచారి - మర్యాదము - సుఖ్యరామ దీక్షితులు

సీ నిధపమగ్గీమాము | గమపదనిసీనిధధీ |
 పప్పుముగ్గుగ్గుపుపదప | \మామామామగ్గీసా |
 మగ్గీమానిధనీపా | ధనిసా \ ధనిసీసా |
 ధనిసరిసనిధాపా | సానీధని / సనిధ |
 పాధాపమాగ్గుమా | గమనిధనిపదనిసా |
 \ ధనిసారిరిసా | నిధనీనరిసనిధా |
 పదని / సనిధపామా | గమనిధనీ \ పాధా |
 పదనీసరిరిసనిధా | పదనీసనిధపమగా |
 మనిధా \ మరపా \ గవ | మా \ రిమగా \ సరిసా |
 ససీ \ నినిధాధాధీ | ససీ / ధధీపాపాపా |
 ససీ / పప్పు \ మామాము | ససీ / నినీధానసీ / పదనీ

మా న ని ధ ని ధ ప ధ | న ధ ప ధ ప మ గ గీ మా |
 స / ని ధా ధ / ని పా స / ప | \ మా / ప మ గా / ము రి సా |
 గ గీ మ ము ప ని ధ ని సా | \ గా మ ప ధ ని సా సా |
 \ ధ ని స తీ రీ సా తీ | \ ధ నీ / స ని ధ పా పా |
 ధ ని ప ధ ని / స ని ధా | ధా ని ప ధ ప మా మా |
 సా మా సా ధా పా | సా తీ సో సో నీ |
 ధా బ గ రీ సా ని ధ పా | ధా నీ ః బ గ రీ స ని ధా |
 నీ ః రీ / బ గ రీ స ని ధా | నీ ః \ ని ధా ని ని సా |
 ని / బ గ రీ స ని \ రీ ప ని ధా | ప ధ నీ స మ గ మ రీ సా |
 మ గ రీ సా బ గ రీ సా | స ని ధ ప మా గ రి సా |
 నీ స మ గ మ ప ధ . ని సా | గ మ ప ధ నీ స రీ బ గ రీ స |
 / మ గ రీ సా ని ధ ప మా | ప / ధ ప మా గ రి పా మా |
 సా \ ని ధా పా మా | స ని ధ ప మా గ రి |
 / గా \ సా ; ; ; ||

ఇదువై యెనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము.

మూడవ సంపుటము సంపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయ ప్రపర్చని

నా లు గవ సంపు ఉ ము

శ్రీ సురిగువం ముద్రా దిత కృతివక్తలైన
ముద్దుస్వామి చీడుష లారి పుత్రులును,
ఎట్టుయఫురం జాన్మానం
సంగీత సాహాత్మ్య విద్యాంసులు నైన
బ్రహ్మాశ్రీ సుబ్రాంమదీషుతులవారిచే
రచింపబడెనది.

ద్వితీయ ముద్రణ

సాపాదకాలు : ఆచార్య నోరి వాగభూషణం

వగ్యాపేకురులు : గాంకాంపుర్మార్గ రామాపల్లి ఆనంతకుష్ణశర్మ

అంధ్రప్రదేశ్ సంగీత సాటక అభాధమీ ప్రచురణ

సి.	మేళం	జన్యరాగం	పిపయము	రచయిత
28	ధీరశంకరాథరణము	పూర్ణ చంద్రిక	రాగలక్షణా లక్ష్మితము శంకవక్రగదాపాణిం చౌకవర్ణం తానవర్ణం	వెంకటమి వెంకటమి ము. దీ రామస్వామిదీక్షితులు సుబ్బరామదీక్షితులు
	సరస్వతీమనోహరి		రాగలక్షణము లక్ష్మితము సరస్వతీమనోహరి	వెంకటమి వెంకటమి ము. దీ.
	కేదారం		రాగలక్షణం లక్ష్మితము అనంపనట్టప్రకాశం	వెంకటమి వెంకటమి ము. దీ.
	వరోజు		రాగలక్షణము లక్ష్మితము హృస్తివదవాయ	వెంకటమి వెంకటమి ము. దీ.
	సిలాంబరి		రాగలక్షణము అబసీలాయతాక్షి సిద్ధిక్ష్వరాయనమస్తే శ్యాగరాజం థసీహం కరుచానవ	వెంకటమి ము. దీ. ము. దీ. ము. దీ. కుమారయెట్టపు
	దేవగాంథారి		రాగలక్షణం క్షితిజారమణం సుఫరతుశేచరణ గోపికారమణాథజ	సుబ్బరామదీక్షితులు ము. దీ. గురుమూర్తి శాస్త్రీలు కృష్ణశాఖమి ఆయ్య
80	నాగాథరణ		రాగలక్షణము లక్ష్మితము నాగాథరణ..	వెంకటమి వెంకటమి ము. దీ

పాఠ	పేజెంట్	అన్వ్యరాగం	విషయము	రచయిత	పుట్ట
80.	నాగాథరణ	సామంత	రాగలక్షణము లక్ష్మీతము	వె.కటుమణి వె.కటుమణి	192 198
81.	కలావతి		రాగలక్షణ లక్ష్మీతము కలావతీ	వె.కటుమణి వె.కటుమణి ము. దీ.	196 197 200
82.	రాగచూడామణి		రాగలక్షణము లక్ష్మీతము శ్వేతగణపతిం	వెంకటుమణి వెంకటుమణి ము. దీ.	204 205 207
83.	గంగాతరంగిణి		రాగలక్షణము లక్ష్మీతము వరదరాజు మనోహరి	వెంకటుమణి వె.కటుమణి ము. దీ. సుబ్బరామదీంతులు	211 212 215 218
			కంజదలాయతామ్రి	ము. దీ.	218
			శంకరముఖితామీ	ము. దీ.	220
84.	భోగచ్ఛాయనాట		రాగలక్షణం లక్ష్మీతము భోగచ్ఛాయ నాటకప్రియే	వెంకటుమణి వెంకటుమణి ము. దీ.	228 224 226
85.	క్రీత దేశాంగి		రాగలక్షణం లక్ష్మీతం శ్రీ శూలినీం	వెంకటుమణి వెంకటుమణి ము. దీ.	280 281 288
86.	చలనాట		రాగలక్షణం ప్రబంధము స్వామినాథ పురిపాలయ పచనాశ్లైటాగవ్స ఇహపరసాధన పర్వతరాజకుమారి పర్వతం శ్రీ రాజాధిరాజ	వెంకటుమణి వెంకటుమణి ము. దీ. కుమార యెట్టపు కృష్ణస్వామిలయ్య చాలస్వామిదీంతులు	287 289 242 248 245 246 249

సెం.	మేళం	జన్యరాగం	విషయము	రచయిత	పుట
37.	శాగంధిని		రాగలక్షణం లక్ష్మితం కామకోటివీరవాసని	వెంకటమణి వెంకటమణి ము. దీ.	257 258 260
38	జగన్మోహన		రాగలక్షణం లక్ష్మితం శి. విద్యారాజగోపాలం	వెంకటమణి వెంకటమణి ము. దీ.	264 265 267
39.	ధారివరాణి		రాగలక్షణం లక్ష్మితం మామవమీనాణి శేషాచల నాయకం	వెంకటమణి వెంకటమణి ము. దీ ము. దీ	271 272 275 277
40.	నభోమణి		రాగలక్షణం లక్ష్మితం నభోమణిచంద్రాగ్ని	వెంకటమణి వెంకటమణి ము. దీ.	281 282 285
41.	కుంభిని		రాగలక్షణం లక్ష్మితం సచ్చిదానందమయ	వెంకటమణి వెంకటమణి ము. దీ.	288 289 291
42.	రవిక్రియ		రాగలక్షణం లక్ష్మితం హిమగిరి కుమారి	వెంకటమణి వెంకటమణి ము. దీ.	294 295 297
43.	గీర్యాణి		రాగలక్షణం లక్ష్మితం నమోనమస్తే	వెంకటమణి వెంకటమణి ము. దీ.	300 301 303
44	భవాని		రాగలక్షణం లక్ష్మితము జయశిజయతి	వెంకటమణి వెంచటమణి ము. దీ	306 307 308
45	శవపంతువరాణి		రాగలక్షణం లక్ష్మితము	వెంకటమణి వెంకటమణి	31. 31

సెం	పేశం	జన్యరాగం	విషయము	రచయిత	పుట్ట
		సింధురామక్రియ	రాగలక్షణం	వెంకటముఖ	316
			లక్ష్మీతం	వెంకటముఖ	316
46.	<u>స్వరాజు</u>		రాగలక్షణం	వెంకటముఖ	320
			లక్ష్మీతం	వెంకటముఖ	321
			<u>స్వరాజూదినుత</u>	ము. దీ.	322
47.	శాస్త్రిర		రాగలక్షణం	వెంకటముఖ	325
			లక్ష్మీతం	వెంకటముఖ	326
			సరసశాస్త్రిర	ము దీ	327
48.	శీవంతికా		రాగలక్షణా	వెంకటముఖ	330
			లక్ష్మీతం	వెంకటముఖ	331
			బృహదీశకటాషైచా	ము దీ	332
49.	ధవళాంగ		రాగలక్షణం	వెంకటముఖ	335
			లక్ష్మీతం	వెంకటముఖ	336
			కృంగారాది	ము. దీ.	337
50.	నామశేష		రాగలక్షణా	వెంకటముఖ	340
			లక్ష్మీతం	వెంకటముఖ	341
			నర్సైదాకావేరి	ము దీ.	342
51.	కాళిరామక్రియా		రాగలక్షణం	వెంకటముఖ	345
			లక్ష్మీతం	వెంకటముఖ	346
			ఉచ్చిష్టగుణవత్తే	ము. దీ.	348
			సూర్యాది	పురందరచాసు	350
			తానవర్ణం	సుబ్బిరామదీషులు	356
	దీపకం				362
	శుమువుక్రియ		రాగలక్షణం	సుబ్బిరామదీషులు	

సెం	మేళం	జన్యరాగం	విషయము	రచయిత	పుట్ట
52	రమామనోహరి		రాగలక్షణా	వెంకటమం	865
			లక్ష్మితం	వెంకటమం	866
			శ్రీ రాజరాజేశ్వరి	పొన్నయ్య	867
53	గమకక్రియ		రాగలక్షణము	వెంకటమం	871
			లక్ష్మితము	వెంకటమం	872
			మీనాంకి మేముదందేహి	ము. దీ.	871
			నిన్నుకోరి (వర్షం)	సాంరి వెంకటసుబ్రయ్య	871
54	వంశవతి		రాగలక్షణము	వెంకటమం	881
			లక్ష్మితము	వెంకటమం	881
			వంశవతీకింపయువతీ	ము. దీ,	881
			థక్కవత్సల	ము. దీ.	881
55.	ఖ్యమల		రాగలక్షణము	వెంకటమం	891
			లక్ష్మితము	వెంకటమం	891
			ఖ్యమాంగి మాతంగి	ము. దీ,	891
56.	చామర		రాగలక్షణము	వెంకటమం	891
			లక్ష్మితము	వెంకటమం	891
			పారెకునీ పాదములే	పొన్నయ్య	891
57.	సుమద్యుతి		రాగలక్షణము	వెంకటమం	40
			లక్ష్మితము	వెంకటమం	40
			పామరజనపాలినీ	ము. దీ.	40
58.	దేశసింహారవ		రాగలక్షణము	వెంకటమం	40
			లక్ష్మితము	వెంకటమం	40
			హరియువతీం	ము. దీ.	40
59.	ఘాసువతి		రాగలక్షణము	వెంకటమం	41
			లక్ష్మితము	వెంకటమం	41
			ఘరంధామఫతీ	ము. దీ.	41

సెం.	మేళం	అన్యరాగం	వివయము	రచయిత	పుట్ట
		యమునా కల్యాణి	రాగలక్షణము	సుబ్బారావుదీషీతులు	466
			క ఫాయ్ (ప్రభాధము)	పూర్వీకులు	47
			జిఖావతెమూంపాహిం	ము దీ.	469
			చింతయ జానకిరమణా	కృష్ణస్వామి అయ్య	471
			జతిస్వరము	సుబ్బారావుదీషీతులు	473
		మోహన	రాగలక్షణము	వెంకటమం	476
			లక్ష్మితము	వెంకటమం	476
			నరసింహాగచ్ఛ	ము. దీ.	477
			రమావరాయ	అష్ట్ర్మకాంత	479
			ఇంతిచక్కదన (పదం)	కవిమాతృభూతయ్య	481
			శావవర్ణము	గోవిందసామి	482
			వర్ణము (అటశాళం)	వీణకుపుయ్య	488
		హంపిరు	రాగలక్షణము	సుబ్బారావుదీషీతులు	494
			పరిమళరంగనాథం	ము. దీ	494
		సారంగ	రాగలక్షణము	వెంకటమం	498
			లక్ష్మితము	వెంకటమం	499
			అరుణాచలనాథం	ము దీ.	500
			కాయ్గరాజ	ము దీ.	503
			శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామీ	శాలస్వామిదీషీతులు	505
ఒర్రి.	చతురంగిణి		రాగలక్షణము	వెంకటమం	509
			లక్ష్మితము	వెంకటమం	510
			గురుసువాఫవాంత	ము దీ.	511

సెం.	మేళం	జన్యరాగం	వివయము	రచయిత	పుటు
		అమృతవర్షిణి	రాగలక్షణము	వెంకటమళ్ళ	514
			అనందామృతకర్షిణి	ము దీ.	514
67.	సంశాన మంఙరి		రాగలక్షణం	వెంకటమళ్ళ	518
			లక్ష్మీతము	వెంకటమళ్ళ	519
			సంశానమంఙరి	ము దీ	520
68.	జోతి		రాగలక్షణము	వెంకటమళ్ళ	522
			లక్ష్మీతము	వెంకటమళ్ళ	523
			పరంబోతిష్ఠుతీపారవ్యతి	ము. దీ	524
69.	ధ్యాతవంచమా		రాగలక్షణము	వెంకటమళ్ళ	527
			లక్ష్మీతము	వెంకటమళ్ళ	528
			మాతంగిమరకతాంగి	ము దీ.	529
70.	నాసామణి		రాగలక్షణము	వెంకటమళ్ళ	532
			లక్ష్మీతము	వెంకటమళ్ళ	533
			శ్రీరమాసరస్వతిసేవితాం	ము దీ.	534
71.	కుసుమాకళీ		రాగలక్షణము	వెంకటమళ్ళ	537
			లక్ష్మీతము	వెంకటమళ్ళ	538
			కుసుమాకళళోత్తితప్రతి	ము దీ.	539
72.	రసమంఙరి		రాగలక్షణము	వెంకటమళ్ళ	542
			లక్ష్మీతము	వెంకటమళ్ళ	543
			శృంగార రసమంఙరిం	ము. దీ.	545

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

నాళవ నంపుటము

చక్రము 5 :

ఓగు మ వథి ను] మేళము 29 : ధీరశంకరాభరణరాగము [బాణ. మా. చక్రము
రాగాంగ రాగము

లతణ క్లోకము

వెంకటమణి, శంకరాభరణం పూర్ణం సాయం గేయంచ సంగ్రహం.

మూర్ఖుని : { అరోహణము : సరిగ మ వథ ని స.
 అవరోహణము : ననిధ పమగరి స.

ఉత్సా వివరణము - నుబ్బరామదిక్షితులు

రాగాంగము : సంపూర్ణము, షడ్గ్రిగ్రహము; రక్తిరాగము, సాయంకాలమున గానము సేయదగును.

గ మ ని క : ఈ శంకరాభరణము సకలరాగములకును శ్రేష్ఠతరమైన రాగమని పూర్వాచార్యులు, నుడివియందుటచేత సీ రాగమునకు షడ్ము గ్రహంశన్యసములుగా నున్నప్పటికిని, అన్ని స్వరములును రంజనములు గలవియే. పీనిలో ముఖ్యమైన జీవస్వరములు నిషాద, గాంధార మధ్యమ, పంచములు. ఇవిగాక.

॥ సరిగ మవాధని స అనుటలో యొక్క జారులు గల బుషథ దైవతముల కవతల
కొట్టు నొక్కాలతోనున్న గాంధార నిషాదములును, సరిగ మవధని స అనుటలో నొక్కాలు

గల బుషథ్యై వతములును, స ని ధ ప మ గ రి స అనుటలో మడ్డ, వంచమ మడ్జములు దక్కు
నౌదుగింపులు గల స్వరములును స \ ధ ప \ మ గ \ రి స - అనుటలో మడ్డ, వంచమ మడ్జములు
దక్కు దిగుబారులు నౌదిగింపులు గల స్వరములును,

స ని ద పా న ధ పా మ / పా గ రి స - అనుటలో వైన ఖండింపులైయున్న చిఱు
దై వత గాంధారములుగల వంచమ బుషథములును, గల ఈ అయిదు ప్రయోగములును
ఈ రాగమునకు విశేష రంజనాస్పదవుటు; వీనిలో నాలుగవ ప్రయోగమున మధ్యమమందుండి
దిగుబారు గాంధారమునకు లేదు.

స \ ని స \ ధ నీ, మ గ మ ఫ / ధ నీ, స / గ రి స నీ,
ని స రి గా, మ మ గా, మ \ రి గా, స రి గా,
పా / గ రి గా, / మా మ గ \ మా మ, రి గ / మా మ,
రి గ / ప మా, ప / స ధ \ పా, మ ప / ధ \ పా,
/ ధ ధ పా, / స ధ పా, మ ప / ధ నీ, ప / ధ నీ,
స ని \ ధ ప ధ ని / పా, / గ రి సా, స ని ధ ప \ మ గ రి స,
/ పా \ ధ ప \ మ గ రి స, / ధ ప మ / ప గ రి స,
రి గ మ వ ధ ని స, స / రి గ మ వ / ధ ని స,
రి గ / మ రి / గ స, / రి ని / స ధ / నీ వ, మ గ మ వ ధ ని పా,
స ని ధ పా స ర పా, మ గ మ / పా, గ రి సా,
స ని / రి ని / స ధ / ని \ పా, ధ ని స ని ధ / పా -
గ్రంథ విష్టర శీతిచే కొన్ని ప్రయోగములు జూపించితి. తక్కునవి లత్యములచే
చిఱుగదగును,

అష్టగీతము - మర్యాదాఖము - వెంకటముధి

ద్రువము :

రి గు మ ప ధ ప ప మ గు రి పు బ ల ఖ ఽ డ సు రే —	గ గ గ రి ప మ గ రి స ని గు ఙ గ ఙ అ అ క రు రె ఎ —
మా గు రి గు స రి స సు మా య అ తి ఇ . . . త —	వ ధ ని స రి గు ప మ గు వ . . ద పూ జి తు రె ఎ —
ధ ప మ ప మ గ ప గ రి సు ధి ఇ బు ధ ర అ ఖ లు రె ఎ —	ని ప ధ వ మ వ మ గ రి సు ను త జ న మ ఽ ద అ రు రె —

అంతరి :

సా ; సా సీ ద వ కుం జై ఏ శ్వర సా ; ; ; ; రే	మ గ మ వ ధ వ స ని ని ధ జం భా రి సం మ త —
---	---

ఖావడ :

మ మ మ గ రి గ మ రి స ని రా గా ఽ గ ధి . . ర రి సా స ని స ధ వ మ గ ఉ పా ఽ ఽ గ కు ర ఽ ఽ జి స మ గ మ వ ధ ని స రి గ కు . . ద వ స ఽ ఽ త	స సీ గ తి గ రి వ ని త ఽ క రా శ ర ణ ఽ మ వ ధ ని ధ వ మ గ రి స నా రా య జే అ. ర ధి ప మ గ మ ప హ ని సా నా రా య జ చ . శా
---	---

ఫథ ఫథ పససీ ఫథ పమగ | ఫథ పమ పమగ ప్ర గీసీ |
 క్లి సా మ శూ ర్వై గో. శ | నా గ. ర్వై ని శా. ణ |
 ని స ధ ప మ ప మ గ రి న ||
 మ అ చ అ క్రం న అ గ రు ||
 సొ ; సొ నీ ధ ప | మ గ మ ప ధ ప స సి ని ధ |
 కుం భై ఎ శ్వై ర | జం భా. రి సం ను త |
 సొ ; ; ; ; ||
 రై . . . . ||
 సొ ; సొ నీ ధ ప | మ ప ధ ని ధ ప మ గ రి న ||
 భా పొ ఆం గ | బి ల అ అ హా రి బై. గ ద |
 సొ సొ రి స సి ని స ధ ప | మ ప ధ ని ధ ప మ గ రి న ||
 శూ ర్వై చం .. ప్రి క | స ర అ అ స్వై తి మ నొ హా రి |
 మా గా మా ప ధ సీ | సొ నీ స రి గొ పు రి |
 కే చా ఆ .. రూ | రూ గా న ప రో . జూ |
 రి స సి ని స ధ ప మ గ రి న ||
 రా గం న అ గ రు రె ఎ ||
 సొ ; సొ నీ ధ ప | మ గ మ ప ధ ప స సి ని ధ |
 కుం భై ఎ శ్వై ర | జం భా. రి . సం ను త |
 సొ ; ; ; ; ||
 రై ; ; ; ; ||

కీర్తనము 1. - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు.

సదాశివముపాశ్నైవో

పత్ర వి:

సనిచపామగముపగ్గిస | \ ప్రమగా / ప్రమ | , ము పా ||
 సదా శివముపా | స్నై హో ७० | ముదా
 రిస / ధపా, మ / పమగ / రిసనిసరిగము | / ప్రపా, పమ | గరిసమపాధని ||
 చిదా నం . . దరూ | పంస | దా ముదా . . ||

సదాశివ ||

అనుపత్ర వి:

పవ్మగరిసమగ / మపా | ధని / సని / సధ / నీప | ధని స సౌ ||
 నిదా ఫుద త్యా | లై . యక | పిల వా ||
 నిసగ్గిరిససిస / రిసని | ధధని సని / ధ | పమగమ ప ||
 మదేవవాయి స | శుకా . . ది | వందిత ||
 మ / పమగమ పవధని | సాప / సని ధ | నిసి సని / ధప ||
 వదాం భోజయగ | ७० రా | . భయ . . . ||
 ధని / సాసరిసనిదపా | మగగ్గిరిసమ | గమ ప ధని ||
 ప్రదానకుళలం | భక్తవ | తులం ० . . . ||

సదాశివ ||

చరణము:

పపాముగరిసరిమగగ | రి / గరిసధ | తో సా ||
 చరా చరత్తు | ప్రపంచ | గే వా . ||

న సా ము ము గు వగ / మరి | గ మ ప \ గ మ | \ పా పా ||
 నురా సు ర సే వి | త వృ ష త | వా హం ||
 న సా రీ రీ / గ రీ సీ | నీ, స రీ సా, / రీ నీ ధ | \ నీ సా ||
 ము రా రీ ప్ర భు తి | దే న స | ముం హం . . . ||
 వ సా నీ ధ / నని ధ వ మ ప | సా \ ధ ప | మ / ధ ప గ / ము రి స ||
 వ రా శ క్తి సం | మేలై ష న | మో హం . . . ||
 న పా స ప స / సా స సా స స ని | స / గ రీ స స ని స / రి | ని / స ధ ప ధ ని సా ||
 పురాణపురుషం పు రా ० త క ० శ ० | క రా భ ర ణ భా | స మా న దే హం ||
 సరీముగీరిసారీ / గరీసానిధనిసా | ప / సాని ధ పాగ / ము రి | స మ గ మ గ మ ప \ ధ నీ ||
 ని రా మ య ఎనిఖలశోకాపవం | ప రా త్వ ర ० ప ర | మ గు రు గు హాయహం ||
 (సదాశివము పాస్ట్రోవో)

కీర్తనము - 2. మిత్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

అతయ లింగవిభో

చ 42 వి:

1. , పా మ గ / మూ | పా, మ వ ధ ని |
 అ కు య | రిం గ వి |

/ సా, స ని ధ ప స | ధ పా \ మ మ / మ / వ గ రి ||
 భో స్వ | యం భో .

రిగు మ ప థిను

మేళము శిథి : థిరకంకరాథరణం

చాణ. మా. చక్రము

2 న : .. | ద పా. మ మ గ మ చ గ మ ||
 .. .. | య 0 0 భో . . ||

ఓ ప మ గ ర గ మ గ / మ ర | / గ ర \ ని స ర గ మ ధ ప |
 అ థి లా 0 డ | కో టీ ప్ర |

గ రి. సా పా || మ గ ర ని స ర గ మ ||
 భో పా || హ శ 0 భో ||

పా మ గ మా ||
 అ తు య ||

2 ప మ గ ర గ మ గ మ ర || స నీ, ర న \ ధ / స నీ |
 అ థ లా 0 డ || కో టీ ప్ర |

సా ; ; ; ||
 భో ||

అ ను ప ల్ల వి:

, పా దా ధ ప మ | ప మ గ ప మా పా |
 అ తు ర | స్వీ రూ ప |

, ధ ధ / స న \ పా | ధ ని స నీ / స ధ ని స నీ పా ||
 అ మి త ప్ర | తా ప ||

, ని స రి గ ర | స సా నీ / రి స స నీ నీ ధ |
 అ దూ ధ | వృ ష వా . . . |

శనసున్నదు బబ | ధనిసరిసన్నిదు పాగరిన ||
 జ్ఞాజ్ | గ్రహైన్నిదు పోలై ఖూ ||
 సౌరున్నినరి | సౌమగ్ మగరినన్ని ||
 దళితుడు | దతుతర సుర ||
 సాప్ గమ్ రిగ్ | సాధ్ మపగ్ ము ||
 రతుడవి ధివి | లతుడల . త్వు ||
 పా / ధ / న్నిన్నిసు | స్నిన్ / గరిసన్నిసు ||
 లతుడిబమువి | చతుడుసుధా ||
 పార్మినీ / స్నాదు బ | సౌ / ధపాగ్ మురి ||
 కతుడురుక | టూతునీకుడు ||

(అణ్య)

చరణము:

గచపామ్ | పా, పాపమూ ||
 లదరీప | నమూల ||
 ధా, పామూ | ప / ధప / ధపమగమ / పగ స ||
 వయకా | అ . . . నహొ . . త ||
 గో, ; మసో, | గమగ్ గ్ స సోక్కి |
 కుడ్ | కా క్కిక ||
 నసో; / గ్ గ్ స | నహొన్ గ్ గ్ గ్ ||
 కు, క్కి | ఎ హొ, త ||

, మ ప మ గ రి | గ గ / మ \ ర సో శీ
 మ ద న . జ | న కా ది

న సో ; / ధ పొ, | మ గ రి గ మ పొ
 ఏడ చ — మ . . పొ . త

, మా గా / చ మా | పొ, / ని ధ ని
 మా యా | కా రణ

జ సో / ధ చ ప మ \ ధ చ | , మ గ రి గా, సో
 జ ల ఎ | ర పొ త

చ / ని ధ ధ చ ప మ | / ధ పా మ గ రి గ
 చ ద య గు | రు గు హో

\ సో, మా గ గ మ | పొ, ధ ని శీ సో
 త త గు | చా త ని శ త

. సో శీ సో | రీ, అం ని ని
 సో ధు జ | వ్య వ్య త

, సో రి గ జ సో | జ / ర సో ని ధ ని సో
 శం జ ర | జ జ జ ని శ త

. జ రి / గ \ రి రి | \ సో రి రి రి త
 హల్ ద య | రి రి

మ గ రి సో జ న | \ జ / ధ సో శ ని శ త
 తు బ బ రు జ న | జ / ధ సో శ ని శ త

పొ సో సో | ని సెని ద పొ మూ |
 హీం కా ర | సం దో భూత
 పొ, \ సె ద ద ప | మ గ ము చో, గ రీ సో |
 హో మ గ | రి నో ద
 జ / వి ఛా ప మ గ | మ మ ప గ / ము రి స |
 జ చా లైత క | లై క మ హీ రు పో |
 జ / వి ఛా ని స / మ గ | వి రి స వి స ర గ మ ||
 జ చా దాం బు ఇ భ ప | ర భ గ ఇ తు ర గ
 జ / వి ఛా వి శా ర | గ ర స ని ద ని స |
 జ చా ది సం యు | త లై . లై తు జ
 జ సెని ద ప మ ము గరి | న తై న మ గ మ ||
 జ చా ష వ న | చీ దా నం ద మ య ||

అషయ లింగవిభ్రాట

కీర్తనము 3. రఘుంపతాఖము. ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

(ఉ) దక్కిణామూర్తి

ప్రాణి:

ఓ గ మ ము గ. | గ గ న నె. | ప ప చు ||
 ద . ము ఛా | ముం | ప్రాణి . వ ||

న ప [॥] న రి గ \ న రి గ రి గ మ | మ గ గో . న న ||
 ద ది . త దా సౌ | ఏం | ఉ ||

 2 " " " " | మ గ గో ; ||
 " " " " | ఏం . . ||

 న పౌ / ని ధ \ పౌ మ గ మ ప | ప మ గ / మ గ ||
 చి దా నం ద పూ | ఏం ||

 న ని / న ని ధ న ని ధ ని ని ని ని | ని ధ / పౌ ||
 న పౌ మౌ | ఏం ||

దక్కించా

అనుపత్తి వి:

పౌ / న ధ ధ ప ప \ మ మ | ప / ధ జ ప |
 అ త య సు వ | ట ప వ ట |

 గో మ ప గ మ / ప గ ర ర గ , | - చ మ ప పౌ ||
 పు త మూ | అ | చె | తె |

 , మ మ మ గ / మ ప ప | / వి ధ / జ న | జ |
 ర త మూ | ఒ స న | కా | ద |

 , ని స / గ ర / గ ని / న ని \ ధ ప | ధ న | స |
 రాజ యో | గ | సై | తె |

స్తని సె పి	సో /	గ్రి సె ని	స / రి ని / స	ధ బ ధ వి	సో
ర . క్రిత స	దభి . స్తో తి . క్రిత			రు రుల్	శ్రీ
సో ని ద పో మగ / రి స ని సచో / ప				గ / స ని వ రి	శ్రీ
ఆ త రా ను ర	శ్రీ	లివి	ద్వాల్	వి ర	శ్రీ
గ మ ప / మ గ / మ రి న ఐ.				సో ,	
ద క్రి	టో	మూ		శ్రీ	

చరణము:

స వ జ మ గ	/	ర న ర గ ర గ చు	/	మ గ	/	ర న ర.
ని ఖ ల		స ం శ య		హ		ర ణ
అ న / గ ర	న ని	ధ ని సో	/	గ ర గ		
ని పు	ణ	త ర యు	/	క్షు		
/ మ గ / ర న ని గ /	మ ప న	/	మూ మ గ / ర న ని.			
న	రిష్ట క	ల్ప న	/	మూ		ద
సో, రి గ రి రి గ మూ, గ మ ప మ గ			/ మ బో			
న	ప్రా	ప్ర ప		క్షు		
ప మ గ / త మ పం చ /	* న ధ		న బ	ప మ గ మ		
ఆ న	ఽ ప్ర	క ర		ప త్రు		
థ మ ప ధ ని స ప ని / ధ ప			* ధ ని	/ సో		
ప్రా త్రు	ధ శ		క్షు			

ని స / ర గ ర గ స ని ని / ర ని / స | ధ ని \ వ మ ప ధ / న ||
 ఆ ప రో కని | త్వంతో ||

 ని స ని ధ / స ని ద ప మ ప ధ ప | గ మ ప గ ర స ||
 ధ న ० ० ద ము | భ్రం . . . ||

 స మ గ / ప మా ప మ ప ధ ని స ని \ ధ ప | ధ న సా ని ||
 సు ల త ర ప్ర వ్లు త్వై స్వై జ్ఞా | న ని పు త్వై ||

 స / గ ర స ని ర స ని ధ ప మ ప ధ ని స ధ / స ని ప | మ గ ర ర స ని స ||
 స్వ గు రు గు వో త్వ త్వై స్వై ము భ్రో | గ త్వ త్వై ||

 గ ర గ మ మ గ గ ర స ని | సా,
 ద క్రి చా ము | స్వై ||

కీర్తనము 4. అదితాశము ముద్దు సౌయామి దీష్టితులు

నాగరింగం శస్తేహం

చ 3 ల చి .

సా, ప మ గ / ప మా | పా ప మ గ | మా ప చ చ ||
 నా గ ర గ ర | త జ్ఞ | వం అ ||

 ధ పా మ గా ర గ | ర / ధ ప మ | గ \ ర స ని ||
 నా ది రి గ ర | ర వ జ్ఞ | వం ర్థి ||
 (నాగరింగం)

అనుష్టు వి:

పా, / ధ పా ప మ గ	మ చ చ మ గ	మా పా
నా గ వ త్తు	చ్చ చ ఽ	గం .
ఛ మ వ / ధ నీ సా	/ గ ర్ చ ని	ధ ని సా
నగ జా ర్భం గం	చ ఽ ది తు	రం గ ఽ
శి ప ర్ రీ ప్ప - గ	రీ నీ ప్ప	ధ ని సా
ఆ గ మ శా త్తు తు	రా ణ ప్ప	చ ఽ గం
ప చ సా మ వ ధ ని	చ \ ధ వ \ మ	గ \ ర్ స నీ
అ వి దాయి థ ఽ గ ఽ	అ తి ధ వ	శా ఽ గ ఽ

(సాగలింగం)

చరణము:

శీ వ మ గ మ రి	గ్ మ గా రి	సా / రి స స ని భి
చూల మూ త్తు కా	ర చా త్తు	రిం గం .
న ని \ ధ ఫ స / మ గ మ	ర / ప మ మ గ రి	న ని సా
ము ల ప్రదా య క	సు ఽ ద ర	రి ఽ గం
గా మ పా మ ధా, / స	ద పా మ ప రి	గ మ పా
ము ల భూ త మ	ప్రా క్ల త	రి ఽ గం
పె స ని \ ధ ా ప ధ ని	సా \ ధ ా ప	గ / మ ర స
ముని గ చా ష్ట నా	గ రి ష్ట	రి ఽ గ ఽ

సాససాన ససన / సాససాసా | సిసరీరీ స/గ | రి స ని సధ్ ని సా |
 సీలకంత గురుగు చోంతరంగం | నిత్యశుద్ధ క ర | వి ధృత తు రంగం |
 సిసరీరీ స/గ రి సనిస పాధని | సససాపాధని | రి ధవమగ్ రి న ని |
 కాలవారంబిరోవిధృత గంగం | కరుణాపాంగం | వి జి తా న ఽ గ ఽ |

నాగలింగం భజేవాం

కీర్తనము ५. దూషకతాకము ముద్దుసౌంఘియిక్షితులు

ଓ కమలాంబికయా

నవావరణ పూణ్యాక్రమములలోనిది మూడవ కీర్తనము

ప ॥ చి:

రీ | గ మ గ మ గా రి | సా. రి | స ని స ధ ని |
 ଓ | క మ లా | ० | లి. క. యా |
 స / గ రి | గ ము / ధ సా. | గ రి | సా. స |
 క టూ | క్రి తో | హు ० | . స |
 స / ని ధ | ర్ మా మ | గ ము సా. | మగ/ము రి రి గ స |
 చ్చి చా | నం ద | ప రి | పూ ర్జ |
 స ని / స ధ | ధ ని స ధ ని స ని | ని ధ రి స | సా ; |
 ఇ | హోలై | .. సిలై | క్రి . |

ଓ కమలా

అనుపత్తి విః

సా	మగమగ	<u>రిగు మహ</u>		మగగ్గరిని	
పా	కళా స	నా		దినకల	
సా	<u>రిగు ని</u>		సా	<u>రిగు మా</u>	
సే	బతా		సే	వితయా	
—	/ నిధి పామ	గమ	/ <u>ధవి గమ / రి</u>		
సం	క జా స	నా	ది పం చ		
గా	మగ / పమ	సా	<u>ధని సా</u>		
కు	త్వికు		దాఫ	వితయా	
సా/గరి	/ గసని/స ప/ధని	సాససీ	<u>నిధవమ్ పదపా</u>		
కో కహం	ర చతుర పదయా	మూకము	.ఖ్యావా క్రుదయా		
సా/రిగ	మ ప ధని స రి సా	సిధపమ	<u>గిరి నిధని సి</u>		
కో కన	ద విజయ పదయా	గురుగుహ	త తై పదయా		

● కమలా

చరణము:

సప	, మగరి	<u>మ ప</u> మ		, మగగ్గరి	
అనం	గకుసు	<u>మా</u>		<u>ద్వి</u> ష	
ని	సా ;	<u>మ గ్గి</u>		<u>మ ప గ మ రి గా</u> ,	
*	ట్టి	కా		ర యా	

స ని | స దపాము | ము గా రి | స రి, సా |
 అ రు | ఇ వ రణు | సం | త్రో
 / ని. న | గ రి గ మూ | , వ | ము ద పో |
 భ ణ | చక్రో | గా | రయో |
 ను ము | \ గ మ పో | , / ని ధ | ని వ మ ప |
 అ సం | త ణో | ట్లో | డ నో |
 ఇ ని | సో జ రి / గ | జ | జ ని ధ ని ||
 య క | కం క ర | క | య | య క యో ||
 ఈ | త సో , | న ఇ త | ధ ని సో |
 అ | ష బ | నో | తత్త్వ క గు |
 , / ర | వ మ \ ద / పో | ; | గ మ ప గ మ రి గ |
 స్తు | త ర యో | . | వ ర యో |
 \ సమాగ | మ పా ధ ని సో | | సో రి / గ | రి సో ని ధ ని ||
 అ సం గా | ద్వ్యాపాసి త యో | | అ ష ద | శాబ్జ షి త యో ||
 రి సో సో | ని ధ వ మ ప ధ పో | | రి సో ప | పో పామగరిస్త ||
 ధ న రావు | ఇ ధ ర క ర యో | | ద యో సు | ధా సాగ ర యో ||
 " శ్రీ కమలాంబికయో "

ప్రాంతముల విభజనాల ప్రాంతము - సుమారు ५०కారాచార్యు - అప్పితాళము

ప్రాక్తరం

ପ୍ରକାଶକ

అ మూడు పుస్తకాల ముగితారిసు	శినరిగము, పుట్టాను	శినరిగము, పుట్టాను	శినరిగము, పుట్టాను
శినరిగము, పుట్టాను	పుట్టాను	పుట్టాను	పుట్టాను
పుట్టాను	పుట్టాను	పుట్టాను	పుట్టాను
పుట్టాను	పుట్టాను	పుట్టాను	పుట్టాను
పుట్టాను	పుట్టాను	పుట్టాను	పుట్టాను

ప్రాణికాలాచందులు

ఓగుప గ త స ని స ర / స వి ఫ పొ సన | వ ము వ ము వదని స వి ని / స ఫ న | ము పగు ము రిగు సో ||
వ ర ము తి వ జి త మూర కుం డ లా కు క | వ ర దం వ త ఫ ఱ | కుం ఫ ఱ లం కీ ||

ప్రశ్నలు

సో రి జ. జ. ఫ లి సో ; / వ ము గ రి సో | ; / ఫ వ ము గ రి రి | , సని ఫ వ ము గ రి ||
సో రి జ. జ. ఫ లి సో ; / వ ము గ రి సో ఫ వ ము గ రి సో సని ఫ వ ము గ రి ||
సో రి జ. జ. ఫ లి సో ; ద లి స త కీ గ ము ఆ గొ | త లి సో ద ప పొ ము ఆ రి సో మ మగు || సభడ ముగుము ||
సభడ ముగుము ||

శంకర

కీర్తనము - రూపక్తాశము - సుబ్బరామ దీష్టిటులు

పరాక్రమ కై పరాకేల

పల్లవి.

ప స	ని గ ప మ గ	ప / ద \ ప , మ / ప \ / మ రిసని
పరా	జ క్రీ	పరా కే . . ల
ప / ని ధ	ని స రి గ స రి	ప స \ ధ ప మ / ధ పా ; ప
ప ర్ప	త్వరి క్రీ	పరా దా అ
మ పా చు ప	మ గ రి స మ ప ధ ని	స / రి ని స ధ / ని ప మ / వ మ గ రి గ
పరా ధ	ము ల ను స హిం .	పరా దా నా తో వా దా
న రి స స	న ద ప మ గ	మ చ , గ / మ ప గ రి స ని
పరా	స క్రీ	ప ర్ప లో
ప చ ధ	ని స రి గ \ స	సా చో ;
ప ర్ప	త్వ రి	క్ష

ఆనుపల్లవి.

పగ / ప	మ రి / మ గ \ స	స ప \ మ , గ మ ప మ
పరా	ది ప్ర సం	చరా లి హత

/ నిధివ | , గ/వగ/మరిగ | మవధా, | పవమగమవ | ||
 చరా | కై | చరా | దినుత | ||
 వమగ | / పమపదనిస | సరిగరి | సనిపదనిస | ||
 వరా | లోసగు | వరా | రిచుత | ||
 రినిసధ | వమపదని | సనధ | పమ/చవగరిస | ||
 వరా | రిబ్బి | యరా | దా | ||
 మపావ | మ/పగరిగమవప | / ధపాస | నిధవమ పదనిస | ||
 పురాణే | జగ నోగ్రువాన | పురా సీ | .లఘన పే..ణే | ||
 రిరిరి | /మగమసనిధనిచ | రిసావ | ధనిరినిధపమగరిగ | ||
 పురారి | హృదయ బిషోరిణే | పురాక్కల | తాఫువిదారి.ణే. | ||

ఒ స

పరాశక్తి

చరణము.

మవ | , / సధపమగ్ | గ/మవ | , మవమ మగగ్ | ||
 నిరా | ధా రం | ని రం | జని | ||
 గరిగ | , మవమ | గ/పమగ | రిస/రినిధి | ||
 నిరా | మయము | నిరా | జిహిత | ||
 /సధని | , సరిరి | సరిగ్గ | / సారిగమగ్ | ||

మ పద్మా ~ | వ వాగు మ వ వ | వ/సా , ని | వ వ / వ ము గ ||
 క రా | అ స న | క రా | తి వ రి వృత్త ||

 \ రి స | , మ గు / మ వ | \ స ధా ప | , గ మ / వ ము ||
 వి రా | జ ధ్వజ | వి రా | జ త ర ||

 \ రి గు | , \ వ చూ , వ వ | \ ని ధ \ ప | , మ వ / ధ ని స ||
 వి రా | జ ా జ క | వి రా | జ రా జ ధూ ||

 త రి | , మ గ ర | స ర | త స ర స ని / స ధని ||
 ధ రా | ది న త | ధ రా | ధ ర స త ||

 ధ ని / స | , స ధ / స ని వ | గ మ / వ | , గ రి సా ||
 ధ రా | మ ర హీ | త రా | వా ||

 మ పావము | , గ మ రి గ మ పా | మ పా / ని | ద ప ము బ ధని స రి ||
 మ రా థ | మ ం ద గ మ నా | మ రా థ | వి న త చ ర ణ ఆ ధ ||

 \ మ గ రి | స సీ స ధ ని స స || మ పా ర | స న \ ద ప ము మ రి గ ||
 మ రా త | స వం శ హ ర ణ త || మ రా థ | క త వా లి త ర ణ ||

 రి స స | ని చ వ మ గ ||
 వ రా | క క ||

కీర్తనము 8 - ఆదితాకము - కుమార యెట్టప్ప మహారాణగారు

అష్టాంగయోగ ప్రభావ

పద్మవి.

వ మ గ రి స ని స రి గొ , / మ మ గ | / మరి/ వ మ గ ఈ రి | ని/ రి/ స ధ / స ని స ||
 అ . . . అ ష్టో ం గ | యో గ ప్ర | భా | వ
 , స / గ ఈ రి స ని / రి ప ధ / స ని స | సరిగమ / ధపామ | గ మ / వ గ రి సొ ||
 అ ష్ట మూ రి | శ్వర | మా | మ | వ . . . . ||

అనుసత్తమి.

, వ మ గ / చ మ పా ధ ని స | , ని స / గ ఈ రి స | ని / స / రి ని / స ధ / ని స ||
 ఇ ష్టో | చా | ర | తై | వ ప్ర | మే | య
 ॥ స ని / ధ వ | వ మ గ / మ పా ధ ని స | , ని స / గ ఈ రి స | ని / రి స ధ / ని స ||
 ఇ | ష్టో | చా | ర | తై | వ ప్ర | మే | య
 వ / ని ధ ని స ని , / రి స ని ధ వ ధ ని | సొ / ధ ప | మ / ధ వ మ / వ గ రి ||
 ఇ | వా | గ మ | ర | హస్య | యో | గ ప్ర | మే | య

/ వ మ గ \ ఈ స ని
 (అష్టాంగ).
 (4)

వరణము.

, గ ^W మ సా ; \ మ వ	, మప / సధ / నిప	గ ^W మప గ / వగర్
బ్రి హై సా ర	మధుర ప్ర	వ ర్ష
, గమ వ ప \ మ గ మ ప మా, వ గ మ	ర గో / స మ	ప \ గ మ / వ ప
సా ర్షై తీ హిత కా రీ	కె య	గు రు వర
, ప మ గ / ప మి ప / ధ ని స	, నిప / గరీ స	నీ, / రిస నిధ నిప
బ్రి హై ది దే వమంద్య	నా రో	య ణ ప్రియ
, ప ధ ని స ని / రిస ని ధ వ ధ ని	సా \ ధ ప	మ / ధసాప మగర్
పాండ్య రా జ బీత	పా లన	రీ ల

స్వరము.

<u>సా ని ఫ భ ని సా ; ప మ గ \ రి సా   ; / ధస మ గ \ రి స   , / స ని \ ర ప \ మ గ \ రి   </u>
<u>సా రి గ మ పా ధ ని స రి గ మ గ గ   రి స సా ధ స పా   మ గ రి సా / మ గ రి   </u>
<u>స \ ధ ప గ రి ని</u> <u>(అట్టంగ)</u>

కైరవము 9 - తిస్రణాతి ఏకతాళము - కృష్ణసౌమ్యమి అయ్య.

శారదే సదాత్రయు

వల్లమి.

సా		ని ధ పా స		ధ వ		మగ రి న
శా		ర దే స		దా		త్ర యై
స / రి ని ధ		న ని సా ధ వ		మగ		పమపథ ని
న ర		నె జా న		న		త్రి యై
ఒ స ధ / రి		స ని పా స		ని ధ ప మ		గ ర స ని సా
శా		ర దే		దా		త్ర యై

అనువల్లమి.

పా		మ / ప మ గ రి న ని		న మ		గ మ పా
నా		ర దా రి		నే		ని తే
మా		గ మ ప వ		ధ ని		స రి సా
నా		మ రూ ప		ళో		త్రి తే

* రూపక తాళము 2 యుండగును నొత్తొకంల ప్రిమూఱమును రెంటికిని భేము లేదుగా ? మాత్రా వీన్యాసమందు భేము^{స్ని} 3 ఇంక్కడ 2-4 మాత్రాలుగా ఏపుచియుండుట ప్రపంచమే. (రా 4)

శో	ని స / గ త్	స ని	స ల్ స నీ
సో	ర స హ	నై	న మ నై
రి ని	/ స ధ ని ధ ప	రి రి స ని	దపుగ మపధని
ష ర	ఛా గ త	స	ను తే

(శారదే)

చరణము.

మౌ	/ ధ \ పా మ	గ మ పా ,	మ/పగ్/మ\ర్గ ,
ఖై	ద శా న్తు	మో	షి తే
ప మ్	గ ర / ప గ రి స ని	స ప	మ గ మ / పా
వి ధి	వి హ ర	తో	షి తే
రి	స / సా స	స ని	స రి రి గ రి స
పై	ద సా ర	తలు	తు ధే
ఓ	\ని/ స ధ ని ప / ధ మ	/ పా	మ/పగ్/మరి/గ\స
శై	ది త ను క	లా	సు దే ఎ ఎ
సా స / శ	, స ని స / రి ని / మ	గ \ రి స ని	రి ని ధ ప మ పధని
వా త	కే కి వి ల సి తే	వ ర దే	తీ కు ష్ట ప ను తే

స్వర సాహిత్యము.

/ స స \ ధ వ	మ / ధ ధ ప మ గ రి గ	మ / ధ వ మ	/ పగ / మరి / గస / రి ని
మ హ త శు	క గు జ వి ధ శృత మణి	వ లయ వి	ల సి త క ర య గ ని

వ ధ ని వ | ధ ని స గ మ సరి || స/ధ ప స | వ ధ మ మ పదని ||
 ర తి క య | స క ల వి మ ల మ టి || సు కృత ను | తి క త ము దితములు ||

 స రి స / గ | రి స ని/రి స ధ ని || స వ ధ ని | స మ గ మ వ ధ ని స ||
 కు టి ల వి | పు ల ఘ న స మ చి కు || ర వి క సి | త సు ర భ త కు సు ము ||

 రి గ మ గ | వ ధ ని | ని/రి స స ధ ప || మ/ధ ప వ | మ గ రి స/ధ ప ధ ని ||
 క టి వి ఘ | టి త రు చి ర ర త స || బ హ మ త | ని ధి మ తి జయజయ ||

శారదే

కీర్తనము 10 - ఏకతాళము - కృష్ణసౌందర్యమి అయ్య

... గ | మ పా గ | మ పా ధ ని | స సని ధ వ | వ ధ ప మ గ రి స స ||
 శం | క రా భ | ర ఱ శం | ఖ చ క్ర | ధ ర శం ||

 ని స రి గ మ వ | ధ ని స గ ని | ద పా, మ గ రి గ | మ/ధ మ పా , |
 క రా భ | ర ఱ శ | య న శం | క రా |

గ రి సా ||

ఆ

అనుష్టల్లిచి.

. . . ర | రి రి స రి/గ రి | రి స స ని ని | ని స ధ / స ని | ధ ప పా మ ||
 వెం | క ట వ ర | ద నా సం | క ట ము ల | సు పై ||

గమవధని	సరి	సధని /	రిస	సని /	సదపమమధ	\పా, మగరి	X
గమగదీ	ర్యము	బే	బు	గో	పా	ల	

(శంకరా)

చరణము.

... గమ	పప పమ గ	మపా ధని	స సని న్యాధ ప	పామగరిస పని	
సర	సిజ నా	థనీ సర	స గు ణ ము	విని ... వరి	
సరిగమ పమ	పా, ధని	స సని న్యాధ ప	ప మగరిస రిరి		
(శి. . కల్పణ	ని పర	మదా సు	డైతి ని పర		
రిరిరి సరి	గరీరిస నిరి	ని సధ సని	థపా మమ		
మదయాక	బుడ నిఫ	క్త వత్న లు	డని చిర		
గమవధని	సరి\ధని/రిస	సని న్యాధపమమ/ధ	\పా. మగరి		
కాలము గా	నునీ సే	వ గో ర	తిని		

స్వరసాహిత్యము.

గ మ	వ ధని స / రి సని ధ	వ మగరి సని స / ర	
యదు	కులవృప మధుముర	సురరిషుజసహర	
/ గా మప / ధా పమ	గరిసన్ని సరి గమ		
ఛాద ధి జాతగు	రువిథివ కరి వర		
పా \ సారిగమప	ధని సరి / గరి \ సా		
చా కామజనక	కులగిరి ధర జా		
; ధపమ / ధ \ పా	; మగరి స		
నతచ రండా	వనచణ		
			X
			(శంకరా)

తీర్తనము 11 - ఆదితాళము - రామస్వామిదీక్షితులు

శంభోజగదీశ పాహోమాం

స మ పా , మ గ శంభో జ గ	రి గ మ / వ గ ర దీ క	స ని స ధ ని పా హో
సా ; స ని స రి మాం తీ క న	గ మ / ధ \ పా క న ఫై	, మ / వ గ ర క
స ని శంభో	 	

అనుపత్తివి.

ప మ గ మ \ రి గ మ జం భ వై రి వి ను	పా ధ ని తాం భో	స ని ధ ని స రు హ ప ద
స స సని ధ వ ధని సా శాం భ బి శి వ కా	\ ధ ప \ మ / వ మ సుం ద రి	, \ మ గ రి స ని శి వ (శంభో)

చరణములు.

1 , వ పా మ గ \ రి గ పం చా న న జ య	మా . / ధ పా , మ పం చా	గ \ రి స ని త ర మ య
--------------------------------------	--------------------------	------------------------

న వ మ గ \ రి స స ని	న మ గ ము	చౌ చౌ
వ ం చ శ ర ద శ న	వ ం చ స	శై శ
, మ గ మ వ / ద ని స	లి స / గ రి స	న \ ద ని స
వ ం చ పౌ చ వా ర	వ ం చ తి	ం గ తి వ
, స స స ని ద్వ ని	సౌ \ భ ప	మ గ రి స స్తు
కుం చి త పౌ ద ప్ర	ము చా	త్రై క తి వ (శంభో)

2 గ ० గా ధ ర తి వ	గ ० గా	త ట చ ర
కృ ० గా ర వృ ష తు	ర ० గా	రూ ధ
కృ ० గి స ను త భు	జ ० గ వి	భూ ష ణ
స ० గి త ప్రి య	స ० గ ర	హొ త తి వ (శంభో)

3 అ రు ఛా ద వ భ వ (?)	ద రు ఛా ०	బు జ ప ద
శ ర ఛా గ త స ०	థ ర ఛా	మో ద
క రు ఛా దుఖ త ర స	వ రు ఛా	ల య జ య
అ రు ఛా ० శు జ టూ	థ ర ఛ స	దా ३ వ (శంభో)

4 కు ० జ ర చా న వ	థ ० జ న	చే వ ప
త ० జ లి వాయ్ ప్రు వ	దా १ జ లి	పౌ త్ర
క ० జ నా థ స థ	క ० జ	ము ల స ర
పు ० జ స ర ० క్షి త	మ ० జ శ	న ట తి వ (శంభో)

5 దీ నా వ న ప ర	చా నా ०	చీ త ప్రు తి
గా నా మృ త ర స	పౌ నా	ప్రో ద

(5) నా థా మ ర జా నా య క సు	నే నా జ్ఞో నా	న త గి రి స్పృ ద శి వ	(శంఖో)
-------------------------------	------------------	--------------------------	--------

6 శూ లా యు ధ శా	ర్యూ లా	శి న వ ర	
చే ల దు ర్మై ద	కా లా	భీ ల	
పో లా హ ల వి మ	కో లా	హ ల జి త	
శీ ల స్క్లై ర హ ర	ఫా లా	కు శి వ	(శంఖో)

7 హ స న జి త త్రి పు ర	అ మి త ప	రా క్ర మ	
థ స తో ద్వూ శ న	ప ర మ ప	వి త్ర	
ర సి కా గ్ర శి థా	రా జి త	సు ం ద ర	
త్రి స హ గ్ర	దే ప ఫ	జీ త శి వ	(శంఖో)

12 శాస్త్రము

ମୁଦ୍ରଣ

సెంచుక
రారావు

చామస్తకమి టీస్కెషులు

ପ୍ରାଚୀନ କବିତା ଓ ମହାକବିତା ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଦ୍ଧତିର ଉପରେ ଏହାର ପରିଚୟ ଆଜିର ପରିଚୟ ଏବଂ ପରିଚୟ ପରିଚୟ ଏବଂ ପରିଚୟ ପରିଚୟ ଏବଂ

సున్నారు వున్నారు మున్నారు మున్నారు

४८

1

ముగ్గమనుగ	రిహగరిస్తి
పూర్వాలు	రి.....

ప్రశ్నలు

సును ఆ రి ను లి సు / గొ ము ఆ ము రి గు ము పో | ము గు ము పో ము / ర | తుప దనిసని తని ||
 కో . . . . . డు లా . . . అ | సు 0 . . . . . | తుప దనిసని తని ||

 ర సో సో . . . . . సపిశో / గెరిశు / గెరిశుని |
 చోల్ | ను . . . . . తాల్చు . . . . . |

 సు సో / ను తు / ను పో / తు వు ఆ వు వు | పో ను / ర గు | పో / తు జు చు చు చు చు ||
 క . . . . . ర . . . . . | జు ము . . . . . | చు . . . . . ర . . . . . ||

 ము ఆ ర ను సో లి . . . . . | అ . . . . . |

 సుక్కాయు సుర్యా . . . . . |

 సుగు ర సు భ భ దు దు || చుం చుం చుం చుం | చు / చు చు చు చు చు చు ||
 కుగు ర సు భ భ దు దు || చుం చుం చుం చుం |

సార్వత్రములు.

८० वा ४५
३८.३२ वा १५
१५ वा ३८.३८
३८.३८ वा १५
१५ वा ३८.३८

మూర్ఖుడు : (మూర్ఖుడు)

ఏముగరిన నట్టిన స్వాగతముగు ముఖం ధనిన | ఆచిన వ్యాపక వ్యాపక ||

ముగ్గా ప్రాపక : (మారుడు)

3 దిగ్గాసో ప్రాపక విభాగము దిగ్గాము |

ప్రాపక నస్తి ముగాము ప్రాపక నిస్తినిన | ప్రాపక ముహు | వధచమ్మా/పముగ ||

ప్రాపక ముగాము ప్రాపక : (మారుడు)

4 గొప్పముగా ప్రాపక నిస్తిని ప్రాపక నిధి తూచ |

ప్రాపక నిస్తిని ప్రాపక ముగా ప్రాపక నిస్తిని | ప్రాపక నిస్తిని | గొప్పముగా/పముగ ||

ప్రాపక నిస్తిని ప్రాపక ముగా ప్రాపక నిస్తిని | ప్రాపక నిస్తిని | గొప్పముగా/పముగ ||

ప్రాపక నిస్తిని ప్రాపక ముగా ప్రాపక నిస్తిని | ప్రాపక నిస్తిని | గొప్పముగా/పముగ ||

ప్రాపక నిస్తిని ప్రాపక : (మారుడు)

మూ	గ త గా	గ న రి		
మూ	ర	..		
దు	..	..		
గ వ / మ ప్ప గ ర	స / మ గ ల స	సా	శ	
దు	..	..	తు	ల
గ ర న / గ ర న న న న	స రగ ర గ మ గ మ	మసాప		
ఉ	..	..	మ	ట్లు
గ మ మ మ మ	గ గ / మ మ గ	గ / మ గ గ / గ గ గ		
అ	..	..	నా	..
మ పొ , మ మ పొ / ద చ పొ / ధ ప మ గ మ				
ఎ రా	చేయ	..	శ	చో
మాము / ధవుగరి	గమపొ	మగమపొమ	పదు	
తె	..	..	పో	
మ వ \ మూ	ప / ధ / నిసు	సట్టమో	మగము / ప	
-	యొ	..	ర	..

ముగ్గులు	ప్రాణికాలం	ప్రాణికాలం	ప్రాణికాలం
ముగ్గులు	ప్రాణికాలం	ప్రాణికాలం	ప్రాణికాలం
ముగ్గులు	ప్రాణికాలం	ప్రాణికాలం	ప్రాణికాలం
ముగ్గులు	ప్రాణికాలం	ప్రాణికాలం	ప్రాణికాలం
ముగ్గులు	ప్రాణికాలం	ప్రాణికాలం	ప్రాణికాలం

తక్కిరున అనుపల్లిని హారి ముక్కాయి నృసుమన పాచుకొని వల్లచిని క్షేత్రమిగించవనటను

తీర్పనము 13 - ఆదితాళము - ఎట్టీయాపురం రాఖ

వావానీవళ్లిమణాళా

ప్రశ్న.

స \ ధ స ని	న సా		గౌ , మ వ		గ ర న	
ఏ	వా		గౌ		గ ర న	
/ త మ గ /	త మ వ		గౌ ధ న /		మ వ ధ న	
త స్తు	మ ణా		గౌ		మైన్ మున్	
స \ ధ స ని	ధ సా		గౌ , మ వ		గ ర న	
వా	వా		గౌ		గ ర న	

అనుపత్తి:

, ని స రి / గ ర		స ని / రి		న ధ న	
దే వా .		ది దై		. . కొ	
, రి సీ స ధ		స ని ర చ		మ వ ధ న	
తి రు వరుఁ		పు రి య		మైన్ మున్	

చరణము.

, గ మా న / మ		గ మ		గ ధా , చ	
క్రు న ద		ప్రో		ప్రో న	

• సనీధప	మగమవ	ధవగరి
కరణంగళ	నంతి.	వందేను
న విసారి / గరి	చనిరి	నిధని
ట్రెమిరం	గయై	.. ఎల్ల
• సచ్చనిధ	వమగ	మపధని
చింత్రెయలక	లమల్	యైన్మసైన్

మ్యారము.

శంఖధవమ / పచ్చ	మగ / ము	ఓ / గోన
నసొనిధప మగ	ఓగొ పమ్	పదని
శరీగ / ము రి / గో	నిరిసా	నిపదని
/ సా, హిసా, సని	ధవమగ	మపధని
		(వావానీ) ...

సంచారి - రగణ మర్యాతాళము - నుబ్బరామదీక్షితులు

నని / స్థా / సాని సరి	గరిసా	నిసరిగమగా
/ మరి / గరిసస్థి	సరిసని	/ గరిసని / సధస్థి

\ ఫా ధ ని ఫ / ధ / తీ | వ ధ ని న | రి గ మ గ మ ఫ ధ ని ||
 జ ర / గ \ కీ స నీ | / ర ర స ని | / స ని ధ న పా సా ||
 ర రి గ స / ర గ ** | \ సా / గ కీ | రా/మ మ గ/మ గా ||
 మ గ ** గ \ కి కి | / మ గ ర స | / గ ర స/ర\సా నీ ||
 జ ర / గ ర \ గ ర \ మ మ | స సీ / గ ర | స/గ ర ర స స/ర రి ||
 స / ర ని / స \ ధ ని నీ | / స ధ / ని ఫ | గ ర స ని ధ ని సా ||
 / మ గ ర స మ గ | ర ర సా | / గ ర స ని / ర సా ||

 ** ధ ని సా ఫ ధ ని న | ర గ మ / ప | స రి గ మ/వ మ గా ||
 స రి గ / మ గ గ రి | స ని ధ చ | ధ ని స/ర/గ ర సా ||
 / ధ \ పా మ / వ మ గా | / మ గ ** | గ మ/వ మ మ గా ||
 \ మ గ రి గ గ మా | స రి గ మ | \ సా రి గ రి గ మా ||
 చ గ ** గ మ మా | పా మ గ | / మ / ధ \ ప మా పా ||

 ** మ వ ధ / స ని సా మా | గ మ ప / ధ | స మా గా / వ మ గా ||
 స రి గ మ వ ధ \ పా | / ధ ధ పా | / ధ \ పా/స ని ధ పా ||
 / స ని / పా / మా పా | / స ధ ని | ప/ధ నీ ప/ధ నీ స ||
 ** ధ ని / స ని ధ ని సా | / ర స ని | / గ ర స/ర\సా ని ||

ప / రీ \ నీరు / ని \ సౌ | ధని స / రీ | ని / సథని* ప/ధ\సౌ ||
 *మహానిసనీసౌ | / గీరీ సౌ | / మగు/మరీ/గరీసౌ ||
 *నిసరీ / గసు / రీనిసు | ని \ ధూనిసు | / రీరీసనీధ్వని/సని ||
 ధని / రీస / ఎరీ సౌ | మగుమవ | ధనిసరీనీసౌసు ||
 ధప \ మసౌపసుని | ధపమగ | రీస/ధపమగ\రీని ||
 / సౌధపమగరీని | గరీసౌ | ధపమగరీసౌ ||
 మగరీసౌ \ ధపమ | / పమగరీ/మగరీని ||
 *రీగమవధనిసౌ | వపాసౌ | / గరీసనిరీ/రీనీధప ||
 / సౌఱీపాంచనీధప | రీచుషుసౌ | సనిధపాగరీసౌ ||
 *నిరీగమపద్ధని | బరీగు / ము | గరీసనిసౌ\ధప ||
 మ / ధపాగరీసౌ | రీసౌని | \ ధపా \ గరీసౌ ||
 సౌ \ ధూపా \ మూ | గూ \ రీ | / గరీసని/రిసనిని ||
 ధని \ పూ / ని \ సౌ | / లిసన్ని | / నిధు / సౌ ; ; ||

రి గు మ ప ధి ను] చక్రము 5 . మేళము 29 : ధీరశంకరాభరణము [బాణ.మా.చ.

జన్మము (ఉపాంగము) 1 : కురంజి

ల తు ణ క్లో క ము

వేంకటమఙ్ : కురంజిలొగస్సంపూర్ల ఆరోహేతు ధ వర్జిత :
అవరోహే ధ వక్రసాన్యతస్యకాలేషుగియే.

మూర్ఖున :— { ఆరోహణము : సా రి గ మ గ మ ప ని నీ , సా
అవరోహణము : స ని ప ని ధ ధ ప మ గ రి సా .

ఉషణవిపరణము - నుబ్బరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్లము, షడ్గ్రివాసు, ఆరోహణమందు ఘైవత వర్జ్యము ;
అవరోహణమందు ఘైవత వక్రము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక :— ఈ కురంజి రాగమునకు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవ్యర న్యాస
స్వరములు నిషాదము గనుక పూర్వాచార్యులే, మూర్ఖునారోహణములో ‘ప ని నీ’ అను జంట
స్వరముగా నిషాదమును గనుపించియున్నారు పీని ప్రయోగములు గీత కీర్తనాదుల పరిశీలించితే
సృష్టిమగును. గనుక విచేషణగా ప్రాయబడలేదు. వేంకటమఙ్ : ఈ గ గ గీతములో రెండు
ప్రాయిలు సంచరించినదిగాక క్రింది నిషాదాలును గనుపించియుస్తారు. పీరికి వెనుక కలిగినవారు
'సీ స రి గ మ ప ధ' అని మంద్ర నిషాదవం సెఱుదలుబెట్టి, మధ్య ఘైవతము వరగు సంచరించి
యున్నారు. ఇదిగాక యేకదేశముగా కీర్తనాదులలో 'స్తో స స' అని మంద్ర నిషాదపును
నిండి మంద్ర పంచమునకు వచ్చి మధ్య షడ్గ్రమునకెక్కు సంవరించి యున్నారు శంక రాభరణ
లకుణ గీతమందు ఉపాంగ రాగములలో యా కురంజిని మొదటి రాగముగా తెప్పినుఁడుటచేత
సీ రాగమును మధ్యరాగమని త్రమించతగదు.

లక్ష్మీ గీతము.

వీక తాళము.

వెంకటమణి

ద్రువము.

మ మ గొ గ రి సా	రి గ రి స ని ని ని	స రి మ గ మ ప మ గ
మ ధు ర స్వ ర వి	శ్రుతము ర ఇ ఇ ఈ	స్వ న గ రి మ వి మొ ఒ
రి మ గొ గ రి స ని	స రి ప మ మ గ గ రి	స గ రి స స ని ని
హీ త అ ఖ ల థ వ	స ఖ గ ముగ న గ రి	గు ఇ మ ణి ఖ ణి రే

ఆంతరి.

సా సా సా ;	ని స రి స స ని ని	స రి స రి గ రి స రి సా ;
తీ మ ద్రో	పీ నా . . థు రే	శ్రుతి శిఖ అ అ ను తు రే

జావడ.

రి రి మూ మూ	గ మ ప మ మ గ గ రి	సా రి గ రి స రి గ
ధీ , మ నాత్త	స్వ మ హ అ ... బల	కా ఇ య శూ . ఇ
స గ రి స స ని ని స	మూ మూ గ మ ప మ	ప సీ థ థ పా మ మ
త ఖ . . పో ఎ . ఇ	తే ఇ స్వ తు అ అ	న థ అ వి రా జ తు
గ రి స ని సా రి	ప మ మ గ గ రి స ని	సా సా ; స ని
రె ఎ భో . జా ధీ	శ్వర కు మూ . రి క	అ ప్రా ఇ న

వనిధధపమమగ | రిగరినసన్నినిస | పమగమపనినిస |
 అ.యకురె.సుమ | సత..యకగురు | రెలనతజనవాం |
 రిససనిసమగమ | పమగమపనీనీ | సా ..;
 చితఫలదురె.. | బంరవముఉధి | వాయ
 సినీపాపమమగ | రిగరిసరిగరిస | సనిని ||
 శ్రమరెశ్రమవిర | హితురెవిజయస | చితురే ||
 పాసాసాసా; | నిసరిససనినీ | సరిసరిగరిసరిసా; ||
 కుమదో | హినా.ధురే | శ్రుతిశిఖాలానుతురే ||

కీర్తనము 1. రుంపత్తాశము. ముద్దుస్టోమి దీక్షితులు

(శ్రీ) వేంగోపాల

పత్రాని:

1 రిగు / ముగు		రినరిన్ని	
(శ్రీ) వేంగు గో		పాల	
సాన్ని, సరిన్నినిన్ననినరి		రిరి	
(శ్రీ) రు క్రైణి		గోల	
గామపాత్మవగ		గుర్తిన్ననినరి	
దేవనాయక		(శ్రీ) యం - -	

1	పొ స ^వ గ / మ గ ^వ రి రి న	మ గ మ రి గ న చు ధు ము ర హ ర	
2	రి గ మ	.. ..	
(అ)	పే ఱు	.. ..	
	పొ స / మ ^x గ ^వ రి రి న	సా ,	
	దే హ	.. ..	

అనుప్లటివి.

సా రి సా మ గ		మ ^వ రి గ హ	
దే వ కి సు కు		మా ర	
పొ ^వ బ మ గ గ ^వ రి / ప మ		మ గ గ ^వ రి న వి	
రి న జ న మం 0		పా ర	
సా , మ మ గ \ రి రి రి స ^వ రి గ		\ రి న వి	
గో వ		పో ర	
సా ప మ గ రి		జ / ధ ప మ \ రి న ^వ	
గో ప య వ తి		జా ర	

చరణము.

సా పో \ తో స న		\ తో స	
గో కు లాం బు థి		శో మ	

ని సరి గ మ గ గోవింద న త	క / గ ర స ని భ మ	
సా మ గ మ ప తీ కు రం జి త	మ గ గ ర స ని. కా మ	
న / మ మ గ \ ర రి స ని స రి, తీ త స త్వ భా	ర \ సా మా	
సా మ గ మ ప ధ కో క న ద ప ర	సో చ సో మ	
గ మ పా, మ గ ర / గ రి స ని స రి స రి గు దు గు హ పొ త	రి ర శ్వ మ	
సా ని స రి గ మ తీ క ర త పో	చా మ పో మ	
ప చ \ మ గ \ ర స ని. తీ జ యం జి	స ర \ స స చె మ	
సో సో ని స రి \ సా ని సా మ గ త్రం క ట్యు ర ణ భి మ పా లి తా	. రి గ మ మ ర్జు న భి మ	
సా / ధ ప మ గ మ పా ప మ గ ర పా క ర పు ను త నా మ క క్తు యో	గ మ గ గ ర స . గ . జై మ	

2 వ పదము - అదిత్యాశము

పాండ్యమధుర సేలిన విజయరంగచౌక్క-ప్పనాయనిగారి మంత్రియైన ఘనం సీనయ్య

శివదీషావరు

పత్ర వ.

<u>స న</u> <u>శ వ</u>	<u>సా మ న</u> <u>దీ ఇ ప</u>	<u>సా రి న</u> <u>రు</u>	<u>ని ని న రి, / గ</u> <u>రా ల ను</u>	<u>రి స న న ని ని</u> <u>రా ...</u>	
<u>న మ</u> <u>కీ</u>	<u>గ గ గ రి</u> <u>లమెంతైన</u>	<u>గ గ / మ మ్</u> <u>విదువ</u>	<u>గ రి స న రి / గ</u> <u>జా ల ను</u>	<u>రి స స్ న ని ని</u> <u>రా</u>	

ఆనవత్తి.

, స మ గ మ ప మ ప ప | , మ ప / ధ ప | మ/ప ఘ ముగ్గు ||
 ఇ వ ఇ వ గురు నాజ్ఞ | పీరు ను | రా ||
 , గ గా మ రి గ / మ మ | గ రి న స రి/గ | రి స న స న్ని నీ ||.
 (శివదీణ)

చరణములు.

1 పన సపో స పన పోరిస | అపుసరిగ | రిననబ్బిని ||
బడి గవచ్చి మర ము | జూరవకు | ఆ ... ||

, ని సమ ముగ రిగ రిగ గ / మగ	గ రి ఫు స స రిగ	రి స స స ని ని
శా ర్చు న వే శ త లు పు	ద రు వ కు	రా ...
, స ము గ ము ప ము ప ప ప	, మ ప / ధ ప	ప మ / ప మ మ గ గ
మ దు గు కా వి చె ర గు	దీ య కు	రా ... న న్ను
, స ము గ గ గ రిగ / మ ము	గ రి స స రి / గ	రి స స స ని ని ని
మా టి మాటికి నో రు	ముయకు	రా ...

(శవ)

2 వం చా కు రి జ వ	శి ల ను	రా కూ కి
ప లు కు లు వి న	జా ల ను	రా
కొ ० చ పు వ గ లు సే	సె ० చ ను	రా ప్రైసు
కుగ్ర దు రు ద్రా కు సరులు	శె ० చ కు	రా ..

(శవ)

ఆ జ్ఞ జూ చి చ న్ను	ల దు మ కు	రా నా
స జ్ఞ గొ లు సు బ టీ	గ ది య కు	రా
బు జ్ఞ గి చ ను ప సి	గో ల ను	రా తెం
మోవి నొక్కు రు భ క్కు	రా ల ను	రా , శవ

మోము మోను బట్టి	షై ర్చు దు	రా నీ
సామము తోడ బూతి	గూర్చుగు	రా
వే మ రు తోడ భికు	నే డ ను	రా పో పో
రా మ న్ను రు రం గ మ.	అం డ కు	రా , శవ

వంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా జీ నీ నీ , | న నీ స రి \ సా; | న నీ స రి రీ గ ర |
 సా / రి స న నీ నీ | స మ గా గ్గ రి న నీ | స / గ \ రి రీ స స్స నీ |
 నీ నీ సా స స్స రి | స ^W రి గా రి గ / మా | మ గ గా గ రి రీ |
 గ రి సా రి న నీ | స రి స వ \ మ మా | స రి స / మ హ గా : |
 స రి స / గ గ్గ రి ; | / గ స రి \ స స్స నీ నీ | నీ నీ స స్స రి రీ గ గ్గ |
 నీ స రి గ / మ గ / మ ర | / గ రి / గ స స / రి స నీ | స / మ గా గ్గ మ గ |
 స / గ రి రీ గ ర | గ స / రి \ సా నీ | పొ సా సా నీ నీ |
 శ ప సా నీ నీ సా | గ రి స నీ ^W న రి స | శ ప మ మ స రి స మ |
 గ మ స / ప ప్ప మ గ ర | స నీ ^W స / మా మా మ్ గ | రి మా గా రి |
 గ మ ప మ మ్ గ గ్గ ర | సా ^W రి ^W నీ స గ ర | సా నీ సా ప మ |
 గ మ మ్ ప నీ ^W నీ స స | రి రి స / గ రి స స్స ర | గ మ గ రి స నీ సా |
 సా పా ధ ధ్య ప ప్ప | మ మ్ పా ధ ప ప్ప మ | ప మ గ రి మ గ రి |
 గ రి సా మా మా | గా గా రి సా | / మ మ్ గ గ్గ రి రి సా |

నీ తీ సా ; | ధ ప మ గ రి రి స స్ | గ రి రి స ని నీ సా |
 స వ పీ మా మ స మ | ము గా గ స గ్ గ ర | , రి న రి నీ సా స |
 ధ ధ ప పీ మ ప పీ | మ వ్ మా గ మ మ గా | గ గ \ రి రి / ప మ |
 మా గ గ్ రి రి సా | మ గ గ్ రి రి సా | మ గ / మ్ రి స రి సా |
 స రి గ మ ప ధ ధీ ప | మ గ గీ రి స స / రి స | స ని నీ \ పా సా |
 స మ గ మ ప మ గ మ | ప ని నీ ని నీ సా | స ని ప / ని ధ ధ పీ మ |
 / ప మ గ రి స నీ సా | ప ని ధ ధీ ఫ నీ తీ | సా రి గ మ గ మ ప |
 నీ నీ సా స ని ప పీ | మ మ గ గ్ రి / గ రి స | స ని నీ సా ; ||

ఓగు మ ప ధి ను]

మేళము 29 . థీరశంకరాభరణము

బాణ. మా చక్రము

జన్మము (ఉపాంగము) 2 : నారాయణి

ల త ణ ట్లో క ము.

వెంకటముఖ : పూర్ణో నారాయణిరాగో గ్ర్హమః ప్రాతరిష్టయైతే.

మూర్ఖున :

}	ఆరోహణము : సా రి మ గ రి గ మ ప ధ సా
	అవరోహణము : స ని ప ని ధ ప ధ మ ప మ గ రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీష్టితులు.

ఉపాంగము : సంపూర్ణము : గాంధారగ్రహము ; ప్రాతఃకాలమున గానము సేయదగును.

గాంధారగ్రహముగల యా నారాయణిరాగమునకు గాంధారమే మిగుల రంజనము సేయగల జీవస్వర, వ్యాసస్వరములు. స ని పా మ గా , ప ధ స ని ప ని ధ ప మ గా , మ రి గా \ సా , ప రి మ గా , ధ ప మ గా , ప ధ సా గా ప ధ సా , ని ప ని ధ ప మ గా రి గ \ సా , గా ప ధ మ ప మ గా రి సా , ప రి మ గా ధ ప మ గా ప ధ సా , గా ప ధ సా స ప ని ధ

ప మ గ గ్ \ సా , న రి మ వ ని ధ స మ గా పా , ధ ప మ గా రి సా , రి మా వ ధ స్ ని
పా , మ గ రి గ స రి సా , న ని పా మ గ రి \ గ \ సా , ప / ధ మ గ ర్ సా , / గ ర
స ని ధ / సా , స ని ఫ ధ ధ్ / సా — ఇవి యా రాగమును స్ఫురింపజేయు ప్రయోగ
ములు. తక్కినవి లక్ష్ములచే నెఱుగవతెను.

లక్ష్మిగీతము - ఏకతాళము - పెంకటమళి.

ద్రువము

స ని పా ధ స స రి		మ మ ప ప స్ ని ధ పా		ని ధ ప ధ మ ప మ గ	
శే ఎ పొ భో . . గ		అ . . . . . చె		త . . ర హోం తి	
రి స రి గ స రి స ని					
త్వ్య . క ర ఛ . . .					

అంతరి.

పా దా రి స స ని		పా ధ స సా ;	
ని ద్ర్వా ము . బ్ర		చండి ఇ సే	

జూవడ.

సా రి మ గ రి		ప మ పా సా సా		సం ధ ధ ప మ ప ధ	
అం భో జా రా		అ ఽ ద త్వ్య సే		(త్రి) ఇ . . . అ	

మ గ రి గ స రి సా		స ని పా ధా ధ స		స ని పా ధ ధ వ మ
ఇ . . మి ర ० ०		వ ల్ లె స్సం ధ్వి అ		క అ ల ర్ఘుల్ తి ఎ
గా పా ధా సా		రీ మా పా మ హ		ధ ససీ పపమ గ రి
ఆ . ది త్యై		తై జం మం డ లి		వ స రి ० న లె య య
మ గ రి గ స రి స ని				
ది ఖ ది ఖ రె ఎ రె				
పా ధా రి స స ని		పా ధ స సా ;		
ని ద్రా ము . గ్ర		చం ది ఇ జే		

కీర్తనము - మిత్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

మహిమాసురమర్దినీ.

ప్లటని.

స నీ పా ;		మ గా రి మ గ		\ సా , సా రి	మా , గ ప ధ రి
మ హి పో		సు ర మ ర్ది		నీం . న	మా మి
స నీ పా ;		మ గా రి గా		రీ సా ; , సా	ని \ పా ధా రి
మ హి పో		సు ర మ ర్ది		నీం	న మా మి
మ గా రి గ \ సా		ని పా ని ధ ఫ		సా , ; ;	
మ హా నీ		య క వ ర్ది		నీం	

అనుపత్తివి.

రి మ గ పా ప వ	ధ ధ ప / సనివిప	దా రి రీ ;	రి గ రీ సో ;
మహిష మ త్రుక	నటన ఫే దవి	నో ది నీం	మో ది నీం
నీ ప ధా ;	ధా ని పా ,	సనివనిధపా	గరిమగపధరి
మా లి నీం	మా ని నీం	ప్రణతజనసౌ	ధా గ్యాజననీం
మహిషా			

చరణము.

గా , పా ధా	, నీ పా ;	మా , గా గా	పా , పా ;
ళం అ చ	క్ర కూ	లాం కు జ	పా టీం
రి , మ గ పా	; , పా ;	నీ , తీ ధా	రి , రీ ;
క తీ నీ	నాం	మ ధు ర	వా టీం
పో మ గ సౌ	మ గా రీ సౌ ;	ప మా గ మ పా	ధ / సా నీః
పం క జ	న య నాం	ప న్న గ	పై టీం
పా , ధా నీ	ధ పా ను గ రీగ	స సౌ స నీ నీః ధ	సౌ ; ; ,
పా లి త	గురు గు హ	ం పు రా	టీం
సా స స నీ నీః ప	ధా రి రీ ;	స మా గ పా ప	ధా ధా ని పా
ళం క రా ర్తః	రి రి రి టీ,	స మ త్రు దే వ	తా రూ పి టీం
గా వ ధా సౌ	రి గా మ గ సౌ	సౌ నీ వ ధా	గా పా ధ రీ
కం క లా లా	క్రుత్తా జ్ఞ క గాం	కాంగ్ర్యుమ్రీం	నా రా య టీం

[మహిషాసురమర్దనీం]

● నంచారి - మర్క్యుతాళము - సుబ్బారావు దీష్టితులు

న ని \ పొ ధ ధ్ సొ సొ		శీగ \ సా రి / మ గ రి సొ
ర / మ గా న రి గా పొ		ధా ప మ గా సొ రి న
శీ పొ ధ ధ్ రి రి సొ		ధా గ రి గా సొ రి గ
న రి / మా గా పొ పొ		న రి మ గ రి గ న రి గా
ర / గ స ని \ పొ ధా సొ		పొ మ గా రి గ స రి న
న ని ధ సొ స రి న ని ధ		సొ స రి రి స రి గా
రి ప మ గ రి మ గ గ రి		స రి గ \ పొ స ని ధ ధ
స న రి మ గా పొ		ధ మ పొ మ గ గా రి న
ధా ప మ గా రి గ పొ		స రి మ గ రి గా గా
స రి పొ ధ మ ప మ గా		రి మ గ గ \ పొ రి గ పొ
ర / మ గ గా రి స రి స గ న		స ని ఫ ధ రి ఫ ధ గా
రి మా గా పొ ధా		మా పొ ధ మ గా సొ
స రి మ గా రి గా గా		స రి మ గ రి గ మ ము గా

ధ స ని వ ధ ధ ధ స రి గా		సా ధ ప మ గ పా ధా	
సా ని ప ధ మ గా ప ధ		స ని పా ధ ధ ప మ గా	
రి మ గా ప ధ సో సా		స ని ప ధ స ని ధ ధసో	
గా పా ధా సా రీ		/ మూ గ గీ రీ మ గ కీ	
/ గా సా ని ప ధ ధ పా		రీ స ని ప ని ధ ప మ గ రి	
స రి గ రి సా రీ సా		రి మ గ స ధ ప గ వ ధ స	
రీ / మ గ \ సా స ని పా వ		ధ పా మ గా రి గ సా	
ధ ప ధ స ని పా మ గా		సా సు పా మ గ్గా వ ధ	
స ని ధీ ధ స రి గ \ సా ,			

జన్మము (ఉపాంగము) వీ : ఆరథి

ల త ణ త్రో క ము

వెంకటమాః : ఆరథిస్న్యదాగేయ ఆరోహాగనివర్జితః
క్వచిచారోహం సంయుక్త నిషాదోనిగ్రహాభవేత్.

మూర్ఖునః :	ఆరోహణము : సరి మ ప ధ స
	అవరోహణము : స ని ధ ప మ గ ర స.

లక్షణవివరణము - సుబృంహమిడిక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; పడ్జగ్రహము ; 'ఆరోహణమందు గాంధారనిషాద వర్జ్యము.
కొన్నిచోట్ల ఆరోహణమందు నిషాదము వచ్చును. ఘుర్తాగను ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయ
దగును ఈ ఆరథిరాగమును బుషథఃఃం మిగుల రంజనము సీయగల తీవ్స్వర వ్యాసస్వరముగా
నున్నదిగాక 'స నీ ధ ప మ గ ర స —' ఈ అవరోహణ ప్రయోగమునగల నిషాద గాంధా
రములు ఓదుగింపులు గలవిగా ప్రయోగించుట మే సంప్రదాయముగా నున్నది.
'స \ నీ ధ ప మ \ గ ర స —' ఇముల నిషాదగాంధారమాను డెగుణారుఱు నొదుగింపులు
కొంచెపుకొట్లు నొక్కులు గలవిగా ప్రయోగించుటము గలదు అవరోహణమున నిషాద గాంధా
ములు ఓదుగింపులు లేక ప్రయోగింపరు. ఇవి ఈ రాగమును స్ఫురించజేయు ప్రయోగములు:-
రిరి. థ థ / స సీ / రిరి, మ గ రిరి, / ధ ధ పా మ \ గ రిరి. స ర / మ \

గోరి, సన్నిధాపామ \ గోరి, కిసన్నిధవమగోరి, సాన్ని\ ధా / రిసా—
వక్షచేషమున ధన్నిసా, — ప్రయోగమును గలదు. తక్కున ప్రయోగములు లక్ష్మీముల
నెరుగదగును. ఈ రాగమును షడ్జగ్రహముగల రాగములతో శేర్పి చతుర్భండి ప్రకాశికలో
షప్పియున్నది. ఈ రాగలక్ష్మీకమున నిషాదగ్రహముగా షప్పివదిగాక లక్ష్మీముగా గనుపించి
యున్న గితములోన నిషాదగ్రహమని నిరూపించియున్నది.

లక్ష్మీగీతము - బ్రథవరూపతత్తొళము

బ్రథవము :

ధ స స రి ధ స స ని ధ ధ		పా ధ స స రి		మ గ రి రి స స
ము ని జ న వి ఇ రం మ అ		అ . . న స		మ . . . న స
ధ స సా సా మ గ రి సు మ ప		మ గ రి రి స స		ధ స స రి మ గ
ప ర హం స		చ ర ఇ క మ ల		క ట క అ య త
రి రి స స ధ స సా సా స్తా		ధ ధ ప ప సు గ		థో ఒ బ జ రా -
జ చ ం . . .		బ్ర రే		రి స
		శా వి భూ ష		ణ అ

జావడ.

ప ప మ గ రి రి స స ధా		పా పౌ రి		మ గ రి రి స స
శుభ అ ... ... లో		ఉ కం న		ప ర అ . జి త
పౌ మ గ రి రి		సనిధ స స రి		ధ ధ ప మ ప
ఇ క్క లోక		చింతా మ ణ		సు ర మ అ ణే ఇ
ధ స ధ స స రి		మ గ రి మ మ		మ గ రి రి స స
ఇ ... ... క్లీ		మ ణ ఈ క ర		ప ద ల . . అ ళ
ర స స సా సా		ధ ప మ గ రి రి		స ని
థో ఒ బ		బ్ర మ గ రి స స		ని ధ
ధ స స రి ధ స ధా ;				
ము ని జ న వి ఇ రం				

కీర్తనను 1 – రూపకతాఖము – షుఖురామ దీష్టితులు

(శ్రీ) సరస్వతి నమోస్తుంథే

వల్లవి:

హ	మ ప మ \ గ ర	రీ	న న \ న ర ర న
(శ)	న ర స్వి	తీ	న మో
తీ	రీ ధ స స్వి		
తే	ఏ వ ర తే		
2 స	మ ప మ \ గ ర	రీ	న న \ న ర ర న
(శ)	న ర స్వి	తీ	న మో
రి	రీ జ ప	మ	\ ద ర స ర
తే	ఏ వ ప ర	దీ	త తే
సా \ ని ధ	మ గ ర / ప మ \ గ ర	మ ప ధ / స	సా ధ ప మ \ గ ర / త
(శ) పతి	గా రి పతిగురు	గు శం వి ను	తే వి ధి యు వ తే
పూ	మ ప మ \ గ ర	రీ	న ప \ న ర ర న
(శ)	న ర స్వి	తీ	న మో
రి	ఏ సా		
తే	ఏ		

అనువల్లాపి.

రి	న తె \ ఛొ న	న రి	నో \ ని ద
ఎ	న నా ట్రె	య వి	వ జిత
రి శ	మ \ గ రి	ప ము మ	ప ధ \ న ధ ప
వ ర	ము ని భా	వి త	మూ టై
ఫో	స సో రి	ం ము గ	రి సో స
వా	న వా ద్వీ	ఖ ల	ని ఇ ర
ద రి	స సో ధ ప	ము ప	ము \ గ రి ధ ధ
వ ర	వి త ర ణ	బ వలు	క్రీ ద ర
పో స \ ని	ధ రి సా మ గ రి	పా మ వ	ర ధ \ పా ధ / స సో
పో న యు	త ముఖాంబురు వేం	అ దుష్ట త	చ ర ఇం బు రు వేం
రి \ మం	\ గ రి స \ ని ధ రి	స ని ధ ప , మూ \ గ రి స రి / వ	
సం సా	\ ర థ త్యా వ వేం	స క ల మం	త్రా క ర స వేం

స్వరము :

పా , \ ధ	వ మ గ గ ప మ గ గ	మ \ గ ం ప	ర ధ గ ధ గ వ ధ
రి \ ధ రి శ	రి , \ ధ ప సూ \ గ	రి భా	ధ స మ \ గ రి స రి
స భా \ రి శ	రి మ \ గ రి మ ప క	స ని / ధ \ రి	పం గ \ మూ \ గ రి
స రి \ ధ	/ రి గ \ రి , మ ప	ర / ర స సం ; \ ని ధ వ మ \ గ గ	(సరస్వతి).

కీర్తనము 2 - రుంపత్తాకము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మారకోట్టి కోట్లివజ్ఞి.

పత్రవి.

<u>మా , / త</u>	<u>ము \ రిన</u>	<u>రిన</u>	<u>॥ నిసన \ ధ ధ</u>	<u>ధ</u>
మా	రకో	టి	కో	
<u>భ ధ / న</u>	<u>స్త రి రి / మ</u>	<u>మ ప</u>	<u>ప మ</u>	<u>ప</u>
వం	ణ్ణి మా	ం సా	ల	య
<u>ధ / సా ,</u>	<u>ధ ధ ప</u>		<u>మ \ గ రి</u>	
ధి	రా గ్ర		గ ఽ ణ్ణ	
<u>ఱ జ \ ధ రి స</u>		<u>రి సా</u>		
ఎ సు క్రి	వ ల		యా	
(మార)				

అనుపత్రవి.

<u>ధ ప ప</u>	<u>మ</u>	<u>ప ధ</u>	<u>స ప \ వి</u>	<u>వ</u>
ధ ర శ		ప న	త పో	
<u>స రి రి మ \ గ</u>	<u>రి స</u>	<u>రి స</u>	<u>స న \ ధా</u>	
ధ న త రు	టీ మో		పో	

ద / న ; జీన్ / ద ద
 ఏ ... ... ర త్తి జ్జ
 — — — — —
 బ ద సో మ మ గ ర వ కు
 ఎ శ్శ శ శ ద ర ర కొ
 — — — — —
 (మార)

చరణము.

న పో మో , మ
 న ర ఏ నాం
 ర ర సో న / న్న ద ద
 అ ల్లు న ల్లు
 జ మో / గ ర న / ద
 న చ కు క
 : పు / గ రి ప
 పు కయ ప
 \ పు / పు / పు ప / న్న ద
 న ర ర చ చ ద ద
 — — — — —
 , నీ పో / ర ని ప / ధ ద నీ న
 వ్వ ఏ ఏ శ్శ మో
 — — — — —
 జీన్ / క ద ద న్న వ వ ద
 న కు — — — — —
 — — — — —

; మ వ మ మూ మ \ గ ర | న ర \ సా ||
 జా థ మూ ||

 వ మ \ గ ర ర మ \ గ ర ఈ పా ప మ \ గ ర | న ర / ధ ధా ధ ||
 వ ర శుమృగా గిన్న క పా ల డ మ రు | క ० ద ధా న ||

 ప ప \ మూ ధా ధ / సా , సా స \ ని | ధ / స స రీ ర ||
 వ ర మూ దైవత తా తృచ్య | ను స ० ధా న ||

 న \ ని ధ ధ ప పా మ \ గ ర స \ ని ధ / ర | రీ / మ మూ వ ||
 వ ర శామ దేవా ది స క ० ల వి | రా జ మూ న ||

 ధ / స సా రీ రీ మ \ గ ర స ధ / రి స | సా ని ధ ధ వ ||
 వ ర మేళ్ళ ర గు రుగువా స మూ న | థా స మూ న ||
 (మార)

నంచారి - మశ్యతాళము - నుబ్బరామదిక్షితులు.

ర ర సా రీ / మూ \ గ ర | న స రీ ? \ ధా / సా సా ||

 ర మ గ ర / మ మ / పా పీ | ర / వ మూ \ గ ర స ర సా ||

 ధా సా ధ ధ / స స రీ | ధ / ని సా రి ర మ గ రీ ||

 ర / వ పీ మూ మ \ గ ర | ధ ధ ప పీ మ గ ర రి సా ||

 ధ పా మ గ ర / వ మూ గ | ర \ సా రి స \ ని ధా సా ||

ధనస్సరిధాసారి		న \ నీధాసస్స / రిరీ	
నరిమేష / ధధీషప్పేమగ		రిస / రిరీ \ ధాధాసా	
రిరీమగ్గరీ / మమ్మశా		/ ధా \ పామా \ గ్గరీ	
ధపమగ్గరిసరిసా		ఫుధనరిమగ్గరిమ / పా	
రిమప / ధపమ \ గ్గరిసా		రిరీధనరిమగ్గరి	
మీప / ధధశా \ మోశా		ధ / సీనిధశామగ్గరి	
/ పాపామగ్గరీ		సరి / పా \ గ్గరిధరిసా	
శా / ధీధపప్పేమగ్గరి		సరిమీపధరిమపధా	
సనీ \ ధా / రిరీసనీధా		మీపధసనిధాపమో	
గ్గరి / ధ \ పామాగ్గరి		ధ / ససీధపమగ్గరిస	
ధనధరిసరిమగ్గరిమ		సరిమీపధస \ ధాధా	
పాధసపధ / రిరీసా		రిస \ నీధాపమగ్గరిస	
సరిమీపరిమపమీపధ		పధగీధసగీపుగ్గరిసి	
సరిసా \ నీధపధశా		మ \ గ్గరిసారిమగ్గరి	
ధ / రిరీ \ ధాసప / ధధమ		, సరి / పమ \ గ్గరిసా	
ము \ గ్గరిసా \ నీధపమా		గ్గరిసాధరిసరిమీప	
ధసనీ \ ధా / రిసనిధాప		మగరి / పామగ్గరి	
మ \ గ్గరిసధా / రిరీ		/ రిస / నీధపమ \ గ్గరి	
ధారీసా ; ;			

జన్మము (ఉపాంగము) 4 శుద్ధవసంతము

ల త ణ క్లో క ము

వెంకటమణి :- శుద్ధోవసంతరాగోయం సంపూర్ణస్నార్యకాలికః.

మూర్ఖున : -	అరోహణము : - నరిగమవధనిస అవరోహణము : - ననిధపమగరివ
-------------	---

లక్షణవివరణము - సుబ్మరాముడీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; వడగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ శుద్ధ వసంతరాగ మూర్ఖునారోహణావరోహణవంలు వ్యక్తివక్రములు లేక సేయున్నవి.

నరిగమపా, నరిమమపా, సమమగమపా, సమమా, సాగమధపమా, పాధనిసా, పాసీధపనిధసా, సమమధనిసా, సరిగమపమాధనిసా, సరిగమధనిసా, గమపమధమధనిసా, రిమగమనిధసా, మనిధపధనసా, గామమధసా, ధారీసనిధపమగరిస, ధరింరిసధధపమగరిస, ధపమగసమగరిసా, ధనిసరిగాసా, గారీసన్నిధాసాసా, సన్నిధనిసా — ఇవి ఈ రాగములు స్వరింపశేయు విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్మీతము - రుంప తాళము - వెంకటము

ద్రువముః

స ని ధ స స సా రి స రి	మ గ రి రి స ని ధ రి స ని
వ ర ద రా జొ వి బు ధ	వ ఇ రి వి దా ... అ
థ ప ప మ గ మా స స రి	స ని ధ సా ని ప మ గ రి
అ అ ర ఛా వ ఇ న	తే. య వా. హ .. అ
సా మ మ ధ ధ ప ప మ మ	మా ధా మ ధ స సా స
నా వ అ రి జ అ .. అ	య కో భి నా భి పం
స గ రి సా మా మ ప మ	మ గ రి స ని ధా స సా
కే ఎ రు హో వా రి జ అ	అ .. ల య ఆ శ రా
స స మ గ రి స ధ స స రి	స ని ధ ప ప మ గ రి సా
వ ద న రు చి జీ త ప అ	జ య రి ఇ వ ఇ ఇ భ వా

జూవడ .

మ గ రి మ మ పిం ధ ధ ప	ప మ మ గ రి సా మ గ రి
వ ర ద రా జొ వం ది	త అ జే. భ బ్లుం దా ర
సా మ మ ప మ గ రి స ని	ధా స స స రి స ధ స స
కా ద్వ్యా ర కా ధీ శ	వం దా రు మం దా రు
మ గ రి ప ప మ గ రి రి స	స ధ ప మ ధ ప మ గ మా
త అ . ర ణ అ అ రి ఇ న	తా ... అ . ర ఛా
ధ మ ధ స స రి రి స స రి	పా ని ధ ప ధ ధ ప ప మ
వ అ ప ర అ అ అ జ అ వ	ఉ శ్లు వె ఇ ఇ న ఉ శ వ

గ మా మ గ రి సా ధ ధ		వ వ మ మ మ ధ మ ధ స స	
శ రా వ ఉ ల భా వ అ		సు చే ... ఎ త అ రి ధి	
రి స రి గ మ పొ ప మ గ		రి సా గ మ ప ధ ప్ప ప సస	
ఇ శ్వన వ ఇ కుం ర న అ		య కా అ ... అ ఇ	
మ మ ప మ గ రి స ని ధ రి		స స ని ధ వ ప మ గ రి స	
య ఇ య ఎ ఎ ఎ య ఇ య		ం వ ఇ య అ ఇ య ఇ ఇ య	
స ని ధ స స సొ			
వ ర ద రా జా			

సంచారి - మత్కృతాఛము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

సా స న్ని ధా స ప సా		రి స రి రి మ గ రి రి	
స న్ని ధా రి స న్ని న్ని		స ధ ధ ప ప మ మ గ మా	
స స రి రి ధ ధ ప మ		గ రి సా మ గ రి రి సా	
మా మా ప మ స స మ గ		రి రి ప స ధ ధ / రి రి మ గ	
రి / మ మ ప ధ ధ ప మ గ రి		స న్ని ధ న్ని స రి రి ధ స రి	
ధ స సా ధ న్ని సా సా		మ గ రి ప ప మ గ రి రి స	
సా ధా ధా పా పా		మ ధ పా మ గ మా పా	
మా ధా సా ధా రి		గ మ ప ధ ని స రి ధ ధ	
రి గ మ గ రి సా ధ రి		సా న్ని ధ ధ పా పా	
గ మ ప ధ సా మ ప మా		గ రి సా ధ రి స ని ధ ప	
ప మ గ రి సా పా న్ని		ధ ధ ప మ గ గ మా ధ ప	
మ గ మ ప ధ ని సా రి గ		మ ప ధ ని సా మ గ రి ప	

గ రి సా స ని ధ ప ప మ		గ రి స ని ధా రి సా
సా రి గ మ ధా పా		మా గ స మ మ ప ప ధా
సా స ని ధ ప మ ని ధ ప		ప ధ మా మా గ రి రి స
శీ గ రి స ధ ని న రి		మా గా రి స ధ రి స రి
మా మా గ రి స రి స ని		సా పా ప మ గ రి సా
స రి గ మ ప మ గ మ ధా		ని ధ ప మ గ మ ధ ని సా
మ గ మా ధ ధ రి రి		స ని ధ ప మ ధ ని స రి
గ రి స ని ధ ధ ప ప మ మ		ధ ని స రి రి స సి సా
గ మ ప మ గ మ ధా సా		స ని ధ పా మ ప మ గ మ
మ మ గా మా ధా స స		ని ధ ప మ గ మ ధ ని సా
స రి గ మ రి రి స ధ సి		ధ ప మ గ మా గ స రి
ధ ని స రి స మ గ మ ప ప		మ గ రి స ధా మ మ ప మ
గ రి స ధా మ మ పా ప		ధ ధ ప ప మా మ గ రి స
మా గ స మ మ వ ప ధా		సం స ని ధ ప మ ని ధ ప
స ని ధ రి సా ని ధ ప మ		సా గ మ ధ ధ పా ప మ
ప ధ ని స ధ ని స ని ధ ప		ధ రి స రి మ గ రి రి స ని
ధ / రి రి స స ధ ప మ ధ ధ		పా మ గ స మ గ రి రి స
స మ మ ధ ని స ధ రి సా		ని ధ రి రి స ధ ప మ గా
స రి గ మ ప ధ ని స రి గ		సా రి మ గ మ ని ద స
స మ మా గ మ ధ స సా		స రి గ మ ప మ ధ ని సా
ప మ గ రి స ని ధ సా సం		ధ రి స ని ధ ప మ గ రి స
ని ధ ఫ మ గా మా ధా		రి ధా సా రి గా
మా గా సా రి ప సి		ధ స ధ రి స ని సా ;

జన్మము (ఉపాంగము) ५ : నారాయణదేశాక్షి.

ల త ణ క్లో క ము

వెంకటముఖి : సంపూర్ణస్నగ్రహణో నారాయణదేశాక్షిరాగక్షి.

మూర్ఖుని :   }
 అరోహణము : స రి గ మ వ ధ ని స
 అవరోహణము : స ని ద వ మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదిక్షితులు.

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, షడ్గ్రగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును. ఈ ఈ నారాయణదేశాక్షిరాగ మూర్ఖునారోహణావరోహణములు వజ్ర్యవక్రములు లేక సంపూర్ణము గాసే యన్నవి.

స ధ స రి మ గ రి, స ని ధ ని స రి, స ధ పా ధ సి సా, రి మ గ రి గ మ పా, ని ధ వ ధా రి స, స ని ధా ధ పా, ధా ధ ధ రి రి సా, స ధ స ని ధ ప, మ గ ధ ధ ధా ప ధ ని స, రి గ మ వ మ గ రి మ గ రి, గ మ వ ధ సా, ని ధ ని స రి మ గ రి సా, ధ ధ పా మ గ మ ధ సా, స ని ధ వ మ గ రి స, స ని ధ ధ ధా ప ధ రి రి సా, స రి మ గ రి సా, స ధ / సా, స ధ సి సా - ఇవి ఈ రాగమును స్ఫురింపజేయు విశేషప్రయోగములు.

లక్ష్మీతము - ధ్రువరూపకతాభము - వెంకటము.

ధ్రువము.

రి స స ని ధ ని స రి సొ	స ని ధ ధ ధ ధ	చ ధ రి రి స ని
జయ జయ రఘునం .	ద న వం ది త	గుణబృం . దు
సొ సొ ;	స రి మ గ రి స	రి రి స రి స ని
రే రే	ది న క ర కు ల	క ఉ ఇ కు మ ఖ
స ని ధ ధ ప మ	గ రి గ మ ప ధ	పొ ధ ధ ప ప
ప రి పా ల క	ని జ జా . హు	ఖం దె త హ ర
మ గ రి స స ని	ధ ని ప రి స ధ	రి స
తో దం . త	క అ . . అం ద	ఇ య

జావడ.

సొ స ని ధ ని స రి గ మ	పొ మ గ రి	చ స ధ ని స రి
జా న కి పా . దె గ హ	నం మ య ఆ	ఛ గ ర అ న య
స ని ధ చ మ వ	రి రి సొ చ	స ని ధా సొ
ఆ . . ఆ	మ ర త్రి మ ఖ	న ఖ దం . 0
సొ రి గ మ	ధ పొ ప మ గ	రి స ని ధ ని స
0 0 బ క	సు చి జ్ఞ ఈ అ	జ ల ధి బ 0 0
ని ధ చ మ గ రి	గ మ ప మ గ రి	స రి మ గ రి స
ధ న జా . గ	రూ . . . క	ప రి పా తి త
రి గ మ ప మ గ	ధ ధ ధ ధ ప ధ	ప చం ప మ గ
ద చ మ ఖ మ ఖ	ని ఖ అ ని ఖ అ	ప్రత ర న అ

రి సా ససిధ	స ని ధ ప మ గ	రి స	
వి ని ర్ద్యయల	తి య ఇయ ఇయ	ఇయ	
రి స స సి ధ ని స రి సా		స ని ధ ధ ధ ధ	ప ధ రి స ని
జ య జ య ర ఘు న ం .		ద న వ ం ది త	గు ణ బృ ం . దు
సా సా			
రే రే			

నంచారి - మత్యతాకము - సుబ్బా రామదీండ్రులు.

పా సా గ రి స ని ధ	ని స రి రి సా స ని ధ
ఫ ధ రి రి స ని సా సా	గ మ పా ధ ధ పా మ గ
రి స ధ పా ధ ని సా	మ గ రి రి స ని ధ ని సా
ధ రి స రి ని ధ ప మ గ ర	స స పా మ వ \ మా మా
పా ధ ధ పా . మ గ రి స	ని ధ రి రి స స సా స ని
స ధ పా ప మ గ మ పా	మ గ ర / మా గ రి రి
సా రి స రి గ మ పా	మ గ రి స మ గ రి గ మ
ప ధ స సి ధ ని . స రి స ని	ధ ని సా మ గ రి సా
స సి ధా సీ సై ధ ధ	స సి ధ ని స రి మా గ రి
గ మ గ రి స రి గ రి స గ	రి స స సి ధ ని ధ సా స
ని ధ రి రి స స సి ధా	సా స సి ధ ప ధ స సి ధ
పా సి ధ ప మ గా రి	గ మ ప ధ ని స రి మ వ ధ
మ ప ధ స ధ రి స సి ధ ని	స సి ధ ధ పా పా స సి

ధ వరిగ మ ప ధ ధ ధ ధ		ప ధ ని సా ధ రిం ధ సా	
ని ధ ని ప సా ని ధ పా		స ని ధ ప మ గ రి గ రి మ	
రి గ మ మ గ రి సా ని ధ		సా సా పా ధ ధ న ని	
రి స స ని ధ ని స రీ రి		మ గ రి గ మ ప ధ ధ పా	
మ గ రి స ని స రి మ గ రి		గ మ ప ధ ప మ గ రి రి	
మా మ గ రి మ గ రి		స ని స ధ ని స రి గ మ ప	
ధ ధ పా మ గ రి స ధా		పా ధ ని సా ధ ని స రి	
మ గ రి రి స ని ధ ని సా		ధ రి స ని ధ ఫ మ గ రి స	
పా మ ప మ గ రి స ని		స ధ ని స రీ మ గ రి గ	
మ ప ధ స ని ధ ని స రి మ		మ గ రీ స ని ధ ని సా	
ప ధ రి స స స ధ రి స ని		ధ ప మ ప ధ స ని ధ ధ ప	
/ సా స ని ధ ధ పా పా		మా గ రి మ గ రి సా	
ధా రి సా రి మ గ మా		గ రి స ధ ప ధ ప మ ప మ	
ధ మ ధ స స క రి స ని		స ని ధ ప ప మ గ రి సా	
మ గ రి మ మ పా ధ ధ		స స రి రి మ గ రి రి సా	
రి గ మ గ రి స ధ రి స		పా మా గా రి సా	
ఫ ధ పా ధ ని సా ;			

రి గు మ వ ధి ను]

29 థిరశంకరాభరణము

[బాణ. మా. చ.

ఃన్యము (ఉపాంగము) 6 : సామ

ల తు ణ శో క ము

వెంకటమళ :- మడ్గ్రివోని వర్జనాన్య దారోహేచ గవర్జిత :
సామరాగ ఇతిభాగ్యతస్సర్వకాలేషు గీయతే.

మూర్ఖున :- { అరోహణము :- సా రి గ స రి వ మ ధ ధా సా
అవరోహణము . - స ధ వ మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - నుబ్బరామ డీక్షితులు

ఉపాంగము ; పాదవము ; మడ్గ్రివోహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ సామరాగమునక మధ్యమ, ఘైవత, బుపథములు మొనుల రంజనాస్సదములైన జీవ స్వీరన్యాస స్వీరములు. పీని ప్రయోగములా.

మ మ మా గ రి గ స, రి మ నగా మా, స ధ స రి ప ప్పి మా మా, ధా ధా,
ప మ ధ ధ ధా, స రి వ మ ధా, ప్పి ధా ధా, ప మ ధ సా, మ ధ సా, స ధ వ మ గ గ రి రి,
రి / మ మీ గ గ్గీ రి రి రి, ధా స రి / ప పా మ గ \ రి రి, ధ స రి / మ గ రి స రి /
గ స, స రి / మ మీ / ధ ధీ / సా సా, ధ పా మ గ రి, స రి / వ \ మా గ రి,
స రి మ గా రి, స రి రి రి, ధా సా.

లక్ష్మీతము — రుంపత్తాశము — వెంకటమథి

శ్రీవము.

మ మా	మ గ రి గ రి స స రి రి	ధ వ ధ వ ధ సొ ధ స రి
ల అం	ద బ్రి రి వో నై . అ రి ద	మ రి ద వి చం ద త రి

ఓ మ మా గ రి గ రి రి	ధ స రి స రి మ గ రి
శ అ ఆ ఇ ఉ త్త చ తు	రా య త బు జ ద రి ద
ప పొ మా మా గ రి గ	స రి మ మా మా
న అ రా య ఇ గ రు	డ వ అ వా న

అంతరి.

ధ వ ధ	సొ స రి రి స రి	రి మ గ రి గ రి రి ధ
న క రి	లో క మో వా న్న నా	తీ క ద శ లో చ నా
సొ ; ; స		
కే కే		

జూవడ.

ప పొ	ధ ప మ ప ప మ మ గ రి గ
న మి	ద ర ణ రు ర ణ ఇ ర మ ణ
స రి మ గ రి గ రి స	గ రి స రి రి ధ సొ
త ర ణ భూ త గ జ అ	ఆ సు ర మ ర ర ర నా
సొ ధా రి స రి మ గ రి	పొ ప మా మా గ రి
ఆ ... ... అ	ఆ అ రి ఇ చా ద

సరీమమహమరీమగరీ	సౌసరీ ; ధవధ
పాదభయఅనకగుణ	పావనాకుపా
ససరీసరీమగరీసరీ	ధపొపొమూమగరీ
వణధిరాపణఅలది	విథేదాపావనాల
సరీమమధపధస్థా	ధపధపమగరీగరీస
హాఅథమంపఅహీ	కనకవథరుఉచే. ల
రీరీమమామా	
గోఒపాల	
ధవధ	సౌసరీరీసరీ
నకల	లోకమోహన్ననా
రీమగరీగరీరిథా	సౌ ; ; స
థికదభలో. చనూ	కే కె

క్రిర్నము 1 - అదితాఖము - సుఖ్వరామ దీక్షితులు

గురుసవోయ

గురు విషయములో చతుర్థీవిథక్కిగల క్రిర్నము.

వల్లవి.

ధవప / మామమూ	గౌరీ	సరీర
గురుగు హాయథ	క్రొను	గ్రహాయ
ధసార / మగగరీ	, నసధరిన	రీసా
కుమారాయనమో	నమ	సైం

గురు

అనువ్రత్తి.

సరి మంచా వధా	చా మా	గరిగ	
గురుగుషోయథ	క్లో ను	గ్రహశోయ	
రి స సె ధా సా రి రి	/ ధా వ మ	గరి రి స	
గు ణా తీ తా య	రూ వ ర	హీ తా య	
సరి మం వ ధ పం ధ	వ మా ధా	థం సా సం	
హరి హ ర వి రిం చి	రూ పా	యన చిం	
ధా సొ సె ధా వ పి మ	, ప్ర గా ర	సరి మంచు	
దా నం ద స్వ రూ	పా య	శి వా య	

గురు

చరణము.

స ధ్ సా రి / మ గా	రి సా ధ	, రి రి	
స క లా గ మ మం	ప్ర సా ర	జ్ఞాయ	
సా రి మ గ గా రి	స రి / మా	/ సా , వ	
స తనొ ప్ర దా య	స ర్య	జ్ఞాయ	
ధ ప ధ ప మా ధ ధ్	ప పో మ	/ ధ ప ధ , ధ	
స క ల ని ప్ర క	ప్ర కా క	= కం య	
సా ధ పా మ మా	గ గ్ రి	రీ రీ	
సా ము ర స్వ సం	ప్ర దా య	కాయ	

స ధ రి రి రి మా మా మ ధా పా మ | ము గా రి సా రి | మ పా పి మా ధా ధ ||
 వి క శే బ ర కై వ ల్యి దా నా య | పి క ల్యి హొ నా | య వి జ్ఞా నా య ||

 స ధ సా ర రి / మ గ రి స రి గ రి రి | స ధ పా మ మా గ | రి గ ఱ సా రి మ ||
 శు క వా మ దే . వ వందిత ప దా య | శు క వా మ దే వ | ము క్త ఫే దా య ||

స్వరము.

ధపా మ గ గ రి స న \ ధా స రి రి / మ గ | రి సా ప మ ధ ధ | స ధ స రి సా సో ధ ||
 వ మ ధ ధ / స సా రి రి / మ మ గ గ రి | స ధ సా ధ ప మ గ | , రి స ధ స రి మ / ||
గురుపశోయ

ద్రావిడపదము

త్రిపులతాళము

ధాతు : బాలస్వామిదీళిలులు

మాతు : మూక్కపులవరు

న ర - స దు కై

పద్మవి.

స స స ధ ప మ / ధ		ప మ వ మ గ రి గ రి రి	
న ర స దు కై సై		అ కై . తు వ ర చౌ నా ర్	
న ధ స రి రి రి ప మ		గ రి గ రి స స రి గ రి స	
స మ య మి దు న . ల్ల		స మ య మ ది మా	
రి , సా ;			
సే న			

అనువర్తన.

వ ప ప \ మా మ మ ధ ర టీ మాం ద ర్కు		గ మ గ రి గ రి స తా అ యైపోఒ శేస	
సా స \ ధా ధ వ మా న మా న కు		\ మా గ స రి మ ము ధ ధ మా చె. బ్యెం. ద్ర (సరస	

చరణములు.

1 మా మ ము వ మా మా నె మ వా రా		గ రి స స రి రి జన్ స ము లిం తే డి	
ధా స రీ మ ము మం ది రు ప్పు వ		ప ప ము ధా , ధ ర నం తం కో . డి	
ధా స రీ / మ గ గీ యై నొ ను న క్కిం ద		రి స స / రీ , రి రా జ మో డి	
స స స స \ ధ ప మ ఇ ది ల్లాం స రి య ల్లి		గ స రి మ ము ధ ధ పో . డి పో . . డి	
2 అ మై మా మై ఉ సై నై అ వ ర్కు కి ద యా దొ శొ ల్లి పొ రు క్కా ద శొ న్న వ డి స శు మా మై		పో లె మా దు ఇ దె న్న శూ దు కో ప మే దు కే ఇ పో దు	సరస
3 యె ట్ట య్య్య పు ర ఎ ం ద ఉ ల కు ం సి ర తొ ట్ట యో గ త్తీ ల్ కు కై క్క మా చె		రా జ న్న ర ప తి సి ద్ర ధ న ప తి ఉ య ర్క ం ద మ న ప తి బ్యె ం ద్ర జ య ప తి	(సరస)

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సా రి గ స న రి రి		మా మా మీ గ గ్గీ రి సా	
మీ ధ ప మ గ గ రి రి		ధ రి స రి ధ స రి రి సా	
/ ము ము / ధ ధీ ప పీ మ గ గ్గీ గ		ధ స రి గ \ సా ధ స రి	
/ ప పీ మ గ గ రి రి స ధ స న		రి రి ధ సా రి / మ గ గ్గీ రి	
మ ధా ప ప మ గ రి స రి		మ మీ మ మ స రి వ మీ ప ధ	
ఫ ము ధ ధీ స సీ రి రి స రి		గ సా రి ధ పా పో ము ము	
గ రి స రి గ రి వ మ / ధ ధీ		వ వ మ ధ ప \ మా ధ పా	
మ / ధ ప మ మ గ రి సా రి గ		/ సా ఫ ము ధ ధీ / స సీ / రి రి	
/ ము మీ / ధ ధీ ప మీ ధ స ధా		/ స ధ ప మ వ మ మీ గ గ్గీ రి	
స రి మ మ ధ ధ స సీ రి రి		/ మ మీ గ రి / మ గ రి రి స ధ	
సా ధ ప మీ ధ సా రి రి		మ గ రి రి స సీ ధ ప పో ము	
ప మ మీ గ గ్గీ రి స ధ ప మ		గ రి స ధ సా గా రి	
స రి సా ధా ఫ ము ధా		ఫ ము ము ధ స సీ రి రి మా	
రి ప \ మా మీ గ రి గా రి		స / ధ ధా ధీ ప మ మా మా	

స రి ప మ మా మ మ గా		స రి / మా మా మీ గ గో
స రి / గా న స్తో / రి రి		ధ పా మ గ రి ప / మ మా
మా ధా మ మ ధా సా		మ ధ సా స రి ప మ ధ స్తో
రి ప \ మా మా ధా ధా		రి ప మ ధ స రి / మ మీ ధ స్తో
స రి / వ ప \ మీ / ధ ధ సా		ధ స్తో గ సా రీ / మీ మా
మ గ రీ గ సా రీ రీ		ధ సా ధ ప మ గ రి గా
స రి / మ మీ / ధ ధీ / సా ;		ధ పా మ గ రి స రి / ప ము
స రి ప మ గా రీ స రి		/ మా గా రీ స రి / గ రి
స రి \ సా \ ధా సా ;		

ఇన్యోము (ఉపాంగము) 7 : పూర్వగౌళ

ల త ణ శ్లో క ము

వెంకటమణి : అరోహే పూర్వగౌళస్తు గవర్జ్యస్థాప్యకాలిక ।.

మూర్ఖున :— { అరోహణము : స గ రి గ స స రి మ ప ధ ని స
అవరోహణము : స ని ధ ప మ గ రి స .

అష్టణవివరణము - సుష్ణూరామ దీక్షితులు

ఉపాంగము, సంపూర్ణము, నిషాదగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ పూర్వగౌళకు మూర్ఖునారోహణవరోహణములు వై గనుపించి యుండినట్లుండు
టయుగాక — స ధ సా , రి స రి ధ ప మ గ రి , మా గ మ రి గ స , స ధ ప మ ధ ని స,
సా ధ ప మ ధ ధ ని స , స పా మ గ రి స , స మ గ మా మా , స రి స రి మ గ రి స గ రి
స ధ సా , సి ధ ఫ మ ధ ని సా — ఇని విశేష ప్రయోగములు.

అష్ట్యగీతము - ర్ఘుంపతాళము - వెంకటమణి

ల్ధువను.

మ మా	మ గ రి సా గ రి స ని ధ	ప ధ ని సా సా రి రి స
తు ర్ఘు	ప్ప అ ఛ కం మ . . క	ప స వు సీ చె మ్మ రి త

రి ము ప ము ము గ రి సా
ద . . . న భ అ రె యో

మూ గ మూ మూ ; ,
అ అ కే రే

అంతరి.

సా రి స రి స రి రి మ గ
ఘుం మ ఘుమ ఘుమ ఘు మి త
పా మా ధ ధా స స స
పా అ ఛె న బ్ధి రి త

రి గ రి రి స సా ని ధా
తా రం గ జృంభి త
సా ; ; ; సా
రే రే

జావడ.

ధా స స స రి రి సా
అ అ అ రె సన్ ప్పు త
మూ గ మూ రి రి గ రి స
ధూ రు జ ట్లి ఇ భ ట అ
ధ ధ ని సా సా రి సా
ధా వు రే రె త్రి యై
రి రి స ని ధ ప మ ధ ని స
అ . . . . అ
మూ గ మూ మూ ; ,
మైం ద లా చే
పా రి స రి స రి రి మ గ
ఘుం మ ఘు మ ఘు మ ఘు మి త
పా మా ధ ధా స స స
పా అ ఛె న బ్ధి రి త

రి స రి ధ ధ ప మ గ రి
స్పుము ద్రుగు ఇ సం ముం ద్రు
సా ని సా ధా ధ ప మ
అం మృత జ్ఞా అ అ వు
పా మ గ రి స స గ రి స
యో . . . . . . అ
రి ము ప ప మ గ రి సా
మం న్యకం తి ఇ ర వు

రి గ రి రి స సా ని ధా
తా రం గ జృంభి త
సా ; ; స
రే రే

నంచారి - త్రిపుటితాళము - సుబ్బారామదీక్షితులు

సారిసరిరీమ	గర్లగర్లరిసా	సాన్నిధసా	మధ్యధ్యసాసా
ధ్వనసారి	సరిసధధపము	గరిమాగమా	రిగరిససా
నీసాధధనీస	పామగరిసన	గరిసారిము	పమగరిసా
మాగ్లమామా	సాన్నిసాసా	ధ్వనరిసరి	రిరిసరిమాము
ముగరిరిసారి	సరిమగరి/మా	మాము\సారి	సరి/మగరి/ముము
ససీరిససీధఫ	ముధనససీస	రిమమీపమగరి	ససనీధఫముధధ
నీసీసారిసన	ధఫముధధసన	ధసరిసనీసధ	నీసరిమగరిము
గరిమగరిసగ	రిగాసగరి	ససనవధవము	మపమగరిమగ
ససీరిసారి	సరిమగరిగన	ధవమపిధా	నీసాసీరిము
ముపధధపసా	ధధపిపముగ	గరిసాసా	సనిధపమగరి
రిమమీపపిధని	ధనినీసరిససీ	ధపిమధసస	రిమమీపమగరి
రిసరిమామా	ముగరిసారి	సరిమగరిముము	సరిసమధధ
సరిసనిధపా	ముధధసాసీ	రిసరిముగరి	సరిసనిధసా
నినినినీసాస	రిసరిసనిధధ	నిధపమధసా	నిధసనిధపము
సానిధసనిధ	సరిసధపపా	ధాధపపము	గరిసారిస
నిధాసామా	మమామామీగ	రిసరిసనీధఫ	మూడుసాధనీ
సాసరిమా	సాసరిససీరి	ససీరిరిపముము	పమపధససీరి
ససీరిరిమగరి	మరిరిసానిధ	పాముధనీసా	నిధపమగరిస
సధఫముధసా	ధ్వనిసా:		

జన్మము (ఉపాంగము) 8 : నాగధ్వని

ల త ఱ శ్లో క ము

పెంకటమథి : అరోవేవక్రిషభో ధరివక్రోఽవరోహాణే
నాగధ్వనాయిఖ్యరాగోయం స్గ్రహసాంర్ఘ్యకాలిక ॥

మూర్ఖుని : { ఆరోహణము : సరిగునమగు వధని స
అవరోహణము : సనిధని పమగరిగు.

అశ్వావిషకము - సుబ్బరామడిక్షితులు

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; షష్ఠ్రగ్రహము ; ఆరోహణమందు బుషథము వక్రము ;
అవరోహణమందు వక్రఫైత బుషథములు ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ నాగధ్వని మిక్కి-లి వక్రముగల రాగము. ఈ రాగ మూర్ఖునారోహణ
మందు 'పధని స' యని యండినప్పటికిని, సమగు పనిధని స, సనిధని పమ
గు మరిగు, సనిని సా, యని యందు ఆరోహణావరోహణములవలె ప్రయోగములు
మిగుల గనుబడుచున్నవి. ఈ రాగ కీత సంచారుల పరిశీలించితే ప్రయోగములు సృష్టిమౌను.

లక్ష్మీదీతము - త్రిపుతుతాకము - వెంకటము

ద్రువము.

ముము	గ మా రి గ సా	స ని ని స మ గ ము	పా హ మ ప సీ ధ
అ రె	జ గ త్రయి ఈ	ఖండనే . . ప్ర	వీ ఇదశకం
సీ పో ధ మ ప సు	గొ మ రి గ సా		ని సా మా మ గ
ం త క్రూ ఽ ఽ ఽ	భై . . ద నా		ప్ర పు త్రా . .
మ ప మ గ మ రి గ	స రి గ సా ని ని		సా స ని ధ ని స
అ . . . . అ	అ తివ నో . అ		దో ర్ఘ ల కి రి కి
ధ మా గ మ రి గ			
థ ఆ సు ర రె ఎ			

అంతరి.

స సా స వీ	స రి గ స ని స	మా మ గ మ రి గ
జ య త్రి మ	ప్ర ఫు ప్ర వి ఇ ఇ	తు ర్ఘు స ఽ మ ఱు
స ని ని సా ;		
కో ఒ ఱు రే		

బావడ :

రి గ స ని ధ ని ప	ని ధ ని సా ని స	రి గ స మ గ ము
స మ ర బ లి ఇ వ్య	వ ఈ ఇ ఽ ము మై బ	దు ఉ ష్టు ట బ ఇ
ప మా హ మ గ ము	ప సీ ధ సీ పో	ధ మ గ మ రి గ
సు ఉ ల ట ట య య	వి కృం భ ల భ	జీ ఇ అ అ ర వా

సీ ధ నీ ప ప మ గ	గ రి గ స ని ధ ని	స సొ ని ని ధ ని
తు ఉ రి త అ అ ల	వి శ ० క ఔ రె ఎ	ఆ ఈ య ఇ య ఇ
వ ధ మ గ మ రి గ	ప మ మ గ మ వ వ	మ గ మ వ ధ ని స
య ఇ య అ ఇ యె ఎ	అ . . . . . అ	అ . . . . . అ
స ని స రి స స ని	స మ గ మ రి గ స	ని ధ ని స రి గ మ
అ . . . . . అ	అ . . . . . అ	అ . . . . . అ
ప పొ సీ నీ ధ నీ	చ సొ సీ నీ ధ నీ	ప ధ మ గ మ రి గ
అ ఇ య ఇ య ఇ	ఆ ఈ య ఇ య ఇ	య ఇ య అ ఇ యె ఎ
సా స మ గ మ రి	గ సా ని ధ ని వ	సా స ని ధ ని వ
సు వ్య అ అ ది య	ని జ వ్య ది ఇ ఇ	వ త్రై ర థ వ ర
ధ మా గ మ రి గ		
న ० ధ సు రె ఎ		
స సొ సొ నీ స రి గ స ని స మా మ గ మ రి గ స ని ని సొ		
జ య క్రి మ ద్రిఘు ప్ర వీ . ణ తు ర్ష్య స ० మ ఔ కొ బ ఔ రె		

సంచారి - ఏకశాఖము - సుఖ్వరామదీష్టితులు

సా సా శ ని సీ	సి ధ నీ ఫ ని ధ ని	స ని ని ప రి గ స సొ
ధ ని పా స ని సా	ర రి గ స మ గ మా	మ గ మ వ మ మ గ
ర రి గ స ని భి స	ప పొ మ మ గ గ మ మ	ర గ స ని ధ స సా
పా ని ధ ని స రి గ	పా మ మ గ గ మ మ	పా గ మ రి గ సా

న ని స్తి స మ గ గీ మ	ప ని ధా సీ పా	ధా వ మ ప మ గా
మా రీ గా సా	స మ మీ గ మా రి రీ	గ గ సా రి రి సా
ప ని ధ ని స ని సా	స్తా సా రి గ సా	మ మ గా మ మ రి
గ స ఫ ని ధ ని సా	మ గ మ రి గ స ని స	న ని ధ ని ని ధ సీ
స్తా ని ధ సీ సా	ఫ ధ సీ ని ధ సీ	సా మా మ గ మా
మ ప ధ ని ప ధ మ గ	మా మా గ మ పా	ద ప మ గ మ గ మ రీ
గా గా సా రి స	మా గా మీ గ మా	గ రి గా స రి సా
స స మ గ మా మా	స స ఫ ఫ ని ధ ధ ని	ఫ ని ధ ని సా సా
మ గ మ ప ని ధ ని ని	స స ని స రి స స ని	ని ధ ని స రి గ స ని
ధ ని ప ని ధ ని సా	ని స ప గ ని స గ రి	ని స రి గ స ప మీ గ
స గ గీ రి గ స సీ ని	సా పా సా రి గ	స ని ని స ని ధ ని స
రి గ మ రి గ రి గ స	రి స ని సీ సా సీ	స ని ధ ని పా సా
స ని ధ ని ధ ని ప	మ మ గ మ రి గ సా	ప ని ధ మీ పా ని ని
ని ధ ని ప ని ధ సా	ని ధ మ ప ని ధ ని స	ని ధ ని ప మ పా
మా ప ధ మా గ మ	రి గా సా సా	స ని ధ ని స మ గ మీ
రి గ స ని ధ ని సా	స రి గ గ స మ గ ము	ప ని ధ ని ప స సా
స ని ధ ని ప మ పా	ప మ గ మ రి గ సా	రి గ స ని ధ ని పా

మగమారిగసా		సమమోరిగ్గా		సమొగమోరిగ్గస	
రిగ్గాసనిధాని		ససగొసమగ్గా		సారిగ్గసరిసా	
నిసరిగటనినిస		[॥] మవనీధనిపా		ప్పమగామరిగా	
మగరిగసమగరి		గసాసమమోవ		మపనీధానిస	
వదనిసమపనిధ		నిపదనిసరిగట		ముముగరిర్రిగస	
సససెనిధనిపత		మమమగరిర్గస		సానీధనిపా	
మాగామరిగా		సారిసనిధని		ప్పానీ [॥] ధనిసా	
రిగసాసనిసీ		సా ; ; ;			

జన్యము (ఉపాంగము) 9 : హంసధ్వని

మూర్ఖున :- {
 అరోహణము : నరిగపనిన
 అవరోహణము : ననిపగరిన

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

ఉపాంగము; ఛౌడము; మర్యాద ము కైవత వర్జ్యము; షష్ఠిగ్రహము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ హంసధ్వని రాగమునకు మిగుల రంజనములు గల జీవ స్వరములు గాంథార నిషాధములు. త్విగాక ఈ రాగము దాటుస్వరములుగల ప్రయోగములచే ఏకైక్యతి రంజనముల గటిగించును. ఇం క్రింద జూపింపబడెదు ప్రబంధాదుల గమనించితే సృష్టిమగును. ఈ రాగము రామస్వామదీక్షితులవారిచే కల్పింపబడినది.

లక్ష్మీము ప్రభంధము + మర్యాదాకము - రామస్వామదీక్షితులు

సా , సనిపవరిసం	రిగరినిరినిగరిస
చం దసెలవలయి	రుండమాఅఅలధర
పాగససనిసరిసని	పాగరిసనిసరిసా
పంనగఅఅలబశన	భక్తజనావశరే

* దీని పేరు 'శ్రీరంగ ప్రభంధ' మని యిందే కలదు (రా 4)

రీ పూ గ రి స ని స రి	గ ప రి గ స రి స ని రి స
బమ్మై అ ది సే ఎ వి త	త్రి పు ర ఆ ० ० ० ० త క
రి రి గ స స రి ని స స	సో నీ స ని పొ ని స
కిట త్క రెయిం త్క త్క రెయి ० రెయి ०	మేయ మేయ కి ఇ ర్యు ० కి ఇ
వ వ రి రి వ వ రి రి ని స	ప ప స స ప లి ప లి పొ
టక ణక ణక ణక ణక ణక ణక	క్క-త్క-ది ది రెయి ० త రి రెయి ०
పొ లి ప పొ గ రి స రి	గ రి స రి లి రి సే
ని రీ రి ని స ని సో స	రీ స ని ప ని ప రి సా
స ని స రి గ రి స ని స వ	గ రి స ని స రి గ పొ బ
తె ఎ న ० తె న తె న త న	తె ఎ న ० తె న తె న ० న
భి ప లి పొ గ రి స ని	పొ లి ప పొ గ రి స ని
పేంక ట క్క ఇ . . ష	పూజి త పొ దా ० బు ఇ
రీ ; ప స స ని ని స	గ రి స రి స ని స రి
రో ఉ ప అ అ అ ० గ	హం స ధ్వని ఇ ఇ క్క త
పొ పొ నీ ప గ రి స	గ రి ని గ రి రి
క్కి రం గ ప్ర త ० ధ	గా న ప్రియ రే రే
స పొ గ రి ని సొ సొ	స రి గ ప పొ లి సొ
చి దం ల ర ని వా సా	శ వ కా మ సుం ద రి
పొ చ లి ప గ రి స ని	పొ ని స ప ని ప గ రి స
ప్రిష . ఇ న పై . ఇ	పొ హి పొ . హి రే .
పొ , స ని ప ప రి స రి	
చం ద సె ఎ . . య ఇ	

త్రైరూపము ఆదితాశము. ముద్ధసౌమ్యమి దీక్షితులు

వాతాపి గణపతిం భజేవాం.

పల్లవి.

గా , రి ర్షి స ని		వ రి ని		రి స ^w ని స రి	
వా తాపి గ ణ		వ తిం భ		జే హం . . 0	
ఇ „ „		„ ని		రి సా	
“ „ „		„ భ		జే హం	
ర్షి గ పా , ని		వ గా గ్స		రి స ^w ని స రి	
వార ఛా స్వం		వ ర ప్ర		దం క్షి. . .	

అనుపల్లవి.

పా , గా రి పా		రి ని స		రి గ పా	
భూ తా ది సం		సే వి త		చ ర ణం	
నీ స. రీ స స ని		వ పా గ		ర గ టి	
భూప భో తి క		ప పం చ		థ ర ణం	

నీ గ రి ని పా గ రీ స ని రి పా	రి స ని పా ని గా	పా గ రి నీ గ రి	
వీత రాగి ణం వి న త యోగి నం	వి శ్వి కా ర ణం	వి ఘ్నవా ర ణం	
		వాతాపిగణ	

చరణము.

గ పా గా రి సో	శ్లష్ట రి నీ	గ రి గ	
పు రా కుం భ సం	భ వ ముని	వ ర ప్ర	
పొ గ రీ , స నీ	, న రీ	గ స రీ	
పుం జి తం త్రి కో	ణ ము	ధృగతం	
ప ఫో రీ , గ రి	సో ని వ	, గ రి	
ము రా రి ప్రము	ఖాద్యపా	సి తం	
గా పా గా రి	సో నీ స	ని రి సో	
మూలా ధా ర	తైత్ర	చితం	
ప న నీ స రీ గా	ఓ పా గ	, ని పా	
ప రా . ది చ త్వావీ	ఓ వా గా	తల్కం	
ని స నీ , ప నీ	చ రీ రీ	స నీ సో	
ప్రణవ స్వీరూ	చ వ ప్ర	తుం డం	
ని రీ గ రీ నీ స	ం \ పా ని	/ పా నీ	
ని రం త రం ని టి	అ చం ప్ర	ఖం డం	
ప ని \ పా గ రి స నీ	ప గా రి	ప రి \ సో	
ని జ వా మక ర వి	ధృతేతు	డం డం	
రి రి గ రి స నీ ప రి స నీ సా రీ	గ గి ప గ నీ పా	ని రీ స నీ సో	
క రాంబుజ పా శ బీజా పూరం	క లు మ వి దూరం	భూతాకారం	
రి గా రి స రి ని స పా నీ స రీ రీ	సో సో రి ని పా	గ రి స నీ ప ని స రి	
వారాదిగురు గుహంతోషేతతింబం	హం స ధ్వని భూ	షిత పే రం బం	

(వాతాపి)

సంచారి - మత్యశాఖము - నుబ్బరామదీక్షితులు.

సా ని భ గ రి గా గా		వరి గ రి వ నీ రి రి
ని రి ని గ రి గ నీ రి సా		పో నీ ని స రి గ రి సా
పో నీ రి గా గా		ఫ ని ప రి ఫ ప ని స రి గ
పో నీ సా రి గా		ఫ ని ప రి గ ప రి రి గా
గ ని ప గ రి ప గ రి ని రి		గ ని పొ గ రి సా సా
వరి గా నీ రి గా రి		నీ రి నీ పొ గ రి సా
ని భ ని స రి గ పొ పొ		గా నీ గా పొ రి
గ ని ప ని ప గ రి గ రి		వ ని గ రి న ని రి స నీ
రి న ని భ గ రి ప గ రి		ని ప గ రి నీ రి సా
ని భ గా రి పొ నీ		ని భ గ రి ప గ ని ప నీ
రి గ ప చే గ గ్ ప చే నీ		గా ప చే రి గ గ్ సా
రి గ పొ గా పొ పొ		గ ని \ గా పొ రి గ పొ
రి గ ప ని ప గ రి న రి		గ గ్ పొ \ రి గా పొ
గా ప ని ప గా రి పొ		శి శి శి ప గా గా
పొ పొ ప చే గ రి రి		గా గా గ్ రి సా సా
గ ని పొ ప ని \ పొ గా		రి ప గా గ \ క \ రి రి
ని గ రి ని \ పొ పొ		ఫ ని స రి గా గ్ ప నీ

గ ని ప ని గా పా రి		శ గ రి గ నీ రి సో	
ని గ రి ని గ ని ప ని పో		గ ప ని \ గ ప \ రి గ	
\ నీ రి \ నీ గ రి పో		గా ని గ ప రి గ ని పో	
ని గ ప రి గ న నీ రి గా		శ రి ప ప న ని గా ని ప	
నీ రి \ నీ పో గా		ఠ ని స ప ని గ ప రి గా	
పో నీ సో ప రి \ నీ సె		ప చ్చే / ని నీ గ గ / ప చ్చే రి గ	
/ గ న న / రి స న నీ రి గ గ		/ ప గ రి / ని ప గ / రి స ని ప	
ప ని స త్త గ ప ని \ గ ప ని		గ ని ప ని ప చ్చ నీ స రి రి	
ప ని స త్త గ రి \ రి సో		గ రి \ స ని రి \ ని ప గ రి	
గ ప ని స త్త ని గ రి సో		పో రి \ పో గ రి	
పో నీ గ రి \ ని రి సో		ప ని ప చ్చ ప ని ప రి \ చ రి	
ప ని స త్త గ రి \ నీ పో		చ రి \ స ని ని పో గా	
ప ని స త్త ప చ్చ గ ా గ		చ నీ \ చ చ్చ గ గ రి \ రి దై	
ప ని స త్త ప చ్చ గ ా గ		ప ని స త్త గ ప ని స త్త గ	
ప ని స త్త ప చ్చ గ ా గ		ప రి \ ని ప చ్చ ని \ గ రి దై	
ప ని స త్త ప చ్చ గ ా గ		గ / ని గ స ని ప గ రి	
ప ని ప ని పో పో		నీ \ రి \ గ రి \ ని వ గ	
గ రి \ సో ని పో గ		గ రి \ స ని ప గ రి గ	
పో నీ \ రి \ ని పో		నీ \ గ రి \ ని పో	
గ రి \ స ని ప గ రి సో		సో \ పో \ గా \ గ	
ప రి \ ని \ గ రి \ సో		/ గ రి \ న నీ \ రి సో ;	

చక్రము 5 : మేళము 29.

రి గు మ ప ధి ను] రాగాంగరాగము 29 : ధీరశంక రాఘవణము [బాణ.మా.చక్ర.

జన్మము (భాషాంగము) 1 : విలహారి

ల త ణ ల్లో క ము.

వెంకటమణి : ఆరోవేమద్యమోవక్రః క్వచిదోగోనిషాదకః
బిలాహలీరాగగత్యా సర్వకాలేషుగీయతే.

మూర్ఖుని :	ఆరోవాణము : సరి మ గ ప ధ సా. అవరోవాణము : స ని ధ ప మ గ రి స
------------	---

లతణవివరణము సుబ్బిరామదీషుతులు

భాషాంగము : సంపూర్ణార్థము ; షడ్గ్రగ్రహము ; రక్తిరాగము ; ఆరోవాణమందు మద్యము వక్రము ; ఏకచేతముగా ఆరోవాణమందు నిషాదప్రయోగమును గలదు ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

సరి గా, ని ధ సరి గా, మ గ రి గా, రి గ / ప మ గా, రి గ / ధ ధ ప \ మ గా,
స ని \ ధ ప \ మ గా, ప / మ గ పా, రి గ పా, మ గ పా, మ గ / ధ \ పా,
(13)

మగధవధా, మగపధనిపా, మగపధః, ని^३ పా, మగపధస్నిం \ ని^५ ధా,
/ రిసని \ ధా, / గ్రిసని \ ధా, మగధా, పధసా, గపధసా, సని \
ధప \ మగ \ రి, / ని^६ధాప \ మగ \ రి, / గ్రిసని \ ధాపధసా —
ఇవి ఈ రాగమునకు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వర ప్రయోగములు.

గపధబనిధపమగా, పబనిధపమగరి, గ / బనిధపమగరి,
స / బనిధపమగ, రిబనిధప — ఈ ప్రయోగములగల నిషాదములు కైకిగా
బలుకుచున్నవి. పబిధనిధపా, ఈ ప్రయోగమందుగల నిషాదము ప్రయోగ సందర్భము
తగినట్టు కైకియును, కాకలియునుగా బలుకుచున్నవి. ‘ససిధబనిధపా’ — ఈ
ప్రయోగమందు కాకలియె బలుకును. మగధధనిసిసా, పధనిసా, ఇవి ఆరోహణ
నిషాద ప్రయోగములు. ఇవియన్నియు లక్ష్మీముల జాడుడు.

లక్ష్మీతము - రూపకలాఖము - వెంకటమథ

సరీగపా	ధపధనిధప	మగగంరిస	రిసనిసధప
అరుంధతీ	కిఇరితియం	బుధితేవు	నిరుంధతిఇ
మగపాపా	ధపదాపా	రిసరీగా	ధపమగరిస
యఅరేరే	సరువత్తో	ముఖమాభ్యా	క్రతుపావని

నిధ

ఇఇ

ఆంతరి.

పారీగంరీసిపా ;

నాగంభాఅఅరే

జావడ :

సనిసరి	గంచి సనిధా	సనిధపదవ	ధనిధపమగ
నఅరఅ	యణమఅఅ	ప్రాలే.యఅ	చలపనవుఉ
ధపదపమగ	రీ గా రీ	సా రీ గా	గగపా;
సం జాతఅ	చిన్నం వ	ప్రార్పుత్తి	ంపెఎటి
గపధసనిధ	సారీ సరీగ	గపధసనిధ	సాసనిధవ
శంక రావ	తా అ . . . రు	గోవిందఅ	అధ్వరిఅఅ
ఫపమగరిస	నిధ		
రఅ	అణి		
సారీ గారీ సాపా;			
నాగం పాఅ అ రే			

కీరణము 1 - తిప్రషాతి వీకతాశము, - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

హాటిటుకేళ్లర సంరకుమాప.

సత్తి వి:

సనిధా , / బనిపదమగమగ	రిరిగనసనినిధ
హో టసే శ్వ రసం రక	
/ సా , / గరిగ	సారిగ / బనిధ / బనిప
మాం త శ్వ	హా టక మయ

/ ధ మ గ గ ప ధ / రి స స ని ని | , ధ ధ ని ప మ గ ప ధ ||
 తి అ గ మా త్రి | త్రయా తత్క క ||
 ధ రి సా , ని ని ధ ని సా , ని ధ | ధ సా , ధ ల ని ధ ధ ప \ మ గ రి ||
 వో ట కే శ్వ | ర సం అ ర క ||
 గ రి గ మ గ \ రి సా ||
 మా ... అం ||

అనువల్ల వి:

సా ధ స ని , | సా / ధ ని ధ \ ప \ మ గ ||
 సా ట తీ | సా ద ప మా ||
 / రి స ని ని ధ ని ధ | || ధ ని \ సా ధ ధ ని ధ \ ధ న
 అ . ప్ర కా ష | || సా తా తా ష ||
 , ని ధ స రి గ ప | , ప / ధ మ గ ప / ధ ||
 బి ల హ రి హ యా | ద్వి మ ర న త ||
 / స ని \ ధ స మ గ ప ధ / స ని ధ | ధ / గ రి రి స స ని ధ రి స ||
 వో ట క కై త్ర ని నా న | హ ం స రూ ప చి . ద్వి లా స ||
 కొ టొ టొ \ ధ స \ మ గ ప | ధ రి స ని ధ ని \ ధ స మ గ రి స రి గ ||
 కొ టొ టొ చి దా ఫా స | గురుగు . హ . మా న పో లొ . స ||
 వో టొ కై శ్వర

చరణము.

ధాని పా పం మ	గౌ రి రి రి గ్ గ్ వ
దారు కా వ	న ఓ త బో
/ ము గ్ వ రీ న ని వి ధ థ నా ద్వా గ్	రి సా గ రి
/ ము గ్ రి న ని వి ధ వ సం భ వ	త పః ప్ర భా
రి స్ రీ గ	రీ సో :
మేరు శ్లంగ	మూర్ఖి
/ రీ గ / మ రి గ	పా పా మ గ
(తీ) న గ ర వి	మ ద్వా ఓ త
సా రి గ థ చ	/ రి గ్ రి న ని వి ధ
ఇ క్తి స హి త	కూ ర ప ర
/ మూ గ రి రి గ్ వ	/ ధ మ గ్ గ్ వ / సా ;
మూరుతి సం	సా
/ ధ మ గ గ్ గ్ / పా థ , / రి	చో ధ / ట వీ ధ / ట వీ జ
థ ర ఆ చా	ద్వా ర్య అ ర
ధ ధ ని ప వ / ధ / మ గ గ్	న ర ఊ ని వి ధ ని సా , వి
త న ట న	కై ర వె ర
	/ పా , ధ / సో ;
	సూర్యి

గొ . / మ గ రీ న రి గ
 చా రు సైత | తి స రి స ని స వ ధ / స ని ద
 ముఖా ० ఫో జ |

 రి స ని లి ధ స ని
 శ కి . ధ ర స ర | త పా / ధ మ గ గ ధ ధ
 సీ రు హ వ ద |

 ని స ని \ ధ ప ప \ మ గ
 వ ద త త క | గ ర గ / ప గ \ ర ;
 టో టో |

 గా రీ / గ సా ప ని ని థో
 గా రీ ప తే ప కు ప తే | గా గా ధ వ మ గా వ పా
 || గం గా ధ ర జ గ త్వ తే |

 సా / రి స ని ధ పా ధ / ని థా
 ఛ ర వి ను త థూ త ప తే | త సా ని ధ పా మ గ ర స రి గ
 || శం క ర కై లా స ప తే |

 ప ని థా , ప ని ప ప మ గ మ
 హ ట సే క్షే | ర
 ర |
 ర |

కీర్తనము 2 - అదితాళము .. ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

కామాక్షి వరలక్షీ ట్ల

పత్ర వి.

సా స ని ని ధ పా ప \ మ గ
 కా మా క్షే | ర గ / ప గ రి స న | స ని ని ధ / పా ||
 ర | ర | ర | ర |

ప \ మగరి సంగరిగరిసా | సని \ దష | వగగవదరి ||
 క మలా తీ | జయల | తీర్తి (కామాతీ)

అనుపత్తి.

గా / మగ \ రిగసా	కపధా , రి	సని \ దష
కా మజ నకపూ	రషాతీ	సకతీ
ధాసరీ / మగ \ రి	జని \ దష	దధమగవద
కామితా ర్ధ దా	యసీ	తీ ఫల
సా ని దపా పమగా గరి సరిసా	సా / పమగా వదష	దరిసని గపదరి
కా మకళే విమతే కరకమలై	కా మకోటి బిల	హరినుత కమలై

కామాతీ

చరణము.

వద్ద / సని \ దధసా వ \ మగ	ప \ మగ	రిగమగా, పగరి
దిన క ర కోటి	పకాశ	కా యై
సా నని నిధ వమగరి	ప \ మగా	దధ / బనిచసా
దే ది వ్యమాన	ద వ్య	చాచ యై
\ మగ్ పదః / కిగ	సరి / గరిస	నిపదరి
వన జాన నాది	జం దిత	మాయై
సా / రి సని దపద	సనిదపసా మగ	రిగమగపగరి
వా సు దే వపర	బ్రంహ్మా	జా యై

మగగరి ననినిధ భుసరిగ గీ/ధిపా | మ గీ పా ధ సా / గ | రి స ని వ ధా / రి ||
 మనన ధ్యైన ధ్యైత్వ ధ్యై యే | మ హా సీ య సా ० మూ | జ్యి . ప్రదా యే ||
 సరి/గీరిసాని\ధాపమగ పా/ధా | స ని\ధా ప మ గ గీ | రిస సని\ధాధ/రి ||
 సవకననందనాది థి జ్ఞాయే | స ద యే స ర స గు | రు గు హాసహయే ||

స్వరము.

సాని\ధపామగ రిగధపమగగీ | సాని\ధఫా ధ/రి | పరి గ/పమగపధ ||
 సానిధరి స/గీరిసనిధ పధ/రిస | సాని ధ ప \ మా గ | రిస రిగాపధరి ||
 (కామాక్షి)

కీర్తనము 3 - మిత్రజాతి వీకశము - ముద్దుస్వామిచిక్కితులు

(శ్రీ బాలసుబ్రహ్మణ్యగచ్ఛ)

ప్రార్థన.

సా , రి గా	పా , ధా రి	సా , స ని ధ బ ని ధ ప మ గ రి గా
(శ్రీ బాల	సు బ్రి హృ	ధ్యా గ చాచ గ్ర . గణ్య
/ పా , : ప మ	గ\రిసరి/పమగ	రిగరిసనినిధ సా , సరిగధ
(శ్రీ చి	ధా నం ద	సా ధ వ రే జ్య
2 ..	..	.. ని ధ సా , సా ;
..	..	.. వ రే జ్య

అనువత్తివి.

గా , పా ధా	సా , సీ ని ని ధ	/ రిసానిధాధ / స	నిధాపాంనిధపద
ఆ ఛా అ	గో వ	నిదిత దీ	నశర ణ్ణ
ఇ ఏ గా ..	..	..	నిధా పా ధా
ఆ ..	..	..	నశర ణ్ణ
గొ / మగ్గరీ సా	సనిధధపద / గొ	సా , ని ధ సీ	ద పా , మగ్గరీ
ఆ త్తు ప్ర	కొ శ	లా వ ణ్ణ	కా రు ణ్ణ
			(శ్రీ) శాం

చరణము.

మ గా రీ మ గ వ సా , సీ ని ధా	సా , రీ గా	/ పా , , పా
స న కా ది సం ను త	స్వా మి	నా ధ
గా పా ధా / సనిధా / సా	సీ , / సధ పా	మ / మగ్గరీ గా
స్వా మి కై లం త	సో మ	తా త
సనిధాపాం ని ధ ప మా , మగ్గా	ప ధా సని ని ధ	/ పా , ; సా
క న క వ త్తు దే న	సే నో	పే త
, పధధ / రి సని వ్యధాపాం ని ధ	ప ధా సగ్గారీ సా	ని ని ధా సా
కై వ ఆన్ దా త	స కృ దిం	భా త
వ సరిగ్ / వ మగ్ వ ధధపాం మగ్గరి స	న ని \ ధా సన సా వ మగా ధ ప	
వ న జ వ ద న వ ద సం కే . రు హ		
వ ర చా శ్రిత క ల్ప మహి ఉ హ		
మగ ప ధ సని ధా / రి సా ని ధ ప	\ మగ్గరి గ ధ / సని ధ ప మగ రి గ	
మ న సి జ స న కా ది సే వి త క		
మా ర ధి ర త ర హ ర గు రు హ		

(శ్రీ) శాంసుబ్రహ్మణ్యగచ్ఛ.

4 తానవర్షము - అంతాకము - వాగ్దీయకారక సంప్రదాయమ్మలలో⁴ కేశవములై వెలసిన సొంతి పెంకు నుండియుంది

୬

$$\frac{2x^2 - \sqrt{4x^2 - 4x + 1}}{2}$$

ପ୍ରକାଶନ

పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని
పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని
పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని
పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని
పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని	పుస్తకాలిని

రు దువ / దువ ముగ్గు ... వునుదుప్ప / సునుప్పిలీ/కులీలీ
 కూ ... ... జును పూ అ
 శననిధ ధువధరీ/గుసునిధ నుఱునుముగ్గు ... ఉను ముపుడున్న
 ల ... ... గు ... ... గు ... ...
 / దువ ముగ్గు ఉనుధ ...
 ఆల ... ...

చూరణము.

१५८

ప్రమాదములు.

<p>2</p> <p>పూ : ర ద న ద ద వ / ద వ మ గ గ పూ . . . . .</p> <p>తా ఆ / ద వ మ మ క తా . . . . .</p> <p>ఆ . లు ఉ . . ఉ . .</p>	<p>పూ : మ గ ఆ ద వ / ద వ మ గ / ద వ పూ . . . . .</p> <p>తా ఆ / ద వ మ మ క తా . . . . .</p> <p>ఆ . లు ఉ . . ఉ . .</p>	<p>పూ : మ గ ఆ ద వ / ద వ మ గ / ద వ పూ . . . . .</p> <p>తా ఆ / ద వ మ మ క తా . . . . .</p> <p>ఆ . లు ఉ . . ఉ . .</p>	<p>పూ : మ గ ఆ ద వ / ద వ మ గ / ద వ పూ . . . . .</p> <p>తా ఆ / ద వ మ మ క తా . . . . .</p> <p>ఆ . లు ఉ . . ఉ . .</p>
---	---	---	---

ప్రమాదములు.

<p>1 తా / పా : / మ గ / ద వ పూ / మ గ / ద వ / గొ ద వ / ద వ పూ / ద వ / ద వ</p>	<p>1 తా / పా : / మ గ / ద వ పూ / మ గ / ద వ / గొ ద వ / ద వ పూ / ద వ / ద వ</p>	<p>1 తా / పా : / మ గ / ద వ పూ / మ గ / ద వ / గొ ద వ / ద వ పూ / ద వ / ద వ</p>	<p>2 పో / ద వ మ గ / ద వ / స మ గ / ద వ / ద వ / ద వ పూ / ద వ / ద వ</p>
---	---	---	--

- 1 స / రి గ న ల్లి ద / సొ, వు ద సొ ర సం క న బ | గా ర గ వ మ గ / త | \ పొ మ గ ర స భా ||
- 2 , స ర క స ర క క : చిన్ననాటి
- 3 వ ద చ విషపద మ గ / త జ మ గ ర గ / త మ గ ర మ గ / త | వు మ గ / త ద ద / న ల్లి స భా | , వ ద న / పొ మ గ ||
- 4 వ ద చ విషపద మ గ / త జ మ గ / త పోవుగ | వు మ గ / త ద ద / న ల్లి స భా |
- 5 వ ద చ విషపద మ గ / త జ మ గ / త పోవుగ | వు మ గ / త ద ద / న ల్లి స భా |
- 6 వ ద చ విషపద మ గ / త జ మ గ / త పోవుగ | వు మ గ / త ద ద / న ల్లి స భా |
- 7 వ ద చ విషపద మ గ / త జ మ గ / త పోవుగ | వు మ గ / త ద ద / న ల్లి స భా |
- 8 వ ద చ విషపద మ గ / త జ మ గ / త పోవుగ | వు మ గ / త ద ద / న ల్లి స భా |
- 9 వ ద చ విషపద మ గ / త జ మ గ / త పోవుగ | వు మ గ / త ద ద / న ల్లి స భా |
- 10 వ ద చ విషపద మ గ / త జ మ గ / త పోవుగ | వు మ గ / త ద ద / న ల్లి స భా |

థా	—	అ / భవము ఆ ఒ గా ఆ చ వ్వా గా ఈ	—
లు	ని	త్త	
నూ ఒ ఆ సరోవరము ఆ గీ ఒ స / గయస్తిరిషణి	న	దుండర	భీ అ న న ఆ చ న ఆ క
ము	ర అ		లల వ క
పట గ్రంథము ఆ రిప ము ఆ పార్థ ము ఆ క			
ఎ ఔ ..	చు	న్న అ	
పా / చౌ ద / సని థా న ధని థా న / థ			వము ఆ బ ఆ క ప ము ఆ బ ఆ చ న ధ ఆ క
గా	అ న . .	ము ర . .	తు .. తు ... కు ఉ
; స / ఆ ఒ న ని థ / ఆ క ఒ ఒ స / ఆ ఒ ఆ సిస్త / ఆ			
ఎ	మొ	ప్పొ	
ఒనవ తన ఒ ఆ న ల ఆ ఒ ఆ ప ము ఆ / ద్వాహ / ద్వా			ము ఆ బ న ఒ ఆ / భ చ వ ము ఆ గ్రంథ వ్వా గ్రంథ వ్వా
న ఆ ..	...	...	... : తే
సో :			(శ్రీ)

అను పరావిన పాచుకొని, ముక్కాయిస్యుర్యుమును పాడి వల్లభిన్మే తీ మగించవలెను.

నంచారి - మర్క్యతాశము - సుఖిరామ దీక్షితులు

సా రీ గా పా పా	సరిగపథ / రి సి ధ ప
మ గ రీ గా రి రి	/ గ్రి న ని \ ధా సా సా
ఫ ధ స రి గా పా పా	గా ధా ప మ గ రి సా
పీ గ పా మ గ \ రి రి	గ బ ని ధ ప మ గ రి గా
సా రీ గ / ధ ప మ గ	ర / మ గా రి న ని ధ సా
ర/మ గ ర / గ ని ఫ ధ స	ఫ ధ స రి గ ప మ గ పా
మ గ ధ ప మ గ రి రి గా	సరి స / గ రి న ని ధ సా
ని ధ గ రి గ / ధ \ పా మ గ	రి గ ప / ధ మ గ రీ గ పా
మ గ ధా మ గ / ధ ధ పా	మ గ ప ధ / బీ ని ప మ గ రి
మ గ / ధ మ గ / ప మ గ రి	సరి / గ స / గ రి / ధ ప మ గ
రీ గా ధా ని ధ పా	రీ గా పా మ గ రి
పీ గ ప ధ బ ని ధ ప మ గ రి	గ బ ని ధ ప మ గ రి రి
గ గీ పా స రి గీ గ పా	మ గ రీ గా ప / ధా సా
పా ధ / స ని ధ పా ధా	ప / బ ని ధ ప మ గ రీ గా
పా ధ బ ని ధ ప మ గ రి	పా ధ బ ని \ పా మ గ రి
ప వీ / ధ ధీ / స ని ధ ధీ సా	ధ ని ప ధ మ గ ధా ధా
ప / ధ మ గ / ని ధ / స ని ధా	/ లి స ని \ ధా ప మ గ ధా

స ని ధ వ మ గ ప ధ సా		రి మ [॥] గ ప / ధ గ ప ధ సా	
గ ప ధ స నీ ధ వ ధ సా		రి మ గ ప ధ స గ ప ధ స	
గ ట ని ధ రి మ గ ధ ప మ గ		రి గ ప ధ వ మ గ రి సా	
ట ని ధ / ట ని ప / ధ మ గ రి సా		రి గ / ధ ద రి గ / వ ప మ గ	
ట గ / స ని ధ ప \ మ గ \ రి స		రి గ ధ మ గ ప ధ ని సా	
ట ని ధ మ గ ధ ధ ని ని సా		మ గ ప ధ స ని ప ధ సా	
నీ ధ / గ \ కి స నీ ధ సా		/ రి స ని \ ధా / గ గ రి స ని	
\ ధా ని / స ధ / ని ప / ధ \ పా		మ గ ధ స ని ధ / రి స ని ధ	
/ గ రి స ని ధ / స ని ధ పా		/ గ రి / గ ప / రి స / రి ని / స ధ	
/ ని ధ / ని ప / ధ ప / ధ మ గ ర		గ ప ధ సా మ గ ప ధ స	
/ గ రి సా ని ధ పా మ గ		రి గ పా ధా సా గ ప	
ధా సా / రి స నీ ధ ప మ		గ రి స ని ధ ప మ గ \ ట	
/ మ గ \ రి గ రి స స స		ధ / ర \ సా ని ధ / సా ;	

ఓగు మపథిను]

పేణు 29 . ధిరశంకరాభరణము

శాం. మా. చక్రము

జన్మము (భాషాంగము) 2 : బేగడ

ల తు ణ శ్రీ క ము.

వెంకటముఖ : రివజ్యుల్రోవాసంవ్రాణ్ణా బేగడా సార్వకాలికః

మూర్ఖుని :	ఆరోవాణము :	సగమపనిసీ , సా
	అవరోవాణము :	సనిధపమగరిస

లక్ష్మణవివరణము - సుఖ్యరామదీష్టతులు.

భాషాంగము ; సగప్రర్థువు ; వడ్జగ్రహం ; రక్తిరాగము ; ఆరోవాణమందు బువథ తజ్ఞ్యము ; ఎలప్పదును గానము సేయదగును

ఈ బేగడ రాగమును మధ్యమనిషాదములు మిగుల రంజనముల గతిగించెడి జీవస్వరములు.

గ / ప మా ప అను యా ఆరోవాణ ప్రయోగమునగల మధ్యమను గాంధారమందుండి యొక్కారుతో తన స్థానమున కేగినతోడనే అల్పమగ పంచమమును గనుపించుకొని తన

సానమందే కంపముతో నిలుచునప్పుడు జుద్దమధ్వమమును ప్రతిమధ్వమమును గాక బలుకును. మా ప గా, అను యూ ఆవరోహణ ప్రయోగమునగల మధ్వమును కంపముతో నిలుచునప్పుడు వైపు షైపట్లు జుద్దమధ్వమమును ప్రతిమధ్వమమును లేక నుండుటయగాక తన కొనయిందు అల్పమాగా పంచమమును గనుపించుకొని క్రింది స్వీరమునకు దిగును. నీ సీ ర ప, అను ఈ అవరోహణ ప్రయోగమునగల కాకలీ నిషాదము నొక్కుతోడబ్బుటిడి తన తుదయిందు అల్పముగపడ్జమును గనుపించుకొని క్రింది స్వీరమునకు దిగును ‘గ రి గ మ ప ధ ఒ నీ సీ సీ ధ ప’, ప ఒ నీ సీ ధ ప, అను ఈ ప్రయోగములగల కై శికి నిషాదము నొక్కుతోడబ్బుటిడి తనకు తుదయిందు అల్పముగపడ్జమును గనుపించుకొని క్రింది స్వీరమునకు దిగును. ఈ ప్రయోగములగల ‘నిషాదము’ కొన్ని చోట్ల కై శికియును, కొన్ని సమయముల కాకలియును, కొన్ని యొడల కై శికి కాకలి లేకను పలుకును. జుద్దనిషాదమే పలుకదు. వై షైపు మధ్వము నిషాదములు ఈ రాగమును విశేషముగా స్ఫురింపబేయుచున్నవి. కొన్ని ప్రయోగముల జాపించెద.

గా / ప మా మ పా, గ మ ప ధ ఒ నీ సీ ధ పా, మ గ మ ప ధ ప \ మా,
 ప ఒ నీ సీ ధ ప \ మా, ఒ ని ధ ప \ మా, ప ధ ప ప \ మా, ప ధ క \ మా, గ / ప మా
 ప గ రి సా, మ గ రి గ మ ప ధ నీ సీ ధ ప \ మా, ప ఒ నీ సీ ధ ప \ మా / ప గ రి సా,
 గ మ ప ధ ప నీ సిా, / రి నీ సీ ధ ప, సా రి నీ సీ ధ ప, మా ప గ రి సా, ఒ ని ధ ప మ
 గ రి సా, ని సీ ధ ప మ గ రి సా. సా గీ ని ధ ప మ గ రి సా, స / రి స / ప మ / ధ ప
 స ని / రి స / మ గ రి సా, స / రి నీ సీ ధ ప, ప ధ మ \ గ రి సా, స సీ ధ ప మ
 గ రి సా, ధ ప స నీ రి సా,

తక్కిన ప్రయోగములను ఉత్సవముల జాడుడు.

1. సా గ మ ప ధ / నీ సీ ధ ప నీ సా

2. స ని ధ ని / సా

3. నీ స స ధ రి సా —

ఆటుల ప్రాచీనుల ప్రయోగములు గుబడు-నున్నవి. ఈ రాగ మూర్ఖునాళ్ళోక వాక్యమును అరోహణమందు బుషథ వర్జ్యమని మాత్రము షైప్పియుండుటయే పై గనపించిన మూడు ప్రయోగములకు ఆధారముగా నున్నది.

లక్ష్మీతము - రూపక్రమవత్సాఖము - వెంకటమథ

ధ్రువము

స ని సీ సా	మ గ మా ప ప	సా ని ధ వ మ	గామా ;
చ తు రం గ	బృ శ సం కు ల	సం గ్రా . మ	భుంపీషై
పా సీ సస	సీ సా . స	పా ధ ధ వ మ	గాగాగా 8 స
జ ర్ష్యై త్తై ఛె	జ ర్ష్యై రు	కా వ ఇ ర పు	వొంతీరే రె 1

అంతరి.

పా సీ సా మ మ గ రి సా		ని ని సా ; ;
దా న ఈ త్ర అ . . ధీ		న రు రే

కావడ.

స న సా సా	స ని సీ సా	మ గ మా పొ	పొపా,
ఇ య దా టీ	ర్ష్యై . ఉ టీ	కోస్ . ఉ టీ	కో టీ
స రీ సా స ని	సీ స సా రి	సా ని ధ ని స	సిపపపమగ
ఖు ర ఘు టీ న	ఘు టీ తారి	అ ప్ర తి మ కు	ఇగజటిఇ ఇ
మా ; ;	స ని సీ సా	మ గ మా పొ	పసీసీసీసీ
రె ఏ	జ ల రా శి	గ ఽ తీ ర	త్తియఇయఇయ

పా నీ సీ సొ	మ గ మ పు మ ధ	ధ పు మ గ రి స	స ని సీ సొ
ఆ ఇ య రే	ప ం చ ర ద మ	ర అ ధి ప త రు	క రు గా వ
ప ధ ధ ప మ గ	రి స		
త త ఆ రు ఉ రె ఎ	రె ఎ		
పా నీ సొ మ పు గ రి సొ		ఎ ని సొ ; ; ;	
దా న ఈ త అ . . ధి		స రు రే	

క్రిరును - 1 ఆదిత్యము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

(శిఖమాతఃప్రవామాం కే).

ప్రార్థన.

1. గౌ, / చ నొ, పా, ధ	బెనిసధ ధవ ధబ్ని, , న ధవము/వ గ/మరిస		
మూత	శ్శివ వా	మం ం కే	
2. " "	" "	ధవము/వ గ/మరిగ	
" "	" "	మం ం కే	
గౌ, / ము రి ధ పా, / ధ మ ప గ మ రి స రి స			
చ	క్ర రూ ప		
ము గ మ ప ధ వ ప ధ బ రి		స ధ వ మ ప గ మ రి స	
శా టం కే		మూ మ ప	
గౌ, / మూ, పా	మ/వ ప రి సా ; . ;		
మూత			

అనుపత్తివి.

సా స్తి సా స్తి సా , / ము | గెరి సా, / నీ, / సె ధ | ప్రథ ప్రస్తిధినిస్ ||
 శ్రీ మహా రా జ్ఞై | వ ర న త | శాం కే ||
 కి సె/రినిస్ \ ధా ధప ద్వ / బెన్ | , సె బె నిధ ప బె నిధ | ధపము/ప్రమిస ||
 చి త్ర్వ తి చిం కే | గళ జి త | శం కే ||
 మగమప ధపాప నిధధ/నినిస్ / మగర్ | ప/ సా సె సె నిధనీ ధ | పాధము/ప్రమగారిస్ ||
 మామప పరప్ర దా య కే కుసుమ | సాయ కే అ ఙ | లాండనా య కే ||
 (శ్రీమాత)

చరణము.

గ/ప్రమీ ప్రథ ప గ/ము గరిస్ | ప్రథపను , స్తి | మగరిగె గౌ ||
 ర మా భా ర తీ | ర తీ క | చీ శా ||
 / ప్రమోగ ప్రము మ పొ, ధ | బెనిషధ ధప ధనీస్ | ధ పమ పా* ||
 రా ధి తపా ధ | యుగ కే | బగ కే ||
 \మనుం పమ ప్రధా, ప బెన్, / సె ధ | బెనిధాస్ వ/ సనిస్ | ధని ధని సార్ ||
 మమా శ్రీ టై ఫల | దా న చ | తు ర కో ||
 న/సె ధా ధప ప్రధని ధ ధనీ ధవ | మ ప్రధా, ప/ సె నినిస్ | ధ ప్రధా ||
 మ ల శ్యా మ కే | స క త ని | మృ కే ||

* 'శ్రీ మాత' అనుసరి బేషిత రాగముప్రస్తుతమును. (రా. 4)

వ ప మొ పా స సో	చౌ / నిధ / నిధ	, ధా వ
ప్ర మా తల్ ప్ర మా	ఇ ప్ర మే	య ప్ర
నిసాసో గ / మ గ / రి స / రి	ని / స ధ ధవ ధ	ధ వ / స ని సో
వంచ ప్ర కా శ	క ర త ల	వి ర శే
ప ధ చ మొ ప గ రి స రి న గ	ప మి పా గ మ	ప / సని ధ ధరి
న మా నా ధి క ర	హి తే స్వే	పూ జిత
సో, రి ని స ధ ప దా వ సో, ధ ని సో	ధని ధవ మ / వ	గ రి సా
సా ధ జ నా నా	మ తిన ర	శే
ప / ధ \ మొ ప గ రి స రి స మ గ మ ప ధ వ సా, ము	య ర్య టో ం గ యొ గ ని ర త సం	
గ రి సా, రి ని స ధ ధా	ధ వ ధా ధ వ / స సో	
య మి చైయ హృ	త్కు మ లే వి మ లే	
స / మ గ గ / మ గ రి రి స ని	ని స ధ ప మ గ	
హి మా ప్రి జా మా తల్ జం	బూ వ తి స	
\ రి సా గ / ప మ ప ద వ	ని స ధ ప / ని స ధ వ మ / ప గ రి స	
హి తే కు శ లే గు	రు గు హ వ త త్న లే	

స్వరము.

ని స / రి ని ధ ఫ మ గ రి / ప మ / ధ ప మ గ మ	ప ధ ప సని స ప ధ	ప ని స ధ మ / ప మ గ రి
స / రి స / ప మ / ధ ప సని / రి స / మ గ రి స రి	సో, రి ని ధ న ధ	ప ని స ధ మా ప గ రి స
		మాత.

కీర్తనము 2 - రుంపత్తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

త్యాగరాజుయ నమ స్తోత్రము

వర్ణవి:

1	ధ వ మ వ ధ ా ,	వ ధ వ మ / ప	గ / మ రి సా	
	త్యాగ్	గ రా	జా	య న మ
2	సుగిషుగి ४ గ / ధ ధ వ మ ా , ప , గ రి		సా గ మ వ ధ	
	సై	న మ	(సై) . . .	
3	.. , గ / ధ ధ వ మ / ప	గ రి	సా సో	
	.. న మ	అట	కా	
4	మ ా మ గ మ పా , మ	పా	; సో	
	త్యాగ్ య సీ బ	బ్ర	ఎ	
5	మ ా మ గ మ పా , వ మ	పా	; పా , ధ ద్వి త్త	
	త్యాగ్ య సీ బ	త్త	కా	
6	ధ ా . వ మ మ గ మ పా , ప మ	/ ధ పా ,	/ స ని ధ వ స స	
	త్యాగ్ య సీ బ	త్త	ప కు ప	
7	/ రి సా , / మ గ రి స స రి స	ని స ధ	ప మ గ మ వ ధ	
	షే సింహో	న	న ప తే . . .	

సీ , సె ధ |

త్యాగ | (రాజుయ నమస్తే)

అనుపత్తమి.

<u>సీ , సె ధ</u>	<u>ధనిధ వ పమ పథా,</u>	<u>వ / ధ మ / ప</u>	<u>గ / మ గ రిస</u>	
వా	గీ శా	ద్వి జ	ల దై వ	
సో	మ గ గో	గ మ పా,	మ పా ధ	
వం	ది త ప ద	ప ఽ	క జా య	
<u>భ సీ సె ధ</u>	<u>ధ ని ధ ప ,</u>	<u>.. గ మ పా .</u>	<u>మ పా ప / ధ</u>	
వా	గీ ..	.. ప ०	క జా య	
ప మ గ	ప మా ప ము	ధా	ధ ప ని సా , ము	
యో	గీ శ్వర	మా	న ప స ०	
గ రి స	<u>ని స / రి / ని / స ధ</u>	<u>ప ధ</u>	<u>ప మ ధ సీ , స ధ</u>	
యు	<u>క్ర వ ర న</u>	పా	రి జా య	
పా ధ \ మ	<u>ప గా / గ మ రి స </u>	<u>మ గ మ వ</u>	<u>ధ ప ధ ప / స సొ స </u>	
తోగ మో	<u>కు దా స * నా మ ,</u>	ధ ా	<u>సి త కై ల జా య </u>	
స మ గ రి	<u>స రి సీ : ధా ర </u>	<u>ని స టా</u>	<u>వ / ధ స మా గ మ పా ధ </u>	
యో గ సు	<u>రు గు హ త్వ జా య </u>	త్యాగ	<u>ధ్వ జా య త జా య </u>	
			(త్యాగరాజుయ)	

* 'మోక్షదాయ' అని పాతమీ కాఖోలును ('రా 4')

వరణము.

ధ ప	, ము ప మ ధ	మ ధ వ మ	గ రి సా
ముకుం	దా ది	పూ	జి త సో
సా	సా, / మగ / మరిగరి	గా మ సా,	ప మ పా మ
మా	స్కుం ద	మూ	ర యే
గ మ	వధావ పా, ధస్తిస్	ధ వ ధ ప	మ / ప గా, / మ రిస
ము చు	కు ం దా	ద క	క్ర జన
ని స ని ధ	మ గ ర గ ర	గ మ ప ధ	మా ధపమప గ రిస
మ నో	ర భ	పూ	ర యే .. యే
1 ఈ ని గ ధ	ప మ గ గీ	/ ప మూ	గ మ ప ము
ము కు	ర బి ० ०	ఒ	ప్రతి బి ०
ధ త	ప ప ధ ప	/ నీ :	ధ ని స రి స / ర
బి త	* ము ఖ	సూఫ	ర యే
2 ని / స ధ / బి	ప	..	ధ ని స రి స
ము కు	ర	..	ర యే ..
స ని ప ని	ప ము గ గ స / 3	స ని ధ	, ప మ ప / స ను
ము ని	ప క్రి మృ	గ క్ర	టూ ది

● ‘ముకురచింబ - [లిలి, లిగ - ముఖసూప్రయే]’ అని సాహిత్యాన్ని రములు వంచి ధాతువును సవరింపుగును ల్పించు ఉండు కీడులో సాఫ్ట్ ప్రాయుంకు యుండు సాధించినట్లగును. (రా 4)

మ గ మ వ	ప ధా ప ప / రి స్సి	ప మ ప ధ	మ ధ ప వ మ రి స
ను	క్రి ప్ర ద	క్రి	ర్ప.
స స మో	గ మ పా మ ధా ప	మో పా	మ గ మ \ రి గ మో
స క లా	గ మ మంత్రతంత్ర	సా ర	జ్ఞా ను ర క్రి యే
గ మ పా	ధా ప / ధపమూ, పమరీస్	సా / మ గ	\ రి గ / మో ప ప మో
అ క తా *	ది త్రి రే థా తలై	కా ధా	ర ప్ర పు త యే
ప ధ ప / ని	, ధ పా / స స్సా స	గొ కీ	స రి స ధా రి సా
స క ల ని	ష్టు శ స్వరూప	స చిచ్చి	తును ఖ వ్యాప్తయే
రి సీ స	ధా బ ని మో / పగ్గా	మ పా మ	ధా ప సా ని కీ
వి క ల్ప	భై ర యు క్రియే	వి టం క	రూ ప శ క్రియే

స్వదరము.

నీ స ధ ప	ప ధ \ మో / ప గ రి స	సా / రి ని	ధ ఫ / స స్సి / మ గ రి స
మ గ మ వ	ధ ప / బ ని ని / ధ ప ప / ధ	వ మ గ రి	గ మ ప ధ ప / స సా
రి స మ గ	రి స స రి స స్సి ధ	ప ధ ప స	, స మ గ మ పా ధ
ప సొ రి ని	ధ ప ధ ప మో ప గ రి స	రి సా మ	గ మ ప ధ ప స ప రి

(త్యాగరాణయ)

* 'ఆకథాది' అని యుగడంగును కాక్రతాగ్రణిక యోగసాధనలో కిరుస్పవనా లి హిస్రావ క మును, దాని దుడ్చునుదు చ్యాపిక్కాడని కొర్కెలు ములమిగొకొకటిని థావిలిచి, అందు త్రికోణాకాలివ మూడు రేఖలుగూర్చి, పాటిలో ఒక దానియంము అందరమునుండి వింగ్రజుముదాక కల రెండవ రేఖలుగుండు కారము మొండు తథారము, వరకు గల ఱడ, మూడవ గీటునథకాఁ మొండులు సకారము, వరకు గల ఱడ అందరములకు నాగ్యసము చేయుదురు. (చూ. శివప్రిపాదుకాఁ వంచకము వ. ౨) అటి క్రూలయమందురు. (రా. ౪.)

నంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బరామదీష్టితులు.

సా / రి స / రి ని థ ఫ సా	రి సా మ గ రి గ / ప మూ
- మూ వ గా మరి గ మ వ ద	ప / ని స థ వ మ గ రి గా
/ వ మూ మ పా ధా వ మా వ గ రి	గ మ వ ధ వ మ గ రి సా
గా ము గా మ రి గా / ప మూ	వ ధ వ మా వ గ రి సా
గా ము వ ధ \ మా / ప గా	రి గ మ వ ధ \ ని స థ వ \ ము
గా ము వ ధ \ మా వ \ మా	గా ము వ / ధ మ / వ గ రి స
ని స గా / ప మూ / ధా పా	ని స / ము గ / వ మ \ గా మ వ
గ మ వ ధా ధ \ మా వ \ గ	, మ \ రి గ మ వ ధ పా
ని స ని స థ వ \ మా పా	ధ \ ని స థ వ \ మా / ప మ గ
మ వ / ధ మ / వ మ గ రి సా	/ ధ వ మ గ రి స ధ ఫ సా
ని స థ వ మ గ రి స ని థ ఫ	సా గా \ రి గా / ప మూ
సా ధా పా మా పా	మ గ మ వ ధ వ \ మా మా
చా ని స థ వ / మా మా	ప / ధ మ గ మ పా / ధ వ మా
వ ధ \ ని స థ పా / ధ వ మా	గ మ వ ధ వ స \ ని ధ వ
\ మా గ \ రి గా మ పా ధ	గ మ వ ధ \ రి గా మ వ ధ

॥ న / మ గ మ పా ధ వ ధ	ఫ ధ ఫ స / మ గ / మ మ / ధ ప
ధ ఫ రి స సీ మ గ మ వ ధ	ధ ఫ రి స నీ స సీ సీ ధ వ
॥ నీ సా స మ గ మ వ ధ	నీ ధ / రి నీ సీ ధ పా ధ
వ ధ బ సీ స ధ పా ధ పా	మ వ గ మ \ రి గ మ పా
పా రి స గ మ / ప మ పా	బ సీ స ధ వ / స పా రి సా
మ గ మ వ / ధ వ / స సీ త	/ రి సీ సీ ధ పా ధ వ \ మా
ప సీ స ధ పా ద పూ ప గ	రి ప మ గ వ మ ధ వ సా
॥ నీ స మ గ రి నీ స ధ	రి నీ / స ధ వ / ధ వ \ మా
/ ప \ గ మ ప ధ బ సీ స ధ	/ రి సీ : ధ పా / ధ ప సూ ప
\ రి గ మ వ ధ నీ ధ పా	ప నీ ధ పా మ గ రి పా
॥ గ మ వ ధ ప స ని రి స మ	గ రి సా మ మ ప గ రి పా
నీ స ధ వ \ మ గ రి పా	ఫ ధ ఫ స ని రి స మ గ మ
వ ధ ప స ని స / మ గ రి ప	గ సీ ధ వ మ ప గ రి ప
పా రి సీ స ధ పా \ మా	గ \ రి గ మ వ ధ \ మ వ
గ మ రి స / రి సీ : ధ	\ పా స ని రి పా ;

జన్మము (భాషాంగము) 3 : పూర్వచంద్రిక

ల త ణ త్తో క ము

వెంకటమాః సంపూర్ణ స్పృగ్రహాపేతో రాగోయం పూర్ణచంద్రికా
అవరోహే ధవళ్యసాన్యద వక్రసాన్యకాలికః

మూర్ఖునః	ఆరోహణము :	సరిగు మిషి ధని స
	అవరోహణము:	సనిషి మిగు మరి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదిక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; పడ్జగ్రహము; అవరోహణమందు ఛైవత వర్జ్యవ
గాంధారము వక్రము. ఎల్లప్పుడును గానమను సేయదగును.

సా న్ని ఫ ధ ధ రి రి, సరిగు మిషి ధారి, సా ధ రి రి, మంప్రస్తాయిథైవత:
నకును మర్చుస్తాయి బుషథనునకు నే సంభంధములుగా ఇటువంటి ప్రయోగములు యొ ర
మున గనుబడుచున్నాఁ వమరిగురి ధన్ని సరి గుర్తించి ‘ధని సరి’ ప్రయోగమును;
చెప్పినటులనే పై గనపింపస ప్రయోగములను కీర్తనను మొదలైన లక్ష్మిమిలందు జాడు;

సన్ని ఫారి రి, గుమిషా ధమిగుమిరిస్తా, పధమిరిగుమిరిస్తా, సన్నిషా వ / సన్ని, సన్నిషిషిరిగుమిరిసన్ని ఫారిరిస్తా, రిగుమిరిస్తా;

ధా రి రి సా — నై గనుపించినవియన్నియు యా పూర్ణచంప్రికను స్ఫురింప శేయు ప్రయోగములు.

రి గ మ ప ని ప మ రి సా, ని ప ధ ప మ రి సా — ఇవి విశేష ప్రయోగములు. ప ఈ ని పా, సా ధ ఈ ని పా — ఇవి కై శికి నిషాధ ప్రయోగములు. తక్కునవోట్ల కాక శి నిషాధమే బలుకును,

ఉప్యగీతము — భువరూపక తాళము — పెంకటమథి

ద్రువము.

పా సా ధ ని స రి గ మ		రి స ని ధ ప		రి రి సా సా
కి ర జ్జ ల ని ధి సు త		అ త్త ట న ట		ల స మా న
రి స రి గ మ రి		పా ప మ రి		గ గ మ రి రి
ప్రక ట ప ర యు		తా య క వో		స ని ప ధ ధా
ం సా స ని ప		ని ప మా ప మ		అ ము ర అ రి
ప్రి యా సొ ఒ ఒ		ద రి క ల్ప ల		త సి ం . హ
రి స రి గ మ రి		స ని ప మ గ మ		చ రి శు భ క రి
చ మ రి ఇ కు ట		వి ఐ సి త క బ		రి ఇ

జావడ.

రి స రి గ గ మ రి గ మ		పా నీ ప మా		ప పా మ మ రి
న య న ద్వా య జ త శ ఫ		రి ప్ర లు త		ప్ర హా ధ రి ఇ
గ మ రి , రి		ధ ధ రి సి సా		రి ధ ని స రి
ఇ సు రి వ		జ న మ హొ తః		రి రి జ మ హొ

ని రీ సీ రీ ని సీ	ధని ప మ పా	నరి సరి స వ	ప ధ ప స ని ప
పా సు ర	మరి ది ఇ నీ	ఆ ...	ఆ ...
దా ని సీ రీ గ	ముప్పధి ప మ రీ	పా ప పా ప	స సా స నీ ప
ఆ అ	ఆ	భా వ యా మి	తువా చ ర ఇ
పొ మ రీ రీ	గ ము ప నీ ప ము	రీ స ధ ధ రీ స	ని ప ధ ప మ రి
నీ ర జా త	జ గ ఇ మ ఖ ల	ము ఖ ల వ ర	దా యి ని జ య

రి స
జ య

పైవలె

పొ సా ధ ని సీ రీ గ ము	రీ స ని ధ ప	రీ రీ సా సా
కీ ర జ ల ని ధి సు త	ఆ త్రీ ట న ట	ల స మా న

కీర్తనము 1 – రూపకత్తాళము – ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శంఖచక్రగదాపాణిం.

పల్లవి.

పా	పీధ దీపమగ	రిగ	మప పమ గ
శం	ఖచ క	గదా	.పా .. ణ
రి మ గ రి	రీ స సీ ని నీ ఖ	ధ రి స	రీ స రి గ మ
మ	హం ..	హం ..	దే రీ

రి	రి స్తో	రి ప్రా	రి స్తో	రి స్తో
రి	రి స్తో	రి ప్రా	రి స్తో	రి స్తో
ప్రా	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో
ప్రా	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో
స్తో	స్తో ప్రా	స్తో ప్రా	స్తో ప్రా	స్తో ప్రా
స్తో	స్తో ప్రా	స్తో ప్రా	స్తో ప్రా	స్తో ప్రా
ప్రా	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో
ప్రా	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో	ప్రా స్తో

అనువర్తని.

సీ	పి	చౌ మరి	గమ	రీ ;
శం	షా	శ్రీ రుహ్మ	చర	ణం
అం	అం	నీ పో భ	రీ	గమరి
ఇ	ఇ	దొక్క వ	త్త	రమణం
ఏ	ఏ	నీపోప్ప	దవ	సో ;
శం	శం	జల్లాప	బోర	ణం
ఎం	ఎం	, పో మ	గమ	రి ;
సం	సం	భక్త	భర	ణం
సో న ప		సో రి రి రి సో	రి రి గ	మరీ సో ని రి సో
కుంకుమ		పంకిలగ్గా త్రం	పంకజ	పిళాల సేత్రం
రీ స ని		వనిపమ రిగమరి	సో ని ప	రి ని సో సో రి గమ
శంక ర		పచ్చుతి పోత్రం	పె. కట	వరద శై. త్రం

చరణము.

గగ	మరిపొ	నిష	ధరీ,
గజ్జ	ంక్రసం	ర	తణం
గమ	రిసాన	రిగ	, మపా
గరు	డవాహూ	విచ	తణం
నన	, పావ	రబ్బ	, పసా
ఆశేం	ద్రూది	విల	తణం
నిఃస	నిపామ	రిగ	మరీ,
అమృ	తసార	థ	తణం
సఃస	, వప్పా	రబ్బ	, సఃసా
అజ్ఞ	మిళ	ప్రభు	త్వీసే
సఃని	, పామ	రీ	గమరీ
కదా	సాధి	సం	తరణం
సఃసి	. నిసని	వని	వమగమ
థజ్జ	పూర్ణ	వం	ద్రికాంగ
రిగ	ము/ఱపా.	మరి	గమరీ
గురు	గువోం	తః	కరణం
సనిషథ	, రిరిగమరీగ	మపాథ	పామగమరీ
కుజాది	గ్రహపితాతంని	రజాన	దీతటసైతం
సస్సఃస	, సాపస్స/సస్స	నిపామ	గమరీసరిగమ
సజ్జత్త	యూదిరహితం	నిజానం	ందబోధహితం
			(శంఖచక్ర)

2 చౌకవర్తము - రూపకతాళము - రామస్వామి దీక్షితులు

ఏలనం న్నే చేతు

పత్రాలి.

సా	సా ప్పి మ గ	మ గ మ ర	గా మ పా, గ మ రి స	
వ	అ	న ० . .	న్నే చే . . తు	
రి	గ గ ప్పి మ రి స ని ప	ధా ర త	రి సా	
ఏ	రా మై	కే గ . .	రా	

అనుపత్రాలి

శా	ధ వ మ గ గ మ రి	గ మ రి	రి గ గ మ ప	
జా	ల మే	రా	నా తో	
సా	స ని ప ప్పి మ గ మ	రి గ మ ప	స ని ప మ రి గ మ ర	
సా	మీ తీ	త్యాగ	గే . . . క	

ముక్కాయి స్వరము.

సా ని ప	ధ ధ రి రి సా హ	గ మ \	గా మ ప ప స సా	
సా ర స	వ ద న ల భో ధ న	వి ని	మా న స మున సే	
సా ని ప	, మ పా పా మ గ	, మ రి గ	మ పా మ గా మ ర	
మే మొ వే	రు గా మా లి మెం	చ క ను	యదే ర సా మి గ	

ఏలనిం న్నే చేతు.

చరణము.

పా	<u>ధవమగరిసన్నిఫ</u>	రీ	<u>గమపగమరిస</u>	
మా	రు శా రి	తా	శ లె ను	

స్వర సాహిత్యములు.

1	రీ	<u>రిగమపామగమ</u>	<u>రిగమరి</u>	<u>సా, సొరిగమ</u>	
	రే	<u>పగలునేనిటుల</u>	<u>భ్రమగోన</u>	<u>రారావుగోని</u>	మారు
2	సా, సొ	<u>న్నిపధ్ధారిరీ</u>	<u>గగామ</u>	<u>వమగమరిగమ</u>	
	రాచి	<u>లుకలుచాయత్తై</u>	<u>సదాచి</u>	<u>కటముగబల్మగ</u>	మారు
3	<u>మామ</u>	<u>గుమ\రిరిగ</u>	<u>మపామ</u>	<u>గుమ\రిగమ</u>	
	మానక	<u>వెదురైయడె</u>	<u>మదాః</u>	<u>గమురీతరి</u>	
	<u>రిగమప</u>	<u>/సాసనిపవ</u>	<u>నిపనిప</u>	<u>మపమగమరిగమ</u>	
	తఱుచుగ	<u>ప్రమాయగపీక</u>	<u>ములొకట</u>	<u>చలముననుబలుక</u>	మారు
4	పా, చొ	<u>, మగమపామగ</u>	<u>మరిస</u>	<u>రి, రిసన్నిఫ</u>	
	పాపా	<u>తుమ్మటగుపాలవె</u>	<u>లీసుతు</u>	<u>డేపారికల</u>	
	<u>ధూరిస</u>	<u>రిరిసన్నిఫ</u>	<u>ధరిసరి</u>	<u>రిగమ\రిగమప</u>	
	కాకల	<u>బల్మయకగు</u>	<u>కరణము</u>	<u>లొరయగాబరప</u>	
	పధవస	<u>, సొనిప సొపప</u>	<u>, మపమ</u>	<u>గ\రిరిసరిగమ</u>	
	విరహవే	<u>దనల కరగనే</u>	<u>యసాల</u>	<u>సినానుమరిమరి</u>	
				(మారుబారితాళతేను)	

3. తానవరము - అటతాళము - సుషిరామదీప్తిలు

ఇ/రుగ్గ సరిగ్గు / ప్రశ్న/ధనమరి గగ్గ/ మరిన్ని
స్తో. స్తో. స్తో.

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

ప్రశ్న

సా / దశ మ ० గా / మ ట్టు ర ట్టె			
ఔ) . . . రా . . .			
సా / బ్రంబన్ని వు త్రా ఈ నిఱి వీ / పూర్వ దృష్టి సా	సధా మ \ గా	సు క్క మ సరిగు	
జ్ఞా న్నయ్య . వా య వ యో . భ	ను . . .	ర్చ - చు ० ०	
పద పా సా సా : పన క్లీ / గాటీ / మ ట్టె			
- . . - రా : ఔ.పంప క . . తే.			
స ల పన దశ మగ / చు ట్టె మ రిస లి న స్టీరిగ్గు క్క	పుష్టు / పశ్చాత్యము / స్ఫు	/ రిప్పనిచు / ధ్వనిగు	
- . . క్లీ ర యో . తె	. . .	చి.క వ.సా	
మరిన్ని పరిగు : ..			
- . . - ర్చల : ..			
పా, రిద వ మ \ గా, మ			
పా వన గుణ్ణె తా రా			

ముక్కాయిన్చరసాహిత్యములు

ఓ సు న ధి హు :	భూ తి అ కి స బీ సా కి	గా గాం ము ల గా	ము స కి గమ ఫ దు
శిత జ నా	దారా ముహాకర సొంద	రాణ్ణికా ర వర్ష	ది సర్పో యు హాము
ఎన ద్రసపిగము	వ పామ గా మూ ల	పా ధ జ	
కర హైతముఖకర	న దా సొముంత	రా ఇ ము	
ము గ ము ల సా న / సొ స పి రి గె ము	క్రి సొ / స	. వి పా ము ల గా	ము కి సొ స ని వ
కు ట మయ్యి రా జీ చ చా జీ	క్రి చా గా	న మూ న న రా	జ హంసొ క వి కు
ము గమిసు లిగము :			
ఎ జలరుహూ తరణే :		ప్రి రాజశాఖ.	
చెరణము.			
1 స ని పము గమకి స ని పా			
సా - - - - ర సొ -			
అ ఒ నఱీసొ స పి / గి గా మచ్చు స ఒ గమ వద	ప స ని వ / ద వ ము గ	ప మ ఒ స గ గ మ పొ	
- - - . తూ న . . . - - సెన్సు . క్రో . . .	- - - - 0 నా	- - .	సు చా
ముగమరి గమపరి :	2	"	సు ఒ స గ గ మ పొ
- - - -	.. .. ..	"	అ , ... సు చా

స్వరసంవాత్యములు.

- 1 సా . న , పా మా గ / మూ . ద
 సా క్రు క్రి మి ర రా వై

 న న లె / పొ . క ద సా . ద గా . చ
 క్రు ర వీ దో చు క్రు మా దు చా ద
 ,న పొ , ధ పరి :
 వి రా భ గొని : (సారసాత్)
- 2 ప న పా మ గ మ కి ర / స సి పొ వ మ / వ పొ
 క త సే త వ మ మం ద్ర శక్తాజ్యంబున వి కా
 గ / మ పొ గ / మ కి ర సా ని ప కీ గా గా మ వ / , వ మ
 ద మా ర వ లా ర కంబున రాజ్యిత్రిన గ కొన యాతులు తొ / ల గం క / వి ల గ్రా ॥
 స / సా సొ స రి :
 లు పుట్టాల్చుడు : (సారసాత్)
- 3 పద్మస్వరాంతము.
 పొ , ధ ప మ గ గ / మ మ ర ర సా ర న వి ఫ వ
 పొ ద వు ర గ హ న ద హన సూ ధు జన నము
 (18)

క ర మున్ సంగ
—
ముగ్ గ ముర్ సంగ

4 మూర్ఖ మాను - శిక్ష మూర్ఖ మాను - గుర్తించి గుర్తించి

సాం ని వు త్థా రి న లీ గ మ వ ద పో స పో ర లీ
 సంముద్రిన కొమ్ముగొద్దు తమిత గ యా తను వుట
 ——————
 గ పో మ ర సో న సో | న సో | న సో | న సో |
 త ర త ర ర ర | న ర | న ర | న ర | న ర |
 ——————

సౌ రథ కు వ
రా తెలువలరా

సరభలముస్వరము.

సనివచు	గగమరి	నన్నిఫచు	అధ్యరథి	నసరథి
పలుమూరు	మదుషురి	శరముల	చిలుకుల	

గుర్తించాలని	ప్రాణికాలాలని	మానవులని	ప్రాణికాలాలని	గుర్తించాలని
ప్రాణికాలాలని	మానవులని	గుర్తించాలని	ప్రాణికాలాలని	ప్రాణికాలాలని

(సారసోభ)

(సారసోష్ణ)

పో , పో మ గ మ పో మ గ మ పో ॥ పో ॥
 శా లూ ను ను తే మ ట బాగుయా రారా
 • పు దూ ధ్ కీ ॥ సా స్ ర గా గ్ ము ॥ పో ధ్ కీ ॥
 పు తం త జాల జాలము చూలు ర గో ల ర | మే లుగ ల తా న | గ న ల జ ఫ దే ల ॥
 ధ పో మ గ మ పు ర పో న్ని పు ర న ర గ
 స రా గముగ ల మ వియూడి న సుడుతు ల మ ర చి
 మ ధ న న న ర గొ మ ర న న న న ని పహా మ పో | మ గా మ కి ర బ | సా ॥ గా మా ప
 తో పై ర చితో పరిం చ త ర త
 / సాప కీ గము ॥ :
 రా కు సేవుకుర : (సారసాతు)

స న వ మ గ మ కి స న న స ॥
 స అ . . . . ర న . .

చరణము రెయిక్క అనుబంధము.

ధరిసరిసా	నస్సీరిటీ/గాంగీ/హుషీ	నరిగమివశ	న సునిక ధషమగ	న కురిసి గమశా
లి ..	తూరి ..	- సైల్ కో#	- .. . 0 .. నా	- - - - నురా
మగమినసీ /	సనిజసమగీ /	మారిసినసీ /		
లి ..	సి .. తూరి ..	కా సైల్ .. .		
సి సి / రిసన న	ధరిసి ధనిసరిగమశి	ధషా సనిసామ	ధగురి సనిసా	
- - -	య.క. న - .. .	. . . . సైల్	- లు కో#	- . . . - . -
ధరిసా	సా ..	..		
లా	రా ..	..		

అనుష్టాని పాడి వుక్కాయి స్వరసాహిత్యములను పాడుకొని వల్ల వినియో తీ ముగించవలెను.

గమనిక : ఈ పూర్వచంద్రికపరమున తేర్పురవియుడై ధాతుక్కి దవ్వుక ఈ మూడుపును అరాబూ రాగమున సేర్పురచి చౌడువలెని ముహేరాజువారు సెలవిచ్చిన ప్రచారము రచించిన అతాచా పరమున ( ) బారబల్సో జూడులు

సంచారి - మర్యాదాకము - సుఖ్వరాము దీక్షితులు

స / ప పా ధ ప స ని పా		ధ ప మా గ మ వ మ రి
రీ గా మా ప మ రి		స రి గ మ ప ధ ప మ రి గ
మ రి స ని ఫా ధ రి సా		ధా రి స రి గ మ పా
ధ ని స రి గా మా రి		గ మ రి స రి స ని ఫా
ఫా ధ రి స రి సా సా		రి గ మ ప మ గ మ రి తీ
గా / మీ మ ప ని ప మ రి		స రి గ మ ప ని ప మ గా
మ పా మ గా మ రి సా		ధ రి ధ ని స రి గ మ పా
స రి గ మ రి రి స రి సా		ని ఫ ధా రి ధ ధ రి రి
స సీ రి సా ని ఫ ధా		రి ధ రి స రి ఫా ధ రి
ఫ ధ ని స ధ ని స రి గ మ		స రి గ మ రి గ మా రి
గా మ ప ధ ప మా రి		గ మ రి ధ ప మ గ మ రి
గ గీ మ సీ రి గ మ రి		ప ప \ గా మ ^W రి గా మ ప
సీ మీ పా స స / ప పీ స / ప		పా ధ ప మ రి ని పా మ
గా మ ^W రి గా మా పా		సా స పా ప స ని పా
స ని పా మ గ మ రి గ మ		స ని ప ధ ప మ రి గ మ రి
స రి గ మ ధ ని స రి గ మ		రి సా ధ ధ పా ధ ప

మ రి గ గీ ప రి స సీ ధ ధీ | రి స రి రి పొ ధ ని |
 స రి \ సా రి గ / మ రి సా | సా పొ పో ధ ప సా |
 త ధ ప సీ వ ధ ప మ గ | మ రి గ మ పా మా గ మ |
 రి గ గీ మ రి ధ రి స రి | ప రి గ మ పా పా పో ధ |
 కౌ పో సీ సీ వ మ గ | మ రి రి స ని వ ధ ధ రి రి |
 సా రి సీ సీ గ మ ప ప | / సా ని పా స స రి |
 స రి గీ మా రీ రీ | స ని పా ధా రీ రీ |
 స ని వ మ గ మ రి రి | సా పొ రి రి గ గీ మ పో |
 వ పో రి స రి గ మ ప ధ ప | / స సీ స ని స రి గ మీ |
 రీ స ని పా పో / స సీ | ని ప ని వ సీ వ మ రి |
 స రి గ మ రి గ మ ప ధ ప | స ని వ ధ ప మ గ మ రి |
 స సో స / పో పో / స సీ | ని స ని వ ధ పా స ని |
 ప మ గ మ రి స ని వ ధ ధీ | రి రి స సీ స రి గ మ ప ధ |
 ప మ రి సో స ప సో స | జీ ని వ పో మ రి రి |
 గ మ ప ని వ మ రి స ధ ధ | రి స ప ధ ప మ రి సా |
 సా సా ధ రి స రి గ పు | సా రి గ మ రి స ని పా |
 రి స ని వ ధ ప మ గ మ | రి సా ని వ ధా రి స |
 ధ ధ జీ జీ రి గ మ రి రి | ప మ రి గ మ రి సా |
 జీ వ ధా రి రి \ సా || |

జన్మము (భాషాంగము) 4 : సరస్వతీమనోహరి

ల తు ణ క్లో క ము

వెంకటమణి : త్వ్యక్తపంచమరాఒలోవేం సారస్వతమనోహరి ।
అవరోవేం రివక్రాస్యత్పుగ్రహసార్పకాలికి.

మూర్ఖుని : { ఆరోహణము : సరిగుమధునిస
                          అవరోహణము : సనిధవమగరిగు.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామడిక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; షడ్గ్రుగ్రహము; ఆరోహణమందు పంచమవర్జ్యము; అవరోహణమందు బుషథవక్రవు; ఎల్లపుడును గానము సేవుదగును.

ఈ సరస్వతీమనోహరి రాగవునకు ఛైవతలు, మిగుల రంజనములు గలిగించు కీవస్వరము. మూర్ఖునారోహణమున గనుపీచియున్నట్లు ‘ధనిస’ ప్రయోగములు గీత తాన కిర్తనము లందు గనుబడుటలేదు. సరిగుమధవమధను, సరిగుమధనిధను, మగుమధను, ఇటులనే ఆరోహణ ప్రయోగములున్నవి. నిధవమగుమరిసా, సనిధనిపమగుమరిసా - ఇటుల అవరోహణ ప్రయోగముల న్నవి. తక్కినవి లక్ష్మముల జాడుడు.

లత్యగీతము - రభంపతాళము - వెంకటముఖి

ద్రువము.

వ పా	ప ని ధ ధ ని ధ ప మ ప	ప మ ధ ద స ని ధ సా ,
జ యు	జియ రఘు ఉ కు ల సిం ధు	ర మ ణసు ర మ ణ తే
రీ స రీ సౌ స ని ధ		సా ని ధా ధ ని ధ ప మ
ని ర్జు రా జ య్యి క ర		సం గ రా ప్రవ శ అ అ వ
చ మ గ మ ధ స స రి స రీ		గ గ మ రీ స స ని ధ ద ని
ద శ ర థ ర అ యసుతు రె		అ తి వి త ర ణ అగుణురె
 ప మ గ మ రి గ గ మ రి స		
 గుణ ర ణ న చ ర ణు రె ఎ		

అంతరి.

ధా ద ప మ పా ప మ మ	ధా ద స ని ధ ధ సా ,
థ క్రతుథ క ల్పు కు రె	థ గ్ర ధ నుహా రు తే

భావద.

ధ స స రీ స రీ రి గ గ ము	రీ గ గ మ రీ స స ని ధ ధ
క మ అ కుమ అ . . . రి	నయ న చ కొ ఒ ఒ రి ఇ వి
స ని ధ ధ ని ప మ గ మా	ధ ధ స ని ధ సా స రీ
థ అ పు రి ఇ . . కు రె	పుత్తి థ అ వి హ అ ర
స ని ధ స ని ధ ధ ని ప మ	గ మ ధ ప మ గ గ మ రి స
ద్రుహోణ స మ రె . . ను రె	ప ర శు ర అ . . మ మ ద

సరిగు మధుపమధుధసు		రిసరిగగమరిగమధు	
విదళననతయకురెవు		తియంవాయాయాయా	
ధనీధపమపమధుధు		సా; , ననీధధనీ	
అణయాయాయాయాయా		రే ప్రకటమతి	
పపగమరిగగమరిసు		సనిధపమగగమరిసు	
పటిమచిధాలయకురె		జయరఘుకునాయకురె	
ధాధపమపాపమము		ధాధసనిధధసా,	
థక్కతుథక్కల్పకురె		థగ్గధనుపారురే	

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముఢుస్వామిదీక్షితులు

పరస్వతీ మనోహరి శంకరి.

వల్లవి.

సనీధపామగము		ధధరీ		సరిగగమరి	
సరస్వతీమనో		.హరీ		శంకరి	
సనిధాసనిపమగగము		రిసధరిసరి		గమధధరీ	
సదానందలహరి		రిగౌ.రి		శంకరి	
2 .. , , ,		రిసధరిస		రిసా	
.. , , ,		రిగౌ		రితు	

అనువర్తనా.

సరి సాన్ని ధ్వారి		సరీగు		మనుధవ	
సరసీ రువో క్షి		సదాశి		వసా. క్షి	
మగ్గమాధధ్వాసని		శసామగు		, / మారి	
కరుణాకట్టాక్షి		పాహికా		మాక్షి	
గగీమరిసానిధ్వరిగామారి		గాగీమాముధ్వ		ధగీరిసానిధరి	
మురహారసోధరిముఖ్యకొమారి		ముకవాక్రుదా		నకరిమోదకరి	
(సరస్వతీమనో)					

చరణము.

సధార్థనిపామా		పచమావ		మగ్గమమ్	
అకారాద్వ్య		కురస్వి		రూపిణి	
రీగాగీమరిరి		, ననిధ		గాగీమరి	
అంతఃకరణరూ		పైతు		చాపిని	
సపమవమగ్గమా		ధార్థస		నిధపా	
ప్రకాశవరమా		ఎన్నితరూ		పిణి	
సమగ్గిమరిసని		దరీస		నిధపా	
పశేత్రిపురసుం		దరీతా		పిని	

● మోవకరి, పాతాంశరము సోహారి.

న స్తి ధ సా ధ పా మా ప గా మ రి | గ గీ మ ధ ధ స్తి స ని | ధ స్తి సి పా మ ధా ||
 ప్రక ల్పిత ప్ర పం చ ప్రకా శి ని | ప్ర సి ధ గురుగుపా | జ న ని పా శి నీ ||
 త రీ రి గ మ రి సా ని ధా పా మ గ | రి గ మ రి , సా | రి గ మ ని ధా ధ స్తి ||
 వికల్పజ టి ల వి శ్వ వి శ్వాసీ ని | వి జ య కాం చీ | న గ ర ని వా సీ ని ||
 (సరస్వతి)

సంచారి - ఏకతూఛము - సుఖ్వరామదీక్షితులు.

స రి స ని ధ ధ రి రి	గ గ మ రి సా సా	స ని ధ పా మా గా
మా ధ ధ స ని ప మ	గ మ రి రి స రి సా	ధ ధ రి గ గ మా
ప రి గ మ ధ ధ ప మ	ప మ గ గ మ గ మా	ధా ధా ధ స రి
స ని ధా పా మా	గా మా రి రి	రి ప రి స ని ధా
రి రి సా రి రి గా	మ ప మ గ మా ధ ధ	ప మ గ మ మ ధ ధ రి
రి స స ని ధ ధ ని ప	మ గ మ రి గ మ రి స	ధ ఫ మ ధ రి రి సా
రి గ గ మ రి రి సా	ధా రి సా రి	గా మా ధా ధ స
ధ స స రి రి గ గ మ	రి గ మ రి స ని ధ	ధ ప మ పా మ ధా
స ని ధా ని ప మ గ	మ ధ ని ధ ప గ మా	ధ ధ స ని ధ ధ పా

మా మో ధా ధా	నీ స నీ ధా పా	ధధరి రి సని ధా
సని ద్వా ధవ మా	సని ధవ మగ మరి	సా ధా వమ పా
మా ధా సని ధా	రీ సొ ని ధ పా	గమ ధసరి గమరి
సొ రీ సొ నీ	సని ధవ మగ మా	రిగ మా రి రిగ మ
ధధి సని ధరి సని	ధధి రి రి ధసనీ	ధవ ధధి వమగా
మా మేరి గగే మరి	సా గ మ ధధి వమ	రిగ గే మరి సా
సని ధ ధ్వని ధ ధ్వన	ము ధ ధ్వని పని ధ	సా సో మా ధధి
మవగా మా మా	ధా ధ్వని ధధి రి	ధా సని ధా పా
సని ధ ధని ధ సా	ధని ధవ మ్మి వమగ	మరిగగ మరి సా
ధవ మవ మగ మా	రిగ మరి సని ధ న	వమగ మా మధవ
మగా గే మా రి	సరి సా సని ధ ధ	రి రి సని ధ రి రి స
రి రి గగే మమే సరి	గగే మధని ధ సా	మగే మరి రి సని ధ
ని ధవ మదధి సా	రి సని ధ ధ్వని ధవ	మదని ధసని ధన
గమ ధధి సని ధా	ధ ధి రి రి సరి	గగే మరి సని ధా
రి రి సా ని ధవ	మగ మ ధ ధ్వని	ధసని ధ ధని ధవ

గీ మ ధా ప మ గా		గీ మ రీ న సీ పా		మ వ మ గ మ ధ ని ధ
వ మ ధ స ని ధ ని ప		మ ధ ధ స ని ధ సా స		గ మ ధ రీ రీ
గొ గొ మా రీ		గ మ రీ రీ స ని ధ ధ		స ని ధా ప మ ని ధ
రీ సా రీ గ మా		రీ గ మ రీ స ని ధ		వ మ గ మ రి స ని ధ
పా మా ధా రీ		రీ గ మ రీ స రీ		రీ స ని ధ ని ధ వ మ
ప మ గ గీ మ రి సా		స రి గ మ ధ ని ధ స		ని ధ పా మా గా
మా రీ గ మ రి స		గ మ రీ స ని ధ పా		మ గ మ రి స ని ధా
రీ రీ సా ;				

జన్మము (శాసంగము) కే : కేదారం

ల త ణ ట్లో క ము.

వెంకటముఖ : కేదారష్టాడవోరాగోధై వతస్యవర్జితః
ఆరోహేవక్రగాంధారషడ్జగ్రహసమన్వితః.

మూర్ఖును : } అరోహణము : స మ గ మ ప ని నీ , సా
} అవరోహణము : స ని ప మ మా గ రి స.

లక్షణవిపరణము - సుఖ్యరామదీక్షితులు.

శాసంగము; పాడవము; ధై వతవర్జ్యము; షడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు వక్రగాంధారము ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ కేదారరాగమునకు నిపాదమధ్యమములు మిగుల రంజనముల గెలిగించు జీవస్వరములు.

స్తో \ ఫా సా , / మా గ / మా పా , మీ పా / స్తో \ మా , ప \ మా గ రి \ సా , మ గ మ ప / స స్తో , ప / ని \ మా గ \ రి సా , సా ని ప \ మా గ రి సా , ని \ ఫా స / మ గా రిస రి \ సా — ఇవి ఈ రాగమును స్థారింపఁశేయు ప్రయోగములు. తక్కినవి లక్ష్మీములఁ ఊదుడు ‘స గ మ ప మ గ రి గ రి / మా గ రి స’ ఈ ప్రయోగము ఈ రాగఁలక్ష్మీతమందు గనుబడుచున్నవి.

లక్ష్మీగీతము - రఘుంపత్తాళము - వెంకటముఖి

పా స నీ స స రి స ని		సా ము గు ప ప పా నీ	
సం త త భృవ ష్టో ఒ ర		గం భీ . ర త ర సిం ధు	
ము గు ము పొ నీ నీ మూ		గు ము ప ప ము గు ; ,	
త అ ర ణో పా . యూ		రా మ సే . తూ	
పని స ము గు ము ప ము గరి		స స రి సా స స సీ ని	
త్యై .. . . . . చె		అ రు ఛ న కు ర వు ని	
పా పని ప మ గ రి పా			
మచ్చను ర అ గి జూ			

అంతరి.

మూ గా మ పా పా ని		ప ప స నీ స స రి స ని	
యూ . గ సా రం గ		వి ద ఇ తా అ - న ం గ	
సా స ని స ము గ రి స ని		సా ; ; ,	
బ్రి, హో ది దే వ తు .		గా	

జావడ.

స ని స		గు ము ప ప ము గు ము గరి	
సు వ రి		యన వ ర త మూర్ఖ రి రె	
రి గ రి మూ గ రి రి స ని		ప ప స నీ స స రి స ని	
గ ం గా థి మే . . క		క ర వు ని బిఫు జి న ం తె	

మ గ మ పా పా స స ని		ప స ని ప ని ప ని ప స ని	
ర అ మ లిం గా తి య ఇ		ఆ ఇ య ఆ ఇ య ఇ య ఇ య	
ప స స మ గ మ పా స స		సా ; , సా మ గ మ	
అ . . . . . అ		రై రై ప్ర ణ త	
పా స సి ప మ గ రి ప ని		ప ప స ని ప మ గ రి స న	
ర త్తి ణ అ ల ० కా ర		జి త వ ఇ రి య ० కా ర	
మా గా మ పా పా ని		ప ప స ని స స రి స ని	
యో - గ సా రం గ		వి ద ఇ తా - - న ० గ	
సా స ని స మ గ రి స ని		సా ; ; ,	
ఉం హో ది దే - వ తు ०		గా	

కీర్తనము - మిశ్రజాతివీక్షణాశము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

అనందనట ప్రకాశం.

పత్రవి.

ఇ \ పా , సా సా	మ గా [॥] రి గ రి	\ సి , సా సి	చ రి స రి సా సి
ఆ నం ద	న ట న ప్ర	కా శం చి	తు ఫై శం
సా , సా మ వ మ	గరి సారి సని సి	పా , సా సా	మగా , రి సరి , సా
ఆ ప్ర యో	మి షి వ	కా మ వ	తృ శం .

అనుపత్రవి.

మ గా / శ మా పా	, పా పా , స	సా , సా స ని సి	ని స / రి స / రి సా స ని సి
ఖ మ కో	టి కో	ట తు ०	కా శం

పా సా నీ | స నీ వ \ మ మా | గ్రమాపా / నిన్న మ | గా రి స రి స నీ |
 థ క్రై ము | క్రి ప్ర ద | ద హ రా | కా శం . . |
 ముగ్గు మవనె సే , ము | గ్గు గ్గు సే నీ వ |
 దీ న జ న సం | ర కు ఱ చ ఱం |

 సొ సే వ / సొ సే స \ గ్గు మ పా ప | మువ / ని పా మ గారి స / రి స \ నీ \ |
 ది వ్య ప దం జ ఱ వాల్ఫ్రైమపాద | ర ర్షి త కుంచితాజ్జ చ ర ఱం |
 (ఆనందవటన)

చెరణము.

పో , శ మ ముగ | లో / మా గ్గు | పో , ; ఫో | ప సా గా కి |
 కి తాం . కు | గం గా ఱ | రం నీ | ల కం ధ రం |

 , గ మ పా / నిన్న మ | ల గా రి సా నీ | లీ ఫ సా , మ | మ గా రి కి సా |
 అ కే | దా రాది | కై త్రా | ధా రం |

 మ గ్గు మూ పా | పో సా సే సా | లీ రి \ సా , స | లీ రి సూ సే నీ |
 భూ తే శం | శా ర్షూ ల చ | రాక్కుబరం చి | దం జ రం |

 సా మ గ్గు గ్గు రి | సొ ని వ / ని \ ము | / పో , ; ఫు | గా రి సా సే నీ |
 భూ మ ర క్రి స | వా ప్ర ము నీ శ్వ | రం వి | క్షేష్వరం న వ |

 సే మ గ్గు రి సా | సే మ గ్గు మవ / ని వ | / సా ని \ మా పా | మూ గ \ క్రి స \ నీ |
 నీ త హృద యం | సదయ గురుగువా | తాత మాద్యం | వే ద వే ద్వీం |

(20)

సా స / మా మీ గ | మొ వ \ మా గా | మా , పా సని | పో , సౌ ని పో
 తి త రా గి జ | మప్ర మే యా | దైవి త ప్రతి | పా ద్విం సం
 సౌ స సౌ స పు | గ రి స సౌ ని ప | పో మ గ్గ మ పని | \ మా గ గ్గ రి సని
 గీ త వా ద్వి వి | నోద తాం డవ | జా త బహుతర | భే ద చో ద్విం

శ్వరము.

\పో ని నీ స / మ మీ | గ గ్గ రి స ని నీ | సా మ గ రి స మ | గ మ పా / ని మ గ
 త క | రుఱుత | రుఱుత రిత |

రి స రి స స మీ గ | మ మీ వ స ని సీ | స సౌ ని ప పో | మ గ రి స / రి స ని \
 త ద ణ త క | | త రుఱుం తరి | | త భింగి జతొం

ఆనందనటనప్రశాసం

సంచారి - మర్క్షతాళము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

స ని \ పో ని నీ / సా సౌ | ని ఫ / స సౌ / మ మీ గ రి సా |

మ గ మీ ప / ని \ మా గ రి స | ఫ స సౌ మ గ రి స ర \ సా |

మ గ మొ ప / ని \ మా గా | గ మ ప / ని మ / ప మ గ రి స |

మ గ గ్గ రి స ర \ సా నీ | మ గ \ రి స ని / రి స నీ |

\ పో స \ నీ స / మ మ గా | ఫ ని స మ గ రి స మ గా |

మ వ సీ ప మ గ రి స ని	ప స ని ప ప్ప మ గ రి స ని
పా / స సీ / రి స / మ మ గా ప ఫ స \ నీ స రి స నీ	
\ పా నీ స / మ గ రి సా	మ గ మ ప / ని మ గ రి స ని
ఫ స నీ స మ గ మ మ పా	మ గా రి స ని ఫ స స / మ గ
మ / ప మ మ గ రి స ని సా	స ని \ పా మ గ \ రి స ని
ఫ నీ స సీ మ గ మ ప ని ప	\ మా ప ని \ మా / ప మ గా
మీ ప సీ పా మ మ గ రి	స / మ గ రి స స రి రి సా
మ / ప మ మ గ గ రి రి సా	/ ని ప ప్ప మ మ గ గ రి సా
ప స ని పా మ గ రి సా	గ రి స ని ఫ రి స రి సా
ప / ని \ మా గా గ రి సా	స మ గ మ ప / ని మ / ప మ గ
మీ ప / ని మ / ప మ గ రి సా	గ మ ప / ని మ / ప మ గ రి
/ ప మా గ రి స సు ఫ / స సీ ఫ / స సీ మ గ మ ప / ని తీ	
స సీ / మ గ మీ ప / స ని తీ	ప స ని / రి రి స సీ నీ
ప / ని తీ మ / ప ప్ప మ గ	మీ ప ని \ మా గా రి సా

వీ సా మ మ గా మ్ వ ని | గ మ వ ని వ / సా ! రి స ని |
 వ / స సా / మ గ రి స ని | స / మ గ రి స / రి \ సా ని
 వ / స \ ని వ మ / వ \ మా గ | ర / మ గా రి స \ సా ని |
 \ వా / స స్ మ \ గా మ వ | , వ పో / స స్ మ గ రి
 గ రి \ సా , ని వ / ని \ మా | , గ \ రి సా మ రి స ని |
 వ / ని మ / వ మ గ రి సా మ | గ రి సా ; వ / ని మ్ వ
 \ మా ; గ రి సా ; | / సా ని పా మ గ రి సా |
 వ స స్ మ గ మ వ ని వ స | మ గ మ వ నీ సా మ గ రి
 / గ రి సా ; మ వ \ మా | ; గ రి స \ సా ; |
 స నీ స మ గా రి సా | మ గ రి స ని వ మ గ రి స |
 స నీ స నీ స వ \ మా గా | \ రి ; స \ సా , | | |

ఇష్టాణము (ఇంగ్లీషు) 6 : నవరోజు

ల త ణ క్రో క ము

పెంకటమథ : నవరోజుః పూర్ణ రాగష్ట్రగ్రహం సమన్వితః
ప్రమోరంతరేబుద్దాగ్నాతవో లక్ష్మీవిష్ణుః

మూర్ఖున :-	<div style="display: inline-block; vertical-align: middle;"> అర్పోవాణము :- వ ధ ని స రి గ మ ఘ అపరోవాణము :- వ మ గ రి స ని ధ వ </div>
------------	---

లక్షణవిషాదము - నుభురాముడికితులు

భాషాంగము : నుపూర్ణము ; షట్టగ్రహము ; రక్తిరాగము ; లక్ష్మీము లెఱిగిన వండితులచే క్రింది పంచములు మొదలు మధ్యస్థాయి పంచమును వరకు గానము సేయబడును (మధ్య శాగము). ఈ నవరోజు రాగమునకు దైవత గాంధార బుషథనులు మిగుల రంజనములు గల కీవస్వరమ్యాస స్వరములు. కొన్ని ప్రమోగముల సిరుశించెద.

ఫ్లో / స్టీ సా, ధ ని సా రి, ఫ్లా ధా ని స రి, ఫ ధ స్టీ న రి గా, ధా గా,
ధా గ రి గా, ధా రి, ధా గా రి, ధా రి స ని ధా, సా రి ని ధ ఫ్లా, ధ/స ని / స ధ
/ ని \ ఫ్లా, గా / మ గ \ రి, సా / గ రి స ని \ ధా, గ మ గ \ రి, గ / మ గ \ రి,

॥ గరిసన్ని ధ ఫ ధా రి సా — తక్కినవి లక్ష్ముల జూడుడు. క్రిందిస్తాయి వంచములు మొదలుకొని మీదిస్తాయి వంచమువరకు సంచరింపవచ్చునని లక్షణికోకమందు షైవుబడి యుండుటవలె లక్ష్ములైన గితకీర్తనములందు గనుబడ లేదు. క్రిందిస్తాయి వంచములు మొదలుకొని మీది మధ్యములు దాక దా సంచరింపులు గనుబడుచున్నవి. మీది వంచమపును అల్పముగా గనుపింపవచ్చునని పూర్వాచార్యుల అథిప్రాయము,

లక్ష్మీతము - ద్రువతాళము - వెంకటము.

గరిసన్ని ధా నీ ధ ఫా సా స కంవణ ర బ్రింం ఛా తా ఇ		ధా నీ స రి గా మ గ గ. రి స తుం మ న మ ను కొ ఒ బూ ఉ ఉ
నీ సా రి గా మ మ గ గ రి కెంఛా ఆ శం ణ అ శం తీ		సా గ రి గ సా గ రి సా స నీ ఘుంఘఘుంఘు త త్తు దు వి జ్జ య
ధా నీ నీ స రి స గ రి స రి కా హ కా మ ని స్స కు ని ప్ప క		స రి రి గ గ మ గ గ రి రి స నీ నీ ధ అ అ హితతు దు భ క త దు రిత యయ
ధ ఫ సా సా నీ ధ గా మ గ ధ లొ ఒ కా భి న్న అ గ బ్భ అ వు		గా మ మ మ మ గ గ రి గ గ మ ర ప్పక్క అ . . అ శక్కరతి ఉ ఇ
సా గ రి గ సా గ రి సా స నీ సు వ్య ణంరి రు స్స మ దు బ్భ ఇ		ధా నీ నీ స నీ ధ నీ ధ ధ ధ ఫా వి బ్య తి ప్పరక అ . . ఖ రే
ఫ ఫ ధ ధ నీ నీ ధ ధ నీ నీ స రి రి అ		నీ నీ స స రి రి స స రి గ గ రి అ ... ...
గా మ మ గ రి గా రి స రి స నీ ధ థీ శ ఉ మా ఆ మహేవ . . శ		గా రి ప నీ ధ సా నీ ధ నీ నీ ధ ఫ మా హే శ్వర ని ఽ వా అ . అ న
గరిసన్ని ధా నీ ధ ఫా సా స కంవణ ర బ్రింం ఛా తా ఇ		

కీర్తనము - మిత్రజాతి ఏకతాకము - మధ్యసౌభాగ్యమిదీక్షితులు

హాస్తివదనాయ నమస్తుభ్ర్యం.

పర్మచి.

గా ; , గీ చు	గరిషన్ని పరి . \సా ; , ధా / సన్నిఫథ / సన్ని పరి
హా పై	వదనా య న మ ము భ్ర్యం
గా ; , గరిగమ	గమగరిసన్ని పరి , \సా ; , ధా ధన్నిపరిసన్నిధప ధన్ని పరి
హా పై ...	వదనా య న మ ... ము భ్ర్యం
\నీ , సా రి	గమగరి\సాగరి గగరి ధాన్నిపరి నీ ధా నీ సా రి
హా ట క	మయ మంట వే సింహోల్ . వన తెతాయ
2 ..	.. .. .. పగమరి నన్ని ధానీ సా రి
..	.. .. సింహోల్ నన తెతాయ
గా ; , రిగమ	గపగరిసన్ని పరి , \సా ; ; ... ...
హా పై	వదనా య

అనుపర్మచి

నీసా / గరిసా	నీసాధా / సన్ని \ధా , ధా / సన్ని , సా రి ర / గ
హా టెకు	త్రివన నధరా రితమ
రిసన్నిసా రి	రిగాగారిమగ గరిసన్ని పరి , రిసరి ; ర
హా గణ	శాయత తస్వరూ శాయ

న .. | .. | .. | .. | ర స రి రి సా ||
 " .. | .. | .. | .. | పో ద్య న ||
 శీ స నీ / ధా / స నీ | \ధా / గ రి , ర | మగ / మరి / గనని | \ ధా గ \ ర . ర ||
 మ న్న క | ను గ్రహియ | మా యా రింగిత | వి గ్రహియ ||
 (హం స్తోవదనాయ).

శరణము.

ధీ నీ / సా ; ర	నీ ధా / స నీ / ధా ధా , / స నీ సా ర , / మగ / మరి
క మ లో	త్వల పా రో కం ల చ క్రై కు
సో , నీ సా	ధా , / మగ రి గగమగ రి , ర స నీ సా ;
కా రుక్క	గ్రై హ్యో గ్రగగ కా సి జ వి దో
గో , గరిగి మా ,	గ మగ రి సో నీ ధా , నీ పా ప నీ రి సా
తు మా	తు లుం గ ర త్వక అ శరర
, ధరి నీ , స	\ధా , / స నీ నీ వధా / స నీ సా ర స రి రి
ణ క చొంబు	జా య వద వం క జా య
గ / మా గ మరి	, గా రి సా : రి నీ సా రి గ సా గా రి
వి మలా	య వి ఛో త్వ త్రి భే రి
ధరి సా ;	నీ ధా / స నీ / పా ధనీ నీ ధనీ స రి , స సా ;
చి ల యా	య క రు జా ర యా య
<u>ధ నీ స రి గ \ రి గ మ</u>	<u>గ గ రి</u>
<u>షా మా క్రు</u>	<u>తశ యా న న</u>
<u>శం క జ</u>	

ని సా ని[॥] రి సా ని[॥] ధ ధ / ని \ ఫో[॥]
 హా ర ణ్ణ గ రాఖ్య సు మ న నీ[॥]

 ధ నని ససస / మ గా మ రి గ మ / ప
 ఉ మా ర మణ కు మా ర గు రు గు హ

 మ గా గ^{సో} రి సా ని ధా^{సో} ధ ని నని[॥]
 స మా న వ రో జ సె మ హ సే ఎ[॥] హ స్తివదనాయ.

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బారామదీష్టతులు.

ధ / స తై సా ధ సా		రి రి గ / మ గ రి సా	
నీ ధా స తై / ఫా ఫా		గొ / ప గొ ప గొ / రి రి	
ధ / గ \ రి స నీ \ ధా ధ / న		నీ \ ఫా ధ ని సా సా	
ధ ధ / గ రి సా ధ ధ / రి స		నీ ధ ధ ధ ని \ ఫా ధ ని	
స రి / గ రి స నీ \ ధా ని స		/ రి రి స నీ \ ధా / గ రి గ	
గా ని స రి గ / మ గ / మ ర		/ గ రి / గ స / రి స / రి ని / స ధ	
/ ని ఫ ధా గ రి / ప గొ \ కీ		ధా రి స / గ రి \ సా ;	
ధ ని స రి గ గొ / మ మ గ గొ		ధ ని స రి / గ రి స నీ ధ ధ	
ధ ని సా గ రి గా ధ ని		సా రి స రి ధ / ని ధో / చో	

న/స్తోన్/ర్తోన్/గ్రోగ్/గ్రోన్/ర్తో	న/ర్తోధ్/న్యోధ్/స్తోన్ధ్/ర్తో
పస్టోధ్ ధ్ / న్యోధ్ ధ్ న్యోన్	ధ్ ధ్ న్యోన్ రి ర్తోగ్ గ్ గ్
ప్ ధ్ న్యో సరి స్తో క్రి	ధ్ ధ్ న్యోన్ సరి / స్తో స్తో
ప్ / ధ్ ప్ / న్యో ప్ ప్ / ధ్ ప్ ప్	సరి ప్ ధ్ ప్ / గ్రో / గ్రో సరి
ప్ ధ్ న్యో సరి గ్ / ముష్ గ్ గ్	స్తో ధ్ ధ్ / స్తో / ప్ ధ్ ధ్
/ న్యో స్తో ధ్ రి సరి / స్తో	ధ్ / న్యో / న్యో / ధ్ ధ్
ధ్ గ్ ధ్ ధ్ ధ్ ధ్ ధ్	స్తో ధ్ ధ్ / ర్తో స్తో ధ్ ధ్
/ గ్రో సన్ధీ / ధ్ గ్ / ముగ్ క్రి	న/గ్ / రి స / ర్తో / స్తో ధ్ ధ్
/ స్తో క్రి స్తో / గ్రో స్తో	ర్తో / మగ్ ర్తో సన్ధీ ధ్ ధ్
పరి / గ్రో సన్ధీ ధ్ ధ్ ధ్	ధ్ ధ్ ధ్ సన్ధీ ధ్ ధ్ ధ్ / న
, గ్ / ర్తో / మగ్ రి స	/ మగ్ ర్తో సన్ధీ ధ్ ధ్ / న్యో స్తో
పథ్ / ధథ్ / నిథ్ / పస్టో	ధథ్ / నిథ్ / పస్టో / రి గ్ గ్
ధ్ న్యో పరి / గ్ / రి సన్ధీ ధ్	/ గ్రో సన్ధీ ధ్ ధ్ / న్యో స్తో
ధ్ ధ్ ధ్ ధ్ ధ్ ధ్ ధ్ ధ్	రి గ్ గ్ / మగ్ ర్తో సన్ధీ ధ్ ధ్
స్తో / గ్రో సన్ధీ ధ్ ధ్	గ్ గ్ పరి సన్ధీ ధ్ ధ్ / స్తో క్రి ధ్ ధ్
/ గ్రో సన్ధీ ధ్ ధ్ / ర్తో సన్ధీ ధ్	ధథ్ న్యో నిథ్ పరి సన్ధీ ధ్ ధ్
మగ్ మగ్ రి గ్ గ్ రి సన్ధీ	గ్రో న్యో స్తో / రి న్యో ధ్ ధ్

/ మగర్ / గర్స / రిసస్టిఫ్ /	/ మగ్రిస్టిస్టిఫ్ /
/ మగర్సన్నిఫ్ఫనిఫ్ఫని /	మగ్రిసన్నిఫ్ఫనిఫ్ఫని /
/ గారిసన్నిఫ్ఫన్స్టా /	ప్లాఫన్నిసరి / గరిస్టా /
గ / మ / క్రీసన్ని / గాస్టి	/ గారిసన్నిఫ్ఫనిఫ్ఫా /
గాప్టరిసన్నిఫ్ఫ / కెత్తిస్టా	ఫ్ఫాన్నిస / రిసన్నిఫ్ఫప్లా
ఫ్ఫన్నిసరిన్నిన్నిసరిస్టా	సన్నిఫ్ఫాగామగరీ
గ / మర్స / గర్స / గర్స /	సన్నిఫ్ఫ / న్నిఫ్ఫఫ్ఫ / న్నిఫ్ఫఫ్ప
ఫ్ఫ / కెత్తిసససరిగామ	ప్లాగ / మగర్సన్నిఫ్ఫఫ్ప
స్టాప్టిప్పఫ్ఫాప్పిప్లాఫన్ని	స్టాప్పఫ్ఫాన్నిప్పిగా
/ మాగారీసన్నిఫ్ఫ /	/ గారీగ / మరీ ;
ఫ్ఫాన్నిరీస్టా :	

ఒన్యము (భాషాంగము) 7 : నీలాంబరి

ల త ణ శ్లో క ము

వెంకటమణి : నీలాంబరాఘవ్యాఖ్యారాగస్తు సంపూర్ణోవక్రథై నతః
అవరోవేరి వక్రశ్చగియతే లక్ష్మీవేదిభిః.

మూర్ఖుని :	ఆరోహణము : సా రి గ మ మా ప ధ ప ని ని సా ని ధ ని సా
	అవరోహణము : సా ని ప మా గ రి గ సా.

ఉషణవిపరణము - సుఖ్యరామదీష్టతులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము; వక్రథైవతము; అవరోహణమందు బుషథవక్రము; సాయంకాలమున గానముసేయదగును.

ఈ నీలాంబరి రాగమునకు మధ్యమము మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వరము.
సా / రి స న్ని స / రి గ / మా మ్మా, రి గ మ ప \ మా మ్మా, గ మ ప / ధ
ప \ మా మ్మా, గ మ / ప \ మా గ, రి గ ర / మా గ \ సా, \ న్ని న్ని న్ని, న్ని స
రి గ మా మ, గ మ ప సా స్, ని సా \ మా మ, గ మ ప / ని నీ / సా, ని ని
ధని / సా, ని \ పా \ మా గ రి గ \ సా, సస్ / పచ్ / సస్ / రి సా ని ధని సా.

కై ఇక్కి నిషాదప్రయోగములు గ మ ప / స్తు ధ / నీ, పా స్తు ని ధా స్తుని,

ప / ధ ప / మా గ రి గ \ సా, స ని ధ \ ని సా నీ \ పా \ మా గ \ సా,
 రి గ మ / ప మ గ రి గ మ రి / మ గ రి / గ \ సా, / రి స \ నీ నీ / సా —
 ఇవి ఈ రాగమును స్వారింపజేయగల ప్రయోగములు తక్కినవి లక్ష్యముల జాడుడు. లక్షణ
 కోకమున ఛెప్పినట్లు ఈ రాగమును లక్ష్యములచే నెఱింగి గానమునేయవలెను. మంద్రస్తాయి
 నిషాదమునకు క్రింది సంచరింపులు లక్ష్యములఁ గనుబడుటలేదు. రి గ మ ప ధ స్తు ని ప మ గ,
 ఈ ప్రయోగమును కొన్ని చోట్ల గనుబడుచున్నది.

కిర్తనము 1 - అదితాళము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

అంశా నీలాయతాణీ.

పల్లవి.

సా , రి గ మ్మ గ / మా మ గ గ గ మ	/ పా వ మ గ	మ ప / ధ ప మ / ప మ గ
అం శా	నీ	లా య

గ రి గ రి / ప ||
 ... ||
 ...

మా ; మ గ గ ; మ గ	మ / ని ప \ మ గ	రి గ రి గ మ మ గ గ \ స
క్కి	క రు	ణా క

స స \ ని ని స / రి గ మ్మ గ రి గ మ	గ \ సా స	పా మ / స మ గ రి గ
అ అ ల తో క సా	క్కి క	టా క్కి ...

\ నీ సరిగువ \ మూ మ గ్గ గగ | మ వ \ మ గ | మ / ధపు / పమగరీ / వ ||
 అ 0 శా నీ | లా భ్య | తా . . . . ||

\ మూ ; మ గ గ్గ , , సా , ము | గా, మ గమరిగ రిగుమ | మ గ గ్గ , , సా ||
 క్తి | ట్య | క్తి . . . . ||

అనుపత్తివి.

, మ గ మ పా , , వ ప ర సా | స స నీ సా , ని | ధనిధనిస నిపవ\మ ||
 బింశా ధ రి చి . | త్రైతిచిం | శా ధ రి ||

మ | గ మ వ పా / ద ని ప ప మ మగ | మ ప / ధపు / పమగగ్గరి | గా, మ వ \ మ మ ము ||
 బిందునా ద వ | శ 0 క రి | శ 0 క రి ||

పావ ప / ని ప మగ మ / పమగ రిగ మగ న / ని / పన్ని స / గ గ్గ మూ / పమ ప సని | పప /
 అంబుజా రమణ సో ద రి ఆ దరి | అం బ రి కా దం | బరి

నిపమగరి రిగ \ ||

సీ లాంటరి . || అంశా

చరణము.

, స \ సి సా , / గ్గ గ మ వ మ ప సీ , | పా, మ గ మ పా , | మ గ / మ గ / మ రి ప ||
 కి వ రా జ ధా | నీ షై | త్ర వా సి ||

\ మూ ; మ గ గ్గ , , గ మ | ప / ని ప మ గా / మ గ మ | రిగ రిగ మ మ గ గ్గ స ||
 నీ | జ న వి | శాపి సి ని ||

ప న సరి సా ని నీ సా , గ | గ్గ గ మ పా మ గ | / మ గ రిగ రి ప ||
 కి వ కా యా రో | వాటే కో | తా సి ||

చ మూ ; మ గ గౌ , గ మ	పా , ని ప మూ , ని	చ మ వ మ గ		
తి చి	ద్రూ పవి	లా సి సి		
, పపప / ని \ పా మ వ సీ	నిసొ , నీ / శనిస	ని ప ప మ గ మ వ ని		
న త యో గ నీ	చ	క్ర వి కా		
\ ప సస్సనీ ; స రీ ప ని	ని సనిప వ ధపము	గ మ గ మ పా ప ప		
సీ న త	ర స ద ర	హ సి ని		
పీ పో ప సస్సనీ , / స	ని ప ని ప మ / ని ప మ / ని	ప మ / ప గ / మ గ / మ		
పువ్వ ద్రు మ య వి	గ్ర హ ప్ర	కా శి		
పా ; ; గ మ వ ధ ఈ ని	ధ / ని ప మ గ	రి గ రీ గ మ మ గ గ స		
తి సు చ	డ మ య	హ సి ని		
ప స రి గ ప	న ని . శో	ప మ గ మ	రీ పా మ గ	
భు వ నో	ద య	ఉ బి తి ఉ య	వి నో ది ని	
గ మ పా ఈ ని ధ \ పా	ప	సా ప సా ప ని		
భు వ నో జ్య రి	త్తి	ప్ర ప్ర సా ది ని		
ప మ గ పు	రీ గ రి	రీ / మ గ సా	సా ని ప	
న త చూ	టే క్య	ప 3 ల క్ష	పా ది ని	
గ మ . వ ఈ ని ధ ఈ ని	జ చ	ని ప మ గ రి గ మ / ప మ గ రి గ \		
థ త ను రు గు హ	బే	ది ని సం మో	ది ని	
		(అం శాసీలాయతాణి)		

కీర్తనము 2 - మిత్రశాంతి ఏకతాఖము - ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

సిద్ధిశ్వరాయ నమస్తే.

పత్రాన్ని.

సా , పా సా	ని <u>నినిసా</u> , నిపవము	మగమారిగ <u>రిగ</u> ము	<u>మగ్గస సరి/గససని</u>
సి దీ శ్వ	రా యన	మ సై . . .	.. జ గత్రు.
<u>ప్రిసా/గగ్గా మా</u>	<u>గ మపా/సనిపవము</u>	<u>మగమారిగ రిగ</u> ము	<u>మగ్గా \ సా :</u>
సి దేం శ్వ	రా యన	మ సై	॥ ఎ ఎ

(సిద్ధి)

అనుపత్రాన్ని.

, సా సా సా	<u>స/గ స\సిస్తి, ని</u>	సా / గగ్గా మా	<u>పమ్మగరిగ/మా;</u>
బు దై శ్వ	రా యవ	రా యవ	రా య
<u>గ్గమ పశా మప</u>	<u>స సా సనీపవము</u>	<u>పస్సిధాప/ధపాముమగ</u>	<u>మపమగగ్గిగ</u>
థు క్రిము	<u>క్రిప్రద</u>	చ చు ర త	ర క రా
			<u>మపా / మమ</u>
			య

పాస్సిధి \ పామ్ప ప | పా\నినిసినిప |
శు ద్ర ప త్యగు | రా కరా యవి |

సాస్సిప సనిపామగాప		సనసన / గగ్గామ రిగరి/మాగ్గ	
శు దీ చక్ర ని లయాయనిత్య		సుఖతర కరాయ శంక రాయ	

(సిద్ధిశ్వరాయ)

చరణము.

, మగ / ప మా మా | ప ప మా పా పా | మహానివిషిషమగ | రి/ మా మగ గఱసా ||
ని రక్త ల | హృ ద య వి | హ రా | య హ రా య ||

, సీ న / గ గా | గా, మ వ / నిపామ | మ వ \ మా గా గా | మ పా, ప మ పా పా ||
నీ లా ల బ | రా కా | రా | య త్రీ | క రా య ||

, పా / ని ప మ ప | న స ని సీ సా | , సా స ని ధ ని | ధ ని స ని ప \ మా మా ||
చ రాక్తం బ | ర ధ రా య | చం ద్ర. జే | ఖ రా య ||

, పా సా , స | హ నీ, స నీ ప \ మా | పా ధ ప ని ప \ మగ | \రి గ మా, మగ గ \ సా ||
శ త్రీ ది | పం చ త | నాక్త త్రా | ధా రా య ||

పా సా రి న ని | స / గ గా / ప మా ప | ప మశ / ధ ప మగ ప మగ | మ రి గ మ పా స ||
ధ రాక్తద్వి ఖ ల | పు రుపా ర్త ప్ర | దా య క గురుగు | హ క మారా య ||

/ మా గ మ రి గ రి / మా గ సా పా || / సా పా మ గ / ప మగ రి/ మగ గ \ ||
క రక్త జ్ఞా న యోగ సా త్రా || త్రా రా య వి ద త త మా రా య ||

(సిద్ధిశ్వరాయ)

కీర్తనము 3 - రూపకత్తాశము - ముద్దుసౌంద్రమి దీక్షితులు

త్వాగురాషం భజేషాం.

వల్ల వి.

పా	మ గ మ గ	<u>రి గ మ వ</u>	<u>మ గ రి గ మ</u>
త్వా	గ రా	జ ఽ	భ జ్ఞ

	మ గ గ	—	ప ప స ని ర్.	—	సౌ	—	మ గ / ప మూ	—
	హ ०	—	ప త త ०	—	హ ०	—	ప త త ०	—
2	ప సె	—	ని ప మ గ	—	ప / గ మ ప	—	మ గ ప / గ మ	—
	త్యాల్	—	గ రా	—	జ ०	—	ఫ జ్ఞ . . .	—
	మ గ గ	—	; \ సౌ	—				
	హ ०	—	०	—				

అనుపల్లమి.

	సౌ	—	స సౌ ,	—	సౌ	—	స సౌ ని	—
	యో	—	గ నా	—	రా	—	యాదుఘ్రి	—
	స రి స	—	ని ని స ని ప	—	ప / బ ని ప	—	మ గ మ పొ .	—
	పొ	—	ని త ० ప్ర	—	భా	—	సి త ० . .	—
	పొ	—	/ బ ని ధా బ ని	—	ప ని స	—	ని ప మ గ	—
	యో	—	గ భో గ	—	ని త	—	ర ణ ని పు	—
	మ ప ని	—	ప మ ప మ గ	—	ర / గ రి	—	గ మ గ \ సా	—
	ణ త	—	ర క ర ०	—	ర యో	—	క ర ०	—
	సా స స	—	/ సా సా స స సౌ	—	ని రి స	—	త్యా స ని పా మూ	—
	నా గ ర	—	ఖం డా ఖ్వపురా	—	ణ ప్ర తి	—	పాద్యమనా ద్యం	—
	పొ / బ ని ధ , బ ని ప స ని పొ	—	/ ని స ని ప	—	మగస్తి స / గ గ్రమ	—		
	నా మరూ ప మ య చోద్యం	—	నా ర ద	—	గురుగుహ వే . ద్యం	—		
					(త్యాగరాజు)			

తీర్థనము 4 - ఆదితాకము - కుమార యొట్టప్ప మహారాజగారు

పలవి

1 , స ని సా , / గ గా మ వ | / ని ప వ మ మ ప మ | గ గ / మ గ న ||
 క రు ఛా నం ద చ తు ర స హ | ప్ర ద శ ||

, స \ని ని సా రిగ మగ / మ | ర గ \ రి ప | మ ప \ మా, మగ రిగ మవ ||
 క మ ల వా సి తే | క శా ధ రే. . అం బా . ||

2 మగగ \ స ని సా రగ మగ / మ | ర గ \ రి ప | మ ప \ మా, మగ గ \ సా ||
 క మ ల వా సి తే | క శా ధ రే. . న ||

మగవ పాప మస్త సాసనిపపమ | మ పా / స ని ప మ ప | మ ప / స ని ప మ ప మగరిగ \ ||
 కొర్త కేయ జనని చివ్వెలాసిని | కృపా క టా ణి | శ వే మామప ||

(కరుణానంద)

అనుపలవి.

, స స ప / స ా స స / ర ప | స ని స / ర స \ ని ధ ని ధ ని స స ని ని \ ప ||
 అ ను ఛ చాంతి స దృ | శ తి ల క యో గే ||

మ / గ మ ప ప / ధ ప ప మ గ | ప / ని ప వ మ మ గ | ర / గ రిగ మ మ గ గ \ స ||
 అ ఖ ల ఫు వ.న రూ | ప మో హ | నా ఽ గీ ||

స స స . / స స స ని ప | ర సా ని స ని ప ప మ |
 వ రు ఛ వ ను త మ ధ రా మృత వ ర్షి ణీ ||

గ మ వ ని వ / స సో | ని ప మ గ ర / మ గ గు ||
 త ర్షి దే అ మల్తం | త ర్షి దే వ . ర్షి దే || కరుణా

చరణము.

, సనన్నిస రిగ మగమ | పవ / ధవపమ | / పమగ \ రిప ||
 సకలదే వవం | దిత నా | న ప దము ||

మా ; మగగు , గమ | ప / సనిపమమగ | రిగరిగమమగగస ||
 గే నిగ | మా గ మ | సా కే .. ||

సో , ని సో , / గ గు మగమ | పవ / నిపామ | మ మగ గ రిప ||
 సా రం గవరద | సహ కే .. | కృ పా ని ||

\ మా ; మగగు , గగమ | ప / సనిప \ మమగ | గర / మగ \ సా ||
 దే ఏ కు కు | ద ముకు క | ర ద కే ||

స / రిసన | సనన్ని | స / మగగు | మా మా |
 వి కసిత భవహృద | యాంబుజ | వా సే ||

ముగ మపప | మపధవప | మగగు | మగగు ||
 విధు శకల తుల్య | విభూతి | విటిత ||

సనసానన | సాసస | నిసనిపపమ |
 శుకనారద | సంమత | సుచరితై . ||

గ మ వ / బనిరసన | ని ప మ గ రిగ మగగు ||
 శుకశ్యం . మశమం | జశతమ గా త్రే ||

స్వీరము.

<u>సా , స్థిని స/గగ్ మగు రిగ్ గ</u>	<u>ప్రమా, గు</u>	<u>ప/ని పపుమగగ్</u>
<u>సచ్చాన్ని నీ స/గగ్ గ స/గగ్</u>	<u>మగుపాపుగ</u>	<u>స/గగ్/మ/పా</u>
<u>మగ్గాసా స / నిపుగ్గా మ పసా ని</u>	<u>స/రీసని నీ/సనిప</u>	<u>ప/సనిఫ/సని పపుగ</u>
<u>పస/గగ్/మమ్/పప్ / సచ్చ/రిరిసనిని</u>	<u>ససా పప్ సస్</u>	<u>,/సనిపా పపుగ\</u>

(కరుణానందచతుర)

సంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

<u>సా / రి న న నీ నీ సా</u>	<u>ప నీ స స్థ / గ గ్ \ రి గ / మా</u>
<u>మా గ మ / ప మ గ గ / మా</u>	<u>మా / ప మ గ గ్ / మ గ \ సా</u>
<u>సా నీ స / రి స \ నీ నీ</u>	<u>స / గ గ్ మ గ్ మా మా</u>
<u>స / రి గ్ స / మ గ్ మ ప</u>	<u>\ మా గా రి గ గ / ప \ మా</u>
<u>గా గ మ / ప మ గ రి గ</u>	<u>\ సా సా సా నీ నీ</u>
<u>స నీ సా రి గ / మా గ గ్</u>	<u>మ ప \ మా గ గ్ మ పా ప</u>
<u>గ మ / పా / ని \ పా మ గా</u>	<u>గ మ ప / ధ ప \ మా గ రి గ</u>
<u>మ మ గా స నీ నీ / స స్థ / గ గ్</u>	<u>నీ స / గ గ్ / మ మ్ / ప ప్ / మా</u>

ప / నీ / పా \ మా గా ము	గ మా వ / ని ప \ మా మ్మా
గ ము / వ ము గ స్తు ము / మ్మా	సి గ రి / మా గ స్తు గ \ సా
ని స రి గ ము వ / ని పా ము	గ్ల ము / వ ము గ రి గ / మా
పా / బ ని ధ / బ ని పా ము గా	స్తు ము వ / బ ని ధ / బ ని పము గా
/ మా గ రి గ రి / ము గ \ సా	స / గా స స్తు స్తు స స్తు సా
/ గా గా స / గ గ్ల / మా ము	\ సా / గ గా మ రి గ మా
స / మ మ్మా గ రి / ము గ స	ని స / ప ప ని స రి గ మ్మా
స ప \ మా గా మ్మా పా	ని స రి గ పా వ \ మ్మా మ్మా
గ ము వ / బ ని ధ / బ ని పా \ మ్మా	గ ము / ని ప \ ము మ్మా మ్మా
గ్ల ము / ప ము గా రి గ రి / ము	, గ \ సా / రి సా నీ
స స్తు / గ గ్ల / మ ము / వ ప్పా ప	/ స స్తు స స్తు ప ము గ
రి గ మ ప ర / బ ని ప ము గా	మ ప / ని ప ము / ని ప ము గా
మ్మ ము ప \ మా గా రి / ప \ స్తు	ము ప / ని స్తు స రి ధ ని
/ సా / రి స స ని ధ ని స ని	/ పా పా ప / బ ని ధ / బ ని పా

మ ప / సా ని ప \ మా గా		రి గ మ ప / సా ని ప \ మా	
గ మ ప మో గ రి గ \ సా		సా సా / రి రి స స ని ద్వి	
స ని పా ప ట ని ధ ట ని ప / స		స ని ప స ని ప మ గ మ	
రి గ మ గ రి / మ ము గ సా		స స / వ పొ వ / స సొ స	
మ గ ము రి గ రి / మా గ స		/ రి స ని ప ట ని ధ ట ని పా మ	
గ మ ప \ మా గ రి గ సా		/ సా ని ప \ మా ము గ \ సా	
స \ నీ ప \ మా ము గా స		/ రి సా ని పా \ మా ము గ	
రి గ మ / ప మ గ రి / మ పు గా		రి / గ \ సా / రి స సొ ని తీ	
నీ నీ / సా ; ;			

జన్మము (భాష్ణంగము) 8 : దేవగాంధారి

మూర్ఖుని :-	ఆరోహణము :- సా రి మ వ ధ ధా సాస్
	అవరోహణము - స ని ధ వ మ గ రి స రి గ రి సా

లక్షణవివరణము - నుబ్బరామ దీక్షితులు

భాషాగము ; సుపూర్కుము ; వడ్డగ్రహము ; దేశియరాగము ; కొన్నిచోట్ల కై ఇం
నిషాదమును పలుకును. కొన్నిచోట్ల ఆరోహణమాదు గాంధారమును నిషాదమును పలుకును.
ఎల్లవ్వదును గానము సేయదగును.

ఈ దేశియ దేవ గాంధారికి ఛైవత బుషథములు మిగుల రంజనములు గల జీవ్యరములు.

ధ / రి స న \ ధా, / రి స న \ ధా, నీ స న \ ధా, స రి గ రి స న \ ధా,
వ ధ / ని వ ధ వ మ గ రి, రి మ గ \ రి, మ వ / ధ వ / ధా, / రి స న \ ధా / సా,
పా ధ / బ ని ధ పా మ గ రి, స రి గ మ గ \ రి, స నీ ధ వ మ గ రి, స రి మ గ \ రి,
స రి గ రి, రి స న \ ధా, సా నీ గ రి సా — ఇవి ఈ రాగమును స్వరింపశేయు ప్రయో
గములు. తక్కినవి లక్ష్మ్యములందు జూడుడు ఈ రాగమును దేశియ దేవగాంధారి యందురు

గాంధారము మధ్యమమునుండి దిగుణారు లేక ఒదుగింపుతో పలుకును.

కీర్తనము 1 - అదితాఖము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

పత్రవి:

, ధ/రి సా నీ ధా బై ని వ ము గఱి రి సరిగా, | రి సా రి నీ ధ | వ ము గ రి ము వ ధ ||
 క్షి తి జా ర మ ణం చింత | యే శ్రీరా | మం థ వ త ర ణం ||

రి స/రి సా బై ని ధా ని వ ము గమ వ ము గ రి సరిగా, | రి సా ||
 ० క్షి తి జా ర మ ణం చింత | యే వ్రు ||

అనుపత్రవి.

, మరి మ పా ధ వ / ధ వ / ధ వ / ధ | , ధ సా స స | స సని సరి సని ధ ||
 క్షి తి ప తి న త చ ర ణం | సే . వి త | వి థ మ ణ ० ||

, ధ సా రి గ మ గ \ రి స రి / గ రి స స | , ని ధ ధ ని వ | మ / వ మ గ రి మ వ ధ ||
 క్షి తి థ ర ణం శ్రీ త | చింత్రా | మ టె మ ఘ వ ర ణ ०
 (క్షి తి శారణు భూత)

చరణము.

ధ ధ / బై ని వ వ	వ మ వ / ధ	వ వ మ గ	రి స రి	గ / మ
స క	ల స ర	మ హి త	స ర సి జ	వ ద య మ గ
గ \ రి ,	రి	సా నీ ధ మ గ రి		
శం	శాం	తం అ తి కు ఫ ల్లి		

సరిముప | ధస్తనిధపమ | మగ్గరిస | రి/గ |
 వికసిత వదనకమల మతులిత మ మ
 ॥ ॥
 కీచనిధ | వమగ | రిముసా |
 ॥ ॥
 లం వి | రనుత భుజలం |
 ॥ ॥
 ధధధ / బనీవ | మగ్గరి/గ్గరి | సరిముప | ధ/న |
 శుకస నకమునిముదిత గురుగుహనిది |
 ॥ ॥
 నిధారససనీ | ధప | ధ/రిరిసరి |
 తంళో భన | గుణ సహితం |
 ॥ ॥
 రి/మగమ | గ్గరిరి | సరి/గ్గరిససా | బనీధబనీవ |
 ప్రకటిత సరోజ నయనం | పాతిత |
 ॥ ॥
 ధా, / రిసా | స/సధ/బనీధ | వమగరి | మషధరి |
 థక్కం థపసా | శవరణ నిపుణం |
 ॥ ॥

స్వరము.

స\నిధాప | వమగరి | సని\ధాన | రి/గరి |
 ॥ ॥
 సని\ధాఫ | ధ/రిసరి | సని\ధా | సరిమపద |
 ॥ ॥
 సని\ధాస | రిమగ్గ | రిసని\ధా | ధసరిధరి |
 ॥ ॥
 సని\ధాప | మగ్గరిస | స\ధా/సధపథ/రి | సరిధరి |
 ॥ ॥

కీర్తనము 2 : - ఆదితాఖము - గురుమూర్తికాస్త్రీలు

పద్మవి :

ధ / రి సీ ని ధ వ ప ధ బ ని ప ధ వ మ గ రి | స రి స ని \ ధా, స రి | రి ప మ గ మ
 స్ఫు ర తు తే చ ర ణ న తి న యు గ భం | కి ర స మే కృ | కృ
 గ \ రి స రి గ ||
 షై ||
 2 స రి స ? \ ధా, గ / రి సా | ||
 కి ర సి మే కృ షై | ||

అనుపల్లవి

ప ప మీ ప ము ము ధ ధ ధ ధ స ని ధ / రి సా రి | రి గీ ము గ / రి స రి స ని \ ధా |
 ద ర వా స వా స నా ది సు ర బ్లు 0 ద | వ ర వ ర వ ర వ ర వ ర |
 ధ / బ ని ప మ గ రి మ ప ధ ||
 ది త ముచుకుంద | ||

(స్ఫు)రతు

చరణములు.

1	స / ధ ధ ప ప మ	రి గ రి మ ప ధ	ప మ ధా ధ	
	న వ జ ల ద	నీ ల దే హ	ఖ గ వా హ	
2	క లు ష హ ర	మ ా 0 పా ల య	కృ పా ల య	
3	గురుమూర్తి	క వి కృ తి 0	సు వి సు తి 0	

	మహమధా ,	ధసు	నిధవ	ధ / గోపిససు	
1	నతఃనా	ను	గ్రవూత	నుగ్రవూ	
2	కరిథయం	భం	జయసురంజయ		
3	గుణతతిం	ను	ప్రతిరసంప్రతి		

	ధసురీగేరీ	సుగ్ం, రిసు	నిధాదిశ	
1	సకనిగ్రవూరు	రాగ్రవూ	విగ్రవూ	
2	విలుఛితవూరి	వర్గమతిసురంజయ		
3	గురువర	ప్రీతి. మపి	నుతతిం	

	ధ / రిసు	ధధ / బనిధవ	ధపుగ్రి	మహధ	
1	సకలదను	జనం	గ్రవూవిని	గ్రవూ	
2	విమలవే	ఉమపి	మంజురం	జయ	
3	గురుతరం	కల	యసదలం	కృతిం	

(స్ఫురతుతే)

కిరసము వీ - అదిత్యాకము - కృష్ణప్రామి అయ్య

గోపికారమణంభజ

పల్లవి.

ధ / రిసునిధా ,	/ రిసునిధా / బనిధవ / ధపుమ	మగర	
గోపికా	రమణం	భజమానస	

రీ స స్తో ని ధ ధ | ని స రి రి మ వ ధ ప / ధా ||
కో మ లాంగ ధ త | కౌ మ్ము త త ర ఱా ||

2 ధ / రి స స్తో ని \ ధా , / రి స స్తో \ ధా / ఈ నిదవ / ధ ప మగ రి ||
గో పి కా | శ జ మా న న ||
గె మ గ \ రి ; | సో ; ||
హా | అ ||

అనుపల్లివి.

ధ / స ధ ధ ప / స స్తో / రి రి / మా మ మ మ గ రి ||
గో కు ల జ ల ధి ను ధా మ య కి ర ఱా ||

స / రి / గ రి స స్తో / రి రి | స రి గ రి స రి సో ||
కు 0 . జ ర రి పు భ య | భ రి జ న ని పు ఱా ||

న \ ధా ధ స స స రి రి స రి గ రి స / రి స ని ధా ||
కు ం ద మృదు హా న న వి ల సి త ర | ద స ం ||

ధ / రి స స్తో ధ ధ ఈ ని ధ వ | ధ ప మ గ రి స రి సో ||
కు వ ల య ద శ స ద వ | శా య త క య న ం ||

సా స స / స స్తో రి రి రి / మ గ రి సా రి / గ రి స స్తో ||
కు ం డ లి వ ర స ఫ ఛా క శ య న ం ||

ధ \ రి సి సీ | ధ ని వి ధ పొ | సా ధ ప మ గ రీ | సు ప ధ ప / ధ
 కు వ ల య జ న వి | జ్యో సి త క జ నం ||
 గో పి కా

చరణము.

పొ ప చ | ప ప పొ | మీ ప చ ప | మ గ రీ |
 అ న న ఇ తి మ దృ తి త త ల కం ||

 స రి / మ గ రీ సొ | సొ ని ధ / రి స రీ |
 అ అ ల జ నా నం | రా మ లత జ న కం ||

 ధ ధ / సి సీ | సో ధ ధ | ని ధ ప ధ ప మ గ రి |
 గ న ర సొ స్వోద న ర సి కా తల్కం ||

 స రి / మ గ రీ సె | సె స ధ ని స రి స రి |
 జ్యో న సు ధా బ్రీం | త తి త మో కీకం ||

 ధ ధ ధ సి స రి రి | న సి సు సు సు గ రి |
 దా న వ తా ల జ స న స స రి రి చ ఱం ||

 స రి / గ రి స స రి రి | స రి / గ రి స రి / గ ప సొ |
 ద శ మృదు చ ర ణ వి | న త దే బ గ ణ ఓ ||

 ఈ ని ధ ధ ధ / సొ సు సు రి / గ రి స స ని / ధ
 మా ను ష జ్యో భ ధ ఱం | త వ త ర గ ణ ఓ ||

ధ / రిం సం ధ నిధ వ ప | ధ వ మ గ ర్ | స్తు సా ||
 మ న సి జ టో టై ల | స త్తు మ కి ర ఱం ||
 సా స న / స స్తు రిం సం / మ గ ర్ స రి రి సం ||
 కా న న కల్ప వి స్తు త స ० చ ర ఱ ० ||
 ధ / రిం స ధ ధ నిధ పా | ధ వ మ గ రి షు ప ధ ప / ధ ||
 క లు ప హ ర ० కల్ప | షో స త చ ర ఱ ० ||

స్వీరము.

ధ / రిం స స్తు ధ ప మ / ధ ప బు మ గ రి స ర / గ ||
 మ హిత భ ర త ఖ ల జ హిత వ చ న ల హ ||
 రి ; ధ ధ | రి స ర స స్తు షు ప ||
 రి వ ఇ | ద మ త కల్ప త జ న ||
 మ మ / ప స్తు ధ షు ధ / రి స్తు మ గ రి స రి గ ||
 ఖ భ వ ల ద ని గ మ కల్ప వి మ ల క మ ల ||
 \ రి రి \ ధ ధ / రి స | ని ధ ప మ గ రి మ ప ||
 నా భ తా ర క పు | దు ష మ జ మ ధి గ త ||

(గోపికారమణం)

నంచారి - మర్యాదము - సుఖ్వరామ దీపితలు

ధా / రి సెన్ని \ ధా / సా సా	పా ధ / బ ని ద ప మ గ్ రి
సా రీ గ రి సరి సా	ని / ధా / రి సరీ మ ప / ధా
ధ న రి మ ప ధ న ని \ ధా ధ	/ రి సె మ ప ధ / బ ని ద పా
మ గ్ రి స ర / గ రి రి	సరి సా ని \ ధా సా సా
రి గ రి మ మ ప / ధా ధా	మ ప ధ స నీ ధ ప మ గ్ రి
సరి గ రి రి / బ నీ ధ ప	\ మా పా ధ స నీ ధ ప మ
గ / మ గ \ రి స రి గ రీ.రి	నీ ధ / రి సరి / ప మ పా
గ్ రి మ వ ధా రి మ ప ధ	\ మా / ధ పా మ గ్ మ గ్ \ రి
సా రీ గ రి ని ధా రి స	ధ న రి మ ప స రి మ ప ధ
రీ మ గ్ రి / ధ ప / ధా ధ	మ ప ధ \ సా రి మ మ ప ధ
మ ప ధ / సా నీ ధ ప మ గ్	రి మ గ \ రి / గ \ రి ధ రి
సరి గ సరీ ధ రి సా	నీ ధ / రి \ సా సరి / గ్ రి / ప \ మ
, మ / ధ ప / సె ని \ ధా ధ / రి స	/ గ \ రి రి స రి గ \ రి రి
ధ ధ స నీ ధా రి సె ని \ ధా	మ గ \ రి ధ / రి స నీ \ ధ

స్తనీ స్తని \ ధా ప ధ ఈ ని పా | ర్ధ ప పు గ్రీ గ రీ ఈ |
 స రి మ ప ధ స రి మ ప ధ | పు ప ధ స రి రి మ ప ధ |
 మ్హ ప ధ స రి మ్హ గ్రీ రి | స రి గ రీ రి ని \ రా \ ధ |
 మ గ \ రీ రీ మ గ \ రీ రి | రీ గ రీ రి స రి గ రీ స |
 ని ధా \ ధ / రి సా నీ ధ వ ప మ | పు గ \ రీ రి న స్తా / ధా \ న |
 ధ / రి న రి / ధ ధ స్తా వ \ మ / ధ ధ | ప ధ / స స్తా రి ధ / రి స రి |
 ధ సా రి గ రి స నీ ధా | ప ధ \ ధ ఈ న ధ పా మ గ్రీ |
 స్తరి గ రి సా రి స్తా \ ధా | పు ధ స / గ్రీ మ ప / ని ధా \ ద |
 \ సా రి స రి గ రి | ధ ధ స రి గ / మ గ \ రీ రి |
 గ మ గ \ రీ / గ రి రీ సా | \ రి స నీ ధ వ ప మ గ్రీ |
 సా సా \ నీ ధ వ మ గ రి | స రి గ రీ ధ ధా \ రి |
 స రి / ప మ గ గ్రీ మ గ / \ రి , | స రి / గ రి రి సా ; ||

ఇరువై తొమ్మిదవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రవర్తని

రి గు మ వ ధు ను]

చక్రము ౬ : మేళము ३०

[భాష. పా. చక్ర

రాగాంగరాగము : ३० - నాగాభరణ రాగము.

ల త ఉ క్రో క ము

వెంకటమథ : నాగాభరణరాగోయమారోవీవక్రధైవతః
అవరోవీధవర్జనాన్యత్స్వగ్రహసాన్యకాలికః.

మూర్ఖుని : { అరోవాణము : నరిగమని భిధని స
అవరోవాణము : ననిపమగమరిసమగరిస.

లక్షణవిశరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము. మడ్డగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ నాగాభరణ రాగమునకు బుషథము మిగుల రంజనముగల జీవస్వరము.
జీవస్వర ప్రయోగములు లక్ష్మయులందు గమనించితే స్పష్టమౌను.

లక్ష్మీతము - రగ్గమత్యతాళము - వెంకటమథి.

ధువము.

సా సా నీ స ని ధ ని పా ప మ గ మ రి .
అ రం గ ద్ర అ మ అ ० చ్చిత గొ ఒ లా ०
 సా ; పా ; మా ; స ని ధ ని సా ;
గూ లా ధి శ్వర ప్రే ఎ మా
 మ ప మ మ రి గ మ రి రి స రి సా ; స ని ధ ని
మఁ చి మ య కుండ ల భూ - మ ఛా మా - ०

అంతరి.

పా ; ని ధ నీ సా మ మ గ రి సా ; ;
పా అ హి పా హి పా వ ను రే

జావడ.

మ మ పా మ మ రి స ని ధ ని సా స ని ధ ని ప మ
ధూ మ ధ్వ జ లో చ న స ० శ్లా ఫ న లో ల రె
 హ మా రి గ మ రి సా స ని ధ ని ధ ని ప మ
నూతో ఉ న్నై అ తే ద్రా ర అ అ తి ప్రే భు కు ల
 రి మ మ ప ని ధ ని స ప మ రి గ మ రి స ని ధ ని ||
 అ అ అ . . . . . అ ० వో ఇ య ఇ య ఇ య ||

పా ; ని ధ సీ సా ము ము గ రి సా ; ; ||
 పా - హి పా హి పా - వ ను రే
 సా సా సీ సీ ని ధ ని పా వ మ గ మ రి , , |
 రా గాం గ న్న అ గ అ థ ర ణ ఉ పా 0 |
 సా ; పా ; మా మా సే ని ధ ని సా ; |
 గా సా మం త రా - - గా |
 మ వ మ మ రి గ మ రి రి స రి సా ; స ని ధ ని ||
 శా . ణ పా . . చ . . . క్రాం నా . గ రు ||
 పా ; ని ధ సీ సా ము ము గ రి సా ; ; ||
 పా - హి పా హి పా - వ ను రే ||

తానము - పెంకులమళి.

1 న ని ధ ని స		న ని ధ ని		ఫ న ని ని స		ని ధ ని	
ఫ ని ధ ని స		ని ఫ ఫ పు		న ని ధ ని ఫ		పు పు ఫ	
పు ఫ పు పు రి		గు పు రి స		స ని ధ ని ఫ		ఫ ని స	
ని ని ప ని		న ని ని స		ని ఫ స ని ఫ		ని ధ ని	
ఫ స ని ని స		మ గ రి స		న ని ధ ని ఫ		రి స స	
ప మ మ మ రి		గ మ రి స		ప మ మ మ ఫ		గ పు రి	
స ఫ మ మ ఫ		స ని ధ ని		ప ఫ స ని ఫ		ప మ ఫ	

సనిధనిష | సనిషస | మమపమని | పపమ |
 మపమపమ | మరిగమ | రిసపమరి | గమరి |
 రిససనిస | సనిధని | ఫసనిషన | నిషమ |
 షమషమష | రిరిగమ | రిగమరిన | మరిన |
 రిరిగమష | నిధనిస | పమరిగమ | రినిస |
 రిస | నీ, సో, ||

రిససనిస | సనిధని | ఫసనిసా | నిషసీ | సాసనిషా |
 షమగమ | సపమరి | గమరి | సాసనిధని | పానిధని |
 సమగరి | పమగరి | గమరి | సాపమమనిధని |
 ఫపనిసీ | సనిషా | పాసనిధని | పాసనిషా |
 నిషసని | పసనిషా | సనిపా | రిగమరి | రిరిసరి |
 సపమరి | గమరి | సోపమగమ | రిగమరి | పమగమ |
 రిసపమా | నిధని | పాసనిసా | సనిధని | ఫపసని |
 ధనిషమ | ఫపమరి | గమరి | సోపమగమ |
 సోపమరి | గమరిన | సనిధని | పమపా |
 మగమషా | నిధనిస | ఫసనిసీన | నినిసీ,
 సో; ||

తీర్థనము - ఇదితాపము - ముద్దుస్తోయమి దీఖీతులు.

నాగాభరణం నగజాభరణం.

పల్లవి.

రి గా మ రి సా	/ గ రి హా	\ ధ ని సా
నాగా భ ర ణం	న గ జా	భ ర ణం
వ రి ^W రి గ మ వ	రి ఫ ని	ధ ^W ని సా
నమామిభయ హ ర	ణా భ వ	త ర ణం
(నాగాభరణం)		

అనుపల్లవి.

సా స పా పీ మ గ	మ రి ప మ	గ రి సా
భోగి రా జ శ య	నా రిచ త	చ ర ణం
సా రి / ప మౌ , గ మ	పా సా	ని ధ ^W ని
భుక్తి ము క్తి ద	పం చా	భ ర ణం
సా నిపాచ నిపపమా మగగరి	సా రి గా మ పా	పా మ గ గ రి సా
యోగి రాజ గురుగు హాప్రకాళం	తాణ్ణగ రా జ రూ	పం బృహ దీ శం

స్వరము.

రీ, \ సాన / పాపామగా మరి / పమ   గరిసా రిపాని   ధన్య \ పా రిగము
సరిస మ పాప సరిగమ వనిధనిసా   రిగమరీస నిప   మగామ రిసమగ
(నాగాభరణం)

సంచారి - మక్యతాళము - షణ్వరామ దీక్షితులు

పా పా ప మ గ మ రి		సా రి స ని ధ్ ని సా
స రి గ మ పా మ గ మ రి		స రి గా రి స ని ధ్ ని
స ని ఫా ని ధ్ ని సా		రి రి స రి గ మ రి
ఫా స ని ధ్ ని పా స ని		ధ ని ధ్ ని సా రి రి సా
ప పీ మ పీ గ మ రి పా		మ గ రి స రి స ని సా
పా మా పీ వ మ మీ		గ మ రి రి సా ని ధ్ ని స
స మ గ రి వ మ గ మ రి		స ని ధ్ ని వ న ని ని సా
స వ మ పా స్ మ గ మా		ల గ మ రి రి స ని సా
రి చి మ పీ రి గ మ వ మ రి		ప మ గ మ రి స ని ని సా
మ గ రి స మ రి గ మ రి స		ప మ గ్ మ రి గ మ వ ని ని
వ ని ధ్ ని వ స్ పీ ని ధ్ ని		ప మ గ్ మ రి స రి స ని
వ న ప రి స రి గ మ వ ని		గ మ వ ని ధ్ ని స రి సా
రి స్ స్ ని స్ ని పా స్ ని		ధ్ ని స రి గ గ్ మ రి సా
మ గ రి స్ స్ ని ధ్ ని సా		ప గ ప రి గ రి స రి సా
రి స్ స్ ని ధ్ ని ధని వ మ		రి మ మ్ వ ని ధని సా
వ మ రి గ మ రి సా		స రి గ మ వ ని ధని సా
స ని వ మ గ మ రి సా		స ని ఫా ని ధని సా
మ పీ గ రి స రి సా ;		

జన్మము (ఉపాంగము) 9 : సామంత

అ త ణ శ్లో క ము

వెంకటమళు : నామంతరాగస్స పూర్ణ ఆరోహించువక్కచై వతః
మడ్గ్రహస్సమాయ క్తస్సర్వకాలేషుగీయతే

మూర్ఖును : } ఆరోహణము : స రి గ మ ప # ధ ని స
} అవరోహణము : స ని # ధ ప మ గ రి స.

ఉట్టణవివరణము - సుబ్బిరామదీక్షితులు.

ఉపాంగము ; సంపూర్ణము ; మడ్గ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ సామంతరాగ మూర్ఖునావరోహణము వర్జ్యి, వక్రములు లేక సంపూర్ణముగా నున్నది. 'స ని ధ ప' యని యా రాగమువలే అవరోహణమందు క్రమముగా దిగుట పట్టుప్రతిచై వతములు కలిసిన తకిగ్నన యొరాగములయొక్క అవరోహణములందును కనుబడలేదు. పట్టుప్రతిచై వతముతో 'స ని ధ ప' అని గాత్రమందు బట్టుట దుర్లభము. వీణయందు బట్టుట సులభము.

ప ని సీ స, ని చ ని సీ సా, మ గ మ ప ని సా, ని స గ ప మ గ రి సా, స మ గ
రి గ ధ ప మ గ రి సా, గ మ ని ధ ప సీ ప ని ని సా, స ధ # ని సా, మ ప మ గ రి గా స
ధ ని సా—ఇవి విశేష ట్రియోగములు. ఈ రాగమందు పూర్ణీకుల తానములు మిగులనున్నావి.

లక్ష్యగీతము - ద్రువ తాళము - వెంకటమథి

స ని ధని సా స ని ధ ప మ మ గ గ అ తు లి త ప్రతా ప ० మ ० డ లి	ప ని ని స ని ని ని ప ని ని సా సా వి ద ఇ త అ రి సా . . . ము త
స ని స రి గా మ మ గ రి స ని ధ ని భూ పా ३ ద్రువ కీ . రి తి య చు	సా రి స ని ని స ని ధ ప మ ప మ గ వ త్తు శ అ లె మి ర అ ० ప లె య య
మ ప ని ని సా స ని స రి గా గా అ . . . జి ద్ర ర ణీ ० మా ఔ	మ ప ని స గ గ ప మ గ రి స ని ధ ని బు ఖు . . . . ది ఇ వ ० వ రి న లె
స ని ధ ప మ గ రి గ మా గ రి పా ఉ ది ० ० న లె వ ర ఆ క్ర ము రే	

జావడ .

స నీ ధ నీ స మ మ గ రి గా గ అ తు ల్లి త ప్రతా . . . ప	ధ ధ ప ప మ గ గ మ గ రి స ని ధ ని మ ० డ ల ० వి న త జ న పా . ల న
రి స సా నీ పా నీ స రి గా ది ఇ ఈ న పా న్న . . . ణీ	మ మ ప మ గ రి మ మ గ రి స ని ధ ని క్రా . లు రే . రె వ ० ద . . . లు
ని పా వ మ మ మ గ రి గా , గ వ రి ప్ప ర ० వి ఇ ఇ య ము న	మ మ మ ని ధ ప స ప ని ని సా ; ప్ర ఉ ధి భ అ వ య త అ అ రే
స మ మ మ మ మ ప మ గ రి స ధ ని తి య ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య మా మా మ గ మ ప మ మ గా ; ఇ య త్తి య ఇ య అ అ రే	స రి స ని ని ని ప ధ ని స ని ధ ప ఇ య ఇ య ఇ య అ ఇ య ఇ య ఇ య ఎ ప స న స స న ధ ప మ మ గ రి స ధ ని అ . . . , . . . , . . . , . . .
(25)	

స్తనిధపమగరిగమగగరిసా ॥
దినమటికిఇరంబుధిరెవరై ॥

స్తనిధసీసస్తనిధపమమగగ
అతులితప్రతా పంమండతి | పనినిసనినినిపనినిసా సా
విదితసా . . . . మంతా ||

సంచారి - మర్యాదాము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సారినస్తనిధనిసా		మపమాముగరిగా
ననిసాధనిసారి		గమముగరిసరిసా
ననిధనిసానీసరి		గమామగరిగారి
నమముపనరినస్తనిధని		నసీధపమగారి
గమమగాగరిరి		గరిసానీపధనిస
రిగమపమముగరిగా		సానిఠానిసారి
గమాగరిమాపమా		రిగమపమముగరిసా
ఠానీసానస్తధన		నిధనినసన్తనిధనిప
నినీనసరిగమగరిన		మపమగరిగాసరధని
నరిగమముపమాగా		మపధనిపసన్తనిధపా
మగమపనినీసనిపా		సనిధనిసాఠానీ
సనిధపమగమపనిస		నిఠానీపనినీసా

వ ధ ని స రి సా ని ధ ని		రి గ మ ప మ ము గ రి గ మ
ము గా గీ రి స సో		గ మ ని ధ ప స వ నీ ని స
రి గ మ ప ధ ని స రి సా		ని ధ ని స రి రీ సో
స ని ధ ని స ము గ రి గ		ధ ని పా ప మ ము గ రి
గ మ ప మ గ మ ప ని ని స		రి గా గ ని స గ గ రి స
రి నీ స ధ ని ప సా స		మ గ ప ని ని స ని ప ని స
ని స ని ధ ప మ గ రి గ మ		ము గ రి గా రి స న్ని సా
వ నీ స స ప స ధ ని సా		ధ ని స రి గ ము గ రి సా
రి సా ని ధ ని స ని \ ధ		ని పా మ ని ధ పా మ గ
రి గా మ గా గీ రి సా		సా రి గ మ గ రి సా
ని స గ గ \ ప మ గ రి సా		స ని సా ధ న్ని \ సా ,

ముప్పుద్దవ మేళము సంపూర్ణము.

సంత సంగీపదాయ ప్రపంచాని

రు గు మ వ ధ న]

చక్రము 3 : మేళము 31

[బుతు. పా. చక్ర.

తాగాంగ రాగము 31 : కలావతి రాగము

ల త ణ ఛో క ము.

పెంకటమఙ : శూర్షు కలావతీరాగ అరోహితు నివజ్ఞితః
అవరోహితు వక్తసాన్యధేయాగాయక నత్తమై :

మూర్ఖుని :	అరోహితము :	సా # రి గ మ ప బ ధ బ బ ని బ ధ ప బ ధ సా
	అవరోహితము :	సా బ బ సీ ధ ప మ # రి గ మ # రి స

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదిక్షితులు.

రాగాంగము ; సంశూర్షము ; షడ్జగ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ కలావతీ రాగ మూర్ఖునారోహితమందు 'వ ధ ని ధ ప' అవరోహితమందు 'సా సీ ధ ప' అని గనుపించియున్న ప్రయోగములే ఈ రాగమును మిగుల స్ఫురింపజేయుచున్నవి. తక్కినవి లక్ష్మములఁ జాడుడు.

లక్ష్మీగీతము - రఘంపత్తాళము - వెంకటము

శ్రీవము.

ము మూ మ రి స ము గ ము పీ సీ ధ పీ	పీ ము పీ గ ము పీ సీ సీ
అ చె <u>త్రూ</u> ర ద అ అ న వ అ చి	<u>గు</u> ణ చ అ అ వ ప్పు రీ
ము ము మూ ము రి గ ము రి స	ని ధ ధ ప ము పీ పీ ,
<u>ము</u> ర దం న పీ . ణ	<u>వ</u> ర తా పు రే రే
సా ము గ ము ని ధ సా స	పీ స స ము గ ము పీ ము ము రి
<u>ద</u> రై ము అ ర గ తా ఇ	<u>న</u> ఊ ద న ఊ ద న చే . వ

అంతరి.

సౌ ; మ గ ము పీ పీ	ము ము పీ గ రి గ ము రి
కే రె సు ర రా జ	న ఊ ను త అ . . ఇ య
సౌ ; ; , స స	
కే	

కావడ.

సా రి గ మూ ము రి స	సా ము గ ము పీ నీ ధ పీ
కా రు ణ్ణి సా గ ర అ	ఓ భాగ్యి త ప్ర భాగ్యి వ
పీ ము పీ గ ము పీ ము పీ ,	సా స రి గ మ రి సా స
ద శ వి ధ అ కృతి రే	దీ న జ న మ . . దా ర

నీ ధి ధి సు పో పో , మంద రో ర్యా రా		ఉసు ము గె ము జధ నీ ధి పో గజ రా జి వరి పో ల
పస్సు ము గె ము పధ నీ ధ బా ల గో . . పో ల		పధ నీ ధి పధ స్సో , రత అగంగంగా
పధ నీ ధి పచ ము రి గె ము కల అ అవతి ఇ రా గ		ఊ సు రి గె ము ము రి సో ఊ బుసు పో . అ అచ క్ర
రని దప చు రి గె ము రి స నో గరు . రె . యో ర		
సో ; సు గె ము పో ప రో రె సు ర రా జ		పు ము పచు గ్రి గె ము క్ర సం ను తాల . . ఇ యో
సో ; ; ; సో రా		

తానము.

ఒ స న న		భ న ని ధ		ప. న ని ధ		భ. ని ధ ధ
ప. ధ ఫ ధ		ప. మ పో		ధ ప. ని ధ		ప. ధ ని ధ
ప. ఫ గ పు		ప. స స స		మ మ పో		ప పు మ గ
రి గ మ రి		చ రి స మ		స ప మ ప		మ మ మా
రి గ మ రి		చ రి గ మ		రి గ మ రి		స రి స రి
స స సో		మ గ మ చ		మ రి స ప		మ రి స రి
స ప మ ప		మ మ పో		ప పు ఫ ధ		ప. ధ ఫ. ధ
ధ ఫ ని ధ		ప. ధ ని ధ		ప. ని ధ		ప. ని ధ ధ
ప. ఫ ఫ చ		ని ధ ఫ ధ		ప. న చ చ		మ గ మా

రి గ మ రి	ః రి గ మ	స రి స స	న ప మ వ	
గ మ పా	మ మ రి గ	మ రి స ని	గ మ స రి	
స ప మ ప	ని ధ పా	ధ ప ని ధ	ప ధ ప ని	
ధ ప ని ధ	ప ని ధ ప	న ని ధా	ప ధ ప ని	
ధ ప ని ధ	ప ని ధ ప	ప మ ప గ	మ ప మ వ	
సా రి గ మ రి	. స ర	స మ రి రి స	రీ స	సా , సా
 2				
స స ప మ రి స	రి గ మ	పా స స స	ధ ఫ ని ధ ఫ	పు ఫా స ని ధ
ప లి ధ	పా స ని ధ	ప లి ధ ప ధ	ఫ లి ధా ఫ ధ ఫ	ని ధ ప
సా ని ర ప	ఫ ధ ఫ లి ధ	ఫ షు సా మ మ ప	షు మ రి	
సా రి గ ము	స మ రి రి స	రి స రి స స రి	స ము రి	సా రి గ ము
స రి గ ము వ	ము మ రి	స ము గ ము ప ము	మూ రి గ ము	
ఫ ధ లి ధ ఫ	ఫ ము ఫా గ ము ఫ ..	స స స	మూ రి గ ము	
స స మ రి స	మ రి సా రి స మ	రి గ మ	సా ప మ వ	
స స ఱ ఐ ఎ	ప మ రి స స స	మ గ మ	పా ని ధ ప	
మ మ ప మ వ	ని ధ పా స స ని ధ	ప ని ధ	పా స స ని ధ	
ప ని ధ ప ధ	ప మ పా మ మ వ	మ మ రి	సా ప మ రి	
స మ రి రి స	మ మ మా మ మి గ	మ రి స	స స మ రి స	
రి స	సా , సా ;			

కీర్తనము - ఆదితాశము - ముద్దుప్రాయమిచీక్కితులు

కలావతీ కమలానన యువతీ

పల్లవి.

ప ధా / ని ధా ప ర ప	మ ప మ ము గ	మ ప మ వ ప మ
క లా వ తీ క మ	లా స న	య వ తీ
2	"	"
"	"	"
మా రి సా / ని ధ	భ ధ స స	, మ రి స / మ ము
క ల్యాం క ల	య తు స ర	స్వతీ ..
ప ధా / ని ధ ధా, ప ధ ప	మ ప మ ము గ	మ ప మ వ ప మ
క లా వ తీ క క మ	లా స న	య వ తీ
2 మా రి సా / ని ధ	ప ధ స స	, మ రి \ సా ;
క ల్యాం క ల	య తు స ర	స్వతీ

అనుపల్లవి.

స మా \ రి గా మా	పా మ \ రి	గ ష రి
బ లా బ లా మం	త్రార్జ రూ	పిణీ
సా వ పా ధా / ని	ని ధా ప ధ	, ధ సా
థా ధ త మా తలు	కా శ రీ	రి ణీ

వథా/^Wని ధపామరిగ మమరీసా | మ గె మ ప ధా ధా | /నీధా పదనిధధపము ||
 మరా ఇ విధారిణే వాగ్యణే | మ ధు క ర పే జే | పీధా పా అ...ణే ||
కలావతి

వరణము.

మ మూర్తి, పా	మా గౌ	/ మూ పా
క ర శోర్మీతాను	కు బ్రూ	కా రా
ధ ని ధ ధు పా సా	మూ/ ^W రిగ	మూర్తి
శ శి వ ద నా కా	త్సై ర వి	పో రా
స సో పా పే ధా	/ ని ధా ప	ధ ధ సా
వ రా శా ర ధా	వ రాంకు	శ ధ రా
స \ ని ధా ధు వ పా	మ \ ^W రిగ మ	రిర్తి \ సా
వ ర ధా భ య పా	క పు . త్త	క క రా
సమాగుమ పథా/ ^X నీధా పాధసా	సా స \ ^W రిగ మ రీ	స సో ధ నీధ పా
సురార్పిత పదాంబుజొ శోభనా	శైవత పం క జొ	స నా సు ర ద నా
మగామ ^W రిగము మరిన ఫ ధనిధా	ఫ ఫో సా మ మూ	గౌ మ పా గౌ మూ
పు రా ఇ గురుగుహృదయరంజనీ	మురా ఇ స్తు పా	కా ని రంజ నీ

(కలావతి)

సంచారి - మత్యశాకము - నుఱ్చరామదీషీతులు

సా మ రీ గా మా రి		సా గ మ పా ధ ని ధా	
పా ని ధ పా ధ ప మా		పా మ గ మ ప మా పా	
ధ ప మా ప మ రీ గ మ రి		\ సా సా \ సీ ధా ఫా	
/ సీ ధ ఫా సీ ధ సా సా		ఫ న సి మ రీ గ మా రి	
ప ప మ ప మ రీ గ మ పా		సా మ గ మ ప ధ ని ధా	
ప / సీ ధ ప ధ మీ పా పా		పని ధ ప ధ వ మ ప గ మ	
పా స సి గ మ రి సా		ప ధ ని ధ ప మీ పా పా	
సా మా మ మ మ రీ గా		మ రి సా ని ధ ప మ పా	
సా మ గ మా ని ధ సా		ఫా స సి మ గ మ ప గ మ	
ప స సి మ గ మ ప సి ధ		ప ధ ప ని ధ ప ధ ప మ మ	
ప మ గ మ రి స ని ధ ప మ		ప ధ ప మ ప గ మ ప మ మ	
స మ గ మ ప ధ ని ధ ప మ		ప ని ధ ప ధ ప మ ప గ మ	
పా సా స రీ గ మ రి స		పా మ గ \ రీ గ మ పా	
సా సి పా ధ ని ధ ప		ని ధ పా \ మా పా సా	
ప ధా ని ధ ప మ మ గా		ధ ప మ గ రీ గ మ రి సా	
పా మ గ మ రీ గ మ పా		మ గ మ ప ధా ధ ని ధా	

పా / నీ ధా ప ధ స స :		మ గ మ ప ధ ని ధ ప / స స :
న మ మ రి గ మ ప ధ ని ధ		ప స స : మ గ మ ప ధ ని ధ
ప మ గా మా రీ సా		న పా పీ ధా ని ధ పా
ని ధా ప ధా సా సా		న మ గ మ పా ని ధ ప ధ
ప ధ ని ధ ప ధ వ స స :		ప ధ ని ధ ప మ ధ ప మ వ
గ మ ప మ రి గ మ రి సా		ప స స : మ గ మ ప ధ ని ధ
ప ధ స స : మ గ మ ప ధ ని		ప ధ స స : రి గ మ రి సా
మ రి సా ప ధ ని ధ పా		ని ధ ప మ రి గ మ రి సా
ని ధ సా ని ధ పా స స :		ప స స : రి గ మ రి సా
ని ధ పా మా రి సా		సా రి గ మ ప ధ ని ధ ప
ధ సా సా \ నీ ధ ప మ		ధ ప మ రి గ మ రి సా
ప మ గ మ రి \ సా ;	॥	

ముప్పుకొకటవ మేళను సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధిని

రు గు మ వ ధ ని]

చక్రము : ६ మేళము ३२

[బుతు, శ్రీ. చక్రః

రాగాంగరాగము ३२ . రాగచూడామణి

ల త ఉ తో క ము

వెంకటమణి : ఆరోహిత్వక్త గాంధారోధ వర్జ్యశాఖవరోవాటే
గవర్జ్యసస్సగ్రహో రాగచూడామణి రి హేష్యతే.

మూర్ఖుని : } అరోవాణము : సా మ త్త రి గ మ వ ప ల ని నీ , సా
అవరోవాణము : సా ల ని ల ధ ప మ మ త్త రి స.

లట్టణవివరణము - నుట్టిరామదిక్షితులు.

రాగాంగము ; సంపూర్ణము ; షడ్జగ్రహము ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ రాగచూడామణి రాగమునకు క్రమముగా నిషాద మధ్యమములు మిగుల రంజనవ గలిగించు తీవ్సురములని దెలుపుట్టుకై శూర్యాచార్యులు మూర్ఖునారోవాణములో ● నిషాద మధ్యమములను జంటస్వరములుగా గనుపించి యున్నారు. లక్ష్మములగల ప్రయోగము దూహోంచి యెఱుగుకొసవలైను.

● ‘మూర్ఖునారోవాణావరోవాణములలో’ అని యుండదగును క్రమముగా ఆరోవాణమున నిషాదః అవరోవాణమందు మధ్యమమును జంటలుగా మీది మూర్ఖునలో నున్నది. (రా. అ)

లక్ష్మీతము - రగజమత్యతాళము - వెంకటమఖ.

ద్రువము.

పా ; మా ధీ ధ ప మ పా మ గ మా ; గా
రూ వ క్కు ల పి త గో . . . పీ

సా ; మ మ మ మ రి గ మ ప ధ ప మ ప మ మ రి స
గూ ధ గ ० భి . . ర మా . . న సు రే

అంతరి

సా ; థా పా మ మ పా మ మ రి స స ని నీ
మా చీ క్యు . ఈ మ ० జు శ క లా

సా ; , ; ;

పా

బావడ.

ప మ మ రి సా స ని ని స
అ . రే . రే . . .

స మ మ మ మ గ మ ప ధ ధ ధ ప మ మ పా ధ ధ ధ వ
ర . ర . . . బ్రి త పా ల న రే - రే య అ ఇ య

పా మా గ మ పా మ మ రి స స ని నీ సా . స
ని ర్ధూ . . తా ని క ర అ న ర రే య రే

సానినిసని నీసామగమపాపధధధప
అఖయరాగంగారా - - - గచూ - ద -

ససాసపధధపమమపామమరిసననినీ
మణి - ర అ అ గ బుతు శ్రీ చక్ర నా గరుశే

సా ; ధా పామమపామమరిసననినీ
మా ణి క్వ శ్రీ . ఈ మం జు శకలా -

సా
పా

తానము - వెంకటమళి.

1. సన్నిసిన	నిన్నిసన్నిస	పాన్నినిస	మమపమప
పమమరి	సమమరిస	పామమప	మమరిగమ
రిసమరి	సమరిరిస	పాన్నినిస	మరిసమరి
సమగమ	సపమమప	సామగమ	గమరిగమ
సపమప	పధపమప	సాధధఫ	సన్నిన్నిస
న్నిన్నిసన్ని	ఫసన్నిన్నిస	సామగమ	రిగమరిస
ససరిరి	సమగమప	సాపమప	పమమరిస
ససరిస	పమమమప	సాధపమ	పమమరిస
ధధఫన్ని	న్నిసన్నిసపాధధఫ	సన్నిన్నిస	మమపమ
మమపమధ	మాపమప సన్నిఫధఫ న్నిరిసన్ని మమపమప		
సాధపమ	పమమరిస పమమరి సమమరిస న్నిన్ని న్నిన్నిసీ ,		

సా ; ||

2. స ని ని స స	మ గ మ	సా ప మ ప	స స రి గ మ
స స రి స రి	స మ రి	పా ని ని స	రి గ మ రి స
ప మ మ మ ప	స స రి	సా మ గ మ	స ప మ మ ప
ధ ధ ధ ప ధ	ప మ ప	సా ధ ధ ప	ప మ మ రి స
స మ మ గ మ	గ మ ప	ధా ఫ ని ని	ఫ స ని ని స
ధ ఫ ని ని స	ని ని స	సా మ మ రి	ని ని స ని స
రి గ మ రి స	మ గ మ	సా రి గ మ	ప స రి స ప
మ మ మ గ మ	రి గ మ	సా రి రి స	మ రి స ప మ
ధ ప మ ప	మ రి స	సా ధ ప మ	ప మ మ మ ప
మ మ రి స స	ని ని స	మా గ మ ప	మ ప మ ప
మ మ ధ ప ధ	ప మ ప	సా ధ ధ ప	స ని ని ని స
ము గు ము ప ప	ధ ధ ప	మా ప మ ప	స స మ రి స
రి గ మ .	పా ని ని స	ని ని ని ,	సా ;

కీర్తనము — త్రిపుట్టాళము — ముద్దుస్వామి దీక్షితులు

శ్వేతగణపతిం

పత్రాలి.

సా మ గ్ మ రి	పా స్ ప	, మ రి
శ్వేతగణపతి	తి ం వా	మ దే

<u>సనినీ</u> ధ ధ పా		న మ గా		/ మ ర సా	
వ ప్రతి పా		ద్విమ నా		ద్వి ०	

అనుపల్లివి.

పా మ గ మా		రి సా ప		, పః ధా	
భూత గ టా		ది సం సే		వి తం	
పా ధ ప / ని ని		స సా ప		, ద పా	
బు ద్వి గు రు గు		హ సం భా		వి తం	
<u>పాధవనినీసా మామరీ</u>		<u>స \ నీ ధ ధ పా</u>		<u>ము పా మా ము రీ</u>	
మాతంగముఖం వ ల్లభా		న మే త వి రా		గ చూడా మణిం	

స్వరము.

\ సా మ రి గ మ పా వ ని ని		నీ ధ పా ధ ప మా		ప మ గా / మ ము రి రి	
సా ని నీ ధ ధ పా ని ని సా		ని ధ ఫ ని ప సి ని స		రి స / ము మ \ రి రి	
\ సా మ ము రి గ మ పా / ధ ము		ప / ని ని ధ పా మ		ప మా \ రి గ మ ప	
\ సా స / సా స రి గ మ రి సా		సా ని నీ ధ ధ ప		పా మ ప \ మా మ రి	

(శ్వేతగణపతిం)

నంచారి - త్రువత్తాశము - సుబ్బరామదీజీతులు

పా మ ధ ధ ప ప మ మ మ రి | స ప మ రి స / మ మ్మ రి గ మ ప |
 సా మ గ మ రి గ మ ప ప / ధ ధ పా | ధ ప మ మ్మ పా ప మ మ్మ రి స ని నీ |
 స సీ పా ని ని నీ స సీ మ మ్మ రి స | ని నీ స సీ మ రి స మ గ మ స ప మ మ్మ |
 పా మ గ మ మ్మ గ మ్మ రి గ మ మ్మ రి | సా ధ ధ పా మ మ్మ పా మ్మ వ ధ ప |
 ధ ప మ మ రి స ప మ మ్మ రి రి సా | పా మ మ్మ రి స రి స ని నీ సా |
 ప స ని నీ సా మ రి గా మా పా | ప ని నీ ధ ప ధ ప మ రి గా మా |
 ప మ పా ధ ప పీ ధ ప మ రి సా | ని నీ సా ఫ ని నీ సా ని నీ సా |
 ప ధ పా ని నీ సా మ రి సా సీ | ప మ పా ధ ధ పా స ప / మా మ మ్మ |
 స రి / సా స స ప మ మ్మ ప ధ ధ పా | ధ మ ప మ మ్మ రి స / మ మ్మ రి స / స నీ |
 ప మ మ మ గ మ ప ధ ధ ధ ప మ పా | ధ ధ పా ప్యా గ మ పా మ మ్మ రి స |
 రి స ని నీ సా ధ ప మా మా రి | స సీ రి రి స ప మ మ్మ మ ప పా ధ ప |
 ధ ధ ప ని నీ నీ స స నీ స ప ధ ధ ప | మ మ్మ ప మ మ మ్మ మ మ్మ ప మ ధ మా పా |
 ధ ప / స సా స స ప ధ ధ ప మ మ్మ రి | పా రి రి స మ రి స ప ప మ మ్మ ప పి |

మమీపమగమపష్టమగమపథన | మధపవమగాగమపమరసా |
 సాధాపాధధధపాపమపా | నీనీనీధధధపామరసా |
 మగమపథననినీధపమపా | పానినిధపసననినిసరిసా |
 సమరిగమరిసానిధపమరి | సమగాసామమరిగమాపా |
 ఫానినినినీసస్సనీనీసా | మగమపాపథధధపసాసా |
 నినీసామాగమరిగమరిసా | సససాపాధధపమమరి |
 సామరిగమపాపనినీసా | మారీసానీధాపామా |
 మహిససనీనీ; సా . ||

ముప్పది రెండవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

రు గు మ వ ధ ను]

చక్రము : ౬ మేళము 33

[బుతు. గో. చక్రము

రాగాంగము 33 : గంగాతరంగిణి రాగము

లక్షణ శ్లోకము

వెంకటము : గంగాతరంగిణిరాగోధరి వక్రోవరోవాచే.

మూర్ఖున .-

అరోవాణము :- అవరోవాణము -	స # రి గ మా వ ధ ని సా. స ని వ ధ మ మ గ మ # రి సా.
----------------------------	---

లక్షణవరణము - నుఱ్చరామ దీషితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము; పడ్జగ్రహము; అవరోవాణమందు దైవత బుషథములు చక్రములు ఎల్లప్పదును గానము సేయదగును.

ఈ గంగా తరంగిణి రాగమును మిక్కిలి రంజనముల గలిగించు జీవస్వరములు మధ్యమ బుషథములు. క్రయోగములు లక్ష్మములచే నెఱుగధగును.

లక్ష్మీగీతము - రుండ తాళము - వెంకటము

ద్రువము.

స సా	స స ము మ రి సా స ని వ	ధ ధ మా ప ప ధ ని సా
ఆ రే	<u>రు</u> కు మ చే - 1 క్రై - వ	గూ - - థా - ఫుప్ర శా
మా మ మ మ గ మ ప పా		ధ ధ ప పా , ప
<u>మా</u> న రే - రే - య రే		<u>పు</u> దు మ నా భ

అంతరి.

ధ ధ ప	సా ; ధ ధ ధ సా వ	ధ ప మా మ మ ధ థా ధ
న ఇ ఇ	<u>థా</u> వ వ 0 చం న	<u>నుగు</u> 0 ఇ చ అ రి త్ర
వ ధ ని సా మ గ మ పా		ధ ధ ప మ గ మ ప మ గ మ
చ 0 త త క్రి త జ న		మ్యూందా - రు గో వి 0 ద

రీ , సా ;

రే రే

జావడ .

స సా	స మ మా మ గ మ పా ప	ధ ధ ధ థా మ ప మా మ
హా ర	కో - దం ద థ 0 డం న	చ 0 డ వి క్రము రే రే
మా ధ ధ మ ప మ మ రి స	సా మ రీ స రి స స ని	
న క్ర థ 0 డ న దీ . న	ర ఇ ఇ ఇ బి రు ద అ రె	

పొ స ని వ ధ మ పొ స		పొ రీ గ మూ ప ప ము
రా గం గ రే ఎ యా రె		<u>గం గా త రం గి ణే ఇ</u>
పొ ; బీ స సీ న ధ ప		ధ మ గ మ ప మ గ మ రీ స
రా అ అ .. అ గ		బుతు ఉ గో ఒ .. చ . క్ర
స ని వ ధ మ వ ధ ని సొ		మా మ రీ గ మ పు ధ ధ ప
నా గ రు . రె ఎ ఇ లై		లై య రె ఎ స ఇ ఇ
సొ ; ధ ధ ధ పొ ప		ధ ప మా మ మ ధ ఛా ధ
రా వ వ ० చ ० న		సుగు ० ఇ చా రి త్ర
ప ధ నీ సొ మ గ మ పొ		ధ ధ ప మ గ మ ప మ గ ము
న ० త త శ్రీ త జ న		మృందా - రు గో వి ० ద
రీ , సొ ; ; ;		
సౌ రే		

తానము - పెంకటమథి.

1. స ని పొ ధ ధ | ఫ మ చ | మ మ ఫ మ ఫ | స ని ఫ ధ ధ
 ఫ మ ఫ | ఫ ధ పొ ఫ మ | ఫ ధ మ | మ గ మ రి ఫ | మ రి గ మ ఫ
 మ గ మ | రి స రి స స | స ని ఫ | ఫ మ మ రి స | స స రి గ మ
 గ మ ఫ | మ గ మ ప మ | మ మ ఫ | ధ ధ ఫ మ గ
 మ ఫ మ గ మ | మ రి ఫ | రి రి సా ఫ మ | ఫ ధ ఫ | స ని ఫ మ ఫ

ని ని స ని ప	ని ని స	ని ఫస ని ఫ	స ని ఫ	పు ఫ స ని ఫ
రి స మ రి స	స మ రి	రి రి స మ రి	స మ రి	స మ రి రి స
రి స రి గ మ	గ మ ప	స రి గ మ ప	మ మ పా	ధ ధ ప సి ధ
మ మ ప మ ధ	ప మ మ	ధ ధ ధా ధ ధ	ప మ ప	మ మ ప స ని
ని ని స ని స	స ని ఫ	మ మ పా మ ప	ని ని స	మ మ ప మ ప
ని స ని స	ఫ ఫ ని	ప ధ మా ప మ	మ రి స	రి గ మ రి స
స స రి స రి	స మ రి రి స	రి స	సీ , సా ;	

2. స స సా స ని ఫ	స ని ఫ ధ ధ	ఫ ధ మా ఫ	ధ ని స
ధ ధ పా స ఫ ధ	స ఫు మా ము	గ స ప	ధ ధ పా మ ప
మ మ ప మ ప	ధ ప మా ప	మ గ మ	ప మ పా ప మ మ
రి గ మ రి ప	స ని సా రి	స మ రి	స రి సా మ స రి
స ప మ మ ప	ధ ని సా స	ధ ధ ఫ	ధ ని సా మ గ మ
రి గ మ రి స	మ మ రి స	రి స రి	స స సా స మ మ
మ గ మ ప మ	ధ ధ పా మ	ధ ప ధ	స స రి స ప మ
స స రి గ మ	గ మ పా మ	ధ ధ ప	స ని పా ధ ప ధ
మ మ ప మ ప	మ మ మా ప	ధ ని స	ని ని సా ఫ ఫ ని
ఫ ని స ని స	స ని ఫా ని	ఫ ఫ ని	ఫ ని సా స ని స

ప భ స ని భ | ముముఫాఫు | భ భ భ | పపమపమమ |
 రి గ మ రి స | స ని ఫా ని | స న రి | స మ రి రి స |
 రి స | సీ , సా ; ||

కీర్తనము - తిప్రంజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

వరదరాజు వావా

పల్లవి.

మ రి స రి , | సా , సి సీ \ ఫా | ధా \ ము ఫా భ | ని స రి స / ప
 వ ర ద రా | జా వా వా | వాం చి తా ధి | క చ ల ప్ర ధ |
 మ రి స రి , | \ సా ; ; ||
 వ ర ద రా | జా ||

అనుపల్లవి,

ధ మ గ్ మ రి స | ని స ము పా మ రి | స పా ధ మ ప | ప రి సా ని ధ ప ||
 ద్వీర ద రా జ | ప రి పా ల న | ద్వీజాద్వీమ ర | ప రి పో ప . జ ||
 మ రి స ని ధా ఫ | సా స సా | పా స నీ నీ | ధ పా పా మ ||
 గ రు ద తు రం గ | సం గ గం | గా త రం గ | ద యా పాం గ ||
 గ్ మ ప ధా ని సా స | రి సా | ని | మ రి సా ని | సా , ని ధ ప ||
 గు రు గు హం త రం గ | ఖ జం | గ | భ రి తాం గ | క్రి రం గ ||

స్వరము.

<u>మరీరిసా</u>	<u>/ మరీరిసస్</u>	<u>/ ధపా/ ధమా</u>	<u>గగ్/ మమీరి</u>
<u>సరీసన్ని</u>	<u>ఫసన్నిధపా</u>	<u>ధన్నిసారి</u>	<u>నరీగమరిగ</u>
<u>/ మరీస వమాప/ ధమా</u>		<u>గమపాధనిసా</u>	<u>రిగము</u>
<u>రిసా సనిపా/ ధమగా</u>		<u>మరిసానిధపా/ ధమగ</u>	

(వరదరాజు)

సంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరామ దీషితులు

<u>సామమమీగమపా</u>	<u>ధధధమపమమా</u>
<u>/ ధధమమమరీసా</u>	<u>మగ్మమసాసన్నిసా</u>
<u>పధమమమగమరిస</u>	<u>మరిగ్మమమగమరిసా</u>
<u>రిసన్నిధపాధన్నిసా</u>	<u>సనరిగ్మమగ్గమపా</u>
<u>మగ్మమపామపధపా</u>	<u>ధధపమగామపమగ</u>
<u>మమీరిసరిరిసపమ</u>	<u>పధపధనిధపధమగ</u>
<u>మరిసారధపపాప</u>	<u>ధపమగ్మమధధధ</u>
<u>పధనిసమగ్మమపధధ</u>	<u>పమగ్మమపధమపమగ</u>

వ ధ మా ప మ ము రి సా		సరి స ని ప ధ సా ధ ని
సా మా మ మ గ మ పా		/ ధ ధ పా ప మ పా మ మ
ప స నీ ప ధ మ ము గ మ		ధ ధ మ ప మ ము రి సా
సా మ రి సా రి స స ని		ప ధ ము ప ధ ని సా రి స
రి స స / ధా ధ ధ ప మ		మ / ధ ధ పా పా ధ ప మ గ
ము ప / ధ మ గ మ / ప మ గ మ		ప ము వ ప మ ము రి గ మ రి స
స ప మ ము పా ధ ని సా		ధ ధ పా ధ ని స రి సా
పా స ని ప ధ ము ప సా		ప ధ ని స పా స స ధ ప
ధ మ గా మ పా మ గ మ		ప ధ మ గ ము ప మ రి సా
/ రి గ మ పా మ ము పా		స స ధా పా / ధ మ గా
మ రి స ని ప ధ ని సా		పా స ని ని ధ ని స రి స
రి గ మ రి సా రి స స ని		స ని ప ధ మ ప ధ ని సా
/ మా మ రి స స రి స స ని		ప ధ ము పా ధ ని స రి స
మ రి స ని ప ధ మ ము గ మ		సా ప ని ప ధ మా గ ము
రి రి సా ప మ పా ధ ని		సా రి రి సా మ రి సా
రి గ మ రి సా నీ సా		ధ మ మా గ మ రి సా
సా / రి గ మా ప ధ ని		సా / రి సా ని ప ధ మ
గ మ ప మ గ మ రి ,		ప / ధ మ గ / మ రి \ సా ;

జన్మము 1 : మనోహరి

ఆరోహణము : సా గ మ వ ని సా.
 మూర్కున :
 అవరోహణము : వ ని ధ ప మ గ సా.

లక్షణవిపరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

ఉపాంగము; పాడపము; మడ్గ్రోహము; బుషథ వర్జ్యము; ఆరోహణమందు ఘై వత
 వర్జ్యము. ఎల్లప్పడును గానము సేయగగును. ఈ మనోహరి రాగమునకు గాంధారము మిగుర
 రంజనముగల స్వరము. లక్ష్మములచే నెఱుగవలెను.

లక్ష్మగీతము - వెంకటమథి.

కీర్తనము 1 - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు.

కంజదాయతాణి.

పత్రవి.

1. నీ సా సని ధ పా మ గ | ప మ గ మ గ న ని | న గ మ వ ని / ||
 కం జ ద శా య తా | . . . ణీ కా | మా ణీ ||

 నిధప / ధప / ధమ గ మ ప మ గ మ | గ న ధ ప ధ మ ప | మ మ వ ని చ గొ ||
 క మ లా మనో హ | రి ల్రి పు ర | సు . . ద రి ||

2. సా సని | „ | „ | „ | „ |
 కం జ | „ | „ | „ | „ |
 నిధ ప / ధప / దమ గమ పమగమ | గౌ \ సా
 క మ లా మనో హ | రి |

అనుపట్ల వి.

1. \ నీ పగ స / గ గో మా గ మ పా ధ ప | పా ధ ప ని ని సా | , ని ధ ప మ గ స ||
 కుంజర గ మ నే మణిమండిత | మంజు శ చ ర దై | ఎ . . . ||

2. . . . | „ | „ | „ | ; \ నీ స గ స గ |
 . . . . | „ | „ | „ | మా మ ప శి వ ||

గో మ గ స ని సా ని ధ ప మ గ మ ప ని | ని సా ని ధ ప / ని ధ ప | ధ ప మ మ గ మ ప ని / ||
 పం జ ర శు కి పం క జ ము జు గురుగు హ | రంజని దు రి త థం | . జ ని ని రం జ ని ||
 (కంజదశాయతాష్టి)

చరణము.

పా / ధ ప ధ ప మ గ మ గ మ ప మ | గౌ \ స ని | స గ గ గో మ ||
 రా కా జ శ త శ ధ | శి సు | ర ద శ . . . ||

గ మో గ స ని ధ ప | పా గ | స గ గ మ గ మ ప ||
 ర త్తి త మ ద శ | ర త్తు | ప ద శ . . . ||

గ మో ప ని ని ర ధ | పా , గ | మ ప ని ||
 (కొం చ న వ) న | శి సు | ర న శ ||

సౌ , గా సౌ ని ధ	వ/ధవ/ధమ మ	గ పమ ము గస
క్షుం గా రా త్రై	యమం . ద	వాస సే
నీ సౌ ని ధ ఫ్లా ని ని	పధవము మప\మూ	గము గస గముపవ
ఎ కా నే కా టు రి భువ నే శ్వరి	ఎ కా ను దా	మృతరురి భాస్వరి
ప ధ పా ని నీ సౌ గ గ స గ సౌ స ని	సౌ ని ధ ప ధ ప మ	గము గస గము పని
ఎ కా గ్రమనో లయ క రి త్రీ క రి	ఎ కాం ప్రే శగ్లు	పేళ్వరి తంక రి

స్వరము.

/ సా , సనిధపమ గ్రమపనిధపమగ | \సా , సనిధఫని | ససగ సగమపని ||
 / సా , సనిసగస మగసని ధపనిని | / సా , సనిధపమ | గన నింగమపని / ||
 (కంజదళాయతాణీ)

కీరణము 2 - తిప్రహాతి ఏకతాళము - మండుచ్యమిదీణీతులు

పలవి.

సౌండినిధావ	పొపుగాన	ఎ., మగమపని
జంకరమథి	రామీము	బోహారం. ०
నననినిధధ	చమపమగపమమగ	సధపథపమగన
జంకరమమ్మ	తథు. కేళ్లిర	ంతి. హం
<u>నైనిసౌనిధావ</u>	<u>నీసా</u>	<u>సానిధాపామ</u>
జంబాథిఫేక	గాత్రు	నచ్చిదానంద
		మాత్రిం
		(జంకరమథి)

అనువల్లని.

పా పీ మా పీ | గొ సగ్గె సౌ ని | ధఫ్ఫె సీ సా ||
 పం క జా ప | నా ది పూజి | తా. జి పదం ||

 మా గ్గె మా , | పా ధ ప్పె ని | సా గె స సౌ , స ||
 భ క్కె మా | ర్క్కండే . యా | యు మ్ము దం శ ||

నీ సని ధా పనీ స గె స | గె మె గొ స నీ ధా ప మా ||
 యంకర వ్యో ర రూప త ర | య మ ని గ్ర వో ను గ్ర వాం ||

పథ ప స నీ సీ గె స ని స వ ని | \ ధా ప్పా / ధ పా మ గె మ ప నీ ||
 పం క జము లు గురుగుహ వరి | పా లం కృపా ల వా లం ||
 (కంకరమథిరామీ)

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బారామదీక్షితులు.

సౌ సౌ ని ధ ప మ గ వ | గె మ ప ని ధ ప మ గ సా ||

గె మ పా ని ధ ప మ గా | మ ప నీ ధ ప మా గా ||

 మ ప / ధ ప ప మ గె మ గా | మా / ధ ప గె మ పా మా ||

 ప ని ధ ప మ గె మ ప మ | పా ని ధ ప మ గ గ మా ||

 పా మ గ గ గ మ గె సా | గా స నీ ధ ప నీ సీ ||

సా నీ సగసముగస		ని సగమపనిధధపా
సా నిధపథముషమా		పామగసస్తామపా
పనిధపథమువధప		నినిధధపషముషము
నిధపమగసనీసగమ		ఫనీసగసగమమగగు
నిశీసగుసాగగుమగ		యీసగమపమగసగ
నిసగమపనిధపమగ		సమగసనిధపమగస
సనిధపమగసగుసా		నిధఫనీసగసస్తాగగు
సగమగముష / ధపమగ		సనిధఫనీసఫనీసగ
ఫనీసగమపమగమప		గమపనిధధపమగమ
పామగముమగమపా		ధపమగమపనిధపా-
యధపమగాపమగా		యపాగసగునీసగా
సగమపనిధపమగ		నిధపమగుషపనిసని
ధపమగనిధపమసని		ధపగసనిధపమగస
యీసగనీసగగు / మా		పానిధపముషనిసా
నీసగసగగుమగ		సానిధపమగుషమగస
నీధఫనిసగగుష		యధపమానిధధపష
యమపషనినీససగగు		యీసగసగమాగస
మగసౌనిధపానిని		పానిధపమపామగ
యసానీసగమపనిసా		గసానిధపామగస
సానిధపమగాపమ		గమగాయసా;;

ముహ్వది మూడవ మేళము సుపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయ ప్రధన్మీని

రు గు మ ప థి ని]

చక్రము 3 : మేళము 34

[బుతు. భూ. చక్రము

రాగాంగరాగము : 34 - ఫోగచ్చాయానాట రాగము.

ల త ణ శ్లో క ము

వెంకటమంః : త్వీక్తంఛై వత ఆరోహే ధవక్రచ్చావరోహాచే
గవర్జ్యస్సగ్రహఃపూర్వాంశ్చాయానాటోహాగీయతే.

మూర్ఖునః : { ఆరోహణము : సా # రి రి మ ప సి ని సా.
అవరోహణము : స సి ధ ని ప స ని ప మ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

నాగాంగము; సంపూర్ణము; మడ్జుగ్రహము; ఆరోహణమందు ఛై వత వర్జ్యము; అవరోహణ
మందు ఛై వత వక్రము ఎల్లప్పుడు ను గానము సేయబగును

ఈ ధాయానాట రాగమునకు విశేషరంజనముల గలిగించు స్వరములు నిషాద మధ్యమములు
గావున నిషాద మధ్యమములను మూర్ఖురారోహణావరోహణములందు క్రమమున జంట స్వర
ములుగా గన్నపించి యున్నారు.

లక్ష్మితము - ఏకతాళము - వెంకటమఖి.

[ధువము.

మ మ రి స స ని ధ ని	వ ని ని స మ మ రి స	గ మ పా మ మ రి స
<u>రు</u> చి రం బ ర ధ ర	<u>గు</u> ణ సా . . గ ర	<u>మ</u> ధ కై ట భ హ ర
స మ రి స స ని ధ ని	ప ధ ని ధ వ మ పా	ప స సా మ మ రి స
<u>వ</u> శు వ తి సం ను త	<u>ధి</u> . . ర న ఉ వా	<u>నీ</u> . లాం బు ద ని థ
స ని ధ ని ప స ని ప	మ మ ర స	
సు ర వ ర ను త సు చ	ర తు రె ఎ	

అంతరి.

సా ;	ని వ ధ ని	పా ప మ ప ని ని స
ఆ	రె ఎ య అ	నం - ర క ం ద శ
ని ని స స మ మ రి స సా ;		
కి ఇ రి ఇ న ం ప్ర ఱు రే		

జావడ.

మ మ ప మ మ మ రి స	రి గ సా స ని ధ ని	వ ని ని స మ మ రి స
అ . . . రె . య .	నా - ది బ్రి 0 - హ నై	చా - రి - రే - య -
స ని ధ ని ప ద ని ప	ప మ పా	వ ని ని స ని ని సా
ఇ య ఇ య అ చ రి ఱ	చ రి ఛా	రి పు బ ల ద కి తా

ం గ మ ప హ స్ సా | ప హ స్ ని ధ ని పా | ప మ ఠ స స ని ధ ని |
అ ० గ గ భో - గా | చా యూ వా టా | బుతు భూ చ . . క్ర |

ప స ని ప మ మ రి స ||
వా - - గ రు - కే - ||

సా ; | ని ప ధ ని | పా ప మ వ ని ని స | ని ని స స మ మ రి స సా ; |
ఆ | రె ఎ అ య | నం - ద కం ద శ | కీ - రి తి స ० ప్రణ రే |

తానము - పెంకెటుమథి

1. న ని ధ ని ఫ | న ని స | ని ఫ ధ ని | పా ఫ మ ఫ ని | ని స ని ధ ని |
ప స ని | ధ ని ఫ స | పా ఫ స ని | ఫ స ని ఫ మ | ఫ మ ఫ |
మ మ రి ఫ | పా మ మ రి స | ఫ ని ధ ని | ని ని ఫ | మ మ రి స |
పా మ మ రి | స రి గ స ఫ | మ మ ఫ | న ని ధ ని | పా ఫ ధ ని ధ |
ఫ స ని ధ ఫ | ని ధ ని | ఫ స ని ధ | పా ఫ ని ని ఫ | ని ని స ని స |
మ మ రి | స రి స | సా మ మ రి | మ మ ప మ మ | రి గ స |
సా స మ రి | స ప మ మ ప | స స రి | స ని ధ ని | సా ప మ మ ప |
ని ధ ని స ని | ని ని స | ధ ధ ని | పా స ని ప మ | మ మ ప మ ప |
స ని ప | స ని ప ప | ని ని స ని ని | ప ప స ని ప | మ మ ప |
మ మ రి స | పా మ మ ప మ | రి రి స స | ని ని స | మ మ రి రి స |
ని ని స | ని ని ని , | సా ; ||

2. ససనినిస | నిధని | పసనినిస : మరిస | సనిధనిప |
 నిధని | పదనిధప | మమప | మమమధిప | పమమప |
 ధిగసపమ | మమప | ససనినిస | మరిస | పమమమప |
 సనిప | ననిధనిప | నిధని | పనిధనిస | మరిస |
 మమపమమ | రిగస | సనిధనిప ; నినిస | మమరి |
 సపమమపప | నిధపనిధ | ననిస | పధనిధప | సనిధ |
 పవసెనివ | నిధని , పవసిధప | సనిధ | మమపమప |
 సనరి | సనరిగ | సరిగ | మరిస | సమరిసమ |
 రిరిస | సనరిసరి | నినిస | నిపననిప | మమప |
 మపనినిస | నిధనిపననినిస | మమరి | నిపనిస | నినిని | సా : ||

కీర్తనము - ఆదిత్యాకము - ముద్దుస్వామిదీషితులు

భోగచాంచల్ క్రియే

ప్రాణి :

సా గా సా మా		పా ప్పమ		, మ్రి	
భో గ చాంచ్ యా		నా టు క		ప్రి యే	
ని పధని ప్పమప				ప్పు మ్రా మ్ర	
				<u>గు మప ము ము రి స</u>	
బో ధం దే హి బో		హా దీ శ		జొ . . యే	
					(భోగ)

అనువల్లాచి.

శా ని ప ధ ని ప చ	ఉ ష స్తో వి జ	ని ని సో
త్రీ గురు గువూ జ ఈ	ని ని ర ఽ	. జ తీ
స రి స రి స ఽ ధ ని	వ స స్తో ని	వ మ రి న
త్రీ త జ న ర . జ తీ	ఎ వ న ఽ	తో షి తీ
<u>మాగమాస రిగమహ మహానిసో</u>	<u>శాం స్తో ని ని ధ</u>	<u>ని ప ప మ రి ప మ కీ</u>
<u>భోగమోతు వితరణ నిర్మణతతే</u>	<u>భూసురాది స ఽ</u>	<u>నుత క మ ల క . రే</u>

స్వరము.

<u>\సా\రిగ\సా\మమరి\సా</u>	<u>నిదచేప</u>	<u>\సుసె\పన్చిశిన</u>	<u>, పసా\రిగమరి</u>
<u>\సా\సపా\ప</u>	<u>నిసి\చొ</u>	<u>సిధనిపచూ</u>	<u>\పసి\పమరినని</u>
			<u>(భోగచాంచూమూ)</u>

సంఘారి - మర్మాతాకము - సుబ్బరాచు దీక్షితులు

ప / స స్తో ని ని సో సో	ని స్తో సా న ని ధ ని పా
స ని ధ ని ప ని స్తో స ని ప	స ని ప మ మ మ రి రి సో
<u>భోగసాసస్తుధనిఫని</u>	<u>ని సరిగసరిగమరిస</u>
ని ధ ని ఫ / ని ని స స్తో / మ మ	రి సగమపామమరిస

నిధనిపనిధపమపా		నిపధనిపాపమరిస
మమారిసరిసమరిస		సన్నిధనిఫలిస్తిసరి
సస్తీసన్నిన్నిసరిస		రిగమాపామమారి
రిగమపమమీరిసస్తిని		ధన్నినిఫసన్నిన్నిస్తిసా
రిసరిగమపమమీరిస		గమపామమీపమారి
గమపమరిగమపమమీ		పనిధనిపమపపీమమీ
పపీనిధనిపమపా		పనిధనిపమపమరీ
సరిసపమీమసరిగమ		మసారిగరిగమపమినిసీ
ధధీ/నిపమపసనిప		మపనిసీసానిధనిప
నిపమమీపామమీరిస		నిధన్నిఫస్తిసమగమ
రిసరిగమపనినీసా		నిసనిధనిపసనిపా
పనిధనిపధనిపపీమ		పాపనిసీసనినీసా
పనిపధనిపనినీపా		రిస/మమీరిసససీనిధ
నిపమపనినీసమరిస		రిగమరిసనిధనిపా
పమపదనిపమపనినీ		ససీరిసనిధనిపనిధ

వ మ పా మ మీ రి సా		న రి గ మ ప ధ ని ప సీ ని	
ధ ని ప పీ మ రీ గ మ ప		మ వ మ మీ ప మ రి రీ సా	
ప స సీ రి గ రి గ మ ప		మీ ప ని నీ సా రి గ సా	
ని ధ సీ పా సీ ని పా		మ రి స / సా సీ ని ప ధ ని ప /	
సా సీ ని పా ని ధ సీ		ప స ని ప మ ప ని నీ సా	
ని ధ ని ప స ని నీ సా		రీ సా రి గ మీ రి సా	
స ని ధ ని ప స ని ప మ మీ		మ పా స సా మ మీ రి స	
స ని ధ ని ప స ని ప మ మీ		రి రీ స ని ప ధ ని ప మ ప	
స మ మీ రి రీ \ సా ;			

ముప్పుది నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

రు గు మ వ థ ను]

చక్రము 6 : మేళము 35

[బుతు. మా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 35 : శైలదేశాష్ట రాగము

ల ఉ ణ ణో క ము.

వెంకటమణి : శైలదేశాష్ట రాగస్వాయ దారోహిని వర్జితః
అవరోహిగ వజ్ర్యశ్చ ప్రాతఃకాలే ప్రార్మియతే.

మూర్ఖుని : } ఆరోహణము : స మ గ ప ధ స
} అవరోహణము : స ని ధ స ని ప మ # రి స

లక్షణవివరణము - సుఖ్యరామదీష్టతులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; గాంధారగ్రహము; ఆరోహణమందు బుషథ నిషాద వజ్ర్యము; అవరోహణమందు గాంధార వజ్ర్యము. ప్రాతఃకాలమున గానము సేయదగును.

ఈ శైలదేశాష్ట రాగమునకు అవరోహణమందు ‘స ని ధ స ని ప’ ఈ ప్రయోగము గీతమున మాత్రము గనుబడుచున్నది. తక్కినవి లక్ష్మ్యములచే సెఱుగదగును.

లక్ష్మిగీతము - వ్రథవ తాళము - వెంకటము

ఉధువము.

గ ప ధ స సొ స స రి స స స ని ప	స ని పా ధ ధ రి స ని ధ సొ ;
<u>రు</u> ము . . కాంత . వ తి శ రంణ్య	గుపు త ప్పుద శ య - ను రే
ము ము గొ ప ము ము రి స ని ధా	సొ నీ ధా సొ ని ప ధ ప మగ
<u>మూ - రి చ.</u> మున్సైర ద న చఱు రే	పా రా హా ర బ్బం ధ న అ ధ
ప మ రి స న్ని స ప ప ధ ధ ధ స ని ప	ధా సొ ని ప రి స స ని ప మ రి స
<u>థి ఇ రి త ర అ క స కు శ భ వ ధ ఽ</u>	ను బ్బం జ న అ . . . . రెఎ

జూపడ.

ము మ ప మ మ రి స స మ రి స స సొ ని	స ని ధా సొ ని ప ప మ మ రి
అ అ రే - రే - సీ - తా - ర మ ఱ	శ్రీ త చిం తా మ టీ - - రే - రే
పా ప మ గ మ ధ ధ స ని ప ధా ధ	సొ మూ మ గ ప ప ధ ధ సొ ;
అ జ లె తు మ స మ అ ను కొ ట ఱు	రా గాం - గ శ ఇ ఇ ల దే
ప మ గ పా ధ సొ , ము మ గొ	రి స ని ధ సొ ని పా మ మ రి స
శ అ క్కి రా గ స రి . పు ఱు రే	బుతుమ అ చక్ర - - నా - గరు
గ ప ధ స సొ స స రి స స స ని ప	స ని పా ధ ధ రి స ని ధ సొ ;
<u>రుమూ-కాం త . వ తి శ రంణ్య</u>	గుపు త ప్పు ద శ య - ను రే

తానము - పెంకటమఖి

1. సన్నిషాధధ | ఫసన్నిధ | సన్నిధధఫ | మగ్గషాధధ |
 ఫసన్నిధ | ఫసనన్నిధ | ఫమ్మషాముము | ఫధఫము |
 ఫముముముప్ప | ముమర్చిసురి | సఫముము | సన్నిఫ | రిసన్నిసన
 నిపధధ | సన్నిధధస | ముముగ్గాఫము | ముముర్చిసు |
 ఫసమురిసు | రిగ్గసాఫము | ఫసన్నిఫ | ధధఫసన్ని |
 సఫధాఫస | ధఫసనస | రిసనన్నిధ | ముముమూముగ్గ |
 ఫముముము | రిసముమురి | సన్నిసాఫము | ధముముఫ
 ముముఫముము | గ్గఫధాసన్ని | ఫధఫస | నిధసన్నిస |
 నిపశామము | పమమరి | సమరిరిస | పమరీసన
 మరిసరి | సపమమప | ససరీసము | సపమము |
 గపధసని | ధసనీపప | మమరిస | సన్నిఫరిస
 మమరిరిస | రిస' సా, సా; ||

 2. సన్నిధధఫ | ముముఫ | ధఫసన్ని | ఫధఫన్నినిధ |
 ధధఫముఫ | ముముధ | ఫసన్నిధ | సన్నిధధఫ |
 సన్నిఫధఫ | మమప | మమరిస | సన్నిధఫరిస
 మమగపము | మరిస | మమపము | ఫసన్నిఫసన్ని |

ఫ ఘ ఫ ఘ ఫ		న ని ఫ		మ మ రి స		ప మ మ రి స ని	
న ని ఫ న ని		ఫ రి స		ని ఫ న ని		ఫ న ని ని ఫ ఘ	
ఘ ఫ న స రి		స మ రి		స ప మ మ		గ ప మ మ రి స	
ప ప మ మ ప		మ మ ఘ		మ మ ప మ		మ రి స ని ఫ	
స ని ఘ స ని		ఘ ఫ స		మ మ రి స		ప మ మ మ ప మ	
గ ప ఘ స స		ప ప ఘ		మ మ ప మ		ఘ ప మ మ ప ఘ	
స ని ప మ మ		ప మ ప		మ మ ప మ		స ని ప ఘ ఘ ప	
మ మ ప మ ఘ		మ మ ప		మ మ రి స		స ని ఫ మ మ ఫ ఘ స	
న ని ఘ		పా ప మ		మ రి స ప ని ఫ రి స సా , సా ;			

కీర్తనము - అదితాళము - ముద్దప్రామిద్దితులు

శ్రీ శూలినీం శ్రితపాతినీం

శత్రువి.

సా , మ గ ప / ఘ		స ని \ పా		ఘ స \ సి	
శ్రీ శూ లి నీం		శ్రిత పం		లినీం	
పా , ప మ గ్ ప మ ప మ		రి \ సా ని		ఘ సా .	
జీ పే . శ్వ రై		క్లీ ఛా లి		నీం	
2.	.. ..	..		ఘ స గ స	
	.. ..	..		నీం స లై	

మగపథ సెనిధ నిషాసనీ ధస్ | మరిషా , రిషా | ధస్ నివపమురి ||
 చిత్త బ్రిహ్మ కపాలినీం శివ | చి నామి నీం | భవషే లినీం ||

(శాఖినీం)

అనుపల్లవి.

పాసమా , గప	ధవసని	పద్మరిషాని
పాశనీం శర	ఫేశ్వర	హృదయా
పామరీ , నని	ఏధానని	ఏపాధన
పాశనీం అ	జ్ఞాన	ధ్యాంతవి
పినతీ , రిప	మగపథ	, సనిప
నాశనీం రవి	చంద్రతే	జప
ధనమరీ , సని	ధనిపా	మరిన
కాశనీం విం	ర్ఘ్వనిపా	సనిం
పా , మరిరిసస్మి సాగా , మరీ	మాగపామరిస	మగప / ధాసని
శశగురుగువా విశ్వా సినీం	శశ్వరీం భక్త	మనో ల్లాసినీం
రిసమరీ పురిసనీ ధాసరీ	సనిమపామరిస	సనిద సనివమరి
ప్రిశనుతాం భవభయ ధ్వంసినీం	సింహావాహినీం	జగ నోష్టహినీం

(శాఖినీం)

సంచారి - మర్యాదాకము - సుఖ్వరామదీషీతులు

మ గ పా / ధా సా సా		ని ధ శా ని ధ స ని పా
మ గ ప ధ స ధ స ని పా		మ గ పా మ మ్ రీ రీ
స మ గా పా మ రి సా		మ రి స ని ధా న ధ రి
సా ని ఫ ధ ధ సా సా		మ మ్ గా ప మ మ్ రి సా
మ గ ప మ గ ప మ మ మ రి		స ని ఫ ధ స ని \ పా రి స
పా ప గ ప మ రి సా		మ మ్ గా ప మ రి స మ రి
సా ని ధ సా ని ఫ ధ రి		స మ గా ప మ గా ప ప
మా రి రి స మ గ మ రి		స మ గ మ రి స ని ఫ ధ స
స మ గ ప మ గ ప ఫ ధ ధ		\ పా ధ ధ స ని వ ప ధ ధ
స ని వ మ గ గ పా ధ ధ		స ని పా ధ ధ రీ రీ స ని
ధ సా మ గ ప ధ ధ సా		ని వ ధా ధా సా సా
రి స ని వ ధ స ని వ మ గ		మ మ్ ధ ధ సా ని వ ధ స
మ గ ప మ మ మ రి రి సా		రి గ సా మ గ పా మ గ
పా ధ ని పా మ మ గా		వ మ రి సా ని ధా సా
ని పా మ మ మ రీ రీ		సా మ మ్ గ పా మ రి

సస్తమరిసన్నిధాసా		ధాసానివమగపమ
రిసన్నిసప్పషధధీసని		పాధసారిసనిధరి
సాస్తనివధనివపమ		గెపాష్టధారీసాస
రిగసాననిపాధ		ధసాస్తధరిసనివ
ధసానివధనిపాష		మరిసమగపధధీపష
ధరిసానివధధీసా		ధసనీపామమీరిస
మగపధసావధసా		ధనియాపామగపాసా
పధరిసనియాపామరిస		ధనరిసమమగగీపష
ధధీ/రిరీసన/రియసా		రిసస్తనివసనివధధీ
పధధీరిసనివధసా		మమరీసన్నిధాసా
నీధాసానివధప		మగపమరీసన్నిసా
సామమగపధసా		పమగ్గాపాధధీసా
ధధీ/రీసామీమరీ		సరిసానిధసనిపా
మాగాపమరీసా		మరిసానిధసనిపా
మగపాధసనీయా		రిసస్తనివపషమరిసా
రిసనన్నిపధధీ/సా,		

ముప్పుది ఐదవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

రు గు మ వ ధు ను]

చక్రము : రి మేళము లిరి

[బుతు.షా . చక్రము

రాగాంగరాగము లిరి : చలనాటరాగము

ల త ణ తో క ము

వెంకటము : నాటూపడ్గ్రిహోపేతోఒవరోహేగధవర్జితః.

మూర్ఖుని : } అరోహణము : సా # రి గ మ వ # ధ ని స
} అవరోహణము : స ని వ మ మ # రి సా.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; పడ్గ్రిహోపేతోఒవరోహేగధవర్జితః; మనరాగము. సాయంకాలమున గానము సేయబడును.

ఈ నాటరాగమునకు మూర్ఖునావరోహణమున గనుపించియున్నట్లు మధ్యమ బుషథ ములు మిగుల రంజనముల గలిగించు జీవస్వరములు. ఇవిగాక బుషథ ఛైవతములు నొక్కుతోనే వలుకును.

లక్ష్మీతము - రఘుంపత్రాకము - వెంకటమథి.

| ధువము.

మ పా సా స స స ని ని స ని వ	ప ప స ని వ రి స స రి
ఆ శే <u>రు</u> పృగిరి వా . . న	<u>గువాజనక</u> ర అ వు శే
సా ; ము ము ము ము రి	స స రి స స రి స స స ని
<u>మా</u> రు క ० జే . య	<u>వరి</u> పా లగగ - ० న
ప ప స ని వ మ గ మ పా	మ మ మ మ మ రి స ప మ మ
<u>ధు</u> ని ఘు టీత జ టా - -	<u>నుత</u> చ రి తు శెయ - -
రి ; , సా ; ,	స మ మ మా మ గ మ పా
శే యా	పా - వ క న్నయ - న్నా
ప ప స ని వ రి స స రి	ప స స మ రి స రి స స ని
ప - న్నగా - భ ర - జ్ఞ	పా ర్వీ తీ ర మ - జ్ఞ
ప ప స ని వ మ మ రి సా	
పాప - వ - న్న నా మ శే	

ఛావడ.

సా స మ మ రి స మ మ రి	స స రి స స రి స స స ని
ఆ శె ప ర మో చొ ర	ప్ర పంచా - - - ధా ర
ప స స మ గ మ ప సీ పా	మ మ ప మ మ రి స స ని వ
ప ర శు ల న - - త్కు ర	ప్ర శయకా - ల - రు . ద్ర

ధా సీ స ని స స ని ప		ని వ మ మ ప మ మ మ రి న	
రా ఆ మ లి ० గే . క		వోల్ఫీ . . . మ కే . . . క	
మ మ రి సా ప మ మ రి		గ మ ప మ ప మ ప స స రి	
ఆ అ ఇ య య్యై ఇయ్యా		రా . గా . - - - ० గ	
ప స స ము గ మ ప స్టే సా		ప ప స్టే సి ప మ మ రి స	
<u>చ ల నా - - - - - టా</u>		<u>రా గ బుతు పా చ క్ర,</u>	
స ని ప మ మ రి న			
నా - గ రు - రే -			
మ పా సా స స స ని ని స ని ప		ప ప స ని ప రి స స కీ	
అ రే రు ప్ప గి రి వా . . న		గుహజ న క ర అ వు రే	
సా :			
ఆ			

ప్రభంధము - రూపకతాశము - వెంకటమథి.

ప ప సా	సా ని ప సా సా ని స స స రి స రి రి
ద్రిగ్గు ధీం	ధీం త త్తు ధీం ధీం త త్తు త త్తు రి త త్తు డి డ్డి
వ స స స స స ని ప స ని పా మ మ మ మ మ మ ప మ మ మ రి	
త ధి ० ధి ० కు ధ జ కు దెయిం జ జ జ జ జ ర్భు త రి త త్తు రి క్కి	
స స స మ రి స రి స స స రి స స స స స ని పా స స రి	
తొ గి గి ద త త్తు క్క ఉ ० ० ० ० జ జ దెయి ० త్రు దెయి ० త్రు తొ ० త త్తు రి తొం	

మా పా పా | మరిససనీప | పపపపపపప | ససపససస |
 తా ఆ ఆం | రుంత్రధిమికిట | తోదిదితోదిది | ధాద్రుద్రుధాద్రుద్రు |
 పపపపపప | సససససస | మా పా పా | మరిసరిగమ |
 తోదితోది | ధాద్రుద్రుధాద్రు | తా ఆ ఆం | తుత్తురుత్తుత్తురు |
 మరిససనీప | సససససస | సనిపసనీ | పపదదనిని |
 రుంతరిత్తరిక్క | తోదితత్తాదిది | ధఱకకురుం | ట్లెట్లెట్లెట్లెట్లె |
 సససససని | సససససని | సమమామరి | సపమపమమ |
 ట్లెట్లెట్లెంగ్గి | ర్క్కట్లెట్లెంగ్గి | ట్లెట్లెట్లెంగ్గి | కింగ్గింతరితత్త |
 మరిసరిసస | నిపాపమమ | రిసనిప ||
 రిత్తదరికిట | ధాంగుట | రుంత్రకిట ||
 పవసా ||
 ద్రిగ్గధిం ||

తానము - వెంకటమథి.

1. ముముఫనిఫాసనని | ఫాశనిసనిసన | నిఫమరిసననిస |
 మరిససారిస | రిరిసపసామగమ | సారిగామగమప |
 రిసనిఫమనిఫమ | సనిఫఫానిఫ | ధనిఫారిఫాసననిస |
 ఫాధనీసరిసరి | సనిఫమఫనననిస | రిరిససానిఫ |
 మరిసారిసాపమప | సామరిసరిగమ | పమరిసపననిప |
 మమరిఫాధని | సరిసాపసారిగమ | సామగామగమప |

సమరిసన్నిఫన్నని | రిసమసాపమ | సససారిసామగమ |
 సాపమాపమశుప | శసఫమ్మన్నిఫఫము | న్నన్నిఫపాప్పిఫ
 ఫమున్నిఫసాన్నిన | నిపనిపన్నిన | న్నిపన్నిపన్నిన |
 న్నన్నిఫత్తినని | నన్నిసోసపాన్నిఫ | న్నిఫత్తిఫన్నిన |
 న్నన్నిపన్నిపన్నినని | ఫముఫత్తినని | ఫన్నిపపాన్నిన |
 పొన్నిసన్నిపన్నిఫ | నన్నిఫఫన్నిఫముఫ | మరిసాఫము |
 సన్నరీసన్నిఫముఫ | రిఫసన్నిఫము | గముఫధన్నిసరిన |
 మరిసన్నిసన్ని | సాసా ||

2. సససారి | ఫన్నిఫరీ | పొన్ని | పొరిసన్నిఫ | మముపొన్ని |
 పొసన్నిపొ | కౌన్ని | పొసన్నిఫము | ఫరిపొస |
 పొన్నిధన్ని | పొస | సాపమరి | సరిసాప |
 సామగమా | కౌరీ | సాపమగమ | ఫన్నిపొరి |
 పొసన్నిసా | కౌరి | సాపరిసన్ని | సరిన్నిన |
 పొసన్నిపొ | న్నిన | పొధన్నినరి | సమరీన |
 సాపమగమా | సారి | సాపమరిన | మరిసారి |
 సాపమపా | మాని | పొసన్నిధని | సనిపొని |
 పొసన్నిసా | కౌని | పొసన్నిధని | సనిసాని |
 మాపమపా | మాని | పొన్నిపన్ని | ఫనిపొస |

మా ప మ పా	సా రి	సా రి గ మా	సరి సా ప
పా స ని పా	పా ని	పా స ని స రి	స మ రీ ప
స ని పా రి	పా ని ని స	ని స నీ ,	సా సా

క్రిత్తము 1 - ఆదిత్యము - ముద్రస్యామిదీక్షితులు

పత్రవి.

సా ॥ గా ॥ మ ప ని	పా మ ము	, రి స ॥ ని
స్యామి నా ధ ప రి	పా ల యా	శుమాం
పా ప కీ స మ ము	పా , ప ద ని స ని	పా ప ము మ రి స
స్యాప్త కా శ వ	తృ త గ గురుగువా	దే ప చే సే క
2. సా ॥ గా ॥ మ ప ని	పా మ ము	, రి \ సా
స్యామి నా ధ ప రి	పా ల యా	శు మాం

అనుపత్తివి

పా మీ క మ రి \ సా	రి \ పా ము	\ రి \ రి \ స
కా మ జ న క భా	ర తృ త క	సే వి త
పా రి సా మ రి	సే \ పా ప్పు	\ నీ \ మ ప
కా ర్తి కే య నా	ర దా ది	భా \ వి త

గా మ మా ప పో		ప సా స		రి సా ని		
వా మ దే వ పో		ర్యై తీ సు		కు మా ర		
సా రి సా ని సా		తీ \ మ ప		, మ రి స		
వా రి జా త్తు సం		మోర్న హి తా		కా . ర		
<u>నీఫ మూఫ</u>	<u>ధ సు సరి</u>	<u>ని సరి గ మ ప</u>		<u>సా ప పా పో సా</u>	<u>నీరి సస్తి ని ప</u>	
కామి తొర్డు	విత రణ	ని పుణచ రణ		కావ్య నాటకా	లంకార భరణ	
<u>పా ని ప / రి రి సా ని ప / సస్తి / ము మ రి</u>		<u>రి ని సా ప</u>	<u>ని</u>	<u>పా ము రి సస్తి</u>	<u> </u>	
<u>భూమిజలాగ్నివాయు గ గ న</u>	<u>కి రణ</u>	<u>బోద రూ ప</u>	<u>ని</u>	<u>త్యాగంద కరణ</u>	<u> </u>	

(స్వామినాథ)

కీర్తనము 2 - రుంపత్తాకము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పవనాత్మజాగచ్చ.

పల్లి.

ప మ మా ప స మ		రి స		ఫ రి \ నీ , స ని		స <u>రి</u> గ మ	
ప వ నా త్తు జా		గచ్చ		ప ర పూ రణ		స్వి . . చ్చ	
<u>ప ప / ని ని \ మా ప మ</u>		రి స		<u>ని \ పా / ధ సి స</u>	<u>ని సరి గ</u>		
ప ర మా' త్తు		పు చ్చ		పా హి మాం జ . య		జ యా	
\ సా ; , / ప మ గ స నిఫ నిసగమ							
ఆ	న వ న వ	న వ అ య జ య		(పవనాత్మజా)			

అనుపల్లవి.

స న సా రి స ప	మ ని ప	ప చ ని / సా నీ	ప ప ని
న వ వాయ్క ర ణ	ని పు ణ	న వ బి ధాంతః	క ర ణ
శ నీ స రి రి స రి	సా ని	ప ని ప మ రి \ నీ	స / ర మ
శ వ రా మ వా రి	కలష్ట	శ గురుగు వో	శరై ర ణ
(పవనాత్మకా)			

చరణము.

స ప మ పా మ ము	రి ప	సా ని ఫా రి స	/ రి \ రి
క ప ట వా న ర	వే ప	కా వ్యనా ట క	తో ప
సస / మా మ ప ని	పా మ	ప మ / నీ ని \ పా	\ మ పా
క పి యూ ధ ప రి	పో ప	క మ నీ య భా	పా
/ ని ప ప మా ప స	నీ స	ప ని పా రి సా	రి స రి రి
అ ప గ తా ఖ ల	దో ప	పత రా క సా	శే . ప
స మ రి సా రి సే	రి స రి రి	స ని ప మా గ గు	మ రి స
ఉ ప ని ప త్వ ద	పో ప	ఉ ది త మి త్ర	ద్వే . ప
స న పా ప	ధ ని చ నీ స	స మ గ మ	రి స రి సా ని
అ పు రూ ప	మ టె భూ ప	రి పు జ య	బ ల వి శే ప
స ని ప మా / ప మ రి స	స ప మ ని	ప స ని పా ని	
జ ప న మా	ధ్వ భి లా ప	ఆ ప రి మి	త సం తో ప
(పవనాత్మకాగచ్ఛ)			

కీర్తనము 3 - ఆదితాళము - కుమార యెట్టిప్ప మహారాజగారు

ఇవాపరసాధన.

పల్లవి.

ని స్తని వ మగ మరి స్తని	సా రి రి స	మ గ ^w మ పని	
ఇ హ ప ర సా ధన	కార్పి కే	యా	
ని త ర దై వం స	ని ప సా	/ ప మ రి స	
	-జా నా	మం హం	

(ఇవాపర)

అనుపల్లవి.

పని వ మ్మ వ మా రి స	మ గా మ	గ మ పని	
గు హ ర హ సాయ్త	గు ణా ర్ణ	వా . . త	
స రి స సీ పా మ	స్తని వ మ	గ ప మ గ మ రి స	
గు రు క టూ జూ త	కు మా	రా . . . త	
న స్తి స రి రి \ సా మా మ గ మ పా	/ ససాసనివ / స్తని	వ మ రి స గ మ పని	
సహస్రనామ యోగ ప్రథా వాత్	సహస్రార కమ	ల ని వా సా	

(దివాపర)

చరణము.

పా మ రి స ని ఫ	సా రి స	, రి స గ మ	
నా ట కా ది వి	చాయ్యి ప సం	. గా త	

పమ పనీ, ప మ గ మపా, మరీ | సే మ గ మ | పా, ప ||
 నా ట్యూ గా నమో | హ ర ఽ జ | నా తె ||

 పో ని ప స ని పా | ని ప నీ | స ర స ర ర ర ||
 హ ట క మయ ర | త్న విభూ | హ చా తె ||

 స రీ సా, స ని | ప స ని ప | మ గ ప మ మ రి స ||
 హ ర బ్రిం హ టై | ది స ఽ ను | శా హ ఽ గా తె ||

 సా రి న మ రి న రి న మ గ మ పా, ప | సా ని ప పా మ మ | రి స గ మ పా, ప ||
 ఫో ట గ మ న జ య శి ఖ వా హ టె | కుంక మ వ ర ణ కో | మ హ ఽ గా తె ||

 పా ని ప స ని స మ ర ి స సే / రీ, రీ | స రీ సా స ని ప స | ని ప మ గ గ మ ప / ని ||
 పా ట లా ది న మ రి గ్రీత వ చా తె | ప ర మ న ఽ ద సా | . ర సా భా య తె ||

స్వరము.

/ సా ని ప పా మ రి సా ని ప ధ ని స రి | సా ని స / ప మ మ రి | సా ని స ర ి గ మ ప ||
 సా ని ప పా మ ప సా ని స / మ మ ర ి స | సా ని స / ర ి స ని ప | సా ని ప మ ప ధ ని ||
 (ఇవాపర)

కీర్తనము 4 - చూపకతా కము - కప్పణస్వామిఅయ్య.

వర్ణతరాజకుమారి.

పల్లవి.

పా | మ గ మ ప ని | ప ని | స ర ి స స ని ప మ గ మ ||
 ప | ర్య త రా | జ కు | మ ర ి గ |

ప మ | ప ని ప మ రి స గ మ | / పా | , స ని ప మ గ మ ||
 త | క్ర్య జ న వ | శం | క ర ||

 పా/నిమ | మా ప మ గ మ రి | సా/ ప చ | ; స ని ప మ గ కు ||
 పాహిమాం | . క్రీ గా రి | చ ద్రునా | క స హా ద రి ||

 పా | మ గ మ ప ని | ప మ | రీ/ సా ||
 త | ర్య త రా | జ కు | మా రి ||

ఆనుపర్లపి..

పా | నిని మ మ ప మ | గ మ రి | స ని ఫ రి ||
 పా | ల య శం | క ర | సు ం ద రి ||

 స / ర గ | మ ప ప / ద ని | సా, రిససీ ప | మ ప ని నిస్స రి ||
 ప ఱ తా | రీ హ రా | నం | ద క రి ||

 పా ప మ | గ మ ప స స ని రీ | పా/మరీ | , స ని ప మ గ మ ||
 పా వ న | భ వ న సు ధా. క్రీ | చ ద్రురా | గ స మ గా త్రి. ||
 (పర్వతరాజ)

చరణము.

గ మ | పా ప మ చ | స ని ప మ | ని ప మ గ / ప మ రి స ||
 హ మ | చ ర్య త | త ట | పా | స ని ||

 / రి/ ని స | మ చ్చ రి స ప | ప మ గ | / ప మ గ సా మ రి ||
 హో | మ హ త | పో | వ లా సి ని ||

సరిప / ప | పీసని సరిసని | ప / నిప | నిస / మరిసని ||
 హిమద్ వ | శశుభ భూ | తి ధా | . . . రణి ||

 పస | ము రీస | గమ / ప | , సని పమారిస ||
 హే | మ హ ర్షి | మ నో | వి హ రిణి ||

 రిగమ మ | రిస / రిసనిపూ / స | సా రిగ | మరిసని సపమస ||
 హే మ మ | ఽ టప సి | తె చివ | కామిని హే మ భూ ||

 పవ \ మా | / నిప / నిమ / పమమరి || గమ వని | పపసని పరిస / రి |
 వ చా | లం కృత భాసని || హితపర | మేళ్వర పరిణ యో |

 \ నీసని | రిసా / రిసనిపమ | / సనిపమ | / నిపమ గ / పమరిస ||
 ల్లా | సి నీ హిర . ణైయ | భోగపు | ర శీర వాసని ||

 ససీ / పపీ | / ససీ రిగమరిసని | / రిసని | రినిస సపని నిని ||
 హేం సక | హార శరవణభవ | జనని | హీన దినదయా |

 \ మప / నిప | / సని / రిస / పురిసని || రిసని ప | \ మమ / నిపసా గమ |
 . . . | . . రస శా. లిని || హృదయక | మ అ నిలయే నయ |

 పస సని | / రిపనిపమమరిస | గమా ప | రిని సనిపమగమ ||
 భో ధిని | హృదిభం మి | కృ | . షణ్ణ సం మోధిని ||
 (పర్వతరాజుకుమారీ)

ଶାରୀରିକ ମୁଦ୍ରାରେ ପାତାରେ ଲାଗୁ ହେଉଥିଲା -

ପାତ୍ରକଣ୍ଠ

అనుషటి.

2. మహనీ వప్పు మరి సా , నిఖద్దినిసా
 రి సా . మరి సా / వపురిసా / లిపురిసా
 నిసా రిగుపుష్టసి : (సకల)

3. సర్వలభు స్వరము

పరిసిన నిధని సిప్పు వు రిని సిరిగమ |
 నిధనిన / రినిపుము రినిపుప్పు వమునిప్పు వునిప్పుని |
 పప్పునిన వఫురిప్పు సనిరిసును నరిసునిప్పు |
 నిము రిగముండినిన పనినుపున ఫరిని |
 రినిగముపుధని : (సకల)

4. మూ , మూ మూ / మూ , రిగమూ న
 రిగమూ రినిరిగమూ ధనిరిగమూ ఫరి |
 మూ , మూ/నిమూ , మూ/పుమరి సానిపురి |
 నిసా మహీ రిగమూ , పంచా , జసా |
 నిసా రిగముపుధని : (సకల)

అ వునివము ఆ వునివము రిన నరిన సని ఫ ఫ న	స్ఫురు ఫ వనివప్ప	ముహీరి సనివము
నున్ .. .	న .. . . . మల్కై ..	న .. . . . న .. . .
సా ; లన వో ;		
రా ప్రక ట		
అ వునివము రిన వప్పు మ వస్తోనొనివము గ మార్పివము	అగా మురిన వుగ	ముహీరి వప్పు క
మై .. .	క .. . . . న .. .	ఉ .. . . . ఏ .. .
సా సో సా / రి రో		
సా రా పో లించు		
సా ; ముం పీరి సని ఫ ము ఫ	ముహీరి న రునగ	ముహదని న రిశని
(శ) తొచ్చె - . . . -	- - - 0 ర న - . . .	సైప్ .. .
సా నినమురిన : ననపామురి సనిపుమురిన		
ఏలు క్రో .. . ర :		

ఈ ముక్కాయి స్వారమును పాడుకొని పాలిషిని యొ తో ముగించవలెను.

సంచారి - శ్రీపుటుతాళము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

మ్ పొ వప్పి సప్పి	స సప్పి ర్ ర్ పప్పి	ర్ పప్పి ర్ స స ర్
సప్పి ర్ స సప్పి ర్ స	స ర్ ర్ స సప్పి ర్ సప్పి	ని ని స ని ని స స
ని ని స ని స ని ని	స ని ని స ని వ ని	వ ని ని వ పొ ని ని
వ పొ ని వ ని వ ప	మ్ ప ని వ ని వ ప	మ మ ప మ మ గ మ
వ పొ మ ప మ గ మ	వ పొ ని వ ని వ మ	ని వ మ ప మ గ మ
వ మ మ మ మ రి రి	వ మ గ మ మ రి రి	న రి ప మ మ రి రి
\ సా ; ప మ ప స	ప మ ప రి స ని ప	ధ ని స స స ని ప
స ని ప ని ప మ ప	రి గ మ ప పొ మ ప	సా ని ప స ని ని
పా మ రి గ మ ప	గ మ ప ని ప ప ని	ప ప ని \ పా \ మా
మ మ రి \ సా సా	\ పా ప ప మ పా	\ సా స ప ని సా
ప \ మా ని ప స ని	స \ రి స ని ప మ	ప \ మా రి \ సా
ధ ని స రి గ మ ప	ని సా రి గ మ ప	\ పా స మ గ మ ప
ఫ ధ ని స రి గ మ	స \ మా \ గా మ ప	\ గా మ ప ని ప మ
\ గా మ ప స ని ప	\ మా ని \ పా పా	స ని ప \ రి స ని

వనిసు / కీ కీ | వ ధీనిసు సరి రి | సరిగు ము రి రి |
 / మా రి స రి సా | సనిసు రి స రి రి | స నీ రి స నీ రి రి |
 సరి సనీ సరి రి | స మ రి స స రి రి | సరి సనీ వము |
 వనివహీ మగు | వ మ ము రిగు ము | సరి సవగు |
 సరి సని వము | రిగు పా \ మా | రిగు వము |
 \ పారి సవమని | పా మగు వని | పా ససు రి సరి |
 మా ము రి సని | పా ము రి సా | ససు / వహీ / ససు రి |
 స మ రి గు రి స | మ \ రి గు మ రి స | ము మ రి \ సా ససు |
 ని \ పా ము మరిన | భరి సరిగు మవ | ధనిసు రిగు మరి |
 సా సనీ \ పా | త \ మా \ రి \ సా | ని \ పా మా \ రి |
 \ సాని \ ఫా ధని | సరిగు ము రి రి | ససు / రి రి ; |
 \ సా ; సా , ||

ముప్పుడి ఆఱవ మేళము సంపూర్ణము.

ఆఱవ చక్రము ముగిసెను.

పూర్వమేళములు నమూ ప్రము.

సంగీత సంపదాయ ప్రవర్తని

ఉత్తర మేళములు

రాగ మివధన]

చక్రము : 7 మేళము 37

[బుమీ : పా. చక్రము

రాగంగ రాగము 37. శాగంథిని రాగము

లకుణ క్లోక ము

పెంకటమళః శాగంథినితు నంపూర్ణా చారోహాగనివర్జితా.

మూర్ఖన :	ఆరోహణము : స ॥ 8 మ ప ॥ ధ స
	అవరోహణము : స ॥ 6 న ॥ ధ ప ॥ మ ॥ 6 గ ॥ 6 ధ స.

లకుణవివరణము - నుఱ్ఱిరామదీక్షితులు.

రాగంగము; సంపూర్ణము; షడ్గ్రగవాము; ఆరోహణమందు గాంధార నిషాద వర్ణము;
ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును,
(32)

లక్ష్మీతము - ద్రువతాళము - వెంకటమళి.

ద్రువము.

నీ ధా పా ధ ధ ప మ పా , ప		ధా ధా సా రి రి రి రి రి సా స	
<u>రామా</u> రా- . . . అ మ		<u>గం</u> భి ర ప్ప రం . . ధా మ	
గ రి స ని ధ ప వ ని ధ ప ధ ప మ వ		సా సీ ధా ప మ పా మ గ రి స	
<u>మిహిర స</u> ० - మా . . న ధా . మ		<u>పా</u> ల త మైర సం గ్రా . మ	

ణావడ.

ధ ప ధా సా ధ ధ రి స సా , రి		సా రి సా రి ప మ పా గ రి సా	
<u>ధ</u> రు మ గ్రాప్పా . ० న తుం గ		<u>వం</u> గ తా తక్కు ప ఆ పా . గా	
గ రి సా రి స ని ధ ప ధ మ ప ధ స		నీ ధ ప మ ని ధా ప మ ప గ రి స	
ఆ త సీ సు మ ని థ కుథా - - - ० గ		ఆ రూ . ధ వి వా . ० గ తు ర . ० గ	
గ రి స గ రి స స స పా ప మ ప ధ		ప ధ సా సా స స పొ పొ మ ఫ	
అ ఇ య తి ఇ య అ ఇ య ఇ య ఇ య		<u>రా గా</u> . గ స్తో - గం - ధి ని	
థ ప నీ థ ప థ మ ప థ ప గ రి సా		గ రి స , రి స ని ధ ప మ ప గ రి స	
రా గబుషి . పా . . . చ . క్ర.		నా గ రు కే - య అ . . . రె	
నీ ధా పా ధ ధ ప మ పా , ప		ధా ధా సా రి రి రి రి రి సా స	
<u>రామా</u> రా . . . . మ		గం భి ర ప్ప ర ० . . ధా మ	

తానము - వెంకటమథి

1 స స రి స రి | స స న | ని ని ధ | ఫ ని ధ ఫ ధ | ఫ మ ఫ |
 గ రి గ | రి రి స రి స | స స రి | ధ ఫ న | ధ ఫ గ రి గ |
 రి రి స స రి | స గ రి రి గ | రి రి స | ప మ గ రి | మ గ రి |
 గ రి రి గ రి | స స గ | రి స రి | స స ని ధ | స స ని ధ |
 ఫ ని ధ ధ ఫ | ధ ఫ | ఫ మ ఫ ధ | ఫ మ ఫ ధ ఫ |
 ఫ ఫ ధ ఫ మ | ధ ఫ మ ఫ మ | గ రి | ప మ గ రి | మ గ రి |
 స గ రి రి గ | రి రి గ రి గ | రి గ రి రి స | గ రి స | రి సా |
 స రి స స మ ప | గ రి స | ని ధ ప | మ ప | ధ ప స |
 ధ ఫ రి స రి | స గ రి స | ప మ గ గ రి | స ధ ప ప ధ |
 ప మ ప | ప మ ప ధ | మ ప ధ ధ ప | ప ధ ప మ | గ రి స |
 ని ధ ప ప ధ | ప మ గ రి స | గ రి స గ రి | స రి స ప |
 ధ ఫ గ రి స | ధ ఫ స | ధ ఫ ని ధ స | ఫ మ ఫ ధ ఫ |
 ని ధ ఫ | గ రి సా | ధ | ఫ మ ఫ | ధ ఫ | గ | రి స రి |
 స స ధ | ఫ మ ఫ | గ రి | స గ రి రి స | రి స | సా సా ||

 2 రి రి సా స స ని ధ | ఫ ని ధా ప ధ ఫ మ పా | ని ధ పా స స ని ధ ఫ |
 ఫ ఫ ధా ఫ మ గ రి సా | రి ఫ సా రి స గ రి | ఫ ఫ పా ఫ ఫ ఫ మ పా |

మఫధాఫనిధఫ | నిధపాధఫమఫధా | ఫధసాధసరిస |
 సరిసాపమగరిసా | గరిసారిసనిధ | ఫమపాఫమగరిసా |
 రిసరీసఫమఫ | ఫమపాధఫనినిపా | గరిసాఫమగరి |
 నిధపాపనిధఫ | ఫఫధాఫమగరిసా | రిసారిసగరి |
 సఫపాఫఫమపా | మఫధాఫనిధఫ | నిధపాధఫమఫధా |
 ఫధసాధధరిస | సరిసాపమగరిసా | గరిసారిసనిధ |
 పమపాపమగరిసా | రిసరీసపమప | పమపాధపనిధపా |
 గరిసాపమగరి | నిధపాధపమఫధా | పమపాపమగరి |
 సరిసాపమపధసా | నిధపాసనిధప | మపధాపమగరిసా |
 గరిసగరిగ | ఈరిస | రిసగ | సా, సా; ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుసౌమిదీక్షితులు

కామకోట్టిపీతవాసిని.

తరువి.

పామ \ గరిససా | \నిధఫధ | / సా / గరి ||
 కామ కోటపీ | తపా . సి | ని సా ||
 గమపమగరిమ/ధపమ\గగ | రిసహధ/గ | రిగ/మ/ప/ధమ ||
గం ధని మా మపగురు | గుహజన | ని రం జని ||
 / పామ \ గరిససా | \నిధఫధ | / సా ; ||
 కామ కోటపీ | తపా సి | ని ||

అనువర్లవి.

సా/మంగరి/మ వదధపమ	/ పా / నిధ	/ సా సా	
సా మ గా న లో	లే త్రి	బా లే	
రి / గ రి సా \ తీ	ధ పా మ	\ గా , రి సా	
ప ద్దు ణ క్తి . లే	క్రి పా ల	\ వా . లే	
పాధపామ పాధ/నిధ ధపసా	సీనిధ/నిధప/ధప	మ/పగరి సగరిమ/	
శ్యామ చేతి కోమ చేతి లలితే	స కల భువన జన	ని దురిత భంజని	

స్వరము

పామగరి/గరిప సా\నిధ ఫధపా	ధ/గ రి గా/మ/పా	/ ధ\మాగరి గమ	
పీరా/నీరా పీరా సింహిధప	/ గ రి సా ధ/నిధప	, మ గరి సా రిమ	

(కావంకోటి)

నంచారి - మక్కుతాళము - మబ్బరామ దీక్షితులు

సా సా స సి పా పా	మ వ ధ ప / నిధ ప / ధ మ ప	
ధ వ \ మా / పాగరి సా	వగరిస / గరిసరి సా	
మ / పాముహరిస / భావ మ	వ ధ / నిధ ప / ధ మ / వగరి	
ధ ప ధ / నిధ ప మ గరిస	/ నీరా పా ధ ధ ప మ	

/ ధధమ్ / వగ్గరిగస / గ్ | ० / గ్రించ్ మవగర / గ్స |
 ధ ధ / ల్లి ధ / నీ ధా / ల్లి ధ | \ మూ ఫ ధ ఫ్ ధ సా రిన
 ధ / గరి / గ్సరిన / గ్రిన | / గరి / మా సా లిసరిమ
 నవ \ మూ పా ధ / ల్లి ధ ప | స / ధ పా మా గగ్రిన
 వమపధపమనగరిగ | ० / మ. / పా మా గద. గ.గ
 వ ధ సరిఫగరిమ్గరి | మదమపరిపమపగరి
 ధ / నిధరీ / నిధపదపమ | వప్పధప్పధమపధపమ
 గగ్రిపమపగరిసరి | పమగరిధ న / ల్లి ధ ఫ. న
 ధ. ఫగరిసారిపమప | ధ పనిధపమపధపమ
 రిగరిమసరినపచ్చెమ | పద / నిధమ్ పర / నిధమ
 పసనిధపదమ / పగరి | / పగరిన / నిధమ / పగరి
 / నిధపచ్చధమగరిస | మా గరిమ్ తగరిస
 మగరిస / గరిస / కేసస్ | ప్పధా మ్ పా గ్గరిస /
 / నిధా \ మపా గగ్రిః | ప \ మూ పసి \ సిధపద
 తగగ్రిగగ్రి / గరిస | రిమగరింగ్గిగింగిం

పరిసంస్థదనిరథీవస		పరిసంపగెంగెంగె	
సంస్థవమవగగెం		ఫథనిధఫథనసంస్థ	
ధ/నిధథీవథవగెం		ఫథనరిమవథ/నిధవ	
వరిమవథనిధవథస		వథసరీ/గగెంసారీ	
క\నీధవమ/పగెం		గెంసారీసానిధవ	
ధనిధవరథీ\మాసా		గగెంపమగెంసా	
ఫథ/\నీధఫథసా		రీగగెం/గెంసా	
రివమా\గెంసా		/గెంనరిసా;;	

ముప్పుడి యొడవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రపంచాన్ని

రాగ మిచ ధని]

చక్రము 7 : మేళము 88

[బుపి.. శ్రీ. చక్రము

రాగాంగ రాగము 38 : జగనోళహన రాగము

ల క ణ త్రీ క ము.

వెంకటమథ : జగనోళహనరాగోయం సగ్రహసానర్వకాలికః.

మూర్ఖన : } అరోవాణము : సా బ్బ గ మ ప భ ధ ధ బ ని స
} అవరోవాణము : స బ్బ న క ధ వ మ ల్ల గ బ ఱ స.

లక్షణవిపరణము - సుఖరామదీష్టతులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; పడ్జగ్రిహము; ఆరోవాణమందు బుషథ వర్జము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయగగును

ఈ జగనోళహన రాగ మూర్ఖనారోవాణము ‘సా గ మ ప ధ ధ ని స’ అని యుండుటయు గాక, స రి గ రి స, ప ని సీ సా, మ ప ధ సా, సా గ గ ప ప ధ ధ సా, ప ధా సీ ధ ప మా, ప గా రి సా — అను ప్రయోగములు లక్ష్మీములందు గనుబడుచున్నవి.

లక్ష్యగీతము - ఏక తాళము - పెంకటమథి

సా ధ ధ ధ ని ధ ప	ధా ప ధ మ వ ధ స	సా ధ ధ సా సం స
<u>ర క్రుసమ ర ద న</u>	<u>గాండి ఇ వి త వ ఽ</u>	<u>మీ అ తి లో లు ప</u>
ని ని ధ ప ధ ప మ ప	ద ధ పా ; ;	గ రి గ మ పా ;
<u>పా - - రి జా . త</u>	<u>ధ ర జీ</u>	<u>ని ర తి మ జీ</u>
ధ ధ గొ ; రి స	ని ని ధ ప మ వ గా	రి స సా ; ;
వ న ధిం వ రి	డొం గ రు త ర ఽ	గి తె రే

అంతరి

స ధ ధా ; , ధ	ని ధ పా ధ ప మా	పా ;
అ అ రే రే	నం దా నం దం	నా
ధ ధ సా ; స స	రి రి రి స స గ రి స సా ;	
య్యో ఈ ఐ ద	హృద యా న ఽ ద ఽ నా	

జావడ

ధా ధ ధ సే ని ధ ప	మా పా	గ గ రి గ గ మ పా
మంద ర గి రి న మ	రీ రా	జ ల ధి గ భి - రా
సా రి రి ని ధ ప మ గా రి న	వ గ గ గ రి రి సా	
ఆ - జి హం . . వీ . ర	శి త మం దా రా	
ప మ గ రి ప మ గ రి	ధ ధ ని ధ ప ధ మ ప	ధా ధా సా సా
ఆ . . . . . ఆ	అ . . . . . అ	ఆ ఆ అం వో

గొ గొ పొ పొ	ధు ధు ధు పొ ;	నీ నీ నీ నీ ధు పొ పొ
గొ - గొ గొ	ఇ గొ నోర్ధ	హనరొ - . . . గ
గగరిన	నినినిని ధవమవ	గగరిన
బుపి - -	త్తి .. చ .. క్ర	నాగరు
నదధూ ; , ధ	నిధపొ ధవమొ	పొ :
ఆఅరే రె	నందూ నందం	నా
ధ ధ పొ ; స స	రీ రీ రీ స స గ రీ స పొ ;	
యురో - - ధ	హృదయౌ నందం నా	

తానము - వెంకటమటి.

1. స ప పొ	ధ ధ ప ని ధ ఫ ధా ప ప మ పొ
ధ ధ పొ	ని ధ ప ధ ధ ని పొ ధ ప ని ధా ప మ పొ
ధ ఫ ధ	ప ని ధ ధా ప ధ ఫ మూ ప మ గా రి రి ఫ
ధ ఫ మ పొ ధ	త ని ధా ప ధ మూ ప ధ ప సని ధ పొ ధ
ప రి పొ	స ప రి ధ ఫ ప ధ ఫ గరిస గగరి
ధ ధ గా	రి రి ప ని ని ని ధా ప రి ప పొ గగరి
స ప రి	స ప గరిగ రి ప రి స ప పొ ధ ధ ప
ప ప ధ ని పొ	ని ని ని ని ధ ప ప మ గా గగరి
స ని నీ ప ని ని నీ ,	పొ ;

ఇ ధధవధవ | వమప | ధపనిధవధ | పసనిస |
 ధపనిధవ | వమప | గరింగరిస | గరిసరి | సససనిస |
 ధ ధ ప | ఫమపధఫమప | ఫమపమప | ఫమపగరిస |
 రి స రి | సగరిరిగరి | సఫమప | ఫమపగరిస |
 గరిస | గరిగమపడ | మధపడ | ఫసనసనిస |
 రిసరి | ధధఫనసనిస | గరిసరి | ససనసనిస |
 పమప | పమగరిరి | రిసనిస | రిసగరిస |
 పమప | గమపధపమ | ధపమప | ధపనిధప |
 సధధపరిస | సనినిధ | ధధనిధని | ధధప |
 ఫమధససా | నినిధని | ధధఫమప | ఫమప |
 పమగరిసరి | సగరిస | రిస | సీ, సా ; ||

కీర్తనము - మిశ్రజాతి ఏకతూఛము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీవిచార్యరాజగోపాలం.

చల్లవి.

రి / గ్రీ, గ్రి రి | సా సా సనినిధధపసమ |
 శ్రీ వి | దాచ్యరాజ గో . . |
 / పా మ / ధమగగ / ధప జీ | , మ గరిస నిసిసా |
 పా 10 శ జీ | | హం || ||

ధా పా ని నీ	సా ధ పా	మా	పదపథాసు	రి సీ నీ సు
శ్రీ రుక్మిణీ	సత్యభా	మా	సహితదివ్యై	దేవాం

(C)

అనుపల్లవి.

ధా పా మ / గ	రి రి న ని	; ధా పా	ధ ప ధ ని సా
శ్రీ లి క	గనోవ్వున	రూపం	న త గో పు

ధగరిగ మవు	పాధవసునీ	సా సని ధాప	, మ / పగరిస
శ్రీతమం దా	రం ధాత్రం	శ స్వై రూపా	త తా రం

ధా పా ని నీ స	రి / గ రి	సగమప / ధ ర	నీ సపనీ నీ
గో విగ దమిదు వ	రనం	గురుగుహ మత మృదుగదనం	

సో / గ గో	రి / గ రి సునీ స	సో ని ధపమ / ధ ధప / సునీ సు	
ఓ వ కె	వ ० ద న ० వ సు	ఓ వహృదయ చ ० ద న ० .	

స్వరము

రి , / గ రి / గ రి స / గ రి రి	సో , / రి / సా ని ని నీ ధ రి	
--------------------------------	------------------------------	--

పా , మా పదపమ / పగగ	రి , సా ని నీ ధ ప సా	
--------------------	----------------------	--

గ మా మపా / ధ ధ ప ప మా	ధ పా నీ సా పాధ రి స / స	
-----------------------	-------------------------	--

/ సా రి సా ని నీ ధ ప మా	గా రి సా స నీ ర ప స నీ స	
-------------------------	--------------------------	--

శ్రీవిధ్య

నంచారి - మర్యాదాశము - సుబ్బరామదీక్షితులు

వ మ పా ధ ధ సా సా		ధ స సా నీ ధా మా
పా ధ ధ పా ధ ధ ప మ		గా ర ర గ ర సా సా
ని ని ధా ధ ప మ ప గా		ర స గ / మా గ ర సా
ధా ధ ధ ధ ప మ పా		తీ తీ నీ ధ ము ప ధా
పా పా గ గ మ ప గ గ		రి ప గ ర ప మ / ప గ ర న
గా మా గా ర ర సా		ధ మ ప గ మ ప గ / మ / పా
నీ ధా మ ప గ / మ ప		గ ర ర గ ధ గ ర ర సా
తీ కూ సీ సా రీ		ధ స నీ ధ ఫూ ధ స / స సా
ధ స ర ప గ మ పా ధ మ		పా గా మా గ రి
సా గా మ ప గ ర సా		సా ర ర / ని ధ ప మ గా
మా స గ గ ర స ర సా		మా / పా / సా గా మా
స గ మా వ ధ ప మ పా		ధా నీ ధ ధ సీ ప ధ
మ ధ ప ధ సా ని ధ మ ప		మా ధ ప స నీ ధ పా ధ

వ గ రి స గ రి భ మ		స గ మ ప గ గ మ ప ధ ద
స ని ధ మ స ధ ప మ గ రి		స ప \ మా ధ గ రి రి సా
ధా గా రి స గ మ పా		ధ ధి మ ప ధ ధి ని ని ధ ధి
ని ధ పా ధ ప మా పా		ధ ధి సా ని స రి రి స స
గ గి రి రి స సి రి రి సా		ధ ధి స ని ధ ధా మ పా
గ రి స గ మ ప గ రి సా		గా గా ప పా ధ సా
ప మ మ ధ సా ధ ని సా		ధ గ రి స ని ని ని ధ ధ
తె ధ ద వ మ / ప గ రి న		ప ని తె ధ స ని ధ ప మ
స ప పా ధ ప మ ప ధ స		ని ని తె గ రి స ని ధా
సా ని ధ / గా రి రి స ని ధ		రి సా ని ధ పా మ \ గా
మ పా మ \ గా రి రి సి సా		గా మ పా ధా ని సా
ని ధ ప మ గా రి సా		ధా న రి స స రి రి గ రి
ప మా గా రి సా గ రి		స రి గ రి న రి సా ; .

ముప్పు దెనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రచర్ణని

ర గ మి వ ధ ను]

చక్రము 7 : మేళము 39

[బుషి. గో. చక్రము

రాగాంగ రాగము 39 : ధాలివరాళి రాగము

ల తు ణ ఛో క ము.

వెంకటమథ : పూర్ణావరాళి సతతం గీయతే స్వగోవ్యాసా.

మూర్ఖున :	ఆరోహణము :	స బ్బ గ బ ర గ భ మ ప బ ధ ని స
	అవరోహణము :	స ని బ ధ ప భ మ బ్బ గ గ బ ర స.

లక్షణవివరణము - సుఖురామదిక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఘనరాగము; ఎల్లప్పుడును గానము నేయదగును.

స గ ర గ మ చ, ప మ గ గ రి స — ఇవి ఈ వరాళి రాగమునకు మిగుల రంజనముల గతిగించు ప్రయోగములు. గనుక మూర్ఖునారోహణావరోహణములందే గనుపించియున్నారు. ఇదియుగాక గాంధారము ఈ రాగమునకు విచేష రంజనముగల జీవస్వరము గనుక మూర్ఖునావరోహణమున గాంధారమును జంటగా గనుపించియున్నారు. గీత తానములందు ‘స గ ర గ మ’ అను ప్రయోగమే గనుబడుచున్నది. కీర్తనములందు ‘స ర గ మ’ ప్రయోగమును గనుబడుచున్నది. వైశిష్టికవనిష్టయు లక్ష్మములందు జాడుడు.

లక్ష్మీతము - రుంపత్తాకము - వెంకటమభి.

ద్రువము.

స సా	ధ ధ ధ ధ మ గ రి గ రి న	
న ०	<u>గ</u> అ మ ఖు ఉ మ అ రుఱ రి	
గ రి గ రి స రి స స	ధ స స స గ రి రి స ని	
గ ఆ ధ ర ఇ థ ట ०	మి శ పు ० ని స అ జం త	
ధ ధ ని ధ ధ వ మ గ రి స		
వ ర బ లో - న్న తి హ ० త		

అంతరి

గ రి గ గ మ పా ధ ధ ని	ధ గ రి గ రి స రి స ని	
ద వ ఛ క ० అ త్రై ఎ జ	<u>ను</u> గ త అ త్రై పు ర హ ० ర	
సా ; ; స		
రే రె		

బావడ

ప పొ	ధ స న ధ ధ పొ ధ ప మ	
క తు	ర త్రై రె ఎ రె మృకు ట	
గ రి ధ ప మ గ రి గ రి స	ని స గ రి గ రి స ని సా	
త ట మ టీ త చ ० ద్ర క ఇ	త వ తె జె రె య అ ఇ యా	
ధ సై గ రి రి స ని	ధ ని ధ వ మ గ రి గ రి స	
త ० భా లు రీ వా ప	ల్పు హ దీ . ఫ సా మి జ యు	

న ప ప ధ ప ధ ని ర ని స | గ రి గ మ ప ధ ని ధ చ మ |
 అ . . . అ | రా - . గా - - - ० గ |
 వా ధ ప మ గ రి గ రి స | గా రి గ రి స రి న స |
ధ త వ రా త | రా గ బుమి గో |

 ధ ధ ని ర ధ ప మ గ రి స ||
 చ క్ర రా - గ ల ఎ రె ||

 గ రి గ గ మ ప ా ర ర ని | రా గ రి గ రి స రి స ని |
 ర న త శ ఽ ష జ | మ గ త త ల త్రి పు ర హ ర |

 రా : స ||
 రా : ఏ ||

తానము - వెంకటమళ్లి

। న ని స రి | ని న రి స రి | గ రి రి గ | రి స రి గ | ని న గ రి |
 రి గ రి స రి | న ని స రి | ప ని స | ధ ఫ ని ధ | ఫ ని ధ ఫ |
 ని ధ ఫ ధ | ఫ మ ఫ | ఫ మ గ రి | స గ రి రి | రి స గ రి |
 స గ రి | స ధ ఫ మ | ఫ ధ మ ఫ ధ | ఫ మ గ రి | మ గ రి |
 స గ రి రి స | రి సో | స ధ ప మ | ప ధ మ ఫ ధ |
 ఫ మ ఫ ధ | ఫ స ధ | ఫ రి స ని | స రి ని స రి స |
 మ మ ప | ధ ప మ | ప మ గ రి | ప ప గ రి | ప ప స |

రివరి | సన్నిసరి | నినగరిన | పమపద | పమప |

ధపపమ | తథపమప | పమగరి | మగల | గరిగ |

రిసరినని | నరినిన | రిసరి | సగరిరిన | రిస | ని, సా; ||

ని. ధ ధ పో | జ పు ఫ | ధ ఫ న | జ ధ | ప. స ని. స |

ధ ఫ రి | న ని | రిసరి | న ని | సరినరి | ధ లి పో |

ధ ప న | న ధ ఫ | జ పు | జ ధ ఫ | ప. పు పో |

ధ ప ధ | జ పు ఫ | క ఫ | ని. ధ లి ధ | ప ప పో |

గ రి ప | చ పు ఫ | గ. ర | పుగరిగ | రిసరి | సగరి |

గ రి న | న ఫ | ధ భ పు ఫ | ధ ప సో | త ఫ గ |

రి స రి | న ని | నపమప | రిరిగా | రిసరి |

ప మ ప | స రి | ప పమమ | ప మ ప | గరిస | ధపమ |

పథపనిధని | ద ప రి | జ ని స | ద ప సీ | పథమపపమ |

ప మ గరి | రిగరిసరి | న ని | సగరిగ | రిగరిస |

రిస | ని, సా సో ||

కీర్తనము 1 – మిశ్రజాతి ఏకతాళము – ముద్దుస్వాయిచిదీక్షితులు

మామవమీనాట్టి

మా ; మ / ని ర వ మ	మ ప \ రి గ రి ర స స ని \	
మా మ వ	మీ నా . .	
/ సా , ర భ భా	/ గ రి గ మ ప ర	
త్త రా	జ మాతం గి	
\ మా మ పా న గ గ	గ / ప మా / పా ధ -	
మా ణ కల్ప వ	ల క పా ణ	
ని ధ మ గ ర / గ	తి ని ధ గ ర గ	
మధు ర వా ణ వ	రా ఛ వే . ణ	
2 మా ; మ / ని ర వ మ	గ , రి రి స ని	
మా మ వ	మీ నా	
/ సా , ర భ భ	గ రి గ మ ప ర	
త్త రా	జ మాతం గి	
మా / పా న గ గ	గ మా పా ధ	
మా ణ కల్ప వ	ల క పా ణ	
ని ధ మ గ ర / గ రి ని ధ గ ర గ /		
మధు ర వా ణ ఎ రా ఛ వే . ణ ,	మామవమీనాట్టి	

ఆనపల్లి

మ / పా , న ధ వ మ గ గ	ర స ర గ రి సొ	-
నో మ మం	ద ర శ్వర	-
నీ పా త ధ / గ	గ రి న త్తి సా	
పు అ సూఫ్ రీ	తూ పి ణ	
/ కీ , క మొ పా	ద / స నీ సా రి	-
శ్వర్మ మే కం	క రి ద రై	-
కీ , క గ ర సా	/ ర నీ స రి సా	
జ య ప్ర	తౌ పి ని	
ధ గ రి స ని	ర ప మ ప ధ ని చ	-
పో మ ర శాన్	థ ర ణ - ధ . రి ణ	-
/ ర ని ధ వ మ గ రి	పొ ధ గ రి రి - స	
త త సు రు గు హ	శ్వర్మ దా గా రి ణ	
పొ ధ గ రి గ మ ప / ధ మ / పా ధ ని	ని ధ వ మ గా మ ప ధ స నం / గం	
కా మి తా ర్ధ వి త ర ఱ భో రణ	కా రు ణ్ణమ శత పరి పూ ర ణ	
స రి / మా గ రి స స \ నీ రి స	ని ధ మ గ రి స ధ / గ రి గ /	
కా మ కో ధాది ని వాణి	క దం బ కా నవ వి హ రి ణ	

(మామవ మీనాణ్ణ)

కీర్తనము 2 - రూపకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శేషాచల రాయకంభజామి

పల్లవి.

మ ప	— వ ధ ప మ గ రి స ఱ గ ర స గ రి స ఱ స
శే	— శో చల నా య క ఽ శ
ని ధా ,	ని సా ధ గ ర గ మ ప ధ నీ ,
జొ	మి వి శే మ వ ల
దా , / ని ధ ప మ మ / ప గ రి గ మ	య క ఽ (శేషాచల)

అనుపల్లవి

స ఱ ి \ ని	స ఱ / గ ర / గ ర గ ా గ / మ / పా ర
భా	శో ర మ ణ ప్ర శ్రుత్య
మ ప	మ ప ధా , మా / ని ధ ప మ గ ా గ స ఱ గా , రి న
శే	శో మ ర న త క్ష ముఖ
మ / ప మ	ప / ధ ప ధ / స ఱ ని ధ వ స ఱ గా , రి స
భూ	శో లా కృత బ హల త ర
నై	స ఱ స ని ధ ప మ ధ మ గ రి గ ా గ / మ ా ధ
పై	శో . . . త లైక వి గ వాం . . .

(శేషాచలనాయకం)

చరణము

గ ము	ర / గగ రి స / గ ద వు చ చ	ర / న వ నం స్య	, సా , ధ నం స్య	
గ ర చు ०	గ మ వ ధ ద హృ ద య	మ వ / ర న ద	త మ / పా , న ०	
, స ని సు ०	, ధ ప మ గ గ ద ర జ త	న ర గ మ ర	గ రీ , స ప న ० ము	
<u>మ ప \ ర గ</u> కు ०	గ / శ మ వ ధ / ని ధ ప మ రం చ మ ధు	గ సూ	గ గ రీ స వ ధ ద న ० అ ర	
<u>ధ ప మా ,</u> వి ०	ధ పా ధ ద ప త్ర	/ ని నీ సయ	, సౌ , స రీ నం గో	
<u>/ గ గ ర</u> టి ०	; గ స రి స ద మ ర గ	ని క శ య	ని చ రి స \ ని వ ధ నం సు ర	
<u>ని చ గ స .</u> బు ०	స స రి \ ని \ ధ ద స త్సు	చ / ధ త్తు	ప మ ప ధ , ప మ ప ధ్య య న ० .	
<u>మ ప \ గ ర</u> న ०	గ మ వ ధ / ని ధ ప మ ద నా	\ గ రా	గ గ రి స న య ణ ० . . తు	
<u>పొ స పొ</u> రం ధ రా	, స సౌ సా స స ద రి కాఫుల స	రీ / గ రి , స స రి స న ని ధ ప నం ద నా ద ముని వ రా ४		

వధనిసె	/గరీసెని ధ/నిధము	గరిగము	/దపాము గరిగము
వందిత	మతినవ గురుగుహా	వందిత	మనంత కీ. రిం

(శేషాచలనాయకం)

నంచారి - మిశ్రజాతి ఏకతాళము - నుబ్బరామ దీక్షితులు

సా , / పా ము / పా	మ పా ధ / ని ధ ప	/ ని ధా పా మూ
/ ధ \ మూ \ గ్రా రి	ప మూ \ గ్రా రి	/ గ్రి సా రి రి
సా / గరీసా	ఎ \ ధా గరీగము	పా / ధముగ్రిగ
మ పా / ధముగ్రి	శ / నీ ధముగ్రిగ	శ / మూగ్రిగ మ్ము ప
/ ధా ముగ్రి ము / ప	ముగ్రిన / గ్రిన	నీ ధా / గ్రా రి
గ్రి మూ పా ధా	మ పా ధ / ని ధ పు	మ / ని ధము / పరిగ
/ ము / వగ్గ / ము / పరిగ	/ ము / పెధ సరినగ్	రిగన / గ్రిగ ము —
ధ ధ నిన / గ్రిగ	ధ గ్రిన / ముగ్రి	సరినచము / ధము
/ పరిగ ము పగము	ప ధ గ్రిగ ము ప	/ ధ \ మూగ / ము పా
ధశ్శ / నీ ధమూ \ గ	గ్రిపమూ \ గ	, రిశ్శ / మూగ్రి
/ ముగ్రి వము	గ్రిముగ్రి / ధము	గ్రినిధముగ్రి

స / సా ని ధ మ గ ర | వ ధా గ రి గా | మా ప / ధా \ మా |
 పా ధ ః / నీ ధ మ | పా ధ / నీ సా | ధా మ / పా ధా |
 నీ స / గా రి స | / రి ని ధ మ గ రి గ | ము ప ధ నీ స ని / గ |
 రి సొ ధ / గా రి | ని ధ మ గ రి సా | ధ గ రి గ ము ప ధ |
 మీ చ రి ధ గా రి | / క మి గ రి సా / రి ని | ధ / మా \ గా రి |
 స / మా \ గా రి | / గ రి సా రి స | / సా సి ధ ప మ గ |
 కీ గ ము ప ధ ని | / సా గ రి చ నీ ధ | స \ నీ ధ ప మ గ |
 రి గా మ గ రి స | స / సా సా / గ రి | స / రి ని ధ మ స ని |
 ధ మ / ధ మ గ రి స | ధా ని సా రీ | / చ మ గ రి సా |
 / గ గ రి సా / రి ని | / సా ; సా , ||

ముప్పుది తొమ్మిదవ మేళము సంపూర్ణమః.

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

ర గ మి వ ధ ని]

చక్రము 7 : మేళము 40

[బుష. భూ. చక్రము

రాగాంగ రాగము 40 : నభోమణి రాగము

ల త ణ ఛో క ము.

వెంకటమఙ్గ : నభోమణిస్తు సంపూర్ణాచారోహిధవక్రిణా.

మూర్ఖన : } అరోహణము : పా ॥౧ గ ॥ ८ ॥ ॥ మ ప ధ ॥ ని స
                          } అవరోహణము : న ॥ ని ధ ప ॥ మ ॥౧ గ ॥ ౮ ॥ స.

లక్షణవివరణము - నుఱ్ఱిరామదీషితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్జగ్రహము; ఎల్ల ప్రమాదును గానము సేయదగును.

ఈ నభోమణిరాగ మూర్ఖనారోహణములో ‘ప ధ ప ని స’ – అని గనియండుటయుఁ గాక ‘ప ని ధ ని స’ అను ప్రయోగమును గనుబడుచున్నది. లక్ష్మీములందు జూడుధు.

లక్ష్మిగీతము - ప్రిపుటుకాళము - వెంకటమథి

ద్రుము

నిని సౌ		నిధపనీ సౌ		గరీ గరీ రీ సౌ	
పేఎ		రంబదానా		గంధనంం	
సనిధధవమవ		గారిసావవ		పావసనిధవ	
మిథరసంతత		పావనన్నత		ధీజనావవ	
నీసగీరించ		సాసపహగరీ		సనిరింసనిధవ	
నీరదంనిథ		శూర్పకంంన		ద్వీరదవదంన	
పమపగారిస					
రఅవురేరేవ					

అంతరి

సావపానిధ		సీససనిధవ		సీసగీరించ	
అఅరెత్తురు		సంమా. .ఱు		కోఱుజూఅఱు	
నినిసపచనిని		సా; స			
అ. .గణవతి		రే రే			

కావడ

సస		పపధమపగరీ		గరీసనినిసౌ	
అరె		బథరినంగర		బథరేవరే	
సనిధవనిసీ		నిధమపా, వ		సాపచానిధ	
నిఖనళాలా		బిదితారె		అఅరెత్తియ	

నీ స గం రి స	గ రి స సీ స రి	ప మపిగ రి మప
ఐ య ఐ య ఇ	అ ఇ య ఐ య ఇ	బి నా య క రె ఎ
ధ ధ ప స్త స్త స్త	స్త , ,	ధ ధ ప స్త స్త
రా . గా ० .	గా	న థో మ ణ రా
ప్ప నీ ధ ా పొ	మ పి ధ మ ప గ రి	స ని ధ వ మ గ రి
. . . గా	బుటి ఇ భూ చక్ర	నా గ రూ రె ఎ
శా స పా ని ధ	నీ స ప ని ధ వ	నీ స గం రి స
ఆ అ రె త్తురు	సం మ అ . ఱు	కో ఱు జా . ఱు
ని ని స వ వ ని ని	స్త ,	
(స్త) . గ ఱ ప తి	చే	

తొనము - వెంకటమథి

1. స ని ని, స్త సా	స ని ధ వ	ని ని స స	వ ని ని స
ని ధ ఫ ని ధ ధ ఫ ధ ఫ ను పొ ప మ పొ ఫ మ గ రి సా			
గ రి న ఫ ఫ ము ఫ మ గ రి ఫ మ గ రి సా మ గ రి స			
ధ ఫ ఫ మ పొ ఫ మ గ రి స స రి గ ఫ మ ఫ గ రి ఫ ధ ధా			
ఫ మ గ రి స ఫ సా ఫ సా ఫ ని ధ ఫ ని ధా ఫ మ ఫ స			
నినినీ స గ రి మ ప ధా ప మ గ రి ప మ గ రి సా			
నినిని మ గ రి గ రి స ని ని స ని ని సా ప మ గ రి			

మహా | పమపా | నిధనిసాం | నినిధప | సనినిధ |
 చనిధధ పదపమపా | పమగారిససా | పమగారి | సాగారి |
 సగరిన | చనినిసాన | పోనిధనిన | నినిన |
 నినితి | సాసా ||

2. ససనిన | నినిధ | పోనినిన | నిధప | సనినిసాన |
 గగరిన | గరిస | సానినిధ | జనిధ | జననిధాప |
 సనిధఫ | పమఫ | న్నారిరిఫ | గరిఫ | జనిఫఫుఫ |
 సనిధఫ | నిధని | పోనినిన | నినిన | గరిగాసాఫ |
 నిధధఫ | భధఫ | పోనిధని | నినిన | జనిధమాఫ |
 గరిమఫ | ధధఫ | పోనిధఫ | జమఫ | నిధఫసాన |
 నిధధఫ | పమఫ | పోపమఫ | గరిస | గరిసరిరి |
 సమఫ | ససి | సాగరిన | ససి | సగరిసారి |
 నినిస | నిధఫ | పమఫ | గరిన | సనిధపమ |
 గరిన | గరిమఫ | ధపనిస | గరిస | గరిసిస | నినిస |
 నినిసి, | సాసా ||

కీర్తనము - త్రిపుట తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

నభోమణిచంద్రాగ్నివయనం.

వల్లవి.

గౌరిమగౌరి | సానిధనీసా || ధగౌరిసపమ | ధమ / పామగౌరి ||
 నభోమణిచం | ద్రాగ్నివయనం || నగజాసహిత | బృహదీశ్వరం ||
 సమాగౌరిస | /ధధా/సధపమ ||
 నమామ్యవాంస | తతం సతతం || నభోమణి

అనువల్లవి

వసానిధనిక | నినిధవమపథప || నీసా/గగరి | సానీధాప ||
 శభోదయకర | ణనిపుణాంప్రొం || కుద్రస్ఫటిక | సంకాళం జ ||
 రిసానీధాప | నినిసనిధపా || పామగౌరిస | ,నిధ/నినిసా ||
 రణైంద్రసంసె | .వితచరణం || రాజశేఖరం | భయవారణం ||
 గౌరివమ్మవనినీధనిసా | సనిధనిధపథపథమగగరిః ||
 బుభుప్రభృతిమునిహృత్పదనం | త్రిభువనకరణమదనమథనం ||

స్వరము

గరిమగౌరిసానిధనీసా | సానీధనిపనిధపనిసా ||
 ధనిసా ధగౌరిమగౌరిసా | నిధాపమా/పమగౌరిసా ||

న సీ / వ పీ ధ ని ధ మ / ప గ ః సా | ని నీ సా ప చీ : - ని ధ / నీ సా |
 గ రీ సా ని ధా ధ సి ధా ప మ | ప మా గౌ రి సా సా ని ధ ప మ ||
 (నభోమణి)

సంచారి - మత్కృతాపము - సుబ్బిరామదీఖీతులు

సా ప పీ ధ ప మ ము పా | ధా ప ప మ ప ధ ధ పా |
 ని ధ ప ని సా ని నీ సా | ప / స సీ ని నీ ధ ధ ప మ |
 ప ధ ప ని ధ ధ ప ధ ప మ | ప చ ని ధ ప మ ప గౌ రి స |
 ప మ పా గౌ రి రి సా | సా పా హో ని ధ తీ |
 ధా పా ధా \ మా పా | మ ము గౌ రి నూ గ గౌ రి |
 స గా రి మా పా ధ ము | పా నీ భా సా మా |
 పా ని ధ ప ధ మ ప ధ మ | పా ని నీ ధా పా పా |
 మా పా గౌ రి గౌ | సా / గౌ రి సా / రి స ని నీ |
 / రి స ని ధా ఫ / ధా | నీ స / గౌ రి సా మ \ గౌ రి స |
 ని ధ ఫ ని నీ ధ ధ ఫ స | నీ స గ రి మ ప ధ ప మా |

ప ద ప ని లీ భ ధీ ప మ		ప చీ భీ ధా ని ధ ప మ	
ప ని ధా ప సీ లి ధ ని ధ		ప ని లీ ధ ప సీ ధ ప మ ప	
ధ మ ప గ రి గ్రి స లీ న		లీ స / గ్రి లీ స రి స	
గ రి లీ ప నీ లీ ధ		ప లీ సా గ రి స రి సా	
స ని ధ ప మ స గా రి స		స ప పా పా సీ లి ధ ప	
లీ ల గ్రి రి సా సా		పా లి ధ లి స / గ రి సా	
స ని స ప నీ స బీ ల ప బీ		స ని ధ మ ప మ ప గ రి స	
లీ ల లి ధ ప లీ స గ రి స		స గ రి మ పా ధ ప నీ స	
రి ప ప మ పా స ప పీ		ప ధా ప నీ స గ రి స	
సా స ప మా గ రి సా		లీ స ని ధ ప మ గ రి స	
ప నీ ధా పా మ ప ధ		ప ని స రి సా ధ ప ని స	
ప గ రి స సా లీ ధ		ప మా ప గా రి సా	
లీ ధ ప లి లి స ప బీ సా		లీ లి సా సా ; ;	

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధన్మిని

ర గ మి వ థి ను]

చక్రము : 7 మేళము 41

[బుషి మా. చక్రము

తాగాంగ రాగము 41 : కుంభినీ రాగము

ల త ణ శ్లో క ము

వెంకటమఱి : అరోవేరిధవక్రసాన్యదవరోవేధవర్జితః
సంపూర్ణః కుంభినీరాగ సర్వకాలేమ గీయతే.

మూర్ఖన : } అరోవాణము : స బ్బ గ బ బ గ భ మ ప ని ధ ని స
                          } అవరోవాణము : సా ని ప భ మ బ్బ గ బ బ స.

లక్షణవివరణము - సుఖరామదీఖితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; పడ్జగ్రహము; ఆరోవాణమందు బుషథ ధై వత వకము,
అవరోవాణమందు ధై వత వర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ కుంభినీరాగ మూర్ఖనారోవాణమందు 'స గ రి గ మ' అని యుండుటయుంగాక
థక్కుములాడు 'స రి గ రి స' అను ప్రయోగము గనుపడుచున్నది.

లక్ష్మీతము - రుంపత్తాశము - పెంకటమథి.

ధువము

పా ని ధ ని రి స ని సా		రీ ప మ ప రీ గ రి స	
<u>ర త్తు సి ం హ స నా</u>		<u>గా న . ప్ర వి జ - -</u>	
సా గ రి గ రి స ని సా		పా ని సీ ప ప మ పా	
<u>మీ న లో చ ను కె ఏ</u>		<u>పా ర్వ్వ తీ సు గు ణ బం</u>	
రి రి గ గ గ రి గ గ గ		రి గ రి ; రి సా ,	
<u>ధి ని దే . వి శో థ న అ</u>		<u>ను గు లూ . చే</u>	
స ప పా ప ని ధ నీ స		సా ; రి ప మ గ రి స	
ఉ ర్యు ఛ త్త తి ది ఇ ఇ		సం ఘ పో ప ణే ఇ	

అంతరి

సా ; రి స రి గ రి స		ని స గ రి రి సా	
సే రె శ రు వా ణి		అంబు జ పా ణి	

జావడ

ఫ పా		రి రి రి రి రి గ రి సా	
అ దె		ప్పుం ణ్ణజ నా న ం ద	
ని స గ రి గ రి స రి స స		పా , ని ధ ని రి స ని స	
మ్మైం డ ద ం డి త దో . ఉ		రం డ వి ఇ క్రము రె ఎ	

పౌ రి రి రి స రి రి స స		పవస స స పవస స స	
ఆ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య		ఆ	ఆ
ప మ ప మ ప రీ గ రి స		పా వని ధని స రి స స	
ఆ ఇ య అ ఇ యై య ఇ య		ఆ రే పా వక నే . త్రి	
పౌ ప ప మ పా నీ ధ నీ		సౌ ; , , ప మ ప	
దు ర జా లో - ० బి		తే	అ ० గ
ప ప స నీ ప ప మ పౌ ప		గ రి స గ రి ప మ గ రి స	
<u>కు ० భినీ . రా . గ</u>		బుషి ఇ మా చ . క్రప్రభు	
సౌ ; రి స రి గ రి స		ని స గ రి రి సౌ ; ,	
కే రె శరు వా ణి		అఱుజ పా ణి	

తానము - వెంకటమథి.

1. స స సా రి స రి		గ రి రి గ		రి స రి		స గ రి రి		స రి స రి	
స గ రి స రి		స ని స		భ ని ధ ని రి		స ని సా		ప ఫ ఫ	
మ ఫ ఫ మ		గ రి స		రి రి గ గ		రి రి గ రి		రి స గ గ	
రి రి		ఫ ఫ ఫ మ		ఫ ని ధ ని సా		స స ల స రి		ప మ గ రి స	
పా , రి		స రి గ గ రి		స గ రి రి న		ఫ మ ఫ		ని ధ ని స	
పవప మ ప		స ని ప		ఫ ఫ మ ఫ		గ రి స		గ రి రి గ	
రి రి స గ రి		స ప మ ప		స ని ధ ని స		ఫ ఫ స ని ఫ			

వమగరిస	ససరిసస ఫఫఫమఫ గరిస జరిస
ఫమఫ	సనిధనిసరి సగరిగరి రిగరిస గరిసరిస
సీసాసా	
2. శానినిస	నిధని ఫనిధనిరి ననిస సాపమప
రిగరిస	ససగరి సరిరిస షానిధని రిసని
సససనిస	ససస షాఫమఫ . రిగరిరి సగరిరిస
గరిస	పారిపమ గరిస నిసగరిస ఫమఫ
షానిధని	సాపమప గరిసరి సగరి రిగరిస
గరిస	గరిశగరి సపమ పానిధని సాపపప
సనిపమప	గరిస షానిసీ పపమషా రిగరిగ
రిసరి	సాగరిస రిససరి రిసరి సరిరి సాపమ
గరి ససరి సాగరిసరి ససస పాపమగరి సగరి	
సాఫమఫనిధని	సాగరి గరిగస ; రిస సీసాసా

తీర్చనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సచ్చిదానందమయ

ప్రార్థి.

సానిధిమాధ	మగరిసరి / గరిసా
సచ్చిదానంద	మయిని జృం భిణీ

స నీ రి సా సే వ సైరామ్యవాంపు న	మ ధ \ మ ప మ క న క కు	గ ర / గే ర ప ○ థ నీం (సచ్చిదా)
-----------------------------------	-------------------------	--

అనుపల్లవి.

మా ధా పా మా మ చ్ఛి త్తాం భో	గ ర స నీ రు హ వి హో	రి సా రి ణీం
మ గ రి గ మ / . మ ణ హ రి ణీ ఽ	ని ధ ని స ని ప బు హ నాను	ప మ గ గ ర య కీ ఽ
<u>సా ని ధ ని స గ రి ప మా ధా ప నీ </u> <u>వి చ్ఛి త్తాం త్తై క జ గ ద్వాయి పీం </u>	<u>రి గ రి స నీ </u> <u>శ్రీగురుగు హ చి </u>	పా మ పా / స నీ ^W త స్వ రూ పిణీం

స్వరము

<u>సా , గ రి గ రి స ని సా పా ని సీ </u>	<u>, ప పే మ / పా , ఽ </u>	రి గ రి గ గ రి సా
<u>నీ సా / ప పా ని ధ ని ప / రి రి ని రి సా </u>	<u>/ గ రి సా ని పా మ </u>	పా ని ధా ని స రి

నంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బారామ దీఁడెతులు

ప మ పా ని ని ధా	ని ని పా స ని ప మ	గ గ రి రి సా పా
పా నీ ధ ని స రి	ప మ ప రి / గ రి స	స గ రి గ రి స ఫ ని

* “విచ్ఛిత్తా” అను పారము అచ్చుతప్ప కాదగును. తరుచాతి ఆవర్త్తపు యతి స్తానము గమనించి తే “చిచ్ఛిత్తా” అని సవరింపవచ్చును (రా అ)

ధ ని సా న ని సా	పా సీ ప మ పా	ర ర గ గ రి గ గ
రి గ రి సా రి స	/ పా ప చే మా ప చే	ని ధ సీ పా ప మ
ప ని ధ ని స మ పా	ప గ రి స గ రి ప మ	గ గ రి రి స గ రి రి
స ని ఫా సా గా	రి గ మ ప స గ రి ప	మ గ రి గ గ రి గ
రి స రి స ఫా ని ధ	ని రి స ని ఫా రి రి	స ని ఫ ప గ రి గ మ
పా ని ని ధ ని పా	సా ని ని ప చే మ ము	ప ని ధ ని పా మ ము
పా గ గ రి ని పా	ప పా ప ప పా స	గ గ రి గ మ మ వ
నీ ని ధ సీ స స	ని స పా స స ని ని	పా స ని పా మ వ
ని ని ధ ధ ని ని సా	రి రి సా గ రి గ రి	సా పా మ గ రి స
గ రి సా సా రి స	సా ని ప చే మ గ	రి గ రి స గ రి స
ని స గ రి గ గ మ వ	ని ని ధ ని ప చే ని ధ	ని ని ప చే ని ని ధ ధ
ని ని స ప ని స గ రి	సా గ రి స గ రి	గ రి రి స ని స రి స
ని రి ని స ప స స స	ని ని ప చే మ గ గ	గ రి రి స ఫ ని ధ ని
స గ రి గ మ ప ని ధ	ని స గ రి సా ని ప	, మ గ రి గ మ వ
రి పా మ గ రి స	గ రి స ని స గ రి రి	సా రి రి ఫ రి సా

నలువదియెక హేతము సంపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయ ప్రధాని

ర గ మి వ ధు ను]

చక్రము 7 : మేళము 42

[బుషి. పొ చక్రము

రాగాంగరాగము 42 : రవిక్రియా రాగము

ల త ణ ఛో క ము

పెంకటమఙ . ఆరోహింధవక్రశ్న ధవజ్యశ్చావరోవాచే
రవిక్రియారాగ పూర్ణాస్తిస్తుగ్రవసానర్వకాలికః

మూర్ఖున : [ఆరోవాణము : స ల్ గ ల్ ర గ ఫ మ ప ని ఫ ధ ని స
అవరోవాణము : స ని ప ప ఫ మ ల్ గ ల్ ర ర స

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాంగాగము; సంపూర్ణము; వడ్జగ్రహము; ఆరోవాణమందు బుషభ ఘైవత వక్రము;
అవరోవాణమందు దైవత వజ్యము; ఎల్ల ప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ రవిక్రియా రాగమునకున్న, మూర్ఖునారోవాణమందు ‘స గ ర గ మ’ అని యుండు
టయుగాక, గీతమందు ‘స ర గ ర స’ అను ప్రయోగము గనుబడుచున్నది

లక్ష్మీతము - రుంపత్తాళము - వెంకటమథి.

భువము

మ పా		స ని స రీ స రి గ రి స	
ఆ రే		<u>ర ి గ నా య క ద ఇ త్యి</u>	
స ని స ప ని సీ సీ ని		పా ని ప ప మ ప స సా	
<u>గ రు వ మ ద భం జి న</u>		<u>మీ నా ం క జ న క రే</u>	
వ మ గా రి రి రి స ని స			
వ ర వా సు దే . . . వ			

అంతరి

సా ప పా ప స ని ని స		గా రీ రి సా	
<u>దూరు భో గి శ్వయ అ</u>		<u>నూ మా ధ వా</u>	

జావడ

స ని స		ప ప ని సీ స ని సా స	
ఉ భ య		శు భ క రా న్యి త ది వ్యి	
గ రి గ రి స ధ ని సా స		పా స నీ ప మ పా ప	
కా వే రి మ అ ర్యూ రి		యో గ ని ల్రొ ము ల్రొ	
సా ప పా పా మ పా		సా గ రి స హ మ పా హ	
శ్వా భ క్రం భాం భ. రా		భం భ భా రే . తుం గ	

మ ప ప ప మ పొ ; ,		శౌ ; ప మ ప సీ నీ	
రా గా ఽ గా		శే రె ర వి <u>క్రియా</u>	
ప మ గొ రి రి రి స ని స		పా స ని ప మ ప గ రి స	
రా . గబుమి పొ .		చక్ర నా గ రు రె ఎ రె	
పా ప పా పా స ని స		గొ రి రి సొ	
ధూరు భో గి శ్వయ అ		మా మా ధ వా	

తానము - వెంకటమథి

1. స న స రి | ని ప రి స రి | గ ర రి గ | రి స రి స ని | ధ ని ఫ ని |
 ఫ న ని ని ఫ | ప ప ప మ | గా ర రి స | స గ రి గ | మ ఫ ని ధ ని |
 ఫ న ని స | ధ ని ఫ న ని | ఫ న ని ఫ మ | ఫ న ని ని స |
 పొ ప పొ | ని ధ ని పొ | గ రి స ప మ | పా ప మ ప
 ప మ గ రి స | గ ర రి రి | స గ రి రి స | ప ఫ ధ ని |
 ఫ స ా ని ని ఫ | పొ ఫ మ ఫ | ని ధ ని | ఫ స ా స ని ఫ |
 ని ధ ని | పొ స ని ఫ | ఫ మ గ రి స | గ రి గ మ ఫ |
 స న రి ప రి | స గ రి రి స | స న స | స ఫ న ధ ని ఫ |
 గ రి స | పొ ఫ మ ఫ | ని ధ ని | పొ స ని ఫ | ప మ గ రి స |
 పొ గ రి గ | ర రి | స గ రి రి స | రి స ని స | ని ని సీ పొ సొ |

2. సససారి | సగరిసరి | సరిగు | రిసరి | ససగరి |
 రిగరిసని | సససనిఫు | సనిఫు | ఫొనినిఫు | ధని |
 వసనినిఫు | నినిస్తీసు | ఫొననిఫు | వపవ |
 పావమగరిస | నిసగరిస | వమవ | ససగరి |
 సఫమఫు | మఫఫు | సససారి | సగరిసరి ; సనిగు |
 రిసరిససగరి | రిగరిసరి | సససనిఫు | సఫఫొనినిఫు |
 ధని | వసనినిఫు | నినిస్తీని | ఫొసనిఫు | భఫఫు |
 పావమవ | గరిస | నిసగరిస | వమవ | ససగరి |
 సపమవ | మఫఫు | నిధని | ఫొససన | ససగరి |
 సావమవ | గరిసగరి | సపపమవ | నిధని | పపసనిఫు |
 పమవ | పమగరి | సగరిసరి | సససరి | గగరి |
 సగరిరిస | పనిధని | ఫొమఫనసనినిస | నినిస్తీ | సాసా ||

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్థామిదీక్షితులు

హిమగిరి కుమారి

వల్లవి

పమగరిరి / గరిస | సని \ ధని | సా ; ||
 హిమగిరికు మారి | తః తణ్ణి | త్రి ||

సా మా గర్ / గర్		రి శని స		గర్ గమ	
హేమాం బర్ హర్		సో దరి		సుందరి	

(హిమగిరి)

అనుష్టల్చి

సని \ ధని సా / రి స		ని పశ్చమ		పాని స	
కమ లభ వా ది వి		నుతబృహా		దీ శ్వరి	
గమ \ రీర్ / గర్ స		ని పమగ		<u>గర్ సన్నిస</u>	
కమ నీయ తరగు		రుగుహావి		భా శ్వరి	
<u>సనిఫనిఫనిసమప సనీసిగరీ</u>		<u>సరిసానిపమా</u>		<u>గరీసగర్గమ</u>	
విమలహృదయ కమలవి కాస కరి		విధువహ్ని రవి		<u>క్రియాశక్తికరి</u>	

శ్వరము

<u>పమాగరీరీ/గరీరీస సనిఫా</u>		<u>నసిఫనిధీస</u>		<u>నిఫరిస గరీగమ</u>	
పసీ ససీ పనిసీ నిసిసా/గం , రిసా పనిపమ					

(హిమగిరి కుమారి)

సంచారి - రూపకతాశము - సుబ్బరామదీక్షితులు

నిధనిసా		సనిపామా		పసనినిసిస		ధనిసనిపమ	
సనిపమపమ		గంరిసా		గరిసనిసీ		సిసరిసా	

ఫ ని ని ని సరి	స ప షు గ గ రి	స ని ధ ని సా	ని ప స్తో మ పా
ని ని ని ని సా	మ ఫ ని ఫ ని స	రి స ష ష మ గ రి	స / గ రి / గ గ
మ మ పా మ ప	మ వ స స ని ని త	మా పా గ రి	స మ గ రి గ రి
సా స పా ప	స మా గ రి గ	స గా రి గ రి	రి ప ష ష మ పా
మ త ని ని తీ	ప త స మ మ ప	సా స మ ప ని	ప మ గా రి గ
ప ని స రి స	గ గ రి ప ని స	ప / ని ని తీ	సా ని ప మ ప
స ప్పా ప మా	గా రి రి సా	ని స ప్పా ప న	ని స గా రి గ
ప ని సా ని ని	భీ స ని స ని	సా స గ రి గ	సా స ప మ ప
ని స ప మ ని ప	సా ప మా ప	సా గ రి స	మ ప్పా ప్పా మ ప
గా రి గ మ ప	పా ప సా ఒ	మ ప ని ని ప మ	ప త ని స గ రి
గ రి గ రి స గ	రి గ స రి ని స	ని ప స ని ప స	గ రి గ మ గ రి
స ని ప ని ధ ని	ప సా ని ప మ	గా రి రి ని స	ని ఫ ని ని స ని
స గ రి రి స స్తో	ప మ ప ని స	ప సా గ రి స	ప సా ని ప మ
స ప్పా మ గ రి	ఫ సా ని ని స	పొ ఫ స ని స	గా రి రి పా
/ గ రి పా ;			

నలువది రెండవ మేళము సంపూర్ణము.

ఏడవ చక్రము ముగిసెను.

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

ర గి మి ప ధ న]

చక్రము 8 : మేళము 43

[వసు. పా. చక్రము

రాగంగరాగము 43 . గీర్వాణి రాగము

ల త ణ శ్రీ క మ

వెంకటమా : నివ్వాల్సీరోహాచేపూర్వాగ్ని రావ్యశిసార్వకాలికి.

మూర్ఖుని : అరోవణము : స బె ర బె గ మ ప బె ధ బె ని ధ ప ధా సా
అవలోవణము : స బె న బె ధ ప మ బె గ గ బె ర స.

లక్షువిపరము - సుబ్బారామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్గ్రివావు; ఆరోవాణమందు నిషాదవజ్యము, ఎల్లప్పుడుసుగానము సేయదగును.

లష్యగీతము - వ్రద్ధవత్సాఖము - వెంకటమంచి

భద్రవము

ని ధ వ ధ సా గ గ గ రి మ గ రి స	రి గ రి రి సా రి స సా రి ;
<u>ప్రతి శటు రె బ్ఫి జ న అ రు ఉ ణ</u>	<u>గి రి రె ఎ రె స సం పూర్ణా</u>
<u>థా రి రి స ధ వ మ వ ధ ని ధ పా</u>	<u>గ గ గ పా ప ధ రి రి స ధ ధ ప ప</u>
<u>మి త్త రూ ప మృగ ద మ రు గ రే</u>	<u>వ ర జు శూ ల థా ర ణ అ ఽ - -</u>
గ గ రి రి గ గ రి రి స రి సా ;	
<u>ధ కా - - సు ర మ ర ద ను రే</u>	

శాపడ

<u>పా ధ స సా రి గ గ గ రి రి సా</u>	<u>రి సా రి గ మ హ మ గ రి సా</u>
<u>నా గా ధి ప్వతి శూ మ ఱు రే</u>	<u>శూతే శా శ్రీ త రా - కు రే</u>
స రి స ధ వ ధ ని ధ వ ధ పా ;	సా ప పా ప ని ధ వ ధ స స రి రి
అ . . . . . అ ఽ వో	ఈ య రే రె వి ధి కో . . . టి
<u>హ హ హ హ హ హ హ హ సా ;</u>	<u>ధ ధ స థా హ మ హ స నీ ధ హ హ హ</u>
<u>రు ఽ డ మ ా ల థా - రు రే</u>	<u>అ ఽ గ గి ఇర్యా అ టి రా . . గ</u>
హ మ గ గ రి స ని ధ వ మ గ గ రి స	
వ సు పా . . చ . . క్ర నా గ రు	
ని ధ వ ధ సా గ గ గ రి మ గ రి స	రి గ రి రి సా రి స సా సా ;
<u>ప్రతి శటు రె బ్ఫి జ న అ రు ఉ ణ</u>	<u>గి రి రె ఎ రె స సం పూర్ణా</u>

తానము - వెంకటము

1. ననసారి | ననరి | ననరినరి | ననరిరిగగరిరి | నరినరి |
 ననసాన | నిధన | ఫననిధఫ | నిధ | ఫధఫధ | ఫమఫాధ |
 ఫమఫ | గగరిగ | రినగరి | ధాగరినరి | ఫధసారి |
 సగరి | సరిగమప | గగరిరిస | ధఫ | మఫమఫ | ఫమఫాధ |
 ఫనిధ | ఫధఫరిస | ధఫగరిస | ధఫ | గరిసరి | సపపాధ |
 పమప | పమగరిస | ధఫగగరిరిగ | రిరి | సపమప |
 ననరిస | గగరి | గమపమప | పమగరిస | ఫమ |
 ఫధఫధ | ఫనిధాస | సనిధ | ఫననిధఫ | నిధఫధఫ |
 పప | మపమమ | గమగగరి | ననరిగరి | రిస |
 సాసాసా ||

2. ధధఫస | ఫధఫనిధధ | ఫధఫమఫ | గగరిరి |
 సపమపపమ | గమపమప | పగరిరి | సరిననిధ |
 ఫననిధఫ | గరినరి | సధపమపధ | మపపమప |
 మగరిస | ధఫరిసధఫ | ఫమఫధస | ధఫగరి |
 సధపమపధ | పమగగరి | పమప | ధనిధప |
 ధరిసస | నిధపధమప | ధరిసనరి | పమపధ |
 గగరిసరి | సనరినరి | ససఫధ | ఫరిఫనరిస |
 గరిసగరి | సగరి | రిస | సాసాసా ||

కీర్తనము - శ్రీపుతురూపము - ముఢ్చస్థాపమిదీక్షితులు

నమోనము స్నే గీర్యాణి

వల్లవి

గ రి గ / మా / వ | , ధ / ని * వా పా | మా గ గ రి న | \ త్ ధ / గ రి గ రి న ||
 నమోన మ స్నే | గీ రాయణి | నా దబిందుక | జా క్రే ణి . ||
 (నమో)

అనువల్లవి

వమ ము వ ధ పా ధ | / ని * ధ పా మా | గ రి వ మ ధ ప | , / ని ధ ప ధ సా ||
 సు మ నో - పా సి | త క జాయి ణి | సు రా సు రను తే | బ్ర - హా యి ణి ||
 రి గ గ రి స / రి గ రి న ని ధ పా | వ మా వ గ గ రి న పా ధ ప మా ||
 ఉ మా ప తి ర మా ప తి వి ది తే | కు మా ర గు రు గు వం స ము నై ది తే ||

స్వరము

గా . — ^w గా మా గ రి వ \ మ | , — ^w గా — ధ గ రి / గ రి వ |
 \ సీ , ధా వ ధ ని ధా వ ధ సా | గ గ రి గ — గ రి మ మ గ రి న ర ||
 ధా ర ర స / ర వ మ పా ధ / ని ధ ప | గ గ / పా పా ధ / రి స / రి స ధ పా |
 ధ గ గ గ రి రి సా ధ / ని ధ ప | ధ / పా స ధ వ మ గా రి పా వ మ ||
 (నమోనము స్నే)

సంచారి - మర్యాదాకము - నుబ్బరామదీక్షితులు

గ గ ర ర స స ర ర స
 మ గ గ , ర ర స
 గ మ ప మ గ గ ర స
 ప మ ప ధ / ని ధ ప ప గ
 ఫ ధ / ని ధ ఫ ఫ ధ రినరి
 ఫ / ని ధ ఫ మ ఫ ధ / ని ధ ఫ
 ర గ మ పా ధ / ని ధ
 ధ ర ర ర న / ధ ధ పా గ ర
 సా రి న రి గ మ పా
 ర ర సా ర న ధ ధ ఫ ఫ
 స / ప పో పో / ని ధ ప / ధ ప
 ప ధ ప ధ న న పా ధ ప
 ధ / ర ి స ధ స ధ ప ప గ
 ఫ ధ స ప ర ి ప ధ స ప

ర గ మ ప ధ / ని ధ ప
 రి సా రి గ మ
 రి రి ధ ర ర స
 గ గ / పా పా ధ ర స
 గ గ ర ర గ గ న ధ
 ధ / న సా ధ / ర సా స
 పా ధ / ని ధ ప గ గ స
 న ర గ మ ప ధ గ ర ర
 మ గ ర ి గ ప మ గ
 ధ / ని ధ ధ / ని ధ ఫ ధ స
 ధ / స సా ర ర ి ప ప / ధ ప
 ధ పా మ ప / ని ధ ప మ ప
 ర ి ర ి గ ర ి సా పా ధ స
 గ గ వ ప ధ ధ ర ి పా

మధ / నిధద్యపదస్స / ధద్యస్సాపమవనిద |
 వమధ / ధాపమగగ్రి | నపదప / నిధపదరిస్ |
 రిస్గ్రింగ్స్రిస్సా | పపాప / నిధన్మపదస్ |
 పద / నిధపామవగగ్ | రిగ్మపదపద / నిధప |
 దసోర్గ్రింరిస్ద | పధగ్గ్రింరిస్సా |
 మగ్రిస్సపదనిదపమ | ధ / నిధపస్మగగ్రిస్ |
 రిగ్మపచ్చద / నిధపచ | సధపస్మగగ్రిరిస్ |
 / ధాపమగ్గ్రిరిగ్గ్రిస్ | సరిగ్గ్రిరిస్సా ; ||

నలువది మూడవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

ర గి మి వ ధ ని]

చక్రము : 8 మేళము 44

[మసు. ఉ. చక్రమ:

రాగాంగ రాగము 44 : భవానీ రాగము

ల త ణ టో క ము

పెంకటము : భవక్రాల్లరోవాటేపూర్ణా భవానీ సార్వకాలికి.

మూర్ఖున : } అరోహణము : స బ ర బ గ ట్ల మ ప బ ధ ప బ సీ స
 అవరోహణము : సా బ ని బ ధ ప ట్ల మ బ గా బ ర స.

లక్షణవివరణము - నుఱ్చిరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; పజ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు తైలైవచవక్రము. ఎల్లప్పుడు
గానము సేయదగును

ఈ భవానీ రాగమునకు గాంధార నిషాధములు మిగుల రంజనములుగల జీవస్యరములు.

స ర గ వ ధ ప మ వ , గా ధ ప మ గా గా . రి స ని ని సీ ధ ఫ సీ సా -
విశేష ప్రయోగములు,

లక్ష్మీతము - రుంపత్తాళము - పెంకటమణి

ధువము

గ గ గ రి స స రి గ ప చ		ధ ధ ప మ ప గ గ గ రి స
<u>ప్ర</u> ణ త జ న మ ० దా ర		<u>గి</u> రి వ రో - <u>ద్ర్యా</u> - ర - -
గ గ గ రి స ని ని ని ధ ప		ని ని సొ రి గ గ గ రి స
<u>మి</u> హి ర శ త న ० కా శ		<u>వదు</u> మా తు ప ర మే . శ
స రి గ ప ప ధ ప మ పొ		గా ధ ప మ గా గ రి స
<u>ద</u> ర ణ ० మ ర్యు - ర రే		<u>ని</u> చ్చ క - శ్యా - - ణ

అంతరి

ని ని ని ధ వ నీ సొ రి		గ గ గ రి స ప చ మ గా
జ్ఞా .. ర చో . ర		శ భ్రా . . . మ ణీ
రి సొ ; , స		
రే ఏ క		

ఖావడ

ప పొ		ధ ధ ప మ ప గ గ గ రి స
అ రే		పొప్ప - వ ० న లు - ద్రుతి -
మ గ గ రి స ని ని ని ధ ప		మా వ ధ వ ని సొ ;
భ్రా ర తీ . దే . . . వి		నా థ స ० ను తా

గ గ గ రి స రి స నీ ని		సా రి స రి స రి గ గ గ	
ఆ ఇ య తి య అ ఇ తి య		త య తి య ఇ ఇ య ఇ య	
గ ప ప థ ప థ ప మ పా		సో ; ప సీ సీ థ ప	
ఆ . . . . రే		రా ఆ గా ० . గ	
ప మ పొ ప మ గ గ రి ప		మ గ గ రి స రి రి రి ప	
<u>శవా - ని రా . . . గ</u>		వ సు . (శ్రీ) . చ . క్రప్రభు	
ని ని ని థ వ నీ సా రి		గ గ గ రి స ప ప మ గు	
ఖా . ర చో . ర		శి ఖా - - - మ ణీ	
రి సా ; , స			
రే రె			

తానము - వెంకటమళి

1. స న సా రి రి స	స స రి స రి	ఫ స ని ని స	థ ఫ	న ఫ పా
థ ఫ స	థ ఫ ని థ ఫ	థ ఫ	ఫ ఫ ఫ మ ఫ	ఫ మ పా
గ రి స	గ గ రి స రి	స ని	స రి స గ రి	స థ పా
ఫ మ ఫ	మ గ రి ఫ స	గ రి	స రి గ మ ఫ	గ మ ఫ
ఫ మ ఫ	థ ఫ ఫ మ ఫ	ఫ మ	ఫ ని థ ఫ ఫ	ఫ మ పా
థ ఫ స	థ ఫ గ రి స	రి రి స రి గ మ వ	థ ప మా	గ రి స
రి గ మ వ ఫ	ఫ మ	వ ధ ప మ వ	వ మ గా	రి స ర
రి	స స ప మ ఫ	థ వ మా	వ ని థ ఫ ఫ	స గ రి రి గ
రి	థ వ మా	థ వ ఫ	వ ని థ ఫ	ప మ

ధపనినిసు | ధధపా | సెనిసు | ధధవనిధ | వధ | పవపమప |
 పమగా | రిరిసు | పసరిసరి | ససు | ధఫగరిసు | ససరి |
 ధఫగు | ధఫసునినిసు | నినిటీ, | సాసా ||

 ॥ రిరిసనరి | ససునినిసనునిసు | నినిధఫు | నిధఫు |
 ధధఫుఫు | ధఫసనునినినిసు | ధఫుఫుఫు | ఫుఫుఫు |
 గగగరిసు | సనరిసఫుఫుఫు | సరిగుఫు | ధధఫు |
 నినిసనునిసు | ధఫరిసగగరిసు | సగరిసు | సనరి |
 ధఫనినిసు | ధఫగరిసగగరిసు | సపమపపమప |
 సనరిసు | గరిసు | ధపమపధ | పవపమగరిసు |
 పమగరి | సరిగు | ఫుఫుధఫుని | ధధఫుసనునినిసు |
 ధధఫుని | ధధఫు | ఫుఫుఫుఫుఫు | గగరిసగగరిసు |
 సగరిసు | సనరి | నినిసనునిసు | నినిటీ, | సాసా ||

కీర్తనము - తిస్రణాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీషీతులు

జయతి శివాభవానీ

పల్లవి

గగ్గుమపమా | గరీపాన్ని | గారిసన్ని | స్తుసరిగరిసా ||
 జయతిశివా | భవానీజ | గజననీ | నిరంజనీ ||
 (జయతి)

అనుపల్లెవి

ధ పా రీ సా	ని ధా ప మా	గా ము పా గ	గ రీ న తీ	
ద యూ ర స	ప్ర వాహీ సీ	దం డి తా సు	ర వాహీ సీ	
<u>వ ప మా</u>	<u>గా గీ రీ న తీ</u>		<u>రి స మా గ / ధ పా న సీ</u>	
శ య కృ ద బ్ధం ద మ ర్ది తీ			<u>ఖా స మా న</u>	<u>క ప ర్ది తీ</u>
<u>స రీ గ గ రీ స</u>	<u>సా న నీ ధ</u>		<u>ప పా మ గా గీ రీ న తీ</u>	
జ య గు రు గు హ	రం జ తీ జ		<u>న నా ది ఫే ద</u>	<u>శం జ తీ</u>

స్వరము

<u>గ గీ గీ రీ రీ సా స రీ</u>		<u>గ పా పీ ధా ఫీ వ మ / వ గ గీ</u>	
<u>రి స తీ ని ని థా ధ ధ వ ని</u>		<u>వ రి గా / ధ పా గా / ధ వ మ</u>	
<u>గా గా ని ని తీ ధ వ తీ</u>		<u>ధ ప సా రి రీ గా గీ రీ తీ</u>	
<u>గీ రి ని ధ \ మా గా మ ప / ధ ప</u>		<u>ని సా ధ పా మా గా రి ని</u>	
			(జయతి శివా)

సంచారి - మర్క్యతాళము - సుబ్బరామదికీతులు

<u>గా రి స ని ని నీ థా</u>		<u>ధ ని సా రి గ గీ రి సా</u>	
<u>మ ప గ ప మా గా రీ</u>		<u>గా ధ ప మ గా రి సా</u>	

ని నీ ధా సో ని నీ సో		ఓ గొ రి న ప మగ్
రి గ పః ధ పః ప మ గ్		పు గ్ రి సో ని నీ ధ ప.
పు ప త్తి న రి గ్ రి రి		స గ గ్ రి రి న జ్ ని నీ.
సో రి ప రి గ గ గ్		న రి గ్ మ ప గ గ గ్
గ పః ధ ప ధ ప ప మ		రి స త్తి స స రి రి గ్
ధ ప నీ / రి స / గ రి గ్		మ ప గ్ మ గ్ రి గ
మ ప ద ప త్తి ధ ప		మ ప ధ ప ని చ్ మ ప
మ గ్ గ ప మ గ్ మ ప		ధ ప త్తి నీ ధ ప మ
ప / ని ధా ప ప మ ప		మ ప ధ ప ని స ని ని ధ ప
నీ నీ ధ ప మ మ		ని ధ ప మ గ్ గ రి స
ద ప గ ప మ ప ధ ప ని ని		ధ మ గ ప కు ధ ప చ చ ని
ధ ప ని ని మ ప ధ ప న న		ధ మ గ గ రి గ మ ప ధ ప
ని నీ ఈ రి గ రి సో		గ్ గ రి స ని ని నీ
గ రి స ని ధ ప త్తి త్తి		స ని ధ ప మ ప గ గ్
ధ ప మ ప గ గ రి స		త్తి సో రి గ మ ప ధ ప
నీ సో రి రి గ గ రి స		నీ నీ ధ ధ ప మ గ గ్
/ ని నీ ధ ధ ప మ గ గ రి స		మ గ్ గ రి స నీ ధ ప
నీ సో నీ స ని ధ ప మ		గ రి స ని ధ ప మ
సో నీ ధ ప మ గ గ్		ప మ గ గ రి రి సా గ రి
సా రి స ని ధ ప ని స రి		గ గ ప మ గ రి సా ;

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధాని

ర గి మి వ ధ ను]

చక్రము 8 : మేళము 45

[వసు. గో. చక్రము

రాగాంగ రాగము 45 : శివపంతువరాళి రాగము

ల త ణ శీర్ష క ము.

వెంకటమణి : పూర్ణాపంతువరాళ్యాహ్యమణ్జగ్రహమన్యితా.

మూర్ఖును : } అరోహణము : స బ ఱ బ గ ఫ మ వ బ ధ ని న
                          } అవరోహణము : స ని బ ధ ప ఫ మ బ గ బ ఱ స.

లట్టివివరణము - సుట్టిరామదిక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; మణ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ పంతువరాళి రాగమును అంతర గాంధారముగానే పొడుచున్నారు. సంప్రదాయజ్ఞులు సాధారణ గాంధారముగానే పొడుధురు.

లక్ష్మీగీతము - త్రిపుతుతాళము - వెంకటమణి

ధ్రువము

ధ ప ధ ని	స సీ సీ ధ ప ధ	ని ధ ప ధ ని సొ
గో . వ	ర ర - - - న్న	గె రి ధ రు . రే
గె ము పథ పము గె	రి స రి సొ ;	ధ నీ గ రి స ని
మి, హీ ర క - న్యా -	ప తి . రే	ధ ఽ మ జ అ ఱ
స రి స సీ ధ ప మ	ప ధ ప మ గ రి స	
ను త జ గ . త య	ధ ణై ఫ ణై - రే -	

అంతరి

పా ధ ప ని ధ ప	ధ మూ , గ మ ప	ధా గ రి రి స ని
బా ల రా . జ	గో ట పా ల	చి త్త భ ప సు రు
సొ ,		
రే		

భావడ

గ రి గ మ	చ మ గ గ గ రి స	సొ రి ని ధ ని సొ
అ . . .	రె - రె కం చ న	కా . న న న ఽ
ధా ప మూ పా	ధా ప మ గ మ ప	గా రి రి సొ ,
చా - - రా	వా సు దే . . శ	ఛా - - ఛా

సారిగమగమ		పాధనిసీరిగ		మంపథిపథినీ
రాగా - ०గ		<u>శైవపంతువ</u>		రాథింపా००
పో ; ; ,		థథినీథథపమ		గరిగమగరిస
గా		సింధురా.మ		క్రియారా. .గ
సరిసిదపమ		పథపమగరిస		
వసు - గో ..		చ.క్రనాగరు		
పావధనిధప		ధమా,గమప		ధాగరిసని సా.
బాలరాజ		గోట పాల		చిత్తశవగురు రే

సంచారి - త్రిపుటతాళము - నుబ్బరామదీక్షితులు

సాధథిపమప		/ ధథిపథీమగ్		గ్ / నిధథిపా
మగ్ మాపా		/ ధాపథీమగ్		గమపమగరిస
/ గగరిసారిస		నీని \ ధాతి		నస్సరినరిగ్
గిమగ \ రిగర		నస్సరిననిసా		రింగ / మగ్
రిగ \ సారి		గమగ్రి		గ్రినిరిసా
నీధన్నినరిగ		మగ్రిరిగ		గీ / నిధపమగ
/ ధమగ్ / పమ		గమగ్రిరిస		గ్రిసాతీ
/ గరినస్సిధ		ధనిధనీతి		ధాధధనీ

ధ ధ ని సా రీ | శరిగ్ గ్ రి సా | సధా ధ్ పా |
 ప మ ప థ ధ ధ పా | మ / ధ ప మ్ ప థ ప | \ మూగ మ / ప మ గ |
 గ గ / ధ పా మ్ గ | ము గ మ ప థ ని ధ | ని ధ / ని ధ ని ధ ధ్ |
 / ని ధ ధ ని ధ ప మ | ప థ / ని ధ ధ్ ప మ | ప ద / ని ప థ / ని ధ |
 మ్ ప థ ని స ని ధ | / ని ధ ప గ మ్ ప థ | గ / ని ధ గ / ధ ప మ |
 గ / ధ మ గ / మ గ గ్ | రి గ మ గ గ్ రి స | ధ ని స రి గ మ్ ప |
 స రి గ మ ప థ ని | రి గ మ ప థ ని స | గ మ ప థ ని స రీ |
 / గ రి స ని ధా | ని స ని ధా పా | / ధా ప మూగ్ |
 / మూగ మ ప మూ | గ్ మ / మ గ రి సా | ని ధ ని స రి గ మ |
 \ సా రి గ్ మ మూ | \ గ్ మ ప థ ని స | సా రి గ మ ప థ |
 ని స రీ / గ రీ సా | ని ధ మ్ / పా మూ | \ గ్ రి సా నీ |
 ధా ని స రి గ రి | స / గ రి సా ; ||

జన్మము : సింఘరామక్రియ

ల తు ణ శ్లో క ము

వెంకటమథ : సింఘరామక్రియారాగోహ్యవరోపొందివక్రతః

మూర్ఖునః : [అనోహణము : స బ ర బ గ భ మ వ బ ధ ధ బ నీ సా
అవరోహణము : స బ ని బ ధ వ భ మ బ గ బ ర గ స]

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ఉపాంగము; సంపూర్ణము; షడ్గ్రిగ్రహము; అవరోహణమందు బుమథవక్రము ఎల్లప్పుడును గానము నేయదగును.

ఈసింఘరామక్రియారాగ మూర్ఖునారోహణము సంపూర్ణముగా నుండుట చుంగాక 'స రి గ మ ధ మ ధ ధ ని స' - ఇటువంటి ప్రయోగములు మిగులనున్నపి. ఈ రాగమునకు దైవత నిషాదములు మిగుల రంజనములుగల జీవస్వరములు.

లక్ష్మీగీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటమథ

ధ్రువము

సా సా		స ని ధ ధ వ ధ మా ధ ధ ధ నీ సా	
శా ర		ఫ్రె తి ధ ర శి ల ర ఛ్యా - - మా	

ధ ప ధ ని సా రి గ స రి సా , స	గ గ స రీ గ మూ రీ గ స రి ని
వ్యో - సు రే కౌ - . త్యాగ అ	. . య న్నిపా - ఇ న్నా ఏరో
సా రి ని స ధ ప ధ మా పా ;	గ స రి గ మ మ ద న వ న ధ ని సి స
మ చ్చ ర మ య ప వా మాణా ०	గ య ద హా ० .. ఇ ఉ ఎ ని ద ఆ ల
రి స రి గ గ మ రి గ స రి స చ ధ ప	ఒ ని ధ ప మ ధ ప గ మ రి రి ఈ సా
అ .. . . . స ఆ . య	క వ ఇ క శ అ ప ర బి తి ఇ జు రే

४८

సంచారి - మర్యాదాకము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

ధ ధ ప ధ మా ధ ధ తి		స రి ని స ధ ప ధ మ గా
మ మీ ప మ గా / పా పా		రి గ గీ మ పా రి గ స రి
గ సా స రి ని స ధ ధ		ధ ధ ని స రి గ స రి సా
స గ గా స రి గ మ రి గ		సా / రి ని స / ధ ప ధ \ మా
/ పా మ ధ మ ధ ధ / ని తి		స రి గ గీ / మ మీ రి గ సా
ధ ప ధ ని సా రి రి గ మ		స రి గ మ రి గ స రి ని స
రి రి / గ గీ / మ మీ / పా పా		మా ధ పా ధ మా పా
పు గ రి గ స / రి ని / స ధ		నీ స రి గ \ సా రి రి / గ గీ
/ మీ మ / పా పి రి గ స రి ని		స ధ ప మ ధ మ / పి రి / గ స
రి రి గ గీ మ ధ మ మ ధ ధ		మా ధా ధా ని ని ధా
ధ ప ధ ని / సా రి గ మ మ		ధ ప మ ప / ధ మ / ధ ధ / ని ని
స రి / గ స / రి ని / స ధ / ని ప		మ / ధ ధా ధ ప గ రి గ మ
మీ ప మ ధ ని ధ రి రి గ ప		నీ ధ న ని గ రి ప మ ధ ప

గరిగ సరిగ ము ప ధ ధ		మ ధ ధ ప ధ ని సరిగ మ
సరిగ మ ప ధ మ ధ ని స		ం గ సా / కి నిధా / ని నిః
ధ షా / ధ మ గ రి / గ సా		ని ధ నిః సరిగ గ గ మ వ
గ మ ప ధ మ ధ మ ప ధ ని		మ ము ధ ధ ని నిః స ప ర రి
స రి / గ సా రి ని స ని ధ		ప మ ధ ని స రి గ \ సా స
ం గ స ని ధ ని ధ షా ప		స ని ధ ప మ గ రి గ స
రి గ ము ప ధ ని స రి గ స		రి ని ధ ప మా ధ ని స రి
\ గ సా ధ షా రి గ సా		ని ధ ప మ గ రి / గ స ని ధ
ని స రి గ స రి \ సా :		

నలువుడై దవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రాయ ప్రదర్శని

ర గి మి వ ధి ని]

చక్రము 8 : మేళవు 46

[వస. భూ చక్రము

రాగాంగరాగము 46 : ప్రవరా రాగము

ఎ త ణ టో క ము

పెంకటమఙ . ఆరోహిగనివర్జ్యు వరిహీనోఽవరోహణే
సంపూర్ణ ప్రవరాకోఽయి సర్వకాలేప్రగియతే.

మూర్ఖున	ఆరోహణము : స ॥ ८ # మ ప ధ సా
	అవరోహణము . సా ॥ ని ధ # మ ॥ గ న

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామ దీక్షితులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము; మడ్డగ్రహము; ఆరోహణముదు గాంధార నిషాద వర్జ్యమ ; *
ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

---

* ఈ మూర్ఖునానియ మములు ఇచ్చిన లక్ష్యము లంతగా పాథింపబడ భేదు గమనింపవచ్చును. (రా 4)

లక్ష్మీతము - రూపకత్తాశము - వెంకటమథి.

ధ్రువము

ధమగస్	సనినిసనివ	ధధసా;	సరిపమగస్
<u>రవినం</u>	నిథవా ..	<u>గీశా</u>	<u>మితనంనుత</u>
సనినిసనివ	పనినిధవవ	పమపా;	గగరిసనిస..
<u>పావితబుఅ</u>	<u>ధిఅమంనతి</u>	<u>నిరతా</u>	ఇయఇయఇయ
పసనిసనివ	సీనిధవమ	గన	
అ.....అ	అంవోఒఇయ	ఇయ	

జూవడ

పొపొపనీధపమ	పమపా;	ధమగసనివ
అరెక్క..రంబుధి	ఇయనా	అ.....
సనినీ, స	సరిపహధమ	గసనిసనివ
అ.అరె	అ.....అ	అ...రె రాగంగ
పవసా, ఒ	మపధమగస్	నిపమపసస్సు పచ
<u>ప్రవరాజ</u>	రా.గఅవను	భ...చక్ <u>ప్రథు</u>
ధపగస్	సనినిసనివ	ధధసా;
రవినం	నిథవా ..	<u>గీశా</u>

కిర్తనము - త్రిపుతు తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

స్తవరాజాదినుత

వల్లవి.

రమగాసాని | సన్నినిఫ్ధాన | పానిధాపము | , ధపమాగ్మాసా ||
స్తవరాజాది | మతబృహదీళ | తారయాశుమా | ○ దయానిధే ||
 (స్తవరాజు)

అనువల్లవి

పమ/పాప్మమా | గ్సనిధమగస | పానిధా/రిస | , సానిధసస్స ||
 భవ పాళమో | చననిపుణతర | పార్యుతీళక | క్రప్రియకర ||
రిమగస్ రిసనిధప వసనిధము | పాసనీధ/రిసనిధ/ సనిధప ||
 భవగురుగువాజనక త్రిపురహర | భక్తిముక్తి వితరణ చతుర ||

స్వరము

ధమగాసా / రిసన్ని/సన్నినిని | ఫాధధసారి/పమాగాసా |
పమపానినిధాపపమాపా | ధధసిధపామగ్గరిమపా ||
గగాపసాపసానినిసానిప | నినిధపముప/నినిధపమపా |
/ధమగపసనినీసారి/గాసి | సాపపానిధమాగససని ||
 (స్తవరాజాది)

నంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

సరి ము పొ ధ ధ \ మా		గ గ్ సా రి స మ్ గ సా	
స ని శ స ని ధ ఫ బ్ సా		ప ము పొ గ గ్ స రి ని శ	
నీ ని ధ వు శ ధ ధ సా		స సరి ము పొ ప ము గ గ్	
స ని స ము గ గ్ / ధ ము గ స		ప ము పొ ప ధ \ ము గ స ని	
స ని నీ స రి ము ప ధ ము	:	ప ని ని ధ ము ప ము ప పొ	
ప సీ సో ము ప ధ ము గ స		ని ప మూ పొ గ గ్ సా	
ని ప ధ ము ప ము ధ \ ము గ స		కో ధా ప పొ / ధ ధ ము ప	
ధ ధ ము ప ధ ధ ని ధ ము గ		ము ప ధ ధ రి ము ప ధ ని ధ	
ప ని ధ ధ ము ప చీ ధ ధ		ప ము ని ని ధ ధ ని ని ధ ము	
గ స రి ము ప ధ ము ప / ధ ధ		/ స ని ని ధ ప ధ ప స ని ధ	
స రి గ గ్ సా రి గ సా		గౌ గు స రి / గ స రి సో	
గ రి స ని స ప స ని ప ప		/ నీ ని ధ ప ధ ము పొ ము	
గౌ గు స ని ధ ధ సా		ప ధ సా స రి / గు ప సా	
రి ము పొ ము ము ధ ము సా		స ని కో సో ప ధ ము ప	

ధ దీ మ ప సీ ధ సీ / రీ ని ధ | మ ప ధ దీ సొ ని ప సొ |
 స ని స రి మ ప ధ మ గ స | స ప స ని ధ ప మ ప సొ |
 స స ప హ మ ప స నీ స | రీ రీ గ గ స సీ రీ గ స రీ |
 మ గ గ స సొ నీ నీ ధ | ధ మ గ గ గ స సొ |
 సీ రి ప మ గ స ప ని నీ ధ | మ ప / స సీ సొ మ ప స సొ |
 సొ ని ధ మ గ గ సొ | స రి మ ప మ ప ధ ధ సొ |
 స ని ధ మ గ స మ గ సొ | గ సొ ని ధ స సొ ||

నలువదాఱవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

ర గి మి వ థి ను]

చక్రము : 8 మేళము 47

[వసు మా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 47 : సౌపీర రాగము

ల త ణ ళో క ము

వెంకటమఱ . సౌపీర స్వవరోహించావ వజ్ర్యిశ్శార్వకాలిక .

మూర్ఖన : } అరోవాణము : స బ ర ల గ డ్ల మ వ థ ని స
} అవరోవాణము : స ని థ డ్ల మ ల గ బ ర స.

ఉషణవివరణము - నుట్టిరామదిక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; వజ్ర్యిగ్రవాము; అవరోవాణమందు వంచమవజ్ర్యిము, ఎల్లపు దును గానము సేయదగును.

లక్ష్మీతము - త్రిపుతుజాశము - పెంకటము.

ద్రుము

సా		సనిధనిధమూ		సాధనిసరీసు
ధ		రాధరిఖవా		గీతనంగతి
గరిగరిగరిసని		సా; , గగ		సారిగధమూ
మిరంవలెయా		సా ప్రతి		ధిరవిషవా
గరిసరిసనిధ		సాసనిధనిధ		మవధమగరిస
నుభవనఅవిశ		షయాఖయిశ		ఇయిఖయరెవరె

అంతరి

పావధమపద		సానిధనిధమ		పదనిసారిం
ఆచెళంకర		లోకశంకర		ప్రంఖతశ్రుత
గగగరిగగరి		సా; ,		
అంకతిరుదం		కా		

జూవద

గగ		రిసరిధపపద		గరిసగరిసా
విధి		కో. టి కో. . టి		రుండమాలా
సధాగరీ ,		సారినీధప		ధమాపా;
దర్శుణసే		ఉర్దతత్తుం		డపాసే
భుమాపధనిస		ఫరిసధమ్మగరి		పునిధనిధముగ
అ . . . . అ		చెవరెతియిఖయ		అఖయఅఖయఖ

గరిసమపదని		శుపాధనిసీగీ		సరీగెధమపథ	
యథయతథయత		ఇయత్తియథయ		రా.గా.00గ	
సా.ధధనీధ		లీధమగగరిస		నిధనిధమగన	
రేన్కువిథ		ఇథరాలగ		వసుంమాచక్ర	
పాపదమపద		సొనిధనిధమ		పదనిసారిం	
ఆరెళ్ళంకర		లోకళ్ళంకర		వృంఘతశ్వర	
గగగరిగగరి		సా:.			
అంకతిరుదం		కా			

క్రిర్వనము - అదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సరససాపీర

చల్లవి

సనిధసాగాగ		మపథ్థా		ధి/సనిధ	
సరససోతిర		రసవా		దకరణ	
ససీధమధిమా		పదపగా		మాగెరిస	
సమజ్జతరపు		మృపనా		ధిపతే	
(సరస)					

అనుపలవి

మగ్గరిగా, రసా		షపాపా		ధానిస	
శోభత్తిశోభం		ప్రాంర్థు		రాధత	

గొ రీ స నీ ద | \ మా ధ మ | \ గా గా |
 హో లా స్వ్యసుం ద | రే శ్వర | మూరై |

నస్తి / రిటి / గగ్ / మమ్ | వధనినీ / థా సా |
 గురు గుహు భవతర | బహుతర మూరై |

ధనీసనీద / గరి | సానిద మ \ గారి |
 గుణత్రయగ హిత | కక్తి మూఫి . రై |

స్వ్యరము

సాస్తనిధా తీస / గరి స / గరిసా | రిగధమాగరిస | / రిసనిధా / సాస ||
 / గగ్రిసారి సా / ధా / గరీసారి | ఎనీధామాధప | సానిద మ \ గారి ||

(పరససాపీర)

సంచారి - ఏకతూళము - సుబ్బరామదిక్షితులు

గగ్రినరిసా | ధఫఫధగరిసగ | రిసారిరిగగ |
 గామమ / పా\గా | సారిగధమగరి | సాసాధాగా |
 రిసా / రిని | ధాఫాధనిసా | ఫఫనిసగరిసా |
 రిరిగగగగిగ | సరిగమపాధమ | నిధమగాపమా |
 / ధఫుగగగరిగ | గెరిసనిసాగగ | సారిగధమగరి |

స / గరిని సా సా	ని ధని నరిగమప	గమవధమ్ గా ర
సా స్ని సరిగ్గ	మమ్ పశ్చిగ్గ / ధవ	ధధమ్ గధపశ్చధ
గసరిగ్గ గ్గ ధరి	సరిసాని నగరి	సధధమ్ మగ్గరి
సరిగ్గ మవధమగ	మ్ వధని వధనిస	రిగ్గరి సని రినిస
ధమగరి సని ధని	ధ / గరి సస్ని ధమ	రిసని ధని ధమగ
గ్గరి సమ్ వధని	వధని సరి / గారి	/ గరి సని ధాని సి
ధా గరి సి గరి	సరి సని ధా సని	ధాధమ / గాగ్గరి
గారి ని ధా సని	గామగరి గమ	వధని సమవధా
ని లి సా సం గా	మ్ పాగమ పశ్చ	ధమ పాధధీ మవ
ధధీ ని ససీరి	గారి సగరి సా	నిధ / మాగరి సా
సాని ధమ్ గ గా	రిగపమగని ధమ	గ్గరి గసగరిన
పాపీ ధమవద	పా సాని ధమగ	రిసన్ని ధఫు ధనిస
రిరిగ్గగ్గగ్గ	రిగ్గరి సా ;	

నలువది యేడవ మేళచు సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

ర గి మి చ ధ ను]

చక్రము 8 : మేళము 48

[వచు పా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 48 : జీవంతికా రాగము

ల త ణ ట్లో క ము.

వెంకటము : జీవంతికావరించేతుధవజ్యసార్వకాలికీ.

మూర్ఖున : } అవరోహణము : న బ ఱ బ గ డ్ల మ ప బ ధ ని న
} అవరోహణము : న ని వ డ్ల మ బ గ బ ఱ న.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదిక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; మడ్గుగహనము; అవరోహణమందు దై వతపర్మము; ఎల్లప్పు డును గానము సేయుదగును,

అష్టగీతము - త్రిపుటితాళము - పెంకటము

భూము

స న	వ మ వ ని ధ సీ	స ని స రీ స రీ
త్తీ అ	ర అ త్తి క ० స్వీ	గీ అ ర్పునై ల అ
గ రీ మ గ రి స	గ రి గ రి రి సా	రి స రి ని సా
త్తీ ఉ దే . . వి	వ అ వ ని ఇ సా	ధు ఉ ద రం నా
రీ రి ని ధ ని సీ	పా ని ధ ని ప సీ	సా స ని ప మ ప
నుగు త మ న అ	పా లి కె ఎ సు వ	అ ఽ ర ణ బ - ర ణ
పా ని మా పా	వ మ వ మ గ రి స	
మూరు తీ రే	థా ర వి - దె ఎ	

అంతరి

ని పా వ మ పా	పా వ నీ చ రి	గ రి గ రి రి స ని
అ ఆ ర ఎ రే	చ క్ర పా ణి -	రా ణ లు భ వా -

సొ ; ,

టీ

బావడ

స ప	పా ప మ గ రి రి	ధా , ని సా
ఆ అ	రే చ య అ ఇ య	చం ద్ర స
రి ; ; ,	గ రి గ రి రి కూ	ని స రి స ని సా
వో	ద రి - రె - రే	లో . క జ న ర

పమపమపా	గరిసనగరిగ	మసానిదనిసు
తకిఇసుగుణ	పృష్ఠవిజయజయ	రాగాంగ
గరీమగరీస	పమపమగరీస	గరీగరీరిసని
జీవంతి	రాగవసు..	మా-చ-క్ర

పమపమగరిస ||
నాగరు-రే- ||

నిపాపమపా	పాపనీసరి	గరీగరీరిసని
అఱరే-రే	చక్రపాణి-	రాణిశుభవా
నో; ,		
ణై		

కీర్తనము - తిప్రణాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

బృహదీశకటూఛైణ

పత్రాల్పి

నఫసానగ	సాపామా	పాని\పా,	సా/*ననిదని/సా
బృహదీశక	టూఛైణ	ప్రాణినో	జీవం.. తి

పశ్చమమ్మ\గాగారిసాని ||
ఆహమహ మిధ్యత్నరూప || (బృహదీశ)

అనుపత్రాల్పి

మీపసానీ	పనీపామ	మా\గరిస	నిసా\దనిస
మహదూది	ప్రవరైన	మాయకాది	నివు\ఛై.న

<u>సరిగా[॥] మవమూ</u>	<u>పనీసె</u>	<u>సానిధనిప</u>	<u>సాము[॥] గౌరి</u>
<u>పహూజా నంద</u>	<u>బేటేన</u>	<u>పద్మలుగుహూ</u>	<u>పన్ను[॥] తేన</u>

శ్వేరము

<u>పసిఫూసా</u>	<u>ఫూగౌరిసా</u>	<u>రిరిసా</u>	<u>నీనిపనిప</u>	<u>బై[॥] ధనిస</u>
<u>\ ధాసీసా</u>	<u>/ గగౌరిసా</u>		<u>ఫూనిధనిపసా</u>	<u>పమగౌరి</u>
<u>సరిగు[॥] మామ పనిధనిసె</u>			<u>పశాసె</u>	<u>పరీరీధనిసరె</u>
<u>గరీమగరీసని</u>	<u>సరీసా</u>		<u>పమపా</u>	<u>గౌరిసా[॥] రిరిసని</u>

(బ్రహ్మదీప)

సంచారి - మర్యాదము - సుఖ్యరామదీపితులు

<u>పసపమపనిధనిసె</u>	<u>పనిపమపమగౌరిన</u>
<u>పనిపసరిరీగగౌరిన</u>	<u>నిఫనినీఫూధనిసా</u>
<u>నిసపశమాగౌరిసా</u>	<u>మాగౌరీమగౌరిన</u>
<u>పశీరిరీఫననిరిసా</u>	<u>నిరినిగరిపమాగౌ</u>
<u>సరిగుగౌరినసనీ</u>	<u>ఫననిసరిగుమాము</u>
<u>సరిసపమనిపమగౌరి</u>	<u>సమగౌరిగరినిన</u>

ప ప నీ ప ధీ నీ ప మ		మూ ని పూ ని ప మ గ్ రి	
స రి గ / మ / పొ గ / మ పొ		మూ నీ మ ని ప మ గ్ గ	
ర రి గ్ ర / మూ ర్ ర / గ సా		స నీ రి స గ రి ప మ ని ప	
మ ప ధీ ని ప ధీ ని స ని ప		నీ స నీ ప మ గ్ ర్ గ్	
ప మ గ్ ర్ రి మ గ రి		ప మ మీ ప మ గ రి ర్ సా	
స రి గ మ వ గ మూ ప ని		ప స ని ధీ ని స ని పొ	
/ స సీ మ ప స ని ధీ ని పొ		ర రి - సా రీ స ని ధీ సీ	
స ని ప మ ప ని ప మ గ్ ర్		ర గ మ ప స రి గ మ ప ని	
గ మ ప ని ప స ని ధీ ని స		ర ి గ్ గ గ రీ స సీ ని ప మ	
ప ని \ మా గ్ గ / మా గ గ్ ర్		ర గ / మ హ్ రి / గ రి స సీ	
బ న ని ధీ ని స రి గ మీ ప		స రి గ్ గ మ ప ధీ ని పొ	
స ని ప మ ప సీ స సీ ని స		ర ి రీ గ్ గీ మీ, మీ గ్ రి స	
రీ ని స చ ని మ గ్ రి సా		సొ ని ప మా గ గ్ రి	
సా నీ ఫ ధీ ని స రి గ గ్		ర ి స నీ సా ; ;	

నలువదెనిఖిదవ మేళము నంపూర్ణము

ఎనిమిదవ చ్రుక్కము ముగిసెను.

సంగీత సంపదాయ ప్రపాదన

ర గు మి ప థ న]

చక్రము 3 : మేళము 4టి

[బహు. పా. చక్రము

రాగాంగ రాగము 49 : థవళాంగ రాగము

ల త ణ త్తో క ము

వెంకటమణి : ఆరోహిధవళాంగమ్మనివర్జ్యసార్యకాలికః.

మూర్ఖుని : } ఆరోహిణము : స బ్రం బ్రం గ భ్రం మ ప బ్రం థ స
} అవరోహిణము : స బ్రం నీ బ్రం థ ప భ్రం మ గ బ్రం థ స.

లక్షణవివరణము - నుబ్బరామదీష్టితులు

రాగాంగము; సంఘార్ణము; వడ్గుగ్రహము; ఆరోహిణమందు నిషాధవర్జ్యవా; ఎల్లప్పుడును
గానము సేష్టుథ్రసును.

లక్ష్మిగీతము - ఏకతాళము - పెంకటమథి

ధ్రువము

సంపంపా ; ధంప		మంపంధంపమగగరి		సారీంగామమ	
రా - ధా శుభ		గుణగుణ విదురేల		పీ . త్రసుత	
గగరింపదరిరి		గరింరిగరింరిసా		రింపసి ; ధశ	
పా . లిత లోకా		ధా - రు రే రే		నవసి - త	
మంపధపంపా ;		సా ;			
చో . రురే		ర్మ			

అంతరి

నీధాపాధా		మంపధధసా ;		ధాగా ; గరి	
మూ - ణిక్యం		మయ పీ సే		మధ్యా - -	
రిగగగరిసా ,					
నీ . . నురే					

జూవడ

రిరిరిససా ;		ధధధధపపమగ		మంపధపధనిధప	
అ . . . రే		అ . . . . అ		అ . . . . అ	
సారీగమూ		గా ; ; రిస		ధరిరిగరిరిగ	
అ అ అం వో		గయఅ		అఇయఅఇయఅఇయ	
రిరిసా ; ;		నీధాపమసా		రపధససా ;	
ఇయరే . .		గోట్ల కా ,		. . . ఫుకా	

నీ ధా ప మ పా ;	ధ మ గ రి సా ;	నీ ధా ప శు పా ;
గో . వ ర ధా ;	నో ఒ ధ రు రే	గో - పా -
ధ వ ధ సె శిా ;	ధ గె గా ; రి స	ముహుధపథిధప
- - 0 గ నా	చ రి వే ప్రైత	అ . . . . . అ
ముహుధపథిధప ;	నీ ధా ప మ పా	ధమ గ రి సా ;
అ . . . రే	రా - గా 0 గా	ధ వ రా 0 గా
రి రి రి స సా ;	నీ ధ ప మ వ ధ ప	మ గ రి స
రా . గ బ్రిం	పూర్వపాచ - క్రిం	నా - గ రు
నీ దా పా ధా	మ వ ధ ధ సొ ;	ధా గా ; గ రి
మా - ణె క్ర్యిం	మ య పీ - రే	మ ధ్యై - -
రి గ రి రి సా ;		
నీ . . ను రే		

కీర్తనము - ఖండజాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శృంగారాది.

పర్మి

రి గా / మా వ ధ / నీ ధ	సా \ నీ ధ / నీ ధా పా
శృంగా రా ది న వ ర	సాం గె ల్య హ దం పా
మా గ ర / గా రి న ధ న	\ నీ ధ వ ధా / రి సా
రిం గి త శుం గ వ ధ వ	శాం గ బ్రియం చే హా

(శృంగా)

అనుపల్లివి

మా గా \ రి సా స్తి ప మ | పా ధ ప / నీ ధ ధా సా ||
 అం గా ర కా ది సి ను | తాం గ జ త్రి తు లా సే ||

 గా గా రి గ మ గ రి స రి గ \ సా / రి సీ ప ధ ||
 గం గా ధ ర వృ ష భ తు రం గ న త్సం గ భయ

 / నీ ధ ప ధ ప స్తి మ గా \ రి స / పా మా గ \ ||
 థం గ గు రు గు వోం త రం గ శ్రీ మ వో లిం గ

ప్ర్యారము

8 , గా మా ప రి గ మ ప స / ప స్తి ధ ప మ ప |

 / నీ ధ ప / ధా , మా ధ ప గా , రి ధ గా రి స |

 \ నీ , ధా ప / నీ ధ సా ఫ ధ / నీ ధ / రి గ రి సా ||

 ధ సా రి గ మా ప ధ / నీ ధ పా ధ ప / ధ మ గ ర |

 సా ధ రి గ రి గ మ ప ధ / నీ ధ పా ధ / స స ధ / గ |

 గా రి సా \ నీ ధా / రి సా ధ పా మ గా రి స | || (కృంగా)

సంచారి - మత్యశాఖము - సుబ్బారామదీక్షితులు

ర / రి రి స స ప స్తి ధ / నీ ధ ప | ధ ప మ మ గా గా రి సా ||
 స / ధ ధ ప స గ మ ప సా | మ గ రి స రి గా ||

మీ వ మ గ రి రి గ రి సా	రి స \ నీ ధ ధ ధ ఫీ ధ ధ
/ నీ ధ ఫీ ధ ఫీ పా సా	గ గీ రి రి స సీ ధ / రి తీ
గ రి రి గ రి రి స / నీ ధ	ధ రి స రి ధ గ రి రి సా
ధా గా గీ రి రి గ సా	ధ పా మ గ / మ గ రి సా
ధ ఫీ / రి రి ప సీ రి రి గా	మా గా రి స ధ / రి రి
రి రి గ రి రి గ స రి గీ	/ ధ ఫీ ప పీ మ ప మ గ గీ
మ ప ధ ప / నీ ధ ధ ఫ మ	గా లి స రి గ మీ పా
ధ స \ నీ ధ ప మ గా రి	ధ / స సీ ధ / నీ ధా సా
/ ధ మ గ రి స / ని ధ ప ప మ	పా ధ ప ధ సీ ధ / గ రి ప
/ గ రి స మీ ప ధ ని ధ ప	గ రి సా మీ ప ధ / రి సా
మ ప ధ / ప సీ \ నీ ధ	పా / ధ మ ప / ధ మ ప / ధ మ
ప / నీ ధ / నీ ధ / ని ధ ధ ప మ	ప / ధ ప / ధ ప మ గ గీ రి స
ధ రి రి గ గీ గ మ మీ గ గీ	మ మీ ప పీ గ మ ప ధ సా
* గ మ ప ధ స రి / గ రి సా	\ నీ ధ / గ \ రీ / గ రి సా
ధ గ \ కి సా \ నీ ధ ప	ధ / నీ ధ ప మ / పీ మ గ గీ రి స
/ నీ ధ ప మీ ప మ గ రి స	/ గ రి సా ధా గా రి రి
మ గ రి స రి రి సా ;	

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

ర గు మి వ ధ ని]

చక్రము ३ : మేళము ५०

[బ్రహ్మా. శ్రీ చక్రము

రాగాంగరాగము ५० : నామదేశి రాగము

ల త ఱ క్లో క ము

వెంకటమణి : సంపూర్ణోనామదేశ్యాఖ్యః షడ్గ్రగవాసమన్వితః

మూర్ఖుని :	అరోహణము : స బ ర గ # మ ప బ ధ బ ని స అవరోహణము : స బ ని బ ధ వ # మ గ బ ర స.
------------	--

అక్షణవిషరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్గ్రగవాసు; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ నామదేశిరాగమును నర్షాద యిందురు. సా ర గ వ ధ సా , వ ని సీ సా , స ధ వ
మ గ ధ వ మ గ ర సా - ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్మీతము - త్రిపుటుతాళము - వెంకటమథి

ధ్వనము

ధ ధ	ప మ గ మ గ రి స	రి స రి గొ గొ
ఆ ఆ	ర ఆ త ర ఆ తు క	గు ణ స ముం ద్రు
మ గొ రి రి సా	ధ ధ రి రి రి రి రి	గొ రి గ రి రి సీ
సై తా న ఽ దా	పా ర్యు తీ . . .	ధ వు - కే కే
సా రి స రి గ గ	ధ ప మా గొ రి స	
సీ ల క ఽ - త	తి య ఽ వై ఇ య	

అంతరి

గ రి గ రి రి స ని	సా రి స రి గ రి	గ రి గ రి గ రి రి
ఇ న క జా - ० క	పా వ క ఽ బ క	భో గి భూ ష ఽ
సా ; ; ,		
ఉం		

జూవడ

పా ని సా సా	రి రి గ రి గ ధ ధ	ధా వ మ గ మ గ
కృ త్రి వా సా	ర జ త గి రి ని వ	ఆ న వా . . న
గ గ రి రి స ని	రి రి రి రి రి	గ రి గ రి రి సా
వా ది స ఽ స త	ఆ ఇ య ఇ య అ	య ఇ య ఇ య ఇ
రై స నీ స రి	సా స ధ ప థ ని	ధా ప ప మ గ రి
ఆ ఇ య త్రి య	ష య అ ఇ య ఇ	ష య అ ఇ య ఇ

సా రి గ ప ధ స	రి రి గ ధ ప మ గ	రి రి గ రి రి స ని
ఆ ఇ య ఇ య ఇ	అ ० గ నా . మ	దే . ఇ రా . గ
సా రి స రి గా	ధ ప మ గా రి స	
బ్రి హ్రైం. తు	చ - క్ర నా గ రు	
గ రి గ రి రి స ని	సా రి స రి గ రి	గ రి గ రి గ గ రి
ఇ న త ఛా ० క	పా వ క ० బ క	భో గి థూ షం
సా ; ,		
ఛా		

కీర్తనము - త్రిపుటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

నర్సైదాకావేరి

చట్టివి

పా మ / ధా \ గా	/ మా రి రి స ని	ని సా , ; మ గ	<u>మగరి / గా రి స ని సరిగము</u>
<u>న రై దా కా </u>	<u>పే రి తీరని </u>	<u>ల యే మణి </u>	<u>వ లయే . క ల యే .. </u>

(నర్సైదా)

అనుపల్లవి

గా మ సా / పా	ధ నీ ధ ని నీ	స రి గ సా ని ధ	ప మా గ రి సా
ధ రై సం వ	ర్ధ నీ ధ ని నీ	ద ను జ సం మ	ర్ది నీ జ న నీ
<u>సా మ గ మ రి గ స రి సా ని ని </u>	<u>ధా ధ ఫ ధ గ రి మ గ ప \ మా / ప ధ </u>		
<u>ని రై ద గు రు గు వా వి శా సి ని </u>	<u>ని రై ల వ్యా ర యా జ్జ ని వా సి ని </u>		

ధా శోని నీ సా గరీరిసని | ధా మాగ మరిగారి సరిగమ ||
కర్మ జ్ఞాన యోగరూపిణి | ధర్మాది పురుషార్థ దాయని ||

వ్యోమము

పూ, ఫుధా గమ్మారిగా సం | గగ్గా లిత్తిధధ్యా గరీరిగ |
మా, పామ గమపథనీధమ | వప్పా/ధధ్యా సరిగుమాపధా ||
నీసరీ/గొరీరిసా/రిసనీ | ధాపమగారిసా రిగాగెము ||
(వర్మధా)

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదిక్షితులు

సరిగు / ధపమ్మ | గారిస / గరిగరి | సాసా శరిగరి |
గ / ధధ్యా పమగు | మపధధ్యానీనీ | సాధప / ధాపము |
గమగాముగరి | నినిసాధ్యానీ | సాసారిరీగరి |
గాధధ్యాపమగు / ము | గారిరీసన్నినీ | నీరిసరినీసరి |
నీనసాధ్యానీ | ధనీసారినీ | సరిసాస / ధపధ |
ధనీనీపమపచే | / ధానీనీగమపథ | మపధనిపధనీ |
ధపమగరిసన్ని | నీరిసాస / ధ | చామగరీసరి |

గపదసమగువ | గ/ ధ\పామగంగ | రిసా / ధాపవ |
 మమగగ్మాగగ్ | రింగగ్రింసరి | గగ్పాగుపా |
 నినీధాపస్మా | నిధపమగరిమగ | పమగరిసరిసస్ |
 ధసధాసానిని | ధామానిధమా | ప/నిధమగరిరిం |
 గగ్/ధధ్గగ్/పచ్ | పస్సిరిగధసరిగ | మ/ధపమపద/నిప |
 మగపదస/రిసధ | పమమపగమవగ | /ధపమగరిసధవ |
 సపదనినీధసా | పదనీధనిసా | పదనిసమపదని |
 సరిగధపమగధ | పమగపరిగషమ | రిగపదపదసా |
 రినిని/సస్/రిం | నిసరిగ్గారిస | గరిసనినీధవ |
 సనిధపగమపద | నీసాధాగ్ | రిసనిధసానీ |
 ధపమపసరిగగ్ | /ధపమాగాగగ్ | గ్గరిసరిసనినీ |
 సారిసా ; ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రవర్తని

ర గు మి వ ధ ను]

చక్రము : ३ మేళము ५१

[బ్రహ్మ గో. చక్రము

రాగాంగ రాగము ५१ : కాశిరామక్రియా రాగము

ల తు ణ తో క ము

పెంకటమణి : కాశిరామక్రియారాగాస్సంపూర్ణస్నగ్రహాన్వితః
మధ్యాహ్నకాలేగాతవ్యాపరోహేతురివక్రితః.

మూర్ఖన : { అరోహణము : స గ బ ర గ # మ ప బ ధ ని స.
                          అవరోహణము : స ని బ ధ ప # మ గ బ ర స.

లక్షణావివరణము - సుఖ్వరామదీషీతులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; మడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు బుమఫవక్రము; మధ్యాహ్న
కాలమున గానము సేయరగును,

గమనిక : ఈ రామక్రియా రాగమునకు మిగుల రంజనములుగల జీవస్వరములు గాంధార వైవత మధ్యమ పంచమములు.

సా గ రి గా , గా / ధా ప \ మ్ గా , గా ప / ధా , గా / ని \ ధా , ధా ప ష గా ,
/ మ్ గా , మ్ మ్ గా , / ధ ధ \ మ్ గా , గ / మ / పా , గ / ష పా , గ / ధ పా
మ్ గా \ రి సా , ఇవి ప్రయోగములు.

సగరిగా పా ధ పా , గ ప ధ సా , ధ ప గ ని ధ పా గా , రి సా ధ పా గ /
పగరిసా , గ ని ధ ప మ్ గ రి సా , గా ప గా పా , గ ప ధ / గ రి స ని ధ ప మ్ గ రి సా -
ఇవి విశేష ప్రయోగములు. తక్కినవి గీతను మొదలైన లక్ష్యములందు గమనింపుడు.

లక్ష్యగీతము - ర్మంపతాకము - వెంకటమథి.

భువము

గ రి గ		గా ప ప ప ధ ప మ పా	
అ ర ఐ		రా ప ० ణ ద ఛ న వా	
గ ని ధా ప ప మ మ గ		గా గ రి గ మ గ రి రి స	
<u>గు</u> ం శ సం శ ర ణ ర త		మి త్రకు ల ప ० జా త	
సా ; స ని ధ ని ధ ప		ని ధ ధ ప మ పా ; ,	
పా వ న ० నా మ		ధ రు మ సీ మ్ గ	
గొ గ రి గ మ గ మ పా		స ని ధ ప మ గ మ పా ,	
<u>ను</u> గ త అ ల్లి అ త్రణ ణా		ధా గ ధ ష - త ణా	

అంతరి

దా ధ ప ధ ని స గ రి స		సౌ స ని ధ ప ధ ని స రి	
క క్తు నం ర - తు లు -		శే రె శ ఇ య అ ఇ య ఇ	
సౌ ; ; ,			
యై			

జావడ

గ రి గ		గొ ప షా ప ప థ ప థ	
వి మ త		ని త్వీ మ త్తై త ర ఖ ర	
ధా ; ప ప మ గ రి స		రి స రి గ గ గా ; ,	
దూ మ ఇ - ప్రము ఖ		సం హ ర ం ఛా	
ధ ధ గ రి స స రి స ని ధ		ధ ధ ని ధ ప మ గ రి సౌ	
అ ఇ య అ ఇ య ఇ య ఇ య		అ . . . . శే	
పౌ ప ద ప ధ ని ధ ని స		గ రి గ మ ప థ సీ థ సీ స	
రా - గా - - - ० గ		కా శి రా మ . క్రి యా	
థ థ సీ థ ప మ గ రి సౌ		గ గ రి స రి గ గ రి సౌ	
క పౌ ० గ దీ . ప క		కుగుము ద క్రి య అ బ్రి హలై	
స రి స ని ధ ప మ గ రి స			
గొ . చ . క్ర నా గ రు .			
దా ధ ప ధ ని స గ రి స		సౌ స ని ధ ప ధ ని స రి	
క క్తు నం ర - తు లు -		శే రె శ ఇ య అ ఇ య	
సౌ ; ; ; ;			
యై			

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

ఉచ్చిష్టగణపతో.

శర్మలి

సా గర్ గ రీ నగ / శమప | ధ / స్తని ధప ధ | పమ / పమగా ||
ఉ చ్ఛి ష్ట గ ణ ప | తో .. క | క్రీ ం కృ ||

గర్ గ / ధప వమ / మపగా | గర్ గ / మగ గర్ గ / మగ | గమ రి సా, / గరిన ని ||
తోవీ నుతప ద ఫీం | ప్ర.జ సే | రే హృ ద .. ||

2. „ „ „ | „ „ „ | గ మ రి సా ||
యోచ్ఛి „ „ | „ „ „ | రే .. సా ||

అనుష్టలవి

సా , / ధ ప \ ధ ధ ప మా | పా , / ధ | పా ప మ గ ||
స చ్ఛ లి పా | చా స్వి | రూ పి ణ ||

గర్ గ / మమ మప మగా గరి | గ మ మ మ ప | మ గా గరి రి గగ ||
త బ తీ కృ త బ్ర | - హృ స్వి | రూ .. పిణ ||

గ / పమపా ధా, నీ ధ / పా స్తని || ధ / స్తని ధప ప ప గా | , రి గరి న ధ న ||
చి చ్ఛక్తి మాఘర్తి స్వరూ పిణ || చి ధా నం ద నా | ధా స్వరూ పిణ ||

(ఉచ్చిష్ట)

వరణము

గౌరి సంధన	శా , గ	రి గౌ	
నారీ యోనిము	ఖా సౌణ	ద భా	
/మా/పశు/గౌగు/పశుగు	రి సా న	/ధః పశుగు	
న గ్రు రాము	కియామో	ద భా	
/ మా \ రి గౌ రి	గౌ రిగు	/ మగు / పో	
ఖ రీ వీణా	వైఱురా	. . ద భా	
/ ధా , గ రి స రి సో	దపు / ధదు పశుపతు	గు / రిసో	
ఖు దా జ్ఞా న	ధ్వం ఽ త సూ	ద భా	
శా ధు స రిగు రి గు / ధ ప ము గు / రి శా			—
శ్శారి నుతే . నత గు రుగు హు మ ద సే			
రీగు సరి స వ్యాఘ	గు రిగు / ధ ప ము పో		
సూరి జ న య త	అ లు ర స ద సే		
గౌ / శమ్మా పథ / మపో ధనిధ / గ రి సో			—
దూ రీ కృత మహోదరిత కద సే			—
నీ / ధా ప పశుగు	గు రి / ధ ప ము గు		
గౌ రీ శ న స ద	శై గ జ వ ద సే		—

(ఉచ్చిష్ట)

సూఖాది - 1 ర్మంపత్తాశము - పురందరచిక్తులదాసులు

● సాగరిగపవ	వపోర	/ నిధపగ / ధపోము	గరిస
1. అచ్యుతానం	తగో	విందము - కుం	దవా
2. సచ్చిదానం	దస్వి	మాపగోపా	ఉపురు

● ఈ క్రికిడిది లభించిన యాసూఖాది శుద్ధ పారము .—

a) జంపెత్తాశము

అచ్యుతానంతగో - వింద ముకుంద వా-మన వాసుదేవ నారాయణా
సచ్చిదానందఃయై- రూప గోపాలపురు-షోతుమ పరంథామ నారాయణా.
మతస్యై కూర్మా వరావూ నరసింహ వా-మన భాగ్నవ రాఘవ కృష్ణ
బుద్ధ కల్పియవత్సార వారే-అనంతావత్సార నారాయణ వారే...
అపారమహిమ నారాయణ - సర్వకయన నారాయణ
(శ్రీ)పురందర విరల విభుధేశ తిరువేంగళపుయైన్నపునే - నారాయణ వారే.

b) మర్యాదము

మంగళాంగవందల్లి సంగసుఖదల్లిచే ! అంగసెలకుమవ్యై తుంబుండొళింప్యై
థంగారవాడళవ్యై శృంగారవాడళవ్యై : రంగపురందర విరల తిరువేంగళపుయైన్నపునే”

c) ద్రువత్తాశము

ఉట్టి దట్టి పట్టరకరారి - తొట్టంబు తొడరు తోమర
మేటీవ కడగద పొన్నగెజ్జె - సృష్టిసి రక్తిపు
పురందర విరల తిరువేంగళపునే యొన్నపునాద

d) అట్టత్తాశము

ఇదె దనుజమద్దన చక్రవాస్త - ఇదె వేవమయ శంఖవాస్త
ఇదె వైకుంఠవెను తోదువహాస్త - ఇదె గగనవొళిపు అమృతవాస్త
ఇదె పురందరచిరలన యిరవు- ఇదె తిరువేంగళపున మూరుతి

సా గ రి గ / ధ ప	మ మ గ	/ వ \ వ గ గ్ రి \ సా	సా ,
1. మన్న వా సు ఉ	దే వ	వా . రా య ణ	ఆ ,
2. పోత్తు మలై న ర	సి ం హ	వా . రా య ణ	ఆ ,
ధా ప పీ ధ సా	పీ రి గ	రి స పీ ని ధ ధ ప	మ పా
మత్స్య కూ రు	మలై ప ర	హం న న ర సి ం	హ వా
\గా ప పీ ధ / ని ధ	ధ ప పీ	గా ప గా పా	పా .
మన్న థా ర -	ప్య రా	మ ప్య కు ష్టో	ఆ
ధా స నీ ధ ప గ	మ ప ధ	ధ ప గ గ్ రి సా	స నీ
బ ద్ర . . క అ	లిక్ - -	య - ప్య తా రా	హ రే
స సా రి గ ప ధ	స సా	/ రి సీ ధ ప గ / ప గ	గీ రి న
అ నం తా వ త	అ రా	వా రా . య ణ -	హ రీ

ఒ) ఏకతాళము

కరిటకుండల ధరన్నకండెను - వరమణి విభూషణ్ణన్న కండెను

సిరియపు వక్ష్యులన్న కండెను - పరమపరన కండె

పరదేవన కండె - తిరుమల గిరియలి

పురందర విశల చెఱువరేయన

తిరువెంగళప్పున - ఇరవ కండెను.

ఓ) జంపెతాళము (జతె)

పురందర విశల - విబుధేళ తిరువెంగ

ళపు యెన్నప్పునే - నారాయణ హరే

ఆందుగూడ సందిగ్గ పారములు రెండు మూడు లేకపోలేదు. క్రింద గీత గీచిన పారము “ఇగవ ధరిశ్చ” అనియుండుగుస్తేమో । (రా ॥)

ధా సీ ధ పగ	ప పీ ధ	ధ పగ గీ రి సా	సా .
ఆ పృ రమ మ హి	మ - -	నా రా యణా	ఆ
న రవ్ శ య - -	న్న - -	నా రా యణా	ఆ
ధ పగ గీ పా ప వ	ప పీ ధ	ధీ సీ సీ ని ధ	ధీ ప
శ్రీ. పురం ద ర	వి ర ల	వి బు ధీ శ తి రు	వెం గ
ధ ా గ రి సీ ని ధ	/ సీ	ధ పగ / ని ధ ప పీ	మగరి
శ పృ యై న్న -	పృ సే	నా రా యణా	హరి

2 మత్యతాళము

ధ ప మగ	రి గ	ప పశీ ధ	/ ని ధ పగ	రి గ	/ పగ రి స
మం గ శం	గ వ	ట ర - ల్లి	సం గ సు క	ఱ దె	ఎ న తె

స / గ రి స	రి గ	ధ ప మగ	/ ధ ప మగ	రి గ	మగ రి స
అం గ సె య	లకు	మ ఉ వె ఎ	తుం గ ర వ	ఱ వే	ఎ న ఉ వె

ధ ప శీ ధ	పగ	రి గ ప వ	/ ని ధ ప / ధ	పగ	/ పగ రి స
శం గ శ ఉ	వద	శ తు వె ఎ	శిం గ శ ఉ	వద	శ ఉ వె ఎ

స గ రి స	..	..	..	..	/ పగ రి స
అం గ సె య	..	..	..	..	శ ఉ వె ఎ

ధ ప మగ	రి గ	ప పశీ ధ	/ ని ధ పగ	పగ	గ రి రి స
రం గ పు రం	ద ర	వి - ర ల	తి రు వె ం	శ పృ	సె న్న పృ సే

3 ధ్రువతాళము

ధావపమగ | గోరిగవ | పశో , | ధానీసా | రిసనిసి | ధవమప ||
 ఉట్టి . . | ద - - | - ట్ల | కట్టిద | క్రూట్లా . | - . . రీ ||
 ధా / గొ రీ | సా / \ ధా | / నీసా | ధాపమ / నిధ | పపమగ | మగా రి ||
 తో ట్టుబు | తో రాం | గార | తో-- మ- | ర - - - | - - - ||

 సాగర్ గౌ | / ధవమూ | / పమగా | రిగ / ధపమగ | రిరిని | / సా సా ||
 మెట్టి - దా | కటుళు | గర ఆ | ఇనుఅలుయైల | ఇయలఅ | దిందా ||

 ధావపోమగ | రిగౌ | పపశో | ధానీసా | / రిసనిధ | ధపమప ||
 సృష్టి - . . | రే - | రే - వు | రందర | విరల - | తి - రు - ||

 ధా / గొ రీ | సా / \ ధా | / నీసా | పాధధపమ | / నిధపమ | మగా రి ||
 వేం గళ | ప్పు సే | యై - | న్నప్పు-న- | లో.. | - - - ||

4 అఱతాళము

ధధాపో | మ\గామమూ | / పా | పో | ధ / స్నీసి | సాసధప | మూ | / పా ||
 ఇదే - | - దను | జ | ము | ర్ద నా | చక్రవా- | సే | అ ||

 ధ/గా; | రీ సా ని | ధని | , సు | ధా , పా | మూ / ధపమ | గౌ | \ రీ ||
 ఇ దే | - - వే | - ద | ముడై | యం శం | ధా హ-- | సే | అ ||

 సగామూ | / పా పధప | పసా | గౌ | పధపమ | \ గారిసని | సా | సా ||
 ఇదేర్ | ఏవై ఇ ఇ | కుం | తా | వేపొందు- | తోరువ- | హ | సే ||

గమా/పా/ ధావమ్ గ్ | రి | గ్ || /నిధాపా/మా/ధపము| మగ | గ్ ర ||
 ఇదే జ | ఫన ధా | రి | జ్ || వమీ రి | దా హ--| త్త - | -- ||
 సగ్/మా| పాపధప | మమ్ | గ్ || గధపము | గ్రిసన్ | సా | సో ||
 ఇదే ఏ | ఏవైణి | కుం | టా | వెందుడు | తోరువలు | హ | సో ||
 ధధాపా | మగ్ మమ్ | /పా | పా || ధ/సన్/సాన్\ధధప| మా | పా ||
 ఇదే - | - పురం | ద | ర || నిరలా| నాభరతు| అ | వూ ||
 ధ/గ్రి | \నిధధా | సీ | సా || ధా, పా | మా/ధపము| గ్ | రి ||
 ఇదే - | - తీరు | వేం | గ || ఈ పౌ | న మూ | రు | తీ ||
 సగ్/మా| పాపధప | మమ్ | గ్ || గధపము | గ్రిసన్ | సా | సో ||
 ఇదే - | - వై.. | కుం | టా || వెందు. | తోరువ - | హ | సో ||

5 ఏకతొళము

స స స స	సో రి / గ రి స నీ థ ధ వ మ ప
క రి ట	కుం డ ల ధ ర ఽ న క ఽ డె ను
ధ ని స రి	స నీ ధ ప గ ప్ప గ థ ప గ రి స
వ రం ఽ టు	లి ఇ భుడు ప ఱ - న్న క ఽ డె ను
న రి స గ	/ ధ ప మ గ రి గ / ప గ గ రి స
శ రి ఇ ప	వ - క - ఱ ఇ - న్న క ఽ డె ను

గ ప జ్ఞ ధ		ప గ రి గ		గ ప జ్ఞ ధ		ప గ రి గ	
వ రం రం వ		ర నె కం డె		చ ర డె -		వ న కం డె	
చ / గ రి స		లీ ధ లీ స					
త . . .		త . . .					
ద ద బ గ		ప గ రి స		స ప ప స		పొ రి గ	
తి రు మ ల		గ రి య లి		శు రు ద ర		బి రు ల	
రి స నీ ధ		ధ బ మ ప		ర నీ స రి		స నీ ధ ప	
చె లు - వ		రే య స		తి రు వెం గ		ఛ అ పు న	
గ ప జ్ఞ ధ		భ గ రి స		స రి స గ		ప ధ బ మ గ	
ఇ ర అ బ		క ం డె సు		శ రి ఇ ష		బ - తు -	
స గ / చ గ		స గ రి స					
ఎ క ఽ ఽ ఽ ఽ ఽ		క ం డె సు					

తెలుగు నవరమ్య - అటుకూ కమ్మ - సుబ్రహ్మణ్ణిచులు

ପାତ୍ରକଣ୍ଠର ପଦି

<table border="0"> <tbody> <tr> <td>విషాది/భద్ర</td> <td>ముహద దీపము/నీధ</td> </tr> <tr> <td>శ్రీ... . . . .</td> <td>40</td> </tr> </tbody> </table>	విషాది/భద్ర	ముహద దీపము/నీధ	శ్రీ...	40	<table border="0"> <tbody> <tr> <td>వర/విదుషు ధాత్మాగ</td> <td>ప్రగన/రిస వశి/ధర్మ/గ్రా</td> <td>నరీన / మమగథ క్ర</td> <td>ప్రగ/ప్రమ గ్రా/సన్</td> </tr> <tr> <td>... . త రూ</td> <td>... . న లో .. కా</td> <td>... . ను . గ్రసూకా</td> <td>... . . . .</td> </tr> </tbody> </table>	వర/విదుషు ధాత్మాగ	ప్రగన/రిస వశి/ధర్మ/గ్రా	నరీన / మమగథ క్ర	ప్రగ/ప్రమ గ్రా/సన్	... . త రూ	... . న లో .. కా	... . ను . గ్రసూకా	... .	<table border="0"> <tbody> <tr> <td>గ్రము భద్ర/సౌ</td> <td>తిషాద / గ్రథిస / ముగంఠగా</td> </tr> <tr> <td>గ క - . . . .</td> <td>శ్రీ . . . . ము హా . ఆ</td> </tr> </tbody> </table>	గ్రము భద్ర/సౌ	తిషాద / గ్రథిస / ముగంఠగా	గ క -	శ్రీ . . . . ము హా . ఆ	<table border="0"> <tbody> <tr> <td>గ్రిశల స/క్రి ధ/గ్రా క్రి ద వ/క్రా మ గ థ</td> <td>సో ధ న గ థ క్రమ</td> <td>జ ద/గ ధ సో న ధ</td> </tr> <tr> <td>శై . వ న న ర స్వి తి . . . . య తై ఓ లరాల</td> <td>సం త క . . . .</td> <td>లాల్చి . . . జ గ</td> </tr> <tr> <td>ధశ / పూగ రిస</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>శగ</td> <td>... . . .</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	గ్రిశల స/క్రి ధ/గ్రా క్రి ద వ/క్రా మ గ థ	సో ధ న గ థ క్రమ	జ ద/గ ధ సో న ధ	శై . వ న న ర స్వి తి . . . . య తై ఓ లరాల	సం త క	లాల్చి . . . జ గ	ధశ / పూగ రిస			శగ	... . . .		<table border="0"> <tbody> <tr> <td>సో, గ్రథ ముహ/ధా, న</td> </tr> <tr> <td>సాధుషన లను శా ద</td> </tr> </tbody> </table>	సో, గ్రథ ముహ/ధా, న	సాధుషన లను శా ద
విషాది/భద్ర	ముహద దీపము/నీధ																																	
శ్రీ...	40																																	
వర/విదుషు ధాత్మాగ	ప్రగన/రిస వశి/ధర్మ/గ్రా	నరీన / మమగథ క్ర	ప్రగ/ప్రమ గ్రా/సన్																															
... . త రూ	... . న లో .. కా	... . ను . గ్రసూకా	... .																															
గ్రము భద్ర/సౌ	తిషాద / గ్రథిస / ముగంఠగా																																	
గ క -	శ్రీ . . . . ము హా . ఆ																																	
గ్రిశల స/క్రి ధ/గ్రా క్రి ద వ/క్రా మ గ థ	సో ధ న గ థ క్రమ	జ ద/గ ధ సో న ధ																																
శై . వ న న ర స్వి తి . . . . య తై ఓ లరాల	సం త క	లాల్చి . . . జ గ																																
ధశ / పూగ రిస																																		
శగ	... . . .																																	
సో, గ్రథ ముహ/ధా, న																																		
సాధుషన లను శా ద																																		

ముక్కాలు స్వరము

శముగం , కీ/గం / ముం/భముగం , సారె | నెదు / గాము | పొదు / మూ . గం ||
తము వో పో లా మూ ని త గు టా ఛాంత | ర న రూవు | కోమాగు | కౌ(శు) మూ . రా ||

రిక్/ము/పు/భముగం : సప్పు రిక్/పిల్లగు : దుధు/సస్సి సుప్పు |
సుశు వ కు వ జలథి : తర ణశుభ ములొనుగుచుు కె |

అ దు సావధనమిగు / మూగు / మూరై / గాను / కీదు | స/గురైగు ము వధు/గె | బీ సూని / భావు / వు ||
వ సారసవయన ఛంక రావు తార లీదు | సు ముహోత వ దము ల | ను నంత తంబు చిం ||

అ . కీ / భ . / గురై :
క షై సిదును : (పో) కంపి)

చరణము

సన్నిదు/సన్నిదుపుము / గు |
(పో) . . . . . కు |

గ/ము/పో ముగు/పుము / భసు/సిదు / సన్ని/రిపు | దు/గె రి సన్నిదు / నని | రసగం గ/ము/పో ||
మూ . క్రీక . ట్రూ . . . . . తు | పో . . . . . - . | - . . . . - - - తు ||

గ/పుస్టి / నిదు/సస్ని :
ఉ . . . . అ . . . .

స్వరూపులు

ప్రాణముల్ని (కామాత్మి)

2. పో. - ధనమ్ గా. - ధనమ్ గా, గా - గా - గా

• పద్మానాభాసురాగ్రహితాను కూడా అనుభవించాలని తప్పని
— | నాను కూడా అనుభవించాలని తప్పని

“— నక్కల నగా వ్యవహరించుని ముప్పోడు గొప్పన | , దప్పద / స్తోష సద | — గట్టస్తోష ధరసన ||

ప్రాచు ప్రమాదం గాను / దిశలు : (సికింధు కుమారు)

అనుపత్తిల్లిన పోడి ముక్కాయి స్వర సాహిత్యములను పొడుకొని వల్లవిని యై తో మూగించవనను.

సంచారి - మత్స్యశాఖము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా గ రి గ గ ము వ ధ ప		గా ధ ధి వ మ గ / మ గ రి
సా గ గ రి గ ము వ గ రి		సా గ రి స / గ రి రి సా
ధా సా నీ ధ ప మ గ రి		సా గా రి గ మ ము గ గ
రీ గా రి సా సా		ధ / నీ ధ ప ప్ప మ గా
/ ధా పా / ధ ము గ గ రి		ధ ప గ రి గ మ ము గ రి రి
ధ గ రి రి సా ధ నీ సా		ధా ధా పా గా మా
పా గ / మ / పా ధ / నీ ధ ప		గ / ధ పా మా గా రి
గా / నీ ధ ప మ గ రి రి		గా / మా గ గ రి సా
సా ధ పా ధ పా మ గ		ధా ధ పా మ గ / ప మ గ
రీ గ మా గ రి / గ రి రి		సా గ రి స స / గ రి రి
సా గ రి స ధ / గ రి సా		ఫ ధ నీ \ ధా నీ నీ సా
ధా గ రి స గ రి గ ము వ		ధ / నీ ధ / స నీ ధ ప మ గ
/ ధా ప మ గ / నీ ధ ప మ గ		/ నీ ధ ప మ ప మ గ / మ గ గ

పా పీ గ పా పీ ధ ప		మా పా పీ ధ ప గ ప
ధ సా రి స వీ ధ స వీ		ధ వీ సా ధ ని గ / ధ ప
ధ గ రి స వీ ధ సా		ధ / గ రి స వీ ధ / స వీ ధ ప
ధ / సా వీ ధ పగ / ధ ప \ తు		గా / ధ పీ \ తు గా గీ
స గ రి గ మ వ ధ గీ గ		గ / ధ ప గ మ వ ధ దీ ని వీ
ప ధ వీ ధ / గా \ రి పీ ని		ధ / ని / సా ధ పగ / ధ ధీ
ప \ తు గ / ప పీ మ గీ న		గ రి గ మ వ ధ ని స రి స
ధ / స / సా ధ ధీ / గా రి స		ధ / స పీ ధ ధ పగ గీ
- తీ ధ \ తు గ గీ రి సా		స వీ ధ ప తు గ గ / గ రి గీ
న / గ రి గ / గ రి సా ;		

1 జన్మరాగము - దీపకము.

ఈ దీపకరాగ మూర్ఖనాగీతములు మాతృక పుస్తకమందు లేవు.

2 జన్మరాగము - కుముదక్రియා.

మూర్ఖున : } ఆరోహణము : న బ ర గ # మ ధ బ ధ సా
 } అవరోహణము : న ని బ ధ # మ గ మ గ బ ర సా.

ఉత్కషివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు.

ఉపాంగము; పాడవము; మడ్జగ్రహము; వంచమ వర్జ్యము. ఆరోహణమందు నిపాద వర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

నంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బారామ దీక్షితులు

న ర గ ర గ మ ధ నీ ధ ర థ	స నీ ధ / ని ధ ర మ గ ర ని
ధ థ సా ధ న ర గ మ మ	/ థ ర మ # మ ధ నీ \ ధ
\ మ గ ర గ మ గ ర ర ని	ర న ర గ ర ర
నీ ధ / ర ర న ర ర గ ర గ	మ గ ర గ మ ర / ధ \ మ
గ మ ధ న ర థ \ మ గ	గ మ గ గ # ర గ మ మ గ
మ ధ మ గ ర ర గ మ	/ ధ థ \ మ గ ర గ గ ర
నీ ధ థ సా స ర ర గ ర	/ గ గ మ గ మ ధ న ధ మ
/ ని ధ \ ధ / నీ ధ మ గ	గ మ / ధ థ మ గ ర / గ ర స

/ ని ధా ధా \ మా గ గ గ్గమ | ని ధ మ / ని నీ ధ ధః / ని ధ మ |
 ము గ మా ధా నీ ధ ము గ | గ మ ధ ని ధ ధః / స ని ధ ధః |
 ని ధ మ గ గ్గా / ని నీ ధ మ | గా రి న / రి నీ ధ నీ రి గ |
 \ శరి గ మ గ్గమ ము ధ ధా | మ నీ ధా \ మా గ్గమ గా |
 మ / నీ ధ \ మా మా గ మ | గా గా రి రి గ గా |
 స రి గ మ ధా / నీ ధ | మ ధ నీ ధ / సా సౌ నీ ధ |
 ధ గ \ రీ ధ / రి స నీ ధ మ | / గీ రీ నీ ధ ధః / సా సౌ |
 నీ ధ సా రి గ రి రి గా | మా గ రి స నీ ధ ధః సా |
 ధ / గీ రీ నీ ధ / నీ ధ జః | / గీ రీ నీ ధ \ మా ధ ము గ మ |
 ధ మ గ రి గ / మ గ రి సా | / రి నీ ధ ధః / వ సే / రి రి / గ గ్గః |
 రి రి / గ గ్గః / మ ము గ్గమ / ధ ధః | ని ధ ధః మ స ని ధ ధః సా |
 ధ స రి గ రి ని స ని సా | రి ని ధ ధః స ని ధ ధః \ మా |
 ధ ని ధ ధః \ మా గా రి నీ | ధ / స నీ / రి న / గ రి / మ గ / ధ |
 మ / ని ధ / స ని / రి స / గ ఉ స | / గ రి సా / రి ని ధ / సా ని |
 \ ధా / ని ధా మ గా రి నీ | ధ ధః నీ నీ ధ ధః / సా ; ||

ఏబణొకటవ మేళము సుపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయ ప్రధన్మిని

ర గు మి ప థి ని]

చక్రము థి : మేళము 52

[బ్రిహాత్. భూ. చక్రము

రాగాంగ రాగము 52 . రమామనోహరి రాగము

ల తు ణ శ్లో క ము

వెంకటమణి : రమామనోహరిష్ణార్ణం సర్వకాలేషు గియతే.

మూర్ఖుని :] అరోహణము : స | ర గ # మ ప థ | ని స
] అవరోహణము : స | స ని థ ప # మ గ | బ ర స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదిక్షితులు

రాగాంగము ; సఃష్టుర్ధ్వము; షడ్గ్రగహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ప మ ప థ సా , పా ని ని స , థ గ రి స , ఫ రి స ని స | స ని ప మ గ రి సా ,
ని థ ని సా , స గ రి సా - ఇని ఈ రమామనోహరి రాగమునకు విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్మీతము - ర్యుంపత్తాకము - వెంకటము

ద్రువము

వ పా		స స స స స ని ని స	
అ రే		ర జ తీ . ర గ ం తీ . ర	
ప ప రి రి స ని ని సా ,		సా గ గ గ రి స రి స ని	
గు పు త మ ఉ న సు రే		మి త్ర వి ० దా ర మ ణ	
స స ని ని ప ప ప స స ని		పా మ గ రి ప మ గ రి స	
ప దు . . మ నా . . శ		థీ రు రె య . రె ఎ య	
ర రి న ని ని సా ; ,		ర రి రి రి గ రి గా గ	
ని . ల ని భు రే		భూ దా ర భూ దా ర	
సా ప మ ప ధ ధ సా స		గ గ గ రి స రి స ని ని	
థో గి క య - ను రే రె		అ ఇ య తి య అ ఇ యై య	
సా రి స రి గ రి గా గ		ప మ గ రి స ని ని స ని స	
క య అ ఇ య ఇ యై య		(ల రె) . . . ల కు మీ క	
ప మ గ రి స ప మ గ రి స			
శ తి క ం త న ం న త రె			

అంతరి

సా ; స ని ని స ని ప		ప ప రి రి స ని ని సా	
ఎ . కు . . . త		పా . . . సు రె . రే	

కొవద

ప మ గ రి రి సా ని ని స		రీ రీ రి గ రి గ గ	
ఆ . ది దే - వ పృ రం		మే - శ రు - రే రె	
పా మా గ రీ రి స ని		సా ని ని సా రి రి స	
ఆ ం బు జవ . లీ		నా . . త శై - త	
గ రి గ రి రి సీ సా రి		ధ గ రి రి స ని ని స ని ప	
వ ర హో . . వ త్తా ర		క ర వు . ని పను క శి పు	
మ ప ధ మ ప మ గ రి రి స		గ రి గ మ ప ధ ని ధ ని స	
వి ద ఇ త అ . . రా తి		రా . గా - . . అ ం గ	
ధ ధ గ గ గ రి గ గ రి స		ప మ ప మ గ గ రి రి స	
ర మా . . . మ హో -		హో రా గ ట్రి . . హౌ	
రీ రీ స ని ని స ని ప		పా మ గ రి ప మ గ రి స	
భూ . - చ . . . క		నా గ రు - రే - య అ రె	
సో ; , ని ని స ని ప		ప ప రి రి స ని ని సా ,	
ఖ్లు కు . . . ర		వా . . స రె . రే	

కీర్తనము - ఆదితాళము - పొన్నయ్య

శ్రీ రాజరాష్ట్రో

చల్లువి

న . | స రి గా మ / పా | ప ధ \ మా గ మ | గ \ రి సా ||
 చ | రా | జ | రా | జ | . . | జ | శై | రి |

నీ, న నీ, వ వ/రి న ,ని సి | స/ధ ప పమ మగ | రగ \ రి రిస ని ||
 (శ) ర మా | మ . నో . . . | హ రి . . . ||
 (శ)

అనువల్ల వి

పా ధ ని పా గ ప	మ గ ర స	మ సరిగు / మ / పా ^W
పా రా హీ కై	షట్ తీ మా	త ० ० గీ ^W
పో మ ప ధ స కీ	థ ని సా ని ప మ	ని ధ ప మ గ ర స ^W
వా మ చే . వు ని	మో	నా - - - ० గీ ^W
నీ న ప ని ఫ ధ గ రి స ప మ గ రి ధీ రు డై . స గు రు సు హా దా సు డని	సరిగు మా మ ప ధ గా ర విం చి కా	ప మ గా రి గ మ ప ధ ^W మి తా ర్దు మి చే చై ^W
సా \ ధ / నీ , సా రి ని ధ / సీ సా సా ర సా క్షీ శీ బ్బు హా దం శా	సా మ గొ రి సా స ను తిం చె దన్	పా మ గ రి న ని ఫ ^W సా రే సా రె కు ను ^W

స్వరము

సీవరి వనిపా / బెనుగురిగొ | / ముగురిగి సధ | ని సానిధనిసా ||
భగ్గారి గపావ గమావ భనిసా | భగ్గాట సనీప | వమాగ రిననిఫ్ ||
(శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ)

సంచారి - త్రిపుటతాళము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

శ స త ని ని సా	ప ని ని పా మ గ	రి ప మ గ రి సా
\ ఫో ని న్ని సా	ప ను ప ని ధ ని న	పో రి సా న్ని న
పా మ గ రి స న	రి రి స / రి స న	న్ని వ ని ఫో ఫో
మ గ రి జ మ గ రి	జ రి స ని ధ ని ని	ధ గ రి గ గ రి న
న్ని న్ని స న్ని స రి గ	ప మ గ మ గ రి స	ప మ ప రి గ రి
మ గ గ మ రి సా	రి సా న్ని స రి రి	న్ని న్ని ఫ ధ ని సా
ధ / గా రి గా	రి సా పా మా	పా ధ ని పా మ
గ రి స స రి రి గ	సా ప మ ప ధ ధ	ప / ని ని \ పా పా
ప ధ ని పా మ గ	మ ప ధ ని ధ పా	మ ప ని న్ని ప మ
ప ధ ని ప ప మ మ్	ప ధ ని పా ప మ	గ మా ప ధ పా
ప / రి రి స న్ని స	ప సా ప్పి ని న్ని	ధా ని ధ ధ ప మ
ధ ని ధ ప మ పా	ధ ని ధ ప మ గా	\ ని ధా పా మ గ
మా ప త త ని ని	ప రి ప ప ప్పి / త న్న	ప స ని ధ ధ మా

పా ని ధ ని ప మ		ప రీ స ని ధ ని		ప మ ప ధ గ రీ స
ధా కి స ని ధా		ధా ని ధ ప మూ		పా మ గ రి సా
స పా ము ప ని ని		ప రీ స స్తి ని ని		ధా ని సొ ని ద
సా ని ని ప ము గ		పా ము గ రి సా		రి గ మ ప స్తి ధ ని
పా ని సీ స స్తి		ప / రి రీ స స్తి సా ని		ప స్తి ము గ రి స
ప రీ స ని ని ని		ప రి స ని ని / సా		

పంచది రెండవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

[ర గు వి ప థి ను

చక్రము 3 : మేళము 53

[బ్రహ్మ. మా. చక్రము

రాగాంగరాగము 53 . గమకప్రియ రాగము

ల తు ణ శ్లో క ము

పెంకటమఱ : గమకప్రియరాగోయం సర్వకాలేప్రగీయశే.

ముంర్ఖన

ఆరోహణము : స || ర గ # మ ప థ స

అవరోహణము : స ని థ ప # మ గ || ర స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బామదీశ్వరులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; మడ్గ్రహము; రక్తిరాగము; దేశియరాగము; ఆరోహణము; నిషాధవర్జ్యము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ గమక్రియ రాగమును పూర్వాన్నికశ్యాణీ యుదురు. ఈ రాగమునకు మిగుల రంజన ముల గతిరీచు జీవస్వరము గాంధారము. గా గా, రి రి గా గా, రి గా ప మా గా, రి గధ \ మా గా, రి గా ని ధ \ మా గా, రి / గ స / రి ధ / స ఫ ధ స రి గా, రి గ మ మ గా, రి గ \ రి, గ / మ \ రి సా - తక్కిన ప్రయోగములను లక్ష్యము లచే నెఱుగవలెను.

లష్ట్యగీతము - బ్రహ్మవత్సాకము - వెంకటముఖి

బ్రహ్మము

పూ పా	ధ మ గ రి గా మ మ గ మ గ రి సా
బృందా	ర క స ० మ ప్పా ల ను రె - రే
రి రి గా గా రి స రి స ధ ని ధా	సా ; స రి గా రి గ మ గ రి స
' గురుచా ప ధ - - రు రె - రే	మీ న ० క మ్మైర ద ను రె -
స రి గ రి గ ధ మా గ రి గ మ ప ధ వ ర ० జో - - . తినుధ అ అ	స స ధ ప ప మ గ గ రి గ గ మ రి స ధి - శ మ ణీ ఘ టి త జ టూ స ०

అంతరి

సా ; సా రి స రి స ధ స ప ధ నూ ధ ప్పా - - క్రమురె -	స రి గ గ రి గ మ మ గ గ మ రి సా కా టొ త ఫ ల దా య కు రె రే
--	--

కావడ

స ధ మా గ రి గ మ మ గ గ గ రి స త్రిపు రా ० త క త్రి లో - చనురె	రి రి గా మ గ రి స ని ధ ధా త్రిశ్శూల ధ్వి ఇ ఇ రు రె ఎ రే
---	--

గు మి ప థి ను

మేళము 53 : గమక్రియ

బ్రిహంతై మా చక్రము 373

సా ; సా రి స రి ని ధ ప ధా	స స స గ రి స రి గ స థ మా గ రి
యా రె త్రియభ్యయ అ ఇ యై	అ . . . . . అం వో ఇ య
సా రీ గా మ మ గ మ ప థ సా	సీ ని ధ ని ధ మ గ రి రి గ మ గ రి స
రా గాం గ త్రి య ఇ య ఇ య రే	గమక . క్రియ రా . . . . గ
సా మ గ రి స స ని ధ ని ధ మ గ రి	
బ్రిం . . బ్రాం . అ చ క్ర అ ప థు	
సా ; సా రి స రి స ధ ని ప ధ	
మా ధ పృ ర - - క్రము రె ఎ	స రి గ గ రి గ మ మ గ గ మ రి సా
	కా మి త ఫ ల దా య కు రే . రే

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముఢ్మస్వామిదీక్షితులు

మీనాణి మేముదందేహి

పడ్డవి

సా , రి స స ధ సా రి గ గ రి గ   శ మ మా , / ప గ గ   ధ మ గ / మ గ రి స
మీ నొ నొ మీ   మే ముదం   దే హి
సా , రి స నీ ధ నీ ధా , స స వ ధ   సా , రి గ గ   మ రి గ / శ మ / ప మ
మే చ కా ఒ గ   రా జ   మా తం
<u>మ ప \ గ , ; \ రి ;</u>   సా ;   సా ;
<u>గీ . . . .</u>   .   . . .

అనుపలవి

మపమ / ధ మ గ రి గ గ / ప మ   మ ప \ రి స స ధ   స రి గ / మ / పా
మా న మా .. త మే   మే   మా   మే

మ ధవము గమపన - ధ స్ని | ధ ప , ధ ప | సొ సా ||
 మ ర క త చ్ఛ | యై శి వ | జా యై ||

సాప స్థ / రిసని ధాథ / సలిధపా | ముపమగా రిగా | ధ పము గమగ్రిసద్ ||
 మీన లో చని పాశ మోచని | మానిని కదు | ఓ బ వనవాసిని ||

(మీనాణి)

చరణము

స ధ్య సా స రి శ ధ సరి | గ ఈ గ గ్రి / పము | గ ఈ గ్రి ||
 మధురాపు రి ని ల | యై మ జె. | వ ల యై ||

గ ధ \ మా గ / పము / పా | మ గ / ధ \ మ గ | మ గ / మ గ రి స ||
 మల య ధవి జ పాం | డ్యురా జ | త న యై ||

గ్రి మ ప ధ \ స్తో ధ ప | స స వ ధ | స ర స్తో ||
 విధు విడం బన | వ ద సే | వి జ యై ||

సా సా రి స ని ధ \ పము గ | మ ధ \ మ గ | \ ప స్తో ||
 వీ చ్ఛా గా న ద | శ గ మ క | క్రి యై ||

స / రి న ధ సా రి గ / పమగా గరిసా | స రి గ ప మ గ ధ | \ మ గ / మ పాధం ||
 మధుమధ మోదితహృదయై సదయై | మహాదే . వ సు 0 | ద రె . శపియై ||

స రీ / గ రీ స ధ సా ధ / రీ సా నీ ధ ధ | \ రి ని ధ ధ / ని ధ మ గ | ధ \ మా గ / మ గ \ రి ||
 మధు మురరిషు సో ద రి రాతో ద రి | చిథిగును గుహావశం | క రీ శం . క రి ||

(మీనాణి)

2 తానవర్షము - అటుతాశము - స్రీంతి వెంకటసుబ్రహ్మణ్య

వినువ్వుకోస.

అనుష్ఠాని

న ర గ / ప య / ప ా మ ా
త . న య -

ర ద ప ా / ద ప య / గ ా మ ా గ / మ ా గ / గ ా గ
గ ా - - - - బ ా ద . . . బ ా . . .

స ా స ా : స ా / గ ా స ా స / గ ా స / గ ా స
న . త . న . . . య . . .

ధ / న ప / ద ప ప ా మ / మ ా గ / గ ా గ / గ ా గ
ప . . . . .

ప ా ప ా : ప ా / ప ా ప
- - - .

ముక్కాయి స్వరసంహాతశ్యములు

; ; ; ; ; న స ా న / ప న ధ వ ా ప ా స
స ర న న ర గ న ణ వ ల స -

సరస ర తెగ్గి గాగా ,	వ మూగా రాగ	గ మూర్ఖమూగము	గారి / గరీ రస
నత తప్పు ప్రేయముగాగా	న కాంపొ దపును	గ పూడి మూడుకి	నద యమ్మిరాక
నథ గా గిలి ని నయ్యాన	కెళ్ళి బుటుగును		
గగ్గా / వచ్చాగాక / అప్పాముగారి నర్మాగాగ	వ మూర్ఖము	గ / ముగి గారి రస	
వల ఏ నే శప్పుడు సెజ్జాముమత మరిస్సలుగ	మతీ ల్పిలు పవాక	మ ఐసి జూబోడ్డుచు	
నరి గపొము గమ పదధని / వచ్చాపునస్సన			
కరుణ లోడ ముర్చు తుములుక వరాకటులేల			
పెట్టి / ఏక కెళ్ళి సిరిసిన అనిపథ వాహము	గమ లిగ్గు పథని	పరథి ప్రాలాసి	
పుగు ఎ కష్ట కముసును గ బియుగ పెరుగుని వొంయుర	ముగి నదయుడవని	పుసుని శైలి	
ప్రగతి / ప్రనిధికా / విపదము / దముగిన			
వదులు లె లాతునె మల్కును తాం ముదుమును			
ప్రగతముగం కముగదు ర ముముక్కు జమి తపుగు విరాళర ము లదను బోధువుగ బెదరికటు నదరి			

పశు / ధమా ఆ బ స ::
 తి ర ని ధా నముగ :: (నిముకోఠి)

చరణము

<p>పశు ; ; ; వర్ధ ప / ధము వ / గౌధగ వడ గ . . . భా . . . </p> <p>గుమహము / గౌధగ / వముగు / ముగా ద / కుగు వ / గుగు గు . . . . . సై . . . . . </p> <p>ధమ గ బ నమాము :: - - - - - </p>	<p> </p> <p> </p> <p> </p>	<p>గుమహము / గౌధగ / వముగు / ముగా ద / కుగు వ / గుగు గు . . . . . సై . . . . . </p> <p>గుమా గ బ నమాము :: - - - - - </p> <p>2. " " " " " </p> <p>" " " " " </p> <p>" " " " " </p>	<p>గుమా గ బ నమాము - - - - - </p> <p>గుమా గ బ నమాము - - - - - </p> <p>గుమా గ బ నమాము - - - - - </p>
--	--	--	--

స్వరసంహితములు

1. గు / పా , పా మ గ బ గ
 సాం కా ఫ గ న ఉ

1. వ మ గ మ క గో బ భ న బ ల ల ట డె సు దాక ల దు		ఓ శీ క మ లీ మ	గై - ధా - ష టై కా త	
గ థ క మ	... మై ర యొచు	(పదం)		
2. ఓ శీ క గో భ - మ గ మ ఒ ర స చు గా చి లు క లు				
గొ య గ మ ల య చ న న				
అ భ ప సా స రోగ గ న ఖ ల్లమోత్త	ప మ గ గ క రక గ	గ మ ప థ స మ మనమగు వి ర		
వ భ ప శో మ క గ భ చోమున తా రి ప ర వ శము	న భ క గ వ ల మ దు నియు	గ ప ప శో ల భ మ ది చ రా భగోన		
అ - న భ గ ప మూ న రాస ఖుల న క		(ప ధా పొ) (ప ధ భ)		
			వ ధ ప శో ల భ క ల ధ ప శో న భ	

3. నంగా / పొ మా గా ఈ గ / మగగో ఈ / గ గి సా
 కచుణ జూ దుముటు చ లము కేసియు గ వలవిక్కు

నస్సే / రి వి దృ శ / నస్సే న రి రి / గ గీ / వమగరై / గీ
 నర నుయుసు చ ముధా రము నను వలముఎ లి ఔ | ముచ్చె జు కే తి న | పైన గొన క ల మును ||

మమ మగలన రి గు / థవముగ / థవద / ని వదనను
 కసె క గుసు చ తా / వి గుప గ ఉ రము గుననిదల
 గమించ / రి గున త / న సు కు వహసు గగిన | న / చె సో లె భన | ప / థ మగ థ మగ ||
 తుడెనం న తె ల చ చ సతు వి సో ద గతులను | న దా మాచుచు | న గును తుడు ||

సస్సే సె ల క వము (వ చా పా)
 న రో జ న తు ఆ డె సె (వ ద భ)

4. గమ పద / సా , న అనిషఫ సె , ము / గొ రిన
 గమకము క్షు ర గనుఖి పా లు) పైను , |

ఉ కీ కొ / థ ప ప ము క / ము గొ ఈ / ఆ ప ప సె | అ ద్రి ప ససె రిగె | ఆ / థ ప ము / గొ ||
 నదాం దయుం ర స మ ల ర ఆ గొ ర వమునమును | ముల క వమునమును | ఉ త ము గొ ||

ఓర్న స్ఫోగగ / ధవపు గగరిన రిగ / గగ
 గర్మ మురంయగను కనకర మొదుగ లత కెన
 వశమ గమదని పదధన / సప్పును / రిసన / సంభిగ / రిసన
 ఉరవ సముదుని దలనగ నరసును గునిను | నరన కు విఱిన | న నువ్వున గ కిటుల ||
 వమమ గ / రమమ వదము గగరిన రిమమ
 చలమి క వ లదుర ముదుగ వత చిన గరితల
 గమవద సని / రిసా వమ / రసా ప్పు వమగఠ | ససో / పశోరా | ధమపు గగిన
 నాచుట తగ వగా దుర పరా కమునలుపకు | మురా రమేలర | తగుపుల కలునెగ ||
 సరిప సరిగ వమ : (పరాపా)
 ఔగతోగమగ కుడి : (ఎదల)

సంచారి - మర్యాదాము - సుబ్బారాముదీక్షితులు

సా రి స / రి స ధ స ఫ ధ | స ర గ ర / గ గ గ గ |
 గ్ధ ధ \ మా గ / మ గ \ రి | గ మ్మ / ధ మ్మ గ రి సా సా |
 ప ప / ధ మ్మ గ ర / ప మ్మ గ ర | మ గ ర గ / ని ధ \ మా గ ర |
 గ ప \ మా గ మ్మ గ రి | త / ని ప / ద ప మ గ / మ గ ర |
 స ర గ మ ప ధ ప మ గ రి | మా గ ర / గ ర రి సా |
 గ మ్మ ప ధ / ని ధ / ని ప / ధ మ్మ | గ ని ధ గ ధ మ గ ప మ గ |
 ర గ ని ధ గ మ ధ మ గ ర | స ని ధ / ని చ మ ని ధ మ గ |
 / చ ని ధ మ్మ గ రి గ ప మ్మ గ | ర గ ని ధ ప మ / ధ మ గ ర |
 గ ని గ ధ ర గ ని ధ మ్మ గ | మ ర గ ర సా రి రి సా |
 ధ ని ఫ ధ స సీ రి రి గ గ | \ సా రి గ ర గ స మ గ గ |
 ప మ రి గ గ సా రి గ | శ ర గ మ ప ధ ని ధ మ గ |
 ర / ప మ గ ర / గ స రి సా | గ / మ గ రి సా / గ రి స ధ |
 / రి స ధా స సీ రి రి గ | ధ స ర గ / ధ ధ మ / ప గ ర |
 మ మ గ ర మ గ రి గ | సా ర గ మ ప ధ మ గ ర |

ర గు వి ప థి ను

మేళము ఏ గమక క్రియ

బ్రిహంతి. మా చక్రము లిటిలీ

న రి గ మ ప ధ ని ప ధ ప | సా స్ఫీ ప సా స్ఫీ రి గ |
\\ రి స్ఫీ స్ఫీ / గ రి స్ఫీ | రి స్ఫీ / స ధ / ని వ / ధ మ వ గ |
/ మ ర / గ రి స ర గ మ ప ధ | సా ని ధ / గ రి ని ధ / రి ని |
ద ని ధ మ గ మ ధ మ గ ర | సా గ రి ని ధ మ గ ర న |
/ సా ని \\ ధ ప \\ మా గ ర | సా / రి స / రి ధ / స భ ధ న |
రి గ రి గా స్ఫీ మా | గా \\ రి గ / మ గ రి సా ||

ప్రశంసి మూడవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

ర గు మి వ ధు ను]

చక్రము 9 : మేళము 54

[బ్రహ్మా. షా చక్రము

రాగాంగరాగము 54 : వంశవతి రాగము

ల తు ణ ఛో క ము

వెకటమథ : పూర్ణోవంశవతిరాగ స్త్యవరోహిధవరితః.

మూర్ఖు	అరోహణము : స బ ర గ # మ వ # ధ ని స అవరోహణము : స ని వ # మ గ బ ర స
--------	---

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము, షడ్గ్రగ్రహము; ఆవరోహణమందు దై వతవర్గము. ఎల్లపు దును గానము సేయదగును.

ఈ వంశవతికి ని ధ ని స , వ ని స , ప ర స - ఇవి విశేష ప్రయోగముల్లు.

లక్ష్మీదీతము - త్రిపుటుతాళము - వెంకటమథి

ధువము

ప బ న అ	ధ ని స నీ పా ర ఽ గ పా ణీ	ని పా ని స ర స గు దా జే. జ.
ని సా రీ రీ మి త క్రై ము	గ గీ ర ి ర సా పృ రా ప ర బి	చ ని వ ధ ని స ని ధు శి భా - మణి
నీ ప మా పా నూపు రే తా	మ గ రి సా ర ి జే. ష ప న్నగ	సా ; న రే

అంతరి

ని బ అ రె	ప మ ప ధా ని స న త వ శం క ర	గ ర ి ర ి సా ; శ ఽ క రా
--------------	-------------------------------	----------------------------

జావడ

ప పా సీ స రి జ గ్ర్యా . ణ	మ పా మ గ ర ి స బీ - ర - - -	రీ స సీ సా లా ప దా తూ
పా ప ధా ని స ద త య్యా - గ	పా ప మ గ ర ి స శ త లు . రే .	రీ స సీ సా ద క్షి టామూ
మా ప దా ని ని రు త్తి రా గ ఽ	సా ; , స స గా అ రె	మ పా మ గ ర ి స శ ఽ క వత్తి -
మ గీ ర ి ర ి సా రా . . . గా	స ని ప ప మ ప ప బ్రింహంగై. చక్ర	మ గ రి సా ని ప నా - గ రూ అ రె
ప మ ప ధా ని స న త వ శం క ర	గ ర ి ర ి సా ; శ ఽ క రా	

కెర్నము 1 - అదితాము - ముఢ్చస్తోషమిదీజీతులు

వంశవతీ శివయువతీ

1.	పా ప ని \ పా ప ని		\ ధ ని సా		పా ని ప	
	<u>వు శ వ తి శ వ</u>		యు వ తి		పా ల య	
	మా గా \ రి న స్థ రి		స ని \ ధ ని		/ సా <u>స రి గ ము</u>	
	మాంశాం భ వి బవులు		త ర మ హి		మా తృ. . .	
2.	.. .. స రి		స ని \ ధ ని		సా భా	
	.. .. బవులు		త ర మ హి		మా ద్వా	

అనుపల్లివి

/ రి సా రి గా ప		మా ప ని		, \ ధ ని స	
విం శ చ్చుతి స్వీ		ర స్వీరూ		పి ణి	
సీ న / రి స \ ధ ని		స సీ స		మా ప ప	
వి నోద క ర గు రు		గు చొ స్వీ		రూ పి ణి	
<u>పా పా రీ గ మ పా స సీ ధ ని</u>		<u>స రి గ స గు గు</u>		<u>రి సా రి స ని ధ ని</u>	
అంశాంశ స్వీరూప క్రూకాదిని		సాంసిని చు ర్త		ధ్వంసిని జనని	

స్వరము

పా, పా, వసనీపమగ రీససీ | \ పా, / రి రి సరి | గ మా ప ని ని ధ ని ||

ప/సాం రో/గరీ ప/రీరీ సనిధని | ప/ - ఇ పుగరి | సా వె సని పమ్ |

(వంశవర్ణి)

కీర్తనము 2 - అదిత్యము - ముద్దుస్వామిదీక్తితులు

థక్కవత్సలమఖ్యేకవల్లి

శల్లవి

పాని \ మపుగమ్	చమాగమ్	గ\రిరిసన్
థక్క వత్సలము	తిషైక	జత్తి
పరిసారిగమ్మమపమగమ్	గ\రిరిసన్	నిఖరిసా
యక్కం - థజ్జ	చం	నింటిం

అనుష్ఠాని

పుగ / పుమ / పా, మగరి	రిసనిఫరి	పారిగ్గిరిగ్గము
థక్కిమంచంచి	త్తు బ్ర	త్తు త్తు
పానిపనిస / రిరి	స / ర స	థనిసా
పాకళాస సా	య ఏ	ఫ్లి. త్తు
పార్చిర్చిర్చిరి / గరీప నీతి	పాసపా	మగరిసంగము
థక్కిమక్కిప్రదాయకదక్కా	థూచురాద్యంల	జనసంరంట

గ్రంథాలి

చరణము

స్త పా ని పా మా	బ మా గ	య క్రి సో	
ద శా కృ తిం కలు	ఛ మం గ	త జై	
రి రి గ్రి పా	ని తీ య భ	య రి సా	
త్రప తిం ల క్రైలు	వి వా హో	త్రసం	
రి గ్రా / మ య గ్రా రి స	, గ రి గ	, మ య పా	
వి శా ల వే ద సా	గ రమం	ట పం	
మ గ్రా / క్రి స మ వ	, ని ప్ప మ	, గ్రా రి	
వి రా జ స్వ మ హ	వి భ వ	త్ర దం	
న రి గ్రా , గ	గ్రా మ ఱ	గ్రా మ వ	
వి శి పో వైని	త ప్ర తి	పా ద్విం .	
స తీ పో మ గ / మ	వ నీ / సా	వ తీ ని సో	
వి రూ పా ఉ గు రు	గు హ సం	వై ద్విం .	
ప / రి రి రి గ్రా రి	పా ప్ప రి	య గ్రా స ని	
త శే ష ఫ ల ప్ర	దం వి ధి	దు రి త ని	
ని స ని పా స ని	న మా గ	య రి స ని సా	
వృత్తి క రం ము ని	జ న ప్రి	యక రం	
ఫ ఐ రి గరి గు వ ని ప మ గ రి సా	రి గ్రా మ వ నీ ని	ని పా / రి రి సా స	
శశాంక గురుత ల్ప దోష వార ద	ర్ప పుష్ట ర టీ త	ట వ శ్రీ మథా గ	

ప / రీరీరీ [॥] రిగొరీస నిధనిసిం | రీరీసెన్నివ \ మా | గ \ రి \ సారిగము ||
 సుశోభితో త్వలావత క స్తితం | సురమయమధు మ | త్తి కా రాధితం ||
 (భక్తవత్సలం)

సంచారి - రూపకత్తాళము - సుబ్బారామదీఖితులు

స న / పా పా | మ వ / ని ప మా | గ మ వ స ని స | స ని ధ ని ప మ |
 వ వ స ని ధ ని | సా ని ప మా | స ని ప వ మ ము | ప మ గ రి సా |
 పా స ని ధ ని | వ రి స ని ప మ | వ వ మ ము గ గ్ | మా గ రి సా |
 వ మ గ రి స ని | స ని వ వ / రి రి | ధ ని స రి గ మ | స రి గ / మ / పా |
 గ మ వ ని \ పా | \ మా వ స ని ప | / సీ ప వ మ ము | / పా మ ము గ గ్ |
 / మా గ గ్ రి రి | స ని లి స రి రి | గ గ్ రి స రి రి | వ రి స రి గ మ |
 వ స ని స రి గ | ని స రి గ ము వ | స సీ పా | ధ ని స ని పా |
 / రీరీస ని | రి స ని ప ని ప | మా వ స ని ప | పా మ గ రి |
 వ మ గ రి సా | ధ ని స సీ / రి రి | స రి గ మ వ పసీ | ని ప ధ ని స ప |
 రి రి / గ రి స ని | ధ ని సా సా | పా రీ గొ | స రి / గ రి సా |
 స ని ప / రి రి స | రి / గ రి రి సా | / గ రి సా ని | స ని పా మా |

వశేమశ్చగా | సనీషమగరి | గగ్గరిశా | నిషిరిశిగగ్గి |
 మమ్మివశ్చనశ్చ | రథిరిగరిశ | ధనిశారిరి | గరిశానిష |
 సనిషామగ | మగారిశా | గరిశనిషమ | గరిషసిషా |
 ధనిషిరిశని | నీశా ; ||

టబడి నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము

తొమ్మిదవ చక్రము మగిపెను.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రవర్తన

[१ ॥ మి ఫ ర న]

చక్రము : 10 మేళము ५५

[१४ పా. చక్రము

రాగాంగ రాగము ५६ : శ్యామల రాగము

ల త ణ శ్లో క ము

పెంకటమణి : నివర్ణారోహణే పూర్ణా శామలా సార్వకాలికీ

మూర్ఖుని :	ఆరోహణము : సా ॥ ॥ గ భ మ ప ॥ ధ స.
	అవరోహణము : స ॥ ॥ సీ ॥ ధ ప భ మ ॥ గ ॥ ర స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; పడ్జగ్రహము; ఆరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయడగును.

* 'శ్యామలా' : రిహైన రూపము కాని దానికి కటపయాది సంకేత ప్రికారము సంఖ్య ఇది ఆగును కాని కావలసిన ఒక కాదు 'కనకాంగి' వట్టికలో ఇది 'శ్యామలాంగి'. అక్కట 'చక్రవాక' మున్నగు వేళ్లలో సంయుక్తాత్మకములలో లెక్కాకు మొదటిదానినే గ్రహించినాడు గనుక సరిపుచ్చు కొనపచ్చును ఇక్కడ ఆ పద్ధతి లేదు. ఇనుకనే లూపత్తును లక్షణ శ్లోకములో తొలగించినారు వేళ్ల విషయమున 'ననామ్మి విప్రతిపత్తి' అను రంప్రదాలుమున్నది కాని 'ర్థనలోను 'శామలా' అనియే నిలుపుట వింత ! (రా ॥)

లక్ష్మీతము - రుంపత్తాళము - వెంకటము.

|ధువము

ప పా		మ ప థ ప మ గ రి గ రి స	
ఆ రె		<u>శ</u> . దే . వి భూ . దే . వి	
సా గ రి గ రి స స		సా ; స ప ధ ధ ప మ	
<u>గి</u> య్యము . వగ్గు ణ తు		<u>ము</u> రె స ంగ్గా . మ	
పా ; మ గ రి గ రి స			
<u>పం</u> డి తు . రె - రె			

అంతరి

నీ ధా ప మ ప ధ ధా		సా ; , ,	
<u>ధం</u> న్యామ ధు మ ధ .		<u>న్యా</u>	

జూవడ

ప పా		మ ప థ మ ప స్ , గ రి	
ఆ రె		భూభి) - భ ర ० - . . ణ	
స స గ రి గ స రి స గ రి		సా ; స పా ని ధ జ	
గ రు డ వా హం న . .		ఆ రె ఆ ఇ య ఇ	
మ ప ని ధ ప మ ప గా రి		స స గ రి గ రి రి రి సా	
అ ఇ య ఇ య అ ఇ ణ య		అ ఇ య ఇ య అ ఇ యె ఎ	
స స ప ప చ ప ప ని ధ ప		మ ప ధ స స రి రి గ రి స	
అ		ఆ	

ప మ ప గ రి గ మ పొ ,		మ ప సీ ధ ప మ ప గ రి	
రా . గా . - ० గా		<u>శా మ లా రా - గ</u>	
స స గ రి గ రి రి స స		పా ని ధ ప మ వ గ రి స	
ది శి పా . చా . . క్ర		నా గ రూ శె ఎ హ శె ఎ	
నీ ధా ప మ ప ధ ధా		సొ ; ; ,	
ర న్యామ ధు మ ధ -		న్యా	

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శామళాంగిమాతంగి

వర్ణాలి

సా మ గా రి మా ము ప		ధా పా		బ / నీ ధా	
<u>శా మ శాం గి మా</u>		తం గీ		న మ తే	
సా \ నీ ధ ప \ మా ప		మ \ గా . ;		గీ రి సా	
తం క రి స ర స్వీ		తీ		వి ను తే	

(శామళాంగి)

అనుప్రాప్తి

పా మ ధా పా స		పా స \ నీ		ధా ప మ	
నా మ రూ ప ప్ర		పం చ వి		పో రి ట్ర	
\ పా గ రి రి స \ నీ		ధా సా		రి గ రి	
నా ర ధా ది ము ని		పూత్పం		ఫా రి ణి	

సామగ్రా గరీస వామాపాధ్ని | ధార్తి / గాగ్రి | స్విధపమగగ్రి ||
సోమసుం దరేశమ నోరంజ ని | సుందరి మీనా | క్షి గురుగుహజనని ||

స్వరము

సాగరీముప గమిపా ధధ్ని | ధాపా ధపమా | పుగారిసంగ్రి ||
ధసాగరీ పమాధపా/నీధప | , ధ సరీ / గాగ్రి | . స్విధపమగగ్రి ||
(శామణి)

సంచారి - మర్క్యతాళము - సుబ్బారామదీఖితులు.

రిససామపగారి | సం / గ్రిస / గ్రిరిసా |
పమప / నీధధపమపా | ముప / ధమ / చ్చగాగ్రిరి |
సాసపా / నిధపమా | ప / నిధపచ్చమ / చ్చగా |
రిసా / గ్రి / గరీరిస | / గ్రిసా \ నీధధధస |
\\నిధధధస / సాసి | పచ్చమపాగ్రిగ్గ |
మాగ్రిగారిరిగ్గ | రిసగరిపాపమపా |
ప / నిధధపమపధపా | ధపమగ్రిగ్రిసాః |
సప / ధధపమపస్సగ్గ | సాపచ్చమపధ / నిధధ |

/ ని దా ప మ ప ధ ధీ పా . | పా పా / ని ధ పా మా . |
 గొ రి గ జ / గొ రి / గొ రి జ | ప మ ప / ని ధ ప మ / ప గ ర |
 స త మీ ప / ని ధ ప / ని ధ ప | ర / ని ధ ధీ / నీ ధ ధీ మ ప |
 ధ ధీ స / నీ ధ త ధీ / ధ ధీ | మ ప / ధ మ ప మ / ధ ప / నీ ధ |
 త పీ ధ ధీ సొ రి రి గ రి | / గ గీ రి రి / గొ రి రి స గ ర |
 / గొ రి స / నీ ధ ప మా | ప మ గొ రి గ రి పా |
 న పీ ప పీ / ని ధ ప ధ ప పీ | రి రి గొ మ ప / ని ధ ప మ |
 గ రి గ మీ ప పీ మ ప ధ జ | రి గొ రి సొ / నీ ధ ప |
 స / నీ ధ పా మ / ప గ ర | స / గ రి గ రి గ రి రి స ర |
 న / నీ ధ / పా పా , ||

ప్రభది త్వైదవ మేళము సంపూర్ణము

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

ఓ గి మి ప ధ ని]

చక్రము 10 : మేళము 56

[దిశి. కృ. చక్రము

రాగాంగ రాగము 56 . చామర రాగము

ల త ణ శ్లో క ము

పెంకటమణి : చామరా పూర్ణరాగసాధ్వయత్నిగ్రహి సార్వకాలికి

మూర్ఖుని :	ఆరోహణము : స ర బ గ # మ వ బ భ బ ని స
	అవరోహణము : స బ ని బ భ ప # మ బ గ ర స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదిక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; మడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ చామర రాగమునకు స గ ర గ మ వ , మ వ ధ ని ధ స్ , ధ ప ధ స , సా మ వ
సీ సా , మ వ గ ర సా — ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్మీతము - ద్రువ రూపకతాతము - పెంతటమథి.

ద్రువము

	ధ ప ధ ప పా పా ధ సు	ధ సా సా సగరిం	సరిం సనినిసి
	గురుమురాము ప్రభు	గురీ శశుభు	మి. త్ర. కుల
సా ; ;	రీ పమగరిం	రీసరిసని	రీసరిసని
పా —	ధారా. ధర	నీ. లతను	హాటుకమయ
రీ సని ధ ప	ధానిని ధ ధ	ప మ పా ;	సా, మాప
హాటుకమయ	నిర్మిత పటు	చేలా	ఆదిత్య
నీ సా, స	ని ధ ప మ ప గ	రిన	
కోటు టి	ప్రతా పు కేల	రెల	

జావడ

సా పా పమగరింగగ	రిగమపంధా	పాపమగరిం	పమగగరిస
ఆ రె ప్పు ణి పతి శయ	అనభువనా	ఆధా - ర	అవై-దజయ
సా గరిం ససు	సగరిం గసరిం	నినిని ధ ప ప	మ పగారిస
అంబురాళి	నఉవం - ణ	నయం - - ణ	సంహారక
గగరిగమప	ధాపామప	ధ సధసంసా	నిసగగరిగ
కెలయాలు ఇయ	ఇయాఇయ	ఇయుఇయ రే	ఉ . . . అ
మా పా ధా	మపధసీధసు	ధసుసా ;	మపధసీధప
ఆ ఆ రే	రాగా - - -	అంగా	చామర రా

మ ప గ ర ర స | ని ధ ప మ వ గ | ర స ||
అ . . గ ది శ | శ్రీ చ క్ర ధ పు | ర ఎ ||
 ధ ధ ధ ప పా పా ధ స ||
శ్రీ రఘురా మ ప్ర భు ||

కీర్తనము - తిగ్రజాతి ఏకతూషము - పొన్నయ్య

వల్లవి

సా గ రి మా	పా / ధ ప మా గ రి మ గ <u>రి గ</u> ర
సా రె కు నీ	పా ద ము లే గ తి య ని న మి శై
<u>సరిగొ</u> గ రి <u>రి న ని</u>	<u>ఫ ధ ఫ నీ స</u> / <u>ప మ గ ర న ని</u>
మే న మి శై	క ర ఱ జోచ్చి నా న మలై
2. సా గ రి మా	.. .. గ ర <u>రి ప నీ</u> పా ; ,
సా రె కు నీ	.. .. న మే శై అ

అనువల్లవి

పా ని ధా స   నీ ధ ప \ మా   ప ధ నీ ప ధ నీ ధ ప మ   ప ధ నీ నీ సా
కో రి య న్న   కో రి క లు   కో. న సా .. గి ०   చు ము య శు దు
పా / గ రి గ   ర సా రి స నీ ,   ధా ని ప స్తి మ   <u>గా, రి గ రి స నీ</u> సా
<u>శ్రీ రఘురా</u>   ర స్వతుల్   చా మ ర ము లు   వీ వ ద నరుత లీ

ని ని స / గీ రి స వ మ గ గ రి | ప ధ ప ధ ని ధ వ ని ధ ధ సా ||
 స ర గు న వ ర మ లో స గ పై | అ ర మ ర లి క త గ ద న పై ||
 స గ రి స తి స ని ధ ని ధ ధ ప | మ వ ధ \ మా , గౌ రి స ని ||
 గు రు గు హ స . ద్భు క్లు డ న పై | గ ర కు మా రి శం క రి ||

స్వరము

సా / ధ ధు సా మ గ గ రి | / వ \ మా గౌ రి ధ సా ని గ రి ||
 స గ రి గౌ స రి ని ని ధు | గౌ రి / సా మ స / గ రి / గ స రి ||
 ధ పా మ వ ప గౌ రి గ మ పా | ధ ని ని ధ ధ \ మా వ పా ధ |
 / ని ని రా గ గు స / రి సా | సా ని ధ వ మా గ రి స ని ||
 (సారెకసీ)

సంచారి - ఏకతాళము - సుబ్బరామదీష్టతులు

ధా సా ని ని ధా | పా మా పా గౌ | రి రి స / ధా పా |
 మా గౌ రి రి | స రి సా ని ధా | సా ని సా సా |
 రి రి గౌ రి గ గ | మ మ పా గ మ పా | / ధా ధు పా ధా |
 తు తు ప ధ తు | ధ ని సా ము / ఫ మా | గ గ గ రి స ధ సా |

పశో మహధమప | గాగ్రిగ / మ / పో | / ధా పా పమ్మగ్గ |
 నరినన్ని జసో | రిపపమ్మగ్గ | రినరిన్ని నరి |
 నరిసాన్ని రిన | రిపీ / గగ్గన్నిరిసా | నసీ / ధధిపశీ / ధా |
 నిన్నిధధపామప | సామాపొధో | పశీధధిపధమప |
 ననసోనిలిధా | పమాపగొగొ | పమ / వగ్గరిసపమ |
 గగ్గరిగ / మా / ధప | , పమాగ్గరిపమ | , గగ్గరిసాగ్గ |
 , నస్తిరిన్నిసాగ | రిగమపమ్మపధా | మ్మపధనిధసీరి |
 గగ్గగ్గరిస / గగ్గరి | ధ / ససోమ్మపధని | మ్మపధపధనిధప |
 / గగ్గరిససీపపమ | పసుసీనిధపధస | ధనినీససరిగ్గరి |
 స / గరిసమ్మపధస | పధధాసాసో | నిసంగీగీగా |
 సారీసైత్తధా | పాసాపరిగ్గరి | సారిసపసరిస |
 ధాన్నిధమ్మపధప | గాగ్గరిసరిగ్గరి | సారిసమ్మపధని |
 సధసాన్నిధప | మపమ్మగారిగ్గరి | నరిసా ; ; ||

సంగీత సంచాయ ప్రదర్శని

రిగి మి శధనా]

చక్రము 10 : వేళము 57

[డిఱ. గో. చక్రము

రాగంగ రాగము 57 సుమద్యుతి రాగము

లకు ణ క్లో క ము.

వెంకటమఱి : సగ్రహా సర్వకాలేషుగాతవ్యాచ సుమద్యుతిః.

మూర్ఖుని : } అరోవాణము : స ర బ గ భ మ ప బ ధ ని స
} అవరోవాణము : స ని బ ధ వ భ మ బ గ రి స.

లక్ష్మివివరణము - సుఖ్యరామదీక్షితులు.

రాగంగను; సంపూర్ణము; షడ్గ్రగవాము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

ఈ సుమద్యుతికి ‘సీమంతిని’ యని ప్రతినామము గలదు సుమద్యుతి రాగమంథు మపథ సీమాగనులే యన్నవి

లక్ష్మీతము - రూపకతాళము - వెంకటము.

ధ్రువము

స ప పా పా	ప ము పా , ద్	ప ధ ప ము గ రి	ము గ రి గ రి
<u>కు</u> . కు ష్ట	<u>గ్రి</u> . తా .	<u>మిత్రై</u> . . మ	<u>పా</u> మన రే
స గ గ రి గ మ	పా ప మ గ రి	నీ ధ ప ధ ప మ	
<u>ధ</u> ర టీ . ధ ర	<u>మా</u> తం ० అ న	చ ० ద న ప్రియ	

అంతరి

గ ము ప ధ ప మ	ప ధ ప ము గ రి	ము గ రి గ రి	సా : ;
ముని మా న స	మా . . న స	హొ - స రే	రే

జూవద

ప ప గా రి	గ గ రి సా	గ గ రి గ గ	ఓ స రి రి
న ० - దా	న ० దా కం	ద - గో వి ०	దు ఉ రే రే
గా రి గ రి ః	రి స ధ స సా	ధ స స ధ స స	ధ ని ధ ధ ప మ
మం ద ర ధ ర	ము కు ० . దా	అ . . . . అ	అ . . . . అ
ప ధ మా గ రి	మ గ రి గ రి	గ మ గ మ ప ధ	స ని ధ ప ధ స
అ ० వో ఇ య	జ య జ య రే	రా గా ० గ	సు మ . . ద్యుతి

గ రి గ మ పా	ధ ప ధ స సా	ధ లి ధ ధ ప మ	
రా గా ది	ది ఇ గో . ట	చ అ క్రమునై	
గ ము ప ధ ప మ	ప ధ ప ము గ రి	ము గ రి గ రి	సా : ;
మా . . న స	మా . . న స	హొ - స రే	రే

కీర్తనము - తిప్రణాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పామరజనపాలినీ

పత్రాలి

పా మ / ధ ప ని	దా స నీ ,	పా మ గ రి	స ని రి సా ,
పా మ ర జ న	పా ల నీ	పా హి బృహం	నా య కీ

(పామర)

అనుపత్రాలి

గా మ పా ధ	వ మ ధా స ని	సా రీ సరీ / గౌ రి రీ సా రి స ని
కా మి తా ర్	ఫ ల ధా య ని	కారు ఛ్యా మృతచా హి ని
<u>సా ని ధ ప ధ ప మ పా ధ ని</u>	<u>వ / ధ మ ప మ గ రి రి స</u>	
<u>కో మ ల హృద య ని వా సి ని</u>	<u>గు రు గు హా మ తి ప్రకా శి ని</u>	
<u>నీ సా గ రి గ ప / మా / ధ ప</u>	<u>/ సా ని ధా పా మ గ రి గ మ</u>	
<u>నీ మం తి ని న త మం త్రి జి</u>	<u>శ్రీ మ హా దే వ ర ఱ జ ని</u>	

స్వరము

పా మ ధా ధ ప / ని ధా ప మ	గౌ , రీ గ గ రి స ని ధ ని
ధ / స సో / రి రి స / గ గ రి గ	గౌ , గా మ ప మ గ గ రి స
/ ప చో గ రి గ గ రి రి సా	మ గ రి ని ధ ప ధ ప ప మ గ రి
సా స / సా స రి రి / గ గ రి	స ని ధా ప మ గ రి గ మ

(పామరజనపాలినీ)

సంచారి - త్రివుటితాకము - సుబ్బరామదీక్షితులు

ప చ ప చ్చ మ పా	ధ ధ్య ప చ్చ మ పా	గ ర మ గ ర ర్మ
ప / గ గ్ం ర గ గ్ం	మ స్థ ప చ్చ మ గ్ం	ని ధ ప ధ ప మ
శ్చ ప చ్చ మ గ్ం	శ్చ గ ర గ్ం ర సా	ర గ గ్ం ర సా
చ చ్చ గ్ం ర గ గ	ర స ర ర్మ ర్మ	/ గ్ం ర / గ ర సా
ప ప చ్చ ప / పా గ ర	తీ జ ద్వా నా	ధ / ని ధ త ప ప
ప / ధ ప గ్ం	మ గ్ం / గ్ం గ్ం	ర గ ప గ్ం / గ గ్ం
రీ వీ స్థ స్థ	ర మ ప గ గ్ం ర గ	ర గ గ్ం ర సా
ప ధ భ జ ర గ ర	మ గ్ం ర ప గ ర ప	/ గ గ్ం ర ప గ ర
చ ధ చ భ జ ర స్థ	చ వి ధ భ ధ జ ర స్థ	ర గ ర ర్మ మా
గ ర గ మ ప చ మ	గ్ం ర / గ గ్ం సా	శ గ ర గ గ్ం
— గ మ ప / ధ ప మ	చ / ధ ప చ్చ గ్ం	మ గ ప గ ర మ ప
స ర / గ మ / పా	మ ర / — గ మ పా	ధ వి ధ ప మ
పా ర పా ప ప	ప ధ ని తీ ధ జ	స్థ ర గ ర ర్మ

మ గ రి గ రి సా | గ గ రి సా ని ధ | సా ని ధ వ మా |
 గ గ రి గ రి సా | గ రి గ మ పా ధ | ధ వ ధ సా ధ ని |
 ధ ద్ధ వ మ మ గ గ | రి మ గ రి రి సా | వ ధ ని సా రీ |
 / గ రి గ రి సా | మా వ ద ధ నీ | ధా హ జ్ఞ ని సా |
 రి / గ సా ని ధా | నీ స స్త ధ ని ధ ధ | చ ప చ ప మ గ గ |
 రి గ రి రి సా | చ ధ చ మ గ రి మ | గ రి గ రి సా |
 ధా న స్త : ||

ఏఱది యైదవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధాని

రి గి మి వ థి ని]

చక్రము 10 : మేళము 58

[డిశి. భూ చక్రము

రాగాంగరాగము 58 దేశసింహారవ రాగము

ల త ణ శ్లో క ము

వెంకటమఙ : దేశసింహారవః పూర్ణస్నార్ఘకాలైప్రగీయతే.

మూర్ఖము : స ర బ గ త్త మ ప ధ బ ని స
అరోహణము : స బ ని ధ ప త్త మ బ గ ర స.
అవరోహణము : స బ ని ధ ప త్త మ బ గ ర స.

లక్షణవివరణము - నుబ్బరామదీక్షితులు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; పడ్డగ్రహము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ సి హారవ రాగమునకు 'హేమవతి' యని ప్రతినామము గలదు. ఈ సింహారవ రాగము నకు, ధ ప మ ప ని ని సా , ప ని ధ ని సా - ఇవి విశేషప్రయోగములు.

లక్ష్మీతము - ఏకతాళము - వెంకటము

ధువను

న ని ధ వ మా ప ప	ని ని సా ; న చ	గ గ రి రి సా రి స
<u>తీ. . . వెం క ట </u>	<u>గి రి వా న </u>	<u>మీ నాం క ప్రియ </u>
ని ధ నీ సా ;	పా ధ ధ ప మ మా	గ రి గ రి సా ;
<u>పా వ నాను </u>	<u>థి జ న భా గా </u>	<u>ని థి రే . రే </u>

అంతరి

న గ గ రి గ మ గ మ	ప ధ మ ప ని ధ ని స	గ గ రి రి సా
అ . . . . . అ	అ . . . . . అ	జ గ దీ . శా

జూవడ

మ మ మ మ పా పా	స గ రి స సా గా	రి స రి సా ;
అ . . . . ర త్త	జి - - నుసం త్రా	ణ చ్చణ రే
గ రి గ మ మ మ గా	మ మ మ మ స్సా ;	స్సా ; నీ నీ ధా
రా గా . గ జే	<u>ఎ . . . తీ </u>	<u>సిం - - హో </u>

పా ధా మా పా	ప మ గ రి స ని ధ ప	ప మ గ రి
<u>ర వ్యై రా గా </u>	<u>ది శి భూ చ .. క్ర </u>	<u>నా గ రు </u>
న గ గ రి గ మ గ మ	ప ధ మ ప ని ధ ని స	గ గ రి రి సా ;
అ . . . . . అ	అ . . . . . అ	జ గ దీ . శా

కృతనము - తిప్రణాతి వికశాఖము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

హరియవతీం వ్యోమవతీం

పత్రవి.

గోపగోత్తి | నీధనీసా | సాపాధవ | , మగోగిస ||
 హరియవతీం | వ్యోమవతీం | మారాధయా | ఏసతతం . ||

గోపస్వాని | సరిసాన్నిస ||
 అఖలాక | జనసీంత్రి. ||

అనుపత్రవి

సరి/గోప/గోప | రినీసాస్థని | పుపామధావ | , సత్తిధని ||
 నర హరిహర్యద | యనిపాసిని | నామరూప | ప్రకాశని ||

సరీగోప మాగోప / గోరీస | నినీధద్వపో మగోసన్ని ||
 సురుగుహా మానస రంజని | గుణజనుతే నిరంజని ||

స్వరము

సా , పా \ మా ధవనిధా | బప్పనిధా పా \ మా పావ |
 నిధా / నీవ మవ \ మాగో | సా / గరీర్ సరి \ సాగరి ||

స/పా పోవ రిగుమవ పోని | ధా నీసరిరి సగో \ స |

, వ స / పా \ మా వ/నినిధని | / గరీసా వమపా గరిసన్ని ||

(హరియవతీం)

సంచారి - మర్యాదాకము - సుబ్బరామ దీక్షితులు

స వ మ వ స ని ద ప మా		ప ని నీ సా ని ధ ని స	
మ ప ధా ప మా పా పః		ని ని నీ ధ ప మా పా	
నీ సా గ రి రి సా		నీ సా పా ధ ధ ప మ	
ప మ మ్మ ప మ గ గ రి స		ఫ ని ధ నీ సా గ రి సా	
మ మ్మ పా ప్పొ సా గ రి		గ రి / గ రి / మ మ గ రి	
రి గ మా ప మ గ గ రి		రి గ / ప ప్పొ సా గ	
రి సా గ రి గ గ్గ మా		సా పా ధా మా పా	
ని ధ పా మ్మ ప ని ధ ప మ		ప చీ నీ ధ చ మ గ రి	
రి గ రి రి రి సా నీ స		గ రి గ గ్గ మ మ్మ సా స్సా	
ని నీ ధా ప ధ ప ధ \ మా		/ పా ని నీ ధా ప ని ధా	
ప ధ ధ మ ప సీ ప పీ ధ ధ		మ్మ ప ని నీ స సీ ని నీ సా	
ని ధ ని సా స ని ధ ప మ		, వ గ రి గ ప మ మ గ రి	
గ రి సా ఫ ని సా సో		గ రి గ మ ప ధ మ్మ స సూ	

సా / సా సా ని ధా ని | ధ పా ని ధా ని స గ రి |
 వ ని సి స గ రి సా సా | సా ని ధా ని ధ వ మా |
 పా మ గ రి గ రి సా | స గ గ రి గ మ ప ధ మ ప |
 ని ధ ని స గ రి సా రి స | గ రి సా ధ ని ధ వ మా |
 వ మా గ రి గ రి సా | వ ని ని స గ రి గ మ వ ని |
 ధ ని సా ని ధ వ ప మా | గ గ రి మ వ ని ధ ని న |
 / గ గ రి గ రి సా ; ||

ఏబడి ఎనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయి ప్రదర్శని

ఓగి మి ప థి న.

చక్రము : 10 మేళము 59

[ఏం మా. చక్రము

శాగంగ రాగము 59 : ధామవతి రాగము

ల ష ణ శో క చు

పెంకటమఙ్ : ధామవత్సథసంపూర్ణాస్త్రగ్రహసార్వకాలికీ.

మూర్ఖును : { ఆరోహణము : సరి బ గ తత్త మ వ ధ ని స
                          { అవరోహణము : స ని ధ వ తత్త మ బ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుఖ్యరామదీష్టతులు

రాగాంగను; సుఫూర్జ ము; షడ్గ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ ధామవతి రాగమునకు స గ రి గ మ వ , ధ వ మ వ ధ స ధా గ రి ప , స ధ వ
మ వ గ రి స - ఇని విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్మీతము - రఘుపత్రాళము - వెంకటమథి

ధృవము

స ని స		సా గ రి గ రి స గ రి స	
హా మ గి		రిం ద్రా . త్రై సే స - మ్రు	
సా , ప ప గ రి గ రి స		ని స గ రి గ రి స గ రి	
గీ ర్యా అ . . . జీ		స్తోత వద న శో . ఫే ఏ	
ధా గ గ రి సా			
పా వ ని . రే			

జూవడ

ప పో		పొ ధ ప ధ స ని ధ ప ము	
జ ల		స్తోత ముఢి ఇ సా . ధ్వి సే -	
మ ప ధ ప మ గ రి గ రి స		సా గ రి గ రి స గ రి	
ను త సు రే ఽ ద్రా - ది కె ఎ		సం గీ . త ర సీ సే -	
ధా ధ ధ గ రి స సా ,		గ రి స ని ధ ప మ గ రి వ	
మూకా - అ ఽ బి సే		స రు వ మా యా త్రై సే -	
సా గ రి గ మ గ మ పా		మ ప ధా ధ ప ధ సా స	
ఇ ష్ట్ర దా య కె ఘ నా		ప్రై - - త్రై స ఽ హో ర	
మ ప ధ ప మ ప గ రి స		సా రి రీ రీ ధ ధా	
కు చో - న్ను తే . గో - రి		రా - గో గ త్రై యై	
గ రి స రీ రి స స		ధ ధ ప మ ప గ రి	
ధా మ వ తి రా . . గ		ది ఇ మా - చ - క్ర	

స ని స హి మ గి		సా గ రి గ రి స గ రి స రీం ద్రా - - - తలై - మ్రు	
సం , వ ప గ రి గ రి స గీ రావ్ - . . . ణి			

కీర్తనము - తిప్రసాది ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పరంధామవతీజయతి

బ్రాహ్మి

ప / సీ \ ధా \ మ	/ ప గా రి / గ స	పూ ధ సా ప మ	గా ప గ రి ని
ప రం ధా మ	వ తీ జ య తి	పా ర్పు తీ ప ర	మే శయవతి
/ సా ; ;			
త			

అనుపల్లి

పీ - ధా రి స	ని సీ ధ నీ	ప ధ \ మా పా	గ రి స నీ
ప రం జీవ్యోతి	వి కా సి ని	ప ర మా తలై	ప్రకా శి నీ
రి సా ధ పా	ధ రి స రి ని స	నీ	స గ రి స
ని రం త రం	గు రు గు హ జ న	బృ హదీ శ	పా ధ \ మా
		నీ	రం జ నీ

స్వరము

పా, ధా ధ వ ధ స నీ ధ ధ	\ మా , మా ప గ రి గ రి
ధా , సా స ధ గ రి గ గ	/ మా , గ రి ప మ గ రి గ మ

<u>ప్రధానినీధ సనిరిరిప్త</u>	<u>ధగ్గారిధ / గరీ సగ్గాగ్రి</u>
<u>సానిధాపామ పగ్గారి</u>	<u>సగ్గారిసా పాధపము</u>
(పరంధామ)	

సంచారి - రూపకత్తాళము - ముఖ్యరామదీష్టితులు

శిశసాగ్రి	గరిశనిసా	గరిశగరీ	శపచ్చగ్గారి
శిశగరిసా	ధా / గగ్రి	శాపచ్చధప	ధపమగరిస
రిశ / గరిసా	శిశప్పధగ్గారి	శగ్గిశసా	ధపధసాస
శిశధధధా	శగ్గిగమగ	ధపమపగ్గారి	భస్సరిధిధధ్య
శాగ్గరిసా	సాగరిగ	మగ్గమాము	పాముపధప
ధపధస్సిద	శనిశగ్గరిగ	గరీశగ్గరి	ధా / గ్గారిగ
శాపపసా	పధనిధసా	శపచ్చధప	మపధాపము
గరిశనిగ్గరి	శిశనిరిసా	గరిశారిస	రిశనిశగరి
గరిగమపము	పశ్చమమపధ	పశ్చమగ్గిరి	శస్సపశ్చధప
మపధపసా	మపధపపము	గరిగ్గరిగ	శిపపశ్చధపద
శసగగ్గరిగ	శనిశగ్గరిగ	గ్గరిశాపవ	శిశనిశిగ / గ
రిశగరీస	రిర్ధధా	గ్గారిశగ్గరి	పధశానిధ
పమమపధప	పమగ్గరిగ	రిశాగరిస	శనిధపమప
ధపమగ్గరిగ	శిశ / గగ్రి	ధ / గగ్గగ్రి	శాధగ్గరిగ
గ్గరిశానిధి	ధనిశాగ్గరి	ధగ్గరిశిసా	

ఏబడి తొచ్చిదవ మేళము సంపూర్ణవు

సంగీత సంపదాయ ప్రధన్యని

ఓ గి మి ప థు ను]

చక్రము 10 : మేళము 60

[డిఇ. ఎం. చక్రము

రాగాంగ రాగము 60 . నిషథ రాగము

ల త ణ ఛో క ము

వెంకటమఱి : అవరోహించవర్జ్యస్సనిషథోరాగభయ్యతే.

మూర్ఖుని : | అరోహణము : స రి బ గ ఫ మ ప ఫ థ ని న
| అవరోహణము : స ని ప ఫ మ బ గ ర స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదిక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణార్థము; పడ్జగ్రహము; ఏల్లప్పుడును గానము సేయఁగనును.

ఈ నిషథ రాగమునకు స గ రి గ ప వ ని ని సా , స ని స ప మ ప గ రి గ స , ఫ సి
ని స ని థ సి సా -ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

అష్ట్వగీతము - ఏకతాళము - వెంకటమథి

ద్రువము

స ని ధని సా , స	గ గ రి సా రి	ప మ పా గ రి గ స
<u>త్రి</u> నయన దే వ	<u>గ</u> రి ఈ - ఈ	<u>ము</u> త ర త్త అ ర అ
గ రి గ రి స	స ని సా వ మ వ వ	గ రి గ స
పా ల చ్చ . క్ర	<u>ధు</u> ఉ మ ధ్వ ఇ నయ	<u>ను</u> . కె ఎ

అంతరి

పా , వ	సా స స సా ని చ	ప ని నీ స ని ధ ని
తో క	క ర్కు శ దా న వ	త్రి పు ర మృ ర ద ను

సా ;
కే

జూవడ

స ప పా ; ;	గ రి గ స	స గ గా సా ;	స ని ధ ని	సా ;
న త దే	వెంద్రుఁ	గంగా .	చ 0 - -	ద్రూ
ప ని సా స ని ని	సా ;		రి స నీ స స స స	
గు ఉ స మృ ం .	ద్రూ		జ ట ం మృ కు ఉ ట	
ప ని ధ ని ప స ని చ	ప మ పా గ రి గ స	ప గ రి గ ప వ పా		
త్వ్యి . . చి శా మ ర	జ అ వు రె ఎ రె ఎ	త అ ఇయ్య, అ ఇయ		
త ని ని వి పా :	గా గా ణీ గ స్		హ ము . కె	
ఉ ఇయ్య ఇ య చే	ఖ ఈ ఈ ఉ ఇణ్		అ జాగ్గ కే	

నీ భ సీ సో ;	బీ నీ భ సీ స్పీ పొ	పు పొ గరీ గసీ
రా గాంగా .	ని ష ధ ర - - గా	రి శి పొ చ్చి క్ర .
గౌ శీ గ సరి స	వ ని లం వ న పొ	గరి గ స
నా ఆ గ రు రె ఎ	చ ఇ రే స్రు వ ధా	ధి పు రె ఎ
పొ , ప	సం స స ఱు .. .	వ ని ని స ని ధ ని
లో క	క గ్రు శ దా .. . వ	త్రి పు ర మృ ర ద ను
సో ;		
సే		

కీర్తనము - త్రిపుటితాళము - ముద్దుస్వాయిమిదీక్షితులు

నిషధాచి

పద్మవి

న.ర్ ని సా ర / గ రీ / గ స		రీ న ప ర మ గ ర
న హ ధ ర ద చే		శా ధి ప త న త
న.ర్ ధ రీ / సో స ని వ		మ / పొ .. మ గ గ ర రీ సో
ని ల కం స్ఫ		క పొ ల య మాం

(నిషధాచి)

అనుపల్చి:

గ గ మ గ గ ర		పొ ని / పొ ని ప మ
వృష భ వా శూ స		వి శ్వ మో శ్వ . న

పశ్చమపాస్ | గంగీరి కీరిస్ | పాగీరిసని సనిపమగరి/గస్ ||
విషయవాస నారివిదారణ | పీరగురుగు హాదయకా. రణ ||

స్వరము

నిధనిసారి సగరి రి/గసా | సనిసపామ/పగీరి/గగసా ||
ఫనిభిసాస భనిసా/గరిసా | స/పామపా\గా స/గరిసా ||
నిధని\పాప/సాస/గాగరిగ | పమా/పగీరి/గాగగస/రిసని ||
ససీ/పసీ మపా తనిధని | శాగీరిసా నిపా గరి/గాస |
(నిషధాది)

సంచారి - ఏకతూషము - సుఖ్యరామదీక్షితులు

గా గా గరిసా | పమపాగరిగా | సరిసాననిసా
నిధనిసపపినిపి | సాసీ/గాగా | రిసనిధనిసా
సరిధిపపసరి | గరిసాపమపపి | సనిభిస/గరి/గచ
స/గరిగసపమ | /పపీమపస/పపమ | పపగరి/గగనరి
సనిధనిస/గగా | \సారిసనిసపి | వనిసౌరిరిన
ఫనిధనిపపసపి | పాపీగరిగా | \పాపీపారినరి

ని శ సొ వ మ పొ	ధ ని పొ స ని పొ	మ పొ స ని తో
వ మ పొ రి గ గ	ధ ని సొ ఫొ పొ	ర గ రి పొ మ
వ ని పొ మూ పొ	సొ ని ధ నీ పొ	గ గ గ స రి సొ
గ రి గ స రి స రి ని	వ మ ప ని ప మ పొ	సా ని స గ ర గ
వ మ పొ స ధ ని	సా రి స రి రి సొ	త ని పొ ధ ని సొ
ప ని పొ సొ స ని	మ పొ స ప సొ ని	ధ ని స ని ప మ ప గ
త రి గ స గ ర గ / వ	పొ ప ప ని ని త ప	ని ని ధ ని స ప ని ధ
ని శ ని ప ఫొ పొ	మ పొ గ ర గ సొ	న ప ప ప ప స ని
ధ ని సొ ని ప న స	స గ రి గ స రి రి	స రి సొ ప సా ని
వ నీ త ి వ మ పొ	గ గ రి గ స గ రి రి	న న ధ న సొ ,
పొ ప మ ప గ గ రి	గ గ గ రి స గ రి	

అఱువనవ మేళము సంపూర్ణము.

పదియవ చక్రము ముగిసెను.

సంగీత రం కార్యాలయ ప్రచారిణి

రి గు మి ప ధ న]

చక్రమ. 11 : మేళము 61

[రుద్ర. శా. చక్రము

రాగంగ రాగము 61 : కుంతల రాగము

ల త ణ శ్లో క ము

వెకటుమణి : నిషాదవజ్ఞీ ఆరోహే కుంతలస్నగ్రహాన్వితః.

మూర్ఖుని :	ఆగోహణము : స రి గ # మ వ # ధ స
	ఉపాంశులు : స # స # ధ ప # మ గ రి స.

లక్షణాపర్చణము - సుయురామదీషితులు

రాగంగి : రి గ # మ వ # ధ స # ; వజ్ఞీగ్రహే నిషాదవుగాదు నిషాదవజ్ఞీము; ఎల్లపుడునుగానము నేయుటాను

ఈ కుంతల రాగమునకు మ ప గ రి గ స , మ ప గ రి గ సా , వ ధ మ ప రి రి సా . ధ ప సా — ఇవి విశేష ప్రయోగములు

లష్ణగీతము - రుంపత్తాళము - వెంకటముఖి.

భువము

గ రి గ		మ వ ధ నీ థ ప మ పొ ప	
అ మ ర		రి పు సం ము మ ర దం న	
ప థ ప థ ప గ మ గ		గ రి గ గ మ పొ ; ,	
<u>గు</u> ० - - జ చా మ - -		<u>మి</u> త సు లై మా	
గ రి గ సొ రి గ సొ స		రి స రి ని ధ వ ని చా ,	
<u>వ</u> ర మ పా వ న నా మ		<u>ధ</u> ర ణి ధ ర నె - మా	
మ వ ధ మ వ మ గ మ మ గ		సొ ; ; ,	
<u>న</u> ర కా - సు ర భీ . మ		రై	

అంతరి

ప పా		చా ని భ వ సా ధ వ ధ	
ఏ రె		థో రం ధ రా నం త	
కీ నీ కీ స స గ సి		సొ ; ; ,	
రూ . వ శ్వ ఽ ఽ త		రై	

జూవడ

గ సి గ		ప సు గ గ సి ప స కి రి	
క ఱ త		క క సు సా లహంత	
మ ప నీ థ ప మ ప గ రి స		రీ గ సొ సొ ప ధా	
కి . కా ఽ త కా - ఽ త		రై ఎ ఆ రె త్రి యై	

ఉ ధ ప ధ ప శా ధ ధ ధ		మ ప ధ మ ప రీ రీ రీ
ఆ ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య		ఆ ఇ య అ ఇ యై యై యై
శా గ రి గ మ ప ధ ధ స్త		గ రి గ మ ప ధ ధ పా
అ . . . . . అ		అ . . . . . రే
శా ; న ప మ పా ప		మ ప ని ధ ప మ వ గ రి స
రా గౌ - - ఆం గ		<u>కు ఊ త ల . రా . . గ</u>
రి గ సొ సొ ని ధ ప ధ ధ		మ ప ధ మ ప గ రి
రు . - ద్ర పా చ . క్ర		నా - గ రు - రే -
ప శా		ధా ని ధ ప శా ధ ప ధ
అ రే		దేం ర ర ధ రా న త
రీ రీ స న గ రి		సొ . . . ,
రూ . ప త్వ - - త		రె

తీర్చనము - తిక్రజాతి ఏకతాళము - ముఢుస్సుమిదీషీతులు

(శ్రీ) రుగంధి కుతలంబికే

పల్లపీ

రి గ / మ గ / ప మ | ధా / ని ధా ప | ధా ప మ / పా | మ గ రి , స ల ధ ధ ||
 తీ సు గం ధి | కు ఊ త లా ం బి | కే జ గ దు | వ కే ప ం బి ||

శా / ప \ మా | ధ మ గ రి గ | రి స ||

చిం త యై వా మ ని శం త్వాం ||

2. రి గ/మ గ/పమ | „ „ „ | మ గ రి సా , ||
 (శి) సు గంభి | „ „ „ | బి కే ||

అనుప్లవి

పా ధ / నీ ధ | శ \ నీ ధ ధ సా | పా ధ ప పు | మ గ / ప గ రి స ||
 భూ సు రా ద్వ్య | అ లజ న సం | పూ జి త పం | క జ చ రంటే . ||

సా గ రి గ పా ధ / నీ ధ ప | ధ / నీ ధ సా రి గ రి స రి ||
వా సు దే వ శి గు రు గు హ | వ ర ద రా జ రా జే శ్వరి ||

సౌ ప ధ / నీ ధ ప పా మ | స రి గ / మా గ రి గా స రి ||
వా సు కి క రో ట కా ది | వ ల య మా తృ భూ తే శ్వరి ||

స్వరము

సౌ రి గా మా గ ప మా | ప ధా / నీ ధ ప మ పా మ గా |
పా \ రి \ సా గ రి గ / మ / పా | ధ స గ రి గ మ ప / ధ ప మ గ రి ||
శ \ నీ ధ సా గ రి గ మా ప | శ / గ రి గ గ మా ప ధా ప |
/ నీ ధ ధ పా గ రి రి సా | శ \ నీ ధ పా పు మ గ రి స ||
 (శి) సు గంభి)

సంచారి - మర్యాదము - సుఖ్యరామదీక్షితులు.

మ / ప పు ప ధ / నీ ధ పా | ప / ధ ప / ధ ప గ / మ గ మా |
 గ మ \ గా రి గ మా సా | గ / మ గ గ రి గ \ సా రి గ |

న రి గ మ గ రి \ సో సో		రి రి గ రి శ రి గ
శ రి రి గ రి గ రి గ సో		సో రి ని ద భ / ని భ
శ ల భ రి సో రి రి గ గ్		వ మ గ గ రి న రి శీ
సో భ / ని భ ప భ భ సో		రి రి గ రి రి శ రి గ
సో గ రి గ మ ప భ పొ		గ / మ గ / మ గ రి గ
సో రి గ / మ గ రి సో		గ రి గ / వ మ గ గ రి
మ ప / ని భ మ / ప పో గ రి		శ రి గ శ సో భ పో భ
ప పో భ ప భ భ ప మ ప		ద భ ని భ ప భ ప మ పో
గ రి న రి గ \ సో సో		మ ప మ ప గ రి శ రి గ
ప గ రి గ ప రి గ రి న రి		శ ప భ ప భ ని భ ప మ ప
స ప భ ప భ స ప భ ప		ద మ ప ద మ ప రి శీ
రి ప గ రి గ మ ప భ భ భ		గ మ ప గ గ మ ప భ భ
గ రి గ మ ప భ / ని భ ప స		ప భ భ ప భ ప స
ప మ పొ పు ప / ని భ పొ		భ ని భ స \ ని భ పొ
మ ప ని భ మ ప గ రి గ		స గ రి గ మ ప మ మ గ గ్

న గ ర గ \ సా రి రి న చ ః		బ. ధ న గ రి గ స్ రి గ మ
న గ ర గ మ్ ప / ని దా		వ ధ సా రి గ స్ రి గో
స రి గ గీ రి సా తీ		రి గ సా స రి స / ని దా
త / ని దా మ్ ప / ధ మ్ ర గ		స రి సా మ్ ప / ధ మ్ గా
వ మ గా గీ మ మ్ గ సా		గీ గ మ వ పీ ధ ధీ సా
గ రి గ \ సా స వ ధ / ని ద		వ పీ మ గా గ రి గ సా
సా రి గ స్ గ రి గా మ		పా ధ / ని వ ధ మ్ పా ధ
సా రి గ స గ రి సా రి		న \ తీ ధ పా మ గీ
సా రి గ త మ గీ రి		ప / గ గీ \ సా ; ;

అఱువదొకటువ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

ఓ గు మి వ ధ ని]

చక్రము 11 : మేళము 62

[రుద్ర. శ్రీ. చక్రము

రాగాంగరాగము 62 · రత్నప్రియ రాగము

ల ష ణ క్లో క ము

వెంకటమఙ : రత్నప్రియాచ సంపూర్ణా సగ్రహసార్వకాలికీ.

మూర్ఖున :

} అరోహణము : స ॥ గ ఫ మ వ ధ ॥ ని స	}
} అవరోహణము : స ॥ ని ధ ప ఫ మ ॥ గ ॥ స.	}

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీఖీతులు

రాగాంగము, సంపూర్ణము; పడ్జగ్రహాచు ; ఎల్లా ప్సుదును గానము సేయిగను.

ఈ రత్నప్రియ రాగమునకు స ధ ప మ వ ధ స , స రి గ స , ధ ప రి గ స , పా ;
థ గ స - ఇవి విశేష ప్రయోగములు.

లక్ష్మీతము - త్రిపుట్టాకము - వెంకటము.

ధువు

ధ ధ ధ చ	మ ప ధ మ చ ధ న	ధ చ మ చ చ ధ ధ
క ల ప క ర	<u>ప్రీ</u> . ణ తా న ०	<u>గు</u> . . ల త త న
పౌ ధ నీ ధ ధ	పౌ ధ ప మ రి గ	సౌ రి రి రి రి
మీ పి త అ మ ర	<u>పా</u> ర దు . . ర	<u>ధా</u> ర అ అ త
స స స ప ధ మ ప	ధ ధ ప మ ప ధ ప	పా మ రీ గ స
ని త ర ద క చో ఒ	ద అ ర న వ మ మ	హో ర ధా అ రు
రి స రి సౌ ;		
రె ఎ రె ఏ		

అంతరి

ధ ధ ప మ ప ధ న	సౌ స రి రి గ న	రి సౌ ;
పో ని మా న న	రా జ హ ० - స	రె ఏ

సావడ

స ప	కీ రి గ రి రి స	సౌ స రి గ రి స
ల ఱ	- మ్యు దే . . చ	ధా గ్య దా య ని
రి స స రి స స ర	స స రి స స రి రి	స స స ని స ప ధ
తో క య స ని	అ ఇ య అ ఇ య ఇ	య ఇ య అ స య ఇ
మ పా ధ ధ ధ ప	పా మ రి రి గ న	సౌ , ధ ధ ధ ప
ఆ రె త్రీ య ఇ య	ఐ య అ అ అ అ	రె త్రీ య ఇ య

మ ప ధ మ ప ధ సు | రి రి గ సు రి ధ పు | ము పు ధ మ పు ధ సు |
 ఆ ఇయ ఆ ఇయ ఇ | అ . . . . రె | రా . గా . అం |
 సౌ ; ; , | ధ పు ము ప ధ పు | రి రి గ సౌ రి సౌ |
 గా | ర తి ప్రియ రా | అ . . . . గా |

స స స ప ధ మ ప | రి రి గ సౌ ; ||
 రు . ద్రు శ్రీ చ . | క్రొ . ధి పొ ||
 ధ ధ స మ ప ధ సు | సౌ సు రి రి గ సు | రి సౌ ; ||
 హో ని మా న స | రా జ హో - స | రె ఎ ||

కీర్తనము - ఆదిత్యాశము - ముద్దుసౌమిదీషితులు

వర్ణాలి

మా ప ధ పొ సు నీ సు | , సౌ ప | , ధ పొ ||
 మా ర ర తి ప్రి యం | భ త్తు | ప్రియం ||

మా ధ \ మ / పొ గ రి | , / గ సు | , ని సౌ ||
 మం గ \ క / దే వ తే | కం భు | వ యై ||

(మారరళి)

అనుపల్లి

పొ మ తీ ప ధ సు | పౌ ధ రి | గ రి సౌ ||
 భా ర తీ క జ న | కం న త | జ న కం ||

పా ధ \ మా \ ప స్తు \ | రీ న నీ | , రి సా ||
 భా వ రా గ తా | త స్వేరూ | పకం ||

 సా రి గా మ పథ ధ సీ నీ ధ సా | పా పథ ధ నీ మ | / పథ ధ సా గ సరి ధ గ ||
 జా ర చో ర చతు ర గోవింద రా | జం పదాబ్జం గు | రుగుహా స తమజా ||

స్వరము

మా , పథ ధ మ పథ ధ ధ పథ ధ ధ నీ | పథ ధ మ / ధ ధ ప మ | / పా మ ర గ సరి స ||

 రి గ మా ప ధ నీ ధ ధ సా రి | గ సా రి స నీ ధ | ప మా గ రి స రి గ ||
 (మారరతిప్రియం)

సంచారి - మత్యతాళము - నుట్టరామదీక్షితులు

స స స స నీ సా ప ధ మ ప | ధ ధ ధ ప పా మ ర గ స |
 రి రి గా మా \ రి గ స | స నీ ధ \ సా సా రి రి |
 గ మ గా రి స రి గా | సా రి రి గ స రి స సా |
 రి స రి గా న నీ స రి | స నీ సా ప ధ మ ప మం |
 రి రి గ స స \ / ధ ధ పా | మ ప \ / ధ మ ప ధ స రి గ స |
 రి రి గ స రి \ / ధ స ప మ | ప ధ పా మ ర గ స రి స |

/ నిని ధాని దపు / పత్ర | ముషమాపురిగగ్గి
 పుగగిరిగసరిసౌ | నినినసిపుధపట్టనసి
 నినరిరిసార్గగిస | గసరిసరిగరిమరిగ
 పుధసూరిరిగసరి | దపుపదమ / పోపో
 రిరిగాగాసరిసౌ | ధ / నినిధనన్నిసౌసౌ
 ధనరిగసౌసరిరిరి | ధనిసాపుధరిరిగస
 సౌసరిగరిసనరి | ధాధనిధనిననసి
 రిరిగసరి / ధధపపి | గప / ధమపదమపదప
 ధసిపదపదనినిని | ధనిపదమప / ధధమా
 పనినినిధధముపదప | ధరీసిదపమప
 ధగరీసానినిధా | పదనిసానినిధపముప
 మగగిగాసరిగాసౌ | సౌ / నిసిదపమా
 గారీగససౌరి | గసరిసరిసౌ ;

సంగీత సంపదాయ ప్రధర్మిని

రి గి మి వ థ ను]

చక్రము 11 : మేళము 38

[రుద్ర. గో. చక్రః

రాగాంగ రాగము 63 . గీతప్రియ రాగము

ల తు ణ శ్లో క ము

వెంకటమణి : గీతప్రియా సుసంపూర్ణా స్త్రిహసార్వకాలికి.

మూర్ఖుని :	ఆరోహణము : స రి గ # మ ప బ థ ని స
	అవరోహణము : స ని బ థ ప # మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీష్టితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్గ్రగ్రహణ; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

ఈ గీతప్రియ రాగమనకు వ మ రి గ రి స , వ మ ప రి గ రి స , స ప థ ప థ ని జీ స ప థ ప మ ప థ సీ , థ ప మ రి గ రి సా - ఇని విశేష ప్రయోగములు

లక్ష్మీగీతము - త్రిపుటుతాళము - వెంకటమంగ

ప్రధమము

ఢ ర	ప మ రి గొ రి స	స ని ధ సా సా	
గ ఉ	రి . మ నో హ ర	గు హ గు రో సా	
రి రి గ సా సా	స ని ధ ప ధ ని స	ధ ప ధ మా పా	
మి - - సే రై	ప ర ఽ మే . . క	ర న ద మి త్రా	
రీ రి గా రి స	పా ప ధ ప ప ధ	స ని ధ ప ధ ని స	
ను ం పో . ప	ఇ య ఇ య ఇ య	అ . . . . . అ	
రీ గ సా ప ప	సా స ని ధ ప మ	రీ గ గా రి స	
ఆ అ రె త్రియ	ఇ య ఇ య ఇ య	అ ఇ యా రె ఎ	

అంతరి

పా ప ధ ప మ ప	ధ సా ధ ని సా	రి రి గ సా స ని	
ఆ రె శ ర ణ .	గ త త్రా ణా	బి రు ద సే హ ర	
ధ ప ధ మ ప ధ స	సా		
మ ఉ న మ ద హ ర	రై		

బూవు

ప ప	సా ప ధ థ థ థ	ప మ ప రి గ గ	
అ అ	రే రె త్రి శూ ల	డ మ రు చా . ప	
రి రి గ రి స రి	సా ని ధా స స	రి స రి స ని ధ ప	
ఛా ణ క పో -	- ల మ ర ర	తో ము రా ? సి	

సా న ని ధ ష మ	రీ గ గా రి న	సా స ప ప ధ ధ
చ రై ఘనమ్మగ	ధారు రే రే -	అ రె అ ఇ యి
పా ప ధ ని ధ ని	ధ సి స ధ ని సా	సా ; ; ,
ఐ య అ ఈ చు జ	య ఇ య అ ఇ తై	యూ
ధ వ మ ప ధ ని న	సా ప మ ప ధ ష	మ ప ధ మ ప ధ స
అ . . . . అ	అ బ . . . రె	రా . గా . అ ०
సొ , నీ ధ పొ	మ ప ధ ప మ గ రి	గ గ రి రి రి స స
గా గీ . త	ప్రీయ రా . . గ	ను . ద్రగో . .
ధ సి స ధ ధ వ మ	రీ గ గా రి న	
చ . క్ర నా గ రు	అ ఇ . నూ రె ఎ	
పా ప ధ ప మ ప	ధ సి ధ ని సా	రి రి గ సా స ని
అ రె శ ర చా	గ త లై చా	బి రు ద రే హ ర
ధ ప ధ మ ప ధ పీ	సా ; ,	
మ ద న మ ద హ ర	రే	

కీర్తనము - ప్రతిపుటరాః ము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

పలవి

సా ధ ని నరిగ | మా ధ ధ ధ పొ || సా \ ధా ధ వ మగ | \ రి ని నరి గ రి న ||

సా ధుజన బిచు | తా గునుగుహా || సు | గీ త ప్రీ | యంధ తే హం ||

(సాధు)

అనుప్లవి

మాగారిగస | నిధాని/సా || మానిధా/సా | రిగారిసా , ||
 మాధుర్యరసా | దిభకుణం || మత్జురా | దిశికుణం ||
నీధధావ పామగాగ్రి | సారిగాగ్రినిగ్రిని ||
మాధవాది దేవరకుణం | మారకోటి విజయలకుణం ||

స్వరము

సానిధాని సరిగా గ్రిగా | పమాగమ్రిగ్రిసా రిగసా ||
సన్ధిధధా ధధసా నిధి | ధధిసరిగమ్రిగ్రిని ||
ససాపశ్చా/ ధధశా/ ధధమా | ప్రిగమా రిగమ్రిగ్రిసా ||
ధధనిసారి గమాగ్రిగ్రి | సరిసా నిధాపమా రిగమరి ||
(సాధు)

సంచారి - మర్యాదాము - సుబృహమ దీక్షితులు

గరిసారిరి		ధధపామాపాపా
పింగిగారిసగరిసా		సాపాపశధపమపా
రిరిగ్రాగ్రాపాపా		మపధాసనిధధా
పమరిగగారిస		సాపాపశధధపమ

స ప మ ప ర ప స ధ మ ప		రీ గ గా రి గ న పా
పీ ధా మ్ పా ధ స నీ		పా ధ స నీ ధ ప మా
ధ ద దో ప మ ప గ్ రి		రి గ ప స నీ ప ధ కీ
ధ / స సో ధ ని సా రి		సా ని ధ స సీ రి ప రి
స ని ధ ధ్ భ ధ ధ్ రి సా		పా పా సీ ధ ప మా
రీ గా మ రి గ న రి స		ప పీ / ధ ధ పా పీ ధ ని ని
పీ ధ సా స రి స ని		ధ ప సా ని ధ ప గ్ రి
గ గ రి సా స స ప పీ ధ		పా ప పీ ధా ని నీ ధ ధ
పీ ప మ ప ధ ని సా సో		రి స రి గ సా రి స స
ధ ప మ ప ధ ని సా సో		ము ప ద ధ్ ప మ ప ధ ధ్ మ్
పా / ధ ధ మ ప ధ / స సో		గ గ రి రి రి స సో ధ స
ధ ప మ్ ప ధ ని సా ని ధ		గ రి సా ని ధ పా మా
ప ధ ప మ గ గ్ రి రి స సో		గ రి స ని ధ ప మ ప ధా
/ సా నీ ధ ప ము గా రి		ధ / స సో ధ ధ ప మ రి గ గ
/ ధ ధ ప సీ / ధ ధ్ స ని ధ ని		గీ రి గ రి సా నీ
ధా పా ధ ప మా గా		రీ గా రీ సా నీ
ధ స ధా ని సా రి రి		గ స స ని ధ ధ / సా ;

సంగీత సంపదాయి ప్రవర్తన

ఓ ను మి ప థ ని]

చక్రము : 11 మేళము 64

[రుద్ర భూ. చక్రః..

రాగాంగ రాగము 64 భూషావతి రాగము

ల త ఱ శో క ము

వెంకటమణి : భూషావతి సదాగేయా సగ్రహగాయకో త్తుమై :

మూర్ఖున : [అరోహణము : స రి గ # మ ప ధ | ని స
అవరోహణము : స | బ ని ధ ప # మ గ రి స

*2. [అరోహణము : స రి గ స | స రి ప మ ప ధ సా
అవరోహణము : సా ధ ప | ధ ని ప గ రి సా.

లష్టంచివరణము - నుబ్బరామదీషితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణ ము; మళ్ళీగ్రహము; ఎల్లప్పడును గానము సేయదగును.

● రెడవ మూగ్గునారోహణావరోహణములచేం ఈ భూషావతి రాగమలో గల విశేష ప్రాచ్యాగ ములు జాపికఱడినవి.

లక్ష్మీతము - ధ్రువతాళము - వెంకటము.

ధువము

<p>మప్పథథథాపమపమగగగరీ </p> <p><u>(శి)</u>. రమణీ ఇతతటతందన </p> <p>గగగగగరీపమపమగగరీ </p> <p>మితవిళాలనిచో. కషణ </p>	<p>గరీగరీసససధపదరీసా </p> <p>గురుతరవరిమళలహరీజు </p> <p>సరీగసాసపదనిపగగరైన </p> <p>పవనభోజికయానుకే - రే -</p>
--	--

ଅଂତର୍ି

సౌరపదసంబరీరి | సంగగరిగపమగరిగిసా
రదుకరతర్కర్త.మ | నిరుపమగుణా. . శిరామా

జావడ

సౌ ; సౌ ధవధనుసరీరి | సరిగగరిగపమగరిగరిసౌ
ధ్రి రద్దెకరథరా. మ | నిరుపమగుణా. . . థిరా. మూ

454 ర గు మి వ ధి సి

మేళము ॥ భూషావలి

రుద్ర. భూ చక్రము

కృతనము - తిప్రసాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

భూషావతీం మంజుభాషావతీం.

శ్లోవి

సా , రీ గ | ధా , ధ ప మ | పా ధా ని ప | , ధ ప గ రి సా ||
భూ పొ వ | తీం మం జు | భా పొ వ తీం | భ . జే . . వా ||
(భూషావతీం)

అనుష్ఠాని

స/నీ ధా ని ధ ప | ప ధ నీ ధ సా | సా నీ నీ ధ ప | గా గ్ ల రి సా ||
టో పొ క ర | జే ఖ రీం | ద ర్గాం బ్రు హ | నా న్య కీ ఽ ||

రి గా పొ ధ / నీ ధ రీ | స ని ధ స ధ పొ మ / ప గ రి ||
జే పొ ట్రీ క పో ద రీం | శ వ గు రు గు హ ప్రి య క రీం ||

స్వరము

సా , రీ గ ల స ప ధ / నీ ప | గ రి సా రీ గ ల మ గ గ రి |
/ గ రి స ధ ా స ధ / నీ ప గ రి | ధ ధ నీ ప మ గ / ప పొ మ గ రి ||

ప రి స పొ మ ప ధ ని పొ ధ | ని పొ మ / ప గ రి ధ / నీ ప ధ |
/ స సా రి స రి గ సా స ప ధ | ని పొ ప గ రి సా ప మ గ రి ||
(భూషావతీం)

సంచారి - మర్క్యుతాళము - సుబ్బరామదీష్టితులు

మ మీ పా ధా ధీ ప మ ప		మీ వ గ గ్ రి న రి గ రి
గ గ్ రి చ మ ప మ గ కి		గ రి సా న ధ పా ధ రి
సా గ గ గ గ రి గ రి		శ స ప ధ ని ప గ గ్ రి న
రి రి న రి న గ రి గా		సా ధ ప ధ ని పా గా
ధ ప పీ మ గ గ్ రి రీ ప మ		ధ ని ప గ రి / పీ మ / ప గ్ రి
న రి గ \ స సా ఫ ధ ని ఫ		గ గ్ రి న ధ ని ఫ ధ సా
ప మ పా మ గ ధా పా		ధా ని ప గ రి ప మ పా
స ధ ప ధ ని ప గ రి న రి		స సీ / చ పీ మ ప ధ ని పా
గ గ్ రి సీ న రి గ సా		ధ ప ధా ని ప గ రి గా
రి రి న సీ / చ పీ ధ ధీ ని ప		రి ప మ ప మ గ రి గ గ స
రి న రి గ స రి / గ గ్ స సీ		ధ ఫ ధ స స సీ రి రి గ రి
న రి గా రి గ ప మ గ రి		స గ రి న రి గ రి సా
ధ ధ ధీ ప ధ ని ప ధ పా		ధ ని ప పీ గ రి న రి సా
ప మ పా ధ ని పా ధా		సా ధ సీ ప ధ నీ సా

గా రి గ పా మీ వ గా		గ గ్గి రి గ స వ గ్గి రి సా
ము గ రి గ రి న గ్గి రి సా		వ పీ మ వ ర దీ ని తీ వ హీ
ధ ని ప గ రి రి గ రి సా		న రి స వ మ వ ధ ని ప ధ
స ప శీ రి రి సా గ రి		స ప మ ప ధ ని ప ధ సా
గ రి సా వ ధ దీ ని పా		గ రి గ ప ము గ రి గ పా
సా పా మ ప ధ ని పా		ధా సా వ ధ గ రి సా
పా ధా దీ ని ప ధ సా		గొ రి స సీ పా ధ ని
పా గ గ్గి ప ము గ రి సా		సా సా ధ ప ధ / స సీ
కీ కీ స రి గ రి సా		ధ ని ప గ రి గ ప గ రి
గ ప ము గ రి గ ప ము గ రి		గ రి స రి సా ; ;

అఱువది నాలుగవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

ఓ గు మి ప థి ను]

చక్రము 11 . మేళము 65

[రుద్ర. మా. చక్రము

రాగంగ రాగము 65 : శాంతకల్యాణి రాగము

ల కు ణ త్రో క ము

వెకటుమఙ శాంతకల్యాణి రాగశ్చ సర్వకాలే ప్రగీయతే

మూర్ఖునః : [అరోవాణము : స రి గ # మ ప థ ని స
అవరోవాణము : స ని థ ప # మ గ ర స.

లక్షణవిపరణము - సుబ్బారామదీక్షితులు

రాగంగము; సంపూర్ణాణము; షడ్గ్రగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

తఃకల్యాణి రాగమునకు గాంధారు బుషఫములు మిగుల రంజనముఅ గథిగించెడి #;
స్వరన్యాస స్వరములుగా నున్నవి.

గా సీ , గా థా , రి గా , థా రి , థా గా , సీ గా , సీ రి సా , ఇటువంటి దాట స్వర ప్రయోగములును , గ మ / ధ మ గ రి , సీ ధ మ గ రి , ధ / గ రి నీ ధ మ గ రి ధ రి సా — ఇటువంటి ఒకికగల స్వరప్రయోగములును ఈ కల్యాణి రాగమునకు మిగుల రంజిముల నిచ్చుచున్నవి. తక్కినవి లక్ష్మీముల జాడుడు.

లక్ష్మీతము - ప్రిపుటతాళము - వెంకటమథి

ద్రువము

గ గ థ ప	ప మ గ గం రి మ	గ రి స రి గ రి స
రే - రే -	<u>త్రి</u> శూ . ఱ ని	<u>గు</u> ఱ వ తి . రే -
స ని ధ ప మ గ మ	ప ధ ప మ గ రి స	గ మ వ గ మ వ ధ
<u>మీ</u> . . నా . . కీ	<u>పా</u> ० డ్యూ దే . శా .	<u>ధీ</u> . శ ను తే . .
స స స గ గ గ రి	గ మ ప మ గ రి స	ని ధ ప మ గ రి స
<u>మూ</u> పు ర . ద్వయ	శో భి తే . . .	అ . . . . . రె

అంతరి

పా ప ధ ప మ ప	శౌ స గ గ రి	గం ప మ గ గం
ద తు యా . గ	తి క్కి టీ . .	శ క్ర జ న సం

రి స రి సా

ర క్కి టీ

జావడ

ధ థ	ప మ గ గం రి మ	గ రి గ రి రి
అ -	రే - రె చొ క్కనా	- . థ రా టీ

గ రి స రి గ రి స	ని ధ ప మా గ మ	పా , సా ;
శు క వా . . . ణ	వ - ల్ల వ ప్పొ -	ణ రే
సా స గా రి గ	మా ప ని ధ ప మ	గ మ ప ధ ద ని ధ
అం గ <u>శాం</u> త	<u>క ల్ల్యా</u> . . . ణ	భా . పొ - ० గ
పా స గ రి గ మ	పా ప నీ ధ ప మ	గ మ ప ధ ధ నీ నీ
ఇ మృక . ల్ల్యా .	ఆ ణ మో హ న	రా . . . . . గ
పో ; ; ,	పో , నీ ధ ప మ	నీ ధ ప మ గ రి స
రే	రు . . . . ప్ర	మా . . . . .
స స గ రి స ని ధ	త ధ ప మ గ రి న	
చ - . . . - క్ర	నా గ రు . రె ఎ	
పా ప ధ ప మ ప	సా స గ గ రి	గా ప మ గ గ
ద తు యా . గ	శి షై ణ . తః	థ క్ర జ న సం
రి స రి సా		
ర త్తి ణే		

ఈ కలార్ధిణి రక్తిరాగములలో ప్రశ్నమైన రాగము.

క్రిందినము 1 - తిత్రశాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

భజరేరేచి త్తబాలాంబికాం.

పల్లవి

గ మా / పా ;	మ ప గా రి సా	రి రి సీ స నీ సా . , రి గా / మ గ గ రి
థ జ రే	రే చి త్త	బా లా ఎ కా . . . ०

2. గ/వ మ/సా ; | .. | .. | , రి గా గె రి రి ||
 శ జ రే | .. | .. | ఓ బి కా ఓ ||

నస్తిని రిన నిన | ధని\ధ/సీ సా | రి , రి గా | , రి గ/ధ ము మగ |
 శ జ రే | రే . చిత్త | శ క్క క | ల్ప ల తి |

గా రిన నిన రి |
 కా ఽక్కా ఽ ||

2. గా రి రి సా ||
 కా ఽ || (శజరే)

అనుష్టల్లివి

నిన నిధావద | ధని\పావముగ | మ పాధా / సని | ధ / సీతీ / సా ; ||
 ని జరూ ప | చా న | ద తు | చ ర ఛాం ||

, ని ధ నిస్త రి సా | , రి సా ; | సని ధా పా మా | పా , ధ ని ; ప మ |
 అమచా ఽ ఽ | ని త్యాం | క ల్య | ఔ ఽ ఽ ||

/ ధమగ/ పమరి ||
 ర్యా ఔ ఽ || (శజరే)

చరణము

గా , గా గ గ | గా గ గా గ రి | గపమవ ధ/నిధప పః | గ ధపా మ గా రి ||
 వా గభ వ | కూట జా త చ | తుర్యై ధ | స్వరూ. పి ణీం ||

రి గ/మ గరిసని | రిసొ ధని ధనిన | రిగగగా\రిగ | గమ వమగరిసా ||
 కృంగా రకా | మరా తో రభవ | సకలవి శ్వ | వ్యా పి సీం ||

గొ / పు గొ | ము పా ధా ని \ వ | ధా / ని / సా సీ ని | \ ధా / రి సీరీ, సా |
దే పీం శ | క్రి శీ శోర్భవ | మూ త్లు కా ర్లు శ | రి రి జీ 0 |

సా ని సరిని సరి | ని స ధపమప ధని సరి | ని ధ ప గ గ గ గ | గమప / ధపమ గరి సా |
దే వమతథ వ | రి గహారవై . | ద్విపతిష్ఠా దయిం | హి . . రి జీ 0 |

శీ స రి రి గ గ మా ప ధా | సౌ నీ సౌ నీ ధ ని స ని సా |
థా వరాగ తొ శ మో ది సీం | థ క్రొ శీ ప్ల ప్ర దా య సీం |

సా ని సరి స స / రి ని స ధ / ని ప ధ | ని స ని ధ ప మ ధ \ మాగ / ప మ గ గ |
సే వ క జ న పా లనగు రుగువా | రూ ప ముద్దు కు మా ర జ న సీం |

(భజరే)

నవావరణ పూజాక్రమములో నిది ద్వితీయావరణ కీర్తనను.

కీర్తనము 2 - అదితాళము - ముద్దుస్వామిదీఖితులు

కమలాంబాంభజరే.

పద్మవి

గొ మ / పా ధా ధ రి | సా ని స స ని ధ | ప మ \ గ రి స
క మ లాం బాం భ జ | రే రే . . | మా న స

మపా మగమువ / ధమమగ గగ రి | స ని ధ రి రి గ గ ప | \ మ గ రి స రి
క లిపి త. మా య | కా ర్లు | 0 త్లు జ రే

(కమలాంబాంభజరే)

అనుష్టల్లవి

ప మీ పొ పు గౌ / స మూ | రి గ్ రి గ ధ | \ పొ పొ | ||
 క ము లూ వా టీ | సే . వి త | పొర్చుణం | ||

 ప ద / ని ధ ప పు ముగ్ ముప | ధో ధ ధ | సొ సొ | ||
 కం బుజు యు ల్రీ | వాం న త | దే వాం | ||

 స సే / గ రి స ని ధ ధ / ని ధ ప ము గ / ధ పొ |
 క ము లూ పు ర స ద నాం మృదు గ / ధ నాం |

 గ గ / ప స్తుని ధ / రి ప ని / ధ | , ప మ వ గ / ప మ ర | ||
 క ము నీ య ర ద నాం | క ము ల వ ద నాం | ||

 గ / ప మ / పొ | .. .. గ్ రి న రి | || సొ
 క ము లాం | .. .. త్వీజు రే | || .

చరణము

సొ పొ \ సొ ఫ రి | రి స స్తు న ని న రి | గ్ గ్ \ రి | ||
 స ర్చు కా ప రి | పూ ర క | చ క్ర | ||

 సొ / గ రి \ ని, \ ఫ ధ | / ని స్తు రి గ | , మ / పొ | ||
 స్తు మి నీం స ర | మ శ వ కా | మి నీం | ||

 ధో నీ / సొ ని / స ధ | ప మ ప ధో, ప మ గ | , గ \ రి | ||
 దుర్చు సొ ర్చు త | గు ఫ్రు యొ | గ నీం | ||

సా న ని స రి గ గ	రి గ మ ప ద హీ	మ గ రి సా
దుః ఖ ధ్విం సి సి	ఽ వో ం . . సె	సి - - 0
నీ నిధ / నీధ పు గ మ ప	ఛౌ ప / క్షని	ధ ని సా
ని ర్యా ఱని జ సు	ఖ ప్ర చా	. య సీం
ధ గ రీ రి స రీ గ రి స	, సా / రి స	స సి ధ సి
ని తల్లి క ల్యా ణొ	కా తల్యా	య సీం
సా పా మా ప ధ	ప రి స ని స	రి రీ
శ ర్యా జీం మ థు	ప చి జ య	వే జీం
సా స సి నిధ ప మ ప మ గ గ	గ గ రి న ని స	గ గ . స రి స
న దు రు గు హ జ న	నీ 0 ని రం	- జ సీం
గ ర్యా రి స / రి స నిధ / నిధ రీ,	గా / ప మ పా రా	నిధ రి స సి
గ ర్యా త భం ఢా సు ర భం జ సీం	కా మా క ర్షు	చ్యా ది రం జ సీం
ధ / గ రీ గ స రి రి స ని నిధ / రి రీ	సా స సి నిధ ప ప మ	ధ ప మ గ / ప మ రి
ని ర్యా జేష చై త న్యై రూ పి డీ	మ ర్యా త . త్యా	రి. స్వీ రూ పి డీం

స్వరము

సరిగు మధని రిగు పథ మధని గసరి	ని రి గ ని స సి రి స	ని సి ధ ధ పా
పాధధానిసీ సంనిః నిగరి ని	రి స గ నిధ మ ధ ప	గ రి నిధ మ గ రి స
(కమలాంబాం)		

ఈ స్వరము 'వికటకవి' శబ్దవునిలైనే అనుతోమ విలోమముగా నున్నది. *

* ఇటువంటి స్వరమే ఇంకొకటి మోహనరాగాను డలి 'సరసింహాగచ్ఛ' అను క్రూముస్వాది ముంగుడు (రా. 4)

కీర్తనము 3 - అటతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

శ్రీమంగాంబికే

పల్లవి.

సా , సీ ని నిద	నిద ప ధ మ గరి.	గ / పమపథ	ని
మం	గ ధ మ 0	గ	స్తు
ఫో మ ప మ	, ప ప ల గ	గ మ గ మ ప	మ గ రి
వాం థీ	జ నా యు	- - . . .	స్తు
స రి న న ని	ని ధ ని న సో	టి	స్తు
చిం త . . .	తొ ర దొ	య	స్తు
మగ / మగ మ ప మ రి	జ ని సా , గ గా న	టి	స్తు
మ	న ర త	మా	అం

అనుపల్లవి

పు / పా , మా	మగ / మగ మ ప / ధ మ గ	రి	గరిగ / ను
సో మ	ని ద ర ద	బ	న .. -
2	"	"	సం స
"	"	రి బ	సం స
నీ , సా	రి గ / ప మ	గ ర	గ ర
సం ద	ర వ ద	ఖ	.
న ల ధ / రి	కు గ / ప మ గ	ప మ ప ధ	పా
సు ర	ర ము ని	గ	స

నిధ పా మప పమ గ | రిగ / ప మ గ | ప మ వహా | \ పా ||
 సు అ క | చ న య | నీ | | |

ధా , \ ప ధనీ , | నిద ప / ధ ప / మ గ | గమ గమ వ | సీ ||
 కో మ | శ ఉ ర | గు . . | రు ||

ధ ధా / స తు | వ ధ ప ని స \ ధ | స ని స రీ , | సీ ||
 గువా ను | త చ ర | టై . . | ఏ . . | ఏ ||

గరి గరి స రి గౌ , | ర / గరి స / రి స ని | ర / ని ధ | / ని స ||
 కో టి | మూ రణ ప్ర | కా | ఏ . . | ఏ ||

రి సొ ని ధ / స ని | ధపసుప మ \ గౌ మప మ ధప ప్ప | గ / మ / పా | మ గ.రీ ||
 కో . టీ . . . | ప రాణ థ . | ర | టై | ఏ ||

/ పా మ గ రి | న ని జ ర గ | న ర | న ని ||
 శ్యామ లా | కో ల జ ద | థ | ద | ద ||

\ ధౌ.ని.చ రి | గ ర గ గ రి | గ / మ | / పా ||
 శ క్రూ న ఽ | యుత చ . క్ర | థ | ర | టై ||

ధా / సి స రీ / గ రి / ని ధ | ని స రీ స ని ధ ప స్స | మ ప త ని | న ధ రీ ||
 కా మేశ్వరి క చ ని జ | తఫు నే క లాణ్ణి టే చ | దా స 0 | ద మ సే ||

స/ధా[ం] మగరి స[ం]ని సగి | గ స[ం]రి సరిగమవధ | / సనిధ స/ని | , సరి ||
 కా మ కచే కాబుజ | యుగచే కరకమలె | సకల ని | ష్టుచే ||
 (ని / సా సనిసధ)
 (ఉం మం - -)

తీర్మానము 4 - రూపకతాశము - సుబ్బరామదిక్షితులు

కాంతిమతి కరుణమీర

పల్లవి

గ | మ[ం] చ మ చా | ధ ని[ం]స | న[ం] ధ / ని[ం] ధ చ మ ||
 కాం | తి మత్త | క రు | ణ మీ | ర ||
 గు గ., | మ[ం] చ మ ధ చ | స / ర[ం] ని | ధ ప చా, ధ మ[ం] గరిస ||
 కాం | తి మతినో | స గు | మ - - | మత్త. . . ||

(కాంతి)

అనుపల్లవి

గ | మ ప ధ చ | ధ చా ని ధ | ధ ని / స ని ||
 కాం | త రూ ప | మే | హృద యని ||
 సారిం నిస | ని ధ / స ని న | \ మ ప | / ని ధ / స ని సచ్చ ||
 కాం | త ము న భా | . . | వి ఽ ఛెద ||

విధా / సని | . త రి సరి రి రి | సా రి స | , రి గ రి స ని రి ||
 కాం తా | ర కా ఽతార | కాంత శా | త హాటి పు రి ||

 \ ని , జ ర | \ మా , ప్రగా , గ | \ సత్తి \ ధా | . మ / ధపము / గ / ప్ర మరి ||
 కాం త | కా ఽతా వా | టీ కాం | త విమత చ రణ ||
 (కాంతిమతీ)

వరణము

ప ప	. ప ప బః	/ ధమ గరి	/ గ గ ర సరి రి స నః
ప చా	ఆ జ చా	- - - - అ స ల .	
ష రి స	ఈ గా , మ చ రి	/ గ గ రి ; న రి స	
ప రా	దు . ०	మాట్ల ఖై . .	
ఱ గ	/ ప మ / ధ ద మ	ప రి వ ని ధ చా ధ ప మ చ	
తి రా	చ మా	చ న ము న ను	
ప మ	భ జ చు \ గ	గ \ మ రి గా , మ పరి / గ గ రి ,	
తిపా	క గో	ప తె నం . ० మాట్ల	
స రి	త త ని / స ధ ధ	న తె వ ధ ని / సో , న	
న చా	. ధ ము ల	చె టీ తె వై య	
ధ ని	. స రి / గ రి స ని	ధ చ ధ ని స ని \ ధ .	
న చా	దు స హొ సు	ము ం మాట్ల -	

ద / స్తోనీ | స రి స రి | రి / గ రి | స స ధ ని స ||
 క రాం | బు జ ముం | గూ | చ్ఛి గో త్వద ||
 రి \ ని | రి ధ గ / మ ప / ధ | మ గ రి | మ గ రి సా ||
 క రా | న వ ర ము | లి ఽ | మ్మా . . . ||
 న రి గ | మ ప ధ ప నా | ధ నీ స | రి రి రి త్వ క ధా |
 మురాసు | రా రి సో ద రి | మె రా ల | గి ఽ చ రా దా ||
 ధ నీ స | ధ రి ని గ మ గ రి స | ధ / రి \ ధ | ; / స ని ధ మ గ రి ||
 ద రా | ధ ర సు త మధు రా | ధ రా ధా | రా ధ ర క చ ||

(కాంతిమతీ)

5 స్వరస్తానపదము - ఆదితాళము - సారంగపౌణి

దానిప్రాయము పదాంజీండ్లు

శత్రీ

ధా ని \ పా , ప మ | వ / ధా , | పా , ధ మ గ రి ని ||
 దా ని ప్రా య ము | వ దా | జే ఽ ద్వని ||
 ధా ని గ్రా / గ గ రి గ | మ మ గ ధ స మ గ | రి సా ||
 దా ని గా యై లు | క్రో రా | ఆ ఆ ||

(దాని)

అనుపల్లవి

సా ని \ ధా , త / ని	ధ వ / ధ మ / ప
సా ని ధ ా వ ని	క హొ ఽ త
	మ ప ధ ధ ి ని చ ి
	కా ఽ

శ / సా సీ ధ ని స రి స ని ధ ని స ని ధ ప మ	శా ధ ని స / రి స ని ధ ప
సా . మి వే ఱు గో	శా ల
	మ గ / ప మ ప ధ
	రా య

స్వరము

ప / ధ మ / ప గ / మ రి గ స / రి ని స ధ / ని న ధ	శన ని గ స / రి ని స
	ధ ని స ర గ మ గ
మ ప ధా ప ధ ని స / గ రి స ని ధ ప మ గ	మ ప ధ / స ధ ప ప మ
	ని ధ ప మ గ మ గ ని \

(దాని)

చరణము

సా ర ర సా గ	మా ప ధ	ప / ధ మ గ ర స
సా ర ర గ	మా ప టి	బై త
ధా ర నీ , సా	ర సా ర	గ గ ర
దా ర నీ స్వా	ర సా ర	గ ఽ ఽ చి

నీ , గ మ ప మ నీ	ధ సౌ, ధ మగ / ధ మ / పగగ్ ల రి
నీ రూ ప మ ని	శ ము మది ద ల చు చు
నీ సరిగ్గ లగ్గ వము	గ రి ; వము గమపద మగ రి
ని దురగా న దు	రా కం . . . టి కి
వనీ సరిగ్గ లగ్గ వము	గ రి ; సౌ ;
ని దురగా న దు	రా ఆ
నీ, ధ పథ ని ధ ధ ప	సౌ సని రి సని సి ధ
నీ రు క	కో రి సని సి ధ
నీ , రి స గ	రి గ రి త సని రి సి సి ధ
నీ రి త గా	సుగాం చి నది రా
ధూ రి గా , మ మ	గ రి స ని ని ధ వ
దా రి గా మా	టూ డ వు నీ . దయ
ధాని ధ ప మ మ గ నినిధధ వము గమ గ సు ప మ ప ధ	
ధాని యై చుట నీ తి గా దు అ ల	

స్వరము

వ / ధ మ ప గ / మ రి గ | స / రి ని స ధ / ని ధ ధ | ప స ని రి స / ర ని స | ధ ని స రి గ / మ గ |
 ప వ ధ ప ధ ని స ; | గ రి స ని ధ ప మ గ \ మ ప ధ / ని ధ ప మ / | ని ధ ప మ గ / మ గ / ని ||
 (ధాని)

6 కానవరము - అంతాచము - పలవి దోషాలయ్యి

୪୮

పుస్తకాలికల విభజనముగా
పుస్తకాలికల విభజనముగా

పద్మస	ధనిషా	నిధి / సనిస	ధనసరిస	గతి
(8)	.....	.....	.....	.....

.....
.....
.....
.....
.....

ప్రశ్నలు

విషాదము, గిఫ్టు, పోడు, గ్రాఫ్చులు |

— నీరు పునర్వాసు — ద్రవ్యగులు — ప్రమాదిలు రైతులు వ్యవాధిలు | వ్యవాధిలు సన్న ||

ఉదమ మాగుమవదని / పొద వ/నిద / సనికీ రాక్ |
త మగంసనిద / రిసొనిద / సనిద వ/నిద వ/ద | మ/సు గా, దిసన | సా ; / రినఫు ||

గరిష ధనిసరిగు / : వసణాత్తి

ప్రచారము

సనిదన	ముగ్గీ	గమువద	
చి చు న.. తుణ్ణ ..			
పో, గముచథ ముహు/థద/నిని / పిప్పినిథడ	ముమదని/పో	ఫని	సద/సని / రిరిసన
- - - . . .	- - - . . .	- - -	- - - - - ము. స .
గ్రమమ గమువద / 8	.. 2 ..	.. "	" "
- - - . . .	.. .. ..	.. .. ..	.. ..
ఉదమ గమువదని	.. 8 ..	.. ..	, , ఫని
లు .. అ	.. .. ..	.. ..	, , స ధ సన సా ..

స్వరములు

1. కొ . సా . బెంగి క

సో పొ ను / తొ సుగొ బె గ

ము పదన : (ఏయన)

2. ము/నిధ మున గపము / పొద ముగొ/భుముగిసు

3. అన్నసిను / దుషుగొ లిధము గము

గుణ గుమమదని : (ఏయన)

4. దూచమున గుపొమూప గు/భుముగై / పుముగొ

5. సు గుముగొ లిధిల్లి కొద పుముగు వుద

నిదని మచులి : (ఏయన)

1. సో పొ ను / తొ సుగొ బె గ

సు పదన : (ఏయన)

2. ము/నిధ మున గపము / పొద ముగొ/భుముగిసు

3. అన్నసిను / దుషుగొ లిధము గము

భధనిసు దగ్గరీ సనిద భనిధము

4. అన్నసిను / దుషుగొ లిధము గము

ముగొ / భుముగైసు / వు ||

ముగొ / భుముగైసు / వు ||

4. లిధదా ; ముగొ ల్లేముగైల్ల పుముగొ

ప గమాధమగరి	నిధార్త	/ రివడ	/ గర్భిని	ఫిస	నిదపు	గదా	ను	గ్రహన / గర్భిణి న ॥
నిధము	గమపదమి	:	(అయి)					
5. దాచిదమగ ధమగరి	ముగరిథా	గరిషు						
గ నినా గమపదమి	విధమగద	గిషమ	నిధిసని	స	ధనిషిద	మద	మగరి	సిరిషిన ధ ॥
నిధము	గమపదమి	:	(అయి)					
6. వమ్మాగరి	రిసరి,	రిసరి /	పూర్వ	గరి				
నె, ధగిని	ధగిని	ధగిని	ధగిని	వము	మూడు	గరిషిథ	గ	సుమధులొ ప్రా ॥
నుమ్మి	గమపదమా	ముపదనిధార్త	ముపదని					
స ధగిని గరి మగరిసని / గరిని / రినిథ / రినిథ / రినిథ ధ ॥								
ముగ్గి పమున ధని	:	(అయి)						

గైకిర్నము - మిత్రజాతి ఏకతాకము - కృష్ణస్వామిఅయ్య

వేణుగోపాలంభాక్తి

పత్రాలి

ధా , నీ స నీ | వ ర్ దని ధపమగ్ మ | పా , : ని ధ | నీసా,రి నిధమప ||
 వై లు గో | పా లం శ | జీ శ | జీ. శ. జీ ||
 ధా ధ/రి సా నీ | వ ర్ దని ధపమగ్ మ | పా ; , న న | ధ పా గా రి ||
 వై లుగో | పా.. లం శ | జీ వ | న త జ న ||
 , రిగరిసన్నిస | రి, గా / ధప | హ \ గా, రి; | పా , ; ; ||
 లై శ వ | మూ లా శ | జీ |

అనుపత్రాలి

, గా గా/గా/ప | మ రి గ మ పా | ధ ధా ధా స ని | ధ పా ధ ని సా ||
 వై లు గా | న లో లం | వి లి ధ సు | గు ణ జా. లం ||
 , ధా ధా గా | రి స ని ధ ని సా | ధ/రి సా ధా, ధ | సని ధ/రి నిధమప ||
 వై న వి | ది త శీ, లం | వి ఎ ధా వ | తా ర లి. లం ||

(వేణుగోపాలా)

చరణము

, గా గా\గా | రి ప మా,రి గమపా | మపా/నిధపా | గ మపా, మగరి ||
 కు క మ | లా నా ఫం | శ్రీత జ. నా | ర్పు త పాదం ||

రి గ మ గ రి	ని రి / గ రి ని సా	గా, / శమాపా	ధప / ని \ ధా \ ముప
శ్రీ రు క్రై	ఛీ స . త్వీ	ధా మాస	మే తం
పొ , ధా పా	నీ ధా నీ సా	ని సా రీ సా	ని సీ ధనీ సా
క్రీ రా భి	శా యు నం	సీ ర సు ఖ	దా యు నం
, ధా గొ రీ	సా / రి నీ ధ పా	పమగ / సీ ధా	/ గొ రి నీ ధా \ ముప
కృం గా రా	లీ . లా ది	రా . జి.తం	శ్రీ.. కలు ష్టం

స్వరము

ధ ని స రి స ని స	ని / గ రి ని / రి ని స	ధని స మధని రి	సా / గ రి నీ ధ మ
న క ల ము ని జ న	వి ను త వ ద యు గ	మ మ ర పతి క లి	తా హి త వ ర ణ
ప ధ ని గ మ వ ధ	రి గ మ వ ధ ని స	/ గొ రి సా నీ ధ	/ సీ నీ ధ మ గ మ వ
ని పు ఱ మ తు లి త	శు భ ఫ ల ని క ర	మా ప్రితా థ ల	పా ల క మ మ ల

(వేణుగోపాలంభణ)

8 స్వరస్తానపదము - మిశ్రజాతి ఏకతాపము (ధాతు) - సుబ్బరామదిక్షిటులు

(మాతు) యెట్టయపురీ సంస్తానపు ద్రావిడ బిద్ధాన్ నారాయణసామితయ్యి

పల్లవి

పా \ ర / గా ని	స / సీ ధా , మా , / పా	స గ గ ర ప \ ర
*పా ర క్ర నీ	స దా మా పా	క . ఎ గ్ర ప ర

● లమిళమున పరుషములను శమఃలను అణ్ణమహాప్రాణపుసును జెలిలి ఉచ్చగ్రి చూఁచిగ్గు - తం క్ష్ము స్తోసు వాయము దచ్చి అడరోచ్చాపణను, అగ్రమును పమిళ రీదంష్టుపలతి⁶ : : ప్రాణి .. లి.ప్రాణి దనును. (రా 5.)

శ / పా ష గ గ ర	/ ని \ ధా ని \ మా	ధ ని గ ర న
భా గ క్షరి	ని దా ని మా	ద ని గా త అ

అనుపత్తివి

పా \ ర / గ ని	గ ర పా ర ని	శి జ ధ ధ
పా ర గ ని	క ర ప్యా ర ని	శి తా తా
పా ని ధ \ మా	ధ రి గ ధ	గ శ త్వ జ
పా ని ధ మా	ధ రి క్ష త్వ	క్ష ని ధ
గ రి స / ర	, ర మ్ / ధ \ మ	, శ ధ మ గ
గ రి స ర	ర మ ధ మా	శ ద మ గ
గ మ నీ రి స	న \ ధా గ \ నీ ర	ని ని గగ రి ని గమ
గ మ ని శ క్ష	వె క చే శ్వ	ర లై ఎ ఎంద్ర

(పారి)

చరణము

గ / త్వ / ర	మ ధ \ మా గ	ద ను ము ము
గ త్వ దా	మ ద మా గ	ద మ మ మ మ
గ / శ మ ము స	మ ర శ ధ స ర	శ ధ రి గ ధ ర
గ మ మ స	మ ర ని ద స ర	శ ద రి క్ష ద ర
ధ ని ర్ష	ప మా ధ / శ నీ	ద \ మా ము ,
ద ని ర్ష	ప మా ద నీ	ద మ మ మ

మా / ని వీ సగ | రి ని గ రి ధ ప | , ధగ / శమ / ని వీ ||
మా ని ని సగ | రి ని గ రి ధ ప | ధగ మ ని ని ||

ధాని \ పా \ గా / మ \ గా గా | / ని పగ రి / ని \ మా ని తీ ధగ
ధాని పా గా మ గా గా | ని పగ రి ని మా ని ని ధగ

ని \ మా ని \ గా మ పా ని శ \ శమ | , ని \ పా రి \ ధా ని \ మా ధా
ని మా ని గా మ పా ని శ మా | ని పా రి ధా ని మా ధా

గా / ధా ధా \ మా ధా / రి ని | ధా గ / శమ | ని గ రి ధ సరి ధ ||
గ ధా ధా మా ధా రి ని | ధా గ మా ని గ రి ధ సరి ధ ||

(పారిక్షన్ని)

సంచారి - రగణ మత్యత్వాఖము - సుబ్బరామదీంతులు.

గ / మ / పా ధ మ గ రి | / ప మ గ రి | / ధ మ మ గ గ రి రి
మ గ రి మ గ రి | గ మ గ రి | న / గ రి స రి రి

ధ ని సా ని ధ గ రి | ధ గ రి గ | ని గ రి ని రి రి

ప మ గ రి మ మ గ రి | స / ర ధ ధ | మ గ రి ని రి సా

ధ ధ ని ని స స రి | ప ధ ని స | ప ధ గ రి ని గ రి

ని రి గ రి ని గ రి ని | ధ ని ధ గ | ధ ని ధ రి ని రి రి

నున్నై / పోడిని | జుఫుఁ ధని | వధనిన / గీర్చిసా ||
 గీర్చిని ఎనరిని రిఁ | నన్ని / రిరి | నస్సి / రిరీని రిగా ||
 ద్వారిధ / సాన్నిన | రీనరి | గాగరిగు / రి ||
 నరిగుసరి / నీ | నీపరి | గరి / తొనీనస్తు ||
 నీగరిని / రినీధు | జుధన్నితు | నన్ని / ద్వారిసగరి ||
 గహు / రీగు / రి | గబు / మో | గీర్చిగుసరిగు ||
 జట్టి / రిట్టి / గాట్టినిట్టి | చస్సి / గరి | సగరిసరినీ ||
 లోధనిసరిగరి | తురిగరి | జుధనీనగరిసా ||
 గ / మ / కూఁ సారి | తుప్పురి | నీరీగురి ||
 గామువ / ధముజ | గగువ | ధదుపుగ / మముగ ||
 రిపుగరిమగరి | జగరిని | న / రినీధ / తొనీ ||
 ధన్ని / పోడనిసా | రిగుమా | చరిగుపదు / పో ||
 ధ / నినిప / ధాధు | గనీధపు | గొగుపధు ||
 నిత్తిధున్నై | లోమా | ధట్ట / వీధసామా ||
 ధ / నిధ / సనీధపు | గమ / ధధు | పమగుగ / నిధు ||

గ ధ పా పు గ సీ | న న స ధ | గ రి \ సీ \ ధా పా ||
 / గ రి ని త జి గ రి రి | ని రి స హ | మ ధ ప పు గ ని ధ దు ||
 / గ రి \ ని ధ మ గ రి ని | న ని ధ మ | గ ధా మ / ధ మ గ రి ||
 ప రి గ మ ప ధ ని గ | మ ప ధ ని | ప ధ ని స / గ రి సా ||
 / గ రి \ ని ధ మ గ రి ని | ధ మ గ రి | స ని ధ మ గ రి సా ||
 ని \ రి గ మ ధ ని గ | మ ధ \ రి | గ మ ధ ని స రి గ మ ||
 ధ ని స రి \ ప ధ ని స | మ ప \ ధ ని | గ మ ప ధ ని రి సా ||
 / రి \ ని ధ ప / స ని ధ ప | గ రి సా \ | వి ధ పా \ ధ మ గ రి స ||
 మ గ రి \ ని \ రి \ ధ మ | సా \ ని \ ధ | గ రి \ ని \ ధ మ గ రి ||
 / క మా \ గ రి స రి గ మ | గ రి స రి | / గ రి స రి \ ని సా ||
 ప ధ / స ని \ గ రి సా | ధ ధ \ సా | ని \ రి సా ;

రి గు మి ప ధి ను]

చక్రము 11 : మేళము 85

[రుద్ర. మా చక్రము

జన్మము (ఉపాంగము) 1 : యమునాకల్యాణి* - వెంకటమథి

మూర్ఖుని : [అరోహణము : స రి గ # మ ప ధ ని సా
 అవరోహణము : సా ని ధా ప # మ గా రి సా.

లక్షణవివరణము - సుఖ్వరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; పడ్జగ్రహము; దేశియరాగము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక ఈ యమునాకల్యాణి రాగమూర్ఖున ఇటులుండినప్పటిని, స రి గ ప ధ సా , స రి గ ప మ ప ధ సం , స ని / ధ ప గ్రి సా సం \ ధ ప గా ఏ మ్రి సా - ఇటుల ఆరోహణావరోహణ ప్రయోగములు గలవు. ఈ రాగమునకు గాంధార ధై వత బుషథములు మిగుల రంజనముల గతిగించు తీవ్యరములు. ఏ మ్రి / ఏ మ్రి ని / ని ధా / ని ధా ధా , గ ప \ రి రి \ రి , గ / మ / ప \ గ్రా గ్రా , గ మ్ ప \ రి \ రి , గ / మ ప / ధా ధా గ మ ప మ గ్రి , గ ప \ రి , స రి / గ్రి స రి \ ధా , స రి / గ్రి / గా గ్రా \ గ ప ధ / సా \ ని ధ ప ఏ మ గ్రి సా , ర గ ప # మ గ్రి సా - ఇవి గ్రయోగములు గా ఏ మ రి , గ ఏ మ గ్రి సా - ఇవి కుర్చు మధ్యమ ప్రయోగములు. తక్కినవి లక్ష్ములందు గమనింపవలెను. ఈ యమునాకల్యాణిని యమునా ఆని జైప్పుటయు వాడుకగా నున్నది

* “యమునాకల్యాణిరాగః శంపూర్ణాప్రాహోనిర్యతః” అని చతుర్గండి ప్రకాశి. అనుబంధముని (కొ 86) దీని ఉత్సమస్తాది (రా. 5)

కథాయ్ అను దేశీయ ప్రపంఠము - ఆదితాశము - పూర్తియైకులు

గ గ గ \ రి	:	గ ప	\ గ \ రి	
త్వ త్వ త్వ య్యాన్		ధై అ	ధై య్యాన్	
; గ / ప గ రి స రి	/	గ రి / గ	రి స స స	
ధై అ ధై ఇయ్యు		ద త్త -	త - ద్రి గ్రు	
పో ధ ప సా సా		స స రి స	గ రి రి	
త కూతో ధి న్నం		త ధి కతో	ధి - న్నం	
గ మ / పొ మ \ గా గ మ పొ	, -	గ .	రి గ స రి	
త తో ० తోం గ తోం	०	పోం గ	ద - ద్రి గ్రు	
గ గ పో ప పొ		ధ ధ ప ధ	స సో స	
త కూ ధి కూత		త త కి ట	ద శం గు	
స రి / గ రి స స ధ స	ధ	సో స	ధ ధ ప ధ	
ప్రో - ० ప్రో - ० ధా -	०	ధా లు	త క త క	
ప ధ ప / స ధ ప ప గ	-	గ , 8	\ గ రి స 8	
త ధి - న్నా - నుఱెనుకి	ణ్ణ	ం ఱెను	క ఇ ద్రి గ్రు	
గ గ గ \ రి	;	గ / ప	\ గ \ రి	
త్వ త్వ త్వ య్యాన్		ధై అ	ధై య్యాన్	
గ పో ధ స స స రి		స స రి గ రి	స స సో	
త ధై త్వ - య్యాధా -	-	ధై - - ధై	- య్యాధా	

ప ర ప ద స స ర బ	ర ప వ గ ర	ప గ ర న	
త ద ర ల్లె చ్చ యై యై చ్చ దరి	క్రై ల్లె ల్లె క	టై ల్లె ల్లె ది టై	
శ - శో సో స పొ	ధ పొ పొ	, ప గ ర	
ప ర క్రొ మ వి	క్ర మ ా తీ	త ర ణ	
గ ా గ ప ప ప	ర ప / క్రొ క్రొ	- ;	
రం గ అ ర్జు న స	మొ కొ	-	
పొ ధ సో స ధ ప	ప ధ పొ	ప గ గ ర	
కొ మ మూర త ప	మ ల కొ	ర త సు మ	
గ ా గ ప ప ప	ర ప / క్రొ క్రొ	- ;	
న క ల జొ న న సు	జ అ కొ	- .	
గ ా గ ప ధ ప ధ	సో స స	, ఒ స స	
రం గ క్రు ష్టముద్ద	పొ ర సం	. ద న సు	
న రి గ రి స స స స	/ రి రి ధ	/ సో ప ధ	
బి జ య ర ం గ చొ క్క	సొ ధ మ	హొ ప త	
ప ధా / సో స పొ	ధ పొ పొ	ప గ గ ర	
చి రం జ్జ వు రా	జ ల ప్ర	మొ . . ణ	
గ ప ధ స స స రి	ఊ స రి గ రి	ఒ స సో	
త క్రై క్రై యై క్రై -	- క్రై - - క్రై	- యై క్రై	

రి గు బీ వ థి ను

పేళవం ८५ - యమునాక లాగ్యాచీ

సుల్ మా చద్రము

వ ధ ప ధ సీ స ద స		ధ వ ప గ ధ		ప ఆ ఈ స
త ర్తరి క్లి త కై య్యిత ధరి		క్లి కై య్యిత క		కై య్యిత్రిగ్డు
గా గా గా \ రి		రి ;		\ సా ;
తా కై కై య్యా		.		.

కీర్తనము 1 - తిశ్రజాతి ఏకతాళము - ముద్దస్యామిదీక్షితులు

జంబూపతెమాంపాహిం.

పల్లవి

గా వ మ వ ధా , ప	గ స మ గ రి న	ని స గ రి గ ప రి గ రి స రి
జంబూ . . . ప ; త . మా . . . 0	పా . హి . . . ని .	
సా / మ మ గ / మ పా	ర రి సా , రి ని స ధ	రని ప మ / ర వ ప మ గ రి
జా న 0 - - దా	మృత లో ధ 0 -	దే . హి . . . .
/ గా మ ప మ వ ధ ట	గ రి / గ గ రి సా	
జం బూ ప	త . మా - 0	

అనుపల్లవి

గా మ ప ధ ని , ధ	సా రి స రి న	ని / స ని ధ / ని ధ ట :
అం బు జా స	నా ది స క ల	దే వ న మ న
స ని ధ / ని ధ వ మ	వ ధ ప ప మ గ రి ,	మ ప ఱ గ మ రి స రి స :
తుంబు రు ను త	హృ ద య తా	పో ప క శ మ . న

సౌ / సం గో | రీ తీ సౌ | రి సం ద్వాదశ వసు ||
 అం బు ధి గొ | గొ కూ వే | రి య్య - ము నో ||
 రీ స నీ స ద ; | ప/దపమ గ్రీ ని న | గ / ప గ్రీ నీ న రి ||
 కంబు కం - | త్వీ ఆ ల్లా ఽ ఔ . | త్వీ రీ ర చు ణ ||
 (జంబూపతే)

చరణము

పొ వ పే వ పె	ప ధ ప మ ప మ గ / గ మ	గొ మ ప ల గ / గ గ రి
వ ర్యై త జా	ప్రొ ర్తి తా ప్పు	లిం గ వి భో ..
\ స్నీ న / మ మ గ గ	గ / మ / పొ ధ / ని ధ పా మ	గ ప గ గ గ ష రి
పం చ భూ త	మ య ప్ర పం -	చ ప్ర భో .
గొ గ / ప గ రి ,	సరి రి స న ధ ధ / స న \ ఫ ధ	గ ర / గ గ ర ;
న ర్య కీ	వ ద య క ర	క ర భో .
ధా ధ ధ ని ప మ	ధ పా మ \ గ గ గ రి	మ ప \ రి గ రి
సా మ జా ట	బీ ని ల య	సప్ప య ఉ .
గ ప గొ ప ధ ని	ధ , ధ రి సొ	ని స ధ ధ ని \ పొ ,
క ర్య క రు	టా సు ధ	సి ర భో .
స సీ పొ గ / నీ ధ	ధ ప మ ప మ గ / మ	ని ధ ప మ / పా ;
క ర టా గ త	వ... త సు లా ర	బ ర - భో .

ధో సరిగో	, ఓ గెరిగెన	గరిగెరి;
విర్యువతీ	యనోద	బింండ్రోడ్
రీసనిసని	ధపమ్మి;	గురుధపమ్మిసా
నిత్యువో. ఇ	విద్యుత్ గం	గౌండ్రోడో
నైరిసావస / నేచ్చా, ర	రీసనిసని	చాల్విదపం
నిర్వికల్పక సమాధి	నిష్టివైవ	కల్పకతరో
శోససోస శోపా, మ	వ / నిధావము / ధపపము	గురుగువో గురో
నిర్విశేష క్రైతన్య	నిరంజన	(జంబూవతే)

కిర్ననము 2 - ఆదితాళము - కృష్ణసౌందర్యమి అయ్యి

చింతయజ్ఞానకీరమణం.

పుస్తకాలి

అనుపల్ వి

, వవము వ/ధ మగమువ | ధ/ని దధప | ధవ/స నినధా, ||
ఆంతరం - - గధ | క్షాణి . ఖల | సుగు ఇం . ||

, గగ/ ముగుము/ రిగ/ మపదు | సా , రి నీ ద ప్పి | గ మా, / ప్పగ్ రినిరి || ,
 సంత తం థ . వ | సా గ . ర | తర ఇం . ||
 (చింతయ)

వరణములు

1. , ధనిధా ధనిపా వప్ గుముగుము | రిగ గ ప \ ర | / గగ్ రి సరి న ||
 ద శ ర ధ కుల ర | త్వది . . | పం జి . త ||
 , ధ/ సా\ఫ్థా సరి/ ప్పగ/ ముస | గ మ పా , \ రి | / గగ్ రి స ||
 ద శ ముఖ శ క్రు ప్ర | తా | అ | పం 0 0 ||
 , ధపా మపా మపమగ మప | / నీ ధ ధా ధ | ధధప/ స్వధా ||
 ద శ శ త కి ర ణ న | ర్మ శ న్య | ర్మ . . పం ||
 , / గర్ స స్వధా, / రి స గుపథ | నిస్ / రి నీధ/ నిపమప | మ / ప్పగ్ గ ప \ ర | నిరి
 ద శ వి ధా వ తా | రం ధ్రు త శు | భ చా పం || 0 -
 (చింతయ)

2. , సరి గ \ సరి గా / ముగ గ | రిగ మ ప - , \ ర | / గగ్ రి, సరిసా ||
 (శ్రీ) కృ ష్ట - సం సుత | నా . . . | మం . చి . ర ||
 , ధ/ ఏ ఫ్థ ధ సరి / ముగ గ | రిగ / మ / ప \ ర | / గగ్ రి రిస సా, ||
 జీ వసుఖ ద మ భి | రం . . | మం
 , నీ ధ \ ప ప మ / ప మ గా | మ ప ధ ధ | ధధప/ స్వధా ||
 (శ్రీ) శిష్టమ తి శాం | తదాంతము | దం రం ||
 , రి గ / మ రి స రి సా , రి | ఏధ / నీ ప / రిని | ధమగరి ధమగరి ||
 శ్లోగా ర ఫ ధ నాం | భో ఇం జిత | కా మం .. ||

స్వరము

గొ, గొ గీ / ప \ రి గ రి గ / ధ ప ర ప మ | రీ, \ సా స / రి స
 | ధ / స ఫ ధ స ర గ ర ||

 గీ / ప మా ప ధ ని \ వ ధా / సా రి / గ రి స ర | \ సా, / వి \ ధా, / రి స
 | ని ధ గ / ధ ప మ గ ర || ని

(చింతయ)

● జతిస్వరము - అదితాజము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా స, \ ధా పా మ | \ గొ, ప | \ రి గ మ ప ||
 గీ, సా రి స్సా, \ ధ | , సా / రి | , / గొ, వ ధ / రి ||

1. సా, \ ని ధ ప ధ / స \ ధా, ధ ప మ గ ప | \ రీ, గ రి స ధ స | \ పా, ధ స ఫ ధ స ||
 / రి, రి స ర / గొ, గ ప మ పా ధ స | , రి / గొ రి స ని | ధ ప \ మా, గ ప ధ |
 (సా)

2. ధా, ధ ప మ గ రి గ ప మ గీ, రి, స | వ ధా / రి స ధ \ గ రి | స / ప గ రి గ / ధ ప మ |
 ధా, ధ ప మ పా ధ పా స \ గా మ ప | ధా, / స \ ధా / రి స | \ ధా / గ రి స \ ధా / రి |

(సా)

● ఈ జతిస్వరములో మూడవ స్వరముందు ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ కాలములు జూపింపబడిన గమనించి ఉండుటు,

శ. పా \ రి / గొ \ రి | సో \ - ఫో | సో \ పో ||

ధ స రి గొ \ రి గు | / ధ వ హ గొ | వ \ రి గొ ||

సరి/గరిషధొ వు^w ధసరిగా గమప | / ధ పామగరి పఱి | ,/గరిష రిగవధు ||

వగెరి సారి ధన | రి గొ ప | \ గొ / ధ హ ||

ధొ సా రి గొ పో | రి సా | \ ఫో పా ||

మగప\రి\సారిగవధు సా | రిగరిసీ సానిదవ | పుగొ, సీధాధీరి ||

(సా)

సంచారి - మత్యతాశము - నుబ్బరామదీష్టతులు

ధేవము \ రిగవము | రిగము రిసరిసా |

ధ / తిఫు ధనరిగొ / గొ | గొ గేవము \ ప \ రిరి |

గ / ని \ ధావము \ రిరి | గ / వసో \ రి / గొ |

సరి / గరిస / ధ \ పా పో | ధని \ పాము గ / ధ ధ పా |

మగరిగ / పగరి | సరి \ సా \ ధా / సా సో |

\ పా ధనరిగ \ రిగొ | గ / ధ \ పం \ ము \ గొ |

గ / ఫగ / ఫరిగ \ రిరి | గ / ధేవ / ధవము \ గొ |

స రి / గీ రి స / రి స / రి ధ స | ఫ ధ ఫ ధ స రి గా గా
 సా గీ గా / ధ ప ము గ | రి గ / ధ ప గ / ప్స ము గా
 \ రి గ ప \ రి గ గ | / ధ ధ పా గ ప \ రి గా
 సా రి గ ప / ధ ప ము గా | / పా మ రి గ ప మూ గీ
 గా రి స రి గ / లి ధ పా | ధ పా మ \ రి స రి సా
 ధ ధ \ ధ ధ ధ ని \ పా | / ధ ధ పా ధ ని \ పా \ గ
 / పా \ రి గ ప / ధ ధ | గీ ప ధ సా ప ధ / స సీ
 స రి గ రి జ సా \ ధ ధ | ము గగ / పా ము మ గ పా
 గ గ గా \ రి కీ కీ | స స సా / ధ ధ ధ పా
 సీ ధ ప ధ ప సా సా | గీ గా \ రి స కీ కీ
 ధ స సా \ ధ స \ పా ధ | ప మ ప మ \ రి గ ప మూ
 గీ రి స రి గా \ రి స సా | ధ ధ \ పా ధ స రి గా
 \ సా రి గా \ ప ము ప ధ | వ రి గ పా ధ సా సా
 \ గా \ ప ధ ధ ని \ పా \ ధ | గ ప ధ సా రి గ రి సా
 స ని \ ధ ధ \ ధ ని పా | స ని \ ధ ధ ప ము గీ కి
 గ ప ధ / స ద న ము గ \ రి | రి సా / ధ \ పా \ పా \ మూ
 \ గా \ కి గ ప \ రి గ రి | స రి / గీ రి స రి \ సా ;

జన్మము (భాషాంగము) 2 : మోహనరాగము

ల త ణ తో క ము

వెంకటమఱ : బొదువో మోహనో రాగస్తు గ్రహస్తార్వ్యాం లికః.

మూర్ఖున :	ఆరోహణము : స రి గ ప ధ స
	అవరోహణము : స ధ ప గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బారామదీషీతులు

భాషాంగము; బోడవము; మధ్యమ నిషాదవర్జ్యము; మడ్జగ్రహము; ఎల్లవ్యాధును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ మోహనరాగమునకు గాంధార ఛై వత బుషథములు మిగుల రంజనములు గల జీవస్వరన్యాసస్వరములు. లక్ష్మములచే సృష్టమగును.

లక్ష్మగీతము - ద్రువరూపక తాళము - వెంకటమళి.

ద్రువము

సా ధ ప గ వ ధా స ధ	రి రి సా సా స రి గ స తి
తీ క లి యు గ వెం క చే	- కు రే రే చే - ష గ రి

స రి స ధ ప ధ	గ ప ధ స రి గ	ప గ ధ ప గ రి	గొ గ రి స రి
హో . . . త	మం జ హో న	(ఉ.) నివా స	చి ట్యూ లా న
స ధ ప ధ ప గ	రి స		
న ం త లో ల్ల	త స		

జూచడ

గొ రి గ పొ గ ధ పొ	గ ప గ గ రి	గ గ రి సా రి	
ధా మ ను ధా మ ము ధా	ద - న స ధా	గా న ధు ర్య	
స రి సా స ధ	స రి గ స రి గ	ప గ రి గ గ	
గో వ ర న	ధ ర యా ద వ	రా జ వం క	స ము ద్ర ము
రి స ధ సా స	ప గ ప ధ స రి	స రి గ ప గ ధ	పొ ధ ధ సా
ప్రి త పు కీం ద్ర	పొ . చా . త	మా . న సం	ర త కు రే
ధ సా ధ ప ధ	స ధ ప ధ ప గ	ధ ధ ప గ రి గ	రి రి స ధ ప గ రి స
క్రి రి టి ర క	సా ర థి య అ	అ అ ఇ య ఇ య	స మా . ద రు రై
సొ ధ ప గ ప ధా స ధ	రి రి సా సా		
(ఉ.) క లి య అ వెం క చే	- కు రే రే		

కీర్తనము 1 - మిత్రజ్ఞాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీషితులు

నరసింహశ్రీగవు

వ్లావి

గ పొ ధా సా	ధ పొ గా రి	స ధా సా రి	గ ధ ప ప గా రి
న ర సిం హ	గ చ్చ	ప ర బ్రిహ్మా	పు . . . చ్చ

; , ; గ / ధ | వగాగగప ధ / ర || సింగా వధ స | ధ పా గా రి ||
 స్నే | చుస్పిచ్చ . . || నర సిం హ | . . గచ్చ ||
 న ధా సా రి | గ / ధపగప గ , ర | రీ , సా ; ||
 ప ర బ్రిహ్మానై | పు చు | ఆ ||

అనుపల్లవి

గ గీ పా ధా | న ధా సా ; | సా రి గా , రీ సా | ధ సా \ పా ధా ||
 హ రి హ ర | బ్రి చేత్తం | క్రా దిపూ | జితా త్విచ్చ ||
 వ ధా / రి సొ | ధా పా ధా | సొ , ధా పా | గ ధ ప గా రి ||
 వ ర మ భా | గ వ త | త్ర ప్రో ద | భ క్రై చ్చ ||
 (సరసింహా)

చరణము

గాగగగగప | ఏరీగపగరిగరిస | గ / పగరిపసిం | గగగ రిగ పపప ||
 ధి రత రఘుటి | కావ లే శ్వేతు | సా ర తరపేం | మ ఉ టీ . శ్వర ||
 గా ప ధ ధ సా | ధ పసగ / పగరి | గ / ధ పగరిసరి | గ గీ / పా ప మ ||
 వీ ర వ ర మో | హనవి భా స్ఫుర | మా రవరమా | న వ హ రి శ్వర ||
 గగగగ పపప ప ప ప ప ప ప | ధ ధ ధ ధ ప ధ స స స స ధ ప ధ ||
 మురహార నగ ధ ర స ర సి జ క ర | ప ర మ స్ఫురుష ప వ న జ శుభ క ర ||
 ధ / గ గీ రి ధ / గ రి స స / రి స ధ న ధ | స స స ధ ప ధ / చ ధ ప ధ ప గ రి స ||
 సురుచిర క రి గి రి వ ర ద బిచ ర | స ర స గురుగు వం హృదయ స హాచ ర ||

స్వరము*

న^wరిగ్/పగ్/ధవ్ ధ/సప్ / ధవగ్ ప్ | ధంస్ / గంస్ నధ్ వగ్ ప పధవస్ ||
 సప్ ధ పప్ గ ప ధ సంగ్ గ సంగ్ ధ్ | పగ్ ప ధ వస్ ధ వధ్ గ పగ్ రిస్ ||
 (నరసింహ్)

పై స్వరములో విశేషము. ‘పకటకవి’వలె మొదటి పంక్తిని వెనుకకు త్రిప్పి పాడి మొదటికి జీర్ణిన; రెండవ పంక్తి యగును.

కీరనము 2 - ఆదితాళము - లక్ష్మీకాంత మహారాజు

రమావరాయ

పల్లవి

గ పా ప / ధ ధ వ ధ ప \ గ | గ ర ధీ | సా : ||
 ర మా వ రా య | - . - | - - ||

అనుపల్లవి

గ గా గ పా పా పా ధ ధ ధ ప ధ | సా స \ ధా ప గ ప | ధ / ర స్ ధ వ ధ రిస్ ||
 ర మా వ రా య ర త్వ వి భూ ప ణ | ర్భ శి శా య రమ్యే | రఘు .. ధా , ను ||

(రసావరం ను)

* ఈ ‘ప్రియచంగుండ శంకుః లాయ్యి గంగః గ్రంథః రాః ధః పేః అమరంః’ దూపర్స్నే ఆను లోమ కోత్స్ఫుస్సు యుసుకముగా సు ద్వారా గపసించిను (రం అ)

చరణములు

ଗୀରାଗ ଧରାପ / ଧରାଗରା / । ଗରିନ ଶନ । ଗୀର / ହରାନ ॥

1. కాయజూత జనకాయ	విధృత లో	కాయ కౌస్తుభాం కాయ మురానుర
2. జాయమాన వనజాయ	తనావూ	జాయ నివాతదను జాయ విదృతకం
3. దాయకజన శుఫదాయ	విబుధనము	దాయ సే.వితప దాయ శ్రితముకుం

గౌగ పొవగప / ధా , / సెధప ధా | ధసె ధ దవగపద | సో , ధసో సో ||

1. కాయ భేద కాయ జితబకా | యానతశుకా | యాహిపర్వ్యం ||
 2. జాయ నంద జాయ అతిథుజా | యాదృతగజా | యితలావర ||
 3. దాయ వైత్యదాయ గతమదా | యాదృతపదా | యిసదామో ||

గో, గ కొరించుకో, రిపరిఫస | శ్రీ, ఎన్ వదువుడు | ధో, గ బగుబద ||

- 1 కాయ నృపతిలకా యవత నర | కాయ ని .ళ్ళం | కాయ గతవం ||
 2 జాయ నతదివిజా యయదురా | జాయ భరితా | జాయ గద్దగ్ర ||
 3 దాయ గో విందా యనిథృషగ | దాయ మురవర | దాయ కుందర ||

/గగం/ గ రిసర్చ్/గర్మస సిధాపథ | సాస సిధాపథ | /పదవ/ధవగరిస ||

1. కాయ మ హరథి కాయ న మత్సన | కాయ ల సద్గుచి | రాయత రాయ ||

2. జాయ క పటమను జాయ పు రంతర | జాయ వి తీర్ణ ని | జాయజాయాయ ||

3. దాయ వి ని. ర్ష త దాయ సు రద్దిర | దాయసుగుణబ్రం | దాయహీ శాయ ||

(రమావరాయ)

3 పదము - ఆదితాళము - కవి మాతృభూతయ్య.

ప్రాణి

గా/ప గీరిసభఫ ధాసా రిగ్గ | గా/పుగ్గి సరి | /గా,రి రిస |
 ఇం తి చక్కదర మి తింత యనుచు | యెస్సుతర గాదు | రా. .. ||
 (అంతి)

అనుపల్లి

గా గీ పా ప పీ ధన ధీ సి స సి ధవగ | వధసీధా, వధ | స వధవ వధవ గీరి ||
 మంతుకెక్కు త్రిథిర గిరిని వెలసిన | మాతృ భూ తే | శగుణని వే. ష ||
 (అంతి)

చరణములు

సరిగ్గా గగగ గగగ ధవగీ | గ/పగ్గరిసస రిస | రిగ్గిగ పా పా |
 1 అతివ వ ల్యురున వ . జ్రి పుబంతి | అ లతొలక రిమెఱు | పు మే ని కాంతి ||

 గగగ పా ధవ వధ/సి ధవగీ | గ/పగ్గరి ససగరి | గా, రి రి, స ||
 ర తిర హస్యములు తెలి సిసపొలాంతి | ర మఱల మే ల్యం | తి .. . ||

 గగగ వప వప గీ వధద/సి ధవ | వధసీధా పగ | వధసీ ధ సా సా |
 క్రుతికూడినయెడ కి స్నేర తంతి. | నుదతి ష రి రము | వ ల్లరి వ తి ||

 గగగ గీ సరి గ/పగీన ఈ ధవ | వధ/రిసీధా పధ | సా ధవ ధ వ గరి ||
 ప్రతితే దిక న డ లమాత్రద తి | విత మన వచ్చనే | విద్యులదొ ఽ తి ||
 (అంతి)

2. కులు కులాడిమె అగుపాలింద్రు | గో పృ లయన | గా రు గింద్రు ||
 చెలియ కనబొమలు మారుని వింద్రు | చే రెడేసికం | ద్రు . . . ||
 కలికి ఘన జఘనములు తేర్చుంద్రు | గగనమధ్య చే | తులు తమిలైతూంద్రు ||
 నిలవరముగ వయను వనిరెండేంద్రు | నెలత యాదు పీఁ | రి నెల్లాంద్రు ||
 (ఇంతి)

3. నారీమణి చక్కని నూగారు | నల్లని చీమల | చారు తీరు ||
 కీరవాణియల నారి పేరు | కూరిమి మచి గో | రు . . . . ||
 తారకముల ధిక్కరించు గోరు | లూరు లరటి స్తుం | భములను గేరు ||
 సారెకు రతిసేలుటకిది సారు | చానకు సరిసా | తెవ్వురు లేరు ||
 (ఇంతిచక్కదనము)

4 తానవర్షము - ఆదిత్యాశము - గోవిందసామి

పట్టని

; న థ గా గు గు గ	పా పా	గగ/ధప గగ థి
న థ గా - . .	దా	నీ . . . శ
<hr/>		
ససు/రిసు/గరిసు స/గగరి స/రిసు స/రిసు స/థగ/ప గగ థ/గమ థ		
పై. . . . . నె. న. రు. . . - . 0 చి. . - . . . -		
<hr/>		
/ధప గగ/ధప గగ మగమ థ సరి/గరి సథఫథ గగ పగమ, థ		
సర స . కు .. - రం .. . . - మ్యానె. రా -		
గా థ రిసా		
దా . ఆ		

అనుపల్లవి

; గ గ వా హ | గవధస ధధపా | గగ/ధప గగరగ ||
 న ర సా ఆ | గ్రే... .. | న. .. ర... ||

\ రీ స/రిచిన ర/గగర గ/పసగ | గగ/ధధ వగవధ | సధసా ||
 ఆ న ... . . ద్వ .. | ఇ. . సా.. | - ० త్రా ||

సాస రిగ రి/గగరి స/రిచిన | సధ సివధ | వగవధ ||
 ఆ సాఅం మీ శ్రీ... | వే - ० కట | వెరుమా - ||

ర/గరిం స ధ/సధధ ప గగ/ధప | ధస/ఎసా, గప | ధ/సధప గగరిన ||
 ॥ . - . . . రా .. | జె. - - ० త్ర. | . . . - . . . ||

స్వరసాహిత్యపుసులు

గగరి/గ స/ర/గ సరిన/గరిచిన | ధ సపా ధ ధాస | వధ ధ / గరిచిన ||
 విరి లో ణి నె న రుఱుకచెలిమిసుర | విట రాయ లేర | చ నువొ సగ వేర ||

షగారిగ ధగరిచిన సఫ ధసా | ర/గరింగ సరి | గన రిచిగగావ ||
 కారు ణిచిక వుర్లిర చిలుక పే | జ పురుకొని సెలవ | డిగ చెఱుకువింటి ||

గరి గపుగాగ రిగాసరిల గప | గగ/ధ గ/పగగర | ధప/ధ వ గపావ ||
 దొర సెచ చుమానికనపబునిక ఱ | కటి ని రు రపిగ | మటి మటి లకో రు ||

గపారిగ \ సారిగ గ/ధాధావ గ | సాపాగ పగా | సరి గ/ధ వధ / స ||
 లురమాన సెయగ వ చారోవా సె | తామోవా వరం | బచే వె అచిని ను ||

వగవధస్ వధా శారి సరిగ్యకే | రి సధవగరి గప | ర / గ \ కీ స / కీ స ||
 శరణనిన విచారిం పవురయ్యు | తొబిలి చిననుపలు | క వ దేమి సామి ||
 స / రిసస\దా ధ / సదధపా ధధ / ర్ ద | ర / రి ధ / గక్ / గరిస | ర్ , రి స ధ ప ధ ||
 నె ఐతనమాదౌ రతనమా అఱు క న్ ల దుచ లము తగదు | నీ యైడ లన ది ||
 రి గరిససాధసా స\పా ర\గాగప | . పగరిసధా / గ | రి స ధా / రి స ధా ||
 నిరపరాధరా ధ రా పు రుదరా | సరసక రా ర | సక రా సక రా ||
 స\ధా వ\ధాసారి గవఫస్ / గ | స ధ ప పథ / రిసరి | ధ స్ ప ధ గ ప గ ధ ||
 క రా పరాకేమి దెలపర వల పు | నిలుప యిది సమయ | మి క చెఱువు డమును ||
 వ స ధ వ గ ర || స / ర / గ
 వ టి వ త ల న ఎ | స ర గ

చరణము

; ; ; గా | గ / పగ / ధవ గగ | రి రి గ గ / ప గ గ ||
 గా | ర వి - - 0 చి . | - చా . . ని - ||

రి సరిగ్ / పగ గరి స / గరి గా, రి | రి ; | సా ; ||

- యై.. - లు .. కో రా | అ - | అ ||

స్వరసాహిత్యములు

1. గా\రి, \ సారిగ్\రి స/గ\రి | స రి / గ స రి స | గ గ / ప గ ర స ||
 రా రా అ రడి గా వ డి గా | వరా ఛ మరాఛ | మరు శ రా ఛ చె ఛ ||

గ పొ ప / గ / ధా ప గ రి స ర / ||
 కి జా १ వి రా १ షై . సెను || (గారవించి)

2. గా గీ రి రి న రి రి న ధ ఫ ధ సా న | రి న రి గ \ సా స న | \ ధా ఫ \ గ \ రి స ర ||
 వే మరు మదిలో మరుల ణ ప జా ల | ద ఇ కు ల వే ణ ల | వె స్నే ల వే ద న ||

గా గీ వ \ గా రి స / గీ రి స ర / ||
 వే డి మి వే గమె సయి చదు || (గారవించి)

3. గ రి గ * స రి గ \ సా రి స రి గ ప స రి గ | ప స రి గ ప ధ స ర | గ ప ధ స \ సా రి గ ||
 మిగుల తొగల సోగలవగల నగగ | ల మిగులతగి పొగ | మగుబుకు సీదు క ||

ఫ ధ స రి రి స ధ ప గ రి స ర / ||
 నగ వ ను మగు వ ను కనుగొని || (గారవించి)

4. సా రి రి గ ధ / గ \ రి స \ ధ స \ పా | ధా స సొ , రి | గ గీ ప గ రి గ ||
 ఇంచుబోటి నలయించ మేర గా | దం చు సే వి | న్నవించి నను పలు ||

\ సాగ \ రి ప \ గ \ / ధ ప గ రి స \ పా | రి గ పా , పా | \ గ \ ప రా , ధ ఫ ||
 కించుకైన లా లించి వినవు మ | న్నించరా లా | లించ రా సే న ||

\ పాధసా , గ \ రి స రి స \ ధ పా | ధాస సా రి ధ / గ | \ రి స \ ధ \ ప సా ||
 రుంచరా సీ వంచన నికచా | లించు మంచిదొర | వంచు నిన్ను కా

\ ధ \ ప ధ * ప గ ప ధ సా రి స రి స \ ధ ప ధ | గ \ రి రి స సా | సా రి స స ధ ప గ ||
 మించిన చెలినిరసించుట తగదల | చం చలాషి బో | థించు నుడుబు ని జ ||

ధావ ధస్త \ ధావ గరిసరి / ||

మంచు మది సెచ వలదుర || (కారపించి)

శ్రీ షస్తరి / గరిస కీస / గేరిసిస్తే \ ధా | శ / గేరిసరి గా | గొ , పగొ రిస ||

దినదినమునుమానముమానవు మా | న వ చూనిత మా | బా లి కామడి ||

రి గేసా రి స రి గరి గా పగ్ | పా , గ / ధ | ధా , గగ్ ||

తేసె వా తె ర సార ది చక్కున | రా క న | రా విన ||

పా గరిగా ధవ ధ / గగా , రి | స రి రిస్ , స సా | , స \ ధా ధ / గేరి ||

రా అలమాటికి చ లమే టీ | క లబో టీ మా | టు చిత గు రా ||

స / గేరి శరి ధస్త ధస్త / గగ్సిస్ | రి పిసిస్ / రి సధప | / సా , సి ధప / ధా ||

త గు రా ధరావరా సిను విడవని | ముముచెలి కౌసగిన | న మిత్రకలు నీ ||

ధా . పధప \ గా గరిసరి / ||

కీ తగును రా చెలువురు || (గారపించి)

6. గా , గా పగ రి | గా రి గరి స సి | రి సరి సా ధ ధస్ ||

తా రి ధణంత ధ | ణాత కర్చు .. . ||

ఆ సా టీ వలె | ఎంప వత్తి మణి | వై క రుణీ పుషు ||

గా , గా పగ ప | గా ధ ప గా రి స | సా రి గ పా గ / ధ ||

తా ధ ణ తా హాత | తా రి ధ ణం త క ||

పై , నో క్రగొని | యంజెద రంజెద | రాగ ద రా చె ల ||

గమనిక : ఈ ఆఱవ స్వీరసులో కడవట నాలుగవ కాలముగా నమర్చియుండుట సేచు నప్పుడు, ఈ వర్షము మధ్యమకంలమునందే పాడవలేదు; ఈ మోహనరాగ తానవర్షమును రచించిన మహానుభావుత్తున గోవిందసామిళయ్య తానవర్ష మార్గదర్శియైన అదియవృయ్యకు మునుపథి ఛారని తెలియవచ్చుచున్నది

క తానవరము - అంతాకుము - శిల్ప కుపుయుగారు

పుల్లి

<p>సౌ . ద న ద క గా . / ద జ వ గా . ద ఆ . . . . . న ర - సీ</p>	<p>న థ కా కీ / ప క కీ / ప క కీ ద న కీ / క థ న న కీ / జ . . . . . కీ . . . . .</p>	<p>గ న న ద కీ ద కీ . ద క వ క / ద వ క సై . . . . . కొ . . . . .</p>
<p>చ స ద ద న క కీ / ద క కీ / ద క కీ ప క కీ / ద . . . . . చా . . . . .</p>	<p>క క క క క క క / క క క క క / క క క క / క క క క / ద . . . . . లా . మ . . .</p>	<p>గ న న ద కీ ద కీ . ద క వ క / ద వ క సై . . . . . కొ . . . . .</p>
<p>ఫ క క ప క క క / క క క క / క క క క / క క క క / ద . . . . . దా . . . . .</p>	<p>క క క క క క / క క క క క / క క క క / క క క క / ద . . . . . లా . మ . . .</p>	<p>గ న న ద కీ ద కీ . ద క వ క / ద వ క సై . . . . . కొ . . . . .</p>
<p>గ ద న ద స క క క / క క క క / క క క క / క క క క / ఉ ఆ . అ . . . . న ర అ న .</p>	<p>గ న న ద కీ ద కీ . ద క వ క / ద వ క సై . . . . . కొ . . . . .</p>	<p>గ న న ద కీ ద కీ . ద క వ క / ద వ క సై . . . . . కొ . . . . .</p>

2
2

ధనగ్గం కగ్గం కగ్గం వశం వశం వశం వశం

శ/గర్భిసధన ధ/శః థ/సః వ/ధః గ/షః ద/ అవధ/ గ/సం ద/ వగ/ భాషాగభిను ||

రథూ నరిగగ్గా || సర్వ

సర్వము

ధనగ్గం శ/గ్గం ధ/శః థ/సః వ/ధః గ/షః ద/ అవధ/ గ/సం ద/ వగ/ భాషాగభిను ||

సర్వము

సర్వములు

1. తా . పా . ర బ వ న మ త

శాఖా భీమ వారి ను | దసాను ||

ప్రసరగ : (పుంతమేల)

2 పో / తథపుష్టా గ్రహపుష్టా వారి వారి ను |
నరిన ధనుసు / కృతి / వారిసౌత్రణు ధర్మ కృతి | వరిన ధనుసు ||

పో / ధనుసు : (పుంతమేల)

3. రాగి / ధనుసు / వారి వారి ను / రథసు రథ |
రథ ససు / రథసు / వారి వారి ను / వారి వారి ను | వారి వారి ను ||

గురు ధనుసు : (పుంతమేల)

4. ధర్మ వారి ను / ధనుసు / వారి వారి ను |
ధర్మ ధనుసు ధనుసు / వారి వారి ను | ధనుసు ||

ధర్మ వారి ను / ధనుసు / వారి వారి ను | ధనుసు ||

గురు ధనుసు / రథసు / వారి వారి ను | రథసు / వారి వారి ను ||

గురు ధనుసు : (పుంతమేల)

సంచారి - మత్యతూళము - నుబ్బరామదీక్షితులు

గొ గొ గొ సరిగరి		గొ గొ వద / రి సధవగ
/ ధవగొ సరి సా సా		గొ పారిగపా పా
గొ / ధా గొ వగొరి		/ గవగొ స / గరి రి సధ
/ గరి సధ రి సా సా		ధా సా ధ పొ ధ ధ సా
రి / గొ సరి / గొ గొ		సరిగ / ధ - గరిగ / తగొ
రి / గొ గొ స / గగొ సరి		సా ధ సరిగ సరి / గగొ
సరిగగొ పా గగొ పా		గొ / ధా ధా గగొ పా
రిగపా గొ సరి / గొ		సా ధా సరి ధ సరి / గరి
ధ సరిగ / వగరి / గరి		సరిగ / వరిగ వధ సరి
తధనభప / ధధ / ససరి		ససరి / రి సరిగ రిగ వప
గగొ పగ / ధధగగ / పచొ		గొ పచొ ధ సాగ వధస
రిగ వధ సరిగ / వగొరి		సరిగ / ధసాగరి సా
/ ధధ వగ / ధగ / వరి / గస		/ ధా వగ రిగ / వగొ రిస
ధ సధ / రిధ / గధ / రిసరి		సరిగ / ధా వగ / ధసా

గ గీ / త పీ / థ దీ ప థ / ప సీ | గ / థ వ ద / స సీ \ గా వ థ |
 స రీ / గ రీ స / రీ స థ / రీ స | థ / రీ థ / గ రీ థ / స థ / రీ స |
 థ / గ రీ స థ ప గీ రి న థ | ఫ థ స రి గ వ ద / రీ సీ |
 థ ప గ / థ \ పా గ రి పా | గ రీ / గ స / రీ థ / స ప థ గ |
 ప థ సీ థ ప గీ రి సీ | గౌ రీ సీ థ పా గ రి |
 , న థ్ న రి గీ రి గ్ | / ద పీ \ గా \ రీ స రి గ / వ |
 గ రి స 8 / గ రి గ్ ; | రీ ; \ సీ ; ; ||

జన్యము (భాషాంగము) 3 : హంపీరు

వెంకటమథ

మూర్ఖుని : ఆరోహణము : స రి గ త మ ప ధ ని స
 అవరోహణము : స ని ధ ప త మ గ రి స

ఉషణవివరణము - నుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము, పడ్జగ్రహము; దేశీయరాగము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును.

గమనిక : ఈ హంపీరు రాగమునకు గాంధార దైవత బుషథములు జీవస్వరముఁ. ఇదిగాక శుద్ధ మధ్యమములతో గలసిన గ త మ గ త మ చ్చ రి, ఇటువంటి ప్రయోగములచేతను, స రి స త మ గ రి ధ ప స, స వ మ ప ధ ప సి రి సా, స రి గ రి ని ధ ధా రి సా, ని ధ ప మ గ త మ గ త మ ప గ రి సా - ఈ ప్రయోగముల చేతను, ఈ రాగము మిగుల స్ఫురింపబడుచున్నది ఈ హంపీరును హామీరందురు. తక్కునవి కిర్తన సంచారుల గమనింపవలెను.

కిర్తనము - రూపకత్తాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

చ్చలవి.

గ ప	మ ప గ / త మ గ గ / ప హ ధ / స ధ
ప ర	మ శ ర ఽ - గ న ధ ఽ

పమప / ధ	ధ వమప ముగ్గా	గ ధ వ చ్చ	గ ర సా	
థ	జీ హం	సీ	ర నుతం	
ష చ	స / గ గ్గ గ / ప చ్చ	ర చ	వ సో గ్గ	
ష రి	పో తిత	థ	క్తం తుం	
రి రి స	స్సి రి స్సి స్సి	వి ధ చ మ	ధ ధ ప మ గ / ప మ రి	
డ రి	క జ	శ్ల . . .	చ . . . ధ . . .	

(పరిమళరంగనాథం)

అనుప్రణి

చ ధ బ	స్స / గ్గ ప చ్చ	ర చ్చ	, స్సా	
హో రి	మ ల్రో	కృతా	కృతిం	
గ్గో	శీ న రి చ్చ	వ / క్తి	రి స్సి ; స	
మ	తాప్య ది చ	శా	కృతిం . .	
స్సో	చ స్సో చ	వ చ	వ మ ప మ	
అం	త రం గ	శ య	న మ . జి	
వి వి	వి థ / వి ధ ప మ	ధ చ చ్చ	పుగ్గ రి స	
న య	న ఽ . . సో	శా	య ణ ఽ . .	
స న స న	స / గ గ్గ గ / ప చ్చ	ర ధ ధ చ	చ ధ పొ స్స స్సా	
గురుగుహ	వి దితం స తతం	గుణైజన	ముదితం స తతం	

గ గ / రీ | స నీ / రింసాని\థ | ; / న ని | ధ ప మ / ధ ప మ గ ర ||
 ప ర మే | శ్వరం రమేశ్వరం | మే | శ్వరం జ శ్వరం . ||
 (పరిమళరంగనాథం)

సంచారి - మత్యతాళము - సుబ్బారామదిక్షితులు

త / సీ ఛా ధీని \ పా పా | / ని \ థా ధా ధ ప మ పా |
 ధపమశగమగమగమగమ\గ | పమగమగమగమగమగ\రి |
 సీ పా పా \ పా పా | న న / సీ ఛా / సీ ప ధ ప |
 మ ప / ధ మ / ప గ / మ రిగ మ | గ రి రి స ప / గ గ |
 గ / ని ధ ప మ గ / ప పా | గ / ప పా / సీ ఛా ధీని |
 ప / ని ధ ప మ ప గ / ప పా | గ గ / ధ పా / ని ధ ప మ పా |
 ప ధ మ / పా గ మ\రిరి | \ పా రి స పా / గ గ గ |
 గీ పా ప / సీ ఛా ధ ధ \ పా | / ని ధ పా గ మ\గ ప మ్మె |
 గ గ / మా గ మ గ మ రి స | స రి స / గ గీ గ / మ పీ |
 స సీ / ప పీ స సీ \ థా ప పీ | గ మ / ప మ గ గీ / ప మ గ మ |
 \ థి థ / ని ఛా ధీని \ పా | స ప / ప పీ ధ ప / స సీ స సీ |

గౌరీ సరీ సచుసుసు ; గరింశీంధూ / నీవు / ధు |
 / సౌ సౌగము వధవఁ | పును / గగ్గము వధవఁసు |
 / గౌరీ సంధూ / రింధూ | / సంధూ ఎము / గము |
 ఏ ఎము ముషురిరిరిసుసు | నును పూర్ణవు / సౌ సౌ |
 గౌరీ రింధని వధని | వధు / కూ / సుసుసోసో |
 తు / పూ పూ వధనినీంధూ | / నీధసు / సుసుపుగు |
 / గము / నీధవగు | నును పూర్ణవధని వధనుసు |
 గగ్గరింధుగు | గౌరీ సంధని వధు |
 గమువధు / సౌరినీధవసు | గము / కము గౌరిరిరి |
 / గుముగు | పును / రిరిరి | పును / సౌ సౌ ; ;

జన్మము (భాషాంగము) 4 : సారంగ

ల త ణ శ్లో క ము

వెంకటము : ●శుద్ధమధ్యమగాంథారం కృత్యాగే యోదినాత్యయే.

మూర్ఖును : [అరోహణము : స రి గ ఫి మ వ భ ని స
అవరోహణము : స ని ద వ ఫి మ గా రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

భాషాంగము; సంపూర్ణము; వడ్జగ్రహము; రక్తిరాగము, సాయికాలమున గానమిసేయదగును.

గమనిక : ఈ సారంగ రాగమునకు బుషభ, గాంథార, ఛైవతములు విచేష రంజనము, గలిగించెడి జీవస్వరములు రి గా / నీ థా పా మా \ రి గ్ రి సా, సా పా మ / ని \ థా పా రి రి గ్ మ పా పా, నీ థా ని థా పా మా, \ రి / గా గా, గా / ని ద ప మ రి రి, గ్ రి సా సా, స ని రి స ప మ ధ ప స ని రి స, / గ రి స ని ధ ప మా, ప ధ ని స రి; స ధ ప మ, రి గ మ ప ధ ని సా రి, \ థా పా మా, \ రి గ ఏ మ \ రి రి స రి, సా సా, ప మ రి స రి / ప ప ధ ప మా, స ధ ప మ రి స, సా ని ధ ప మ రి గ ఏ మ రి \ సా - ఇ.

● “సాయంగేయమై సారంగః శుద్ధమధ్యమగాన్మిషః” అని చతుర్మాండి బ్రాహ్మణికానుబధమునియదు రాగము పేరుస్నది ఇక్కడిదానిలో అచే లేదు (రా అ)

ఈ రాగమును స్పృరింపజేయగల ప్రయోగములు, వ భ మ రి గ భ మ రి, రి గ భ మ రి, ఇవిదక్క, తక్కినచోటు శుద్ధ మధ్యమము పలుకదు. ఈ రాగ కీర్తనములు మొదలైన లక్ష్ములందు మంద్రస్తాయి నిషాదమునకు క్రిందను, తారస్తాయి గాంధారమునకు వైనను సంచరింపులు లేవు. వ మ గ రి న - ఈ ప్రయోగము గీతమందు గనుబడుచున్నది. తక్కిన ప్రయోగములు లక్ష్ములచేత నెఱుగబడును.

లక్ష్మీతము - ధ్రువ తాళము - వెంకటమథి.

ధ్రువము

వ మ గ గ రి గ గ రి న రి స ని స	సా రి గా మ పా మ ఫ ఫ ప మా
రి పు లి ० డెక్కి ఇ రా - - ० బు థి	గే హ రే రె యా ఇ య స ० -
పా మా గ రి గ మ ప మ గ రి స	స స స గా మ పా ప ఫ ఫ ప మా
మీ - రా అ . క న క య ఎన	ప దు మ నా భ గో ఖు ర తె జె రే
పా , మా గ రి గ గ రి రి , స	రి స ని ని ధ ప ధ ప మ ప గ రి సా
ధూ ఇ ధ్వూ . న ర శు భా అ గ	ను త సు చ రి తు రె ఎ రె ఎ య అ రే

అంతరి

సా పా పా ధ ధ ప మ ప ధ ని స	సా రి గా మ ప మ రి గ రి సా
అ రే రే ధ క ర ర ర ర	ధ న్యమూ . ర్ధ న్య రే ఏ

జావడ

రి స నీ స రి గ మ పా ప మ	ధా పే మా పే ధా పే నీ ఫ ప మా
మి త దై త్యమండ ల ఖం డ న	త క్ జం న ర ఖ్య ఉ చ ఱు రే
పా మ రి స రి ప ప ఫ ప మా	ప మ రి గ రి సా , ని స ధ ప మ ప
రు కు మ ణ్ణ స త్య భా . మా	ధ పు రే ఎ రె యా ఇ య ఇ య ఇ య

పా ధ ధ ప మ ధ ప మ ప గ రి సా		న రి స రి గ గ రి గ మ ప ధ ధ ప మ	
ట య తి ఇ య అ ఇ య ఇ య శ రే		అ . . . . . అ . . . . . అ	
 ఫ ధ ని స రి స గ మ ప ధ ధ ప మ ా		సా నీ ధ ప పా ధ ధ ప మ గ మ	
అ . . . . . అ . రే		భా పొ ం గ సా ర ఽ - - - గ	
 ప మ రి గ రి స స రి స ని ధ ప మ		పా ధ ధ ప మ ధ ప మ ప గ రి సా	
రా . . . గ నా . . గ రు - -		అ ఇ య ఇ య అ ఇ య ఇ య శ రే	
 సా పా పా ధ ధ ప మ ప ధ ని స		సా రి గొ మ ప మ రి గ రి సా	
అ రే రై ద్ర ఉ ర ఽ - - ధ ర		ధ న్యమూ ఉ రై న్య రే ఏ	

కీర్తనము 1 - తిప్రసాతి ఏకతాళము - ముద్దుసౌందిరీతులు

అరుణాచలనాథం.

వల్లవి

రి రి ^W గ మ ప మ వ ప		/ నీ ధ నీ సా రి ^W నీ స ధ ధ ని \ ప	
అ రు ణా చ ల		నా ^W ధ ఽ	
 రి న రి స మ / పా		మ \ రి ^W మ రి సా	
అ ని శ మ శీ		శై రా . . మీ	
 ప మ ప ధ స ధ ప మ		ప మ ప ధ స ధ ప మ	
త కు చూ అ ం బా		త కు చూ అ ం బా	
 ప ని స న ప మ రి ^W గ మ రి ^W స		ప ని స న ప మ రి ^W గ మ రి ^W స	
. న మే . . త ఽ . .		. న మే . . త ఽ . .	

(ఆరుణాచల)

అనుపల్లవి

స న సౌ / సౌ		సౌ సనితీ, స / గం
శైర టా తైక		వ ల్యి ప్ర ద
		స / రిని / సధ / నివప్పమ మి
		చ ర టా - - ర
<u>గ మ ప మ / పా ;</u>		, మప ధ నిసారి నిస ధ
వి ० ద ०		త రు టా ది
		వ మ ప ధ / ని ధ వ మ
		త్వీ కో . టీ . స ०
<u>మ ప / స ధ ప మ మ ప ధ ప మ రి</u>		<u>గ మ ప మ రి సా</u>
క ० క చి దా		వ మ . . ద ० ०

ఈ అనుపల్లవి రెండేసి అవర్తమాలు ఒక పుక్కివేస్తే కి పంక్కలలో సరిపోవును.

స న సౌ సౌ ప మ వ ధ ని సా		మ ప / స ధ ప మ / ధ ప మ రి స
క రు టా ర సా ది క ० ద ०		క ర టా గ త సు ర బృ ० ద ०
(అరుణాచల)		

చరణము

స ప మ ప మ ప		ధ సి సౌ రి ని స ధ / ని వ ప మ
అపో కృత		షై జో మ య .
		వ మ \ రి గ మ ప మ / పా
		థ ० గ ० . . ०

<p>, మ వ ధ / ని ధ ప మ అ త్వీ దుః . త .</p>	<p>ప ధ ప మ స్తు రి సా క ర ధృత సా ప మ రి గ భ మ గ భ మా , రి సా ర ० గ ० . . . </p>
<p>, రి స ప ము ప మ అ ప్ర మే య</p>	<p>మ వ ధ ని ప ప మ మ ప మ వ ర్ణ జి ధ ని ధ స ని సరీ , సా భు ० - గ ० - - - - </p>
<p>\ ధ / స ని సరీ , రి సా , ర . అ రూ ద్వి</p>	<p>ని స ధ ప మ వ / స ద ప ప మ త్వు గ . వృ ష త . మ రి గ భ మ రి సా ర ० . . . గ ० </p>
<p>సా సా స స స / పా \ మ ప వి ప్రోత్సమ వి శే షాంత</p>	<p>ధ ని సా సా , గ సి స స ని సరీ ర ० గ ० వీ ర గురుగువా ని స ధ ప మ ప గ మ పా ; తా . ర ప్ర స ० గ ० </p>
<p>పా / ధ నీ స / రి రి స / గ రి స స్వ ప్రదీప మో . ఇ విధృత</p>	<p>ని ధ ప మ పా / ధ నీ స రి స గ ० గ ० స్వ ప్ర కా శ జి త సా రి ని స ధ ప మ ధ ప మ రి స సో . మా గ్న వ త ० గ ० </p>

(అరుణాచలనాథంస్వరామి)

కీర్తనము 2 - రుంపత్తాశము - ముద్దుసాస్వామిదికీతులు

తాయిగరాజై

వల్లవి

రి <u>గ మ</u> / పా <u>పా</u>		/ <u>ధ ప ప మ మ</u>	
తాయిగ రాజై		కృ . . .	
పా , స <u>ని</u> స ద వ <u>ప మ</u> \ 8		<u>గ గ</u> / ధ ప మ	
తాలీ కృ తల్లి మ		రు యా . . .	
గరిన <u>స ప మ ప సా</u> , రి <u>ని స ద ప మ</u>		వ మ రి <u>గ ట్లు</u> మ రిన	
మి విచే . హుకై వ ల్యం		యా మి . . .	
2. రి <u>గ మ</u> / పా <u>పా</u> .. <u>ప మ</u> \ 8 <u>గ గ</u> / ధ ప మ గరి సా			
తాయిగ రాజై .. అ		రు యా . . మీ .	

అనువల్లవి

ము <u>పా మ</u> \ రి <u>గ మ ప మ</u> రి		న రి <u>ప ని న</u>	
బో గ యో గా		తలై . . .	
రి <u>రి</u> / <u>గ మ ప ధ</u> / <u>ని ధ</u>		ప మా	
ఖక్కి ము క్లో . .		తలై	
పా ధ ని స రి స		/ <u>రి స ని</u>	
తాయిగ రా గా		తలై కే	

సా ని ర వ మ / ని ధ ప మ | / ధ ప వ మ రి న ||
త త్విం చ రా . . . | తలై కే . . . ||

(త్యాగరాజే)

చరణము

<u>ప / ధ మ / ప గ / ఏ మ</u> రి స రి ని సా	
ప్ర కృ తి పురుషా తలై	
<u>శి స చ మ</u> ప / <u>ధ ప మ రి</u> <u>ఏ మ రి</u>	
పం చ భూ తా తలై లో	
<u>శి స రి రి / గ మ పా</u> / <u>ధ ప వ మ రు</u>	
ప్రకృత వి కృ తా తలై . కే	
<u>మ ప ధ ని స ని ధ ప / ప మ రి</u> <u>ఏ మ రి స</u>	
పం చీ కృ తా తలై . లో	
<u>శ రి స ప మ ధ ప</u> శ ని	
సు కృతి హృద యా తలై లో	
<u>శ ని స / గ రి స ని స వ / ధ</u> / <u>శ ని ధ ప</u>	
సూ ర్య చ ర్య తలై కే ఎ	
<u>/ ధ ధ ప మ ప గ</u> మూ <u>ప ధ ని స</u> రి సా	
చి . కృ . తి కే చా తలై లో	

పా స ని ధ వ మ రి గ మ వ ధ | వ మ గ రి స ||
 వి శై శై రా | తలై శై ||

 ర గ మ పా / స ధ వ మా వ ధ ని స | రి సా ని సా ||
 సుకృతి పూ టా తలై కే సు రగు రు | గు హ తలై కే ||

 సరి స ని స ని \ రా ని ధ పా స ని ధ పా | మ / ధ వ మ గ మ రి స ||
 సకృద సకృ దా తలై కే స చీ | తున భా. తలై కే చీ ||
 (శ్యాగరాణై)

కీ రనము లే - మిక్రజాతి ఏకతాళము - భాలస్వామిదీక్షితులు

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యసామీ

పల్లవి

రీ , సా సా	పా , మ వ ధ ని / సా / రి ని స ధ ని స ని
శ్రీ సు	బ్రి చౌ ణ్ణ సా మీ ని సు
	ధ వ మ రి గ మ రి స
	న . మై తి ని

, ని సరి గ మ వ	ధ ని సా రి ని స ధ ధ ని \ ప ప మా ; రి / గా / ధ పా మ
చింత దీ	రి న ను బ్రి వ వ
	\ మ రి గ మ రి \ సా
	య్యా - - - -

(శ్రీ సుబ్రహ్మణ్ణ)

అనుపల్లవి

మా వ ధ / ని ధ ప ప ట సు కు	మా రి గు పా మా ర	మపా ధ ని సె ని ధ ప ట దీ న
		మపా ధ ని సె మం దా రా
రి , గు వ ధ ని సు ట సు ద	రి , గు రి సొ జీ ధ ట జ . త ప	ని సె రి సొ , / రి స యూ
		ని ధ ప మ రి గు మ రి స కౌ రి కే య
(శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య)		

చరణము

గు వ మ గు కా మి త	పచా మప ధ ప ప మ మ ఫల ము .. లు	పా / ధ నీ / సా య చేప దా స / ధా పా మా త బు నీ వు
ప మ ప ధ / ని ధ ప క రు టి ది	/ ధ ప , మ / రి గు ర షిం చ	రి గు / సధా ప మ ని ది మం చి రి గు మ సీ సా స మ య ము
సా సా సా థా మి సె	/ స సా సా నీ లు (శ్రీ) కు	ని సా / గ రి గు స మా ర . యె . ని ధ ప పా మా పై ఏ టు ట్ర

, పా / ధ ని సా | ని స్ని ధనివ ధని | సా , ని ధ వ మ
 ఫూ ప తి | కి మ . నో | థి షై . ము
 | / ధవమరి గమరి న ||
 | త . . చ్చి న . ||

స్వరము

రిసన్నిసరిన | వమ / ధవమరిగ | ముపాముషధ/నీ | ధవమరిగ ఏమరి |
 సన్నిసరిశ/వ | ముషధ ధిషనని | రిస/గరిసనిధ | వమరిగ ముషధ |
 నిసరిం/గరి | సంస్నిధవము | వధనిసనిధ/రి | సనిధవమరిగ |
 మరిసరిసము | / ధవసనీరింశ/గ | రిరిసానిధధ | \పామరిగ ఏమరి ||

(ఉమ్రువ్వుణ్ణుసామీ)

సంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రి రి గ మ వ మ పా | రి గ మ వ ధ / ని ధ ధ వ మ |
 వ / ని \ ధా పు వ ధ వ మ | రి గ మ వ ధ వ ప మా రి |
 గ ఏ మ రి రి స రి \ సా సా | రి స / పా పా మ వ / ధ ధ |
 ప / ని ధ ధ వ / ధ వ మ రిగ | మ వ ధ ప \ మా \ రి / గా |
 , ప్రమా \ రిగ / ఏ మ రి పా | ని స / ధ ధ వ మ / ధ వ మా |

వ / ని ధ ప ధ ప మీ ప ధ ప | ప ము గ గ్రా / ని / స్థా ప ము |
 గ / ని \ ధా ప ము / ధ పీ ము | రి గ / ని ధ ప ము / వ మ రి స |
 స రి స / ప చీ / ధ చీ ప చీ ము | / ని ధ / నీ ప / ధ ప / ధ ము / ప ము |
 ప ధీ ని స ధ ప చీ ము రి గ | మీ ప ధ ప \ మా రి గ గ్రా ము రి |
 స బీ రి స స / పా పీ ము | రి స / స్థా ధ ప \ మా పా |
 ధ ని / స ధ ప ము / స్థా ప ము | / పా మా \ రి / గా / స ము |
 పా ధ ని స \ ధ / ని ధ ప | / స్థా స్థా పా ము ము పా |
 / స్థా ని స ధ ని / స ధ పా | ధ ని స ని / స ధ / ని ప / ధ ము |
 ప మ రి గ ము ప ధ ని సా | వ ధీ ని స రి రి \ ని సా |
 ప ప ధ ని / సా ర్హి \ ధ పా | ధ ని / స ధ ప ము రి గా గ |
 మ ప చ మా రి గ గ్రా ము రి స | సా స పా ప ము ప ధ ని |
 ప ధీ ని స రి రి \ సా సా | గ రి సా ని స \ ధ పా |
 స ని ధ ప మా రి గా | / స్థా ప మ రి గ గ్రా మ రి సా |
 స ని రి సి సా ప మ ధ ప | పా స ని రి సి సా గ రి |
 సి సా ని ధ ని \ ధా ప ము | ప ధ ని సా / రి ని ధ పా |
 స ధ ప మ రి గ గ్రా మ \ రి | గ మ ప మ రి సా ; ||

సంగీత సంప్రదాయ ప్రధాని

రి గు మి వ థు ను]

చక్రము 11 : మేళము 66

[రుద్ర. షా చక్రము

రాగాంగరాగము 66 : చతురంగిణి రాగము

ల త ణ ఛో క ము

పెంకటమఙి : చతురంగిణి రాగసాంగ్యదవరో హేధవవర్జితః.

మూర్ఖున :

ఆరోహణము : స రి గ # మ ప # థ ని స

అవరోహణము : స ని ప # మ గ రి స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు.

సంపూర్ణము; పడ్గ్రగ్రహము; అవరోహణమందు దైవత వర్ణము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ చతురంగిణి రాగమునకు సరి రి ప మ ప ని ని సు, సు ని ప మ ప రి సు, స రి ప మ రి గ స, ని ప మ ప రి గ రి సా - ఇవి విశేష వయోగములు.

లక్ష్మీతము - ద్రువ రూపక తాళము - వెంకటమళి.

ద్రువము

స ని ధ ని ప ని సీ సా	ని స రి రి రి	స ని ధ ని సా
<u>శ్రీ.</u> క ర ర మ ణీ య	<u>గు</u> <u>ణ</u> ధా మా	<u>స్నే</u> త ను హ మా
స గ రి గ స రి ప మ రి గ స సా స రి రి స ని ప స ని ప		
<u>స్వ</u> ద భ - వ్యై మ <u>ధు</u> రా - ధ ర <u>ను</u> న్న ఛో క ను ర పా ల క		
ప స ని ప మ ప రి న		
ముకుత - ద అ - మ		

జావడ

సా ప ప మ ప రి రి గ	రి స రీ రీ	రి రి రి స ని స
ఫూ ష ణ వ రి భీ ష ణ	రె ఎ యా రే	పు రం ఛో . తి
స ని ప స ని ప ప స సా ; ప రి రి రి స ని స ప స ని ప		
స్వీ రూ . . ప .అ అ రే అ అ రె త్తి య అ ఇ య ఇ య అ		
మ ప రి గ స స ప మ ప స ని ప స సా రి రి ప మ ప స ని స		
అ ఇ యై య ఇ అ . . . . అ ఇ య ఇ య రా . . గా . .		
సౌ ; ; సౌ ని ప సౌ ని ప ప మ పొ రీ గ గ రి ప రీ		
గా చతు రం గి ణీ రా - గా రు - - - - ద్రా		
సా ప స ని ప మ ప రి గ స సా		
పొ చ . . క్ర పా - - గ రు రే		
స ని ధ ని ప ని సీ సా		
<u>శ్రీ.</u> క ర ర మ ణీ య		

కీర్తనము - ప్రతిపుటతాళము - ముద్దుసౌంఘ్యమిదీక్షితులు

గురుగువాభవాంతరంగిణి

చల్లివి.

సరిగ ప మ గ ~	సరిగ స ని \ ధ ~	ని సా ప మా గ	\ సా ర \ ని / సా
గురుగువా భ వాం	తరంగిణిం చ	తు రం గి జీం వి	చిం త యొవాం

ని \ ధ ~ ని స ర స ~	ప మ ప మ గ / మా	ప ని \ ధ ~ ని స ర ~	గ ర ~ ర ~ స ని సా
అ రు ణ కి ర ణ సు	చ ర ణ యు గ ఛాం	హ రి హ యాదిను	త క ం బు గ ఛాం

<u>గ స ని స ని ప ని</u>	<u>న గ ప మ పా</u>		<u>స ని పా ప మ గ ~</u>	<u>న ని పా న ని</u>	
గ రు డ గ మ న పూ	జి త బ గ ఛాం		క రు ణా క రీం	శు భ మం గ ఛాం	

స్వరము

<u>సా , ని \ స ర రి , గ \ సా ని</u>		<u>ధ ని \ పా , గ రి గ \ సా , ర స రి</u>	
-------------------------------------	--	---	--

<u>\ పా , మా ధ / రి రి ప మ గ రి</u>		<u>స / పా మ పా మ ప \ రి గ గ రి</u>	
-------------------------------------	--	------------------------------------	--

<u>న రి స ని</u>	<u>ధ ని సా స ని ప / స</u>		<u>సా స ప మ ప \ రి గ మ ప ధ ని</u>	
------------------	---------------------------	--	-----------------------------------	--

<u>ప స ని సా స రి గ రి సా గ రి</u>		<u>గ సా ని పా మా రి గ సా ని</u>	
------------------------------------	--	---------------------------------	--

(గురుగువా)

సంచారి - మర్యాదాశము - సుబ్బారామదీఖీతులు

రి గ గీ రి స రి సా		అ న రి రీ న ని ఫీ ని సా
ప పీ మ ప రి గ గీ రి		గ రి రీ న రి రీ న ని న
న ని ఫ / స సొ ఫ / రి రీ		సా సీ రి రీ న ని ఫ స
ప మ ప రీ గా రి రి సా		పా మ రీ గా స రి సా
న గ రి గ స రి సా సీ రి		పా స ని ఫీ ని ఫ స ని న
స సొ ప పొ మీ ప రి		గా గ సీ రి రీ ఫ రి రీ
పా మ రి గ గీ సా రి స		ప మ పా ని ప మీ ప రి
ని ని వ మ ప పీ రి రీ గ గీ		న రి స ప స ని ప మ పా
ని ని వ ప స ని వ మీ ప పీ		ఫీ ద ని స ని ప స ని ప మ ప
మ హీ ప పీ స ని స ని ని		ఫీ ని స ని ప ని సా ని స
రి రి రీ ప స ని ని సా		రి రీ స ని ప స ని ప తీ
/ స సొ స ప / రి రీ రీ చ		ఫీ స సొ ప మ ప స సొ
ప మ ప / ని నీ ఫీ ని సా		ప మ రి రీ గ గీ స సొ రి
స ని ప స ని ప మ ప రి స		ప రి రీ స ని స ని ప స ని చ

జన్యము (ఉపాంగము) 1 : *అమృతవర్షి కి

లక్ష్మిము వెంకటమళ్లి.

మూర్ఖుని :	అరోహణము : పగ # మపని సీ అవరోహణము : నని వ # మగ స.
------------	--

లక్ష్మివినరణము - నుబ్బరామదీంశుతులు

ఉపాంగము; చోడవము; బుమథ ధై వతవర్జ్యము మడ్జగ్రహము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

కీ రసము - ఆదిత్యాశము - ముద్దుస్వామిదిక్షితులు

ఆనందామృతకర్మి టీ

పర్మ

— ముద్దుల్ని తామోగ్రూడు విచిత్రమైన విషయాలను ప్రశ్నలు చేసి ఉన్నాడు.

* ముద్దుస్వామి దిక్కితులవారు పెట్టయపురమునకు వచ్చుసణగు | త్రిపాసు గు వానలేఁ మిగుల వాడుకోనియున్న వైరుల జూచి కనిక రముకలిగి అప్పుచేశ్వరి నిషయమై ఉన్నావాడ్ని రాంములో ఈ కిర్తనమును రచించి తోడవచ్చెడి శిష్యుడైన సుబ్రహ్మణ్యయ్యకు చెప్పిపోయాన్ని వాడ్ని ముగురినిను.

● చతు ప్రకా అనుబంధమున దీని లక్షణ శోక మిట్టున్నది. “రిథసర్కార్లితుగాతవార్పార్ట్ రైదవ్యమృత వరిణీ” (పు. 17) (రా. 4)

ప ని స \ నీ స గ్	మ పా నీ పా ప్స మ	ము గ్ గ గ సా ని
అ మృత వ ర్షి ణి	హ రా ది పూ తే	శ వే శ వా ని
2. "	"	" ..
ప ని స \ నీ స గ్	\ సా :	: :
అ మృత వ ర్షి ణి	-	

అనుపల్లి

ప \ పా , నీ ప మా	ప సా ని	, ని స్సా
(శ్రీ) సం ర సా	ది సం ర	క్షణి
గ్ ని స ని స ప స	నీ ప మ్	గా స ని
(శ్రీ) గురు గు హ జ న	నీ చి .	ద్రుపి ణి
సాన్నిఫన్ని సన్నిస గసగ్ గమపా	పా నీ స గ్ స	నీ , ప మా పా
సానండహృదయనిలయేసదయే	స ద్వి స్సుషుషుట్టి	హో త వే త్వాం
సానిపా నీపమా పమగాసగ	స స స్స ప మ గ స	సనిపచ మమగ్గ
సుతతం చింతయే అమృతేశ్వరి	స లిలం వ . ర్షయ	వర్షయ వ . ర్షయ

స్వరము

\ సా , గ్ , మ ప సి స ని ప మ మ గ గ	\ సా , నీ ప ని ని	స ని స గ మ ప మ గ
ప గా మ పా గ మ ప సి ప ని స గ	\ సా , ని ప మ మ గ	, సా స ని ప మ గ \
(అనందామృతం)		

సంచారి - రూపకత్తాళము - సుబ్బరామదీక్షితులు

సా గా మా	గ మ / పా పా	గ మ వ ని \ పా
శ్చ ప మ శ్చ \ గా	/ ప మ గ / మ గ గ్	/ మ గ \ పా పా
శ ని \ పా ని	శ శ్చ / గా గ్	ఫ ని శ గ మా
సా గ మ వ మ	గ్ మ వ ని ప మ	గ్ మ / ని పా మ
గ్ / మ గ గ్ సా	/ ని ప మ గ / ప మ	గ మ / ని ప మ గ
గ్ / మ శ్చ గ ప మ	ప ని ప మా గ	/ ని ప మా గ
ప మ ని ప మ గ	/ పా మ గ / మ మ	శ శ్చ / గ గ్ / మ శ్చ
\ పా / గ గ్ / మ శ్చ	/ ప మ శ్చ \ మ గ	స / పా మ గ మ
\ గా గా శ శ్చ	/ గ గ్ మ్ ప మా	గా / ని ప మా
గా శ ని ప మ	గా / మ గ సా	గా మా పా
గ గ్ మ శ్చ పా	గ మ పా ని ప	ని శ ని ప మ
/ ని ప ప మ \ గా	/ ని లీ ప ప మ	గ మ గ / ని ప మ
గా మ ప ని	పా స ని ప మ	ని ప మా గ స
శ ని ప ఫ ని ని	ఫ ని శ గ మ గ	ఫ ని ని శ గ మ

ఫ ని స గ మ ప		గ మ ప హీ ని ప		మా ని పా ని	
\ మా ప / స స్థ ని		\ పా నీ స / గ గీ		ప స ప ని ప హీ	
గా మ పా మ		గా మ ప ని ప		/ సా నీ స గ గీ	
పా సీ ని స గ		/ మా గ గీ సా		గ పా ని ప మ	
ని పా మ గ స		ఫ ని స గ మీ ప		గ మ ప ని స గ	
\ సా ని ప మా		గా / సా స ని		పా మ గ సా	
సీ ఫ మ ఫ ని		స గ మా గ గ		/ మ గ గా మ గ	
, \ సా ని / సా					

అఱువదాఱవ మేళము సంపూర్ణము.

పదియొకటవ చక్రము ముగిసెను.

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

రుగువిషధన]

చక్రము 12 : మేళము 67

[ఆచిత్య. పా. చక్రమ

రాగాంగ రాగము 67 . సంతానమంజరి రాగము

ల త ణ క్లో క ము

వెంకటమణి : నివ్వర్యాలోహాణేయావ్యావరోవేగవజ్జితా
సంతానమంజరినామ సర్వకాలేపగియచే.

మూర్కున :	ఆరోహణము : స # ర గ # మ ప ధ స అవరోహణము : స న ధ ప # మ # ర స.
-----------	--

లక్షణవివరణము - సుఖ్యరామదీఖితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; వడ్జగ్రహము; ఆరోహణముడు నిషాదవర్యము; అవరోహణ
మందు గాంధార వర్యము; ఎల్లప్పుడును గానము సేయదగును.

లక్ష్మీగీతము - రుంపత్తాళము - వెంకటమణి

ధువము

స సౌ		రీ రీ రి సౌ రీ రి	
అ రే		<u>రుద్రావత్తా . ర</u>	
ము పం ధ పౌ ని ధ ధ పం ము		స స రీ స రి స స రీ	
గు ఇ గ ఇ ల ఽ కా ర		మి హి రా బ్రి శి - త్తా -	
పం పం ధ పం పౌ ; ,		సౌ ప పౌ ప ప పౌ ప	
<u>పౌ వ కా త్తా</u>		<u>ధ ర్ము ర గ తా ఇ</u>	
ని ధ ధా ప సౌ రి రి రి		సౌ ; ; సౌ	
<u>న గ జా ధి నా త రె ఎ</u>		యూ రె	

జూవడ

ప సౌ		ని ధ ధ ప ము ప ప సౌ సౌ	
తి యై		య ఇ య ఇ య అ ఇ యై య	
స ఊ రి గొ సౌ స ఊ స		ప ప న స స రి స ప పౌ	
రా . . గొ - ० గ		న ० - - <u>తో . . న</u>	
ని ధ ధ ప ధ ప ధ సౌ		ము ప ని ధ ప మ ప సౌ స	
ము జ రీ . రా గొ		ఆ . ది . తల్లి పౌ చ క్ర	
పౌ ప స స ప ప		స సౌ	
నా గ రు . రె ఎ		అ రే	

కీర్తనము - ఆదితాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

సంశానమంజరీళంకరి

పల్లవి

సా , రీ స మా		ప / ఛా స		, \ ని ధా
సం తా న మం		జ రీ శం		క రీ
వా ధ \ మా / పా గ		/ మా రి స		\ పా ధ / ర
సం త తం పా తు		మాం బృహం		దీ క్ష్వ రి
2.	" "	,		\ సా .
" "		"		జ
మా / పా మ రి స రి		సా ప ప్ప		మ మ గౌ
చిం తా మ ణ స ద		నా శ తి		వ ద నా
ప/ఛా ప/నీ ధ ప/ధ పము		/ పా మ వ		ధ ధ సో
చి దా నం ద ము		నా మృదు		గ ద నా
/ రింపా ప/సీనిధా \ మాపధా		ప స ప / ని ధ ధ		\ మారిస మసరి \
చింతితా ర్థ దాయకీ శ్రీకరీ		గ్రి. గు రుగుహం		నాయక జననీ

స్వరము

సా , / రిరి ససమా పథపా / నిధ	ప మా / ధ ధ ప మా	మరీచి సస ఫఫ
/ ససాస / రిరి సరిగమ పథ / నిధ	/ సా స / రి రి \ సా	\ నీ ధ పా మా ర
		(సంశానమంజరి)

సంచారి - శ్రీపుటలూకము - సుబ్బరామదీక్షితులు

శనసరిరిసా | రిర్సన / రిరి | మవదవవ / నిధ |
 చముషససీ / రిరి | ససీపసీ / నిధస | పదప / నిధసా |
 ప \ సా వసీ / పత్త | ధషమససీ / రిరి | స \ ఫో / నిధఫ్ఱా |
 పసారిరిస | ప / నిధవముసా | మముపమువనుస |
 / రిగొ \ సాసో | ససీరిస / పపో | నిధధసాదప |
 పనిధ / నిధపచ | మప / నిధపముప | ససీ / పపోనసీ |
 పపముపరిరి | సరిరిసపదప | మపపురిరి |
 మామనరి | నసరిగసీ / రిరి | సారిసఫ / నిధ |
 భప / ససీ / రిసప | ప / నిధధపముప | మముపపుముపా |
 పదపసపనిధ | పోపుససీపసీ | నిధపముపపుప |
 ధసమపనిధప | ససీపముపనిధ | పముప / సాసో |
 రిరిసధపనిధ | మపరిరిసా | సారిగసపము |
 రిరిస / పపే / నిధ | మప / నిధధపద | సాసీగసా |
 పధ / నిముప / ధధీ | / ససీ / రిరిసా | మప / నిధపముప |
 / సాసీ \ పాపో | / ససీపపుమూ | రిరిసాసీ |
 ససీపముప / నిధ | సాపదపముప | రిరిరిరి \ సా |
 \ ఫోస / మమురి | సా : , , ||

ఆణువదేడవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

య గు మి వ ధ ని]

చక్రము 12 : మేళము 38

[అదిత్య. తీ చక్రము

రాగాంగ రాగము 68 : కోతి రాగము ●

ల త ణ శ్లో క ము

వెంకటమఙ : కోతి రాగశ్చావరోవే రివర్జనార్వకాలికః.

మూర్ఖన : { ఆరోవాణము : స # ఱ గ # మ ప బ భ బ ని స
అవరోవాణము : స బ ని బ ధ ప # మ గ స.

లక్షణవివరణము - సుఖరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; మడ్జగ్గవాము; అవరోవాణముచు బుషథవర్జనము; ఎల్లవ్వు దును గానము సేయదగును.

స వ మ వ సు ని సు, సు ని వ ని సు, వ ధ ని వ మ వ సు, వ ధ ని వ మ రి సా - ఇవి యూ కోతి రాగమునకు విశేష ప్రయోగములు

● పెనుక 'శ్యామల' 'శామల' యైశట్లు ఇక్కడను 'కోతి' 'కోతి'గా మాన్యచెంది కపటయాది సంఘాన్య శుంఖేతమును నిర్వహించినది. కానీ కీర్తనలోను 'కోతి' అనియే యు ధధగధ (రా 4)

దు గుచ్ఛి పథక సీ

మేళము 64 : జోతి

ఆదిత్య శ్రీ నక్రము తీర్చి

అష్టగీతము - ర్ఘుంపత్తాశము - వెంకటమథి

ధ్యానము

రి సౌ		ని ని ని ని పని ని సౌ సీ	
అ అ		<u>క్రూ</u> ర ర - ఖఱ రే రే	
స స రి సౌ ని ని స ని ని		ప ప స స స ని పని నీ	
<u>గుడా</u> . - కే . శ రె ఎ		<u>మిళవు</u> ం ని పను మతీ	
ప ధ ని పా ప మ పా ప		పా స స స రి స స రీ	
<u>ప</u> రి పా ల కు రే కె		<u>ధ ర్మణ</u> ం పో ప నా	
స స ని పా మ ప సౌ సీ			
ని గ మ గో చ రు రే కె			

అంతరి

సౌ ప మా పా స ని ని		సౌ స స స రి రి సౌ ,	
అ త్తి ర త్తి ద్విం . ర		పా ర్మ సా ర థి శః	
సౌ ; ; సీ			
రే రె			

శ్లోవద

ప పం		ప ధ స పం ప మ పా ప	
అ రే		య మ ర వం ది త పా ద	
సౌ రి రి గొ స ని ని		సౌ స ని ని సం ని ప ప	
అం శుమా లి త్తై - జ		<u>ప్రభాగ్య</u> . త ప భాగ్య వ	

సా ని నీ సా రి సా		సా పం మం పం రి సా ,	
దీ నబంధు త్రియం		ఐ య అ ఈ య ఇ యే	
స స స స వ ని ప ని ని ని		ప ధ ని సా మ ప సా స	
ఆ . . . . . ఆ		ఆ . . . ఆ . . ఆ	
ప మ పా ప స్ ని ని స్		ప థ నీ పా ప మ పా ప	
రా గాం గ జో . . తీ		రా గ అ ది - - తల్	
సా రి రి స ని ని సా		పా ని ని ప మ ప పా స	
శ్రీ చ గ్ర నా గ రూ		ఆ . . . . . ఏ	
సా ప మా పా స ని ని		పా స స స రి రి సా ,	
అ త్రి ర త్రి ది ఇ ర		పా రథ సా ర థ ఈ	

తీర్చరనము - అదితాశము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

వరంజోతిష్టమై పార్వతీ

పర్వతి

స / రి గా మా వ		/ ధా , వ , మ గా	
వ రం జో తి షట్ల		తీ సా రవ్వ తీ	
/ ప మ మా గ స స వ		రి స / పా / ధ మ గ స	
వ ర మే శ్వ రియు వ		తి మ వా థ గ వ తి	

(వరంజోతి)

అనుష్టలవి

ప సా ని తే ని థ	చ మా ప	ప స తే	
ని రం జ సీ ని థ	ల లో క	జ న సీ	
స / రీ రి స స పా	మా గ న	, ప తై	
ని రం కు శ కు పా	దూభి(?)రం	జ సీ	
స రీ స రీ స ప మ ప సా ని థ ని	స / రీ ని సా ప / థ	, ప మ స / రీ న నీ	
ని రం త రం గురు గువా సం ర కు ణి	ని రం త త త్వ ల	కు ణి వి చ కు ణి	

స్వరము

సా, పా స సీ / రి రీ స ని ని ని సా ఫ / ని ని \ ఫా స / రి రీ స / ప మ ప స రి సా	
ప పా / ని ని ధా ని ని పీ ప / స సా / రి రీ ని ని ధ ప మ పా మ గా స నీ	

(పరంజోతి)

సంచారి - రూపకత్తాశము - సుబ్బిరామదీండ్రియులు.

సా సా ని ని సా ని ఫ సా ఫ ని ని ని స రి స నీ సా సా	
సా ప మీ పా స ని ని స రి రి స రీ గా సా స ప ధ వ మ ప	
ప ధ నీ పా మ మీ పా పా స సీ రి ఫ న సీ రి స స	
ప మ ప స రి స ప పీ మ ప ధ ని ని ప మ మ ప పీ మా పా స స	

రి రి స రీ గ న | వి ని సా ని ఫ | / ని ని పథని ని | మమ / వప్పగ న |
 / ని ప ము శా | \ శా శా ర ర | శ రీ గా శా | శా ప మ ప న |
 ర \ శా స శా | ప మ ప \ నా న | వి ని స స ము ప | వి న ని ర శా |
 స ప ధ ని శా | మా ప ప పో | శా రి రి శా | రి గ మ గ న స |
 గా మ ప మ ప | శా రి స రి న | ప శా ధ ని ఫ | మ మా ప గ్గ మ |
 ప ధ ని శా | శా రి రి రి | శా రీ గా న | ప మ శా ప స |
 ని ని శా స శా | మ ప ధా ని ని | ప / స స్త / రి రి స ; శా / రి రి స ని |
 కె స రి స ని | శా స ప జ స | ని సే ప మ ప న | రి గ స స తీ |
 శా ని ప మ ప | స స్త ప ధ శా | ని పా మ శా | శా / రి రి \ శా |
 \ శా ని ని \ శా | \ మా ప ప శా | ప స స రీ గ స | ప ప ప ధ ని ఫ |
 మ ము ప / స స్త స | ప స స రి స స | మ ము ప ధ ని ఫ | శా ప మ శా |
 ప ప శా స స్త | చ ప మ ప న శా | స స రి ; | \ శా ; ; ||

అఱువదెనిమిదవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రవర్ధని

రుగుమిషధను]

చక్రము : 12 మేళము 69

[అదిత్య గో. చక్రమ

రాగాంగ రాగము 69 . థాతపంచమ రాగము

ల ణ ట్లో క ము.

వెంకటమం : థాతపంచమరాగఃస్వదవరోహేనివక్రితః.

మూర్ఖున

{ ఆరోహణము : న # ర # గ # మ ప # ధ ని స
అవరోహణము : న ని # ధ ప # మ # ర గా స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీశ్వరులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; పడ్జగ్రహము; అవరోహణమాదు బుషథవక్రము; ఎల్లపును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ థాతపంచమ రాగమందు మ ప ధ సా , ని వ ని సా , స ని ప మ ర ధ మ ప , రీ గ సా - ఈ ప్రయోగములే గనుబడుచున్నావి

లక్ష్మీగీతము - ద్రువ రూపకత్తాళము - వెంకటమథి.

ద్రువము

ధ ధ ధ ప మా పా ధ స		ధ స రీ , రి		స ని పా మ ప
<u>రు</u> ద్రుకు మా ర చ్చుణ		<u>గు</u> హ కే . రె		<u>మి</u> . త్ర ప్ర భు
ధ ప ధ స రి గ		స రి స స ని ప		ని స ప మ పా
<u>ప</u> ర వి థా - శు		<u>ధ</u> ఱం ధ ణి త		<u>మ</u> త థే . రి
	.			సు వ నా

జూపడ

సా రి గా గ మ ప ధ స		సా రీ స స		, ని ధ సా స
ఐ ఖు సీ రె తు మ అ చె		రే వై రి వై		త్వీ వ ళా లె
రి గ సా స ని		మ ప ధ ప సిం		స ని ప ధ జ ధ
మహిం నో ధు ని		ఆ అ కే రె		రా గా ం గ
మ ప సా స స		రి గా , గ గ		స స సి ప ప
<u>ధా</u> - <u>ఊ</u> . <u>త</u>		<u>ప</u> ం చ మ		<u>రా</u> . . . <u>గ</u>
				ఆ . ది . త్వీ
మ ప ధ ప మ ప		రి గ సా ;		ని స
గో . చ . త్ర		గ . . .		గ రు
ధ ధ ధ ప మా పా ధ స		ధ స రీ , రి		
<u>రు</u> . ద్రుకు మా ర చ్చుణ		<u>గు</u> హ కే రె		

కీర్తనము - తిక్రజాతి ఏకతాకము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

మాత గీ మరకతాంగి

హల్లుల్లి

మా / పా మా	ము పమ / ధా ప	మా / పా ధని	\మ / పా రిగ \సా
మా తం గీ	మరక తా, గి	మాం పాలయ	కు పా \ల యై

(మాతంగి)

అనుహల్లుల్లి

/ ధా మ / పా ప	ము \రి గ / మా	\ గా మ ప మా	ప ధని \ ధ సా
థా త పు చ	మ ప్రి యై	త్ర్యం బ క మో	ది తహ్మాద యై
రీ సా నీ ధ పా	గ మ పా	రీ స నీ ధ ప మ ప	రి గ సా
తీ తా ద్రి సు తే	ల లి తే	(శీ) వ గు రు సు హ	వి ను తే
సా ప మ \ రి గా	నీ ధ ప సా	/ రి స సీ ధ ప	మా / ప గా
పూ త చ	రి తే	పు రు పూ తా ది	సే వి తే

పురము

మా , పా ప	ము ప / ధ ధ / ని ధ	పా , మా మ / పా \ రి గా గ
\ సా / రి రి స / రి స	నీ ధ / సని	స \ పా / రి రి ధ ని సరి స స
ధ స / రి రి నీ స	ప్ప ప మ పా	రి గ సా ప మ పా ధ ధ సా
/ రి రి స /	మ మా \ రి గ \ సా స	/ రి సా ని ధ పా మ
		రి గ స ప

(మాతంగి)

సంచారి - రూపకతాళము - నుబ్బిరామదీక్షితులు

ధ ధ చ మ పా | ధ స సౌ సౌ | రీ రీ సు సై |
 ని బ మ త ధ వ | / ధ ధ ధ ధ | స రి సు సు ని వ |
 ఊ ని పా మ ప | గ / మ / పా ని ని | ధ ధ పా మ వ |
 స రి సౌ ని వ | మ ప స ని వ మ | పా \ రి గ \ పా |
 ఆ \ రి గ మ ప | ర / స సౌ రి | పా సౌ ని ధ |
 ఊ ని ధ వ మ | ప ధ ప ప మ వ | / ధ ధ వ / ధ మ ప |
 / పా స సౌ ని స | మ ప / స సు రి | రి సౌ రి సు సు |
 ఊ ని ప మ ప ధ | పా ప ధ ప మ | ప త స ధ ప మ |
 పా ధ ప మ ప | / పా స సు రి స | రి గౌ స రి స |
 స తీ ధ పా | ధ పా మ పా | ధ ప మ ప రి గ |
 / పా రి స సు ని | భ ని స ప మ ప | సౌ ని ధ పా |
 ని న / రి రి గ | మ ప పా ధ ప | మ ధ ధ స ప |
 తీ ధ వ ధ | మ ప సౌ సు రి | పా రి స ని వ |
 మ ప ప ధ ప | మ ప ప రి గ | / పా ని స ప స |

ఏ ర న ర గ | మ మ గ మ చ | గ గ గ మ చ జ |
 వ ద మ చ జ | శ ర స స ర | జ ర గ మ | స |
 ర స న ప ర | మ ప ప ర గ | గ మ మ ర గ |
 , చ ర క | జ చ చ చ చ | ప మ చ చ చ |
 ర ర స న చ | ప ప చ చ చ | క | |
 గ గ స క | క క క క | క | |
 ర క ల ప ర | క క మ చ జ | గ గ స న |
 క స క స | క క క క | చ చ గ క |
 క న | | |

అఱువచి తొమ్మినవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంపదాయ ప్రదర్శని

రు గు మి ప థి ని]

చక్రము 12 : మేళము 70

[ఆచిత్య. టూ. చక్రము

రాగాంగ రాగము 70 , నాసామణి రాగము

ల త ఉ టొ క ము

వెకటమథి : అవరోవే రివక్రాసాయిదేయా నాసామణిసదా.

మూర్ఖిని : [అవరోవణము : స # ర గ # మ ప థ ల ని స
అవరోవణము : స ల ని ధ ప # మ # ర గ స.

అష్టవివరణము - సుబ్బారామదీఖీతులు

రాగాంగము; సంపూర్ణార్ణవు; వ్యాధిగమము, అవరోవణమందు బుంధఫవక్రము; ఎల్లపు దును గానము సేయదగును.

వ ని ధ సా , వ ని ధ ని సా , వ మ వ స # ర # గ సా - ఇవి ఈ నాసామణి రాగమునకు విచేష ప్రయోగములు

లక్ష్మీతము - ర్ఘంపత్తాశము - వెంకటమథి

ధుము

రి స స		ని ధ ని స ని ధ ప ప మ ప	
మూ - -		రు తి సీ . తా - - చి ० త	
ని ధ ని సా సా రి సా		పొ పు ప మ పొ ; ,	
గు ० ర నా చి త్తు తా		మి త్తు ప ల దా	
సౌ రి గు స ని సీ సు		ని ధ ని ప ని ధా ; ,	
పొ ప ర క్కు స హం త		ధీ . . మం తా	
స స రి స ప మ పొ ప		స ని ని సా సా రి స స	
ని త హం త ర ఱ హం త		హ నూ మం త ధీ . రు	
రి రి , సా ; ,			
రై రై			

జూవడ

స స స రి గ పొ ప మ ప		స స రి రి స స ని సా	
అ ० - జ ० న దై . వి		సు త రే రె రా వ ఱ	
చా ని ధ ని స ని ని సా		స స స రి గ సా ; ,	
ధ్వి ० - న కా - ర ఱ		సై ి ० ధ త ర ఱా	
ప ధ ప ధా ని ధ ప ని ధ		సా స ని ధ ని స రి గ స	
ఆ ఇ య ఱ య ఇ య ఇ య		ఆ ఆ . . ఆ . . . రె	

१३६ రు గు మి పథు ని

మేళము ७०: నాసాచుణి

ఆదిర్య భూ చక్రము

సా స నీ నీ ధ నీ సా		ప ధ ప ధ నీ ధ ప మ ప	
రా - గో - - . ० గో		<u>నా . సా మణి రా గ</u>	
సా కీ రి స ని సా స		పా ప మ ప సా	
అ ది త్వి భూ చ క్ర		నా గ రు - రే	
రి స స		ని ధ ని స ని ధ ప ప మ ప	
మూ - -		రు తె సీ . తా - - చి ० త	
ని ధ ని సా సా ; ,			
గు ० త నా -			

కై ర్తునము - ఆదితాళము - ముద్దుస్త్రావుమిడీక్షితులు

(శ్రీరమాసరస్వతీ సీవితాం)

పట్టలిఖి

రి స మా స సా		న తీ ధ		, ని సా	
(శ్రీ) ర మా స ర		సప్త తీ సీ		ని తాం	
తీ స ని ధ ని ధ		ప మ రి గ వ స		సా ;	
(శ్రీ) ల లి తాం త్వా ఽ		ఫా . వ యై	-		
				(శ్రీరమా)	

అనుపట్టలిఖి

సా రి స ని ధ తీ		సా మ రి గ	స పా ని	
తా ర స దృ ష నా		<u>సా మ ణి</u>	ని రా జి	

తు గు చి ప ధి ని

మేళము 70 : నాసామణి

ఆదిత్య భూ చక్రము 5

ధ ని ధ ధ సా పా | స రీ స | . \ ని ధ
 తా ం సం ప | త్స రీ సే | వి తాం
 ప/నిధా \ మాపా / నీధ పరినిసా | సా ని నిధధప మ | రిగా స / రిగిసా
 తా రా మంత్రిశ్వాయివరివృతాం | థీ ర గురుగుహా వి | నతాం శి వచ్చుతాం

స్వరము

స్తోనీధా నీసా / రిగిసా రిగమా | ప/ని ధధ / నిధా | పమగ / మ రిగసా |
 స/నిధా నిసస్త ప/రిగి నిసాస | రిగసా పనిధా | నిధపమ రిగనిస |
 (శిరమా)

నంచారి - మర్యాదము - సుబ్బరామదీష్టితులు

పా ని ధ ని నీ సా పా | ధ ని సా ని ధ ప మ పా
 ధ ని సా / రి రి స ని సా | ని ధ ని ప \ నీ ధ పా |
 మ ప పా స ని నీ ప రి ప | రి రి స ప మా పా |
 స ని నీ సా స రి రి సా | స స రి గ సా ప మ పా |
 పా ని ధ ప ని ధ పా | చ చు ప సా స ని ధ ని ప |
 రి గ సా ని నీ ధ ని సా | ఖ ప ని ధ మ ప ధ ప ధా |

ని ధ ప మ్ వ ని ధా పా		స నీ సొ పా ప మ్ వ సా	
ధ లి స ని స్ న స స్ రీ గ		\ సొ రీ గ శ స్ స వ మ పా	
ని ధ ధా పా ధ ప మ ప		ని ధ ని త ధా ప మ్ పా	
ధా ని ధ ప ని ధ / స స్		ని ధ ని స స్ రీ గ \ సొ సొ	
ని ని తీ నీ ధ తీ సా		చ ధ ప మ్ వ ధ సొ నీ స	
రీ స రీ గ్ \ సొ ని ధ		స రీ గ స వ మ / వ ప్పీ / స స్	
స్ ని నీ స వ ని ధ ని స్		సొ స రీ గ్ \ సొ రీ	
చ ని ధా ని ధ పా ప మ ప		ని ధ ప మ ప ప్పీ రీ గ సా	
ప ని ధ ని స స్ ని సి సి స		రీ రి స / రీ \ సొ సా	
రీ గ సా స వ మ్ వ పా		స స్ ని ధ నీ స ని తీ ధ ధ	
ప ని ధ ని స స్ రీ రీ సా		రీ గ స స ని నీ ధా ధ	
రీ ని సొ ధ ధ ప ధ ధ		స ని ధా ప మ్ వ పా సా	
\ రీ రీ స రీ గా సా		మూ మూ ప ధ నీ పా	
సా సొ ప రీ గ్ సా		సొ ని ధ ప మ పా మూ	
చ స రీ గ సా రి స స్		ధ లి సొ లి లి స స్	
రీ గ \ సా రి రి \ సా ;			

సంగీత సంప్రవాయ ప్రదర్శని

రు గు ఏ వ థి ను]

చక్రసు 12 : మేళవు 71

[ఆదిత్య. మూ. చ

రాగాంగ రాగము ८। · కుసుమాకర రాగము

ల త ణ టో క ము

వెంకటముఱ అవరోహి రివక్రసాస్వత్నగ్రవాః కుసుమాకరః.

మూర్ఖవ : { ఆరోహణము : స # ర గ # మ వ ధ ని స
                          అవరోహణము : స ని ధ ప # మ # ర గ స.

లక్షణవివరణము - సుఖ్వరామదీష్టతలు.

రాగాంగము; సంపూర్ణము; షడ్గ్రగ్రవాము; అవరోహణము,దు బుషఫవక్రము;
దును గానము సేయదగును.

గమనిక : ఈ కుసుమాకర రాగ మూర్ఖనారోహణములో 'వ ధ ని స' అని కని
పుటికిని గీతమందు 'వ ధ స' అను ప్రయోగమే కనుబడుచున్నది.

లక్ష్మీతము - బ్రథవ రూపక తాళము - వెంకటమభి

భ్రథము

స స కీ స ని ధా స స	స స వ ధ ధ వ	వ మ పా పా
<u>బ్రథ</u> వ ర త కు రె వ్య ర	గుణా . క ర	మి ధి లా ధి
ధ ధ సా సా	రి స స స నీ	సా స ని ధా
పతి సూ ను	ద్రి సు ర అ -	అ పతి రై
సా వ ధ ధ వ	మ వ సా ;	సా
పా ల య మా 0	రె ఎ యా	.

జూవడ

సా పా మ ప స స వ వ	పో స రి సా	నీ సా నీ	
అ త్వీ దుఖ త ర శ వి ధ	అ కృతి రే	రె మేఘ -	
ధా సా ప ధ	ధ ప మ ప ధ ధ	సా స ని ధ ప	
ఫు శ్యా మ ల	అ అ ని శ రే -	రే ఫ ణి రా -	జా శ య 0 న
మ వ సా ;	స న పా పా	న ని ధా స స	ప మ పా , ప
రే - యా	రాగా 0 గా	కు సు మా క ర	రా . . . గ
స తీ నీ సో	శా పీ ధ ధ ప	పు ప సా స ఊ	ప ధ ధ ప మ ప
అ . ది శ్యా	అ మా - - -	చ - క్రం నా -	- - గ రు రె ఎ

న స
య .

||
||

స స కీ స ని ధా సా ||
బ్రథ వ ర త కు రె ఎ ||

కీర్తనము - తిప్రసాది ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీక్షితులు

కుసుమాకర శోభిత కీర్త.

జల్లిబి

స ప మా ర ప	సా , \ నీ ద ప ప మ	/ ధ ప గ మ / పా
కుసుమా క ర	శో బి త కీర్త	పురగే . వాం
/ ధ ప మ \ రి గ	స న ని ధా \ ప	, ధ / రి సా
కుం భ జ గు రు	గు హ న తం ఘా	వ యొవాం
స న ధ ప మా	రి గ స మ ప ధ	ధ ధ ప / నిధా
హా స న జి త	త్రి పు ర మ వ న	త ము ర హ రం
పా స / రి రి	సా నీ ద పా	ప మా రి గ \ పా
ఆ జి శే అ	రం క రు ణా	క రం హ రం
ప / స సా రి గ మ గ / ప మ పా	పా మ గ మ ప ధా / స సే నీ	
భ సి తో ద్వా ఛ న భ ర ణం	ప న్న గ వ లయా భ ర ణం	
రి స చ రా రి గ స నీ ద పా	రి గ \ పా నీ ద \ మా / ప మ రి గ	
అ స మా క్రూగ ర్య హ ర ణం	అ గ రా జ సు తా ర మ ణ ఽ	

స్వరము

సా , / రి రి \ సా / రి రి మా	/ పా మ గ / మ పా వ \ గా మ ప
స్వా , మ సు \ రీ , రీ రి	సా , \ సా స నీ ధ ధ \ రి

\ సా , ఫ ఽ ధ స సీ \ గ ఽ స | , / గ ఽ మ గ మా ప ధ ద నీ |
 ధ సా నీ రీ స మా గ ఽ గ స | ప సా ని ధ పా మ ని స / గ ||
 (కుసుమాకర)

సంచారి - మర్క్యుతాళము - సుబ్బారామదీష్టతులు

సా రీ సా ని ధ సా		సా పా ధ ఽ చ మ పా	
నీ ధ సా రీ ఽ న నీ సా		రీ స ఎ సా రీ గ సా	
చ మ మ చు చ చె చ చె చ చె		న రి సా నీ సా నీ ధ	
చ చె చ చె చ చె చ చ చ చ		సా ప ధ ఽ చ మ ప ధ ఽ	
ర ఽ చ మ చ \ సా ప చ చ		చ చె చ చె చ మ ప ధ ఽ	
సా ప చ మ చ చ ని ధా		ప మ ప ధ ఽ చ చ చ చ	
ధా సా ధా రీ రీ		ధ చ నీ ధ ప మ గ మీ పా	
సా ప చ \ రీ న న చ		/ సా చె నీ ధ చ మీ ప సో	
రీ రీ సా పా		చ రీ సా రీ గ \ సా పా	
స స చ చె ధ చె చ చ చ చ		/ కీ న న ని ధా స చ / కీ	

వదపుచసునినిసౌ | వదర్పుచసునినిసు |
 మువ / సౌ జుచదధత | మువ \ సౌ నినినిసు |
 రచమపన్నరిషుసు | రిగుసౌరిననిధూ |
 ననినపదధ్య / రిరీనసు | ననపపుచచ్చదధ్యపు |
 పమచోజునినీస | చ / రచ్చమపు / చచ్చ / సౌజ |
 రిసౌరపమవ \ సౌ | సౌరపామపార |
 చసౌనీస / రీకీ | సౌసు \ సౌజుచ |
 మాముపనరీరీ \ సౌ | సపదపమపనరీ \ సౌ |
 రిగ \ సౌనిధ / సౌసు | / రిరీనినిధ / సౌ ; ||

డెబ్బిది యొకటవ మేళము సంపూర్ణము.

సంగీత సంప్రదాయ ప్రదర్శని

రు గు మి ప థు ను]

చక్రము : 12 మేళము 72

[అడిత్య షా. చక్రము

తాగాంగ రాగము 72 . రసమంజరి రాగము

ల కు ణ ట్లో క ము.

వెకటమః : ●అవరోవేం రిథోవ్జ్ఞర్యాగాంగోరసమంజరి

ముఖ్యము

{ అరోవణము : స # రి గ స వ # మ ప ని # ధ ని స
అవరోవణము : స ని # ధ ని ప వ # మ ప # రి గ స.

లక్షణవివరణము - సుబ్బరామదీక్షితులు

రాగాంగము; సంపూర్ణము; వడ్డగ్రహము; అవరోవణముదు బుషథ్యై వత్స, అ
వర్జ్యము. ఎల్లప్పుడును గానము సేయఁదగును

● “రిదవ్జ్ఞావరోవేం తు రాగాంగో రః మంఱరీ” అని చతుర్ధి దీ ప్రంచికానుబి థనుఁ నుఁగిఁ
పారము (పు 17) అందిలి ‘తు’ అను పదము సాభిప్రాయమై గా, ఛాఁ ముసరి, ఉగ్రికగామా | ల ౧౧
రిషథమును నిషాదమునకు ఒడ్డికగామాత్రము ఘైవతమును ప్రయోగిఁచవచ్చుసని సూచి, చిసఁ
లక్ష్మములలో ఆ రె దు స్వోరముల వట్కగతి కచే ఆధారము రె దును దుర్ఘా : పుఁ గుఁ : సు
రిషథము ఘైవతముక, చె కొ, చెము ప్రబలముగా కనబడుచున్నది (రా అ,

లక్ష్మీతము - రుంపత్తాళము - వెంకటమథి

|ధువము

స స స ని స రి రి స నీ		స స ప మ ప రి గ సా స	
<u>శ్రుతి ద్వా</u> - వి ० శ తీ		<u>గుణ వి ది త ప్రఫు రే రె</u>	
రి రి స స రి స సా రి		స ని ధ ని రి స ని ధ నీ	
<u>మిత్ర శ శి సే - - త</u>		వ అ అ అ స క అ శ నీ	
స ని ధ ని ప మ ప రి గ స			
ధు . ర్జు . జ గ బ . ర			

అంతరి

స రి గ స ప మ ప ని ధ ని		సా ; ; స	
ను . రె ప్రమథా - ధీ - శు		రే రె	

శావడ

స సా		రి గ సా స ప మ పొ ప	
తు రు		జ ట ఘూ త స ఽ జా త	
సా ; రి రి స స నీ		దా సీ స సా సో స	
బీ ర త - ద్రా -		భద్రావ తా . ర	
పొ ని ధ ని స ని ధ నీ		పొ ని ప మ పొ రి గ స	
కృత్తి వా . . . సా		విత్ర న అ థ బి ఽ ధు	
సా ప మ ప ని ధ ని సా		సా స ప మ పొ స సీ సీ	
మత్త దా న వ హ రా		అం గ ర స మం జ రి -	

సో ; , సో ప పో		ధ నీ పో ప మ ప ఠ ఠ గ స	
రా గ - ఆ		ది . తల్ పొ చ . క్ర	
ధ ని ఠ స ని ధ ని ప మ ప			
నా గ రూ జ గ ల ఠ ఠ			
స ఱ గ స ప మ ప ని ధ ని		శో ; ; స	
ను . రె ప్ర మ థా థీ . కు		రె రె	

కీర్తనము - తిప్రణాతి ఏకతాళము - ముద్దుస్వామిదీకీతులు

సా పా మ్ ప		స్ మూ వ రీ		రిగసా/పమ్		/ పా \ రీ రీ		
<u>శృంగా ర ర</u>	<u>-----</u>	<u>స మం జ రిం</u>		<u>కు</u> మూ		<u>షిం గారీం</u>		
రిగసని \ ధ ని		ఫ పా ప రీ		స ప మ / ప మ ప		రిగ \ సా ;		
శ్రితజన క		ల్ప వ ల రిం		చిం త యే .		హం		
							(శృంగార)	

అనుపల్లి

స / రిగా స / ప	; మూ గ్ మ	పా స నిని \ ధ		ని స కీ మ			
అ ఽ గా ర కా		ది గ్ర హ		ర ణ క రి మ			
\ ఠ గ స స ప మ	, వ పా నీ	ధ ని స రీ ఠ గ		\ పా ప ఠ సా			
న ఽ గ కు స మూ		ప్రియక రిం ద్వి .		స ప్ర త రా			
<u>గా గ</u>	<u>మూ ప</u>	<u>నీ ధ నీ</u>	<u>మ</u>	<u>/ పా గ</u>	<u>ప మ ప</u>	<u>పా ఠ గ సా</u>	
<u>గాంగ</u>	<u>రా గ</u>	<u>మోదినీం</u>	<u>మ</u>	<u>తం గ</u>	<u>ఫ ర త</u>	<u>పే ది నీం</u>	

మ / హ రిగ స ద్వనిసనీ సరిని | సాస్టని ద్వనిపప రిగ సనీ ||
 మ ० గ శ దాయనీం రసెక | శుంగవ గురుగుహాజ వనీం ||

స్వరము

సా , పాచ రిగ \ సా ప | మా పని ద్వని పప మా ప \ స |
 న / రిరి సనీ ద్వని | సస్టని పారి నిని ద్వని ||
 ప సా పురి సరిగ \ సా స | పపా మపా నినీ ద్వని ||
 సా రిగ సా ప మ పా సా | న ద్వని పా మ పా రిగ సనీ ||

(శృంగారరసమంజరిం)

సంచారి - మర్క్యతాశము - సుబ్బరామదిక్షితులు.

నిన / రిరిన రిగ స | నిన / రిరిన స నితీ |
 న సీ / ప పె మ ప రిగ సా | రిరి సానీన / రిరిన ని |
 ద్వని / రిన ని ద్వని సా | న సీని ద్వని జ సీ / రి |
 \ సారిన / ప మ ప రి | సనీ ద్వని ఫ ప ని ద్వని న |
 / రినని / రిన సని నిని | జ సీ / ప పె మ పె / ప పె మ ప |
 పె రిగగ \ సాస్టని స | ప మ ప పె రిగ సనీరి సా |
 స్టస్టప మ పాపె సా | రిరి సారిన స్టనితీ |

రై న సా న / జ సా		ని ధ నీ పా ని ప మ ప
జ చు పా రి గ స ర సా		సా ప మ పా ని ధ ని స
న ని ధ ని ప మ ప ని ధ ని		జ ప మ ప జ మ ప జ మ ప
ప చ రి గ స ర జ న ర జ		ని ధ ని ర న స జ మ పా
ర గ గ గ గ ని న సా		నీ న సా ర గ సా
న జ / ర ర రై న ని / ర జ జ		ర గ ప జ న న / ర రి స స
న . ర ని జ జ ని ధ ని జ ర		జ ప మ ప ని ధ నీ ప మ
ని ధ ని ప మ ప ర గ ని జ		ర రి కీ ని ర సా సా
న ప మ ప స జ ని జ సో		పా స ని ధ ని ప మ పా
ని ధ ని జ జ ని ధ ని జ		మ ప ని ధ ని జ ర గ సో
/ రీ రి ని స ర గ సా		/ రీ రి ప మ ప జ ని స
/ ర ర స జ ని స ర గ ని జ		స ని ధ ని ప మ ప ర గ జ
స స ప స మ ప ని ధ ని జ		సో రి గ సా ని ధ నీ
సో ని ధ ని ప పా మ ప		ధ ని ప స మ ప ర గ సా
స రి గ స చ మ ప ని ధ ని		స రి గ స ని ధ ని ప మ ప
ర గ స ని ధ ని సా ;		

డెబ్పి రెండు మేళము సంపూర్ణము.

ఫదిరెండవ చక్రవర్తులు ముగిసెను.